[Bible, Danish. 1847]

Bibelen

eller

den hellige Skrift,

paany oversat af Grundtexten

og

ledsaget med Indledninger og oplysende Anmærkninger.

Udgivet i Forbindelse med Pastor Helweg, Prof. Hermannsen og Candidat Levinsen

af

Chr. H. Kalkar,
Sognepræst til Gladsaxe og Herløv Menigheder.

Første Deel,

som indeholder det gamle Testamente.

Kjøbenhavn 1847.
H. J. Bing & Søns og P. G. Philipsens Forlag.
Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri samt hos Bianco Luno.

Bibelen

eller

den hellige Skrift,

paany oversat af Grundtexten

og

ledsaget med Indledninger og oplysende Anmærkninger.

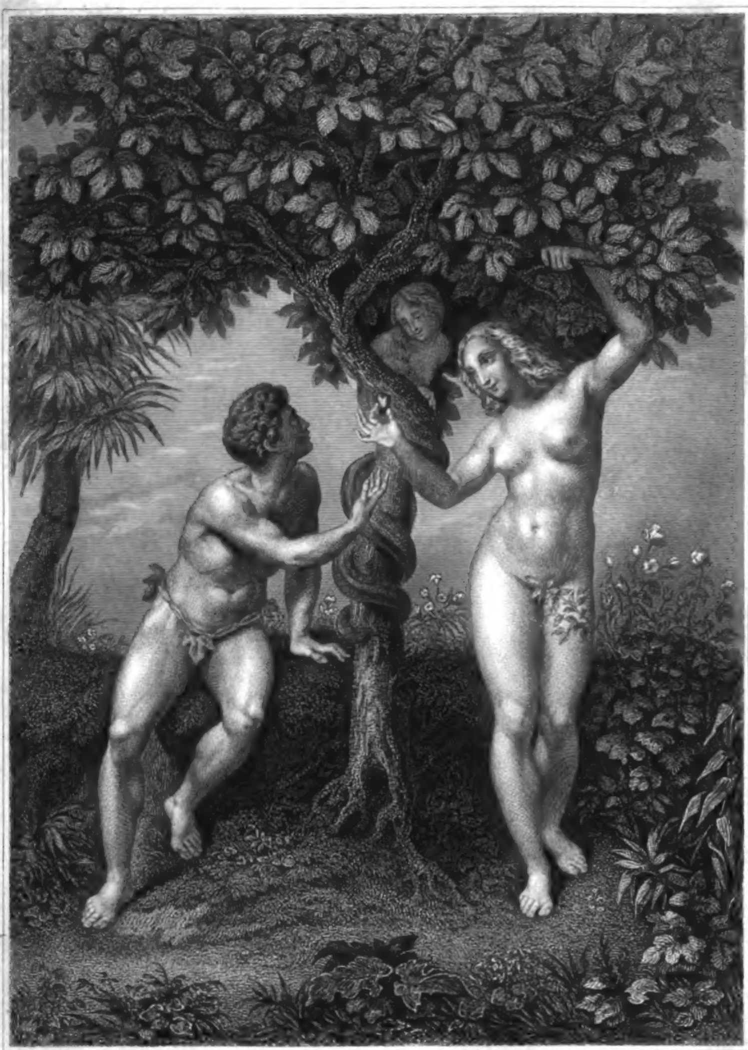
Udgivet i Forbindelse med Pastor Helweg, Prof. Hermannsen
og Candidat Levinsen

af

Chr. H. Kalkar,
Sognepræst til Gladsaxe og Herløv Menigheder.

Første Deels første Bind,
som indeholder de historiske og poetiske Bøger.

Kjøbenhavn 1847.
H. J. Bing & Søns og P. G. Philipsens Forlag.
Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri samt hos Bianco Luno.

Fortale.

Den Udgave af den hellige Skrift, der her forelægges, har til Hensigt at give christelige Læsere af almindelig Dannelse en Anviisning til at forstaae Bibelens Indhold og at befordre Skriftens Læsning til privat og huuslig Opbyggelse. Da den kirkelige Oversættelse lider af almindeligt anerkjendte Mangler og der destoværre ikke er Udsigt til at vi saa snart faae en revideret, saa maatte der gives en ny Oversættelse. Denne søger, overeensstemmende med sin Hensigt, at gjengive Originalens Text paa en ligefrem og forstaaelig, nøiagtig, men ikke bogstavret Maade, bevæger sig vel med en vis Frihed, men vil dog holde sig fjern fra enhver Omskriven og gjerne bevare saa meget af den engang antagne og bekjendte Oversættelse, som det er muligt. Endskjøndt det nu vistnok fra een Side maa erkiendes som en Fordeel for Oversætteren, at han ikke er saa strengt bunden til Textens Form ved en Bibeloversættelse til privat Læsning, som ved den, der er beregnet paa kirkeligt Brug, saa bør han dog ikke dølge for sig, at han netop derfor ofte har større Vanskelighed at kjæmpe med, deels fordi Grændserne imellem en friere og strengere Version ikke lade sig bestemt afstikke, deels fordi han bør vogte sig for paa nogen Maade at falde ud af den bibelske Tone eller levere et Arbeide af en moderne Aand, medens Oldtidens og navnlig den bibelske Orients Taleform afviger saa meget fra vor. Hertil kommer, at der — ikke at tale om de endnu uopløselige Dunkelheder hvad enkelte Ords Betydning angaaer, om hvilke der hersker en Mangfoldighed af Meninger — i nærværende Bog aldeles ikke var Sted til at anføre Grunde, hvorfor netop den her fremførte Oversættelse er valgt; Oversætteren er i saa

Henseende værgeløs og kan ikkun fortrøste sig ved at ingen Afvigelse er foretagen uden efter den omhyggeligste Overveielse. Om Kjendere ville være tilfredse med denne Forsikring, dette maa Tiden vise. Vistnok bør der bevares en vis Eenhed i hele Oversættelsen, men da det vilde binde samme til en altfor streng Form, saafremt de samme hebraiske Ord stedse skulde gjengives paa samme Maade, saa har Oversætteren her benyttet sig af den i andre Skrifter almindeligen tilstaaede Frihed, hvor Velklangen eller Hensyn til Afvexlingen forekom ham at kræve Forandring; man vil derfor finde synonyme Udtryk som „spise“ og „æde“, „gjøre Forligelse for“ og „gjøre Forsoning for“, „Fæ“, „Qvæg“ og „Dyr“, „levende“ og „frisk rindende“ Vand, „Klædning“ og „Klædebon“ o. m. d. jevnsides ved hinanden, om end Texten ikkun har det samme hebraiske Ord. Maaskee vilde Mange have ønsket at det hyppige „og“ var ombyttet med andre Partikler og at Perioder ofte traadte istedet for den coordinerede og conjunctive Sætning, saaledes som Skik er i adskillige nyere Bibeloversættelser. Men deels forsvinder let derved det Hjertelige i Fortællingen deels kan der ogsaa ved en saadan Sammenføining af Sætninger gjøres et Indgreb i den forskjellige Maade, paa hvilken et Vers kan forstaaes; det er derfor ikkun sjeldent, at i denne Oversættelse causale eller betingede Sætninger erstatte Textens conjunctive. De samme Grunde have og holdt Oversætteren fra at betjene sig af den af andre Fortolkere endog af den kirkelige Oversættelse benyttede Frihed: at oversætte den første hebraiske Modus eller den før saakaldte Præteritum ved Plusqvamperfektum; denne Brug er aabenbart ikkun indført for at bortrydde eller snarere undvige visse exegetiske Vanskeligheder; og til hvilken Vilkaarlighed denne Adfærd har givet Anledning, viser Bibelfortolkningens Historie tilstrækkeligt. At det hebraiske Tempus har havt et vist Omraade, er unægteligt; men hvorfor skulle vi behandle det som om det var gandske elastisk, for at faae en virkelig eller tilsyneladende Vanskelighed bortryddet? Langt bedre forekommer det Oversætteren at overlade Afgjørelsen heraf til Læseren, og undertiden at tilføie i Noterne, hvorledes Andre have oversat Stedet. Allermeest Forandring maatte de poetiske Steder og Skrifter i det gamle Testamente undergaae; thi her staaer, som bekjendt, vor kirkelige Bibel længst tilbage; Oversættelsen søger at bevare Paralellismen, men har maattet opgive

den bibelske Rhytmus, som, overført i Nutidens Sprogformer, vilde give Versene en altfor ny Tone. At Udtrykket Jehova er brugt istedetfor „Herren" behøver vel intet Forsvar. Endnu maa bemærkes, at de i den kirkelige Bibel indførte Paralelsteder ere aldeles udeladte af Texten; undersøger man disse nøiere, da vil man finde de forskjelligste Grunde til Paralelstederne. Nogle sigte til Indholdet, andre til Læren, andre til Lighed i Tankerne, andre til enkelte Ord, ja nogle endog til et hebraisk Ords paa et andet Sted forekommende Rod, hvilket ingen Betydning har i en dansk Bibel; at træffe et passende Udvalg her, er saare vanskeligt. Hvor det ene Skriftsted virkeligen oplyses af et andet, der er der i Anmærkningen gjort opmærksom paa samme.

En til kirkelig Brug bestemt Bibel bør vistnok være uden Anmærkninger, „ohne Glossen"; thi Oversættelsen skal være et saa tro Afpræg af Originalen, som det er mueligt at give den. Anderledes er Forholdet i en Udgave, hvis Characteer viser, at den er et privat Arbeide; her kunne passende Indledninger og Anmærkninger vistnok være paa rette Sted; thi det lader sig jo ikke nægte, at hvad det mundtlige Ord ellers skal udrette ved Prædiken og Bibelfortolkning i Kirken, det skal her gjøres ved Skrift. Idet nu Oversætteren har tilføiet saadanne Indledninger og Anmærkninger, saa er han først gaaet ud fra sin bestemte Overbeviisning, at Bibelen er Guds Aabenbaring til Mennesket og at dens Middelpunkt er Forløsningen ved Christus; fra dette faste Udgangspunkt af har alt det Øvrige ordnet og dannet sig. Indledningerne skulle, som Ordet siger, lede ind i Bøgerne, meddele de Forkundskaber, hvilke man anseer for uundværlige for den, der vil forstaae et helligt Skrifts Indhold og dets Forhold til de andre Bøger; de ere deels almindelige, deels specielle. Anmærkningerne oplyse de vanskeligere Steder og ubekjendte Ord og Talemaader deels i theologisk Henseende, ved at paapege deres Betydning for Troessandhederne, deels i antiqvarisk Henseende, for at Læseren kan forstaae Oltidens Sprog og Udtryksmaade. Med Hensyn til disse Indledninger og Anmærkninger i nærværende Oversættelse, hvor enhver videnskabelig Udvikling eller Begrundelse maa være udelukket og det hele lærde Apparat lægges tilside, og Oversætteren for Rummets Skyld maatte beflitte sig paa den størst muelige Korthed, har Resignation været Oversætterens fornemste Opgave; det kom an paa at sige, hvad

der skulde siges, uden at der blev Sted til at fremstille Grunde og Modgrunde for Læseren. Kjendere ville vistnok see, at endog gandske nye Undersøgelser og Oplysninger ei ere blevne upaaagtede; naar disse desuagtet ei altid ere benyttede, da grunder det sig paa, at det forekom Oversætteren, at disse Undersøgelsers Resultater endnu ei vare saa afgjorte, at de kunde tages med. Navnligen gjælder dette om den i vor Tid sin Gjenfødelse imødeseende typiske og symbolske Theologie. Naar Oversætteren ikke af det berømte Værk om den mosaiske Symbolik har anvendt saa meget, som Enkelte maaskee forlange, da maa han tilstaae, at Udviklingen af de typiske Forhold ved Tal, Farverne Klædedragten, Bygningen o. s. v. endnu synes ham at være langt fra at afgive en saadan Sikkerhed, at de allerede nu skulle gaae over i Folkeunderviisningen. Gandske anderledes forholder det sig med reent archæologiske Sager; her har det opladte Østerland givet omhyggelige Reisende Leilighed til at gjøre fastere Skridt og de videnskabelige Undersøgelser have hævet meget, om hvilket man før talte frem og tilbage, over al Tvivl; man tør derfor med mere Dristighed betjene sig af de vundne Resultater.

Endskjøndt Undertegnedes Navn staaer paa Titelbladet, saa har han dog Løfte om forskjellige Medarbeidere, hvis Navne ville findes foran de af dem oversatte Bøger; at der dog vil arbeides efter samme Plan, er en Selvfølge, men da Forlæggeren maatte have een Forfatter at holde sig til, er ikkun Undertegnedes Navn anført.

Hermed være nu dette Foretagende anbefalet den christelige Læseverden. Den almægtige Gud give, at ogsaa ved dette Værk hans Rige maatte udbredes, christelig Oplysning fremmes og christelig Tro befæstes, og Guds Ord komme til at boe rigelig iblandt os med al Kundskab!

Gladsaxe Præstegaard i September 1844.

Kalkar.

Det gamle Testamentes Bøger,

paany oversatte af Grundtexten

og ledsagede med

Indledninger

og

oplysende Anmærkninger.

Indledning.

I.

Om Bibelen i Almindelighed.

Bibelen — saakaldet af det græske Ord βιβλίον, Bogen, indeholder som bekjendt Guds Aabenbaring til Menneskeslægten, hans Ord til den, hans Raadslagning til dens Frelse eller Guds Riges Historie; ligesom vi ved Udtrykket Bogen betegne den, som en Bog fremfor alle Bøger, saaledes benævne vi den ogsaa den hellige Skrift, fordi den er udgaaet fra Guds hellige Aand og har Menneskenes Helliggjørelse til Øiemed, eller Skriften, fordi den er den egentlige for den gandske Menneskeslægt bestemte Skrift. Middelpunktet for den guddommelige Aabenbaring er Guds Søns Komme til Verden, i hvem Guds Riges Historie afslutter sig; Bibelens Indhold er derfor deels en forberedende Foranstaltning til Frelsen deels Frelsens Indtrædelse i Verden; alle Betragtninger, Følelser og Længsler have Forløsningen til Grundbevidsthed, saaledes som den enten skulde fuldbyrdes i Christus eller er fuldkommet i Guds Søns Menneskeblivelse. Ved denne sin Oprindelse og dette sit Øiemed adskiller Bibelen sig fra andre Skrifter, idet den ikke blot fremlægger for os et enkelt Folks historiske Udvikling, Skjebner og Anskuelser, men ogsaa aabenbarer os den guddommelige Plan, der overalt lader sig tilsyne heri og det saaledes, at den hellige Skrift med Bestemthed forkynder, at Gud selv virker ind i Begivenheden; dens Forfattere kunne ikke have taget denne Erkjendelse af dem selv, den er ikke udsprungen af en blot Gisning eller Betragtning, men er umiddelbart indgivet dem af den Helligaand. Vi kalde derfor Skriften inspireret, indblæst af Gud; saaledes vidner den, at aldrig nogen Prophetie er fremsat af menneskelig Villie, men de hellige Guds Mænd have talet, drevne af den Helligaand (2 Pet. 1, 21), at den gandske Skrift er indblæst af Gud (2 Tim. 3, 16), at Gud fordum havde talt mange Gange og paa mange Maader til Fædrene ved Propheterne og i de sidste Dage til os ved Sønnen (Hebr. 1, 1), at derfor indtil Himmel og Jord forgaae, skal end ikke det mindste Bogstav eller en Tøddel af Loven forgaae (Matth. 5, 18), og ved disse og mange lignende Vidnesbyrd af de Mænd, hvilke Herren selv forjættede sin Aand ved deres Embedes Forvaltning (Joh. 14, 16; 15, 26 o. s. v.), og som erklære, at de have den Aand, som er af Gud og ikke tale med Ord, som den menneskelige Viisdom lærer dem, men som den Helligaand lærer dem (1 Cor. 2, 12-13), stadfæste de den Deel af Skriften, om hvilken de tale, hvis Forfattere udgive sig for inspirerede. Dog ere disse Vidnesbyrd ikke blot Erklæringer, men deres Sandhed bevidner sig for Enhver, der ved Andagt, Lærelyst og Bodfærdighed læser Bibelen, idet han vil erfare de guddommelige Ords Magt til at vække Syndsbevidsthed og Syndserkjendelse, til at omvende, helliggjøre, trøste og styrke Mennesket; og hvad det enkelte Menneske erfarer for sig, det har Verden i det Hele erfaret, da Sædelighed og Oplysning

overalt er gaaet Skridt for Skridt med Bibelens Udbredelse og hensigtsmæssige Brug. Vi kalde dette den Helligaandsindvortes Vidnesbyrd.

Men foruden denne Bibelens guddommelige Side har den og en menneskelig, da den er forfattet af og ved Mennesker, er bleven til under udvortes historiske Betingelser, paa forskjellige Tider og af forskjellige Forfattere. Som et guddommeligt Skrift tilkommer den Tydelighed, saa at Enhver i den kan forstaae hvad der hører til hans Saligheds Sag, til hans Underviisning, Overbeviisning, Rettelse, Optugtelse i Retfærdighed, uden at behøve lærde Udviklinger eller Forklaringer, Vished eller Tilforladelighed, fordi den Helligaand har lært Forfatterne alle Ting (Joh. 14, 26), bestemmende og dømmende Myndighed, efterdi det Guds Ord er levende og kraftigt og dømmer om Menneskets Tanker og Raad (Hebr. 4, 12), og endelig, som en Følge af de nævnte Egenskaber, Tilstrækkelighed eller Fuldstændighed, saa at der intet menneskeligt Ord behøves, for at fuldstændiggjøre det, som er fornødent til Menneskenes Underviisning i deres Saligheds Sag. Den protestantiske Kirke erklærer derfor med Rette den hellige Skrift for at være den eneste, sande og fuldstændige Kilde til Kundskaben om Guds Foranstaltning til Menneskenes Frelse, af hvilken Menneskene skulle øse hvad de i den Henseende behøve at vide, troe og gjøre, og adskiller sig derved fra den katholske Kirke, som ikke erklærer Skriften for fuldstændig, men paastaaer, at det Manglende maa udfyldes ved Tradition eller den fra Jesus og Apostlerne mundtligen forplantede og i Kirken opbevarede Lære. Denne Skriftens guddommelige Anseelse har gjort, at man har kaldt dens Bøger kanoniske (af κανών, en Regel, Rettesnor), fordi de skulle være Grundvolden for Troen og Rettesnoren for vort Levnet, og i Modsætning hertil kalder man nogle enkelte Skrifter, hvilke de græske Oversættere af det gamle Testamente føiede til deres Bibeloversættelse, uden at de nogensinde erkjendtes for hellige Skrifter, apokryphiske (af ἀποκρύπτειν).

Den menneskelige Side af den hellige Skrift sætter den i Klasse med andre Oldskrifter; dens Fortolkning er i denne Henseende betinget af Kundskab til Sprogene, til Oldtidens Anskuelse og Levemaade, til de Landes Beskaffenhed, i hvilke de bibelske Begivenheder have tildraget sig, og til den gamle Verdens Historie. Det er den bibelske Kritiks Opgave at undersøge Skrifternes Authentie eller at de virkeligen ere forfattede af de Mænd, hvilke de tillægges, deres Integritet eller at de ere komne til os i en uforvansket Tilstand og deres Forfatteres Axiopistie eller Forfatternes Troværdighed, som beroer paa at de baade kunde og vilde sige Sandhed; men de Christnes Tro paa Skriftens Guddommelighed er ikke afhængig af de Resultater, hvortil menneskelige Undersøgelser komme, da den for de Troende bevidner sig ved det Samtykke, som er uadskilleligt fra en ærlig, ydmyg og andægtig Benyttelse af samme; dette Samtykke er ikke Resultatet af en Reflexion eller af møisommeligen anstillede Undersøgelser, beroer ikke paa visse lærde Kundskaber, er heller ikke en Virkning af enkelte Sjeleevner, men fremgaaer af at Mennesket heelt føler sig berørt og grebet af Guds ved Ordet indvirkende Aand. Derfor kan, hvis Mennesket ikke aabner sig for dette Aandens Vidnesbyrd, hans blotte Sandheds Sands eller menneskelige Kundskaber ikke oplade Skriftens Dybheder for ham; thi det naturlige Menneske fatter ikke de Ting, som høre Guds Aand til; thi de ere ham en Daarlighed og han kan ikke kjende dem; da de dømmes aandeligen (1 Cor. 2, 14). Derimod er det indlysende, at jo flere Kundskaber et Menneske medbringer, naar disse ere forbundne med et troende og ydmygt Sind, desto dybere vil han kunne trænge ind i Bibelens inderste Væsen og derved ogsaa blive istand til at udlægge den for Andre. Den protestantiske Kirke opmuntrer paa den ene Side Alle til en flittig Læsning af den hellige Skrift, har fra dens første Dage ved Oversættelser gjort den tilgængelig for Alle og søger at udbrede den paa mange Maader iblandt Folket; den bygger al christelig Prædiken blot paa Guds aabenbarede Ord, men erkjender paa

den anden Side, at dens Udlægning fordrer en omhyggelig og grundig Forberedelse og gjør en saadan til en ueftergivelig Betingelse i det Mindste for dens Lærerstand; den anerkjender, at Forskningen er aldeles fri, at Undersøgelsernes Gang ikke bør begrændses ved Lovbud eller kirkelige Bestemmelser, og frygter intet for den menneskelige Videnskabs Resultater. Thi ligesom Verden har en umiddelbar Vished af Christendommens Guddommelighed, om der end ere gjorte mange Forsøg paa at svække denne Vished hos Individerne og ligesom den enkelte Troende kan have en fuld Forvisning om sin Frelse ved Christus, om han endnu ei har optaget alle christelige Læresætninger fuldkomment i sin Bevidsthed, saaledes er og Bibelens Guddommelighed i dens Heelhed Gjenstanden for Menighedens Overbeviisning, om end mange Enkeltheder endnu ikke have sammensmeltet sig ved denne Bevidsthed.

II.

Om det gamle Testamente.

Ligesom den guddommelige Aabenbaring deler sig i den før Christus og den ved Christus, den forberedende eller forjettende og den forberedte eller opfyldte, saaledes deles Bibelen i det gamle og det nye Testamente, eller den gamle og den nye Pagts Skrifter (af διαθήκη, testamentum, Pagt). Hiint begynder med Verdens Tilblivelse, de første Menneskers Skabelse, Fald og Forjettelsen om Opreisning, den første Verdens Ødelæggelse, gaaer derpaa over til Frelsens forberedende Foranstaltninger i den Familie og det Folk, som skulde bære den guddommelige Bevidsthed igjennem Verden, indtil det Tidspunct, da det indlemmes i den almindelige Folkehistorie. Det israelitiske Folks Stamfædres og dets egen Skjebne, forsaavidt den almægtige Gud, som havde gjort sig til dets Konge (Theokratie) og det til sit Eiendomsfolk, griber ind i den, er Hovedgjenstanden for det gamle Testamentes Bøgers Skildring saavel hvor denne fremstilles i ligefrem Fortælling som hvor den udtaler sig i forudseende Indblik og Forkyndelse om tilkommende Begivenheder, hvilke staae i Forbindelse med Frelsen, som endelig hvor den er en Yttring af en poetisk Sindsstemning eller overveiende Betragtning. Det gamle Testamente er saaledes Guds Riges Historie i den Form og under den Indklædning, i hvilken det er fremtraadt før Christus; i og ved ham faaer det Forberedende sin Fuldendelse; derfor fremtræde Begivenheder og Foranstaltninger endnu ofte under en billedlig eller symbolsk Form, mange Indretninger, Taler og Fremstillinger have til Hensigt forudbetegnende at afbilde den Kommende eller ere typiske alt for at vedligeholde Bevidstheden om, at det israelitiske Folk havde en stor, men endnu ikke opfyldt Bestemmelse eller Mission i Verden. Intetsteds i den gamle Verden finde vi saadanne Anskuelser, Følelser og Foranstaltninger, som hos Israel i det gamle Testamente; endskjøndt det efter sin Natur maa sættes i Klasse med Oldtidsskrifterne, taler dog af det en gandske anden Aand end af alle andre Bøger og det bevidner derved sin for den gandske Verden vigtige Bestemmelse. Heraf lære vi at kjende den Plads, det indtager i den guddommelige Aabenbarings Række. Eens er det med det nye Testamente, forsaavidt det er det samme Ord, som blev Kjød og boede iblandt os, der har indledet de forudgaaende Udviklinger af Guds Rige, eens er det, fordi det er den samme Grundbevidsthed om Menneskets Frelse, der udtaler sig i dette, som i hiint; men forskjelligt er det deri, at det Indledende og Forberedende ikkun har sin evige Sandhed i det, som er bleven udfyldt og virkeliggjort, men alt, hvad der ikke tilhører den evige Sandhed, maa betragtes som endeligt og en vis Tid tilhørende; forskjelligt deri, at hiin Trang til Frelsen i det gamle Testamente endnu er bunden til Lovens Form, medens vi som Christne ikke ere under Loven,

men under Naaden; altsaa knytter sig hist Alt til Bestræbelsen efter at erhverve en egen Retfærdighed ved Lovopfyldelse, men her Alt til Retfærdiggjørelsen af Naade ved Jesus Christus. Jo oftere den andægtige Bibellæser i Tro og Ydmyghed beskjæftiger sig med det gamle Testamente, desto mere vil han lære at skatte den Rigdom, det indeholder, af hellige Bud og Formaninger, af guddommelige Foranstaltninger, af de dybeste og meest opløftende Betragtninger over Guds Førelser med Menneskene og over Israels høie Bestemmelse, af de inderligste Længsler efter Samfund med Gud; men desto klarere vil han ogsaa indsee denne Forberedelses rette Forhold til og Forskjellighed fra Aabenbaringen i Christo, hvilken er nedlagt i det nye Testamentes Skrifter; thi det Dække, som hviler over Mange under det gamle Testamentes Læsning, borttages kun ved Christus; men Herren er Aanden, og hvor Herrens Aand er, der er Frihed (2 Cor. 3, 17). Man kan derfor heller ikke give en bestemt Anviisning om, hvad der er det Evige og hvad der er det kun for en Tid Gjældende i det gamle Testamente; men dette vil i det Enkelte stedse enhver fornuftig Bibellæsers egen Bevidsthed og troende Erkjendelse sige ham.

Paa nogle faa Stykker nær ere det gamle Testamentes kanoniske Skrifter affattede paa Hebraisk, et østerlandsk nu uddød Tungemaal, som efter al Rimelighed allerede Israeliternes Stamfædre talte; hine enkelte Stykker ere skrevne paa Chaldaisk. Samlingen af de hellige Skrifter kan med temmelig Rimelighed tilskrives *Esras*, i det Mindste hans Tidsalder, omtrent halvfemte Hundrede Aar før Christus; herfor tale samtidige Hentydninger, senere især den jødiske Historieskriver *Josephus's* Vidnesbyrd, Traditionen og Tidsomstændighederne, da den Periode, i hvilken det jødiske Folk udtraadte af dets afsondrede Stilling, meest maatte vække Trangen til at samle Oldtidens hellige Skrifter og adskille dem fra senere. Den hebraiske Bibel har inddeelt Bøgerne i *Loven* (התורה), som indeholder de fem Mosebøger, *Propheterne* (הנביאים), der igjen deles i de *første*, de vigtigste historiske Bøger indesluttende, og de *sidste*, de egentlige Propheter paa Daniel nær omfattende Skrifter; den tredie Deel hed *Skrifterne*, de hellige Skrifter (כתובים, ἁγιόγραφα), en Benævnelse, hvis Oprindelse og Betydning ikke er gandske klar, men dog sandsynligen hentyder paa, at man ikke ansaae dem for at staae i det samme Forhold til Theokratiet, som de andre Bøger; til den tredie Klasse regnedes de poetiske Bøger, nogle historiske Skrifter, som Ruths, Esras, Nehemias, Esthers og Krønikernes Bøger og Propheten Daniel. Efter disse Inddelinger benævnes Bibelen ogsaa senere: *Loven og Propheterne*; *Loven*, *Propheterne og Psalmerne* (Luc. 24, 44), ja for Korthedes Skyld kaldes endog undertiden hele det gamle Testamente Loven f. Ex. Joh. 10, 34. I nyere Tider følger man stedse den græske Bibeloversættelses Anordning, idet man inddeler Bøgerne i

a. De historiske Bøger,

af hvilke de første ere *Pentateuchen* eller de *fem Mosebøger*. Disse begynde med Verdens Skabelse, de første Menneskers Skjebner, men gaae dernæst over til Israels Stamfædres Historie, hvilken de ende i *første* Bog (*Genesis*) med Josephs Død. Den til Ægypten bragte Familie formerer sig og bliver til et Folk, med hvilket Gud fornyer den med Fædrene gjorte Pagt, hvilket han udfører af dets Trældom, begrunder ved hellige Love og gjør til sit Folk (Theokratie). Disse Love angaae i *anden* Bog (*Exodus*) meest de personlige Rettigheder og Tabernaklet, som Folkets Foreningspunct, i *tredie* Bog (*Levitikus*) nævnes Gudstjenesten, og den for Eiendomsfolket nødvendige udvortes Reenhed og Hellighed. Den *fjerde* Bog (*Numeri*) begynder med en Folketælling, omtaler Folkets Vandring i

Ørken, dets Gjenstridighed og Straf, indtil det ankom ved Canaans Grændser, med adskillige didhenhørende Love. Den femte Bog (Deuteronomion) indeholder saa at sige en Forberedelse til Erobringen af det hellige Land, ved at gjentage for Folket til Formaning og Bestyrkelse et kort Omrids deels af den svundne Tids Begivenheder deels af de vigtigste Folket vedkommende Love, hvilke paany vedtages og indskjærpes. Slutningen danner Moses Afsked og Død. Erobringen af Canaan og Landets Uddeling til Israeliterne udgjør Hovedindholdet af det næste Skrift, Josva Bog, der ogsaa fremstiller os Grunden til alle senere sig udviklende Ulykker, den, at Folket ved Erobringen mere fulgte sin end Guds Villie, hvorfor Theokratiet fra først af kom til at kjæmpe med Ufuldkommenhed. Dette viser sig strax i Dommernes Bog, i hvilken vi see den unge Stat næsten opløst og hvorledes den ikkun ved enkelte af Gud benaadede Mænd bliver frelst fra Undergang, indtil den, som der fortælles i første Samuels Bog, gjenfødes ved Propheten Samuel, — fra hvis Tid ogsaa Prophetstanden kommer til bestemt Udvikling, — og ombannes til et Kongedømme; den første Konge Sauls Skjebne slutter den første Bog; den anden Samuels Bog befatter sig meest med den egentlig theokratiske Konge Davids Historie. Davids Herkomst fortælles os i Ruths Bog, som man har anseet for et Tillæg til Dommernes Bog. Den israelitiske Kongestats Udvikling og Skjebne, Synder, Fald og Opreisning, Theokratiets Kamp med Folkets Affald og de hedenske Magter samt Israels Guds Indgriben i denne ved sine hellige Propheter, er Indholdet af begge Kongernes Bøger, der slutte med den israelitiske Stats Ødelæggelse ved den babyloniske Overmagt. Et særskilt Øiemed har Krønikernes Bøger, af hvilke den første, efter en Deel Slægtregistre, gjentager Sauls og Davids Historie, den anden Salomons og det efter ham deelte Riges Skjebne. De virkelige eller tilsyneladende Afvigelser fra Fortællingen i Kongernes Bøger ere ikke faa, Talangivelserne paafaldende; ikke destomindre have Krønikernes Bøger opbevaret os mange Efterretninger, der fuldstændiggjøre og oplyse Begivenheder, som ere fortalte i Kongernes Bøger, og især give de os mange Vink til at forstaae Psalmerne, Propheterne, ja endog Steder i det nye Testamente. Ligesom med det babyloniske Fangenskab en ny Periode begynder for det israelitiske Folk, saa have og de Skrifter, som fortsætte Historien, nemlig Esras og Nehemias Bøger, en anden Characteer, idet den førstnævnte fortæller om den jødiske Colonies Tilbagekomst og Statens Gjenoprettelse; den sidste Nehemias Virksomhed. Man seer paa den ene Side, hvor fattig og ringe Theokratiets nye Skikkelse var, men paa den anden Side, hvorledes Forvisningen om Israels høie Bestemmelse for Verdenshistorien og Forventningen om den kommende Frelse aldrig udslukkedes; Sproget er, formedelst Folkets Forbindelse med Chaldæerne i Babylon, tildeels Chaldaisk. Den sidste historiske Bog Esther fortæller om en vidunderlig Maade, paa hvilken Gud frelste sit Folk fra Undergang i et fremmed Land. De historiske Bøgers fulde Opklaring naaes ikkun ved at læse dem i Forbindelse med de samtidige Propheters Skrifter, ligesom hine igjen modtage deres Lys fra Tidsbegivenhederne. Alle Bøgerne vidne om, at de ere byggede paa samtidige Efterretninger; der omtales ikke sjeldent andre Bøger, som nu ere tabte, paa hvilke Forfatterne beraabe sig, f. Ex. Herrens Kriges Bog, de Retfærdiges Bog, de forskjellige kongelige Annaler o. s. v.; ogsaa viser Indholdet, at en fast Plan gaaer igjennem det Hele, den nemlig at fortælle Theokratiets Historie, hvorfor mange Begivenheder, som ikke staae i nøie Forbindelse med Guds Foranstaltning, ikkun korteligen ere berørte, medens mange andre Begivenheder, som synes os mindre vigtige, ere fortalte udførligere, netop fordi de høre med til hiin Plan. Overhoved vil en omhyggelig Overveielse af det gamle Testamentes Historie lære os at agte paa Guds Viisdoms og Retfærdigheds Gang igjennem Livet, aabenbare de ofte skjulte Spor af Verdens Styrelse og begrunde i Aanden den Overbeviisning, at det er Synden, der er Folkets, som det enkelte Menneskes Fordærvelse.

b. De poetiske Skrifter.

Digtekunsten er en af Folkeslagenes ældste Kunster, udsprungen af Begeistringens umiddelbare Kilde; Digte havde Oldtiden længe før en prosaisk eller fortællende Stiil opkom. Ogsaa det gamle Testamentes historiske Bøger bære Præg af at Israeliterne tidligen øvede denne Kunst, og de hist og her indflettede Sange vidne om den Styrke i Følelse og den Begeistring og Varme, med hvilken den digteriske Sands levede i Folket. Men da Israels Folk var et Troens Folk, hviler dets Poesie paa Religionen og dets Sange ere af et religieust Indhold; det er Menneskets Forhold til Gud, som er Grundtonen i dem, og denne er formedelst Folkets eiendommelige Stilling og Bestemmelse samt formedelst den heri indflettede og indvævede Forventning af det Tilkommende ofte Udtrykket af en dyb og uudgrundelig Følelse, som Guds Aand vakte og nærede den hos Israels udvalgte Sangere. Af disse digteriske Skrifter er Hiobs Bog en høi og mægtig Skildring af hvorledes Gud paa en for Menneskene ufattelig Maade forsøger sine Fromme, og at den eneste Opløsning paa Verdensstyrelsens Gaade er en fuld Fortrøstning til Herrens Viisdom og Retfærdighed. Davids Psalmer, der bære deres fornemste Forfatters Navn, ere en uvurdeerlig Skat af relegieuse Sange, deels Hymner deels Klagesange over indvortes og udvortes Forfølgelser, deels digteriske Betragtninger over Guds i Naturen og i Israels Historie sig aabenbarende Herlighed; endelig indeholde de og Udtryk af Digterens Forudsfornemmelse af at den daværende Ufuldkommenheds Tilstand vilde vorde hævet og udfyldt ved Nationens og Verdens Frelser. Intet Skrift af det gamle Testamente har maaskee virket mere til for fromme Læsere at bevare et levende og trofast Samfund med Gud i alle Forhold og alle Prøvelser, end Psalmerne, hvori næsten enhver troende Sjel finder det, som den søger. Trende digteriske Skrifter bære Salomons Navn: Ordsprogene (Proverbier), en Samling af aandrige Sentenser og Leveregler gandske i Oldtidens Smag, men dog baaren af den Israeliterne eiendommelige Tankegang; Prædikeren (Ecclesiastes), en Bog, som anstiller Betragtninger over alle Tings Forgjængelighed og ender med Betragtninger over det Blivende i Gudsfrygt og Retskaffenhed; Høisangen (Canticum Canticorum), som skildrer Kjærlighedens Væsen og Fylde dog rimeligviis med Hentydning til Kirkens indre Forhold til sin Herre.

c. De prophetiske Skrifter.

Beslægtede med de poetiske Skrifter ere de prophetiske, af hvilke vi have fire saakaldte store Propheter, Esaias, Jeremias, Ezechiel og Daniel, og tolv smaa Propheter: Hoseas, Joel, Amos, Obadias, Jonas, Micha, Nahum, Habakuk, Zephanias, Haggai, Sacharias og Malachias. Denne Rækkefølge er tildeels, om end ei gandske, efter deres Levetid. Propheter ere Guds Mænd, vakte og kaldede ved Guds Aand til at forkynde den Slægt, iblandt hvilken de levede, dens Synd, Straf og Opreisning, til at advare og formane, trøste og forjette og til midt under al Folkets og Kongernes Affald at vedligeholde en levende Bevidsthed om Israels theokratiske Bestemmelse og Guds Riges Seir; de ere en for Israel gandske eiendommelig Fremtrædelse. Som Herolder fra Gud tale de i hans Navn og med et uhildet Indblik i Fremtiden skue de endog fjerne Tiders Udviklinger som noget Nærværende eller Forbigangent, og fremlægge deres Skuen snart med Begeistringens Ord, snart i billedlig Indklædning og symbolske Handlinger, snart i ligefrem Forudsigelse. Vi finde Propheter næsten til enhver Tid; en noget bestemtere

Characteer antoge de fra Samuels Tid, da der anlagdes Prophetskoler, hvor de Mænd, hvilke Guds Aand kaldede, kunde finde en forberedende Dannelse og Opvækkelse; men Guds Aand vakte ogsaa dem, som ikke havde nogen saadan Forberedelse, og gjorde dem til Propheter. Som Deeltagere i deres Tids vigtigste Begivenheder vare de ogsaa bedst skikkede til at opbevare de historiske Efterretninger; der omtales derfor ogsaa mange nu tabte historiske Beretninger, som ere affattede af Propheter, ligesom de endnu existerende Propheters Skrifter have mange blot fortællende Afsnit. Dog virkede de ældre Propheter, som Nathan, Gad, Elias, Elisa osv. meest ved deres Personlighed; først da Israels og Juda Riger vare deres Undergang nær, optegnede Propheterne deres Formaninger og Forkyndelser som Vidnesbyrd for Fremtiden; kort efter det andet Tempels Opbyggelse forstummede den prophetiske Røst. Men al prophetisk Tale samler sig under de forskjelligste Indklædninger og Forestillinger i Forudsigelsen om den theokratiske Konge, ved hvis Herredømme og Magt, Lidelse og Død Israels Bestemmelse skulde være fuldkommet og den gandske Verden finde Frelsen. Den største af alle skrivende Propheter er uimodsigelig Esaias, der under Kongerne Usias, Jotham, Achas, Ezechias, maaskee og under Manasse deeltog i sin Tids Kampe, advarede, trøstede og formanede og under høie Billeder pegede hen paa Verdens Frelser. I en ulykkelig Tid levede Jeremias, fra Kong Josias Tid til efter Juda Riges Undergang; næsten igjennem hele sit Liv Gjenstand for de Fornemmeres og Kongernes Forfølgelse og Mishandling, har han i sin Prophetie, foruden i de historiske Fortællinger, nedlagt sit bevægede Hjertes Yttringer, Straffetaler, Bønner og Forudsigelser, og i sin Begrædelsesbog (Klagesange) udtrykt sin Sorg over Jerusalems Ødelæggelse og Nød og Folkets Adspredelse. Samtidig med ham er Ezechiel af en gandske anden Characteer; han levede blandt de Landflygtige ved Chaboras, har de samme Forudsigelser og Straffedomme at forkynde som Jeremias, men i andre, stærkere Indklædninger, ligesom og hans Skildring af Messias knytter sig til Billedet af et nyt Tempel og en ny Stad. Endnu noget senere, i selve Udlændigheden i Babylon i anseelige Embeder levede Daniel, hvis prophetiske Stilling ikke kan forstaaes uden ved Henblik paa den Forandring, som forestod den gamle Verdens Stater og Israels Forhold hertil; disse Udviklinger og Guds Riges Fremgang heraf er Gjenstanden for hans Antegnelser. Af de saakaldte smaa Propheter, hvis Skrifter ere af mindre Omfang, synes Jonas, hvis Bog væsentligen er forskjellig fra de øvrige Propheters Skrifter, at have været den ældste; Samtidige ere Hoseas, Micha og Amos; Joels Levetid er uvis; Nahum kan ikke have levet langt fra Esaias Tidsalder. Obadias maa have levet paa Exilets Tid; lidt før den Tid Habakuk, samtidig med Zephanias; efter det babyloniske Fangenskab Zacharias, Haggai og Malachias. Naturligviis er deres Tidsalder ikke uden Indflydelse paa Propheterne og dens Begivenheder Gjenstanden for deres Fremstillinger, hvorfor disse først ret forstaaes i Forbindelse med Kongernes og Krønikernes Bøger; men da det sande Israel stedse er sig sin Opgave bevidst og Propheterne ere de af Gud udkaarne Mænd, der skulle vedligeholde og udtale denne Bevidsthed, saa er Forvisningen om Menneskehedens Opreisning ved den Kommende af Israel Grundtanken i alt prophetisk Syn og prophetisk Tale.

Vor Bibel er inddeelt i Capitler og Vers, hvilken Inddeling meget letter Opsøgningen af et Sted, men heller ikke sjeldent river det Sammenhængende fra hinanden; ved Læsningen maa man derfor ikke lade sig forstyrre af Versinddelingen. Capitelinddelingen tilskrives Hugo af St. Caro, der døde i det trettende Aarhundrede (1260). Endnu senere er Versinddelingen; thi om den maaskee har fundet Sted endeel tidligere, blev den nærværende Betegnelse ved Tal, som findes i vore Bibler, først almindelig i det femtende Aarhundrede eller senere. Den hebraiske Bibel deler de fem Mosebøger i 54 Paraschoer eller Afsnit, som efter Exilet læstes paa Sabbaterne, af hvilke

man i et Skudaar havde 54; til denne Inddeling svarede de prophetiske Afsnit i Haphtarer, hvis Læsning i senere Tid forbandtes med Paraschernes.

III.

Det gamle Testamentes historiske Bøger

indeholde Guds Riges Historie fra Menneskehedens Tilblivelse indtil omtrent halvfemtehundrede Aar før Frelserens Komme i dets Forberedelse hos det israelitiske Folk; andre Folkeslags Historie omtales ikkun forsaavidt den kommer i Berøring med Israel. Men ifølge denne Fortællings Hensigt finder man og gandske anderledes end i menneskelige Bøger en fast Plan igjennem alle Bøger, den at vise Guds opdragende, straffende og frelsende Indgriben i Livet, navnligen hos hans udvalgte Folk; Guds Gjerning i Folket fremhæves overalt; hver Handling, Tanke, Følelse og Attraa bedømmes efter deres Forhold til Gud, og en Begivenheds Vigtighed beroer ene paa den Plads, den indtager i Guds Riges Udvikling. Heraf kan man forklare sig Fortællingens jevne, rolige, eensartede Gang gjennem alle i det Mindste de ældre Skrifter af det gamle Testamente. Hos et Folk, der levede saa afsluttet fra andre som det israelitiske, kunde Sproget ikke være stor Forandring underkastet, og naar hertil kommer, at de guddommelige Skrifter aldeles ikke lægge an paa nogen menneskelig Kunstfærdighed, saa kunne vi ikke undre os over, at der igjennem alle Skrifter gaaer een Aand og een Tone og at een Maalestok er anlagt overalt. Det er Theokratiets — Guds Regjerings — Udvikling, som er Fremstillingens Hovedopgave; denne Udvikling foregaaer iblandt syndige Mennesker, i Oldtiden, hos et østerlandsk Folk, hvis Sæder og Skikke, Levemaade og Tænkemaade ere høist forskjellige fra vore, under idelige Kampe med udvortes og indvortes Fiender. Alt dette maa den andægtige Bibellæser betænke, naar han vil læse de historiske Skrifter i Bibelen i den Aand, i hvilken de ere skrevne; de hellige Skribenter vilde ikke ved deres Fremstilling lokke, overtale, indtage — ja man kjender ikke engang Navnene paa de fleste Bøgers Forfattere — derfor fortælle de enhver Begivenhed ligesom den er og det med et stort Maadehold og en upartisk Retfærdighed, i et Sprog og en Udtryksmaade, der er ligesaa langt fra de tørre Annalers eller Aarbøgers Maneer, som fra det sædvanlige østerlandske høittravende Sprog og fra den græske eller romerske Verdensanskuelse. Endog, efter at ved Bibelens Indflydelse en gandske anden Anskuelse er bragt ind i den christelige Verden end den, som fandtes i Oldtiden, finde vi dog intetsteds nogen Fremstilling, som kan sammenlignes med den Sandhedens indvortes Beviisning og den høie Ro, der udmærker Bibelens Fortællinger. Vistnok maa Læseren ikke glemme, at den østerlandske Maade at leve og tale paa er forskjellig fra vor, at Gebærder og Udtryksmaade ere mere heftige og levende, billedlige Betegnelser hyppigere og at man tilkjendegiver sin Mening ligesaa meget ved Tegn og symbolske Handlinger, som ved Ord, og jo mere han bliver bekjendt med Orienten, desto lettere vil han forstaae den bibelske Indklædning; men alle saadanne historiske Kundskaber, der lære os at kjende saa at sige Udenværkerne, ere dog ingenlunde det, hvorved vi føres ind i Bibelens Aand, i de historiske Bøgers indre Væsen. Dette naaes ikkun, hvor Mennesket med Ydmyghed hengiver sig til den guddommelige Røst, som lader sig høre i Fortællingen, ikkun hvor man søger og fastholder den høie Eenhed, i hvilken Alt slutter sig sammen. Hvor man derimod opholder sig ved ydre Tilfældigheder, lader sig forstyrre ved uvigtige Vanskeligheder eller antager at de største og vigtigste Begivenheder kun ere en indskrænket og forældet Tids Fremstillings- og Udtryksmaade, der berøver man sig naturligviis den bedste Velsignelse af Bibelens Fortællin-

ger, fordi man søger noget gandske andet i dem, end det, som de ville byde. Det er en glædelig Kjendsgjerning, at de grundigste Forskninger og navnligen det især i vore Dage saa udvidede Bekjendtskab til de Lande, hvor de hellige Begivenheder have tildraget sig, have stadfæstet de bibelske Fortællingers Sandhed endog i det Ubetydeligste og meest Enkelte; men dog bør vi aldrig glemme, at dette ikkun er menneskelige Vidnesbyrd, som kunne bestyrke men aldrig begrunde Overbeviisningen om at vi her have Guds Ord og guddommelig Sandhed for os; denne fremkaldes ved det Vidnesbyrd, Guds Aand vidner i vor Aand, idet vi ikkun derved lære at agte paa den hele guddommelige Foranstaltning (Oeconomie), i hvilken det Enkelte overalt indordner sig som Led af det Hele.

IV.

De fem Mosebøger.

Rækken af de historiske Skrifter aabnes som bekjendt med Pentateuchen, de fem Mosebøger, ogsaa kaldet Loven eller de fem Dele af Loven, til hvilke den ældste Tradition nævner Moses som Forfatter; denne erklærer selv, at han er det, see 5 Mos. 31, 24-27 cfr. v. 9; 29, 20; 28, 61; 4 Mos. 33, 2; 2 Mos. 24, 4; 34, 27 cfr. 17, 14; thi paa disse og mange andre Steder vidner Moses, at han nedskrev det der Omtalte i Bogen. Vel have især fra Slutningen af det forrige Aarhundrede adskillige Lærde anvendt Kløgt og Skarpsindighed paa at ville bevise, at Bøgerne ikke ere fra Moses. Snart har man hentet de formeentlige Beviser fra Forskjelligheden i Fortællingen, der stundom er udførlig, stundom kort og afbrudt, fra de Vidundere der fortælles, hvilke Vantroen ikke vilde anerkjende, fra den ubetydelige Afvigelse, der er imellem Pentateuchens Sprog og de senere, Aarhundreder derefter affattede, bibelske Bøger, fra visse Yttringer og indvortes Kjendetegn, saasom Gjentagelser, tilsyneladende Modsigelser o. s. v., ja man har fast intet ladet uforsøgt, for at berøve disse Skrifter deres ærværdige Ælde og derved deres guddommelige Anseelse. Men alle disse Angreb have langt fra skadet, men tvertimod tjent til disse Skrifters Forherligelse, idet de have givet Anledning til de grundigste og nøiagtigste Undersøgelser, hvilke især ved den nyeste Tids fortrolige Bekjendtskab med Skuepladsen for de af Moses fortalte Begivenheder have vundet i Styrke, og paaviist den redelige Troskab hvormed Alt er affattet. Det er her ikke Stedet at gaae ind paa disse Undersøgelser; hist og her vil i Anmærkningerne blive gjort opmærksom paa Indvendingerne og deres Modbeviis. Her bemærke vi blot, at det hele gamle Testamente ligefrem har Mosebøgerne og den deri afbildede Forfatning til Forudsætning, at den hele israelitiske Historie vilde være en uopløselig Gaade, saafremt man borttog den Udvikling, paa hvilken den er grundet, og — hvad der er det Vigtigste — at Frelseren og hans Apostle, Sandhedens Lærere — beraabe sig paa Moses Vidnesbyrd og erklære ham for Forfatter, cfr. Joh. 5, 46; Marc. 12, 19. Ap. Gj. 15, 21; Luc. 24, 27.; Guds Søns Komme i Tidens Fylde er i den Grad betinget af de forudgaaende Foranstaltninger, at, hvo som kjender den Eenbaarne, ogsaa maa anerkjende den Rod, han havde i Israels theokratiske Folk, men dette igjen i sine Stamfædre. Hertil kommer endnu, at et Skrift, der saaledes som Moses Bøger, i Aartusinder ved sin Friskhed og naturlige Fremstilling, sin fra alle Udsmykkelser og laante Prydelser fjerne Simpelhed har tiltalt alle fromme og redelige Læsere, i hvilket Forfatteren aldeles ikke lægger an paa andet end at give hvad der er ham overleveret og befalet, allerede i disse Egenskaber har sit Vidnesbyrd, saavist som Sandheden stedse har et uudsletteligt Præg. Forfatteren er Nationens Hærfører og Fyrste; men han er langt fra at misbruge sin Magt

over den til sin Fordeel, langtfra at smigre Folket eller skjule dets Feil, langtfra at ville bevare Magten eller Indflydelsen i sin Familie, men lader den gaae over i en fremmed Haand; ja hans egne Børn forsvinde endog gandske i Folket. Alt, hvad han gjør og alt, hvad han taler til Israels Folk, foretager han sig efter den Guds Befaling, som straffer hans Overtrædelse saavelsom Folkets, endog nægter ham hans kjæreste Ønskes Opfyldelse (5 Mos. 3, 24-26). En saadan Mand kan ikke ville bedrage ved sine Fortællinger, men maa, endog betragtet fra det reent menneskelige Standpunkt, være Redskabet for Guds Villies Udførelse iblandt Menneskeheden, naar han forkynder sig som Vidne i og som Medarbeider til de Frelsens Foranstaltninger, Gud har ladet opgaae i Israel.

Overeensstemmende hermed er ogsaa Indholdet af Mosebøgerne. Efter et kort Omrids af Menneskehedens tidligste Urhistorie (1 Mos. 1-11), i hvilken med Menneskenes første Fald allerede deres Opreisning antydes (1 Mos. 3, 15), drager Fortællingen sig i første Bog efterhaanden sammen til een udvalgt Familie eller Slægts Historie, hvilken den Forjættelse gives, at i den alle Jordens Slægter skulle velsignes, i hvilken altsaa Frelsen forberedes; disse Stamfædres Liv er et skjønt med Gud inderligt forbundet, i Troen begrundet Liv, der vel i sædelig Henseende ikke er frit for Pletter, men dog bygget paa en Bevidsthed om et Samfund med Gud, til hvilket man intetsteds finder noget Tilsvarende. Israels tilkommende Bestemmelse og deri de Troendes forskjellige Forsøgelser ere afbildede i Patriarchernes Vandringer og Prøvelser; men efterat den sidste Stamfader er gaaet til Ro tier Fortællingen om de firehundrede Aar og derover, i hvilke Slægten under Trældomsaaget og i et fremmed Land voxede op til et Folk, i hvilket de Fædrene givne Forjettelser skulde opfyldes. Theokratiets Befæstelse ved Loven er Gjenstanden for anden, tredie og fjerde Mosebog og Loven er i den Grad Middelpunctet for alle theokratiske Foranstaltninger, at den hele Pentateuch efter denne kaldes Loven, uagtet ogsaa Folkets Gjenstridighed, Kamp og de over samme beskikkede Straffedomme udgjøre en stor Part af Indholdet af disse trende Mosebøger. Ved Enden af fjerde Mosebog finde vi Folket ved Grændsen af det forjettede Land; Erobringen af samme blev ikke forundt den alderstegne Feltherre. Den femte Bog, som med Rette kaldes Deuteronomion, gjentager de vigtigste Folket vedkommende Love med adskillige Modificationer, ledsagede heelt igjennem af de meest indtrængende Formaninger og Advarseler, høie Forjættelser og svære Trusler; i denne Bog (31, 29 cfr. v. 24-28) nedlægger han Pennen; det er sandsynligviis hans Efterfølger i Embedet, som har tilføiet den liden Deel, som er tilbage.

Naturligt er det, at den første Bog har en fra de følgende Bøger i Adskilligt forskjellig Characteer; Moses meddeelte her Begivenheder, der vare ham overleverede; og det efter en bestemt Plan; det er derfor intet Under, at Angrebene især have vendt sig imod denne Bog, i hvilken Vantroen en Tid kun saae en af forskjellige Forfattere hidrørende Samling af Fortællinger, der modsagde hverandre. Men de mange løse Grunde, paa hvilke man byggede denne Antagelse, have maattet vige for det Sandheds Præg, der saa umiskjendeligen er bleven paatrykt en Bog, hvis Indhold aldrig taber sin Friskhed og Virksomhed, for en grundig og nøiagtig Undersøgelse og for en dybere Erkjendelse af de christelige Troeslærdommes Sammenhæng med de her fortalte Begivenheder. Det er nemlig aabenbart, at Samleren af den almindelige Verdens Urhistorie ikkun har villet medtage saa meget, som hørte med til hans Plan, at fortælle Guds naaderige Bestemmelse med den faldne Menneskehed; Menneskets Skabelse, Syndefald, Syndens Frugter og Syndens Straf i den første Verden (1—10) fortælles udførligen; dernæst forlader han Menneskenes Skjebne, der hvor de begynde at adsprede sig over Jorden (11). Det hele Tidsrum, i hvilket Gud bar over med Vankundighedens Tider (Ap. Gj. 17, 30), — da Menneskene forvandlede den uforkrænkelige Guds Herlighed til Lighed med et forkrænkeligt Menneskes og Fugls eller firfod-

det Dyrs og Orms Billede (Rom. 1, 23) eller, med andre Ord, da Folkeslagene dannede deres Afgudsdyrkelse og Mythologier, og idet de sagde sig at være vise, bleve Daarer (V. 22), — er Guds Taalmodigheds og Langmodigheds Tid, og kommer ikke til Omtale, før Tidens Fylde er kommen, da det hele Kredsløb er fuldendt, i det nye Testamente, og de fra Gud affaldne Nationer begynde at slutte sig til hans Rige. Thi den første Mosebog har fra nu af ikke at gjøre med Verdens, men med Guds Rige; dette maa begrundes ved en Pagt, hvilken han slutter af fri Naade med den egentlige Stamfader til det udvalgte Folk; med Abrahams Kaldelse begynder Troens Herredømme, og fra Naturens Standpunct ere vi nu gangne over i Naadens. Fra nu af bliver Fortællingen udførlig; thi Patriarchernes Liv er et Forbillede for Folkets, og denne Fortælling aander dog saa aldeles Oldtidens Væsen, er saa gandske ligefrem og naturlig, at den allerede fra denne Side viser sig som given i Menneskehedens tidligste Periode; ved nøiagtige Slægtregistre opbevares Mindet om Familielemmernes indbyrdes Sammenhæng. Vi bemærke ogsaa Culturens gradvise Fremskriden, Folkemængdens Tiltagen, Agerdyrkningens og Handelens ringe Begyndelse i Canaan, medens Ægypten allerede viser sig som en mere oplyst og fuldkommen Stat, hvor et Hof, hvor Kunster og Videnskaber ere i Flor. Den sidste Patriarch har den fulde Forvisning om at Familien ikke vil blive boende der, men komme til det forjettede Land. Denne Forventning opfyldes i den anden Bog (Exodus), der forbigaaer Begivenhederne ved det lange Ophold i Ægypten, som ikke henhørende til Theokratiets Historie, og fortæller os fra 1 — 12, 37 Folkets Lidelser, 12, 37 — 19 dets Befrielse ved Moses, 19 — 40 Lovgivningen paa Sinai. Vi finde Folket gandske som man kunde vente det efter en langvarig Trælletilstand i en meget cultiveret Stat, et haardt, gjenstridigt, sandseligt Folk men med Kunstfærdighed og meget erhvervet Gods. Lovgivningen har en gandske anden Characteer, end andre Love, idet den ikke er fremtvungen af Nødvendigheden og ikke tager Hensyn til de foreliggende tilfældige Omstændigheder, men allerede i Forveien er beregnet paa Besiddelse af Canaan og saaledes fra en fast Udsigt af regulerer hele Folkets Fremtid. Dettes Lykke var afhængig af at Folket behørigen udsondrede sig fra alle andre Folkefærd, som et med Jehova umiddelbart forbundet Folk; derfor danner den religieuse Cultus Middelpunctet for Lovgivningen og alle Bud og Anordninger have et religieust Præg, da Gud er Kongen, Lovgiveren og Tilbedelsens høieste Gjenstand. Lovgivningen fortsættes i tredie Bog (Leviticus), hvis første Part angaaer Offringen (1—8), den anden (8—11), Præsternes Indvielse, og den tredie forskjellige Love betræffende Folkets Hellighed (11—27). Her maae vi især betænke, at den guddommelige Viisdom nedlod sig til Nationens Svaghed og anordnede det hele Liv for den, idet Herren igjennem de udvortes Tegn vilde lede Aanden til Syndserkjendelse (ved Offringer) og til Længsel efter Helliggjørelse (ved Renselses Budene), hvorfor disse Anordninger have en symbolsk og typisk Betydning. Men det er aabenbart, at hvor det Virkelige er kommen, der ophører Tegnet og Forbilledet; ved Christus er ikke blot den hele Offerritus bleven ophævet, men dens legale eller i Love bestemte Form er endog efterhaanden forsvundet af vor Bevidsthed, da han er bleven vor Viisdom fra Gud, Retfærdighed og Helliggjørelse; den levitiske Cultus har tabt den Betydning, den skulde have og havde for dens Tid. Efter at saaledes den religieuse Forfatning i alle dens Enkeltheder er anordnet, holdes i fjerde Bog (Numeri) et Mandtal, der gives endnu nogle Love (1—11), derpaa fortælles Vandringen i Ørknen tilligemed Folkets bestandige Knurren og Opsætsighed mod Gud og de Straffedomme, med hvilke han hjemsøgte det, i hvilke Guds Sanddruhed, Langmodighed og Retfærdighed aabenbarede sig paa det Klareste (11—22) indtil det efter at have overvundet nogle canaanitiske Konger, leirer sig ligeoverfor Canaan paa Moabs Sletter (22—36); de endnu sig der tildragende Begivenheder (22—25), Tællingen af det vaabendygtige Mandskab (26), Til-

bagebliffet paa Leirepladserne eller Stationerne (33), de der givne Love, Alt er en Forberedelse til Overgangen over Jordan og Erobringen af det forjettede Land. Hermed synes Historien at være afsluttet; thi Moses skal ikke føre Folket ind i Landet og erobre Canaan (4 Mos. 20, 12). Men Forfatteren træder endnu engang frem i den femte Bog (Deuteronomion), der saa at sige er hans Hjertes Efterladenskab til Folket, gjentager for den unge i Ørknen opvorne Slægt et kort Omrids af den forrige Historie (1—4, 43), af de Folket vedkommende Love, hvilke efter Omstændighederne deels udvides deels indskrænkes deels modificeres (4—27); han stadfæster den givne Lov ved Forjettelsen om Guds Velgjerninger, dersom Folket vilde følge Loven, og hans gruelige Straffe, hvis det overtraadte dem (27—31); endelig tilføies hvad man med Rette har kaldet hans Testamente: hans Velsignelse, Forudsigelse og Død (31 — 34). — Saaledes gaaer en fast Plan igjennem alle Moses Bøger, nemlig den: at tildanne Folket til et Redskab for den guddommelige Naade, til et Kar, i hvilket den for den gandske Verden bestemte Velsignelse skulde nedlægges, og til at opbevare de Sandheder, der, naar Tidens skrøbelige Form var afskaffet, skulde udgjøre Verdens Frelse. Naar Herren selv siger, at Moses vidner om ham (Joh. 5, 46), at der i ham findes Forbilleder, der hentyde til Christi Person og Virksomhed (Joh. 3, 14), naar Apostlene saa ofte vende deres Blik til de mosaiske Fortællinger, ved hvilke de begrunde mange af de christelige Sandheder, Rom. 10, 19; 1 Cor. 10, 10; saa vises os derved den Vei, hvilken vi skulle gaae for at lære at paaskjønne og tilegne os de mosaiske Bøgers Indhold.

Pentateuchen

eller

de fem Mosebøger,

oversatte af Grundtexten

ved

Chr. H. Kalkar.

Første Mosebog.

Capitel I.

Verdens Skabelse.

1. I Begyndelsen skabte Gud Himmelen og Jorden.
2. Og Jorden var Øde og Tomhed og Mørket var over Afgrunden, og Guds Aand svævede over Vandene.
3. Og Gud sagde: bliv Lys, og Lyset blev;
4. Og Gud saae Lyset, at det var godt, og Gud adskilte imellem Lys og Mørke;
5. Og Gud kaldte Lyset Dag og Mørket kaldte han Nat; og det blev Aften og det blev Morgen, dette var een Dag.
6. Og Gud sagde: der vorde en udstrakt Befæstning midt imellem Vandene, og der skal blive en Adskillelse imellem Vand og Vand;
7. Og Gud gjorde den udstrakte Befæstning og adskilte imellem Vandene, som vare nedenfor Befæstningen, og imellem Vandene, som vare ovenfor Befæstningen; og det skeede saa.
8. Og Gud kaldte den udstrakte Befæstning Himmel, og det blev Aften og det blev Morgen, den anden Dag.
9. Og Gud sagde: Vandene skulle samle sig under Himmelen til eet Sted og det Tørre skal sees, og det skeede saa;
10. Og det Tørre kaldte Gud Land og det samlede Vand kaldte han Have, og Gud saae at det var godt;
11. Og Gud sagde: Jorden lade fremspire Grønt og Urter, som bære Sæd, og Frugttræer, som bære Frugt efter deres Slags, i hvilke deres Sæd er over Jorden, og det skeede saa.
12. Og Jorden udgav Grønt, Urter, som bare Sæd efter deres Slags, og Træer, som bare Frugt, i hvilke deres Sæd var efter deres Art, og Gud saae, at det var godt;
13. Og det blev Aften og det blev Morgen, den tredie Dag.
14. Og Gud sagde: der vorde Lys paa Himmelens udstrakte Befæstning til at adskille imellem Dag og imellem Nat, og de skulle vorde til Tegn og til bestemte Tider og til Dage og Aar;
15. Og de skulle være til Lys paa Himmelens udstrakte Befæstning, til at lyse over Jorden, og det skeede saa.
16. Og Gud gjorde de to store Lys, det store Lys til at have Herredømme om Dagen, og det lidet Lys til at have Herredømme om Natten, og Stjernerne.
17. Og Gud satte dem paa Himmelens Befæstning til at lyse over Jorden,
18. Og til at herske om Dagen og om Natten og til at skille imellem Lyset og Mørket; og Gud saae, at det var godt;
19. Og det blev Aften og det blev Morgen, den fjerde Dag.

Anmærkninger.

Capitel I.

V. [1]) Idet den hell. Skrift begynder med at Gud har skabt Verden d. e. fremkaldt den af Intet ved sin almægtige Kraft, adskiller den sig aldeles fra alle hedenske Forestillinger, der under de forskjelligste Former antoge, at Naturen havde været til fra Evighed og kun er bleven tildannet. Andre oversætte: I Begyndelsen havde Gud skabt, men Jorden var bleven osv. Himmel og Jord er Indbegrebet af den gandske Verden. Saml. Ps. 33, 6; 9. Hebr. 11, 3. Det nye Testamente lærer os, at Skabelsen er fuldbyrdet ved Sønnen, Joh. 1, 3; 10. 1 Cor. 8, 6; Col. 1, 16; 17. Hebr. 1, 3, som den, igjennem hvilken Faderen aabenbarer sin Herlighed. Alt udfolder sig gradviis, det Ene efter det Andet. [6]) Udstrakt Befæstning d. e. Himmelhvelving, fordi den danner en Flade over Jorden; men Himmelen betegner de øverste Regioner, deraf Udtrykket Himlenes Himle. [14]) Lys — det hebraiske Ord betegner nærmest lysende Legemer; der tales om disses nu indtrædende Forhold til den ordnede Jord; til

20. Og Gud sagde: der skal vrimle i Vandene en Vrimmel af levende Væsner, og Fuglen skal flyve over Jorden foran Himmelens udstrakte Befæstning;

21. Og Gud skabte de store Havdyr, og hvert levende krybende Dyr, som vrimler i Vandet, efter deres Art, og hver bevinget Fugl efter sin Art, og Gud saae, at det var godt.

22. Og Gud velsignede dem, idet han sagde: vorder frugtbare og formerer Eder og opfylder Vandene i Havene, og Fuglen skal blive formeret paa Jorden;

23. Og det blev Aften og det blev Morgen, den femte Dag.

24. Og Gud sagde: Jorden skal udgive levende Væsener efter deres Slags, Fæ og Kryb og vilde Dyr paa Jorden efter deres Slags, og det skeede saa;

25. Og Gud gjorde vilde Dyr efter deres Slags og Fæet efter dets Slags og alt Kryb paa Jorden efter dets Slags; og han saae, at det var godt.

26. Og Gud sagde: Lader os gjøre et Menneske (Adam) i vort Billede, efter vor Lignelse, og de skulle herske over Fiskene i Havet og over Himmelens Fugle og over Fæet og over al Jorden og over alt Kryb, som kryber paa Jorden.

27. Og Gud skabte Mennesket i sit Billede, i Guds Billede skabte han det, Mand og Qvinde skabte han dem.

28. Og Gud velsignede dem, og Gud sagde til dem: vorder frugtbare og mangfoldige og opfylder Jorden, og gjører eder den underdanig, og hersker over Havets Fisk og over Himmelens Fugle og over hvert Dyr, som kryber paa Jorden.

29. Og Gud sagde: see, jeg har givet eder enhver Urt, som saaer Sæd, som er paa hele Jordens Overflade, og ethvert Træ, paa hvilket der er Træfugt, som saaer Sæd, skal være for eder til Spise;

30. Og til alle Dyr paa Jorden og til enhver Himmelens Fugl og til hvert Kryb paa Jorden, i hvilket der er Livsaande, (har jeg givet) enhver grønnende Urt til Spise; og det skeede saa.

31. Og Gud saae alt det, han havde gjort, og see, det var meget godt; og det blev Aften og det blev Morgen, den sjette Dag.

Capitel II.

Paradiset. Qvindens Skabelse.

1. Og Himmelen og Jorden og al dens Hær vare blevne fuldkommede.

2. Og Gud havde fuldendt paa den syvende Dag sin Gjerning, som han havde gjort; og han hvilede paa den syvende Dag fra al sin Gjerning, som han havde gjort;

3. Og Gud velsignede den syvende Dag,

Tegn og til o. s. v. ɔ: til Betegnelse for bestemte Tider og Dage. [24]) Fæ — det hebraiske Ord betyder: Umælende; der menes næsten altid kun Dyr, Huusdyr. [26]) Menneskets Skabelse indføres paa en høitidelig Maade, som en Beslutning af det guddommelige Raad. Hvori Guds Billede og Lignelse har bestaaet, kan ikkun forstaaes, naar man seer hen til den Eneste, som var Guds Billede og hans Herligheds Glands (Hebr. 1, 3. Col. 1, 15), i Guds Skikkelse (Philip. 2, 6), saa at hvo, som har seet ham, har seet Gud (Joh. 14, 9); man bør hverken eensidigen tænke paa blot legemlige eller blot aandelige Fortrin, men paa en saadan Skikkelse, i hvilken Guds Herlighed afprægede sig ved det legemlige Præg af den oprindelige Reenhed, Hellighed og Retfærdighed, og den dermed forbundne Ligevægt i alle Henseender. [27]) Her fortælles korteligen som i et Overblik de første Menneskers Skabelse; det Udførligere om Qvindens Skabelse findes i andet Capitel; men det hele menneskelige Kjøns Nedstammelse fra eet Par er en Grundlære i Bibelen; Ap. Gj. 17, 26, og finder sin Bekræftelse i Forløsningsværket, 1 Cor. 15, 47; de grundigste Undersøgelser om Menneskeracerne føre til det Samme. [29]) Før Syndfloden var Mennesket henviist til Nydelsen af Planteriget og havde kun Nydelsen af Træernes Frugter forud for Dyrene; den nyskabte Verden kunde ei gaae ud paa Livets Ødelæggelse; først efter Syndfloden gaves Mennesket Magt til at nyde Dyr; den paradisiske Tilstand skildres og som en Tilbagevenden til en Tid, der er fjern fra al Blodsudgydelse (Es. 11, 7. Rom. 8, 21).

Capitel II.

V. [1—3]) høre med til det foregaaende Capitel. Betydningsfuldt er det, at Helligdagen staaer i saa nøie Forbindelse med Skabelsen; Gud velsigner denne Dag ɔ: knytter sin Velsignelse til den; uberegnelig er ogsaa den Velsignelse, der er udgaaet over Menneslægten fra denne Dags Høitideligholdelse. Ligesom Guds skabende Virksomhed var forbi med den sjette Dag, forsaavidt den endte Frembringelsen af nye Ting, men hans opholdende varer ved bestandig, Joh. 5, 17, saaledes skal og Memnesket bestandigen være i den Guds Gjerning, der er hans Livs Opgave, men som dog først den syvende Dag gjør det muligt for ham at udføre udeelt. Med

og helligede den; thi paa den hvilede han fra al sin Gjerning, som han skabte og gjorde.

4. Dette er Himmelens og Jordens Oprindelser, da de bleve skabte, paa den Dag Gud Jehova havde gjort Himmelen og Jorden.

5. Men enhver Busk paa Marken var endnu ikke til paa Jorden, og al Urt paa Marken var endnu ei fremspiret, thi Gud Jehova havde endnu ikke ladet det regne paa Jorden, og Mennesket var der ikke til at dyrke Jorden.

6. Og en Dunst opsteeg af Jorden og vandede hele Jordens Overflade;

7. Og Gud Jehova dannede Mennesket, Støv af Jorden, og indblæste i dets Næseboer Livets Aande, og Mennesket blev til en levende Sjel.

8. Og Gud Jehova plantede en Have i Eden, østfor, og satte der Mennesket, hvilket han havde dannet.

9. Og Gud Jehova lod fremspire af Jorden allehaande Træer, lystelige for Synet og gode til at æde af, og Livets Træ midt i Haven og Kundskabens Træ paa Godt og Ondt.

10. Og en Flod udgik fra Eden til at vande Haven, og derfra deelte den sig og blev til fire Hovedstrømme.

11. Navnet paa den ene var Pison, den omringer det ganske Land Havila, hvor der er Guld;

12. Og Guldet i dette Land er godt; der er Bdellion og den Steen Schoham.

13. Og Navnet paa den anden Flod er Gihon; den omringer hele Landet Chus.

14. Og Navnet paa den tredie er Hiddekel, den gaaer østen for Assyrien, og den fjerde Flod det er Phrat.

15. Og Gud Jehova tog Mennesket og satte ham i Edens Have til at dyrke den og til at vogte den;

16. Og Gud Jehova befalede Mennesket og sagde: af ethvert Træ i Haven maa du gjerne æde;

17. Men af Kundskabens Træ paa Godt og Ondt, af det skal du ikke æde; thi paa den Dag, du æder deraf, skal du visseligen døe.

18. Og Gud Jehova sagde: det er ikke godt, at Mennesket er ene; jeg vil gjøre ham en Hjælp, som er for ham.

19. Og Gud Jehova dannede af Jorden alle Dyr paa Marken og hver Himmelens Fugl, og ledte dem hen til Mennesket, at see, hvad han vilde kalde dem, og alt det, som

---

V. 4) begynder et nyt Affnit; Gud kaldes Jehova eller, som man i nyere Tid vil udtale det: Jahve; dette Navn, der har Henthydning til den stedse Værende, betegner Gud, forsaavidt han indtræder i Historien altsaa forsaavidt han aabenbarer sig og med Hensyn til hans eiendommelige Væsen i Almindelighed. Her findes begge Navne forenede. Jøderne udtalede ikke Navnet Jehova af Ærefrygt for det, men i dets Sted Adonai, Herren, som det er givet i den kirkelige Oversættelse. 5) Man har villet ansee denne Fortælling som en fra Cap. 1 afvigende Beretning om Skabelsen; men at her ikke tales om Planternes Skabelse eller Tilblivelse, er aabenbart, da der siges, at der endnu ikke var Regn; thi Regnen kunde ikke skabe eller frembringe, men kun udvikle den nedlagte Spire. 8) Eden er Yndighed, Landskabet mod Østen, hvori Haven laae; naar dette benævnes Paradiset, da er dette et persisk Ord (Pardes), som betegner en Have og forekommer i Bibelen (Høis. 4, 13. Prd. 2, 5). Dens Beliggenhed kan nogenlunde fastsættes ved at tage Hensyn til Floderne; rimeligt er det at tænke paa de armeniske Høilande i Asien; naar man ikke kan opvise Flodernes Forening i een Hovedarm, da maa betænkes, at Jordens Skikkelse ved Syndfloden er forandret. 11) Pison forekommer ikke videre i Bibelen; Mange have tænkt paa Floden Phasis, men det passer ikke paa Havila, der efter den bibelske Talebrug er i Arabien i den østlige Deel, 1 Sam. 15, 7, hvor der fandtes Guld. — 12) Bdellion er en vellugtende Harpix, som udsveder af et Træ. Schoham en ubekjendt ofte omtalt Ædelsteen, som man har oversat med Onyx. 13) Gihon forekommer ikke mere, derimod er Landet Chus en sædvanlig Benævnelse paa Æthiopien, men dertil hørte dengang en Deel af Arabien, som her menes. 14) Hiddekel er rimeligviis Tigris, Assur er Assyrien, Phrat det bekjendte Navn for Euphrat. I denne Have udmærkede sig blandt andre Træer Livets Træ og Kundskabens Træ paa Godt og Ondt, begge Benævnelser tagne af deres Virkning; Livets Træ har den Egenskab at vedligeholde Livet, 3, 22; thi i Paradiset skulde Legemet ikke døe, Syndens Sold er Døden (Rom. 5, 12); derfor er i Aab. 22, 2, Livets Træ i Himmelen ɔ: Udødelighedens Land; den som seirer, skal æde deraf, Aab. 2, 7. Saalænge Menneskets Villie er eens med Guds Villie, kjender han endnu ei Forskjellen mellem Godt og Ondt; denne Kundskab kommer først, naar Mennesket træder i Modsætninger, bliver sig sin Modstrid bevidst; deraf Navnet. — 17) Paa den Dag — skal du døe d. e. blive Døden underkastet; thi ved Synden kom Døden ind i Verden. Andre mene, at disse Ord skulle forstaaes bogstaveligt, men at Gud efter Syndefaldet formildede Straffen og lod Mennesket leve.

Mennesket kaldte levende Aande, det skulde være dets Navn.

20. Og Mennesket kaldte Navne for alt Qvæg og Himmelens Fugle og alle Markens Dyr, men for Mennesket fandt han ingen Hjælp, som var for ham.

21. Og Gud Jehova lod falde en dyb Søvn over Mennesket, og han sov, og han tog eet af hans Ribbeen og lukkede Kjød i dets Sted.

22. Og Gud Jehova byggede Ribbenet, som han havde taget fra Mennesket, til en Qvinde, og bragte hende til Mennesket.

23. Da sagde Mennesket: Dennegang er det Been af mine Been og Kjød af mit Kjød; derfor skal hun kaldes Mandinde, thi af Manden er denne taget.

24. Derfor skal Manden forlade sin Fader og sin Moder og blive fast hos sin Hustru, og de skulle blive til eet Kjød.

25. Og de vare begge nøgne, Adam og hans Hustru, og de skammede sig ikke.

Capitel III.

Syndefaldet.

1. Og Slangen var trædskere, end alle Dyr paa Marken, som Gud Jehova havde gjort, og den sagde til Qvinden: er det vel saa, at Gud har sagt: I skulle ikke æde af hvert Træ i Haven.

2. Og Qvinden sagde til Slangen: Af Havens Træers Frugt maae vi æde;

3. Men af Frugten af det Træ, som er midt i Haven, sagde Gud: I skulle ikke æde deraf og ikke røre ved det, at I ikke skulle døe.

4. Og Slangen sagde til Qvinden: I skulle ingenlunde døe;

5. Thi Gud veed, at paa den Dag, I æde deraf, da skulle eders Øine oplades, og I skulle blive ligesom Gud, kjendende Godt og Ondt.

6. Og Qvinden saae, at Træet var godt at æde af, og at det var lysteligt for Øinene og et ønskeligt Træ til at faae Forstand af, og hun tog af dets Frugt og hun aad og hun gav ogsaa sin Mand med sig og han aad.

7. Da oplodes begges Øine og de erkjendte, at de vare nøgne og de syede Figenblade og gjorde sig Belter.

8. Og de hørte Jehovas Stemme, som vandrede i Haven, der Dagen var luftig, og Adam og hans Hustru skjulte sig for Gud Jehovas Aasyn midt i Haven.

9. Og Gud Jehova kaldte ad Adam og sagde til ham: hvor er du?

10. Og han sagde: din Røst hørte jeg i Haven og jeg frygtede: thi jeg var nøgen og jeg skjulte mig.

---

[19]) Dannede ɔ: havde dannet. [21]) Qvindens Skabelse af Manden er af dyb Betydning; Mand og Qvinde ere ikke skabte ved Siden af hinanden, ellers vilde deres Forskjellighed aldrig ophøre, men vi vide, at naar Mennesket er kommet til sit Maal, i Opstandelsen, skal denne Forskjel forsvinde, Luc. 20, 35, tilligemed hvad der hører til Kjønnet, 1 Cor. 6, 13, ligesom den ikke existerer med Hensyn til Menneskets Forhold til Gud i Christo, Gal. 3, 28; derfor gaaer Mennesket af Skaberens Haand frem som en Eenhed, 1 Cor. 11, 8. Hvad vi kalde Ribbeen, var maaskee en for sig selv bestaaende Kjøddeel; dette synes at fremgaae af at Gud lukkede Kjød i dets Sted. [23]) Dennegang, d. e. i Modsætning til Dyrene, i hvilke han ikke fandt beslægtede Væsener. [24]) Dette synes at være Moses og ikke Adams Ord.

Capitel III.

Dette Capitel er af yderste Vigtighed, fordi det forklarer os Syndens Oprindelse i Menneskeheden og den Forandring, der herved indtraadte i hele Skabningen, samt betegner den Frelse, Gud fra Evighed af havde beredet sin faldne Slægt. Da Gud saae, at Alt, hvad han havde skabt, var saare godt, og Mennesket var skabt i Guds Billede, saa kan Synden ikke være andet, end noget i Skabningen Indtraadt; denne Indtræden fortælles her. Dens Tilblivelse i den udenfor Mennesket liggende Skabnings Fald er os i den nærværende Tilstand ubegribelig. Hvad man end vil tænke sig ved Slangen og hvorledes man end forestiller sig dens Fristen, saa forudsættes dog en allerede existerende ond Villie udenfor Naturen og udenfor Mennesket, som altsaa ikke kan være andet, end en Aands; saaledes findes det her betegnet, som tydeligen siges i det nye Testamente, at Forførelsen og det Onde kom ind i Verden ved Djævelen, der var en Menneskemorder af Begyndelsen og Løgnens Fader (Joh 8, 44, Aab. 12, 9). Syndens Gang gjentager sig i ethvert Menneske. [3]) Ikke røre derved — er et Tillæg af den vaagnende Samvittighed. [4–5]) Det er stedse Forførerens Maade at vække Vantro til Gud, at han ikke mener det saa alvorligt og ikke saa kjerligt, som det synes. [7]) Den oprindelige Uskyldsstand er ved Overtrædelsen forstyrret og Skam og Frygt Overtrædelsens nærmeste indvortes Følge; den udvortes Følge er Guds Straffedomme og Menneskets hele for-

11. Og han sagde: Hvo gav dig tilkjende, at du var nøgen? mon du har ædet af det Træ, om hvilket jeg bød dig, at du ikke maatte æde deraf?
12. Og Adam sagde: Qvinden, som du gav at hun skulde være hos mig, hun har givet mig af Træet og jeg aad.
13. Og Gud Jehova sagde til Qvinden: hvi gjorde du dette? og Qvinden sagde: Slangen har bedraget mig og jeg aad.
14. Og Gud Jehova sagde til Slangen: efterdi du gjorde dette, da skal du være forbandet fremfor alt Fæ og alle vilde Dyr paa Marken; paa din Bug skal du gaae og æde Støv alle dit Livs Dage;
15. Og Fiendskab vil jeg sætte imellem dig imellem Qvinden og imellem din Sæd og imellem hendes Sæd; den vil tragte efter dit Hoved og du skal tragte den efter Hælen.
16. Til Qvinden sagde han: jeg vil meget mangfoldiggjøre din Smerte og din Undfangelse; med Smerte skal du føde dine Børn og til din Mand skal din Attraa være og han skal herske over dig.
17. Og til Adam sagde han: fordi du hørte paa din Hustrues Røst og spiste af det Træ, som jeg bød dig at du ikke maatte spise deraf, da skal Jorden være forbandet for din Skyld; med Besværlighed skal du nære dig af den alle dit Livs Dage;
18. Og Torne og Tidsler skal den lade fremvore for dig, og du skal æde Urter paa Marken.
19. I dit Ansigts Sveed skal du æde dit Brød, indtil du vender tilbage til Jorden, thi af den er du tagen; thi Støv er du og til Støv skal du vende tilbage.
20. Og Adam kaldte Navnet paa sin Hustru Eva; thi hun blev Moder til alt Levende.
21. Og Gud Jehova gjorde Adam og hans Hustru Kjortler af Skind og han klædte dem.
22. Og Gud Jehova sagde: See Mennesket er blevet som Een af os, til at kjende Godt og Ondt, og nu, blot han ei udstrækker sin Haand og tager ogsaa af Livets Træ og æder og lever evindelig.
23. Og Gud Jehova sendte ham bort af Edens Have til at dyrke Jorden, hvoraf han var tagen.
24. Og han uddrev Mennesket og lod boe Østen for Edens Have Cheruberne og det luende Sværd, som vendte sig frem og tilbage, at vogte Veien til Livets Træ.

Capitel IV.

Adam og Evas første Børn. Det første Brodermord. Kains Efterkommere.

1. Og Adam kjendte Eva sin Hustru og hun undfik og hun fødte Kain og hun sagde: jeg har erhvervet en Mand, Jehova.
2. Og hun vedblev at føde hans Broder Abel; og Abel blev Faarehyrde og Kain blev Agerdyrker.
3. Og det skeede efter en Tids Forløb, da bragte Kain af Jordens Frugt et Offer til Jehova,
4. Og Abel bragte ligeledes af hans Faars

---

andrede Stilling til Gud. [14]) Fremfor alt Fæ; Andre: af alt Fæ; Dyrets Straf er et Symbol paa den Fornedrelse, der tilkommer det Onde; men i Seiren ved en af Qvindens Afkom betegnes den Magt, hvorved det Onde eengang vil betvinges, hvorfor man har kaldt det 15. Vers det første Evangelium. [20]) Nu kan hendes Navn Mandinde ikke være tilstrækkeligt; men da i V. 16 hendes Undfangelse og Smerte omtales, tilkjendegives hendes nye Stilling; Eva hedder Chavah, den Levende, Livgivende. [22]) Meningen er sandsynligviis: Nu seer man, hvad Adam har opnaaet idet han vilde være som vi; i den syndige Tilstand er i Paradiset ikke mere Plads for ham; nu skulde Menneskeheden prøve den hele Kamp, Verden har for den. — [24]) Cheruberne, der forekomme som Gestalter paa Pagtens Ark (2 Mos. 25), som Skikkelser, der bære Guds Throne (Ps. 18, 11; Ezech. 10,) ere symbolske Fremstillinger, der bestaae af de fire Stærke i Naturen (Mennesket, Ørnen, Løven og Studen) og repræsentere den hele Livsfylde i Verden; de vogte derfor Indgangen til Livets Træ; thi det Liv, til hvilket Adam og hans Slægt nu er hjemfalden, er et endeligt.

Capitel IV.

[1]) Eva udbrød ved Synet af det gandske Nye, den første Fødte blandt Mennesker: Erhvervelse (Kain)! Hun havde neppe Forestilling om Jehova, uden som menneskelig Skikkelse, og antog at Barnet lignede ham; Andre: at hun meente at have født den Jehova, som skulde knuse Slangens Magt. Andre: jeg har født en Mand ved Jehovas Hjælp. At hun skuffede sig i sin Forventning, betegner den anden Søns Navn, Abel (Hebel), Forgjængelighed. [4]) Da Abel gjorde et omhyggeligt Udvalg, for at give Gud det Bedste, hvilket Kain ikke gjorde, fortælles der, at Gud saae til ɔ: med Velbehag modtog Abels Offer (Heb. 11, 4); hvorledes

Førstefødte og af deres Fedme; og Jehova saae til Abel og til hans Offer;
5. Men til Kain og til hans Offer saae han ikke; og Kain blev meget fortørnet og hans Ansigt var nedslaget.
6. Og Jehova sagde til Kain: Hvorfor er du vred og hvi er dit Ansigt nedslaget?
7. Er det ei saa, naar du gjør Godt, da er der Opløftelse for dig; men hvis du ikke gjør Godt, da ligger Synden ved Døren, til dig er dens Attraa og du skal herske over den.
8. Og Kain talede til sin Broder Abel, og det skeede, da de vare paa Marken, da opstod Kain imod Abel sin Broder og slog ham ihjel.
9. Og Jehova sagde til Kain: hvor er Abel, din Broder? Og han sagde: det veed jeg ikke; er jeg min Broders Vogter?
10. Og Jehova sagde: hvad har du gjort? Din Broders Blods Røst raaber til mig af Jorden.
11. Og nu være du forbandet fra Jorden, som oplod sin Mund og tog din Broders Blod af din Haand;
12. Thi du skal dyrke Jorden, men den skal ikke vedblive at give dig sin Kraft; omvandrende og flygtende skal du være paa Jorden.
13. Da sagde Kain til Jehova: min Brøde er større end jeg kan bære den. See, du har idag fordrevet mig fra Landets Overflade, og for dit Aasyn maa jeg skjule mig,
14. Og jeg vil være omvankende og flygtende paa Jorden og det vil skee: alt hvad som finder mig, vil slaae mig ihjel.
15. Da sagde Jehova til ham: derfor, hver som ihjelslaaer Kain, paa ham skal det hevnes syvfold; og Jehova satte Kain et Tegn, at ikke hvad som fandt ham skulde ihjelslaae ham.
16. Og Kain gik ud fra Jehovas Aasyn og nedsatte sig i Landet Nod Østen for Eden.
17. Og Kain kjendte sin Hustru og hun undfik og fødte Chanoch, og han byggede en Stad og kaldte Navnet paa Staden, som Navnet paa hans Søn: Chanoch.
18. Og Chanoch fødtes Irad, og Irad avlede Mechujael, og Mechujael avlede Methuschael, og Methuschael avlede Lamech.
19. Og Lamech tog sig tvende Hustruer; Navnet paa den ene var Ada og Navnet paa den anden var Zilla.
20. Og Ada fødte Jabal; han blev Fader til dem, der boe i Telte og beflitte sig paa Besiddelse.
21. Og hans Broders Navn var Jubal, han blev Fader til dem, der røre Harpe og Fløiter.
22. Og Zilla fødte ogsaa Thubal-Kain, som oplærte Enhver, som hamrede i Kobber og Jern, og Thubal-Kains Søster var Naama.
23. Og Lamech sagde til sine Hustruer: Ada og Zilla hører min Røst, Lamechs Hustruer, mærker min Tale, thi jeg dræbte en Mand — mig til et Saar, og en Dreng — mig til en Vunde;
24. Thi syvfold skal Kain hevnes, men Lamech syv Gange halvfjerdsindstyve Gange.
25. Og Adam kjendte atter sin Hustru, og hun fødte en Søn og kaldte hans Navn Seth, thi „Gud har sat mig en anden Sæd istedetfor Abel, thi ham slog Kain ihjel".

Gud tilkjendegav sit Bifald, fortælles ikke. 7) Der er Opløftelse for dig ɔ: du kan frit opløfte dit Aasyn. Synden forestilles under Billedet af et vildt Dyr, der ligger paa Luur. 8) Egentlig: Kain sagde til sin Broder: der føies ikke til, hvad han sagde; maaskee det, som Jehova havde sagt ham. 9) Kains Stemning er den grove Synders — først Trods, siden (V. 14) Fortvivlelse; hans Udaad skjærper Forbandelsen, som var lagt paa Jorden og derved paa Menneskeheden; 13) Han anseer Bortfjernelsen fra Landet, som en Fordrivelse fra Guds Aasyn; derfor trøster Gud den Fortvivlede ved at bekræfte ham med et Tegn, at han ikke skal blive ihjelslagen. 16) Nod er Landflygtighed, til Betegnelse af den sørgelige Lod, der havde rammet ham; men dog behagede den nye Bolig ham siden, saa at han satte sig fast der. 17) Her begynder det første af de hyppigt forekommende og med hinanden sammenhængende Slægtregistre; den hellige Skrift har opbevaret disse, for at paavise den udvalgte Stamme, af hvilken Guds Udkaarne udsprang, baade Guds Folk og Herren efter Kjødet; det Udtryk avle bruger Skriften baade om den nærmeste og den fjernere Generation. Med Menneskehedens Formerelse begynder Forandringen i Levemaaden, forskjellige Beskjæftigelser, Vellevnet og de dermed forbundne Udskeielser. 20) Begyndelsen til Nomadelivet; 21) musikalske Kunster. 22) Arbeider i Metaller. 23) Lamechs Forhold viser sig i hans poetiske Tiltale til sine Hustruer; han hoverer over sine kunstforstandige Sønner, ved hvis Beskjermelse han anseer sig endnu mere betrygget end Kain ved Guds; da Anledningen til hans Ord ikke omtales, ere hans Ord dunkle; Nogle: om jeg end dræbte en Mand eller Dreng, mon jeg vilde have nogen Fortræd deraf? Andre mene, at der maa tænkes paa et virkelig indtruffet Tilfælde: Jeg har dræbt en Mand, fordi han saarede mig, og en Dreng, fordi han tilføiede mig en Vunde. 25) I den anden Sæd — Seths Slægt — finder Eva Erstatning og hendes Haab opfyldes; thi i hans Slægt bevaredes Guds Kirke;

Peint par Prudhon

Gravé par A. Delva [illegible]

[illegible] Maade kunde i Menneskehedens Barndom de vigtige Efterretninger om Guds naadige Foranstaltninger opbevares; Adam levede endnu [illegible] blev ogsaa [illegible] Menneskehedens [illegible] Stamfader og derved det første Udgangspunct for en ny Aabenbarelse af den guddommelige Naade.

26. Og Seth fødte ogsaa en Søn og han kaldte hans Navn Enos; da begyndte man at paakalde Jehovas Navn.

Capitel V.

Slægtregister over Adams Efterkommere.

1. Dette er Adams Slægtebog; paa den Dag, Gud skabte Adam, gjorde han ham i Guds Lignelse.
2. Mand og Qvinde skabte han dem, og han velsignede dem og kaldte deres Navn Menneske, paa den Dag han skabte dem.
3. Og Adam levede hundrede og tredive Aar og avlede i sit Billede efter sin Lignelse og kaldte hans Navn Seth.
4. Og Adams Dage vare, efterat han havde født Seth, otte hundrede Aar og han avlede Sønner og Døttre.
5. Og alle Adams Dage, som han levede, vare ni hundrede Aar og tredive Aar og han døde.
6. Og Seth var hundrede og fem Aar og han avlede Enos.
7. Og Seth levede, efterat han havde avlet Enos, otte hundrede og syv Aar og han fødte Sønner og Døttre.
8. Og alle Seths Levedage bleve ni hundrede og tolv Aar og han døde.
9. Og Enos levede halvfemsindstyve Aar og han avlede Kenan.
10. Og Enos levede, efterat han havde avlet Kenan, otte hundrede og femten Aar og avlede Sønner og Døttre;
11. Og alle Enos Dage vare ni hundrede og fem Aar og han døde.
12. Og Kenan levede halvfjerdsindstyve Aar og avlede Mahalaleel,
13. Og Kenan levede, efterat han havde avlet Mahalaleel, otte hundrede og fyrretyve Aar og han avlede Sønner og Døttre.
14. Og alle Kenans Dage bleve nihundrede og ti Aar og han døde.
15. Og Mahalaleel levede fem og tresindstyve Aar og han avlede Jared;
16. Og Mahalaleel levede, efterat han havde avlet Jared, otte hundrede og tredive Aar og han avlede Sønner og Døttre.
17. Og alle Mahalaleels Dage vare otte hundrede fem og halvfemsindstyve Aar og han døde.
18. Og Jared levede eet hundrede og to og tresindstyve Aar og avlede Chanoch;
19. Og Jared levede, efterat han havde avlet Chanoch, otte hundrede Aar og han avlede Sønner og Døttre,
20. Og alle Jareds Dage bleve ni hundrede og to og tresindstyve Aar og han døde.
21. Og Chanoch levede fem og tresindstyve Aar og avlede Methusala.
22. Og Chanoch vandrede med Gud, efterat han havde avlet Methusala, tre hundrede Aar og avlede Sønner og Døttre;
23. Og alle Chanochs Dage vare tre hundrede og fem og tresindstyve Aar;
24. Og Chanoch vandrede med Gud og var ikke mere, thi Gud tog ham bort.
25. Og Methusala var eet hundrede og syv og firsindstyve Aar gammel og avlede Lamech;
26. Og Methusala levede, efterat han havde avlet Lamech, syv hundrede og to og firsindstyve Aar og han avlede Sønner og Døttre.
27. Og alle Methusalas Dage bleve ni hundrede og ni og tresindstyve Aar og han døde.
28. Og Lamech levede eet hundrede og to og firsindstyve Aar og avlede en Søn;
29. Og han kaldte sin Søn Noah, idet han sagde: denne skal trøste os over vore Arbeider og vore Hænders Besværlighed og over Jorden, hvilken Jehova forbandede.

---

26) Da begyndte man at paakalde ɔ: da begyndte en formelig Gudstjeneste.

Capitel V.

4) Fædrenes lange Levetid kan ikke modbevises af nyere Naturforskeres Undersøgelser, da disse ikkun have Mennesket efter Syndfloden for sig, ved hvilken en heel Omskiftelse i alle Forhold blev bevirket; det er ogsaa aldeles i sin Orden, at den nyskabte Jords og dens Beboeres Livskraft var en anden end den senere blev; paa denne Maade kunde i Menneskehedens Barndom de vigtige Efterretninger om Guds naadige Foranstaltninger opbevares; Adam levede endnu 243 Aar med Methusala. Den her givne Slægtstavle fortsættes Cap. 10. 22) Chanoch eller Henoch vandrede med Gud d. e. forblev i Samfund med Herren; formedelst dette Samfund smagte han ei Døden, men blev paa en anden os ei bekjendtgjort Maade borttagen fra Jorden (Hebr. 11, 5) efterat han havde forkyndt den vantro Slægt de kommende Straffedomme. Jud. B. 14, 15. 29) Lamech følte Slægtens Tryk og Kilden dertil i Syndens Magt, og forventede i Noah at see den forjettede Befrier; virkeligen blev ogsaa denne Menneskehedens nye Stamfader og derved det første Udgangspunct for en ny Aabenbarelse af den guddommelige Naade.

30. Og Lamech levede, efterat han havde avlet Noah, fem hundrede og fem og halvfemsindstyve Aar og han avlede Sønner og Døttre;
31. Og alle Lamechs Dage vare syv hundrede og syv og halvfjerdsindstyve Aar; og han døde.
32. Og Noah var femhundrede Aar og Noah avlede Sem, Cham og Japhet.

Capitel VI.

Menneskeslægtens Forværrelse. Forberedelse til Syndfloden.

1. Og det skeede, da Menneskene begyndte at formere sig paa Jordens Overflade og der føddes dem Døttre;
2. Og Guds Sønner saae Menneskenes Døttre, at de vare skjønne, da toge de sig Hustruer af Alle, hvilke de valgte;
3. Og Jehova sagde: ikke skal min Aand herske iblandt Menneskene evindelig, eftersom han er Kjød, og hans Dage skulle være eet hundrede og tyve Aar.
4. Kæmperne vare paa Jorden i de Dage og ligeledes siden, efterat Guds Sønner vare gangne ind til Menneskenes Døttre og havde forplantet sig; disse ere de Stærke, som fra Arilds Tid vare navnkundige Mænd.
5. Og Jehova saae, at Menneskets Ondskab var stor paa Jorden og alt hans Hjertes Paafund ikkun ondt hver Dag;
6. Og det angrede Jehova, at han havde dannet Mennesket paa Jorden og det fortrød ham i hans Hjerte.
7. Og Jehova sagde: jeg vil udslette Mennesket, som jeg har skabt, fra Jordens Overflade, fra Mennesket indtil Fæet, indtil Ormen, indtil Himmelens Fugle; thi jeg angrer, at jeg har gjort dem.
8. Og Noah fandt Naade for Jehovas Øine.
9. Dette er Noahs Slægter. Noah var en retfærdig Mand, fuldkommen var han i sin Slægt; med Gud vandrede Noah.
10. Og Noah avlede tre Sønner, Sem Cham og Japhet.
11. Og Jorden var fordærvet for Guds Ansigt og Jorden var fuld af Vold.
12. Og Gud saae Jorden, og see den var fordærvet; thi alt Kjød havde fordærvet sin Vei paa Jorden.
13. Og Gud sagde til Noah: Enden for alt Kjød er kommen for mit Aasyn, thi Jorden er fyldt med Vold for deres Aasyn, og see, jeg vil ødelægge dem med Jorden.
14. Gjør dig en Ark af Gophertræ, Rum skal du gjøre i Arken, og bege den indvendig og udvendig med Beg.
15. Og dette er det, som du skal gjøre den: trehundrede Alen skal Arkens Længde være, halvtresindstyve dens Bredde og tredive Alen dens Høide;
16. Og Lysaabning skal du gjøre for Arken og indtil en Alen skal du fuldende den oventil, og Arkens Dør skal du sætte paa dens Side og i nederste, andet og tredie Række skal du gjøre den.
17. Og jeg, see, jeg vil lade Vandfloden komme over Jorden, at ødelægge alt Kjød, i hvilket Livsaande er under Himmelen; alt som er paa Jorden, skal udaande.
18. Men jeg vil oprette min Pagt med dig, og du skal gaae i Arken, du og dine Sønner og din Hustru og dine Sønners Hustruer med dig.

Capitel VI.

[1]) Menneskets Forværrelse tiltog, saa at den Frist, Guds Barmhjertighed indrømmede, gik hen. [2]) Ved Guds Sønner tænke Nogle paa Engle, her de faldne Aander, Andre paa de Stores, Mægtiges Sønner, Andre paa de sande Gudsdyrkere, de Fromme; det er vanskeligt at afgjøre, hvilken Mening der er den rigtige; kun saameget er vist, at den hellige Skrift vil fortælle os den Kæmpeslægts Oprindelse, som siden ofte forekommer i Israels Historie, og som omtales i alle Nationers Oldsagn, som Himmelstormere, Ugudelige. [3]) Gud vil ikke lade sin Aand, der hidtil har levet iblandt Menneskene, regjere mere blandt dem, eftersom Kjødet nu var det herskende. Andre oversætte: fordi Kjødet har bragt dem i Vildfarelse; men eet hundrede og tyve Aar vil Gud indrømme dem til deres Forbedring. Noah forkyndte Menneskene, hvad der ventede dem, men de troede ham ei (1 Pet 3, 20; 2 Pet. 2, 5). [9]) Med Noah begyndte et gandske nyt Afsnit i Historien; derfor en ny Overskrift; fuldkommen ɔ: ustraffelig. [14]) En Ark ɔ: en Kasse, tjenlig til et Skib; dens Bygningsmaade afviger naturligviis betydeligt fra vore Skibe, da den ikke skulde være en Seiler, men blot et Opbevaringssted for Mennesker og Dyr — Gopher et ubekjendt Træ, maaskee Fyr, Gran, Cypres. [16]) Lysaabning, ikke et Vindue, men collect. Vinduer, hvert en Alen, [17]) Næsten hos alle Nationer finde vi Oldsagn om en stor og almindelig Oversvømmelse; Geologernes Undersøgelser vise det Samme. [18]) Det er første Gang, at der omtales en Pagt mellem Gud og Mennesker; Pagtens Indhold er Troen paa

19. Og af Alt det, som lever, af Kjød skal du indbringe et Par af Alt til Arken for at lade det leve med dig; Han og Hun skulle de være.
20. Og af Fuglen efter dens Art og af Fæet efter dets Art, af alt Kryb paa Jorden efter dets Art, af Alt skulle de komme til dig at opholde deres Liv.
21. Og du tage dig af al Spise, som ædes, og samle til dig, og det skal være dig og Dine til Spise.
22. Og Noah gjorde efter alt det som Gud bød ham, saa gjorde han.

Capitel VII.

Syndfloden.

1. Og Jehova sagde til Noah: gak du og hele dit Huus til Arken; thi dig har jeg seet retfærdig i denne Slægt.
2. Af alt reent Fæ skal du tage dig syv og syv, Han og dens Hun, men af det Fæ, som ikke er reent, deraf skal kun være to, Han og dens Hun.
3. Ogsaa af Himmelens Fugle syv og syv, Han og Hun, til at opholde Arten i Live paa al Jordens Overflade.
4. Thi end om syv Dage vil jeg lade det regne paa Jorden fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter, og jeg vil udslette alt levende Væsen, som jeg har gjort, fra al Jordens Overflade.
5. Og Noah gjorde efter alt det, som Jehova befalede ham.
6. Og Noah var sex hundrede Aar, da Vandfloden skeede over Jorden;
7. Da kom Noah og hans Sønner og hans Hustru og hans Sønners Hustruer med ham i Arken formedelst Vandfloden.
8. Af det rene Qvæg og af alt det Qvæg, som ikke var reent og af Fuglene og Alt, som kryber paa Jorden,
9. Gik to og to til Noah til Arken, Han og Hun, saaledes som Gud bød Noah.
10. Og det skeede paa den syvende Dag, da kom Flodens Vande over Jorden.
11. I det sexhundrede Aar af Noahs Levealder, i den anden Maaned, i den syttende Dag i Maaneden, paa den Dag brast alle Afgrundens Kilder vældelig og Himmelens Sluser aabnedes.
12. (Og det pladskregnede paa Jorden i fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter).
13. Paa selvsamme Dag gik Noah og Sem og Cham og Japhet, Noahs Sønner, og Noahs Hustru og hans Sønners trende Hustruer med dem til Arken.
14. Disse og alle de vilde Dyr efter deres Slags og alt Fæ efter sit Slags, enhver lille Fugl, alt bevinget,
15. De kom til Noah til Arken, to og to, af alt Kjød, i hvilket der var Livsaande.
16. Og de Kommende vare Han og Hun, af alt Kjød kom de, som Gud havde befalet dem, og Jehova lukkede efter ham.
17. Og Vandfloden var i fyrretyve Dage over Jorden, og Vandene toge til og opløftede Arken, og den hævede sig op over Jorden.
18. Og Vandet fik Overhaand og tog meget til over Jorden, og Arken gik hen over Vandets Overflade.
19. Og Vandene fik saare megen Overhaand over Jorden; og alle høie Bjerge, som vare under den gandske Himmel, bleve skjulte.
20. Femten Alen foroven var Vandet steget og Bjergene skjultes.
21. Da udaandede alt Kjød, som kryber paa Jorden, fra Fugle af og fra Fæ af, fra det vilde Dyr og fra al Vrimmel af, som vrimler paa Jorden, og hvert Menneske;
22. Alt det, som havde Livets Aandes Pust igjennem dets Næse, Alt, som var paa det Tørre, døde.
23. Og Gud udslettede alt levende Væsen, som var paa Jordens Overflade, fra Mennesket indtil Fæet, indtil Krybet og indtil Himmelens Fugle, og de bleve udslettede fra Jorden; og Noah blev alene igjen og det som var med ham i Arken.

Guds Forjettelse, at han vilde bevare Noah i Ødelæggelsen. [19]) Man maa vel betænke, at de mange Dyrklasser og Arter, som senere have udviklet sig, og som ved Landets og Climaets Indflydelse og ved Forplantelse mellem forskjellige Slags Dyr ere blevne formede forskjelligen, dengang endnu ei vare i den Mangfoldighed, hvorfor Dyrklassernes Antal ei var saa stort; ogsaa maa erindres, at Noah havde 120 Aar til at samle Dyrene og berede Arken.

Capitel VII.

[2]) Syv er et helligt Tal og forekommer ofte, hvor Guds Forhold til Verden omtales; Nogle oversætte det ved syv Par, men den hebr. Text tyder paa syv og syv af hvert Slags. Ved rene kan der ei tænkes paa Spiselove, thi først efter Syndfloden tillodes det at spise Kjød, men derimod paa dem, som vare rene til Offringen. [16]) Jehova lukkede, thi udenfra kunde Noah jo ikke mere tillukke den saa, at Vandet ikke

24. Og Vandet var stærkt over Jorden i eet hundrede og halvtresindstyve Dage.

Capitel VIII.

Syndflodens Ophør. Guds Forjettelse til den kommende Slægt.

1. Da tænkte Gud paa Noah og paa alt Levende og paa alt Fæ, som var med ham i Arken og Gud lod henfare en Vind over Jorden og Vandet satte sig.
2. Og Afgrundens Kilder og Himmelens Sluser tillukkedes og Pladskregnen ophørte fra Himmelen.
3. Og Vandene vendte tilbage af Jorden ved at gaae frem og tilbage, og Vandet formindskedes ved Enden af hundrede og halvtresindstyve Dage.
4. Da standsede Arken i den syvende Maaned paa den syttende Dag i Maaneden ved Ararats Bjerge;
5. Og Vandene vedbleve at gaae og at formindskes indtil den tiende Maaned; den tiende Maaned, paa den første Dag i Maaneden, saaes Bjergenes Toppe.
6. Og det skeede ved Enden af fyrretyve Dage, da aabnede Noah Lysaabningen paa Arken, som han havde gjort.
7. Og han udskikkede Ravnen, og den gik ud frem og tilbage, indtil Vandet var blevet borttørret fra Jorden;
8. Derpaa udskikkede han Duen fra sig, for at see, om Vandet var blevet lettet fra Jordens Overflade;
9. Men Duen fandt ikke Hvile for sin Fodsaale, og den vendte tilbage til ham til Arken, thi Vandet var paa Jordens Overflade; og han udrakte sin Haand og tog den og bragte den til sig i Arken.
10. Og han tøvede end syv andre Dage, da udlod han atter Duen fra Arken;
11. Og den Due kom til ham ved Aftens Tid, og see, den havde et friskt Olieblad i sin Mund; da vidste Noah, at Vandet var lettet fra Jorden.
12. Og han tøvede endnu syv andre Dage, saa udskikkede han Duen og denne kom ikke ydermere tilbage til ham.
13. Og det skeede i det sexhundrede og første Aar, i den første Maaned, paa den første Dag i Maaneden, var Vandet borttørret fra Jorden og Noah aftog Dækket fra Arken og han saae, og see, Jordens Overflade tørredes;
14. Og i den anden Maaned, paa den syttende Dag i Maaneden, var Jorden bleven tør.
15. Da talede Gud til Noah sigende:
16. Gaae ud af Arken, du og din Hustru og dine Sønner og dine Sønners Hustruer med dig;
17. Alt Levende, som er hos dig, fra alt Kjød, fra Fuglen og Qvæget, fra alt Kryb, som kryber paa Jorden, af; lad dem gaae ud med dig og de skulle vrimle paa Jorden og vorde frugtbare og mangfoldige paa Jorden.
18. Og Noah gik ud og hans Sønner og hans Hustru og hans Sønners Hustruer med ham.
19. Alt Levende, alt Kryb og hver Fugl, Alt, som kryber paa Jorden efter deres Slægter, gik ud af Arken.
20. Og Noah byggede et Alter for Jehova og tog af alt det rene Fæ og af hver en Fugl og offrede et Brændoffer paa Alteret.
21. Og Jehova lugtede Velbehagelighedens Lugt og Jehova sagde i sit Hjerte: Jeg vil ikke vedblive mere at forbande Jorden for Menneskets Skyld; thi Menneskets Hjertes Paafund er ondt fra hans Ungdom af, og jeg vil ikke vedblive mere at slaae alt Levende, som jeg har gjort.
22. Fremdeles skal alle Jordens Dage Sæd og Høst, Kulde og Hede, Sommer og Vinter, Dag og Nat ikke aflade.

---

kunde trænge ind; ogsaa maatte han jo være sikkret mod de Ugudeliges Forsøg paa at kunne bryde Arken op, for at komme ind.

Capitel VIII.

[3]) Ved at gaae frem og tilbage d. e. ved at synke. Ararat er et Distrikt af det armeniske Høiland; Bjergets høieste Spidse er 16,254 Fod, altsaa er det det høieste Punct i den hele Omkreds; nye Undersøgelser vise, at det ligger i Jordens Midtpunct; rundt omkring dette strækker sig som et Belte Sandørkenerne. [7]) Ravnen, der kunde leve af Aadsler, kom ikke tilbage, Duen, det bekjendte Symbol for Aanden, bringer det første Blad af et Olietræ, Symbolet for den Helligaands Salvelse; Olietræerne kunne, som bekjendt, vore i Vandet. [20]) Her tales for første Gang om et Alter; Noahs Offer er vel bragt af Taknemmelighed, men dog i Frygt; hvorfor Gud giver ham den strax derpaa følgende Forjettelse; Gud lugtede den velbehagelige Lugt ɔ: antog naadigen hans Offer. [21]) Meningen: Gud fandt Velbehag i hans Offer og erklærede det for sin faste Beslutning, at han ikke atter vilde ødelægge Jorden ved en Vandflod — thi; Andre oversætte det: endskjøndt.

Capitel IX.

Guds Pagt med Noah; Dennes videre Skjebne.

1. Og Gud velsignede Noah og hans Sønner og sagde til dem: vorder frugtbare og formerer eder og opfylder Jorden;
2. Og Frygt for eder og Rædsel for eder skal være over alle Jordens Dyr og over alle Himmelens Fugle; Alt, som bevæger sig paa Jorden, ja indtil alle Havets Fiske, i eders Hænder ere de givne;
3. Alt det, som bevæger sig, alt det, som lever, skal være eder til Spise, ligesom de grønne Urter har jeg givet eder Alt.
4. Ikkun Kjødet i dets Sjel, dets Blod skulle I ikke æde;
5. Og visseligen eders Blod for eders Sjele vil jeg kræve, af alt Levende vil jeg kræve det, og af Menneskets Haand, ja af enhver Mands Broders Haand vil jeg kræve Menneskets Sjel;
6. Den, som udøser Menneskets Blod, ved Mennesket skal hans Blod udøses; thi i Guds Billede gjorde han Mennesket;
7. Men I, formerer eder og vorder mangfoldige og vrimler paa Jorden og vorder mangfoldige derpaa.
8. Og Gud sagde til Noah og til hans Sønner med ham saaledes:
9. See, jeg vil oprette min Pagt med eder, og med eders Sæd efter eder,
10. Og med hver levende Sjel, som er hos eder, ligefra Fugle, fra Qvæg, fra alle Jordens vilde Dyr hos eder, fra alle Dyr, som gik ud af Arken, indtil alt Vildt, som er paa Jorden —
11. Jeg vil oprette min Pagt med eder, og ikke skal herefter alt Kjød ødelægges formedelst en Vandflod og ikke skal der være mere en Vandflod til at ødelægge Jorden.
12. Og han sagde: dette er Tegn paa den Pagt, som jeg vil sætte imellem mig og imellem eder og imellem al levende Sjel, som er hos eder, til evige Tider;
13. Min Bue vil jeg sætte paa Skyen og den skal være til et Pagtens Tegn imellem mig og imellem Jorden;
14. Og det skal skee, naar jeg samler Skyen over Jorden, da skal Buen sees i Himmelen,
15. Og jeg skal mindes min Pagt, som er imellem mig og imellem eder, og imellem hver levende Sjel af alt Kjød, og ikke mere skal Vandet blive til en Flod at ødelægge alt Kjød;
16. Men Buen skal være paa Himmelen og jeg skal see den, at mindes den evige Pagt imellem Gud og imellem alt levende Væsen af alt Kjød, som er paa Jorden.
17. Og Gud sagde til Noah: dette er Tegnet paa Pagten, som jeg opretter imellem mig og imellem alt Kjød som er paa Jorden. —
18. Og Noahs Sønner, som gik ud af Arken, vare Sem, Cham og Japhet, og Cham var Canaans Fader;
19. Disse tre vare Noahs Sønner, og fra dem er hele Jorden befolket.
20. Og Noah begyndte at blive en Landmand og han plantede en Viingaard,
21. Og han drak af Vinen og berusedes og blottede sig midt i sit Telt.
22. Da saae Cham, Canaans Fader, sin Faders Blusel og forkyndte det til sine to Brødre udenfor.
23. Og Sem og Japhet toge Klædet og lagde det paa deres Skuldre og gik baglænds og skjulte deres Faders Blusel og deres Aasyn var baglænds og de saae ikke deres Faders Blusel.
24. Da Noah opvaagnede af sin Viin og fik at vide det, som hans liden Søn havde gjort,
25. Da sagde han: forbandet være Canaan, Tjeneres Tjener skal han være for sine Brødre;

Capitel IX.

[1]) Den gamle Orden indføres igjen, men man seer dog, at der nu er indtraadt en Forandring; Mennesket skal nu herske ved Frygt og Rædsel over Dyrene; Dyrenes Liv bliver nu givet i Menneskets Haand, medens Planteriget ikkun var anviist den første Menneskehed til Spise, kun med den Indskrænkning, som v. 4 indeholder. Efter den gamle Forestilling laae Sjelen eller Livsprincipet i Blodet; over dette inderste Væsen skulde Mennesket ingen Magt have, hvorved tillige Grusomhed blev forebygget, da Mennesket skulde vænne sig til at have Ærbødighed for Blodet. Dette Forbud gjentages derfor ogsaa paa det Strengeste 3 Mos. 3, 17. 5 Mos. 12, 16. Ap. Gj. 15, 20. [8—17]) Denne Pagt, i hvilken og Dyrene indbefattes, er snarere den Forjettelse, som tidligere er given 8, 21, og Bekræftelsestegnet er Regnbuen, som det, der forbinder Himmel og Jord, Vidnesbyrdet om den ophørte Vrede i Regnen og den indtraadte Naade ved Solen. Fra det 18de Vers begynder Historien at drage sig nærmere sammen til en enkelt Families, Sems, af hvilken Abraham er, ved hvem Guds Pagt og Raadslutning kom til Udførelse; her fortælles og den Anledning, hvorved Velsignelsen tilfaldt Sem. [25]) Naar Noah forbander Canaan og ei sin Søn Cham, da er Grunden maaske den, at Canaan først begyndte eller meest deeltog i den skamløse Handling: den

26. Og han sagde: Lovet være Jehova, Sems Gud, og Canaan skal være deres Tjener;

27. Gud skal udgjøre Plads for Japhet, og han boe i Sems Telte og Canaan skal være deres Tjener.

28. Og Noah levede efter Syndfloden tre hundrede og halvtresindstyve Aar, og alle Noahs Dage vare ni hundrede og halvtresindstyve Aar og han døde.

Capitel X.

Noahs Sønners Slægtregister.

1. Disse ere Noahs Sønners Slægtregister, Sems, Chams og Japhets, og der fødtes dem Børn efter Vandfloden.

2. Japhets Sønner vare: Gomer og Magog og Madai og Javan og Tubal og Meschech og Thiras.

3. Og Gomers Sønner vare Askenas og Riphat og Thogarma;

4. Og Javans Sønner vare Elisa og Tharsis og Kittim og Dodanim;

5. Fra disse udbredte de sig over Folkenes Øer efter deres Lande, hver efter sit Tungemaal stammeviis efter deres Folkeslægter.

6. Og Chams Sønner vare Chusch og Mizraim og Phut og Canaan.

7. Og Chusch Sønner vare Seba, og Chavila og Sabta og Rama og Sabtecha og Ramas Sønner vare Scheba og Dedan.

8. Og Chusch avlede Nimrod; han begyndte at blive stærk paa Jorden;

9. Han var en vældig Jæger for Jehovas

---

yngste Søn Ham skulde igjen finde sin Straf ved sin yngste Søn. [27]) Han skal boe i Sems Telte d. e. enten Japhet eller Gud. Antages det Første, da er Meningen: Japhets Efterkommere (Europæerne) skulle deeltage i de Velgjerninger, der tilfaldt Sems Slægt (de sande Gudsdyrkere); i sidste Tilfælde er Meningen: Gud skal udvælge Sems Slægt til der at opslaae sin Bolig. I begge Henseender er Spaadommen opfyldt ved Israels Folk og ved det aandelige Israel i Herren. Chams Efterkommere ere Afrikanerne.

Capitel X.

[1]) Den her leverede Stamtavle slutter sig til den i femte Capitel afbrudte, men er tillige en Folketavle, der indeholder Folkenes første Oprindelse og Udspring, saaledes at den ene Linie, i hvilken Guds Rige skulde nedlægge sig et Klenodie, fortrinsviis beholdes i Minde; thi Gud har beskikket det saa med Hensyn til sit Folk. 5 Mos. 32, 8; Ap. Gj. 17, 26. Men da Folkeslagenes tidligste Historie overalt taber sig i en mythisk Dunkelhed, og Landene have undergaaet saa store Forandringer, saa er Forklaringen af de enkelte Navne megen Vanskelighed underkastet. Sin Vigtighed faaer dette Capitel ved den i samme nedlagte tydelige Erklæring om, at alle Folk ere udsprungne af een Rod, ligesom det hører til Israels kjæreste Forhaabninger, at alle Nationer igjen skulle vende tilbage til Jehova, blive een Hjord under een Hyrde og Modsætningen igjen ophæves. Gal. 3, 28. I historisk, geographisk Henseende har dette Capitel ogsaa givet Anledning til mange vigtige Undersøgelser, i hvilke vi dog her ikke kunne indlade os; vi anføre i det Følgende ikkun den rimeligste eller sandsynligste Mening, hvorved vi tillige bemærke, at Navnene snart angive enkelte Personer, snart hele Folk og Lande. [2]) Gomer d. e. Kimmerier, med hvilke Cimrer ere beslægtede, ved Dons og Dnipers Bredder; Magog, hvis Fyrste er Gog, (Ez. 38, 3) er maaske Scytherne eller efter Andre, Mongolerne. Madai, Meder; Javan, Jon, Græker; Tubal forbindes stedse med Meschech (Ez. 27, 13), Moscher og Tubarener ved Floden Phasis; Thiras, Thracerne. [3]) Askenas ubekjendt, maaske Phrygien, Riphat muligt ved de riphæiske Bjerge ved Don. Thogarma i Armenien. (Ez. 27, 14; 38, 6.) [4]) Elisa, Hellas eller Elis; Tharsis et hyppigt forekommende Navn paa en stor Handelsstad eller et Handelsland, vel Tartessus i Spanien, eller maaske Benævnelse paa hele Spanien. [5]) Hermed slutter Japhets Genealogie, og antegnes det, at den Japhet forjettede Udbredelse af hans Slægt (9, 27) virkeligen er gaaet i Opfyldelse. Folkenes Øer, derved maa ei tænkes blot paa Øerne i Middelhavet, men ogsaa paa Kystlandene. [6]) Chusch er Æthiopien, men maa, som ovenfor er bemærket, ikke indskrænkes til Afrika, da det og indbefatter Moderlandet i Arabien (2, 13); Mizraim, Ægypten; Phut, en Deel af Lybien i det indre Afrika; Canaan, Lavlandet, Palæstina. [7]) Seba, Meros i Afrika; Chavila s. 2, 11; Sabta, en Handelsstad i det lykkelige Arabien; Rama, en Handelsstad ved den arabiske Side af den persiske Bugt. Scheba, Sabæerne i det lykkelige Arabien. Dedan, i den nordlige Deel af samme Land. [8]) Med Nimrod standser Genealogien et Øieblik; han skildres som den første Voldsmand i den nye Verden; en vældig Jæger skal rimeligviis være en Betegnelse for Andres Undertrykker; hans Riges Hovedstad er det verdensberømte Babylon, der indtil Bibelens sidste Bøger er Ugudelig-

Aasyn; derfor siger man: som Nimrod en vældig Jæger for Jehovas Aasyn.
10. Og hans Riges Hoved var Babel, og Ered og Accad og Calneh i Landet Sinear;
11. Fra dette Land udgik han mod Assur og byggede Ninive og Rechobothir og Chalach;
12. Og Resen var imellem Niniveh og imellem Chalach, dette er den store Stad.
13. Og Mizraim avlede Luder og Anamer og Lehaber og Naphtucher;
14. Og Patrusier og Chasluchier, hvorfra Philisterne udgik, og Caphtorerne.
15. Og Canaan avlede Zidon sin Førstefødte og Chet;
16. Og Jebusiten og Amoriten og Girgasiten,
17. Og Chiviten og Arkiten og Siniten;
18. Arvaditen og Zemariten og Chamatiten; derefter udbredte sig Canaaniternes Slægter.
19. Og Canaanitens Grændser vare fra Zidon paa Veien ad Gerar indtil Gaza og paa Veien ad Sodoma og Gomorrha og Adama og Zebojim indtil Lasa.
20. Disse ere Chams Sønner efter deres Slægter og Tungemaal i deres Lande iblandt deres Folk.
21. Og Sem fødtes ogsaa Børn; han blev Fader til alle Ebers Børn, Japhets ældre Broder;
22. Sems Sønner vare Elam og Assur og Arpachsad og Lud og Aram;
23. Og Arams Sønner vare Uz og Chul og Gether, og Masch;
24. Og Arpachsad avlede Salach og Salach avlede Eber;
25. Og Eber fødtes to Sønner; Navnet paa den ene var Peleg, thi paa hans Tid blev Jorden skistet, og Navnet paa hans Broder var Joktan.
26. Og Joktan avlede Almodad og Saleph og Chazarmavet og Jarah
27. Og Adoram og Usal og Dikla;
28. Og Obal og Abimael og Seba;
29. Og Ophir og Chavila og Jobab; alle disse ere Joktans Sønner.

---

hedens Repræsentant; Erech og Accad ubekjendte; Calneh maaske Ktesiphon ved Tigris; Landet Sinear er Babylonien; hvorvidt dette dengang strakte sig, lader sig ikke afgjøre. [11]) Niniveh den berømte Hovedstad i det assyriske Rige. Rechobothir, Chalach og Resen kjendes ikke; man finder heri et Beviis paa Beretningernes Ælde, at Resen, som da kaldes en stor Stad, siden aldeles ikke mere kunde opgives. [13]) Ludier i det indre Afrika (Ezech. 27, 10.) Anamer ubekjendt, Lehaber, Libyer; Naphtucher, Nephtys i det nordlige Ægypten; Patrusier ɔ: Patros i Overægypten, Thebais; Chasluchier — Colchier; Caphtorerne rimeligviis Cretenser; Philisterne, Kystfolket i Palæstina, som har givet hele Landet det græske Navn Palæstina. [15]) Sidon, Phønicernes ældste Stad; Tyrus forekommer endnu ikke, hvilket ogsaa er et Vidnesbyrd om Beretningernes Ælde; Chet, af hvem Chititerne nedstamme, et canaanitisk Folkeslag. [16]) Jebusiterne boede i Jerusalem, som kaldtes Jebus; Amoriter, den mægtigste af de canaanitiske Stammer saavel paa denne, som paa hiin Side Jordan. Gergasiter ogsaa et canaanitisk Folk, hvis Bolig ikke lader sig bestemme; [17]) Chiviten boede nordlig i Canaan. Arkiten i Arka, en Stad ved Foden af Libanon; der omtrent maa Siniten have boet; [18]) Arvaditen fra Aradus ved Phøniciens Grændser. Ezech. 27, 8. Zemariter sandsynligt Simyra ved Foden af Libanon; Chamatiten fra Hamath i Syrien; siden efter den almindelige Adspredelse udbrede sig Canaaniternes forskjellige Stammer, hvis Grændser v. 19 anfører mod Vest ad Philisternes Stad Gerar til den philistiske Hovedstad Gaza og mod Øst indtil det senere saakaldte døde Hav, ved hvis nordostlige Side Lasa eller Kallirrhoe er at søge. [21]) Ligesom det anføres som en Vanære for Cham at han er Fader til Canaan, saaledes nævnes det som en Hæder for Sem, at han var Ebers Sønners Fader, blandt hvilke Hebræerne. [22]) Elam en Provinds af det persiske Rige, hvor dengang Semiter boede, hvilket Zendsproget eller Persernes ældste Sprog tyder hen til. Arpachsad, Arpachitis, en Provinds af Assyrien. Lud ubekjendt. Aram, Syrien, som da indbefattede baade Syrien og Mesopotamien. [23]) Uz maaske Ausitis paa Grændsen mellem Palæstina, Idumæa og Euphrat; Chul en syrisk Stadbenævnelse som forekommer i mange andre Navne. Gether, maaske Cartha ved Tigris; Masch, ved Bjerget Masius, som skiller Armenien fra Mesopotamien; [24]) De her forekommende Navne tilkjendegive Personer, af hvilke Eber er Stamfader til den Linie, om hvilken Alt sammenslutter sig; Peleg hører til en anden Række, men [26]) Joktan er Stamfader til de ægte Araber, Joktanider; i Almadad er Al vel den arabiske Artikel. Madad og Saleph maa søges i det lykkelige Arabien; Chazarmavet er Hadramaut. Jarach, Maane, tyder paa Maanebjerget i Nærheden af Hadramaut; [27 28]) ere Navnene ubekjendte, paa Seba nær, hvorom forhen er talt v. 7. [29]) Ophir, den berømte Handelsplads, som senere ofte forekommer, 1 Kong. 9. 28, fra hvilket man fik det kosteligste Guld; man maa søge det enten i Indien eller Arabien; dog maa-

30. Og deres Bolig var fra Mesa paa Veien til Sephara, Østens Bjerg.

31. Disse vare Sems Børn efter deres Slægter og Tungemaal i deres Lande efter deres Folkefærd.

32. Disse vare Noahs Sønners Slægter efter deres Fødsler i Folkefærdene og derfra udbredte sig Folkene paa Jorden efter Vandfloden.

Capitel XI.

Den babelske Sprogforvirring. Sems Slægtregister.

1. Og hele Jorden var eet Tungemaal og eens Sprog,

2. Og det skeede, der de droge fra Østen, da fandt de en Dal i Sinears Land og de boede der.

3. Og de sagde den Ene til den Anden: velan, lader os stryge Teglsteen, og brænde en Brænding; og Tegl tjente dem som Steen og Jordbeeg som Kalk.

4. Og de sagde: velan! lader os bygge os en Stad og et Taarn og dets Spidse skal naae til Himmelen og lader os gjøre os et Navn, at vi ikke skulle adspredes over Jordens Overflade.

5. Og Jehova steeg ned for at see Staden og Taarnet, som Menneskenes Børn havde bygget.

6. Og Jehova sagde: see, det er eet Folk og eet Tungemaal er for Alle og dette have de begyndt at gjøre, og nu skal Intet kunne formenes dem af hvad de tænke paa at gjøre,

7. Velan, lader os stige ned og forvirre der deres Tungemaal, saa at den Ene ikke skal kunne forstaae den Andens Tungemaal.

8. Og Jehova adspredte dem derfor over hele Jordens Overflade og de lode af at bygge Staden.

9. Derfor kaldte man dens Navn Babel, thi der forvirrede Jehova hele Jordens Tungemaal og derfra adspredte Jehova dem over hele Jordens Overflade.

10. Dette er Sems Slægter: Sem var hundrede Aar gammel og han avlede Arpachsad to Aar efter Vandfloden;

11. Og Sem levede, efterat han havde avlet Arpachsad, fem hundrede Aar og han avlede Sønner og Døttre;

12. Og Arpachsad levede fem og tredive Aar og avlede Salach;

13. Og Arpachsad levede, efterat han havde avlet Salach, fire hundrede og tre Aar og avlede Sønner og Døttre.

14. Og Salach levede tredive Aar og avlede Eber;

15. Og Salach levede, efterat han havde avlet Eber, fire hundrede og tre Aar og han avlede Sønner og Døttre.

---

skee snarere paa det sidste Sted ved Søkysten, hvor det var Stapelstedet for den indiske Handel. Chavila v. 7. Jobab ubekjendt. [30]) Mesa er den berømte Havnestad Mousa paa den vestlige Kyst af Arabien, nu Mansched. Sephar, Østens Bjerg, Sephare i Landskabet mellem Hadramaut og Oman; Østen er det karakteristiske Navn paa Arabien. [32]) Tæller man Generationerne sammen, saa findes for Japhet 14, Ham 31, Sem 25, tilsammen 70; efter et gammelt Sagn angives derefter Folkeslagenes Antal til 70; jo dybere man trænger ind i Asiens Indre og jo mere man har lært at kjende de mange nu fast forsvundne Sprog, desto mere er Folkeslagenes indre Slægtskab blevet paaviist; men at der her endnu maa være Dunkelheder, er naturligt.

Capitel XI.

[1]) Inden den hellige Skrift forlader Menneskehedens almindelige Urhistorie, skildrer den os endnu Anledningen til den i forrige Capitel hensatte Mangfoldighed af Folkeslag, hvis forskjellige Nationalitet beroer paa deres forskjellige Sprog. At denne Forskjellighed og Mangfoldighed af Tungemaal er et Onde, idet den gjør den Enes Tale uforstaaelig for den Anden og fjerner den Enes Hjerte fra den Anden, er aabenbart; ved Verdenshistoriens Grændse fremstiller Skriften os den Begivenhed, af hvilken denne Sønderspittelse opstod; et Modbillede hertil skeede derfor, da ved Kirkens første Pindsefest, hvor den adsplittede Menneskehed skulde samles til en Eenhed, Apostlerne talte i et Tungemaal, Alle forstode, idet Enhver hørte dem tale med sit Tungemaal. Saaledes slutter denne Menneskehedens Adsplittelse, medens Gud overlod dem til deres egen Udvikling, sig nøie sammen med den i Tidens Fylde indtraadte Forening af Alle under eet Guds Rige. [2]) Sinears Land ɔ: i Landskabet Babylon; af Tegl og Asphalt vare de gamle Babyloners Vaaninger, som de nyere Reisebeskrivere have fundet det. [4]) Lader os gjøre os et Navn; Menneskene vilde altsaa ikke stole paa det af Gud givne Tegn, men selv gjøre sig et saadant. [5]) Den her indtraadte Sprogforstyrrelse kan ikke være uden en momentan, af hvilken Sprogenes Forskjellighed udviklede sig. [10]) Ved Overgangen til Abrahams og den i ham udvalgte Slægts Historie indskydes atter et Slægtregister, der slutter sig nøie til det i femte Capitel og er en Fortsættelse af dette; [12]) imellem Arpachsad og Salach har den græske Over-

16. Og Eber levede fire og tredive Aar og avlede Peleg;
17. Og Eber levede, efterat have avlet Peleg, fire hundrede og tredive Aar og avlede Sønner og Døttre.
18. Og Peleg levede tredive Aar og avlede Reu;
19. Og Peleg levede, efterat han havde avlet Reu, to hundrede og ni Aar og avlede Sønner og Døttre.
20. Og Reu levede to og tredive Aar og avlede Serug;
21. Og Reu levede, efterat han havde avlet Serug, to hundrede og tyve Aar og han avlede Sønner og Døttre.
22. Og Serug levede tredive Aar og avlede Nachor;
23. Og Serug levede, efterat han havde avlet Nachor, to hundrede Aar og avlede Sønner og Døttre.
24. Og Nachor var ni og tyve Aar og avlede Tharach;
25. Og Nachor levede, efterat han havde avlet Tharach, eet hundrede og nitten Aar, og han avlede Sønner og Døttre.
26. Og Tharach levede halvfjerdsindstyve Aar og avlede Abram, Nachor og Haran.
27. Og dette er Tharachs Slægter: Tharach avlede Abram og Nachor og Haran, og Haran avlede Loth.
28. Og Haran døde for sin Fader Tharachs Aasyn i sit Fødeland i Ur i Chaldæa.
29. Og Abram og Nachor toge sig Hustruer; Navnet paa Abrams Hustru var Sarai og Navnet paa Nachors Hustru var Milcha, Datter af Haran, som var Fader til Milcha og Fader til Jischa.
30. Og Sara var ufrugtbar; hun havde ingen Afkom.
31. Og Tharach tog Abram sin Søn og Loth, Harans Søn, sin Sønnesøn og Sarai, sin Svigerdatter, Abrams, hans Søns Hustru, og de gik med dem fra Ur i Chaldæa at gaae til det Land Canaan og de kom til Charan og boede der.
32. Og Tharachs Dage vare to hundrede og fem Aar og Tharach døde i Charan.

Capitel XII.

Abrahams Kaldelse og Udvandring.

1. Og Jehova sagde til Abram: gak ud af dit Land og din Slægt og din Faders Huus til det Land, som jeg vil vise dig;
2. Og jeg vil gjøre dig til et stort Folk og jeg vil velsigne dig og gjøre dit Navn stort og vær en Velsignelse.
3. Og jeg vil velsigne dem, som velsigne dig og dem, som forbande dig, vil jeg forbande, og i dig skulle alle Slægter paa Jorden velsignes.
4. Og Abram gjorde saaledes som Jehova havde sagt ham og Loth gik med ham; Abram var fem og halvfjerdsindstyve Aar, da han gik ud af Charan.
5. Da tog Abram Sarai sin Hustru og Loth sin Brodersøn og al deres Eiendom, som de eiede, og de Personer, som de havde erhvervet sig i Charan, og de droge ud for at gaae til Landet Canaan og de kom til Landet Canaan.
6. Og Abram drog hen i Landet, indtil det Sted Sichem, indtil Moreh Eeg og Canaaniten var dengang i Landet.
7. Og Jehova aabenbaredes for Abram og sagde: din Sæd vil jeg give dette Land; og han byggede der et Altar for Jehova, som havde aabenbaret sig for ham.

---

sættelse Kainan, efr. Luc. 3, 36. [31]) Ur i Chaldæa d. e. hvor Chaldæerne senere boede; imellem dette og Palæstina laae Charan, det senere Carrhæ i Mesopotamien.

Capitel XII.

Med Abrahams **Kaldelse** begynder en ny Række af guddommelige Aabenbarings-Foranstaltninger; Historien begynder nu at blive **national**, men i det Nationale er dog det **Universelle** det for hele Verden Bestemte indesluttet; hvad Israels Folk skulde være, nemlig Huusholder over Guds Naadegaver, den sande Troes Opbevarer, dette var afbildet i Abraham, som **valgtes** dertil af Guds frie Naade, men ogsaa i sit hele Forhold viste sig som en saadan Guds Mand, en **Troes Helt**. Dertil udsondredes han af sin Slægt, der ikke havde bevaret Troen paa den eneste sande Gud i Reenhed, see Josva 24, 2; og i den Lydighed viste hans Tro sig, Hebr. 11, 8; den store Bestemmelse, han havde for den gandske Menneskehed, betegnes ved den Forjettelse, som blev givet ham, hvis Almeengyldighed bestyrkes 18, 18; 22, 18; det dunkle Tilsagn til Seth bliver her bestemtere om en Velsignelse, der fra Abrahams Stamme skulde udgaae over Verden, hvilket er opfyldt ved Herren, som er Abrahams Søn efter Kjødet, Rom. 9, 5. [6]) **Moreh** Eeg (Andre: Lund) havde sandsynligt sit Navn af Eieren. [7]) Naar Abrahams Afkom, Israels Folk, skulde udsondres fra de øvrige Folk, saa behøvedes dertil et særskilt Land, og derfor valgte Gud dertil Canaan midt i den da be-

8. Og han brød op derfra til Bjerget Østen for Bethel og opslog sit Telt, saa Bethel var imod Vesten og Ai imod Østen, og han byggede der et Altar og paakaldte der Jehovas Navn;
9. Og Abram drog videre og vandrede imod Sønden.
10. Og der var Hunger i Landet og Abram steg ned til Ægypten at opholde sig der som Fremmed; thi Hungeren var svar i Landet.
11. Og det skeede, der han nærmede sig at komme til Ægypten, da sagde han til Sarai sin Hustru: see, jeg veed at du er en Qvinde af et skjønt Udseende;
12. Og det vil skee, naar Ægypterne ville see dig at de ville sige: dette er hans Hustru og de ville slaae mig ihjel, men dig ville de lade leve;
13. Siig da Kjære, at du er min Søster, at det kan gaae mig vel for din Skyld og min Sjel maa leve formedelst dig.
14. Og det skeede, der Abram var kommen til Ægypten, da saae Ægypterne Qvinden at hun var meget smuk;
15. Og da Pharaos Fyrster havde seet hende, saa roste de hende for Pharao, og Qvinden blev tagen til Pharaos Huus.
16. Og Abram gjorde han vel for hendes Skyld, og han fik Faar og Qvæg og Esler og Tjenere og Tjenestepiger og Aseninder og Kameler.
17. Men Jehova slog Pharao og hans Huus med store Slag i Anledning af Sarai, Abrams Hustru.
18. Og Pharao kaldte ad Abram og sagde: hvi har du gjort dette imod mig? hvorfor har du ikke forkyndt mig, at det er din Hustru?
19. Hvi sagde du: hun er min Søster; og jeg tog hende mig til Hustru og nu see, der er din Hustru, tag og gaae.
20. Og Pharao befoel Mænd om ham og de ledsagede ham og hans Hustru og alt hvad han eiede.

Capitel XIII.

Abrahams Tilbagekomst til Canaan. Loth skiller sig fra ham.

1. Og Abram drog fra Ægypten, han og hans Hustru og Alt det, som han havde, og Loth med ham imod Sønden.
2. Og Abram var meget mægtig ved Qvæg, ved Sølv og ved Guld.
3. Og han gik paa sine Reiser fra Sønden af indtil Bethel, indtil det Sted, hvor hans Telt havde været før mellem Bethel og mellem Ai,
4. Til det Alters Sted, som han havde gjort der i Begyndelsen; og Abram paakaldte der Jehovas Navn.
5. Men og Loth, som vandrede med Abram, havde smaat og stort Qvæg og Telte;
6. Men Landet mægtede ikke at bære dem, saa de kunde boe sammen, thi deres Eiendom var stor, og de kunde ikke boe tilsammen.
7. Og der opkom nu Trætte imellem Abrams Qvæghyrder og mellem Loths Qvæghyrder; men Canaaniten og Phereſiten boede dengang i Landet.
8. Og Abram sagde til Loth; lad der ikke, Kjære, være Kiv imellem mig og dig og imellem mine Hyrder og dine Hyrder, thi vi ere jo Brødre.
9. Er ikke det gandske Land for dit Aasyn? skil dig, Kjære, fra mig; vil du drage til Venstre, saa vil jeg drage til Høire og vil du drage til Høire, saa drager jeg til Venstre.
10. Da opløftede Loth sine Øine og saae den gandske Kreds om Jordan, thi den var vandrig overalt — før Jehova havde ødelagt Sodoma og Gomorrha, som Jehovas Have, som Ægypten — paa Veien til Zoar.
11. Og Loth valgte sig selv Kredsen om Jordan og Loth drog fra Østen og de skiltes ad den Ene fra den Anden.
12. Abram derimod boede nu i Landet

kjendte Verden. [8]) Bethel d. e. det Sted, som siden kaldes Bethel. Ai, see Josva 7, 2. [10]) Hungersnøden i det forjettede Land var en stor Troesprøve for Abraham; denne drog af Svaghed til Ægypten, hvor allerede en cultiveret Stat med en ordnet Forfatning findes; der havde han nær mistet sin Hustru ved sin Skrøbelighed, men Gud redd r ham; Bibelen skildrer Menneskene som de ere; den dølger ei de Helliges Feil; thi alle have syndet og fattet den Roes, de skulle have for Gud. [11]) Ægypterne vare af guulagtig Ansigtsfarve og hæslige, men Sarai, som kom fra de armeniske Høilande, havde disses Beboeres Skjønhed.

Capitel XIII.

[1]) Mod Sønden ɔ: til den sydlige Egn af Palæstina; [7]) Phereſiten er ligesom Canaaniten Beboer af Lavlandet i Modsætning til Bjergboerne. [10]) Jordankredsen er den sydlige Dal i Canaan, igjennem hvilken Jordan løber, den sammenlignes med Jehovas Have ɔ: Paradiset, med Ægypten, som er en lignende frugtbar Dal, gjennemstrømmet af Nilen. Zoar, som før hed Bela, mod Sydgrændsen af det døde Hav, 19, 20. [14]) Abraham følte sig maaskee noget svækket ved Loths Bortgang midt imellem lutter

Canaan, men Loth i Kredsens Byer og opslog sine Telte ligeindtil Sodoma.

13. Men Mændene i Sodoma vare onde og store Syndere imod Jehova.

14. Og Jehova sagde til Abram, efterat Loth havde skilt sig fra ham: opløft dog dine Øine og see fra det Sted, hvor du er, imod Norden og imod Sønden og imod Østen og imod Vesten;

15. Thi det gandske Land, som du seer for dig, vil jeg give dig og din Afkom til evig Tid.

16. Og jeg vil sætte din Sæd som Støv paa Jorden; ligesaalidt som Nogen kan tælle Støv paa Jorden, ligesaalidt kan din Sæd tælles.

17. Staae op og vandre gjennem Landet efter dets Længde og efter dets Bredde; thi dig vil jeg give det.

18. Saa brød Abram op med sit Telt og kom og boede i Mamre Lund, som er ved Hebron, og han byggede der et Alter for Jehova.

Capitel XIV.

Abrahams Felttog og Loths Befrielse.

1. Og det skeede i de Dage da Amraphel var Konge i Sinear og Arjoch Konge i Elassar, Kedorlaomer var Konge i Elam og Thideal Kongen over Gojim;

2. Disse førte Krig med Bera, Kongen af Sodoma og Birscha, Kongen af Gomorrha, Sineab, Kongen af Adma, Semeber, Konge af Zeboim og Konge af Bela d. e. Zoar;

3. Alle disse kom i Forening sammen i Siddims Dal det er Salthavet.

4. Tolv Aar havde de tjent Kedorlaomer og i det trettende Aar gjorde de Oprør;

5. Men i det fjortende Aar kom Kedorlaomer og Kongerne, som vare med ham, og sloge Nephaiterne, som vare i Astaroth Karnaim og Susiterne i Ham og Emiterne i Schaveh Kirjathaim.

6. Og Horiterne paa deres Bjerg Seir indtil Parans Eeg, som er ved Ørken.

7. Og de vendte om og kom til Kilden Mispat, det er Kadesch, og de sloge Amalekiternes gandske Land og ligeledes Amoriternes, som boede i Chazazon Thamar.

8. Da drog Kongen af Sodoma ud og Kongen af Gomorrha og Kongen af Adma og Kongen af Zeboim og Kongen af Bela, det er Zoar, og rustede sig i Siddims Dal,

9. Imod Kedorlaomer, Kongen af Elam, og Thideal, Konge over Gojim, og Amraphel, Kongen i Sinear, og Arjoch, Kongen af Elassar, fire Konger imod fem.

10. Men Siddims Dal var fuld af Leergrave, og Kongen af Sodoma og Gomorrha flyede og de faldt der og de Tiloversblevne flygtede til Bjerget.

11. Og de toge al Sodomas og Gomorrhas Eiendom og al deres Føde og droge bort.

12. Og de toge Loth, Abrams Brodersøn og hans Eiendom og gik bort; han boede nemlig i Sodoma.

13. Da kom en Flygtning og forkyndte det for Abram, Hebræeren; men han boede i Amoriteren Mamres Lund; denne var en Broder til Eschkol og en Broder til Aner og disse vare i Forbund med Abram.

---

canaanitiske Stammer; derfor styrkes han ved en ny Aabenbarelse, der gjentager Velsignelsen, hvilken ikke gjælder blot Abrahams Børn efter Kjødet, men alle hans aandelige Børn, de Troende; Loth valgte egennyttig den timelige Fordeel, Abraham tilsikkres en langt større og høiere Løn. [18]) Mamre er en Persons Navn, sandsynligt Eieren; Hebron kaldtes siden Kirjath Arba, men fik derpaa sit gamle Navn igjen, s. Josv. 14, 15. 15, 13.

Capitel XIV.

[1]) Ogsaa denne Krig tyder paa Fortællingens Ælde; man seer at Kongerne kun havde et lidet Gebeet at regjere over. Elassar ubekjendt; Elam see X. 22. Gojim oversættes sædvanligt ved: Hedninger; maaskee er det dog et Egennavn. [2]) Sodoma, Gomorrha, Adma og Zeboim, Stæder, som laae der, hvor det døde Hav siden fremkom; der var Siddims Dal; [5]) Først undertvang Kedorlaomer de omliggende Kjæmpeslægter; Rephaitim boede i den østlige Deel af Jordan i Staden Astaroth Karnaim, Horn-Astarte, der havde sit Navn af den der herskende Astartes Dyrkelse, hvilken Gudinde afbildes med Horn. Susiterne, de samme som kaldes Samsummin, i Amoriternes Land, 5. Mos. 2, 20; Emiterne i det Gebeet, som Moabiterne siden indtoge, 5. Mos. 2, 11; Schaveh Kirjathaim, de to Byers Dal, Jerm. 48; [6]) Horiterne, Huleboer, Troglodyter, boede dengang paa Bjerget Seir i Idumæa, men bleve siden fordrevne af Edomiterne, 5. Mos. 2, 12. Paran, Parans Lund eller Eeg, Paran et Strøg ved Halvøen, paa hvilken Sinai ligger. [7]) Kadesch, som er i det nordlige Idumæa, tidligere En Mispat — Rettens Kilde. — Amalekiternes gandske Land ɔ: det Land, hvor senere Amalekiterne boede, Chazazon Thamar, senere En Geddi, 2. Krøn. 20, 2. Alle disse

14. Der Abram hørte at hans Broder var fangen, da rustede han sine Vaabenfæller, fødte i hans Huus, tre hundrede og atten, og forfulgte dem indtil Dan.

15. Og han og hans Svende fordeelte sig over dem og sloge dem og forfulgte dem indtil Choba, som ligger paa venstre Side af Damascus.

16. Og han førte alt Godset tilbage og ligeledes Loth sin Broder og hans Eiendom og ligeledes Qvinderne og Folket.

17. Og Kongen af Sodoma gik ham imøde, efterat han var kommen tilbage fra Seiren over Kedorlaomer og Kongerne, som vare med ham, indtil Dalen Schaveh d. e. Kongens Dal.

18. Og Melchizedek, Konge i Salem, bragte Brød og Viin ud og han var den høieste Guds Præst;

19. Og han velsignede ham og sagde: Velsignet være Abram for den høieste Gud, som eier Himmel og Jord,

20. Og velsignet være den høieste Gud, som har overgivet dine Fiender i din Haand; og han gav ham Tiende af Alt.

21. Og Kongen af Sodoma sagde til Abram: giv mig Folket og behold Godset for dig.

22. Men Abram sagde til Kongen af Sodoma: jeg har opløftet min Haand til Jehova, den høieste Gud, som eier Himmelen og Jorden:

23. Ikke fra en Traad indtil en Skotvinge, ja intet vil jeg tage af det, som hører dig til; og du skal ikke sige: jeg har gjort Abram rig.

24. Med Undtagelse alene af hvad de unge Karle have fortæret og de Mænds Andeel, som ere gangne med mig, Aner, Eschkol og Mamre, de skulle faae deres Andeel.

Capitel XV.

Herren slutter paany en Pagt med Abraham.

1. Efter disse Begivenheder skeede Herrens Ord til Abram i et Syn og han sagde: frygt ikke Abram, jeg er dit Skjold og din meget store Løn.

2. Og Abram sagde: min Herre Jehova! hvad vil du give mig? jeg gaaer barnløs, og den, som forestaaer mit Huus, er denne Elieser fra Damascus.

3. Og Abram sagde fremdeles: see du har ikke givet mig Afkom, og denne, som er født i mit Huus, skal arve mig.

4. Og see, Jehovas Ord skeede til ham, idet han sagde: ikke skal denne arve dig, men den, som udgaaer af dit Liv, han skal arve dig.

5. Da førte han ham udenfor og sagde: see kjære til Himmelen og til Stjernerne, om du kan tælle dem; saaledes, sagde han, skal din Afkom være.

6. Og han troede paa Jehova og det blev regnet ham til Retfærdighed.

7. Og han sagde til ham: Jeg er Jehova, som udførte dig fra Ur i Chaldæa at give dig dette Land til at eie det.

8. Og han sagde: min Herre Jehova! hvorved skal jeg kjende, at jeg skal arve det?

9. Og han sagde til ham: tag mig en

Steder ere i de seneste Tider fundne igjen. [14]) Vaabenfæller hebr. sine Indviede d. e. sine prøvede Svende. [15]) Paa venstre Side ɔ: Norden for. [18]) Dette Salem er aabenbart efter Beliggenheden, da Abraham drog fra Damascus til Hebron, Jerusalem, under hvilket Navn det og forekommer i Skriften, Psalm. 76, 3; og hos Josephus. I denne siden saa vigtige By var Melchisedek, den Høiestes Præst, Konge, betydningsfuld ved sit Navn og sin Stilling; han bringer de Troendes Fader Abraham Brød og Viin og velsigner ham, og Abraham giver Melchizedek Tiende af Alt, hvad han havde erobret, og hyldede ham saaledes som Præst. Deri seer den hellige Skrift et Forbillede paa det Forhold, hvori de Troende staae til den sande Ypperstepræst, den virkelige Retfærdigheds Konge, Ps. 110, 4; pludselig kommer Melchizedek uden at hans Herkomst, saaledes som stedse ellers er Tilfælde i Bibelen, omtales og saaledes træder han igjen tilbage, Hebr. 7. [23]) Da den gamle Verdens Konger altid toge deres Andeel i Byttet, saa viser Abraham i Modsætning hertil sin Uegennyttighed.

Capitel XV.

[1]) Guds Aabenbarelse skeer enten saa at Gud nedlader sig til Mennesket eller at han hæver Mennesket op i sin den høiere Kreds; det Sidste skeer, som her, ved et Syn. Abraham havde at frygte for de overvundne Konger og for sin eensomme og fremmede Stilling, da Forjettelsens Opfyldelse udeblev; Gud trøster ham derfor. Dette hele Capitel har et meget høit Sprog. [2]) Abraham frygter for, at han vil komme til at adoptere sin Svends Søn, da han intet Barn har; men Gud forvisser ham om, at han skal faae en Søn, [6]) og han bestod Prøven, han troede paa Gud. Dette Ord forekommer her for første Gang. Men med Troen forener sig en Lyst til at have et udvortes Tegn, og Jehova giver ham det, idet han indlader sig i Pagt

Qvie, som er tre Aar gammel, og en tre Aar gammel Geed og en tre Aar gammel Bædder og en Turteldue og en Dueunge.

10. Og han tog Alt dette og deelte det i to Dele og lagde den ene Deel tvertoverfor den anden, men Fuglene deelte han ikke.

11. Og Rovfuglene styrtede ned paa Stykkerne, men Abram jog dem bort.

12. Og det skeede, da Solen skulde til at gaae ned, at en dyb Søvn faldt paa Abram, og see, Skræk og et stort Mørke havde overfaldet ham.

13. Og han sagde til Abram: Nu skal du visseligen vide, at din Afkom skal være fremmed i et Land, som ikke tilhører dem, og de skulle tjene dem, og hine skulle plage dem fire hundrede Aar;

14. Men ogsaa det Folk, som de skulle tjene, skal jeg dømme og derefter skulle de udgaae med meget Gods;

15. Og du skal komme til dine Fædre med Fred og du skal blive begraven i god Alderdom;

16. Og i den fjerde Slægt skulle de vende tilbage herhid; thi ikke endnu er Amoritens Ondskab fuldendt.

17. Og da Solen var gaaet ned og et tykt Mørke var kommen, see da var der en Røgovn og en Ildslue, som foer hen imellem disse Stykker.

18. Paa den Dag gjorde Jehova en Pagt med Abram, idet han sagde: din Afkom har jeg givet dette Land fra Ægyptens Flod indtil den store Flod, Floden Phrat, Keniteren, Kenisiteren, Kadmoniteren, Chititeren, Pheresiteren, og Rephaiteren, Amoriteren, Canaaniteren, Girgasiteren og Jebusiteren.

Capitel XVI.

Hagar og Ismael.

1. Og Sarai, Abrams Hustru, fødte ham ei Børn og hun havde en ægyptisk Tjenestepige og hendes Navn var Hagar.

2. Og Sarai sagde til Abram: see, Jehova har lukket for mig, saa at jeg ikke kan føde; gaae til min Tjenestepige, maaskee vil jeg kunne bygges ved hende; og Abram adlød Sarais Røst.

3. Saa tog Sarai, Abrams Hustru, Ægypterinden Hagar, sin Slavinde, efterat ti Aar vare forløbne, siden Abram havde nedsat sig i Landet Canaan, og gav hende til Abram sin Mand til en Hustru.

4. Og han gik ind til Hagar og hun undfik og da hun saae, at hun havde undfanget, blev hendes Herskerinde ringeagtet i hendes Øine.

5. Da sagde Sarai til Abram: Uret vederfares mig for din Skyld; jeg har givet min Tjenestepige i din Favn og nu hun har seet, at hun er bleven frugtsommelig, er jeg bleven ringeagtet i hendes Øine; Jehova dømme imellem mig og imellem dig.

6. Da sagde Abram til Sarai; see, din Tjenestepige er i din Haand, gjør mod hende hvad der synes godt for dine Øine; og Sara ydmygede hende, saa flyede hun fra hendes Aasyn.

7. Og Jehovas Engel fandt hende ved Vandkilden i Ørken, ved Kilden paa Veien til Schur.

8. Og han sagde: Hagar, Sarais Tjenestepige, hvorfra kommer du og hvor gaaer du

---

med **Abraham**; Pagten sluttes ved et Offer, men paa Pagten er hele den guddommelige Oeconomie i Israel bygget. [12]) Men de Troendes Fader lader af med sin Aarvaagenhed og falder i Søvn; intet Under, at en stor Skræk overfaldt ham under den høitidelige Pagts Slutning; herved betegnes forbilledligen de senere Prøvelser, i hvilke hans Slægt skulde forsøges. [13]) De skulle **tjene dem**, nemlig, hos hvilke de skulle være **fremmede**; de fire hundrede Aar ere et rundt Tal for 430 Aar, smlg. 2. Mos. 12, 40. [17]) Gud lader Offeret fortæres ved Ilden, hvorved han tilkjendegiver, at han gaaer ned i den menneskelige Pagt. [18]) **Ægyptens Flod** ɔ: Nilen. **Keniterne** boede i den sydostlige Deel af Canaan. **Kenisiterne** maae vel adskilles fra Calebs Familie, som og hed Kenisiter, Jos. 14, 14; **Kadmoniternes** Bolig er ubekjendt; **Chititerne** boede paa Judas Bjerg i Nærheden af Hebron; **Pheresiterne**, 13, 7; **Rephaiterne** s. 14, 5. **Jebusiterne** ved Jerusalem.

Capitel XVI.

[1]) Sarai troede, at Forjættelsen kun angik Abrahams Afkom og ei hendes; derfor vilde hun, hvis Slavinden fødte en Søn, **bygges** ved denne — faae Huus i ham ɔ: adoptere ham som sin egen; men Menneskets Veie ere ikke Guds Veie. [5]) Andre: Uretten imod mig kommer over dig; hun var Aarsag til at Tjenestepigen blev stillet høiere, end der tilkom hende; derfor led hun først for det. [7]) Her forekommer for første Gang Jehovas Engel eller Sendebud, som taler gandske i Jehovas Navn, mærkeligt er det, at han fremtræder for Hagar, hvis Forhold til Gud er betinget af hendes Forhold til Abra-

hen? Og hun sagde: fra Sarais, min Madmoders Aasyn flygter jeg.

9. Da sagde Jehovas Engel til hende: vend tilbage til din Madmoder og ydmyg dig under hendes Hænder,

10. Fremdeles sagde Jehovas Engel til hende: jeg vil meget mangfoldiggjøre din Sæd; den skal ikke kunne tælles for Mængden.

11. Videre sagde Jehovas Engel til hende: See du er frugtsommelig og du skal føde en Søn og du skal kalde hans Navn Ismael, thi Jehova har hørt din Elendighed;

12. Og han skal være lig et Menneske og et vildt Asel; hans Haand skal være imod enhver og enhvers Haand skal være imod hans, og foran alle sine Brødres Aasyn skal han boe.

13. Og hun kaldte Jehovas Navn, som havde talt til hende: du er mit Syns Gud; thi sagde hun, mon jeg ogsaa skal see efter den, som saae mig.

14. Derfor kaldte man Brønden: den Levendes Brønd, som saae mig; see den er imellem Kadesch og imellem Bared.

15. Og Hagar fødte Abram en Søn, og Abram kaldte sin Søns Navn, som Hagar havde født, Ismael.

16. Og Abram var sex og firsindstyve Aar gammel, da Hagar fødte Ismael for Abram.

Capitel XVII.

Omskjærelsen indstiftes.

1. Og Abram var ni og halvfemsindstyve Aar gammel, der Jehova aabenbaredes for Abram og sagde til ham: jeg er den almægtige Gud, vandre for mit Aasyn og vær ustraffelig;

2. Og jeg vil sætte min Pagt imellem mig og imellem dig og jeg vil mangfoldiggjøre dig overmaade meget.

3. Da faldt Abram paa sit Ansigt, og Gud talte med ham sigende:

4. Hvad mig angaaer, see min Pagt er med dig og du skal være mange Folkefærds Fader;

5. Og ikke skal dit Navn mere kaldes Abram, men dit Navn skal være Abraham, thi til en Fader over Mangfoldighed og Folkefærd har jeg bestemt dig;

6. Og jeg vil gjøre dig meget frugtbar og gjøre dig til Folkefærd, og Konger skulle udgaae fra dig.

7. Og jeg vil oprette min Pagt imellem mig og din Sæd efter dig i deres Slægter til en evig Pagt, at være til en Gud for dig og for din Sæd efter dig.

8. Og jeg vil give dig og din Sæd efter dig det Land, i hvilket du er fremmed, hele Canaans Land til en evig Eiendom, og jeg vil være dem til en Gud.

9. Og Gud sagde til Abraham: du skal bevare min Pagt, du og din Sæd efter dig i deres kommende Slægter.

10. Og dette er min Pagt, som I skulle bevare imellem mig og imellem eder og din Sæd efter dig, at alt Mandkjøn for eder skal omskjæres,

11. Og I skulle omskjære eders Forhuds Kjød, og det skal være til et Pagtens Tegn imellem mig og imellem eder.

12. Otte Dage gammelt skal alt Mandkjøn omskjæres hos eders kommende Slægt, baade Hjemmefødning og den, som er kjøbt for Penge af hver Fremmeds Søn, som ikke er af din Sæd;

13. Omskjæres skal baade din Hjemmefødning og den, som er kjøbt for dine Penge, paa det min Pagt kan være i eders Kjød til en Pagt for evig Tid.

14. Og hvert Mandkjøn, som har Forhud, hvis Forhuds Kjød ikke er omskaaren, det Menneske skal udryddes af hans Folk; min Pagt har han brudt.

15. Og Gud sagde til Abraham: hvad

---

ham, cfr. Gal. 4, 25. [11]) Ismaels (hebr. Gud skal høre) Afkom er Araberne, hvilket mærkværdige Folk ikke fornægter sit Udspring fra Abraham; den her givne Beskrivelse passer ypperligt paa Arabernes navnlig Beduinernes Characteer. [13]) Efter Engelens pludselige Forsvinden undrer Hagar sig, at hun endnu seer; og da han havde aabenbaret sig i Orken, kaldte hun Brønden den Levendes Brønd. — Bared henved Sydgrændsen af Canaan ved Arabien.

Capitel XVII.

[5]) Abram, den høie Fader, Abraham, Folkenes Fader. [10]) Omskjærelsen, som maaskee allerede tidligere har fundet Sted hos en Deel østerlandske Folk, indstiftes her til et Tegn paa Jehovas Pagt med Abrahams Folk eller som en Besegling paa Abrahams Tro, Rom. 4, 3; deraf de Billeder om Ørens (Ap. Gj. 7, 51) Hjertets Forhud (Jerm. 4, 4), som skal bortskjæres, hvilke egentligen sigte til den syndige Ureenheds Bortfjernen. [14]) Han skal udryddes af hans Folk, hvilket Udtryk gjentages saa ofte, hvor der tales om Overtrædelse af ceremonialske eller theokratiske Bud, og tilkjendegiver Udelukkelse fra Israels Folks Velsignelser eller Udeelagtighed i den guddommelige Pagt. [15]) Sara — Fyrst-

Sarai, din Hustru, angaaer, da skal du ikke kalde hendes Navn Sarai, men Sara skal hendes Navn være;

16. Og jeg vil velsigne hende og give dig ogsaa af hende en Søn, ja jeg vil velsigne hende, og hun skal vorde til Folkefærd, Folks Konger skulle udgaae af hende.

17. Da faldt Abraham paa sit Ansigt og loe, og sagde for sig selv: mon der skulde fødes Nogen for mig, som er hundrede Aar, og mon Sara, som er halvfemsindstyve Aar, skulde føde?

18. Og Abraham sagde til Gud: gid Ismael maa leve for dit Aasyn.

19. Og Gud sagde: Tilforladeligen skal Sara din Hustru komme til at føde dig en Søn, og du skal kalde hans Navn Isak, og jeg vil oprette min Pagt med ham til en evig Pagt og med al hans Sæd efter ham.

20. Men hvad Ismael angaaer, da haver jeg hørt dig, see, jeg vil velsigne ham og jeg vil gjøre ham meget frugtbar og jeg vil mangfoldiggjøre ham saare meget; tolv Fyrster skal han avle, og jeg vil gjøre ham til et stort Folk;

21. Men min Pagt vil jeg oprette med Isak, som Sara skal føde dig paa denne bestemte Tid i det andet Aar.

22. Nu havde han ophørt at tale og Gud steeg op fra Abraham.

23. Og Abraham tog sin Søn Ismael og alle dem, som vare fødte i hans Huus, og alle dem, som han havde kjøbt for Penge, alt Mandkiøn i Abrahams Huus, og omskar deres Forhudskjød paa denne samme Dag, som Gud havde sagt ham.

24. Abraham var ni og halvfemsindstyve Aar gammel, da han omskar sin Forhuds Kjød,

25. Men Ismael var tretten Aar, da hans Forhuds Kjød blev omskaaren.

26. Paa den selvsamme Dag blev Abraham og hans Søn Ismael omskaaren

27. Og alle Mændene i hans Huus, Hjemmefødningen og den, som var kjøbt for Penge, af den Fremmedes Søn, de bleve omskaarne med ham.

Capitel XVIII.

Abraham modtager Besøg, beder for Sodoma.

1. Og Jehova lod sig see for ham i Mamre Lund og han sad i Døren af sit Telt, da Dagen var heed.

2. Og han opløftede sine Øine og saae, og see, tre Mænd stode for ham, og da han saae dem, da løb han lige hen mod dem fra sit Telts Dør og bøiede sig imod Jorden.

3. Og han sagde: min Herre! dersom jeg har fundet Naade for dine Øine, da gak ikke din Tjener forbi;

4. Lad der dog tages lidt Vand, og toer eders Fødder og styrker eder under Træet;

5. Og jeg vil tage lidt Brød og vederqvæge eders Hjerte, siden kunne I drage videre; thi derfor gik I forbi eders Tjener; og de sagde: gjør saaledes som du haver sagt.

6. Og Abraham skyndte sig til Teltet til Sara og sagde: tag hastigen tre Maader Hvedemeel, ælt det og bag Kager.

7. Og Abraham løb til Qvæget og tog en blød og god Kalv og gav Drengen den, og han skyndte sig at gjøre den istand.

8. Og han tog tyk Melk og sød Melk og den Kalv, som han havde tillavet, og satte den foran dem, og selv stod han foran dem under Træet, og de aad.

9. Og de sagde til ham: hvor er Sara, din Hustru? og han sagde: see, i Teltet.

10. Og han sagde: jeg vil visseligen vende tilbage til dig næste Aar ved denne Tid, da skal Sara din Hustru have en Søn; og Sara hørte det i Døren til Teltet, og den var bagved.

11. Og Abraham og Sara vare gamle, vel til Aars, og det havde ophørt at gaae Sara efter Qvindens Viis;

12. Derfor loe Sara ved sig selv og sagde: skulde jeg lade mig lyste efterat jeg er bleven til Aars, og min Huusbond er gammel.

13. Og Jehova sagde til Abraham: hvorfor loe Sara, sigende: monne jeg virkeligen skulde føde og jeg er bleven gammel;

14. Mon nogen Ting er underlig for Jehova?

15. Og Sara løi og sagde: jeg loe ikke, thi hun blev bange; men han sagde: nei, thi du loe.

16. Og Mændene stode op derfra og vendte sig imod Sodoma, og Abraham gik med dem for at ledsage dem.

17. Og Jehova sagde: skulde jeg vel skjule for Abraham det, som jeg staaer i Begreb med at gjøre?

---

inde — [17]) Man mener, at Abrahams Latter ikke er kommen af Tvivl, men af inderlig Glæde; dertil giver Texten ingen Anledning.

Capitel XVIII.

[1]) Nu, da Abraham ved Omskjærelsen er bleven indviet, værdiges han en nærmere Aabenbarelse; den hele Fortælling hører til de skjønneste Afsnit af det patriarchalske Liv. [5]) Derfor gik I forbi ɔ: jeg har Grund til at troe, at I ere komne hid netop paa den Tid, for at unde mig den Fornøielse at beværte eder. — —

18. Abraham skal visseligen vorde et stort og stærkt Folk, og i ham skulle alle Jordens Folk velsignes;
19. Thi jeg har anerkjendt ham, for at han skal byde sine Børn og sit Huus efter sig, at de skulle bevare Jehovas Vei til at gjøre Retfærdighed og Ret, for at Jehova kan lade komme over Abraham alt det, som han har sagt over ham.
20. Og Jehova sagde: Skriget over Sodoma og over Gomorrha det er stort og deres Synd den er svar,
21. Derfor er jeg nedstegen og vil see, om de aldeles have gjort efter det Skrig, som er kommet til mig, og hvis ikke, da vil jeg og vide det.
22. Og Mændene vendte sig derfra og gik til Sodoma, men Abraham stod endnu for Jehovas Aasyn.
23. Og Abraham gik nærmere og sagde: vil du vel ødelægge den Retfærdige med den Ugudelige?
24. Maaskee er der halvtresindstyve Retfærdige i Staden, mon du da vil ødelægge og ikke spare Stedet for de halvtresindstyve Retfærdiges Skyld, som ere i den;
25. Langt fra dig være det, at gjøre efter denne Viis og at ihjelslaae den Retfærdige med den Ugudelige og at den Retfærdige skulde være som den Ugudelige, fjernt være det fra dig! mon den, som dømmer hele Jorden, ikke skulde gjøre Retfærdighed?
26. Og Jehova sagde: dersom jeg finder i Sodoma halvtresindstyve Retfærdige i Staden, da skal jeg skaane hele Stedet for deres Skyld.
27. Da svarede Abraham og sagde: see, jeg har begyndt at tale til min Herre, og jeg er kun Støv og Aske.
28. Maaskee fattes der i de halvtresindstyve Retfærdige fem; vil du for deres Skyld ødelægge hele Staden; og han sagde: jeg vil ikke ødelægge, dersom jeg finder de fem og fyrretyve.
29. Og han vedblev ydermere at tale til ham og sagde: maaskee findes der fyrretyve, og han sagde: jeg vil ikke gjøre det for de Fyrretyves Skyld.
30. Og han sagde: min Herre blive ikke vred, lad mig tale: maaskee findes der tredive, og han sagde: jeg vil ikke gjøre det, om jeg finder de Tredive.
31. Og han sagde: see nu har jeg begyndt at tale til min Herre; maaskee findes der tyve; og han sagde: jeg vil ikke ødelægge for de Tyves Skyld;
32. Og han sagde: bliv dog ikke vred, min Herre, jeg vil blot tale denne ene Gang; maaskee findes der ti; og han sagde: jeg vil ikke ødelægge for de Ties Skyld.
33. Og Jehova gik, da han havde ophørt at tale med Abraham, og Abraham vendte tilbage til sit Sted.

Capitel XIX.

Englene komme til Sodoma. Byen ødelægges.

1. Og de to Engle kom til Sodoma om Aftenen, og Loth sad ved Sodomas Port, og da Loth saae dem, da stod han op dem imøde og bøiede sig to Gange til Jorden,
2. Og han sagde: see mine Herrer, træder dog ind i eders Tjeners Huus og overnatter og toer eders Fødder, saa kunne I staae aarle op og gaae eders Vei; og de sagde: nei, men vi ville overnatte paa Gaden.
3. Da nødte han dem meget, og de traadte ind til ham og de kom i hans Huus, og han gjorde dem et Maaltid og bagte usyret Brød, og de aade.
4. Førend de lagde sig, omringede Mændene i Byen, Mændene i Sodoma, Huset fra Unge til Gamle, hele Folket fra den ene Ende til den anden,
5. Og raabte til Loth og sagde: hvor ere de Mænd, som ere komne til dig i Nat, før dem ud til os, at vi maae kjende dem.
6. Da gik Loth til dem udenfor Porten og lukkede Døren efter sig;
7. Og han sagde: gjører dog ikke noget Ondt, mine Brødre!
8. See dog, jeg haver to Døttre, som ikke have kjendt Mænd, lad mig dog bringe dem ud til eder og gjører ved dem, hvad der tykkes godt for eders Øine, ikkun disse Mænd maae I intet gjøre, thi derfor ere de komne ind under mit Tags Skygge.
9. Og de sagde: kom hid nærmere; denne Ene, sagde de, er kommen som en Fremmed

---

[19]) **jeg har anerkjendt ham** ɔ: udvalgt ham, sat ham til den Bestemmelse.

Capitel XIX.

[1]) Loth, som nu er flyttet ned i Byen (13, 11), sidder ved Porten, det almindelige Samlingssted i Orienten, og har der bevaret sin forrige nomadiske Gjæstfrihed; og denne Gjæstfriheds Ret er ham saa hellig, [8]) at han ei engang tager i Betænkning at opoffre sine Døttres Ære, hvilket vistnok var en stor Svaghed hos

herhid, og vil nu tiltage sig at dømme over os; nu skulle vi gjøre dig værre end dem; da trængte de ind paa Manden paa Loth og nærmede sig for at bryde Døren op.

10. Da udrakte Mændene deres Haand og bragte Loth ind til dem i Huset og lukkede Døren.

11. Og de Mænd, som vare ved Døren af Huset, sloge de med Blindhed baade Smaa og Store, og de famlede for at finde Døren.

12. Og Mændene sagde til Loth: har du endnu nogen Svigersøn eller Søn eller Døtter eller nogen, som hører dig til i Byen, saa før dem ud af dette Sted; thi vi ville ødelægge dette Sted;

13. Thi Skriget over det er blevet stort for Jehovas Aasyn, og Jehova har sendt os for at ødelægge det.

14. Da gik Loth ud og talede med sine Svigersønner, som skulde tage hans Døttre, og sagde: staaer op og gaaer ud af dette Sted; thi Jehova vil ødelægge Staden; men det syntes for hans Svigersønners Øine, som om han gjekkede.

15. Og da Solen gik op, da trængte Englene paa Loth og sagde: staae op, tag din Hustru og dine to Døttre, som findes hos dig, at du ikke skal ødelægges formedelst Stadens Brøde.

16. Men der han nølede, da toge Mændene ham ved Haanden og hans Hustru ved Haanden og hans to Døttre ved Haanden, formedelst Jehovas Skaansel imod ham, og de førte ham ud og lode ham sætte sig udenfor Staden.

17. Men det skeede, da de havde ført dem udenfor, da sagde den Ene: frels dit Liv, see dig ikke tilbage og stands ikke i hele denne Omkreds; frels dig til Bjerget, at du ikke skal fortæres.

18. Da sagde Loth til dem: ak, nei, min Herre;

19. See nu, din Tjener har fundet Naade for dine Øine, ogsaa har du gjort din Naade stor, hvilken du har beviist mig, at lade min Sjel leve; jeg kan ikke undflye til Bjerget, mig maatte Ulykken indhente og jeg vilde døe;

20. See nu, Kjere, denne Stad er nær nok til at jeg kan flygte derhen, og den er kun liden; jeg vil redde mig derhen, er den ikke liden, at dog min Sjel maa leve!

21. Og han sagde til ham: see, jeg har og været dig gunstig i dette Stykke, at jeg ikke vil ødelægge den Stad, som du har talt om.

22. Skynd dig, flygt derhen, thi jeg kan ikke gjøre Noget, før du er kommen derhen; derfor kalder man Navnet paa Staden Zoar.

23. Da Solen var opgaaet over Jorden, da kom Loth til Zoar.

24. Og Jehova lod regne over Sodoma og Gomorrha Svovl og Ild fra Jehova, fra Himmelen.

25. Og han omstyrtede disse Stæder og hele Omkredsen og alle Indbyggerne i Stæderne og Jordens Afgrøde.

26. Og hans Hustru saae sig tilbage efter ham, og hun blev til en Saltstøtte.

27. Men Abraham stod tidligt op om Morgenen og gik hen til det Sted, hvor han havde staaet for Guds Ansigt,

28. Og han saae hen imod Sodoma og Gomorrha og imod hele Landet der rundt omkring, og han saae, og see, der opsteg en Røg af Jorden, som Røgen af en Ovn.

29. Men det skeede, da Gud ødelagde Stæderne i Omkredsen, da kom Gud Abraham ihu og slap Loth midt ud af Omstyrtelsen, da han omstyrtede Byerne, i hvilke Loth boede.

30. Og Loth gik op fra Zoar, og boede paa Bjerget og hans tvende Døttre med ham, thi han frygtede at boe i Zoar, og han boede i en Hule, han og hans tvende Døttre.

31. Da sagde den Førstefødte til den Yngre: vor Fader er gammel og ingen Mand er der i dette Land, som kan komme til os efter hele Jordens Viis;

32. Velan, lader os beruse vor Fader med Viin og lægge os hos ham, og opvække en Afkom efter vor Fader.

33. Og de berusede deres Fader med Viin den samme Nat, og den Førstefødte kom og lagde sig hos hendes Fader og han vidste det ikke, der hun lagde sig eller der hun opstod.

34. Og det skeede den følgende Dag, da sagde den Førstefødte til den Yngre: see, jeg har ligget igaar Nat hos min Fader, lader

---

ham. [14]) Som skulde tage, Andre: som havde taget. [20]) Loths afbrudte Tale tilkjendegiver hans Angest. [22]) Zoar, den liden Stad, som før kaldtes Bela. [26]) Loths Hustru saae sig tilbage før de kom til Zoar, og hendes Vantro straffes, som Englene havde forudsagt; hun blev til en Saltstøtte; Salt, Svovel og Asphalt begravede hende; saadanne af Saltskorpe overdragne Ophøininger findes der mange af i Nærheden af det døde Hav; men Havet selv er, efter alle Reisendes Beskrivelse, ved sin gandske eiendommelige Beskaffenhed og sit frygtelige Øde et Mindesmærke om Guds straffende Retfærdighed. [30]) Og selv paa Loth hævnede Vantroen sig; da han end ei troede sig sikker i Zoar, gik han op paa Bjerget mod Østen ɔ: i Moabitis, og der i en Hule

os ogsaa beruse ham med Viin denne Nat, og gaae du og læg dig hos ham, og vi ville opvække Afkom af vor Fader.
35. Og de berusede ogsaa denne Nat deres Fader med Viin og den Yngre opstod og lagde sig hos ham og ikke vidste han det, der hun lagde sig og der hun opstod.
36. Og begge Loths Døttre undfik af deres Fader.
37. Og den Førstefødte fødte en Søn og kaldte hans Navn Moab, han blev Stamfader til Moab indtil nu;
38. Og den Yngre fødte ogsaa en Søn og kaldte hans Navn Ben-Ammi, han er Fader til Ammons Børn indtil nu.

Capitel XX.

Abraham reiser til Gerar.

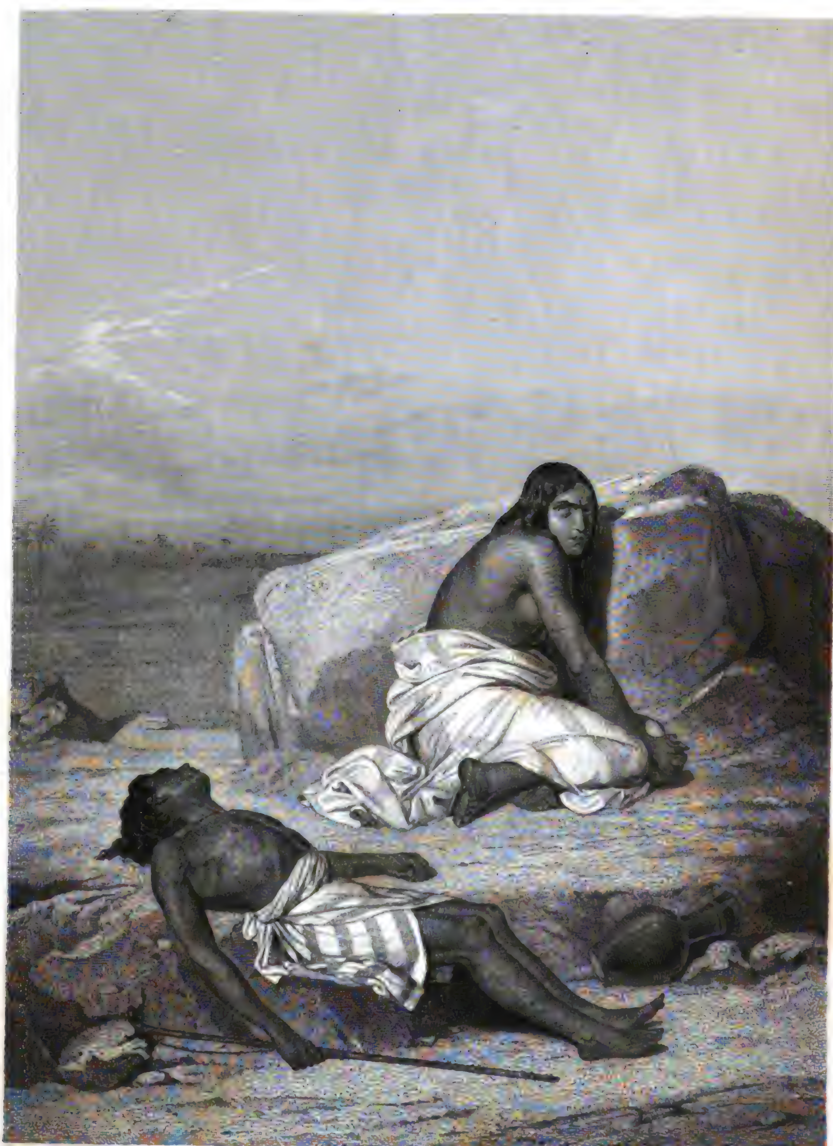
1. Og Abraham drog derfra i Landet Sønder paa og boede imellem Kadesch og imellem Schur og var fremmed i Gerar.
2. Og Abraham sagde om Sara, sin Hustru: hun er min Søster; da sendte Abimelech, Konge i Gerar hen og tog Sara.
3. Men Gud kom til Abimelech i en Drøm om Natten og sagde til ham: see du skal døe for den Qvindes Skyld, som du har taget, thi hun er en Mands Ægtehustru.
4. Men Abimelech havde ikke nærmet sig til hende og han sagde: min Herre! vil du ogsaa slaae retfærdigt Folk ihjel?
5. Haver han ikke selv sagt mig: hun er min Søster; og hun, ogsaa hun sagde: han er min Broder; i mit Hjertes Retskaffenhed og i mine Hænders Uskyldighed har jeg gjort dette.
6. Og Gud sagde til ham i Drømme: ogsaa jeg veed, at du har gjort dette i dit Hjertes Retskaffenhed, derfor har jeg forhindret dig fra at synde imod mig; derfor har jeg ikke tilstedet dig at røre ved hende.
7. Og nu, giv Mandens Hustru tilbage; thi han er en Prophet, og han skal bede for dig, saa du skal leve, men dersom du ikke giver hende tilbage, da viid, at du skal døe, du og Alt det, dig tilhører.
8. Og Abimelech stod tidligt op om Morgenenen og lod alle sine Tjenere kalde, og sagde alle disse Ord for deres Øren, og Mændene frygtede saare.
9. Og Abimelech lod Abraham kalde og sagde til ham: hvad har du gjort os og hvad har jeg syndet imod dig, at du bragte over mig og over mit Kongerige en saa stor Synd? Gjerninger, som ikke burde skee, har du gjort imod mig.
10. Fremdeles sagde Abimelech til Abraham: hvad har du seet, at du gjorde denne Ting?
11. Men Abraham svarede: fordi jeg tænkte: her er aldeles ingen Gudsfrygt paa dette Sted, og du vilde slaae mig ihjel for min Hustrues Skyld.
12. Men hun er ogsaa virkeligen min Søster, min Faders Datter er hun, men ikke min Moders Datter, og hun er bleven mig en Hustru.
13. Men det var dengang Gud lod mig vandre om fra min Faders Huus, da sagde jeg til hende: dette være den Venlighed, du skal vise imod mig, paa hvert Sted, hvor vi komme hen, siig om mig: han er min Broder.
14. Saa tog Abimelech smaat og stort Qvæg og Tjenere og Tjenestepiger og gav Abraham, og han lod hans Hustru Sara gaae tilbage til ham.
15. Og Abimelech sagde: see, mit Land er for dit Aasyn, hvor der er godt for dine Øine maae du boe.
16. Og til Sara sagde han: see, jeg har givet din Broder tusinde Sølvpenge, see og det skal være dig Dække over dine Øine for Enhver, som er hos dig og alt det — og hun var overbeviist.
17. Og Abraham bad Gud, og Gud lægede Abimelech og hans Hustru og hans Tjenestepiger og de fødte;
18. Thi Jehova havde lukket for hvert Liv i Abimelechs Huus, for Sara Abrahams Hustrues Skyld.

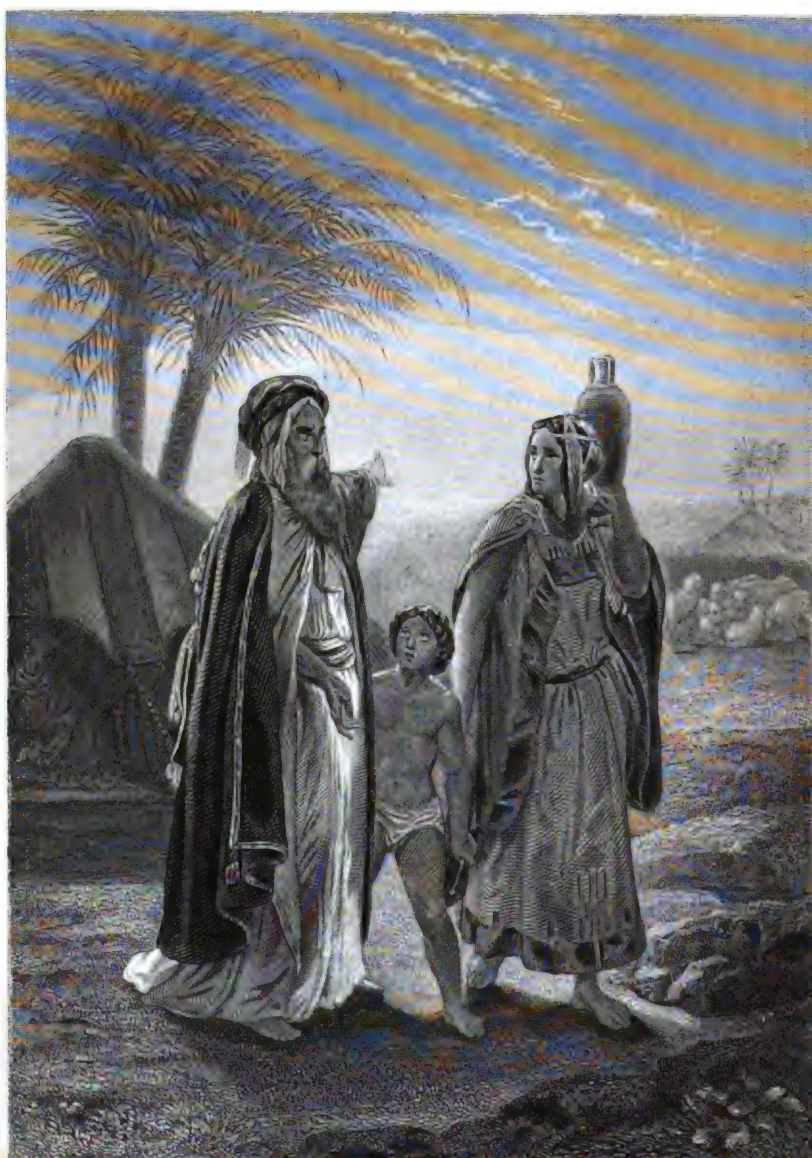
begik han den unaturlige Brøde. [37]) Moab ɔ: af Faderen; Ben Ammi, mit Folks Søn: ɔ: Søn ikke af en Fremmed, men af mit eget Folk.

Capitel XX.

[2]) Abimelech, et Fællesnavn for de philistiske Konger. [7]) For første Gang forekommer her Ordet Prophet d. e. en saadan Mand, gjennem hvem Gud taler; strax efter at han kom fra Charan kunde Abraham ikke kaldes saa, først ved lang Omgang med Gud fortjente han dette Navn. [16]) Dette Vers er temmelig dunkelt, hvorfor det oversættes forskjelligt. Nogle antage, at Abimelech gav Abraham Penge til et Slør for hende, at Andre ei skulde fristes ved hendes Skjønhed; Andre tage de Ord: at dække for dine Øine figurligt, som om han sagde: herved vil jeg forsone dig — og alt det nemlig giver jeg dig. Andre: at du skal blive overbeviist.

Gravé par A. Délia Beurny

Peint par Horace Vernet

Capitel XXI.

17 Da Gud hørte [illegible]

[illegible] Tal, der [illegible] eller og Eeds-Brønd, 26, 33.

Capitel XXI.

Isak fødes; Hagar og Ismael uddrives.

1. Og Jehova besøgte Sara, som han havde sagt, og Jehova gjorde ved Sara, som han havde sagt;
2. Og hun undfik og fødte Abraham en Søn i hans Alderdom paa den bestemte Tid, som Gud havde sagt ham.
3. Og Abraham kaldte Navnet paa den ham fødte Søn, som Sara havde født ham, Isak.
4. Og Abraham omskar sin Søn Isak, da han var otte Dage gammel, som Gud havde befalet ham.
5. Og Abraham var hundrede Aar, da Isak hans Søn fødtes ham.
6. Men Sara sagde: Gud har voldt mig en Latter; hvo, som hører det, vil lee af mig.
7. Og hun sagde: hvo skulde have sagt til Abraham: Sara dier Børn, thi jeg har født ham en Søn i hans Alderdom.
8. Og Barnet blev stort og blev afvant, og Abraham gjorde et stort Gjæstebud paa den Dag, da Isak blev afvant.
9. Og Sara saae at Hagars, Ægypterindens Søn, som hun havde født for Abraham, spottede;
10. Og hun sagde til Abraham: uddriv denne Tjenesteqvinde og hendes Søn; thi denne Tjenesteqvindes Søn skal ikke arve med min Søn, med Isak;
11. Men dette Ord tykkedes Abraham meget ilde for hans Søns Skyld.
12. Men Gud sagde til Abraham: lad det ikke tykkes dig ilde for Drengens og for din Tjenestepiges Skyld; ihvadsomhelst Sara siger til dig, lyd hendes Røst; thi efter Isak skal din Afkom benævnes.
13. Men ogsaa hvad din Tjenestepiges Søn angaaer, da vil jeg gjøre ham til et Folk, fordi han er din Afkom.
14. Da stod Abraham tidligt op om Morgenen og tog Brød og en Dunk Vand, og satte Hagar det paa hendes Skuldre, og Drengen og lod hende gaae, og hun gik og vandrede om i Ørken i Beerschaba.
15. Og da Vandet gik op i hendes Dunk, da kastede hun Barnet under een af Buskene;
16. Og hun gik og satte sig ligeoverfor i en Afstand af omtrent et Piilskud; thi, sagde hun, jeg vil ikke see paa Drengens Død; saa satte hun sig ligeoverfor og opløftede sin Røst og græd.
17. Og Gud hørte Drengens Røst, og Guds Engel raabte til Hagar fra Himmelen og sagde til hende: hvad fattes dig Hagar? Frygt ikke, thi Gud har hørt Drengens Røst, hvor han er.
18. Staae op, løft Drengen op og grib fat paa ham med din Haand; thi jeg vil gjøre ham til et stort Folk.
19. Og Gud oplod hendes Øine, og hun saae en Vandbrønd, saa gik hun hen og fyldte Dunken med Vand og gav Drengen at drikke.
20. Og Gud var med Drengen, og han blev stor og han boede i Ørkenen og han blev til en vældig Bueskytte;
21. Og han boede i Ørkenen Paran, og Moderen tog ham en Hustru af Landet Ægypten.
22. Men det skeede paa den Tid, da talede Abimelech og Phikol, hans Stridshøvding, til Abraham, sigende: Gud er med dig i Alt, hvad du gjør;
23. Og nu sværg mig ved Gud for, at du ikke vil handle svigeligen imod mig, imod min Afkom og mod mine Efterkommere; efter den Miskundhed, som jeg har gjort imod dig, skal du gjøre imod mig og imod Landet, i hvilket du har været fremmed.
24. Da sagde Abraham: jeg vil sværge.
25. Og Abraham irettesatte Abimelech i Anledning af den Vandbrønd, som Abimelechs Tjenere havde borttaget med Vold.
26. Og Abimelech sagde: jeg veed ikke, hvo der har gjort dette; du haver ikke givet mig det tilkjende, jeg har heller ikke hørt det før idag.
27. Og Abraham tog smaat Qvæg og stort Qvæg og gav Abimelech det og de sluttede begge Forbund.
28. Og Abraham stillede syv Lam af Faarene for sig selv.
29. Og Abimelech sagde til Abraham: hvad skulle disse syv Lam, som du har stillet for sig selv?
30. Og han sagde: for at du skal tage de syv Lam af min Haand, for at det kan være mig til et Vidnesbyrd, at jeg har gravet denne Brønd.
31. Derfor kalder man dette Sted Beerschaba; thi der svor de begge.
32. Og de indgik begge en Pagt i Beerschaba, og Abimelech og Phikol, hans Stridshøvding, stode op og vendte tilbage til Philisternes Land;
33. Og han plantede en Tamarisk i Beerschaba og paakaldte der Jehovas, den evige Guds Navn.

Capitel XXI.

[31]) Syv er Edens og Beseglingens Tal, derfor kaldte man Stedet Beerschaba, Syv-Brønde eller og Eeds-Brønd, 26, 33.

34. Og Abraham boede som Fremmed i Philisternes Land i mange Dage.

Capitel XXII.

Abraham faaer Befaling at offre Isak.

1. Men efter disse Begivenheder skeede det, at Gud prøvede Abraham og sagde til ham: Abraham! og han sagde: see, her er jeg.

2. Og han sagde: tag dig din Søn, din Eneste, hvilken du har kjær, Isak, og gaae til Landet Moria og offre ham der til et Brændoffer paa et af Bjergene, som jeg skal sige dig.

3. Og Abraham stod tidligt op om Morgenen og sadlede sit Asen, og tog to af sine Drenge med sig og Isak sin Søn, og kløvede Brænde; derpaa stod han op og gik til Stedet, som Gud havde sagt ham.

4. Paa den tredie Dag opløftede Abraham sine Øine og saae Stedet langt borte.

5. Da sagde Abraham til sine Drenge: bliver siddende her hos Asenet, men jeg og Drengen, vi skulle gaae didhen, og tilbede og komme tilbage til eder.

6. Og Abraham tog Veddet til Brændofferet, og lagde det paa Isak hans Søn, og han tog i sin Haand Ilden og Kniven, og de gik begge tilsammen.

7. Da talede Isak til sin Fader Abraham og han sagde: min Fader, og denne sagde: her er jeg, min Søn; og hiin sagde: see her er Ilden og Brændet, men hvor er Lammet til Brændofferet?

8. Og Abraham sagde: Gud skal udsee sig Lammet til Offeret, min Søn! saa gik de begge tilsammen.

9. Og de kom til det Sted, som Gud havde sagt ham, og Abraham byggede der Alteret og lagde Veddet tilrette og bandt sin Søn Isak og lagde ham paa Alteret ovenpaa Veddet.

10. Og Abraham udrakte sin Haand og tog Kniven, for at slagte sin Søn.

11. Da raabte Jehovas Engel til ham fra Himmelen og sagde: Abraham! Abraham! og han sagde: see her er jeg.

12. Og hiin sagde: læg ikke din Haand paa Drengen og gjør ham ikke noget; thi nu veed jeg, at du frygter Gud og ikke har tilbageholdt din Søn, din Eneste, for mig.

13. Og Abraham opløftede sine Øine og saae, og see, en Vædder bagved, hængende i Busken i sine Horn, og Abraham gik og tog Vædderen og bragte ham til et Brændoffer istedetfor sin Søn.

14. Og Abraham kaldte Navnet paa dette Sted: Jehova skal see; som man siger paa denne Dag: paa Bjerget skal Jehova sees.

15. Og Jehovas Engel kaldte ad Abraham anden Gang fra Himmelen;

16. Og han sagde: ved mig haver jeg svoret, er Herrens Ord, at fordi du gjorde denne Gjerning og ikke tilbageholdt din Søn, din Eneste,

17. Saa vil jeg visseligen velsigne dig og meget mangfoldiggjøre din Sæd, som Stjernerne paa Himmelen og som Sandet, der er ved Havets Bred, og din Sæd skal arve sine Fienders Port.

18. Og i din Sæd skulle alle Jordens Slægter velsignes, fordi du hørte min Røst.

19. Derpaa vendte Abraham tilbage til sine Drenge, og de stode op og gik tilsammen til Beerschaba, og Abraham boede i Beerschaba.

Capitel XXII.

[1]) Efter disse Begivenheder d. e. en Rum Tid derefter; thi Isak er saa voxen, at han selv kan bære Brændet. [2]) Landet Moria, som har faaet Navn af denne Begivenhed, er det Land, hvor Jerusalem laae med sine senere forekommende Bjerge, Zion og Tempelbjerget Moria; dette Sted, hvor senere alle Offere skulde bringes, havde de Troendes Fader og Israels Stamfader indviet ved sin fuldkomne Lydighed; dette var omtrent 10 eller 12 Mile fra Abrahams daværende Opholdssted. — Denne Prøve forherligede Abrahams Tro i høieste Grad; han overvandt ved sin fuldkomne Lydighed ikke blot den naturlige Kjærlighed til sit Barn, men og alle Tvivl om at Isak var den Forjettede, alle Tvivl hvorledes den Hellige og Retfærdige kunde forlange et Menneskeoffer; derved fuldendtes han som de Troendes Fader. [4]) han kom derfor derhen paa den tredie Dag. [5]) Enten sagde Abraham det, for at de ei skulde formode, hvad der vilde skee, eller fordi han virkeligen ventede, at den Forjettede paa en eller anden Maade skulde blive levende igjen. Hebr. 11, 19. [13]) Den Stilling, i hvilken Vædderen fandtes, viser at Gud havde foranstaltet det saa, da Faar ellers ikke leve eensomt. [14]) Jehova skal see, Andre: Jehova sørger for det. [16]) Abraham faaer den naadigste Tilsigelse; Gud tilsværger ham det ved sig. [17]) Porten er i Orienten det meest befæstede Sted, ved dens Erobring falder Byen. Denne Forjettelse betegner ei blot Canaans Erobring, men sigter ogsaa til den aandelige Seir, Abrahams Affkom i Christi Rige skulle have over deres Fiender;

20. Men det skeede efter disse Begivenheder, at det blev Abraham forkyndt, idet man sagde: see, Milka, hun har ogsaa født Sønner for din Broder Nachor, nemlig Uz hans Førstefødte, Bus hans Broder og Kemuel, Arams Fader, og Cheſed og Chaso og Pildasch og Jidlef og Bethuel;
21. Men Bethuel avlede Rebekka; alle disse fødte Milka for Nachor, Abrahams Broder.
22. Men hvad hans Medhustru angaaer, hvis Navn var Reumah, da fødte ogsaa hun Tebach og Gacham og Tachasch og Maacha.

Capitel XXIII.

Saras Død og Begravelse.

1. Og Saras Levealder var eet hundrede syv og tyve Aar; dette var Saras Levealder.
2. Og Sara døde i Kirjath-Arba d. e. Hebron i Landet Canaan, og Abraham kom at sørge over Sara og at begræde hende.
3. Siden efter stod Abraham op fra sin Dødes Aasyn og talede til Chets Sønner saaledes:
4. En Fremmed og en Udlænding er jeg blandt eder; giver mig en Begravelses Eiendom blandt eder, at jeg kan begrave min Døde, at hun kan fjernes fra mit Aasyn.
5. Og Chets Sønner svarede Abraham og sagde til ham: Hør os, min Herre! Guds Fyrste er du iblandt os, i den meest udvalgte af vore Grave begrave du din Døde;
6. Ingen af os skal formene dig sin Grav, at du jo maa begrave din Døde.
7. Og Abraham stod op og bøiede sig for Folket i Landet, for Chets Børn.
8. Og han talede med dem, idet han sagde: dersom det er med eders Villie, at jeg maa begrave min Døde fra mit Aasyn, da hører mig og henvender eder for mig til Ephron, Zochars Søn,
9. At han maa give mig Hulen Machpela, som hører ham til, hvilken er paa Enden af hans Mark, for fuld Værdi skal han give mig den i eders Midte til en Begravelses Eiendom.
10. Men Ephron boede iblandt Chets Sønner; og Chititeren Ephron svarede Abraham, saa at Chets Sønner hørte derpaa for alle, som gik ind ad Porten i hans By, sigende:
11. Nei, min Herre! hør mig, Marken har jeg givet dig og Hulen, som er paa den, for mit Folks Øine har jeg givet dig den; begrav du din Døde.
12. Da bøiede Abraham sig for Folket i Landet,
13. Og svarede Ephron, saa at Folket i Landet hørte derpaa, sigende: blot dog at du vilde høre mig; jeg vil give dig Penge for Marken, tag det af mig, saa at jeg kan begrave min Døde der.
14. Men Ephron svarede Abraham, sigende til ham:
15. Min Herre, hør mig! Jorden er fire hundrede Sølvsekel værd, og hvad er det imellem mig og imellem dig? begrav du din Døde.
16. Da Abraham havde hørt paa Ephron, da tilveiede han ham Sølvet, han havde talt om i Chets Sønners Paahør, fire hundrede Sekel Sølv, gangbar Mynt.
17. Saa kom Ephrons Mark, som er ved Machpela, som er ligeover for Mamre, Marken og Hulen, som var derpaa, og hvert Træ, som var paa Marken, som var paa Strøget rundt omfring
18. Til Abraham til en Besiddelse for Chets Sønners Øine, for Enhver, som gik ind ad Stadens Port.
19. Men siden begrov Abraham sin Hustru Sara i Hulen paa Agren Machpela for Mamres d. e. Hebrons Aasyn i Landet Canaan,
20. Og Marken og Hulen, som var derpaa, kom til Abraham til en Begravelses Eiendom fra Chets Sønner.

Capitel XXIV.

Isaks Giftermaal.

1. Og Abraham var gammel, vel tilaars, og Jehova havde velsignet Abraham i Alt.
2. Og Abraham sagde til sin Tjener, den Ældste i hans Huus, som raadede over Alt,

---

derfor tilføies og Velsignelsen. [20]) Dette Tillæg om Nachors Slægt indføres aabenbart for at knytte det til den følgende Historie. Cap. 24.

Capitel XXIII.

[1]) Sara er den eneste Qvinde i Bibelen, hvis Levealder angives; med mange, for den fjerne Oldtid særegne, Ceremonier tilkjøber Abraham sig den eneste Besiddelse, han faaer i Landet Canaan, nemlig en Grav; — men denne Grav er en Besegling for at Slægten skulde komme tilbage til Landet. [13]) Penge, ikke myntet, men veiet og markeret Sølv; hvilket beviser at Handel allerede da var almindelig.

Capitel XXIV.

[2]) Tjenerens Navn nævnes ikke her; at det var Elieser, som man i Almindelighed antager,

hvad han havde: læg, Kjære! din Haand under min Lænd;

3. Og jeg vil lade dig sværge ved Jehova, Himmelens Gud og Jordens Gud, at du ikke vil tage en Hustru til min Søn af Canaaniternes Døttre, i hvis Midte jeg boer;

4. Men til mit Land og til min Slægt skal du gaae og tage en Hustru til min Søn Isak.

5. Og Tjeneren sagde til ham: maaskee Qvinden holder ikke af at følge mig til dette Land; skal jeg da vel føre din Søn tilbage til det Land, hvorfra du er udgaaet?

6. Og Abraham sagde til ham: vogt dig for, at du ikke fører min Søn didhen.

7. Jehova, Himmelens Gud, som har taget mig fra min Faders Huus og fra min Slægts Land og som har talt til mig og har tilsvoret mig og sagt: din Afkom vil jeg give dette Land; han skal sende sin Engel for dit Aasyn, og du skal tage en Qvinde for min Søn derfra.

8. Og dersom Qvinden ikke holder af at følge med dig, da skal du være fri for min Eed; ikkun maa du ikke bringe min Søn derhen.

9. Da lagde Tjeneren sin Haand under Abrahams sin Herres Lænd og tilsvor ham dette Ord.

10. Og Tjeneren tog ti Kameler af sin Herres Kameler og gik, thi Alt hans Herres Gods var i hans Haand, og han stod op og gik til Mesopotamien til Nachors Stad.

11. Og han lod Kamelerne lægge sig udenfor Staden ved en Vandbrønd ved Aftenstid, mod den Tid, Pigerne hente Vand.

12. Og han sagde: Jehova, min Herre Abrahams Gud, lad det dog indtræffe for mit Aasyn idag, og gjør Miskundhed imod min Herre Abraham.

13. See, jeg staaer ved Vandbrønden, og Byens Indvaaneres Døttre gaae ud at øse Vand;

14. Og det skee, den Pige, til hvilken jeg siger: bøi, Kjære, din Krukke ned, at jeg kan drikke, naar hun da siger: drik, og dine Kameler vil jeg ogsaa give at drikke, hende har du udseet for din Tjener Isak, og derpaa kan jeg kjende, at du har viist Miskundhed imod min Herre.

15. Og det skeede, før han havde endt sin Tale, see da kom Rebekka ud, som var en Datter af Bethuel, der var en Søn af Milka, Nachors, Abrahams Broders Hustru, og hendes Krukke bar hun paa Skuldrene.

16. Og Pigen var meget skjøn af Udseende, en Jomfru, ingen Mand havde kjendt hende, og hun gik ned til Brønden og fyldte sin Krukke og trak den op.

17. Da løb Tjeneren imod hende og sagde: lad mig dog drikke lidt Vand af din Krukke;

18. Og hun sagde: drik, min Herre! og hun skyndte sig og tog sin Krukke ned i sin Haand og gav ham at drikke.

19. Da hun havde ophørt med at give ham at drikke, da sagde hun: ogsaa til dine Kameler vil jeg øse, indtil de have afdrukket.

20. Og hun skyndte sig, og tømte Krukken i Vandrenden og løb atter til Brønden, for at øse, og hun vandede ogsaa alle hans Kameler.

21. Og Manden skuede med Forundring hen paa hende i Taushed, for at erfare, om Herren havde ladet hans Reise lykkes eller ikke.

22. Og det skeede, der Kamelerne havde afdrukket, da tog Manden en Guldring af en halv Sekel Vægt, og tvende Armbaand for hendes Hænder af ti Guldsekel i Vægt,

23. Og sagde: hvis Datter er du? lad mig det vide, om der i din Faders Huus er Rum for os til at overnatte.

24. Da sagde hun til ham: jeg er en Datter af Bethuel, som er en Søn af Milka, hvilken hun fødte for Nachor;

25. Baade Straa og Foder, sagde hun, er der nok af hos os, ogsaa Plads nok til at overnatte.

26. Da bøiede Manden sig og tilbad Herren,

27. Og sagde: Lovet være Jehova, min Herre Abrahams Gud, som ikke har afladt med sin Miskundhed og Trofasthed imod min Herre; mig, mig haver Jehova ført til min Herres Broders Huus.

28. Og Pigen løb og kundgjorde i sin Moders Huus alle disse Ting.

29. Og Rebekka havde en Broder, hvis Navn var Laban; denne Laban løb ud til Manden ved Brønden.

30. Og det skeede, der han saae Ringen og Armbaandene paa sin Søsters Hænder, og der han hørte Rebekkas, sin Søsters Ord,

---

synes ikke rimeligt, deels fordi han da vilde være bleven omtalt ved sit Navn, deels fordi der var hengaaet over 55 Aar siden Abrahams Ord 15, 2. [2]) Oprindelsen til denne Besværgelses Ceremonie er ubekjendt. Mueligt er det, at den staaer i Forbindelse med Omskjærelsen. Endskjøndt Tharachs Familie ikke var aldeles fri for Afgudsdyrkelse, Jos. 24, 2; i det Mindste ikke for Overtro, 1 Mos. 31, 19; saa har Abraham dog Grund til at søge en Forbindelse med den fremfor med Canaaniterne. [10]) Nachors Stad ɔ: Charan. [22]) Guldringen var, som

som sagde: saaledes har Manden talt til mig; da gik han hen til Manden, og see, han stod hos Kamelerne ved Brønden:

Hjerte, see, da kom Rebekka ud med sin Krukke paa Skulderen og gik ned til Brønden og øste; da sagde jeg til hende: giv mig lidt at

man af V. 47 seer, en Næsering. 50) Laban spiller Hovedrollen endnu har hos Araberne

som sagde: saaledes har Manden talt til mig; da gik han hen til Manden, og see, han stod hos Kamelerne ved Brønden;
31. Og han sagde: kom, du Jehovas Velsignede; hvorfor staaer du udenfor? jeg har ryddeliggjort Huset, og Plads er der til Kamelerne.
32. Og Manden kom til Huset og han løste Kamelerne og han gav Straa og Foder til Kamelerne og Vand til at toe hans Fødder og Mændenes Fødder, som vare med ham.
33. Men da der blev sat Mad for ham, da sagde han: ikke vil jeg spise, før jeg har fremsat mit Ærinde; og man sagde: tael.
34. Og han sagde: Jeg er Abrahams Tjener;
35. Og Jehova har velsignet min Herre meget, og han er bleven stor, og han har givet ham smaat Qvæg og stort Qvæg og Sølv og Guld og Tjenere og Tjenestepiger og Kameler og Asener;
36. Og Sara, min Herres Hustru, har født min Herre en Søn, efterat hun var bleven gammel, og han har givet denne Alt det, som han eier.
37. Og min Herre tog mig i Eed, idet han sagde: du skal ikke tage en Hustru for min Søn af Canaaniternes Døttre, i hvis Land jeg boer;
38. Nei, men til min Faders Huus skal du gaae og til min Slægt, og du skal tage en Hustru til min Søn.
39. Og jeg sagde til min Herre: maaskee vil Qvinden ikke følge med mig.
40. Og han sagde til mig: Jehova, for hvis Ansigt jeg har vandret, skal sende sin Engel med dig og lade din Vei lykkes for dig, og du skal tage en Hustru af min Slægt og af min Faders Huus for min Søn.
41. Da skal du være fri for min Eed, naar du kommer til min Slægt, og de ikke ville give dig hende, da skal du være fri for min Eed.
42. Men der jeg kom idag til Brønden, da sagde jeg: Jehova, min Herre Abrahams Gud, dersom det er saa, at du lader min Vei lykkes, paa hvilken jeg vandrer,
43. See jeg staaer ved denne Vandbrønd, og det vil vel hændes, at en Pige gaaer ud at øse, naar jeg da siger til hende: giv mig dog lidt Vand af din Krukke;
44. Naar hun da siger til mig: drik du baade selv og jeg vil ogsaa øse til dine Kameler, da er det den Qvinde, som Jehova har udseet for min Herres Søn.
45. Førend jeg havde ophørt at tale i mit Hjerte, see, da kom Rebekka ud med sin Krukke paa Skulderen og gik ned til Brønden og øste; da sagde jeg til hende: giv mig lidt at drikke;
46. Og hun skyndte sig og nedlod sin Krukke fra sig og sagde: drik, og ogsaa dine Kameler vil jeg give at drikke; og jeg drak, og hun gav ogsaa Kamelerne at drikke.
47. Og jeg spurgte hende og sagde: hvis Datter er du? og hun sagde: en Datter af Bethuel, Nachors Søn, den Milka fødte ham; saa satte jeg Guldringen i hendes Næse og Armbaandene paa hendes Hænder;
48. Og jeg bøiede mig og tilbad Jehova og lovede Jehova, min Fader Abrahams Gud, som førte mig paa den rette Vei, for at tage min Herres Broderdatter til hans Søn.
49. Og nu velan, dersom I ville gjøre Miskundhed og Trofasthed mod min Herre, da siger mig det; men hvis ikke, da siger mig det ogsaa, at jeg kan vende mig til Høire eller til Venstre.
50. Da svarede Laban og Bethuel: fra Jehova er denne Gjerning udgaaet; vi kunne ikke sige til dig hverken ondt eller godt.
51. See, Rebekka er for dit Aasyn, tag hende og gaae, og lad hende være en Hustru for din Herres Søn, saaledes som Jehova har sagt.
52. Da nu Abrahams Tjener hørte deres Ord, da bøiede han sig til Jorden for Jehova.
53. Og Tjeneren udtog Sølvkar og Guldkar og Klæder og gav Rebekka, og Kostbarheder gav han hendes Broder og hendes Moder.
54. Og de aade og de drak, han og Mændene, som vare hos ham, og de overnattede der; men der de vare staaede op om Morgenen, da sagde han: lad mig gaae til min Herre.
55. Og hendes Broder og Moder sagde: lad Pigen blive hos os nogle eller ti Dage, saa kan du gaae.
56. Og han sagde til dem: opholder mig ikke; thi da Jehova haver givet Lykke til min Vei, saa lader mig gaae til min Herre.
57. Og de sagde: lader os kalde paa Pigen, og spørge hvad hun siger.
58. Og de kaldte Rebekka og sagde til hende: vil du gaae med denne Mand? og hun sagde: jeg vil gaae.
59. Saa lode de Rebekka deres Søster gaae og hendes Amme, og Abrahams Tjener og hans Mænd.
60. Og de velsignede Rebekka og sagde til

man af V. 47 seer, en Næsering. [50]) Laban spiller Hovedrollen endnu har hos Araberne

hende: Vor Søster, du blive til tusinde Gange Titusind, og din Afkom skal arve sine Fienders Porte.

61. Saa gjorde Rebekka sig rede og hendes Piger, og de satte sig op paa Kamelerne og de gik med Manden, og Tjeneren tog Rebekka og gik.

62. Og Isak kom gaaende ved den Levendes Brønd, som seer mig; han boede i Landet mod Sønden;

63. Og Isak var gaaet ud i sine egne Tanker paa Marken, da det heldede imod Aftenen, og han opløftede sine Øine og saae, see, der kom Kameler gaaende.

64. Og Rebekka opløftede sine Øine og saae Isak, og hun faldt af Kamelen;

65. Og hun sagde til Tjeneren: hvem er den Mand, som gaaer paa Marken imod os? og Tjeneren sagde: det er min Herre! saa tog hun Sløret og tilhyllede sig.

66. Og Tjeneren fortalte Isak alle Omstændighederne, hvad han havde gjort;

67. Og Isak bragte hende ind i sin Moders Sovetelt, og han tog Rebekka og hun blev hans Hustru og han elskede hende, og Isak trøstede sig efter sin Moder.

Capitel XXV.

Abraham ægter Ketura. Ismaels og Isaks Børn.

1. Men Abraham tog sig atter en Hustru, og hendes Navn var Ketura.

2. Og hun fødte ham Simram og Jokschan og Medan og Midian, Jischbak og Schuah.

3. Og Jokschan avlede Scheba og Dedan; men Dedans Børn vare Aschurer og Letuscher og Leumer.

4. Og Midians Børn var Epha og Epher og Chanoch og Abida og Eldua; disse ere alle Keturæ Børn.

5. Og Abraham gav alt det, han eiede, til Isak;

6. Men de Medhustruers Børn, som Abraham havde, gav Abraham Foræringer og lod dem endnu i levende Live fare bort fra sin Søn Isak imod Østen indtil Østerland.

7. Og disse ere Abrahams Livs Aars Dage, hvilke han levede, nemlig eet hundrede og fem og halvfjerdsindstyve Aar;

8. Og han opgav sin Aand og døde i en god Alderdom gammel og mæt og blev samlet til sit Folk.

9. Og hans Sønner, Isak og Ismael begravede ham i Hulen Machpela ved Ephrons Mark, som var Chititeren Zochars Søns, der er lige over for Mamre,

10. I den Mark, som Abraham havde kjøbt fra Chets Sønner, der blev Abraham begraven og hans Hustru Sara.

11. Men efter Abrahams Død skeede det, at Gud velsignede hans Søn Isak, og Isak boede ved den Levendes Brønd, som seer mig.

12. Og dette er Ismaels Slægtregister, hvilken var en Søn af Abraham, som Hagar, Saras ægyptiske Slavinde havde født Abraham.

13. Og disse ere Navnene paa Ismaels Børn efter deres Navne, i deres Slægter; Ismaels Førstefødte var Nebajoth og Kedar og Adbeel og Mibscham,

14. Og Mischma og Duma og Masa,

15. Chadar og Thema, Jethur, Naphisch og Kedma.

16. Disse vare Ismaels Sønner og dette var deres Navne i deres Leirstæder, Landsbyer, tolv Fyrster over deres Folk.

17. Og disse ere Ismaels Livs Aar, nemlig eet hundrede og syv og tredive Aar, og han opgav Aanden og døde og blev samlet til sit Folk,

18. Og de boede fra Chavila indtil Schur, som ligger ligeoverfor Ægypten ad den Vei, man reiser til Assyrien; ligefor alle hans Brødres faldt hans Lod.

19. Dette er Isaks, Abrahams Søns Slægtregister: Abraham avlede Isak.

20. Og Isak var fyrretyve Aar gammel, da han tog Rebekka, Syreren Bethuels Datter fra Paddan Aram, Syreren Labans Søster, til sin Hustru.

Broderen den væsentligste Afgjørelse cf. 34, 13. [64]) Hun faldt, forklares af Nogle som om hun af Utaalmodighed sprang ned, af Andre som om hun hastigen steeg ned af Ydmyghed; thi endog Damer stige ned i Orienten, naar de møde en fornem Reisende.

Capitel XXV.

[1]) Ægteskabet med Ketura er vanskeligt at forstaae, da Abraham allerede 40 Aar tilforn ikke ansaae sig istand til at avle Børn: af Navnene ere, ligesom Cap. 10, nogle Folkenavne. [3]) Aschurerne ere et arabisk Folkefærd. [13]) Nebajoth, af ham have Nabathæerne deres Navne i det petræiske Arabien; Kedar senere Navn paa Arabien, sandsynl. Stamfader til Cedrene; [14]) Duma paa Grændsen af Syrien og Arabien. Thema Job. 6, 19; en Handelsstamme ved Damaskus. [16]) Leirsteder ere Nomadernes bevægelige Teltbyer. [18]) Schur, 16, 7. [20]) Paddan Aram ɔ:

21. Og Isak bad til Jehova for sin Hustru, thi hun var ufrugtbar; og Jehova bønhørte ham og Rebekka hans Hustru undfik.
22. Og da Børnene sprang i hendes Liv, da sagde hun: hvis det er det, hvi er jeg da saa? og hun gik at spørge Jehova.
23. Og Jehova sagde til hende: twende Folk ere i dit Liv, og twende Folkefærd skulle udgaae fra dit Indre, og det ene Folk skal være stærkere end det andet og det større skal tjene det mindre.
24. Men da hendes Tid kom, at hun skulde føde, see, da var der Tvillinger i hendes Liv.
25. Og den første kom frem, aldeles rød, lodden som en Kappe, og de kaldte hans Navn Esau;
26. Og efter ham gik hans Broder ud, og hans Haand havde fat om Esaus Hæl, og man kaldte ham Jakob; men Isak var tresindstyve Aar gammel der han avlede dem.
27. Og Drengen voxede til, og Esau blev en Mand, som forstod sig paa Jagt og opholdt sig paa Marken, men Jakob blev en from Mand, som boede i Telte.
28. Og Isak elskede Esau, thi han fik af Esaus Jagt, men Rebekka elskede Jakob.
29. Og Jakob havde engang kogt en Ret, da Esau kom fra Marken og var træt.
30. Og Esau sagde til Jakob: lad mig smage lidt af dette Røde, dette Røde, thi jeg er træt, derfor kaldte man hans Navn Edom.
31. Og Jakob sagde: sælg mig idag din Førstefødselsret;
32. Og Esau svarede: see jeg gaaer til Døden, og hvad skal mig Førstefødselsretten.
33. Og Jakob sagde: sværg mig idag, og han tilsvor ham og han solgte sin Førstefødselsret til Jakob.
34. Og Jakob gav Esau Brød og en Ret Lindser, og han aad og han drak og stod op og gik, og Esau ringeagtede sin Førstefødselsret.

Capitel XXVI.

Isaks Ophold i Gerar.

1. Og der var en Hungersnød i Landet, en anden end den første Hungersnød, som havde været i Abrahams Dage; og Isak drog til Abimelech, Philisternes Konge i Gerar.
2. Og Jehova aabenbaredes for ham og sagde: du skal ikke drage ned i Ægypten, boe i det Land, hvilket jeg siger dig;
3. Lev som Fremmed i dette Land, og jeg skal være med dig og velsigne dig, thi dig og din Sæd vil jeg give alle disse Lande, og jeg vil stadfæste den Eed, som jeg har svoret din Fader Abraham.
4. Og jeg vil mangfoldiggjøre din Sæd som Stjernerne paa Himmelen, og give din Sæd alle disse Lande, og i din Sæd skulle alle Jordens Slægter velsigne sig,
5. Efterdi Abraham lød min Røst og bevarede mine Bud og mine Befalinger, mine Bestemmelser og mine Love.
6. Saa boede Isak i Gerar.
7. Men Mændene paa det Sted spurgte om hans Hustru, og han sagde: det er min Søster, thi han frygtede for at sige: hun er min Hustru, at maaskee ikke, tænkte han, Mændene paa dette Sted skulle slaae mig ihjel for Rebekkas Skyld, thi hun er skjøn af Udvortes.
8. Og det skede, da Dagen allerede var forlænget for ham, da saae Abimelech, Philisternes Konge, ud af Vinduet og saae, see Isak spøgede med sin Hustru Rebekka.
9. Og Abimelech lod Isak kalde og sagde: visseligen, hun er din Hustru, og hvorfor har du sagt: hun er min Søster, og Isak sagde til ham: fordi jeg tænkte jeg skulde døe for hendes Skyld.
10. Da sagde Abimelech: hvorfor har du

Mesopotamien. [22]) Hvis det er det ɔ: hvis Svangerskabets Byrder ere saa svare, hvi er jeg da bleven svanger. [23]) Spaadommen sigter ikke til Jakob og Esau, men til de twende Folk Edom og Israel, og betegner ei blot den Tid, da Idumæerne bleve undertvungne af Israeliterne under David, 2 Sam. 8, 14; under Joram eller under Makkabæerne, men og til den Dag, da Esau, Edom, den raue, vilde Folkeslags Repræsentant, skulde beseires af det aandelige Israel, cfr. Rom. 9, 12. [25]) Esau, den Færdige, Fuldvorne; [26]) Jakob, den Overlistende, ved Hælen Holdende. [27]) from — Andre: retskaffen, ustraffelig. Hos Esau see vi det sandselige, i Øieblikkets Nydelse sig tabende Sindelag, hos Jakob Egennytten, der og vil føre sig de aandelige Goder til Nytte. Begge stadfæste saaledes deres Navne; men Gud fører sine Planer frem trods den menneskelige Lidenskabs Forvildelser.

Capitel XXVI.

[1]) Abimelech er ikke den samme, som den Cap. 20 omtalte; Isak havde vel i Sinde, som Abraham, at begive sig til Ægyptens rige Kornland; Gud formener ham det, da Faren for at glemme Canaan for den svage Isak var større end for Abraham; derfor stadfæster han nu, og det for førstegang, ved en Aabenbarelse den Abrahams

gjort os dette? noget nær havde en af Folket lagt sig hos din Hustru, og du vilde da have bragt Skyld over os.

11. Og Abimelech befalede hele Folket sigende: hvo som rører ved denne Mand eller ved hans Hustru, han skal døe.

12. Og Isak saaede der i Landet og fik i dette Aar hundrede Fold, thi Jehova velsignede ham.

13. Og Manden blev stor og gik frem og blev stor, indtil han var bleven meget stor;

14. Og han havde Besiddelse af smaat Qvæg og af stort Qvæg og meget Tyende, og Philisterne misundede ham.

15. Og alle de Brønde, hvilke hans Faders Tjenere havde gravet i hans Fader Abrahams Tid, tilstoppede Philisterne og fyldte med Sand.

16. Og Abimelech sagde til Isak: gaae bort fra os, thi du er os altfor mægtig.

17. Da drog Isak derfra og leirede sig i Dalen Gerar og boede der.

18. Og Isak grov atter de Vandbrønde, hvilke de havde gravet i hans Fader Abrahams Tid, og som Philisterne havde tilstoppet efter Abrahams Død, og han gav dem Navn efter de Navne, som hans Fader havde benævnet dem med.

19. Saa grove Isaks Tjenere i Dalen og fandt der en Brønd med rindende Vand.

20. Og Hyrderne i Gerar trættedes med Isaks Hyrder og sagde: os hører Vandet til, og de kaldte Navnet paa Brønden Eschek, thi de havde der kivet med ham.

21. Og de gravede en anden Brønd og de trættedes ogsaa om den og de kaldte dens Navn Sitna.

22. Da flyttede han derfra og grov en anden Brønd, nu trættedes de ikke mere med ham, og han kaldte dens Navn Rechoboth; thi nu, sagde han, haver Jehova gjort os Rum og vi ere blevne frugtbare i Landet.

23. Og han drog derfra til Beerschaba.

24. Og Jehova aabenbaredes for ham i denne Nat, og sagde: jeg er din Fader Abrahams Gud; frygt ikke, thi jeg er med dig og jeg skal velsigne dig og mangfoldiggjøre din Sæd for min Tjener Abrahams Skyld.

25. Og han byggede der et Alter og paakaldte Jehovas Navn, og han opslog sit Telt der, og Isaks Tjenere grove en Brønd.

26. Og Abimelech kom til ham fra Gerar og Achusath hans Ven og Phicol hans Stridshøvding.

27. Og Isak sagde til dem: hvi komme I til mig? og I have hadet mig og drevet mig bort fra eder.

28. Og de sagde: nu see vi visseligen, at Jehova er med dig og vi sagde: lad der, Kjære! være et edeligt Forbund imellem os og dig, og lad os slutte en Pagt med dig,

29. At du ikke vil gjøre ondt imod os, ligesom vi ikke have rørt dig, og som vi have gjort imod dig blot godt og lode dig fare i Fred; du er nu Herrens Velsignede.

30. Og han gjorde dem et Gjæstebud og de aade og drak.

31. Og de stode tidligt, op om Morgenen og svore den ene Mand til den anden, og Isak lod dem gaae og de gik for ham i Fred.

32. Og det skeede paa den Dag, da kom Isaks Tjenere og forkyndte ham i Anledning af den Brønd, som han havde gravet, og de sagde til ham: vi have fundet Vand.

33. Og han kaldte den Schibea; derfor er Navnet paa Staden Beer Scheba indtil denne Dag.

34. Og Esau var fyrretyve Aar, da han tog en Hustru Jehudit, Chititeren Beeris Datter, og Boschmat, en Datter af Chititeren Elon.

35. Og disse vare en Hjertesorg for Isak og for Rebekka.

Capitel XXVII.

Jakob tilsniger sig sin Faders Velsignelse.

1. Og det skeede, da Isak var bleven gammel og hans Øine vare blevne matte til at see, da kaldte han Esau sin ældste Søn og sagde til ham: min Søn, og han sagde til ham: see her er jeg.

2. Og han sagde: see, jeg er gammel, jeg veed ikke min Dødsdag;

3. Saa tag nu dit Redskab, dit Kogger og

Sæd givne Forjettelse. 12) Hos Isak bemærke vi et Fremskridt fra Nomadelivet til Agerdyrkerens; hundrede Fold faaes end i Palæstina baade efter ældre og nyere Vidnesbyrd. 19) Rindende, friskt Vand modsættes stillestaaende, det kaldes paa Hebr. levende Vand. 20) Eschek, Undertrykkelse. 21) Sitna, Strid. 22) Rechoboth, Udvidelse. 34) Tvertimod Slægtens Bestemmelse gifter Esau sig med en Canaaniterinde; Hustruens Navn anføres forskjelligt 28, 9.

Capitel XXVII.

1) Isak var den Gang omtrent 137 Aar gammel. Han vidste, at han var Huusholder over Guds Naadegaver og at han skulde meddele dem til sin Søn, men havde dog ikke Charak-

Peint par Janet.
Gravé par A. Delia Bourniy

din Bue og gaae paa Marken og fang mig noget Vildt,

4. Og tilbered mig en lækker Ret, som jeg holder af, og bring mig den at jeg kan æde der, paa det [illegible]

æd af mit Vildt, for at din Sjel kan velsigne mig.

20. Da sagde Isak til sin Søn: hvorledes har du dog saa hastigen fundet det, min Søn? [illegible] hova, din Gud, førte [illegible] som nær- [illegible] min [illegible]

din Bue og gaae paa Marken og fang mig noget Vildt,
4. Og tilbered mig en lækker Ret, som jeg holder af, og bring mig den at jeg kan æde den, paa det min Sjel maa velsigne dig førend jeg døer.
5. Men Rebekka hørte, da Isak talede med sin Søn Esau, og Esau gik paa Marken, for at fange Vildt til at bringe det.
6. Og Rebekka talede til sin Søn Jakob sigende: see, jeg har hørt din Fader tale med Esau, din Broder, og sige:
7. Bring mig Vildt og lav mig en lækker Ret og jeg vil æde, og jeg vil velsigne dig for Jehovas Aasyn, førend jeg døer.
8. Og nu, min Søn, hør min Røst i det, som jeg befaler dig;
9. Gaae nu til Hjorden og tag mig derfra tvende gode Gedekid, og jeg vil tillave dem til en lækker Ret for din Fader, saaledes som han holder af,
10. Og bring den til din Fader, at han kan æde deraf, for at han kan velsigne dig, førend han døer.
11. Men Jakob svarede sin Moder Rebekka: see, Esau, min Broder, er en lodden og jeg er en glat Mand;
12. Maaskee min Fader føler paa mig, da vil jeg være i hans Øine som en Bedrager, og bringe over mig Forbandelse og ikke Velsignelse.
13. Da sagde hans Moder til ham: over mig kommer din Forbandelse, min Søn, lyd du kun min Røst, gaae og hent mig.
14. Da gik han og tog og bragte det til sin Moder, og hans Moder lavede en lækker Ret, som Faderen holdt af.
15. Og Rebekka tog Esaus, sin ældste Søns, kostelige Klæder, hvilke hun havde hos sig i Huset,
16. Og iførte sin yngste Søn Jakob dem, og Skindene af Gedekidene lagde hun om hans Hænder og om det Glatte af hans Hals.
17. Og hun gav den lækkre Ret og Brødet, hvilket hun havde tillavet, i sin Søn Jakobs Haand.
18. Og han gik ind til sin Fader, og han sagde: min Fader! og han sagde: her er jeg; hvo er du, min Søn?
19. Og Jakob sagde til sin Fader: jeg er Esau din Førstefødte; jeg har gjort som du har sagt mig, staae op, Kjære, sæt dig og æd af mit Vildt, for at din Sjel kan velsigne mig.
20. Da sagde Isak til sin Søn: hvorledes har du dog saa hastigen fundet det, min Søn? og han sagde: fordi Jehova, din Gud, førte mig det imøde.
21. Og Isak sagde til Jakob: kom nærmere, Kjære! Og lad mig føle paa dig, min Søn! om du virkeligen er denne min Søn Esau eller ikke.
22. Og Jakob gik nærmere hen til sin Fader Isak, og han følte paa ham og han sagde: Røsten er Jakobs Røst, men Hænderne ere Esaus Hænder.
23. Og han kjendte ham ikke, thi hans Hænder vare som hans Broder Esaus Hænder lodne, og han velsignede ham,
24. Og han sagde: er du og min Søn Esau? og han sagde: jeg er det.
25. Og han sagde: kom nærmere med det til mig, da vil jeg æde af min Søns Vildt, for at min Sjel skal velsigne dig; saa bragte han ham det og han aad, og han bragte ham Viin og han drak.
26. Og Isak, hans Fader, sagde til ham: kom nærmere og kys mig, min Søn!
27. Og han nærmede sig og kyssede ham, og han lugtede Lugten af hans Klæder og han velsignede ham, idet han sagde: see, Lugten af min Søn er som Lugten af en Mark, hvilken Jehova har velsignet.
28. Og Gud give dig af Himmelens Dug og af Jordens Fedme og meget Korn og Most;
29. Folkene skulle tjene dig og Nationer bøie sig for dig; bliv din Broders Herre, og din Moders Sønner skulle bøie sig for dig; den, som forbander dig, vil jeg forbande, og den, som velsigner dig, skal være velsignet.
30. Og det skeede, da Isak havde endt sin Velsignelse over Jakob, just da Jakob gik ud fra sin Fader Isaks Aasyn, da kom hans Broder Esau fra sin Jagt.
31. Og han lavede ogsaa en lækker Ret og bragte den til sin Fader og han sagde til sin Fader: min Fader, staae op og æd af din Søns Vildt, for at din Sjel kan velsigne mig.
32. Og hans Fader Isak sagde til ham: hvo er du? Og han sagde: jeg er din Søn, din Førstefødte, Esau.
33. Da forfærdedes Isak med en stor Forfærdelse og overmaade; og han sagde: hvo monne dog den være, som fangede Vildt og

---

teerstyrke nok til at overvinde sin Tilbøielighed. 5) Rebekka vidste, at Forjettelsen tilkom Jakob, men vilde ved utilladelige Midler fremskynde den. 16) Gedens Haar ere i Orienten langt finere og kortere, end hos os, saa at Isak let kunde bedrages derved. 28) I Palæstina, hvor der regelmæssigen kun indtræffer Regn to Gange om Aaret, næres Planterne for største Delen ved Dug, hvilken er som en mild Regn. 29) Ogsaa denne velsignende Forjettelse sigter til Israels

bar det hen til mig og jeg spiste af Alt, førend du kom, og jeg velsignede ham, og han skal ogsaa være velsignet.

34. Da Esau hørte sin Faders Ord, da udbrød han i et stort, bittert Raab overmaade, og sagde til sin Fader: velsign ogsaa mig, min Fader!

35. Og denne sagde: din Broder kom med List og tog din Velsignelse.

36. Og han sagde: mon man ei har kaldet hans Navn Jakob, fordi han har overlistet mig nu to Gange? Min Førstefødselsret tog han, og see, nu tog han min Velsignelse; men har du, sagde han, ikke gjemt mig en Velsignelse?

37. Og Isak svarede og sagde til Esau: see, jeg har sat ham til en Herre over dig, og alle hans Brødre har jeg givet ham til Tjenere og Korn og Most har jeg forsynet ham med; hvad skal jeg dog monne gjøre ved dig?

38. Og Esau sagde til sin Fader: har du da ikkun denne ene Velsignelse, min Fader, velsign ogsaa mig, min Fader! Og Esau opløftede sin Røst og græd.

39. Da svarede hans Fader Isak og sagde til ham: see, fjern fra Jordens Fedme skal din Bolig være og fra Himmelens Dug foroven,

40. Og af dit Sværd skal du leve og dine Brødre skal du tjene, dog saa, at du vil løbe frit om og bryde Aaget af din Nakke.

41. Men Esau hadede Jakob for den Velsignelse, med hvilken hans Fader havde velsignet ham, og Esau sagde i sit Hjerte: der komme de Dage, da der er Sorg over min Fader, og jeg vil slaae min Broder Jakob ihjel.

42. Og Rebekka fik at høre Esaus, hendes ældste Søns Ord, og hun sendte hen og lod Jakob, sin yngste Søn kalde og sagde til ham: din Broder Esau vil tage Hevn over dig at slaae dig ihjel.

43. Og nu, min Søn, hør min Røst og staae op, flygt til Laban, min Broder, i Charan,

44. Og bliv der hos ham i nogen Tid, indtil din Broders Hidsighed lægger sig;

45. Indtil din Broders Harme vender sig fra dig og han glemmer det, som du har gjort imod ham; da skal jeg sende Bud og tage dig derfra; hvorfor skulde jeg miste eder begge paa een Dag!

46. Og Rebekka sagde til Isak: jeg kjedes ved mit Liv i Anledning af Chets Døttre; dersom Jakob tager sig en Hustru af Chets Døttre, som disse, af Landets Døttre, hvad skulde jeg da leve for?

Capitel XXVIII.

Jakobs Reise til Mesopotamien. — Esaus Hustruer.

1. Og Isak lod Jakob kalde og velsignede ham, og befalede ham sigende: ikke skal du tage dig en Hustru af Canaans Døttre;

2. Staae op og gaae til Paddan Aram til din Morfader Bethuels Huus og tag dig derfra en Hustru af din Morbroder Labans Døttre;

3. Og den almægtige Gud skal velsigne dig og gjøre dig frugtbar og formere dig, og du skal blive til en Folkemængde;

4. Og han skal give dig Abrahams Velsignelse, dig og din Sæd med dig, at du skal arve din Udlændigheds Land, hvilket Gud gav Abraham.

5. Saa bortsendte Isak Jakob, og han drog ud til Paddan Aram til Laban, som var en Søn af Syreren Bethuel, Rebekkas, Jakobs og Esaus Moders Broder.

6. Men da Esau saae, at Isak havde velsignet Jakob og sendt ham til Paddan Aram at tage sig derfra en Hustru og havde, idet han velsignede ham, budet ham og sagt: du skal ikke tage en Hustru af Canaans Døttre —

7. (Men Jakob lød sin Fader og sin Moder og drog mod Paddan Aram.)

8. Da nu Esau saae, at Canaans Døttre vare mishagelige i hans Fader Isaks Øine;

9. Saa gik Esau hen til Ismael og tog Machalath, en Datter af Abrahams Søn Ismael, en Søster til Nebajoth, til sin Hustru til sine andre Hustruer.

10. Men Jakob drog fra Beerschaba og gik til Haran;

11. Og han naaede til et Sted og over-

---

aandelige Seir og Overmagt. [39]) Andre: af Fedme skal din Bolig være; men dette passer ikke paa Modsætningen til den Jakob givne Forjettelse, som netop tilsagde ham et frugtbart Land, heller ikke paa Idumæas Beskaffenhed, som er øde og ufrugtbar; Mal. 1, 4. [40]) At du vil løbe frit om ɔ: at du vil være vanskelig at tænmne. Andre antage det for en Spaadom om Idumæernes Herredømme over Israel under Herodesne.

Capitel XXVIII.

Isak erkjender det Hele for at være skeet i Guds Plan og meddeler derfor Jakob frivillig sin Velsignelse; denne udsendes med saa faa Fornødenheder, som muligt — gandske an-

nattede der, thi Solen var gaaet ned; og han tog af Stenene paa Stedet og satte dem til sit Hovedgjerde og lagde sig paa dette Sted.
12. Og han drømte og see, en Stige stod paa Jorden og dens Hoved rørte ved Himmelen og see Guds Engle stege op og ned derpaa.
13. Og see, Jehova stod ovenpaa den og sagde: jeg er Jehova, din Fader Abrahams Gud og Isaks Gud; det Land, paa hvilket du hviler, det vil jeg give dig og din Sæd;
14. Og din Sæd skal blive som Støv paa Jorden, og du skal udbrede dig imod Vesten og imod Østen og imod Norden og imod Sønden, og i dig og i din Sæd skulle alle Jordens Slægter velsignes;
15. Og see, jeg er med dig og vil bevare dig allevegne, hvor du gaaer, og jeg vil føre dig tilbage til dette Land; thi jeg vil ikke forlade dig, indtil jeg har gjort det, som jeg har sagt dig.
16. Men der Jakob vaagnede af sin Drøm, da sagde han: visseligen Jehova er paa dette Sted og jeg vidste det ikke.
17. Og han frygtede og sagde: hvor forfærdeligt er ikke dette Sted; det er ikke andet end Guds Huus og dette er Himmelens Port.
18. Og Jakob stod tidligt op om Morgenen og tog Stenen, som der havde været hans Hovedgjerde, og satte den til en Mindesteen og gjød Olie paa dens Spidse.
19. Og han kaldte Navnet paa dette Sted Bethel; derimod var Lus Navnet paa Byen tilforn.
20. Og Jakob lovede et Løfte, idet han sagde: dersom Gud er med mig og bevarer mig paa den Vei, paa hvilken jeg gaaer, og giver mig Brød at spise og Klæder at iføre mig,
21. Og jeg vender i Fred tilbage til min Faders Huus, og Jehova vil være mig en Gud,
22. Da skal den Steen, som jeg har sat til en Mindesteen, være et Guds Huus, og af Alt det, som du vil give mig, skal jeg give Tiende til dig.

Capitel XXIX.

Jakobs Ankomst til Laban og Egteskabder.

1. Og Jakob flyttede sin Fod og drog mod Østens Sønners Land;
2. Og han saae, og see, der var en Brønd paa Marken, og see, der vare tre Faarehjorder, som hvilede ved den; thi af den Brønd vandede man Hjorderne, men en stor Steen var væltet for Aabningen af Brønden.
3. Og derhen samledes sædvanligen alle Hjorderne; da væltede de Stenen fra Aabningen paa Brønden og vandede Faarene, og de bragte Stenen igjen over Aabningen paa sit Sted.
4. Og Jakob sagde til dem: mine Brødre, hvorfra ere I? Og de sagde: fra Charan ere vi.
5. Og han sagde til dem: kjende I Laban, Nachors Søn? Og de sagde: vi kjende ham.
6. Og han sagde til dem; gaaer det ham vel? Og de sagde: ja! see Rachel, hans Datter, kommer med Faarene.
7. Da sagde han: see, det er endnu høit op paa Dagen; det er endnu ikke Tid at samle Qvæget, vander Faarene, gaaer hen at vogte dem.
8. Og de sagde: vi kunne ikke førend alle Hyrderne ere blevne samlede og vælte Stenen fra Aabningen paa Brønden, da vande vi Faarene.

---

derledes, end Abrahams Tjener — for ikke at vække Broderens Misundelse. [12]) I denne eensomme Stilling trøstes han ved denne af Gud bevirkede Drøm, der paa en anskuelig Maade betegner Forbindelsen mellem Himmel og Jord og at Jehova selv vil lede hans Vandring; derfor stadfæster Gud nu, da Jakobs Prøvedage begynde, den ovenfor givne Forjettelse og dermed hans patriarchalske Værdighed. [16]) I sin Faders Huus havde han kun hørt om Guds Aabenbarelse; at han nu saae en saadan udenfor Canaan, det forbausede ham; han kalder derfor Stedet Guds Huus, Himmelens Port, fordi det tykkes ham som Indgang til et høiere Livs Region. [18]) Olie er det gamle Symbol paa Aandens Indvielse; ved at salve Stenen med Olie helligede han den. Ogsaa hos Hedningerne findes saadanne salvede Mindestene, som kaldes Bætylier og menes at have faaet Navn af Bethel; [22]) Stenen skal være et Guds Huus, thi der tænkes endnu ikke paa Opførelsen af Templer; dette Navn stadfæstes siden igjen.

Capitel XXIX.

Nu begyndte Jakobs alvorlige Prøvelser; den Egennyttige og Listige fik at gjøre med en Egennyttig og Listig; hvad han havde gjort mod Broderen og mod Forældrene, det gjengjældes ham af Svogrene, Svigerfaderen og Børnene; men den guddommelige Kjærlighed aflod ikke fra ham, og han rensedes derved til at blive en sand Patriarch. [1]) Østens Sønner ere Araberne; igjennem den

9. Medens han endnu talede med dem, da kom Rachel med Faarene, som hørte hendes Fader til; thi hun vogtede dem.

10. Men det skeede, der Jakob saae Rachel, Labans, sin Morbroders, Datter og Labans, sin Morbroders Faar, da gik Jakob til, væltede Stenen fra Brøndens Aabning og vandede Labans, sin Morbroders, Faar.

11. Og Jakob kyssede Rachel og opløftede sin Stemme og græd.

12. Og Jakob forkyndte Rachel, at han var Rebekkas Søn; saa løb hun, og forkyndte sin Fader det.

13. Og det skeede, der Laban hørte det Rygte om sin Søstersøn Jakob, da løb han ham imøde og omfavnede ham og kyssede ham og bragte ham til sit Huus; og han fortalte Laban alle disse Ting.

14. Da sagde Laban til ham: sandelig, du er Been af mig og Kjød af mig. Og han blev hos ham en Maaneds Tid.

15. Og Laban sagde til Jakob; mon fordi du er min Broder, du skulde tjene mig for Intet? Siig mig: hvad skal din Løn være?

16. Men Laban havde to Døttre, Navnet paa den ældste var Lea og Navnet paa den yngre var Rachel.

17. Og Leas Øine vare svage, men Rachel var skjøn af Skabning og skjøn af Skikkelse.

18. Og der Jakob elskede Rachel, da sagde han: jeg vil tjene dig syv Aar for din yngste Datter Rachel.

19. Men Laban sagde: det er bedre, at jeg giver hende til dig, end at jeg giver hende til en anden Mand; bliv hos mig.

20. Saa tjente Jakob for Rachel syv Aar, men de syntes i hans Øine som nogle Dage, fordi han elskede hende.

21. Da sagde Jakob til Laban: giv mig hid min Hustru, thi mine Dage ere forløbne og jeg vil gaae ind til hende.

22. Og Laban samlede alle Mændene paa det Sted sammen og gjorde et Gjæstebud;

23. Men det skeede om Aftenen, at han tog sin Datter Lea og bragte hende til ham, og han gik ind til hende.

24. Og Laban gav hende sin Slavinde Silpa, til en Tjenestepige for sin Datter Lea.

25. Men da han om Morgenen saae, at det var Lea, da sagde han til Laban: hvi gjorde du dette imod mig? har jeg ikke tjent dig for Rachel? hvorfor har du bedraget mig?

26. Og Laban sagde: det skeer ikke saaledes paa vort Sted, at man giver den Yngre bort før den Ældste.

27. Hold denne Uge ud, saa ville vi og give dig denne for den Tjeneste, hvilken du skal tjene hos mig endnu syv andre Aar.

28. Og Jakob gjorde saa og holdt denne Uge ud, og han gav ham sin Datter Rachel til en Hustru for ham.

29. Og Laban gav sin Datter Rachel sin Slavinde Bilha til en Tjenestepige for hende.

30. Og han gik ogsaa ind til Rachel og elskede Rachel fremfor Lea, og han tjente hos ham endnu syv andre Aar.

31. Og Jehova saae, at Lea var hadet, og han aabnede hendes Liv, men Rachel var ufrugtbar;

32. Og Lea undfik og fødte en Søn og hun kaldte hans Navn Ruben; thi, sagde hun, Jehova har seet paa min Elendighed; thi nu vil min Mand elske mig.

33. Og hun undfik end engang og fødte en Søn og sagde: fordi Jehova har hørt, at jeg er hadet, og han gav mig ogsaa denne; saa kaldte hun hans Navn Simeon.

34. Og hun undfik end engang og fødte en Søn og sagde: nu, denne Gang skal min Mand knyttes til mig, thi jeg har født ham tre Sønner; derfor kaldte man hans Navn Levi.

35. Og hun undfik end engang og fødte en Søn og sagde: denne Gang vil jeg lovprise Jehova; derfor kaldte hun hans Navn Juda; og hun ophørte at føde.

Capitel XXX.

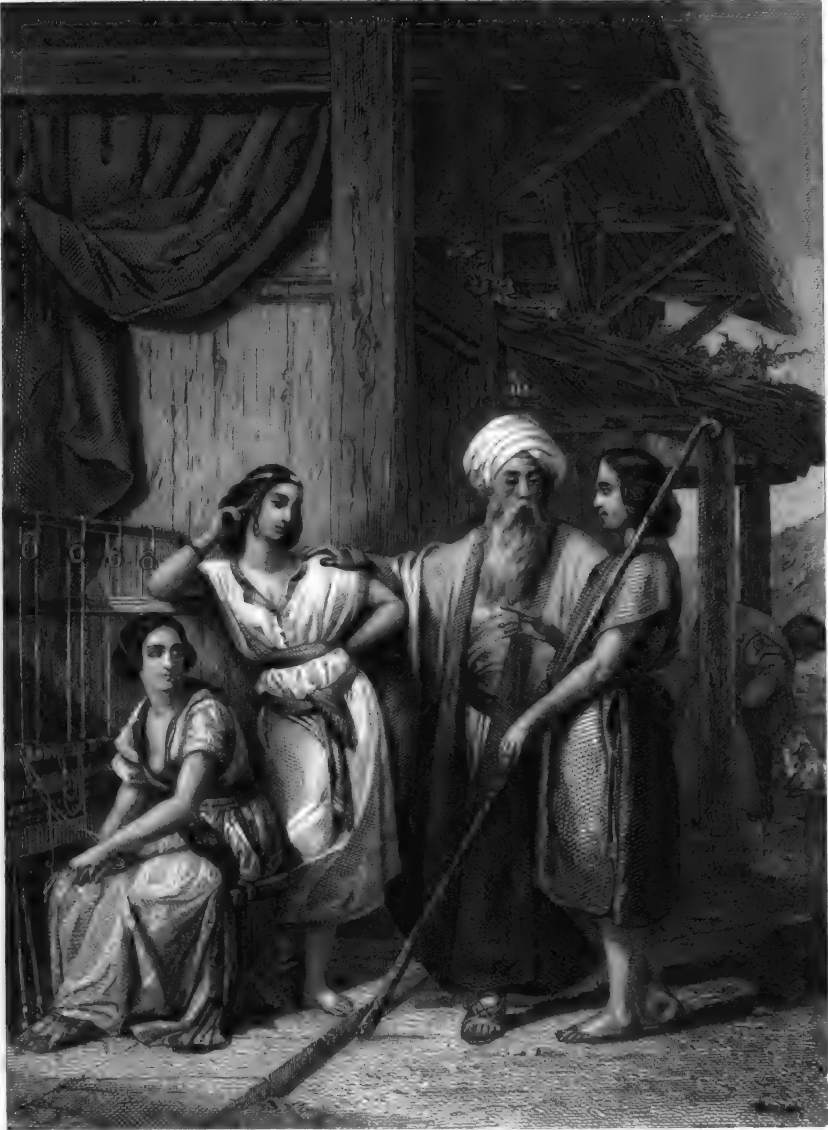
Jakobs andre Børn. Ophold hos Laban.

1. Da Rachel saae, at hun ikke fødte Jakob Børn, da blev hun misundelig paa sin Søster og hun sagde til Jakob: skaf mig Børn! og hvis ikke, da døer jeg.

2. Men Jakob blev saare vred paa Rachel og sagde: mon jeg er i Guds Sted, som formener dig Livs Frugt?

---

arabiske Ørk maatte han drage til Mesopotamien. [9]) Emirernes eller de fornemme Arabers Døttre vogte endnu Faarene. [18]) De kjøbtes af deres Forældre for en vis Priis, s. 34, 11-12; her skulde Tjenesten være istedetfor Betalingen. [27]) Hold denne Uge ud, saa længe varede Bryllupet gjerne, Dom. 14, 15. 17. [31]) Hadet er efter Orientalernes Maalestok: mindre elsket. [32]) Ruben ɔ: see, en Søn. [33]) Simeon ɔ: Bønhørelse; [34]) Levi ɔ: Tilknyttelse; [35]) Juda, hebr. Jehuda, ɔ: den Lovpriste.

3. Og hun sagde: see, der er min Tjenestepige Bilha, gak ind til hende, at hun kan føde over mine Knæ, og jeg ogsaa maa opbygges ved hende.

4. Saa gav hun ham sin Tjenestepige Bilha til en Hustru, og Jakob gik ind til hende.

5. Og Bilha undfik og fødte Jakob en Søn.

6. Og Rachel sagde: Gud har antaget sig mig og hørt ogsaa min Røst og givet mig en Søn; derfor kaldte hun hans Navn Dan.

7. Og Bilha, Rachels Tjenestepige, undfik end engang og fødte Jakob den anden Søn.

8. Og Rachel sagde: Guds Kamp har jeg kjæmpet med min Søster og faaet Overhaand; og hun kaldte hans Navn Naphtali.

9. Og da Lea saae, at hun havde hørt op med at føde, saa tog hun sin Tjenestepige Silpa og gav hende til Jakob til en Hustru.

10. Og Silpa, Leas Tjenestepige, fødte Jakob en Søn.

11. Og Lea sagde: min Lykke er kommen; og hun kaldte hans Navn Gad.

12. Og Silpa, Leas Tjenestepige, fødte Jakob den anden Søn.

13. Og Lea sagde: til min Lykke; thi Døttre skulle prise mig lykkelig; og hun kaldte hans Navn Ascher.

14. Og Ruben gik ud i Hvedehøstens Dage og fandt Dudaim paa Marken og han bragte det til sin Moder Lea; men Rachel sagde til Lea: giv mig af din Søns Dudaim.

15. Og hun sagde til hende: mon dette er lidet, at du tog min Mand, og du vil ogsaa tage min Søns Dudaim; da svarede Rachel: derfor maa han ligge hos dig denne Nat for din Søns Dudaim.

16. Og der Jakob kom fra Marken om Aftenen, da gik Lea ham imøde og sagde: til mig skal du gaae ind; thi for en Løn har jeg laant dig, for min Søns Dudaim; og han laae hos hende denne Nat.

17. Og Gud hørte Lea og hun undfik og fødte Jakob den femte Søn.

18. Og Lea sagde: Gud har givet mig min Løn, fordi jeg gav min Tjenestepige til min Mand, og hun kaldte hans Navn Isaschar.

19. Og Lea undfik end engang og fødte den sjette Søn for Jakob.

20. Og Lea sagde: en god Gave har min Mand givet mig, nu vil min Mand boe hos mig, thi jeg har født ham sex Sønner; og hun kaldte hans Navn Sebulon.

21. Derefter fødte hun en Datter og kaldte hendes Navn Dina.

22. Og Gud tænkte paa Rachel og Gud hørte hende og aabnede hendes Liv;

23. Og hun undfik og fødte en Søn og sagde: Gud har taget min Forsmædelse fra mig;

24. Saa kaldte hun hans Navn Joseph og sagde: Herren lægge mig en anden Søn til.

25. Men det skeede, der Rachel havde født Joseph, da sagde Jakob til Laban: lad mig reise, at jeg kan gaae til mit Sted og til mit Land;

26. Giv mig mine Hustruer og mine Børn, for hvilke jeg har tjent dig, og jeg vil gaae; thi du kjender min Tjeneste, hvilken jeg har tjent.

27. Men Laban svarede ham: blot jeg maa finde Naade for dine Øine; thi jeg har anet det, at Jehova har velsignet mig for din Skyld.

28. Og han sagde: bestem din Løn for mig, og jeg vil give dig den.

29. Og han sagde til ham: du veed, hvordan jeg har tjent dig, og hvordan dit Qvæg har været hos mig;

30. Thi det var lidet, som var hos dig før min Tid, men det har udbredt sig til en Mængde, og Jehova har velsignet dig i mine Fodtrin; og nu, naar skal jeg gjøre noget ogsaa for mit Huus?

31. Og han sagde: hvad skal jeg give dig? Og Jakob sagde: du skal ikke give mig noget; men dersom du vil gjøre mig denne Ting, da skal jeg fremdeles røgte og vogte dine Faar;

32. Jeg vil gaae idag igjennem alle dine Faar; adskil du derfra alt smaat Qvæg, som er spettet og plettet, og alt sort Qvæg iblandt Lammene og de plettede og spettede iblandt Gedderne; og dette skal være min Løn.

Capitel XXX.

[3]) Føde over mine Knæ d. e. at jeg kan knæsætte, at jeg kan antage hendes Barn som mit Barn, 16, 2; thi de nyfødte Børn sættes paa Knæ, naar man anerkjender dem. Hiob. 3, 12. Es. 66, 12. [6]) Dan ɔ: Dom. [8]) Guds Kamp d. e. Kamp for Guds Naade og Bistand; thi Børn ere i Orienten et Beviis paa Guds Velsignelse. Naphtali, min Kamp. [11]) Gad, Lykke. [13]) Ascher Lykke. [14]) Dudaim er Mandragora, Alrune, en Plante af Belladonna-Slægten, som ved Hvedehøstens Tid i Orienten (i Mai og Juni) bærer smaa guulagtige Æbler og brugtes af Overtroen meget som Kjærlighedsmiddel, da det ansaaes for at befordre Frugtbarheden. Rachel vil ved overtroiske Midler fremme det, som ene beroede paa Guds Naade, men fik ogsaa den Straf, at Lea blev frugtsommelig før hun. Man maa bedømme disse Forhandlinger efter Orientens Forhold og Polygamiets Skik. [18]) Isaschar ɔ: der er Løn. [20]) Sebulon ɔ: Bolig. [24]) Joseph — Borttagelse, men og Formerelse. [32]) I

33. Da skal min Retfærdighed svare for mig i Fremtiden; naar du kommer til min Løn, som er for dit Aasyn, alt som da ikke er spettet og plettet iblandt Gedderne og sort iblandt Faarene, det skal regnes for stjaalet hos mig.
34. Og Laban sagde: gid det maa være som du har sagt.
35. Og han adskilte paa denne Dag de stribede og plettede Bukke og alle plettede og spettede Gedder og alt, som havde noget Hvidt paa sig, og alt Sort blandt Lammene og overgav dem til sine Sønner.
36. Og han bestemte tre Dages Reise imellem sig og imellem Jakob; og Jakob vogtede Labans Qvæg, de tiloversblevne.
37. Og Jakob tog sig Kjeppe af friskt Poppeltræ og Mandeltræ og Platantræ og afskrællede paa dem hvide Stykker, saa at det Hvide blev bart, som han afskrællede paa Stokkene;
38. Og han lagde Kjeppene, som han havde afskrællet, ved Renderne i Vandtrugene, hvor Faarene skulde komme at drikke, ligeover for Qvæget; men de bleve hede, naar de kom for at drikke.
39. Og Faarene undfik ved Kjeppene og de fødte stribede og plettede og spettede.
40. Men Lammene skilte Jakob ad og rettede Faarenes Ansigt mod alt det Brogede og Sorte blandt Labans Faar, og gjorde sig Hjorder for sig selv alene og satte dem ikke sammen med Labans Faar.
41. Og det fandt Sted, at naar de stærkere parredes, da lagde Jakob Kjeppene for Faarenes Øine i Vandrenderne, for at de skulde undfange ved Kjeppene;
42. Men naar det var de svagere blandt Faarene, da lagde han dem ikke ind; saa kom de svagere hos Laban og de stærkere hos Jakob.
43.* Deraf udvidede Manden sig overmaade meget, og han fik mange Faar og Tjenestepiger og Tjenere og Kameler og Asener.

Capitel XXXI.

Jakobs Flugt fra Mesopotamien.

1. Og han hørte Labans Sønners Ord, idet de sagde: Jakob har taget Alt det, som hører vor Fader til, og af vor Faders Gods har han faaet denne Herlighed.
2. Og Jakob saae Labans Ansigt, og det var ikke imod ham som forhen.
3. Og Jehova sagde til Jakob: vend tilbage til dine Fædres Land og til dit Fødeland, og jeg vil være med dig.
4. Og Jakob sendte hen og lod kalde Rachel og Lea ud til sig paa Marken til Qvæget.
5. Og han sagde til dem: jeg seer eders Faders Aasyn, at det ikke er imod mig som tilforn; og min Faders Gud har været med mig.
6. Og I vide, at jeg har tjent eders Fader med al min Magt;
7. Og eders Fader har narret mig og han har forandret min Løn ti Gange; men Gud har ei tilstedet ham at gjøre mig ondt.
8. Naar han sagde saa: de Spettede skulle være din Løn, da fødte alt Qvæget spettede, og naar han sagde saa: de Stribede skulle være din Løn, da fødte alt Qvæget stribede.
9. Og Gud borttog eders Faders Hjord og gav mig den.
10. Og det skeede, paa den Tid, da Qvæget skulde løbe, da opløftede jeg mine Øine og saae i en Drøm og see, Bukkene, som sprang paa Qvæget, vare stribede, spettede og haglede;
11. Og Guds Engel sagde til mig i Drømme: Jakob! og jeg sagde: her er jeg.
12. Og han sagde: opløft, Kjære, dine Øine og see, alle Bukkene, som springe paa Qvæget, ere stribede, spettede og haglede; thi jeg har skuet Alt det, som Laban gjør imod dig.
13. Jeg er den Gud ved Bethel, hvor du har salvet en Mindesteen, hvor du lovede mig

Østerlandene ere Faarene for det Meste hvide og Gedderne for det Meste sorte; de brogede eller plettede ere derfor sjeldne; disse havde Jakob betinget sig, dog ikke de daværende, men dem, som herefter maatte fødes. 33) Naar du kommer til min Løn ɔ: naar du kommer til de Faar, som ere min Løn. 38) De bleve hede af Brynde, Jakob anvender en tredobbelt List; han sætter Faarene først imod Kjeppene, dernæst stiller han sine brogede Lam fra Labans sorte eller plettede og stiller dem ligefor hinanden; endelig skaffer han sig de stærkere ved at sørge for at Parringen skeede med de stærkere (om Høsten); thi Faarene føde tvende Gange, men de, som fødes om Foraaret, ansees for de stærkeste. Jakobs tiltagende Rigdom er Guds Velsignelse, der ogsaa tilsagde ham, at Labans egennyttige Overeenskomst med ham ikke skulde skade ham (31, 7). Men den troessvage Jakob fremskyndede ved sin List Formerelsen, hvilken List hverken billiges af Gud eller af Forfatteren.

Capitel XXXI.

10) Haglet ɔ: med Punkter som Hagel. 15) Endda fortæret vor Eiendom ɔ: hvad han

et Løfte; staae nu op, gaae ud af dette Land og vend tilbage til din Slægts Land.

14. Da svarede Rachel og Lea og sagde til ham: have vi endnu Deel og Arv i vor Faders Huus?

15. Ere vi ikke agtede af ham som fremmede, thi han har solgt os og endda fortæret al vor Eiendom;

16. Derfor er al den Rigdom, som Gud har borttaget fra vor Fader, kommen til os og vore Børn, og nu Alt det, som Gud har sagt til dig, gjør det.

17. Saa stod Jakob op og satte sine Børn og sine Hustruer paa Kameler.

18. Og han bortførte alt sit Qvæg og al sin Eiendom, som han havde erhvervet, sit Eiendoms-Qvæg, som han havde erhvervet i Paddan Aram, for at drage til sin Fader Isak til Landet Canaan.

19. Men Laban var gaaet hen at klippe Faarene, og Rachel stjal de Teraphim, som hørte hendes Fader til.

20. Og Jakob stjal Labans, Syrerens, Hjerte, efterdi han ikke forkyndte ham, at han flygtede fra ham.

21. Og han flygtede med alt sit Gods og han stod op og gik over Floden og vendte sit Ansigt mod Bjerget Gilead.

22. Og det forkyndtes Laban paa den tredie Dag, at Jakob var flygtet.

23. Og han tog sine Brødre med sig og satte efter ham syv Dages Reise og indhentede ham paa Bjerget Gilead.

24. Og Gud kom til Syreren Laban i en Drøm om Natten og sagde til ham: vogt dig, at du ikke taler med Jakob enten godt eller ondt.

25. Nu indhentede Laban Jakob, og Jakob havde opslaaet sit Telt paa Bjerget, og Laban opslog med sine Brødre sit paa Bjerget Gilead.

26. Og Laban sagde til Jakob: hvad haver du gjort, at du stjal mit Hjerte og bortførte mine Døttre, som om de vare fangne ved Sværd?

27. Hvorfor har du skjult for mig, at du vilde flygte? og du har skuffet mig og ikke sagt mig det; og jeg vilde have bortsendt dig med Glæde og med Sang og med Pauker og med Harper.

28. Og du har ikke tilladt mig at kysse mine Sønner og mine Døttre, nu har du handlet daarligt deri.

29. Min Haand er mægtig til at gjøre ondt imod eder; men eders Faders Gud talede til mig igaar og sagde: vogt dig, at tale med Jakob enten godt eller ondt.

30. Og nu, da du endelig vilde gaae, saasom du længes saa meget efter din Faders Huus, hvorfor har du da stjaalet mine Guder?

31. Og Jakob svarede Laban: fordi jeg frygtede, thi jeg tænkte: maaskee tager du dine Døttre fra mig.

32. Den, hos hvem du finder dine Guder, skal ikke leve; i vore Brødres Paasyn undersøg, hvad der er hos mig, og tag det. Men Jakob vidste ikke, at Rachel havde stjaalet dem.

33. Og Laban kom til Jakobs Telt og til Leas Telt og til de to Tjenestepigers Telt og fandt det ikke; saa gik han fra Leas Telt og traadte ind i Rachels Telt.

34. Men Rachel havde taget Teraphim og lagt dem i Kameelsaddelen og sat sig oven paa dem, og Laban gjennemsøgte hele Teltet; men fandt intet.

35. Og hun sagde til sin Fader: ikke maa min Herre fortørnes; thi jeg kan ikke staae op for dit Aasyn, thi jeg har det paa Qvinders Viis; saa randsagede han, men fandt ikke Afgudsbillederne.

36. Da blev Jakob vred og han twistedes med Laban: og Jakob gjenmælede og sagde til Laban; hvad er min Brøde og hvad er min Synd, at du har sat efter mig?

37. Efterdi du nu har randsaget alt mit Tøi, hvad har du fundet af alt Tøi af dit Huus; læg det frem for mine Brødre og dine Brødre, og de skulle dømme imellem os begge.

38. I disse tyve Aar, jeg har været hos dig, have dine Faar og dine Gedder ikke født i Utide, og det Fede af dit Qvæg har jeg ikke fortæret.

39. Det Sønderrevne har jeg ikke bragt

---

fortjente ved vor Mands Flid, har han beholdt for sig selv; derfor mene de, at Gud har givet dem Rigdom istedetfor Labans Sønner. [16]) Andre oversætte: hører os og vore Børn til. [19]) Ved Faareklipningens Tid holdtes Gilde, 38, 12. 1 Sam. 25, 4; paa en saadan Tid kunde Jakob bedst liste sig ubemærket bort. Teraphim er et Slags Gudebilleder i menneskelig Skikkelse, som ofte forekomme. [20]) Stjal hans Hjerte ɔ: skuffede ham. [21]) Floden ɔ: Euphrat; Gilead d. e. det Sted, som siden kaldes saa, V. 47. [27]) Endnu skeer Afreisen i Orienten med Musik. [34]) Kameelsaddelen er et lille Telt, der bæres paa Ryggen af Kamelerne, i hvilket Fruentimmerne sidde; Rachel, som neppe var gandske fri for den Overtro, som fandtes i Labans Huus, havde rimeligviis taget disse Huusguder for at tilvende sig deres Gunst paa sin Flugt.

til dig, jeg skal bøde det, du maa kræve det af min Haand, det som er stjaalet om Dagen, og det, som er stjaalet om Natten.

40. Var jeg om Dagen, da fortærede Hede mig, og Kulde om Natten, og Søvnen flyede fra mine Øine.

41. Det er nu tyve Aar, jeg har tjent i dit Huus, fjorten Aar for dine to Døttre og sex Aar for dit Qvæg, og du forvendte min Løn ti Gange.

42. Dersom ikke min Faders Gud, Abrahams Gud og Isaks Rædsel, havde været med mig, saa vilde du have sendt mig tomhændet bort; min Elendighed og mine Hænders Møie har Gud seet til, og irettesat dig igaar.

43. Da svarede Laban og sagde til Jakob: Døttrene ere mine Døttre og Sønnerne ere mine Sønner og Qvæget er mit Qvæg og Alt det, som du seer, mig hørte det til; og mine Døttre, hvad kan jeg gjøre ved dem idag eller ved de Sønner, som de have født.

44. Og nu, velan, lader os indgaae en Pagt, jeg og du, og det skal være til et Vidnesbyrd imellem mig og dig.

45. Og Jakob tog en Steen og opreiste den til et Mindesmærke;

46. Og Jakob sagde til sine Brødre: samler Stene, og de toge Stene og gjorde en Dysse, og de spiste der oven paa Dyssen.

47. Og Laban kaldte den Jegar Sahadutha, men Jakob kaldte den Galed.

48. Og Laban sagde: denne Dysse skal være et Vidne imellem mig og imellem dig idag; derfor kaldte han dens Navn Galed

49. Og Mitzpa, thi, sagde han, Herren skal skue ned imellem mig og imellem dig, naar vi fjernes den Ene fra den Anden.

50. Dersom du plager mine Døttre eller du vil tage Hustruer foruden mine Døttre, da er ingen Mand imellem os, men see, Gud er Vidne imellem mig og dig.

51. Og Laban sagde til Jakob: see denne Dysse og see det Mindesmærke, som jeg har opreist imellem mig og imellem dig;

52. Vidne er denne Dysse og Vidne dette Mindesmærke, at jeg ikke skal fare til dig over denne Dysse og at du ikke vil fare til mig over denne Dysse og dette Mindesmærke, til det Onde.

53. Abrahams Gud og Nachors Gud skulle dømme imellem os, deres Faders Guder; men Jakob svor ved sin Fader Isaks Rædsel.

54. Og Jakob offrede et Offer paa Bjerget og indbød sine Brødre til at spise med, og de spiste med og overnattede paa Bjerget.

Capitel XXXII.

Jakobs Reise og Møde med Esau.

1. Men Laban stod tidligt op om Morgenen og kyssede sine Sønner og Døttre og velsignede dem, og Laban gik og vendte tilbage til sit Sted;

2. Men der Jakob drog sin Vei, mødte Guds Engle ham.

3. Og Jakob sagde, da han saae dem: Guds Hær er det; og han kaldte Stedets Navn Machanaim.

4. Og Jakob sendte Bud foran sig til sin Broder Esau til Landet Seir, Edoms Mark;

5. Og han befoel dem og sagde: saaledes skulle I sige til min Herre, til Esau: saa siger din Tjener Jakob: jeg har været fremmed hos Laban og dvælet der indtil nu.

6. Og jeg har faaet Oxer og Asener, Qvæg og Tjenere og Tjenestepiger, og jeg har sendt hen at give min Herre det tilkjende, for at finde Naade for dine Øine.

7. Og Budskabene vendte tilbage til Jakob og sagde: vi ere komne til din Broder, til Esau, og han, han gaaer dig ligeledes imøde,

[40]) Ligesaa varm Dagen er, ligesaa bidende er Kulden ofte om Natten, hvorfor man ofte beskytter sig imod Kulden med Peltsværk. [42]) Isaks Rædsel ɔ: den Gud, hvilken Isak frygter. [47]) Jegar Sahadutha, det syriske Udtryk for Galed, Vidnesbyrdets Høi; Gilead, først Benævnelse paa det Sted, hvor Laban og Jakob mødes, udvides siden til et Navn for den hele østjordaniske Part af Palæstina. [49]) Mitzpa, en Varde; saaledes kaldtes et Sted i Gilead, Dom. 11, 29. [53]) Hvor uklare Labans religieuse Forestillinger vare, seer man deraf, at han ei blot havde Huusguder, men og sværger ved Nachors Guder eller Gud; hans Mistænkelighed fremlyser af den Forsigtighed, med hvilken han gjør Eden.

Capitel XXXII.

I det foregaaende Capitel sees, hvor tro Jakob havde tjent Laban; nu da han skal vende tilbage fra Mesopotamien, efter at han var bleven prøvet og luttret, styrkes han ved en guddommelig Aabenbarelse, og hans Kamp og Seir fuldender hans Omvendelse, for at han kunde komme hjem som en sand Patriarch. [3]) Machanaim, dobbelte Hære. [5]) Jakob, som vel var sig den guddommelige Forjettelse om Velsignelse bevidst, er dog langtfra nu at ville gjøre noget Herredømme gjældende, og lader sig derfor melde hos sin i Edom boende Broder med dyb Ærbødighed, som Orientens Viis er; [7]) Esau synes dog at have tvivlet om Jakobs broderlige

og fire hundrede Mand ere med ham.

8. Da frygtede Jakob meget og blev beængstet, og han deelte Folket, som var hos ham, baade smaat Qvæg og stort Qvæg og Kamelerne i to Hære,

9. Og sagde: dersom Esau kommer til den ene Hær og slaaer den, da kan dog den Hær, som bliver tilovers, undkomme.

10. Og Jakob sagde: min Fader Abrahams Gud og min Fader Isaks Gud, Jehova, du som har sagt til mig: vend tilbage til dit Land og din Slægt og jeg vil gjøre vel imod dig;

11. Jeg er for ringe til al den Miskundhed og al den Sandhed, som du har beviist imod din Tjener; thi med min Stav gik jeg over Jordan og nu er jeg bleven til to Hære.

12. Frels mig dog af min Broders Haand, af Esaus Haand; thi jeg frygter ham, at han skal komme og slaae mig Moderen tilligemed Børnene.

13. Og du har sagt: jeg vil gjøre vel imod dig og sætte din Sæd som Havets Sand, der ikke kan tælles for Mængde.

14. Og han overnattede der og han tog af Alt det, han havde ved Haanden, en Gave for sin Broder Esau;

15. To hundrede Gedder, tyve Bukke, to hundrede Faar og tyve Væddere.

16. Tredive Kameler, som gave Die, og deres Føl, fyrretyve Køer og ti Stude, tyve Aseninder og ti Eselsføl.

17. Og han gav sine Tjenere hver Hjord for sig og sagde til sine Tjenere: gaaer foran mig og gjører Rum imellem den ene og den anden Hjord.

18. Og han befalede den første sigende: naar min Broder Esau kommer til dig og siger: hvem hører du til og hvorhen drager du og hvem er det til, som du har foran dig?

19. Da skal du sige: din Tjener Jakobs er dette, en Foræring er dette, sendt til min Herre, til Esau, og see han kommer selv bag efter os.

20. Og han bød den anden og den tredie og ligesaa alle dem, som gik bag efter Hjordene, idet han sagde: paa den Maade skulle I sige til Esau, naar I træffe ham;

21. Og I skulle sige: ogsaa din Tjener Jakob er bag efter os; thi han tænkte: jeg vil forsone ham med den Foræring, som gaaer foran mig, og siden vil jeg see hans Aasyn; maaskee vil han antage mig.

22. Saa gik Foræringen foran ham; men han blev denne Nat over hos Hæren.

23. Og han stod op i denne Nat og tog sine Hustruer og sine to Tjenestepiger og sine elleve Børn og gik over Vadestedet Jabok;

24. Saa tog han dem og lod dem gaae over Aaen og førte derover Alt hvad ham tilhørte.

25. Og Jakob blev efterladt alene, og en Mand brødes med ham indtil Morgenrøden gik op;

26. Og han saae, at han ikke kunde faae Bugt med ham, og denne rørte ved hans Hofteskaal, og Jakobs Hofteskaal blev forvreden, idet han brødes med ham.

27. Og denne sagde: slip mig, thi Morgenrøden gaaer op; men han sagde: jeg vil ikke slippe dig, uden du velsigner mig.

28. Og han sagde til ham: hvad er dit Navn? og han svarede: Jakob.

29. Og han sagde: ikke Jakob skal dit Navn ydermere kaldes, men Israel; thi du har stridt imod Gud og imod Mennesker og har faaet Overhaand.

30. Og Jakob spurgte og sagde: sig mig dit Navn; og han sagde: hvorfor spørger du om mit Navn? og han velsignede ham der.

31. Og Jakob kaldte Navnet paa Stedet Pnuel; thi jeg har seet Gud Ansigt til Ansigt og min Sjel er frelst.

32. Og Solen gik op over ham just som

Sindelag, siden han tog firehundrede Mand med. [23]) Jabok, en Bjergstrøm paa den østlige Side af Jordan, siden Nordgrændsen af Ammoniternes Land. [25]) Det var det afgjørende Øieblik i hans Liv; alle hans Børn og alt hans Gods var paa den anden Side af Floden, priisgiven for den frygtede Fiende, og ved deres Undergang vilde alle Forjettelser være blevne til Intet. I den ængstelige Spænding, hvor han ene kunde fortrøste sig ved Troen til Guds Løfte, maa han kæmpe med et overmenneskeligt Væsen, hvilket han beseirer, men denne Kamp efterlader ham, derved at han blev halt, et Vidnesbyrd om, at han ikke seirede ved sin, men ved Guds Kraft, og saaledes forenede den Ophøielse og Ydmygelse for ham i Eet, Hoseas 12, 5. Det, som skeede ved Jakob i denne dunkle Begivenhed, gjentager sig for de Troende i deres Livs vigtigste Momenter, at de ligesom maae stride med Gud, holde fast ved Bøn og Tro, indtil de overvinde ved hans Kraft, som baade hjælper i Kampen og staaer imod i den. Ved den Seir afstreifede Gud ham ligesom alt det Svage og de Syndens Pletter, som havde gjort ham uværdig til Patriarch; nu skulde han ikke mere kaldes den Overlistende, men en Guds Kjæmper, en Israel, hvilket Navn end engang tilsikkres ham, 35, 10. [31]) Pnuel, Guds Aasyn, Dom. 8, 8.

han kom forbi Pnuel, og han haltede paa sin Hofte.

33. (Derfor æde Israels Børn ikke den Spændesene, som er paa Hofteskaalen, indtil denne Dag; thi han rørte ved Jakobs Hofteskaal ved Spændesenen.)

Capitel XXXIII.

Forsonings Optrin med Esau. Jakob kommer til Sichem.

1. Og Jakob opløftede sine Øine og saae, see, Esau kom og firehundrede Mand med ham, og han fordeelte Børnene til Lea og til Rachel og til de to Tjenestepiger.
2. Og han satte Tjenestepigerne og deres Børn foran og Lea og hendes Børn bag efter og Rachel og Joseph bag efter.
3. Og selv drog han foran dem og bøiede sig til Jorden syv Gange, indtil han nærmede sig sin Broder.
4. Da løb Esau ham imøde og omfavnede ham og faldt om hans Hals og kyssede ham; og de græd.
5. Og han opløftede sine Øine og saae Qvinderne og Børnene og sagde: hvo ere dog disse? og han svarede: det er de Børn, som Gud har benaadet din Tjener med.
6. Nu gik Tjenestepigerne frem, de og deres Børn, og de bøiede sig;
7. Derpaa gik ogsaa Lea frem og hendes Børn og de bøiede sig, og derefter nærmede sig Joseph og Rachel og de bøiede sig.
8. Og han sagde: hvad er dog al den Hær til, som jeg mødte? og han sagde: for at finde Naade for min Herres Øine.
9. Og Esau svarede: jeg har meget, min Broder, behold du, hvad dit er.
10. Da sagde Jakob: ingenlunde, Kjære! dersom jeg nu har fundet Naade for dine Øine, da tag min Foræring af min Haand; thi derfor har jeg skuet dit Aasyn som man seer Guds Aasyn, og du har været mig gunstig.
11. Tag nu, Kjære, min Velsignelse, som er bragt til Dig; thi Gud har været mig naadig og jeg har det Alt; saa nødte han ham og han tog.
12. Og han sagde: lader os drage og gaae, og jeg vil vandre ved din Side.
13. Og han sagde til ham: min Herre veed, at Børnene ere kjelne og det smaa og det store Qvæg og nybære Køer ere hos mig; overdrev man dem een Dag, døer alt det smaa Qvæg.
14. Min Herre reise foran sin Tjeners Aasyn, og jeg vil føre mig langsomt frem Fod for Fod med Qvæget, som er hos mig, og Fod for Fod med Børnene, indtil jeg kommer til min Herre i Seir.
15. Da sagde Esau: jeg vil efterlade hos dig af Folket, som er hos mig; men han sagde: hvorfor dette? jeg skal finde Naade for min Herres Aasyn.
16. Og Esau vendte den Dag tilbage til Seir;
17. Men Jakob drog til Succoth og byggede der Huus og for Qvæget gjorde han Løvhytter; derfor kalder man Navnet paa Stedet Succoth.
18. Og Jakob kom lykkelig til Sichems By, som er i Landet Canaan, naar man kommer fra Paddan Aram, og han leirede sig foran Staden;
19. Og han kjøbte en Lod af Marken, hvor han havde udslaaet sit Telt, af Chamors Sønners Haand, hans, som var Fader til Sichem, for hundrede Kesita.
20. Og han henstillede der et Alter og han kaldte det: Gud, Israels Gud.

Capitel XXXIV.

Dina krænkes. Israels Sønner tage en grusom Hevn over Sichem.

1. Og Dina, Leas Datter, som hun havde født for Jakob, gik ud for at see paa Landets Døttre;
2. Da saae hende Sichem, en Søn af Landsherren Chiviten Chamor, og tog hende og laae hos hende og krænkede hende.
3. Og hans Hjerte hængte ved Dina, Ja-

Capitel XXXIII.

Styrket ved denne Kamp og Seir gaaer Jakob Esau imøde; denne overvældes af den broderlige Følelse og forsoner sig med ham. Man bemærke den Ydmyghed, Jakob viser imod Esau, tilligemed den Forsigtighed, med hvilken han undgaaer enhver nærmere Berørelse med ham. Israel og Edom have hver deres forskjellige Bestemmelse paa Jorden. [17]) Jakob drager til det Sted, som siden kaldes Succoth, i den nordøstlige Jordandal; man mener, at dettes græske Navn Skythopolis er en Forvanskning af Succoth; [18]) Ved Sichem standsede og Abraham, da han først kom ind i Landet; man seer et Fremskridt fra hans Tid; Jakob kjøber sig et Stykke Land ikke til Begravelse, men til midlertidigt Ophold. [19]) Kesita, en Slags Mynt, maaske med et Faar paa; Andre oversætte det ved Faar.

kobs Datter, og han elskede Pigen og talede kjærligen til hende.
4. Og Sichem talede til sin Fader Chamor sigende: tag mig dette Pigebarn til en Hustru.
5. Men da Jakob hørte, at han havde vanæret Dina, hans Datter, saa taug Jakob, medens hans Sønner vare ved Qvæget paa Marken, indtil de kom.
6. Og Chamor, Sichems Fader, gik ud til Jakob at tale med ham.
7. Nu kom Jakobs Sønner fra Marken; og da de hørte det, bleve Mændene bedrøvede og heftigen fortørnede, thi en Ugjerning havde han gjort imod Israel at ligge hos Jakobs Datter, og saa burde ikke skee.
8. Da talede Chamor med dem, idet han sagde: Sichems, min Søns Hjerte hænger ved eders Datter; giver ham hende til Hustru,
9. Og besvogrer eder med os, giver os eders Døttre og tager eder vore Døttre;
10. Og boer hos os; Landet skal være for eders Aasyn, boer der og drager om, tager Besiddelse i det.
11. Og Sichem talede til hendes Fader og til hendes Brødre: lad mig finde Naade for eders Øine, og hvad I ville sige mig, det skal jeg give;
12. Stiller kun Morgengaven og Foræringen høit, jeg skal give den, som I sige mig, og giver mig Pigen til Hustru.
13. Da svarede Jakobs Sønner Sichem og Chamor hans Fader med List og talede til den, som havde vanæret deres Søster Dina,
14. Og sagde til dem: vi kunne ikke gjøre denne Ting, at give vor Søster til en Mand, som har Forhud, thi det er en Skam for os.
15. Ikkun da ville vi indvillige eder: dersom I ville være som vi at omskjære hos eder alt Mandkjøn;
16. Da skulle vi give eder vore Døttre og tage os eders Døttre, og vi skulle boe hos eder og vi ville blive til eet Folk.
17. Men dersom I ikke ville høre os at lade eder omskjære, da ville vi tage vor Datter og drage bort.
18. Og deres Ord syntes Chamor og Sichem, Chamors Søn, vel om.
19. Og den unge Mand tøvede ikke at gjøre denne Ting, thi han havde Lyst til Jakobs Datter og han var æret af hele sin Faders Huus.
20. Og Chamor og Sichem hans Søn kom til deres Stads Port, og de talede med Mændene i deres Stad og sagde:
21. Disse Mænd ere fredelige imod os, og de ville boe i Landet og drage om der, og Landet er vidt til begge Sider for dem, og deres Døttre ville vi tage os til Hustruer og vore Døttre ville vi give dem.
22. Ikkun paa det Vilkaar ville Mændene indvillige os det, at boe hos os og at blive til eet Folk, dersom vi lade omskjære hos os alt Mandkjøn, som de ere omskaarne.
23. Deres Fæ og deres Eiendom og alt deres Qvæg bliver det ikke vort? Ikkun at vi ere dem til Villie, da ville de boe hos os.
24. Og de lyde Chamor og Sichem hans Søn, alle de, som gik ud af hans Stads Port, og de lode sig omskjære alt Mandkjøn, som gik ud af hans Stads Port.
25. Og det skeede den tredie Dag, der de vare smertefulde, da toge de to Jakobs Sønner Simeon og Levi, Dinas Brødre, hver sit Sværd og kom til Staden i al Ro og ihjelsloge alt Mandkjøn.
26. Og Chamor og hans Søn Sichem sloge de ihjel med det skarpe Sværd, og de toge Dina af Sichems Huus og gik bort.
27. Jakobs Sønner kom over de Ihjelslagne og plyndrede Byen, fordi de havde vanæret deres Søster.
28. Deres smaa Qvæg og deres store Qvæg og deres Asener, og det som var i Byen, og det, som var paa Marken, toge de.
29. Og al deres Formue og alle deres smaa Børn og deres Hustruer førte de fangne, og plyndrede Alt, som var i Huset.
30. Da sagde Jakob til Simeon og Levi: I have forstyrret mig, idet I have gjort mig stinkende for Landets Indvaanere, for Cananiten og Pheresiten, og jeg er kun en ringe Hob, og de ville samle sig imod mig og slaae mig ihjel, og jeg vil blive ødelagt, jeg og mit Huus.
31. Men de svarede: skulde man behandle vor Søster som en Skjøge?

Capitel XXXIV.

[7]) Dette Udtryk: en Ugjerning har man gjort mod Israel, hvilket siden efter gjentages, 5 Mos. 22, 21; Dom. 20, 10; forekommer her for første Gang; Sønnerne føle den dybe Forskjel mellem Israel og Hedenskabet, men gribe til en afskyelig List; hvorledes Jakob endnu i sine sidste Øjeblikke betragtede denne Udaad, sees af 49, 5-6. [30]) gjort mig stinkende ɔ: forhadt; thi Vellugt er et Udtryk for Velbehag.

Capitel XXXV.

Forskjellige Begivenheder i Jakobs Huus.

1. Og Gud sagde til Jakob: kom, gaae
til Bethel og boe der; og byg der et Alter
for den Gud, som har aabenbaret sig for dig,
da du flygtede for din Broder Esaus Aasyn.
2. Da sagde Jakob til sit Huus og til
alle, som vare med ham: borttager de frem-
mede Guder, som ere blandt eder, og renser
eder og omskifter eders Klæder.
3. Og vi ville staae op og gaae til Be-
thel, og jeg vil gjøre der et Alter for den
Gud, som bønhørte mig paa min Trængsels
Dag og var med mig paa den Vei, jeg vandrede.
4. Og de gave Jakob alle de fremmede
Guder, som vare i deres Hænder, og Ringene,
som vare i deres Øren, og Jakob nedgrov dem
under Egen, der var ved Sichem.
5. Og de reiste; men Guds Rædsel var
over de Byer, som vare rundt omkring, saa
at de ikke forfulgte Jakobs Sønner.
6. Og Jakob kom til Lus, som er i Lan-
det Canaan, det er Bethel, han og alt Folket,
som var med ham.
7. Og han byggede der et Alter og kaldte
Stedet: Gud ved Bethel; thi der aabenbare-
des Gud for ham, der han flygtede for sin
Broder.
8. Og Debora, Rebekkas Amme, døde og
blev begraven nedenfor Bethel under Egen,
og man kaldte dens Navn: Grædeeg.
9. Og Gud aabenbaredes end engang for
Jakob, da han var kommen fra Paddan Aram,
og velsignede ham,
10. Og Gud sagde til ham: dit Navn er
Jakob; dog herefter skal dit Navn ikke mere
kaldes Jakob, men Israel skal dit Navn være,
og han kaldte hans Navn Israel.
11. Og Gud sagde til ham: jeg er den
almægtige Gud, vær frugtbar og formeer dig,
Folk og Hob af Folk skal vorde af dig, og
Konger skulle udgaae af dine Lænder;
12. Og det Land, som jeg haver givet
Abraham og Isak, det vil jeg give dig, og
din Sæd efter dig vil jeg give Landet.
13. Og Gud foer op fra ham paa det
Sted, hvor han havde talt med ham.
14. Og Jakob opreiste et Mindesmærke paa
det Sted, hvor han havde talt med ham, et
Mindesmærke af Steen, og øste Drikkeoffer
derpaa og gød Olie derpaa;
15. Og Jakob kaldte Navnet paa det Sted,
hvor Gud havde talet med ham, Bethel.
16. Og de droge bort fra Bethel, og det
skeede, da de kun vare et Stykke Vei fra
Landet paa Veien til Ephrata, da fødte Ra-
chel, og hun havde tungt ved at føde.
17. Men da hun havde det tungt med at
føde, da sagde Jordemoderen til hende: frygt
ikke, thi det er ogsaa en Søn for dig.
18. Men det skeede, der hendes Aand foer
ud, thi hun døde, da kaldte hun hans Navn
Benoni, men hans Fader kaldte ham Ben-
jamin.
19. Saa døde Rachel og blev begraven
paa Veien til Ephrata, det er Bethlehem.
20. Og Jakob satte et Mindesmærke paa
hendes Grav, dette er Rachels Gravs Min-
desmærke indtil denne Dag.
21. Og Jakob drog derfra og opslog sit
Telt videre frem ved Hjordens Taarn.
22. Men det hændte sig, der Israel boede
i dette Land, da gik Ruben hen og laae hos
Bilha, sin Faders Medhustru, og Jakob hørte
det.
23. Og Jakob havde tolv Sønner; Leas
Sønner vare: Jakobs Førstefødte Ruben, og
Simeon og Levi og Juda og Isaschar og Se-
bulon.

Capitel XXXV.

I den Bekymring, Jakob maatte føle i Anledning af Begivenheden med Sichemiterne, trøstedes han af Gud, der henvender hans Tanker til Bethel, til hvilken saa mange Erindringer knyttede sig; derfor foretog han sig, inden han kom derhen, endnu engang en Reformation i sit Huus, i hvilket meget hedensk eller overtroisk Væsen havde indsneget sig. [2]) Den ydre Renselse skulde være et Billede paa den indre; deraf de i Bibelen hyppigt forekommende Billeder om at aflægge det gamle og iføre sig det nye Menneske. [4]) Blandt disse Overtroens Midler ere Ørenringene, ved hvilke man vilde holde Trolddom fra sig. [7]) Thi der aabenbaredes Gud; hebr. Guder — da der ogsaa sigtes til Englenes Aabenbaring; [16]) Ephrata ɔ: Bethlehem, Mich. 5, 1. [18]) Ben-Oni ɔ: min Smertes Søn, men Faderen forandrer det ildevarslende Navn til Benjamin ɔ: min Styrkes eller min Lykkes eller mine Dages (Alders) Søn. [20]) Rachels Grav paavises endnu paa samme Sted; [21]) Ogsaa Hjordens Taarn ɔ: Vagttaarn, som Hyrderne have det paa Marken, viste man endnu i det 4de Aarhundrede efter Christus. [22]) Jacob hørte det — der føies intet andet til, for at tilkjendegive Faderens Sorg; men at han følte det dybt, sees af hans sidste Ord, 49, 4. [26]) Ved Opregningen af de 12 Sønner tages det ikke saa nøie, at den ene, Benjamin, ikke er født i Mesopotamien, men i Canaan. Først sildigt kunde Jakob med sin store Hær komme

24. Rachels Sønner vare: Joseph og Benjamin.

25. Og Bilhas, Rachels Tjenestepiges Sønner vare Dan og Naphtali;

26. Og Silpas, Leas Tjenestepiges Sønner vare Gad og Ascher. Disse vare Jakobs Sønner, som vare fødte ham i Paddan Aram.

27. Og Jakob kom til sin Fader Isak i Mamre ved Kirjath Arba d. e. Hebron, der hvor Abraham og Isak havde været fremmede.

28. Og Isaks Dage bleve eet hundrede og fiirsindstyve Aar.

29. Og Isak opgav Aanden og døde og blev forsamlet til sit Folk, gammel og mæt af Dage; og Esau og Jakob, hans Sønner, begrove ham.

Capitel XXXVI.

Esaus Slægtregister og Edomiternes Fyrster.

1. Disse ere Esaus Slægter; han er Edom.

2. Esau havde taget sig Hustruer af Canaans Døttre, Ada, Elon Chititens Datter, og Oholibama, Anas Datter, Zibeons Chivitens Datter;

3. Og Boschmat, Ismaels Datter, en Søster til Nebajoth.

4. Og Ada fødte Esau Eliphas, og Boschmat fødte Reuel.

5. Og Oholibama fødte Jeus og Jaelam og Korach; disse ere Esaus Sønner, som bleve fødte ham i Landet Canaan.

6. Og Esau tog sine Hustruer og sine Sønner og sine Døttre og alle Personer i sit Huus og sit Fæ og alt sit Qvæg og al sin Eiendom, som han havde erhvervet i Landet Canaan, og gik til et Land, som laae foran hans Broder Jakob;

7. Thi deres Gods var for stort til at de kunde boe tilsammen, og deres Udlændigheds Land var ikke istand til at bære dem for deres Fæes Skyld.

8. Og Esau boede paa Bjerget Seir, Esau det er Edom.

9. Disse ere Esaus Slægter, han som var Fader til Edomiterne paa Bjerget Seir.

10. Disse ere Navnene paa Esaus Sønner: Eliphas, en Søn af Ada, Esaus Hustru, Reuel en Søn af Boschmat, Esaus Hustru.

11. Og Eliphas Sønner vare Theman, Omar, Zepho, Gatham og Kenaz.

12. Og Thimna var Eliphas's, Esaus Søns Medhustru, og hun fødte for Eliphas Amalek; disse vare Adas, Esaus Hustrues, Sønner.

13. Og disse ere Reuels Sønner: Nachat, Serach, Schamma og Missa; disse vare Boschmats, Esaus Hustrues Sønner.

14. Og disse vare Oholibamas, Anas Datters, Zibeons Datters, Esaus Hustrues Sønner, og hun fødte for Esau Jeusch og Jaelam og Korach.

15. Disse ere Stammefyrsterne blandt Esaus Sønner: Sønner af Eliphas, Esaus Førstefødte, Stammefyrsten Theman, Stammefyrsten Omar, Stammefyrsten Zepho, Stammefyrsten Kenas;

16. Stammefyrsten Korach, Stammefyrsten Gatham, Stammefyrsten Amalek, disse ere Eliphas Stammefyrster i Landet Edom; disse vare Adas Sønner.

17. Disse ere Sønner af Reuel, Esaus Søn: Stammefyrsten Nachat, Stammefyrsten Serach, Stammefyrsten Schamma, Stammefyrsten Missa; disse ere Reuels Stammefyrster i Landet Edom; disse vare Sønner af Boschmat, Esaus Hustru.

18. Og disse ere Sønner af Oholibama, Esaus Hustru, Stammefyrsten Jeusch, Stammefyrsten Jaelam, Stammefyrsten Korach, disse ere Oholibamas Stammefyrster, Anas Datters, Esaus Hustru.

---

til Isak; hans Død fortælles her, for ei at afbryde den følgende Historie; den falder iøvrigt først senere. Ved Faderens Begravelse mødes Esau og Jakob, siden saaes de ikke mere.

Capitel XXXVI.

Førend Forfatteren gaaer over til at fortælle Jakobs Histories videre Udvikling, fremsætter han, paa Bibelens sædvanlige Viis, Sidelinens Genealogie; medens Jakobs og Israeliternes Liv er gandske simpelt og kun bevægede sig i huuslige Scener, finde vi her Magt, Erobring og Fyrster; derved fremtræder Modsætningen mellem Guds Rige og Verdens Rige; hiint tilsyneladende uanseligt, dette i en fortvarende Herlighed. Iøvrigt indeholder dette Capitel mange Vanskeligheder, hvilke grunde sig deels paa vort Ubekjendtskab med den edomitiske Historie deels paa Beretningernes Korthed. [2]) Navnene paa Esaus Hustruer afvige fra dem i 26, 34; i Orienten findes ofte den samme Person under forskjellige Navne. [6]) Foran hans Broder Jakob ɔ: sydfor Canaan, hans Broders Land, i Idumæa, eller Seir; her boede han alt før Jakobs Tilbagekomst; derfra var han reist til Faderens Begravelse, ved hvilken Leilighed hans Eiendele betydeligt forøgedes, hvorfor han ei kunde blive i Canaan, men maatte vende tilbage til Seir. [15])

19. Disse ere Esaus Sønner og disse ere deres Stammefyrster, han er Edom.

20. Disse ere Seirs den Horiters Sønner, hvilke boede i Landet: Lotan og Schobal og Zibeon og Ana,

21. Og Dischon og Ezer og Dischan, disse ere Horitens Stammefyrster, Seirs Sønner i Landet Edom.

22. Og Lotans Sønner vare Chori og Heman; og Lotans Søster var Thimna.

23. Og disse er Schobals Sønner: Alvan og Manachat og Ebal og Schepho og Onam.

24. Og disse ere Zibeons Sønner baade Aja og Ana; denne Ana var det, som fandt de varme Kilder i Ørken, der han vogtede Asenerne for sin Fader Zibeon.

25. Og disse vare Anas Børn: Dischon og Oholibama, Anas Datter.

26. Og disse ere Dischons Sønner: Chemdan og Eschbon og Jitran og Keran.

27. Disse vare Ezers Sønner: Bilhan og Saavan og Akan.

28. Disse ere Dischans Sønner: Uz og Aran.

29. Disse ere Horiternes Stammefyrster: Stammefyrsten Lotan, Stammefyrsten Schobal, Stammefyrsten Zibeon, Stammefyrsten Ana,

30. Stammefyrsten Dischon, Stammefyrsten Ezer, Stammefyrsten Dischan; disse ere Horiternes Stammefyrster efter deres Fyrster i Landet Seir.

31. Og disse ere Kongerne, som regjerede i Landet Edom, før der regjerede en Konge over Israels Børn.

32. Og Konge i Edom var Bela, Beors Søn, og Navnet paa hans Stad var Dinhaba.

33. Og Bela døde og i hans Sted blev Jobab, Serachs Søn fra Bozra, Konge.

34. Og Jobab døde og i hans Sted blev Chuscham af Themaniternes Land Konge.

35. Og Chuscham døde, og i hans Sted blev Hadad Konge, en Søn af Bedad, som slog Midian paa Moabs Mark, og Navnet paa hans By var Avith.

36. Og Hadad døde og i hans Sted blev Samla fra Masreka Konge.

37. Og Samla døde, og i hans Sted blev Saul fra Rechoboth ved Floden Konge;

38. Og Saul døde, og i hans Sted blev Baal Chanan, Achbors Søn, Konge.

39. Og Baal Chanan døde, en Søn af Achbor, og i hans Sted blev Hadar Konge og Navnet paa hans Stad var Pau, og hans Hustrues Navn var Mehetabeel, en Datter af Matred, som var Mesahabs Datter.

40. Og disse ere Navnene paa Esaus Stammefyrster efter deres Steder og Slægter ved deres Navne, Stammefyrsterne Timna og Stammefyrsterne Alva og Stammefyrsten Jethet.

41. Stammefyrsten Oholibama, Stammefyrsten Ela, Stammefyrsten Pinon,

42. Stammefyrsten Kenas, Stammefyrsten Theman, Stammefyrsten Mibzar,

43. Stammefyrsten Magdiel, Stammefyrsten Iram; disse ere Edoms Stammefyrster efter deres Bolig i deres Besiddelses Land. Denne Esau er Fader til Edomiterne.

Capitel XXXVII.

Josephs Histories Begyndelse.

1. Og Jakob boede i sin Faders Udlændigheds Land, i Landet Canaan.

2. Dette er Jakobs Slægt. Joseph var sytten Aar gammel, da han vogtede Qvæg med sine Brødre og var Dreng hos Bilhas

---

Stammefyrster ere Emirer, omtrent som Jakobs Sønner. [20]) I Anledning af at Esau med Stammefyrsterne nedsatte sig i Landet Seir, opregnes Horiternes eller Seiriternes Genealogie. [24]) Varme Kilder, formodentlig Kallirrhoe ved den sydlige Deel af det døde Hav, hvilken i nyere Tid er funden igjen. Andre: Muulæsler. [31]) Denne Liste paa idumæiske Konger viser, at Riget var et Valgrige; thi det er ikke Sønnen, som succederer sin Fader, men gandske forskjellige Familier, som komme til Regjeringen; Ordene før der regjerede en Konge over Israels Børn maae forklares efter den Abraham givne Forjettelse, 17, 5; hvilken Moses og tog Hensyn til 5 Mos. 17, 14. De nævnte Stæder ere i Idumæa paa [37]) Rechoboth ved Floden nær, hvilket sandsynligviis er Rachba ved Euphrat. [39]) Den sidste Konge synes at have levet paa Moses Tid, hvorfor den specielle Efterretning om ham.

Capitel XXXVII.

Ved Josephs Førelse dannes stille og langsomt Overgang fra Patriarchernes isolerede Kreds til Folkets Tilblivelse. Joseph er en af de skjønneste og ædleste Characterer, udseet af Gud til store Planer, udrustet med herlige Egenskaber; [2]) den onde Omtale, han bragte for Faderen, var ikke nogen barnagtig Sladderagtighed; thi Josephs Brødre var Mænd, ikke Børn; og Begivenheden ved Sichem og deres Lyst til at dræbe Joseph vidner om, af hvad Slags deres Gjerninger vare. Men den gudfrygtige, i en fiern

Sønner og hos Silpas Sønner, hvilke vare hans Faders Hustruer, og Joseph bragte deres onde Omtale for Faderen.
3. Men Israel elskede Joseph fremfor alle sine Sønner, thi han var ham hans Alderdoms Søn, og han gjorde ham en broget Kjortel.
4. Og da hans Brødre saae, at deres Fader elskede ham fremfor hans Brødre, saa hadede de ham og kunde ikke tale fredeligt til ham.
5. Og Joseph drømte en Drøm og forkyndte sine Brødre den, og de vedbleve end mere at hade ham;
6. Thi han sagde til dem: hører dog denne Drøm, som jeg drømte.
7. See, vi bandt Neg midt paa Marken og see, mit Neg reiste sig og stod ogsaa, og see, eders Neg stode omkring og de bøiede sig for mit Neg.
8. Da sagde hans Brødre til ham: skulde du vel være Konge over os eller skulde du vel herske over os? Saa fik de end mere Had til ham for hans Drømme og hans Tale.
9. Og han drømte endnu en anden Drøm og han fortalte den til sine Brødre og sagde: see, jeg drømte end en Drøm, og see, Solen og Maanen og elleve Stjerner bøiede sig for mig.
10. Og der han fortalte det til sin Fader og sine Brødre, da skjendte hans Fader paa ham og sagde til ham: hvad er det for en Drøm, som du drømte? Monne vi skulle komme, jeg og din Moder og dine Brødre, og bøie os for dig til Jorden.
11. Og hans Brødre bleve misundelige paa ham; men hans Fader bevarede dette Ord.
12. Og hans Brødre gik for at vogte deres Faders Faar i Sichem.
13. Og Israel sagde til Joseph: vogte ikke dine Brødre i Sichem; gaae og jeg vil sende dig til dem, og han sagde: see, her er jeg.
14. Og han sagde: gaae og see, om det gaaer vel med dine Brødre og om det gaaer vel med Qvæget og bring mig Svar derpaa; og han sendte ham fra Hebrons Dal, og han gik til Sichem.
15. Og der mødte ham en Mand just som han vankede om paa Marken; og Manden spurgte ham og sagde: hvad leder du efter?
16. Og han sagde: jeg leder efter mine Brødre; siig mig, Kjære, hvor det er, at de vogte.
17. Og Manden sagde: de ere dragne herfra; thi jeg hørte dem sige: lader os drage til Dothan; og Joseph gik efter sine Brødre, og fandt dem i Dothan.
18. Og de saae ham langt borte, og før han nærmede sig dem, da lagde de Raad op mod ham at ville slaae ham ihjel.
19. Og den Ene sagde til den Anden: see der kommer den Drømme-Mester;
20. Velan, lader os slaae ham ihjel og kaste ham i een af Gravene og sige: et vildt Dyr har ædt ham, og lader os see, hvad der bliver af hans Drømme.
21. Da Ruben hørte dette, da vilde han befrie ham af deres Hænder og sagde: lader os ikke slaae ham ihjel.
22. Og Ruben sagde videre til dem: udøser ikke Blod, kaster ham i denne Grav, som er i Ørken, men lægger ikke Haand paa ham — for at han kunde befrie ham af deres Haand og bringe ham tilbage til hans Fader.
23. Og det skeede, der Joseph kom til sine Brødre, da afførte de ham hans Klæder, den brogede Kjortel, som han havde paa;
24. Og de toge ham og kastede ham i Graven, og Graven var tom, der var ikke Vand i den.
25. Saa satte de sig at æde Brød og de opløftede deres Øine og saae, og see, en Karavane af Ismaeliter kom fra Gilead, og deres Kameler bare Røgelse og Balsom og Ladanum; og dermed gik de for at bringe det til Ægypten.
26. Og Juda sagde til sine Brødre; hvad Gavn er det os, at vi ihjelslaae vor Broder og skjule hans Blod?
27. Kommer og lader os sælge ham til Ismaeliterne og vor Haand skal ikke være paa ham; thi han er vor Broder og vort Kjød er han; og hans Brødre løde ham.
28. Og de midianitiske Mænd, Kjøbmænd, gik forbi og de trak op og droge Joseph af

Verden levende, Yngling blev fra de store Aabenbaringer ført igjennem Ydmygelse til Ophøielse, og styrket i alle Forsøgelser, Stammen for Guds Forjettelsers Opfyldelse. [7]) Drømmen beviser, at Jakob ligesom hans Fader forbandt Agerdyrkning med Nomadelivet; Joseph fortalte den uforbeholdent, uden at tænke noget Ondt derved; men Brødrene, ja endog Faderen mistyde ham. [13]) Jakob havde megen Grund til at frygte for sine i den Egn berygtede Sønner. [17]) Dothan ligger nordligere, ikke langt fra den esdraelonitiske Slette paa Veien til Gilead. [22]) Grav ɔ: Cisterne. [25]) En Karavane af Ismaeliter kaldes strax efter midianitisk; rimeligviis kaldtes de arabiske Handelsstammer med det almindelige Navn Ismaeliter, fordi de vare de anseeligste og rigeste; den kom fra Gilead og gik den sædvan-

Graven, og de solgte Joseph til Ismaeliterne
for tyve Sølvpenge, og de bragte Joseph til
Ægypten.
29. Og Ruben vendte tilbage til Graven,
og see, Joseph var ikke i Graven, og han søn-
derrev sine Klæder,
30. Og han kom tilbage til sine Brødre
og sagde: Drengen er ikke mere! og jeg,
hvor skal jeg gaae hen!
31. Og de toge Josephs Kjortel og de
slagtede en Gedebuk og dyppede Kjortelen
i Blod.
32. Og de sendte den brogede Kjortel og
bragte den til deres Fader og sagde: dette
have vi fundet, kjend om det er din Søns
Kjortel eller ei.
33. Og han gjenkjendte den og sagde: det
er min Søns Kjortel; et vildt Dyr har ædt
ham; visseligen er Joseph reven ihjel.
34. Og Jakob sønderrev sine Klæder og
lagde en Sæk om sin Lænd og sørgede over
sin Søn i mange Dage.
35. Og alle hans Sønner og alle hans
Døttre stode op for at trøste ham, men han
vilde ikke lade sig trøste; thi, sagde han, jeg
vil nedstige til min Søn med Sorg i Gra-
ven; og hans Fader begræd ham.
36. Men Midianiterne solgte ham i Ægyp-
ten til Potiphar, Pharaos Hofmand, Øverste
for Livvagten.

Capitel XXXVIII.

Juda og Thamar.

1. Og det skeede paa den Tid, at Juda
gik ud fra sine Brødre og han strakte sit Telt
lige til en adullamitisk Mand, hvis Navn var
Chira.
2. Og Juda saae der en Datter af en
canaanitisk Mand, hvis Navn var Schua, og
han tog hende og gik ind til hende;
3. Og hun undfik og fødte en Søn og
han kaldte hans Navn Er;
4. Og hun undfik atter og fødte en Søn
og kaldte hans Navn Onan;
5. Og hun vedblev endnu og fødte en Søn
og hun kaldte hans Navn Schela, og han var
i Chesib, da hun fødte ham.
6. Og Juda tog en Hustru til Er, sin
Førstefødte, og hendes Navn var Thamar.
7. Men Er, Judas Førstefødte, var ond for
Jehovas Øine, og Jehova slog ham ihjel.
8. Og Juda sagde til Onan: gaae til din
Broders Hustru og ægt hende og opvæk Sæd
for din Broder.
9. Men da Onan vidste, at Sæden ikke
skulde høre ham til, saa skeede det, at da han
gik ind til sin Broders Hustru, da fordærvede
han den paa Jorden, for ikke at give sin
Broder Sæd.
10. Og det var mishageligt i Jehovas
Øine det, som han gjorde, og han slog ogsaa
ham ihjel.
11. Og Juda sagde til Thamar sin Svi-
gerdatter: sid som Enke i din Faders Huus,
indtil min Søn Schela bliver stor; thi han sagde:
blot ikke ogsaa han skal døe som hans Brødre, og
Thamar gik hen og boede i sin Faders Huus.
12. Men efter mange Dages Forløb da
døde Schuas Datter, Judas Hustru; men Juda
trøstede sig og gik op til dem, som klippede
hans Faar, han og hans Ven Chira, Adul-
lamiteren, til Thimna.
13. Og det blev forkyndet Thamar, idet
man sagde: see, din Svigerfader er gaaet op
til Thimna for at klippe Faar.

---

lige Handelsvei til Ægypten. Ladanum, en Slags vellugtende Harpix. [34]) Orientalerne udtrykke deres Sorg paa en heftig Maade; at sønderrive sine Klæder og tage en Sæk ɔ: groot Klædebon paa, hore til de almindelige Tegn paa Kummer, 1 Kong. 21, 27.; hans Døttre, sandsynligt: hans Sønnekoner. [36]) Potiphar var Hofmand, (hebr. Gilding; disse brugtes til høie Bestillinger ved Hoffet, hvorfor det blev et almindeligt Navn paa Hofmænd, Høvdinger); han var gift og den Øverste for Livvagten (eg. Slagterne), som tillige udførte alle Executioner.

Capitel XXXVIII.

Forend Josephs Historie fortsættes, indskydes denne Episode om Juda og Thamar, der hænger sammen med Genealogien i Cap. 46. [1]) Adullam, en Stad i den senere Juda Stamme. Ægteskabet med en canaanitisk Qvinde var visseligen mod Familiens Bestemmelse; Børnene døe ogsaa. [5]) Han ɔ: Juda; Chesib, sandsynligviis Achsib i Juda Stamme, Jos. 15, 44; [8]) Ægt hende, det hebraiske Ord tilkjendegiver det særegne Ægteskab, man kalder Leviratsægteskabet, ifølge hvilket den afdøde Mands Broder eller nærmeste Paarørende maatte gifte sig med den efterladte Enke, og opkalde Børnene efter den Afdøde, hvilken Vedtægtsret Gud siden stadfæstede i Israel ved en Lov, men og formildede (5. Mos. 25, 5). Den Bestemmelse, der gik ud paa at bevare Familierne i deres Heelhed, maa væsentligen tages med under Betragtning, for at bedømme denne Historie. [11]) Dette var aabenbart ikkun et Paaskud af Juda, da Schela ikke var meget yngre end Brødrene; Thamar mærker det og griber til det afskyelige Middel. Thimna ogsaa i Juda

Horace Vernet. A. Delia Bourny.

14. Og hun aflagde sine Enkestands-Klæder, og skjulte sig under et Slør og tilhyllede sig og satte sig ved Porten til Enaim, som var paa Veien til Thimna; thi hun saae, at Schela var bleven stor og hun var ikke bleven givet ham til Hustru.

15. Og der Juda saae hende, da tænkte han, hun var en Skjøge, fordi hun havde skjult sit Ansigt.

16. Og han bøiede af til hende ved Veien og sagde: velan, lad mig dog komme ind til dig; thi ikke vidste han, at hun var hans Svigerdatter; og hun sagde: hvad vil du give mig, at du kan komme ind til mig?

17. Og han sagde: jeg vil sende dig et Geddekid af Qvæget; og hun sagde: dersom du vil give mig et Pant paa, at du vil sende det.

18. Og han sagde: hvilket er det Pant, som jeg skal give dig; men hun sagde: dit Signet og dit Baand og din Stav, som du har i din Haand; og han gav hende det og gik ind til hende, og hun blev frugtsommelig ved ham.

19. Saa stod hun op og gik og tog sit Slør af sig og iførte sig sine Enkestands-Klæder.

20. Og Juda sendte Geddekiddet ved sin Ven Adulamiterens Haand for at faae Pantet fra Qvindens Haand, men han fandt hende ei;

21. Og han spurgte Mændene paa Stedet, sigende: hvor er den Skjøge, der var ved Enaim paa Veien? og de sagde: her er ingen Skjøge paa dette Sted.

22. Og han vendte tilbage til Juda og sagde: jeg fandt hende ikke, og Folkene paa dette Sted sagde ogsaa, at her ingen Skjøge var.

23. Da sagde Juda: lad hende beholde det, at vi ikke skulle blive til Spot; see, jeg har sendt Geddekiddet og du har ikke fundet hende.

24. Men det skeede henved tre Maaneder derefter, da blev det forkyndt Juda sigende: Thamar din Sønneqvinde har bedrevet Hoer, og see, hun har ogsaa undfanget af sit Horeri; da sagde Juda: før hende ud, og hun skal brændes.

25. Der hun blev ført ud, sendte hun Bud til sin Svigerfader sigende: ved den Mand, som dette tilhører, er jeg bleven frugtsommelig; og hun sagde: kjend dog, hvem Signetet og Baandet og denne Stav hører til.

26. Og Juda kjendte det og sagde: hun er retfærdigere, end jeg; thi det er fordi jeg ikke gav hende til Schela, min Søn. Og han kjendte hende ikke ydermere.

27. Men det skeede paa den Tid, da hun skulde føde, see, da var der Tvillinger i hendes Liv.

28. Og det skeede, der hun skulde føde, da stak den Ene sin Haand frem, og Jordemoderen tog og bandt en carmoisinrød Snor om hans Haand sigende: denne gaaer først ud.

29. Men det skeede, der han trak sin Haand tilbage, see, da gik hans Broder ud, og hun sagde: hvi bryder du saaledes frem? for din Skyld er Riften, og man kaldte hans Navn Perez.

30. Derefter udgik hans Broder, som havde den røde Snor om sin Haand, og man kaldte hans Navn Serach.

Capitel XXXIX.

Joseph i Ægypten.

1. Og Joseph var bragt til Ægypten, og Potiphar, Pharaos Hofmand, den Øverste for Livvagten, en ægyptisk Mand, havde kjøbt ham af Ismaeliterne, som havde bragt ham derhen.

2. Og Jehova var med Joseph, og han

Stamme. [14]) Porten til Enaim ɔ: Dobbeltkilder, maaskee Enam, Jos. 15, 34. [15]) Skjøgerne sadde ved Landeveien, Jerem 3, 2; Ordsp. 7, 10-12. [18]) Signetringen bæres endnu af Araberne i en Snor eller et Baand mellem Over- og Underklædningen. [24]) Begreberne om Kydskhed see vi ere i Oldtiden meget forskjellige med Hensyn til Kjønnene; Thamar betragtes som Schelas Hustru; Juda dømmer aldeles som Overhoved for sin Stammes Anliggender. [29]) Hvi bryder du ɔ: hvad hjælper det, at du saaledes vil skynde dig frem? din Broder er dog den Førstefødte. Perez, Rift; [30]) Serach, Opgang, Begyndelse.— Naar man lægger Mærke til, hvilken Betydning det havde for Familien at vedligeholdes, eftersom Forjettelsen tilhørte Abrahams Slægt, da vil man kunne begribe, hvorledes Omhu for denne Sag kunde forlede Thamar til en saadan Adfærd, som strider mod alle Sædelighedens Love; men fremfor Alt maa bemærkes, at Juda var den Stamme, af hvilken David, og derved den, af hvilken Christus nedstammede igjennem Perez; den Helligaand har derfor antegnet denne om det menneskelige Kjøds Fordærvelse vidnende Historie, for at vise, hvor dybt den guddommelige Barmhjertighed nedlod sig, da Ordet blev Kjød. Den hellige Skrift anfører i Christi Genealogie netop Thamar, Rachel og Ruth, Qvinder, som egentligen stode udenfor Israels Pagt, fordi han, som var kommen at udslette alles Synd, vilde fødes af Syndere.

var en lykkelig Mand, og han var i sin ægyptiske Herres Huus.
3. Og hans Herre saae, at Jehova var med ham og alt, hvad han gjorde, lod Jehova lykkes under hans Haand.
4. Og Joseph fandt Naade i hans Øine og tjente ham; og han satte ham over sit Huus, og alt, hvad der hørte ham til, gav han i hans Haand.
5. Og det skeede, fra den Tid, han havde sat ham over sit Huus og over alt det, som ham tilhørte, da velsignede Jehova Ægypterens Huus for Josephs Skyld, og Jehovas Velsignelse var over alt det, som han havde i Huset og paa Marken.
6. Og han overlod alt det, som han havde, i Josephs Haand, og han saae ikke til efter noget med ham uden den Mad, han spiste; og Joseph var skjøn af Skikkelse og skjøn af Udseende.
7. Men det skeede efter disse Begivenheder, da hævede hans Herres Hustru sine Øine paa Joseph og sagde: lig hos mig.
8. Og han vægrede sig og sagde til sin Herres Hustru: see, min Herre seer ikke efter mig i hvad der er i Huset, og alt det, som han har, har han givet i min Haand;
9. Ingen er større i dette Huus end jeg, og han har ikke holdt noget tilbage for mig uden dig, fordi du er hans Hustru; hvorledes skulde jeg gjøre denne store Ondskab og synde mod Gud?
10. Og det skeede, at hun talede til Joseph Dag for Dag, men han hørte hende dog ikke om at ligge hos hende eller at være med hende.
11. Men det skeede en Dag, som denne, at han kom i Huset for at gjøre sin Gjerning, og der var ingen af Mændene der i Huset;
12. Da tog hun ham fat ved hans Klædebon sigende: lig hos mig; men han efterlod sit Klædebon i hendes Haand og flygtede udenfor.
13. Og det skeede, der hun saae, at han havde efterladt sit Klædebon i hendes Haand og var flygtet udenfor;
14. Da raabte hun til Mændene i Huset og sagde til dem: seer, man har bragt os en hebraisk Mand for at spotte os; han er kommen til mig for at ligge hos mig; og jeg raabte med en høi Røst;
15. Og det skeede, der han hørte, at jeg hævede min Røst og raabte, da efterlod han sin Klædning hos mig og flygtede og gik udenfor.
16. Og hun lod hans Klædebon ligge hos sig, indtil hendes Huusbonde kom til sit Huus.
17. Og hun talede til ham de samme Ord sigende: den ægyptiske Tjener er kommen til mig, hvem du har bragt os for at spotte mig;
18. Og det skeede, der jeg opløftede min Røst og raabte, da efterlod han sin Kjortel hos mig og flygtede udenfor.
19. Men det skeede, der hendes Huusbonde hørte sin Hustrues Røst, som hun talede til ham sigende: paa denne Maade har din Tjener handlet mod mig, da blev han vred;
20. Og Josephs Herre tog ham og kastede ham i Fangehuset, det Sted, hvor Kongernes Fanger vare bundne, og han var der i Fangehuset.
21. Men Jehova var med Joseph og bøiede Miskundhed hen til ham og gav ham Naade hos Fangehusets Forstander;
22. Saa at Fangehusets Forstander gav alle Fangerne, som vare i Fangehuset, i Josephs Haand, og alt hvad der var at gjøre der, var han den, der gjorde;
23. Fangehusets Forstander saae ikke til noget i hans Haand, efterdi Jehova var med ham, og det, som han gjorde, lod Jehova lykkes for ham.

Capitel XL.

Joseph i Fængselet.

1. Og det skeede efter disse Begivenheder, at Kongen af Ægyptens Mundskjænk og Bager forsyndede sig imod deres Herre, Kongen af Ægypten.
2. Og Pharao blev vred paa begge sine Betjente, paa den øverste af Mundskjenkene og den øverste af Bagerne.
3. Og han satte dem i Forvaring i Krigsøverstens Huus, i Fangehuset, paa det Sted, hvor Joseph var fængslet.

Capitel XXXIX.

[3]) Meningen: hans Herre saae, at den Gud, hvem Joseph dyrkede, og som var forskjellig fra hans Afguder, lod alle Ting lykkes for ham. Men Fortælleren taler fra sit Standpunct. [7]) De ægyptiske Fruentimmer vare ilde berygtede efter de Gamles Beretning. [20]) Potiphar har ikke rigtig fæstet Lid til sin Hustrues Anklage; ellers vilde Joseph ikke være sluppen med Fængselsstraf. Saaledes maatte denne til saa store Gjerninger bestemte Yngling prøve en lang Fængsling i en forborgen Stilling; Gud forsøger ham, men forlader ham ikke. I Orienten ere Fængsler ikke særskilt til dette Øiemeed opførte Bygninger, men Rum i Dommerens Huus.

4. Og Krigsøversten beskikkede Joseph til dem, og han betjente dem, og de vare en Tid lang i Fængselet.
5. Da drømte de begge en Drøm, i een Nat hver sin Drøm, hver i Overeensstemmelse med sin Drøms Udtydning, Mundskjænken og Bageren hos Kongen af Ægypten, hvilke vare fængslede i Fangehuset.
6. Og Joseph kom til dem om Morgenen og saae dem, og see, de vare ilde tilpas.
7. Og han spurgte Pharaos Betjente, som vare med ham i Forvaring i hans Huus, sigende: hvorfor seer eders Aasyn ilde ud idag?
8. Og de sagde til ham: en Drøm have vi drømt, og der er ingen Udtyder for os; og Joseph sagde: hører Udtydningen ikke Gud til? fortæller mig dog Drømmen.
9. Da fortalte den øverste af Mundskjænkene sin Drøm til Joseph og sagde til ham: i min Drøm see, da saae jeg et Viintræ for mit Aasyn.
10. Og paa Viintræet vare der tre Ranker, og det sprang ud, da steg dets Blomst frem, og dets umodne Bær bleve til Druer.
11. Og Pharaos Bæger var i min Haand, og jeg tog Druerne og jeg udtrykte dem i Pharaos Bæger og jeg gav Pharaos Bæger i Pharaos Haand.
12. Og Joseph sagde til ham: dette er dens Udtydning: de tre Ranker ere tre Dage;
13. Endnu om tre Dage skal Pharao opløfte dit Hoved og sætte dig igjen til din Bestilling, og du skal give Paraos Bæger i hans Haand ligesom paa den forrige Viis, dengang du var hans Mundskjænk;
14. Ja dersom du vil erindre mig hos dig, naar det gaaer dig godt, da vil du gjøre Miskundhed imod mig og lade mig ihukommes for Pharao, og han vil føre mig ud af dette Huus.
15. Thi jeg er bleven stjaalet af Hebræernes Land, og viid, her har jeg intet gjort, at de have sat mig i Fængslet.
16. Og der den øverste af Bagerne saae, at Udtydningen var god, da sagde han til Joseph: visseligen, ogsaa jeg havde min Drøm, og see, tre Kurve med Hvedebrød vare paa mit Hoved,
17. Men i den øverste Kurv var af al Pharaos Spise, Bagværk, og Fuglene aade det af Kurven paa mit Hoved.
18. Da svarede Joseph og sagde: dette er dens Udtydning; de tre Kurve det er de tre Dage;
19. End om tre Dage skal Pharao opløfte dit Hoved fra dig og hænge dig paa et Træ, og Fuglene skulle æde dit Kjød fra dig.
20. Og det skeede paa den tredie Dag, paa Pharaos Fødselsdag, da gjorde han et Gjæstebud for alle sine Tjenere, da opløftede han den øverste Mundskjænks og den øverste Bagers Hoved iblandt sine Tjenere.
21. Og han satte den øverste af Mundskjænkene til sin Skjænk, og han gav Bægeret i Pharaos Haand;
22. Men den øverste af Bagerne hængte man, saaledes som Joseph havde udtydet det for dem.
23. Men den øverste af Mundskjænkene ihukom ikke Joseph, men glemte ham.

Capitel XLI.

Joseph for Pharao.

1. Men det hændte sig efter to Aars Forløb, da drømte Pharao og see, han stod ved Floden.
2. Og see, af Floden opstege syv Køer, skjønne af Udseende og fede af Kjød, og de græssede paa Engen;
3. Og see, syv andre Køer opstege efter dem af Floden, stygge af Udseende og magre af Kjød, og de stode hos Køerne ved Bredden af Floden.

Capitel XL.

⁵) Hver efter sin Drøms Udtydning ɔ: hver saaledes som Joseph udtydede Drømmen; de havde en Følelse af, at deres Drøm havde Betydning; Joseph henviser dem fra Overtroens Gebeet til Guds Styrelse. ⁹) I Ægypten dyrkede man vel Viin, men man pressede Druerne af i Bægerne og drak saaledes Saften; dette var Mundskjænkens Bestilling; i Overeensstemmelse hermed er hans Drøm; saadanne smaa, leilighedsviis forekommende Træk vise Fortællingens Sandhed; saaledes bærer Bageren Kurven paa Hovedet, Hagar sin Krukke paa Skulderen; dette svarer til Herodots Fortælling, at Mandfolkene i Ægypten bære Byrder paa Hovedet, Fruentimmerne paa Skuldrene. ¹³) Opløfte dit Hoved — et Ordspil, som strax efter tages i en anden Betydning; ¹⁵) Hebræernes Land ɔ: det Land, hvor Hebræernes Stamme boede.

Capitel XLI.

Her indledes nu de store, for hele Folket vigtige Begivenheder, som udvikles af tilsyneladende Tilfældigheder, men som dog ere anordnede af Guds Plan. ¹) Floden ɔ: Nilen; ²) Koen er for Ægypten Symbol paa Frugtbarhed; de

4. Og de Køer, som vare ringe af Udseende og magre af Kjød, opaade de syv Køer, som vare smukke af Udseende og fede; og Pharao vaagnede.
5. Og han sov og drømte anden Gang, og see, syv Ax opstege paa eet Straa, fulde og gode;
6. Og see, der fremspirede efter dem syv Ax, tynde og forbrændte af Østenvinden;
7. Og de syv tynde Ax opslugte de syv fulde og fede Ax; og Pharao vaagnede og see, det var en Drøm.
8. Og det skeede om Morgenen, da var hans Aand bedrøvet, og han sendte hen og lod kalde alle Spaamænd i Ægypten og alle Landets Vise, og Pharao fortalte dem sin Drøm; men der var ingen, som udtydede den for Pharao.
9. Og den øverste af Mundskjænkene talede til Pharao sigende: jeg mindes idag min Synd.
10. Pharao var vred paa sine Tjenere og satte mig i Forvaring i den Øverstes Huus for Livvagten, mig og den øverste af Bagerne.
11. Og vi drømte en Drøm i een Nat, jeg og han, hver i Overeensstemmelse med sin Drøms Udtydning drømte vi.
12. Og der var med os en hebraisk Dreng i Tjeneste hos den Øverste for Livvagten, og vi fortalte ham, og han udtydede os vore Drømme, hver efter sin Drøm udtydede han.
13. Og det skeede, saaledes som han udtydede det, saaledes hændtes det; mig satte man igjen til min Bestilling og ham hængte man.
14. Da sendte Pharao hen og lod kalde Joseph, og de lode ham løbe ud af Fængslet, og han ragede sig og han skiftede sine Klæder og kom til Pharao.
15. Og Pharao sagde til Joseph: en Drøm har jeg drømt, og der er ingen til at udtyde den, og jeg har hørt om dig at man siger om dig, du behøver blot at høre en Drøm for at udtyde den.
16. Da svarede Joseph Pharao og sagde: ikke paa mig beroer det, Gud skal svare Pharao godt.
17. Og Pharao sagde til Joseph: i min Drøm, see, stod jeg ved Bredden af Floden;
18. Og see, af Floden opstege syv Køer, fede af Kjød og gode af Udseende, og græssede paa Engen.
19. Og see, syv andre Køer opstege efter dem, meget svage og ilde af Udseende og magre af Kjød, og jeg har ikke seet saa ringe som dem i hele Ægyptens Land.
20. Og de magre og ringe Køer opaade de syv første, fede Køer;
21. Og de kom i deres Liv, men det kjendtes ikke paa dem, at de vare komne i deres Liv, og deres Udseende var ringe som tilforn, og jeg vaagnede.
22. Og jeg saae i min Drøm og see, syv Ax stege op paa eet Straa, fulde og gode;
23. Og see, syv tørre Ax, tynde og forbrændte af Østenvinden, spirede frem efter dem;
24. Og de tynde Ax opslugte de syv gode Ax; og jeg haver sagt det til Spaamændene, men ingen kan forklare mig det.
25. Da sagde Joseph til Pharao: Pharaos Drøm den er een; det som Gud vil gjøre, forkynder han Pharao.
26. De syv gode Køer ere syv Aar, og de syv gode Ax de ere syv Aar, see dette er een Drøm.
27. Og de syv magre og maadelige Køer, som opstege efter dem, de ere syv Aar, og de syv tynde og af Østenvinden forbrændte Ax skulle være syv Hungers Aar.
28. Dette er det Ord, som jeg sagde til Pharao, at hvad Gud gjør, lader han Pharao see.
29. See, der komme syv Aar med stor Overflødighed i hele Ægypti Land;
30. Og der vil opstaae syv Hungers Aar efter dem, og da skal al Overflødighed i Landet Ægypten glemmes, og Hungeren skal fortære Landet;
31. Og da skal den Overflødighed i Landet ikke kjendes formedelst den Hunger, som skal komme bagefter, thi den skal være meget svar.
32. Og hvad det angaaer, at Drømmen er gjentaget for Pharao to Gange, da er det fordi Ordet skal staae fast for Gud, og Gud iler med at gjøre det.
33. Og nu see Pharao sig om en forstandig og klog Mand og sætte ham over Landet Ægypten;
34. Saa gjøre Pharao, og beskikke Tilsynsmænd over Landet, og tage den femte Deel af Landet Ægypten i de syv Overflødigheds Aar;

opstige af Frugtbarhedens Kilde, Nilen. [8]) Spaamænd, de saakaldte Hierogrammateis, som vare i Besiddelse af den ægyptiske Viisdom, forklarede Hieroglypher, udtydede Drømme; her vidste de intet; thi Gud fanger de Vise i deres Viisdom. [14]) Ogsaa dette lille Træk, at han ragede sig, er at bemærke; Herodot fortæller, at Ægypterne ragede deres Skjæg, hvilket Araber og Hebræer bare langt. [34]) Tiendeydelsen er saare gammel; i en saadan Overflødighed raader Joseph til at tage den femte Part; ægyptiske Mindesmærker vise, at saadanne Kornop-

35. Og de skulle samle allehaande Spise i disse gode Aar, som skulle komme, og samle Korn under Pharaos Haand, Spise i Byerne, og de skulle gjemme det.
36. Og denne Spise skal være til et Oplag for Landet for de syv Hungers Aar, som skulle være i Landet Ægypten, at ei Landet skal ødelægges af Hunger.
37. Og denne Tale tykkedes god i Pharaos Øine og i alle hans Tjeneres Øine.
38. Da sagde Pharao til sine Tjenere: mon der findes nogen, som denne, en Mand, over hvilken Guds Aand er?
39. Og Pharao sagde til Joseph: efterdi Gud har ladet dig alt dette vide, da er ingen saa forstandig som du.
40. Du skal være over mit Huus, og efter din Mund skal hele mit Folk føie sig; kun med Hensyn til Thronen vil jeg være større end du.
41. Og Pharao sagde til Joseph: see, jeg har sat dig over hele Landet Ægypten;
42. Og Pharao tog sin Ring af sin Haand og satte den paa Josephs Haand og iførte ham Bomuldsklæder og lagde en Guldkjede om hans Hals;
43. Og han lod ham kjøre paa en Vogn af anden Rang, som han selv havde, og de raabte foran ham: Abrech; saa satte han ham over hele Ægyptens Land.
44. Og Pharao sagde til Joseph: jeg er Pharao, og foruden dig skal ingen Mand opløfte sin Haand eller Fod i hele Ægyptens Land.
45. Og Pharao kaldte Josephs Navn: Zophnat Paneach, og gav ham Asnath, en Datter af Potiphera, Præsten i On, til Hustru; og Joseph drog ud over Ægyptens Land.
46. Og Joseph var tredive Aar gammel, da han stod for Pharaos, Kongen af Ægyptens Aasyn; og Joseph gik ud fra Pharaos Aasyn og drog hen over Ægyptens Land.
47. Og Landet bar i de syv Frugtbarhedens Aar i Hobetal.
48. Og han samlede al Føde i de syv Aar, som vare i Ægyptens Land og lagde Føden i Byerne, Føden fra Marken af en By, som var rundt om den, lagde han i dens Midte.
49. Saa samlede Joseph Korn, som Sand ved Havet, særdeles meget, indtil man holdt op at tælle; thi der var intet Tal derpaa.
50. Og Joseph blev der født to Sønner før Hungerens Aar kom, hvilke Asnath fødte ham, en Datter af Potiphera, Præst i On.
51. Og Joseph kaldte den Førstefødtes Navn: Manasse; thi Gud har ladet mig glemme al min Møie og hele min Faders Huus;
52. Og Navnet paa den anden kaldte han Ephraim; thi Gud har gjort mig frugtbar i min Lidelses Land.
53. Og de syv Overflødighedens Aar, som vare i Ægyptens Land, vare forbi,
54. Og de syv Hungerens Aar begyndte at komme, som Joseph havde sagt, og der skeede en Hunger i alle Landene, men i det gandske Ægyptens Land var der Brød.
55. Og der Hungeren var i Ægyptens Land, da raabte Folket til Pharao efter Brød, og Pharao sagde til hele Ægypten: gaaer til Joseph; det, som han siger eder, det skulle I gjøre.
56. Men da Hungeren var over hele Landet, da aabnede Joseph alt det, som var hos dem, og solgte det til Ægypterne: og Hunger var svar i Ægypten.
57. Og hele Verden kom til Ægypten at kjøbe hos Joseph; thi Hungeren var stærk paa al Jorden.

Capitel XLII.

Josephs Brødre komme til Ægypten.

1. Og Jakob saae, at der var Kornsalg i Ægypten, og Jakob sagde til sine Sønner: hvorfor see I paa hverandre?
2. Og han sagde: see, jeg har hørt, at der er Kornsalg i Ægypten, gaaer ned derhen og kjøber os derfra, og vi skulle leve og ikke døe.

---

lagssteder intet Ualmindeligt vare i Ægypten. [42]) I Ringen er Signetet; ved at overgive Joseph denne indsatte han ham, som det endnu skeer i Orienten, til sin Vesir; Klæder ere en almindelig Foræring, hvormed man hædrer nogen, 1 Kong. 10, 25; de her omtalte Klæder ere af Schesch, Bomuld, Byssus; og Klæder af den hvide, fine Bomuld ere meget agtede; men dette Ord oversættes ogsaa ofte (som i 2den Mosebog er skeet) ved Linned, thi Linned og Bomuld sammenblandes ofte. [43]) Abrech, et ægyptisk Ord, hvilket rimeligviis betyder: bøi Hovedet. [44]) Foruden dig ɔ: mod din Villie. [45]) Zophnat Paneach, et ægyptisk Ord, som oversættes ved Hemmelighedens Aabenbarer eller Verdens Frelser; høitravende Titler ere i Orientens Aand. [50]) Asnath ɔ: Asche-Neeth, Neeths Dyrkerinde; On er Heliopolis ikke langt fra Memphis paa den østlige Nilbred; ved dette hæderfulde Ægteskab blev Joseph meget anseet. [54]) I alle Landene, nemlig omkring Ægypten.

3. Saa droge Josephs ti Brødre ned at kjøbe Korn i Ægypten;
4. Men Benjamin, Josephs Broder, sendte Jakob ikke med hans Brødre; thi han sagde: maaskee der kan tilstøde ham en Ulykke.
5. Og Israels Børn kom for at kjøbe Korn iblandt de Andre, som kom; thi Hungeren var svar i Canaans Land.
6. Og Joseph var Magthaver over Ægypten; han var den, som solgte til alt Folket i Landet; og Josephs Brødre kom og bøiede sig for ham to Gange til Jorden.
7. Og der Joseph saae sine Brødre, da kjendte han dem, men han gjorde sig ukjendelig for dem og talede haardt til dem og sagde til dem: hvorfra ere I komne? og de sagde: fra Landet Canaan, for at kjøbe Korn.
8. Og Joseph kjendte sine Brødre, men de kjendte ikke ham,
9. Da mindedes Joseph de Drømme, som han havde drømt om dem, og han sagde til dem: Speidere ere I; for at see Landets Nøgenhed ere I komne.
10. Men de sagde til ham: Nei, min Herre! men dine Tjenere ere komne for at kjøbe Korn;
11. Vi ere alle Sønner af een Mand; redelige Mænd ere vi; dine Tjenere ere ikke Speidere.
12. Og han sagde til dem: nei, thi I ere komne for at see Landets Nøgenhed.
13. Og de sagde: vi dine Tjenere ere tolv Brødre og Sønner af een Mand i Landet Canaan, og see, den yngste er hos vor Fader den Dag idag, og den ene er ikke mere til.
14. Og Joseph sagde til dem: det er det, som jeg sagde til eder, der jeg sagde, at I vare Speidere.
15. Derpaa skulle I prøves: saavist som Pharao lever, skulle I ikke slippe herfra, med mindre eders yngste Broder kommer herhid;
16. Send een af eder bort, og han skal hente eders Broder, men I skulle holdes fangne og eders Ord skulle prøves, om der er Sandhed hos eder; og hvis ikke, saa sandt Pharao lever, da ere I Speidere.
17. Og han lagde dem tilsammen i Forvaring i tre Dage;
18. Derpaa sagde han til dem paa den tredie Dag: gjører alt dette, saa skulle I leve; jeg frygter Gud;
19. Dersom I ere redelige, da lad een af eders Brødre bindes i eders Forvaringshuus, og I kunne gaae og bringe Kornet for eders Hunger i eders Huse;
20. Og I skulle bringe eders yngste Broder til mig; da skal eders Ord staae til Troende og I skulle ikke døe. Og de gjorde saaledes.
21. Men de sagde den Ene til den Anden: visseligen, vi have forskyldt det paa vor Broder, da vi saae hans Sjeleangest, da han bad os ydmygt, og vi ikke hørte ham; derfor kommer denne Angest over os.
22. Og Ruben svarede dem og sagde: har jeg ikke sagt eder det, der jeg sagde: forsynder eder ikke paa Barnet, men I hørte ikke; see hans Blod kræves nu.
23. Og de vidste ikke, at Joseph hørte dem; thi der var en Tolk imellem dem.
24. Og han vendte sig fra dem og græd, og vendte sig til dem igjen og talede til dem og tog Simeon fra dem og lod ham binde for deres Øine.
25. Og Joseph befalede at fylde deres Tøi med Korn og lægge hvers Sølv i hans Sæk og give dem Reisekost paa Veien; og de gjorde saaledes for dem.
26. Og de toge deres Korn paa deres Asener og gik derfra.
27. Men der den Ene aabnede sin Sæk for at give sit Asen Foder i Herberget, da saae han sit Sølv, og see, det laae ovenpaa i hans Pose.
28. Og han sagde til sine Brødre: mit Sølv er bleven bragt tilbage, see, det er i min Pose; og deres Hjerter bleve ængstelige, og de saae forfærdede paa hverandre og sagde: hvi haver Gud gjort os dette?
29. Og de kom til Jakob deres Fader til Canaans Land; og de forkyndte ham alt, hvad der var vederfaret dem, idet de sagde:
30. Manden, som er Herre i Landet, talede os haardeligen til og han behandlede os som Speidere;
31. Men vi svarede ham: vi ere redelige, vi ere ikke Speidere;
32. Tolv Brødre ere vi, Sønner af vor

Capitel XLII.

[6]) Tyve Aar vare hengangne, siden han sidst havde seet sine Brødre i Dothan; nu stode de for ham i gandske andre Forhold. Gradviis vilde den gudfrygtige og vise Mand undersøge deres Sindelag, om den gamle Haardhed var overvunden; derfor satte han dem paa Prøve. For Speidere kunde han let udgive dem deels fordi Ægypterne ere mistroiske mod Fremmede, deels fordi de havde en fra den canaanitiske forskjellig Dialekt, da de vare fødte i Mesopotamien, og tilmed vare ti Brødre, som havde noget Paafaldende ved sig. At de ikke kunde kjende ham, der nu var raget, bar ægyptiske Klæder og talede med dem ved en Tolk, var naturligt. [12]) Landets Nøgenhed ↄ: hvor Landet staaer aabent.

Fader, den ene er ikke mere og den yngste er den Dag idag hos vor Fader i Landet Canaan.

33. Da sagde Manden, Landets Herre, til os: deraf skal jeg faae at vide, at I ere redelige; lader den ene af eders Brødre blive hos mig og tager hvad I behøve imod Hungeren i eders Huse og gaaer;

34. Og bringer eders yngste Broder til mig; og jeg skal vide, at I ikke ere Speidere, men at I ere redelige; saa vil jeg give eder eders Broder og I kunne drage om i Landet.

35. Og det skeede, der de tømte deres Sække, see, da var hvers Pengepung i hans Sæk, og de saae deres Pengepunge, de og deres Fader, og de bleve bange.

36. Da sagde deres Fader Jakob til dem: I gjøre mig barnløs; Joseph er ikke mere og Simeon er ikke mere, og Benjamin ville I tage; over mig kommer det altsammen.

37. Og Ruben talede til sin Fader, idet han sagde: mine to Sønner maa du dræbe, dersom jeg ikke bringer ham til dig; giv ham i min Haand, og jeg vil føre ham til dig igjen.

38. Og han sagde: min Søn skal ikke reise ned med eder; thi hans Broder er død, og han er alene bleven tilbage: dersom der mødte ham en Ulykke paa den Vei, paa hvilken I gaae, da skulle I bringe mine graa Haar af Sorg i Graven.

Capitel XLIII.

Josephs Brødre reise anden Gang til Ægypten.

1. Men Hungeren var svar i Landet.

2. Og det skeede, der de havde fortæret Kornet, som de havde bragt fra Ægypten, Da sagde deres Fader til dem: drager hen igjen og kjøber os lidt Spise;

3. Og Juda sagde til ham: Manden har tilforladeligen forsikkret os og sagt: I skulle ikke see mit Aasyn undtagen eders Broder er med eder.

4. Dersom du vil sende vor Broder med os, saa ville vi drage ned og kjøbe dig Korn;

5. Men dersom du ikke vil sende ham, da ville vi ikke drage ned; thi Manden sagde til os: I skulle ikke see mit Ansigt, uden at eders Broder er med eder.

6. Og Israel sagde: hvi gjorde I det Onde imod mig, at fortælle Manden, at I endnu havde en Broder?

7. Og de sagde: Manden spurgte nøie om os og om vor Slægt, idet han sagde: lever eders Fader endnu? have I ikke endnu en Broder? og vi forkyndte ham gandske efter hans Spørgsmaal; kunde vi vel vide, at han vilde sige: fører eders Broder herned.

8. Og Juda sagde til sin Fader Israel: send Drengen med mig, og lader os staae op og gaae, at vi maa leve og ikke døe, baade vi og du og vore smaa Børn.

9. Jeg vil være ansvarlig for ham; af min Haand kan du kræve ham; hvis jeg ikke bringer ham tilbage til dig og stiller ham for dit Aasyn, da vil jeg bære Skyld for dig alle Dage;

10. Ja, dersom vi ikke havde nølet, saa havde vi været tilbage her to Gange.

11. Og Israel deres Fader sagde til dem: dersom det endelig skal være, saa gjører saa: af det, som meest prises i Landet, tager i eders Tøi og bringer det ned til Manden til en Foræring, lidt Balsam, lidt Honning, Røgelse, Ladanum, Pistacienødder og Mandler.

12. Og tager dobbelt saa mange Penge med eder, og det Sølv, som blev bragt tilbage ovenpaa i eders Poser, skulle I bringe i eders Haand; maaskee var det en Feiltagelse;

13. Og tager eders Broder og staaer op og vender tilbage til Manden.

14. Og den almægtige Gud give eder Barmhjertighed for Mandens Aasyn, at han skal lade eders anden Broder og Benjamin følge med eder; og jeg, skal jeg være barnløs, saa er jeg barnløs.

15. Saa toge Mændene denne Foræring og det dobbelte Sølv i deres Haand og Benjamin, og de stode op og droge ned til Ægypten og fremstillede sig for Josephs Aasyn.

16. Da Joseph saae Benjamin med dem, da sagde han til ham, som forestod hans Huus: bring Mændene i Huset og slagt Qvæg

---

Capitel XLIII.

[2]) Juda tager Ordet, thi Ruben havde forskjertset Faderens Tillid ved sin Udaad. [10]) Jakob finder sig endnu i den tungeste Prøve, og da det endelig skal være, anordner han deres Reise saaledes, at han medgiver dem Foræringer; thi uden Gaver fremstiller man sig ikke let for Orientens Herskere; disse Gaver skulle tages af det, som prises i Landet, Balsom, Honning, ikke Biers, thi dette er ingen Sjeldenhed i Ægypten, men en Slags henkogt Saft eller Most, som endnu under Navn af Dibs udgjør en vigtig Handelsartikel, Pistacienødder ligne Hasselnødder; efter at have givet dem disse Foræringer med, [15]) bortsendte han dem med den

og tilbered det; thi Mændene skulle spise med mig til Middag.
17. Og Manden gjorde, som Joseph sagde, og Manden bragte Mændene i Josephs Huus.
18. Men Mændene bleve bange, fordi de bleve førte til Josephs Huus, og sagde: for Pengenes Skyld, som ere komne igjen i vor Pose tilforn, ere vi blevne bragte ind, at han kan vælte sig ind paa os og overfalde os og tage os til Trælle og vore Asener.
19. Derfor nærmede de sig Manden, som forestod Josephs Huus, og talede til ham for Døren af Huset;
20. Og de sagde: med Tilladelse, min Herre! vi ere dragne herned tilforn for at kjøbe Korn;
21. Og det skeede, der vi kom til Herberget og aabnede vore Poser, see, da var hver Mands Sølv ovenpaa i hans Pose, vore Penge efter deres Vægt, og vi bringe det her i vor Haand.
22. Og andre Penge have vi her taget med os, for at kjøbe Spise; ikke vide vi, hvorfra vore Penge ere komne i vore Poser.
23. Men han sagde: Fred er der for eder; frygter ikke; eders Gud og eders Faders Gud har givet eder en forborgen Skat i eders Poser; eders Penge ere komne til mig. Og han lod Simeon ud til dem.
24. Manden førte Mændene til Josephs Huus og gav dem Vand, og de toede deres Fødder, og han gav dem Foder til deres Asener.
25. Og de lavede Foræringen til, indtil Joseph kom om Middagen; thi de havde hørt, at de skulde spise der.
26. Og der Joseph kom ind i Huset, da bragte de ham Foræringen, som de havde i deres Haand, ind i Huset, og de bøiede sig for ham til Jorden.
27. Og han talede fredeligt til dem og sagde: gaaer det eders Fader vel, om hvem I talede? lever han endnu?
28. Og de svarede: det gaaer din Tjener, vor Fader vel; han lever endnu; og de bøiede sig og faldt ned for ham.
29. Da opløftede han sine Øine og saae sin Broder Benjamin, sin Moders Søn, og sagde: er det eders yngste Broder, hvem I have talt til mig om? Og han sagde: Gud være dig naadig min Søn.
30. Og Joseph skyndte sig; thi hans Hjerte bevægedes over hans Brødre og han søgte, hvor han kunde græde, og han gik ind i Kammeret og græd der.
31. Og han toede sit Ansigt og gik ud, og han gjorde sig stærk og sagde: sætter Maden frem.
32. Og de satte frem for ham for sig selv og for dem for sig selv og for Ægypterne, som spiste med ham, for sig selv; thi Ægypterne kunne ikke spise tilsammen med Hebræerne; thi dette er en Vederstyggelighed for Ægypterne
33. Og de sadde for hans Aasyn, den Førstefødte efter sin Førstefødsel og den Yngste efter sin Ungdom; og Mændene forundrede sig iblandt dem selv indbyrdes.
34. Og han lod bære Retter fra sig til dem, og Benjamins Ret var fem Gange større end alle de andres; og de drak og de berusede sig hos ham.

Capitel XLIV.

Joseph stiller sine Brødre paa en haard Prøve.

1. Og han befalede den, som forestod hans Huus, idet han sagde: fyld Mændenes Poser med Føde saaledes, som de kunne føre, og læg hver Mands Sølv øverst i hans Pose;
2. Og mit Bæger, Sølvbægeret, skal du lægge øverst i den Yngstes Sæk og Sølvet for hans Korn. Og han gjorde efter Josephs Ord, som han havde sagt.
3. Om Morgenen, da det var bleven lyst, bleve Mændene bortskikkede, de og deres Asener;
4. Og der de vare komne ud af Byen, ikke langt borte, da sagde Joseph til den, som forestod hans Huus: staae op og følg efter Mændene, og indhent dem og sig til dem: hvorfor have I gjengjældt Ondt istedetfor Godt?
5. Er det ikke det, som min Herre drikker

største Resignation. [28]) Min Søn, den Ældres Tiltale til den Yngre; thi Benjamin, som var yngre end Joseph, havde dengang allerede flere Børn. [31]) Ægypterne dyrkede, som bekjendt, Dyr som Guder; derfor var der i de forskjellige Distrikter (Nomer) forskjellige Spiselove, da de Dyr, som torde spises eet Sted, vare forbudne paa et andet. [33]) Med større Portioner hædrer man i Oldtiden den, man vil ære. Den gamle Kirke saae i denne Scene et Forbillede paa ham, der bespiste Jøder og Hedninger med Livets Brød, ogsaa en Tjener ophøiet til Himmelens Værdighed.

Capitel XLIV.

Alt kom an paa at bringe dem i Fare for at miste Benjamin; først i Kampen mellem deres egen Følelse og den broderlige Kjærlighed

af, og han kan nok gjette det; I have gjort ilde i det, I have gjort.

6. Og han indhentede dem og talede til dem disse Ord.

7. Men de sagde til ham: hvi taler min Herre saadanne Ord? det være langt fra dine Tjenere at gjøre en saadan Gjerning.

8. See, Sølvet, som vi fandt ovenpaa i vore Sække, have vi bragt til dig fra Landet Canaan, og hvorledes skulde vi stjæle af din Herres Huus Sølv eller Guld?

9. Den af dine Tjenere, som det findes hos, han skal døe, og vi skulle ogsaa være min Herres Tjenere.

10. Og han sagde: ja nu, efter eders Ord saa skal det være; den, som det findes hos, skal være mig en Tjener, og I skulle være skyldfrie.

11. Og de skyndte sig og nedlode hver sin Pose paa Jorden og aabnede hver sin Pose;

12. Og han randsagede; paa den Ældste begyndte han og ved den Yngste endte han, og Bægeret fandtes i Benjamins Pose.

13. Da sønderreve de deres Klæder og hver bandt op paa sit Asen, og de vendte tilbage til Staden.

14. Og Juda tilligemed hans Brødre kom til Josephs Huus, og han var der endnu, og de faldt til Jorden for hans Ansigt.

15. Og Joseph sagde til dem: hvad er det for en Gjerning, som I have gjort; vidste I ikke, at en Mand, som jeg er, kunde gjette det.

16. Og Juda sagde: hvad skulle vi sige til min Herre? hvad skulle vi tale? hvormed skulle vi retfærdiggjøre os? Gud har fundet dine Tjeneres Brøde, see, vi ere min Herres Slaver baade vi og den, som Bægeret er fundet hos.

17. Men han sagde: det være langt fra mig at gjøre saa; den Mand, som Bægeret er fundet hos, han skal være min Slave, men I kunne gaae i Fred til eders Fader.

18. Da traadte Juda nærmere og sagde: Med Tilladelse, min Herre! lad din Tjener tale et Ord for min Herres Øren, og ikke opblusse din Vrede mod din Tjener; thi du er ligesom Pharao.

19. Min Herre spurgte sine Tjenere, sigende: have I endnu en Fader eller en Broder?

20. Og vi sagde til min Herre: vi have en gammel Fader og det yngste Barn fra hans Alderdoms Dage, og dets Broder er død, og han alene er bleven tilovers efter sin Moder, og hans Fader elsker ham.

21. Og du sagde til dine Tjenere: bringer ham herned til mig, at jeg kan fæste mit Øie paa ham.

22. Men vi sagde til min Herre: ikke kan Drengen forlade sin Fader; dersom han forlader sin Fader, da døer han.

23. Da sagde du til dine Tjenere: dersom ikke eders yngste Broder kommer ned med, da skulle I ikke see mit Aasyn mere.

24. Og det skeede, da vi droge op til din Tjener, vor Fader, og forkyndte ham min Herres Ord,

25. Da sagde vor Fader: drager hen igjen og kjøber os lidt Spise;

26. Da sagde vi: vi kunne ikke reise ned, uden vor yngste Broder er med os, og da ville vi reise; thi vi kunne ikke see Mandens Aasyn, naar vor yngste Broder ikke er med os.

27. Da sagde din Tjener vor Fader til os: I vide, at min Hustru har født mig to,

28. Og den Ene er gaaet bort fra mig og jeg sagde: vísseligen er han reven ihjel, og jeg har ikke seet ham hidindtil;

29. Og nu, naar I ogsaa toge denne fra mit Aasyn, og der tilstødte ham en Ulykke, da førte I mine graa Haar med Kummer ned i Graven.

30. Og nu, naar jeg kom til din Tjener, min Fader, og Drengen var ikke med os — og hans Sjæl er bundet til hans Sjæl —

31. Da vilde det skee, naar han saae, at Drengen ikke var med, at han vilde døe, saa vilde dine Tjenere bringe din Tjener vor Faders graa Haar med Sorg i Graven.

32. Thi din Tjener er gaaet i Borgen for Drengen hos min Fader, idet jeg sagde: dersom jeg ikke bringer ham til dig, da vil jeg være skyldig mod min Fader alle Dage.

33. Og nu, lad dog din Tjener istedetfor Drengen blive min Herres Slave, og lad Drengen reise op med sine Brødre;

34. Thi hvorledes skulde jeg kunne reise op til min Fader, naar Drengen ei var med

---

kunde deres sande Sindelag komme tilsyne. 5) Han kan nok gjette det; Andre: af dette Bæger spaaer han. 16) Juda, som var gaaet i Borgen for Benjamin, tager Ordet og anerkjender det Skeede som en Tilskikkelse af Gud, men og som en Brøde, der hviler paa alle; derfor holder han og 18) den skjønne og rørende Tale, i hvilken han med et bevæget Hjerte, Frimodighed og Beskedenhed fremstiller for den mægtige Hersker Sagens Stilling; 20) efter sin Moder ɔ: af sin Moders Stamme. 29) Graven, hebr.: Scheol d. e. de Dødes Rige eller Opholdssted.

mig? jeg maatte da see det Onde, som vilde ramme min Fader.

Capitel XLV.

Joseph giver sig tilkjende for sine Brødre.

1. Da kunde Joseph ikke holde sig længere for alle dem, som stode for ham, og han raabte: hver Mand gaae ud fra mig; og der stod ingen Mand hos ham, da Joseph gav sig tilkjende for sine Brødre.

2. Og han opløftede sin Røst i Graad, og Ægypterne hørte det, og Pharaos Huus hørte det.

3. Og Joseph sagde til sine Brødre: jeg er Joseph; lever min Fader endnu? Men hans Brødre kunde ikke svare ham; thi de forfærdedes for hans Aasyn.

4. Og Joseph sagde til sine Brødre: nærmer eder til mig, og de nærmede sig, og han sagde: jeg er Joseph, eders Broder, hvilken I solgte til Ægypten;

5. Men nu værer ikke bedrøvede, og lad det ikke være mishageligt i eders Øine, at I solgte mig herhid; thi til Livsopholdelse har Gud sendt mig foran eder;

6. Thi dette er det andet Hungers Aar midt i Landet, og endnu er der fem Aar, i hvilke der hverken skal være Pløining eller Høst.

7. Og Gud har sendt mig foran eder, for at lade en Levning blive tilovers for eder i Landet, og til at opholde eder i Live til en stor Befrielse.

8. Og nu, ikke I have skikket mig herhid, men Gud, og han har sat mig til en Fader for Pharao og til en Herre for hans gandske Huus og til en Hersker over hele Landet Ægypten.

9. Skynder eder og drager op til min Fader og siger til ham: saa siger din Søn Joseph: Gud har sat mig til en Herre over hele Ægypten; kom ned til mig; tøv ikke;

10. Og du skal boe i Landet Gosen, og du skal være nær ved mig, du og dine Sønner og dine Sønners Sønner og det smaa og det store Qvæg og alt det, som du har.

11. Og jeg vil opholde dig der; thi der skal endnu være fem Hungers Aar, at du ikke skal forarmes, du og dit Huus og alt det, som hører dig til.

12. Og see, eders Øine see det og min Broder Benjamins Øine, at jeg taler mundtligen med eder.

13. Og I skulle forkynde min Fader al min Herlighed i Ægypten og alt det, som I see, og skynder eder og bringer min Fader herned.

14. Derpaa faldt han Benjamin sin Broder om Halsen og græd, og Benjamin græd om hans Hals.

15. Og han kyssede alle sine Brødre og græd over dem, og derpaa talede hans Brødre med ham.

16. Og det rygtedes i Pharaos Huus, idet man sagde: Josephs Brødre ere komne; og Pharao og hans Tjenere tykkedes godt derom.

17. Og Pharao sagde til Joseph: sig til dine Brødre: dette skulle I gjøre; belæsser eders Dyr og gaaer, at I maa komme til Canaans Land.

18. Og tager eders Fader og eders Huus og kommer til mig, og jeg vil give eder det Gode af Landet Ægypten, og I skulle æde det Fede af Landet.

19. Og saa værer da befalede: tager eder af Landet Ægypten Vogne for eders smaa Børn og for eders Hustruer, og fører eders Fader derpaa og kommer.

20. Og eders Øine fortryde ikke paa eders Boskab; thi det Gode i Landet Ægypten skal høre eder til.

21. Og Israels Sønner gjorde saa, og Joseph gav dem Vogne efter Pharaos Bud og gav dem Tæring med paa Veien.

22. Og han gav dem alle hver en Klædning at skifte med og Benjamin gav han tre-

---

Capitel XLV.

Ved Judas Tale er det sande Sindelag kommen for Dagen; nu er Prøven tilende; Joseph havde naaet sin Hensigt, og hans overstrømmende Broderfølelse kunde ikke modstaae længere; med fiin Ømhed lader han alle Uvedkommende fjerne sig; saare charakteristisk er og det første Udbrud af hans broderlige Sind i Spørgsmaalet, V. 3: lever min Fader endnu? og den stumme Forfærdelse, med hvilken de V. 4 nærmede sig ham, og den skaanende Mildhed, med hvilken han trøster dem ved at henvise dem til Guds Raad, der har foranstaltet det altsammen. [8]) Fader er endnu en Hæderstitel for Vesiren. [10]) Gosen, et Marskland ved den østlige Nilarm, mellem Pelusium og Heroopolis, grændsende op til Arabien, er den frugtbareste, under Navn af El Schurkjeh bekjendte Provinds. [15]) Først efterat han havde opmuntret de forskrækkede Brødre til at troe deres egne Øine (V. 22), og hans broderlige Følelse fra alle Sider havde givet sig tilkjende, fik de Mod til at tale. [19]) Vogne findes ei meget i det bjergfulde Palæstina, men vel i det flade Ægypten; [20]) De skulde ikke fortryde paa at efterlade noget af deres Bohave i Canaan, da de skulde faae det rigeligt erstattet i Ægypten.

hundrede Sølvpenge og fem Klædninger at skifte med.
23. Og sin Fader sendte han følgende: ti Asener, som bare af Landets Gode, og ti Asen-inder, som bare Korn og Brød og Underholdning for hans Fader paa Veien.
24. Og han lod sine Brødre reise, og de droge bort, og han sagde til dem: frygter ikke paa Veien.
25. Og de reiste op fra Ægypten og kom til Landet Canaan til deres Fader Jakob;
26. Og de forkyndte ham og sagde: Joseph lever endnu og han er virkelig Herster i hele Landet Ægypten; og hans Hjerte blev koldt; thi han troede dem ikke.
27. Og de sagde til ham alle Josephs Ord, hvilke han havde talt til dem; og der han saae de Vogne, som Joseph havde sendt for at føre ham paa, da oplivedes deres Fader Jakobs Aand,
28. Og Israel sagde: det er meget, min Søn Joseph lever endnu; jeg vil gaae hen at see ham før jeg døer.

Capitel XLVI.

Jakob reiser med Sine til Ægypten.

1. Og Israel reiste med alt det, som han havde, og kom til Beerschaba og offrede Slagtoffre til sin Fader Isaks Gud.
2. Og Gud sagde til Israel i et Syn om Natten følgende: Jakob, Jakob! og han sagde: see, her er jeg!
3. Og han sagde: jeg er Gud, din Faders Gud; frygt ikke for at drage ned til Ægypten; thi jeg vil gjøre dig til et stort Folk;
4. Jeg vil drage ned med dig til Ægypten og jeg vil ogsaa føre dig herop igjen, og Joseph skal lægge sin Haand paa dine Øine.
5. Da brød Jakob op fra Beerschaba, og Israels Børn løftede deres Fader Jakob og deres smaa Børn og deres Hustruer op paa de Vogne, hvilke Pharao havde sendt for at føre ham;
6. Og de toge deres Fæ og deres Gods, hvilke de havde erhvervet i Landet Canaan, og kom til Ægypten, Jakob og hele hans Slægt med ham;
7. Sine Sønner og sine Sønnesønner med sig, sine Døttre og sine Sønners Døttre, og al sin Sæd førte han med sig til Ægypten.
8. Og disse ere Navnene paa Israels Børn, som kom med ham til Ægypten: Jakob og hans Sønner: Jakobs Førstefødte Ruben;
9. Og Rubens Sønner vare Chanoch og Phallu og Chezron og Charmi;
10. Og Simeons Sønner: Jemuel og Jamin og Ohad og Jachin og Zochar og Saul, en Søn af Canaaniterinden.
11. Og Levis Sønner: Gerschon, Kahat og Merari;
12. Og Judas Sønner: Er og Onan og Schela og Pherez og Serach; men Er og Onan døde i Landet Canaan, og Pherez Sønner vare Chezron og Chamul.
13. Og Isaschars Sønner: Thola og Phua og Job og Schimeon.
14. Og Sebulons Sønner: Sered og Elon og Jachleel;
15. Disse vare Leas Sønner, hvilke hun fødte for Jakob i Paddan Aram, og hans Datter Dina; alle hans Sønners og Døttres Sjele vare tre og tredive.
16. Og Gads Sønner: Ziphjon og Chaggi, Schuni og Ezbon, Eri og Arodi og Areli;
17. Og Aschers Sønner: Jimna og Jischua og Jischui og Beria og deres Søster Scherach; og Berias Sønner Cheber og Malchiel.

---

[24]) Frygter ikke — Andre: kives ikke. [28]) Nu, da Troen paa, at Gud virkeligen havde ladet Joseph leve og komme til denne Værdighed, var vis, erkjendte han, at det Høieste, han kunde ønske, var vederfaret ham; dette er den sande Israel, der nu har seiret ved Guds Hjælp over alt. Cfr. Luc. 2, 29.

Capitel XLVI.

Her indtræder et vigtigt Vendepunct i Israels Historie; til Canaan vare Forjættelserne knyttede, og dog havde Gud føiet det saa, at Israel med sin gandske Familie kom til Ægypten, hvor Stamfaderen havde været i Fare (Cap. 12), hvor det var spaaet, at Efterkommerne skulde plages (15, 13), hvorhen Isak ikke havde tordet komme (Cap. 26). Men alt dette havde den guddommelige Viisdom anordnet; i Canaan vilde Slægten være forsvunden imellem de afgudiske Stammer, fra hvilke den ikke kunde holde sig reen, i Ægypten kunde den paa den ene Side bevares afsondret, formedelst den Afsky, Ægypterne følte for Qvæghyrder, men paa den anden Side deeltage i al Landets Cultur og Rigdom. Derfor helliges denne Overgang til en ny Udvikling af Guds Rige ved et Offer og ved en Aabenbarelse, der for sidste Gang tilsikkrer den bortdragende Jakob Opfyldelsen af Forjettelsen om Fædrenelandet. [8]) Naturligt er det og, at ved et saadant vigtigt Vendepunkt i Historien Navnene og Antallet af dem, som kom til Ægypten, anføres; men de Ord: som kom med ham, kunne ikke tages efter Bogstaven; thi der anføres ogsaa et Par,

18. Disse ere Børn af Zilpa, hvilken Laban gav sin Datter Lea, og hun fødte disse for Jakob, sexten Sjæle.
19. Rachels, Jakobs Hustrues Sønner: Joseph og Benjamin.
20. Og Joseph fik Børn i Ægypten, hvilke Asnath, en Datter af Potiphera, Ypperstepræsten i On, fødte for ham, nemlig Manasse og Ephraim.
21. Og Benjamins Sønner: Bela og Becher og Aschbel, Gera og Naaman, Echi og Rosch, Muppim og Chuppim og Ard.
22. Disse ere Rachels Børn, som fødtes for Jakob, i det Hele fjorten Sjele.
23. Og Dans Børn: Chusim.
24. Og Naphtalis Børn: Jachzeel og Guni og Jezer og Schillem.
25. Disse vare Sønner af Bilha, hvilken Laban havde givet sin Datter Rachel, og hun fødte disse for Jakob, i det Hele syv Sjæle.
26. Alle de Sjæle, som kom med Jakob til Ægypten, de, som vare udkomne af hans Lænd, foruden Jakobs Sønners Hustruer, alle Sjæle vare sex og tresindstyve.
27. Og Josephs Sønner, som vare fødte ham i Ægypten, vare to Sjæle, og alle Sjæle af Jakobs Huus, som kom til Ægypten, vare halvfjerdsindstyve.
28. Men Juda sendte han foran sig til Joseph, for at anvise ham i Forveien til Gosen, og de kom til Landet Gosen.
29. Og Joseph lod spænde for sin Vogn og drog op sin Fader Israel imøde til Gosen, og der han saaes af ham, da faldt han om hans Hals og græd længe om hans Hals.
30. Og Israel sagde til Joseph: nu vilde jeg nok døe, efterat jeg har seet dit Aasyn, at du lever endnu.
31. Og Joseph sagde til sine Brødre og til sin Faders Huus: jeg vil drage op og forkynde Pharao og sige til ham: mine Brødre og min Faders Huus, som var i Canaans Land, er kommen til mig;
32. Og Mændene ere Faarehyrder, ja Qvægbesiddere ere de, og deres smaa Qvæg og deres store Qvæg og alt, hvad de eiede, have de bragt med.
33. Og det vil skee, naar Pharao lader eder kalde og spørger: hvad er eders Haandtering?
34. Da skulle I svare: Qvægbesiddere ere dine Tjenere fra deres Ungdom af og indtil nu, baade vi og vore Fædre; paa det I maae boe i det Land Gosen, thi alle Faarehyrder ere en Vederstyggelighed for Ægypten.

Capitel XLVII.

Jakob og hans Sønner hos Pharao. Josephs Regieringshandlinger.

1. Og Joseph kom og forkyndte Pharao og sagde: min Fader og mine Brødre og deres smaa og deres store Qvæg og alt, hvad de have, ere komne fra Landet Canaan og see, de ere i Landet Gosen.
2. Og af sine Brødres Midte tog han fem Mænd og stillede dem for Pharaos Aasyn;
3. Og Pharao sagde til hans Brødre: hvad er eders Haandtering? og de sagde til Pharao: Qvæghyrder ere dine Tjenere, baade vi og vore Fædre.
4. Og de sagde videre til Pharao: for at boe som Fremmede i Landet ere vi komne; thi der er ingen Græsning for det Qvæg, som hører dine Tjenere til, efterdi Hungeren er svar i Landet Canaan, og nu, lad dog dine Tjenere boe i Landet Gosen.
5. Og Pharao sagde til Joseph: din Fader og dine Brødre ere komne til dig.
6. Ægyptens Land er for dit Aasyn; lad din Fader og dine Brødre nedsætte sig i det Bedste af Landet, og de skulle boe i Landet Gosen, og hvis du veed det og der er iblandt dem duelige Mænd, da sæt dem til Opsynsmænd over det Qvæg, som jeg har.
7. Og Joseph bragte sin Fader Jakob og fremstillede ham for Pharaos Aasyn, og Jakob velsignede Pharao.
8. Og Pharao sagde til Jakob: hvor mange ere dine Livs Dage?
9. Og Jakob sagde til Pharao: mine Udlændigheds Aar ere hundrede og tredive Aar, faa og onde vare mit Livs Aar og naae ikke mine Fædres Livs Aar i deres Udlændigheds Dage.
10. Og der Jakob havde velsignet Pharao, gik han bort fra Pharaos Aasyn.
11. Men Joseph lod sin Fader og sine Brødre nedsætte sig og gav dem Besiddelse i

som fødtes efterat han var kommen derhen; derfor stemmer Genealogien ikke gandske med 4 Mos. 26 og 1 Krøn. 5-7. Børnene ordnes efter Jakobs Hustruer. [26]) Disse 66 Sjele ere 32 af Leas Børn (thi Dina har ingen Afkom), 16 af Zilpas, 11 af Rachels (thi Joseph og hans to Sønner, som siden strax tages med, ere her ikke komne med i Beregning) og 7 af Bilhas Afkom; naar Joseph og hans to Sønner og Dina regnes med, bliver det 70. [34]) De skulle strax erklære dem for hvad de vare, for at faae det affondrede Land Gosen, hvilket Ægypterne, som afskyede Hyrder, ikke havde taget i Dyrkning, da det var Eng.

Landet Ægypten, i det Bedste af Landet, i Landet Raamses, som Pharao befalede det.
12. Og Joseph underholdt sin Fader og sine Brødre og hele sin Faders Huus med Brød efter Antallet af deres Børn.
13. Men der var ikke Brød i hele Landet; thi Hungeren var meget svar, og Ægyptens Land og Canaans Land forsmægtede for Hungers Skyld.
14. Og Joseph indsamlede alt Sølv, som fandtes i Landet Ægypten og i Landet Canaan, som de kjøbte, og Joseph bragte Sølvet i Pharaos Huus.
15. Men Pengene bleve opbrugte af Ægyptens og Canaans Land, og hele Ægypten kom til Joseph og sagde: giv os Brød, og hvorfor skulle vi døe for dig? thi med Pengene er det forbi.
16. Og Joseph sagde: giv hid eders Qvæg, og jeg skal give eder for eders Qvæg, dersom det er forbi med Pengene.
17. Saa førte de deres Qvæg til Joseph, og Joseph gav dem Brød for Hestene og for det smaa og store Qvæg, som de eiede, og for Asenerne, og han fødte dem med Brød for deres Qvæg i dette Aar.
18. Og der dette Aar var forbi, da kom de i det andet Aar til ham og sagde: vi ville ikke dølge det for min Herre, at, siden Pengene ere borte og Qvæget, som vi eiede, er kommen til min Herre, saa have vi intet andet tilbage for min Herre, end vore Legemer og vor Jord.
19. Hvorfor skulle vi døe for dine Øine, baade vi og vor Jord? Kjøb os og vor Jord for Brød, og vi og vor Jord skulle være Pharaos Tjenere; og giv os Sæd, at vi maae leve og Landet ikke blive ødelagt.
20. Og Joseph kjøbte hele Ægyptens Land for Pharao, thi Ægypterne solgte hver sin Ager, thi Hungeren var svar over dem, og Landet kom til Pharao.
21. Og hvad Folket angik, da lod han det gaae over til Byerne fra den ene Ende af Grændsen af Ægypten til den anden.
22. Ikkun Præsternes Jord kjøbte han ikke; thi Præsterne fik deres beskikkede Deel fra Pharao og de fortærede deres beskikkede Deel, som Pharao gav dem; derfor solgte de ikke deres Jord for Korn.
23. Og Joseph sagde til Folket: see, jeg har kjøbt eder idag og eders Jord for Pharao; see, der have I Sæd, og besaaer eders Land.
24. Og det skal skee, naar Afgrøden kommer, da skulle I give Pharao den femte Deel, og fire Parter skulle være for eder til Sæd paa Marken og til eders Føde og til Føde for dem, som ere i eders Huse og for eders smaa Børn.
25. Og de sagde: du har holdt os ved Live; lad os finde Naade for min Herres Aasyn, og vi ville være Pharaos Tjenere.
26. Saa gjorde Joseph det til en Skik indtil denne Dag over Ægyptens Land, at tage den femte Part for Pharao; ikkun Præsternes Jord alene kom ikke til Pharao.
27. Men Israel boede i Landet Ægypten, i Landet Gosen, og de kom til Eiendom der, og de formerede sig og bleve meget frugtbare der.
28. Og Jakob levede i Ægyptens Land i sytten Aar, og Jakobs Leveaars Dage vare eet hundrede og syv og fyrretyve Aar.
29. Og da Israels Dage nærmede sig, at han skulde døe, da lod han sin Søn Joseph kalde og sagde til ham: dersom jeg, Kjære,

---

Capitel XLVII.

⁹) Jakob, der føler sig ved sit Livs Maal, kalder Livet en Udlændigheds Tilstand, fordi han ei naaede det tilsagte Fædreland, er en Pillegrim paa Jorden og maa døe i et fremmed Land; saa kalder han sine Aar i Sammenligning med Patriarchernes, af hvilke Abraham naaede 175 Aar, Isak 180 Aar; onde, fordi ingen af Fædrene har været prøvet som han; men de Troendes Liv er stedse en Pillegrimsfart, Ps. 119, 19. Phil. 3, 20. ¹¹) Landet Raamses er Landet Gosen, som man siden seer 2 Mos. 1, 11. ¹⁸—²⁰) Det andet Aar, nemlig efterat de havde kjøbt Korn, sandsynligviis Hungersnødens syvende, thi nu skulle de til at saae. Fra Josephs Tid skeede den store Forandring i det ægyptiske Lands Forhold, om hvilken de gamle Beretninger tale; Kongen fik alle Jorder til Eiendom, paa Præsternes nær, af hvilke Besidderne kom til at betale i Forpagtningsafgift eller Grundskat den femte Deel af Afgrøden, hvilket med Hensyn til Ægyptens Frugtbarhed ikke kunde ansees for ubilligt, hvorved man maa betænke, at Kongen i Orienten som Guds Repræsentant staaer i et andet Forhold til Undersaatterne, end andre Steder. Præsterne, som fik deres Deputat af Naturalier, behøvede ikke at sælge deres Landeiendomme som de andre Kaster. Man antager sædvanlig, at Joseph lod de forrige Eiere eller de nuværende Forpagtere flytte ind i Byerne, for at Synet af deres tabte Eiendomme ikke skulde vække Oprør; men Ordene han lod dem gaae over til Byerne fra den ene Ende osv. sigte maaskee snarere til, at han inddeelte Folket i forskjellige Distrikter, der hver havde sin By til Hovedstad, saaledes som vi virkeligen finde Ægypten inddeelt i Nomer. ²⁹) Hvor godt det end gik Jakob og hans

har fundet Naade for dine Øine, da læg din Haand under min Lænd og viis mig Miskundhed og Sandhed; begrav mig da ikke i Ægypten;
30. Men jeg vil ligge hos mine Fædre, og du skal føre mig fra Ægypten og begrave mig i deres Grav. Og han sagde: jeg skal gjøre som du siger.
31. Men han sagde: sværg mig; og han tilsvor ham, og Israel bøiede sig paa sit Hovedgjerde.

Capitel XLVIII.

Jakob nærmer sig sit Endeligt.

1. Og det skeede efter disse Begivenheder, da sagde man til Joseph: see, din Fader han er syg; og han tog sine to Sønner med sig, Manasse og Ephraim.
2. Og man tilkjendegav Jakob og sagde: see, din Søn Joseph kommer til dig; og han gjorde sig stærk og satte sig paa Sengen.
3. Og Jakob sagde til Joseph: den almægtige Gud aabenbarede sig for mig i Lus i Landet Canaan, og velsignede mig;
4. Og sagde til mig: see, jeg vil frugtbargjøre dig og mangfoldiggjøre dig og gjøre dig til en Mængde af Folk og give dette Land til din Sæd efter dig til en evig Eiendom;
5. Og nu dine to Sønner, som ere fødte dig i Landet Ægypten før min Ankomst til dig til Ægypten, de skulle høre mig til; Ephraim og Manasse skulle være mig som Ruben og Simeon;
6. Og den Afkom, som du maatte faae efter dem, den skal høre dig til; efter deres Brødres Navn skulle de kaldes i deres Arvelod.
7. Og jeg, der jeg kom fra Landet Paddan, døde Rachel for mig i Landet Canaan paa Veien, da der endnu var et Stykke Vei, inden man kom til Ephrata, og jeg begravede hende paa Veien til Ephrat, det er Bethlehem.
8. Nu saae Israel begge Josephs Sønner og sagde: hvo ere disse?
9. Og Joseph sagde til sin Fader: dette er mine Sønner, som Gud har givet mig her; og han sagde: led dem, Kjære, til mig, og jeg vil velsigne dem.
10. Og Israels Øine vare tunge af Alderdom; ikke kunde han see; og han lod dem komme nærmere til ham og han kyssede dem og han omfavnede dem.
11. Og Israel sagde til Joseph: jeg havde ikke turdet bede om at see dit Aasyn, og see, Gud har ladet mig see ogsaa din Sæd.
12. Og Joseph førte dem ud fra Jakobs Knæ, og de bøiede sig for hans Aasyn til Jorden.
13. Og Joseph tog dem begge, Ephraim ved sin høire Haand paa venstre Side af Israel, og Manasse i sin venstre Haand paa høire Side af Israel, og lod dem komme nær til ham.
14. Og Israel udrakte sin høire Haand og lagde den paa Ephraims Hoved, og dette var den Yngste, og sin venstre Haand paa Manasses Hoved; med Vidende lagde han sine Hænder; thi Manasse var den Førstefødte.
15. Og han velsignede Joseph og sagde: den Gud, for hvis Aasyn mine Fædre have vandret, Abraham og Isak, den Gud, som vogtede mig fra jeg blev til indtil denne Dag;
16. Den Engel, som har befriet mig fra alt Ondt, skal velsigne Drengene, mit Navn skal nævnes over dem og mine Fædres Navn Abrahams og Isaks, og de skulle tiltage i Mængde midt i Landet.
17. Og der Joseph saae, at hans Fader lagde sin høire Haand paa Ephraims Hoved, da mishagede det ham, og han tog fat paa sin Faders Haand, for at bringe den bort fra Ephraims Hoved paa Manasses Hoved;
18. Og Joseph sagde til sin Fader: Ikke saa, min Fader, thi dette er den Førstefødte; læg din høire Haand paa hans Hoved.

Slægt i Ægypten, saa hævede han dog sit Blik fra den timelige Velstand til den guddommelige Forjettelse. [31]) Israel bøiede sig paa sit Hovedgjerde d. e. lagde sig tilsengs, efterat Joseph var reist, eller takkede Gud i sin Seng for den opfyldte Forjettelse; noget anderledes have de græske Oversættelser og Hebr. 11, 21 læst det.

Capitel XLVIII.

Jakobs Død forberedes anderledes, end de tvende andre Patriarchers; da han døde i et fremmed Land, kom det an paa, at erklære Forjettelsen for fuldgyldig. [3]) Han begynder derfor med at fortælle Guds første Aabenbarelse for ham, ved hvilken han havde faaet en Patriarchs Myndighed og hans Stilling var tilsikkret ham i Guds Rige; [5]) men det kunde synes, at Joseph, som var bleven optagen i et andet Land, gift med en af den fornemste Stammes Døttre der og som er Statsembedsmand, nu ikke skulde høre til Israel; men saa var det ei; derfor adopterer Jakob hans Sønner, indsætter dem i de øvrige Brødres fulde Rettighed, ja endog i de tvendes, som havde forskjertset deres Forrang, Rubens og Simeons. [14]) Med Vidende, Andre: Korsviis lagde han sine Hænder. [16]) Han kalder Gud strax den Engel, fordi Gud baade ved hans Bortgang fra Canaan og hans Tilbagekomst til Landet aaben-

19. Men hans Fader vægrede sig og sagde: jeg veed det, min Søn, jeg veed det, ogsaa han skal blive til et Folk, ogsaa han skal blive stor; men ikke desto mindre skal hans yngste Broder blive større end han, og hans Sæd skal blive til en Fylde af Folk.
20. Og han velsignede dem paa den Dag, idet han sagde: i dig skal Israel velsignes, naar man siger: Gud sætte dig som Ephraim og som Manasse. Og han satte Ephraim foran Manasse.
21. Og Israel sagde til Joseph: see, jeg døer, og Gud skal være med eder og føre eder tilbage til eders Fædres Land.
22. Og jeg har givet dig en Andeel af Landet over dine Brødre, hvilken jeg har taget af Amoritens Haand med mit Sværd og med min Bue.

Capitel XLIX.

Jakobs Afskedsord til sine Børn.

1. Og Jakob kaldte sine Sønner og sagde: Forsamler eder, og jeg skal forkynde eder, hvad der skal møde eder i Dagenes Fremtid;
2. Forsamler eder og hører, Jakobs Sønner, hører paa Israel, eders Fader.
3. Ruben, du min Førstefødte, min Kraft og min Styrkes Førstegrøde! Fortrin i Værdighed og Fortrin i Magt!
4. Overmodig som Vand! du skal intet Fortrin have; thi du har besteget din Faders Seng, ja du har vanæret — mit Leie har han besteget!
5. Simeon og Levi ere Brødre, Voldsredskaber ere deres Vaaben;
6. I deres Raad komme ei min Sjæl, og med deres Forsamling forene sig ei min Ære; thi i deres Vrede dræbte de Mænd, i deres Overmod ombuggede de Qvæget.
7. Forbandet være deres Vrede; thi den var voldsom, og deres Harme, thi den var haard! jeg vil fordele dem i Jakob og adsprede dem i Israel.
8. Du er Juda! dine Brødre skulle prise dig. Din Haand er paa dine Fienders Nakke; din Moders Sønner skulle bøie sig for dig.
9. En Løveunge er Juda — fra Rov du reiser dig, min Søn! Han bøier sig — han ligger som en Løve og som en Løvinde — hvo tør vække ham?
10. Der skal ikke vige Spiir fra Juda, ei Herskerstaven fra hans Fødder, indtil Fredsfyrsten kommer, og ham tilhører Folkenes Lydighed.
11. Ved Viinstokken binder han sit Asen og ved Ranken Asenindens Føl; han vasker sin Klædning i Viin, i Drueblod sin Kjortel.
12. Øinene blusse af Viin, og Tænderne ere hvide af Melk.
13. Sebulon skal boe ved Havets Bred, han skal være ved Skibenes Bred, og hans Side grændser op til Sidon.

---

barede sig igjennem Engle. [19]) Dette gik navnligen i Opfyldelse efter Moses, da Ephraims Stamme blev den mægtigste mod Nord. [22]) At Faderens Forjettelse og Velsignelse havde sin Grund, bevises ved det Stykke Land i Sichem, han gav Joseph forlods til en Belønning for hvad han havde gjort Familien og til Vidnesbyrd om, at de skulde komme tilbage.

Capitel XLIX.

Den døende Patriarch skuer i Aanden det Land, i hvilket hans Sønner skulle boe, kronet med den Velsignelse, Gud havde bestemt dem, og tilsiger i en prophetisk Vision sine Sønner deres kommende Skjebne efter deres Eiendommelighed og Livs Retning. Naar vi ikke kunne paavise Opfyldelsen af Jakobs Ord i hver Stamme, da grunder det sig paa, at vi ikke tilstrækkeligen kjende de enkelte Stammers Historie. Ogsaa i poetisk Henseende har dette Stykke høit Værd. [3]) Ruben, Simeon og Levi have ved deres Brøde forspildt den Førstefødtes Plads og Rettighed; Ruben, see 35, 22; 1. Krøn. 5, 1. Simeon og Levi, see Cap. 34. [7]) Simeon fik ingen bestemt Grændse, men Stæder i Juda Stamme. Jos. 19, 2-8, cfr. 15, 1-12, og søgte derfor at erstatte det Manglende ved Erobringer, 1. Krøn. 4, 33; Levi Stamme blev, som bekjendt, fordeelt rundt om i Landet i 48 Stæder, men Straffen blev ved Guds Barmhjertighed til en Velgjerning. Juda blev den fornemste Stamme, til hvilken al Forrang 4. Mos. 2, 2. Dom. 1, 2; knyttede sig, af hvilken Israels Kongeslægt og Messias udgik; derfor den maleriske Beskrivelse af Løven. Den hele Forudsigelses Hovedsum samler sig i den messianske Spaadom i V. 10, der vel udlægges paa mange forskjellige Maader, men som dog tydeligt betegner Judas kommende Herlighed. Ikke skulde dens Overherredømme forsvinde, indtil Schilo kommer, ɔ: enten indtil man er kommen til Ro, Hvile, eller indtil den sande Fyrste er kommen, hvem Folkenes Lydighed tilhører. Og at denne skal være en Fredens Fyrste, betegnes videre ved den skjønne Beskrivelse. [11]) De Fredens Gaver og Goder, Juda skal nyde. [13]) Sebulons Stammes Beliggenhed op til den

14. Isaschar er et stærkt knoklet Asen, som ligger mellem Staldene;
15. Han skuer Roligheden, at den er god, og Landet, at det er yndigt, og han bøier sin Skulder til Byrden og bliver skatskyldig.
16. Dan skal dømme sit Folk, som enhver af Israels Stammer;
17. Dan skal være en Slange paa Veien, en Cerast paa Stierne, som stikker Hestens Hæl og dens Rytter falder bag af.
18. Paa din Frelse haaber jeg Herre!
19. Gad! En Hob skal trænge dig, og han skal trænge den tilbage.
20. Fra Ascher kommer det Fede, hans Brød — og han giver kongelige Lækkerheder.
21. Naphtali er en flygtende Hind — han taler Skjønheds Ord.
22. En frugtbar Green er Joseph, en frugtbar Green ved Kilden—Døttre gaae over Muren.
23. Og de gjorde ham det bittert og skjøde paa ham og forfulgte ham, de Bueskyttere,
24. Men fast blev hans Bue, og hans Arme vare behændige; fra Jakobs Vældiges Hænder — derfra — den, som er Hyrde, Israels Klippe;
25. Fra din Faders Gud — og han skal hjælpe dig, og den Almægtige, og han skal velsigne dig — skal komme Himmelens Velsignelse fra oven, Dybets Velsignelse, som hviler nedenunder, Brysters og Livs Velsignelse.
26. Din Faders Velsignelse stige høit over Bjergenes Velsignelse indtil de evige Høies Lyst, de skulle være over Josephs Hoved og over Issen af hans Brødres Fyrste!
27. Benjamin er en Ulv, der røver; om Morgenen fortærer han Bytte og om Aftenen fordeler han Rov.
28. Alle disse ere Israels tolv Stammer, og dette er det, som deres Fader talede til dem, og han velsignede dem, hver efter sin Velsignelse velsignede han dem.
29. Og han befalede dem og sagde til dem: jeg samles til mit Folk, begraver mig hos mine Fædre i den Hule, som er paa Ephron Chititens Mark,
30. I den Hule, som er paa Marken Machpela, som er ligeoverfor Mamre i Landet Canaan, hvilken Abraham kjøbte med Agren af Chititen Ephron til en Begravelses Eiendom.
31. Der have de begravet Abraham og Sara, hans Hustru, der have de begravet Isak og Rebekka, hans Hustru, og der har jeg begravet Lea;
32. Eiendoms Marken og Hulen, som er derpaa, fra Chets Sønner.
33. Da Jakob havde gjort Ende paa at byde sine Børn dette, da tog han sine Fødder op i Sengen og opgav Aanden og blev samlet til sine Fædre.

Capitel L.

Jakobs Begravelse Josephs sidste Adfærd mod sine Brødre og hans Død.

1. Da faldt Joseph over sin Faders Ansigt og græd over ham og kyssede ham.

---

phøniciske Kyst s. Jos. 19, 11 f. [14]) Æselet, der er smukkere og større i Orienten, end hos os, betegner ingen Haan men en Hæder, Udtryk for Styrke og Udholdenhed; denne selvbevidste Kraft udtrykkes ved: at det ligger mellem Staldene o: de aabne Sommerstalde, hvori Qvæget holdes; Isaschars Bolig var paa den esdraelonitiske Slette, som saa ofte var en Krigens Skueplads i Israel. [16]) Skjøndt Dan er en Slavindes Søn, skal han dog herske ligesaagodt som en anden Stamme; om dens krigerske Færd have vi enkelte Beretninger Dom. 18. [18]) Et Udbrud af den legemlig afmægtige, men i Aanden stærke Olding. [19]) Gad paa hin Side Jordan, norden for Ruben, var meget udsat for fiendtlige Angreb; isvrigt er det Specielle dunkelt her, som i følg. V. [20]) Ascher, der fik et frugtbart Jordstrøg langs med Carmel Bjerget. [21]) En Hind er i det hebraiske Digtersprog Billede paa Skjønhed og Herlighed; Naphtali boede ved Foden af Libanon udtil Genezareth Søen, Jos. 19, 32 — 36. [22]) Med Forkjærlighed udmaler Faderen Josephs Lykke, idet han tillige dvæler med Lyst ved den forbigangne Tid. Han sammenligner ham først med et Frugttræ, hvis Døttre, Grene, gaae over Muren; [23]) beskriver dernæst de Forfølgelser, for hvilke han i sin Ungdom har været udsat og den guddommelige Hjælp, der saa beskjermende har reddet ham ud af alle Farer og fremdeles vil give ham rig Velsignelse. [24]) Jakobs Vældige o: Jehova, Hyrden som vaagede over ham, Israels Klippe, paa hvilken han kan forlade sig. Andre oversætte: som vogtede Israels Steen, og mene, at det sigter til Jakobs Drøm, da han hvilede paa Stenen; [26]) Denne Velsignelse skal naae til den yderste Grændse; men alle Beskrivelser sigte ikkun til den timelige Velstand; medens det sande aandelige Herredømme tilsikkres Juda. [27]) Et Billede paa Benjaminiternes krigerske Sind, hvorved denne Stamme nær var gaaet til Grunde. Dom. 20. [29]) Hvad han havde paalagt Joseph, det byder den døende Patriarch nu alle sine Sønner; men denne Anordning om hans Begravelse er den Troendes Forvisning om Slægtens Hjemkomst til det bestemte Land.

2. Og Joseph befalede sine Tjenere, Lægerne, at balsamere hans Fader; saa balsamerede Lægerne Israel.
3. Og de fyrretyve Dage vare til Ende — thi saa mange Dage bruge Balsamererne; — da begræd Ægypterne ham i halvfjerdsindstyve Dage.
4. Og da Begrædelsens Dage vare forbi, da talede Joseph til Pharaos Huus, idet han sagde: dersom jeg har fundet Naade for eders Dine, saa taler for Pharaos Øren og siger:
5. Min Fader tog en Eed af mig, idet han sagde: see, jeg døer! i min Grav, hvilken jeg har ladet mig grave i Landet Canaan, der skulle I begrave mig; og nu vilde jeg gjerne drage op og begrave min Fader og komme igjen.
6. Og Pharao sagde: drag op og begrav din Fader, som han har taget dig i Eed.
7. Og Joseph drog op for at begrave sin Fader, og med ham droge alle Pharaos Tjenere op, de Gamle i hans Huus og alle de Gamle i Ægyptens Land;
8. Og Josephs gandske Huus og hans Brødre og hans Faders Huus; ikkun deres smaa Børn og deres smaa Qvæg og deres store Qvæg lode de blive i Landet Gosen.;
9. Baade Vogne og Ryttere droge op med dem, og det blev en meget svar Leir.
10. Der de kom til Tærskepladsen Atad, som er paa hiin Side Jordan, da sørgede de der ved en stor og meget svar Sorg, og han lod holde Sorg over sin Fader i syv Dage.
11. Og Canaaniten, som boede i Landet, saae Sorgen ved Tærskepladsen Atad og sagde: det er en svar Sorg for Ægypterne; derfor kaldte man dette Steds Navn Ægypternes Sorg, hvilket er paa hiin Side Jordan.
12. Saa gjorde hans Sønner ved ham saaledes, som han befalede dem,
13. Idet hans Sønner førte ham til Landet Canaan og begrove ham i Hulen paa Marken Machpela, hvilken Mark Abraham havde kjøbt til en Begravelses-Eiendom af Chititen Ephron, den er ligeover for Mamre.
14. Og Joseph vendte igjen tilbage til Ægypten, han og hans Brødre og alle, som vare dragne op med ham, for at begrave hans Fader, efterat have begravet sin Fader.
15. Men der Josephs Brødre saae, at deres Fader var død, da sagde de: hvad om Joseph nu hader os og vil gjengjælde os alt det Onde, som vi have gjort imod ham?
16. Og de beskikkede nogen til Joseph og lode ham vide: din Fader har befalet os før han døde og sagt:
17. Saa skulle I sige til Joseph: ak! Kjære, forlad dine Brødres Synd og deres Overtrædelse, thi ondt have de gjort imod dig, og nu, tilgiv dog din Faders Guds Tjeneres Overtrædelse. Og Joseph græd, der de sagde det til ham.
18. Og hans Brødre gik selv frem og faldt ned for hans Ansigt og sagde: see, vi ere dine Tjenere.
19. Og Joseph sagde til dem: frygter ikke, thi mon jeg var i Guds Sted.
20. I have vel tænkt Ondt imod mig, men Gud har tænkt mig det til det Gode, for at gjøre som paa denne Dag, nemlig at holde meget Folk ved Live.
21. Og nu frygter ikke, jeg skal underholde eder og eders smaa Børn. Saa trøstede han dem og talede til deres Hjerte.
22. Men Joseph blev boende i Ægypten, han og hans Faders Huus, og Joseph blev eet hundrede og ti Aar gammel;
23. Og Joseph saae Børn i tredie Led for Ephraim; ogsaa Børn af Machir, en Søn af Manasse, bleve fødte paa Josephs Knæ.
24. Og Joseph sagde til sine Brødre: jeg døer, men Gud skal visseligen besøge eder og føre eder fra dette Land til det Land, som han har tilsvoret Abraham, Isak og Jakob.
25. Og Joseph tog en Eed af Israels Børn idet han sagde: Gud skal visseligen besøge eder, og I skulle føre mine Been herfra.
26. Saa døde Joseph eet hundrede og ti Aar gammel; og de balsamerede ham og lagde ham i en Kiste i Ægypten.

Capitel L.

[2]) Efter de græske Beretninger vare der i Ægypten særskilte Læger for hver Sygdom, derfor var alt opfyldt med Læger; siden blev der en egen Stand af Balsamerere: den ægyptiske Maade at balsamere, hvilken her brugtes, hvorved Indvoldene bleve tagne ud og Legemet fyldt med vellugtende Sager, er forskjellig fra den hebraiske, hvorved Legemet blot blev omsvøbt med Baand, indenfor hville vellugtende Urter lagdes. Den ægyptiske kom her Joseph meget tilpas. [4]) Formedelst Sorgen turde han ikke selv nærme sig Pharao. [10]) Tærskepladse i Orienten ere ikke som vore Loer indesluttede af Tag og Muur, men høitliggende Pladse under aaben Himmel. Man seer ogsaa, at de gjorde en stor Omvei, rimeligviis for den ubeqvemme Veis Skyld. Da Ægypterne ikke gik med over Jordan (V. 13), saa anstilledes der en stor Sorgehøitid. [14]) Ogsaa disse sidste Begivenheder vise Samvittighedens Magt og Josephs ophøiede Characteer.

Anden Mosebog.

Capitel I.

Israeliterne plages af Ægyptens Konge.

1. Disse ere Navnene paa Israels Sønner, som kom til Ægypten; med Jakob kom de ind hver med sit Huus:
2. Ruben, Simeon, Levi og Juda,
3. Isaschar, Sebulon, Benjamin,
4. Dan, Naphtali, Gad, Ascher;
5. Og alle Personer, som vare udkomne af Jakobs Lænd, vare halvfjerdsindstyve; men Joseph var i Ægypten.
6. Og Joseph døde og alle hans Brødre og denne gandske Slægt.
7. Og Israels Børn formerede sig og bleve til en Vrimmel og tiltoge og bleve stærkere overmaade meget, og Landet blev fuldt af dem.
8. Men der opstod en ny Konge over Ægypten, som ikke kjendte Joseph;
9. Og han sagde til sit Folk: see, Israels Børns Folk er flere og stærkere end vi;
10. Velan, vi ville handle snildeligen imod det, at det ei skal formere sig; thi det kan skee, at der indtraf en Krig, da kunde og det forene sig med vore Fjender og stride imod os og drage op af Landet.
11. Og de satte over dem Skattefogder for at plage dem med deres Byrder; og det byggede Forraadssteder for Pharao, Pithom og Raamses.
12. Og som de plagede det, saa tog det til og saa udbredte det sig; og de havde Afsky for Israels Børn.
13. Og Ægypterne kom Israels Børn til at trælle med Vold.
14. Og de gjorde deres Liv bittert med haard Trældom, med Leer og Teglsteen og med al Slags Trældom paa Marken, med al deres Tjeneste, i hvilken de tjente dem, med Vold.
15. Og Kongen i Ægypten sagde til de hebraiske Jordemødre, af hvilke den ene hed Schiphra, den anden hed Puah,
16. Saaledes: naar I hjelpe de hebraiske Qvinder under Fødselen, og I see paa Stolene: dersom det er en Søn, da skulle I dræbe ham, men hvis det er en Datter, da maa hun leve.
17. Men Jordemødrene frygtede Gud og gjorde ikke som Kongen af Ægypten havde sagt, men lode Drengene leve.
18. Og Kongen af Ægypten lod Jordemødrene kalde og sagde til dem: hvorfor gjøre I denne Ting, at I lade Drengene leve?
19. Og Jordemødrene svarede Pharao: fordi de hebraiske Qvinder ikke ere som de ægyptiske; men de ere livskraftige; førend Jordemoderen kommer til dem, have de født.
20. Derfor gjorde Gud vel imod Jorde-

Capitel I.

Med denne Bog begynder en ny Udvikling af Guds Rige; Forudsigelsen om at Familien skulde blive til et talrigt Folk og at dette Folk skulde blive haardt plaget, er gaaet i Opfyldelse; vi finde Folket indøvet i al Ægyptens Kunstforstandighed, men tillige, som man kan tænke sig efter en lang Trællestand, som et kjødeligt, haardnakket og gjenstridigt, i Lykken overmodigt, i Ulykken forsagt Folk. Men dette Folk havde dog Gud formedelst Forjettelserne til Fædrene udseet til sine Planer af fri Naade, og ligesom dets Befrielse, saa begyndte og dets Opdragelse med denne Tid; som dunkle Erindringer levede Mindet om Forfædrene og om Forfædrenes Gud i Folket, men sammenblandet med ægyptisk Overtro. Derfor blev Troens Pagt med Stamfædrene til en Lovens Pagt med Israel. Men da her ikkun skal fortælles, hvorledes Opdragelsen til Guds Rige skeede, saa forbigaaes det lange Ophold i Ægypteu, som ikke hørende med til Theokratiets Historie. [8]) En ny Konge, rimeligviis af en ny Kongestamme. Det var en Grundsætning hos de ægyptiske Konger, ikke at bruge Indfødte men Fremmede til deres store Bygninger, hvis Mindesmærker endnu forbause os. [11]) Pithom, den By, som paa Græsk kaldtes Patumos, laae paa den østlige Nilbred, hvorved der gik en Canal fra Pelusium til det røde Hav. Raamses, 1 Mos. 47, 11, Heroonpolis, ogsaa henimod Arabien; disse Stæder skulde de bygge ɔ: befæste, udvide. [14]) Leeret, æltet med Straa, som Bindingsmiddel, bliver tørret i Solen; af saadan Materie ere Pyramiderne byggede. Trældom paa Marken var især haard, da Agerdyrkningen formedelst den kunstige Vanding af Nilen er et vanskeligt Arbeide, der overlades Trælle. [19]) Reisebeskriverne fortælle, at de arabiske Nomaders Qvinder endnu sjeldent trænge

mødrene, og Folket tog til og de bleve meget stærke.

21. Og det skeede, efterdi Jordemødrene frygtede Gud, da gjorde han dem Huse;

22. Men Pharao befalede hele sit Folk og sagde: hver Søn, som fødes, ham skulle I kaste i Floden, men hver Datter skulle I lade leve.

Capitel II.

Moses fødes og opdages.

1. Men en Mand af Levi Huus gik og tog en Levi Datter;

2. Og Qvinden undfik og fødte en Søn, og da hun saae ham, at han var skjøn, da skjulte hun ham i tre Maaneder;

3. Og da hun ikke længere kunde skjule ham, da tog hun for ham en Kiste af Rør, klinede den med Leer og med Beeg og lagde Drengen deri og satte den i Sivet ved Bredden af Floden.

4. Men hans Søster stod langt borte for at see, hvorledes det vilde gaae ham.

5. Da kom Pharaos Datter for at bade sig ved Floden, og hendes Piger gik ved Siden af Floden, og hun saae Kisten mellem Røret og hun sendte sin Tjenestepige hen, og hun tog den.

6. Og hun aabnede den og saae ham, Barnet, og see, det var en grædende Dreng; og hun ynkedes over ham og sagde: af Hebræernes Børn er det eet.

7. Da sagde hans Søster til Pharaos Datter: skal jeg lade dig hente en Amme af de hebraiske Qvinder, at hun kan opamme dig Barnet?

8. Og Pharaos Datter sagde til hende: gaae! og Pigen gik og kaldte ad Barnets Moder;

9. Og Pharaos Datter sagde til hende: tag dette Barn og am mig det op, og jeg vil give dig din Løn; og Qvinden tog Barnet og ammede ham op.

10. Og Barnet blev stort, og hun bragte ham til Pharaos Datter, og hun antog ham som en Søn: og hun kaldte hans Navn Moses og sagde: thi af Vandet har jeg draget ham op.

11. Og det skeede i de Dage, der Moses var bleven stor, da gik han ud til sine Brødre og saae paa deres Byrder, og han saae en ægyptisk Mand, som slog en hebraisk Mand iblandt hans Brødre.

12. Og han vendte sig hid og did, og da han ingen saae, slog han Ægypteren ihjel og skjulte ham i Sandet.

13. Og han gik ud den næste Dag, og see, to hebraiske Mænd skjændtes, og han sagde til den, som gjorde Uret: hvorfor slaaer du din Næste?

14. Men denne sagde: hvo har sat dig til en Fyrste og Dommer iblandt os? troer du at kunne slaae mig ihjel, saaledes som du slog Ægypteren ihjel? og Moses frygtede og sagde: sandeligen, denne Gjerning er bleven bekjendt.

15. Men da Pharao hørte denne Gjerning, da søgte han at ihjelslaae Moses; og Moses flygtede fra Pharaos Aasyn og nedsatte sig i Landet Midian og satte sig ved en Brønd.

16. Og en Præst i Midian havde syv Døttre, og de kom og øste Vand og fyldte Renderne for at vande deres Faders Faar;

17. Men Hyrderne kom og joge dem bort; da stod Moses op og hjalp dem, og de vandede deres Qvæg.

18. Og de kom til Reuel deres Fader, og han sagde: hvi komme I saa snart idag?

19. Og de sagde: en ægyptisk Mand har friet os fra Hyrdernes Haand, og han øste ogsaa for os og vandede Qvæget.

20. Da sagde han til sine Døttre: og hvor er han? hvorfor have I forladt Manden? Kalder ham, at han kan spise hos os.

---

til Jordemødre. [21]) Han gjorde dem Huse; dem synes at være Israeliterne, Andre mene at det er Jordemødrene, endskjøndt Pron. er Mask. Meningen er: han forøgede deres Velstand. Man seer, hvorledes Kongens Ondskab tog til; hvad han før kun havde vovet hemmeligt, det befalede han nu aabenbart.

Capitel II.

[1]) Tog ɔ: havde taget; thi Moses Søskende Aron og Mirjam vare allerede fødte. [2]) Skjøn sml. Ap. Gj. 7, 20; Hebr. 11, 23. [3]) Denne Kiste benævnes paa Hebraisk med samme Ord, som Noahs Ark; ved Rør menes sandsynligt det i Ægypten saa brugelige Papyrus, af hvilket mange Ting forfærdigedes. [10]) Paa Ægyptisk skal Mo betyde Vand og udsche den Reddede, altsaa den af Vandet Reddede, hvorfor den græske Oversættelse skrev Moyses. I denne Moses Opdragelse sees Guds Plan; fra sin Faders Huus kunde han tage Mindet om sit Folks Undertrykkelser med sig; ved Pharaos Hof blev han indviet i al Ægyptens Viisdom, Ap. Gj. 7, 22. Han følte ogsaa Kald i sig til [11]) at vorde Folkets Befrier; men Guds Veie ere ikke Menneskets; den hidsige Mand skulde modnes i Forsøgelsens og Forventningens Skole, indtil han havde lært den Ydmyghed, at den store Befrielse ikke kunde være Menneskeværk, men Guds Værk. [16]) Midianiterne, et med Israel beslægtet Folk, 1 Mos. 25, 2; droge som Nomader om i den

21. Saa samtykkede Moses i at blive hos Manden, og han gav ham sin Datter Zippora,
22. Og hun fødte ham en Søn, og han kaldte hans Navn Gerschom, thi han sagde: jeg har været Udlænding i et fremmed Land.
23. Og det skeede lang Tid derefter, da døde Kongen af Ægypten, og Israels Børn sukkede over Trældommen og raabte; og deres Raab over deres Trældom kom op for Gud.
24. Og Gud hørte deres Suk, og Gud ihukom sin Pagt med Abraham og med Isak og med Jakob.
25. Saa saae Gud til Israels Børn og kjendte dem.

Capitel III.

Moses Kaldelse.

1. Og Moses vogtede Qvæget for sin Svigerfader Jethro, Præst i Midian, og førte Qvæget bag i Ørken og kom til Guds Bjerg, til Horeb.
2. Og Jehovas Engel lod sig tilsyne for ham i en Ildslue midt ud af en Tornebusk, og han saae, og see, Tornebusken brændte i Ilden og Tornebusken blev ikke fortæret.
3. Da sagde Moses: jeg vil vige til Siden og see det store Syn, hvorfor Tornebusken ikke opbrændes.
4. Men Jehova saae, at han veeg tilside for at see, og Gud kaldte paa ham midt ud af Tornebusken og sagde: Moses! Moses! og han sagde: see, her er jeg.
5. Og han sagde: kom ikke nær herhid, drag dine Sko af dine Fødder; thi det Sted, paa hvilket du staaer, er en hellig Jord.
6. Og han sagde: jeg er din Faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud; da tilhyllede Moses sit Ansigt, thi han frygtede for at see hen til Gud.
7. Og Jehova sagde: jeg har visseligen seet mit Folks Lidelse, som er i Ægypten, og jeg har hørt deres Raab over dem, som plage dem, thi jeg kjender deres Smerter;
8. Og jeg er nedstegen for at redde det af Ægypternes Haand, og for at føre det op af dette Land til et godt og udstrakt Land, som flyder med Melk og Honning, til Canaaniternes, Chititernes, Emoriternes, Pheresiternes, Chiviternes og Jebusiternes Sted.
9. Og nu see, Israels Børns Skrig er kommen til mig, og jeg har ogsaa seet den Trængsel, med hvilken Ægypterne plage dem;
10. Og nu gaae, og jeg vil sende dig til Pharao, og udfør mit Folk, Israels Børn, af Ægypten.
11. Og Moses sagde til Gud: hvo er jeg, at jeg skulde gaae til Pharao og at jeg skal udføre Israels Børn af Ægypten?
12. Og han sagde: fordi jeg vil være med dig; og dette skal være dig et Tegn, at jeg har sendt dig: naar du faaer udført Folket af Ægypten, da skulle I tjene Gud paa dette Bjerg.
13. Og Moses sagde til Gud: see, naar jeg kommer til Israels Børn og siger til dem: eders Faders Gud har sendt mig til eder, da ville de sige til mig: hvad er hans Navn? Hvad skal jeg da sige til dem?
14. Og Gud sagde til Moses: jeg skal være

arabiske Ørk; her finde vi en Stamme i Nærheden af Horeb. [21]) Nogen Utydelighed er der med Hensyn til Moses Hustrues Familie, fordi det hebraiske Ord kan betyde baade Svigerfader og Svoger. Det synes som om Reuel var Stammens Overhoved, Fader til Jethro og Hobab, og at Moses Hustru Zippora var en Datter af Jethro, som altsaa var Moses Svigerfader. Andre antage, at Reuel ogsaa hed Jethro, Andre at Jethro og Hobab er een Person; den første Mening synes den rimeligste, 18, 17; 4 Mos. 10, 29. [25]) Kjendte dem ɔ: vedkjendte sig dem.

Capitel III.

[1]) Bag i Ørken er i den inderste Deel af Ørken, hvis af Granit og Porphyr bestaaende Bjerge kaldes Sinai, nu Dschebel Muse; en af Bjergspidserne Horeb; dette kaldes her Guds Bjerg formedelst de følgende Aabenbarelser. I fyrretyve Aar (Ap. Gj. 7, 30) havde Moses tjent; hans kjødelige Iver og syndige Heftighed for sine Landsmænds Befrielse var nu forsvundet, og Gud brugte det rensede Redskab til sine Hensigters Udførelse. [2]) En Tornebusk var Israel, forkuet og undertvungen, haardt forsøgt i Trængselens Ild (5 Mos. 4, 20), men den Ild, der brændte det, fortærede det dog ikke, fordi Gud bevarede det. [5]) Ved Jehovas Nærværelse var dette Sted helliget; derfor turde den Fodsaal, som havde berørt den forbandede Jord, ikke berøre den hellige Jordbund; den Skik at afdrage Skoene, naar man betræder et helligt Sted, findes hos Ægypter, Araber, Braminer og Andre. [11]) Gandske anderledes end ved sin første Optrædelse erkjender nu Moses med Ydmyghed sin Stilling: hvo er jeg! Gud bestyrker ham Sendelsen ved et Tegn, men med et saadant, som endnu laae i Fremtiden og altsaa fordrede Tro. [14]) Ægypterne, som alle Hedninger, gjorde sig meget til af deres Guders mange Navne og Be-

den, som jeg skal være; og han sagde: saa skal du sige til Israels Børn: „Jeg skal være" har sendt mig til eder.

15. Og Gud sagde endvidere til Moses: saa skal du sige til Israels Børn: Jehova, eders Faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud, har sendt mig til eder; dette er mit Navn evindeligen og denne er min Ihukommelse fra Slægt til Slægt.

16. Gaae og samle de Ældste af Israel, og du skal sige til dem: Jehova, eders Fædres Gud, har ladet sig tilsyne for mig, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, idet han sagde: jeg har seet til eder og til det, som er vederfaret eder i Ægypten.

17. Og jeg haver sagt: jeg vil føre eder op af Elendigheden i Ægypten til Canaaniternes, Chititernes, Amoriternes, Pheresiternes, Chiviternes og Jebusiternes Land, til et Land, der flyder med Melk og Honning.

18. Og de skulle høre din Røst, og du skal gaae, du og de Ældste i Israel, til Kongen i Ægypten og I skulle sige til ham: Jehova, Hebræernes Gud, har mødt os, og nu, lad os gaae tre Dages Reise hen i Ørken og offre til Jehova vor Gud.

19. Og jeg veed det, at Kongen af Ægypten ikke vil tilstede eder at gaae og det ikke engang ved en stærk Haand;

20. Derfor skal jeg udrække min Haand og slaae Ægypten med alle mine Vidundere, hvilke jeg vil gjøre i dets Midte, og siden efter skal han lade eder fare.

21. Og jeg vil give dette Folk Naade i Ægyptens Øine, og det skal skee, at naar de skulle gaae, da skulle de ikke gaae tomhændede.

22. Men en Qvinde skal begjære af sin Naboerske og af den, hun er i Huus med, Sølvkar og Guldkar og Klæder, og I skulle lægge dem paa eders Sønner og eders Døtte, og I skulle skille Ægypterne derved.

Capitel IV.

Moses Vægring og Guds Befaling.

1. Da svarede Moses og sagde: og see! de ville ikke troe mig og ikke høre paa min Røst; thi de ville sige: Jehova har ikke ladet sig tilsyne for dig.

2. Og Jehova sagde til ham: hvad er det, du haver i din Haand? og han sagde: en Stav.

3. Og han sagde: kast den til Jorden — og han kastede den til Jorden; og den blev til en Slange og Moses flyede tilbage for den.

4. Og Jehova sagde til Moses: udræk din Haand og grib fat paa dens Hale, og han udrakte sin Haand og greb fat paa den, og den blev til en Stav i hans Haand —

5. Paa det at de skulle troe, at Jehova har aabenbaret sig for dig, deres Fædres Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud.

6. Og Jehova sagde endvidere til ham: stik din Haand i din Barm, og han stak sin Haand i sin Barm og drog den ud igjen, og see, hans Haand var spedalsk som Snee.

7. Og han sagde: stik din Haand igjen i din Barm, og han stak sin Haand i sin Barm og han drog den ud af sin Barm, og see, den var bleven igjen som hans Krop.

8. Og det skal skee, dersom de ikke ville

---

tegnelser; i Modsætning hertil kalder den sande Gud sig: Jeg skal være den, som jeg skal være (eller: jeg er den, som jeg er), hvorved han betegner sig som den Uforanderlige, den, der har det evige Liv i sig og af sig selv, af hvem alt Liv udgaaer; derfor kaldes Hedningernes Afguder: de ikke Værende, Intet. Heraf det hebr. Ord: Jehova, som man i nyere Tid mener blev udtalt som Jahve. [18]) Gud forlanger først af Pharao det Mindre, og forkynder forud, at selv dette vil han ei beqvemme sig til; saa dølger han ei for Moses Vanskeligheden af hans Hverv og dets lykkelige Udførelse, baade for at ydmyge og ophøie ham. [19]) Ikke engang ved en stærk Haand ɔ: han vil end ikke underkaste sig Guds mægtige Villie og Undergjerninger strax, men siden skulde det skee; [21]) ja endog i den Grad skulde det være dem magtpaaliggende, at faae Israeliterne til at drage ud af Ægypten, at de skulde medgive dem Guld- og Sølvkar i rig Mængde. Saaledes vilde Gud anordne det og derved opfylde den Abraham (1 Mos. 15, 14) givne Forjettelse. Der tales aldeles ikke i Texten om, at Israeliterne skulde laane eller hemmelig bestjæle Ægypterne, men Gud vilde give dem Naade for Ægypternes Øine, og de skulde begjære det og faae det; thi naar Gud antog sig Israel, sin førstefødte Søn, da fuldendte han dets Befrielse.

Capitel IV.

[1]) Denne Vægring viser tydeligt, hvorledes det hele store Værk ikke var Menneskegjerning; thi Moses vilde selv gjerne være fri; indtil det Moment, da Gud strengt befalede ham det, vægrede han sig, men fra det Øieblik af var han den Urokkelige. [3]) Ved de Tegn, han fik, blev det ham betydet, at al Ægyptens Troldoms Magt intet skulde formaae imod ham. [6]) Spedalskhed er den gruelige Udslet, om hvilken det Nærmere forekommer

troe dig og ikke høre det første Tegns Røst, saa skulle de troe det andet Tegns Røst.

9. Og det skal skee, dersom de end ikke ville troe disse twende Tegn og ikke høre din Røst, da skal du tage af Flodens Vand og udgyde det paa det Tørre, da skal det Vand, som du tager af Floden, det skal blive til Blod paa det Tørre.

10. Og Moses sagde til Jehova: tillad mig, min Herre, jeg er ikke en Mand til at føre Ordet, hverken igaar eller iforgaars eller fra den Dag, da du talede til din Tjener, thi jeg har et svært Maal og en svær Tunge.

11. Og Jehova sagde til ham: hvo giver Mennesket Mund eller hvo gjør stum eller døv eller seende eller blind; mon ikke jeg, Jehova?

12. Og nu, gaae du kun, og jeg skal være med din Mund og lære dig, hvad du skal tale.

13. Men han sagde: tillad mig, min Herre! send dog den, hvem du vil sende.

14. Da blussede Jehovas Vrede op mod Moses og han sagde: er ikke din Broder Leviten Aron? jeg veed, at han kan tale vel; og see, han skal gaae dig imøde, og naar han seer dig, da skal han glæde sig i sit Hjerte;

15. Og du skal tale til ham og lægge Ordene i hans Mund, og jeg vil være med din Mund og med hans Mund og lære eder, hvad I skulle gjøre;

16. Og han skal tale for dig til Folket, og det skal skee, at han skal være din Mund og du skal være ham en Gud.

17. Og denne Stav skal du tage i din Haand, med hvilken du skal gjøre Tegnene.

18. Og Moses gik tilbage til sin Svigerfader Jethro og sagde til ham: jeg vil, Kjære, gaae og vende tilbage til mine Brødre, som ere i Ægypten, og jeg vil see, om de endnu leve; og Jethro sagde til Moses: gak i Fred!

19. Og Jehova sagde til Moses i Midian: gaae, vend tilbage til Ægypten, thi alle de Mænd ere døde, som søgte efter dit Liv.

20. Saa tog Moses sin Hustru og sine Børn og lod dem sidde op paa et Asen, og vendte tilbage til Landet Ægypten; men Moses tog Guds Stav i sin Haand.

21. Og Jehova sagde til Moses: naar du gaaer for at vende tilbage til Ægypten, da tænk paa alle de Vidundere, hvilke jeg har betroet i din Haand, og gjør dem for Pharaos Aasyn, og jeg vil forhærde hans Hjerte, at han ikke skal bortskikke Folket;

22. Og du skal sige til Pharao: saa siger Jehova: Israel er min førstefødte Søn.

23. Og naar jeg siger til dig: lad min Søn fare, at han kan tjene mig, men du vægrer dig ved at lade ham fare; see, saa vil jeg ihjelslaae din Søn, din Førstefødte.

24. Men det skeede paa Veien i Herberget, at Jehova rammede ham og søgte at slaae ham ihjel;

---

3 Mos. 13 Cap. [9]) Nilen er den store Naturmagt i Ægypten; men Jehova skulde bevise sig som dens Herre. [14]) Moses Troessvaghed grundede sig paa, at han saae paa sin Person, istedetfor at overlade sig gandske til den guddommelige Naade; derfor skeede der den Forandring, at Aron blev givet ham til Medhjælper; og saaledes viser selv Moses Svaghed hen paa en fuldkomnere Befrier. Betegnende er her Udtrykket Leviten; thi derved antydes allerede hans tilkommende Stilling, der saa klart tilkjendegives ved, at Moses skulde være hans Gud, den, der indgav ham Ordene, Aron hans Mund. Saaledes bestemmes allerede her Forholdet mellem Propheterne og Præstestanden i Israel. [19]) Den Pharao, som havde levet i Moses Ungdom, maaskee af en gandske anden Kongestamme, var død; den nærværende havde sandsynligviis intet hørt om Moses. [21]) Og jeg vil forhærde Pharaos Hjerte. Ti Gange tilskrives Pharaos Forhærdelse Gud, ti Gange tilskrives den ham selv; dette grunder sig paa en dyb Betragtning af Guds Styrelse og Menneskets Frihed, hvilken gjentager sig overalt i Menneskets Forhold til Gud; Gud straffer stedse Synden med Synden, og forsaavidt er Forhærdelsen Guds Værk, som hans Straf; men idet Mennesket fra den for Guds Naade modtageligere Stemning gaaer over til den haardere og gjenstridigere, der kan gaae over til fuldkommen Forhærdelse, bliver det Mennesket selv, som hengiver sig til det Ondes Magt. Jo mere Gud viste sin Magt over Pharao, hvilken Magt skulde bløds gjøre og bøie hans Hjerte, desto mere forhærdede han sig imod den; men denne Forhærdelse indeholdt ogsaa den af Gud forudsagte og forudbestemte Straf, der endte med hans Undergang. Saaledes er det samme Evangelium en Dødsens Lugt til Død for dem, som fortabes, men en Livsens Lugt til Liv for dem, som frelses, 2 Cor. 2, 16. [22]) Hvor aldeles Alt var Guds Værk, tilkjendegiver han og ved at kalde Israel sin førstefødte Søn, og derved betegne de Troendes høiere Bestemmelse, Kronen af alle Forjettelser; Israel er derved sat som Mellemled imellem Fortid og Fremtid. [25]) Omskjærelsen er Pagtens umistelige Tegn i Israel, hvilket Gud havde sat til bestandig Betingelse imellem sig og Abrahams Slægt, 1 Mos. 17, 12-14. Moses havde forsømt den; men da Gud saa eftertrykkeligt vaager over Tegnet paa sin

25. Da tog Zippora en skarp Steen og afskar sin Søns Forhud og kastede den for hans Fødder og sagde: du er mig en Blodbrudgom;
26. Og han aflod fra ham; da sagde hun: en Blodbrudgom — med Hensyn til Omskjærelsen.
27. Og Jehova sagde til Aron: gaae Moses imøde til Ørken; og han gik, og han mødte ham ved Guds Bjerg, og han kyssede ham.
28. Og Moses forkyndte Aron alle Jehovas Ord, hans, som havde udsendt ham, og alle de Tegn, som han havde befalet ham;
29. Og Moses og Aron gik, og de samlede alle de Ældste af Israels Børn.
30. Og Aron talede alle de Ord, som Jehova havde sagt til Moses, og gjorde Tegnene for Folkets Øine;
31. Og Folket troede, da de hørte, at Jehova havde besøgt Israels Børn, og at han havde seet deres Elendighed; og de bøiede sig og tilbade.

Capitel V.

Moses og Aron komme til Pharao.

1. Og derefter kom Moses og Aron og sagde til Pharao: saa siger Jehova, Israels Gud, lad mit Folk reise, at de kunne holde mig en Høitid i Ørken.
2. Og Pharao sagde: hvo er Jehova, hvis Røst jeg skal adlyde? jeg kjender ikke Jehova og jeg vil heller ikke lade Israel fare.
3. Og de sagde: de Hebræers Gud har mødt os; lad os dog gaae tre Dages Reise i Ørken at offre til Jehova, vor Gud, at han ei skal ramme os med Pest eller med Sværd.
4. Og Kongen af Ægypten svarede dem: hvorfor, Moses og Aron, ville I tage Folket fri for dets Arbeider? gaaer hen til eders Byrder.
5. Og Pharao sagde: see, Folket i Landet ere nu saare mange, og I bringe dem til at høre op med deres Byrde.
6. Og Pharao bød iden Dag Plagefogderne iblandt Folket og deres Skrivere, idet han sagde:
7. I skulle ikke blive ved at give Folket Halm til at stryge Tegl med som tilforn; lad dem selv gaae at sanke sig Straa.
8. Men Maalet af Teglsteen, som de have gjort tilforn, skulle I paalægge dem og ikke formindske deraf; thi de ere efterladne; derfor raabe de og sige: lader os gaae og offre til vor Gud.
9. Lad Trældommen blive svar over Mændene, at de have at gjøre dermed og ikke agte paa forfængelige Ord.
10. Og Plagefogderne og Skriverne gik ud og sagde til Folket: saa siger Pharao: jeg vil ikke give eder Halm;
11. Gaaer I og tager eder Halm, hvor I kunne finde det; dog skal der ikke formindskes noget af eders Arbeide.
12. Og Folket adspredte sig over hele Landet Ægypten, for at samle Halmstubber til Straa.
13. Og Plagefogderne dreve paa og sagde: fuldbyrder eders Gjerninger, hver Dags Arbeide paa sin Dag, som da I fik Straa.
14. Og Israels Børns Skrivere, hvilke Pharaos Plagefogder havde sat over dem, bleve slagne, idet man sagde: hvorfor have I ikke fuldkommet eders beskikkede Gjerning ved at stryge Teglsteen idag som tilforn, igaar og iforgaars.
15. Da kom Israels Børns Skrivere og raabte til Pharao, og sagde: hvorfor gjør du saadant ved dine Tjenere?
16. Halm bliver ikke givet dine Tjenere, og de sige til os: gjører os Teglsteen! og see, dine Tjenere blive slagne: det er dit Folks Brøde.
17. Men han sagde: I ere efterladne; derfor sige I: lader os gaae hen at offre til Jehova;
18. Og nu gaaer hen, tjener, og der skal ikke gives eder Halm, men I skulle levere det bestemte Antal af Teglsteen.

Pagt, tilkjendegiver han derved sin alvorlige Mening med Hensyn til Pagten selv og opfylder Pagtens Midler med Skræk for dens Hellighed. Zippora fuldbyrder Omskjærelsen endskjøndt med Uvillie, da denne Ritus var hende imod. Heri laae sandsynligviis Grunden til at Moses sendte hende tilbage. [31]) Folket troede; men denne Tro, skjøndt den var Folkets første Yttring, maatte prøves i mange Forsøgelser og blev et Vidnesbyrd imod det.

Capitel V.

Ikke paa een Gang blev Pharaos Magt brudt, ikke paa een Gang Folket udfriet ved Guds Forsorg; men hermed begyndte en lang Række af Forsøgelser mod Pharao, af Troesprøver for Folket, i hvilke begge med Frihed skulde gaae ind i den guddommelige Plan. [6]) Plagefogderne ere ægyptiske Tilsynsmænd, der havde Opsigt med Skat og Ydelse; derimod ere Skriverne (Schoterim) hebraiske, hine underordnede Embedsmænd, Underfogder som havde Opsyn med Arbeidet, med Folket paa Reisen, ved Leiren, 4 Mos. 11, 16; 5 Mos. 1, 15. [16]) Det er dit Folks Brøde ɔ: Ægypterne forsynde sig

19. Da saae Israels Børns Skrivere sig ilde stedte, idet man sagde: I skulle ikke mindske af eders Teglsteen; hver Dag sin Deel.
20. Og de traf paa Moses og Aron, og stode for dem, idet de gik ud fra Pharao,
21. Og de sagde til dem: Jehova skal see til eder og dømme, fordi I have bragt os i en slem Lugt for Pharaos Dine, og for hans Tjeneres Dine, idet I gav Sværdet i deres Haand at slaae os ihjel.
22. Da vendte Moses igjen tilbage til Herren og sagde: min Herre! hvorfor har du gjort saa ilde mod dette Folk; hvorfor sendte du mig dog?
23. Og fra den Tid af, da jeg kom til Pharao at tale i dit Navn, har han været ond mod dette Folk; og du haver ingenlunde befriet dit Folk.

Capitel VI.

Moses faaer paany Befaling at redde Folket. Hans Slægtregister.

1. Og Jehova sagde til Moses: du skal see det, som jeg vil gjøre ved Pharao; thi ved en stærk Haand skal han skikke dem bort og med en stærk Haand skal han drive dem ud af sit Land.
2. Fremdeles talede Gud til Moses og sagde til ham: jeg er Jehova;
3. Og jeg har aabenbaret mig for Isak og for Jakob som en almægtig Gud; men ved mit Navn Jehova var jeg ikke bekjendt for dem;
4. Jeg haver og oprettet min Pagt med dem, at give dem Landet Canaan, deres Udlændigheds Land, i hvilket de have været fremmede.
5. Og jeg har ogsaa hørt Israels Børns Suk, fordi Ægypterne have gjort dem til Trælle, og jeg vil ihukomme min Pagt.
6. Derfor sig til Israels Børn: jeg er Jehova, og jeg vil udføre eder fra Ægypternes Byrder og frelse eder fra deres Trældom og befrie eder med en udstrakt Arm og med store Domme.
7. Og jeg vil tage eder mig til et Folk og være eder en Gud, og I skulle fornemme, at jeg er Jehova eders Gud, som udførte eder bort fra Ægypternes Byrder.
8. Og jeg vil indføre eder i Landet, om hvilket jeg har opløftet min Haand, at jeg vil give det til Abraham og Isak og Jakob, og jeg vil give eder det til en Arvedeel: jeg, Jehova.
9. Og Moses sagde saa til Israels Børn, men de hørte ham ikke for deres Forknyttelse og deres svare Trældom.
10. Og Jehova sagde til Moses:
11. Gaae, sig til Pharao, Kongen i Ægypten, at han skal lade Israels Børn fare af sit Land.
12. Men Moses talede for Jehovas Aasyn, idet han sagde: see, Israels Børn høre mig ikke; og hvorledes skulde Pharao høre mig? og jeg er uomskaaren paa Læben.
13. Da talede Jehova til Moses og til Aron og gav dem Befaling med Hensyn til Israels Børn og til Pharao, Kongen i Ægypten, at udføre Israels Børn af Landet Ægypten.
14. Disse vare Hovederne i deres Fædres Huus: Rubens, Israels Førstefødtes Sønner vare: Chanoch og Pallu og Chezron og Carmi; disse ere Rubens Slægter.
15. Og Simeons Slægter vare: Jemuel og Jamin og Ohad og Jakin og Zohar og Saul, en Søn af den canaanitiske Qvinde; disse vare Simeons Slægter.
16. Og disse ere Navnene paa Levis Sønner efter deres Fødseler: Gerson og Kahat og Merari; og Levis Leveaar vare eet hundrede og syv og tredive Aar.
17. Og Gersons Sønner vare Libni og Simei efter deres Slægter.

---

mod Israel. [22]) Hvorvel Gud havde forudsagt Moses, at Pharao ikke strax vilde lyde, saa blev Moses dog utaalmodig; han havde ventet sig en snarlig Hjælp, men det syntes at have lange Udsigter. Hvor vanskeligt vilde Apostlerne fæste nogen ret Lid til Herrens Ord, naar han talte om sin Død; thi det gamle Menneske vil have alt strax.

Capitel VI.

[1—5]) Denne Moses Troessvaghed, ved hvilken han ikke tvivlede om Guds Magt, men om hans Trofasthed, kommer Gud til Hjælp, idet han siger: for Fædrene aabenbarede jeg mig som den almægtige Gud; men som den Evige, Værende, Uforanderlige, den Samme, der har sluttet Pagten og nu vil udføre dens Forjettelse, har jeg ikke aabenbaret mig for Fædrene; mit Væsens egentlige Forhold skal først fremtræde i Israel; derfor forkyndes [8]) Theokratiets hele Udvikling ved samme Leilighed, da Gud nævner sig som Jehova. Da nu Moses Kaldelse her er afsluttet, saa kommer her hans Slægtregister, V. 14, hvori Levis Stamme navnligen udhæves; Rubens og Simeons Stammer anføres sandsynligviis for at vise Levis Stammes Stilling, for at det ikke skulde lade, som om han foretrak

18. Og Kahats Sønner vare Amram og Jezehar og Hebron og Usiel; og Kahats Leveaar vare eet hundrede og tre og tredive Aar.
19. Og Meraris Sønner vare Machli og Musi; disse vare Levis Slægter efter deres Fødseler.
20. Og Amram tog Jochebet sin Faster til sin Hustru, og hun fødte ham Aron og Moses; og Amrams Leveaar vare eet hundrede og syv og tredive Aar.
21. Og Jezehars Sønner vare Korach og Nepheg og Sizri;
22. Og Usiels Sønner vare Misael og Elzaphan og Sithri.
23. Og Aron tog Eliseba, Aminadabs Datter, Nahassons Søster til sin Hustru, og hun fødte ham Nadab og Abihu og Eleasar og Ithamar.
24. Og Korachs Sønner vare Assir og Elkana og Abiasaph; disse vare Korachiternes Slægter.
25. Men Eleasar, Arons Søn, tog sig af Putiels Døttre en Hustru, og hun fødte ham Pinehas; disse vare Hovederne for Leviternes Fædre efter deres Slægter.
26. Det er denne Aron og Moses, til hvilke Jehova sagde: fører Israels Børn af Ægypternes Land efter deres Hær;
27. Og disse ere de, som talede til Pharao, Kongen i Ægypten, om at udføre Israels Børn af Ægypten, dette var Moses og Aron.
28. Og det skeede paa den Dag, Jehova talede til Moses i Landet Ægypten,
29. Da talede Jehova til Moses idet han sagde: jeg er Jehova; tal til Pharao, Kongen i Ægypten alt det, som jeg siger dig.
30. Og Moses sagde for Herrens Aasyn: see, jeg er uomskaaren paa Læberne; hvorledes skulde da Pharao høre mig?

Capitel VII.

Moses og Aron for Pharao. Begyndelsen af Landeplagerne.

1. Og Jehova sagde til Moses: see, jeg har sat dig til en Gud for Pharao, og Aron, din Broder, skal være din Prophet.
2. Du skal tale alt det, som jeg vil byde dig, men Aron din Broder skal tale til Pharao om at lade Israels Børn fare af hans Land.
3. Og jeg vil forhærde Pharaos Hjerte og mangfoldiggjøre mine Tegn og mine Vidundere i Landet Ægypten.
4. Og Pharao skal ikke høre eder, og jeg skal lægge min Haand paa Ægypten og udføre min Hær, mit Folk Israels Børn, af Landet Ægypten med store Domme.
5. Og Ægypterne skulle vide, at jeg er Jehova, naar jeg udrækker min Haand over Ægypten og fører Israels Børn midt ud af det.
6. Da gjorde Moses og Aron som Gud havde befalet dem; saa gjorde de;
7. Men Moses var firsindstyve Aar gammel og Aron tre og firsindstyve Aar, da de talede til Pharao.
8. Og Jehova sagde til Moses og til Aron saaledes:
9. Naar Pharao taler til eder og siger: gjør en Undergjerning for eder, da skal du sige til Aron: tag din Stav og kast den for Pharaos Aasyn, og den skal blive til en Slange.
10. Og Moses og Aron kom til Pharao og gjorde saa, som Jehova havde befalet, og Aron kastede sin Stav for Pharaos og hans Tjeneres Aasyn, og den blev til en Slange.
11. Og Pharao kaldte ogsaa sine Vise og sine Troldmænd, og de gjorde det Samme, de ægyptiske Koglere med deres Troldomskunster;
12. Nemlig de kastede hver sin Stav, og de bleve til Slanger, men Arons Stav opslugte deres Stave.
13. Og Pharaos Hjerte forhærdede sig, og han hørte dem ikke, saaledes som Jehova havde talet det.
14. Og Jehova sagde til Moses: Pharaos Hjerte er haardt, han vægrer sig ved at lade Folket fare;
15. Gaae til Pharao om Morgenen, som han gaaer ud til Vandet, og du skal staae

---

sin Stamme for de Andres. [21]) Korach, som siden gjorde Oprør, 4 Mos. 16; hans Sønner deeltoge ei i Oprøret, fra dem nedstammer Samuel; [23]) Nahasson, Stammefyrste for Juda Stamme, 4 Mos. 26, 22; fra ham nedstammer David; saaledes er den fyrstelige og ypperstepræstelige Familie tidligen forenet.

Capitel VII.

[1]) Moses skulde have guddommelig Magt og Myndighed over Pharao og Ægypten, men Aron skulde forkynde Guds Villie for ham. [9]) Gjør en Undergjerning for eder ɔ: til Stadfæstelse for eder. [11]) Moses fortæller ligefrem, at de ægyptiske Troldmænd kunde eftergjøre det ved deres Troldoms eller hemmelige Kunster. At der gives en saadan Magt, der, om der end stundom blander sig Bedrag med deri, dog ikke heelt er Bedrageri, men et ved det Ondes Kræfters Anvendelse fremkaldt, dunkelt Herredømme

ligeoverfor ham ved Flodens Bred og Staven, som var forvandlet til en Slange, skal du tage i din Haand;

16. Og du skal sige til ham: Jehova, Hebræernes Gud, har sendt mig til dig at sige: lad mit Folk fare, at de kunne tjene mig i Ørken, og see, du har ikke villet høre mig hidindtil.

17. Saa siger Jehova: derved skal du kjende, at jeg er Jehova; see, jeg slaaer med Staven, som jeg har i min Haand, paa Vandet, som er i Floden, og det skal forvandles til Blod,

18. Og Fiskene, som ere i Floden, skulle døe, og Floden skal vorde stinkende, og Ægypterne skulle væmmes ved at drikke Vand af Floden.

19. Og Jehova sagde til Moses: sig til Aron: tag din Stav og udstræk din Haand over Ægyptens Vande, over dens Strømme, over dens Floder og over dens Sumpe og over hver Samling af dens Vand, og de skulle blive til Blod, og der skal være Blod i hele Ægyptens Land baade i Træ- og i Steenkar.

20. Og Moses og Aron gjorde saa, som Jehova befalede dem, og han hævede sin Stav op og slog Vandet, som var i Floden, for Pharaos Øine og for hans Tjeneres Øine; da forvandledes alt Vandet, som var i Floden, til Blod.

21. Og Fiskene, som vare i Floden, døde, og Floden blev stinkende, og Ægypterne kunde ikke drikke Vandet af Floden, og der blev Blod i hele Ægyptens Land.

22. Men Ægyptens Koglere gjorde ligesaa med deres Troldomskunster, og Pharaos Hjerte forhærdedes, og han hørte ikke paa dem, som Jehova havde sagt;

23. Men Pharao vendte sig og kom til sit Huus og lagde sig end ikke dette paa Hjerte.

24. Men alle Ægypterne grove rundt omkring Floden efter Vand til at drikke; thi de kunde ikke drikke af Flodens Vand.

25. Men der syv Dage vare forløbne efterat Jehova havde slaaet Floden,

Capitel VIII.

Fortsættelse af Landeplagerne.

1. Da sagde Jehova til Moses: gaae til Pharao og sig ham: saa siger Jehova: lad mit Folk fare, at de kunne tjene mig.

2. Og dersom du vægrer dig ved at lade dem fare, saa skal jeg slaae al din Grændse med Frøer;

3. Og Floden skal vrimle med Frøer, og de skulle stige op og komme i dit Huus og i dit Sengekammer og over dit Leie og i dine Tjeneres Huus og paa dit Folk og i din Ovn og i dit Deigtrug,

4. Og paa dig og paa dit Folk og paa alle dine Tjenere skulle Frøer komme op.

5. Og Jehova sagde til Moses: sig til Aron: ræk din Haand ud med din Stav over Strømmene og over Floderne og over Sumpene, og lad Frøerne opstige over Ægyptens Land.

6. Og Aron udrakte sin Haand over Vandene i Ægypten, og Frøerne stege op og skjulte Landet Ægypten.

7. Og Koglerne gjorde ligesaa ved deres

over Naturen, lærer ei blot den hellige Skrift (5 Mos. 13; Math. 24, 24; 2 Thess. 2, 9) men beviser Hedenskabets hele Historie, navnligen i dets Orakler; ligeledes findes der endnu Slangebesværgere, der paa en vidunderlig Maade vide at tæmme endog de giftigste Slanger. Men just ved Gud lod de ægyptiske Troldmænd forsøge, hvad de formaaede, og dog overvandt dem ved sin Magt, godtgjorde han sit Herredømme over alle Ægypternes Guder. Fremdeles maa det bemærkes med Hensyn til de følgende Landeplager, at de alle finde et Tilknytningspunct i Ægyptens naturlige Beskaffenhed, eftersom saadanne Onder ellers ogsaa indtræffe i dette Land. Men det, at de kom paa Moses Bud, paa usædvanlig Tid, i usædvanlig Storhed, og at de atter ophørte paa Moses Bøn, var det Underfulde i dem; det, hvorved Jehova beviste sig at være Herre over Ægyptens Naturkræfter; derfor indtraadte ikke noget Uhørt, men i det Sædvanlige viste Gud sin Magt til Israels Befrielse, indtil det Punct, da noget gandske Nyt indtraadte, nemlig de Førstefødtes Død. 17) Saaledes er det ikke usædvanligt, at Nilens Vande i Juni eller Juli Maaned antage en rødlig Farve; men her skeede det længe før det pleier at skee, før Nilens Stigen, endog før Bygget og Havren var moden, hvilket ikke skeer før April, i alle Vandforraad, altsaa før Nilen endnu havde, ved sin Stigen, faaet Forbindelse med andre Vande, da den paa den Aarstid er udelukket ved Dæmninger; denne Forvandling varede i 7 Dage, medens ellers den sædvanlige varer 20 Dage, og tilmed døde alle Fisk — herved kundgjorde saaledes Guds Magt sig i Alt. 24) Brøndvand drikkes ellers ikke gjerne i Ægypten.

Capitel VIII.

2) Frøer skal der undertiden være mange af i Ægypten; her tilkjendegives deres Mængde derved, at de skulle trænge sig ind overalt og gjøre alt ækelt. 5) Ligesom man mærker en Gradation i

Troldomskunster og de lode Frøerne stige op over Ægyptens Land.

8. Og Pharao lod Moses og Aron kalde og sagde: beder Jehova, at han borttager Frøerne fra mig og fra mit Folk, saa vil jeg lade Folket fare, og de maae offre til Jehova.

9. Og Moses sagde til Pharao: du skal kunne rose dig af for mig at bestemme, til hvad Tid jeg skal bede for dig og for dine Tjenere og for dit Folk, at Frøerne skulle udryddes fra dig og fra dit Huus; ikkun i Floden skulle de blive tilbage.

10. Og han sagde: til i Morgen; og han sagde: efter dit Ord! paa det du skal vide, at der er ingen, som Jehova, vor Gud;

11. Og Frøerne skulle vige fra dig og fra dit Huus og fra dine Tjenere og fra dit Folk; ikkun i Floden skulle de blive tilbage.

12. Da gik Moses og Aron ud fra Pharao, og Moses raabte til Jehova i Anledning af Frøerne, hvilke han havde lagt paa Pharao.

13. Og Jehova gjorde efter Moses Ord, og Frøerne døde bort fra Husene og fra Gaardene og fra Markerne;

14. Og de samlede dem sammen i Hobe ved Hobe, og Landet stinkede.

15. Men da Pharao saae, at der var Lise, da forhærdede han sit Hjerte og hørte ikke paa dem, saaledes som Jehova havde sagt.

16. Og Jehova sagde til Moses: sig til Aron: ræk din Stav ud og slaae Støvet paa Jorden, og det skal blive til Luus i hele Landet.

17. Og de gjorde saa, og Aron udrakte sin Haand med Staven og slog Støvet paa Jorden, og der blev Luus paa Mennesker og paa Qvæg; alt Støvet i Landet blev Luus i al Ægyptens Land.

18. Og Koglerne gjorde ligesaa med deres Troldomskunster, for at lade Luus komme frem, men de kunde ikke; og der kom Luus paa Mennesker og paa Qvæg.

19. Og Koglerne sagde til Pharao: dette er Guds Finger, men Pharaos Hjerte forhærdedes og han hørte ikke paa dem, saaledes som Jehova havde sagt.

20. Og Jehova sagde til Moses: staae aarle op i Morgen, og stil dig for Pharaos Aasyn; see, han gaaer ud til Vandet, og du skal sige til ham: saa siger Jehova: lad mit Folk fare, at de kunne dyrke mig;

21. Thi dersom du ikke vil lade mit Folk fare, da vil jeg skikke Utøi paa dig og paa dine Tjenere og paa dit Folk og paa dine Huse, og Ægyptens Huse skulle vorde fulde af Utøi, ja og Landet, hvori de ere;

22. Og jeg vil afsondre paa denne Dag Landet Gosen, i hvilket mit Folk staaer, og der skal der ikke være Utøi, at du skal vide, at jeg, Jehova, er midt i Landet;

23. Og jeg vil sætte en Befrielse imellem mit Folk og imellem dit Folk; i Morgen skal dette Tegn skee.

24. Og Jehova gjorde saa; og der kom svart Utøi i Pharaos Huus og i hans Tjeneres Huus, og i hele Ægyptens Land blev Jorden ødelagt af Utøi.

25. Da lod Pharao Moses og Aron kalde og sagde: gaaer, offrer til eders Gud i Landet.

26. Og Moses sagde: det er ikke tilbørligt at gjøre saa; thi vi vilde offre for Jehova vor Gud hvad der er vederstyggeligt for Ægypterne at offre; see, naarvi offre hvad der er vederstyggeligt for Ægypternes Øine at offre, monne de da ikke ville stene os?

27. En Vei af tre Dages Reise ville vi gaae i Ørken, og offre til Jehova vor Gud, som han vil sige os det.

28. Og Pharao sagde: jeg vil lade eder fare, at I maae offre til Jehova, eders Gud, i Ørken; ikkun maae I ikke fjerne eder, og gaae for langt. Beder for mig.

29. Og Moses sagde: see, jeg skal gaae ud fra dig og bede til Jehova, og Utøiet skal vige bort fra Pharao, fra hans Tjenere, og fra hans Folk i Morgen; ikkun maa Pharao ikke vedblive at bedrage, saa at han ei lader Folket fare for at offre til Jehova.

30. Og Moses gik ud fra Pharao og bad til Jehova.

31. Og Jehova gjorde efter Moses Ord, og han tog Utøiet bort fra Pharao, og fra hans Tjenere, og fra hans Folk, og der blev ikke eet igjen;

32. Men Pharao forhærdede sit Hjerte ogsaa denne Gang og bortsendte ikke Folket.

Plagen, saa seer man og en Stigen i det Indtryk, Miraklet gjør, men da dette Indtryk blot er et ydre, saa tjener det ikkun til Forhærdelse. [16]) Hvad vi oversætte ved Luus er snarere en for Ægypten særegen Slags smaa, stikkende Myg, som trænge ind i Øren og Næse og ere meget generende. [18]) De gjorde ligesaa d. e. de sloge med Staven paa Jorden. Andre oversætte: de vilde gjøre ligesaa. [21]) Den fjerde Landeplage er Utøi, hvorved der nærmest er at tænke paa et Slags Fluer, maaske Kakerlakerne; Andre: Hestebræmsen, som her endog formerede sig i Husene. [26]) Vi vilde offre vor Gud ɔ: vi vilde offre saadanne Dyr, som Ægypterne ansee for hellige, og som det vil være dem en Vederstyggelighed at see offrede.

Capitel IX.

Fortsættelse af Landeplagerne.

1. Og Jehova sagde til Moses: gaae til Pharao og sig til ham: saa siger Jehova, Hebræernes Gud: lad mit Folk fare, at de kunne tjene mig;

2. Dersom du vægrer dig ved at lade det fare, og du endnu holder paa dem,

3. See, da skal Jehovas Haand være over dit Qvæg, som er paa Marken, paa Hestene, paa Eslerne, paa Kamelerne, paa det store og det smaa Qvæg, med en saare svar Pest;

4. Og Jehova skal skille mellem Israels Qvæg og mellem Ægypternes Qvæg, og der skal ikke døe noget af alt for Israels Børn.

5. Og Jehova satte en bestemt Tid, idet han sagde: i Morgen skal Jehova gjøre denne Ting i Landet.

6. Og Jehova gjorde denne Ting paa den anden Dag, og alt Qvæget i Ægypten døde, og af Israels Børns Qvæg døde ikke eet.

7. Og Pharao sendte hen, og see, ikke eet Stykke var død af alt Israels Qvæg, og Pharaos Hjerte forhærdede sig, og han lod Folket ikke fare.

8. Da sagde Jehova til Moses og til Aron: tager eder en Haandfuld Aske af Ovnen, og Moses skal udstrøe den mod Himmelen for Pharaos Øine,

9. Og den skal blive til Støv over hele Landet Ægypten, og den skal være over Mennesker og over Qvæg til Bylder, som hæve sig med Blegner, i hele Landet Ægypten.

10. Og de toge Asken af Ovnen og stode for Pharao, og Moses udstrøede den mod Himmelen, og der blev Bylder, som hævede sig med Blegner, paa Mennesker og paa Qvæg.

11. Og Koglerne kunde ikke staae for Moses Aasyn, formedelst Bylderne, thi der var Bylder paa Koglerne og i hele Ægypten.

12. Men Jehova forhærdede Pharaos Hjerte, og han hørte ikke paa dem, saaledes som Jehova havde sagt det til Moses.

13. Og Jehova sagde til Moses: staae tidligt op om Morgenen og stil dig for Pharao, og sig til ham: saa siger Jehova, Hebræernes Gud, lad mit Folk fare, at de kunne tjene mig;

14. Thi denne Gang vil jeg sende alle mine Plager paa dit Hjerte, og paa dine Tjenere, og paa dit Folk, paa det du skal vide, at der er ingen, som jeg, i hele Landet.

15. Thi nu, havde jeg udstrakt min Haand og slaget dig og dit Folk med Pest, da var du bleven ødelagt af Jorden;

16. Men sandeligen, derfor har jeg ladet dig staae, paa det at jeg kunde vise dig min Magt, og for at kundgjøre mit Navn i alle Lande;

17. Men du, ophøier du dig endnu over mit Folk, og vil ikke lade dem fare,

18. See, da vil jeg lade regne paa denne Tid i Morgen en svar Hagel, hvis Lige aldrig har været i Ægypten fra den Dag af, det blev grundfæstet, indtil den Dag idag.

19. Og nu, send hen, bring dit Qvæg i Sikkerhed, og alt det, som du har paa Marken; hvert Menneske og Qvæget, som findes paa Marken og ikke er bragt i Huus, og som Hagelen kommer paa, de skulle døe.

20. Hvo som frygtede Jehovas Ord af Pharaos Tjenere, bragte sine Tjenere og sit Qvæg ind i Huus;

21. Men hvo som ikke lagde Herrens Ord paa sit Hjerte, lod og sine Tjenere og sit Qvæg paa Marken.

22. Og Jehova sagde til Moses: udræk din Haand imod Himmelen, da skal der være Hagel i hele Ægyptens Land, over Mennesker og over Qvæg, og over alle Urter paa Marken i Landet Ægypten.

23. Og Moses udrakte sin Stav imod Himmelen, og Jehova lod Røster høres og Hagel komme, og der udgik Ild over Jorden, og Jehova lod regne Hagel over Ægyptens Land.

24. Og der blev Hagel og Ild, som slyngede sig midt under Hagelen, saa svar, hvis Lige ikke havde været i hele Landet Ægypten fra den Tid af, det var blevet et Folk.

25. Og Hagelen slog i alt Ægyptens Land alt det, som var paa Marken, fra Mennesket indtil Qvæg; og alle Urter paa Marken slog Hagelen og brak hvert Træ paa Marken.

Capitel IX.

[3]) Landeplagerne stige i Frygtelighed; de forrige havde været blot plagende; denne den femte ogsaa fordærvende; men hermed stiger ogsaa Pharaos Forhærdelse; [8]) den sjette rammer Mennesker; den er den saakaldte Elephantiasis, en i Ægypten hjemmehørende Sygdom, ledsaget af Bylder, der inflammere. At udstrøe Aske, var ved visse Offringer en Velsignelses Skik; nu skulde det være en Forbandelse. [11]) Meningen: Pharao lod dem kalde, men de kunde ikke komme. [14]) Alle mine Plager paa dit Hjerte ɔ: Indbegrebet af alt det, som skal ramme dig i dit Inderste. [19]) Dette Raad er et Beviis paa Moses menneskekjærlige Hjerte, som gjerne vilde redde, hvad der lod sig redde, for at de, som vilde troe, skulde slippe med mindste Forliis. [23]) Jehova lod Røster høres ɔ: lod det tordne.

26. Ikkun i Landet Gosen, hvor Israels Børn vare, var der ingen Hagel.
27. Da sendte Pharao hen og lod Moses og Aron kalde og sagde til dem: denne Gang har jeg syndet; Jehova er retfærdig, og jeg og mit Folk ere de Ugudelige;
28. Beder til Jehova; nok er det af Herrens Røst og Hagel; og jeg vil skikke eder bort, og I skulle ikke længer tøve her.
29. Og Moses sagde til ham: naar jeg kommer ud af Staden, vil jeg udbrede mine Hænder til Jehova; Røsterne skulle høre op, og Hagelen skal ikke være mere, for at du skal vide, at Landet hører Jehova til;
30. Og om dig og dine Tjenere veed jeg, at I end ei ville frygte Guds Aasyn.
31. Da var Hørren og Bygget slaget ned; thi Bygget stod i Ax, og Hørren havde Knoller;
32. Men Hveden og Speltet var ikke nedslaaet; thi de vare sildigere.
33. Men Moses gik ud fra Pharao fra Staden, og udbredte sine Hænder til Jehova; da hørte Røsterne op, og Hagelen og Regnen slog ikke mere ned over Jorden.
34. Men der Pharao saae, at Regnen hørte op og Hagelen og Røsterne, da blev han ved at synde og han forhærdede sit Hjerte, baade han og hans Tjenere.
35. Saa blev Pharaos Hjerte forhærdet, og han lod ikke Israels Børn fare, saaledes som Gud havde sagt det, ved Moses.

Capitel X.

Fortsættelse af Landeplagerne.

1. Og Jehova sagde til Moses: kom til Pharao, thi jeg har forhærdet hans Hjerte, og hans Tjeneres Hjerte, paa det jeg kan sætte disse mine Tegn iblandt dem,
2. Og paa det du kan forkynde det for din Søn og din Sønnesøn, hvad jeg har udrettet i Ægyppten og mine Tegn, som jeg har sat blandt dem, og I skulle mindes, at jeg er Jehova.
3. Og Moses og Aron kom til Pharao og de sagde til ham: saa siger Jehova, Hebræernes Gud: hvor længe vægrer du dig ved at ydmyge dig for mit Aasyn? lad mit Folk fare, at de kunne tjene mig;
4. Thi dersom du vægrer dig ved at lade mit Folk fare, see, da vil jeg i Morgen føre Græshopper over din Grændse;
5. Og de skulle skjule Udsigten i Landet, saa at man ei skal kunne see Landet, og fortære alt det Øvrige, som er reddet, som er blevet tilovers for eder af Hagelen, og fortære hvert Træ, som spirer frem for eder paa Marken.
6. Og de skulle fylde dine Huse og alle dine Tjeneres Huse og al Ægyptens Huse; hvilket ikke dine Fædre og ikke dine Fædres Fædre have seet fra den Dag, de bleve til paa Jorden, indtil denne Dag. Saa vendte han sig og gik ud fra Pharao.
7. Da sagde Pharaos Tjenere til ham: hvorlænge skal dette her være os til en Snare; lad Mændene fare, at de maae tjene Jehova, deres Gud; mon du end ei veed, at Ægyppten er ødelagt?
8. Og Moses og Aron bleve hentede tilbage til Pharao, og han sagde til dem: gaaer, tjener Jehova, eders Gud; hvo og hvem ere de, som ville gaae?
9. Og Moses sagde: vi ville gaae med vore unge Folk og med vore gamle Folk, med vore Sønner og vore Døttre, med vort smaa Qvæg og med vort store Qvæg; thi en Høitid for Jehova er det os.
10. Men han sagde: gid Gud saaledes maa være med eder, som jeg lader eder fare

---

27) Endog den Yttring: denne Gang viser, at Pharaos Tilstaaelse var aftvungen og ingen frivillig, ydmyg Anerkjendelse af Jehovas Overmagt. 31) Hørren, der dyrkes meget i Ægyppten og bliver meget stor, modnes i Marts saavelsom Byg, det sædvanlige Brødkorn; 32) Hvede og Spelt i April; derved er Tiden bestemt da de foregaaende Landeplager indtraf.

Capitel X.

1) Man bemærker atter en Gradation; Moses styrkes ved Tilsagnet fra Jehova om Udfaldet og derved, at Mindet om denne frygtelige Begivenhed skal bevares til alle Efterkommere. 4) Græshopper ere i Orienten en saa frygtelig Landeplage, at vi fast ingen Forestilling kunne gjøre os derom; de komme i uhyre Sværme, som i lige Linie drage frem, fortære alt hvad der møder dem, trænge ind allevegne, ødelægge paa faa Timer alt omkring sig, formørke Himmelen og kunne blot fordrives af en stærk Vind, som fører dem i Havet, Ps. 78, 46. Joel 2. I Ægypten ere de sjeldnere, hyppigere i Palæstina og Arabien, hvorfra de her føres ved Østenvinden til Ægypten. 9) Ikke saaledes kunde Moses og Aron modtage Tilladelsen, som om Pharao havde Magt over Folket, men det skulde komme til Anerkjendelse af, at Folket heelt var Jehovas Folk; hvorfor Pharao V. 10) svarer med bidende Haan og truer dem

med eders smaa Børn; Ulykken er lige forhaanden.
11. Ikke saa; gaaer hen, I Mænd, og tjener Jehova, thi det er det I begjære; og man drev dem bort fra Jehovas Aasyn;
12. Og Jehova sagde til Moses: stræk din Haand ud over Landet Ægypten efter Græshopper, og de skulle komme over Landet Ægypten og fortære alle Urter paa Jorden, alt det, som Hagelen har levnet.
13. Saa udrakte Moses sin Stav over Landet Ægypten og Jehova fremførte en Østenvind over Landet hele denne Dag og hele Natten; og det blev Morgen, og Østenvinden bragte Græshopper med sig.
14. Og Græshopperne gik op over hele Landet Ægypten og leirede sig i al Ægyptens Grændse meget svart; før dem har der ikke været Græshopper som saa, og efter dem vil der ikke blive saa.
15. Og de skjulte Udsigten i hele Landet og Landet blev formørket, og de fortærede alle Urter i Landet og al Træfrugt, som Hagelen havde levnet, og der blev intet Grønt tilovers paa Træerne og paa Urterne paa Marken i hele Landet Ægypten.
16. Da skyndte Pharao sig og lod Moses og Aron kalde og sagde: jeg har syndet imod Jehova eders Gud og imod eder.
17. Og nu, forlad mig dog min Synd ikkun denne Gang og beder til Jehova, eders Gud, at han vil borttage ikkun denne Død fra mig.
18. Og han gik ud fra ham og bad til Jehova.
19. Og Jehova lo den meget stærk Vestenvind komme, og den tog i Græshopperne og kastede dem ud i det røde Hav, og der levnedes ikke een Græshoppe i al Ægyptens Grændse;
20. Men Jehova forhærdede Pharaos Hjerte, at han ikke lod Israels Børn fare.
21. Og Jehova sagde til Moses: ræk din Haand ud imod Himmelen, og der skal blive et Mørke over Landet Ægypten, og man skal famle i Mørket.
22. Og Moses udrakte sin Haand imod Himmelen, og der blev et tykt Mørke i hele Landet Ægypten i tre Dage;
23. Og den Ene kunde ikke see den Anden, og ingen stod op af sit Sted i tre Dage, men for alle Israels Børn var der Lys i deres Boliger.
24. Og Pharao lod Moses kalde og sagde: gaaer, tjener Jehova, ikkun eders smaa Qvæg og eders store Qvæg skal blive her, men ogsaa eders smaa Børn maae gaae med eder.
25. Men Moses svarede: du skal endog overgive i vor Haand Brændoffer og Slagtoffer, at vi kunne offre dem for Jehova, vor Gud;
26. Og vort Qvæg skal ligeledes gaae med os; der skal ikke blive en Klov tilbage, thi vi ville tage deraf, for at dyrke Jehova vor Gud; thi vi vide ikke, hvorlunde vi skulle tjene Jehova, indtil vi komme derhen.
27. Og Jehova forhærdede Pharaos Hjerte, og han vilde ikke lade dem gaae.
28. Og Pharao sagde til ham: gaae fra mig; vogt dig for, at du ikke tiere lader dig see for mit Aasyn; thi paa den Dag, du seer mit Aasyn, skal du døe.
29. Og Moses talede: du har sagt ret: jeg vil ikke ydermere see dit Aasyn.

Capitel XI.

Forkyndelsen af den sidste Landeplage.

1. Og Jehova sagde til Moses: end eet Slag skal jeg bringe over Pharao og over Ægypten; derefter skal han lade eder fare herfra; og naar han fuldkomment lader eder gaae, skal han endog uddrive eder;
2. Tal nu for Folkets Øren, at de skulle begjære hver Mand af sin Næste, og hver Qvinde af sin Næste Sølvkar og Guldkar.
3. Og Jehova gav Folket Naade for Ægypternes Øine; ogsaa Manden Moses var saare stor i Landet Ægypten for Pharaos Tjeneres Øine og Folkets Øine.
4. Og Moses sagde: saa siger Jehova: ved Midnat vil jeg gaae ud midt igjennem Ægypten.
5. Da skal hver Førstefødte i Ægypten døe, ligefra Pharaos Førstefødte, som sidder paa hans Throne, lige indtil Tjenesteqvindens

med en Ulykke. [19]) Det røde Hav d. e. den arabiske Havbugt, saa kaldet formedelst et Slags rødagtigt Tang, som findes der. [21]) Man skal famle i Mørket; Andre: Mørket skal kunne føles med Hænderne. Med Østenvinden Chamsin kommer undertiden i Forbindelse med den strækkeligste Hede en saadan Dunkelhed, at Solen taber sit Skin.

Capitel XI.

[1]) Sagde eller havde sagt; de tre første Vers høre til det foregaaende Capitel, som en Parenthes, det 4de er en Fortsættelse af 10, 29. [5]) De Førstefødtes Død er et almindeligt Slag, som kommer umiddelbart fra Jehova; i den Førstefødte, der ansaaes som Faderens første Kraft,

Førstefødte, som sidder bag Møllen, og alt det Førstefødte af Qvæget.
6. Og der skal blive et stort Skrig i hele Landet Ægypten, hvis Lige ikke har været, og hvis Lige ikke skal vorde mere.
7. Men mod alle Israels Børn skal ingen Hund røre sin Tunge hverken imod Folk eller Fæ, paa det I kunne vide, at Jehova gjør Skilsmisse imellem Ægypten og imellem Israel.
8. Da skulle alle dine Tjenere stige herned til mig og bøie sig for mig, idet de sige: gaae du ud og alt Folket, som følger dig, og derefter vil jeg gaae ud. Og han gik ud fra Pharao med snysende Vrede.
9. Og Jehova sagde til Moses: ikke vil Pharao høre eder, paa det mine Undergjerninger i Ægyptens Land skulle være mangfoldige.
10. Og Moses og Aron gjorde alle disse underlige Ting for Pharaos Aasyn; og Jehova forhærdede Pharaos Hjerte, og han lod ikke Israels Børn fare af sit Land.

Capitel XII.

Paasken indstiftes. Den sidste Plage. Folkets Udgang.

1. Men Jehova sagde til Moses og til Aron i Landet Ægypten saaledes:
2. Den nærværende Maaned skal være eder en Hovedmaaned; den første skal den være eder af Aarets Maaneder;
3. Taler til hele Israels Forsamling og siger: paa den tiende i denne Maaned skulle de tage sig hver et Stykke smaat Qvæg for deres Fædres Huus, et Stykke for hvert Huus.
4. Men dersom Huset er for lidet til at kunne være nok til et Lam, da skal han og hans Nabo, som er nærmest hans Huus, tage det efter Antallet af Personerne; enhver i Forhold til hvad han kan spise skulle I regne paa Lammet.
5. Et lydeløst mandligt Stykke Qvæg af dette Aar skal det være eder, af Faarene eller af Gederne kunne I tage det.
6. Og det skal være for eder i Forvaring indtil den fjortende Dag i denne Maaned, da skulle I slagte det hver Hob i Israels Forsamling ved Aftens Tid;
7. Og de skulle tage af Blodet og stryge det paa begge Dørstolperne og paa Dørkarmen over Husene, i hvilke de æde det.
8. Og de skulle æde Kjødet den samme Nat, stegt ved Ild, og usyret Brød med bittre Urter skulde de æde dertil;
9. I skulle ikke æde deraf noget, som er raat eller kogt, kogt i Vand, men det, som er stegt ved Ild, dets Hoved med dets Fødder og dets Indvolde.

---

som Familiens Overhoved, dræbtes den gandske Familie. Som sidder bag Møllen ɔ: den ringeste Tjeners Søn, thi at dreie Haandqværne hørte til den simpleste Tjeneste.

Capitel XII.

Nu var det afgjørende Øieblik kommen; nu skulde Israel anerkjendes som et Folk; men fordi det ved Guds Naade ligesom fødes paany, skulde dets Aar ikke mere begynde efter den hidtil stedfundne Beregning, men med Hensyn til denne Begivenhed, der danner Middelpunctet for dets Historie. Til Minde om denne Befrielse ene ved Guds forbarmede Naade indstiftes Paasken, den store Befrielsesfest, hvorved Folket anerkjendte, at det ikke var formedelst dets Nedstammelse fra Abraham alene, men formedelst Guds Skaansel (Forbigaaen, Pesech), at det var reddet. [3]) Derfor skulle de tage hver Familie et Stykke smaat Qvæg, et Lam, der skulde være baade Tak- og Sonoffer, Takoffer for Befrielsen, Soneoffer fordi Blodet afvendte Guds Fordærvelse; derfor skulde hele Familien tage Deel deri, thi Velsignelsen vedkom alle, ligesom Straffen kunde have rammet alle; de skulde derved vedkjende sig, at de vare eet Folk. [6]) Ved Aftens Tid, hebr.: imellem begge Aftener, om hvilket Udtryks Betydning man ei er enig; der menes sandsynligt den Tid efter Solens Nedgang indtil det blev fuldkommen Aften. [7]) Blodet skulde stryges paa Dørstolperne; thi Lammets Blod er Forsoning for Israel, hvis Førstefødte skulde have været hengivne; idet det stryges paa Dørstolperne, vises det som offret og vender Fordærvelsen fra Israel. [8]) Kjødet skulde ædes heelt, medens ved andre Offringer i det Mindste Fedtet blev brændt, for at det aldeles skulde komme tilgode; det skulde steges, ikke koges, for at ingen fremmede Substantser skulde komme dertil. De skulde spise usyret Brød dertil; thi Suurdeig, som det Gamle, som Middel til at befordre Opløsning, er et Billede paa Ureenhed, men da Gud antog sig sit Folk, anerkjendte han det som reent og retfærdiggjorde det, derfor var Ureenheds Billedet strengt forbudt i de Dage, som og heraf fik Benævnelse: de usyrede Brøds Festdage; bittre Urter, som just gjorde Maaltidet mere velsmagende, skulde tjene til at minde om den Bitterhed i Trældommen, der nu var

10. Og I skulle ikke levne noget deraf til om Morgenen, men det, som levnes deraf indtil om Morgenen, skal opbrændes med Ild.

11. Og saaledes skulle I æde det: eders Lænder skulle være ombundne, Sko skulle være paa eders Fødder og eders Stav i eders Hænder, og I skulle æde det i Hast: dette er Paaske for Jehova.

12. Og jeg vil gaae igjennem Landet Ægypten i denne Nat og slaae alle Førstefødte i Landet Ægypten fra Menneske indtil Qvæg, og over alle Ægyptens Guder skal jeg holde Dom: jeg, Jehova.

13. Og Blodet skal være eder til et Tegn over Husene, i hvilke I ere, og jeg vil see Blodet og gaae eder forbi; og der skal ikke være iblandt eder noget Slag til Ødelæggelse, naar jeg slaaer Landet Ægypten.

14. Og denne Dag skal være for eder til en Ihukommelse, og I skulle feire den til en Høitid for Jehova, for eders Efterkommere, som en evig Skik skulle I feire den.

15. Syv Dage skulle I æde usyrede Brød; tilmed paa den første Dag skulle I fjerne Suurdeig fra eders Huse; thi enhver, som æder det Syrede, den Person skal udryddes af Israel — fra den første indtil den syvende Dag.

16. Og paa den første Dag skal der være en hellig Sammenkaldelse og paa den syvende Dag skal der være eder en hellig Sammenkaldelse; intet Arbeide skal gjøres paa denne; alene det, som ædes af hver Person, det alene maa tilberedes for eder.

17. Og I skulle agte de usyrede Brøds Høitid; thi paa den selvsamme Dag har jeg udført eders Hære af Landet Ægypten, og I skulle agte denne Dag hos eders Efterkommere til en evig Skik.

18. I den første Maaned, paa den fjortende Dag i Maaneden om Aftenen skulle I æde usyrede Brød indtil den een og tyvende Dag i Maaneden om Aftenen.

19. I syv Dage maa der ikke findes Suurdeig i eders Huse, thi enhver, der æder syret, den Person skal udryddes af Israels Forsamling, baade den Fremmede og den Indfødte i Landet;

20. Intet Syret skulle I æde; i alle eders Boliger skulle I æde usyret Brød.

21. Og Moses lod kalde alle de Ældste af Israel og sagde til dem: trækker ud og tager eder smaat Qvæg for eders Familier og slagter Paaskelammet;

22. Og I skulle tage et Knippe Isop og dyppe i Blodet, som er i Bækkenet, og berøre Dørkarmen og de tvende Dørstolper med Blodet, som er i Bækkenet, og ingen af eder skal gaae ud af Døren af sit Huus indtil Morgenen;

23. Og naar Jehova vil gaae forbi at slaae Ægypterne og han seer Blodet paa Dørkarmen og paa de to Dørstolper, da skal Jehova gaae Døren forbi og ikke tilstede Fordærveren at komme til eders Huse for at slaae.

24. Og I skulle bevare denne Ting til en Skik for dig og for dine Sønner evindeligen.

25. Og det skal skee, naar I komme til Landet, hvilket Jehova vil give eder, som han har talet, og I iagttage denne Skik,

26. Da skal det skee, naar eders Børn sige til eder; hvad er dette for en Tjeneste hos eder? da skulle I sige:

27. Dette er Paaskeoffer for Jehova, som gik forbi Israels Børns Huse i Ægypten, den Gang han slog Ægypten og frelste vore Huse. Da bøiede Folket sig og tilbad.

28. Og Israels Børn gik og gjorde det; saaledes som Jehova havde befalet Moses og Aron, saa gjorde de.

29. Og det skeede om Midnatten, da slog Jehova alle Førstefødte i Landet Ægypten fra Pharaos Førstefødte, som sidder paa hans Throne, indtil den Førstefødte af den Fangne, som var i Fængselet, og alle Førstefødte af Qvæget.

30. Og Pharao stod op om Natten, han og hans Tjenere, og hele Ægypten, og der blev et stort Skrig i Ægypten; thi der var intet Huus, hvori der ikke var en Død.

31. Og han lod kalde Moses og Aron om

---

ophørt; [10]) De maatte ikke levne noget, for at det ikke skulde komme i Klasse med anden Føde. [11]) Den hele Dragt skulde være Vandrernes; den lange, slæbende Dragt skulde være opbunden. [12]) Alle Ægyptens Guder ɔ: alt det, man dyrker som Gud, baade de aandelige og naturlige Kræfter. [16]) En hellig Sammenkaldelse ɔ: en festlig Forsamling. [19]) Den Fremmede er den, som ved Omskjærelsen optoges iblandt Israels Folk. [21]) Trækker ud, nemlig af eders Stalde, griber fat paa. [22]) Isop, en aromatisk Plante med en lige, omtrent een Fod høi Stængel og fine, haaragtige Blade, var ikke blot i Almindelighed skikket til at stænke med, men havde ogsaa en symbolsk Betydning formedelst den rensende Kraft, man tilskrev Urten. Ingen maatte gaae ud af Huset, thi ikkun bag den blodbestænkte Dørstolpe var der Frelse. Men [27]) Paaskefesten er en Tjeneste, en Dyrkelse, Folket viste Gud, baade

Natten og sagde: staaer op og gaaer ud midt af mit Folk, baade I og Israels Børn, og gaaer, tjener Jehova, som I have sagt;

32. Tager baade eders smaa Qvæg og eders store Qvæg, som I have sagt, og gaaer, og velsigner mig ogsaa.

33. Og Ægypterne trængte haardt paa Folket, for at de skulde skynde sig, at de kunde lade dem fare ud af Landet; thi de sagde: vi døe alle.

34. Og Folket tog sin Deig op førend den var syret, deres Deigtrug bunden i deres Klæder paa deres Skuldre.

35. Og Israels Børn havde gjort efter Moses Ord og de havde begjeret af Ægypterne Sølvkar og Guldkar og Klæder;

36. Men Jehova havde givet Folket Naade for Ægypternes Øine, at de laante dem; og de skilte Ægypterne derved.

37. Nu droge Israels Børn fra Raamses til Succoth, henved sex hundrede tusinde Mand til Fods, foruden smaa Børn.

38. Og en stor Mængde af alleslags Folk gik med dem op, og smaat Qvæg og stort Qvæg, en særdeles stor Besiddelse.

39. Og de bagte af den Deig, som de havde ført med fra Ægypten, usyrede Kager; thi det var ikke syret, thi de bleve uddrevne af Ægypten, og de kunde ikke tøve, ja endog Reisekost havde de ikke beredet sig.

40. Og Israels Børns Bolig, den Tid de boede i Ægypten, varede fire hundrede og tredive Aar;

41. Og det skeede ved Enden af fire hundrede og tredive Aar, just paa den selvsamme Dag gik alle Jehovas Hære ud af Landet Ægypten.

42. Dette var den Nat, Jehova vaagede over at føre dem ud af Landet Ægypten, denne Nat er Aarvaagenheds Nat for Jehova for alle Israels Børn i deres Slægter.

43. Og Jehova sagde til Moses og til Aron: dette er Bestemmelsen for Paasken; ingen Fremmeds Søn skal æde deraf;

44. Men enhver Mands Tjener, som er kjøbt for Penge, naar du faaer omskaaret ham, da maa han æde deraf.

45. Ingen Udlænding eller Leiesvend maa æde deraf.

46. I et Huus skal det ædes, du skal ikke bringe noget af Kjødet udenfor Huset; og I skulle ikke bryde Benet derpaa.

47. Hele Israels Forsamling skal gjøre saa.

48. Og naar nogen Fremmed opholder sig hos dig og vil gjøre Paaske for Jehova, da skal alt Mandkjøn hos ham omskjæres, og da tør han nærme sig for at gjøre det, og han skal være som en Indfødt i Landet; derimod skal ingen Uomskaaren spise deraf.

49. Een Lov skal der være for den Indfødte og den Fremmede, som opholder sig blandt eder.

50. Og alle Israels Børn gjorde, som Jehova havde befalet Moses og Aron, saa gjorde de.

51. Og det skeede lige paa den selvsamme Dag, at Gud udførte Israels Børn af Landet Ægypten med deres Hære.

Capitel XIII.

Udsondring af de Førstefødte; Paasken — Toget.

1. Og Jehova talede til Moses og sagde:
2. Hellige mig alle Førstefødte, som aab-

---

en Troeshandling og et Frelsenspant og et Minde om den store Befrielse. [34]) Deigtruge ere smaa runde Træfade; thi man lægger i Regelen ikke mere Deig, end man bruger for een Dag. [35]) Her stadfæstes den oftere givne Forudsigelse; de af Skræk og Beundring for den store Jehovas Magt grebne Ægyptere gave gjerne det udvalgte Folk Gaver; saaledes gav og Pharao, for første Gang bøiet, Folket virkeligen fri og bad endog om Moses Velsignelse (V. 32). Guds Myndighed over Ægyptens Guder var nu beviist. [37]) Nu begyndte Reisen; Raamses er Hovedstaden i Gosen; derfra droge de altsaa ud; [38]) med dem drog en stor Mængde blandet Folk, rimeligviis deels saadanne, som vare betagne af Ærefrygt for Gud, deels saadanne, som let allevegne slutte sig til Troppen; disse sidste bleve siden til en Snare for Israel. [40]) Nogle mene, at de 430 Aar maae regnes fra Abrahams Kaldelse, hvorfor ogsaa adskillige gamle Oversættelser have saaledes: „Israels Børns Bolig og deres Fædres, der de boede i Ægypten og i Canaan"; og at det virkelige Ophold ikkun var 215 Aar. [43]) Paasken er, som ovenfor er bemærket, Befrielsens Tegn; men Befrielsen grundede sig paa Udvælgelsen; jo svagere Følelsen af Udvælgelsen var i Israel, desto vigtigere var det, at Udvælgelsens Tegn, Omskjærelsen, bevaredes og at de Fremmede ei skulde tilstedes at nyde Paaskeofferet, som ene hørte Israel, Guds Folk, til. [46]) Hver Familie forestillede Guds Huus og Folk i det Smaa; derfor maa intet Been brydes, Joh. 19, 36; og intet føres udenfor.

Capitel XIII.

Hos alle Nationer finde vi, at Førstegrøden og det Førstefødte offres Guddommen, see 1 Mos. 4, 4;

ner hvert Liv blandt Israels Børn, baade af Mennesker og Qvæg, mig hører det til.

3. Og Moses sagde til Folket: kommer denne Dag ihu, da I gik ud af Ægypten af Trælles Huus; thi med en stærk Haand udførte Jehova eder derfra, og I skulle ikke spise noget Syret.

4. Paa denne Dag udgik I i Abib Maaneden.

5. Og det skal skee, naar Jehova faaer indført dig i Canaanitens og Chititens og Amoritens og Chivitens og Jebusitens Land, hvilket han har svoret dine Fædre at give dig, et Land, der flyder af Melk og Honning, da skal du forrette denne Tjeneste i denne Maaned:

6. Syv Dage skal du æde usyret Brød og paa den syvende Dag er der en Høitid for Jehova.

7. Usyrede Brød skulle ædes i syv Dage, og da skal ikke sees hos dig noget Syret og der skal ikke sees Suurdeig hos dig i al din Grændse.

8. Og du skal forkynde det for din Søn paa den samme Dag og sige: det er fordi Jehova har gjort dette for mig, der jeg gik ud af Ægypten.

9. Og det skal være dig til et Tegn paa din Haand og til et Minde imellem dine Øine, paa det at Herrens Lov maa være i din Mund; thi med en stærk Haand førte Jehova dig af Ægypten.

10. Og du skal iagttage denne Skik paa den bestemte Tid Aar for Aar.

11. Og det skal skee, naar Jehova faaer ført dig ind i Canaanitens Land, som han har svoret dig og dine Fædre, og givet dig det,

12. Da skal du lade fremstille for Herren alt hvad der aabner Moders Liv, og alt det førstefødte Foster af Qvæg, som er hos dig, alt Hankjøn hører Herren til.

13. Og hvert Førstefødte af Asener skal du løskjøbe med et Lam; og dersom du ikke løser det, da skal du knække Nakken paa det; men alt Førstefødte blandt Mennesker iblandt dine Sønner skal du løskjøbe.

14. Og det skal skee, naar din Søn spørger dig ad herefter, og siger: hvad er dette? da skal du sige til ham: „med en stærk Haand har Gud ført os fra Ægypten fra Trællehuus;

15. Og det skeede, da Pharao forhærdede sig imod at lade os fare, da ihjelslog Jehova alle Førstefødte i Landet Ægypten fra den Førstefødte af Mennesker indtil det Førstefødte af Qvæg, derfor offrer jeg til Herren alt hvad der aabner Moders Liv, som er af Hankjøn, og hver Førstefødte blandt mine Sønner skal jeg løskjøbe."

16. Og det skal være dig et Tegn paa dine Hænder og en Tankeseddel mellem dine Øine; thi med en stærk Haand udførte Jehova os af Ægypten.

17. Men det skeede, der Pharao lod Folket drage bort, da førte Gud dem ikke paa Veien til Philisterne, endskjøndt denne var den nærmeste, thi Gud sagde: paa det Folket ikke skal fortryde det, naar de see Strid for sig, og vende tilbage til Ægypten,

18. Men Gud lod Folket vende sig ad Veien til Ørkenen mod det røde Hav, og i ordentlig Hær gik Israels Børn op fra Ægypten;

19. Men Moses tog Josephs Been med sig, thi han havde taget Israels Børn i Eed og sagt: Gud skal visseligen besøge eder, og da skulle I føre mine Been op med eder herfra.

20. Og de droge fra Succoth og leirede sig i Etham ved Enden af Ørken.

21. Og Jehova gik foran dem om Dagen i en Skystøtte for at lede dem paa Veien og om Natten i en Ildstøtte for at lyse for dem, at de kunde gaae Dag og Nat.

22. Ikke lod han Skystøtten vige om Dagen eller Ildstøtten om Natten foran Folket.

---

hos Israel, hvis Stammeforfatning gav den Førstefødte en særegen Betydning, blev den Førstefødte helliget og løskjøbt til Minde om de Førstefødtes Befrielse; derfor gjentoges Budet om Paasken ved samme Leilighed. [9]) Om disse Ord skulle tages i bogstavelig eller figurlig Betydning, er uvist; i senere Tid forstodes de bogstaveligen, idet man gjorde sig brede Tankeremme med Kapseler, i hvilke Bibelsprog vare opskrevne. [13]) Istedetfor urene Dyr i Almindelighed nævnes her Asener; men istedetfor de Førstefødte af Mennesker skulde der offres Dyr. [17]) Israel var endnu langt fra ikke sin Opgave voxen; en Kamp med Canaaniterne vilde have gjort det modløst; derfor kom de ei til at gaae den lige Vei imod Gaza; de vendte sig af den Grund mod Ørken ved Spidsen af hvilken Etham ligger. [19]) Herved udtalte han Forvisningen om, at Folket virkeligen skulde komme til Canaan; men Hærens Gang og Vei beroede ene paa Jehovas Frelse, og ligesom der foran Karavanerne bæres en Ild, der om Dagen ved sin Røg og om Natten ved sit Lys betegner Veien, saaledes anførte Jehova selv Folket ved en Ild- og Sky-Støtte, et synligt Beviis paa hans Nærværelse.

Capitel XIV.

Pharao og Ægypterne sætte efter Israeliterne og omkomme.

1. Og Jehova sagde til Moses saaledes:
2. Tal til Israels Børn, at de skulle vende om og leire sig ved Pi Hachiroth imellem Migdol og imellem Havet, foran Baal Zephon; ligeover for skulle I leire eder ved Havet.
3. Og Pharao vil sige om Israels Børn: de ere farne vild i Landet, Ørken har lukket sig for dem;
4. Og jeg vil forhærde Pharaos Hjerte, og han skal forfølge dem, og jeg skal forherliges paa Pharao og paa al hans Hær, og Ægypterne skulle faae at vide, at jeg er Jehova; og de gjorde saa.
5. Og det blev forkyndt Kongen i Ægypten, at Folket var flygtet; da forandrede Pharaos og hans Tjeneres Hjerte sig imod Folket, og de sagde: hvad er det, vi have gjort, at vi lode Israel fare fra at tjene os.
6. Saa lod han spænde for sin Vogn, og tog sit Folk med sig.
7. Og han tog sex hundrede udvalgte Vogne og alle Ægypternes Vogne og Vognkjæmpere paa dem alle.
8. Saa forhærdede Jehova Pharaos, Kongen af Ægyptens, Hjerte, og han forfulgte Israels Børn, men Israels Børn vare udbragne ved en høi Haand.
9. Men da Ægypterne forfulgte dem, da naaede de dem, som de vare leirede ved Havet, alle Pharaos Vognheste og hans Ryttere og hans Hærmagt ved Pi Hachiroth foran Baal Zephon.
10. Og da Pharao nærmede sig, da opløftede Israels Børn deres Øine, og see, Ægypterne droge efter dem, og de frygtede meget og Israels Børn raabte til Jehova.
11. Og de sagde til Moses: mon fordi der var Mangel paa Grave i Ægypten, at du har taget os, at døe i Ørken; hvi gjorde du os dette, at udføre os af Ægypten?
12. Var dette ikke det Ord, som vi talte til dig i Ægypten, der vi sagde: lad os være, og vi ville tjene Ægypterne; thi det er bedre for os at tjene Ægypterne, end at døe i Ørken.
13. Men Moses sagde til Folket: frygter ikke, bliver staaende og seer Jehovas Frelse, som han vil gjøre eder idag; thi hvad det angaaer, at I see Ægypterne idag, da skulle I ikke mere see dem evindelig.
14. Jehova skal stride for eder, og I skulle tie stille.
15. Og Jehova sagde til Moses: hvi skriger du til mig? tal til Israels Børn, at de skulle drage frem,
16. Og du opløfte din Stav og udrække din Haand over Havet og adskil det, og Israels Børn skulle gaae midt igjennem Havet paa det Torre;
17. Og see, jeg skal forhærde Ægypternes Hjerter, at de skulle komme efter dem, og jeg skal forherliges paa Pharao og paa hele hans Hærmagt, paa hans Vogne og paa hans Ryttere;
18. Og Ægypterne skulle vide, at jeg er Jehova, naar jeg faaer forherliget mig paa Pharao og paa hans Vogne og paa hans Ryttere.
19. Og Guds Engel, som gik foran Israels Hær, drog bort og gik bag ved dem, og Skystøtten gik bort fra deres Aasyn og stod bag ved dem;
20. Og den kom imellem Ægypternes Hær og imellem Israels Hær, og der var Sky og Mørke, og han oplyste Natten; og den Ene nærmede sig ikke til den Anden den gandske Nat.
21. Og Moses udrakte sin Haand over Havet, og Jehova lod Havet bortfare med en

---

Capitel XIV.

Jehovas Magt skulde end engang forherlige sig for Pharao og tilintetgjøre det sidste Forsøg paa Modstand. Istedetfor at føre dem den sædvanlige Vei ad Etham over Landtungen ved Suez ind i den arabiske Ørk, faae de Befaling at vende om mod Syd, hvor en Bjergkjede Ataka løber fra Nilen indtil det røde Hav; dette var mod al menneskelig Beregning, thi foran sig mod Øst havde de det røde Hav, mod Syd Ørken, mod Nord og Vest Pharaos Hær, saa at deres Ødelæggelse forekom uundgaaelig; da hjalp Jehova dem ved sin Almagt. Overgangspunctet lader sig ikke angive med fuldkommen Bestemthed; Nogle antage, at det var ved Rai Ataka, Forbjerget, der løber ned mod Nordspidsen af den arabiske Bugt; Andre, at det var noget sydligere. Vi kunne vel vide hvor omtrent Pi Hachiroth (4 Mos. 33), Baal Zephon og Migdol (Jerem. 44, 1) laae, nemlig i det nordlige Ægypten, men dog ei bestemt, paa hvilket Punct. [15]) Moses havde frembaaret det nu forsagte Folks Klager for Gud; Jehova bar dem med Taalmod og forkyndte Moses, hvad han skulde sige til Folket. [19]) Jehovas Engel, der førte Israel, stiller sig bag det, for at beskjerme det mod Angreb; [20]) Sky og Mørke var der mod Ægypterne, Lys og Klarhed mod Israeliterne; men Timen var kommen, paa hvilken

stærk Østenvind hele Natten og han gjorde Havet til det Tørre, og Vandene skiltes ad.
22. Og Israels Børn gik midt igjennem Havet paa det Tørre, og Vandet var dem en Muur paa deres høire og paa deres venstre Side;
23. Men Ægypterne forfulgte og droge efter dem, alle Pharaos Heste, hans Vogne og hans Ryttere, til Midten af Havet;
24. Og det skeede paa Morgenvagtens Tid, da skuede Jehova paa Ægyptens Hær i Ild- og Skystøtten og forfærdede Ægypternes Hær;
25. Og han stødte Hjulene af deres Vogne og førte dem frem med Besværlighed; da sagde Ægypterne: jeg maa flygte for Israel; thi Jehova kjæmper for dem imod Ægypten.
26. Og Jehova sagde til Moses: ræk din Haand ud over Havet, da skulle Vandene vende tilbage over Ægypterne og over deres Vogne og over deres Ryttere.
27. Og Moses udrakte sin Haand over Havet, og Havet vendte tilbage, der det lakkede ad Morgen, til sit sædvanlige Løb, og Ægypterne flyede lige imod det, og Jehova stødte Ægypterne midt ud i Havet.
28. Saa kom Vandet igjen tilbage og det skjulte Vogne og Ryttere i al Pharaos Hærmagt, som var kommen efter dem i Havet, og ikke blev der tilovers af dem indtil Een.
29. Men Israels Børn gik paa det Tørre midt i Havet, og Vandet stod for dem som en Muur paa høire og paa venstre Side.
30. Og Jehova frelste paa denne Dag Israel af Ægypternes Haand og Israel saae Ægypterne døe ved Havets Bred;
31. Og Israel saae den store Haand, hvilken Jehova havde øvet mod Ægypterne, og Folket frygtede Jehova, og de troede paa Jehova og paa Moses hans Tjener.

Capitel XV.

Moses og Folkets Seirssang. — Fortsættelsen af Reisen.

1. Da sang Moses og Israels Børn denne Sang for Jehova, idet de sagde saa:
2. Jeg vil synge for Jehova, thi han er høit ophøiet; Hesten og dens Rytter styrtede han i Havet.
3. Min Styrke og Lovsang er Jehova; og han blev mig til Frelse; han er min Gud, — og jeg vil prise ham, min Faders Gud — og jeg vil ophøie ham.
4. Jehova er en Krigshelt — Jehova er hans Navn!
5. Pharaos Vogne og hans Hærmagt han slyngede ned i Havet; hans udvalgte Vognkjæmpere — de sank i Rørhavet ned! Afgrunden skjulte dem; de stege ned i Dybet, som Steen.
6. Din høire Haand, Jehova, har viist sig herlig i Kraft; din høire Haand, Jehova, nedslaaer Fienden.
7. Med din Høiheds Vælde nedstyrter du dem, som reise sig imod dig, du udsender din Vrede, der fortærer dem som Halm.
8. Og ved din Munds Veir hobede sig Vandene; Voverne stode som en Dynge; i Havets Hjerte stivnede Dybene!
9. Fienden sagde: jeg vil forfølge, jeg vil indhente, jeg vil fordele Bytte, min Sjæl skal fyldes med dem, jeg vil blotte mit Sværd, min Haand skal fordrive dem.
10. Du blæste med dit Veir — da skjulte Havet dem; som Blyet sank de ned i de vældige Vande.
11. Hvo er som du blandt Guderne, Jehova? hvo er som du, ophøiet i Hellighed, forfærdelig at love — du som gjør Vidundere.
12. Du strakte ud din Haand — Jorden slugte dem;
13. Men du førte med din Naade Folket, som du gjenløste, du ledsagede dem med din Kraft til din Helligheds Bolig.
14. Folkene hørte det — de maatte skjælve; Angst betog Philistæas Beboere;
15. Da forfærdedes Edoms Fyrster, de Vældige i Moab — dem betog Bævelse, alle Indvaanere i Canaan hensmelte!
16. Skræk og Rædsel skal falde over dem; formedelst din Almagts Arm skulle de tie som

Folket som Jehovas Hærskare fuldkommen skulde udløses af sine Fienders Magt; da lod Gud Vandene staae som en Muur paa begge Sider, Ps. 136, 13; thi ved denne Befrielses Time var Israels verdenshistoriske Bestemmelse afgjort. [24]) Paa Morgenvagtens Tid ɔ: ved den sidste Nattevagt; Hebræerne delede Natten i tre Nattevagter.

Capitel XV.

Den første Gjerning af det befriede Folk er denne Seirssang, hvis Tilværelse og Beskaffenhed er det meest talende Vidnesbyrd for den fortalte Begivenheds Sandhed; med livfuld Friskhed, med en naturlig Begeistring offrer Folket Herren sin Læbes Førstegrøde, deels ved Tilbageblik paa den vidunderlige Gjerning, Herren har gjort for sit Folk, deels ved et troende Fremblik til den høie Bestemmelse, som ved hiint Vidunder er tilsikkret Israel. [11]) Forfærdelig at love — et af de høieste Udtryk om den guddommelige Majestæt — ingen kan berømme ham uden at skjælve. [13]) Med Sikker-

Steen, indtil dit Folk, Jehova! gaaer forbi, indtil det Folk gaaer forbi, som du kjøbte dig.

17. Du skal føre dem ind og plante dem paa din Arvs Bjerg, et Vaaningssted har du bygget dig, Jehova! en Helligdom, min Herre! have dine Hænder beredt.

18. Jehova skal være Konge evindelig og altid.

19. Thi Pharaos Heste traadte med hans Ryttere og hans Vogne i Havet, da vendte Jehova Havets Vande over dem! men Israels Børn gik paa det Tørre midt i Havet.

20. Og Mirjam, Prophetinden, Arons Søster, tog Pauken i sin Haand, og alle Qvinder gik ud efter hende med Pauker og med Dands.

21. Og Mirjam svarede dem: synger Jehova, thi han er høit ophøiet, Hesten og dens Rytter styrtede han i Havet!

22. Og Moses lod Israel drage fra det røde Hav, og de gik ind i Ørken Schur, og de kom tre Dages Reise i Ørken, og de fandt ikke Vand.

23. Og de kom til Mara, og de kunde ikke drikke Vandet for Bitterhed, thi det var bittert; derfor kaldte man dets Navn Mara.

24. Og Folket knurrede mod Moses og sagde: hvad skulle vi drikke?

25. Og han raabte til Jehova, og Gud viste ham et Træ, og han kastede det i Vandet, saa blev Vandet sødt; der satte han Skik og Ret for det og der prøvede han det

26. Og sagde: dersom du vil høre Jehovas, din Guds, Røst og du vil gjøre det, som er ret for hans Øine, og vil vende dine Øine til hans Bud og bevare hans Skikke, da vil jeg ikke lægge paa dig nogen af alle de Sygdomme, som jeg lagde paa Ægypterne; thi jeg er Jehova, som læger dig.

27. Og de kom til Elim, og der vare tolv Vandkilder og halvfjerdsindstyve Palmetræer; og de leirede sig der ved Vandet.

Capitel XVI.

Reisen til Ørken. Manna og Vagtler.

1. Og de droge fra Elim, og hele Israels Børns Forsamling kom til Ørken Sin, som er mellem Elim og Sinai, paa den femtende Dag i den anden Maaned efter deres Udgang fra Landet Ægypten.

hed seer Folket i det Skeede et Pant paa det Tilkommende, og taler derfor allerede om det som om noget Forbigangent: det gjenløste Folk er kommet til Guds Helligheds Bolig, da det er hos Gud, og det jordiske Canaan er kun et Forbud paa det himmelske; derfor kaldes det V. 16 det Folk, som du kjøbte — og Moses seer det i Aanden henplantet paa det Bjerg, Zion, denne tilkommende Gudsbolig, over hvilket den store Herlighed skulde hvile; thi hvad Canaan var, det concentrerer sig i Zion; Gud boer i Folkets Midte. [19]) Dette Vers hører maaskee ei med til Sangen; maaskee er det ogsaa et Gjensvar af Folket til ovenstaaende Vexelsang. [20]) Mirjam var Prophetinde, besad høiere, guddommelige Aabenbaringer; som saadanne Prophetinder forekommer Debora, Hanna, Samuels Moder, Hulda i det gamle — Anna, Phanuels Datter, Elisabeth, Døberens Moder, og Diakon Philippi Døtter i det nye Testamente. Hvorfor hun kaldes Arons Søster, er uvist; maaskee var hun Moses Halvsøster. [20]) Pauker ere Haandpauker, Tamburins, et i Ægypten og Asien yndet musikalsk Redskab. [22]) Nu begynder Reisen i den vilde, øde, vandmanglende Ørken, hvis Beskaffenhed nyere Reisende med megen Omhu have undersøgt og beskrevet. Det gjenløste, og af Jehova til sit Folk udkaarne, Israel skulde forsøges og lære ene at fortrøste sig paa Jehova; Gud bærer dets Haardnakkethed og Gjenstridighed med Langmodighed; først efterat det ti Gange havde gjort Oprør mod ham, blev den oprindelig paa 2 Aar bestemte Vandring udvidet til 40 Aar, indtil alle de, som vare udgangne fra Ægypten, vare døde (4 Mos. 14, 23) og Guds Førelse kunde forherlige sig i den nye Slægt. Den her omtalte Ørk er den, som omsluttes af den heroopolitanske og ælanitiske Arm af det røde Hav, nu kaldet det petræiske Arabien, der bestaaer af en Række af Granitbjerge, der sydligere gaae over til Sandsteensformationer; i det Hele ubeboet og ufrugtbar, med enkelte grønne Pletter, paa hvilke Palmetræer og Tamarinter voxe. Fra Sinai, hvis ene Spidse hed Horeb, indtil Gaza findes ingen Landsby. [23]) Mara, kaldet saa af Vandets Bitterhed, hvilket nyere Reisende endnu have fundet der ved et Sted, som nu kaldes Hovara. [25]) Der satte han Skik og Ret for det — hvad det er for en Skik og Ret, see vi af de strax følgende Ord: han stiller Folket Betingelser. [27]) Elim (af El, stort Træ), den nuværende Dal Girondel, hvor man endnu finder Palmetræer.

Capitel XVI.

Folkets Knurren, efterat dets første Forraad var opbrugt, fremkalder den guddommelige Hjælp, der atter, som ved de andre Undere, knytter sig til Naturproducter og lægger sin Vel-

2. Og de knurrede mod Moses og Aron, hele Israels Børns Forsamling,

3. Og Israels Børn sagde til dem: gid vi vare døde ved Herrens Haand i Landet Ægypten, da vi sadde ved Kjødgryden, da vi eiede Brød til Mættelse; thi I have udført os i denne Ørk, for at lade denne gandske Menighed døe af Hunger.

4. Da sagde Jehova til Moses: see, jeg vil lade regne over eder Brød af Himmelen; og Folket skal gaae ud og samle hvad det behøver den ene Dag efter den anden, for at jeg kan prøve det, om det vil vandre i min Lov eller ikke;

5. Og det skal skee paa den sjette Dag, da skulle de tillave det, som de have samlet; og det skal være en dobbelt Portion i Forhold til det, som de samle Dag for Dag.

6. Og Moses og Aron sagde til alle Israels Børn: i Aften da skulle I erfare, at Jehova har udført eder af Landet Ægypten;

7. Og i Morgen da skulle I see Jehovas Herlighed, idet han har hørt eders Knur mod Jehova — thi hvad ere vi, at I knurre mod os? —

8. Moses sagde fremdeles — idet han giver eder om Aftenen Kjød at spise og Brød om Morgenen, for at mætte eder, idet Jehova har hørt eders Knur, hvilken I knurre imod ham, men hvad ere vi? Ikke imod os er eders Knur, men imod Jehova.

9. Og Moses sagde til Aron: sig til hele Israels Børns Forsamling: kommer nærmere for Jehovas Aasyn; thi han har hørt eders Knur.

10. Og det skeede, der Aron talede til hele Israels Børns Forsamling, da de vendte sig hen imod Ørken, see, da saaes Jehovas Herlighed i Skyen.

11. Og Jehova talede til Moses og sagde:

12. Jeg har hørt Israels Børns Knur; tal til dem og sig: i Aften skulle I mættes af Kjød og i Morgen skulle I mættes af Brød, og I skulle fornemme, at jeg er Jehova, eders Gud.

13. Og det skeede om Aftenen, da nedstege der Vagtler og bedækkede Leiren, og om Morgenen skeede det, at Duggen laae trindt omkring Leiren.

14. Men der Duggen, som laae, hævede sig, see, da var paa Overfladen af Ørken noget Tyndt og Rundt, tyndt, som Riimfrost over Jorden.

15. Og da Israels Børn saae det, da sagde den Ene til den Anden: hvad er dette? thi de vidste ikke hvad det var; da sagde Moses til dem: dette er det Brød, som Jehova giver eder at æde.

16. Dette er det Ord, som Jehova har befalet: samler deraf enhver eftersom han kan fortære, en Omer for hvert Hoved, efter Antallet af eders Personer, som enhver har i sit Telt, skulle I tage.

17. Og Israels Børn gjorde saa, og de samlede baade den, som fik meget, og den, som fik lidet.

18. Og de maalte det i en Omer, da havde den ikke overflødigt, som havde faaet meget, og den, som havde faaet lidet, manglede ikke, enhver eftersom de kunde fortære havde de samlet.

19. Og Moses sagde til dem: ingen maa levne noget deraf til imorgen;

20. Men de adløde ikke Moses, og nogle levnede noget deraf til om Morgenen; da gik der Orme deri og det lugtede ilde; saa blev Moses vred paa dem.

21. Og de samlede deraf hver Morgen, enhver eftersom han kunde fortære, men naar Solen blev heed, da smeltede det.

22. Og det skeede paa den sjette Dag, da sankede de dobbelt Føde, to Omer for Een, og alle Fyrster af Forsamlingen kom og gave Moses det tilkjende.

23. Og han sagde til dem: dette er det, som Jehova har sagt; i Morgen er det Hoi-

---

signelse deri. Saaledes er [13]) Vagtelen en Fugl, der i disse Egne findes saa talrig, at man kan fange den med Hænderne, fornemmelig i Mai og Juni; her kommer den til andre Tider, paa andre Steder, og i større Mængde, end den pleiede; 4 Mos. 11, 31. Saaledes og Manna, V. 15, som egentligen er en Saft, der udstrømmer af nogle Træer (Tamarisken); men den her beskrevne Manna adskiller sig væsentligen fra den anden derved, at denne faldt hele Aaret igjennem, da den sædvanlige Manna kun findes i enkelte Maaneder, at den kunde tjene til Føde, da den ellers kun bruges som Lægemiddel, at den var tilstede i saadan Overflod, at den kunde mætte den store Folkemængde, og at der den sjette Dag faldt dobbelt. Ved denne Undergjerning blev altsaa Folket henviist til Troen paa Guds umiddelbare Forsørgelse, hvorfor Paulus kalder det aandelig Mad og aandelig Drikke. 1 Cor. 10, 3-4. Det hebr. Ord hvad (Man) er det, der giver Anledning til Navnet. [18]) Det, som ved Indsamlingen var afhængigt af tilfældige Omstændigheder, af Ens Duelighed, Hurtighed, Opholdssted, dette udjævnedes ved Fordelingen; men fordi de alene skulde stole paa Guds Forsorg, [19]) maatte de ikke gjemme noget til den følgende Dag. [22]) Hvormeget en Omer er, siges V. 36. [23]) Moses Tale viser, at

Peint par Murillo

[illegible] par [illegible]

[illegible]

nakel; derfor kaldes det 34) foran Vidnesbyrdet d. e. Pagtens Ark, i hvilken Vidnesbyrdet, Lovens Tavler, laae. 35) Dette Vers synes at være

Folkets [illegible] efter saa mange Beviser paa Guds Omhu, endnu spurgte: Er Jehova i vor Midte? 9) For

tid, en hellig Sabbat for Jehova; det, som I ville bage, det bager, og det, som I ville koge, det koger, men alt det, som bliver tilovers, lader det ligge hos eder i Forvaring indtil i Morgen.

24. Og de lode det ligge indtil den følgende Morgen, som Moses havde befalet, og det kom ikke til at lugte ilde, der var ei heller Orm i det.

25. Da sagde Moses: æder det idag, thi det er idag Sabbat for Jehova; idag skulle I intet finde paa Marken;

26. I sex Dage skulle I sanke det, men paa den syvende er det Sabbat, paa den skal det ikke være der.

27. Men det skeede paa den syvende Dag, at nogle gik ud af Folket for at samle; men de fandt intet.

28. Da sagde Jehova til Moses: hvor længe vægre I eder ved at varetage mine Bud og mine Love?

29. Seer, da Jehova har givet eder Sabbaten, derfor giver han eder paa den sjette Dag Føde for to Dage; bliver hver paa sit Sted; ingen skal gaae ud fra sit Sted paa den syvende Dag.

30. Da holdt Folket sig roligt paa den syvende Dag.

31. Og Israels Huus kaldte Navnet paa det Man; og det var ligesom Coriander-Frø hvidt og det smagte som en Honningkage.

32. Og Moses sagde: dette er det Ord, som Jehova befalede: fyld en Omer af det, til at opbevare det for eders Efterkommere, paa det de maae see det Brød, hvormed jeg har fødet eder i Ørken, da jeg førte eder ud af Landet Ægypten.

33. Og Moses sagde til Aron: tag en Krukke og læg deri en Omer fuld af Manna og sæt den for Jehovas Aasyn for at opbevares for eders Efterkommere.

34. Ligesom Jehova befalede det, saa satte Aron den hen foran Vidnesbyrdet til at opbevares.

35. Men Israels Børn aade Manna i fyrretyve Aar, indtil de kom til et beboet Land; Manna aade de, indtil de kom til Grændsen af Canaans Land.

36. Og en Omer er en tiende Part af en Epha.

Capitel XVII.

Fortsættelse af Reisen. Guds Underglerning. Seir over Amalek.

1. Og hele Israels Forsamling drog fra Ørken Sin i deres Stationer efter Herrens Mund, og de leirede sig i Rephidim; og Folket havde intet Vand at drikke.

2. Da kivedes Folket med Moses og sagde: giver os Vand, at vi kunne drikke; men Moses sagde til dem: hvi ville I kives med mig? hvi ville I friste Jehova?

3. Og der Folket tørstede efter Vand, da kivedes Folket med Moses og sagde: hvorfor har du dog ført os op fra Ægypten at lade mig og mine Børn og mit Qvæg døe af Tørst?

4. Da raabte Moses til Jehova og sagde: hvad skal jeg gjøre ved dette Folk; der mangler kun lidt, da stene de mig.

5. Men Jehova sagde til Moses: gak frem foran Folket og tag med dig af de Ældste i Israel, og tag din Stav, med hvilken du har slaget Floden, i din Haand og gaae.

6. See, jeg skal staae for dit Aasyn der paa Klippen, paa Horeb, og du skal slaae paa Klippen, da skal der udflyde Vand deraf, og Folket skal drikke. Og Moses gjorde saa for Israels Ældstes Øine.

7. Og man kaldte Stedets Navn Massa og Meriba, formedelst Israels Børns Kiv og fordi de fristede Jehova ved at sige: mon Jehova er i vor Midte eller ikke?

8. Og Amalek kom og kjæmpede med Israel ved Rephidim.

9. Og Moses sagde til Josva: udvælg os Mænd og gaae ud at kjæmpe med Amalek;

Sabbaten var dem noget bekjendt, om det end ikke synes, som om Israeliterne i Ægypten helligholdt den; men her, hvor Jehovas Forførgelse saa aabenbart fremtræder, knyttes Troen paa ham til Sabbatsbudet, som beroer paa Skabelsen. Siden stadfæstedes det ved en Lov. [33]) Til Minde om denne store Naade skulde en Krukke Manna ligge for Jehovas Aasyn ɔ: i det Allerhelligste af det senere oprettede Tabernakel; derfor kaldes det [34]) foran Vidnesbyrdet d. e. Pagtens Ark, i hvilken Vidnesbyrdet, Lovens Tavler, laae. [35]) Dette Vers synes at være tilføiet senere af Moses. [36]) En Epha er det sædvanlige Maal, en Medimne eller Skjeppe.

Capitel XVII.

[1]) I deres Stationer — hvilke disse vare, angives 4 Mos. 33, 12. o. flg.; de vare nu ikke langt fra Sinai. [7]) Massa og Meriba, ɔ: Fristelse og Kiv. Mindet om denne Begivenhed bevarede sig længe, og den omtales ofte; thi Folkets Haardnakkethed viste sig just deri, at de, efter saa mange Beviser paa Guds Omhu, endnu spurgte: Er Jehova i vor Midte? [9]) Før

i Morgen skal jeg staae paa Toppen af Høien, og Guds Stav skal være i min Haand.
10. Og Josva gjorde som Moses sagde ham om at stride imod Amalek, og Moses og Aron og Hur gik op paa Toppen af Høien.
11. Og det skeede, naar Moses opløftede sin Haand, da var Israel stærk; men naar han lod den synke, da blev Amalek stærk.
12. Og der Moses Hænder bleve tunge, da toge de en Steen og lagde den under ham, og han satte sig paa den, og Aron og Hur grebe i hans Hænder, den ene paa denne og den anden paa hiin Side, da bleve hans Hænder holdte opret, indtil Solen gik ned.
13. Og Josva svækkede Amalek og hans Folk med det skarpe Sværd.
14. Og Jehova sagde til Moses: skriv dette til et Minde i Bogen, og sæt det for Josvas Øren, at jeg vil udslette Amaleks Ihukommelse under Himmelen.
15. Og Moses byggede et Alter og han kaldte dets Navn: Jehova er mit Banner.
16. Thi, sagde han, en Haand er udrakt over Jehovas Throne, en Kamp for Jehova imod Amalek fra Slægt til Slægt.

Capitel XVIII.

Jethros Besøg hos Moses.

1. Og Jethro, Præst i Midian, Moses Svigerfader, hørte alt det, som Gud havde gjort for Moses og for sit Folk Israel, at Jehova havde udført Israel af Ægypten;
2. Da tog Jethro, Moses Svigerfader, Zippora, Moses Hustru, efterat han havde sendt hende tilbage,
3. Og hendes to Sønner, af hvilke den enes Navn var Gersom — thi han havde sagt: jeg var Udlænding i et fremmed Land — og den andens Navn var Eliesér —
4. „Thi min Faders Gud har været mig til Hjælp og har reddet mig fra Pharaos Sværd" —
5. Og Jethro, Moses Svigerfader, og hans Hustru kom til Moses i Ørken, hvor han havde leiret sig, ved Guds Bjerg.
6. Og han lod Moses sige: jeg, din Svigerfader Jethro, kommer til dig, og din Hustru og hendes to Sønner med hende.
7. Og Moses gik sin Svigerfader imøde og bøiede sig og kyssede ham, og den Ene spurgte om den Andens Befindende, og de kom til Teltet.
8. Og Moses fortalte sin Svigerfader alt det, som Jehova havde gjort mod Pharao og Ægypten for Israels Skyld, og al den Besværlighed, som var rammet dem paa Veien, og at Gud havde frelst dem.
9. Da glædede Jethro sig over alt det Gode, som Jehova havde gjort imod Israel, hvilke han havde friet fra Ægypternes Haand,
10. Og Jethro sagde: Lovet være Jehova, som friede eder af Ægyptens Haand og af Pharaos Haand, som friede Folket ud af Ægypternes Haand.
11. Nu veed jeg, at Jehova er stor fremfor alle Guder, thi i den Gjerning, i hvilken de hovmodede sig, kom det over dem.
12. Og Jethro, Moses Svigerfader, tog Brændoffer og Slagtoffer for Gud, og Aron og alle de Ældste i Israel kom at æde Brød med Moses Svigerfader for Guds Aasyn.
13. Og det skeede den følgende Dag, at Moses satte sig hen at dømme Folket, og Folket stod for Moses fra Morgen indtil Aften.
14. Og Moses Svigerfader saae alt det, som han gjorde for Folket, og han sagde: hvad er det for en Gjerning, som du gjør for Folket? hvorfor sidder du for dig selv alene og alt Folket staaer for dig fra Morgen indtil Aften?

---

havde Gud kjæmpet for Israel; det selvstændige og befriede Folk skulde nu selv kjæmpe, men den hele Begivenhed viser dog, paa hvem Alt beroede. **Amalekiterne**, der forekomme som et gammelt Folk, 4 Mos. 24, 20 vare Israels bittre Fiender; som et nomadisk Røverfolk havde de ikke faste Bopæle; af 5 Mos. 25, 18 sees det, at de anfaldt Israel fra et Baghold. Moses selv kom ei til at kjæmpe; den Mand, som havde været værdiget saa fortrolig Omgang med Herren, skulde ei bestænkes med Blod; derimod skulde han stride i Bønnen for Israel. [14]) I **Bogen** — man seer altsaa, at der allerede var paabegyndt en Bog, i hvilken Moses vilde fortælle Folkets Historie. [16]) Meningen af dette noget dunkle Sted er sandsynligviis: i Forkyndelsen om Amaleks Udryddelse er der givet Israel Forvisning om, at Jehova er den Seirende, at Krigen er hans; den Haand, som er udrakt, er en Forsikkring; Alteret et Mindesmærke.

Capitel XVIII.

Af V. 5 sees, at Israeliterne allerede vare komne nærmere ind til Sinai; Moses har rimeligviis fortalt Jethros Besøg her, for at adskille disse Dommeres Indsættelse, som en blot menneskelig Indretning, fra de senere guddommelige Indstiftelser. [11]) Nogle forklare det: Gud lod Ægypterne omkomme ved det samme Element (Vandet), ved hvilket de havde tyranniseret Israeliterne; maaske kunne de Ord: i den Gjer-

15. Og Moses sagde til sin Svigerfader: fordi Folket kommer til mig for at spørge Gud.
16. Naar de have noget Anliggende, da kommer man til mig, og jeg dømmer imellem den Ene og den Anden, og jeg lader dem vide Guds Skikke og hans Love.
17. Og Moses Svigerfader sagde til ham: den er ikke god den Gjerning, som du gjør.
18. Du maa jo forsmægte derover, baade du og dette Folk, som er med dig, thi den Gjerning er dig for svar, du formaaer ikke at gjøre den alene.
19. Nu, hør min Røst; jeg vil raade dig, og Gud skal være med dig; vær du for Folket den, som staaer ligeoverfor Gud, og du skal ligeledes bringe Sagerne for Gud;
20. Og du skal oplyse dem om Skikkene og Lovene og du skal lære dem den Vei, paa hvilken de skulle gaae, og den Gjerning de skulle gjøre.
21. Men du skal udsee dig af hele Folket dygtige Mænd, som frygte Gud, sanddrue Mænd, som hade ulovlig Fordeel, og du skal sætte dem til Hovedsmænd over Tusinde, til Hovedsmænd over Hundrede, Hovedsmænd over Halvtresindstyve og Hovedsmænd over Ti.
22. Og de skulle dømme Folket til enhver Tid, og det skal være Tilfælde, at enhver vigtig Sag skulle de føre for dig, men enhver ringe Sag skulle de paadømme; gjør det noget lettere for dig, og de skulle bære det tilligemed dig.
23. Dersom du gjør denne Ting og Gud byder dig den, da skal du formaae at holde det ud, og dette hele Folk skal da komme ligeledes i Fred til sit Sted.
24. Og Moses lød sin Svigerfaders Røst og gjorde alt som han sagde.
25. Da valgte Moses dygtige Mænd af hele Israel, og satte dem til Overhoveder over Folket, Hovedsmænd over Tusinde, Hovedsmænd over Hundrede, Hovedsmænd over Halvtresindstyve, Hovedsmænd over Ti;
26. Og de dømte Folket til enhver Tid; hver svar Sag pleiede de at bringe for Moses, men hver ringere Sag paadømte de selv.
27. Og Moses lod sin Svigerfader fare, og han gik til sit Land.

Capitel XIX.

Forberedelse til Lovgivningen.

1. I den tredie Maaned efter Israels Børns Udgang fra Landet Ægypten, paa denne Dag kom de til Ørken Sinai;
2. Og de droge fra Rephidim og kom til Ørken Sinai og de leirede sig i Ørken, og Israel leirede sig der, lige over for Bjerget.
3. Men Moses steg op til Gud, og Jehova raabte til ham af Bjerget, sigende: saa skal du sige til Jakobs Huus og forkynde Israels Børn:
4. I have seet, hvad jeg har gjort ved Ægypten, og jeg opløftede eder paa Ørnevinger og bragte eder til mig.
5. Og nu, dersom I ville høre min Røst og bevare min Pagt, da skulle I være mig

ning, i hvilken, oversættes ved: fordi, af den Grund at. [19]) I alt, hvor det kommer an paa Guds Afgjørelse, skal du være Mellemmand.

Capitel XIX.

Hermed begynder et nyt Afsnit i Pentateuchen, som gaaer indtil den 4 Mos. 10, 11. Folket er kommen fra Rephidim til Sinai, og her finder under frygtopvækkende Naturoptrin Lovgivningen Sted. Hvad denne Egn angaaer, da er den af ældre og nyere Reisebeskrivere tilstrækkelig bleven oplyst som et til dette Øiemed fortrinligen skikket Sted. Granitbjerge med vilde, vidunderligtformede Spidser rage frem over vandrige, frugtbare Dale, som give den herligste Udsigt; af disse ere Horeb, Dschebel Muse (den egentlige Sinaispids) og St. Katharinebjerget endnu bekjendte; iblandt dem er det godtgjort, at Horeb maa have været Lovgivningens Bjerg; det er steilt og bestiges kun med Vanskelighed, men ved Foden af det strækker sig Wadyhs, som ere store nok til at kunne rumme det hele Folk. Lovgivningens Øiemed forkynder Gud selv paa den meest ophøiede Maade V. 6. Hidtil havde Guds Kirke været en indvortes, nu skulde den tillige være udvortes; derfor indtræder imellem Forjettelsen og dens Opfyldelse Loven, der skal holde et Speil af Guds Fordring til Mennesket for samme, tæmme den kjødelige Lyst, men og just ved at vise Menneskets Kraftløshed til paa denne Maade at komme til Salighed, aabenbare Synden og Naaden, og saaledes blive en sand Tugtemester til Christus. Loven udgaaer fra Gud, er altsaa hellig og har Folkets Hellighed til Øiemed, men denne lovgivende Gud har sat sig i det særegne Forhold til Folket, at han vil boe midt iblandt det, være dets Konge; derfor maae alle Anordninger uden Undtagelse tage Hensyn til denne Hellighed, for bestandigen at foreholde Folket dets Bestemmelse, at være Guds Kirke paa Jorden; der lader sig her ingen Forskjel tænke imellem politiske og ceremonielle Anordninger og moralske Bud; først naar Aanden havde seiret over Bogstaven ophæves denne Forskjel. Men det Folk, hvilket Gud af fri

en Eiendom fremfor Folkene, thi mig hører al Jorden til.

6. Og I skulle blive mig et Kongerige af Præster og et helligt Folk; disse ere de Ord, som du skal sige til Israels Børn.

7. Og Moses kom og kaldte ad de Ældste i Folket og han lagde alle disse Ord for dem, hvilke Jehova havde befalet ham.

8. Da svarede hele Folket, og sagde: alt det, som Jehova siger, det ville vi gjøre; og Moses bragte Folkets Ord til Jehova.

9. Og Jehova sagde til Moses: see, jeg kommer til dig i en Skyes Mørke, paa det Folket maae høre, naar jeg taler med dig og de ligeledes maae troe paa dig evindelig. Men Moses bragte Folkets Ord for Jehova.

10. Og Jehova sagde til Moses: gaae til Folket og hellige dem idag og imorgen, og de skulle toe deres Klæder;

11. Og de skulle være rede til den tredie Dag, thi paa denne Dag skal Jehova stige ned for hele Folkets Øine paa Bjerget Sinai.

12. Og du skal sætte Grændse for Folket rundtomkring og sige: tager eder iagt for at stige op paa Bjerget og røre ved dets Rand; enhver, som rører ved Bjerget, skal visseligen dødes

13. Ingen Haand skal røre ved det, thi den skal stenes eller skydes; hvad enten det er et Dyr eller et Menneske, skal det ikke leve; naar man støder i Basunen, skulle disse stige op paa Bjerget.

14. Og Moses steg ned af Bjerget til Folket og han helligede Folket, og de toede deres Klæder.

15. Og han sagde til Folket: værer rede til den tredie Dag; rører ikke ved en Qvinde.

16. Og det skeede paa den tredie Dag, da det blev Morgen, da blev der Torden og Lynild, og en svar Sky var over Bjerget, og en saare stærk Basun-Lyd; da bævede det hele Folk, som var i Leiren.

17. Og Moses førte Folket ud af Leiren imod Herren, og de stillede sig ved det Nederste af Bjerget.

18. Og Bjerget Sinai røg gandske, fordi Jehova steg ned over det i Ilden, og dets Røg steg op som Røgen af en Ovn; da bævede hele Bjerget meget.

19. Og der skeede en Basunlyd, som tog til og blev meget stærk; Moses talede og Gud svarede ham lydeligen.

20. Og Jehova steg ned paa Sinai Bjerg paa Toppen af Bjerget, og Jehova kaldte Moses op paa Toppen af Bjerget, og Moses steg op.

21. Da sagde Jehova til Moses: stig ned, tag Forsikkring af Folket, at de ikke ville bryde frem til Jehova for at see, og der skulde falde mange af dem.

22. Endog Præsterne, som nærme sig Jehova, skulle hellige sig, at ei Jehova skal volde en Ødelæggelse iblandt dem.

23. Og Moses sagde til Jehova: Folket kan ikke stige op paa Bjerget Sinai, thi du har jo bevidnet det iblandt os og sagt: sæt en Grændse om Bjerget og hellige det.

24. Og Jehova sagde til ham: gaae, stig ned; derpaa skal du og Aron med dig stige op; men Præsterne og Folket maae ei bryde frem at stige op til Jehova, at han ei skal volde Ødelæggelse iblandt dem.

25. Nu steg Moses ned til Folket og talede til dem.

Naade formedelst Forjettelsen til Fædrene valgte til sit Folk, var et af Trældommen nys udført, sandseligt, raat og gjenstridigt Folk. Guds Befalinger ere derfor strænge og bestemte, men nedlade sig til Folkets Standpunkt og, medens i Hedenskabet alt, paa Stats- og Politianordninger nær, er overladt til den menneskelige Vilkaarlighed, er her alt omgrændset og bestemt ved Lov. *Aandelig* er Loven fordi Gud, den Usynlige og Evige, er Ophavsmanden til den, og fordi Budet ingenlunde lader sig nøie med en udvortes Opfyldelse, men tillige har Sindelaget til sit Formaal, og paa mange Maader søger at indvirke paa Gemyttet; men dens overveiende Characteer er dog *symbolsk og typisk*, fordi den under Tidens Form og Sandselighedens Præg vil udtrykke og lede hen til en tilkommende høiere Virkeliggjørelse af dens Øiemed. Vel nedlod Herren sig til at lade adskillige ældre Vedtægter bestaae, endog af ægyptisk Indretning, thi Folket kunde og skulde ikke løsrives fra den Tid og den Standpunct, hvilke det tilhørte; men selv det fra Fædrene Modtagne eller i Ægypten Tilvante omdannedes saaledes, at det fik den theokratiske Characteer, som er Lovens Særkjende, hvilket i det Følgende vil blive mere klart. Saaledes er Loven det *Vidnesbyrd*, ved hvilket Jehova bevidnede sig som Israels Gud, Pagtens klare Haandskrift, der skulde foreholdes Folket gjennem dets hele Liv; dette siges ogsaa med bestemte Ord i V. 5 og 6; Israel skulde være et *Kongerige af Præster*; thi hvad Præsten var for Israel, det skulde Israel være for Verden, Mellemleddet, ved hvilket den sande Tro bevaredes og udbredtes, derfor et *helligt* Folk, i hvis Midte dets Gud og Konge boede. [10]) Den udvortes Renselse skulde naturligviis være en Afbildning paa indre Renselse, thi den barmhjertige Gud er tillige den hellige. [22]) *Præsterne* ere ei de senere levitiske, men de, som i den hidtil bestaaende patriarchalske Forfatning vare i Familierne.

Capitel XX.

De ti Bud. Andre Love gives.

1. Og Gud talede alle disse Ord og sagde:
2. Jeg er Jehova, din Gud, som har udført dig af Ægypten af Trællehuus;
3. Du skal ikke have andre Guder for mit Aasyn;
4. Du skal ikke gjøre dig noget udskaaret Billede eller nogen Afbildning af det, som er i Himmelen foroven, eller af det, som er paa Jorden forneden, eller af det, som er i Vandet under Jorden.
5. Du skal ikke bøie dig for dem og ikke tjene dem; thi jeg, Jehova din Gud, er en nidkjær Gud, som hjemsøger Fædrenes Misgjerning paa Børnene i tredie og fjerde Led paa dem, som hade mig,
6. Men gjør Miskundhed i tusinde Led paa dem, som elske mig og holde mine Bud.
7. Du skal ikke tage Jehovas din Guds Navn forfængeligen, thi Jehova vil ikke lade den blive uskyldig, som tager hans Navn forfængeligen.
8. Kom Sabbatens Dag ihu at hellige den;
9. Sex Dage skal du arbeide og gjøre al din Gjerning;
10. Men paa den syvende Dag er det Sabbat for Jehova din Gud; da skal du ikke gjøre Arbeide, hverken du eller din Søn eller din Datter eller din Tjener eller din Tjenestepige eller dit Qvæg eller den Fremmede, som er i dine Porte:
11. Thi i sex Dage dannede Jehova Himmelen og Jorden og Havet og alt, hvad der var deri, og han hvilede paa den syvende Dag; derfor velsignede Gud Sabbatsdagen og han helligede den.
12. Ær din Fader og din Moder, at du maa leve længe paa Jorden, hvilken Jehova din Gud har givet dig.
13. Du skal ikke slaae ihjel.
14. Du skal ikke bedrive Hoer.
15. Du skal ikke stjele.
16. Du skal ikke sige falsk Vidnesbyrd imod din Næste.
17. Du skal ikke begjære din Næstes Huus. Du skal ikke begjære din Næstes Hustru eller hans Tjener eller hans Tjenestepige eller hans Oxe eller hans Asen eller alt det, som hører din Næste til.
18. Men da Folket fornam Tordenen og Flammerne og Basunens Lyd og Bjerget, som røg, da Folket fornam dette, da flyede det og stod langt borte.
19. Og de sagde til Moses: tal du med os, da ville vi høre, men lad Gud ikke tale med os, at vi ei skulle døe.
20. Og Moses sagde til Folket: I skulle ikke frygte, thi for at forsøge eder er Gud kommen og for at hans Frygt kan være over eders Aasyn, at I ikke skulle synde.
21. Og Folket stod langt borte, og Moses gik nær ind til Mørket, der hvor Gud var.
22. Og Jehova sagde til Moses: saa skal du sige til Israels Børn; I have seet, at jeg fra Himmelen haver talt ned til eder;
23. I skulle ikke gjøre noget ved Siden af mig, Sølvguder og Guldguder, det skulle I ikke gjøre eder.
24. Et Alter af Jord skal du gjøre mig og offre derpaa dine Brændoffere og dine Takoffere og det smaa Qvæg og det store Qvæg, paa hvert et Sted, hvor jeg lader mit Navn

---

Capitel XX.

I de ti Bud, Grundlovene, samler sig den hele Lov; de omfatte i deres Grundtræk Menneskets gandske Forhold i de tre første til Gud, i det fjerde til dem, der staae mellem Gud og Mennesker, i de sex andre til Næsten; men i disses Orden bemærker man en indre Fremskriden og i dem alle en indvortes Sammenhæng. Det første Bud angaaer den Enkeltes Tanke og Følelse mod Gud; det andet denne Tankes Fremtrædelse i Tale og i Forbindelse med Andre; og denne Forbindelse skrider i det tredie Bud frem til en Menighed; det fjerde Bud danner, som nys er bemærket, Overgangen til Budene mod Næsten, af hvilke det femte angaaer Betingelsen for alle Buds Opfyldelse, Livet, det sjette Betingelsen for et ordnet Liv, Ægteskabet; det syvende Ægteskabets Forudsætning, Eiendom; Liv, Ægteskab og Eiendom danne Grundlaget for det borgerlige Liv, der først faaer sin Fuldstændighed ved Æren, som er Gjenstanden for det ottende Bud; det niende og tiende føre, ved at omfatte Tanken og Følelsen, atter til det første, og de danne saaledes en fast sluttet Eenhed af hellige Bud. Iøvrigt er det bekjendt, at de Reformeerte have en anden Inddeling af Budene, idet de adskille V. 3 (Afgudsdyrkelse) fra V. 4—6 (Billeddyrkelse) og sammenfatte V. 17 som eet Bud. I nøie Forbindelse med de ti Bud staae de første Anordninger V. 23; fordi Gud ikke havde fremstillet sig under noget synligt Billede, maatte de heller ikke gjøre sig noget Billede af ham, og de nødvendige Altere, som de maatte gjøre sig, inden Nationalhelligdommen blev reist, maatte være af Jord med utilhugne Stene, deels for at de snart igjen kunde omkastes og ikke give Anledning til Afguderi deels i Modsætning til Hedningernes Altere, som vare kunstigen udarbeidede.

ihukomme, skal jeg komme til dig og velsigne dig.

25. Men dersom du vil gjøre mig et Alter af Steen, da skal du ikke bygge det af tilhugne Stene; thi svinger du dit Jern over det, da vanhelliger du det;

26. Du skal ikke stige op ad Trapper til mit Alter, at ei din Blusel skal blottes over det.

Capitel XXI.

Love om personlige Rettigheder.

1. Dette er den Ret, som du skal bestemme for dem.

2. Naar du kjøber en hebraisk Slave, da skal han tjene dig i sex Aar og paa det syvende skal han gaae fri ud for intet.

3. Dersom han kommer blot med sin Krop, da skal han gaae ud blot med sin Krop; dersom han derimod er en gift Mand, da skal hans Hustru gaae ud med ham.

4. Dersom hans Herre har givet ham en Hustru, og hun har født ham Sønner eller Døttre, da skal Qvinden og hendes Børn høre Herren til, men han skal gaae ud med sin Krop.

5. Men dersom Tjeneren siger saa: jeg elsker min Herre og min Hustru og mine Børn og jeg vil ikke gaae fri ud,

6. Da skal hans Herre føre ham for Dommeren og lade ham staae nær til Døren eller til Dørstolpen, og hans Herre skal gjennemstinge hans Øren med en Syl, og han skal tjene ham evindelig.

7. Og dersom nogen Mand sælger sin Datter til at være Tjenestepige, da skal hun ikke gaae ud, naar Trællene gaae ud;

8. Dersom hun er mishagelig for sin Herres Øine, saa at han ikke bestemmer hende for sig, da skal han lade hende løskjøbes; til et fremmed Folk skal han ikke have Magt til at sælge hende, fordi han har skuffet hende.

9. Men dersom han bestemmer hende for sin Søn, saa skal han behandle hende som en Datter.

10. Dersom han tager sig en anden, da skal han ikke afdrage noget fra hendes Underhold, Klædning og Ægteskabs Pligt.

11. Dersom han ikke gjør imod hende disse tre Ting, da skal hun gaae fri ud uden Betaling.

12. Hvo som slaaer et Menneske, at det døer, han skal dødes igjen;

13. Men har han ikke efterstræbt ham, men

Capitel XXI. Efter de ti Bud følge en Deel Love, som meest angaae personlige Rettigheder, men fordi alle Overtrædelser ere Brud paa Guds Love, saa er ved Straffen stedse taget Hensyn til det Theokratiske og ikke til det blot Politiske eller Borgerlige. Den første om Slaverne. Hos alle gamle Folkeslag finde vi Livegenskab, ofte endog i en meget haard Form; denne Menneskeheden vanærende Forfatning, dybt begrundet i Polytheismen og den derved bestyrkede Formening om en forskjellig Nedstammelse for Menneskene, fandtes aldrig i den Strenghed hos Hebræerne, der anerkjende en fælleds Stamfader for alle Mennesker, en og samme Gud, og haabede en og samme Gjenløsning; dog finde vi Slaver allerede iblandt Patriarchernes Besiddelse, som man seer af hele første Mosebog. Paa Moses Tid fandtes af Slaver deels hebraiske deels udenlandske; de første bleve det ved Fødsel og ved Kjøb, de sidste ved Krig. Moses lod ifølge Guds Anordning den bestaaende Forfatning vedblive; thi en Omstyrten af et Forhold, som var saa dybt begrundet i Oldtidens Anskuelser, vilde have ført til Ødelæggelse, og ikke til Held; men Herren formildede Slavernes Stilling deels ved den Udsigt til Frigivelse, som gaves dem, deels ved Sabbatsbudet og Jubelaaret, deels ved den Beskjærmelse imod Drab og Mishandling, Loven gav, endelig ved Tilladelse til selv at erhverve Eiendom, hvilket alt den gamle Verden ikke kjendte noget til. Først Christendommens Aand er det lykket at afskaffe Slaveriet indvortes fra, og den hviler ikke, før alle Slavers Lænker ere brudte; thi først den har gjort alle til Brødre. [2]) Det syvende Aar er sandsynligt det syvende efter at han er kommen i Tjeneste, 5 Mos. 15, 12–15; thi i Budet om Sabbatsaaret, 3 Mos. 25, 1–7, omtales Slavers Forhold ikke. At syv Aar var en gammel Vedtægt for Tjenesten, sees af 1 Mos. 29. Iøvrigt kunde Slaven ogsaa blive fri ved Jubelaaret, 3 Mos. 25, 40. [6]) For Dommeren, hebr. for Gud eller Guderne; thi dette Udtryk betegner Domstedets Hellighed. Den Skik at gjennemstinge Ørene findes hos flere Nationer; udentvivl skal det aabne Øre tilkjendegive den villige Lydighed. [7]) Slavinden blev ikke fri det syvende Aar; 5 Mos. 15, 17 synes dog at antyde, at denne Lovs Strænghed siden blev formildet; ligesom det Følgende tilkjendegiver den Omhu, der vistes for efterhaanden at løse Baandene; [8]) lade hende løskjøbes ɔ: give hende Tilladelse til at løskjøbes; har skuffet hende ɔ: forsmaaet hende. V. 12 og flg. om Mord, Drab, Slag og personlige Fornærmelser, V. 13 sigter til de

Gud har ladet ham møde hans Haand, da vil jeg bestemme dig et Sted, hvor han kan flygte hen.

14. Dersom nogen derimod fordrister sig imod sin Næste til at slaae ham ihjel med List, da skal du tage ham endog fra mit Alter at dræbe ham.

15. Hvo som slaaer sin Fader eller Moder, skal lide Døden.

16. Hvo som stjæler et Menneske, hvad enten han sælger ham eller han befindes i hans Vold, han skal lide Døden.

17. Hvo som bander sin Fader og sin Moder, han skal lide Døden.

18. Og naar Mænd trættes, og den ene slaaer sin Næste med en Steen eller med Næven, og han ikke døer, men bliver sengeliggende,

19. Dersom han da kommer op igjen og kan gaae udenfor ved sin Stok, da skal den, som har slaaet ham, være fri, ikkun hans Sygeleie skal han betale og lade ham læge.

20. Og naar nogen slaaer sin Træl eller Tjenestepige med en Kjep, og de døe under hans Haand, da skal det hevnes;

21. Men dersom han staaer sig en Dag eller to Dage, da skal det ikke hevnes; thi det er hans egne Penge.

22. Dersom Mænd trættes og de slaae en frugtsommelig Qvinde, og hendes Foster kommer frem, og der ikke skeer en Ulykke, da skal han bøde eftersom Qvindens Mand paalægger og han skal give efter Skjøn.

23. Men hvis en Ulykke skeer, da skal du give Liv for Liv.

24. Øie for Øie, Tand for Tand, Haand for Haand, Fod for Fod,

25. Brand for Brand, Saar for Saar, Byld for Byld.

26. Og naar nogen slaaer sin Træls eller sin Trælqvindes Øie ud og fordærver det, da skal han sende ham fri ud for hans Øie;

27. Og dersom han slaaer sin Træls Tand eller sin Trælqvindes Tand ud, da skal han sende ham fri ud for hans Tand.

28. Og dersom en Oxe stanger enten en Mand eller en Qvinde, saa at de døe, da skal Oxen stenes og dens Kjød skal ikke spises, men Oxens Eiermand skal være straffri.

29. Men dersom Oxen stangede tilforn, og det er bleven tilkjendegivet dens Eier, men han forvarede den ikke, dersom den dræber enten Mand eller Qvinde, da skal Oxen stenes og dens Eier skal lide Døden.

30. Dersom der bliver ham paalagt Sonepenge, da skal han give Sonepenge for sit Liv efter alt det, som paalægges ham.

31. Enten den stanger en Søn eller den stanger en Datter, skal det gaae ham efter denne Dom.

32. Dersom en Oxe stanger en Træl eller en Tjenestepige, da skal han give deres Herre tredive Sølv Sekel; og Oxen skal stenes.

33. Dersom nogen aabner en Brønd eller graver en Brønd og ikke tilhyller den, og en Oxe eller et Asen falder deri,

34. Da skal Brøndens Eier bøde derfor; Sølv skal han betale til dens Eiermand men beholde det døde Qvæg.

35. Og naar en Mands Oxe stanger hans Næstes Oxe at den døer, da skulle de sælge den levende Oxe og dele dens Værdi, og den døde Oxe skulle de ligeledes dele;

36. Men var det vitterligt, at Oxen stangede tilforn og dens Eiermand forvarede den ikke, da skal han bøde Oxe for Oxe og beholde den døde.

Capitel XXII.

Fornærmelser mod Eiendomsretten.

1. Dersom en Mand stjeler en Oxe eller et Stykke smaat Qvæg og slagter det eller sælger det, da skal han betale fem Nød for Oxen og fire Faar for Lammet.

2. Bliver Tyven funden ved Indbrud og han bliver slagen og han døer, da regnes Blodskyld ikke for ham.

3. Men dersom Solen er gaaet op over ham, da regnes Blodskyld for ham, og han skal erstatte det, men hvis han intet har, da skal han sælges for sit Tyveri.

4. Dersom det Stjaalne findes i hans Vold, det være sig Oxe eller Asen endog indtil et Stykke smaat Qvæg levende, da skal han bøde dobbelt.

---

siden oprettede Fristeder, 4 Mos. 35. [14]) Guds Alter bliver nemlig vanhelliget derved, at det skulde tage Mordere i Beskyttelse. [19]) Være fri, nemlig for Dødsstraf. [20]) Straffen angives ei, men blev vel bestemt efter Omstændighederne. [21]) Det er hans egne Penge ɔ: han lider Tab ved at miste sin Eiendom. [24]) Gjengjældelsen er Grundlaget for al Straf, Retfærdighedens Aabenbarelse i sin hele Bogstavelighed; men just fordi den er dette, vil den ved den fremskridende Dannelse afstreife sin bogstavelige Form, indtil Mennesket, ophævet til en høiere Livsanskuelse, lærer at tilstoppe Forurettelsens Kilde, ved at bortskjære al Modstand, Matth. 5, 39.

Capitel XXII.

De første fire Vers høre til det foregaaende

5. Dersom nogen lader afæde Ager eller Viinmark og han slipper sit Qvæg løs, og det græsser paa en Andens Ager, saa skal han erstatte det med det Bedste af sin Ager og det Bedste af sin Viinmark.

6. Naar Ild farer ud og rammer Tjørne, og der fortæres en Dynge eller staaende Korn eller Ageren, da skal den erstatte det, som har antændt Branden.

7. Naar nogen flyer sin Næste Sølv eller Tøi i Forvaring, og det bliver stjaalet af Mandens Huus, dersom Tyven findes, skal han erstatte det dobbelt.

8. Dersom Tyven ikke findes, da skal Husets Eier føres frem for Dommeren, at sværge paa, at han ikke har lagt sin Haand paa sin Næstes Tøi.

9. I Anledning af enhver Svig angaaende en Oxe eller et Asen eller et Stykke smaat Qvæg eller en Klædning eller enhver Ting, som er mistet, naar nogen siger, at dette er det, da skal begges Sag komme for Dommeren, den, som Gud dømmer skyldig, skal erstatte sin Næste det Dobbelte.

10. Naar nogen giver sin Næste et Asen eller en Oxe eller et Lam eller hvilketsomhelst Qvæg at bevare, og det døer eller bliver brækket eller det bortføres, og ingen seer derpaa,

11. Da skal Jehovas Eed gjælde imellem dem derpaa, at han ikke har forgrebet sig paa sin Næstes Eiendom, og dets Eier skal antage den og hiin skal ikke erstatte det.

12. Men dersom det bliver stjaalet fra ham, da skal han erstatte Eiermanden det:

13. Bliver det sønderrevet, da skal han føre det med, som et Vidnesbyrd; det Sønderrevne skal han ikke erstatte.

14. Og dersom En laaner noget af sin Næste, og det brækkes eller døer og Eieren ikke var tilstede, da skal han erstatte det;

15. Men dersom Eieren var tilstede, da skal han ikke erstatte det, hvis han var leiet og gik ud for Løn.

16. Dersom nogen forfører en Jomfru, som ikke er trolovet, og ligger hos hende, da skal han ved Morgengave kjøbe sig hende til Hustru;

17. Hvis hendes Fader vægrer sig ved at give hende, da skal han tilveie ham Penge saa mange, som man pleier at give som Morgengave for en Jomfru.

18. En Troldqvinde skal du ikke lade leve.

19. Enhver, der ligger hos et Dyr, skal dræbes.

20. Hvo som offrer til Guder og ikke til Jehova alene, skal være forbandet.

21. En Fremmed skal du ikke plage eller undertrykke; thi I have været fremmede i Landet Ægypten.

22. En Enke eller Faderløs skulle I ikke plage;

23. Dersom du plager ham, og han raaber til mig, da skal jeg visseligen høre hans Raab.

24. Og min Vrede skal optændes, og jeg vil slaae eder med Sværdet, og eders Qvinder skulle blive Enker og eders Børn faderløse.

25. Dersom du laaner En af mit Folk, en Fattig, som er hos dig, Penge, da skal du ikke være imod ham som en Aagerkarl; du skal ikke lægge Aager paa ham;

26. Dersom du tager din Næstes Klædebon til Pant, da skal du give ham det tilbage indtil Solen gaaer ned;

27. Thi dette er hans eneste Skjul, dette er et Klædebon for hans Krop, i det skal han ligge, og det skal skee, naar han raaber til mig, da skal jeg høre ham, thi jeg er naadig.

28. Gud skal du ikke forbande og en Fyrste blandt dit Folk skal du ikke bande.

29. Du skal ikke staae tilbage med Førstegrøden af din Lo og din Viinperse; den førstefødte af dine Sønner skal du give mig.

30. Saa skal du gjøre ved din Oxe og dine Faar; syv Dage skulle de være hos Moderen, paa den ottende Dag skal du give mig det.

31. Og hellige Mennesker skulle I være mig; og Kjød, som er sønderrevet paa Marken, skulle I ikke æde, I skulle kaste det for Hundene.

Capitel XXIII.

Forskjellige Love.

1. Du skal ikke antage noget ugrundet

Capitel. 6) Henimod Regntiden om Efteraaret pleiede man at afbrænde Tjørnene og de tørre Straastubbe. 9) Gud d. e. Dommeren, see 21, 6. 15) Hvis han var leiet; Andre: hvis det var leiet; saa gaaer det foregaaende Tilfælde paa Laan. 20) Skal være forbandet ɔ: dræbes. Det hebr. Udtryk bruges om den Band, der udsagdes over canaanitiske Steder; han stilles altsaa lige med Canaaniterne, 3 Mos. 27, 28. 21) Den Fremmede ɔ: Ikke-Indfødte, som tager Bolig blandt Israeliterne, 3 Mos. 19, 33. 25) Om Laan og Renter see 3 Mos. 25, 35. 27) Den vide Overkjortel eller Kappe brugtes og til Sengeteppe; hvo som ikke havde dette paa, kaldtes nøgen.

Capitel XXIII.

1) Antage, Andre: udbrede. 2) Saa

Rygte, du skal ikke række den Onde din Haand til et falskt Vidne.

2. Du skal ikke være efter den store Hob i det, som ondt er, og du skal ikke svare i Trætte, saa at du bøier dig efter den store Hob i at forvende Retten;

3. Men du skal ei heller besmykke den Ringe i hans Trætte.

4. Naar du møder din Fjendes Oxe eller hans Asen, som er vildfarende, da skal du bringe dem tilbage til ham;

5. Naar du seer dens Oxe eller Asen, som hader dig, liggende under sin Byrde, da vogt dig for at lade det ligge med ham; du skal først forlade det med ham.

6. Du skal ikke bøie den Fattiges Ret i hans Trætte.

7. Fra en løgnagtig Tale skal du holde dig langt, og en Uskyldig og Retfærdig skal du ikke ihjelslaae, thi jeg dømmer ikke den Onde at være retfærdig.

8. Og du skal ikke tage imod Gaver; thi Gaver forblinde de Seende og forvende de Retfærdiges Sager.

9. Og den Fremmede skal du ikke undertrykke, thi I vide, hvordan den Fremmede er tilmode, thi I vare fremmede i Landet Ægypten.

10. Og sex Aar skal du besaae dit Land og indsamle dets Grøde;

11. Men i det syvende Aar skal du lade det ligge og lade af, da skulle de Fattige af dit Folk æde det, og hvad der bliver tilbage skulle Markens Dyr æde, saa skal du gjøre ved din Viinmark og din Oliegaard.

12. Sex Dage skal du gjøre din Gjerning og paa den syvende Dag skal du hvile, paa det din Oxe og dit Asen maa have Ro og din Tjenestepiges Søn og den Fremmede maa vederqvæges.

13. Og over alt det, som jeg har sagt eder, skulle I vaage; og andre Guders Navne skulle I ikke ihukomme; det skal ikke høres i din Mund.

14. Tre Gange om Aaret skal du holde Høitid for mig.

15. De usyrede Brøds Høitid skal du holde; syv Dage skal du æde usyrede Brød, som jeg har befalet dig det, til den bestemte Tid i Abib Maaned, thi paa den gik du ud fra Ægypten, og mit Ansigt skal ikke sees tomhændet.

16. Og Høstfest, naar du høster Førstegrøden af dit Arbeide, hvilket du har saaet paa Marken, og Indsamlingens Høitid, naar Aaret gaaer ud, naar du samler dit Arbeide fra Marken.

17. Tre Gange om Aaret skulle alle dine Mandfolk sees for Herren Jehovas Aasyn.

18. Du skal ikke offre mit Slagtoffers Blod over Suurdeig, og Fedtet af mit Festoffer skal du ikke lade ligge til Morgen.

19. Det Første, din Jords Førstegrøde, skal du bringe til Jehova, din Guds Huus; du skal ikke koge et Kid i Moderens Melk.

20. See, jeg sender en Engel for dit Aasyn

---

varmt end de mosaiske Love antage sig den Fattige, saa ville de dog ikke, at en falsk Medlidenhed skal give den Fattige Ret, naar han har Uret. [5]) Du skal først forlade det med ham ɔ: naar du har reist det for ham. [10]) Sabbatsaaret var en skjøn Indretning, der erindrede Menneskene om deres oprindelige Lighed og deres lige Berettigelse til den aandelige og himmelske Ro; det var en Velgjerning mod Fattige, Fremmede, Gjeldbundne, Enker og Faderløse, og bekjæmpede Gjerrighed og Hang til at ansee de jordiske Goder for en varig Eiendom. Loven blev ei overholdt i Kongernes Tid, see til 3 Mos. 25, 1 flg.; hvad Sabbaten fremstillede ugentligen, skulde Sabbatsaaret betegne aarviis. [14]) De tre store Fester vare ret egentligen Nationalfester, knyttede til historiske Minder, men tillige til Palæstinas climatiske Beskaffenhed, Paasken kort før Kornhøsten, Pintsen umiddelbart efter den, Løvsalsfesten efter Viinhøsten. Ved alle disse skulde Mandfolkene sees for Herrens Ansigt ɔ: møde paa det Sted, som Herren vilde udsee sig til sin Bolig, 5 Mos. 16, 16, thi Fruentimmerne kunde let blive forhindrede, hvorfor det ikke gjordes dem til Pligt; men disse Sammenkomster vare et herligt Middel til at bevare Nationalfølelsen, Erkjendelse af den theokratiske Forbindelse og til at forebygge Afguderi og Søndersplittelse. [15]) Abib ɔ: Axe-Maaned. [16]) Høstfesten ɔ: Pintsen. Indsamlingens Høitid ɔ: Løvsalsfesten. [18]) Suurdeigen, som det Urene, hører ei med til Offringen; Fedtet er det, som brændes i Offringen; det maatte ei spises, ei heller vanhelliges ved at ligge over; endskjøndt det Sagte gjælder om alle Offere, sigtes her nok nærmest til Paaskeofferet. [19]) Du skal ikke koge. Grunden til denne, 34, 26; 5 Mos. 14, 21 gjentagne Lov var sandsynligt, at det betragtedes som en Grusomhed at koge Kidet i den Melk, som skulde tjene til dets Næring. Andre mene: at der drives Afguderi med Melken, hvilket her skulde forebygges. [20]) Efter disse, de nødvendigste Forhold omfattende Bud, følge nu naaderige Tilsagn om Jehovas Ledsagelse og Beskjærmelse. Denne Engel er forskjellig fra den, hvilken Jehova vil sende 33, 2-3; i den er Jehovas Navn, ham er det, som førte Israel af Ægypten, 4 Mos. 20, 16; Fyrsten over Jehovas Hær (Jos. 5, 13), Pagtens Engel (Mal. 3, 1), den samme der i Abra-

at bevare dig paa Veien og bringe dig til det Sted, som jeg har beredet.

21. Forvar dig for hans Aasyn og hør paa hans Røst, at du ikke skal fortørne ham; thi han skal ikke bære over med eders Overtrædelser, thi mit Navn er i ham.

22. Thi dersom du vil høre hans Røst og gjøre alt det, som jeg vil sige, da vil jeg være en Fjende af dem, som ere dine Fjender, og jeg vil trænge dem, som trænge dig;

23. Thi min Engel skal gaae for dit Aasyn og føre dig til de Amoriter og Chititer og Pheresiter og Canaaniter og Chiviter og Jebusiter, og jeg skal udrydde dem.

24. Du skal ikke boie dig for deres Guder og du skal ikke dyrke dem og ikke gjøre efter deres Gjerninger, men du skal nedbryde dem og sønderslaae deres Billedstøtter.

25. Og I skulle tjene Jehova eders Gud, og han skal velsigne dit Brød og dit Vand, og jeg skal borttage Sygdom af din Midte.

26. Der skal ikke være nogen, som føder i Utide, og ingen ufrugtbar i dit Land; jeg skal lade dig fylde dine Dages Tal.

27. Og Forfærdelse fra mig skal jeg sende for dit Aasyn, og jeg skal ihjelslaae hvert Folk, til hvilket du kommer, og jeg skal jage alle dine Fjender paa Flugt for dig.

28. Og jeg skal sende Gedehamser for dit Aasyn og uddrive Chiviterne og Canaaniterne og Chititerne for dit Aasyn;

29. Og ikke skal jeg uddrive dem for dit Aasyn i eet Aar, at Landet ikke skal blive øde og Landets vilde Dyr skulle formere sig mod dig.

30. Lidt efter lidt vil jeg uddrive dem for dit Aasyn, indtil du er vorden frugtbar og har faaet Landet i Eie.

31. Og jeg vil sætte din Grændse fra det røde Hav indtil Philisternes Hav og fra Ørken indtil Floden, thi jeg vil give i eders Hænder Indbyggerne i Landet og uddrive dem for eders Aasyn;

32. Du skal ikke gjøre Pagt med dem eller med deres Guder;

33. De skulle ikke boe i dit Land, at de ikke skulle forlede dig til at synde imod mig, saa at du dyrker deres Guder, og dette maatte vorde en Snare for dig.

Capitel XXIV.

Folket forpligter sig igien til at holde Loven. Moses bestiger atter Bjerget.

1. Og til Moses sagde han: stig op til Jehova, du og Aron og Nadab og Abihu og halvfjerdsindstyve af de Ældste i Israel, og tilbeder i Afstand;

2. Men Moses alene skal nærme sig Jehova, hine skulle ikke nærme sig, og Folket skal ikke stige op med ham.

3. Da kom Moses og fortalte Folket alle Jehovas Ord og alle Bestemmelser, og hele Folket svarede med een Røst og sagde: efter alle de Ord, som Jehova har sagt, ville vi gjøre.

4. Og Moses nedskrev alle Jehovas Ord, og han stod tidligt op om Morgenen og byggede et Alter neden ved Bjerget og tolv Mindestene efter de tolv Israels Stammer.

5. Og han sendte de unge Karle af Israels Børn did, og de offrede Brændoffere, og slagtede Takoffere for Jehova af Stude.

6. Og Moses tog Halvdelen af Blodet og kom det i Bækkener og Halvdelen af Blodet stænkede han paa Alteret.

7. Og han tog Pagtens Bog og læste den for Folkets Øren, og de sagde: alt det, som Jehova taler, det ville vi gjøre og vi ville høre det.

8. Og Moses tog Blodet og stænkede paa Folket og sagde: see, det er den Pagts Blod, hvilken Jehova har sluttet med eder over alle disse Ord.

9. Moses steg op og tillige med ham Aron

---

hans Historie forekommer og ofte tiltales som Jehova. De ældre Theologer antoge, at det er den uskabte Engel, Guds Søn, som udvirkede de guddommelige Aabenbaringer. [28]) Gedehamser, Josva 24, 12 gjentages det Samme, hvor der tales om Landets Erobring; men i Fortællingen forekommer intet derom, hvorfor Nogle have taget Gedehamser for et figurligt Udtryk istedetfor Landeplager. [30]) Dette guddommelige Tilsagn maa ikke forvexles med Folkets syndefulde Lunkenhed i at lyde Guds Bud, med at udrydde de hedenske Folkeslag. [31]) Philisternes Hav er Middelhavet, Floden Euphrat. Her forkynder Gud den eneste Maade, paa hvilken Ødelæggelseskrigen imod Canaaniterne skal forklares, nemlig som en Akt af den guddommelige Verdensregjering, hvorved Israel skulde være hans Vredes Redskab mod de Folk, Landet skulde udspye; derfor ere Krigene Jehovas Krige; Overtrædelsen imod Guds Bud af Magelighed, Vindesyge eller falsk Medlidenhed straffedes haardt.

Capitel XXIV.

[7]) Pagtens Bog, den nærværende Bog, i hvilken han efter V. 4 skrev alle disse Ord, de foregaaende Grundlove; men Pagten stadfæstes, som det brugeligt var, ved et Offer og

og Nadab og Abihu og halvfjerdsindstyve af de Ældste i Israel.

10. Og de saae Israels Gud, og under hans Fødder var ligesom et Værk af Sapphirens Hvidhed og ligesom Himmelen selv i Klarhed.

11. Og paa Fyrsterne, Israels Børn, lagde han ikke sin Haand; og de saae Gud og de spiste og de drak.

12. Og Jehova sagde til Moses: stig op til mig paa Bjerget og bliv der, og jeg vil give dig Steentavler og Loven og Budet, hvilket jeg har skrevet for at undervise dem.

13. Da stod Moses op og hans Tjener Josva, og Moses steg op paa Guds Bjerg.

14. Og til de Ældste sagde han: bliver os her, indtil vi komme tilbage til eder, og see, Aron og Hur ere hos eder; hvo som har noget at afgjøre, han skal komme til dem.

15. Og Moses steg op paa Bjerget, og en Sky bedækkede Bjerget.

16. Og Jehovas Herlighed boede paa Bjerget Sinai, og Skyen bedækkede det i sex Dage, og han kaldte ad Moses paa den syvende Dag midt af Skyen.

17. Og Synet af Guds Herlighed var som en fortærende Ild paa Bjergets Top for Israels Børns Øine.

18. Og Moses gik midt ind i Skyen og han steg op paa Bjerget, og Moses var paa Bjerget fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter.

Capitel XXV.

Befaling om at bygge Tabernaklet.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tal til Israels Børn, at de skulle tage mig en Offergave af hver Mand, saaledes som hans Hjerte frivilligen vil yde, skulle de tage min Offergave.

3. Og dette er Offergaven, som I skulle tage af dem: Guld og Sølv og Kobber,

4. Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og fiint Linned og Gedehaar,

5. Og rødfarvet Vædderskind og Sælhundeskind og Acacietræ,

6. Olie til Lysning, Urter til Salveolie og til vellugtende Røgelse.

7. Schohamstene og Indfatningsstene til Livkjortelen og til Brystsmykket.

Bestænkelse. [10]) Hvilken høi Aabenbarelse de værdigedes, kunne vi ikke sige; Gud er ogsaa efter det gamle Testamente den Usynlige, 4. Mos. 12, 6-7 2. Mos. 33, 11, derfor staaer der og [11]) at Gud ikke lagde sin Haand paa Fyrsterne; thi ingen kan see Gud og leve.

Capitel XXV.

I de fyrretyve Dage, i hvilke Moses værdigedes den fortrolige Omgang med Gud og modtog Loven af ham, saae han tillige i Aanden det Tabernakel eller Telt, der skulde være Folkets eneste Helligdom; thi ikke som Hedningerne, der kunde have forskjellige Helligdomme for deres forskjellige Guder, skulde Israels Folk være. Himmelens og Jordens Skaber, der nedlod sig til at være Israels Konge, vilde boe i Folkets Midte, og denne Bolig, som var for dets Gud og dets Konge, kunde, saalænge Folket var et omvandrende, ikke være uden et Telt eller en Mellemting af et Telt og en Bod; det kaldes derfor med det latinske Ord: Tabernakel (eller af Luther Stiftshütte) see til 27, 21, eller Forsamlingsteltet, Vidnesbyrdets Telt, Helligdommen. Grundlaget for Guds Forhold til Israel eller Theokratiet er Pagten, dens Haandskrift eller Besegling, Loven, især de ti Bud; derfor danner det hele Tabernakel sig om dennes Sted, som Middelpunctet, som det Sted, hvor Jehovas Nærværelse egentlig var; didhen torde derfor ikke det vanhellige Folk, ikke engang Midlerne mellem Gud og Folket, Præsterne, men kun den Mand, der i sin Person fremstillede den egentlige Mægler, Ypperstepræsten, og det kun een Gang om Aaret, nærme sig, naar han forsonede Folket. Udenfor dette, det Allerhelligste, og adskilt fra dette ved et Teppe, var det Hellige, hvorhen Præsterne kom; men længere ind, end til den foran samme værende Forgaard, torde Folket ikke komme; saaledes er hele Tabernaklet en Afbildning af Guds Rige i sit indre Væsen, i sin Fremtrædelse i Israels Theokratie og i sin jordiske endnu ufuldkomne Tilstand. Frivillige Gaver bragte det tilveie, men da det ikke kunde overlades til den menneskelige Vilkaarlighed, hvordan enhver Ting skulde være, blev det alt nøiagtigen angivet af Gud og viist Moses i en Model i et Syn. [4]) De fra nu af saa ofte forekommende Udtryk for Farver betegne Uld eller Garn, farvet i Mørkeblaat (Hyakintion), i Purpurrødt, i Carmosinrødt, som hidrører fra Blodet af et lille Insekt (coccus ilicis, hvilket det hebr. Navn: Glandsorm tilkjendegiver); fiint Linned er, som det er bemærket til 1. Mos. 41, 42, egentligen Bomuld, men indbefatter baade Bomuld og Linned; Gedehaar til at forfærdige Tepper af; [5]) rødfarvet Vædderskind ɔ: Saffian; af Sælhunde, Delphiner skulle der findes mange i Nærheden af Sinai. Acacietræ, et stærkt Træ med lange Torne, hvilket ikke let raadner; det er det eneste Træ i den Egn, af hvilket der

8. Og de skulle gjøre mig en Helligdom, og jeg vil boe midt iblandt dem.

9. Efter alt det, som jeg vil lade dig see, en Afbildning af Teltet og Afbildning af alle Redskaberne, saa skulle I gjøre.

10. Og de skulle gjøre en Kasse af Acacietræ, halvtredie Alen i Længde og halvanden Alen i Brede og halvanden Alen i Høide;

11. Og du skal overdrage den med fiint Guld, foruden og forinden skal du overdrage den, og du skal gjøre en Guldkrands oven omkring den;

12. Og du skal støbe fire Ringe af Guld til den og sætte disse paa de fire Hjørner, nemlig to Ringe paa den ene Side og to Ringe paa den anden Side.

13. Og du skal gjøre Stænger af Acacietræ og overdrage dem med Guld.

14. Og du skal bringe Stængerne ind i Ringene paa Siden af Kassen, for at bære Arken ved dem.

15. I Ringene paa Kassen skulle Stængerne sidde og de skulle ikke tages ud af dem.

16. Og i Arken skal du sætte det Vidnesbyrd, som jeg vil give dig.

17. Og du skal gjøre et Laag af reent Guld, to og en halv Alen i Længden og halvanden Alen i Breden.

18. Og du skal gjøre to Cheruber af Guld, massive skal du gjøre dem, ved de tvende Ender af Laaget.

19. Altsaa gjør den ene Cherub ved den ene Ende, og den anden Cherub ved den anden Ende, ud af Laaget skal du gjøre Cheruberne paa de tvende Sider af det.

20. Og Cheruberne skulle udbrede deres Vinger foroven, bedækkende med deres Vinger over Laaget, og deres Ansigt skal være den enes imod den andens, vendt mod Laaget skal deres Ansigt være.

21. Og du skal sætte Laaget over Kassen foroven, og i Kassen skal du sætte det Vidnesbyrd, som jeg vil give dig.

22. Og der vil jeg komme sammen med dig og tale med dig, af Laaget midt imellem Cheruberne, som ere over Vidnesbyrdets Ark, alt det, som jeg vil byde dig til Israels Børn.

23. Og du skal gjøre et Bord af Acacietræ, to Alen i Længde og en Alen i Brede og een og en halv Alen i Høide.

24. Og du skal overdrage det med puurt Guld, og gjøre en Guldkrands rundt omkring.

25. Og du skal gjøre en Liste een Haand bred og en Guldkrands ved denne Liste rundt om.

26. Og du skal gjøre fire Ringe af Guld til det og sætte Ringene paa de fire Hjørner, som ere ved de fire Fødder;

27. Ved Siden af Randen skulle Ringene være til Beholdninger for Stængerne til at bære Bordet.

28. Og du skal gjøre Stænger af Acacietræ og overdrage dem med Guld, og Bordet skal bæres i dem.

29. Og du skal gjøre Fade dertil og Skaaler dertil og Bægre dertil og Offerkar dertil, i hvilke der skal gydes, af puurt Guld skal du gjøre dem.

30. Og paa Bordet skal du lægge Skuebrødene for mit Aasyn bestandig.

31. Og du skal gjøre en Lysestage af puurt Guld; massiv skal du gjøre Lysestagen, dens

---

skjæres Bræder. 4) Livkjortelen og Brystsmykket, see 28, 26-27. 10) En Kasse ɔ: Pagtens Ark; (af arca, en Kasse). Om denne, Nationalhelligdommen, det synlige Middelpunkt for Jehovas Nærværelse, samler sig hele Helligdommen, derfor begyndes med den; foruden Pagtens Ark kaldes den Vidnesbyrdets Ark (40, 20), den hellige Ark 2. Krøn. 35, 3; Herrens Ark Jos. 4, 5. 16) Vidnesbyrd ɔ: Lovens Tavler, Vidnesbyrdet for Guds Villie og hans Pagt. Oven paa den skulde der være et Laag; dette Laag, som egentligen havde sit Navn af at bedække, fik formedelst dets symbolske Betydning Navn af Naadestolen; thi oven paa det hvilede Cheruberne (det synlige Tegn for Guds Tilstedeværelse), hvis Skikkelse ikke nærmere beskrives; imellem disse vilde Jehova aabenbare sig eller rettere tilkjendegive sin Nærværelse. 23) Skuebrødsbordet, paa hvilket tolv Skuebrød ugentligen fremlagdes for Herrens Aasyn, Symbolet for at al Velsignelse i det Timelige kommer fra Gud, hvorfor de og ene maatte nydes af dem, der staae for Guds Aasyn, Præsterne, der repræsentere det aandelige Israel. Af denne Grund vare Brødene ogsaa tolv, med Hensyn til Stammernes Antal. 27) Beholdninger ɔ: Øsken. 29) Fadene vare sandsynligt til deri at bære Brødene, Skaalerne til Røgelsen, Bægre og Offerkar til Drikoffer. Dette stod alt i det Hellige, tilligemed 31) Lysestagen, som stod paa den modsatte Side, hvis Lys afbildede den høiere aandelige Oplysning, der ved Guds Aand gives de Salige og Troende; see Aab. 1. 4. 5. 6. Zach. 3, 9; hvor den symbolske Betydning af Syvtallet fremtræder; dens Plads er ved Siden af Skuebrødene, fordi den himmelske Føde og den himmelske Oplysning (Liv og Lys) ere forenede i Eet og gives af den samme Aand. Derfor oplystes det Hellige heller ikke af noget naturligt Lys, Ps. 36, 10. Joh. 1, 4.

Skaft og dens Arm, dens Skaaler, dens Knopper og dens Blomster skulle være af eet Stykke.

32. Og sex Arme skulle gaae ud fra dens Sider, tre Arme paa Lysestagen fra den ene Sider og tre Arme paa Lysestagen fra den anden Side.

33. Tre mandelformede Skaaler skulle være paa een Arm, Knop og Blomst, og tre mandelformede Skaaler paa den anden Arm, Knop og Blomst, og de skulle være saa paa de sex Arme, som gaae ud fra Lysestagen.

34. Men paa Lysestagen selv skulle der være fire Skaaler, mandelformede baade deres Knopper og deres Skaaler.

35. Og een Knop under de to øverste Arme, een Knop under de to næste Arme, og een Knop under de to nederste Arme udarbeidet af Lysestagen selv, fra de sex Arme, som gaae ud fra Lysestagen.

36. Dens Knopper og dens Arme skulle være ud af den selv, denne heelt et massivt Stykke puurt Guld.

37. Og du skal hensætte dens syv Lamper, og man skal lade dens Lys gaae saaledes, at de lyse fortil.

38. Og dens Lysesaxe og dens Tanekar skulle være af puurt Guld.

39. En Talent af puurt Guld skal du gjøre den med alle disse Redskaber.

40. See til og gjør det efter den Afbildning, hvilken er viist dig paa Bjerget.

Capitel XXVI.

Tabernaklet.

1. Og Tabernaklet skal du gjøre af ti Forhæng af tvundet Linned og Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt, med Cheruber af indvirket Arbeide skal du gjøre dem.

2. Længden af hvert Forhæng skal være otte og tyve Alen og Breden fire Alen paa hvert Forhæng, eet Maal for alle Forhæng.

3. Fem Forhæng skulle hæftes sammen, det ene ved det andet, og atter fem Forhæng hæftes sammen, det ene ved det andet.

4. Og du skal gjøre mørkeblaa Sløifer ved Eggen af det ene Forhæng ved Enden, hvor det hæftes sammen, og saaledes skal du gjøre ved Eggen af det sidste Forhæng, der hvor det anden Gang skal hæftes sammen.

5. Halvtresindstyve Sløifer skal du gjøre paa det ene Forhæng og halvtresindstyve Sløifer skal du gjøre paa Enden af Forhænget, der hvor det anden Gang hæftes sammen, saa at Sløiferne kunne passe den ene til den anden.

6. Du skal gjøre halvtresindstyve Hager af Guld og fæste Forhænget det ene til det andet ved Hagerne, og saaledes skal det blive til eet Tabernakel.

7. Og du skal gjøre Forhæng af Gedeskind til Teltet over Tabernaklet, elleve Forhæng skal du gjøre dem.

8. Længden af det ene Teppe skal være tredive Alen og Breden fire Alen, eet Maal skal være for de elleve Forhæng.

9. Og du skal fæste de fem Forhæng sammen for sig og de sex sammen for sig og du skal lægge det sjette Teppe dobbelt imod den forreste Side af Teltet.

10. Og du skal gjøre halvtresindstyve Sløifer ved Eggen af det ene Forhæng, ved Enden, hvor de skulle fæstes sammen, og halvtresindstyve Sløifer ved Forhængets Ende, der hvor det skal hæftes sammen anden Gang.

11. Og du skal gjøre halvtresindstyve Hager af Kobber og bringe Hagerne ind i Sløiferne og fæste Teltet sammen, og det skal være eet.

12. Men det Overskydende, som bliver tilovers af Teppets Forhæng, deraf skal Halvdelen af Teppet, som skyder over, hænge ned bag ved Tabernaklet;

13. Og den ene Alen for denne Side og den anden Alen af det, som er tilovers af Længden af Teltets Forhæng, skal være nedhængende paa Siderne af Tabernaklet, paa begge Sider for at bedække det.

14. Og du skal gjøre et Dække for Teltet af rødfarvet Vædderskind og et Dække derover af Sælhundeskind.

15. Og du skal gjøre Fjælene til Tabernaklet af Acacietræ, at de kunne staae.

16. Ti Alen skal hvert Brædt være i Længden og een og en halv Alen i Breden;

17. To Tappe skulle være paa hvert Brædt, som svare til hinanden, saaledes skal du gjøre paa alle Bræder af Tabernaklet.

Capitel XXVI.

[1]) Tabernaklet, egentlig Boligen, fordi det er Jehovas Bolig i sit Folks Midte; Udtrykket bruges om Brædeværket i Modsætning til Teltet. Forhæng eller Gardiner; tvundet Linned eller Bomuld. [4]) Sløifer eller Hanke. Dette inderste og underste Forhæng var naturligviis det kostbareste; ringere var det andet, som skulde dække over det første; [7]) disse tvende første vare af Tøi, derimod [14]) de to andre Dækker, som laae ovenpaa og skulde tjene

18. Og du skal gjøre Fjæle til Tabernaklet, nemlig tyve Fjæle paa den søndre Side mod Sønden,
19. Og fyrretyve Underlag af Sølv skal du gjøre under de tyve Fjæle, nemlig to Underlag under et Brædt for de to Tappe og to Underlag for det andet Brædt for de to Tappe.
20. Og paa den anden Side af Tabernaklet mod den nordre Kant skal der være tyve Fjæle,
21. Og fyrretyve Underlag af Sølv, to Underlag under det ene Brædt, og to Underlag under det andet Brædt.
22. Og til den vestlige Side af Tabernaklet skal du gjøre sex Fjæle;
23. Og to Fjæle skal du gjøre til Hjørnerne af Tabernaklet paa de to Sider.
24. Og disse to skulle være sammenføiede nedentil og ligeledes sammenføiede oventil i een Ring; saa skal det være for dem begge, de skulle være for de to Hjørner.
25. Og der skulle være otte Fjæle og deres sexten Underlag af Sølv, to Underlag under hvert Brædt og atter to Underlag under hvert Brædt.
26. Og du skal gjøre Stænger af Acacietræ, fem for Fjælene paa den ene Side af Tabernaklet,
27. Og fem Stænger til Fjælene paa den anden Side af Tabernaklet bag ved imod Vest,
28. Og den mellemste Stang skal gaae midt igjennem Fjælene, fra den ene Ende til den anden.
29. Og Fjælene skal du overdrage med Guld, og deres Ringe skal du gjøre af Guld til Beholdninger for Stængerne, og du skal overdrage Stængerne med Guld.
30. Og du skal opreise Tabernaklet efter den Viis, som du har seet at see paa Bjerget.
31. Og du skal gjøre et Forhængstæppe af Mørkeblaat, Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned; du skal gjøre Cheruber paa det med indvirket Arbeide;
32. Og du skal sætte det paa fire Støtter af Acacietræ, som ere overdragne med Guld, og deres Hager skulle være af Guld over de fire Underlag af Sølv.
33. Og du skal fæste Teppet ind under Hagerne og bringe Vidnesbyrdets Ark derhen indenfor Teppet, og Teppet skal skjelne for eder imellem det Hellige og det Allerhelligste.
34. Og du skal sætte Laaget paa Vidnesbyrdets Ark i det Allerhelligste.
35. Og du skal sætte Bordet udenfor Forhænget og Lysestagen ligeoverfor Bordet paa den søndre Side af Tabernaklet, men Bordet skal du sætte paa den nordre Side.
36. Og du skal gjøre et Dække for Teltets Dør af Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned, Broderiarbeide;
37. Og du skal gjøre til dette Dække fem Støtter af Acacietræ, og du skal overdrage dem med Guld, og deres Kroge skulle være Guld, og du skal støbe til dem fem Underlag af Kobber.

Capitel XXVII.

Brændofferalteret. — Forgaarden. — Den hellige Olie.

1. Du skal gjøre Alteret af Acacietræ fem Alen i Længde, fem Alen i Brede, firkantet skal Alteret være, og tre Alen dets Høide.
2. Du skal gjøre dets Horn paa dets fire Hjørner, ud af det skulle dets Horn gaae, og du skal overdrage dem med Kobber.
3. Og du skal gjøre dets Askegryder og dets Skuffer og dets Skaaler og dets Gaffeler og dets Ildgryder, alle dets Redskaber skal du gjøre af Kobber.
4. Du skal gjøre dertil et Net, Sprinkelværks Arbeide af Kobber, og du skal gjøre ved Nettet fire Kobberringe ved dets fire Ender;

---

til Beskyttelse mod Veirliget, vare af Læder. [19]) Underlag eller Fodstykker af Sølv med Huller i, i hvilke Tappene paa Bræderne sad. [24]) Meningen er ikke gandske tydelig; maaskee at Hjørnebræderne hørte baade til Side- og Bagvæggen. [31]) Forhængs-Teppet var det, som skilte det Allerhelligste fra det Hellige; derimod V. [36]) Dækket for Teltets Dør er Indgangs-Teppet til det Hellige.

Capitel XXVII.

[1]) Brændofferalteret stod i Forgaarden; thi kun ved Offring og Renselse kunde det vanhellige Folk faae Adgang til Gud; men den ydre Renselse henthydede paa den indre. [2]) Hornene ere Symboler paa Magt og Værdighed; deraf den Forsoningsskik, som foretoges ved dem, og det Asyl, de skaffede. [4]) Dette Net eller Gitter-

5. Og du skal sætte dette under Alterets Indfatning nedenfor og Nettet skal gaae indtil midt paa Alteret.
6. Og du skal gjøre Stænger til Alteret, Stænger af Acacietræ, og overdrage dem med Kobber;
7. Og dets Stænger skulle stikkes i Ringene og Stængerne skulle være paa de to Sider af Alteret, naar man skal bære det.
8. Huult af Fjæle skal du gjøre det, som han har ladet dig see det paa Bjerget, saa skal du gjøre det.
9. Du skal gjøre en Forgaard til Tabernaklet, ved den søndre Side imod Sønden skal der være Omhæng til Forgaarden af tvundet Linned, hundrede Alens Længde paa den ene Side.
10. Og deres tyve Støtter og deres tyve Underlag skulle være af Kobber, men Hagerne og Gardinstængerne af Sølv.
11. Og ligesaa ved den nordlige Side skulle Omhængene i Længde være hundrede Alen lange og deres tyve Støtter og tyve Underlag af Kobber, men Hagerne paa Støtterne og Gardinstængerne af Sølv.
12. Og Breden af Forgaarden ved den vestlige Side skal have Omhæng af halvtresindstyve Alen, dets Støtter skulle være ti og deres Underlag ti.
13. Og Breden af Forgaarden ved den østlige Side mod Solens Opgang skal være halvtresindstyve Alen,
14. Med femten Alens Forhæng paa den ene Side og deres tre Støtter og tre Underlag,
15. Og paa den anden Side femten Alens Forhæng, deres tre Støtter og deres tre Underlag.
16. Men ved Indgangen til Forgaarden skal være et Teppe paa tyve Alen, Mørkeblaat, Purpurrødt, Carmosinrødt af tvundet Linned, Broderiarbeide med deres fire Støtter og fire Underlag.
17. Alle Støtterne i Forgaarden skulle have deres Gardinstænger af Sølv og deres Hager af Sølv og deres Underlag af Kobber;
18. Forgaardens Længde skal være hundrede Alen og Brede halvtresindstyve Alen allevegne og Høiden fem Alen af tvundet Linned, og deres Underlag af Kobber,
19. Alle Redskaber af Tabernaklet til al dets Tjeneste og alle dets Søm, som og alle Søm i Forgaarden, skulle være af Kobber.
20. Og du skal byde Israels Børn, at de skulle flye dig Olie af Oliven, reen, stødt, til Lysning, for at holde Lamperne altid tændte.
21. I Forsamlingsteltet udenfor Forhænget, som er foran Vidnesbyrdet, skulle de ordne det, Aron og hans Sønner, fra Aften og indtil Morgen for Jehovas Aasyn, en evig Skik for deres Efterkommere for Israels Børn.

Capitel XXVIII.

Præsterne og deres Klæder.

1. Og du skal lade Aron din Broder og hans Sønner med ham komme nær til dig ud af Israels Børns Midte, at han skal

---

værk dannede maaskee den nederste Deel af Alteret; ovenfor det [5]) var en Indfatning, hvorpaa et med Kobber overdraget Brædt, paa hvilket Præsterne stode. Man antager sædvanligt, at Alteret indeni var fyldt med Jord, og Kobberet samt Bræderne kun dannede Stilladset paa Grund af 20, 24. [9]) Forgaarden er egentlig Folkets Sted; thi Folkets Forbindelse med dets Gud var endnu ikke en umiddelbar; Forgaarden var en langagtig Fiirkant, indenfor hvilken det egentlige Tabernakel var; Forsiden vendte mod Osten. [10]) Støtter eller Stænger. [20]) Olien — den hellig Aands Gaves Symbol — skulde være af den reneste Slags; derfor ikke malet, men stødt i en Morter. [21]) Forsamlingsteltet 29, 42, der, hvor Jehova kommer sammen med sit Folk; Luther oversatte det ved „Stiftshütte", thi Stift betegner et bestemt Sogn eller sammenføiet Forsamling; de græske Oversættere have ved en Forvexling: Vidnesbyrdets Telt, som ogsaa passer paa andre Steder; thi Loven er Vidnesbyrdet mod Folket om Gud og hans Pagt, see 25, 16.

Capitel XXVIII.

Ihvorvel hele Israels Folk skulde være et helligt Folk, et Kongerige af Præster, saa var Helligheden dog i Folkets nærværende Tilstand kun et Ideal; det kunde ikke umiddelbart nærme sig sin Gud; denne udvalgte derfor af Folkets Midte een Stamme, Levi, af hvilken Midlerne imellem Israel og Gud skulde udkaares, Præsterne, der i deres Personer og Virksomhed skulde afbilde det aandelige Israel. Derved adskilte de sig fra de hedenske Præster, hvis Slægt ofte tilskrev sig en høiere Oprindelse, end de andre Kaster; Israels Præster havde aldeles ingen Myndighed over det øvrige Folk, fik ingen særskilt Afdeling af Landet, thi Jehova var deres Arvedeel, og tjente ikkun til at gjøre Baandet mellem Gud og Israel anskueligt. Levi Stamme blev udvalgt dertil ved Guds høie Naade og stadfæstet deri, fordi den viste sig sit Kald værdig; den skulde boe rundt omkring i Landet i 48 Stæder, for saaledes at

være mig Præst, Aron og Nadab og Abihu, Eleasar og Ithamar, Arons Børn.

2. Og du skal gjøre hellige Klæder for din Broder Aron til Hæder og til Prydelse;

3. Og du skal tale med alle, som ere vise i Hjertet, hvilke jeg har opfyldt med en Viisdoms Aand, og de skulle gjøre Klæder for Aron til at hellige ham og lade ham være Præst for mig.

4. Og disse ere de Klæder, som de skulle gjøre: et Brystsmykke, en Livkjortel, en Overkjortel, en virket Underkjortel, en høi Hue og et Belte, og de skulle gjøre hellige Klæder for Aron, din Broder, og for hans Sønner, at lade ham være Præst for mig.

5. Og de skulle tage Guld, Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og farvet Linned.

6. Og de skulle gjøre Livkjortelen af Guld, mørkeblaa og purpurrød, carmosinrød, tvundet Linned, Broderiarbeide.

7. To Skulderstykker, sammenhængende ved de tvende Ender, skulle være for den, og derved skal den sammenføies.

8. Og Gjorden til at ombinde den, som er over den, skal være af samme Arbeide som den: Guld og Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned.

9. Og du skal tage to Schoham Stene og indgrave paa dem Israels Børns Navne;

10. Sex af deres Navne paa den ene Steen og de sex øvrige Navne paa den anden Steen efter deres Orden,

11. Steenskjærer Arbeide, som man indgraver en Steen til Signet, skal du gjøre de to Stene efter Israels Børns Navne, omgivne med Indfatninger af Guld skal du gjøre dem;

12. Og du skal sætte de to Stene paa Skulderstykkerne af Livkjortelen, som Ihukommelsesstene for Israels Børn, og Aron skal frembære deres Navne for Jehova paa de tvende Skuldre til Ihukommelse.

13. Og du skal gjøre Indfatninger af Guld,

14. Og tvende Kjeder af puurt Guld, dreiede skal du gjøre dem, Snorarbeide, og sætte de snoede Kjeder paa Indfatningen.

15. Og du skal gjøre Retssmykket, virket Arbeide, ligesom Livkjortelens Arbeide skal du gjøre det, Guld, Mørkeblaat, Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned skal du gjøre det;

16. Fiirkantet skal det være, dobbelt, et Spand langt og et Spand bredt.

17. Og du skal indflette deri Indfatningsstene, fire Rader Stene; een Rad Carniol, Topas, Smaragd, i den første Rad;

18. Og den anden Rad: en Carfunkel, Saphir, Diamant,

19. Og den tredie Rad: en Opal, en Achat, en Amethyst,

20. Og den fjerde Rad en Chrysolith, en Schoham, en Jaspis, indfattede med Guld skulle de være i deres Fyldninger.

21. Og Stenene skulle være efter Israels Børns Navne, tolv efter deres Navne, som Signetstene, hver med sit Navn skulle de være efter de tolv Israels Stammer.

22. Og du skal gjøre ved Brystsmykket dreiede Kjeder, Snorarbeide af puurt Guld.

23. Og du skal gjøre paa Brystsmykket tvende Ringe af Guld og sætte de tvende Ringe ved de tvende Ender af Brystsmykket;

24. Og sætte de tvende Guldsnore i de tvende Ringe ved Enden af Brystsmykket.

25. Men de tvende Ender af de tvende Snore skal du sætte ved de to Indfatninger og fæste dem paa Skulderstykkerne af Livkjortelen, tvertover for hinanden;

---

sammenholde Nationaliteten og Folkets Eenhed. Da de ikke som de øvrige kunde være Agerdyrkere, skulde de leve af Offergave, Tiende, Førstegrøde osv., og saaledes var og i denne Henseende deres Existens paa det Nøieste knyttet til Religionen. At de vare udvalgte til at komme nær til Herren og til at være hellige, var deres særegne Characteer. Præsternes Idee concentrerer sig i den for Israel eiendommelige Ypperstepræst (ogsaa kaldet Præsten, eller den salvede Præst), der havde en særegen Hellighed, alene torde nærme sig, og det endda kun eengang om Aaret, det Allerhelligste, hvor Jehova thronede i Mørket imellem Cheruberne, naar han forsonende traadte imellem Gud og Folket (see Cap. 25, Anm.). Intet Folk har saaledes som Israel fornummet, at Synden fjerner Mennesket fra Gud; derfor har Israel alene en Forsoningsdag og en Ypperstepræst, der aarligen skulde fornye Theokratiet for det troende, men affaldne Folk. [6]) Livkjortelen, Ephod, var en Slags Hagel, ligesom vor Messehagel, som bestod af to Stykker, der bleve forenede paa Skuldrene; den blev baaren af Ypperstepræsten, af de andre Præster og enhver, som havde med Helligdommen at gjøre, 1 Sam. 2, 18. 2 Sam. 6, 14. [8]) Gjorden, indvirket som det øvrige Tøi; [9]) Schoham, see 1 Mos. 2, 12. [12]) Disse Stene, som bares paa Skuldrene, med Israels Børns Navne paa, skulde Ypperstepræsten frembære til Ihukommelse d. e. for symbolsk at betegne, hvorledes Gud erindrede sin Pagt med Israel. [15]) Retssmykket (Choschen) eller Brystsmykket, thi i den laae Urim og Thummim, Lys og Ret, Tegnet for den høieste Dommerværdighed. [16]) Om de følgende Ædelstenes Navne hersker forskjellige Meninger, da Oversættelserne

26. Og du skal gjøre end to Guldringe og sætte dem ved de tvende Ender af Brystsmykket, ved Eggene, som ere paa den anden Side af Livkjortelen, indvendig.
27. Og du skal gjøre end to Ringe af Guld og sætte dem paa de tvende Skulderstykker af Livkjortelen neden til, tvertover for hinanden, netop ved Sammenføiningen ovenfor Livkjortelens Belte;
28. Og de skulle binde Brystsmykket med dets Ringe til Livkjortelens Ring med en mørkeblaa Snor, at den skal være over Livkjortelens Belte, saa at Brystsmykket ikke kan rykkes fra Livkjortelen.
29. Og Aron skal bære Israels Børns Navne paa Rettens Smykke paa sit Hjerte, naar han gaaer ind i det Hellige, til en Ihukommelse for Jehovas Aasyn bestandig.
30. Og i Rettens Smykke skal du sætte Urim og Thummim, og de skulle være paa Arons Hjerte, naar han kommer for Jehovas Aasyn, og Aron skal bære Israels Børns Ret paa sit Hjerte for Jehovas Aasyn bestandig.
31. Og du skal gjøre en Overkjortel til Livkjortelen heel af Mørkeblaat.
32. Og der skal være et Hul foroven midt derpaa, en Bort skal der være ved Hullet rundt omkring, Væverarbeide, som Aabningen af en Pantserskjorte skal det være, at det ei skal rives ud.
33. Og du skal gjøre paa Sømmen derpaa Granatæbler af Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt paa Sømmen rundt omkring og Bjelder af Guld i Midten rundt omkring;
34. En Guldbjelde og et Granatæble, en Guldbjelde og et Granatæble, paa Sømmen af Overkjortelen rundt omkring;
35. Og dette skal Aron have til Tjenesten, at hans Lyd maa høres, naar han gaaaer ind i Helligdommen for Jehova og naar han gaaer ud, at han ei skal døe.
36. Og du skal gjøre en Plade af puurt Guld og indgrave derpaa, som man indgraver et Signet: helliget til Jehova;
37. Og du skal fæste den med en mørkeblaa Snor, og den skal være paa den høie Hue, forpaa paa den store Hue skal den være.
38. Og den skal være paa Arons Pande, og Aron skal bære al Brøde, som begaaes imod Helligdommen, hvilken Israels Børn hellige ved alle deres Helligdoms Gaver, og den skal være paa hans Pande bestandig til en Velbehagelighed for Jehovas Aasyn.
39. Og du skal tvinde den linnede Underkjortel og gjøre en Hue af Linned og et Belte skal du gjøre af Broderiarbeide.
40. Men for Arons Sønner skal du gjøre Underkjorteler og gjøre dem Belter, og Huer skal du gjøre dem til Ære og til Prydelse.
41. Og du skal iføre din Broder Aron og hans Sønner med ham dem, og salve dem og fylde deres Hænder og hellige dem, at de kunne være mig Præster.
42. Og gjør dem Beenklæder af Linned for at skjule deres Blufels Kjød, fra Lænd indtil Laarene skulle de gaae;
43. Og Aron og hans Sønner skulle have dem paa, naar de komme til Forsamlingsteltet eller naar de nærme sig til Alteret, for at tjene i Helligdommen, at de ei paadrage sig Brøde og døe, en evig Bestemmelse for ham og hans Efterkommere efter ham.

---

ofte ere ubestemte. [30]) Hvad Urim og Thummim vare, sees af den Brug, der gjordes af dem, nemlig en Maade, paa hvilken Ypperstepræsten adspurgte Gud og fik hans Villie at vide og forkyndte denne, 1 Sam. 14, 41; men hvordan de vare indrettede, veed man aldeles ikke, da Bibelen tier om dem. Nogle antage det for orakelgivende Stene, Andre: hellige Lodder; Navnet Lys og Ret eller Sandhed beviser, at det var Guds Stemme, hvilken Ypperstepræsten derved fik at høre. Af den Grund bar han dem og paa sit Bryst. [31]) Overkjortelen (hebr. Meil) var en til Anklerne gaaende Tunika, lukket foran som en Skjorte; derfor sammenlignes den med en Pantserskjorte eller Linnedpantser; [33]) Granatæblerne tilkjendegive Livsfylden; Bjelderne betegne Lyden; begge Dele findes ogsaa i hedensk Ritus som Symboler. Ypperstepræsten skulde lade sin Ankomst blive bekjendt, for at hans vigtige Forretning kunde blive kundbar og vække Menighedens Opmærksomhed. [35]) At han ei skal døe, naar han traadte ind i Helligdommen uden sin Hoitidsdragt. [36]) Denne Inscription betegner Ypperstepræstens høie Bestemmelse, hvilken end klarere tilkjendegives ved [39]) den høie eller store Hue, der er en Turban. Intet Offer er i sig selv helligt og reent, kan altsaa ikke i og for sig have nogen helliggjørende Kraft; derfor skulde han, paa hvis Pande der stod skrevet: helliget til Jehova, staae forsonende for al den Synd, der hæfter ved Folket og dets Offringer. Men herved fremtræder det Symbolske isinefaldende; thi Ypperstepræsten var kun et skrøbeligt Menneske og hentydede til den sande Ypperstepræst, den virkelig Hellige, som kunde borttage Synd, Hebr. 7, 26. [41]) At fylde Præsternes Hænder er at indvie dem til Præster. Udtrykket er taget af den Skik, at Offerstykkerne, som de skulde frembære for Herren, gaves dem i Hænderne, 29, 9. 3 Mos. 8, 33.

Capitel XXIX.

Præsternes Indvielse.

1. Dette er den Ting, du skal gjøre ved dem, for at hellige dem, at de kunne være Præster for mig. Tag en ung Stud og tvende lydeløse Væddere;
2. Og usyrede Brød og usyrede Kager, æltede sammen med Olie, og tynde Kager, overgydte med Olie; af Hvedemeel skal du gjøre dem.
3. Og du skal lægge dem i en Kurv og bringe dem frem i Kurven; ligeledes Studen og de to Væddere.
4. Og Aron og hans Broder skal du lade komme nær til Døren af Forsamlingsteltet og vaske dem med Vand;
5. Og du skal tage Klæderne og iføre Aron Underkjortelen og Overkjortelen til Livkjortelen og Livkjortelen og Brystsmykket og binde det om ham med Gjorden til Livkjortelen.
6. Og du skal sætte Huen paa hans Hoved og sætte Hellighedens Smykke paa hans Hue.
7. Og du skal tage Salveolien og udgyde den over hans Hoved og salve ham.
8. Og hans Sønner skal du ligeledes lade komme nær til og iføre dem Underkjorteler,
9. Og omgjorde dem, Aron og hans Sønner, med Belter og binde Huen paa dem; saa skal der være Præstedømme for dem til en evig Skik, og du skal fylde Arons og hans Sønners Hænder.
10. Og du skal lade Studen komme nær foran Forsamlingsteltet, og Aron og hans Sønner skulle lægge deres Hænder paa Studens Hoved;
11. Og du skal slagte Studen for Jehovas Aasyn ved Døren til Forsamlingsteltet.
12. Og du skal tage af Studens Blod og komme det paa Alterets Horn med din Finger, og alt Blodet skal du udøse for Alterets Fod.
13. Saa skal du tage alt Fedtet, som skjuler Indvoldene, Slaget over Leveren og de tvende Nyrer og Fedtet, som er over dem, og gjøre Røgoffer deraf paa Alteret.
14. Men Kjødet af Studen og dens Skind og dens Møg skal du opbrænde med Ilden udenfor Leiren. Dette er et Syndoffer.
15. Og du skal tage den ene Vædder, og Aron og hans Sønner skulle lægge deres Hænder paa Vædderens Hoved;
16. Derpaa skal du slagte Vædderen og tage dens Blod og stænke det rundt om Alteret;
17. Men Vædderen skal du hugge i dens Stykker og vaske dens Indvolde og dens Been og lægge dem hen paa dens Stykker og paa dens Hoved.
18. Og du skal gjøre et Røgoffer af hele Vædderen paa Alteret; dette er et Brændoffer for Jehova, en Velbehageligheds Lugt, et Ildoffer, for Jehova.
19. Derpaa skal du tage den anden Vædder, og Aron og hans Sønner skulle lægge deres Hænder paa Vædderens Hoved;
20. Og du skal slagte Vædderen og tage af dens Blod og komme det paa Arons Øreflip og paa hans Sønners høire Øreflip og paa deres høire Tommelfinger og paa deres høire Tommeltæer, og stænke Blodet rundt omkring Alteret.
21. Og du skal tage af Blodet, som er paa Alteret og af Salveolien og stænke paa Aron og paa hans Klæder og paa hans Sønner og paa hans Sønners Klæder med ham. Og han og hans Klæder og hans Sønner og hans Sønners Klæder med ham skulle være hellige.
22. Og du skal tage Fedtet af Vædderen, nemlig Halen og det Fedt, som skjuler Indvoldene, og Slaget over Leveren og de tvende Nyrer med Fedtet, som er over dem, og den høire Bov, thi det er Indvielsens Vædder,
23. Og en Skive Brød og en Oliekage og en tynd Kage af det usyrede Brøds Kurv, hvilken er for Jehovas Aasyn.
24. Og du skal lægge alt det paa Arons og hans Sønners Hænder og du skal lade dem svinge det for Jehovas Aasyn.
25. Derpaa skal du tage det af deres Haand

Capitel XXIX.

Efter at Befalingen om Præsternes Klæder er given, følger Budet om deres Indvielse ved Vaskning til Betegnelse af den indre Reenhed, ved Iførelsen i Klæderne, hvorved Embedet overdrages dem, ved Salven, der antyder den hellige aandelige Gaves Meddelelse, og ved Offringen til at borttage og forsone deres Synd. De saaledes rensede og helligede Præster nyde nu Offermaaltidet, ere stedte til Herrens Bord. [2]) Usyrede Kager, egentlig: gjennemborede flade Brød med Huller i. [15]) At Haanden lagdes paa Studen, er en symbolsk Handling, hvorved man vil tilkjendegive, at man overfører Brøden paa den. Offerets Natur finder sin nærmere Oplysning ved tredie Bog. [20]) Øret, Haanden og Foden skulde helliges. [24]) Du skal lade dem svinge det; dette er en særegen Offerceremoni, forskjellig fra Hæven; thi ved Svingning løftedes Offerstykket op mod Verdens fire Hjørner, for at tilkjendegive, at man bragte det til Jehova, Verdens Herre; derimod ved Hæven løftedes Offeret blot i Veiret. Luther passende: Hebe- und

og gjøre et Røgoffer deraf paa Alteret over Brændofferet til en Velbehageligheds Lugt for Jehova, et Ildoffer er det for Jehova.

26. Og du skal tage Brystet af Arons Indvielses Vædder og svinge det for Jehovas Aasyn, og det skal være dig til en Deel,

27. Og du skal hellige Brystet, der bliver svunget, og Boven, der bliver hævet, baade det, som svinges, og det, som hæves, af Indvielsens Vædder, saavel af den, som er for Aron, som af den, som er for hans Børn.

28. Og det skal være Aron og hans Sønner til en evig Skik for Israels Børn; thi en Gave, som opløftes, er det, og en Gave skal det være for Israels Børn af deres Takoffere, deres Gaver til Jehova.

29. Og de hellige Klæder, hvilke Aron har, skulle være for hans Sønner efter ham, at de skulle salves i dem, at man skal fylde deres Hænder i dem.

30. Syv Dage skal den af hans Sønner iføre sig dem, som bliver Ypperstepræst istedetfor ham, den som kommer til Forsamlingsteltet for at tjene ved Helligdommen.

31. Saa skal du tage Indvielsens Vædder og koge dens Kjød paa et helligt Sted;

32. Og Aron og hans Sønner skulle æde Vædderens Kjød og Brødet, som er i Kurven, ved Døren til Forsamlingsteltet;

33. Det skulle de æde, hvorved der er skeet Forligelse for dem, ved deres Indvielse, ved deres Helligelse; men en Fremmed tør ikke æde det, thi det er en Helligdom.

34. Og dersom der levnes noget af Indvielses-Kjødet eller af Brødet til den følgende Dag, da skal du opbrænde det Levnede i Ilden; det tør ikke ædes, thi det er helligt.

35. Saa skal du gjøre ved Aron og ved hans Sønner efter alt det, som jeg har budet dig; i syv Dage skal du indvie dem.

36. Og du skal tilberede en Stud til Syndoffer hver Dag til Forligelse og gjøre Syndoffer paa Alteret, naar du gjør Forligelse derpaa, og du skal salve det, for at hellige det.

37. I syv Dage skal du gjøre Forligelse paa Alteret og hellige det, og Alteret skal være saare helligt; hver den, som rører derved, skal være hellig.

38. Og dette er det. som du skal bruge ved Alteret, to Lam, eet Aar gamle, hver Dag bestandig;

39. Det ene Lam skal du offre om Morgenen og det andet Lam skal du offre om Aftenen,

40. Og en tiende Deel Meel blandet med stødt Olie, nemlig en Fjerdedeel af en Hin, og et Drikkeoffer, en Fjerdedeel af en Hin Viin, skal være for det ene Lam.

41. Og det andet Lam skal du offre om Aftenen, med samme Madoffer som om Morgenen, og med samme Drikkeoffer skal du tilberede det til en Velbehagelighedens Lugt for Jehova.

42. Et Brændoffer er det bestandigt for eders Efterkommere ved Indgangen til Forsamlingsteltet, for Jehovas Aasyn, der hvor jeg vil samles med eder for at tale til dig der.

43. Og jeg vil samles der med Israels Børn, og det skal helliges ved min Herlighed;

44. Ja, jeg skal hellige Forsamlingsteltet og Alteret, og Aron og hans Sønner skal jeg hellige til at være Præster for mig;

45. Og jeg vil boe midt iblandt Israels Børn og være Gud for dem,

46. Og de skulle vide, at jeg er Jehova deres Gud, som udførte dem af Ægyptens Land, at jeg maatte boe i deres Midte; jeg, Jehova, deres Gud.

Capitel XXX.

Røgelsesofferalteret. Sonepenge ved Tællingen. Renselseskiedelen. Olien og Røgelsen.

1. Du skal og gjøre et Røgelse-Alter til Røgelsesoffer, af Acacietræ skal du gjøre det;

2. En Alen i Længde og en Alen i Brede, firkantet skal det være og to Alen i Høide; dets Horn skulle være eet Stykke med det.

3. Og du skal overdrage det med puurt Guld baade dets Overdeel og dets Vægge og dets Horn, og du skal gjøre en Krands af Guld omkring det.

4. Og to gyldne Ringe skal du gjøre indenfor Krandsen ved dens tvende Sider, ved de tvende Vægge af den skal du anbringe dem, og de skulle være til Beholdninger for Stængerne at bære dem deri.

5. Og du skal gjøre Stængerne af Acacietræ og overdrage dem med Guld.

6. Og du skal sætte det ligeover for Forhænget, som er for Vidnesbyrdets Ark, ligeover

---

Webeopfer. 30) Ypperstepræsten hebr. Præsten. 37) Hver den, som rører derved; Andre oversætte: Alt, hvad der kommer paa Alteret, vil helliges derved. 40) Hin, et Maal, 1/6 af en Bath, indbefatter 12 Log, hvoraf hvert Log er 6 Æggeskaller.

Capitel XXX.

1) Røgelse tjente ikke blot til at fordrive den slemme Lugt, som de mange Brændoffere let kunde frembringe, men er tillige Bønnens Symbol;

for Laaget, som er over Vidnesbyrdet, hvor jeg vil mødes med dig.

7. Og Aron skal antænde vellugtende Røgelse derpaa hver Morgen, naar han gjør Lamperne istand, skal han røge derpaa;

8. Og naar Aron antænder Lamperne om Aftenen, skal han røge derpaa en Røgelse bestandig for Jehovas Aasyn hos eders Efterkommere.

9. Ikke maae I bringe fremmed Røgelse paa det, eller Brændoffer eller Madoffer, og Drikoffer skulle I ikke udøse derpaa.

10. Og Aron skal gjøre en Forsoning paa dens Horn eengang om Aaret af Syndofferets Blod til Forligelse, een Gang om Aaret skal han gjøre Forligelse over det hos eders Efterkommere; dette er saare helligt for Jehova.

11. Og Jehova talede til Moses saaledes:

12. Naar du tæller Israels Børns Sum efter deres Antal, da skal hver Mand give en Sonepenge for sin Sjæl til Jehova, naar man tæller dem, at der ei skal være nogen Plage blandt dem, naar man tæller dem.

13. Dette skulle de give, hver som gaaer over til de Talte, en halv Sekel efter Helligdommens Sekel — en Sekel gjælder tyve Gera — og den halve Sekel skal være en Offer-Gave til Herren.

14. Enhver som gaaer over til de Talte fra tyve Aar og derover skal give Offergave til Jehova.

15. Den Rige skal ikke give mere og den Fattige skal ikke give mindre end en halv Sekel til en Offergave til Jehova for at gjøre Forligelse for eders Sjæle.

16. Og du skal tage Sonepenge for Israels Børn og give dem hen til Forsamlingsteltets Tjeneste, og de skulle være for Israels Børn til en Ihukommelse for Jehovas Aasyn, for at gjøre Forligelse for deres Sjæle.

17. Og Jehova talede til Moses og sagde:

18. Og du skal gjøre en Kjedel af Kobber og dertil et Fodstykke af Kobber til at vaske i, og du skal sætte den imellem Forsamlingsteltet og imellem Alteret og komme Vand i den.

19. Og Aron og hans Sønner skulle vaske deres Hænder og deres Fødder deri.

20. Naar de komme til Forsamlingsteltet skulle de vaske sig med Vand, at de ikke skulle døe, naar de nærme sig Alteret for at tjene, for at antænde Ildoffer for Jehova;

21. Ja de skulle vaske deres Hænder og deres Fødder og ikke døe, og det skal være for dem en evig Skik for Aron og for hans Sæd hos deres Efterkommere.

22. Og Jehova talede til Moses idet han sagde:

23. Tag du dig de fortrinligste Røgelser, den bedste Myrrha for fem hundrede og vellugtende Kaneel for halv saa meget, nemlig hundrede og halvtreds, og vellugtende Calmus for to hundrede og halvtreds,

24. Og Kassia for fem hundrede efter den hellige Sekel, og Olivenolie en Hin.

25. Og du skal gjøre det til en hellig Salveolie; en synderlig Smørelse, efter Apothekerens Kunst, en hellig Salveolie skal det være;

26. Og du skal salve dermed Forsamlingsteltet og Pagtens Ark.

27. Og Bordet og alt dets Redskab og Lysestagerne og deres Redskaber og Røgelsealteret,

28. Og Brændofferalteret og alle dets Redskaber og Kjedelen med dens Fod;

29. Og du skal hellige dem og de skulle være saare hellige; enhver, som rører ved dem, skal hellige sig.

30. Og du skal salve Aron og hans Sønner og hellige dem til at være Præster for mig.

derfor stod Røgoffer-Alteret i det Hellige, hvor Præsterne paa det frembare Folkets ydmyge Begjeringer for Herren og ligeoverfor Forhænget, som er for Pagtens Ark, hvor Jehova annammede det. [9]) Fremmed Røgelse ɔ: Røgelse, som bruges til andre Ting, end netop det Hellige. [12]) Tællingen eller Mynstringen af Folket skulde ingen borgerlig Akt være, for blot at faae Antallet at vide, men en religiøs, for at see, hvem der hørte til Guds Folk; men idet saaledes hver enkelt for sig fremstillede sig for Jehova, afgav han den Erklæring, at han formedelst sine Synder var hjemfalden til den guddommelige Retfærdighed og af Guds frie Naade var regnet til Guds Folk; derfor maatte han give en Løsepenge, en Sonepenge for sin Sjæl; derved skulde han ihukomme Gud, som lod sig forsone, indtil han kom, som ikke har gjenløst os ved Guld eller Sølv, 1 Pet. 1,18; men ved en virkelig Gjenløsningsbetaling. Naar du tæller eg. opløfter Hovedet. [13]) Helligdommens Sekel var noget forskjellig fra den kongelige, og begge disse vægtigere end den almindelige Sekel; det var isvrigt en Vægt og ingen Mynt; thi Mynter fik Jøderne først under Makkabæerne. Gera, Bønner. [19]) Vask og Renselse vare symbolske Handlinger, saa meget mere nødvendige for Præsterne, der maatte fremtræde barfodede for Herren. [23]) Den bedste Myrrha eg. selvflydende, som udflyder af et acacieagtigt Træ, i hvis Bark man gjør en Ridse. Hundrede, maaskee for hundrede Se-

31. Men til Israels Børn skal du tale saa: dette skal være den hellige Salvelsesolie for mig hos eders Efterkommere.

32. Paa Menneskers Legeme skal den ikke udgydes, og I skulle ikke lave nogen paa den Maade som denne, den er hellig og hellig skal den være eder.

33. Hvo som tillaver en Salve som denne eller bruger af den til en Fremmed, han skal udryddes af sit Folk.

34. Og Jehova sagde til Moses: tag dig vellugtende Urter, Stakte og Schechelet og vellugtende Galbanum og reen Virak, ligemeget af hver Part;

35. Og du skal gjøre en vellugtende Røgelse deraf efter Apothekerens Kunst, saltet, reen og hellig;

36. Og du skal støde det ret smaat og lægge deraf foran Vidnesbyrdet i Forsamlingsteltet, hvor jeg vil samles med dig; saare helligt skal det være for eder.

37. Og I skulle ikke tillave Røgelse for eder selv paa den Maade; thi den skal være dig hellig for Jehova.

38. Hvo som forfærdiger saadant til at ryge med, han skal udryddes af sit Folk.

Capitel XXXI.

Kaldelsen af Kunstnerne, som skulde arbeide — Sabbatsloven — Lovens Tavler.

1. Og Jehova talede til Moses og sagde:

2. See, jeg nævner dig ved Navn Bezaleel, Uris Søn, en Søn af Chur af Juda Stamme;

3. Og jeg skal fylde ham med Guds Aand, med Viisdom, med Forstand, med Kundskaber og med allehaande Arbeidsdygtighed,

4. Til at udtænke og til at arbeide i Guld og i Sølv og i Kobber,

5. Og til at udhugge i Steen og til at indfatte og til at udhugge i Træ og til at gjøre allehaande Gjerning.

6. Og see, jeg har medgivet ham Oholiab, Achisamachs Søn, af Dans Stamme, og har lagt Viisdom i hver dens Hjerte, som er forstandig, og de skulle gjøre alt det, som jeg befaler dig:

7. Forsamlingsteltet og Vidnesbyrdets Ark og Laaget, som er ovenpaa, og hvert Redskab til Teltet,

8. Og Bordet og dets Redskaber og den rene Lysestage med sit Redskab og Røgelsesofferalteret;

9. Og Brændofferalteret og alle dets Redskaber og Kjedelen med dens Fod;

10. Og Klæderne til Tepperne og de hellige Klæder for Ypperstepræsten Aron, og hans Sønners Klæder til at forvalte Præsteembedet i;

11. Og Salveolien og den vellugtende Røgelse til Helligdommen; efter alt det, som jeg har budet dig, skulle de gjøre.

12. Og Jehova sagde til Moses saaledes:

13. Og nu, tal til Israels Børn saaledes: Visseligen skulle I holde mine Sabbater, thi dette er et Tegn imellem mig og imellem eder for eders kommende Slægter, at I skulle vide, at jeg Jehova er den, som helliger eder.

14. Og I skulle iagttage Sabbaten, thi den er hellig for eder; den, som vanhelliger den, skal visseligen dødes; thi hver den, som gjør et Arbeide paa den, den Person skal udryddes af sit Folks Midte.

15. Sex Dage skal du gjøre dit Arbeide, men paa den syvende Dag er det en Sabbatshvile, hellig for Jehova; enhver den, som

---

kel. [34]) Stakte eg.: Draaber, her en vellugtende Harpix, som udsvedes af et Træ. Schechelet antages af Nogle at være Navnet paa en Musling (ungvis odoratus), hvis Skal, naar den brændes, giver Vellugt; Galbanum, Harpix af en Busk, gav en stram Lugt, men sammenblandet med andre vellugtende Substantser forøgede den Vellugten; saltet d. e. blandet med Salt eller Salpeter.

Capitel XXXI.

Tabernaklet skulde ikke være et Menneskeværk, men et saadant, der var anlagt efter en guddommelig Plan, efter en af Moses i Aanden skuet Model; derfor kalder Gud selv Kunstnerne, som skulle forestaae Arbeidet, fylder dem med sin Aand, hæver, renser og forhøier den naturlige Kunstforstandighed, at de kunde gjøre Alt paa en til dets Bestemmelse svarende værdig Maade. Saaledes gik det og med det aandelige Tempels Opbyggere, Apostlene. [10]) Klæder til Tepperne, Andre: Klæder til at tjene eller gjøre Tjeneste. [13]) Sabbatsbudet tilføies her, ikke blot for at gjøre opmærksom paa, at endog de foregaaende Arbeider til Helligdommen ikke torde foretages paa denne Helligdag, men fornemmeligen fordi denne Indstiftelse baade skal være Udgangspunctet og Slutstenen; thi Alt kommer an paa, at Folket erkjendte, at dets Gud tillige var Himmelens og Jordens Skaber, til hvis Værk Sabbaten uadskilleligen var knyttet, og at han, som vilde boe i Tabernaklet, var ophøiet over

gjør et Arbeide paa Sabbatsdagen, skal vis-
seligen dødes.
16. Og Israels Børn skulle iagttage Sab-
baten, at holde Hvile i deres kommende
Slægter, en evig Pagt;
17. Mellem mig og mellem Israels Børn
er dette et Tegn til evig Tid, thi i sex Dage
gjorde Jehova Himmelen og Jorden, og paa
den syvende Dag hvilede han og vederqvæ-
gede sig.
18. Og da han havde holdt op at tale
med Moses paa Bjerget Sinai, gav han ham
to Vidnesbyrdets Tavler, Steentavler, skrevne
med Guds Finger.

Capitel XXXII.

Guldkalven.

1. Men der Folket saae, at Moses tøvede
med at komme ned fra Bjerget, da samlede
Folket sig om Aron og sagde til ham: staae
op og gjør os Guder, som kunne gaae for
vort Aasyn, thi denne Moses, Manden, som
førte os op af Egyptens Land, vide vi ikke,
hvad der er bleven af.
2. Og Aron sagde til dem: afriver de Guld-
smykker, som ere i eders Hustruers, eders
Sønners og eders Døttres Øren og bringer
dem til mig.
3. Og hele Folket afrev sig de Guldsmyk-
ker, som vare i deres Øren, og bragte dem til
Aron.
4. Og han tog dem af deres Haand og
dannede det med en Griffel og gjorde det til
et støbt Billede, og de sagde: dette er din
Gud, Israel, som har ført dig op fra Egyp-
tens Land.
5. Og der Aron saae det, da byggede han
et Alter for dem, og Aron lod udraabe og
sige: imorgen er det en Fest for Jehova.
6. Og de stode tidligt op den følgende
Morgen og offrede Brændoffer og frembragte
Takoffer, og Folket satte sig ned at æde og
drikke og stod op at lege.
7. Men Jehova talede til Moses: gaae,
stig ned, thi det Folk, hvilket du udførte af
Egyptens Land, er bleven fordærvet.
8. De ere hastigen vegne fra den Vei, som
jeg haver budet dem, de have gjort sig en
støbt Kalv og have bøiet sig for den og offret
til den og sagt: dette er din Gud, som har
udført dig af Egyptens Land.
9. Videre sagde Jehova til Moses: jeg
har seet dette Folk, og see, det er et haard-
nakket Folk.
10. Og nu, lad mig være, at min Vrede
kan optændes mod dem, og jeg kan fortære
dem, og jeg vil gjøre dig til et stort Folk.
11. Da bønfaldt Moses for Jehovas, sin
Guds, Aasyn og sagde: hvorfor er din Vrede
blusset op imod dette Folk, hvilket du har udført
af Landet Egypten med en stor Kraft og
med en stærk Arm?
12. Hvorfor skulle Egypterne sige saaledes:
til deres Ulykke har han ført dem ud, for at
slaae dem ihjel paa Bjergene og for at øde-
lægge dem fra Jordens Overflade; vend om
fra din opblussende Vrede, og fortryd dog
det Onde imod dit Folk.
13. Mindes Abraham og Isak og Israel,
dine Tjenere, hvilke du har tilsvoret ved dig

Alt. Derfor skulde Sabbaten være Israels Børn til et Tegn imellem Jehova og Israel. [17]) Vederqvægede sig ɔ: oversaae sit Værk, Es. 40, 28 f. 1 Mos. 2, 2.

Capitel XXXII.

Neppe var Pagten sluttet, Helligdommen bestemt og Kunstnerne dertil udvalgte, før Israel bryder Pagten ved at forlange en Guldkalv, en synlig Afbildning af Jehova; thi dets Gud var det altfor usynlig. Denne grove Forbrydelse er et saare vigtigt Moment i Folkets Historie. [1]) Gjør os Guder, som ꝛc. nemlig ligesom ved de hedenske Tog Gudebillederne bleve baarne foran Hæren. [2]) Aron griber i sin Forlegenhed til halve Forholdsregler; ved at affordre Folket dets Guldsmykker, troede han maaskee at tilveiebringe en Vægring, og saaledes standse den hele Sag; ogsaa kan det være at han vilde forebygge Afgudsdyrkelse; thi det er bekjendt, at man drev alleslags Overtro med Øren- og Næseringe. [4]) Dette Vers er noget dunkelt, Billedet var støbt; dette sees af hele Fortællingen; men efterat det var støbt, blev det dannet eller tilformet med en Griffel eller Meissel, Andre: han gjorde en Model, og dannede Billedet efter denne Model. At han valgte Billedet af en Oxe, var saa meget farligere, fordi den ægyptiske Apis eller Mnevis Dyrkelse var Folket bekjendt; og endskjøndt denne Naturkrafts Afbildning her skulde afbilde Jehova, saa laae Forverlingen dog meget nær. Festen skulde være for Jehova, men Udtrykket, at Folket stod op at lege, tyder hen paa det hedenske Væsen, 1 Cor. 10, 7. [9]) Dette var den store Prøvelses Time for Moses, om han, uagtet dette Tilbud, vilde vedblive at bede for Folket, eller om han i Egenkjærlighed vilde antage den ham tilsagte Herlighed og opgive Folket. Men den ædle Moses havde intet Ønske for sig, alt ikkun for Folket; saaledes er det ogsaa V. 12 ikkun Jehovas Ære baade med

selv, til hvem du har sagt: jeg vil mangfoldiggjøre eders Sæd som Stjernerne paa Himmelen, og alt dette Land, som jeg har sagt, vil jeg give eders Sæd og de skulle arve det evindelig.
14. Da fortrød Jehova det Onde, som han havde sagt, at han vilde gjøre imod sit Folk.
15. Nu vendte Moses sig og steg ned af Bjerget, og de to Vidnesbyrdets Tavler vare i hans Haand; Tavler, skrevne paa begge deres Sider, hist og her vare de skrevne.
16. Og Tavlerne vare Guds Arbeide og Skriften var Guds Skrift, hvilken var indgraven paa Tavlerne.
17. Og der Josva hørte Folkets Stemme, der de raabte, sagde han til Moses: der er en Krigslyd i Leiren.
18. Men han sagde: det er ikke Raabet af dem, der skrige: Seir, heller ikke Raabet af dem, der skrige: Nederlag; det er Sang, jeg hører.
19. Og det skeede, der han nærmede sig Leiren, og han saae Kalven og Dands, da blussede Moses Harme op, og han kastede Tavlerne ud af Hænderne og brød dem itu, neden ved Bjerget.
20. Og han tog Kalven, som de havde gjort, og opbrændte den i Ilden og malede det, indtil det var blevet til Pulver, og udstrøede det over Vandet og gav Israels Børn det at drikke.
21. Og Moses sagde til Aron: hvad har Folket gjort dig, at du har ført en stor Synd over det?
22. Og Aron svarede: ikke blusse min Herres Vrede op, du kjender Folket, at det helder til det Onde;
23. Og de sagde til mig: gjør os en Gud, som kan gaae foran os, thi denne Moses, Manden, som har ført os fra Landet Ægypten, vide vi ikke, hvad der er bleven af.
24. Da sagde jeg til dem: hvo som haver Guld, rive det af sig, og de gave mig det, og jeg kastede det i Ilden, da kom denne Kalv ud.
25. Da Moses nu saae, at Folket var tøilesløst, thi Aron havde sluppet det løs, saa at det var udsat for sine Fienders Overfald,
26. Da stillede Moses sig ved Leirens Port, og sagde: hvo der hører Jehova til, komme til mig; og til ham samlede sig alle Levi Sønner.
27. Og han sagde til dem: saa siger Jehova, Israels Gud, lægger hver sit Sværd ved sin Lænd! gaaer og vender tilbage fra den ene Port til den anden af Leiren, og ihjelslaaer hver sin Broder, og hver sin Næste og hver sin Nærmeste.
28. Og Leviterne gjorde, som Moses havde sagt, og der faldt af Folket paa den Dag henved tre tusinde Mand.
29. Og Moses sagde: indvier eder idag til Jehova — thi en Mand har reist sig imod sin Søn og sin Broder — paa det han maa give Velsignelse over eder idag.
30. Og det skeede den følgende Morgen, da sagde Moses til Folket: I have syndet en stor Synd, og nu vil jeg stige op til Jehova, maaskee kan jeg forsone ham for eders Synd.
31. Da vendte Moses tilbage til Jehova og sagde: ak, dette Folk har syndet en stor Synd og de have gjort sig en Gud af Guld,
32. Og nu, hvis du vilde tilgive deres Synd! men hvis ikke, da udslet mig af din Bog, som du har skrevet.
33. Da sagde Jehova: den, som synder imod mig, ham vil jeg udslette af min Bog;
34. Og nu, før Folket derhen, hvor jeg sagde dig; see, min Engel skal gaae foran dig,

---

Hensyn til hans Magt og Godhed og V. 13 med Hensyn til hans Trofasthed, der laae Moses paa Hjerte. [19]) Han kastede Tavlerne fra sig; thi Folket havde brudt sin Pagt; derfor skulde Pagtens Grundlov og Haandskrift tilintetgjøres; dette var Prophetens, Midlerens Handling; [20]) dernæst ødelagde han Guldkalven, for at vise, hvor aldeles intet et saadant Billede var, og gav Israels Børn Pulveret at drikke, for at de vel skulde fornemme, hvordan de alle havde gjort sig deelagtige i den samme Afskyelighed. [21]) Men dernæst handler han som Fyrste og Hærfører baade mod Aron og Folket; [26]) han stiller sig ved Leirens Port, thi det er Stedet for Dom og alle offentlige Afgjørelser; dernæst V. [27]) opfordrer han Leviterne, som frivilligen stillede sig til hans Tjeneste, til den Selvfornægtelse at opoffre hver Afgudsdyrker, som ikke vilde vende om, fordi disse Israeliter derved havde udelukket sig selv fra Guds Folk, og da Leviterne uden Forbehold bestode denne Lydigheds Prøve, [30]) saa havde de indviet sig selv til det Kald, hvilket Gud havde bestemt dem. Den Levi Stamme paahvilende Forbandelse (1 Mos. 49, 5) blev derved til en Velsignelse; endnu i sine sidste Timer mindedes Moses Levis Stammes heltemodige Opoffrelse, 5 Mos. 33, 9. [32]) Moses brændende Iver lader ham tale i stærke, indtrængende Udtryk, ligesom Paulus Rom. 9, 3; i sin selvfornægtende Kjærlighed til Folket hæver han sine Ord til den til en fortrolig Omgang med Gud Vantes Dristighed; men Gud afviser den urette Nidkjærhed. [32]) Herrens Bog, i hvilken han har antegnet alles Navne, er en skjøn billedlig Betegnelse paa at ingen, hvem Gud

og naar Dagen kommer, at jeg skal hjemsøge det, da vil jeg hjemsøge deres Synd paa dem.

35. Og Jehova slog Folket fordi de havde gjort Kalven, hvilken Aron havde forfærdiget.

Capitel XXXIII.

Herrens Trusler. Oprettelsen af et Telt. Moses Bøn om at see Guds Hellighed.

1. Og Jehova talede til Moses: gaae, stig op herfra, du og Folket, som du har bragt op fra Landet Ægypten, til det Land, som jeg har tilsvoret Abraham og Isak og Jakob, idet jeg sagde: til din Afkom vil jeg give det.

2. Og jeg vil sende en Engel foran dig, og du skal uddrive Canaaniten og Amoriten, Chititen og Pheresiten og Chiviten og Jebusiten,

3. Til et Land, som flyder med Melk og Honning; thi jeg vil ikke drage op i din Midte, thi du er et haardnakket Folk, at jeg ei skal ødelægge dig paa Veien.

4. Der Folket hørte denne bedrøvelige Tale, da sørgede de og ingen satte sin Prydelse paa sig.

5. Og Jehova sagde til Moses: sig til Israels Børn: I ere et haardnakket Folk, i et Dieblik kunde jeg fare op i din Midte og ødelægge dig; og nu læg din Prydelse fra dig, at jeg maa finde, hvad jeg skal gjøre dig.

6. Og Israels Børn trak deres Prydelse af sig, bort fra det Bjerg Horeb.

7. Og Moses tog Teltet og opslog det udenfor Leiren langt borte fra Leiren og kaldte det Forsamlingsteltet, og det skeede, at enhver, som søgte Jehova, gik ud til Forsamlingsteltet, som var udenfor Leiren.

8. Og det skeede, naar Moses gik ud til Teltet, da stod alt Folket op og de stillede sig hver i Døren til sit Telt og de saae efter Moses, indtil han kom til Teltet.

9. Og det skeede, naar Moses kom til Teltet, da steeg Skystøtten ned og stod i Døren af Teltet og han talede med Moses.

10. Og alt Folket saae Skystøtten staaende i Døren af Teltet, og Folket stod op og de bøiede sig hver i Døren til sit Telt.

11. Og Jehova talede til Moses Ansigt til Ansigt, ligesom en Mand taler med sin Næste. Og han vendte tilbage til Leiren, men hans Tjener Josva, Nuns Søn, veeg ikke bort fra Teltet.

12. Og Moses sagde til Jehova: see, du siger til mig: før dette Folk op, og du har ikke ladet mig vide, hvem du vil sende med mig, og dog siger du: jeg kjender dig ved

---

har kaldet til Live, er betydningsløs for ham. I denne Bog ere alle skrevne, Ps. 139, 16; den skal opslaaes ved Dommen, Aab. 20, 12; men i Livets Bog ere alle Troende antegnede, Ps. 69, 29, Dan. 12, 1. [34]) Min Engel; see Cap. 33, 2.

Capitel XXXIII.

Da Folket havde brudt sin Pagt, vil Jehova dog holde sin uden Betingelse givne Forjettelse, at føre Folket ind i Canaan; men boe i dets Midte vil han ikke; thi Folket har forkastet ham; derfor vil han ikke selv føre det længere, men hans Engel skal føre det; dette vækker en dyb Bedrøvelse hos Folket; Moses flytter Aabenbaringsteltet bort fra den besmittede Leir; didhen begiver Moses sig, og Gud taler med ham; der bønfalder Moses Gud om, at Herren vilde vedblive at staae i det hidtilværende Forhold til Folket. Jehova tilgiver nu efter sin Barmhjertighed Folket, og herved faaer Moses i sin af mange Sorger betyngede Sjæl Mod til at bede Gud om en Aabenbarelse, der kan tilsikkre ham Guds Naade. Men da Lovens Pagt er den ufravigelige Betingelse for at Jehova vil boe i dets Midte og vil vandre med det, saa maa Moses atter op paa Bjerget og modtage Lovens Tavler paany. [1]) Tvende Gange efter hinanden siger Gud: det Folk, som du har bragt, for at afvise sin Forbindelse med det. [2]) Den Engel, som nu skal føre det, er aabenbart ikke den i Cap. 32, i hvilken Jehova er, men en anden. [4]) Tegn paa Sorg er hos alle gamle Folk den simple Dragt. [5]) Gud vilde see, hvorvidt deres Anger var oprigtig. [7]) Dette Telt, som naturligviis ikke var det senere Tabernakel, var maaskee Moses eget Telt, eller snarere et foreløbigt Forsamlingstelt, hvor Jehova kom sammen med Moses; thi man kan ikke tænke sig Folket gandske uden Helligdom. Idet Moses midlertidigen — thi Gud havde sagt, at han vilde see, hvad han vilde gjøre — flytter det bort, tilkjendegiver han Folket, at det ei var værdigt til at have den guddommelige Aabenbaring i sin Midte. Dog for ei at nedslaae Folket aldeles, berøves Teltet ikke Folket aldeles, men flyttes blot udenfor Leiren. [11]) Gud taler med Moses Ansigt til Ansigt d. e. paa den venskabeligste og fortroligste Maade; ikke i Drømme, Syner eller Billeder. [12]) Moses, dristiggjort herved, taler med Inderlighed med Gud: før dette Folk (med Hensyn til V. 1), hvor skulde jeg kunne føre Folket, og hvor kan du sige, at du har valgt mig, dersom jeg ikke

Navn, og du har ogsaa fundet Naade for mine Øine.

13. Og nu, dersom jeg har fundet Naade for dine Øine, da lad mig dog kjende dine Veie, og at jeg kan kjende dig paa det jeg maa finde Naade for dine Øine, og see dog, at dette Folk er dit Folk.

14. Og han sagde: min Person skal gaae med, og jeg vil skaffe dig Hvile.

15. Og han sagde til ham: dersom du ikke selv gaaer med, da lad os ikke drage op herfra;

16. Thi hvorpaa skulde det dog kjendes her, at jeg har fundet Naade for dine Øine, jeg og dit Folk? mon ikke derpaa, at du gaaer med os, derved ere vi udmærkede, jeg og dette Folk fremfor ethvert Folk, som er paa Jordens Overflade.

17. Og Jehova sagde: og see, den Ting, som du har sagt, vil jeg gjøre; thi du har fundet Naade for mine Øine, og jeg kjender dig ved Navn.

18. Og han sagde: lad mig dog see din Herlighed.

19. Og han sagde: jeg vil lade min Godhed gaae forbi dit Aasyn, og nævne Jehovas Navn for dit Aasyn og være den naadig, som jeg er naadig, og forbarme mig over den, som jeg forbarmer mig over;

20. Men, sagde han, mit Ansigt kan du ikke see, thi ikke kan et Menneske see mig og leve.

21. Og Jehova sagde: see der et Sted hos mig, og du skal staae paa Klippen;

22. Og det skal skee, naar min Herlighed gaaer forbi, da vil jeg stille dig i en Kløft af Klippen og skjule dig med min Haand, indtil jeg er gaaet forbi,

23. Og naar jeg borttager min Haand, da skal du see mig bagfra, men mit Aasyn kan ikke sees.

Capitel XXXIV.

Moses faaer atter Lovens Tavler og erholder den attraaede Aabenbarelse.

1. Og Jehova sagde til Moses: hug dig tvende Steentavler, som de første, og jeg vil skrive paa Tavlerne de Ord, som vare paa de første Tavler, hvilke du sønderbrød;

2. Og vær beredt imorgen tidlig, og du skal stige op paa Sinai Bjerg og staae mig der paa Bjergets Top.

3. Men ingen skal gaae op med dig; heller ikke maa der sees nogen paa det gandske Bjerg; hverken stort eller smaat Qvæg maa græsse henimod dette Bjerg.

4. Og han huggede tvende Steentavler, ligesom de forrige, og Moses stod tidligt op om Morgenen og steg op paa Sinai Bjerg, som Jehova havde befalet ham, og han tog de tvende Steentavler i sin Haand.

5. Da steg Jehova ned i en Sky, og stillede sig hos ham der, og han raabte paa det Navn Jehova;

6. Og Jehova gik forbi hans Aasyn og raabte: Jehova, Jehova, en forbarmende og naadig Gud, langmodig, af megen Miskundhed og Sandhed,

7. Som bevarer Miskundhed imod tusinde Led, tilgiver Brøde og Forseelser og Synd, som ikke lader den Skyldige frikjendes, som hjemsøger Fædrenes Overtrædelse paa Børnene, og paa Børnenes Børn, i tredie og fjerde Led.

8. Og Moses skyndte sig og bøiede sig til Jorden, og tilbad.

9. Og Moses sagde: dersom jeg dog har

---

rigtig veed, hvem den Fører er, du sender; thi det Udtryk Engel, var altfor ubestemt; da han selv har fundet Naade for Gud, bønfalder han om Guds personlige Ledsagelse eller at Gud vil blive ved at staae i samme Forhold til Folket, som før; [13]) dine Veie ɔ: hvor du ellers vil føre os; Gud tilstaaer dette. [14]) Min Person eg.: mit Aasyn. [17]) Jeg kjender dig ved Navn ɔ: jeg veed hvem du er mig. [18]) Modig ved Guds store Naade beder Moses endelig om at maatte see Guds Herlighed d. e. see Gud, som han virkelig er. Men dette kan ikke forundes nogen Dødelig, Joh. 6, 46; men kun det, hvori Gud aabenbarer sig for Menneskene, hans Godhed og Barmhjertighed, skulde Moses skue, og det end ei i hans Væsens forborgne, uudgrundelige Dyb; kun naar det gaaer forbi ham, skulde Moses see det bag fra, hvor endda hans Øine skulde tilholdes for ei at blændes af Glandsen. Saaledes tilstaaes Moses en Aabenbarelse ikke af Guds inderste Væsen, men af hans Nedladelse i Menneskeheden, som er den høieste, der kunde skee. Men selv dette kunde ei tilstedes, før Pagten var aldeles restitueret og Lovens Tavler, Vidnesbyrdet, fornyet.

Capitel XXXIV.

[6]) Det synes, at det ikke var Moses, men Gud, der udraabte Navnet Jehova. Saaledes aabenbarer han i det, for den gamle Pagts Midler høitideligste Øieblik sit Væsen som Kjærlighed og Retfærdighed; disses Forening i Gud er Menneskeheden for svær at fatte. [9]) Moses beder end engang, overvældet af Guds Naade, ikke for sig, men for Folket, at Jehova vil blive ved at staae i det hidtilvæ=

fundet Naade for dine Øine, min Herre! da gaae dog, min Herre, i vor Midte — skjøndt det er et haardnakket Folk, da du har forladt vor Overtrædelse og vor Synd, og gjort os til din Arv.

10. Og han sagde: see, jeg gjør en Pagt for hele dit Folk, jeg vil gjøre Vidundere, hvilke ikke ere blevne til paa hele Jorden eller blandt noget Folkefærd; og hele Folket, i hvis Midte du er, skal see Guds Gjerning, thi frygteligt er det, som jeg gjør med dig.

11. Jagttag det, som jeg byder dig idag; see, jeg uddriver for dit Aasyn Amoriten, Canaaniten, Chititen, Pheresiten, Chiviten, Jebusiten.

12. Tag dig vel iagt, at du ikke slutter en Pagt med Indbyggerne i det Land, til hvilket du kommer, at det ikke skal være dig til en Snare i din Midte;

13. Thi deres Altere skulle I nedbryde og deres Billedstøtter skulle I bryde itu, og deres Lunde skulle I omhugge;

14. Thi du skal ikke tilbede nogen fremmed Gud, thi Jehova den Nidkjære, er hans Navn, en nidkjær Gud er han —

15. Paa det du ei skal gjøre Pagt med Landets Indvaanere, og da komme til at bedrive Hoer med deres Guder og offre til deres Guder, naar nogen indbød dig, og du nød af hans Offer;

16. Og du kunde tage af hans Døttre til dine Sønner, og hans Døttre kunde hore med deres Guder, og komme dine Sønner til at hore efter deres Guder.

17. Støbte Guder skal du ikke gjøre dig.

18. Du skal holde de usyrede Brøds Høitid; i syv Dage skal du æde usyret Brød, som jeg haver budet dig, til den bestemte Tid i Maaneden Abib; thi i Maaneden Abib er du gaaet ud af Ægypten.

19. Alt det, som aabner Moders Liv, hører mig til, og alt det Fæ, som er det første mandlige, der fødes, Oxe eller Lam.

20. Men det Førstefødte af Asen maa du løskjøbe med et Lam, og dersom du ikke vil løskjøbe det, da skal du knække dets Nakke; alle Førstefødte af dine Sønner skal du løskjøbe; tomhændede skulle de ikke sees for mit Aasyn.

21. Sex Dage maa du arbeide, men paa den syvende Dag skal du hvile; med Pløiningen og med Høsten skal du hvile.

22. Og du skal feire dig Ugernes Fest med Førstegrøden af din Hvedehøst, og Indsamlingens Høitid, naar Aaret er omme.

23. Tre Gange om Aaret skal alt dit Mandkjøn sees for Herren Jehovas, Israels Guds, Aasyn.

24. Thi jeg vil uddrive Hedningerne fra dit Aasyn, og udvide dine Grændser, og ingen skal attraae dit Land, medens du gaaer op at sees for Jehovas, din Guds Aasyn tre Gange om Aaret.

25. Du skal ikke offre mit Offers Blod ved Suurdeig og ikke lade Paaskehøitidens Offer ligge over til om Morgenen.

26. Det første af din Jords Førstegrøde skal du bringe til Jehovas, din Guds Huus. Du skal ikke koge et Lam i sin Moders Melk.

27. Og Jehova sagde til Moses: skriv dig disse Ord op; thi paa disse Ords Vilkaar har jeg sluttet min Pagt med dig og med Israel.

28. Og han var der hos Jehova i fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter, Brød aad han ikke, og Vand drak han ikke. Men han skrev paa Tavlerne Pagtens Ord, de ti Bud.

29. Men det skeede, der Moses steg ned af Sinai Bjerg, og de tvende Vidnesbyrdets Tavler vare i Mose Haand, idet han steg ned af Bjerget, da vidste Moses ikke, at Huden paa hans Aasyn straalede deraf, at han havde talt med ham.

30. Og Aron og alle Israels Børn saae Moses, og see, hans Aasyns Hud straalede, og de frygtede for at nærme sig ham.

31. Da kaldte Moses ad dem, og de vendte om til ham, Aron og alle Fyrsterne i Menigheden, og Moses talede til dem.

32. Og derefter nærmede alle Israels Børn sig, og han befalede dem alt det, som Jehova havde talt med ham paa Sinai Bjerg.

---

rende Forhold til Folket, og Gud tilsiger ham en fuldkommen Restitution af Pagten og desuden de Vidundere, der skulde stadfæste den; men og den uundgaaelige Betingelse at flye Afguderi og udrydde alle Afguderiets Minder i Canaan, hvorfor ogsaa her de vigtigste Grundlove gjentages. [13]) Deres Lunde, Andre: deres Astartesbillede, en Naturgudinde, det fødende Princip, som dyrkedes hos de canaanitiske og phønicisk Folkeslag med megen Utugt. [15]) Guds Forhold til Israel fremstilles i hele det gamle Testamente som et ægteskabeligt; derfor er Afgudsdyrkelse som Ægteskabsbrud; at hore efter er altsaa at drive Afguderi. [24]) Ogsaa dette er mærkeligt stadfæstet i Historien; først da Folket er indviet til Undergang, læse vi om, at Romerne benyttede sig af Paasken, for at erobre Landet. [29]) Den fortrolige, inderlige Omgang med Gud havde hævet Moses i en høiere Livssphære; derfor bærer hans Aasyn Præg deraf. Derved fik ogsaa Folket en dyb Ærefrygt for Guds Gesandt. Naar Moses talede med Gud, eller aabenbarede Folket Guds

33. Men da Moses havde hørt op at tale med dem, da lagde han et Dække over sit Ansigt.
34. Og naar Moses kom for Jehovas Aasyn at tale med ham, tog han Dækket af, indtil han gik ud; da gik han ud og talede til Israels Børn det, som var befalet ham.
35. Og Israels Børn saae Moses Ansigt, at hans Ansigts Hud straalede, og saa lagde Moses igjen Dækket over sit Ansigt, indtil han kom ind for at tale med ham.

Capitel XXXV.

Sabbaten indskjærpes paany. De anordnede Gaver til Tabernaklet udredes.

1. Og Moses forsamlede hele Israels Børns Forsamling og sagde til dem: disse ere de Ord, som Jehova befaler at I skulle gjøre.
2. Sex Dage skal Gjerning gjøres, men paa den syvende Dag skal der være en hellig Sabbats Hviledag for Jehova hos eder; enhver, som gjør Arbeide paa den, skal dødes.
3. I skulle ikke antænde Ild i nogen af eders Boliger paa Sabbats-Dagen.
4. Og Moses sagde til hele Israels Børns Forsamling saaledes: dette er det Ord, som Jehova befaler og siger:
5. Tager af eder en Offergave for Jehova; enhver skal bringe Offergave for Jehova, som hans Hjerte vil yde, Guld og Sølv og Kobber,
6. Og Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og fiint Linned og Gedehaar,
7. Og rødfarvet Vædderskind og Sælhundeskind og Acacietræ,
8. Og Olie til Lysning og Urter til Salveolie og til vellugtende Røgelse;
9. Og Schoham-Stene og Indfatningsstene til Livkjortelen og til Brystsmykket.
10. Og hver den iblandt eder, som er forstandig i Hjertet, de skulle komme og gjøre alt det, som Jehova har befalet:
11. Tabernaklet og dets Telt og dets Dække og dets Hager og Fjæle og dets Stænger og dets Støtter og dets Fodstykker,
12. Arken og dens Stænger, Laaget og Forhængsdækket,
13. Bordet og dets Stænger og alle dets Redskaber, og Skuebrødet,
14. Og Lysestagen til Lysningen og dens Redskaber, og dens Lamper og Olien til Lysningen,
15. Og Røgelsealteret og Dækket for Døren, for Tabernaklets Dør,
16. Brændofferalteret og Kobberristen, som er derpaa, dets Stænger og alt dets Redskab, Kjedelen og dens Fodstykke,
17. Omhængene til Forgaarden og dens Støtter og dens Fodstykker og Dækket til Forgaardens Port,
18. Tabernaklets Nagler og Forgaardens Nagler og deres Snore,
19. Klæderne til Tepperne, til at gjøre Tjeneste i Helligdommene, og de hellige Klæder for Ypperstepræsten Aron, og hans Sønners Klæder til at forrette Præstetjenesten i.
20. Saa gik de ud fra Moses Aasyn, hele Israels Børns Forsamling.
21. Og da kom hver Mand, hvem Hjertet tilskyndede dertil, hver den, hvis Aand frivilligt drev ham dertil, og bragte Gaven til Jehova, for at bruges i Forsamlings-Teltet og til hele dets Tjeneste og til de hellige Klæder.
22. Ja der kom Mænd med Qvinder, enhver, som havde Lyst dertil i Hjertet, og bragte Spænder og Smykker og Ringe og Kugler og alleslags Guld-Tøi, hver, som svang et Offer for Jehova, bragte Guld,
23. Og hver, hos hvem der fandtes Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og fiint Linned og Gedehaar og rødfarvet Vædderskind og Sælhundeskind, den bragte det;
24. Enhver, som opløftede en Offergave af Sølv og Kobber, bragte Jehovas Offergave; og hver, hos hvem der fandtes Acacietræ til enhver Tjenestes Gjerning, bragte det.

Villie, da havde han intet Dække, thi da straalede Guds Herlighed over ham; men i det daglige Liv lagde han Dækket over sit Hoved, da Folket ellers ei kunde taale hans Glands. Herved betegnes Menneskets Blindhed i aandelige Sager; naar Christus faaer oplyst os, da kunne vi see hans Herlighed med utilhyllet Aasyn, smlg. 2 Cor. 3, 13.

Capitel XXXV.

Efterat nu Jehova er forsonet og Pagten gjenoprettet, fuldbyrder Moses den tidligere modtagne Anviisning om Tabernaklet, dets Redskaber og de hellige Ting; med disse Capitler maae derfor de foregaaende sammenlignes. [3]) Ildens Antændelse forbydes, paa det de ikke skulde koge og derved komme ind i Verdenslivet. [22]) Spænder, Andre oversætte: Torne eller Naale. Kugler ere Guldperler eller noget Lignende.

25. Og hver Qvinde, som havde Forstand derpaa i Hjertet, de spandt med deres Hænder, og de bragte, hvad de havde spundet, Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og fiint Linned;

26. Og alle Qvinder, hvis Hjerte tilskyndede dem dertil, og som havde Forstand derpaa, spandt Gedehaarene;

27. Og Fyrsterne bragte Schoham=Stene og Indfatningsstene til Livkjortelen og til Brystsmykket,

28. Og Urter og Olien til Lysning og til Salveolien og til den vellugtende Røgelse;

29. Ja hver Mand og hver Qvinde, hvis Hjerte tilskyndede dem til at fremføre til al den Gjerning, hvilken Jehova havde befalet at skulle gjøres ved Moses Haand, bragte en frivillig Gave til Jehova.

30. Og Moses sagde til Israels Børn: see, Jehova nævner ved Navn Bezaleel, Uris Søn, Churs Søn af Judas Stamme;

31. Og han har fyldt ham med Guds Aand, med Viisdom, med Forstand, med Kundskab og med allehaande Arbeidsdygtighed,

32. Baade til at udtænke og til at udarbeide i Guld og i Sølv og i Kobber,

33. Og til at udhugge i Steen og til at indfatte og til at udhugge i Træ og til at gjøre allehaande kunstig Gjerning;

34. Og til at undervise har han givet ham Færdighed i Hjertet, ham og Oholiab, Achisamachs Søn af Dans Stamme.

35. Han har fyldt dem med Viisdom i Hjertet til at gjøre allehaande Gjerninger, Steenskjæreres og Possementmageres og deres, som brodere i Mørkeblaat, Purpurrødt og Carmosinrødt og i fiint Linned, og Væveres og deres, som gjøre allehaande Gjerninger og kunne optænke allehaande kunstige Ting.

Capitel XXXVI.

Tabernaklets Tilberedelse.

1. Og Bezaleel og Oholiab og hver Mand, som var forstandig i sit Hjerte, hvilken Jehova gav Viisdom og Forstand i disse Ting, til at vide at gjøre allehaande Gjerning ved Helligdommens Tjeneste, gjorde efter alt det, som Jehova havde befalet.

2. Moses lod nemlig kalde Bezaleel og Oholiab og enhver Mand, som var forstandig i si Hjerte, hvilken Gud gav Viisdom i sit Hjerte, enhver, hvem hans Hjerte drev til at nærme sig til Arbeidet, for at gjøre det.

3. Og de toge i Moses Nærværelse den hele Offergave, som Israels Børn havde bragt for at Helligdommens Tjenestes Gjerning kunde forarbeides; ja de bragte endnu frivillige Gaver til ham hver Morgen.

4. Da kom de forstandige Mænd, som udførte alle Arbeider til Helligdommen, hver Mand fra sit Arbeide, som de havde at gjøre med,

5. Og sagde til Moses saaledes: Folket bærer mere frem, end der behøves til at fuldbyrde det Arbeide, som Jehova har befalet at gjøre.

6. Da bød Moses, og de lode den Bekjendtgjørelse, udgaae i Leiren, idet de sagde: ingen Mand eller Qvinde skal endydermere bringe Offergave til det Hellige; da hørte Folket op at bringe.

7. Der var nok til alt Arbeide, som de skulde forfærdige, ja der var tilovers.

8. Saa gjorde enhver, som havde Forstand derpaa iblandt dem, der gjorde Arbeidet: Tabernaklet af ti Forhæng af tvundet Linned og Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt, med Cheruber af indvirket Arbeide gjorde man det.

9. Længden af det ene Forhæng var otte og tyve Alen, og Breden fire Alen paa hvert Forhæng, eet Maal for alle Forhæng.

10. Og han hæftede de fem Forhæng sammen det ene til det andet, og de fem andre atter det ene til det andet.

11. Og han gjorde mørkeblaa Sløifer ved Eggen af det ene Forhæng ved Enden, hvor det skulde hæftes sammen, saa gjorde han ved Enden af det bageste Forhæng, der hvor det anden Gang skulde hæftes sammen.

12. Halvtresindstyve Sløifer gjorde han paa det ene Forhæng og halvtresindstyve Sløifer gjorde han paa Enden af Forhænget, der hvor det andet Gang skulde hæftes sammen, saa at Sløiferne kunde passe den ene til den anden.

13. Og han gjorde halvtresindstyve Hager af Guld, og hæftede det ene Forhæng til det andet ved Hagerne og det blev til eet Tabernakel.

14. Og han gjorde Forhæng af Gedeskind til Teltet over Tabernaklet, elleve Forhæng gjorde han af dem;

15. Længden af det ene Forhæng var tredive Alen, og fire Alen Breden af det ene Forhæng, eet Maal for de elleve Forhæng.

16. Og han fæstede de fem Forhæng for sig og de sex Forhæng for sig.

17. Og han gjorde halvtresindstyve Sløifer ved Eggen af Forhænget, ved Enden hvor det skulde hæftes sammen, og halvtresindstyve Sløifer gjorde han ved Eggen af Forhænget, der hvor det skulde hæftes anden Gang sammen.

18. Og han gjorde halvtresindstyve Hager

af Kobber til at fæste Teltet sammen med, at det skulde være eet.

19. Og han gjorde et Dække for Teltet af rødfarvet Vædderskind, og et Dække af Sælhundeskind derover.

20. Og han gjorde Fjælene for Tabernaklet af Acacietræ, at de kunde staae;

21. Hvert Brædt ti Alen i Længden, og en halv Alen i Breden hvert Brædt.

22. To Tappe gjorde han paa hvert Brædt, som svarede den ene til den anden, saa gjorde han paa alle Tabernaklets Bræder.

23. Saa gjorde han Fjælene til Tabernaklet, nemlig tyve Fjæle paa den søndre Side imod Sønden;

24. Og fyrretyve Underlag af Sølv gjorde han under de tyve Fjæle, to Underlag under eet Brædt for de to Tappe, og to Underlag for det andet Brædt for de to Tappe.

25. Og paa den anden Side af Tabernaklet imod den nordlige Kant gjorde han tyve Fjæle,

26. Og deres fyrretyve Underlag af Sølv, twende Underlag under det ene Brædt og twende Underlag under det andet Brædt.

27. Og paa den vestlige Side af Tabernaklet gjorde han sex Bræder,

28. Og to Fjæle til Hjørnerne af Tabernaklet paa de to Sider;

29. Og de to skulde være sammenføiede nedentil og ligeledes sammenføiede oventil i een Ring; saa gjorde han for dem begge, for de to Hjørner.

30. Og der var otte Fjæle og deres Underlag af Sølv, sexten Underlag, to og to Underlag under hvert Brædt.

31. Og han gjorde Stænger af Acacietræ, fem for Fjælene paa den ene Side af Tabernaklet,

32. Og fem Stænger for Fjælene af den anden Side af Tabernaklet og fem Stænger for Fjælene paa Tabernaklet bagtil imod Vest;

33. Og han gjorde den midterste Stang til at gaae midt igjennem Fjælene fra den ene Ende til den anden.

34. Og Stængerne overdrog han med Guld, og deres Ringe gjorde han af Guld til Beholdning for Stængerne, og overdrog Stængerne med Guld.

35. Og han gjorde Forhængsteppet af Mørkeblaat, Purpurrødt og Carmosinrødt og twundet Linned, indvirket Arbeide gjorde han med Cheruber paa.

36. Og han gjorde dertil fire Støtter af Acacietræ og overdrog dem med Guld, og deres Hager vare af Guld, og han støbte fire Underlag af Sølv dertil.

37. Og han gjorde et Dække for Teltets Dør, af Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og twundet Linned, Broderiarbeide,

38. Og dets fem Støtter og deres Hager; og overdrog deres Hoveder og deres Rande med Guld, og deres fem Underlag vare af Kobber.

Capitel XXXVII.

Redskaberne i Tabernaklet forfærdiges.

1. Og Bezaleel gjorde Kassen af Acacietræ, halvtredie Alen i Længden og halvanden Alen i Breden og halvanden Alen i Høiden;

2. Og han overdrog den med puurt Guld foruden og forinden, og han gjorde en Guldkrands omkring den;

3. Og han støbte fire Ringe af Guld dertil ved dens fire Hjørner, nemlig de to Ringe ved den ene Side og de to Ringe ved den anden Side.

4. Og han gjorde Stænger af Acacietræ og overdrog dem med Guld;

5. Og han bragte Stængerne ind i Ringene paa Siden af Arken, til at bære Arken med.

6. Og han gjorde et Laag af puurt Guld, halvtredie Alen i Længden og halvanden Alen i Breden.

7. Og han gjorde twende Cheruber af Guld, massive gjorde han dem, ved de twende Ender af Laaget.

8. Een Cherub ved den ene Ende, og een Cherub ved den anden Ende, ud af Laaget gjorde han de twende Cheruber ved dets twende Ender;

9. Og Cheruberne udbredte deres Vinger foroven, bækkende med deres Vinger over Laaget, og deres Ansigt var den enes imod den andens, imod Laaget vendte Cherubernes Ansigt.

10. Og han gjorde Bordet af Acacietræ to Alen i Længden og een Alen i Breden og halvanden Alen i Høiden;

11. Og han overdrog det med puurt Guld og gjorde en Guldkrands dertil rundt omkring;

12. Og han gjorde en Liste deromkring, en Haandbred, og gjorde en Guldkrands rundt om denne Liste.

13. Og han støbte fire Ringe til det af Guld og satte Ringene paa de fire Hjørner, som vare ved de fire Fødder.

14. Ved Siden af Randene vare Ringene til Beholdninger for Stængerne, til at bære Bordet.

15. Og han gjorde Stængerne af Acacietræ og overdrog dem med Guld, til at bære Bordet;

16. Og han gjorde Redskaberne, som hørte til Bordet, nemlig dets Fade, dets Skaaler,

dets Offerkar og dets Bægre, i hvilke der skulde udgydes, af puurt Guld.

17. Og han gjorde Lysestagen af puurt Guld, massiv gjorde han Lysestagen, baade dens Skaft og dens Arme og dens Skaaler og dens Knopper og dens Blomster, der vare af eet Stykke.

18. Og sex Arme gik ud fra dens Side, tre Arme af Lysestagen fra den ene Side og tre Arme af Lysestagen fra den anden Side.

19. Tre mandelformede Skaaler paa een Arm, en Knop og en Blomst, og tre mandelformede Skaaler paa en anden Arm, en Knop og en Blomst, saaledes for de sex Arme, som gik ud fra Lysestagen.

20. Men paa Stagen selv var der fire Skaaler, mandelformede, baade deres Knopper og deres Skaaler.

21. Een Knop under de to Arme, og en Knop under de to andre Arme, og en Knop under de to andre Arme, udarbeidet af Lysestagen selv for de sex Arme, som gaae ud fra Lysestagen.

22. Deres Knopper og deres Arme vare af eet Stykke, den var et massivt Stykke Guld;

23. Og han gjorde dens syv Lamper og dens Lysesaxe og dens Tanekar af puurt Guld;

24. En Talent puurt Guld brugte han til dens Redskaber.

25. Og han gjorde et Røgelsealter af Acacietræ, en Alen i Længde og en Alen i Brede, fiirkantet, og to Alen i Høide; dets Horn vare eet Stykke med det.

26. Og han overdrog det med puurt Guld, baade dets Overdeel og dets Vægge rundt om og dets Horn, og han gjorde en Krands af Guld omkring det.

27. Og han gjorde tvende Ringe af Guld, nedenfor Krandsen ved de to Sider, ved de tvende Vægge, til Beholdninger for Stængerne, til at bære det ved.

28. Og han gjorde Stængerne af Acacietræ og overdrog dem med Guld;

29. Og han gjorde den hellige Salve-Olie og den rene, vellugtende Røgelse paa Apotheker-Viis.

Capitel XXXVIII.

Forgaardens Redskaber forfærdiges.

1. Og han gjorde Brændoffer-Alteret af Acacietræ, fem Alen i Længde og fem Alen i Brede, fiirkantet, og tre Alen i Høide.

2. Og han gjorde dets Horn paa de fire Hjørner, ud af det var dets Horn; og han overdrog det med Kobber.

3. Og han gjorde alle Alterets Redskaber, nemlig dets Gryder og dets Skuffer og dets Skaaler og dets Gaffeler og dets Ildgryder; alle dets Redskaber gjorde han af Kobber.

4. Og han gjorde et Net for Alteret i Sprinkelværks Arbeide af Kobber under dets Indfatning nedenfra indtil midt paa det.

5. Og han støbte fire Ringe ved de fire Hjørner ved Kobbernettet, til Beholdning for Stængerne.

6. Og han gjorde Stængerne af Acacietræ og overdrog dem med Kobber.

7. Og han bragte Stængerne ind i Ringene paa Siden af Alteret, for at bære det ved dem. Huult af Fjæle gjorde han det.

8. Og han gjorde Kjedelen af Kobber og dens Fodstykke af Kobber, af de tjenende Qvinders Speile, hvilke tjente ved Forsamlings-Teltets Dør.

9. Og han gjorde Forgaarden paa den søndre Side mod Sønden; Forgaardens Omhæng var af tvundet Linned, hundrede Alen langt;

10. Deres tyve Støtter og deres tyve Underlag vare af Kobber, Støtternes Hager og deres Gardinstænger vare af Sølv.

11. Og ligeledes ved den nordlige Side var der hundrede Alen, deres tyve Støtter og deres tyve Underlag vare af Kobber, Støtternes Hager og deres Gardinstænger af Sølv.

12. Og ved den vestlige Side vare Omhængene halvtresindstyve Alen, deres Støtter ti og deres Underlag ti, Støtternes Hager og deres Gardinstænger vare af Sølv;

13. Og ved den østlige Side imod Solens Opgang halvtresindstyve Alen,

14. Femten Alen Forhæng paa Siden, deres Søtter tre og deres Underlag tre;

15. Og paa den anden Side baade for og

Capitel XXXVIII.

*) Endskjøndt de ved Templet tjenende Qvinder ikke udtrykkeligen nævnes i Loven, seer man dog af 1 Sam. 2, at der opholdt sig Qvinder ved Tabernaklet; disse havde rimeligviis ikke bestemte Forretninger ved Tempeltjenesten, men vare snarere Qvinder, som af en særegen religieus Drift opholdt sig ved Helligdommen, saaledes som Anna, Luc. 2, 37, der tjente Gud ved Bøn og Faste. Idet de hengav deres største Luxusartikel, deres Metalspeile, Hiob. 37, 18, viste de en Selvfornægtelse, hvorved de lagde deres Gudsfrygt for Dagen.

bag ved Forgaardens Port Omhæng af femten Alen, deres Støtter vare tre og deres Underlag tre;

16. Alle Omhæng af Forgaarden vare af tvundet Linned,

17. Og Underlaget til Støtterne var af Kobber, Støtternes Hager og deres Gardinstænger af Sølv, og Beslaget paa deres Hoveder var af Sølv, og de vare føiede sammen med Sølv, nemlig alle Støtterne af Forgaarden.

18. Og Teppet til Forgaardens Port var Broderi-Arbeide i Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned, og tyve Alen i Længden, og Høiden forholdsmæssig til Breden, fem Alen, overeensstemmende med Forgaardens Omhæng.

19. Og deres fire Støtter og deres fire Underlag vare af Kobber og deres Hager af Sølv, og Beslaget paa Hovederne og deres Gardinstænger af Sølv.

20. Alle Naglerne til Tabernaklet og til Forgaarden rundt omkring vare af Kobber.

21. Dette er Beregningen for Tabernaklet, nemlig Vidnesbyrdets Tabernakel, som det blev beregnet efter Moses Befaling, en Forretning for Leviterne, som udførtes ved Ithamar, en Søn af Ypperstepræsten Aron.

22. Og Bezaleel, Uris Søn, Churs Søn af Juda Stamme, gjorde alt det, som Jehova havde befalet Moses;

23. Og med ham Oholiab, Achisamachs Søn af Dans Stamme, en Mester i at virke og brodere i Mørkeblaat og Purpurrødt, Carmosinrødt og fiint Linned.

24. Alt Guld, som gik med til Arbeidet, i hele det hellige Værk, alt det Guld, som blev givet hen, var ni og tyve Talenter og syv hundrede og tredive Sekel, efter den hellige Sekel.

25. Men Sølvet fra dem, som vare mynstrede i Forsamlingen, var et hundrede Talenter og et tusinde syv hundrede fem og halvfjerdsindstyve Sekel, efter den hellige Sekel.

26. En Beka for hvert Hoved, det er en halv Sekel efter den hellige Sekel for enhver, som hørte med til de Mynstrede, fra tyve Aar og derover, saa var det sex hundrede tusinde og tre tusinde og fem hundrede og halvtresindstyve.

27. Og der vare hundrede Talenter Sølv til at støbe Underlag af til Helligdommen og Underlag til Forhænget, hundrede Underlag paa hundrede Talenter, en Talent paa hvert Underlag.

28. Og et tusinde syv hundrede og fem og halvfjerdsindstyve Sekel anvendte man til Hager for Støtterne, og overdrog deres Hoveder og føiede dem sammen.

29. Og af Kobber var der en Gave paa halvfjerdsindstyve Talenter og to tusinde fire hundrede Sekel.

30. Og deraf gjorde han Underlag til Forsamlings-Teltets Dør og Kobberalteret og Kobbernettet, som var paa det, og alle Alterets Kar.

31. Og Underlag til Forgaarden rundt omkring, og Underlag til Porten for Forgaarden og alle Naglerne til Tabernaklet og alle Naglerne til Forgaarden rundt om.

Capitel XXXIX.

De præstelige Klæders Forfærdigelse. Alt bringes til Moses.

1. Men af Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt gjorde de Klæder til Tepperne, til Tjenesten i Helligdommen, og de gjorde de hellige Klæder, hvilke Aron skulde have paa, som Jehova havde befalet Moses.

2. Og han gjorde Livkjortelen af Guld, Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned;

3. Og de hamrede Plader af Guld og skar Traade deraf til at komme iblandt det Mørkeblaa og iblandt Purpuret og iblandt det Carmosinrøde og iblandt Linnedet, virket Arbeide.

4. Skulderstykker gjorde de paa den, for at den kunde sammenføies; ved begge Ender bleve de sammenføiede.

5. Og Gjorden til at ombinde den med, som var over den, var af samme Arbeide som den, Guld og Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned, som Jehova havde befalet Moses.

6. Og de gjorde tvende Schoham-Stene, omgivne med Indfatninger af Guld, udgravne, som man udgraver et Signet, efter Israels Børns Navne.

7. Og han satte dem paa Skulderstykkerne af Livkjortelen, som Ihukommelsesstene for Israels Børn, som Jehova havde befalet Moses.

8. Og han gjorde Brystsmykket, virket Arbeide af samme Slags som Livkjortelen, Guld og Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og tvundet Linned;

9. Fiirkantet gjorde de Brystsmykket, dobbelt, et Spand langt og et Spand bredt, dobbelt.

10. Og de indfattede det med fire Rader Stene; en Rad Carniol, Topas og Smaragd; dette var den ene Rad;

11. Og den anden Rad, Carfunkel, Saphir og Diamant;

12. Og den tredie Rad en Opal, en Achat, en Amethyst;

13. Og den fjerde Rad, en Chrysolith, en Schoham, en Jaspis; i deres Fyldninger vare de omgivne med Indfatninger af Guld.
14. Og Stenene vare efter Israels Børns Navne, tolv vare de efter deres Navne, som Signetstene, hver med sit Navn, efter de tolv Stammer.
15. Og paa Brystsmykket gjorde de dreiede Kjeder, Snorarbeide af puurt Guld.
16. Og de gjorde twende Indfatninger af Guld og twende Ringe af Guld og satte de to Ringe paa de twende Ender af Brystsmykket.
17. Og de satte twende Guldsnore ved de twende Ringe ved Enden af Brystsmykket.
18. Og de twende Ender af de twende Snore satte de ved de twende Indfatninger, og fæstede dem paa Skulderstykkerne af Livkjortelen, ligeover r hinanden.
19. Og de gjorde twende Ringe af Guld, og de satte dem ved de twende Ender af Brystsmykket, ved Eggen, som er paa den anden Side af Livkjortelen indvendig.
20. Og de gjorde twende Ringe af Guld, og satte dem paa de twende Skulderstykker af Livkjortelen neden til, twertover for hinanden, netop ved dens Sammenføining ovenfor Livkjortelens Belte.
21. Og de bandt Brystsmykket med dets Ringe til Livkjortelens Ringe med en mørkeblaa Snor, at den skulde være over Livkjortelens Gjord, saa at Brystsmykket ikke kunde rykkes fra Livkjortelen, saa som Jehova havde befalet Moses.
22. Og han gjorde en Overkjortel til Livkjortelen, vævet Arbeide, heelt Mørkeblaat;
23. Og et Hul paa Overkjorten i dens Midte, som Aabningen af en Pandserskjorte, en Bort om Aabningen rundt omkring, at den ei skulde sønderrives.
24. Og paa Sømmene af Livkjortelen gjorde de Granatæbler af Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt og twundet Linned.
25. Og de gjorde Bjelder af puurt Guld, og de satte Bjelderne midt imellem Granatæblerne paa Sømmene af Overkjortelen, rundt omkring imellem Granatæblerne.
26. Een Bjelde og eet Granatæble, og atter een Bjelde og eet Granatæble paa Sømmene af Overkjortelen, til Tjenesten, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
27. Og de gjorde Underkjorteler af Linned, Væverarbeide, for Aron og hans Sønner.
28. Og den høie Hue af Linned, og Prydelsen paa Huen af Linned og Beenklæder af Linned, fiint twundet.
29. Og Beltet af twundet Linned, Mørkeblaat og Purpurrødt og Carmosinrødt, Broderi-Arbeide, som Jehova havde befalet Moses.
30. Og de gjorde en Plade paa det hellige Hovedsmykke af puurt Guld, og de indgravede derpaa en Skrift, som Signetstik: Hellig til Jehova.
31. Og ved den satte de en mørkeblaa Snor for at fæste den paa den store Hue foroven, som Jehova havde befalet Moses.
32. Saa blev hele Tjenesten ved Forsamlings-Teltets Tabernakel færdig, og Israels Børn gjorde efter alt det, som Jehova havde befalet Moses, saa gjorde de.
33. Og de bragte Tabernaklet til Moses, og Teltet og alle dets Redskaber, dets Hager, dets Fjæle, dets Stænger, dets Støtter og dets Underlag,
34. Og Dækket af rødfarvet Vædderskind og Dækket af Sælhundeskind og Forhængs-Teppet,
35. Og Vidnesbyrdets Ark og dens Stænger og Laaget,
36. Og Bordet og alle dets Redskaber og Skuebrødet;
37. Den rene Lysestage og dens Lamper, de ordnede Lamper og alle dens Redskaber og Olien til Lysning;
38. Og Guldalteret og Salveolien og den vellugtende Røgelse og Dækket for Teltets Port;
39. Og Kobberalteret og Kobbernettet, som var derved, dets Stænger og dets Redskaber, Kjedelen og dens Fod;
40. Omhængene til Forgaarden og dens Støtter og dens Fodstykker og Dækket for Porten af Forgaarden, dens Snore og dens Nagler, og alle Redskaber til Tjeneste ved Tabernaklet for Forsamlings-Teltet,
41. Klæderne til Tepperne, til at betjene Helligdommen med, de hellige Klæder for Ypperstepræsten Aron og hans Sønners Klæder til at forrette Præstetjenesten i.
42. Efter alt det, som Jehova havde befalet Moses, gjorde Israels Børn den hele Tjeneste;
43. Og Moses saae al Gjerningen, og see, de havde gjort den, som Jehova havde befalet det, saa gjorde de det, og Moses velsignede dem.

Capitel LX.

Tabernaklet opreises, og Gud velsigner det med sin Nærværelse.

1. Og Jehova talede til Moses og sagde:
2. Paa den første Maaneds Dag, den første Dag i Maaneden skal du opreise Forsamlingsteltets Tabernakel;

Capitel XL.

Alt dette gjentages med saadan Omhyggelighed, for at indprente, at Tabernaklet med dets Redskaber ikke var et Værk af menneskelig Vil-

3. Og sætte Vidnesbyrdets Ark der og hænge Forhænget over Arken;
4. Og du skal bringe Bordet ind og sætte dets Række i Orden og bringe Lysestagen ind og antænde dens Lamper.
5. Og du skal sætte Guld-Alteret til Røgelse foran Vidnesbyrdets Ark og sætte Dækket for Døren til Tabernaklet.
6. Og du skal indføre Brændofferets Alter foran Døren til Forsamlings-Teltets Tabernakel;
7. Og du skal sætte Kjedelen imellem Forsamlingteltet og imellem Alteret og komme Vand deri;
8. Og du skal sætte Forgaarden der omkring og indrette Dækket til Forgaardens Port.
9. Og du skal tage Salveolien og salve Tabernaklet og alt det, som er derpaa, og du skal hellige det og alle dets Redskaber, og det skal være helligt.
10. Og du skal salve Brændofferets Alter og alle dets Redskaber, og du skal hellige Alteret, og Alteret skal være saare helligt.
11. Og du skal salve Kjedelen og dens Fodstykke og hellige dem.
12. Og du skal lade Aron og hans Sønner komme nær til Forsamlingsteltets Dør og vaske dem med Vand;
13. Og du skal iføre Aron de hellige Klæder og salve ham, og han skal være Præst for mig.
14. Og hans Sønner skal du lade komme nær og iføre dem deres Underkjoler,
15. Og salve dem, som du har salvet deres Fader, og de skulle være Præster for mig; og det skal skee, at denne Salvelse skal indvie dem til et evigt Præstedømme for deres Efterkommere.
16. Og Moses gjorde i alt, som Jehova befalede ham, saa gjorde han.
17. Og det skeede i den første Maaned i det andet Aar, paa den første Dag i Maaneden, da opreistes Tabernaklet.
18. Og Moses tog Tabernaklet, og stillede dets Underlag og hensatte dets Fjæle og stillede dets Stænger og opreiste dets Stotter.
19. Og han udbredte Teltet over Tabernaklet, og han lagde Teltets Overhæng over det foroven, som Jehova havde befalet Moses.
20. Og han tog og henlagde Vidnesbyrdet i Arken og satte Stængerne i Arken og lagde Laaget oven paa Arken foroven.
21. Og han førte Arken ind i Tabernaklet og hensatte Forhængets Teppe og dækkede over Vidnesbyrdets Ark, som Jehova havde befalet Moses.
22. Og han hensatte Bordet i Forsamlingsteltet ved Tabernaklets nordre Side, udenfor Forhænget.
23. Og han ordnede derpaa Rækken af Brødene for Jehova, saaledes som Jehova bød Moses.
24. Og han satte Lysestagen i Forsamlings-Teltet lige foran Bordet ved den søndre Side af Tabernaklet.
25. Og han antændte Lampen for Jehovas Aasyn, som Jehova havde befalet Moses.
26. Og han satte Guldalteret i Forsamlingsteltet foran Forhænget.
27. Og han antændte vellugtende Røgelse paa det, saaledes som Jehova befalede Moses.
28. Og han hængte Tæppet for Døren af Tabernaklet;
29. Og Brændofferalteret satte han for Døren af Forsamlingsteltets Tabernakel, og han offrede derpaa Brændofferet og Madofferet, som Jehova havde befalet Moses.
30. Og han satte Kjedelen imellem Forsamlings-Teltet og imellem Alteret, og han kom Vand deri til at vaske;
31. Og deraf vaskede Moses og Aron og hans Sønner deres Hænder og deres Fødder,
32. Naar de kom til Forsamlings-Teltet og naar de nærmede sig til Alteret, vaskede de sig, som Jehova befalede Moses.
33. Og han opreiste Forgaarden rundt omkring Tabernaklet og Alteret, og han satte Teppet for Porten til Forgaarden, og Moses fuldbyrdede den hele Gjerning.
34. Da skjulte en Sky Forsamlingsteltet, og Jehovas Herlighed fyldte Tabernaklet;
35. Og ikke kunde Moses komme til Forsamlingsteltet, thi Skyen boede over det, og Jehovas Herlighed fyldte Tabernaklet.
36. Men naar Skyen hævede sig op fra Tabernaklet, droge Israels Børn videre paa hele deres Tog.
37. Naar Skyen derimod ikke hævede sig, da droge de ikke, indtil den Dag, den hævede sig;
38. Thi Jehovas Sky var over Tabernaklet om Dagen, og Ild om Natten for hele Israels Huses Øine paa deres gandske Tog.

kaarlighed, men anordnet gandske efter Guds Bestemmelse, derfor erklærede Gud det ogsaa, da det var færdigt [84]) for sin Bolig; den samme Sky, som havde ført Israel, hvilede over Tabernaklet; dette er den saakaldte Schechina eller Symbolet paa Guds Nærværelse. Den opholdt sig over Guds Bolig, Tabernaklet.

Tredie Mosebog.

Capitel I.

Loven om Brændoffer.

1. Og Jehova kaldte ad Moses og ta-
lede til ham fra Forsamlingsteltet og sagde:
2. Tal til Israels Børn, og du skal sige
til dem: Naar nogen af eder vil lade en
Gave komme nær til Jehova, da skulle I
bringe eders Gaver af Qvæget, enten af det
store eller af det smaa.
3. Dersom hans Gave er et Brændoffer
af det store Qvæg, da skal det være en Han,
som er uden Lyde; ved Døren til Forsam-
lingsteltet skal han bringe det, for at han
kan vinde Velbehag for Jehovas Aasyn;
4. Og han skal lægge sin Haand paa Brænd-
offerets Hoved, da skal det være til Velbe-
hag for ham, til en Forsoning for ham.

Capitel I.

Efterat Anordningen af Tabernaklet i den foregaaende Bog er færdig, taler Gud nu fra Forsamlings-Teltet, og giver først Love om Offere. Offringen er Middelpunktet af den gamle Verdens Gudsdyrkelse; til Grund for samme ligger Bestræbelsen efter en Forening med Gud, en Forligelse og Udsoning af det Brud, som Synden frembringer. Mennesket hengiver Dyret eller sine andre Eiendele som Gaver, lader dem gaae til Grunde, for at vinde det Evige, Usynlige. I Hedenskabet forestilles Guderne virkeligen at modtage de dem tilbudte Gaver; gandske anderledes var Forholdet i Israel; thi her, hvor Jehova er den Unævnelige, der eier Himmelen og Jorden, kan Mennesket ikke i egentlig Forstand give Gud noget; alle Offere have derfor i Israel en symbolsk Characteer og ere uadskillelige fra Følelsen af Synd og Brøde, hvis reen sædelige Side er Hedenskabet fremmed. I Dyret, der slagtes, afbildes den Straf, der egentligen skulde ramme det skyldige Menneske; med det udøste Blod hengives Livet; ved den opstigende Damp hæver den hele Offergaves egentlige Væsen sig til Himmelen; ved Madofferet udtrykkes Erkjendelsen af, at alt det Gode i timelig Henseende kommer herovenfra. Just fordi det i alle Livets Tilfælde skulde foreholdes Folket, hvor afhængigt det var af Gud, fra hvem dets Synder holdt det fjern, blev ogsaa hele Folkets Liv omgivet med Offringer, som stedse vedligeholdt Mindet om Gud. Men at hermed dog intet blot Ydre var tilsigtet, sees deraf, at det ikkun var theokratiske Forseelser, men ingenlunde forsætlige Forbrydelser, der kunde udsones med Offringer, ligesom ogsaa overalt, hvor Mennesket meente ved den blotte Offerhandling i og for sig selv at kunne erhverve sig en Fortjeneste, de hellige Gudsmænd modarbeide en saadan Anskuelse, cfr. 1 Sam. 15, 22; Ps. 40, 7; Ordsp. 15, 8; Esaias 1, 11; Jerem. 6, 20; Hos. 6, 6. Vi see altsaa, at, hvor smaalige end de enkelte Bestemmelser om Offrene forekomme os, saa anerkjender Bibelen stedse Offerets symbolske eller billedlige Betydning. Men da Israels Theokratie kun var en forberedende Foranstaltning, der skulde henpege paa en tilkommende Opfyldelse, og Offeret, som ovenfor bemærket, var Gudstjenestens Middelpunct, saa var det en Selvfølge, at den mosaiske Offercultus tillige var et Forbillede (en Typus) paa den forventede virkelige Opoffrelse, hvorved den sande Forligelse mellem Gud og Menneskene skulde bringes tilveie, og hvorved altsaa alle andre billedlige Betegnelser eller Offringer for evigt vare afskaffede; dette læres udtrykkeligen i det nye Test. Coll. 2, 17; Hebr. Cap. 8-10; Ephes. 5, 2; og selv den Kjendsgjerning, at det hele Offervæsen saaledes, som det overalt fandt Sted i den gamle Verden, nu er os fremmed, beviser tilstrækkeligen, at det ved Christus er bleven virkeliggjort, som den da bestaaende Trang længtes efter. — Iøvrigt vare Offrene for Israeliterne deels blodige, hvortil hørte Brændoffere, Synd- og Skyldoffere samt Takoffere, deels ublodige, Mad- eller Meeloffere; om alle disse Slags gives bestemte Love. Her handles først om Brændoffer. [2]) Lade komme nær, det hebraiske Udtryk for offre, fordi man stræber efter Forbindelse med Gud; derfor kaldes Offergaven Korban, saml. Marc. 7, 11; [3]) Brændofferet blev brændt heelt, og ikkun Huden tilhørte Præsterne; uden Lyde, for at tilkjendegive Helligheden. Ved Døren til Forsamlingsteltet o. s. v. Alle Offere maatte bringes i Tabernaklet og senere i Templet, som Nationalhelligdom, for at afskjære enhver Anledning til Afgudsdyrkelse, 3 Mos. Cap. 17, hvorfor senere alle Offringer paa Høie og i Lunde strengt dadles; ikkun undtagelsesviis skee ved enkelte Leiligheder Offringer til Jehova udenfor Tabernaklet. [4]) Hænderne lægges paa Offerdyret til en Betegnelse af at dette skal bære Straffen; Forsoning hebr. tildække; thi Synden bliver ligesom tilhyllet, skjult, Gud betragter den ei meer som saadan.

5. Og han skal slagte Studekalven for Jehovas Aasyn, og Arons Sønner, Præsterne, skulle lade Blodet komme nær til og de skulle stænke Blodet rundt om over Alteret, som er ved Døren til Forsamlingsteltet;
6. Og han skal flaae Brændofferet og skjære det i dets Stykker,
7. Og Præsterne, Arons Sønner, skulle lægge Ild paa Alteret og lægge Brændet i Orden paa Ilden.
8. Og Arons Sønner, Præsterne, skulle ordne Stykkerne, Hovedet og Fedtet, paa Brændet, som er paa Ilden paa Alteret.
9. Og dets Indvolde og dets Skank skal man vaske i Vand, og Præsten skal antænde alt paa Alteret, et Brændoffer, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
10. Men dersom hans Gave er af smaat Qvæg, af Lam eller af Gedder til et Brændoffer, da skal han bringe en Han uden Lyde.
11. Og han skal slagte det ved Alterets Side mod Norden for Jehovas Aasyn, og Arons Sønner, Præsterne, skulle udgyde dets Blod paa Alteret rundt om;
12. Og han skal skjære det i dets Stykker baade dets Hoved og dets Fedt, og Præsten skal ordne dem paa Brændet, som er paa Ilden paa Alteret.
13. Og Indvoldene og Skankene skal han vaske med Vand, og Præsten skal lade alt komme nær og antænde det paa Alteret; dette er et Brændoffer, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
14. Men dersom hans Gave til Jehova er et Brændoffer af Fugle, saa skal han bringe sin Gave af Turtelduer eller af Dueunger.
15. Og Præsten skal lade det komme nær til Alteret og omvride dets Hoved og antænde det paa Alteret, og dets Blod skal udtrykkes paa Alterets Væg.
16. Og han skal udtage dens Kro med dens Uhumskhed og kaste det ved Alteret mod Østen, ved Askestedet;
17. Da skal han flække den ved dens Vinger, men ikke skille den ad, og Præsten skal antænde den paa Alteret paa Brændet, som er paa Ilden, et Brændoffer er det, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.

Capitel II.

Ublodige Offere.

1. Dersom en Person vil lade et Madoffer komme nær for Jehova som Gave, da skal hans Gave være Meel, og han skal øse Olie derpaa og lægge Virak derpaa,
2. Og bringe det til Arons Sønner, Præsterne, og han skal tage en Haandfuld af Melet og af dets Olie med al dets Virak, og Præsten skal antænde dets Ihukommelsesoffer paa Alteret, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
3. Og det, som bliver tilovers af Madofferet, skal tilhøre Aron og hans Sønner, en saare hellig Ting af Jehovas Ildoffere.
4. Men vil han lade en Gave komme nær af det, som er bagt i en Ovn, da skal det være usyrede Meelkager, blandede med Olie, og usyrede tynde Kager, besmurte med Olie.
5. Men dersom din Gave er et Madoffer, bagt i en Pande, da skal det være Meel blandet med Olie, usyret skal det være;
6. I Stykker skal du bryde det og gyde Olie derpaa; det er et Madoffer.
7. Og dersom din Gave er et Madoffer, kogt i en Kjedel, da skal du lave det til af Meel i Olie.
8. Og du skal fremføre det Madoffer, som gjøres af disse Ting, for Jehova, og man skal

---

5) **Han** ɔ: den Offrende, thi Præsternes Forretning nævnes strax; dertil hørte: at stænke Blodet, hvorved det Forsonende egentligen skeer. 9) **Antænde** eg. lade gaae op i Røg, lade dufte, **et Ildoffer**, det hebr. Ord tilkjendegiver egentligen en Opbrænding. 11) **Mod Norden** — i Modsætning til Hedningerne, som vendte sig mod Øst, Vest og Syd. 15) **Omvride** eller qvæle; thi Hovedet skulde ikke skilles fra Kroppen. 16) **Uhumskhed**, Andre: Fjer.

Capitel II.

1) **Madofferet** (hebr. Mincha eller Gaven) er næsten altid en Tilgift til Brændofferet og bestaaer ikke for sig selv; det sammensættes af de nødvendigste Fødemidler, Meel og Olie. 2) **Og han** ɔ: Præsten. Olien er den Helligaands, Virak er Bønnens Symbol; ved Foreningen heraf bliver det et **Ihukommelsesoffer**, der ligesom erindrer Gud om den Offrende. 3) **En saare hellig Ting** d. e. det Høihellige, det Allerhelligste; saaledes kaldes alt det, som udgjør det egentlige Forbindelsesmiddel mellem Gud og Menneskene; deraf torde Præsterne alene nyde, som Midlerne imellem Herren og hans Folk. **Det Hellige** er det, som nærmere tilhører Mennesket, f. Ex. Takofferne, i hvis Nydelse den Offrende deeltog. 5) **Usyret**, see Anmrk. til 2 Mos. 12, 8. 9) **Opløfte og hæve** — herom

lade det komme nær hen til Præsten, og han skal føre det nær til Alteret.

9. Og Præsten skal opløfte et Ihukommelsesoffer af Madofferet paa Alteret og antænde et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.

10. Og det, som bliver tilovers af Madofferet, skal være for Aron og for hans Sønner, en saare hellig Ting af Jehovas Ildoffer.

11. Intet Madoffer, som de lade komme nær til Jehova, maa tillaves syret, thi intet Syret og ingen Honning, af intet deraf maae de antænde et Ildoffer for Jehova.

12. Som en Førstegrødesgave maae I bringe det nær til Jehova, men til Alteret skulle I ikke lade det komme til en Velbehageligheds Lugt.

13. Og alt dit Madoffers Gave skal du salte i Salt, ikke skal du lade savne Salt af din Guds Pagt paa dit Madoffer, men paa enhver din Gave skal du komme Salt.

14. Men dersom du vil lade din Førstegrødes Gave komme nær for Jehova, da skal det være Ax, ristede i Ilden, smaatstødte Korn skal du bringe til din Førstegrødes Gave.

15. Og du skal komme Olie derpaa og lægge Virak derpaa, det er et Madoffer.

16. Og Præsten skal antænde Ihukommelsesofferet af dets Korn og af dets Olie tilligemed al dets Virak, et Ildoffer for Jehova.

Capitel III.

Takoffer.

1. Men dersom hans Gave er et Takoffer, hvad enten han bringer af stort Qvæg enten Han eller Hun, da skal han bringe et lydeløst for Jehovas Aasyn.

2. Og han skal lægge sin Haand paa sin Gaves Hoved og slagte det ved Døren til Forsamlingsteltet, og Arons Sønner, Præsterne, skulle stænke Blodet rundt om Alteret;

3. Og af Takofferet skal han bringe et Ildoffer for Jehova, Fedtet, som skjuler Indvoldene, og alt det Fedt, som er over Indmaden,

4. Og de tvende Nyrer og Fedtet, som er over dem, som er over Slaget, og Lappen ved Leveren med Nyrerne skal han tage bort derfra.

5. Og Arons Sønner skulle antænde det paa Alteret over Brændofferet, som er paa Brændet ovenpaa Ilden, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.

6. Men er hans Gave af smaat Qvæg til et Takoffer for Jehova, da skal han bringe det, Han eller Hun, lydeløst.

7. Hvis han til sin Gave bringer et Faar, da skal han bringe det nær for Jehovas Aasyn,

8. Og lægge sin Haand paa sin Gaves Hoved og slagte det foran Forsamlingsteltet, og Arons Sønner skulle stænke dets Blod rundt om Alteret.

9. Og af Takofferet skal han bringe et Ildoffer for Herren, det Fede deraf, Halen, heel nær ved Ryggen skal han aftage den, og Fedtet, som skjuler Indmaden, og alt Fedtet, som er over Indmaden,

10. Og de to Nyrer og Fedtet, som er over dem, som er ovenfor Slagene og Lappen over Leveren med Nyrerne skal han tage bort derfra.

11. Og Præsten skal antænde det paa Alteret, Ildofferets Føde, for Jehova.

12. Men dersom hans Gave er en Ged, da skal han lade den komme nær hen for Jehovas Aasyn,

13. Og han skal lægge sin Haand paa dens

---

see Anmrkn. til 2 Mosebog 29, 24. [11]) Honningen blev sandsynlig forbudt af samme Grund som Suurdeigen, fordi den er et Gjæringsmiddel; ved Takoffer og Førstegrøden tillades Suurdeig, 7, 13; 23, 17; [13]) det Modsatte er Salt, der bevarer mod Forraadnelse og Opløsning; det tyder hen paa Bestandighed og hører derfor væsentligen med til Afslutningen af en Pagt. Endnu ansee Beduinerne Nydelsen af Salt for et Troskabsbaand; men dette Madoffer maatte ikke komme paa Alteret, da det tilhørte Præsterne.

Capitel III.

Næst efter Brændofferet kommer en anden Art, de saakaldte Tak- eller Glædesoffere (Luther: Friedensopfer; hebr.: Schelem), enten til Tak for modtagne Velgjerninger eller ved Bønner om at faae noget Godt eller ved frivillige Løfter; det har, som saadant, en forskjellig Characteer fra Brændofferet, idet det tyder hen paa et allerede udjevnet, forsonet Forhold til Gud, hvorfor Brændoffer og Takoffer tilsammen forekomme som Udtryk for alle Offere tilsammentagne, Jos. 8, 31; Dom. 20, 26. Denne Characteer viser sig i Offermaaltidet, i hvilket den Offrende selv torde deeltage; ikkun det, som opløftes og svinges deraf, tilhørte Præsterne; den mindre Hellighed tilkjendegives og ved at han torde tage en Hun. [11]) Ildofferets Føde, hebr. Brød d. e. at det kan fortæres af Ilden; thi dette er det, som hengives.

Hoved og slagte den foran Forsamlings-Teltet, og Arons Sønner skulle stænke dens Blod rundt om Alteret;

14. Og han skal deraf bringe sin Gave, et Ildoffer for Jehova, Fedtet, som skjuler Indmaden, og hele Fedtet, som er over Indmaden,

15. Og de tvende Nyrer og Fedtet, som er over dem, som er over Slagene, og Lappen over Leveren over Nyren skal han tage bort derfra.

16. Og Præsten skal antænde dem paa Alteret, en Føde for Ildofferet, til en Velbehageligheds Lugt, alt Fedtet for Jehova.

17. Det skal være en evig Skik for eders Efterkommere i alle eders Boliger; intet Fedt og intet Blod maae I æde.

Capitel IV.

Syndoffer.

1. Og Jehova talede til Moses idet han sagde:

2. Tal til Israels Børn og sig: dersom nogen synder af Vildfarelse imod hvilketsomhelst af Jehovas Bud, noget som ikke burde skee, og gjør imod et af dem.

3. Dersom den salvede Præst er den, som synder, til Brøde for Folket, da skal han for sin Synd, hvilken han begik, bringe en lydeløs Studekalv for Jehova til Syndoffer.

4. Og han skal bringe Studen til Forsamlings-Teltets Dør for Jehovas Aasyn og lægge sin Haand paa Hovedet af Studen og slagte Studen for Jehovas Aasyn.

5. Og den salvede Præst skal tage af Studens Blod og bringe det til Forsamlings-Teltet;

6. Og Præsten skal dyppe sin Finger i Blodet og stænke af Blodet syv Gange for Jehovas Aasyn, ligefor det Helliges Forhæng.

7. Og Præsten skal komme af Blodet paa Hornene af de vellugtende Røgelsers Alter for Jehovas Aasyn, hvilket er i Forsamlingsteltet, og alt Blodet af Studen skal han udøse ved Foden af Brændofferalteret, som er ved Døren af Forsamlings-Teltet.

8. Og alt Fedtet af Syndofferets Stud skal han opløfte deraf, Fedtet, som skjuler Indmaden, og alt Fedtet, som er over Indmaden,

9. Og de tvende Nyrer og det Fedt, som er paa dem, som er over Slagene, og Lappen over Leveren med Nyrerne skal han tage bort derfra;

10. Saaledes som det opløftes af Takofferet, og Præsten skal antænde dem over Brændofferalteret.

11. Og hvad Skindet af Studen og af dens Kjød med dens Hoved og med dens Skanker og dens Indmad og dens Møg angaaer,

12. Saa skal han bringe hele Studen udenfor Leiren til et reent Sted, hvor man henkaster Asken, og brænde det paa Brændet i Ilden, over Stedet, hvor man henkaster Asken, skal den brændes.

13. Men naar hele Israels Menighed forseer sig, og det er skjult for Forsamlingens Øine, og de gjøre noget imod et af Jehovas Bud, som ikke burde være skeet, da paadrage de sig Brøde;

14. Men naar det siden bliver dem vitter-

Capitel IV.

De Soneoffere, om hvilke her fremsættes Love, deles i Syndoffere og Skyldoffere, der begge høre til det allerhelligste Slags Offere; de skjelnes tydeligt fra hinanden ved forskjellige Ceremonier, der nævnes og forskjellige Forseelser, som udsones ved dem; ikke destomindre har man endnu ikke udfundet den egentlige Inddelingsgrund, hvorfor Fortolkerne have mange forskjellige Meninger derom. Vist er det, at Brændoffere mere gik ud paa Erkjendelsen af Syndigheden i Almindelighed, Synd- og Skyldoffere paa enkelte Synders Udsoning, at ikkun Uagtsomheds, Letfindigheds eller Uvidenheds Forseelser kunde udsones ved Offere, men at den forsætlige Overtrædelse, som for er bemærket, straffedes med Døden, 4 Mos. 15, 30; men netop derved, at den uforsætlige Synd, den i Vildfarelse begaaede, maatte udsones, laae Erklæringen, at den i og for sig selv var Synd, hvilket maatte tjene til at bevare Trangen til Guds Naade igjennem hele Livet. Vilkaarligen har Lovgiveren visseligen ikke handlet i sin Bestemmelse; men endog de ældste jødiske Fortolkere vare i Uvished om Forskjellen mellem Synd- og Skyldoffere, fordi de ei forstode det til Grund liggende, os ei klare, theokratiske Forhold. Iøvrigt vare Syndoffere deels større eller offentlige, V. 3—21, hvorved Ypperstepræsten var den Offrende, deels mindre eller private for forskjellige Personer, ved hvilke de øvrige Præster vare virksomme; [3]) den salvede Præst, d. e. Ypperstepræsten, see 2 Mos. 40, 15; 3 Mos. 16, 32; til Brøde for Folket, fordi han er Hellighedens Repræsentant i Folket og altsaa ved sin Synd vanhelliger det i sin Person. [6]) Det Helliges Forhæng, d. e. Teppet, som skiller det Allerhelligste fra det Hellige. Alt tyder hen paa den større Brøde ved Ypperstepræstens Synd. Blodet stænkes syv Gange og det mod Teppet for det Allerhelligste, det stryges paa Røgofferalteret og ikke paa Brændofferalteret; alt det,

ligt, hvori de have syndet imod det, da skal Forsamlingen bringe en Studekalv til Syndoffer, og de skulle føre den frem foran Forsamlingsteltet,

15. Og de Ældste af Menigheden skulle lægge deres Hænder paa Studens Hoved for Jehovas Aasyn og slagte Studen for Jehovas Aasyn;

16. Og den salvede Præst skal bringe af Studens Blod til Forsamlingsteltet;

17. Og Præsten skal dyppe sin Finger i Blodet og stænke syv Gange for Jehovas Aasyn foran Forhænget.

18. Og af Blodet skal han komme paa Alterets Horn, hvilket er foran Jehovas Aasyn i Forsamlingsteltet, og alt Blodet skal han udøse ved Foden af Brændofferalteret, som er ved Døren til Forsamlingsteltet.

19. Og alt dets Fedt skal han opløfte af det og antænde det paa Alteret;

20. Og gjøre ved Studen, som han har gjort ved Syndofferets Stud, saa skal han gjøre ved den, og Præsten skal gjøre Forligelse for dem, og det skal forlades dem.

21. Og man skal føre Studen udenfor Leiren og brænde den, ligesom man brænder den første Stud, det er Menighedens Syndoffer.

22. Dersom en Fyrste synder og gjør noget imod al Jehovas sin Guds Bud, som ikke burde skee, af Vildfarelse, da paadrager han sig Brøde;

23. Men dersom nogen lader ham vide hans Synd, hvori han forsaae sig, da skal han bringe sin Gave, en Gedebuk, en Han, lydeløs;

24. Og han skal lægge sin Haand paa Gedens Hoved og slagte den paa det Sted, hvor man slagter Brændofferet for Jehovas Aasyn, det er et Syndoffer;

25. Og Præsten skal tage af Syndofferets Blod paa sin Finger og komme paa Brændofferets Alter og udøse Blodet ved Foden af Brændofferalteret.

26. Og alt dets Fedt skal han antænde paa Alteret ligesom Fedtet af Takofferet, og Præsten skal gjøre Forligelse for ham for hans Synd, og den skal forlades ham.

27. Og dersom en enkelt Person af Folket i Landet forsynder sig af Vildfarelse ved at gjøre noget imod Jehovas Bud, som ikke burde gjøres, da paadrager han sig Brøde;

28. Men naar nogen lader ham vide hans Synd, som han syndede, da skal han bringe sin Gave, et Gedekid, lydeløst, en Hun, i Anledning af sin Synd, hvilken han begik;

29. Og han skal lægge sin Haand paa Hovedet af Syndofferet og slagte Syndofferet paa Slagtofferets Sted;

30. Og Præsten skal tage af dets Blod paa sin Finger og komme paa Hornene af Brændofferets Alter, og alt dets Blod skal han udøse ved Foden af Alteret;

31. Og alt dets Fedt skal han borttage, saaledes som Fedtet borttages af Takofferet, og Præsten skal antænde det paa Alteret til en Velbehageligheds Lugt, og Præsten skal gjøre Forligelse for ham, og det skal forlades ham.

32. Men hvis han fremfører et Lam som sin Gave til et Syndoffer, da skal han bringe en Hun, lydeløs;

33. Og han skal lægge sin Haand paa Syndofferets Hoved og slagte det til et Syndoffer paa det Sted, hvor man slagter Brændoffer;

34. Og Præsten skal tage af Syndofferets Blod paa sin Finger og komme paa Hornet af Brændofferalteret, og alt dets Blod skal han udøse ved Foden af Alteret.

35. Og alt dets Fedt skal han borttage, som man borttager Fedtet af Takofferets Lam, og Præsten skal antænde det paa Alteret til Jehovas Ildoffer, og Præsten skal gjøre Forligelse for ham for hans Synd, hvilken han begik, og det skal forlades ham.

Capitel V.

Skyldoffer.

1. Og dersom en Person synder, idet han hører en Forbandelses Røst, og han er Vidne,

---

som ikke offredes, maatte bringes udenfor Leiren, hvor det skulde opbrændes og derved ligesom aldeles skaffes bort fra Jehovas Aasyn, see Hebr. 13, 12. [20]) Ved Syndofferets Stud o: den forrige, som han bragte for sine egne Forseelser; han handler her som Menighedens Repræsentant. [22]) En Fyrste o: Overhovedet for en Stamme, en Stammefyrste.

Capitel V.

Skyldofferet er i enkelte Ceremonier forskjelligt fra Syndofferet, men dog et Syndoffer og endda et helligere; Grundtanken er den ved Synden paadragne Skyld, der kræver Erstatning. [1]) En Forbandelsesrøst; man forklarer det sædvanligt ved: naar en Eed forelægges nogen for Retten, ifølge hvilken han opfordres til at vidne, hvad han har seet eller veed, og han da af en eller anden Grund tier; snarere: dersom nogen har været Vidne til at nogen gjør noget saadant, som ligger under Lovens Forbandelse, f. Ex. at flytte Næstens Grændseskjel, bringe en Blind til at falde, undertrykke

hvad enten han har seet det eller veed det, dersom han ikke angiver det, da skal han være skyldig i sin Misgjerning;

2. Eller dersom en Person rører ved nogen ureen Ting, det være sig et Aadsel af noget ureent vildt Dyr eller Aadsel af noget ureent tamt Dyr eller Aadsel af noget ureent Kryb, om det end er skjult for ham, da er han ureen og paadrager sig Brøde;

3. Eller nogen rører ved et ureent Menneske, ved al hans Ureenhed, ved hvilken man pleier at blive ureen, og det er skjult for ham, men han faaer det at vide, da paadrager han sig Brøde;

4. Eller dersom nogen Person ubesindigen sværger med sin Læbe enten til det Onde eller til det Gode, saaledes som et Menneske kan sværge ubesindigt, og det er skjult for ham; naar han faaer det at vide, da paadrager han sig Brøde ved en af disse Ting.

5. Og naar det skeer, at En er bleven skyldig i een af disse Ting og vedkjender sig, at han har syndet i det,

6. Da skal han fremføre sit Skyldoffer for Jehova i Anledning af sin Synd, som han begik, en Hun af smaat Qvæg, enten Lam eller Gedekid, for sin Synd, og Præsten skal gjøre Forligelse for ham for hans Synd.

7. Men dersom hans Haand ikke kan strække til at give et Faar, da skal han fremføre til Skyldoffer for det, han syndede, twende Turtelduer eller twende Dueunger for Jehova, een til Syndoffer og een til Brændoffer;

8. Og han skal bringe dem til Præsten og lade den første, som er til Syndoffer, komme nær til Jehova; og han skal omvride Hovedet lige ved Halsen, men ikke skille den ad.

9. Og han skal stænke af Syndofferets Blod paa Alterets Væg, og det, som bliver tilovers af Blodet, skal udtrykkes paa Alterets Væg; det er et Syndoffer.

10. Og den anden skal han gjøre til et Brændoffer efter Skik, og Præsten skal gjøre en Forsoning for ham for hans Synd, som han begik, og det skal vorde ham forladt.

11. Men dersom hans Haand ikke strækker til at give twende Turtelduer eller twende Dueunger, da skal han bringe som Gave for det, han syndede, en Tiendedeel af en Epha Meel for Syndofferet; han skal ikke lægge Olie derpaa og ikke lægge Virak derpaa; thi det er et Syndoffer.

12. Men han skal fremføre det til Præsten, og Præsten skal tage en Haandfuld deraf i Haanden, dets Ihukommelsesoffer, og antænde det paa Alteret over Jehovas Ildoffer, det er et Syndoffer.

13. Og Præsten skal gjøre Forligelse for ham formedelst hans Synd, hvilken han begik i en af disse Ting, og det skal forlades ham. Præsten tilhører det Øvrige som Madoffer.

14. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

15. Dersom en Person forseer sig og synder af Vildfarelse imod de Jehova hellige Ting, han bringe sit Skyldoffer til Jehova, en lydeløs Vædder af det smaa Qvæg, som efter din Vurdering er i Sølvsekler (af Helligdommens Sekel), for sin Skyld;

16. Og det, som han har syndet imod det Hellige, skal han erstatte og ovenikjøbet den femte Deel deraf, og han skal give Præsten det, og Præsten skal gjøre Forligelse for ham med Syndofferets Vædder, og det skal vorde ham forladt.

17. Dersom en Person synder og gjør noget imod hvilketsomhelst af Jehovas Bud, som ikke burde gjøres, og ikke veed det, da paadrager han sig Brøde og skal bære sin Misgjerning;

18. Og han skal bringe en lydeløs Vædder af det smaa Qvæg efter din Vurdering til Skyldoffer til Præsten, og Præsten skal gjøre en Forligelse for ham i Anledning af den Vildfarelse, han begik uden at vide af det; saa skal det forlades ham.

Enker og Faderløse, cfr. 5 Mos. 27, 17 flg., og han da ikke angiver det, saa paadrager han sig Skyld og skal bringe Offer; thi den falske Eed straffes anderledes, 3 Mos. 19, 12. [4]) Enten til det Gode eller til det Onde, d. e. hvorved han edeligen lover at gjøre En noget Godt, som han ikke kan, eller noget Ondt, som han ikke tør udføre; i begge Tilfælde er han ikke forpligtet til at holde sit Løfte, men den Skyld mod Gud, han har paadraget sig ved sin ubesindige Eed, maa udsones. [7]) Dersom hans Haand, d. e. hans Formue; [11]) Epha, see ved 2 Mos. 16, 36. [15]) Imod Jehovas hellige Ting, d. e. naar nogen af Vildfarelse eller af uforskyldt Uvidenhed forsynder sig imod Helligdommen f. Ex. med Hensyn til Ydelsen af Førstegrøde, Tiende eller andre Afgifter. Men i det nævnte Tilfælde skal Præsten vurdere Erstatningen efter Helligdommens Sekel, d.e. den ved Helligdommen brugelige Mynt, og Vædderen maatte have den Værdi, som Præsten vurderede; [15]) er i Sølvsekler, Andre læse: som er twende Sølvsekler værd. Foruden den virkelige Erstatning af det Unddragne maatte han altsaa give Skyldofferet, som Tegn paa, at den begangne Brøde tillige trænger til Udsoning og at det ikke er gjort med den blotte ydre Erstatning, og

19. Det er et Skyldoffer; han var det skyldig til Jehova.

20. Og Jehova talede til Moses og sagde:

21. Dersom en Person synder og forseer sig mod Herren, idet han lyver mod sin Næste enten angaaende noget betroet Gods eller angaaende noget, som er overantvordet i hans Hænder, eller ved Rov eller ved Vold imod hans Næste;

22. Eller han har fundet noget, som var mistet, og han benægtede det, eller han sværger falsk i en af alle de Ting, i hvilke et Menneske kan gjøre saa ved og forsynde sig i;

23. Naar det altsaa skeer, at han forsynder sig, og han paadrager sig Brøde, da skal han tilbagegive det Røvede, som han har taget eller ved Vold bragt til sig, eller det Betroede, som var ham betroet, eller det Tabte, som han har fundet,

24. Eller alt, hvorpaa han har svoret falskelig, og erstatte det efter Hovedsummen, men ovenikjøbet en Femtedeel dertil, til den, hvem det tilkommer, skal han give det paa den Dag, han offrer sit Skyldoffer;

25. Men sit Skyldoffer skal han bringe til Jehova, en lydeløs Vædder af det smaa Qvæg, efter din Vurdering, for sin Skyld til Præsten,

26. Og Præsten skal gjøre en Forligelse for ham for Jehovas Aasyn, da skal det forlades ham med Hensyn til enhver Ting af alt, hvadsomhelst han maatte hav gjort sig skyldig i.

Capitel VI.

Videre Udførelse af Offerlovene.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Byd Aron og hans Sønner og sig: dette er Loven for Brændofferet; dette Brændoffer skal være paa Fyrstedet paa Alteret hele Natten indtil Morgen, og Alterets Ild skal brænde derpaa.

3. Og Præsten skal iføre sig sin linnede Kjortel, og Beenklæderne af Linned skal han tage paa sin Krop og opløfte Asken, naar Ilden har fortæret Brændofferet paa Alteret, og lægge den ved Siden af Alteret.

4. Og derpaa skal han drage sine Klæder af og iføre sig andre Klæder og føre Asken udenfor Leiren til et reent Sted.

5. Og Ilden paa Alteret skal brænde derpaa og ikke udslukkes, og Præsten skal tænde Ild i Brænde derpaa hver Morgen og ordne Brændofferet derpaa og antænde Fedtet af Takofferne derpaa.

6. Ild skal bestandig brænde paa Alteret og ikke udslukkes.

7. Og det er Loven for Madofferet; Arons Sønner skulle bringe det nær for Jehovas Aasyn ligefor Alteret.

8. Og man skal løfte deraf end en Haandfuld Meel til Madofferet og af Olien og al Viraken, som hører til Madofferet, og antænde det paa Alteret, en Velbehageligheds Lugt, et Ihukommelsesoffer for Jehova.

9. Og det, som bliver tilovers deraf, skulle Aron og hans Sønner spise, usyret skal det fortæres paa et helligt Sted, i Forgaarden til Forsamlingsteltet skulle de fortære det.

10. Ikke maa det koges med Suurdeig, jeg har givet dem det til deres Deel af mine Ildoffere, det skal være dem saare helligt ligesom Syndoffer og ligesom Skyldoffer.

11. Alt Mandkjøn iblandt Arons Sønner skal æde deraf; det er en evig Skik for eders Efterkommere af Jehovas Ildoffere: hvo som rører ved noget af dem, skal være hellig.

12. Og Jehova talede til Moses ved at sige:

13. Dette er Arons og hans Sønners Gave, hvilken de skulle lade komme nær til Jehova paa den Dag, han bliver salvet: en tiende Deel af en Epha Meel er et bestandigt Madoffer; Halvdelen om Morgenen og Halvdelen om Aftenen.

---

tillige den *femte Deel*, som tilhørte Præsten som Guds Tjener. 21) Jehova var den høieste Herre over al Eiendom; hvo som forgreb sig paa sin Næstes Gods, han forsyndede sig tillige imod Gud; men først maatte han fuldkommen erstatte den Uret, han havde gjort imod Mennesker, da først tør han nærme sig Gud med sit Offer. Iøvrigt angaaer Loven naturligviis ikke den, som juridisk bliver overbeviist om sin Brøde, men den, hvem Samvittigheden driver til frivilligt at bekjende den; den overbeviste, trodsige Forbryder straffes anderledes. Saaledes søgte den guddommelige Barmhjertighed i Israel stedse at vedligeholde Bevidstheden om Guds Hellighed.

Capitel VI.

2) Her tales om det *daglige Brændoffer*, der vedligeholder den bestandigt brændende Ild, et Symbol paa Israels vedvarende Forbindelse med og Afhængighed af sin Gud. 3) De *linnede Klæder* (af Bad, Byssus, see ved 1 Mos. 41, 42) betegne den Reenhed, som kræves af Præsten; de *andre* Klæder ere de, hvilke han bar, naar han ei var i hellige Forretninger. 7) *Madofferet* er det, som bruges i Forbindelse med Brændofferet. 13) *Et bestandigt Madoffer* ɔ: Ypperstepræsten skal gjentage det Offer, som han

14. I en Pande med Olie skal du lave det, vel rørt omkring skal du bringe det, et Madoffer bagt i smaa Stykker skal du bringe, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
15. Og den af hans Børn, som er den salvede Præst i hans Sted, skal lave det til; en evig Skik for Herren er det: det skal antændes altsammen.
16. Alt en Præsts Madoffer skal heelt opbrændes, det skal ikke spises.
17. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde: Tal til Aron og til hans Sønner og sig:
18. Dette er Loven for Syndofferet: paa det Sted, hvor Brændofferet skal slagtes, skal Syndofferet slagtes for Jehovas Aasyn; dette er saare helligt.
19. Præsten, som gjør dette Soneoffer, skal spise det, paa det hellige Sted skal det spises, i Forsamlingsteltets Forgaard.
20. Hvo som rører ved dets Kjød, skal være hellig, og naar der stænkes af dets Blod paa en Klædning, da skulle de tvætte den, som der stænkes paa, paa et helligt Sted.
21. Og det Leerkar, hvori det koges, skal sønderbrydes, men dersom det er kogt i et Kobberkar, da skal det skures og udskylles med Vand.
22. Alt Mandkjøn iblandt Præsterne maa spise deraf, det er saare helligt.
23. Men alt Syndoffer, af hvis Blod man bringer i Forsamlingsteltet, for at gjøre en Forligelse i det Hellige, skal ikke spises, men opbrændes med Ild.

Capitel VII.

Fortsættelse.

1. Og dette er Loven for Skyldofferet; dette er saare helligt.
2. Paa det Sted, hvor man slagter Brændofferet, skal man slagte Skyldofferet, og dets Blod skal man stænke rundt om Alteret,
3. Og alt dets Fedt skal man bringe frem af det, Halen og Fedtet, som skjuler Indvoldene,
4. Og de tvende Nyrer og Fedtet, som er over dem, som er over Slagene, og Lappen ved Leveren med Nyrerne skal han borttage.
5. Og Præsten skal antænde det paa Alteret, et Ildoffer for Jehova, dette er et Skyldoffer.
6. Alt Mandkjøn iblandt Præsterne maa æde deraf; paa det hellige Sted skal det fortæres, det er saare helligt.
7. Som Syndofferet, saa Skyldofferet: een Lov skal der være for dem, Præsten, som gjør Forligelse dermed, ham skal det tilhøre.
8. Og hvad Præsten angaaer, som offrer en Mands Brændoffer, da skal Skindet af Brændofferet, som man bringer til Præsten, tilhøre ham.
9. Og ethvert Madoffer, som bages i en Ovn, og alt, som tillaves paa en Rist eller paa en Pande, det skal tilhøre Præsten, som lader det komme nær.
10. Og alt Madoffer, som blandes med Olie, og det, som er tørt, det skal tilhøre alle Arons Sønner, den ene som den anden.
11. Og dette er Loven for Takofferet, som man lader komme nær hen til Jehova;
12. Dersom det er et Erkjendtligheds-offer, hvilket han bringer, da skal han til Erkjendtlighedsoffer bringe usyrede Kager, blandede med Olie, og usyrede tynde Kager, besmurte med Olie, og Kager i smaa Stykker, blandede med Olie.
13. Tilligemed Kagerne skal han bringe sin Gave, syret Brød, til Erkjendtlighedsoffer af hans Takoffer.
14. Og deraf skal han bringe eet Brød af hver Gave, en Opløftelse for Jehova; Præsten, som stænker Takofferets Blod, ham tilhører det.
15. Og Kjødet af Erkjendtlighedsofferet blandt hans Takoffere skal spises paa den Dag, han bringer sin Gave; ikke skal han lade noget deraf ligge til den næste Morgen.
16. Men dersom hans Gave er et Løfte eller et frivilligt Offer, da skal det fortæres paa den Dag, da han lader sit Offer komme nær, og den anden Dag maa det spises, som levnes deraf.
17. Men hvad der levnes af Offerets Kjød, skal brændes i Ilden paa den tredie Dag.

---

bringer paa den Dag, han salves. [16]) Det maatte heelt opbrændes, fordi der ingen var, som kunde træde i hans Sted.

Capitel VII.

[8]) Huden eller Skindet fik Præsten, fordi intet af Brændofferet skulde unddrages Helligdommen; maaskee vilde Herren ogsaa forebygge de afgudiske Skikke, man drev med Skindet af Offerdyr. [11]) Det første Slags Tak- eller Glædesoffer er Erkjendtlighedsofferet; Andre: til Lov eller Lovpriisning (heb. Thoda). [13]) Mærkeligt er det, at her torde bringes syret Brød, der ellers var forbudt ved Offringer; men, som ovenfor er bemærket, er Hovedsagen ved Takofferet Offermaaltidet, til hvilket det Syrede egnede sig bedre, end det Usyrede. [14]) En Opløftelse ɔ: et Offer, som opløftes saa. [17]) Paa den tredie Dag skal det brændes, for at forebygge al Forraadnelse, hvilket navnlig ved Offrene var en Vederstyggelighed, eller som det i Offersproget hedder: en slem Lugt, s. Anm. til 1 Mos.

18. Og dersom der spises af Takofferets Kjød paa den tredie Dag, da vil den ikke være behagelig, som offrede det; det skal ikke tilregnes ham, en slem Lugt skal det være, og den Person, som æder deraf, skal bære sin Brøde.

19. Og det Kjød, som rører ved hvilketsomhelst Ureent, skal ikke spises, i Ilden skal det brændes; forresten maa, hvad Kjødet angaaer, hver den, som er reen, spise Kjødet.

20. Og en Person, som æder Kjød af Takoffer, hvilket hører Herren til, naar hans Ureenhed er paa ham, den Person skal udryddes af sit Folk.

21. Og en Person, som rører ved hvilketsomhelst Ureent i dets Ureenhed, det være ureent Menneske eller ureent Dyr, eller ved al ureen Vederstyggelighed, og æder af Takofferets Kjød, hvilket hører Jehova til, den Person skal udryddes af sit Folk.

22. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

23. Tal til Israels Børn, og sig: intet Fedt af Oxe eller Lam eller Ged, maa I spise:

24. Fedtet af Aadsel og Fedtet af et sønderrevet Dyr maa bruges til alle Slags Ting, men spises maa det ingenlunde

25. Thi hvilkensomhelst der spiser Fedt af Dyr, af hvilket man skal offre et Ildoffer til Jehova, den Person, som spiser det, skal udryddes af sit Folk;

26. Og intet Blod maae I spise i alle eders Boliger, hverken af Fugle eller af tamme Dyr;

27. Hver Person, som spiser hvad Blod det end er, den Person skal udryddes af sit Folk.

28. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

29. Tal til Israels Børn, og sig: den, som lader sit Takoffer komme nær til Jehova, skal bringe sin Gave til Jehova af sit Takoffer.

30. Hans Hænder skulle bringe det, Jehovas Ildoffer, Fedtet over Brystet skal han bringe tilligemed Brystet, for at svinge det for Jehovas Aasyn.

31. Men Præsten skal antænde Fedtet paa Alteret, og Brystet skal tilhøre Aron og hans Sønner.

32. Og den høire Bov af eders Takoffer skulle I give til Præsten til at opløftes.

33. Den af Arons Sønner, som lader Takofferets Blod og Fedtet komme nær til, ham skal den høire Bov tilhøre til hans Andeel;

34. Thi det Bryst, der svinges, og den Bov, der opløftes, har jeg taget af Israels Børn af deres Takoffer, og jeg vil give dem til Præsten Aron og til hans Sønner, til en evig Bestemmelse for Israels Børn.

35. Dette er Arons og hans Sønners Deel af Jehovas Ildoffer, paa den Dag han lader dem komme nær for at forvalte Præsteembede for Jehova,

36. Hvilken Jehova har befalet at give dem paa den Dag, han salver dem af Israels Børn, en evig Skik for deres Efterkommere.

37. Og dette er Loven for Brændofferet, og for Madofferet og for Syndofferet og for Skyldofferet og for Indvielserne og for Takofferet,

38. Hvilken Jehova befalede Moses paa Bjerget Sinai, paa den Dag, han befalede Israels Børn at lade deres Gaver komme nær til Jehova, i Sinais Ørk.

Capitel VIII.

Ypperstepræstens, Tabernaklets og Præsternes Indvielse.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tag Aron, og hans Sønner med ham, og Klæderne og Salveolien og Syndofferstuden og de to Væddere og en Kurv med usyrede Brød;

3. Og du skal samle hele Menigheden ved Døren af Forsamlingsteltet:

4. Og Moses gjorde saaledes som Jehova havde befalet ham, og Menigheden forsamlede sig ved Døren af Forsamlingsteltet.

5. Og Moses sagde til Forsamlingen: det er den Ting, som Jehova har befalet at gjøre:

34, 30. modsat Velbehageligheds Lugt. [19]) Hvad Kjødet angaaer, d. e. Offerkjødet af Takofferet; [20]) den Person skal udryddes af sit Folk, see 1 Mos. 17, 14. [30]) Den, som offrer Takofferet, maa selv bringe det; thi det er en Yttring af Erkjendtlighed for en personlig eller særskilt modtagen Velgjerning. [37]) For Indvielsen, eg. Fyldelse. At fylde Ens Hænder, d. e, at indvie En til Præst, fordi man lagde Offerstykkerne i hans Hænder, at han skulde bringe dem frem for Herren.

Capitel VIII.

Da Offrene komme til Anvendelse ved Ypperstepræstens og Præstens Indvielse, saa maatte Lo-

6. Og Moses lod Aron og hans Sønner komme nær til og toede dem med Vand.
7. Og han gav ham Underkjortelen paa, og han ombandt den med Beltet og iførte ham Overkjortelen, og han lagde Livkjortelen derover, og han ombandt ham med Livkjortelens broderede Belte, og bandt det om ham.
8. Og han lagde Brystsmykket over ham, og paa Brystsmykket satte han Urim og Thummim;
9. Og han satte den høie Hue paa hans Hoved, og paa Huen, satte han, foran paa den, en Guldplade, den hellige Prydelse, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
10. Og Moses tog Salveolien, og salvede Tabernaklet og alt, som var deri, og han helligede dem.
11. Og han stænkede syv Gange deraf paa Alteret, og salvede Alteret og alle dets Redskaber og Kjedelen og dens Fodstykke, for at hellige dem.
12. Og han udgjød af Salveolien paa Arons Hoved, og han salvede ham, for at hellige ham.
13. Og Moses lod Arons Børn komme nær til, og iførte dem Underkjorteler og ombandt dem med Belter, og bandt de høie Huer paa dem, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
14. Og han førte en Stud frem til Syndoffer, og Aron og hans Sønner lagde deres Hænder paa Syndoffer-Studens Hoved.
15. Og man slagtede den, og Moses tog Blodet og kom det paa Alterets Horn rundtomkring med sine Fingre, og han udsonede Alteret, og Blodet udgjød han ved Foden af Alteret, og han helligede det, at der skulde gjøres Forligelse paa det.
16. Og han tog alt Fedtet, som var over Indmaden, og Lappen ved Leveren og de twende Nyrer og deres Fedt, og Moses antændte det paa Alteret.
17. Men Studen og dens Skind og dens Kjød og dens Møg brændte han i Ild udenfor Leiren, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
18. Og han lod Brændofferets Vædder komme nær til, og Aron og hans Sønner lagde deres Hænder paa Vædderens Hoved.
19. Og man slagtede den; og Moses stænkede Blodet rundt om Alteret.
20. Og Vædderen huggede han i Stykker, og Moses antændte Hovedet og Stykkerne og Fedtet;
21. Men Indmaden og Bovene vaskede man med Vand, og Moses antændte hele Vædderen paa Alteret, dette var et Brændoffer til en Velbehageligheds Lugt, et Ildoffer var det for Jehova, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
22. Og han lod den anden Vædder komme nær til, Indvielses-Vædderen, og Aron og hans Sønner lagde deres Hænder paa Vædderens Hoved.
23. Og man slagtede den og Moses tog af dens Blod og kom det paa Arons høire Øreflip og paa hans høire Tommelfinger og paa hans høire Tommeltaa.
24. Og han lod Arons Sønner komme nær til, og Moses kom af Blodet paa deres høire Øreflip og paa deres høire Tommelfinger og paa deres høire Tommeltaa, men det øvrige Blod stænkede Moses paa Alteret rundtomkring.
25. Og han tog Fedtet og Halen, og alt Fedtet, som var over Indmaden, og Lappen ved Leveren og de twende Nyrer og deres Fedt og den høire Bov;
26. Og af de usyrede Brøds Kurv, som var foran Jehova, tog han en usyret Kage og en Olie-Brødkage og en tynd Kage og lagde dem paa Fedtet og paa den høire Bov;
27. Og han gav det altsammen i Arons Hænder og i hans Sønners Hænder, og han svang det for Jehovas Aasyn;
28. Og Moses tog det af deres Hænder, og antændte det paa Alteret over Indvielsesofferet for dem, til en Velbehageligheds Lugt, det er et Ildoffer for Jehova.
29. Og Moses tog Brystet af Indvielses-Vædderen, og svingede det op for Jehovas Aasyn; Moses tilhørte en Andeel af Indvielses Vædderen, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
30. Og Moses tog af Salveolien og af Blodet, som var paa Alteret, og han stænkede paa Aron og paa hans Klæder, og paa hans Sønner og paa hans Sønners Klæder med ham.
31. Og Moses sagde til Aron og til hans Sønner: koger Kjødet ved Forsamlingsteltets Dør, og der skulle I spise det og Brødet, som er i Indvielses-Offerets Kurv, saaledes som jeg har befalet, der jeg sagde: Aron og hans Sønner skulle spise det.
32. Men hvad der bliver tilovers af Kjødet og af Brødet, det skulle I brænde med Ild.

vene over disse Offringer gaae forud for denne; iøvrigt findes her Udførelsen af det 2 Mos. 28-30 Befalede, som derfor maa sammenholdes med det nærværende Sted. [15]) Og man slagtede

33. Og fra Forsamlingsteltets Dør skulle I ikke gaae ud i syv Dage, indtil den Dag, da eders Indvielse er fuldendt; thi i syv Dage skal man indvie eder;
34. Saaledes som han har gjort det paa denne Dag, har Jehova befalet at gjøre det, for at gjøre Forligelse over eder.
35. Og ved Forsamlingsteltets Dør skulle I blive Dag og Nat i syv Dage og varetage Jehovas Bud, og I skulle ikke døe; thi saa har jeg faaet Befaling.
36. Og Aron og hans Sønner gjorde alle de Ting, som Jehova befalede gjennem Moses.

Capitel IX.

Arons første Offer.

1. Og det skeede paa den ottende Dag, da kaldte Moses paa Aron og paa hans Sønner og paa de Gamle i Israel.
2. Og han sagde til Aron: tag dig en Studekalv til Syndoffer og en Vædder til Brændoffer, lydeløse, og lad dem komme nær for Jehovas Aasyn.
3. Og til Israels Børn skal du tale, og sige: tager en Gedebuk til Syndoffer, og en Kalv og et Lam, eet Aar gamle og lydeløse, til Brændoffer;
4. Og en Stud og en Vædder til Takoffer, til at offre for Jehovas Aasyn, og et Madoffer, blandet med Olie, thi idag vil Herren aabenbare sig for eder.
5. Og de bragte det, som Moses havde befalet, foran Forsamlingsteltet, og hele Forsamlingen nærmede sig og stod for Herrens Aasyn.
6. Og Moses sagde: det Ord, som Jehova har befalet, det skulle I gjøre; da skal Herrens Herlighed aabenbare sig for eder.
7. Og Moses sagde til Aron: nærm dig Alteret, og gjør dit Syndoffer og dit Brændoffer, og gjør Forligelse for dig og for Folket, og før siden Folkets Gaver frem og gjør Forligelse for dem, saaledes som Jehova har budet.
8. Og Aron kom nærmere til Alteret og slagtede Kalven til Syndofferet, som var for ham.
9. Og Arons Sønner lode Blodet komme nær hen til ham, og han dyppede sin Finger i Blodet og han kom det paa Alterets Horn, og Blodet stænkede han ved Foden af Alteret.
10. Og hvad Fedtet og Nyrerne og Lappen af Leveren angik, da antændte han det paa Alteret saaledes, som Jehova havde befalet.
11. Og Kjødet og Skindet brændte han i Ild udenfor Leiren.
12. Og man slagtede Brændofferet, og Arons Sønner lode ham faae Blodet, og han stænkede det paa Alteret rundt om.
13. Og de lode ham faae Brændofferet stykkeviis tillige med Hovedet, og han antændte det paa Alteret.
14. Og han vaskede Indmaden og Skankene og antændte dem over Brændofferet paa Alteret.
15. Og han lod Folkets Gave komme nær til, og han tog Bukken til Syndofferet, hvilket var bestemt for Folket, og han slagtede det og gjorde det til et Syndoffer, som det første.
16. Og han lod Brændofferet komme nær til og gjorde derved, som ret var.
17. Og han lod Madofferet komme nær til og fyldte sin Haand dermed og antændte det paa Alteret forinden Morgenens Brændoffer.
18. Og han slagtede Studen og Vædderen, til Takofferet, som var for Folket, og Arons Sønner lode ham faae Blodet, og han stænkede det rundt over Alteret;
19. Men hvad Fedtet af Studen og af Vædderen, Halen, og det, som skjuler Nyrerne, og Lappen ved Leveren angaaer,
20. Da lagde de Fedtet over Leveren og antændte det paa Alteret;
21. Men Brystet og den høire Bov svingede Aron for Herrens Aasyn, saaledes som Moses havde befalet det.

---

den; Andre: og Moses slagtede den. [35]) Varetage hans Bud, eg. at iagttage hans Vagt; thi Forretningen ved Helligdommen er en Slags militair Tjeneste for Herren.

Capitel IX.

Arons og Præstestandens Indvielse var af yderste Vigtighed i Theokratiet; derfor bringes nu ved denne høitidelige Leilighed alle Arter af Offringer: Syndofferet, i hvilket Skyldofferet er indbefattet, Brændofferet, Takofferet og Madofferet. Den jordiske Ypperstepræst var ikkun et skrøbeligt, syndigt Menneske, derfor maatte han V. 7. gjøre Offer og Forligelse for sin egen Synd, før han bragte det for Folket, at han kunde helliges derved og erkjende sin Syndighed. Denne ufuldkomne Ypperstepræst tyder derfor hen paa En, i hvem den til Grund liggende Foranstaltning kommer til Virkelighed, som var uden

22. Og Aron opløftede sine Hænder imod Folket, og han velsignede dem, og han steg ned efterat han havde gjort Syndofferet og Brændofferet og Takofferet.
23. Og Moses og Aron kom til Forsamlingsteltet, og de gik ud og velsignede Folket, og Jehovas Herlighed aabenbaredes over alt Folket.
24. Og der udgik Ild fra Jehovas Aasyn og fortærede Brændofferet og Fedtet paa Alteret; og hele Folket saae det og de udstødte Fryderaab og faldt ned paa deres Ansigt.

Capitel X.

Nadabs og Abihus Straf. Nogle Anordninger for Præsterne.

1. Og Arons Sønner Nadab og Abihu toge hver sit Ildkar, og de kom Ild derpaa, og de lagde Røgelse derpaa og de lode fremmed Ild komme nær for Jehovas Aasyn, hvilket han havde forbudet dem;
2. Og der udgik Ild fra Jehovas Aasyn og fortærede dem, og de døde for Jehovas Aasyn.
3. Og Moses sagde til Aron: det er det, som Jehova har talet; i dem, som nærme sig til mig, vil jeg helliges, og for hele Folkets Aasyn vil jeg æres. Og Aron taug.
4. Og Moses lod kalde paa Misael og Elzaphan, Sønner af Usiel, Arons Farbroder, og han sagde til dem: træder nær til, bærer eders Brødre fra Helligdommen hen udenfor Leiren.
5. Og de nærmede sig og bare dem i deres Underkjorteler udenfor Leiren, saaledes som Moses havde sagt.
6. Og Moses sagde til Aron, og til Eleasar og til Ithamar, hans Sønner: I skulle ikke blotte eders Hoveder og ikke sønderrive eders Klæder, at I ikke skulle døe, og han ei skal fortørnes paa hele Menigheden; og hvad eders Brødre angaaer, da skal hele Israels Huus begræde den Brand, hvilken Jehova har foraarsaget.
7. Men I maae ikke gaae ud af Døren paa Forsamlingsteltet, at I ei skulle døe; thi Jehovas Salveolie er over eder. Og de gjorde efter Moses Ord.
8. Og Jehova talede til Aron, idet han sagde:
9. Viin og stærke Drikke skal du og dine Sønner ikke drikke, naar I komme til Forsamlingsteltet, at I ikke skulle døe — det er en evig Bestemmelse for eders Efterkommere,
10. Paa det at I kunne gjøre Forskjel paa Helligt og paa Vanhelligt, og paa det Urene og det Rene,
11. Og paa det I kunne lære Israels Børn alle Bestemmelser, hvilke Jehova har talet til eder ved Moses.
12. Og Moses talede til Aron og til Eleasar og til Ithamar, hans tiloversblevne Søn-

---

Synd, Hebr. 4, 14; 8, 3; 9, 11; og ikke behøver at gjøre Forligelse for sig selv. [22]) *Han steg ned*, nemlig fra Ophøiningen ved Alteret. [24]) Efter at alle Offringer vare forbi, kommer Erklæringen fra Jehova, at den hele Offertjeneste var ham velbehagelig, idet der *udgik Ild fra Jehovas Aasyn* ɔ: fra Skyen, Symbolet paa Jehovas Nærværelse, som fortærede Offrene; allerede i Abrahams Tid skeede denne Erklæring, see 1 Mos. 15, 17, som et foreløbigt Pant paa Guds Velbehag ved det menneskelige Sonemiddel; dette forekommer i det Hele syv Gange i Bibelen, nemlig foruden de tvende nævnte Steder Dom. 6 og 13; 1 Krøn. 21, 26; 2 Krøn. 7, 1; 1 Kong. 18.

Capitel X.

Jehova forherligede sig nyligen i Naaden; strax derpaa i Straffen. Nadab og Abihu bragte *fremmed Ild*, d. e. Ild, som ikke var tagen af Herrens Alter, for Jehovas Aasyn, maaskee af Letsindighed, maaskee i beruset Tilstand, s. V. 9; men just nu, da den nye Cultus indføres, kom det an paa at enhver egenraadig Indgriben straffedes, navnligen paa dem, hvem det Guddommelige især maatte være helligt, smlg. Ap. Gj. Cap. 5. Ikke Mennesker, men Gud gjorde Offeret til et Sonemiddel, men fra Menneskets Side fordres en fuldkommen Hengivenhed. I aandelig Betydning staaer ved Siden af denne Sag Pauli Ord 1 Cor. 13, 3. [1]) *Hvilket han havde forbudet dem*; hebr.: hvilket han ikke havde befalet dem. Forbudet findes ikke udtrykkeligt. [2]) *Og fortærede dem*, d. e. dræbte dem, thi de bleve ikke opbrændte, som man seer af V. 5-6. [6]) Præsterne skulle undertrykke deres Sorg og erkjende, at Gud havde forherliget sig i hvad der var skeet; derfor skulde de ogsaa tilbageholde alle Sorgens Tegn: at *blotte Hovedet*, d. e. afrage Haarene, eller, efter Andres Mening, at tage Hovedprydelsen af; thi naar Gud holdt over sin Helligdom, da angik det ogsaa Præsterne, og Guds Sag var ogsaa deres; *Salveolien* er Livets og Aandens Symbol; den havde i nærværende Tilfælde intet at gjøre med Døden. De senere Bestemmelser om Præstens Sorg, findes Cap. 21; men Folket torde nok begræde den Ulykke, der var skeet. Ved samme Leilighed gives V. 9. nogle Anordninger, som maaskee ere

ner: tager det Madoffer, som er blevet tilovers af Herrens Ildoffer, og æder det usyret ved Alteret; thi det er saare helligt;

13. Og æder det paa et helligt Sted; thi det er din og dine Sønners beskikkede Deel af Jehovas Ildoffer; thi saaledes har jeg faaet Befaling.

14. Men Brystet, som svinges, og Boven, som opløftes, skulle I spise paa et reent Sted, du og dine Sønner og dine Døttre med dig; thi til din og dine Sønners beskikkede Deel ere de givne af Israels Børns Takoffer.

15. Boven, som opløftes, og Brystet, som svinges, skulle de bringe med Fedtet til Ildofferet, for at svinge det for Herrens Aasyn, og det skal være dig, og dine Sønner med dig, til en evig Bestemmelse, som Jehova haver budet.

16. Og Bukken til Syndofferet søgte Moses, og see, den var opbrændt, og han blev vred paa Arons tiloversblevne Sønner Eleasar og Ithamar, og sagde:

17. Hvorfor have I ikke spiist Syndofferet paa et helligt Sted, det er jo dog saare helligt, og det har han givet eder, fordi I bære Forsamlingens Misgjerning, idet I gjøre Forligelse for dem for Jehovas Aasyn.

18. See, ikke er dets Blod bragt indenfor Helligdommen, I skulle jo dog have ædet det paa et helligt Sted, som jeg har befalet.

19. Men Aron talede til Moses: see, idag have de bragt deres Syndoffer og deres Brændoffer nær til Jehovas Aasyn, og mig er noget saadant vederfaret, og jeg skulde spise Syndofferet idag? Mon dette skulde være godt for Jehovas Dine?

20. Da Moses det hørte, da var det godt for hans Dine.

Capitel XI.

Om rene og urene Dyr.

1. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde til dem:

2. Taler til Israels Børn, og siger: disse ere de Dyr, som I maae æde, af alle de tamme, som ere paa Jorden:

3. Alt, som har en deelt Klov og en spaltet Hov heelt igjennem, som tygger Drøv blandt Qvæget, det maa I æde;

---

foranledigede af den indtrufne Begivenhed, eller skulde forebygge noget lignende. [14]) Paa et reent Sted, d. e. som ikke er besmittet ved Lig eller anden Ureenhed, modsat et helligt Sted, herved menes Tabernaklets Forgaard. [16]) Hvad det var for en Buk til Syndoffer, her menes, siges ikke; nogle Fortolkere tænke paa Stammefyrsternes Offer, 4 Mos. 7, 34. I den Forvirring eller Bedrøvelse, der opstod ved Nadabs og Abihus Død, glemte man sandsynligen at adskille de Dele, som skulde brændes af Offeret, fra dem, som skulde spises af Præsten ved Offermaaltidet, hvilke sidste Præsterne havde faaet, fordi de bare Menighedens Misgjerning, d. e. ved at forrette Syndofferet og æde af det, toge de ligesom Synden paa sig. Da Moses, maaskee af Skaansel for Aron, irettesatte hans Sønner for den skeede Overtrædelse, svarer Aron i deres Sted, at han var altfor nedbøiet over det indtrufne Slag, til at han havde kunnet tænke paa noget Maaltid. Og Lovens Aand seirede over dens Bogstav. Moses var tilfreds dermed, V. 20.

Capitel XI.

Allerede i Menneskehedens første Dage findes Forskjellen mellem rene og urene Dyr, see 1 Mos. 7, 2; den der til Grund liggende Tanke var i Israel bleven udviklet, og har givet Anledning til de her omtalte Spiselove, hvis Hovedhensigt var at bevare Hellighedspræget i Folket, s. V. 44; thi vel er det muligt, at diætetiske Hensyn og Omhu for at afsondre Israel fra andre Folk, kom med under Betragtningen ved Forbudet af Nydelsen af visse Dyr; ikke destomindre laae den egentlige Grund dybere. En i Oldtidens Mennesker levende, for os, paa enkelte Untagelser nær, saa godt som tabt Erkjendelse af visse Dyreklassers indvortes Beskaffenhed gjorde, at nogle Dyr ligesom bare en større Ureenhed ved sig og vare Gjenstand for en større Afsky end andre; vi kunne ikke nu, da vi leve langt fjernere fra Dyreverdenen, end tidligere, føle det saa stærkt, eller indsee Grunden til dette i det Enkelte; men vist er det, at den Forbandelse, Synden har bragt i Verden, har foranlediget at den Skabning, som oprindelig var god (1 Mos. 1, 31) og hvoraf intet var at forkaste (1 Tim. 4, 4), nu i mange Tilfælde vækker Modbydelighed hos Mennesket, et Tegn paa, at det har mistet sit i Harmonie bestaaende Herredømme over Naturen. Sandseligen og symbolsk skulde denne Adskillelse mellem rene og urene Dyr fremstilles i Israel ved Spiselovene, indtil denne Forskjel ophæves i Christus, Apost. Gjern. 10, 15; naar Gud atter renser Skabningen, der end mere vil blive udløst, naar dens Fuldendelses Tid kommer, naar Guds Rige har forherliget Alt, Rom 8, 20 flg. Iøvrigt ere de hebr. Udtryk eller Egennavne paa Dyrene ofte dunkle, hvorfor de oversættes paa forskjellig Maade. [3]) De drøvtyggende Dyr have lettere og finere

4. Ikkun følgende iblandt de Dyr, som tygge Drøv og have en deelt Hov, maae I ikke æde: Kamelen, thi vel tygger den Drøv, men har ikke en heel deelt Klov, den er ureen for eder;
5. Og Springmusen, thi den tygger vel Drøv, men har ingen deelt Klov, den er ureen for eder,
6. Og Haren, thi den tygger vel Drøv, men har ingen deelt Klov, den er ureen for eder;
7. Og Svinet, thi det har vel en deelt Klov og en spaltet Hov heelt igjennem, men det tygger ikke Drøv; det er ureent for eder.
8. Af deres Kjød skulle I ikke æde, og ved deres Aadsel skulle I ikke røre; de ere urene for eder.
9. Og følgende maa I æde af alt, hvad der er i Vandet, alt i Vandet og i Havene og i Floderne, hvorpaa der er Svømmefinner og Skjæl, dette maae I æde.
10. Men alt det i Havene og i Floderne, hvorpaa der ikke er Svømmefinner og Skjæl, af alt det, som vrimler i Vandene, det er en Vederstyggelighed for eder;
11. Ja, en Vederstyggelighed skal det være eder, og I skulle ikke æde af deres Kjød, og afskye deres Aadsel,
12. Alt det i Havet, hvorpaa der ikke er Svømmefinner og Skjæl, det skal være eder en Vederstyggelighed.
13. Og følgende skulle I skye blandt Fuglene, de skulle ikke ædes, men være en Vederstyggelighed: Ørnen, Fiskeørnen og Falken,
14. Og Glenten og Skaden med sin Art,
15. Og enhver Ravn med dens Art.
16. Og Strudsen og Uglen, Hornuglen, og Høgen med sin Art,
17. Og Natuglen og Pelikanen og Ibis,
18. Svanen og Dykkeren, Aadsel=Gribben
19. Og Storken, Heiren med sin Art, og Urhønen og Flaggermusen.
20. Alt flyvende Vrimmel, som gaaer paa fire, skal være en Vederstyggelighed for eder;
21. Ikkun dette maa I æde af alt flyvende Vrimmel, som gaaer paa fire, de, som have en Skank over deres Been, til at springe med paa Jorden.
22. Følgende maa I æde af dem: Græshoppen med sin Art: nemlig Saleam med sin Art, og Chargol med sin Art, og Chaggab med sin Art;
23. Men alt flyvende Vrimmel, som ikke har fire Fødder, det er en Vederstyggelighed for eder.
24. Og ved dem ville I blive urene; hver, som rører ved deres Aadsel, skal blive ureen indtil Aften.
25. Og hver, som løfter noget af deres Aadsel, skal vaske sine Klæder, han er ureen indtil Aften.
26. Hvert Dyr, som har en deelt Klov, men ikke har en spaltet Hov, og ikke tygger Drøv, de skulle være urene for eder; hver, som rører ved dem, bliver ureen.
27. Og alt af de fiirføddede Dyr, som gaaer paa sine Poter, er ureent for eder; hver, som rører ved deres Aadsel, han er ureen indtil Aften;
28. Og den, som løfter deres Aadsel, han skal vaske sine Klæder og være ureen indtil Aften; de ere urene for eder.
29. Følgende ere eder urene blandt Vrimmelet, som vrimler paa Jorden: Væselen og Musen og Fiirbeen, med deres Art,
30. Og Pindsvinet og Crocodillen og Salamanderen, og Sneglen og Muldvarpen;
31. De ere urene for eder iblandt alt Vrimmel; hver, som rører ved dem, naar de ere døde, skal være ureen indtil Aften.
32. Og alt, hvorpaa noget af dem falder, naar de ere døde, er ureent, af Trækar, eller Klæder, eller Skind, eller Sæk, ethvert Kar, man laver noget til i, det skal lægges i Vand og være ureent indtil Aften, da er det reent.
33. Og naar noget af dem falder ned i et Leerkar, da bliver alt, som er indeni, ureent, og det selv skulle I bryde itu.
34. Og er der kommet noget Vand deraf paa nogen Spise, som nydes, da bliver den ureen, og enhver Drik, som drikkes af hvert saadant Kar, er ureen.
35. Og alt, som noget af dens Aadsel falder paa, bliver ureent, en Ovn eller Leerkar skal sønderbrydes, de ere urene, og skulle blive urene for eder.
36. Ikkun Kilder og Brønde, Vandsam=

Kjød. [5]) Springmusen; Andre: Kaninen. [10]) De Fisk, som have Svømmefinner og Skjæl, ere de meest udviklede Vanddyr; derfor er der mere Reenhed ved dem, end ved de andre, som danne Overgangen til de urene Kryb. [20]) Alt flyvende Vrimmel; der menes sandsynligviis de bevingede Insecter. [21]) Som have Skank over deres Been, d. e. som har Springbeen, saaledes som de forskjellige, strax med deres hebr. Navne nævnte Slags Græshopper, en almindelig Spise i Orienten for Fattigfolk. [35]) En Ovn, herved menes smaa Gryder eller Kar, som brugtes til at opvarme Værelser, og kunde bæres fra et Sted til et andet. [36]) Ogsaa her læmpede Lovgiveren sig efter den menneskelige Fornødenhed; i et paa Vand saa fattigt Land, som Palæstina, vilde det have været for haardt at forbyde Brugen af alt Vand, hvori et Aadsel var faldet; det samme gjælder

18. Naar der i nogens Krop kommer en Byld paa Huden og den bliver læget,
19. Og der bliver paa det Sted, hvor Bylden var, en hvid Hævelse eller en hvid glindsende Plet, som er rødagtig, og synes af Præsten,
20. Og Præsten seer, at dens Udseende er mere indfalden, end Huden, og Haaret derpaa bliver forvandlet til hvidt, da skal Præsten erklære ham for ureen, det er Spedalskheds Plage, som blomstrer i Bylden.
21. Men dersom Præsten beseer ham, og der ikke er hvidt Haar, og den ikke er mere indfalden, end den anden Hud, og indsvunden, da skal Præsten indelukke ham i syv Dage.
22. Dersom den da udbreder sig videre i Huden, da skal Præsten erklære ham for ureen; det er Plagen.
23. Men dersom den glindsende Plet bliver staaende paa sit Sted, uden at udbrede sig videre, da er det Arret af en Byld, og Præsten skal erklære ham for reen.
24. Eller naar der kommer en brændt Skade paa Huden paa Kroppen, og der paa det friske Kjød af det brændte er en hvid Plet, som er rødagtig eller hvid,
25. Og Præsten beseer ham, og see, Haaret er forvandlet til hvidt i den glindsende Plet, og dens Udseende er dybere, end den anden Hud, da er det Spedalskhed, som har blomstret paa det brændte Sted, og Præsten skal erklære ham for ureen; det er Spedalskheds Plage.
26. Men dersom Præsten beseer ham, og der da paa den glindsende Plet ikke er noget hvidt Haar, og den ikke er dybere, end den anden Hud, og den er svunden, da skal Præsten lukke ham ind i syv Dage;
27. Og Præsten skal syne ham paa den syvende Dag, dersom den da har udbredt sig paa Huden, da skal Præsten erklære ham for ureen, det er Spedalskheds Plage,
28. Men dersom den glindsende Plet bliver staaende og ikke udbreder sig i Huden, og den er svunden ind, da er det en Hævelse paa det brændte Sted, og Præsten skal erklære ham for reen; thi det er et Ar af det Brændte.
29. Dersom en Mand eller Qvinde har en Plage paa Hoved eller paa Skjæg,
30. Og Præsten besigtiger Plagen, og dens Udseende er dybere end den øvrige Hud, og der er tyndt, guult Haar derpaa, da skal Præsten erklære ham for ureen, det er Skurv d. e. Spedalskhed paa Hoved eller Skjæg;
31. Men naar Præsten beseer Plagen af Skurven, og dens Udseende ikke er dybere end Huden, og der ikke er sort Haar derpaa, da skal Præsten indelukke den af Skurv Befængte i syv Dage,
32. Og Præsten skal syne den Befængte den syvende Dag, og naar da Skurven ikke har udbredt sig, og der ikke er guult Haar derpaa, og Udseendet af Skurven ikke er dybere, end Huden,
33. Da skal han rage sig, men ikke afrage Skurven, og Præsten skal indelukke den af Skurv Befængte i syv Dage anden Gang,
34. Og Præsten skal syne den af Skurv Befængte paa den syvende Dag; naar Skurven ikke har udbredt sig i Huden, og dens Udseende ikke er dybere, end Huden, da skal Præsten erklære ham for reen, og han skal vaske sine Klæder og være reen;
35. Men dersom Skurven har udbredt sig i Huden, efter at han er anseet for reen,
36. Og Præsten syner ham, og da Skurven har udbredt sig i Huden, da behøver Præsten ikke at søge efter guult Haar; han er ureen.
37. Men dersom Skurven staaer stille for hans Øine, og sort Haar groer op paa den, da er Skurven lægt, han er reen, og Præsten skal erklære ham reen,
38. Og naar en Mand eller en Qvinde paa Huden af deres Krop faae flere hvide skinnende Pletter,
39. Og Præsten seer det, og der paa deres Krop ere skinnende hvide Pletter, som svinde ind, da er det en Blegn, som blomstrer frem i Huden; han er reen.
40. Og naar en Mand mister sit Haar paa sit Hoved, han er skaldet; dog er han reen.
41. Og dersom det er paa den forreste Side af hans Hoved, at Haarene falde af, da er han fleenskaldet; han er reen;
42. Men er der paa det Skaldede eller paa det Fleenskaldede en hvid, rødagtig Plet, da er det Spedalskhed, som blomstrer frem enten paa det Skaldede eller paa det Fleenskaldede;
43. Og naar Præsten beseer det, og der da er en Hævelse af en hvid, rødagtig Plet paa det Skaldede eller det Fleenskaldede, som Udseendet af Spedalskhed paa Huden af Kroppen,
44. Den Mand er spedalsk, han er ureen, Præsten skal erklære ham for ureen, paa hans Hoved er hans Plage.
45. Og den Spedalske, paa hvem Plagen er, hans Klæder skulle være sønderrevne og hans Hoved skal være blottet, og han skal

er forbi; thi denne Hud falder af og derved er Legemet friskt. Dette er Grunden til Bestem-

tilhylle sit Skjæg, og man skal raabe over ham: ureen, ureen!

46. Den hele Tid, i hvilken Plagen er paa ham, skal han være aldeles ureen, for sig selv skal han boe, udenfor Leiren skal hans Bolig være.

47. Og naar der paa en Klædning er Spedalskheds Plet, enten paa Klædning af Uld, eller paa Klædning af Linned,

48. Enten paa Rendningen eller paa Isletten af Linned eller Uld, eller paa Skind eller paa hvilketsomhelst, som er forfærdiget af Skind,

49. Og naar Pletten er grønagtig eller rød paa Klædningen eller paa Skindet eller paa Rendningen eller Isletten eller paa hvilketsomhelst Tøi af Skind, da er dette Spedalskheds Plet, og det skal besees af Præsten.

50. Og naar Præsten beseer Pletten, da skal han indelukke det Befængte i syv Dage.

51. Og naar han seer Pletten paa den syvende Dag, at Pletten har udbredt sig paa Klædningen eller paa Rendningen eller paa Isletten eller paa Skindet, paa alt, hvortil Skindet er brugt til nogen Gjerning, saa er det om sig ædende Spedalskhed; det er ureent;

52. Og man skal opbrænde Klædningen eller Rendingen eller Isletten paa Uld eller Linned eller alt Tøi af Skind, hvorpaa Pletten er, thi det er om sig ædende Spedalskhed; det skal opbrændes i Ilden.

53. Men naar Præsten seer, at Pletten ikke har udbredt sig paa Klædningen eller paa Rendningen eller paa Isletten eller paa hvilketsomhelst Tøi af Skind,

54. Da skal Præsten befale, at de skulle vaske det, paa hvilket Pletten er, og indeslutte det anden Gang i syv Dage;

55. Og naar Præsten seer det, efterat Plagen er vasket og Pletten ikke har forandret sit Udseende, om endog Pletten ikke har udbredt sig videre, da er det ureent; du skal brænde det i Ilden; det er noget, som æder sig ind enten paa den forreste eller den bageste Side deraf.

56. Men dersom Præsten seer det, og Pletten er svunden efterat den er vasket, da skal man rive det af Klædet eller af Skindet eller af Rendningen eller af Isletten.

57. Men sees det endnu paa Klædet eller paa Rendningen eller paa Isletten eller paa hvilketsomhelst Tøi af Skind, da er det endnu blomstrende; du skal opbrænde det, paa hvilket Plagen er.

58. Og Klædningen eller Rendningen eller hvilketsomhelst Tøi af Skind, som du vasker, naar da Pletten gaaer deraf, skal vaskes anden Gang, da er det reent.

59. Dette er Loven om Spedalskhed paa Klæder af Uld eller Linned eller Rendningen eller Islet eller hvilketsomhelst Tøi af Skind, med Hensyn til at erklære det for reent eller for ureent.

Capitel XIV.

Spedalskheds Renselse paa Mennesker og Huse.

1. Og Herren talede til Moses, idet han sagde:

2. Dette skal være Loven for Spedalskhed: paa den Dag, da han renses, da skal han bringes til Præsten;

3. Og Præsten skal gaae udenfor Leiren og naar han seer, at den Spedalske er læget for Spedalskhedens Plage,

4. Da skal Præsten byde, og for den, som renser sig, skal En tage tvende levende rene Smaafugle og Cedertræ og Carmosinrødt og Isop,

5. Og Præsten skal byde, og man skal slagte

---

melsen. [45]) Sønderrevne Klæder, blottet Hoved og tilhyllet Skjæg ere Tegn paa Sorg, s. 2 Mos. 16, 6; Ezech. 24, 17; dette viser fra hvad Side Lovgiveren betragter Sygdommen; den Angrebne er som død for Herrens Menighed, maa udelukkes fra den, hvilket overholdes med største Strænghed, see 4 Mos. 12, 14; 2 Kong. 15, 5; 2 Krønik. 26, 18. [47]) Om Spedalskheden paa Klæder veed man for nærværende Tid intet vist; man har troet, at den kom af Ulden af saadanne Faar, der vare døde af en Sygdom, thi der omtales intetsteds, at Smitten kom fra Legemet. Maaskee var det en dengang stedfindende theokratisk Straf eller Plage, der senere ikke forekommer mere.

Capitel XIV.

Den Spedalskes Renselse bærer det samme Præg; den deler sig i tvende Dele, den egentlige Renselse eller den Befængtes Indførelse og Optagelse i Guds Menighed (1-9) og den for ham foranstaltede Offring (V. 10-12) eller Forsoning med Gud; begge Dele have meget tilfælleds med andre Renselser og Offringer, men ere desuden ledsagede af særegne betegnende Ceremonier, hvorved Syndserkjendelsen skulde blive mere levende. [3]) Udenfor Leiren maatte Præsten gaae, thi den Befængte hørte endnu ei med til Guds Menighed. [4]) Smaafugle, Andre:

den ene rene lille Fugl over et Leerkar med rindende Vand i,

6. Og hvad den levende Fugl angaaer, da skal han tage den med Cedertræet og det Carmosinrøde og Isoppen og dyppe det og den levende Fugl i den slagtede Fugls Blod over det rindende Vand;

7. Og han skal stænke syv Gange over den, som skal renses af Spedalskheden, og erklære ham for reen og slippe den levende Fugl løs over Marken.

8. Og den, som skal renses, skal toe sine Klæder og rage alt sit Haar og vaske sig i Vand, og han skal være reen, og siden skal han komme til Leiren, dog skal han boe udenfor sit Telt i syv Dage.

9. Og det skal skee paa den syvende Dag, da skal han afrage alt sit Haar af sit Hoved og sit Skjæg og sine Øienbryn, alt sit Haar skal han afrage og toe sine Klæder og vaske sin Krop i Vand, saa er han reen.

10. Og paa den ottende Dag skal han tage to lydeløse Vædderlam, et lydeløst aargammelt Gimmerlam og tre Tiendeparter Meel blandet med Olie og en Log Olie til Madoffer;

11. Og Præsten, som renser, skal stille den Mand, som skal renses, og hine Ting for Jehovas Aasyn ved Døren til Forsamlingsteltet,

12. Og Præsten skal tage det ene Vædderlam og lade det komme nær til som et Skyldoffer, og en Log Olie, og svinge det for Jehovas Aasyn,

13. Og han skal slagte Vædderlammet paa det Sted, hvor man slagter Syndofferet og Brændofferet, paa et helligt Sted, thi som Syndofferet er og Skyldofferet, det hører Præsten til, det er en saare hellig Ting.

14. Og Præsten skal tage af Skyldofferets Blod, og Præsten skal komme det paa den høire Øreflip af den, som skal renses, og paa hans høire Tommelfinger og paa hans høire Tommeltaa.

15. Og Præsten skal tage af den Log Olie og øse i Præstens venstre Haand;

16. Og Præsten skal dyppe sin høire Finger i Olien, som er i hans venstre Haand, og stænke af Olien med sin Finger syv Gange for Jehovas Aasyn.

17. Og af den øvrige Deel af Olien, som er i hans Haand, skal Præsten komme paa den høire Øreflip af den, som skal renses, og paa hans høire Tommelfinger og paa hans høire Tommeltaa over Skyldofferets Blod.

18. Men det, som er bleven tilovers af Olien, som er i Præstens Haand, skal han komme paa dens Hoved, som skal renses, og Præsten skal gjøre en Forligelse for ham for Jehovas Aasyn;

19. Og Præsten skal tilberede Syndofferet og gjøre en Forligelse over den, som skal renses, for hans Ureenhed, og derefter skal han slagte Brændofferet.

20. Og Præsten skal offre Brændofferet og Madofferet paa Alteret og Præsten skal gjøre en Forligelse for ham; saa skal han være reen.

21. Men er han fattig og hans Haand ikke kan strække saavidt, da skal han tage et Lam til Skyldoffer, hvilket skal svinges, til at gjøre en Forligelse for ham, og en Tiendepart Meel, blandet med Olie, til Madoffer og en Log Olie,

22. Og to Turtelduer eller to Dueunger, hvilket hans Formue strækker til, og een skal være til Syndoffer og een til Brændoffer;

23. Og han skal bringe dem paa den ottende Dag for sin Renselse til Præsten til Forsamlingsteltets Dør for Jehovas Aasyn.

24. Og Præsten skal tage Skyldofferlammet og den Log Olie, og Præsten skal svinge dem for Jehovas Aasyn.

25. Og han skal slagte Skyldofferlammet og Præsten skal tage af Skyldofferets Blod og komme det paa dens høire Øreflip, som skal renses, og paa hans høire Tommelfinger og paa hans høire Tommeltaa.

26. Og Præsten skal øse af Olien i sin venstre Haand,

27. Og han skal stænke med sin høire Finger af Olien som er i hans venstre Haand, syv Gange for Jehovas Aasyn.

28. Og Præsten skal komme af Olien, som er i hans Haand, paa dens høire Øreflip, som skal renses, og paa hans Tommelfinger og paa hans Tommeltaa paa det Sted, hvor Skyldofferets Blod er.

Spurve; [6]) Alle Ceremonier sigte til det Liv, der skal gjengives den for Menigheden Døde; Cedertræ, det kraftigste Træ, Carmosinrød Uld, brugt ved Helligdommen, Isop, et Sonetredskab, see 2. Mos. 12, 22; den slagtede Fugl udøser med sit Blod Ureenheden, det rindende Vand renser den; [7]) den levende Fugl bærer Sygdommen langt bort, 3 Mos. 16, 10 og 21; alt skeer syv Gange; thi Syv er Pagtens Tal, 1 Mos. 7, 2; 2. Kong. 5, 10. [10]) Naar Renselsen er forbi, da kommer den nødvendige Forligelse med Gud, hvis Slag den Befængte har baaret. Tre Tiendeparter, nemlig af en Epha, see 2 Mos. 29, 40. [14]) Ceremonien er som ved Præsternes Indvielse Cap. 8, 24; thi den Rensede indføres i Herrens Præstefolk. —

29. Men det, som er bleven tilovers af Olien, som er i Præstens Haand, skal han komme paa dens Hoved, som renses, for at gjøre en Forligelse for ham for Jehova.
30. Og han skal tilberede den ene af Turtelduerne eller af Dueungerne, af dem, hans Formue strækker til,
31. Af dem, som hans Formue strækker til, skal han tilberede den ene til Syndoffer og den anden til Brændoffer tilligemed Madofferet, og Præsten skal gjøre en Forligelse over den, som skal renses, for Jehovas Aasyn.
32. Dette er Loven for den, paa hvem Spedalskheds Plage er, naar hans Formue ikke strækker til i hans Renselse.
33. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:
34. Naar I ere komne til Canaans Land, som jeg har givet eder til Eiendom, og jeg da lader Spedalskheds Plage komme i et Huus i eders Eiendoms Land,
35. Da skal den, hvem Huset tilhører, komme og forkynde Præsten det og sige: mig forekommer det, at der er ligesom Spedalskheds Plage i Huset;
36. Saa skal Præsten byde, at de skulle gjøre Huset ryddeligt førend Præsten kommer at besee Plagen, paa det ikke alt skal blive ureent, som er i Huset, og derefter skal Præsten komme at syne Huset.
37. Og naar Præsten syner Plagen, og der paa Væggen af Huset ere grønagtige eller rødagtige Fordybninger, og deres Udseende er dybere end Væggen,
38. Da skal Præsten gaae ud af Huset til Døren paa Huset og holde Døren lukket i syv Dage;
39. Og Præsten skal komme igjen paa den syvende Dag, og naar han da seer, at Plagen har udbredt sig videre paa Væggen af Huset,
40. Da skal Præsten byde, og de skulle brække de Stene ud, paa hvilken Plagen er, og kaste dem udenfor Byen paa et ureent Sted.
41. Og Huset indeni skal han lade skrabe rundt om, og de skulle hælde Støvet, hvilket de have afskrabet, udenfor Byen paa et ureent Sted;
42. Og de skulle tage andre Stene og sætte dem ind istedetfor Stenene og tage andet Leer og overstryge Huset med.
43. Men dersom Plagen kommer igjen og blomstrer inden i Huset, efter at man har brudt Stenene ud og efterat man har skrabet Huset og efterat man har overstrøget det,
44. Naar da Præsten kommer og syner det, og Plagen har udbredt sig videre i Huset, da er det om sig ædende Spedalskhed i Huset; det er ureent,
45. Da skal man nedbryde Huset og dets Stene og dets Tømmer og alt, hvad der er klinet paa Huset, og føre det udenfor Byen paa et ureent Sted.
46. Og hvo, som kommer i Huset i alle de Dage, i hvilke man har lukket det, skal være ureen indtil Aften;
47. Og hvo som ligger i Huset, skal toe sine Klæder, og den, som spiser i Huset, skal toe sine Klæder.
48. Men dersom Præsten kommer og seer, at Plagen ikke har udbredt sig i Huset, efter at det blev overstrøgen, da skal Præsten erklære Huset for reent; da er Plagen læget.
49. Og for at udsone Huset skal han tage tvende Smaafugle og Cedertræ og carmosinrødt Tøi og Isop,
50. Og slagte den ene lille Fugl over et Leerkar med rindende Vand i,
51. Og han skal tage Cedertræet og Isoppen og det carmosinrøde Tøi og den lille Fugl, og dyppe den i den slagtede Fugls Blod og i det friske Vand, og stænke paa Huset syv Gange.
52. Og han skal udsone Huset med Fuglens Blod og med det friske Vand og med den levende Fugl og med Cedertræet og med Isopen og med det carmosinrøde Tøi,
53. Og slippe den levende Fugl løs udenfor Staden hen over Marken; og naar han har gjort Forligelse for Huset, da er det reent.
54. Dette er Loven for allehaande Spedalskheds Plage og for Skurv,
55. Og for Spedalskhed paa Klæder og paa Huse,
56. Og for Hævelse og for Skab og for glindsende Plet,
57. Paa det man kan lære, paa hvad Dag Noget er ureent og paa hvad Dag det er reent, dette er Loven for Spedalskhed.

---

[43]) Spedalskhed i et Huus er rimeligviis det Salpeter, som kommer frem paa fugtige Mure, hvilket især i Ægypten æder om sig og gjør, at alt raadner, som kommer i Nærheden deraf; at dette havde en symbolsk Betydning, er isinefaldende; thi alle Israels Omgivelser skulde være hellige; derfor bruge de ogsaa et Soneoffer.

Capitel XV.

Om Flod og anden Ureenhed.

1. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:
2. Taler til Israels Børn og siger til dem: hvilkensomhelst Mand, der har Sædflod paa sin Krop, han er ureen i sin Flod;
3. Derved er han ureen i sin Flod, naar hans Krop udgyder sin Flod eller hans Krop bliver tilstoppet for Flodden, da er han ureen.
4. Hvert Leie, paa hvilket den, der har Flod, ligger, skal være ureent, og alt det Tøi, paa hvilket han sidder, skal være ureent.
5. Og hver, som rører ved hans Leie, skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften.
6. Og hvo som sætter sig paa det Tøi, paa hvilket den har siddet, som har Flod, han skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften.
7. Og hvo som rører ved dens Krop, som har Flod, skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften.
8. Og naar den, som har Flod, spytter paa En, som er reen, da skal denne toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften.
9. Og hver Saddel, som den Befængte rider paa, skal være ureen;
10. Og enhver, som rører ved noget af det, som han har havt under sig, skal være ureen indtil Aften, og hver, som bærer disse Ting, skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften.
11. Og hver, som den Befængte rører ved, naar han ikke har skyllet sine Hænder i Vand, skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften.
12. Og det Leerkar, ved hvilket den Befængte rører, skal brydes itu, og alt Trækar skal udskylles i Vand.
13. Og naar den Befængte bliver reen af sin Flod, da skal han tælle sig syv Dage til sin Renselse og toe sine Klæder og vaske sin Krop i hedt Vand; da skal han være reen.
14. Og paa den ottende Dag skal han tage sig to Turtelduer eller to Dueunger og komme for Jehovas Aasyn til Døren af Forsamlingsteltet og give dem til Præsten;
15. Og Præsten skal tilberede dem, een til Syndoffer og een til Brændoffer, og Præsten skal gjøre Forligelse over ham for Jehovas Aasyn for hans Flod.
16. Og naar der fra en Mand udgaaer Sædflod, da skal han vaske hele sin Krop i Vand og være ureen indtil Aften;
17. Og alt det Klæde og alt det Skind, paa hvilket der er kommen Sædflod, det skal toes i Vand og være ureent indtil Aften.
18. Og naar en Qvinde har Samleie med en Mand, da skulle de vaske sig i Vand og være urene indtil Aftenen.
19. Og naar en Qvinde har Blodflod, saa at Blod af hendes Flod er paa hendes Krop, da skal hun være affondret i syv Dage, og hver, som rører ved hende, skal være ureen indtil Aftenen.
20. Og alt det, hun ligger paa, medens hun er affondret, skal være ureent, og alt det, paa hvilket hun sidder, skal være ureent;
21. Og enhver, som rører ved hendes Leie, skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aftenen.
22. Og hver den, som rører ved noget Tøi, hvorpaa hun har siddet, skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aftenen.
23. Og dersom det har været paa hendes Leie eller paa noget Tøi, som hun har siddet paa, naar da nogen rører derved, skal han være ureen indtil Aftenen.
24. Og dersom en Mand ligger hos hende, og noget af hendes Ureenhed kommer paa ham, da skal han være ureen i syv Dage, og alt hans Leie, paa hvilket han ligger, skal være ureent.
25. Og naar en Qvinde haver Blodflod i mange Dage udenfor hendes sædvanlige Tid, eller det flyder over den sædvanlige Tid, da skal hun alle Dage være ureen, ligesom det var hendes sædvanlige Tid; hun er ureen.
26. Hvert Leie, hvorpaa hun ligger, alle de Dage, hun haver sin Flod, skal være for hende som var det hendes sædvanlige Tid, og hvert Tøi, hvorpaa hun sidder, skal være ureent som hendes sædvanlige Ureenhed.
27. Og hver, som rører ved disse Ting, skal være ureen, og han skal toe sine Klæder

---

Capitel XV.

Nu følge adskillige andre Ureenheder, navnligen af Kjønsdelene, hvilke Ureenheder ogsaa i deres inderste Grund ere udsprungne af Syndighedens Magt over Mennesket; derfor finder baade Renselse og Offring Sted. Thi den ydre Reenhed skulde ogsaa her henpege paa den indre, for at en hellig Tugt skulde beherske alle endog naturlige og tilladelige Forhold og bevare Mennesket paa Ærbarhedens Linie. [19]) Blodflod, d. e. den maanedlige Svaghed.

og bade sig i Vand og være ureen indtil Aftenen.

28. Men dersom hun bliver reen af sin Flod, da skal hun tælle sig syv Dage og derefter skal hun være reen.

29. Og paa den ottende Dag skal hun tage sig tvende Turtelduer eller tvende Dueunger og bringe dem til Præsten til Døren af Forsamlingsteltet,

30. Og Præsten skal tilberede den ene til et Syndoffer og den anden til et Brændoffer, og Præsten skal gjøre en Forsoning over hende for Jehovas Aasyn for hendes Ureenheds Flod.

31. Og I skulle lade Israels Børn afsondre sig fra deres Ureenhed, at de ikke skulle døe i deres Ureenhed, idet de gjøre min Bolig ureen, som er midt iblandt dem.

32. Dette er Loven om den, der har Flod, og om den, som Sæd gaaer fra, til at gjøre ham ureen,

33. Og om den, som lider af den sædvanlige Svaghed og som har Flod, enten Mand eller Qvinde eller den Mand, som ligger hos den Urene.

Capitel XVI.

Om den aarlige Forsoningsfest.

1. Og Jehova talede til Moses efter at de to Arons Sønner vare døde, da de vare traadte nær ind for Jehovas Aasyn og vare døde;

2. Og Jehova sagde til Moses: Tal til Aron din Broder, at han ikke paa enhver Tid maa træde ind i Helligdommen indenfor Forhænget ligefor Laaget, som er over Arken, at han ei skal døe, thi i Skyen vil jeg aabenbare mig over Laaget.

3. Med dette skal Aron komme til Helligdommen: med en Studekalv til Syndoffer og en Vædder til Brændoffer;

4. Den hellige linnede Livkjortel skal han iføre sig, og linnede Beenklæder skulle være paa hans Krop, og med et linned Belte skal han omgjorde sig og en linned Hue skal han binde om sig; disse ere de hellige Klæder, og han skal vaske sin Krop i Vand og iføre sig dem.

5. Og af Israels Børns Menighed skal han tage tvende Gedebukke til Syndoffer og en Vædder til Brændoffer,

6. Og Aron skal lade Syndofferets Stud, som er for ham selv, komme nær til, og gjøre en Forligelse for sig og for sit Huus.

7. Derpaa skal han tage de tvende Bukke og stille dem for Jehovas Aasyn ved Døren af Forsamlingsteltet,

8. Og Aron skal kaste Lod over de tvende Bukke, eet Lod for Jehova og eet Lod for Asasel;

9. Og Aron skal lade den Buk, paa hvil-

Capitel XVI.

Middelpunctet for alle Offringer og Renselser danner det aarlige Forsoningsoffer, der skeede paa Forsoningsfesten 3 Mos. 23, 27, en for Israel gandske eiendommelig Indstiftelse, hvorved hele Folket aflagde den store Bekjendelse om sin Ureenhed og sit Affald fra Gud, der trængte til en almindelig Forligelse. Denne Offring fuldbyrdedes af Ypperstepræsten, som den, i hvem Folkets Idee blev repræsenteret, med stor Høitidelighed, men og tillige med stor Ydmyghed, idet han først maatte udsone sig og sin Stand og derpaa Folket, hvis Synd paa den Dag skulde borttages, og som derfor maatte ydmyge sig for sin Gud. Aarlig maatte denne alvorsfulde Handling gjentages, fordi det syndige Menneske ikke formaaer at gjøre Forligelse uden paa en symbolsk Maade, men denne fornelle ydre Act var saaledes et Forbillede og Forjettelse om en kommende syndefri Ypperstepræst, der eengang gaaende ind i det Allerhelligste har bragt en virkelig, eviggjældendende Forsoning, der ei behøver at gjentages. [2]) Ikke paa enhver Tid, men kun eengang om Aaret, V. 34. I Helligdommen indenfor Forhænget ɔ: det Allerhelligste, over Laaget, som er over Arken, d. e. Naadestolen, hvorved Cherubberne vare, og ovenover den Sky, der fremstiller Herrens synlige Aabenbarelse; [4]) han skulde træde ind ikke i sin prægtige Dragt, men i linnede Klæder, den Bodfærdiges og Ydmyges Dragt, tillige en Hentydning til hans Persons Reenhed. [8]) Asasel, om hvilket Ord der hersker forskjellige Meninger, betyder sandsynligviis den Bortfjernede, og derved maa vel tænkes paa Djævelen, til hvem man paa en symbolsk Maade sendte de Synder tilbage, hvis Ophav han var i Menneskeheden, at de skulde bæres saa langt bort som mueligt; thi de onde Aander tænkes især at leve paa afsides øde og vilde Steder som Symbolet for den af Gud forladte Skabning, Matth. 12, 43; Es. 13, 21; 3 Mos. 17, 7. At der i det gamle Testamente ikkun sjeldent forekommer Tale om de onde Aander, var vist for at forebygge, at det til Afguderi saa tilbøielige israelitiske Folk ei, lig andre hedenske Nationer, skulde falde paa at dyrke eller ville forsone de onde Aander; endnu hører der en dyb Erkiendelse af Syndens Væsen og Forløsningens Hemmelighed til, for at forstaae det af de onde Aanders Forhold, som Skriften paa forskjellige

ken Loddet opkom for Jehova, komme nær til, og brænde den til et Syndoffer;

10. Men den Buk, som Loddet opkom for til Asasel, skal stilles levende for Jehovas Aasyn for at gjøre Forligelse over den, at den skal sendes bort til Asasel i Ørken.

11. Og Aron skal lade Syndofferets Stud, som er hans egen, komme nær til, og gjøre en Forligelse for sig og for sit Huus og slagte Syndofferets Stud, som er hans egen.

12. Og han skal tage et Ildkar fuldt af Gløder af Ild fra Alteret for Jehovas Aasyn og en Haandfuld vellugtende, stødt Røgelse og bringe det indenfor Forhænget,

13. Og komme Røgelsen paa Ilden for Herrens Aasyn, og Skyen af Røgelsen skal skjule Laaget, som er over Vidnesbyrdet, at han ikke skal døe.

14. Og han skal tage af Studens Blod og stænke med sin Finger imod Laaget mod Østen, og foran Laaget skal han stænke syv Gange af Blodet med sin Finger.

15. Derpaa skal han slagte Syndofferets Buk, som er for Folket, og bringe Blodet indenfor Forhænget, og gjøre med dens Blod ligesom han gjorde ved Studens Blod, og stænke det over Laaget og foran Laaget.

16. Og han skal gjøre en Forligelse over Helligdommen formedelst al Israels Børns Ureenhed og deres Forseelser, formedelst alle deres Synder; og saaledes skal han gjøre ved Forsamlingsteltet, som boer med dem midt i deres Ureenhed.

17. Intet Menneske skal være i Forsamlingsteltet, naar han kommer at gjøre Forligelse i Helligdommen, indtil han gaaer ud, og han skal gjøre Forligelse for sig og for sit Huus og for hele Israels Menighed,

18. Derpaa skal han gaae ud til Alteret, som er for Jehovas Aasyn og gjøre Forligelse over det og tage af Studens Blod og af Bukkenes Blod og komme det paa Alterets Horn rundt omkring;

19. Og han skal stænke over det af Blodet med sin Finger syv Gange, og han skal rense det og hellige det af Israels Børns Ureenhed.

20. Og naar han er bleven færdig med at gjøre en Forligelse for Helligdommen og Forsamlingsteltet og Alteret, da skal han lade den levende Buk komme nær til,

21. Og Aron skal lægge begge sine Hænder paa den levende Buks Hoved, og over den bekjende alle Israels Børns Misgjerninger og al deres Forseelse i alle deres Synder, og han skal lægge dem paa Bukkens Hoved og ved en dertil bestilt Mand sende den bort i Ørken.

22. Og Bukken skal bære alle deres Misgjerninger paa sig til et øde Land; saa skal han slippe Bukken løs i Ørken.

23. Derpaa skal Aron gaae ind i Forsamlingsteltet og drage sine linnede Klæder af, hvilke han iførte sig, da han gik ind i Helligdommen, og lægge dem der.

24. Og han skal vaske sin Krop med Vand paa et helligt Sted og tage sine Klæder paa sig og gaae ud og gjøre Brændoffer for sig og Brændoffer for Folket og gjøre Forligelse for sig og for Folket.

25. Og Fedtet af Syndofferet skal han antænde paa Alteret.

26. Men den, som har sluppet Bukken løs til Asasel, skal toe sine Klæder og vaske sin Krop i Vand, og derefter maa han gaae ind til Leiren.

27. Og Syndofferets Stud og Syndofferets Buk, hvis Blod man har bragt ind i Helligdommen for at gjøre Forligelse, skal man bringe udenfor Leiren, og de skulle opbrænde deres Skind og deres Kjød og deres Møg i Ilden.

28. Og den, som opbrænder dem, skal toe sine Klæder og vaske sin Krop i Vand, og derefter maa han gaae ind til Leiren.

29. Og det skal være eder en evig Skik, i den syvende Maaned, paa den tiende Dag i Maaneden skulle I ydmyge eders Sjæle og

---

Steder meddeler. Smlgn. Anmrk. til 1 Mos. 3. [13]) Røgelsen er Bønnens Symbol; ikkun den ydmyge Bøn vinder den Naade, der tilhyller Lovens Straf. [16]) Forsamlingsteltet, hvor Gud samles med sine Udkaarne, boer midt iblandt det urene Folk og maa derfor udsones, [20]) Naar Udsoningen er skeet, da lader Ypperstepræsten den levende Buk komme nær til Jehova, det sædvanlige Offerudtryk, som viser, at her ikke tænkes paa nogen Offring til den onde Aand, men paa et symbolsk Sonemiddel. [21]) En dertil bestilt Mand, Andre: en Mand, som er forhaanden, tilfældigviis tilstede: et øde Land, hebr. afskaaret Land. [24]) Naar Forsoningen er fuldbyrdet, staaer Ypperstepræsten atter i sit høie Forhold til Gud; derfor tør han nu tage sine sædvanlige Klæder paa. [29]) For at tilkjendegive, hvor dybt Folket følte Syndens Magt i sig og Forsoningens Nødvendighed, saa paabødes der, at de skulde ydmyge deres Sjæle, hvorved forstaaes den hele Legemets Spægelse og Sorgens Tegn, som tilkjendegav Bodfærdighed; hertil hører fornemmelig Faste, en fortrinlig Erklæring fra Menighedens Side, at den ei var værdig til at nyde Guds Gaver, og et ypperligt Middel til

ikke gjøre nogen Gjerning, hverken den Indfødte eller den Fremmede, der er hos eder;
30. Thi paa denne Dag skal man gjøre Forligelse for eder til at rense eder; af alle eders Synder skulle I vorde rene for Herrens Aasyn.
31. En høihellig Sabbat skal det være eder, og I skulle ydmyge eders Sjæle; det er en evig Bestemmelse.
32. Og Præsten, hvem man salver, og hvem man indvier til at gjøre Præsteembedet for sin Fader, skal iføre sig de linnede Klæder, Hellighedens Klæder,
33. Og han skal udsone den hellige Helligdom og Forsamlingsteltet, og Alteret skal han udsone, og for Præsterne og for hele Menigheden skal han gjøre Forligelse.
34. Og det skal være eder til en evig Bestemmelse een Gang om Aaret at gjøre en Forligelse for Israels Børn for alle deres Synder. Og han gjorde som Jehova havde befalet Moses.

Capitel XVII.

Forbud imod Offer udenfor Helligdommen og imod Blodspisen.

1. Og Jehova talede til Moses og sagde:
2. Tal til Aron og til hans Sønner og til alle Israels Børn og sig dem: Dette er det Ord, som Jehova har befalet og sagt:
3. Hver Mand, som slagter en Stud eller et Lam eller en Ged i Leiren eller ogsaa udenfor Leiren,
4. Og ikke fører dem frem til Forsamlingsteltet, for at lade Gaven komme nær til Jehova foran Jehovas Tabernakel, ham skal Blodskyld tilregnes; han har udøst Blod; og den Mand skal udryddes af sit Folks Midte;
5. Paa det at Israels Børn skulle fremføre deres Offere, hvilke de ville slagte paa fri Mark, for at de kunne frembringe dem for Jehova ved Døren til Forsamlingsteltet til Præsten, og de skulle slagte dem til Takoffere til Jehova;
6. Og Præsten skal stænke Blodet over Jehovas Alter ved Døren til Forsamlingsteltet og antænde Fedtet til en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
7. Og de maae ikke mere offre deres Offer til Skovtroldene, efter hvilke de begik Hoer; det skal være en evig Skik for dem blandt deres Efterkommere.
8. Og du skal sige til dem: hvilkensomhelst af Israels Huus eller af den Fremmede, som lever iblandt eder, som offrer Brændoffer eller Slagtoffer,
9. Og ikke bringer det til Forsamlingsteltet, for at berede det for Jehova, den Mand skal udryddes af sit Folk.
10. Og dersom nogen Mand af Israels Huus eller af den Fremmede, som lever iblandt dem, æder noget Blod, da skal jeg sætte mit Aasyn imod den Person, som æder Blodet, og udrydde ham af hans Folks Midte.
11. Thi Kjødets Liv er i Blodet, og jeg har givet eder det paa Alteret, for at udsone eders Sjæle; thi Blodet er det, hvorved der gjøres Forligelse for Sjælen.
12. Derfor har jeg sagt til Israels Børn: Ingen Person iblandt eder tør spise Blod, men ei heller den Fremmede, som er blandt eder, tør spise Blod;
13. Og naar en af Israels Børn eller af den Fremmede, som er blandt eder, op-

---

at ave den sandselige Tilbøielighed til det Helliges Tjeneste. [32]) Præsten, hvem man salver, see 2 Mos. 29, 7.

Capitel XVII.

[3]) For at forebygge Afguderi befaledes der, at al Slagtning til Offer skulde skee ved Tabernaklet, som Nationalhelligdommen og Folkets Foreningspunct, i Modsætning til Hedenskabet, hvor hvert Sted havde sine Guder og sine Offringer; Overtrædelsen af dette Forbud ledede ogsaa i Israel stedse til Afguderi. At der ikkun menes Slagtning til Offer, sees af Udtrykket [4]) Gave; Slagtning til andet Brug var tilladt udenfor Helligdommen, 5 Mos. 12, 15. Det er forhen bemærket, at i Folkets senere adspredte og løsrevne Tilstand ved enkelte Leiligheder en Undtagelse fandt Sted, see Dom. 6, 26; 1 Sam. 7, 9; 9, 13 osv.: thi ved særskilte guddommelige Aabenbarelser eller hvor Propheterne forrettede Offringen, var Stedet helliget derved, ligesom der heller ingen Fare for Affald fra Jehova var at befrygte. [5]) Hvilke de ville slagte, Andre: hvilke de pleie at slagte. Takoffer nævnes maaskee for Offere i Almindelighed, maaskee og fordi der var forbundet Offermaaltid med dem. [7]) Skovtroldene, hebr. Bukkene; thi man dyrkede blandt andre Dyr især i den nær ved Gosen liggende Deel af Ægypten Gedebukke, og det med afskyelige Ceremonier; derved dannede sig Forestillingen om Skovmennesker, halv Mennesker, halv Bukke; hvor tilbøielige Israeliterne vare til den Slags Afguderi, sees af Amos 5, 25; 26; Jes. 13, 21. De begik Hoer, see 2 Mos. 34, 16 Anmk. [10]) Om Forbudet mod Blodspisen see 1 Mos. 9, 4 Anmk.; her forbindes med den

jager et levende Vildt eller Fugl, som tør spises, da skal han udgyde Blodet og bedække det med Støv;

14. Thi hvad alt Kjøds Sjæl angaaer, da er dets Blod som dets Sjæl, og jeg har sagt til Israels Børn: I maae ikke spise Blodet af nogetsomhelst Kjød, thi alt Kjøds Sjæl er i dets Blod: enhver, der æder det, skal udryddes.

15. Og enhver Person, det være Indfødt eller Fremmed, som æder Aadsel eller det Sønderrevne, han skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være ureen indtil Aften; da skal han være reen.

16. Men hvis han ikke toer og ikke vasker sin Krop, da skal han bære sin Misgjerning.

Capitel XVIII.

Forbud imod Nærbeslægtedes Ægteskab og legemlig Omgang.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tal til Israels Børn og sig til dem: jeg er Jehova eders Gud;

3. I skulle ikke gjøre efter Landet Ægyptens Gjerning, i hvilket I have boet, ei heller efter Canaans Lands Gjerning, hvorhen jeg vil føre eder; efter deres Skikke skulle I ikke vandre;

4. Men min Ret skulle I gjøre og mine Bestemmelser skulle I holde, at I kunne vandre i dem; jeg er Jehova eders Gud.

5. Og I skulle bevare mine Bestemmelser og min Ret, hvilke et Menneske skal gjøre, at han maa leve ved dem; jeg er Jehova.

6. Ingen maa nærme sig til sine kjødelige Paarørende, at blotte deres Blusel; jeg er Jehova.

7. Din Faders Blusel og din Moders Blusel skal du ikke blotte; (hun er din Moder) du skal ikke blotte hendes Blusel.

8. Din Faders Hustrues Blusel skal du ikke blotte, hun er din Faders Blusel;

9. Din Søsters Blusel, din Faders eller din Moders Datters, hvad enten hun er født i Huset eller født udenfor, deres Blusel skal du ikke blotte;

10. Din Sønnedatters eller din Datterdatters Blusel skal du ikke blotte; thi det er din Blusel.

11. Den, som er en Datter af din Faders Hustru, født af din Fader, det er din Søster; hendes Blusel skal du ikke blotte.

12. Din Faders Søsters Blusel skal du ikke blotte; hun er din Faders kjødelige Paarørende.

13. Din Moders Søsters Blusel skal du ikke blotte, hun er din Moders kjødelige Paarørende.

14. Din Farbroders Blusel skal du ikke blotte, og til hans Hustru skal du ikke komme nær: thi hun er din Faster.

15. Din Svigerdatters Blusel skal du ikke blotte; hun er din Sønnekone; du skal ikke blotte hendes Blusel.

16. Din Broders Hustrues Blusel skal du ikke blotte; det er din Broders Blusel.

17. En Qvindes og hendes Datters Blusel skal du ikke blotte; hendes Søns Datter eller hendes Datters Datter skal du ikke tage at blotte hendes Blusel; de ere hendes kjødelige Paarørende; det er Udaad.

18. Og du skal ikke tage en Hustru tilligemed hendes Søster hende imod, at blotte hendes Blusel tilligemed hendes i hendes levende Live.

19. Og til en Qvinde i hendes sædvanlige Ureenhed skal du ikke nærme dig at blotte hendes Blusel;

---

naturlige Betragtning af Blodet, som Sjælens Sæde, ogsaa den theokratiske om Udsoningen ved Blodet, see 7, 26. [15]) Som æder Aadsel, nemlig uvidende eller af Uforsigtighed, see 11, 40.

Capitel XVIII.

Ikke nævnes Ægteskab udtrykkelig, men der fremhæves den legemlige Omgang, som det, hvori det Syndige ligger. Forbudet imod Nærpaarørendes ægteskabelige Forbindelse grunder sig ikke blot paa en naturlig Modbydelighed, der findes, hvor en Nations sædelige Følelse ikke er aldeles afstumpet — endskjøndt det afhænger af Vedtægt, hvor nær eller fjern man regner Slægtskabsgraden — men især paa Ærbødighed for de af Gud anordnede Forholds Hellighed; alt Huusliv vilde underkastes den største Fare, naar den vilde Lyst frit og uden Skranke kunde gjøre sig gjældende i Huset, ligesom der, ved Forbindelse med alt for nær Paarørende, berøves Menneskene den Leilighed, som Giftermaal ind i forskjellige Familier giver, til at stifte Kjærlighedens Planteskoler rundt om i Menneskeheden. Ved saadanne unaturlige Forbindelser besmittede Cananiter og Ægypter sig, hvorfor Hellighedsbudet her atter indskjærpes Israel. [7]) Hun er din Moder, men dette hellige Forhold vilde ødelægges, naar Sønnen ægtede Moderen. [9]) I Huset eller udenfor, d. e. i eller udenfor Ægteskab. [16]) Herfra undtages det saakaldte Leviratsægteskab, 1 Mos. 38; 5 Mos. 25, 5 flg. [17]) Udaad; det hebr. Udtryk bruges især om Utugtssynder. [18]) Hende imod;

20. Du skal heller ikke ligge hos din Næstes Hustru, for at avle og blive ureen ved hende.
21. Og du skal ikke hengive nogen af din Afkom til at indvies til Moloch, og ikke vanhellige din Guds Navn; jeg er Jehova.
22. Hos Mandkjøn skal du ikke ligge, som man ligger hos en Qvinde; det er en Vederstyggelighed.
23. Du skal ikke ligge hos noget Qvæg at gjøre dig ureen ved det, og ingen Qvinde maa have noget at skaffe med Qvæg, det er Besmittelse.
24. Gjører eder ikke urene ved alt dette; thi ved alt dette gjøre Hedningerne sig urene, hvilke jeg uddriver for eder;
25. Og Landet er blevet ureent og jeg vil hjemsøge dets Misgjerninger over det, og Landet skal udspye sine Indvaanere.
26. Men I skulle bevare mine Skikke og min Ret og ikke gjøre nogen af alle disse Vederstyggeligheder, hvad enten det er en Indfødt eller den Fremmede, som er blandt eder —
27. Thi alle saadanne Vederstyggeligheder have Mændene gjort i Landet, hvilket er for eder, og Landet er blevet ureent, —
28. Paa det at Landet ei skal udspye eder, naar I gjøre det ureent, som det har udspyet Folket, som er for eder;
29. Thi hver den, som gjør nogetsomhelst af saadanne Vederstyggeligheder, de Personer, som gjøre det, skulle udryddes af deres Folk.
30. Men I skulle holde mit Bud, at I ikke skulle gjøre nogen af disse vederstyggelige Skikke, hvilke ere skeede for eder, og ikke besmitte eder paa dem. Jeg er Jehova eders Gud.

Capitel XIX.

Forskjellige Love og Bud.

1. Og Jehova talede til Moses og sagde:
2. Tal til al Israels Børns Forsamling og sig til dem: I skulle være hellige; thi jeg er hellig, Jehova eders Gud.
3. I skulle frygte hver sin Fader og sin Moder, og mine Sabbater skulle I holde; jeg Jehova er eders Gud.
4. Vender eder ikke til Daarligheder og gjører eder ikke støbte Guder; jeg Jehova er eders Gud.
5. Og naar I ville slagte eders Takoffere til Jehova, da skulle I offre hvad der kan skaffe eder Naade:
6. Paa den Dag, da I offre det, skal det ædes, eller den anden Dag; men det, som levnes til den tredie Dag, skal opbrændes i Ild.
7. Og dersom det spises paa den tredie Dag, da er det en slem Lugt, det skal ikke være til Behag.
8. Og den, der spiser deraf, skal bære sin Brøde, thi han har vanhelliget Jehovas Hellighed; den Person skal udryddes af sit Folk.
9. Og naar I høste eders Lands Høst, da skal du ikke tage det Yderste af med i Høsten, og hvad der falder af i Høsten skal du ikke sanke.
10. Og du skal ikke sanke efter i din Viingaard, og hvad der falder ned af Bær, skal du ikke opsamle; for den Fattige og for den Fremmede skal du lade det ligge; jeg Jehova er eders Gud.
11. I skulle ikke stjæle og ikke lyve og ikke handle svigagtigen den Ene imod sin Næste.
12. Og I skulle ikke sværge falskeligen ved mit Navn, derved vil du vanhellige din Guds Navn; jeg er Jehova.
13. Du skal ikke fortrykke din Næste, eiheller berøve ham, du skal ikke lade Dagleierens Løn ligge hos dig indtil Morgenen.
14. Du skal ikke bande den Døve, og for den Blinde skal du ikke lægge Anstød, thi du skal frygte din Gud; jeg er Jehova.
15. I skulle ikke begaae Uret i Dommen,

Andre: for at vække hendes Skinsyge. [19]) see 20, 18. [21]) Moloch, Molech eller Melech-Kongen, var Ammoniternes og Moabiternes Afgud, hvem man afbilder som en Figur med et Oxehoved med udstrakte Arme; man indviede, d. e. opbrændte, offrede Børn til ham, 1 Kong. 11, 5 flg.; Jerem. 7, 31; 32, 35; Ps. 106, 36 f.; det hebr. Udtryk tilkjendegiver: lade gaae igjennem, nemlig Ilden; ved den asiatiske Cultus fandt ogsaa grove Utugtssynder Sted, som hellige Handlinger, hvorfor Forbudet forekommer her. [25]) Udspye sine Indvaanere, er et stærkt Udtryk, der betegner det Oprørende i hiin Besmittelse, for hvilken selve Jordbunden føler Afsky, 20, 22;

Capitel XIX.

Hvor liden Forbindelse der end er imellem de Bud, som indeholdes i dette og de tvende næste Capitler, af hvilke mange ere Gjentagelser af tidligere givne Love, saa er Grundtanken dog, at indprente Folket den Hellighed, der skulde være det Folks Særkjende, i hvis Midte Jehova boede og som havde en saa stor Bestemmelse i Verden. [4]) Daarligheder ɔ: Afguder; de kaldes saaledes paa Hebr. fordi de intet ere, ikkun Forfængelighed, see Es. 2, 18; Jerem. 2, 5; [9]) s. 23, 22; 5 Mos. 24, 19. [13]) Dagleierens Løn, see Jac. 5, 4. [15]) Ikke tage Hensyn til, d. e. ikke af partisk Hensyn give den

ikke tage Hensyn til den Ringes Person, ikke hædre den Mægtiges Person; med Retfærdighed skal du dømme din Næste.

16. Du skal ikke gaae om i dit Folk og bagvaske, og ikke tragte efter din Næstes Blod; jeg er Jehova.

17. Du skal ikke hade din Broder i dit Hjerte; du skal irettesætte din Næste, at du ei bærer Brøde for hans Skyld.

18. Du skal ikke hevne dig og ikke beholde din Vrede imod dit Folks Børn, og du skal elske din Næste som dig selv; jeg er Jehova.

19. Mine Bestemmelser skulle I holde; dit Qvæg skal du ikke lade blande sig med et af et andet Slags; din Mark skal du ikke besaae med to Slags Sæd, og Klæder af to Slags Traade, vævede sammen, skulle ikke komme paa dig.

20. Dersom en Mand ligger hos en Qvinde og har Omgang med hende, og hun er en Tjenestepige, som er forlovet med en Mand, og hun ikke er løskjøbt, og Friheden ei heller var givet hende, da skal der finde en Straf Sted; men de skulle ikke lide Døden; thi hun var ikke frigiven.

21. Dog skal han fremføre sit Skyldoffer for Jehova til Døren af Forsamlingsteltet, en Vædder til Skyldoffer;

22. Og ved Skyldofferets Vædder skal Præsten gjøre Forligelse for ham for Jehova, formedelst hans Synd, hvilken han begik; da skal han faae Forladelse for sin Synd, hvilken han begik.

23. Og naar I komme til Landet, og I da plante nogetsomhelst Træ, af hvilket man spiser, da skulle I skjære dets Forhud, d. e. dets Frugt af; tre Aar skulle de være eder uomskaarne; der skal ikke spises deraf.

24. I det fjerde Aar skal al dets Frugt være til Lovpriisnings-Fest for Jehova;

25. Men i det femte Aar maae I spise dets Frugt, saa at I maae samle eder dets Afgrøde; jeg Jehova er eders Gud.

26. I skulle ikke æde noget med Blod, ikke spaae og ikke gjøre Troldom.

27. I skulle ikke skjære eders Haar af rundt om, og du skal ikke fordærve det Yderste af dit Skjæg.

28. I skulle ikke gjøre noget Indsnit i eders Kjød for en Døds Skyld, og indbrændt Skrift maae I ikke sætte paa eder; jeg er Jehova.

29. Du skal ikke vanhellige din Datter, at lade hende bedrive Hoer, og at Landet ei skal bedrive Hoer og Landet blive fyldt med Skjændsel.

30. Mine Sabbater skulle I holde og mine Helligdomme skulle I frygte; jeg er Jehova.

31. I maae ikke vende eder til Dødningebesværgere, og ikke søge hen til Spaamænd, at gjøre eder urene ved dem; jeg Jehova er eders Gud.

32. For den Graahærdede skal du staae op og hædre den Gamles Person, og du skal frygte din Gud; jeg er Jehova.

33. Naar en Fremmed boer hos dig i eders Land, da skal du ikke plage ham;

34. Den Fremmede, som er hos eder, skal være for eder, som indfødt blandt eder, og

---

Fattige Ret, naar han har Uret. 17) See Matth. 18, 15—17; den aabenhjertige Irettesættelse hindrer hemmeligt Nag. 18) Dit Folks Børn ɔ: dine Medborgere. 19) Grunden til disse Bud, der gjentages og udvides 5 Mos. 22, 9-11, var det Reenheds- og Simpelheds-Præg, Israeliten skulde bære paa sig i alt; Naturen skulde være ham ærværdig; han skulde ikke forvanske, kunstle eller ved unaturlige Midler misbruge den, men vel hellige den. At der ligger noget saadant Symbolsk i disse Anordninger, er aabenbart, om end vi, som ere vante til en blot Forstands-Betragtning, ei tilfulde kunne opfatte det. To Slags Traade, d. e. Uldent og Linned, 5 Mos. 22, 11. 20) Der skal finde en Straf Sted; Andre: da skulle de pidskes; Straffen og Offeret betegne, at Jehovas Anordning er brudt. 23) Selv i Naturen skal alt agtes for ureent, indtil det er helliget ved Indvielse til Gud; ikkun den fuldt udviklede Frugt skulde Herren have som Førstegrøde, derfor skulde de bie indtil det fjerde Aar. 24) Lovpriisningsfest, Erkjendtlighed for Frugthøsten. 26) I skulle ikke æde med Blod, sigter maaskee til de afgudiske Ceremonier, som fandt Sted med Blodet, da det her nævnes i Forbindelse med: I skulle ikke spaae, hebr. spaae med Slanger; gjøre Troldom, Andre: være Dagvælgere; der menes maaskee Varsler, som man tog af Skyer; hertil hører og Forbudet 27) om at skjære Haaret af rundt om eller i en Runddeel, en egen Art af Tonsur, der brugtes til Ære for visse Afguder. At fordærve det Yderste af Skjæget, hører vel med til de overtroiske Skikke; thi Hebræerne bare deres Skjæg langt, og ansaae det for en Vanære, naar nogen mistede sit Skjæg; kun i dyb Sorg rev man Haarene af sig, Es. 15, 2; ogsaa brugtes hos hedenske Folkeslag 28) at gjøre Indsnit paa sit Legeme og indbrænde Skrift deri, Jerem. 17, 5; de saakaldte Stigmata eller indbrændte Tegn, Tatoveringer, der betragtedes som et Slags Dødningeoffer. 29) Du skal ikke vanhellige din Datter; herved tænkes rimeligviis paa den afskyelige Skik, at Qvinder gave sig til Priis ved Baals og Astartes og andre asiatiske Guders Dyrkelse, og kaldtes da de Helligede, s. Anmrk. til 18, 21, 4 Mos. Cap. 25. 31) Død-

du skal elske ham som dig selv; thi I have været fremmede i Landet Ægypten; jeg Jehova er eders Gud.

35. I skulle ikke gjøre Uret i Dommen, i Maalet, i Vægten og i Maaden.

36. Rette Vægtskaaler, rette Lodder, rette Epha og en ret Hin skulle I have; jeg er Jehova, som udførte eder af Ægyptens Land.

37. Og I skulle holde alle mine Bestemmelser og al min Ret, og gjøre dem; jeg er Jehova.

Capitel XX.

Forjettelser med Tilføiende af Straffen.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Og du skal sige til Israels Børn: dersom nogen Mand af Israels Børn eller af den Fremmede, som opholder sig i Israel, hengiver nogen af sin Affom til Moloch, da skal han dræbes; Folket i Landet skulle stene ham;

3. Og jeg vil sætte mit Aasyn imod denne og udrydde ham af sit Folks Midte; thi af sin Sæd hengav han nogen til Moloch, for at besmitte min Helligdom og vanhellige mit hellige Navn.

4. Og dersom Folket i Landet tillukker sine Øine over denne Mand, som hengiver af sin Sæd til Moloch, saa at det ikke vil dræbe ham,

5. Da skal jeg sætte mit Aasyn imod denne Mand og imod hans Slægt, og jeg vil udrydde ham og alle dem, som bedrive Hoer efter ham, Hoer efter Moloch, ud af deres Folks Midte.

6. Og naar en Person vender sig til Dødningebesværgere og til Spaamænd, til at bedrive Hoer efter dem, da skal jeg sætte mit Aasyn imod denne Person og udrydde ham af sit Folks Midte.

7. Og I skulle hellige eder og være hellige; thi jeg Jehova er eders Gud.

8. Og I skulle bevare mine Bestemmelser og gjøre dem; jeg er Jehova, som helliger eder.

9. Og dersom der er nogen Mand, som bander sin Fader eller sin Moder, da skal han dræbes; han har bandet sin Fader eller sin Moder; hans Blod kommer over ham.

10. Og dersom en Mand bedriver Utugt med en anden Mands Hustru, da skal den Mand, som bedriver Utugt med sin Næstes Hustru, dræbes, baade Hoerkarlen og Hoerqvinden.

11. Og dersom en Mand ligger hos sin Faders Hustru, da har han blottet sin Faders Blusel, de skulle dræbes begge; deres Blod kommer over dem.

12. Og dersom nogen ligger hos sin Svigerdatter, da skulle de begge døe; de have begaaet en Udaad; deres Blod kommer over dem.

13. Og dersom en Mand ligger hos en Mandsperson, som man ligger hos en Qvinde, da have de begge gjort en Vederstyggelighed, de skulle dræbes, og deres Blod kommer over dem.

14. Og dersom en Mand tager en Qvinde og hendes Moder, da er det en Skjændsel; med Ild skal man opbrænde ham og begge Qvinder; og der skal ei være Skjændsel iblandt eder.

15. Og dersom en Mand hengiver sig til Omgang med Qvæg, da skal han dødes, og Qvæget skulle de slaae ihjel.

16. Og naar en Qvinde nærmer sig nogetsomhelst Qvæg, at have at skaffe med det, da skal du ihjelslaae Qvinden og Qvæget, de skulle dødes; deres Blod kommer over dem.

17. Og naar en Mand tager sin Søster, sin Faders Datter eller sin Moders Datter, og seer hendes Blusel, og hun seer hans Blusel, da er det en Skjændsel; og de skulle udryddes for deres Folks Børns Øine; han har blottet sin Søsters Blusel; han skal bære sin Misgjerning.

18. Og dersom en Mand ligger hos en Qvinde i hendes Svaghed og blotter hendes Blusel — hendes Blodkilde blotter han — og hun blotter sin Blodkilde, da skulle de begge udryddes af deres Folk.

19. Og din Moders Søsters og din Faders Søsters Blusel skal du ikke blotte; thi han har blottet sin kjødelige Paarørende; de skulle bære deres Brøde.

20. Og naar en Mand ligger hos sin Faster, da blotter han sin Farbroders Blusel; de skulle bære deres Brøde; de skulle døe barnløse.

21. Og dersom en Mand tager sin Bro-

---

ningebesværgere, s. 1 Sam. 28. [36]) En Hin, et Maal for flydende Ting, en sjette Deel af en Bath.

Capitel XX.

[4]) Tillukke deres Øine, see gjennem Fingre, bære over med. Om Udtrykket: bedrive Hoer efter, see 18, 21. [20]) Barnløsheden er i Orienten en Skam og i Bibelen en theokratisk Straf. [21]) Der menes, som ovenfor er bemærket, efter Broderens Død, naar der vare Drengebørn; thi var der ingen Affom, indtraadte

ders Hustru, det er en usømmelig Gjerning; han blotter sin Broders Blusel; de skulle være barnløse.

22. Og I skulle holde alle mine Bud og al min Ret, og I skulle gjøre dem, at det Land ei skal udspye eder, til hvilket jeg vil føre eder, at I skulle boe deri.

23. I skulle ikke vandre i det Folks Skikke, hvilket jeg vil uddrive for eders Aasyn; thi alle saadanne Ting have de gjort, og jeg væmmedes ved dem.

24. Men eder siger jeg; I skulle arve Landet, og jeg vil give eder det, at I skulle eie det, et Land, som flyder med Melk og Honning; jeg Jehova er eders Gud, som har adskilt eder fra Folkene.

25. Og I skulle gjøre Forskjel imellem rene og urene Dyr og urene og rene Fugle, og ikke gjøre eders Personer vederstyggelige ved Qvæg eller Fugle eller nogetsomhelst, der kryber paa Jorden, som jeg har affondret fra eder, at det skal være ureent.

26. Og I skulle være mig hellige; thi jeg er hellig, jeg Jehova, og jeg har adskilt eder fra Folkene, at I skulle høre mig til.

27. Derfor naar en Mand eller en Qvinde iblandt dem er en Dødningebesværger eller en Sandsiger, da skulle de dræbes; man skal stene dem; deres Blod skal være over dem.

Capitel XXI.

Blandede Love om Præstens Reenhed.

1. Og Jehova sagde til Moses: sig til Præsterne, Arons Sønner, saaledes: en Præst maa ei gjøre sig ureen ved noget Lig blandt sit Folk,

2. Undtagen det er hans nærmeste Paarørende, hans Moder og Fader og Søn og Datter og Broder;

3. Og om det er hans ugifte Søster, da er hun hans Paarørende, naar hun ikke har været gift, ved hende tør han gjøre sig ureen.

4. Ikke maa han, Herren, besmitte sig i sit Folk, saa at han gjør sig vanhellig;

5. De skulle ikke rage sig skaldede paa deres Hoveder, og det Yderste af deres Skjæg maae de ikke afskjære, og de maae ikke skjære sig Tegn paa deres Krop.

6. De skulle være hellige for deres Gud og ikke vanhellige deres Guds Navn; thi det er dem, som lade Jehovas Ildoffere, deres Guds Brød, komme nær til, og de skulle være hellige.

7. De skulle ikke tage en Hoerqvinde, ei heller en Krænket, ei heller en Qvinde, som er uddreven af sin Mand, skulle de tage; thi han skal være hellig for sin Gud.

8. Og du skal lade ham være hellig, thi han bringer din Guds Brød frem; hellig skal han være dig, thi jeg er hellig, Jehova, som helliger eder.

9. Og naar en Præsts Datter vanhelliger sig, saa at hun bedriver Hoer, da har hun vanhelliget sin Fader; hun skal brændes med Ild.

10. Og den, som er Ypperstepræst blandt sine Brødre, hvis Hoved man har salvet med Salveolien og hvem man har indviet til at bære Klædningen, han skal ikke blotte sit Hoved eller sønderrive sine Klæder.

11. Og han tør ikke komme til nogen død Person; hverken ved sin Fader eller sin Moder skal han gjøre sig ureen.

12. Og han maa ikke gaae ud af Helligdommen og ikke vanhellige sin Guds Helligdom; thi han bærer sin Guds Salveolies Indvielse paa sig; jeg er Jehova.

13. Og til Hustru skal han tage sig en Jomfru;

14. En Enke eller en Uddreven eller en krænket Hore, dem skal han ikke tage, men en Jomfru af sit Folk skal han tage til Hustru.

15. Han skal nemlig ei gjøre sin Afkom vanhellig i sit Folk; thi jeg er Jehova, som helliger ham.

16. Og Jehova talede til Moses idet han sagde:

17. Tal til Aron og sig: dersom der er en Mand af din Sæd i deres Slægter, som har nogen Lyde paa sig, da skal han ikke komme nær at offre sin Guds Brød;

Leviratsægteskabet; og skeede det, medens Broderen levede, var der Dødsstraf derpaa V. 10.

Capitel XXI.

Da det Hellighedspræg, som skulde paatrykkes Folket, især skulde komme tilsyne hos Præsterne, som Repræsentanten for det aandelige Israel, hvis Idee udtrykkes i Ypperstepræsten, saa gjøres end strængere Fordringer til dem med Hensyn til den ydre Reenhed; alt hvad der bar Præg af Forstyrrelse i Naturen, af Synd og Død, skulde saa meget som muligt fjernes fra dem; vel skulde ogsaa de naturlige Forbindelser være dem vigtige, men iøvrigt skal deres hellige Kald være det Vigtigste for dem. Man sammenligne Cap. 10, 6. [6]) Guds Brød er ikke blot Skuebrødene, men Offrene i Almindelighed. [12]) Han maa ikke gaae ud af Helligdommen, nemlig for at begrave en Død. Indvielse, Andre: Krone. [17]) Alle Legemslyder tilkjendegive Forstyrrelser i Skabningen, de skulle

18. Thi ingen Mand, som har nogen Lyde paa sig, tør nærme sig, hvad enten Manden er blind eller lam eller stumpnæset eller langøret,
19. Eller en Mand, som har Bræk paa Fod eller Haand,
20. Eller er pukkelrygget eller som har Tæring, eller som har Meen paa Øiet eller som har tør Udslet eller Fnat eller som har Skade paa sine Stene,
21. Ingen Mand, som har Lyde paa sig, af Præsten Arons Afkom, tør nærme sig at frembringe Herrens Ildoffere; der er Lyde paa ham, sin Guds Brød skal han ikke nærme sig til, for at bringe det frem.
22. Sin Guds Brød af det saare Hellige og det Hellige tør han æde,
23. Ikkun tør han ikke komme til Forhænget og ikke nærme sig til Alteret, thi der er Lyde paa ham, paa det han ei skal vanhellige mine Helligdomme; thi jeg er Jehova, som gjør dem hellige.
24. Og Moses talede til Aron og til hans Sønner og til alle Israels Børn.

Capitel XXII.

Om Nydelsen af Offere og Offerets Beskaffenhed.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
2. Tal til Aron og til hans Sønner, at de skulle affondre sig fra Israels Børns Helligdomme, at de ikke vanhellige mit hellige Navn, hvadsomhelst de saa hellige mig; jeg er Jehova.
3. Sig til dem: Enhver Mand i eders kommende Slægter, af al eders Sæd, som nærmer sig det Hellige, hvilket Israels Børn hellige Jehova, naar hans Ureenhed er paa ham, den Mand skal udryddes fra at være for mit Aasyn; jeg er Jehova.
4. Og er der nogen Mand af Arons Slægt, som er spedalsk eller har Flod, han maa ikke æde af de hellige Ting, indtil han bliver reen, ei heller den, som rører ved nogen, som er ureen formedelst Lig, eller den Mand, hvem Sæd gaaer fra;
5. Eller en Mand, som rører ved noget vrimlende Kryb, af hvilket han kan blive ureen, eller ved et Menneske, hvorved man kan blive ureen, det være hvad Ureenhed det end er,
6. Den Person, som rører herved, skal være ureen indtil Aftenen og ikke spise af de hellige Ting uden at have vasket sin Krop i Vand.
7. Men naar Solen gaaer ned, da er han reen, og derefter maa han spise af de hellige Ting, thi det er hans Brød.
8. Et Aadsel eller det, som er sønderrevet, maa han ikke spise, at han ei bliver ureen deraf; jeg er Jehova.
9. Og de skulle iagttage det, jeg vil have iagttaget, at de ikke skulle paadrage sig Synd derved og døe fordi de vanhelligede det; jeg er Jehova, som helliger dem.
10. Ingen Fremmed maa spise det Hellige, den, som er tilhuse hos Præsten eller tjener for Løn, tør ikke spise det Hellige;
11. Men naar Præsten har kjøbt en Person for sine Penge til Eiendom, han maa spise deraf, og den, som er født i hans Huus, de maae æde af hans Brød.
12. Og Præstens Datter, som er gift med en fremmed Mand, hun maa ikke spise af de hellige Ting, som opløftes;
13. Men naar en Præsts Datter bliver Enke eller forskudt, og hun ingen Børn har, og hun vender tilbage til hendes Faders Huus, ligesom i hendes Ungdom, hun tør spise af sin Faders Brød; men ingen Fremmed tør spise deraf.
14. Hvo der af en Feiltagelse spiser det Hellige, han skal lægge den femte Deel deraf til og give Præsten den tilligemed det Hellige;
15. Og de skulle ikke vanhellige Israels Børns hellige Ting, hvilke de opløfte for Jehova;
16. Og ikke paadrage sig Brøde og Skyld, naar de spise deres hellige Ting; thi jeg er Jehova, som helliger dem.
17. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
18. Tal til Aron og til hans Sønner og til alle Israels Sønner, og du skal sige til

---

som Virkninger af den i Menneskeheden indtraadte Syndighed holdes fjerne fra Jehovas Helligdom, derfor torde den, som havde en Lyde, [21]) ikke forrette den hellige Tjeneste, men vel nyde Præstens Underhold af det [22]) saare Hellige, det Høihellige, Offerkjød, Madoffer, Skuebrød, og det Hellige, Førstegrøden, Tiende, Gaver; allermindst torde han [23]) komme til Forhænget, gaae ind i det Allerhelligste, naar han var Ypperstepræst.

Capitel XXII.

[2]) De skulle affondre sig ɔ: afholde sig, nemlig naar de ere urene, som man seer af det Følgende. [7]) Hans Brød ɔ: det, han skal

dem: naar nogen Mand af Israels Huus eller af den Fremmede i Israel vil bringe sin Gave, ifølge nogetsomhelst, de have lovet, eller de ifølge deres frie Villie ville bringe det til et Brændoffer.

19. Da skal det være det, som kan skaffe eder Naade, en lydeløs Han blandt stort Qvæg eller Lam eller Gedder.

20. Intet, som der er Lyde paa, maae I bringe frem, thi det vil ikke være til Velbehag for eder.

21. Og naar en Mand vil frembringe et Takoffer for Jehova, det være for at løse sit Løfte eller frivilligt, enten af stort Qvæg eller af smaat Qvæg, da skal det være lydeløst, som kan skaffe ham Naade; der maa ikke være nogen Lyde derpaa.

22. Det, som er blindt eller brudt eller saaret eller som har flydende Udslet eller Skurv eller Byld, saadant maae I ikke bringe til Jehova, og I maae ikke give Ildoffer af det paa Jehovas Alter.

23. En Oxe eller Faar, som har et Lem for langt eller for kort, maa du gjøre et frivilligt Offer af; men til et Løfte vil det ikke være behageligt.

24. Og et Dyr, som er gildet ved Tryk eller Stød eller Rift eller Skjæren, maae I ikke bringe frem for Jehova; og i eders Land maae I ei gjøre saadant.

25. Du skal heller ikke af noget saadant frembringe Brød til eders Gud af nogen Fremmeds Haand; thi der er Skade, der er Lyde paa dem; de kunne ikke skaffe eder Naade.

26. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

27. Naar der fødes en Kalv eller et Lam eller en Ged, da skal det blive i syv Dage hos sin Moder, men den ottende Dag og derefter kan det være en velbehagelig Gave, et Ildoffer for Jehova.

28. Og I maae ikke paa een Dag slagte en Oxe eller Faar og deres Affødning.

29. Og naar I offre et Lovpriisningsoffer for Jehova, da skulle I offre det, som kan skaffe eder Naade.

30. Paa samme Dag skal det ædes, I maae ikke gjemme det til om Morgenen; jeg er Jehova;

31. Og I skulle holde alle mine Bud og gjøre dem; jeg er Jehova.

32. Og I skulle ikke vanhellige mit hellige Navn, og jeg vil være helliget iblandt Israels Børn; jeg er Jehova, som helliger eder,

33, Og som førte eder ud af Ægyptens Land for at være eders Gud, jeg Jehova.

Capitel XXIII.

Loven om Festdagene.

1. Og Jehova talede til Moses og sagde:

2. Tal til Israels Børn, og du skal sige til dem: Jehovas Festdage, hvilke I kalde hellige Sammenkaldelser, ere paa følgende mine bestemte Tider:

3. Sex Dage skal alt Arbeide gjøres, men paa den syvende Dag er det Sabbatshvile, en hellig Sammenkaldelse; der maa intet Arbeide gjøres; den er en Hvile for Jehova i alle eders Boliger.

4. Følgende ere Jehovas Feste, de hellige Sammenkaldelser, som I skulle udraabe paa deres bestemte Tider:

5. I den første Maaned, paa den fjortende Dag i Maaneden, om Aftenen, er det Paaske for Jehova;

6. Og paa den femtende Dag i denne Maaned er det de usyrede Brøds Fest, syv Dage skulle I spise usyrede Brød.

7. Paa den første Dag skal det være eder en hellig Sammenkaldelse, da maae I ikke udføre nogen Tjenestegjerning.

8. Og I skulle bringe Ildoffer for Jehova i syv Dage; paa den syvende Dag er det en hellig Sammenkaldelse, da skulle I ikke gjøre nogen Tjenestegjerning.

9. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

10. Tal til Israels Børn, og du skal sige til dem: naar I komme ind i Landet, som jeg vil give eder, og I da høste eders Høst, da skulle I bringe et Neeg af det Første, som I høste, til Præsten;

11. Og han skal svinge det Neeg for Jehovas Aasyn, at det kan skaffe eder Naade; Dagen efter Sabbaten skal Præsten svinge det.

12. Og paa den Dag, I svinge noget, skulle I berede et lydeløst, eet Aar gammelt Lam til Brændoffer for Jehova,

---

leve af. [19]) Den samme Hellighed fordres med Hensyn til Offerdyrenes Beskaffenhed, mandlig, uden Lyde, i den bedste Alder skulde de være.

Capitel XXIII. Efter Bestemmelsen om de hellige Personer og de hellige Ting følger Loven om de hellige Tider, Festerne, hvorved det, som tidligere er anført, berøres korteligen, men det, som før er omtalt løseligen, fuldstændiggjøres. [2]) Sammenkaldelser, Forsamlinger; om Sabbaten 2 Mos. 20, 8; 9. [5]) Paaske 2 Mos. 12, 18.

13. Og dets Madoffer, to Tiendeparter Meel blandede med Olie, et Ildoffer for Jehova, en Velbehageligheds Lugt, og dets Drikkeoffer af Viin, en Fjerdedeel af en Hin.

14. Og du skal ikke æde Brød eller ristet Ax eller Korn indtil denne Dag, indtil I have bragt eders Guds Gave frem; det skal være en evig Bestemmelse for eders Efterkommere i alle eders Boliger.

15. Og I skulle tælle eder fra den anden Dag efter Hviledagen, fra den Dag af, at I have bragt eders Neeg, der svinges; syv hele Sabbater skal der være,

16. Indtil den anden Dag af den syvende Sabbat skulle I tælle halvtresindstyve Dage; da skulle I bringe nyt Madoffer for Jehova.

17. Af eders Boliger skulle I frembære Brød, som svinges, to Brød, af to Tiendeparter Meel skulle de være, med Suurdeig skulle de bages, det er Førstegrøden for Jehova.

18. Og tilligemed Brødet skulle I bringe syv lydeløse, aargamle Lam, og en Studekalv og to Væddere, og de skulle være et Brændoffer for Jehova, med deres Madoffer og deres Drikkeoffer, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.

19. Og I skulle tilberede en Gedebuk til Syndoffer og tvende aarsgamle Lam til et Takoffer.

20. Og Præsten skal svinge dem tilligemed Førstegrødens Brød for Jehovas Aasyn tilligemed de to Lam, og en Hellighed for Jehova skulle de være, Præsten tilhørende.

21. Og I skulle paa den selvsamme Dag udraabe, at det skal være en hellig Sammenkaldelse for eder, ingen Tjenestegjerning skulle I gjøre; det skal være en evig Bestemmelse i eders Boliger for eders Efterkommere.

22. Og naar I høste Høsten paa eders Jord, da skal du ikke skjære det Yderste af din Mark, naar du høster, og ei heller sanke nøie efter i din Høst; til den Fattige og den Trængende skal du efterlade det; jeg Jehova er eders Gud.

23. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

24. Tal til Israels Børn, og sig: i den syvende Maaned paa den første Dag i Maaneden skal der være en Hviledag for eder, en Mindefest med Basunklang, en hellig Sammenkaldelse;

25. I maa ikke gjøre nogen Tjenestegjerning, og I skulle bringe Ildoffer til Jehova.

26. Og Herren talede til Moses, idet han sagde:

27. Sandelig paa den tiende Dag i den syvende Maaned er det Forsoningsdagen; det skal være en hellig Sammenkaldelse for eder, og I skulle ydmyge eders Sjæle og bringe Ildoffer for Herren.

28. Og I skulle ikke gjøre nogen Gjerning paa den samme Dag; thi det er Forsoningsdagen, da skal der gjøres Forligelse for eder for Jehovas, eders Guds Aasyn;

29. Thi hver Person, som ikke ydmyger sig paa den selvsamme Dag, skal udryddes af sit Folk.

30. Og hver Person, som gjør noget Arbeide paa den selvsamme Dag, den Person vil jeg udrydde af sit Folks Midte;

31. Intetsomhelst Arbeide maa I foretage eder; det er en evig Bestemmelse blandt eders Efterkommere i alle eders Boliger.

32. Det er en Sabbatshvile for eder, og I skulle ydmyge eders Sjæle; paa den niende Dag i Maaneden om Aftenen fra den ene Aften til den anden skulle I have eders Sabbatshvile.

33. Og Jehova talede til Moses og sagde:

34. Tal til Israels Børn, og sig: paa den femtende Dag i den syvende Maaned er det Løvsalernes Fest i syv Dage for Jehova.

35. Paa den første Dag skal der være en hellig Sammenkaldelse; intet Tjenestearbeide maae I gjøre.

36. I syv Dage skulle I bringe Ildoffer for Jehova; paa den ottende Dag skal der være en hellig Sammenkaldelse for eder, og I skulle bringe Ildoffer for Jehova; dette er Slutningsdagen; I maae ikke gjøre noget Tjenestearbeide.

37. Disse ere Jehovas Festdage, hvilke I skulle kalde hellige Sammenkaldelser, at frembringe Ildoffer for Jehova, Brændoffer og Madoffer, Slagtoffer og Drikkeoffer, hver Ting paa sin Dag.

---

14) Mellem Paasken og Pindsen var Høsten fuldendt, hvorfor man paa den sidstnævnte Fest skulde frembære de første Brød; siden erindredes ogsaa paa den Lovgivningen paa Sinai, hvilket ei laae i den oprindelige Bestemmelse. 16) Et nyt Madoffer ɔ: Madoffer af nyt Korn. 24) En Mindefest med Basunklang, hvorved man skal mindes Jehova ved Basuner; den Skik, at blæse i Basuner for at tilkjendegive visse Festers Begyndelse, grundede sig vel først paa Ufuldkommenhed i Tidsregningen, da man paa den Maade vilde bringe Tidsbestemmelsen til alles Kundskab, men det blev siden brugt for Høitidelighedens Skyld. Nogle antage, at her menes Nytaar eller det borgelige Aars Begyndelse. 27) sammenl. Cap. 16. 28) Løvsalfesten, 2 Mos. 23, 16. 36) Slutningsdagen, Andre: Samlingsdagen.

38. Foruden Herrens Sabbater, og foruden eders Gaver, og foruden alle eders Løfter og foruden eders frivillige Offere, hvilke I ville give Herren:

39. Sandelig paa den femtende Dag i den syvende Maaned, naar I samle Landets Afgrøde, skulle I holde en Fest for Jehova i syv Dage; paa den første Dag skal der være Hvile, og paa den ottende Dag skal der være Hvile;

40. Og paa den første Dag skulle I tage eder Frugten af et smukt Træ, Palmegrene og Grene af løvrige Træer og Pile ved Bækken, og glæde eder for Jehovas, eders Guds Aasyn i syv Dage;

41. Og I skulle høitideligholde Festen for Jehova i syv Dage om Aaret, til en evig Skik for eders Efterkommere; i den syvende Maaned skulle I feire den.

42. I Løvhytter skulle I boe i syv Dage, hver Indfødt i Israel skal boe i Løvhytter;

43. Paa det eders Efterkommere skulle vide, at jeg har ladet Israels Børn boe i Løvhytter, dengang jeg førte dem ud af Ægyptens Land, jeg Jehova eders Gud.

44. Saa talede Moses om Jehovas Fester til Israels Børn.

Capitel XXIV.

Love om Guldlysestagen og Skuebrødene; en Begivenhed med en Gudsbespotter. Nogle Love.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Byd Israels Børn, at de skulle tage dig reen, stødt Olivenolie til Lysning, til altid at holde Lamperne tændte.

3. Udenfor Vidnesbyrdets Forhæng i Forsamlingsteltet maa Aron sætte den i Orden, at lyse fra Aften indtil Morgen for Jehovas Aasyn bestandig; dette er en evig Bestemmelse for eders Efterkommere.

4. Paa den rene Lysestage skal han sætte Lamperne i Orden for Jehovas Aasyn bestandig.

5. Og du skal tage Meel og bage tolv Kager deraf, hver Kage skal være af to Tiendeparter,

6. Og du skal lægge dem i to Rækker, sex i hver Række, paa det rene Bord for Jehovas Aasyn;

7. Og du skal lægge reent Virak ved Rækken, og dette skal være til Brød, til Ihukommelses Maaltid, et Ildoffer for Jehova.

8. Paa hver Sabbatsdag skal man lægge dem i Orden for Jehovas Aasyn bestandig, det er givet af Israels Børn, en evig Pagt.

9. Og det skal tilhøre Aron og hans Børn, og de skulle spise det paa et helligt Sted; thi det er saare helligt for ham af Jehovas Ildoffer, en evig Skik.

10. Og der udgik en Søn af en israelitisk Qvinde, men hans Fader var en Ægypter iblandt Israels Børn, og der opstod en Trætte i Leiren imellem den israelitiske Qvindes Søn og en israelitisk Mand.

11. Og den israelitiske Qvindes Søn haanede Navnet og bandede, og de bragte ham til Moses. Og Navnet paa hans Moder var Schelomith, en Datter af Dibri, af Dans Stamme;

12. Og de satte ham i Bevogtning, indtil de kunde faae Bestemmelse af Herrens Mund.

13. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

14. Før den, som har bandet, udenfor Leiren, og alle de, som have hørt det, skulle lægge deres Hænder paa hans Hoved, og hele Forsamlingen skal stene ham.

15. Og til Israels Børn skal du tale og sige: hvo som bander sin Gud, han skal bære sin Brøde.

16. Og den, som haaner Jehovas Navn, skal døe; hele Forsamlingen skal stene ham, saavel den Fremmede som den Indfødte, naar han har haanet Herrens Navn, skal han døe;

17. Og naar nogen slaaer noget Menneske ihjel; da skal han visseligen dødes.

18. Og naar nogen slaaer et Stykke Qvæg ihjel, skal han erstatte det, Liv for Liv;

19. Og naar nogen tilføier sin Næste en Beskadigelse, saa skal man gjøre ved ham, som han gjorde,

20. Bræk for Bræk, Øie for Øie, Tand for Tand, som han har lemlæstet et Menneske, saa skal man gjøre ved ham.

21. Og den, som ihjelslaaer et Qvæg, skal erstatte det, men den, som ihjelslaaer et Menneske, skal døe.

Capitel XXIV.

2) See 2 Mos. 27, 20. 4) Den rene Lysestage, d. e. den af puurt Guld forfærdigede. 5) Skuebrødene 2 Mos. 25, 30 f. 11) Haanede Navnet, Jehovas saa hellige Navn; da der intet var fastsat om et saadant Tilfælde i Loven, maatte de vente en nærmere Bestemmelse af Herren; de, som skulle 14) lægge deres Hænder paa ham, optraadte som Vidner, men tilkjendegave tillige, at de lagde Brøden paa ham. 15) Bære sin Brøde, d. e. være strafskyldig. Den begangne Synd var opkommet i en Strid; derfor tilføies her Gjerninger, der begaaes i en oprørt Sindsstemning, og Straffen derfor.

22. Een Ret skal der være for eder; som den Fremmede, saa skal den Indfødte være; thi jeg er Jehova eders Gud.
23. Og Moses talede til Israels Børn, og de førte den, som havde bandet, udenfor Leiren, og de stenede ham; og Israels Børn gjorde, som Jehova havde befalet Moses.

Capitel XXV.

Om Sabbatsaaret og Jubelaaret.

1. Og Jehova talede til Moses paa Sinai Bjerg, idet han sagde:
2. Tal til Israels Børn, og sig til dem: Naar I komme til det Land, som jeg vil give eder, da skal Landet hvile; det er en Sabbat for Herren.
3. Sex Aar skal du besaae din Mark, og sex Aar skal du beskjære din Viingaard, og du maa samle dens Afgrøde;
4. Men i det syvende Aar skal det være en Sabbatshvile for Landet, en Sabbat for Jehova; i det skal du ikke besaae din Mark og ikke beskjære din Viingaard.
5. Det, som voxer op af sig selv efter din Høst, skal du ikke høste, og Druerne af det ubeskaarne Viintræ skal du ikke afplukke; det skal være en Sabbatshvile for Jehova.
6. Og hvad der fremkommer af Landets Hvile skal være eder til Spise, dig og din Tjener og din Tjenestepige og din Daglønner og den, som boer hos dig, som er fremmed hos dig,
7. Og for dit tamme Qvæg og for de vilde Dyr, som ere i dit Land, skal al Afgrøden være til Føde.
8. Og du skal tælle dig syv Sabbats-Aar, syv Aar, syv Gange, saa at de syv Sabbatsaars Tidsrum bliver ni og fyrretyve Aar;
9. Og du skal lade en Basun lyde; i den syvende Maaned, paa den tiende Dag i Maaneden, paa Forsoningsdagen skulle I lade Basunen gaae igjennem hele Landet;
10. Og I skulle hellige det halvtresindstyvende Aar, og I skulle udraabe Frihed i Landet for alle dets Indvaanere, dette skal være eder et Jubelaar, og hver Mand skal komme tilbage til sin Eiendom, og hver Mand skal komme tilbage til sin Slægt.
11. Et Jubelaar skal det halvtresindstyvende Aar være eder; I skulle ikke saae i det, ikke høste det af sig selv Fremvoxede, og ikke afplukke de ubeskaarne Grene;
12. Thi det er et Jubelaar, det skal være helligt for eder; I maae æde af Markens Afgrøde;
13. I dette Jubelaar skal hver Mand vende tilbage til sin Eiendom.
14. Naar du sælger noget til din Næste eller du kjøber noget af din Næstes Haand, da maa den Ene ikke forfordele den Anden.
15. Efter Antallet af Aarene efter Jubelaaret skal du kjøbe det af din Næste, og efter Antallet af Afgrødens Aar skal han sælge dig det,
16. Saa at du skal forhøie Prisen derpaa efter Mængden af Aarene, og formindske Prisen derpaa i Forhold til de faa Aar; thi han sælger dig Afgrødernes Tal.
17. Ikke maa den Ene forfordele den Anden, og du skal frygte din Gud; thi jeg er Jehova eders Gud.
18. Og I skulle opfylde mine Bud og iagttage min Ret og gjøre saa, at I maae boe tryggeligen i Landet.
19. Da skal Landet give sin Frugt og I skulle æde, saa at I blive mætte, og I maae boe tryggeligen i det.
20. Og ville I sige: hvad skulle vi spise i det syvende Aar, da vi ei skulle saae og ei indsamle vor Afgrøde?
21. Da vil jeg byde min Velsignelse over

Capitel XXV.

[1]) Om Sabbatsaaret see 2 Mos. 23, 10 Anmrkn. [8]) Jubelaaret, der indtraf, naar der havde været syv Gange syv Sabbater, var en skjøn Anordning af Herren; det var ligesom den theokratiske Stats Fornyelse, da alle Eiendomme kom tilbage til deres oprindelige Eiere, Slaver og Livegne gik frie ud, al Straf og al Gjæld blev eftergivet, hvorfor Aaret begyndte med den store Forsoningsfest, som Forbudet paa en almindelig Gjenløsnings Betaling; det var altsaa den tydelige Erklæring, at det oprindelige Forhold, hvori Gud af sin Naade havde sat sig til Folket, men hvorfra Folket ved sin Synd vilde løse sig, skulde gjenindføres og fornyes. Derfor forkastede ogsaa Gud sit Folk, da det ei vilde holde hans Sabbats- og Jubelaar, s. 26, 34. 2 Krøn. 30, 21. Man seer isvrigt, at det var det [11]) halvtresindstyvende og ikke, som Nogle have meent, det ni og fyrretyvende Aar. [14]) Man solgte egentligen ikke Jorderne, men kun Afgrøden eller hvad der kunde høstes derpaa, og indbetalte en Slags Forpagtningsafgift een Gang for alle; man skulde derfor ved Betalingen tage Hensyn til de Aar, som vare forløbne siden Jubelaaret eller som stode tilbage til næste Jubelaar, da saa Jorderne uden Vederlag kom tilbage til den forrige Eiers Besiddelse. [21]) For tre Aar, nemlig for Aaret selv, for Sabbatsaaret og

eder i det sjette Aar, og Landet skal bære Grøde for tre Aar.

22. Og I skulle saae i det ottende Aar, og æde af det gamle Aars Afgrøde indtil det niende Aar, indtil Afgrøden kommer, skulle I æde det Gamle.

23. Og I skulle ikke sælge Land til fuldkommen Afhændelse; thi mig hører Landet til, og I ere Fremmede og Indsiddere hos mig.

24. Og i hele eders Eiendomsland skulle I tilstaae Indløsning for Jorden.

25. Naar din Broder forarmes og maa sælge al sin Eiendom, da skal hans Indløser, d. e. hans nærmeste Slægtning, komme og indløse, hvad hans Broder har solgt.

26. Men dersom en Mand ingen Løser har, og hans Haand strækker til at tilveiebringe hvad der er nok til Indløsningen,

27. Da skal han regne Aarene fra det, han solgte det, og bringe det Overskydende til Manden, hvem han solgte det, og atter komme til sin Eiendom.

28. Strækker derimod hans Haand ikke til at give til ham, da skal det, han solgte, blive i Kjøberens Vold, indtil Jubelaaret; i Jubelaaret skal det gaae ud, og han skal igjen komme til sin Besiddelse.

29. Og naar nogen sælger et Beboelseshuus i en Stad, der har Mure, da skal hans Indløsning staae ham fri til et heelt Aar efterat hans Salg er omme; den Tid skal Løsningen være ham fri;

30. Men indløses det ikke, inden det hele Aar er omme, da kommer Huset i den befæstede By til fuldkommen Eiendom i Kjøberens Haand for hans Efterkommere; det gaaer ikke ud i Jubelaaret.

31. Men Husene i Landsbyerne, der ikke have nogen Muur om sig, skulle regnes ligesom Marker af Landet; der skal være Indløsning for dem, og i Jubelaaret skulle de gaae ud.

32. Hvad Leviternes Byer derimod angaaer, da ere Husene i deres Byer deres Eiendom, der skal finde bestandig Indløsning Sted for dem;

33. Og hvo som løser noget af Leviterne, fra hans Besiddelse gaaer det ud ved Jubelaaret, hvad enten det er et Huus eller en Stad, han har besiddet; thi Leviternes Stæders Huse ere deres Eiendom i Israels Børns Midte;

34. Men Marken uden om Forstaden af deres Stæder kan ikke sælges; den er deres evige Eiendom.

35. Dersom din Broder forarmes, og det gaaer tilbage for ham, hvad enten han er en Fremmed eller en Indsidder hos dig, da skal du understøtte ham, at han maa leve hos dig;

36. Du maa ikke tage Rente eller Opgjæld af ham, og du skal frygte din Gud, at din Broder maa leve hos dig.

37. Du skal ikke laane ham Penge paa Rente og ikke give ham din Spise paa Opgjæld;

38. Jeg er Jehova, eders Gud, som har udført eder af Landet Ægypten, at give eder Landet Canaan, for at være eders Gud.

39. Og naar din Broder forarmes for dig og sælges til dig, da skal du ikke lade ham tjene som Træl hos dig,

40. Men som Dagleier eller Indsidder skal han være hos dig, indtil Jubelaaret skal han tjene hos dig;

41. Da skal han gaae ud fra dig, han og hans Børn med ham, og vende tilbage, til sin Familie og til sine Fædres Eiendom skal han vende tilbage.

42. Thi mine Tjenere ere de, hvilke jeg har udført af Landet Ægypten; de skulle ikke sælges, som man sælger Trælle.

43. Du maa ikke herske over ham med Strænghed, men frygte din Gud.

44. Men hvad angaaer din Træl eller Tjenestepige, hvilke du vil have, da skulle I kjøbe baade Træl og Pige af Hedningerne, som boe rundt om eder;

45. Ogsaa af de Gjæsters og Fremmedes Børn, som ere hos eder, ogsaa af dem tør I kjøbe dem, og af deres Slægt, som er hos eder, hvilke de avle i eders Land, og de maae være eders Eiendom;

46. Og I tør efterlade dem til Arv for eders Børn efter eder, til en arvelig Eiendom; de skulle tjene eder evindeligen; der-

---

for Aaret dernæst. [22]) Af det Gamle, d. e. af den gamle i Behold værende Afgrøde. [30]) Grunden til denne Bestemmelse var at tilsikkre den lovlige Eier en større Besiddelsesret og befordre Stædernes Befolkning, til hvilket det var nødvendigt at de faste Eiendomme ikke skiftede Eiermænd ved Jubelaaret. [36]) Renter forbødes, s. 2 Mos. 22, 25; fordi Landet tilhørte Herren, og Israeliterne skulde betragte hverandre som Brødre, 5 Mos. 23, 19. I et Land, hvor Handel ikke var Nationens Beskjæftigelse og Omsætningen kun ringe, havde dette Forbud intet Trykkende, men der sørgedes ogsaa for, at ikke let nogen blev aldeles forarmet. Aager var Gjenstand for Foragt, Ordsp. 28, 8. [37]) Opgjæld eller Overgift er sandsynligviis en Slags Rente af udlaante Frugter, der betaltes i disse.

imod over eders Brødre, Israels Børn, skal den ene ikke strængeligen herske over den anden.

47. Og naar en Fremmed eller Gjæst hos dig kommer sig, derimod din Broder forarmes hos ham, saa at han sælges til den Fremmede eller Gjæsten hos dig eller til en fremmed Familie, som har bosat sig hos dig,

48. Da skal, efterat han er bleven solgt, Indløsning staae ham aaben; en af hans Brødre maa løse ham;

49. Enten hans Farbroder eller hans Farbroders Søn maa løse ham, eller en af hans kjødelige Paarørende af hans Familie maa løse ham; eller naar hans egen Haand strækker dertil, da maa han selv indløse sig.

50. Og han skal regne med den, som kjøbte ham, fra det Aar, han solgtes til ham, indtil Jubelaaret, og Pengene, som han solgtes for, skulle beregnes efter Aarenes Tal, som om det havde været en Dagleiers Dage hos ham;

51. Og dersom der endnu ere mange Aar tilbage, da skal han i Forhold til dem betale sin Indløsning af Kjøbesummen;

52. Men ere der faa Aar tilbage indtil Jubelaaret, da skal han regne med ham: i Forhold til hans Aar skal han betale ham hans Indløsning.

53. Som en Dagleier skal han Aar for Aar være hos ham; ikke maa han herske over ham med Strænghed for dine Øine.

54. Og dersom han ikke udløses paa den Maade, da skal han gaae ud i Jubelaaret, han og hans Børn med ham;

55. Thi mig ere Israels Børn Tjenere, mine Tjenere ere de, hvilke jeg har udført af Ægypten; jeg Jehova, eders Gud.

Capitel XXVI.

Forbud mod Afguderi. Velsignelsen og Forbandelsen forelægges Folket.

1. I maae ikke gjøre eder Afguder og ikke opreise eder noget udskaaret Billede eller Støtter, ikke henstille i eders Land Støtter med Figurer paa, for at tilbede for dem; thi jeg er Jehova eders Gud,

2. I skulle holde mine Sabbater og frygte mine Helligdomme, jeg er Jehova.

3. Dersom I ville vandre i mine Bud og holde mine Befalinger og gjøre dem,

4. Da vil jeg give eder Regn i sin Tid, og Jorden skal give sin Grøde og Træerne paa Marken skulle give deres Frugt;

5. Og Tærskningen skal naae til Viinhøsten, og Viinhøsten skal naae til Sædetiden, og I skulle æde eders Brød til Mættelse og I skulle boe tryggelig i Landet.

6. Og jeg vil give Fred i Landet, saa at I skulle kunne hvile i Ro, og ingen skal forfærde eder, og jeg vil holde de vilde Dyr borte fra eders Land, og Sværdet skal ikke gaae over eders Land.

7. Og I skulle forfølge eders Fiender, og de skulle falde for eders Aasyn ved Sværdet.

8. Og fem af eder skulle forfølge hundrede, og hundrede af eder skulle forfølge ti tusinde, og eders Fiender skulle falde for eders Aasyn ved Sværdet.

9. Og jeg vil vende mig til eder og jeg vil gjøre eder frugtbare og mangfoldige og jeg skal stadfæste min Pagt med eder.

10. Og I skulle æde den gamle Afgrøde, og den gamle skulle I flytte ud for den nyes Skyld.

11. Og jeg vil sætte min Bolig i eders Midte, og min Sjel skal ei væmmes ved eder.

12. Og jeg vil vandre i eders Midte og være eders Gud, og I skulle være mit Folk.

13. Jeg er Jehova eders Gud, som førte eder ud af Landet Ægypten fra at være deres Trælle, og jeg sønderbrød eders Aags Tryk og lod eder vandre opreiste.

14. Men dersom I ikke ville høre mig og ikke gjøre alle disse Befalinger,

15. Og dersom I foragte mine Anordninger og I udi eders Sjæle forkaste min Ret, saa at I ikke ville gjøre mine Bud, men bryde min Pagt,

16. Da skal jeg ogsaa gjøre dette ved eder: jeg vil hjemsøge eder til Forfærdelse med Svindsot og med hidsig Feber, saa at Øinene skulle svækkes og Sjælen skal forsmægte, og

---

Capitel XXVI.

Med det foregaaende Capitel endtes Lovgivningen paa Sinai; ikkun en Gjentagelse af noget allerede bestemt findes siden. Det, som nu fremføres, har en prophetisk Characteer og indeholder de Velsignelser, der skulde følge af Lovens Overholdelse, samt de Straffedomme, som skulde ramme dens Overtrædelse; cfr. 5 Mos. 24. Israels Bestemmelse for Verden er Grundlaget for alle Jehovas Ord; derfor staaer Grundloven om den sande Guds Dyrkelse og Sabbatsbudet foran. [5]) Tærskningen naaer til Viinhøsten (i September), formedelst Høstens store Rigdom. [10]) flytte ud, nemlig af eders Lader, for at gjøre Plads for den nye Afgrøde.

I skulle saae eders Sæd forgjæves, og eders
Fiender skulle opæde den.
17. Og jeg vil sætte mit Aasyn imod eder,
og I skulle blive slagne for eders Fienders
Ansigt, og de, som hade eder, skulle herske over
eder, og I skulle flye, endog ingen forfølger
eder.
18. Og dersom I endda ikke ville høre
mig, da vil jeg forøge det syvfold for at
tugte eder for eders Synder,
19. Og jeg vil bryde Hovmodet over eders
Styrke og gjøre eders Himmel som Jern og
eders Jord som Kobber,
20. Og forgjæves skal eders Kraft fortæ-
res, og eders Jord skal ikke give sin Grøde
og Træerne i Landet skulle ikke give deres
Frugt.
21. Og dersom I endda ere mig imod og
ikke ville høre mig, da vil jeg fordoble eders
Plage syvfold efter eders Synder;
22. Og jeg vil sende vilde Dyr fra Mar-
ken blandt eder, og de skulle røve eders Børn
og ødelægge eders Qvæg og formindske eder,
og eders Veie skulle blive øde.
23. Og dersom I ved dette ikke lade eder
tugte af mig, men I ville vandre mig imod,
24. Da skal jeg og være eder imod, og jeg
skal og slaae eder syvfold for eders Synder;
25. Og skal føre et hevnende Sværd over
eder, som hevner Pagten, og I skulle tye
til eders Byer, men jeg skal sende Pesten i eders
Midte og overgive eder i eders Fienders
Haand;
26. Naar jeg bryder eders Brøds Stav,
da skulle ti Qvinder bage eders Brød i een
Ovn, og de skulle bringe eder Brødet efter
Vægten, og I skulle spise og ikke blive mætte.
27. Og dersom I ved dette ei ville høre
mig, men I ville være mig imod,
28. Da skal jeg fare frem imod eder med
Vrede og jeg skal tugte eder, ja endnu syv-
fold for eders Synder,
29. Og I skulle æde Kjødet af eders Søn-
ner, og Kjødet af eders Døttre skulle I æde;
30. Og jeg skal ødelægge eders Høie og
udrydde eders Solguders Billeder, og jeg vil
kaste eders Kroppe paa eders Vederstyggelig-
heders døde Kroppe, og min Sjæl skal faae
Afsky for eder.
31. Og jeg vil gjøre eders Stæder til en
Ørk og ødelægge eders Helligdomme, og eders
Velbehageligheds Lugt vil jeg ikke lugte til.
32. Og jeg vil gjøre eders Land øde, saa
at selv eders Finder, som ville boe deri, skulle
forfærdes derover.
33. Og eder skal jeg adsprede blandt Hed-
ningerne og jeg vil drage Sværdet ud efter
eder, og eders Land skal blive øde og
eders Byer skulle blive en Ørk.
34. Da skal Landet finde sig i sine Sabba-
ter alle Ødelæggelsens Dage, og I skulle være
i eders Fienders Land; da skal Landet have
Hvile og finde sig i sine Sabbater;
35. Alle de Dage, det ligger øde, skal det
hvile, fordi det ikke hvilede paa eders Sab-
batsaar, da I boede i det.
36. Og hvad dem angaaer, som blive til-
bage af eder, da vil jeg lægge Feighed i deres
Hjerter i deres Fienders Land, og Lyden af
et rystet Blad skal forfølge dem, de skulle
flygte, som man flygter for Sværdet, og falde,
endog ingen forfølger dem.
37. Og de skulle snuble den Ene over den
Anden, som om de løb for Sværdet, endog
ingen forfølger dem, og der skal ikke være
Opreisning for eder for eders Finders Ansigt.
38. Og I skulle forgaae blandt Hednin-
gerne, og eders Fienders Land skal fortære
eder.
39. Men de, som blive tilovers blandt eder,
de skulle forsvinde i deres Misgjerning i eders
Fienders Land, ja formedelst deres Fædres
Misgjerning mod dem skulle de forsvinde.
40. Da skulle de bekjende deres Brøde og
deres Fædres Brøde i deres Synder, da de
syndede imod mig, da de vandrede imod
min Villie;
41. Derfor har jeg ogsaa vandret imod
dem og bragt dem i deres Fienders Land.
Dersom da deres uomskaarne Hjerter ydmyge
sig og de finde sig i deres Straf,
42. Da skal jeg mindes min Pagt med

[26]) Eders Brøds Stav, d. e. den nærende og styrkende Kraft ved Brødet. [30]) Eders Høie, paa hvilke de dreve alle Slags Afguderi, ja man offrede og paa dem til Jehova; begge Dele straffes paa det Strængeste af Propheterne. Man oprettede ogsaa smaa Capeller der. Solguders Billeder hebr. Chammanim; thi Solguden dyrkedes hos mange asiatiske Folkeslag. [30]) Eders Vederstyggeligheders døde Kroppe ɔ: paa eders Afguder; thi Billedet forvexles i den hedenske Forestilling med Guden. [41]) Med en fryngtelig Sandhed, som er stadfæstet ved det israelitiske Folks gruelige Skjæbner, forudsiger Herren de Straffedomme, der vilde komme; gradviis stiger Straffen fem Gange syvfold; thi den langmodige Gud vil forsøge ved sine Prøvelser at redde, hvad der vil lade sig frelse. Men ved alt dette har Gud ikke glemt sin Pagt med Israel, og de, som ville omvende sig og gribe Frelsen, skulle annammes; Gud

Jakob, ogsaa min Pagt med Isak, ogsaa min Pagt med Abraham skal jeg mindes, og da skal jeg ihukomme Landet,

43. Men naar Landet er forladt af dem og maa finde sig i sine Sabbater, mens det ligger øde for dem og de bøde for deres Misgjerninger, fordi, just fordi de have forkastet min Ret og deres Sjæl kjedebes ved mine Anordninger,

44. Ja endog da, naar de ere i deres Fienders Land, har jeg dog ikke forkastet dem, og afskyer dem ikke for at ødelægge dem aldeles og tilintetgjøre min Pagt med dem; thi jeg er Jehova, deres Gud.

45. Og over dem vil jeg ihukomme Pagten med de Forrige, hvilke jeg udførte af Landet Ægypten for Folkenes Øine, at jeg vilde være deres Gud; jeg Jehova.

46. Disse ere de Anordninger, Bud og Love, hvilke Jehova har sat imellem sig og Israels Børn, paa Bjerget Sinai, ved Moses.

Capitel XXVII.

Om Løfter og helligede Ting.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tal til Israels Børn og sig til dem: naar nogen gjør et helligt Løfte, da skal Personen gjælde for Jehova efter din Vurdering;

3. Og din Vurdering skal være for en Mandsperson fra tyve til halvtresindstyve Aar, for en saadan skal din Vurdering være halvtresindstyve Sølvsekel efter Helligdommens Sekel.

4. Men er det en Qvinde, da skal din Vurderiug være tredive Sekler;

5. Og dersom nogen er fra fem Aar indtil tyve Aar, da skal din Vurdering for en Mandsperson være tyve Sekel, og for en Qvinde ti Sekel;

6. Men er denne fra en Maaned indtil fem Aar, da skal din Vurdering for et Drengebarn være fem Sølvsekel, og for et Pigebarn skal din Vurdering være tre Sølvsekel.

7. Og dersom nogen er tresindstyve Aar og derover, dersom han er en Mandsperson, da skal din Vurdering være femten Sekel og for en Qvinde ti Sekel;

8. Men dersom han er for fattig for saadan din Vurdering, da skal man fremstille ham for Præsten, og Præsten skal vurdere ham; efter det, som dens Formue kan strække til, som gjorde Løftet, skal Præsten vurdere ham.

9. Men dersom det er et Stykke Qvæg, af hvilket man pleier at bringe Jehova en Gave, da skal alt, hvad man giver deraf til Jehova, være helligt.

10. Man skal ikke ombytte eller verle det Gode for det Onde eller det Slette for det Gode; og dersom nogen omverler et Stykke Qvæg for et andet, da skal baade det og det, som det verles med, være helligt.

11. Men dersom det er et ureent Dyr af det Slags, man ikke bringer som en Gave for Jehova, da skal man fremstille Qvæget for Præstens Aasyn,

12. Og Præsten skal vurdere det, hvad enten det er godt eller daarligt, og efter din Vurdering, Præst, skal det være.

13. Men dersom nogen vil løskjøbe det, da skal han give femte Delen til over din Vurdering.

14. Naar nogen helliger sit Huus at være helligt til Jehova, da skal Præsten vurdere det, hvad enten det er godt eller daarligt, og som Præsten vurderer det, saa skal det staae ved Magt;

15. Men dersom den, som helligede det, vil løskjøbe sit Huus, da skal han lægge den femte Deel Penge over din Vurdering til; da maa det høre ham til.

16. Og dersom nogen helliger til Jehova

---

[44]) har ikke forkastet sit Folk, han mindes [45]) sin Pagt med de Forrige, d. e. med Forfædrene; smlg. Rom. Cap. 9—11.

Capitel XXVII.

Dette Capitel synes at være et Anhang eller Tillæg til Præsteloven, der slutter det næstforrige Capitel. [2]) Naar nogen gjør et Løfte, hebr. afsondrer ɔ: paatager sig noget udenfor den befalede Offring, f. Ex. at indvie sig til Herrens Tjeneste, som Samuel, 1 Sam. 1; gjælde ɔ: indløses; efter din Vurdering, det er Moses, som Midleren mellem Gud og Folket, som tiltales; han skal vurdere ɔ: bestemme Indløsningssummen, der tilfaldt Helligdommen. [9]) Være helligt, d. e. offres. [10]) Naar man først fik Tilladelse til at ombytte det Slette med det Gode, saa vilde Egennytten snart tillade sig det Modsatte. [13]) Naar nogen vil løskjøbe det, naar han angrer sit Løfte og hellere vil beholde Dyret til egen Brug, da skal han give femte Parten, som Straf for sin Letsindighed, 5, 16. [16]) Omer eller Chomer indbefattede

noget af sin Eiendomsager, da skal din Vurdering være i Forhold til Udsæden; hver Udsæd af en Omer Byg skal gjælde halvtresindstyve Sølvsekel.
17. Men helliger han sine Marker fra Jubelaaret af, da skal det staae ved Magt efter din Vurdering;
18. Og dersom han helliger sin Mark efter Jubelaaret, da skal Præsten regne ham Pengene i Forhold til de Aar, som staae tilbage indtil Jubelaaret, og det skal drages fra din Vurdering.
19. Men vil den, som helligede Ageren, indløse den, da skal han lægge den femte Deel Sølv over din Vurdering til, og den skal høre ham til.
20. Men dersom han ikke vil løse Ageren, og man sælger Ageren til en anden Mand, da skal den ikke løskjøbes mere;
21. Men Marken skal være, naar den gaaer fri ud i Jubelaaret, helliget til Jehova som en Bands Ager. Nu tilhører den Præsten, som hans Eiendom.
22. Er det derimod en kjøbt Ager, som ikke er hans Eiendomsager, som han helliger til Jehova,
23. Da skal Præsten beregne ham Summen efter din Vurdering indtil Jubelaaret, og han skal yde din Vurdering paa denne Dag; og det skal være helliget til Jehova.
24. I Jubelaaret skal Ageren komme tilbage til den, af hvem han kjøbte den, hvis Eiendoms Jord den er.
25. Og al din Vurdering skal være efter Helligdommens Sekel; tyve Gera skal en Sekel være.
26. Ikkun det Førstefødte, hvilket som førstefødt af Qvæget hører Jehova til, det skal ingen Mand hellige, det være Oxe eller Faar; den hører Jehova til.
27. Men dersom det er af de urene Dyr, da skal han løskjøbe det efter din Vurdering og lægge den femte Deel til derover; dersom det ikke løses, da skal det sælges efter din Vurdering.
28. Ikkun alt Bandgods, hvilket En med Band har indviet til Jehova, hvad det end er, Menneske eller Qvæg eller Eiendoms Mark, det skal hverken sælges eller indløses; alt Bandgods er saare helligt for Jehova.
29. Intet Bandgods, som forbandes af et Menneske, maa løses; det skal visseligen døe.
30. Al Tiende af Landet af Jordens Sæd eller af Træernes Frugt hører Jehova til; det er helligt til Jehova.
31. Og dersom nogen vil løskjøbe noget af sin Tiende, da skal han lægge den femte Deel til:
32. Og al Tiende af stort Qvæg og af smaat Qvæg, alt som gaaer under Staven, den tiende Deel skal være helliget til Jehova.
33. Man skal ikke undersøge, om det er godt eller daarligt, og ikke ombytte det; men dersom man ombytter det, da skal det og det, som verles derfor, være helliget til Jehova. Det skal ikke løses.
34. Disse ere de Bud, hvilke Herren befalede Moses til Israels Børn paa Bjerget Sinai.

---

10 Epha, see 2 Mos. 16, 36. [20]) Og man sælger, d. e. Præsten, som Helligdommens Forstander; thi Eieren har skilt sig ved den; derfor mister han den Ret, som han ellers har, at faae den Jubelaaret; men som en Bandsager, (hebr. Cherem) s. V. 28, d. e. en til Herren indviet Ager, tilhørte den Helligdommen og kunde ikke indløses. [22]) Ikke Eiendomsager, d. e. intet arvet Stykke Jord, der hører Familien til; under Paaskud af Løfte skulde han ikke udenfor det i V. 21 nævnte Tilfælde miste sin Arvelod. [28]) Bandgods er efter V. 21 det, som med en særskilt Forbandelse er indviet Herren, til at offres ham, ikke til Velbehag, men til Forherligelse af hans straffende Retfærdighed; saaledes var Canaaniter, afgudiske Stæder, og Personer, som forgrebe sig paa Bandgods, hjemfaldne til denne Band, bleve opbrændte, dræbte eller tilintetgiorte. Derfor bruges i Hebr. det Ord at bandlyse som eensbetydende med at ødelægge, udrydde, især i Josua Bog. [29]) Ved dette Bandgods maa naturligviis her tænkes paa levende Væsener; Andre oversætte det: Intet bandlyst eller med Band belagt Menneske, 4 Mos. 31; 5 Mos. 2, 34, det skal dødes, ikke offres, 5 Mos. 12, 31. [30]) Tiende findes allerede paa Patriarchernes Tid, 1. Mos. 14, 20; 28, 22; vil nogen ikke levere Tienden selv, da skal han foruden Vederlaget svare den femte Deel, fordi han sparer Transporten. [32]) Som gaaer under Staven — tælles ved den.

Fjerde Mosebog.

Capitel I.

Tælling af det vaabendygtige Mandskab.

1. Og Jehova talede til Moses i Ørken Sinai i Forsamlingsteltet, paa den første Dag i den anden Maaned i det andet Aar, efter at de vare udgangne fra Landet Ægypten, idet han sagde:
2. Tager et Mandtal paa hele Israels Børns Forsamling efter deres Slægter og deres Fædres Huus, med Optælling af deres Navne, alt Mandkjøn Hoved for Hoved;
3. Fra tyve Aar og derover, hver som er vaabendygtig i Israel; I skulle mynstre dem efter deres Hære, du og Aron,
4. Og en Mand af hver Stamme skal være med eder, en Mand, som er Hovedet for sit fædrene Huus.
5. Og disse ere Navnene paa de Mænd, som skulle staae eder bi; for Ruben: Elizur, Schedeurs Søn.
6. For Simeon: Schelumiel, Zurischaddais Søn;
7. For Juda: Nahasson, Amminadabs Søn;
8. For Isaschar: Nethaneel, Zuars Søn.
9. For Sebulon: Eliab, Chelons Søn.
10. For Josephs Børn, for Ephraim: Elischama, Amihuds Søn, for Manasse: Gamliel, Pedazurs Søn.
11. For Benjamin: Abidon, Gideonis Søn;
12. For Dan: Achieser Ammischadais Søn;
13. For Ascher: Pagiel, Ocrans Søn.
14. For Gad: Eliasaph, Deuels Søn;
15. For Naphtali: Achira, Enans Søn.
16. Disse vare de Kaldte af Menigheden, Fyrsterne for deres Fædres Stammer, Hovederne for Israels Tusinder vare de.
17. Og Moses og Aron toge disse Mænd med, som her ere navngivne;
18. Og den gandske Menighed lode de samle sig paa den første Dag i den anden Maaned, og de angave deres Fødsel efter deres Slægter i deres Fædres Huus; efter Navnenes Antal, fra tyve Aars Alder og derover, Hoved for Hoved,
19. Saaledes som Jehova havde befalet Moses, mynstrede han dem i Ørken Sinai.
20. Og Rubens, Israels førstefødte Sønner, deres Efterkommere efter deres Familier, deres Fædres Huus, efter Antallet af deres Navne, alt Mandkjøn Hoved for Hoved fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,
21. Som bleve talte til Rubens Stamme, vare sex og fyrretyve tusinde og fem hundrede.
22. Og hvad Simeons Børn angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, deres Fædres Huus, de, som bleve mynstrede, efter Antallet af deres Navne, alt Mandkjøn Hoved for Hoved fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,
23. Som bleve talte af dem til Simeons Stamme, ni og halvtresindstyve tusinde og tre hundrede.
24. Hvad Gads Sønner angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, deres Fædres Huse, efter Antallet af deres Navne fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,
25. Som bleve talte af dem til Gads Stamme, fem og fyrretyve tusinde og sex hundrede og halvtresindstyve.
26. Hvad Judas Børn angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,
27. Som bleve talte af dem til Judas Stamme, fire og halvfjerdsindstyve tusinde og sex hundrede.
28. Hvad Isaschars Børn angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Famlier, deres Fædres Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,
29. Som bleve talte af dem til Isaschars Stamme, fem og halvtresindstyve og fire hundrede.
30. Hvad Sebulons Børn angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,

---

Capitel I.

Til Forberedelsen til Reisen hører Optagelsen af et Mandtal, der skeer efter deres Fædres Huus, de større, og efter Slægterne, de mindre Afdelinger af Folket; Israels Folk skulde nu vorde Jehovas Hær. [16]) De

31. Som bleve talte af dem til Sebulons Stamme, syv og halvtresindstyve tusinde og fire hundrede.

32. Hvad Josephs Sønner angaaer, da vare deres Efterkommere af Ephraims Børn efter deres Familier, efter deres Faders Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,

33. Som bleve talte af dem til Ephraims Stamme, fyrretyve tusinde og fem hundrede.

34. Hvad Manasses Sønner angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskob,

35. Som bleve talte af dem til Manasse Stamme, to og tredive tusinde og to hundrede.

36. Hvad Benjamins Sønner angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,

37. Som bleve talte af dem til Benjamins Stamme, fem og tredive tusinde og fire hundrede.

38. Hvad Dans Sønner angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huus, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab;

39. Som bleve talte af dem til Dans Stamme, to og tresindstyve tusinde og syv hundrede.

40. Hvad Aschers Stamme angaaer, da vare deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huse, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,

41. Som bleve talte af dem til Aschers Stamme, een og fyrretyve tusinde og fem hundrede.

42. Naphtalis Sønner, deres Efterkommere efter deres Familier, efter deres Fædres Huse, efter Antallet af Navnene fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab,

43. Som bleve talte af dem til Naphtali Stamme, vare tre og halvtresindstyve tusinde og fire hundrede.

44. Disse ere de Mynstrede, hvilke Moses og Aron og de tolv Israels Fyrster — een af hvert Fædrenehuus — havde mynstret.

45. Og alle de Talte af Israels Børn efter deres Fædres Huse, fra tyve Aar og derover, alt vaabendygtigt Mandskab i Israel,

46. Alle disse Talte vare sex hundrede og tre tusinde, fem hundrede og halvtresindstyve.

47. Men Leviterne efter deres Fædres Stamme, de bleve ikke talte med.

48. Og Jehova talede til Moses og sagde:

49. Ikkun Levi Stamme skal du ikke mynstre, og deres Mandtal skal du ikke optage iblandt Israels Børn;

50. Men du skal sætte Leviterne til Tjeneste ved Vidnesbyrdets Tabernakel og al dets Redskab og alt, hvad dertil hører; de skulle bære Tabernaklet og dets Redskaber, og de skulle betjene det, og rundt om Tabernaklet skulle de leire sig.

51. Og naar man bryder op med Tabernaklet, da skulle Leviterne tage det ned, og naar Tabernaklet skal leire sig, da skulle Leviterne reise det op; men den Fremmede, som nærmer sig, skal dødes.

52. Og Israels Børn skulle leire sig, hver ved sin Leir, og hver ved sit Banner, efter deres Hære.

53. Leviterne derimod skulle leire sig rundt om Vidnesbyrdets Tabernakel: paa det der ei skal komme Fortørnelse over Israels Børns Menighed, skulle Leviterne holde Vagt om Vidnesbyrdets Tabernakel.

54. Og Israels Børn gjorde efter alt det, som Jehova havd befalet Moses; saa gjorde de.

Capitel II.

Anordning om Leiren.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Israels Børn skulle leire sig ligeoverfor, rundt om Forsamlingsteltet, hver ved sit Banner efter deres Fædres Huses Mærker.

3. Og de, som leirede sig foran imod Østen vare: Judas Leirs Banner efter deres Hære, og Fyrste for Judas Sønner var Nahasson, Amminadabs Søn.

4. Og hans Hær og de dertil Talte vare fire og halvfjerdsindstyve og sex hundrede.

5. Og den, som leirede sig ved ham, var Isaschars Stamme, og Fyrsten for Isaschars Stamme var Nethaneel, Zuars Søn,

---

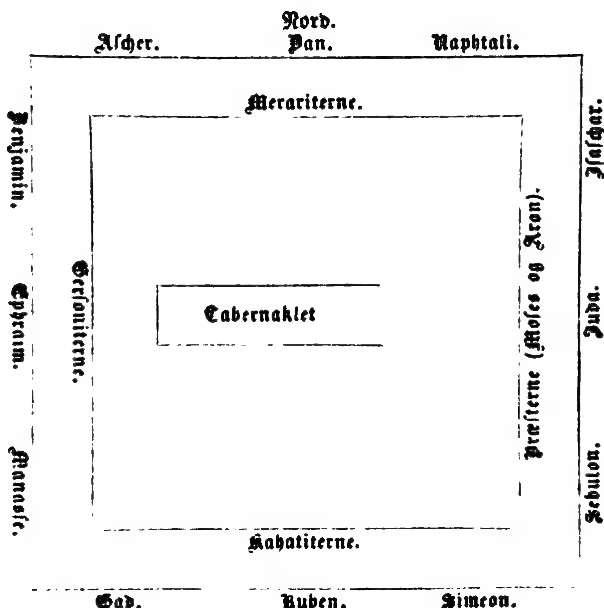
Kaldede ɔ: de Udvalgte [49]) Leviterne tælles ikke med her, fordi det kun kom an paa det vaabendygtige Mandskab, og Leviterne ei skulde tjene i Hæren.

Capitel II.

Anordningen af Leiren var saaledes, at Tabernaklet var i Midten, hvortil Indgangen var

6. Og hans Hær og de dertil Talte vare fire og halvtresindstyve tusinde og fire hundrede.
7. Dernæst Sebulons Stamme, og Fyrste for Sebulons Børn var Eliab, Chelons Søn;
8. Og hans Hær og de dertil Talte vare syv og halvtresindstyve og fire hundrede,
9. Alle de Mynstrede til Judas Leir vare eet hundrede og sex og firsindstyve tusinde og fire hundrede, efter deres Hære; de gik foran.
10. Rubens Leirs Banner var ned mod Sønden efter deres Hære, og Fyrste for Rubens Sønner var Elizur, Schedeurs Søn.
11. Og hans Hær og de dertil Talte vare sex og fyrretyve tusinde og fem hundrede.
12. Og de, som leirede sig ved ham, vare Simeons Stamme, og Fyrste for Simeons Børn var Schelumiel, Zurischadais Søn;
13. Og hans Hær og de dertil Talte vare ni og halvtresindstyve tusinde og tre hundrede.
14 Og Gads Stamme var dernæst, og Fyrste for Gads Sønner var Eljasaph, Reuels Søn;
15. Og hans Hær og de dertil Talte vare fem og fyrretyve tusinde og sex hundrede og halvtresindstyve.
16. Alle de Mynstrede til Rubens Leir vare eet hundrede og een og halvtresindstyve tusinde og fire hundrede og halvtresindstyve efter deres Hære; og de droge i den anden Orden.
17. Derpaa drog Forsamlingsteltet frem, Leviternes Leir midt i Leiren; som de sloge Leir, saa droge de, hver paa sin Plads efter deres Bannere.
18. Ephraims Leirs Banner efter deres Hære var mod Vesten, og Fyrste for Ephraims Børn var Elischama, Ammihuds Søn.
19. Og hans Leir og de dertil Talte vare fyrretyve tusinde og fem hundrede.
20. Og ved den var Manasse Stamme, og Fyrste for Manasse Stamme var Gamliel, Pedahzurs Søn.
21. Og hans Hær og de dertil Talte vare to og tredive tusinde og to hundrede.
22. Og Benjamins Stamme var dernæst; og Fyrste for Benjamins Børn var Abidan, Gideonis Søn.
23. Og hans Hær og de dertil Talte vare fem og tredive tusinde og fire hundrede.
24. Alle de Mynstrede til Ephraims Leir vare eet hundrede og otte tusinde og hundrede efter deres Hære; de droge i den tredie Orden.
25. Dans Leirs Banner var mod Norden, efter deres Hære, og Fyrste for Dans Sønner var Achieser, Ammischadais Søn.
26. Og hans Hær og de dertil Talte vare to og tresindstyve tusinde og syv hundrede.

fra Øst; nærmest om det vare Leviterne, som holdte Vagt, mod Øst Præsterne, mod Nord Merariterne, mod Vest Gersoniterne, mod Syd Kahatiterne; uden om dem laae Stammerne i Leir, hver Leir med sit Banner og hver Stamme med sit Tegn eller Felttegn.

27. Og de, som leirede sig ved ham, vare Aschers Stamme, og Fyrste for Aschers Børn var Pagiel, Ocrans Søn.
28. Og hans Hær og de dertil Talte vare een og fyrretyve tusinde og fem hundrede.
29. Og dernæst var Naphtalis Stamme, og Fyrste for Naphtalis Stamme var Achira, Enans Søn.
30. Og hans Hær og de dertil Talte vare tre og halvtresindstyve tusinde og fire hundrede.
31. Alle Mynstrede til Dans Leir vare eet hundrede og syv og halvtresindstyve tusinde og sex hundrede, de droge bagved efter deres Bannere.
32. Disse vare de Mynstrede af Israels Børn efter deres Fædres Huus, alle de Mynstrede af Leirene efter deres Hære: sex hundrede og tre tusinde, femhundrede og halvtresindstyve.
33. Men Leviterne bleve ikke talte med blandt Israels Børn, saaledes som Jehova havde befalet Moses.
34. Og Israels Børn gjorde efter alt det, som Jehova havde befalet Moses, saa leirede de sig efter deres Bannere og saa droge de med, hver efter sin Familie, efter deres Fædres Huse.

Capitel III.

Leviterne, deres Mandtal og Bestilling.

1. Og disse ere Arons og Moses Slægtregistre paa den Dag, Jehova talede med Moses paa Bjerget Sinai;
2. Og disse ere Navnene paa Arons Sønner: den førstefødte var Nadab, dernæst Abihu, Eleasar og Ithamar.
3. Disse vare Navnene paa Arons Sønner, som vare salvede Præster, hvilke han havde indviet til Præstedømmet.
4. Men Nadab og Abihu døde for Jehovas Aasyn, da de bragte fremmed Ild for Jehovas Aasyn.
5. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
6. Lad Levis Stamme komme nær til og lad den staae for Præstens Arons Aasyn, og de skulle tjene ham.
7. Og de skulle varetage hans og hele Menighedens Vagt foran Forsamlingsteltet, for at fuldbyrde Tjenesten ved Tabernaklet.
8. Og de skulle passe paa alle Forsamlingsteltets Redskaber og al den Pligtgjerning, som Israels Børn skulde have iagttaget til Tabernaklets Tjeneste.
9. Og du skal give Leviterne til Aron og hans Sønner; de skulle være de ham Overgivne af Israels Børn;
10. Men Aron og hans Børn skal du beskikke, at de tage vare paa deres Præsteembede; den Fremmede derimod, som nærmer sig, skal døe.
11. Og Herren talede til Moses, idet han sagde:
12. See, jeg har taget Leviterne af Israels Børns Midte istedetfor hver Førstefødt, som aabner Moders Liv af Israels Børn, og mig skulle Leviterne tilhøre;
13. Thi mig tilhøre alle Førstefødte; paa den Dag, da jeg slog hver Føstefødt i Landet Ægypten, helligede jeg mig hver Førstefødt i Israel fra Menneske indtil Qvæg; mig skulle de tilhøre: jeg er Jehova.
14. Og Jehova talede til Moses i Sinai Ørk, idet han sagde:
15. Tæl Levis Sønner efter deres Fædres Huus, efter deres Familier, alt Mandkjøn fra en Maaned af og derover skal du tælle.
16. Og Moses talte dem, efter Jehovas Ord, ligesom han havde faaet Befaling.
17. Følgende vare Levis Sønner efter deres Navne: Gerson og Kahat og Merari;
18. Og disse ere Navnene paa Gersons Sønner efter deres Slægter: Libni og Simni.
19. Og Kahats Sønner efter deres Slægter vare Amram og Jizhar, Hebron og Usiel;
20. Og Meraris Sønner efter deres Slægter ere Machli og Muschi; disse ere Levis Slægter efter deres Huus.
21. Til Gerson hører Libnis Slægt og Simeis Slægt; disse vare Gersoniternes Slægter,
22. De, som bleve talte af dem i Mandtallet, alt Mandkjøn fra en Maaned af og derover, de Talte af dem vare syv tusinde og fem hundrede.
23. Gersoniternes Slægter leirede sig bag Tabernaklet imod Vesten,
24. Og Fyrste for Gersonitens Fædrenehuus var Eljasaph, Laels Søn.

Capitel III.

[1]) Slægtregistre ɔ: Slægtebog (see 1. Mos. 1, 5) ɔ: Fortælling om deres Herkomst og Slægt; [3]) indviet, hebr. fylde Hænderne, see 2 Mos. 28, 41. [4]) see 3 Mos. 10, 1. [9]) De Overgivne (hebr. Nethunim eller Nethinim) kaldtes i senere Tid ogsaa et Slags ringere Tem-

25. Og hvad der var betroet Gersons Sønner at passe paa ved Forsamlingsteltet, var Tabernaklet og Teltet, nemlig dets Dække og Forhænget for Døren af Forsamlingsteltet,
26. Og Omhængene til Forgaarden og Teppet for Døren af Forgaarden, hvilket var over Tabernaklet og rundt om Alteret, og dets Snore til al Tjeneste deri.
27. Og til Kahat hørte Amramiternes Slægt og Jizhariternes Slægt og Hebroniternes Slægt og Usieliternes Slægt, disse vare Kahatiternes Slægter,
28. I Antal alt Mandkjøn fra en Maaned af og derover vare otte tusinde og sex hundrede, som toge vare paa den hellige Bestilling.
29. Kahats Sønners Slægter leirede sig paa Siden af Tabernaklet imod Sønden.
30. Og Fyrste for Kahatiternes Slægters Fædres Huus var Elizaphan, Usiels Søn.
31. Og det, de skulde passe paa, var Arken og Bordet og Lysestagen og Alterne og de hellige Redskaber, ved hvilke de gjorde Tjeneste, og Forhænget og al Tjeneste ved det.
32. Men Fyrste for Leviternes Fyrster var Eleasar, Præsten Arons Søn; til hans Opsyn vare de betroede, der skulde passe paa Helligdommens Bevogtning.
33. Og til Merari hørte Machlis Slægt og Muschis Slægt,
34. Disse ere Meraris Slægter, alt Mandkjøn af dem fra en Maaned gammel og derover, i Antal sex tusinde og to hundrede.
35. Og Fyrste for Meraris Slægters Fædrenehuus var Zuriel, Abichails Søn; de leirede sig ved Tabernaklets Side mod Norden.
36. Og det, som var betroet Meraris Sønner at passe paa, var Tabernaklets Fjæle og dets Stænger og dets Støtter og dets Underlag og alle Redskaber dertil og Tjenesten ved det,
37. Og Støtterne til Forgaarden rundtomkring og deres Underlag og deres Nagler og deres Snorer.
38. Og de, der leirede sig lige foran Tabernaklet mod Østen, ligefor Forsamlingsteltet, vare Moses og Aron og hans Sønner, der skulde passe paa den Helligdom, som Israels Børn skulde bevogte; derimod den Fremmede, som nærmede sig, skulde døe.
39. Alle de Talte af Leviterne, hvilke Moses og Aron talte efter Jehovas Befaling, efter deres Slægter, alt Mandkjøn fra en Maaned af og derover, vare to og tyve tusinde.
40. Og Jehova sagde til Moses: Tæller alt det førstefødte Mandkjøn iblandt Israels Børn fra en Maaned af og derover, og optag Tal paa deres Navne;
41. Og du skal tage mig — jeg er Jehova — alle Leviterne istedetfor alle Førstefødte iblandt Israels Børn, og Leviternes Qvæg istedetfor alt det førstefødte blandt Israels Børns Qvæg.
42. Og Moses talte, som Jehova havde befalet ham, alle de Førstefødte iblandt Israels Børn;
43. Og alle de førstefødte Mandkjøn, efter deres Navnes Antal fra en Maaned af og derover, efter dem, som bleve mynstrede, vare to og tyve tusinde, to hundrede og tre og halvfjerdsindstyve.
44. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
45. Tag Leviterne istedetfor alle de Førstefødte iblandt Israels Børn og Leviternes Qvæg istedetfor deres Qvæg, og Leviterne skulle høre mig til; jeg er Jehova.
46. Men hvad Indløsningen af de to hundrede og tre og halvfjerdsindstyve angaaer, hvilke Israels Børns Førstefødte ere flere end Leviterne,
47. Da skal du tage fem Sekler for hvert Hoved, af den hellige Sekel skal du tage dem, af hvilken tyve Gera ere en Sekel.
48. Og du skal give Aron og hans Sønner Sølvet til Indløsning for dem, som ere flere, end de.
49. Og Moses tog denne Indløsningssum af dem, som vare flere indløste, end Leviternes Antal;
50. Af Israels Børns Førstefødte tog han Sølvet: eet tusinde og tre hundrede og fem og tresindstyve, af den hellige Sekel.
51. Og Moses gav Sølvet for deres Indløsning til Aron og hans Sønner, efter Jehovas Befaling, som Jehova havde befalet Moses.

Capitel IV.

Fortsættelse.

1. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:
2. Optag Mandtal over Kahats Børn blandt Levis Børn, efter deres Slægter og deres Fædres Huus.
3. Fra tredive Aar og derover og indtil

peltjenere, end Leviterne, hvilke traadte istedetfor de Førstefødte. 25) Tabernaklet og Teltet forklares ved Teppet o. s. v.; thi Fjælene dertil bare Merariterne. 39) Naar man lægger Tallene sammen 7,500 Gersoniter, 8,600 Kahatiter og 6,200 Merariter, da faaer man 22,300; Nogle mene, at Tallet 300 er faldet ud af Texten ved en gammel Skrivefeil.

halvtresindstyve Aar, alt vaabendygtigt Mandskab, for at gjøre Tjeneste ved Forsamlingsteltet.

4. Dette er Kahats Sønners Forretning i Forsamlingsteltet, den er saare hellig.

5. Og Aron og hans Sønner skulle komme, naar Leiren skal reise, og de skulle tage Dækkets Forhæng ned, og de skulle dermed tilhylle Vidnesbyrdets Ark;

6. Og de skulle lægge et Dække af Sælhundeskind ovenpaa, og brede et Klæde af heelt mørkeblaat Uld over det og sætte Stængerne tilrette paa det.

7. Og ovenover Skuebrødsbordet skulle de udbrede et mørkeblaat Klæde og lægge Skaalerne og Fadene og Bægerne og Kanderne til Drikkeofferet, og det bestandigt liggende Brød skal blive derpaa.

8. Og over disse Ting skulle de udbrede et Klæde af Skarlagen og skjule det med et Dække af Sælhundeskind.

9. Og de skulle tage et mørkeblaat Klæde og tildække Lysestagen til Lysningen og dens Lamper og dens Saxe og dens Tanekar og alle Oliekar, med hvilke de betjene dem,

10. Og de skulle svøbe den og alle dens Redskaber i et Dække af Sælhundeskind og sætte det paa en Bærebør.

11. Og over Guldalteret skulle de udbrede et mørkeblaat Klæde og tilhylle det med et Dække af Sælhundeskind og sætte dets Stænger tilrette i det.

12. Og de skulle tage alle Tjenestens Redskaber, med hvilke de betjene det Hellige, og lægge dem i et mørkeblaat Klæde og tilhylle dem med et Dække af Sælhundeskind og sætte dem paa en Bærebør.

13. Og de skulle rense Alteret for Aske og udbrede et Purpurklæde over det.

14. Og de skulle sætte alle dets Redskaber derpaa, med hvilke de betjene det i Helligdommen, Ildkarrene, Gaflerne, Ildskufferne og Offerskaalerne, alle Alterets Redskaber, og udbrede et Dække af Sælhundeskind over dem og sætte Stængerne tilrette.

15. Og naar Aron og hans Sønner ere færdige med at tildække det Hellige og alle Helligdommens Redskaber, naar da Leiren skal drage ud, da skulle dernæst Kahats Sønner komme for at bære det; men ved Helligdommen selv maae de ikke røre, at de ei skulle døe. Dette er Kahats Sønners Byrde af Forsamlingsteltet.

16. Men til Eleasar, Præsten Arons Søn, betroes Olien til Lysningen og Røgelsen af vellugtende Urter og det daglige Madoffer og Salveolien, Tilsynet med hele Tabernaklet og alt, som er deri, baade hvad Helligdommen og dens Redskaber angaaer.

17. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:

18. Lader Kahatiternes Slægters Stamme ikke blive udryddet af Leviternes Midte,

19. Men gjører dette for dem, at de maae leve og ikke døe, naar de nærme sig det Allerhelligste: Aron og hans Sønner skulle komme og sætte dem Mand for Mand til deres Tjeneste og til det, de skulle bære;

20. Og de skulle ikke komme for at see, end ei et Øieblik i det Hellige; ellers ville de døe.

21. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

22. Optag Mandtal ogsaa paa Gersons Sønner efter deres Fædres Huus, efter deres Slægter;

23. Fra tredive Aar og derover indtil halvtresindstyve Aar skal du mynstre dem, alt vaabendygtigt Mandskab, for at fuldbyrde Tjenesten i Forsamlingsteltet.

24. Dette skal være Gersoniternes Slægters Tjeneste, hvad de skulle tjene ved og hvad de skulle bære:

25. Nemlig de skulle bære Tabernaklets Gardiner og Forsamlingsteltet, dets Dække og Dækket af Sælhundeskind, som skal ligge ovenover det, og Teppet for Døren til Forsamlingteltet;

26. Og Omhængene om Forgaarden og Teppet for Døren af Porten til Forgaarden, som er foran Tabernaklet og omkring Alteret, og dens Snore og alle Redskaber, som høre til Tjenesten derved, og alt det, som skal gjøres ved dem, skulle de betjene.

27. Efter Arons og hans Sønners Anordning skal alle Gersoniternes Børns Tjeneste være baade med Hensyn til alt, som de skulle bære, og med Hensyn til al deres Bestilling, og I skulle betroe dem at passe paa alt, hvad de skulle bære.

28. Dette er Gersoniternes Sønners Tjeneste i Forsamlingsteltet, og det, de skulle passe paa, skal være under Ithamars, Præsten Arons Søns Opsyn.

29. Med Hensyn til Meraris Sønner da skal du tælle dem efter deres Slægter, efter deres Fædres Huse,

---

Capitel IV.

[4]) Fra tredive Aar; siden (8, 23) antages det 25de Aar, som det, med hvilket Tjenesten begyndte; senere sattes en endnu tidligere Alder, nemlig 20 Aar, see Esr. 3, 8; 1 Krøn. 23, 3.

[20]) End ei et Øieblik; Andre: naar man tildækker det.

30. Fra tredive Aar og derover og indtil halvtresindstyve Aar skal du tælle dem, alt vaabendygtigt Mandskab, for at fuldbyrde Tjenesten ved Forsamlingsteltet.
31. Og dette skal være det, som de skulle have at passe paa og bære i al deres Tjeneste ved Forsamlingsteltet, nemlig Bræderne til Tabernaklet og dets Stænger og dets Støtter og dets Underlag;
32. Og Støtterne til Forgaarden rundt omkring og deres Underlag og deres Nagler og deres Snorer med alle deres Redskaber og al deres Tjeneste, med Angivelsen af Navn skulle I tiltælle dem alle de Redskaber, de skulle passe paa og bære.
33. Dette er Meraris Sønners Slægters Tjeneste i al deres Forretning i Forsamlingsteltet, som skal være under Opsyn af Ithamar, en Søn af Præsten Aron.
34. Og Moses og Aron og Forsamlingens Fyrster talte Kahatiternes Sønner efter deres Slægter og efter deres Fædres Huus.
35. Fra tredive Aar og derover og indtil halvtresindstyve Aar, alt vaabendygtigt Mandskab til Tjeneste ved Forsamlingsteltet,
36. Og de, som bleve talte af dem efter deres Slægter, vare to tusinde og syv hundrede og halvtresindstyve.
37. Disse vare de Talte af Kahatiternes Familie, enhver, som tjente ved Forsamlingsteltet, hvilke Moses og Aron talte efter Jehovas Befaling ved Moses.
38. Og de Talte af Gersons Sønner efter deres Slægter og deres Fædres Huse,
39. Fra tredive Aar og derover og indtil halvtresindstyve Aar, alt vaabendygtigt Mandskab til Tjeneste ved Forsamlingsteltet,
40. Alle de Talte af dem, efter deres Slægter, efter deres Fædres Huus, vare to tusinde og sex hundrede og tredive.
41. Disse vare de Talte af Gersons Sønners Slægter, enhver, som tjente ved Forsamlingsteltet, hvilke Moses og Aron mynstrede efter Jehovas Befaling;
42. Og de Talte af Meraris Sønners Slægter, efter deres Slægter, efter deres Fædres Huse,
43. Fra tredive Aar og derover og indtil halvtresindstyve Aar, alt vaabendygtigt Mandskab til Tjeneste ved Forsamlingsteltet,
44. Alle de Talte af dem, efter deres Slægter vare tre tusinde og to hundrede;
45. Disse vare de Talte af Meraris Sønners Slægter, hvilke Moses og Aron talte efter Jehovas Befaling ved Moses.
46. Alle de Talte, hvilke Moses og Aron og Israels Fyrster talte, Leviterne efter deres Slægter, efter deres Fædres Huse,
47. Fra tredive Aar og derover, og indtil halvtresindstyve Aar, enhver, som kom i nogensomhelst Tjeneste, eller til at bære noget ved Forsamlingsteltet,
48. Alle de Talte vare otte tusinde og fem hundrede og firsindstyve.
49. Efter Jehovas Befaling mynstrede man dem ved Moses, Mand for Mand til hver sin Tjeneste og hver sin Dragt; og det var de af ham Talte, saaledes som Jehova havde befalet Moses.

Capitel V.

Love om Spedalskes Affondring fra Leiren, om Udsoning med Hensyn til Erstatning, og om en for Utroskab mistænkt Qvinde.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
2. Byd Israels Børn, at de skulle bortskaffe alle Spedalske af Leiren og enhver, som har Flod, og enhver, som er ureen formedelst et Lig,
3. Baade Mandkjøn og Qvindekjøn skulle I bortskikke, udenfor Leiren skulle I skikke dem hen, paa det de ikke skulle gjøre deres Leire, i hvis Midte jeg boer, urene.
4. Og Israels Børn gjorde da saaledes: de bortskikkede dem udenfor Leiren; som Jehova havde sagt Moses, saa gjorde Israels Børn.
5. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
6. Tal til Israels Børn: Naar en Mand eller en Qvinde begaaer nogen menneskelig Brøde, saa at de forsynde sig mod Jehova, og en saadan Person har paadraget sig Skyld,
7. Da skulle de bekjende deres Synd, hvilken de have gjort, ogsaa skal han erstatte, hvad han skylder i Hovedsummen, og dens femte Deel skal han lægge til og give den, imod hvem han har paadraget sig Skyld.
8. Men dersom der istedetfor den Mand ingen anden er, hvem han kan gjengjælde, hvad han skylder, da skal det Erstattede høre Jehova til, og tilhøre Præsten, foruden Forsoningsvædderen, ved hvilken han gjorde Forligelse for ham,
9. Og ethvert Offer, som opløftes, af alle Israels Børns hellige Ting, hvilket de lade komme nær til Præsten, det skal høre ham til;
10. Og hvem nogen giver sine hellige Ting, hans skulle de være; det, som En giver Præsten, det skal tilhøre ham.

11. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
12. Tal til Israels Børn og sig til dem: Naar nogens Hustru falder og forsynder sig imod ham,
13. Og En ligger hos hende med kjødelig Omgang, men det bliver skjult for hendes Mand og fordulgt, at hun er bleven ureen, da der intet Vidne er hos, og hun ikke er bleven greben,
14. Naar der da paakommer ham en Iversyges Aand, og han bliver iversyg paa sin Hustru, og hun virkelig er besmittet, eller der kommer en Iversyges Aand over ham, og han er iversyg paa sin Kone, uden at hun er besmittet,
15. Da skal Manden bringe sin Hustru til Præsten, og bringe hendes Gave for hende, en Tiendepart af en Epha Byg-Meel, men ikke komme Olie derpaa og ikke komme Røgelse derpaa, thi det er Iversygens Offer, et Erindringsoffer, som gjør, at Synd ihukommes.
16. Og Præsten skal lade hende komme nær til og stille hende for Jehovas Aasyn,
17. Og Præsten skal tage helligt Vand i et Leerkar, og af Støvet, som er paa Bunden af Tabernaklet, skal Præsten tage og komme i Vandet;
18. Og Præsten skal lade Qvinden staae for Jehovas Aasyn og blotte Qvindens Hoved og give Erindringsofferet i hendes Hænder, Iversygens Offer, og Præsten skal have det bittre Forbandelsesvand i sin Haand.
19. Og Præsten skal lade hende sværge, og sige til Qvinden: dersom ikke en anden har ligget hos dig, og du, der var bunden til din Mand, ikke er falden, saa at du er bleven ureen, da skal du være uskadt af dette bittre Forbandelsesvand.
20. Men dersom du, som er bunden til din Mand, er falden, saa at du er bleven ureen, og en anden, foruden din Mand, har ligget hos dig —
21. Præsten lader nu Qvinden sværge denne Forbandelseseed og siger til Qvinden — da skal Jehova gjøre dig til en Forbandelse og til en Eed midt i dit Folk, idet Jehova lader dine Hofter falde og din Bug svulme,
22. Og dette Forbandelses Vand skal gaae ind i dine Indvolde, saa at din Bug skal svulme og dine Hofter skulle falde, og Qvinden skal sige: Amen! Amen!
23. Saa skal Præsten skrive disse Forbandelser i en Bog og vaske det ud i det bittre Vand;
24. Og han skal lade Qvinden drikke af det bittre Forbandelses-Vand, og Vandet skal komme ind i hende og vorde til Bitterhed for hende.
25. Derpaa skal Præsten tage Iversygens Offer af Qvindens Haand og svinge Offeret for Jehovas Aasyn og bringe det nær til Alteret;
26. Og Præsten skal tage en Haandfuld af Madofferet, hendes Ihukommelsesoffer, og antænde det paa Alteret, og derefter skal han give Qvinden Vandet at drikke;
27. Og naar han har givet hende at drikke, da skal det skee, hvis hun har besmittet sig og været sin Mand utro, da skal Forbandelsesvandet vorde til Bitterhed i hende, idet hendes Bug skal opsvulme og hendes Hofter skulle falde, og Qvinden skal være til en Forbandelse i sit Folks Midte.
28. Men hvis Qvinden ikke har besmittet sig og hun er reen, da skal hun være uskadt og fremdeles føde Børn.
29. Dette er Iversygens Lov; naar en til en Mand bunden Qvinde falder og gjør sig ureen,
30. Eller naar der kommer en Iversyges

Capitel V.

V. 5 angaaer det 3. Mos. 5, 21 f. omtalte Tilfælde; [11]) Dette Iversygens Offer, den dermed forbundne Udsoning og haarde Prøve havde til Hensigt at indskjærpe Ægteskabets Hellighed, der ikke blot havde moralske, men og theokratiske Hensyn til Grundlag; thi i Guds udvalgte Folk var Slægtens rene Nedstammelse af stor Betydning; [15]) Manden bringer Offeret for hende, dog ikke et Soneoffer men et Madoffer, for at Synden kan ihukommes, og det af den i Oldtiden ringest agtede Kornsort, Byg, uden de sædvanlige Tillæg af Olie og Virak, Symbolet for den Helligaands Glæde; [17]) Præsten tager helligt Vand, d. e. Vand af det store Kobberkar i Forgaarden. Da Qvinderne i Orienten stedse, hvor de træde offentlig frem, ere bedækkede, saa vilde den Skyldige, naar hendes Hoved blottedes, lettere røbe sig ved sin Mine, ligesom ogsaa dette tilkjendegav, at hun som mistænkt, var sin Mand uværdig, see 1 Cor. 11, 5. Alle Ceremonier sigtede til at ryste Samvittigheden; derfor kaldes Forbandelsesvandet ogsaa det bittre Vand, da Prøven i hvert Tilfælde var bitter; [21]) til en Eed ɔ: man skal forsværge sig ved dig, sige: det gaae mig som den og den. [22]) Gud forbeholder sig selv Straffen. [25]) Idet Forbandelsen udvaskedes i Vand, som hun skulde drikke, betegnedes der paa en billedlig Maade, hvorledes hun optog Forbandelsen i sig; [30]) Manden var i hvert Tilfælde uskyldig; thi han skulde

Aand over en Mand, og han mistænker sin Hustru, da skal han fremstille sin Hustru for Jehovas Aasyn, og Præsten skal gjøre ved hende efter den Lov;

31. Saa skal Manden være fri for Brøde, men denne Qvinde skal bære sin Brøde.

Capitel VI.

Om Nasiræer. Velsignelsesformularen.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tal til Israels Børn og sig til dem: dersom en Mand eller en Qvinde gjør et Nasiræerløfte om at indvie sig til Jehova,

3. Da skal han holde sig fra Viin og stærke Drikke; Eddike af Viin eller Eddike af stærke Drikke maa han ikke drikke, ingen udpresset Saft af Druer maa han drikke; han maa hverken nyde friske eller tørrede Druer.

4. Alle sine Nasiræerdage maa han ikke spise noget, som laves af Viinstokken, ligefra Kjernen til Skallen.

5. Alle hans Nasiræerdage maa ikke nogen Ragekniv komme paa hans Hoved, indtil de Dage ere opfyldte, i hvilke han indviede sig til Jehova; han skal være hellig og lade sit Hovedhaar vore.

6. I alle de Dage, han har helliget sig til Jehova, maa han ikke røre ved noget Lig;

7. Om det end er hans Fader eller hans Moder eller hans Broder eller hans Søster, saa maa han ikke gjøre sig ureen, naar de ere døde; thi hans Guds Indvielse er paa hans Hoved.

8. Alle hans Nasiræerdage skal han være hellig til Jehova.

9. Døer nogen pludselig i hans Nærhed, da bliver hans indviede Hoved ureent, og han skal rage sit Hoved paa sin Renselsesdag, paa den syvende Dag skal han rage sit Hoved;

10. Og paa den ottende Dag skal han bringe tvende Turteldruer til Præsten til Døren af Forsamlingsteltet.

11. Og Præsten skal lave den ene til et Syndoffer og den anden til et Brændoffer og gjøre en Forligelse for ham for hvad han har syndet ved Liget og hellige hans Hoved paa denne Dag.

12. Og han skal paany indvie sine Nasiræerdage til Jehova, og bringe et aargammelt Lam til Skyldoffer; men de forrige Dage skulle være tabte; thi han har besmittet sit Nasiræerløfte.

13. Dette er Loven for Nasiræatet; paa den Dag, da hans Nasiræertid er udløben, skal man bringe ham til Døren af Forsamlingsteltet;

14. Og han skal bringe sin Gave til Jehova, et aargammelt, lydeløst Vædderlam til Brændoffer og et aargammelt, lydeløst Gimmerlam til Syndoffer og en lydeløs Vædder til Takoffer;

15. Og en Kurv med usyrede Brødkager af Meel, blandet med Olie, og usyrede tynde Kager, besmurte med Olie, og deres Madoffer og deres Drikoffer,

16. Og Præsten skal lade det komme nær for Jehovas Aasyn og gjøre Syndoffer og Brændoffer for ham;

17. Og Vædderen skal han tillave til et Takoffer for Jehova tilligemed Kurven af det usyrede Brød, og Præsten skal lave Madoffer og Drikoffer for ham.

18. Og Nasiræeren skal rage sit indviede Hoved ved Døren til Forsamlingsteltet og tage Haaret af sit indviede Hoved og komme det paa Ilden, som er under Takofferet,

19. Og Præsten skal tage den kogte Bov af Vædderen og en usyret Brødkage og en usyret tynd Kage, og komme det i Hænderne paa Nasiræeren, efter at han har raget sit indviede Hoved;

20. Og han skal svinge dem frem for Jehova, det er Præsten helliget tilligemed Brystet, som svinges, og Boven, der opløftes, og derefter maa Nasiræeren drikke Viin.

21. Dette er Loven for en Nasiræer, som lover sin Gave til Jehova tilligemed sit Nasiræat, foruden det, som hans Haand kan strække til; efter sit Løfte, som han har lovet, skal han gjøre ifølge sit Nasiræats Lov.

---

overholde Guds Anordning; den skyldige Qvinde led Dødsstraffen, 2 Mos. 28, 43.

Capitel VI.

*) **Nasiræerne** ere de, der for en vis **Tid** og paa en særegen Maade indviede sig til **Jehova** som i et Slags aandeligt Præstedømme; de maatte derfor **afholde sig**, lig Præsterne, naar de gik ind i Helligdommen, fra **Viin** og **stærke Drikke**, lade deres **Haar vore** (thi Haarets Vært var et Tegn paa den fra Jehova kommende Livsfylde) og torde ikke sørge over deres Nærmeste; saaledes fremstillede de sig, som Ordet betyder, som de **Afsondrede**, Repræsentanterne for det aandelige Israel, s. Amos 2, 11-12; Begræd. B. 4, 7. Nasiræer for Livstid, som Samson og Samuel, opkom først senere; i den sildigere Tid tiltoge Løfternes Antal og Maade, Ap. Gjern. 18, 18; 21, 24; alt som man ved egen

22. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

23. Tal til Aron og til hans Sønner og sig: saa skulle I velsigne Israels Børn, ved at sige til dem:

24. Jehova velsigne dig og bevare dig;

25. Jehova lade lyse sit Ansigt over dig og være dig naadig;

26. Jehova løfte sit Aasyn paa dig og give dig Fred.

27. Mit Navn skulle I sætte over Israels Børn og jeg skal velsigne dem.

Capitel VII.

De tolv Stammefyrsters Gaver ved Tabernaklets Indvielse.

1. Og det skeede paa den Dag, da Moses havde fuldendt Tabernaklet og salvet det, og helliget det og alle dets Redskaber og Alteret og dets Redskaber, da han havde salvet og helliget dem,

2. Da bragte Fyrsterne i Israel, Hovederne for deres Fædres Huus, disse Stammefyrster, som stode for dem, der vare talte,

3. De bragte deres Gaver for Jehova, sex lukkede Vogne og tolv Oxer, en Vogn for hver to Fyrster og en Oxe for hver, og de bragte dem foran Tabernaklet.

4. Og Jehova sagde til Moses saaledes:

5. Tag af dem (deres Gaver), og de skulle være til Tjeneste i Forsamlingsteltet, og du skal fordele det til Leviterne, enhver i Forhold til hans Tjeneste.

6. Og Moses modtog Vognene og Oxerne og gav dem til Leviterne.

7. Nemlig de to Vogne og de fire Oxer gav han Gersons Sønner, i Forhold til deres Tjeneste.

8. Og fire Vogne og otte Oxer gav han Meraris Sønner, i Forhold til deres Tjeneste under Ithamar, Præsten Arons Søn.

9. Men Kahats Sønner gav han intet, fordi dem paalaae den Tjeneste at bære det Hellige paa Skuldrene.

10. Og Fyrsterne bragte til Alterets Indvielse, paa den Dag, da det blev salvet, da bragte Fyrsterne deres Gaver foran Alteret;

11. Og Jehova sagde til Moses: lad een Fyrste hver Dag, hver Dag een Fyrste bringe sine Gaver til Alterets Indvielse.

12. Og den, som bragte sin Gave paa den første Dag, var Nahasson, Amminadabs Søn, af Juda Stamme.

13. Og hans Gave var et Sølvfad, eet hundrede og tredive Sekler af Vægt, en Sølvskaal, halvfjerdsindstyve Sekel efter Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer.

14. Et Guldkar, fyldt med Røgelse;

15. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer.

16. Af Gedebukke een til Syndoffer.

17. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette er Nahassons Gave, Amminadabs Søns.

18. Paa den anden Dag bragte Nethaneel, Zuars Søn, Fyrste for Isaschar,

19. Sin Gave, et Sølvfad eet hundrede og tredive Sekel af Vægt, en Sølvskaal halvfjerdsindstyve Sekel af Vægt, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til et Madoffer,

20. Et Guldkar af ti Sekler, fyldt med Røgelse;

21. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

22. En Gedebuk til Syndoffer;

23. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem aargamle Lam; dette er Nethaneels, Zuars Søns Gave.

24. Paa den tredie Dag kom Fyrsten for Sebulons Sønner, Eliab, Chelons Søn,

25. Og hans Gave var et Sølvfad af eet hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal, halvfjerdsindstyve Sekel af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer.

26. Et Guldkar af ti Seklers Vægt, fyldt med Røgelse;

27. En Studekalv, en Vædder, et Lam, aargammelt, til Brændoffer,

28, En Gedebuk til Syndoffer,

29. Og til Takoffer en Oxe, to Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Eliabs, Chelons Søns, Gave.

30. Paa den fjerde Dag kom Fyrsten for Rubens Sønner, Elisur, Schedeurs Søn.

31. Og hans Gave var et Sølvfad af eet

Retfærdighed vilde vinde Guds Naade. [24]) Velsignelsesformularen indeholder al Fylde af Guds Velgjerninger, først i Almindelighed, dernæst [25]) i Aabenbaringen og [26]) endelig i Samfund med Gud, hvis Frugt er Fred; saaledes findes her en Henthydning til den i det nye Testamente kundbare treenige Gud.

Capitel VII.

Stammefyrsterne havde vel, som Repræsentanter for Folket, allerede tidligere tilbudt deres Gaver, da Tabernaklet blev indviet, 3 Mos. 8, men bragte dem nu, efter at Leiren var ordentlig inddeelt efter Stammerne.

hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal af halvfjerdsindstyve Sekels Vægt, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer.

32. Et Kar paa ti Guldsekel, fyldt med Røgelse,

33. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

34. En Gedebuk til Syndoffer;

35. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Elisurs, Schedeurs Søns Gave.

36. Paa den femte Dag kom Fyrsten for Simeons Sønner, Schelumiel, Zurischadais Søn,

37. Og hans Gave var et Sølvfad paa hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekler af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

38. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

39. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

40. En Gedebuk til Syndoffer,

41. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Schelumiel, Zurischadais Søns Gave;

42. Paa den sjette Dag kom Fyrsten for Gads Sønner, Eljasaph, Deuels Søn;

43. Hans Gave var et Sølvfad paa eet hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekel, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer,

44. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse,

45. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer,

46. En Gedebuk til Syndoffer,

47. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Eljasaphs, Deuels Søns Gave.

48. Paa den syvende Dag kom Fyrsten for Ephraims Sønner, Elischama, Ammihuds Søn.

49. Hans Gave var et Sølvfad af hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekel, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

50. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

51. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

52. En Gedebuk til Syndoffer,

53. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Elischamas, Ammihuds Søns Gave;

54. Paa den ottende Dag kom Fyrsten for Manasse Sønner, Gamliel, Pedahzurs Søn;

55. Hans Gave var et Sølvfad af hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekel, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

56. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

57. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

58. En Gedebuk til Syndoffer;

59. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Gamliels, Pedahzurs Søns Gave.

60. Paa den niende Dag kom Fyrsten for Benjamins Sønner, Abidan, Gideonis Søn;

61. Hans Gave var et Sølvfad af hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekel, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

62. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

63. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer,

64. En Gedebuk til Syndoffer,

65. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Abidans, Gideonis Søns Gave.

66. Paa den tiende Dag kom Fyrsten for Dans Sønner, Achieser, Ammischadais Søn;

67. Hans Gave var et Sølvfad af hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal af halvfjerdsindstyve Sekel, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

68. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

69. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer,

70. En Gedebuk til Syndoffer,

71. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Achiesers, Ammischadais Søns Gave.

72. Paa den ellevte Dag kom Fyrsten for Aschers Sønner, Pagiel, Ocrans Søn;

73. Hans Gave var et Sølvfad af hundrede og tredive Sekels Vægt og en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekler, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

74. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

75. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

76. En Gedebuk til Syndoffer;

77. Og til Takoffer to Oxer, fem Væd-

dere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Pagiel, Ocrans Søns Gave.

78. Paa den tolvte Dag kom Fyrsten for Naphtalis Sønner, Achira, Enans Søn;

79. Hans Gave var et Sølvfad af hundrede og tredive Sekels Vægt, en Sølvskaal paa halvfjerdsindstyve Sekel, af Helligdommens Sekel, begge fyldte med Meel, blandet med Olie, til Madoffer;

80. Et Kar af ti Guldsekel, fyldt med Røgelse;

81. En Studekalv, en Vædder, et aargammelt Lam til Brændoffer;

82. En Gedebuk til Syndoffer;

83. Og til Takoffer to Oxer, fem Væddere, fem Bukke, fem aargamle Lam; dette var Achiras, Enans Søns Gave.

84. Dette var Indvielsen af Alteret paa den Dag, da det blev salvet, af Israels Fyrster; tolv Sølvfade, tolv Sølvskaaler, tolv Guldkar;

85. Hvert Fad paa hundrede og tredive Sølvsekel, hver Skaal paa halvfjerdsindstyve Sekel, alle Sølvkar tilsammen to tusinde og fire hundrede Sekel, af Helligdommens Sekel.

86. Af de tolv Guldkar, fyldte med Røgelse, var hvert paa ti Sekel, af Helligdommens Sekel; alt Guld tilsammen eet hundrede og tyve Sekel.

87. Alt stort Qvæg til Brændoffer tolv Kalve, tolv Væddere, tolv Lam, aargamle, og deres Madoffer, tolv Gedebukke til Syndoffer;

88. Og alt Qvæg til Takoffer fire og tyve Oxer, tresindstyve Væddere, tresindstyve Bukke, tresindstyve aargamle Lam. Dette tjente til Alterets Indvielse efterat det var bleven salvet.

89. Og naar Moses kom til Forsamlingsteltet for at tale med ham, da hørte han Røsten, som talte til ham fra Laaget, som var over Vidnesbyrdets Ark mellem de tvende Cheruber og talede med ham.

Capitel VIII.

Om Lysestagen. Om Leviternes Indvielse.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tal til Aron og sig til ham: naar du antænder Lamperne, da skulle de syv Lamper lyse foran Lysestagen.

3. Og Aron gjorde saaledes; foran Lysestagen lod han Lamperne lyse, som Jehova havde befalet Moses.

4. Men dette var den Maade, hvorpaa Lysestagen var gjort: den var af massivt Guld, lige til dens Stang og Knop var den massiv, efter det Syn, som Jehova havde ladet Moses see, saa gjorde han Lysestagen.

5. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

6. Tag Leviterne ud af Israels Børns Midte og reens dem.

7. Og saa skal du gjøre ved dem for at rense dem: bestænk dem med Sonevand, og de skulle lade Ragekniven gaae over deres Krop og lade dem rense;

8. Og de skulle tage en Studekalv og Madofferet dertil, Meel blandet med Olie, og en anden Studekalv skal du tage til Syndoffer.

9. Og du skal lade Leviterne komme nær foran Forsamlingsteltet, og forsamle hele Israels Børns Menighed,

10. Og naar du har ført Leviterne nær foran Jehovas Aasyn, da skulle Israels Børn lægge deres Hænder paa Leviterne.

11. Og Aron skal lade Leviterne være ligesom et Offer, der svinges for Jehovas Aasyn, fra Israels Børn, og nu skulle de være til at gjøre Tjeneste for Jehova.

12. Og Leviterne skulle lægge Hænderne paa Studenes Hoved, og lave den ene til et Syndoffer og den anden til et Brændoffer for Jehova, til at gjøre Forligelse for Leviterne.

13. Og du skal stille Leviterne foran Aron og foran hans Sønner, og de skulle indvie dem til et Offer for Jehova.

14. Og du skal affondre Leviterne ud af Israels Børns Midte, og de skulle høre mig til.

15. Derefter skulle Leviterne komme for at tjene ved Forsamlingsteltet, og du skal rense dem og lade dem være som et Offer, der svinges.

16. Thi overgivne ere de, hengivne ud af Israels Børns Midte, istedetfor alt, som aabner Moders Liv, alle Førstefødte af Israels Børn, og jeg har taget mig dem;

17. Thi mig hører alle Førstefødte til iblandt Israels Børn baade af Mennesker og af

---

89) Med ham ɔ: med Jehova; fra Laaget ɔ: Naadestolen.

Capitel VIII.

Leviterne bleve ikke salvede, thi de vare ikke Midlere mellem Gud og Menneskene, men, fordi de dog havde deres Bestilling ved Helligdommen, til hvilken intet Ureent maatte nærme sig, bleve de rensede; 11) og Aron skal lade Leviterne osv., hebr. svinge Leviterne; see 2 Mos. 29, 24; paa hvad Maade det skeede, siges ikke; maaskee at de opstilledes mod Verdens fire Hjørner; 16) hengivne eller overgivne, see 3, 9.

Qvæg; paa den Dag, da jeg slog alt det Førstefødte i Ægypten, helligede jeg mig dem;
18. Da tog jeg Leviterne istedetfor alle de Førstefødte af Israels Børn.
19. Og jeg har overgivet Leviterne til Aron og hans Sønner som de, der ud af Israels Børns Midte skulle være bestemte til at gjøre Tjeneste for Israels Børn ved Forsamlingsteltet, og som skulle gjøre Forligelse for Israels Børn, at der ei blandt Israels Børn skal være nogen Plage, naar Israels Børn nærme sig Helligdommen.
20. Og Moses og Aron og hele Israels Børns Menighed gjorde ved Leviterne alt det, som Jehova havde befalet Moses med Hensyn til Leviterne, saa gjorde Israels Børn ved dem.
21. Leviterne rensede sig fra Synd og toede deres Klæder, og Aron fremstillede dem som et Offer for Jehovas Aasyn og Aron gjorde Forligelse for dem, for at rense dem;
22. Og derefter kom Leviterne for at gjøre deres Tjeneste i Forsamlingsteltet for Aron og for hans Sønner, saaledes som Jehova havde befalet Moses angaaende Leviterne, saa gjorde de ved dem.
23. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
24. Dette er det, som gjælder om Leviterne: fra fem og tyve Aar og derover skal han tjene i Hæren og ved Forsamlingsteltets Tjeneste;
25. Men fra det halvtresindstyvende Aar af skal han gaae af fra Hærtjenesten, og da skal han ikke tjene længere;
26. Derimod maa han opvarte med sine Brødre ved Forsamlingsteltet og varetage hvad der er at varetage, men Tjeneste skal han ikke forrette; saa skal du gjøre med Hensyn til Leviterne hvad deres Bestilling angaaer.

Capitel IX.

Om Paasken. Om en Efterfest for de Urene. Om Leirens Opbrud.

1. Og Jehova talede til Moses i Ørken Sinai, i det andet Aar efter deres Udgang fra Landet Ægypten, i den første Maaned, idet han sagde:
2. Israels Børn skulle holde Paaske til sin bestemte Tid;
3. Paa den fjortende Dag i denne Maaned, om Aftenen, skulle de gjøre det paa den bestemte Tid; efter alle deres Bestemmelser og alle deres Anordninger skulle I gjøre det.
4. Og Moses talede til Israels Børn om at holde Paaske.
5. Og de holdt Paaske den første Maaned, paa den fjortende Dag i Maaneden, om Aftenen, i Ørken Sinai, efter alt det, som Jehova havde befalet Moses, saa gjorde Israels Børn.
6. Men der vare nogle Mænd, som vare urene formedelst Lig, saa at de ikke kunde holde Paasken paa den Dag, og disse kom frem for Moses Aasyn og for Arons Aasyn paa den Dag.
7. Og Mændene sagde til ham: vi ere urene formedelst Lig; hvorfor skulle vi udelukkes, at vi ikke maae frembringe Gaver for Jehova paa den bestemte Tid iblandt Israels Børn?
8. Og Moses sagde til dem: bier, da skal jeg høre hvad Jehova vil byde eder.
9. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
10. Tal til Israels Børn og sig: hver Mand, som er bleven ureen ved Lig, eller som er paa en lang Reise hos eder eller hos eders Efterkommere, skal dog gjøre Paaske for Jehova;
11. I den anden Maaned, paa den fjortende Dag i Maaneden, om Aftenen, skulle de holde den, med usyret Brød og bittre Urter skulle de holde den;
12. De skulle ikke levne deraf indtil Morgen, og ikke bryde noget Been derpaa; efter al Paaskens Skik skulle de holde den.
13. Men naar nogen er reen og ikke paa Reiser, og efterlader at holde Paaske, da skal den Person udryddes af sit Folk, thi han har ikke bragt Jehova Gave paa den bestemte Tid; denne Mand skal bære sin Brøde.
14. Og naar der opholder sig en Fremmed hos eder og han vil holde Paaske for Jehova, da skal han holde den efter Paaskeskikken og efter Anordningen for den; een Bestemmelse skal der være for eder, baade for den Fremmede og for den Indfødte i Landet.
15. Men paa den Dag, da man havde opreist Tabernaklet, da tildækkede Skyen Tabernaklet, nemlig Forsamlingsteltet, og om Aftenen pleiede den at være over Teltet lig Synet af Ild indtil Morgen.
16. Saa skeede det bestandig, at Skyen tildækkede det, men om Aftenen fik den Udseende af Ild;
17. Og i Forhold til som Skyen hævede sig fra Teltet, droge Israels Børn, og paa det Sted, hvor Skyen dalede, der leirede Israels Børn sig.

---

26) Han maa gjerne deeltage i saadanne Opvartninger, hvortil der ikke fordres Legemskræfter, men egentlig Tempeltjeneste skal han være fri for.

Capitel IX.

V. 17. 22. Var Skyen ikkun faa Dage over paa et Sted, da opreistes Tabernaklet ikke.

18. Efter Jehovas Befaling reiste Israels Børn og efter Jehovas Befaling, leirede de sig; alle Dage, som Skyen hvilede over Tabernaklet, laae de i Leir.
19. Og naar Skyen blev over Tabernaklet i mange Dage, da varetoge Israels Børn Herrens Tjeneste og reiste ikke videre.
20. Men det skeede, naar Skyen var der i faa Dage over Tabernaklet, da laae de i Leir efter Jehovas Befaling, og efter Jehovas Befaling droge de videre;
21. Og det skeede, naar Skyen var fra Aften indtil Morgen, naar Skyen da hævede sig om Morgenen, da reiste de, eller naar den hævede sig om Dagen eller om Natten, da reiste de.
22. Og dvælede Skyen to Dage eller en Maaned eller et Aar, saa længe den var over Tabernaklet, saa laae Israeliterne i Leir og droge ikke videre; men naar den reiste sig, droge de videre.
23. Efter Jehovas Befaling leirede de sig, og efter Jehovas Befaling droge de videre; de iagttoge Jehovas Bestemmelse efter Jehovas Befaling ved Moses.

Capitel X.

Lurene. Leirens Opbrud.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
2. Gjør dig tvende Lure af Sølv; massive skal du gjøre dem, og de skulle tjene dig til at sammenkalde Forsamlingen og til at bryde op med Leiren;
3. Naar de blæse langsomt i dem, da skulle de samle sig til dig, hele Israels Menighed, ved Forsamlingsteltets Dør;
4. Og naar de blæse langsomt i en af dem, da skulle Fyrsterne samle sig til dig, de som ere Hovederne for Israels Afdelinger.
5. Men naar der blæses raskt, da skulle de mod Østen liggende Leire bryde op;
6. Blæse de derimod rask anden Gang, da skulle de mod Sønden liggende Leire bryde op; til deres Opbrud skulle I blæse raskt.
7. Men naar Menigheden skal samle sig, saa skulle I blæse langsomt og ikke raskt.
8. Og Arons Sønner Præsterne skulle blæse i Lurene, og det skal være eder en evig Bestemmelse for eders Efterkommere.
9. Og naar I udi eders Land komme i Krig med Fienden, som trænger eder, da skulle I blæse raskt i Lurene, paa det I maae ihukommes for Jehovas, eders Guds, Aasyn og blive frelste fra eders Fiender.
10. Og paa eders Glædesdage, og paa eders bestemte Festdage, og paa den første Dag i eders Maaneder skulle I blæse langsomt i Lurene over eders Brændoffer og over eders Takoffer, og de skulle være eder til en Ihukommelse for eders Guds Aasyn; jeg er Jehova, eders Gud.
11. Og det skeede i det andet Aar, i den anden Maaned, paa den tyvende Dag i Maaneden, da hævede Skyen sig fra Vidnesbyrdets Tabernakel.
12. Og Israels Børn droge frem i deres Reiser fra Sinais Ørk, og Skystøtten hvilede i Parans Ørk.
13. Det var første Gang, de droge frem efter Herrens Befaling ved Moses.
14. Først reiste Judas Sønners Leirbanner efter deres Hære, og over hans Hær stod Nahasson, Amminadabs Søn;
15. Og over Isaschars Stammes Hær stod Nethaniel, Zuars Søn;
16. Og over Zebulons Sønners Stamme stod Eliab, Chelons Søn;
17. Da Tabernaklet var nedtaget, da droge Gersons og Meraris Sønner, som bare Tabernaklet, med.
18. Derpaa reiste Rubens Leirbanner efter deres Hære, og over hans Hær stod Elizur Schedeurs Søn.
19. Og over Simeons Sønners Stammes Hær stod Schelumiel, Zurischadais Søn;
20. Og over Gads Sønners Stammes Hær stod Eljasaph, Deuels Søn.
21. Saa reiste Kahatiterne, som bare Helligdommen; men hine havde saa opreist Tabernaklet, indtil de kom.
22. Saa reiste Ephraims Sønners Leirbanner efter deres Hære, og over hans Hær stod Elischama, Ammihuds Søn.
23. Og over Manasses Sønners Stammes Hær stod Gamliel, Pedahzurs Søn.
24. Og over Benjamins Sønners Stammes Hær stod Abidan, Gideonis Søn.
25. Derpaa reiste Dans Sønners Leirban-

Capitel X.

[2]) Disse Lure eller Trompeter skulde være ved Helligdommen, og i dem skulde blæses af Præsterne, fordi Folket derved skulde vise sig som Jehovas Hær; derfor brugtes de ved Opbrud, i Krig og til at kundgjøre Festdage, thi ved disse trende Leiligheder skulde Folket ihukommes af sin Gud ɔ: han anerkjendte det som sit. [21]) Kahatiterne, der bare den indre Helligdoms Redskaber, reiste naturligviis sidst, for at de andre Leviter imedens kunde have Tabernaklet opreist; thi de hellige Ting maatte ei

ner, som sluttede alle Leirene med deres Hære og over hans Hær stod Achieser, Ammischadais Søn.

26. Og over Aschers Sønners Stammes Hær stod Pagiel, Ocrans Søn;

27. Og over Naphtalis Sønners Stammes Hær stod Achira, Enans Søn.

28. Disse vare Israels Børns Reisetog efter deres Hære, naar de reiste.

29. Og Moses sagde til Hobab, Midianiten Reuels Søn, Moses Svoger: vi drage nu til det Sted, om hvilket Gud har sagt: det vil jeg give eder. Gaae med os, og vi skulle gjøre vel imod dig; thi Jehova haver talt godt over Israel.

30. Da svarede han: jeg vil ikke gaae med; men til mit Land og til mit Fødeland vil jeg gaae.

31. Men han sagde: forlad os ikke; thi du veed netop Leirsteder for os i Ørken og kan være vort Øie;

32. Og det vil skee, naar du vil vandre med os, da ville vi give dig med af alt det Gode, som Jehova gjør mod os.

33. Og de droge fra Jehovas Bjerg, en Vei paa tre Dages Reise, og Jehovas Pagtes Ark drog foran deres Aasyn, at opsøge Hvilested for dem.

34. Og Herrens Sky var over dem om Dagen, naar de droge af Leiren;

35. Og det skeede, naar Arken reiste, da sagde Moses: staae op, Jehova, og lad dine Fiender adspredes, og lad dem, som hade dig, flygte for dit Aasyn;

36. Og naar den hvilede, sagde han: kom tilbage til Israels titusinde Gange tusinde.

Capitel XI.

Folkets Oprør og Afstraffelse. Halvfjerdsindstyve Mænd udnævnes.

1. Men det skeede, da Folket murrede, da var det mishageligt for Jehovas Øren; og da Jehova hørte det, da opblussede hans Vrede, og Jehovas Ild brændte imellem dem og fortærede det Yderste af Leiren.

2. Da raabte Folket til Moses, og Moses bad til Jehova, og Ilden slukkedes.

3. Og han kaldte dette Steds Navn Tabeera, thi Herrens Ild havde brændt imellem dem.

4. Og det sammenløbne Pak, som var blandt Folket, blev meget lysten, saa at endog Israels Børn vedbleve at græde, og sagde: hvo giver os dog Kjød at æde?

5. Vi mindes nok de Fisk, som vi frit aade i Ægypten, Græskarrene og Melonerne og Porre og Rødløgene og Hvidløgene;

6. Men nu hentørres vort Liv; her er slet intet uden det Manna for vore Øine.

7. (Men Manna var ligesom Koreanderfrø og dets Udseende var ligesom Bdellion;

8. Og Folket pleiede at løbe om og samle det, og de malede det i Haandqværne, eller stødte det i Morteren, og kogte det i en Potte og gjorde Kager deraf, og Smagen deraf var som Oliekagers.

9. Og naar Duggen faldt over Leiren, faldt og Manna over den).

10. Da nu Moses hørte Folket græde, — hver af sin Slægt i Døren af sit Telt — da blussede Jehovas Vrede meget op, og i Moses Øine tykkedes det ilde;

11. Og Moses sagde til Jehova: hvorfor har du saa haardt medtaget din Tjener? og hvi har jeg ikke fundet Naade for dine Øine, saa du vilde lægge hele dette Folks Byrde paa mig;

12. Har jeg undfanget hele dette Folk eller har jeg født det, at du skulde sige til mig: bær det i din Favn, saaledes som en Fosterfader bærer den Diende, hen til det Land, som du har tilsvoret dets Fædre.

---

staae under aaben Himmel. [29]) Om Hobab see 2 Mos. 18. Uagtet Skystøtten viste dem Vandringens Retning, saa kunde dog en kyndig Mands Veiledning være dem af megen Nytte i den vildsomme Ørk med Hensyn til de enkelte Leirsteders Beskaffenhed; han skulde være [31]) deres Øie ɔ: Veiviser. [33]) Foran; Andre: i deres Nærværelse.

Capitel XI.

[1]) Hidtil havde det umiddelbare Indtryk af de Lovgivningen paa Sinai ledsagende Under holdt Folket i Tømme; nu, da de kom i den vildsomme, af Bjerge indesluttede Ørk, brød dets Uregjerlighed frem, og derved begyndte en Række af Prøvelser og guddommelige Straffedomme. Der fortælles her ikke Anledningen til Folkets Klage, det var en almindelig Misfornøielse med Guds Førelse; Guds Ild, maaskee Lynild (3 Mos. 10, 2); Stedet kaldes derfor Tabeera ɔ: Brand; Navnet forekommer ikke i Fortegnelsen af Stationerne 33, 16. [4]) Det sammenløbne Pak, s. 2 Mos. 12, 38; lysten, nemlig efter Kjød. [7]) Den her tilføiede Beskrivelse af Manna, har til Hensigt at fremhæve Folkets Utaknemmelighed, da Jehova gav dem en saa velsmagende Føde, en Himmelgave; men den syndige Lyst længtes efter stærkere Pirringsmidler, og Kjød, der først efter Faldet blev Gjenstand for Attraaen, s. til 1 Mos. 9, og fast uundværligt. [11]) Moses fordølger ei det Mismod, der betog ham, saa at han endog mistvivlede om at kunne

13. Hvorfra skal jeg tage Kjød at give hele dette Folk; thi de græde for mig og sige: giv os Kjød, at vi kunne æde.
14. Ikke kan jeg ene bære dette Folk, thi det er for svært for mig;
15. Og dersom du vil gjøre saa mod mig, da slaae mig ihjel, saafremt jeg har fundet Naade for dine Øine, at jeg ikke skal see min Ulykke for mig.
16. Og Jehova sagde til Moses: saml mig halvfjerdsindstyve Mænd af Israels Ældste, om hvilke du veed, at de ere Folkets Ældste, og dets Fogeder, og tag dem med til Forsamlingteltet, at de kunne fremstille sig der tilligemed dig.
17. Og jeg vil stige ned, og jeg vil tale med dig der, og jeg vil tage af den Aand, som er over dig, og lægge paa dem, og de skulle bære Folkets Byrder med dig, og du skal ikke ene bære den.
18. Og til Folket skal du sige: helliger eder til imorgen, da skulle I æde Kjød; thi I græd for Herrens Øren, og sagde: hvo vil give os Kjød at spise? ja i Ægypten der havde vi det godt! Nu giver Gud eder Kjød, og I skulle æde;
19. Ikke een Dag skulle I æde, og ikke to Dage, og ikke fem Dage, og ikke ti Dage, og ikke tyve Dage,
20. Men indtil en Maaned, indtil det gaaer ud af eders Næse og bliver eder til Væmmelse, fordi I have forkastet Jehova, som er i eders Midte, og grædt for hans Aasyn, og sagt: af hvad Grund ere vi dog gangne ud af Ægypten?
21. Og Moses sagde: sex hundrede tusinde Mand tilfods er det Folk, i hvis Midte jeg er, og du siger: jeg vil give dem Kjød, og de skulle æde en heel Maaned.
22. Mon det smaa og det store Qvæg skal slagtes for dem, at det kan være nok for dem, eller mon alle Fisk i Havet skulle samles for dem, at det kunde være nok for dem?
23. Og Jehova sagde til Moses: monne Jehovas Arm være forkortet? nu skal du faae at see, om mit Ord skal vederfares dig eller ikke.
24. Da gik Moses ud og talede Jehovas Ord til Folket, og han samlede halvfjerdsindstyve Mænd af Folkets Ældste og lod dem staae rundt om Teltet.
25. Og Jehova steeg ned i Skyen og talede til ham, og han tog af den Aand, som var over ham, og lagde den over de halvfjerdsindstyve Ældste, og det skeede, der Aanden hvilede over dem, da propheterede de; men de vedbleve ikke dermed.
26. Men der vare tvende Mænd tilbage i Leiren, Navnet paa den ene var Eldad og Navet paa den anden var Medad, og Aanden hvilede over dem; de vare ogsaa blandt de Udskrevne; og endskjøndt de ikke vare gangne ud med til Teltet, propheterede de i Leiren;
27. Og en Dreng løb hen og forkyndte Moses og sagde: Eldad og Medad prophetere i Leiren;
28. Og Josua, Nuns Søn, Moses Tjener blandt hans Udvalgte, tog til Orde og sagde: min Herre Moses, formeen dem det!
29. Men Moses sagde til ham: er du misundelig paa mine Vegne? Gid alt Jehovas Folk vare Propheter; gid Jehova vilde give sin Aand over dem.
30. Og Moses forføiede sig til Leiren, han og de Ældste af Israel.
31. Og der foer et Veir ud fra Jehova og førte Vagtler fra Havet, en Dags Reise paa denne og en Dags Reise paa den anden

---

udføre sit vanskelige Hverv, og Jehova taaler hans djærve Sprog; en lignende Klage frembære andre hellige Mænd, som Elias 1 Kong. 19, 4; Jonas 4, 3; Jeremias 20, 14; thi den hellige Skrift indeslutter alle under Synd; og ikkun Een er den Rene. [16]) Disse halvfjerdsindstyve Mænd dannede paa en Maade Begyndelsen til det prophetiske Embede; de skulde hverken være Dommere eller Krigshøvdinger, men Mænd, som ved deres Aandsoverlegenhed over Folket og deres Dygtighed hjalp ham at holde Folket i Tømme; derfor [17]) tog Gud af den Aand, som var over Moses, og lagde paa dem, (2 Kong. 2, 9); Guds Aand hævede deres aandelige Evner, saa at Bevidsthed om det Guddommelige i Folkets Førelse traadte klarere frem for dem, og de udtalede denne Bevidsthed i et af Aanden fremvirket, høiere og fyldigere Sprog ɔ: de propheterede; [18]) Gud opfylder og den anden Begjering om Kjød, men da de skulle faae det som en Himmelspise, saa maatte de hellige sig. [25]) De vedbleve ikke dermed, nemlig at prophetere, thi det var kun ved deres Indvielse, at hiin høiere Sjælstilstand var fornøden for dem; en slig øieblikkelig, atter forsvindende Opløftelse i en anden Livssphære findes ogsaa 1 Sam. 10, 10; 16, 13; 19, 20; og i den christne Kirkes første Dage. [26]) De tvende Mænd vare maaskee af Undseelse blevne tilbage i Leiren, endskjøndt de vare blandt de Udskrevne ɔ: de halvfjerdsindstyve Udvalgte; hvorlidet Moses holdt sin prophetiske Gave for et Rov, viser hans skjønne uegennyttige Svar, [29]) der tillige aner den Tid, da Jehovas Aand ikke skulde være indskrænket til enkelte Personer, Joel 3, 1; Esaias 11, 9. Noget Lignende viser sig Marc. 9, 38; thi hvor-

Side rundt om Leiren, og henved to Alen over Jorden.

32. Og Folket stod op hele den Dag og hele Natten og hele den følgende Dag, og de samlede Vagtler; den, som fik lidt, samlede til Hob; og de bredte dem ud for sig rundt om Leiren.

33. Kjødet var endnu imellem Tænderne; før det var aldeles fortæret, da blussede Jehovas Vrede op mod Folket, og Jehova slog et meget stort Slag blandt Folket;

34. Og man kaldte dette Steds Navn Kibroth Hattaavah; thi der begrove de dem af Folket, som havde været begjærlige.

35. Fra Kibroth Hattaavah drog Folket til Chazeroth, og de bleve i Chazeroth.

Capitel XII.

Mirjams og Arons Strid med Moses og Mirjams Straf.

1. Og Mirjam og Aron talede med Moses i Anledning af den chusitiske Qvinde, som han havde taget; thi han havde taget en chusitisk Hustru;

2. Og de sagde: mon Jehova taler ikkun ved Moses alene, mon han ikke ogsaa taler ved os? Og Jehova hørte det.

3. Men Manden Moses var sagtmodig fremfor alle Mennesker, som vare paa Jordens Overflade.

4. Og Jehova sagde flux til Moses og til Aron og til Mirjam: gaae ud I tre til Forsamlingsteltet; og de gik ud alle tre.

5. Og Jehova steg ned i en Skystøtte og stod ved Døren til Teltet, og han kaldte ad Aron og Mirjam, og de gik begge to ud.

6. Og han sagde: hører dog mine Ord: dersom der er en Prophet iblandt eder, da vil jeg, Jehova, give mig tilkjende for ham i et Syn, i en Drøm vil jeg tale med ham;

7. Ei saa min Tjener Moses; han er tro i hele mit Huus;

8. Mund til Mund taler jeg med ham, og i klar Skuen, ikke i dunkle Taler, og han skuer Jehovas Lignelse; hvorfor have I ikke frygtet for at tale imod min Tjener, imod Moses?

9. Og Herrens Vrede optændtes imod dem, og han gik bort.

10. Og Skyen veeg fra Teltet, og see, Mirjam var spedalsk som Snee; og da Aron vendte sig imod Mirjam, see, da var hun spedalsk.

11. Og Aron sagde til Moses: med Tilladelse, min Herre! læg ikke den Synd paa os, idet vi have handlet taabeligt og forsyndet os.

12. Lad hende dog ikke være som et dødt Foster, hvilket, naar det udgaaer af Moders Liv, da er Halvdelen af dets Krop fortæret.

13. Og Moses raabte til Herren: ak, helbred hende!

14. Men Jehova sagde til Moses: hvis hendes Fader havde spyttet hende i Ansigtet, mon hun da ikke vilde have været beskjæmmet i syv Dage. Lad hende være udelukket af Leiren i syv Dage, saa maa hun optages igjen.

15. Saa blev Mirjam udelukket af Leiren i syv Dage, og Folket reiste ikke, inden Mirjam var optagen igjen.

16. Derpaa droge de fra Chazeroth, og de leirede sig i Ørkenen Paran.

Capitel XIII.

Udsendelsen af Speidere.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

---

vel Gud har beskikket sig de bestemte Organer for sin Virksomhed, saa er hans Aand dog ei bundet, Ap. Gjern. 10. [33]) Det uregjerlige Folk spiste sig Døden af det, som skulde have været dets Velsignelse; saa straffer den guddommelige Retfærdighed ofte Synderen ved at opfylde hans længe nærede Ønske eller Attraa, hvilken Opfyldelse da bliver hans Dom. [34]) **Kibrot Hattaavah** ɔ: Begjærligheds Grave.

Capitel XII.

[1]) **I Anledning af** — der siges ikke, hvad der var Stridens Gjenstand; om Chus, see 1 Mos. 2, 13. Andre oversætte: fordi han havde taget en chusitisk Hustru. Hovmod var den egentlige Aarsag; Mirjam og den hende følgende Aron vilde tilegne sig samme Værdighed, som Moses; men Gud lader denne Strid tjene netop til Moses Forherligelse. [3]) **sagtmodig**; Andre: meest plaget. [6]) De øvrige Propheter bleve i enkelte Momenter hævede i en høiere Livssphære og saae da det Guddommelige, hvilket de skulde forkynde, **i Syner, i Drømme, i dunkle**, gaadefulde **Taler** og Billeder; Moses derimod, som [7]) var **tro i hele Guds Huus**, den egentlige Midler af det gamle Testamentes Oeconomi, Hebr. 3, 2; værdigedes en anden, umiddelbarere Aabenbaring, hvorved han **i klar Skuen**, uden Ekstase saae og forkyndte det, Gud vilde meddele ved ham. [10]) **Om Spedalskhed** som theokratisk Straf see 3 Mos. 13; ogsaa her bestaaer Moses Prøven; han er strax villig til at gaae i Forbøn for hende.

2. Send Mænd fra dig og lad dem bespeide Landet Canaan, hvilket jeg har givet Israels Børn; een Mand for hver af deres Fædres Stamme skulle I sende, enhver skal være en Fyrste iblandt dem.
3. Og Moses sendte dem fra Ørkenen Paran, efter Jehovas Befaling, alle Mænd vare Hovedsmænd for Israels Børn.
4. Og disse ere Navnene: for Rubens Stamme Sammua, Sachurs Søn;
5. For Simeons Stamme, Saphat, Choris Søn;
6. For Juda Stamme, Caleb, Jephunne Søn;
7. For Isaschars Stamme, Jigeal, Josephs Søn;
8. For Ephraims Stamme, Hoseas, Nuns Søn;
9. For Benjamins Stamme, Palti, Raphus Søn;
10. For Sebulons Stamme, Gaddiel, Sodis Søn;
11. For Josephs Stamme, nemlig for Manasse Stamme, Gaddi, Susis Søn;
12. For Dans Stamme, Ammiel, Gemallis Søn;
13. For Aschers Stamme, Sethur, Michaels Søn;
14. For Naphtalis Stamme, Nachbi, Wophsis Søn;
15. For Gads Stamme, Geuel, Machis Søn;
16. Disse ere Navnene paa de Mænd, hvilke Moses sendte for at bespeide Landet; men Moses kaldte Hoseas, Nuns Søn, Josua.
17. Og Moses sendte dem for at bespeide Landet Canaan, og han sagde til dem: gaaer da op i den sydlige Deel og derfra til Bjergene,
18. Og seer Landet, hvordan det er, og Folket, som boer deri, om det er stærkt eller svagt, om det er lidet eller meget;
19. Og hvordan Landet er, som det boer i, om det er godt eller daarligt, og hvordan Byerne ere, som de boe i, om de boe i Leire eller befæstede Stæder;
20. Og hvordan Landet er, om det er fedt eller magert, om der ere Træer der eller ikke; og I skulle være modige og tage af Landets Frugt med eder; (det var nemlig paa den Tid, de første Druer blive modne).
21. Saa reiste de og bespeidede Landet fra Ørkenen Zin indtil Rechob paa Veien til Hamath;
22. Og de reiste i Sydlandet, og man kom indtil Hebron; og der vare Achiman, Scheschai og Talmai, Anaks Børn. Hebron var bygget syv Aar før Zoan i Ægypten.
23. Og de kom til Eschkols Dalen, og de afskare der en Viinqvist og en Drueklase, hvilken de bare paa en Stang, to imellem sig, og af Granaterne, og af Figenerne.
24. Dette Sted kaldte man Eschkols Dal i Anledning af den Drueklase, som Israels Børn afskare der.
25. Og de vendte tilbage for at bespeide Landet ved Enden af de fyrretyve Dage;
26. Og de gik og kom til Moses og til Aron, og til hele Israels Børns Forsamling, til Ørkenen Paran til Kadesch, og de bragte dem og hele Menigheden Svar, og de lode dem see Frugten af Landet.
27. Og de fortalte dem og sagde: vi kom til Landet, hvorhen du har sendt os; dette flyder virkelig med Melk og Honning, og der er dets Frugt;
28. Med Undtagelse af at Folket er stærkt,

Capitel XIII.

I den her omtalte Begivenhed kom det til et Vendepunkt i Folkets Historie; det havde bedet Moses at sende Speidere i Landet Canaan, 5 Mos. 1, 22; Jehova lod det skee, og befalede Moses her at gjøre det; Speiderne bringe Efterretninger tilbage om Landets Frugtbarhed, altsaa Stadfæstelsen om de guddommelige Forjettelser, men det var saa langt fra, at Folket derved fik Forstrøstning om, at Gud ogsaa vilde opfylde den anden Deel af sin Forjettelse, Canaaniternes Fordrivelse, at tvertimod deres Vantro ved denne Leilighed ret kom til Udbrud, og saaledes den hele Slægt gjorde sig uværdig til Besiddelse af Landet. Ogsaa her aabenbarer sig det ofte omtalte Træk af den guddommelige Verdensregjering, at Herren straffer Synd med Synd, og at han lader Velsignelsen for den Vantro blive til Dom og Revselse. [16]) Hosea, Hjælp; Josua (Jehoschua), Jehova min Hjælp, for at tilkjendegive det nye Forhold, hvori han skulde komme. Navneforandringer ere almindelige i Bibelen. [21]) Zin, den nordlige Deel af Ørkenen Paran, hvori Kadesch laae; som nordligt Punct nævnes Rechob, en Stad, der laae i det senere Stammen Ascher tilfaldende Strøg, Jos. 19, 28; Dom. 1, 31; paa Veien til Hamat, en berømt Stad ved Foden af Libanon, beboet af Canaaniter eller Phønicier, 1 Mos. 10, 18, der i den græske Tid kaldtes Epiphania; [22]) Hebron, see 1 Mos. 13, 18. Anaks Sønner, Anakiter eller Enakiter, ere en Kjæmpeslægt, maaskee Troglodyter eller Hulebeboere. Zoan, en berømt, stor Stad, kaldet af Grækerne Tanis, ved den østlige Side af den efter samme benævnte tanitiske Nilarm, Ps. 78, 12; Es. 19, 11. [28]) Med Undtagelse

som boer i Landet, og Byerne ere meget befæstede og store; og vi saae ogsaa der Anaks Børn;

29. Amalek boer i Sydland, Chittiten og Jebusiten og Amoriten boer paa Bjerget, og Canaaniten boer ved Havet og nær ved Jordan.

30. Og Caleb tyssede paa Folkets Knurren imod Moses, og sagde: lader os kun drage op og tage det i Besiddelse; thi vi kunne nok faae Bugt med det.

31. Derimod sagde Mændene, som vare dragne op med ham: vi formaae ikke at drage op imod dette Folk; thi det er stærkere, end vi.

32. Saa bragte de ond Omtale ud om Landet, hvilket de havde bespeidet, blandt Israels Børn, idet de sagde: det Land, som vi ere gangne i, for at bespeide det, er et Land, som fortærer sine Indvaanere; og alt Folket, som vi saae der rundt i det, vare høitvorne Mænd.

33. Og vi saae der Kæmperne, Anaks Sønner af Kæmperne, og vi vare i vore Øine som Græshopper, og det vare vi ogsaa i deres Øine.

Capitel XIV.

Folkets Oprør og Straf.

1. Da hævede hele Forsamlingen sin Røst, og da græd Folket denne Nat.

2. Og alle Israels Børn knurrede imod Moses og imod Aron, og al Menigheden sagde til dem: gid vi vare døde i Landet Ægypten, eller gid vi vare døde i denne Ørk!

3. Og hvorfor har Jehova bragt os til dette Land, at vi skulde falde for Sværdet, vore Hærskarer og vore smaa Børn skulle være til Bytte; er det ikke det bedste for os, at vi vende tilbage til Ægypten;

4. Og den Ene sagde til den Anden: lader os sætte os et Overhoved og vende tilbage til Ægypten.

5. Da faldt Moses og Aron ned paa deres Ansigt for hele Israels Børns Menigheds Forsamling;

6. Og Josua, Nuns Søn, og Caleb, Jephunne Søn, af dem, som havde bespeidet Landet, sønderreve deres Klæder,

7. Og de sagde til al Israels Børns Forsamling saaledes: Landet, som vi ere reiste i, for at bespeide det, er et overmaade godt Land.

8. Dersom Jehova har Velbehagelighed i os, da fører han os til dette Land og giver os Landet, som det er, flydende med Melk og Honning.

9. Bliver kun ikke gjenstridige imod Jehova, og frygter ikke Folket i dette Land; thi de ere snart fortærede af os; deres Skygge er vegen fra dem, og Jehova er med os; frygter dem ikke.

10. Men hele Forsamlingen sagde, at man skulde stene dem. Nu saaes Jehovas Herlighed i Forsamlingsteltet for alle Israels Børn.

11. Og Jehova sagde til Moses: hvor længe vil dette Folk foragte mig, og hvor længe ville de ikke troe paa mig uagtet alle de Tegn, som jeg har gjort i deres Midte.

12. Jeg vil slaae dem med Pest og ødelægge dem, og jeg vil gjøre dig til et større og stærkere Folk, end det er.

13. Men Moses sagde til Jehova: og Ægypterne have hørt det, at du med din Kraft har ført dette Folk op af deres Midte,

14. Og de have sagt det til dette Lands Indvaanere; de have hørt, at du, Jehova, er midt iblandt dette Folk, du som sees øiensynligt iblandt dem, du, Jehova, og din Sky staaer over dem, og i Skystøtten gaaer du foran dem om Dagen, og i Ildstøtten om Natten,

15. Og slaaer du dette Folk ihjel som een Mand, da ville Hedningene sige, naar de høre dette Rygte om dig:

16. Fordi Jehova ikke formaaede at føre dette Folk til det Land, som han har tilsvoret dem, saa har han slagtet dem i Ørken.

17. Og nu, lad min Herres Kraft være stor, saaledes som du har talt, da du sagde:

18. Jehova er langmodig og af megen Miskundhed, som bærer over med Brøde og Misgjerninger, men dog ikke frikjender aldeles, som straffer Fædrenes Brøde paa Børnene i tredie og i fjerde Led.

19. Forlad dog dette Folks Brøde formedelst din store Miskundhed, og ligesom du har baaret over med dette Folk fra Ægypten og hertil.

---

af ɔ: ikkun dette er i Veien, at; [32]) som fortærer sine Indvaanere enten ved Jordbundens Usundhed eller formedelst de Krige, det er udsat for.

Capitel XIV.

[9]) Deres Skygge er vegen fra dem, d. e. deres Beskjærmelse, Tryghed er borte; der var ogsaa hos Canaaniterne en Forudfornemmelse af, at nu var Dommens Time kommen for dem Jos. 2, 11. [13]) Moses tænker atter ikkun paa Jehovas Ære, paa hans Navns Forherligelse, og Gud annammer den Troendes Bøn, dog uden

20. Og Jehova sagde: jeg har tilgivet det efter dit Ord,

21. Men desuagtet, saasandt jeg lever, skal Jehovas Herlighed fylde hele Landet.

22. Thi alle de Mænd, som have seet min Herlighed og mine Tegn, som jeg har gjort i Ægypten og i Ørken, og have fristet mig nu ti Gange og ikke hørt min Røst,

23. De skulle tilforladelig ikke see det Land, som jeg har tilsvoret deres Fædre, og ingen af dem, som have foragtet mig, skal see det;

24. Derimod min Tjener Caleb, fordi en anden Aand er i ham, og han har været mig fuldkommen lydig, saa vil jeg bringe ham til det Land, hvorhen han var kommen, og hans Sæd skal eie det.

25. Og Amalekiter og Canaaniter boe i Dalene; i Morgen vender eder og drager imod Ørken, ad Veien til det røde Hav.

26. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:

27. Hvor længe skal det gaae saaledes med denne onde Menighed, der knurrer imod mig? Israels Børns Knurren, hvilken de have imod mig, har jeg hørt.

28. Sig til dem: saasandt jeg lever — det er Herrens Ord — saa skal jeg gjøre ved eder ligesom I have talt for mine Øren;

29. I denne Ørk skulle alle eders døde Kroppe falde, og alle de Talte af eder, efter al eders Tal fra tyve Aar og derover, I som knurrede imod mig;

30. I skulle tilforladelig ikke komme til det Land, om hvilket jeg har opløftet min Haand, for at lade eder boe deri, undtagen Caleb, Jephunne Søn, og Josua, Nuns Søn;

31. Men eders smaa Børn, som I sagde skulde være til Bytte, dem vil jeg føre derind, og de skulle kjende Landet, som I have forkastet;

32. Men hvad eders døde Kroppe angaaer, da skulle I falde i denne Ørk.

33. Og eders Børn skulle være Hyrder i Ørken i fyrretyve Aar, og de skulle bære Straf for eders Utroskab, indtil det er forbi med eders døde Kroppe i Ørken.

34. Efter Antallet af de Dage, som I have bespeidet Landet, nemlig fyrretyve Dage, et Aar for hver Dag, skulle I bære Straf, fyrretyve Aar, og I skulle erfare, at jeg har vendt mig bort.

35. Jeg Jehova har talt det: jeg vil visseligen gjøre det med hele den onde Menighed, som har forsamlet sig imod mig, i denne Ørk skulle de fortæres og døe.

36. Og de Mænd, hvilke Moses havde udsendt at bespeide Landet, og som vare vendte tilbage og havde bragt hele Menigheden til at knurre imod ham, ved at udbrede et ondt Rygte om Landet,

37. Disse Mænd, som havde udbredt det onde Rygte, døde ved Slaget for Herrens Aasyn.

38. Derimod Josua, Nuns Søn, og Caleb, Jephunne Søn, bleve i Live, af de Mænd, som vare gangne at bespeide Landet.

39. Og Moses talede disse Ord til alle Israels Børn, og Folket sørgede meget.

40. Og de stode tidligt op og stege op mod Toppen af Bjerget, idet de sagde: see, her ere vi, og nu ville vi stige op til det Sted, som Jehova har talt om; thi vi have syndet.

41. Men Moses sagde: hvorfor overtræde I dog Jehovas Befaling? og det skal ikke lykkes.

42. Stiger ikke op; thi Jehova er ikke i eders Midte, paa det I ikke skulle blive slagne for eders Fienders Ansigt;

43. Thi Amalekiten og Canaaniten er der for eders Ansigt, og I ville falde for Sværdet; thi derfor have I vendt eder fra Jehova, og Jehova skal ikke være med eder.

44. Men de formastede sig til at drage op paa Toppen af Bjerget; men Jehovas Pagtes Ark og Moses vege ikke ud af Leirens Midte.

45. Og Amalekiten og Canaaniten, som boede paa Bjerget, kom ned, og de sloge dem og knuste dem lige til Horma.

---

at tage sine Straffe tilbage; thi de Ord: [20]) jeg har tilgivet det, sigte kun til, at han ikke vil lade Folket omkomme pludselig ved Pest. [22]) Ti Gange kan være et rundt Tal, men kan ogsaa tilkjendegive de ti Gange gjentagne Oprør, ved det røde Hav 2 Mos. 14, 11; ved Mara 2 Mos. 15, 23; i Ørken Sinai 2 Mos. 16, 2; to Gange ved Manna 2 Mos. 16, 20 og 27; ved Rephidim 2 Mos. 17, 1; ved Horeb 2 Mos. 32; ved Tabeera 4 Mos. 11, 3; ved Kibroth Hattaava 4 Mos. 11, 34; og her ved Kadesch (dog tælles de og noget anderledes); nu var Syndens Maal fuldt. [25]) Og Amalekiter o: disse stridbare Folk skulle nok hindre eder Indgangen, cfr. V. 45, derfor maae I tilbage til det røde Hav. [33]) Utroskab, see 2 Mos. 34, 15. [45]) Horma, tidligere Zephat; Anledningen til Navnet fortælles 21, 3; den bandlyste Stad skulde bevare Mindet for Efterkommerne ved sit Navn. Egenmægtigen vilde Folket tiltvinge sig, hvad Gud nægtede dem. Af Vandringens otte og tredive Aar, i hvilke den ugudelige og forvorpne Slægt uddøde, have vi ikkun Begivenheden Cap. 16 tilbage; thi ikkun denne hører til Theokratiets Historie.

Capitel XV.

Forskjellige rituelle Anordninger.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
2. Tal til Israels Børn og sig til dem: naar I komme til det Land, i hvilket I skulle boe, som jeg vil give eder,
3. Og I ville gjøre et Ildoffer for Jehova, Brændoffer eller Slagtoffer i Anledning af helligt Løfte eller frivilligt eller paa eders Festdage, for at gjøre en Velbehageligheds Lugt for Jehova af stort Qvæg eller smaat Qvæg,
4. Da skal den, som lader sin Gave komme nær, bringe et Madoffer, en Tiendepart Meel, blandet med en Fjerdedeel af en Hin Olie;
5. Og Viin til Drikoffer, en Fjerdedeel af en Hin, skal du tilberede tilligemed Brændofferet eller Slagtofferet, for hvert Lam.
6. Eller til en Vædder skal du lave et Madoffer af to Tiendeparter Meel, blandet med Olie, en Trediedeel af en Hin;
7. Og Viin til Drikoffer, en Trediedeel af en Hin, skal du lade komme nær, til en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
8. Og naar du tilbereder en Studekalv til Brændoffer eller Slagtoffer i Anledning af et helligt Løfte, eller Takoffer til Jehova,
9. Da skal du tilligemed Studekalven bringe et Madoffer af Meel, tre Tiendeparter, blandet med Olie, det Halve af en Hin,
10. Og Viin skal du bringe til Drikoffer, en halv Hin, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova.
11. Saaledes skal man gjøre det ved en Oxe eller ved en Vædder eller ved et Lam af Faar eller Geder;
12. Efter Antallet, som I tilberedte, saa skulle I ogsaa tilberede det for hvert efter Antallet,
13. Hver Indfødt skal gjøre saaledes efter disse Ting ved at frembringe Ildoffer, Velbehageligheds Lugt for Jehova.
14. Og naar nogen er fremmed hos eder, eller nogen boer i eders Midte hos eders Efterkommere, og gjør et Ildoffer til Velbehageligheds Lugt for Jehova, saa skal han gjøre det, som I gjøre det.
15. Hvad Forsamlingen angaaer, da skal der være een Bestemmelse for eder og for den Fremmede for Jehovas Aasyn;
16. Een Lov, een Ret skal der være for eder og for den Fremmede, som opholder sig hos eder.
17. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
18. Tal til Israels Børn og sig til dem: Naar I komme til det Land, hvortil jeg vil bringe eder,
19. Da skal det skee, naar I spise af Landets Brød, da skulle I opløfte et Offer for Jehova;
20. Nemlig af det Første af eders Deig skulle I opløfte en Brødkage som Offer; I skulle opløfte det ligesom Offeret af Tærskepladsen;
21. Af det Første af eders Deig skulle I give Jehova et Offer, som opløftes, for eders Efterkommere.
22. Og naar I forsee eder og ikke gjøre alle disse Befalinger, som Jehova haver talt til Moses,
23. Alt det, som Jehova har befalet eder ved Moses, fra den Dag af, at Jehova har befalet det og fremdeles, for eders Efterkommere;
24. Og naar det er skjult for Menighedens Øine, og det er gjort af Vildfarelse, da skal hele Menigheden tilberede en Studekalv til Brændoffer, til Velbehageligheds Lugt for Jehova, og sit Madoffer og sit Drikoffer efter Skik, og en Gedebuk til Syndoffer;
25. Og Præsten skal gjøre Forligelse for hele Israels Børns Menighed, og det skal være dem tilgivet; thi det var en Vildfarelse, og de skulle bringe deres Gave frem, Ildoffer for Jehova, og deres Syndoffer for Jehovas Aasyn for deres Vildfarelse.
26. Saa skal det være hele Israels Børns Menighed tilgivet, og den Fremmede, som opholder sig i eders Midte; thi det er overgaaet hele Folket af Vildfarelse.
27. Men naar en enkelt Person forseer sig af Vildfarelse, da skal han bringe en aargammel Ged til Syndoffer.
28. Og Præsten skal gjøre Forligelse over den Person, som har forseet sig ved at synde af Vildfarelse for Jehovas Aasyn, naar han gjør Forligelse for ham, da skal det være ham tilgivet.
29. For den Indfødte iblandt Israels Børn og for den Fremmede, som boer i deres Midte, for dem skal der være een Lov, for den som handler i Vildfarelse.

Capitel XV.

Disse Anordninger bestemme nærmere det tidligere Omtalte, hvis Anvendelse først kunde finde Sted, naar de kom ind i Landet. [12]) Efter Antallet ɔ: til hvert Slagtoffer skal

30. Men den Person, som gjør noget af Gjenstridighed, hvad enten han er en Indfødt eller en Fremmed, han forhaaner Jehova, og den Person skal udryddes af sit Folks Midte;
31. Thi Jehovas Ord har han foragtet, og hans Befaling har han brudt; den Person skal aldeles udryddes; hans Brøde hviler over ham.
32. Og medens Israels Børn vare i Ørken, da fandt de en Mand, som sankede Brænde paa Sabbatsdagen;
33. Og de, som saae ham sanke Brænde, bragte ham til Moses og til Aron og til hele Menigheden,
34. Og de satte ham i Forvaring; thi det var ei udtrykkelig bestemt, hvad der skulde gjøres ved ham.
35. Og Jehova sagde til Moses: denne Mand skal dødes; den gandske Menighed skal ihjelslaae ham med Steen udenfor Leiren.
36. Og hele Menigheden førte ham udenfor Leiren, og de ihjelsloge ham med Steen, og han døde, som Jehova havde befalet Moses.
37. Og Jehova sagde til Moses saaledes:
38. Tal til Israels Børn, og du skal sige til dem: I skulle giøre eder Qvaster paa Fligen af eders Klæder for eders Efterkommere, og de skulle sætte en mørkeblaa Snor paa Qvasterne paa Fligen.
39. Og den skal være for eder paa Qvasten, og I skulle see den, og I skulle mindes alle Jehovas Befalinger og gjøre dem, og I skulle ikke følge eders eget Hjerte og eders Øine, saa at I følge eders Lyster;
40. Paa det I skulle mindes og gjøre alle mine Bud, og være hellige for eders Gud.
41. Jeg er Jehova eders Gud, som har udført eder af Landet Ægypten, for at være eders Gud, jeg Jehova eders Gud.

Capitel XVI.

Korach og de Forbundnes Oprør.

1. Og Korach, Jizhars Søn, som var en Søn af Levis Søn Kahat, tog baade Dathan og Abiram, Eliabs Sønner, og On, Pelets Søn, Rubens Børn med sig,
2. Og de stode op for Moses Aasyn, og to hundrede og halvtresindstyve Mænd af Israels Børn, som vare Fyrster i Menigheden, udnævnte af Forsamlingen, bekjendte Mænd;
3. Og de forsamlede sig mod Moses og Aron, og sagde til dem: det er for meget for eder; thi hele Menigheden ere alle hellige, og Jehova er i deres Midte; og hvorfor ophøie I eder over Jehovas Forsamling?
4. Der Moses hørte det, da faldt han paa sit Ansigt,
5. Og han talede til Korach og til hele hans Forsamling, idet han sagde: Imorgen skal Jehova give tilkjende, hvo der er hans, og hvem der er hellig, og han skal lade ham komme nær til sig, og hvem han udvælger, den skal han lade komme nær til sig.
6. Gjører dette: tager eders Røgelsekar, Korach og hele hans Forsamling;
7. Og I skulle komme Ild i dem, og lægge Røgelse paa dem for Jehovas Aasyn imorgen; og det skal skee, den Mand, som Jehova vælger, han er hellig; det er for meget for eder, I Levis Sønner.
8. Videre sagde Moses til Korach: Hører dog, I Levis Sønner;
9. Er det eder for lidet, at Israels Gud

---

der være et ublodigt Offer som Tilgift (3 Mos. 2.) [30]) Af Gjenstridighed eg. med en opløftet Haand eller som løfter sin Haand imod Budet; et Exempel paa en saadan Synd leverer den strax anførte Historie; [34]) Vel var der sat den Straf paa Overtrædelsen af Sabbaten: at udryddes af Folket, 2 Mos. 31, 14; men da Dødsmaaden ei var bestemt, saa fastsætter Gud her Steningen som Straf. Denne Begivenhed viste, hvor tilbøieligt Folket var til at overtræde de ceremonielle Bud ikke formedelst en høiere eller reen Indsigt, men af Gjenstridighed; derfor befales et synligt Tegn, [38]) Qvaster (Zizith), og det af en mørkeblaa Farve, som mindede om Ypperstepræstens Dragt og den derved betegnede Hellighed; naar de saae dem, da ihukom de deres Bestemmelse, at de vare et helligt Folk.

Capitel XVI.

Den her fortalte, planmæssige Sammensværgelse, der gik ud paa at omstyrte det af Gud indsatte Præstedømme, truede med at angribe Grundbetingelsen for hele den theokratiske Forfatning; det gjaldt derfor om, at Gud hævdede sin Tjeners Bemyndigelse, og beviste, at han havde givet ham den; Moses viser sig igjen her som den høimodige, kraftfulde, intet for sig selv begjærende Mand, og stadfæstes paany i sin Værdighed. [3]) Det er for meget for eder ɔ: I anmasse eder for meget; charakteristisk er det, at de endog beraabe sig paa, at hele Menigheden er hellig; thi det er stedse Urostifternes Viis, at betjene sig af halvsande Paastande eller benytte Sandheden paa en underfundig Maade; Moses, sikker paa Arons Udvælgelse, henviser Sagen til Guds Afgjørelse; [5]) hvem

har affondret eder fra Israels Menighed, at lade eder komme nær til sig, at tjene ved Jehovas Tabernakels Tjeneste og at staae for Menighedens Aasyn, at betjene dem,

10. Og at han har ladet dig komme nær til sig, og alle dine Brødre, Levis Sønner, med dig, og I søge ogsaa Præstedømmet?

11. Derfor du og hele din Forsamling, de have sammensvoret sig imod Jehova; og Aron, hvad er han, at I knurre imod ham?

12. Og Moses sendte hen at kalde ad Dathan og Abiram, Eliabs Sønner; men de sagde: vi komme ikke.

13. Er det lidet, at du har ført os fra et Land, som flyder med Melk og Honning for at lade os døe i Ørken, at du vil aldeles tiltage dig Herredømme over os?

14. Visseligen, du har ikke ført os til et Land, som flyder med Melk og Honning, eller givet os Agre og Viingaarde til Arv; vil du stikke Øinene ud paa disse Mænd? Vi komme ikke op.

15. Da blev Moses meget vred og sagde til Jehova: vend dig ikke til deres Madoffer! Ikke eet Asen har jeg taget af dem og ikke een af dem har jeg gjort ondt.

16. Og Moses sagde til Korach: du og hele dit Selskab værer for Jehovas Aasyn, du og de og Aron imorgen.

17. Og I skulle tage hver sit Røgelsekar og komme Røgelse paa dem, og I skulle lade hver sit Røgelsekar komme nær for Jehova, to hundrede og halvtresindstyve Kar, og du og Aron hver sit Kar.

18. Og de toge hver sit Røgelsekar, og de kom Ild derpaa og lagde Røgelse paa dem og stode ved Døren til Forsamlingsteltet tilligemed Moses og Aron.

19. Saa samlede Korach den gandske Menighed til Døren af Forsamlingsteltet imod dem; da aabenbaredes Herrens Herlighed for den gandske Menighed;

20. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:

21. Adskiller eder fra denne Forsamling, saa vil jeg fortære dem i et Øieblik.

22. Men de faldt ned paa deres Ansigt og sagde: Gud, alt Kjøds Aanders Gud; dersom een Mand synder, vil du derfor være vred paa hele Menigheden?

23. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

24. Tal til Menigheden og sig: gaaer bort rundt om fra Korachs, Datans og Abirams Bolig!

25. Og Moses stod op og gik mod Dathan og Abiram; og de Ældste i Israel gik med ham.

26. Og han talede til Menigheden, idet han sagde: viger bort fra disse ugudelige Mænds Telte, og rører ikke ved noget af alt det, som hører dem til, at I ikke skulle omkomme i alle deres Synder.

27. Saa gik de bort fra Korachs, Dathans og Abirams Bolig rundt om, men Dathan og Abiram vare gangne udenfor og stode i Døren til deres Telte med deres Hustruer og Sønner og smaa Børn.

28. Og Moses sagde: derpaa skulle I kjende, at Jehova har sendt mig til at gjøre alle disse Gjerninger og at de ikke ere af mit eget Hjerte;

29. Dersom disse døe paa den Maade, som alle Mennesker døe, eller dersom de hjemsøges paa den Maade, som alle Mennesker hjemsøges paa, da har Jehova ikke sendt mig.

30. Men dersom Jehova skaber noget nyt, og Jorden aabner sin Mund og opsluger dem og alt det, som hører dem til, og de fare levende ned i Helvede, da skulle I vide, at disse Mænd have foragtet Jehova.

31. Og det skeede, der han havde fuldendt at tale disse Ord, da revnede Jorden, som var under dem,

32. Og Jorden aabnede sin Mund og opslugte dem og deres Huse, og hvert Menneske, som hørte Korach til, og alt Godset.

33. Og de og alt det, de havde, fore levende ned i Helvede, og Jorden skjulte dem, og de gik til Grunde midt ud af Forsamlingen;

34. Og hele Israel, som var rundt omkring dem, flygtede for deres Skrig; thi de sagde: blot ikke Jorden skal opsluge os!

35. Og en Ild foer ud fra Jehova og fortærede de to hundrede og halvtresindstyve Mænd, som havde bragt Røgelsen nær til.

Jehova lader komme nær til sig ɔ: hvem Jehova overdrager at offre. [13]) Snildeligen og bittert bruge de de Ord, Moses var vant til at bruge om Canaan, nu om Ægypten, og spotte hans Forjættelse; [14]) Stikke Øinene ud ɔ: blænde disse Folk, behandle dem, som om de ei kunde see. [19]) Den gandske Menighed, der var nysgjerrig for at see Udfaldet; men dette er just Menighedens Brøde, at den vaklede i sin Mening; [25]) Dathan og Abiram i Rubeniternes Leir, Korach og Abiram som Kahatiterne lige ved Tabernaklet. [30]) Helvede (Scheol), Andre: Underverden, de Dødes Rige; en pludselig Død er Syndens aabenbar gjorte Straf. [32]) Korachs Børn reddede sig, 26, 11; man fandt i den følgende Tid Korachiter, som en levitisk Sangerfamilie, 1 Krøn. 9, 19; 6, 37, hvilken 11 berømte Psalmer tilskrives.

Capitel XVII.

Nyt Oprør og dets Afstraffelse. Arons Stav.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
2. Sig til Eleasar, Arons Søn, at han skal tage Røgelsekarrene ud af Branden og strøe Ilden længere bort; thi de ere helligede,
3. Nemlig Røgelsekarrene af disse, som have syndet mod deres Sjæle, og gjøre Blikplader af dem til at beslaae Alteret med; thi de have bragt dem nær for Jehovas Ansigt, og gjort dem hellige; og de skulle være Israels Børn til et Tegn.
4. Da tog Præsten Eleasar Røgelsekarrene af Kobber, hvilke de Opbrændte havde ladet komme nær, og de hamrede dem ud til at beslaae Alteret med,
5. Et Minde for Israels Børn, at ikke nogen fremmed Mand, som ikke er Arons Slægt, maa nærme sig til at antænde Røgoffer for Jehovas Aasyn, at det ikke skal gaae dem, som Korach og hans Forsamling, saaledes som Jehova havde talt til ham ved Moses.
6. Men den følgende Dag knurrede hele Israels Børns Menighed over Moses og over Aron, idet de sagde: I have dræbt Jehovas Folk.
7. Og det skeede, da Menigheden samledes mod Moses og mod Aron og de vendte sig til Forsamlingsteltet, see, da skjulte Skyen det, og Herrens Herlighed lod sig see.
8. Og Moses og Aron gik frem foran Forsamlingsteltet.
9. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
10. Hæver eder ud af denne Forsamlings Midte, saa vil jeg fortære dem i et Øieblik; men de faldt ned paa deres Ansigt,
11. Og Moses sagde til Aron: tag Røgelsekarret og læg Ild derpaa af Alteret og læg Røgelse og gaae hastigen til Menigheden og gjør Forligelse for dem; thi Vreden er udgangen fra Jehovas Aasyn; Plagen er begyndt,
12. Og Aron tog som Moses sagde til ham, og han løb midt ud i Menigheden; og see, Plagen var begyndt i Folket, og han kom Røgelse paa og gjorde Forligelse for Folket.
13. Og han stod imellem de Døde og Levende, da standsede Plagen.
14. Men de, som døde af dette Slag, vare fjorten tusinde og syv hundrede, foruden dem, som døde for Korachs Skyld.
15. Og Aron vendte sig til Moses til Døren af Forsamlingsteltet; og Plagen standsede.
16. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
17. Tal til Israels Børn og tag een Stav af dem for deres Fædres Huus, af alle deres Fyrster tolv Stave efter deres Fædres Huus; du skal skrive hvers Navn paa hans Stav.
18. Og Arons Navn skal du skrive paa Levis Stav; og een skal der være for hvert Hoved af deres Fædres Huus;
19. Og du skal lægge dem i Forsamlingsteltet, foran Vidnesbyrdet, hvor jeg samles med eder;
20. Og det skal skee, den Mand, hvem jeg udvælger, hans Stav skal blomstre, for at jeg kan stille Israels Børns Knurren imod mig, hvilken de fremføre imod mig.
21. Og Moses talede til Israels Børn, og alle deres Fyrster gave ham hver een Stav, for hver Fyrste een for deres Fædres Huus; tolv Stave, og Arons Stav midt imellem Stavene.
22. Og Moses lagde Stavene for Jehovas Aasyn i Vidnesbyrdets Telt.
23. Og det skeede den følgende Dag, da kom Moses til Vidnesbyrdets Telt, og see, Arons Stav, som var for Levis Huus, blom-

---

Capitel XVII.

[1]) I nogle Udgaver og Oversættelser begynder dette Capitel først ved V. 13; det Foranstaaende regnes da til det foregaaende Capitel. [2]) De ere helligede til Jehova, høre ham til, da de ere anvendte til et helligt Brug. [6]) Jehovas Folk, et Udtryk, der misbruges paa samme Maade, som Korachs: Menigheden er hellig; [10]) men atter viste Jehova, hvem han havde udvalgt. Moses og Arons Forbønner reddede Folket, og et anskueligt Tegn paa Bønnen var Røgelsesofferet; den samme Røgelse, som i de viede Præsters Hænder bragte Liv, bar Dødens Lugt frem for de Gjenstridige, der anmassede sig, hvad der ei tilkom dem, 1 Cor. 2, 15-16; og for at afskjære alle Paastande om Præstedømmet i Fremtiden, bevidnede Gud sin Udvælgelse ved et synligt Tegn, idet Arons Stav blomstrede og bar Mandler. Mandeltræet er det første, som skyder om Foraaret, og derfor et Billede paa Aandens hurtige og friske Virkninger; deraf de mandelfarvede Bægre paa Lysestagen, s. Jerem. 1, 11—12.

strede, og den havde skudt Knopper og baaret Blomster, og den frembragte Mandler.

24. Da bragte Moses alle Stave ud fra Jehovas Aasyn til alle Israels Børn, og de saae det og de toge hver sin Stav.

25. Og Jehova sagde til Moses: bring Arons Stav tilbage foran Vidnesbyrdet til at gjemmes til et Tegn mod Oprørerne, saa du kan gjøre Ende paa deres Knurren mod mig, at de ikke skulle døe.

26. Og Moses gjorde som Jehova befalede ham, saa gjorde han.

27. Og Israels Børn sagde til Moses: see, vi opgive Aanden, vi gaae alle til Grunde, vi gaae alle til Grunde.

28. Enhver, som nærmer sig og kommer nær ved Jehovas Tabernakel, maa døe; mon vi da gandske skulle opgive Aanden?

Capitel XVIII.

Præsternes og Leviternes Rettigheder og Pligter.

1. Og Jehova sagde til Aron: du og dine Sønner og din Faders Huus, I skulle bære Helligdommens Brøde, og du og dine Sønner med dig, I skulle bære eders Præsteembedes Brøde,

2. Ogsaa dine Brødre med dig, Levis Stamme, din Faders Stamme skal du lade komme nær til dig, og de skulle slutte sig til dig og de skulle tjene dig, og du og dine Sønner med dig skulle være foran Vidnesbyrdets Telt.

3. Og de skulle varetage, hvad du og hele Teltet kræver at varetage; ikkun til Helligdommens Redskaber og Alteret skulle de ikke nærme sig, at de ei skulle døe baade de og du.

4. Men de skulle slutte sig til dig og varetage, hvad Forsamlingsteltet kræver at varetage ved alt Teltets Tjeneste, men den Fremmede skal ikke komme nær til eder.

5. Og I skulle iagttage, hvad Helligdommen kræver og hvad Alteret kræver at iagttage, at der ikke ydermere skal være Vrede over Israels Børn.

6. Og jeg, see, jeg har taget eders Brødre, Leviterne, midt ud af Israels Børn til en Gave for eder, hengivne til Jehova for at tjene ved Forsamlingsteltets Tjeneste;

7. Men du og dine Sønner med dig, I skulle varetage eders Præsteembede med Hensyn til alt, som hører til Alteret, og til det, som er indenfor Forhænget, og I skulle tjene; som en Gave-Tjeneste har jeg givet eder eders Præstedømme; men den Fremmede, som nærmer sig, skal dødes.

8. Og Jehova talede til Aron: see, jeg har givet dig, hvad der er at bevare af mit Offer, som opløftes; med Hensyn til alle Israels Børns hellige Ting har jeg givet dig dem, fordi du er salvet, og dine Børn til en varig Bestemmelse.

9. Dette skal høre dig til af det saare Hellige, af Ilden; alle deres Gaver med Hensyn til alle deres Madoffere og alle deres Syndoffere og alle deres Skyldoffere, som de bringe mig, det saare Hellige, dig og dine Børn skal det tilhøre;

10. Paa et saare helligt Sted skal du spise det; alt Mandkjøn maa spise det; helligt skal det være dig.

11. Og dette hører dig til: deres Gaver, som da opløftes, tilligemed alle Israels Børns Offere, som svinges, til dig har jeg givet dem og til dine Sønner og til dine Døttre med dig, til en evig Bestemmelse; enhver, som er reen i dit Huus, skal æde deraf.

12. Alt det Fede af Olien og alt det Fede af Most og Korn, deres Førstegrøde, som de ville give til Jehova, dig har jeg givet det.

13. Førstegrøden af alt, som er i deres Land, som de bringe til Jehova, dig skal det tilhøre; enhver, som er reen i dit Huus, skal æde det.

14. Alt Bandgods i Israel skal høre dig til;

15. Alt, som aabner Moders Liv, af alt Kjød, som de bringe Jehova, af Mennesker og af Dyr, skal høre dig til, ikkun at du skal løskjøbe den Førstefødte af Mennesker og løskjøbe det Førstefødte af de urene Dyr.

16. Og det, som skal løskjøbes deraf, skal du løskjøbe fra det er Maaned gammel, efter

Capitel XVIII.

Efter den nye Stadfæstelse af Præstedømmets guddommelige Oprindelse følger en nøiagtigere Bestemmelse af Præsternes ydre Stilling og Forskjellen mellem Præste- og Levitstanden; de, som skulde repræsentere det hele Folk, bleve og henviste til en aandelig Besiddelse og skulde have deres Indtægter byggede paa Folkets religieuse Tro; forfaldt denne, da vare ogsaa Præster og Leviter udsatte for Mangel; de maatte derved vækkes til Aarvaagenhed i deres Kald. Derfor skulde de bære Helligdommens Brøde ɔ: udsonende tage den Syndighed, som fjerner Folket fra Helligdommen, paa sig, og Præstedømmets Brøde; thi de skulde mindes, at Præsterne selv vare Syndere og deres Udvægelse et frit Naadesværk. [8]) Fordi du er salvet, Andre: til din Salvelse. [14]) Alt Bandgods, see 3 Mos. 27,

din Vurdering, fra fem Sekel Sølv efter Helligdommens Sekel, som gjelder tyve Gera.

17. Ikkun det Førstefødte af Oxer eller det Førstefødte af Lam eller det Førstefødte af Geder skal du ikke løskjøbe; de ere hellige; deres Blod skal du stænke paa Alteret og deres Fedt skal du antænde, et Ildoffer, til Velbehageligheds Lugt for Jehova.

18. Og deres Kjød skal høre dig til, som Brystet, der svinges, og som den høire Bov skal det høre dig til.

19. Alle de hellige Offere, hvilke Israels Børn opløfte for Jehova, har jeg givet dig og dine Sønner og dine Døttre med dig til en evig Bestemmelse, dette er en evig Saltpagt for Jehovas Aasyn for dig og for din Sæd med dig.

20. Og Jehova sagde til Aron: I deres Land skal du ikke arve, og Lod skal du ikke have mellem dem; jeg er din Lod og din Arv blandt Israels Børn.

21. Og til Levis Børn har jeg givet al Tiende i Israel til Arv, til Erstatning for deres Tjeneste, som de skulle forrette ved Forsamlingsteltet;

22. Og ikke maae Israels Børn ydermere nærme sig Forsamlingsteltet, at de ikke skulle paadrage sig Synd og døe.

23. Men Leviten, han skal forrette Tjenesten ved Forsamlingsteltet, og de skulle bære deres Brøde; dette er en evig Bestemmelse for deres Efterkommere, men iblandt Israels Børn skulle de ikke have Arv.

24. Thi al Israels Børns Tiende, som de opløfte for Jehova som et Offer, har jeg givet Leviterne til en Arv; derfor har jeg sagt til dem, at de ikke skulle have Arv blandt Israels Børn.

25. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

26. Til Leviterne skal du tale og sige til dem: Naar I tage den Tiende af Israels Børn, hvilken jeg har givet eder af dem i deres Arv, da skulle I opløfte et Offer deraf for Jehova, den tiende Deel af Tienden.

27. Og eders Offer skal regnes eder ligesom Kornet af Laden og ligesom Fylden af Persen;

28. Saa skulle ogsaa I opløfte et Offer for Jehova af al eders Tiende, hvilken I tage af Israels Børn, og I skulle give et Offer deraf for Jehova til Præsten Aron;

29. Og af alle eders Gaver skulle I opløfte hvert Offer til Jehova, af alt det Fede, det Hellige deraf.

30. Og du skal sige til dem: naar I have bragt det Fede deraf, da skal det regnes Leviterne som Indkomst af Laden og som Indkomst af Persen;

31. Og I maae spise det paa ethvert Sted, I og eders Huse; thi det er eders Løn til Erstatning for eders Tjeneste ved Forsamlingsteltet.

32. Og I skulle ikke bære Skyld derfor, naar I opløfte det Fede deraf som Offer, og I skulle ikke vanhellige Israels Børns hellige Ting, paa det I ikke skulle døe.

Capitel XIX.

Om Renselsen ved Asken af en rød Ko.

1. Og Jehova talede til Moses og til Aron, idet han sagde:

2. Dette er Bestemmelsen i Loven, hvilken Jehova har budet, idet han sagde: tal til Israels Børn, og de skulle tage dig en rød Ko, lydeløs, paa hvilken der ingen Meen er, paa hvilken der ikke har været Aag.

3. Og I skulle give den til Eleasar, Præsten, og han skal føre den udenfor Leiren og slagte den for hans Aasyn.

4. Og Præsten Eleasar skal tage af dens Blod paa sin Finger og stænke henimod Forsiden af Forsamlingsteltet af dens Blod syv Gange.

5. Og man skal brænde Koen for hans Øine, dens Skind og dens Kjød og dens Blod skal man opbrænde tilligemed dens Møg.

---

28. [19]) En Saltpagt ɔ: et uopløseligt fast Forbund, s. Anmærkn. til 3 Mos. 2, 13; 2 Krøn. 13, 5. [20]) Jeg er din Lod og din Arv (5 Mos. 10, 9; Jos. 13, 14) er en Betegnelse af, at deres Fortrøstning ikkun beroede paa Jehova. [26]) Leviterne skulde selv give Tiende af deres Tiende, for derved at tilkjendegive den store Forskjel, der var imellem dem og Præsterne; [27]) thi det, de modtoge, skulde regnes som Kornet af Laden ɔ: som om de selv havde avlet det, hvorfor de ogsaa, [30]) naar de havde givet Tiende deraf, maatte fortære det, hvor de vilde.

Capitel XIX.

Intet minder stærkere om Synden, end Døden; deraf den Ureenhed, der betog hver Israelit, som havde rørt ved et Liig; deraf endnu den Modbydelighed, Menneskene have for hvad der staaer i Forbindelse med et afsjælet Legeme; Trangen til at udsones fra denne Ureenhed, fremsbragte Anordningen om Asken af den røde Ko, der var et Slags Soneoffer, uden at have aldeles den samme Characteer, som andre Syndsoffere; Asken tog man i Forbindelse med Vand, fordi disse to Dele af det Hensvindende er det Uforgjængeligste. [3]) Og han; Andre:

6. Og Præsten skal tage Cedertræ og Isop og Carmosinrødt, og kaste det midt paa den brændende Ko.
7. Saa skal Præsten toe sine Klæder og vaske sin Krop i Vand, og derefter skal han komme til Leiren, og Præsten skal være ureen indtil Aften.
8. Og den, som opbrændte den, skal toe sine Klæder i Vand og vaske sin Krop i Vand og være ureen indtil Aften.
9. Og en reen Mand skal sanke Asken af Koen, og lægge den udenfor Leiren paa et reent Sted, og den skal være for Israels Børns Menighed for at gjemmes som Ureenheds Vand til at rense Synd.
10. Men den, som samlede Asken af Koen, skal toe sine Klæder og være ureen indtil Aftenen, og det skal være en evig Bestemmelse for Israels Børn og for den Fremmede, som er i deres Midte.
11. Den, som rører ved en Død, ved noget Menneskes Liig, han skal være ureen i syv Dage.
12. Han skal lade sig rense ved det paa den tredie Dag, og paa den syvende Dag skal han være reen; og dersom han ikke lader sig rense paa den tredie Dag og paa den syvende Dag, bliver han ikke reen.
13. Enhver, som har rørt ved en Død, ved Liget af et dødt Menneske, og ikke vil lade sig rense, han besmitter Jehovas Tabernakel, og den Person skal udryddes af Israel; thi Renselsesvandet har man ikke stænket paa ham; han er ureen, og hans Ureenhed er endnu paa ham.
14. Dette er Loven, naar et Menneske døer i et Telt; enhver, som kommer i Teltet, og alt, som er i Teltet, skal være ureent i syv Dage.
15. Og ethvert aabent Kar, som der ikke er tilbundet Laag over, skal være ureent.
16. Og enhver, som paa en Mark rører ved nogen, der er ihjelslagen ved Sværd, eller ved en Død eller ved Menneskebeen eller ved en Grav, skal være ureen i syv Dage;
17. Og for den Urene skulle de tage af det brændte Syneoffers Aske og komme rindende Vand derpaa i et Kar.
18. Og en reen Mand skal tage Isop og dyppe det i Vandet og stænke paa Teltet og paa alle Karrene og paa Personerne, som have været der, og paa den, som har rørt ved Benet eller ved den Ihjelslagne eller ved den Døde eller ved Graven.
19. Og den Rene skal stænke paa den Urene paa den tredie Dag og paa den syvende Dag, og han skal toe sine Klæder og vaske sig i Vand og være reen om Aftenen.
20. Og naar nogen er bleven ureen og ikke vil lade sig rense, da skal den Person udryddes midt af Forsamlingen; thi han har besmittet Jehovas Helligdom; Renselsesvand har man ikke stænket paa ham; han er ureen.
21. Og det skal være dem til en evig Bestemmelse; og den, som stænker Renselsesvandet, skal toe sine Klæder, og den, som rører ved Renselsesvandet, skal være ureen til Aften.
22. Og alt, som den Urene rører ved, skal være ureent, og den Person, som rører ved ham, skal være ureen i dtil Aften.

Capitel XX.

Mirjam døer. Et Oprør. Edomiterne nægte Israeliterne at reise igjennem deres Land. Aron døer.

1. Og Israels Børn, hele Menigheden, kom til Ørken Zin i den første Maaned, og Folket blev i Kadesch; der døde Mirjam og blev begraven der.
2. Og der var ikke Vand for Menigheden, og de samlede sig imod Moses og imod Aron.
3. Og Folket kivede imod Moses, og de sagde: ja gid vi vare døde dengang vore Brødre opgave Aanden for Jehovas Aasyn;
4. Og hvorfor have I bragt Jehovas Forsamling ud i den Ørken, for at vi skulde døe der, vi og vort Qvæg;
5. Og hvorfor have I ført os op fra Ægypten for at bringe os til det onde Sted,

---

og man. ⁹) Om Cedertræ og Isop see 3 Mos. 14, 4. ⁸) Ureenheds Vand ɔ: Vand til at borttage Ureenhed, Renselsesvand.

Capitel XX.

¹) Her komme vi til den første Maaned af Vandringens fyrretyvende Aar, efterat den gamle forvorpne Slægt var uddøet. Denne Mellemtid var en vigtig Udviklingsperiode for Folket; den givne Lov kunde nu efterhaanden gaae over i Folkets Bevidsthed, Statsindretningerne befæste sig; den yngre Slægt voxte op under de theokratiske Institutioner; denne Slægt havde vel arvet Fædrenes Stivsind og Lyst til Oprør, men er dog i det Hele langt bedre end de af Ægypten udførte Trælle, har et friskere Mod, og en ungdommeligere Livsanskuelse; disse Israeliter drage frimodigere i de nu begyndende Kampe med Fienderne, og forherlige deres Seire ved Mindesange. ¹) Zin, see 13, 21.

et Sted ikke til at saae i, hvor der hverken er Figentræ eller Viinstok eller Granatæbler, og intet Vand til at drikke.
6. Nu gik Moses og Aron bort fra Forsamlingens Ansigt til Forsamlingsteltet, og de faldt ned paa deres Ansigt; da aabenbarede Jehovas Herlighed sig for dem.
7. Og Jehova talede til Moses og sagde:
8. Tag Staven, kald Menigheden sammen, du og din Broder Aron, og I skulle tale til Klippen for deres Dine, da skal den give Vand, og du skal lade Vand gaae ud af Klippen for dem og give Menigheden og deres Qvæg at drikke.
9. Og Moses tog Staven bort fra Jehovas Aasyn, som han havde befalet ham;
10. Og Moses og Aron sammenkaldte Forsamlingen foran Klippen, og han sagde til dem: hører dog, I Gjenstridige! mon vi kunne skaffe eder Vand af denne Klippe?
11. Saa opløftede Moses sin Haand og slog paa Klippen med sin Stav to Gange, og der udgik meget Vand af Klippen, og Menigheden og dens Qvæg drak.
12. Da sagde Jehova til Moses og til Aron: fordi I ikke have troet paa mig til at helliggjøre mig for Israels Børns Dine, derfor skulle I ikke bringe denne Forsamling ind i det Land, som jeg har givet den.
13. Dette er Meribas Vand, hvor Israels Børn kivede med Jehova, og han forherligede sig iblandt dem.
14. Og Moses sendte fra Kadesch til Edoms Konge følgende Budskab: saa siger din Broder Israel: du veed al den Møisommelighed, som er vederfaren os;
15. At vore Fædre ere dragne ned til Ægypten, og vi have boet i Ægypten i mange Dage, og Ægypterne have handlet ilde imod os og imod vore Fædre;
16. Og vi raabte til Jehova, og han hørte vor Røst og sendte en Engel og førte os ud af Ægypten, og vi ere i Kadesch, en By paa Grændsen af dit Landemærke.
17. Tillad os at drage gjennem dit Land; vi ville hverken gaae over Agre eller Viinmarker og ikke drikke Vand af nogen Brønd; Kongeveiene ville vi gaae, og hverken bøie af til Høire eller Venstre, indtil vi ere komne gjennem dit Landemærke.
18. Men Edom sagde: du maa ikke drage igjennem hos mig; thi ellers gaaer jeg dig imøde med Sværd.
19. Da sagde Israels Børn til ham: paa den alfare Vei ville vi drage, og hvor jeg eller mit Qvæg drikker af dit Vand, der vil jeg give dig Vederlag derfor; kun dette — ingen anden Ting — begjærer jeg, at jeg tilfods maa drage derigjennem.
20. Men Edom svarede: du maa ikke drage derigjennem; og han gik ham imøde med svart Folk og en stærk Haand.
21. Og Edom vægrede sig ved at tilstede Israel at gaae igjennem hans Landemærke, og Israel bøiede af fra ham.
22. Og de droge fra Kadesch, og Israels Børn, hele Menigheden, kom til Bjerget Hor.
23. Og Jehova sagde til Moses og til Aron paa Bjerget Hor ved Grændsen af Edoms Land, saaledes:
24. Aron skal samles til sit Folk; thi han skal ikke komme til Landet, som Israels Børn, fordi I vare gjenstridige imod min Befaling ved Meribas Vand.
25. Tag Aron og Eleasar, hans Søn, og lad dem gaae op paa Bjerget Hor.

---

[9]) Moses skulde tage Staven bort fra Jehovas Aasyn; thi den laae formodentligen ved Pagtens Ark; den Stav, ved hvilken han havde udrettet de store Vidundere i Ægypten og i Ørken, var et Minde om de forrige Mirakler og Guds Trofasthed, men i den laae ingen Kraft; Moses skulde blot tale til Klippen; men han forivrede sig af Harme over Folket, [11]) og istedetfor ene at stole paa Guds Tilsagn, heftede han sin Tanke paa Staven og til dens Slag og formindsker saaledes den fulde Herlighed, i hvilken Gud vilde have viist sig; men denne Vantro straffede Gud paa sin udvalgte Tjener; thi den hellige Skrift skjuler ei de Helliges Svagheder og Brøde; Moses bar denne Straf, der gik ham nær (5 Mos. 3, 22) som en sand Helt; ved dette Meribas (Tvistens) Vand, et andet end 2. Mos. 17, 7; forherligede Jehova sig ved at vise sin Magt over Naturen og sin Retfærdighed imod Synderne. [14]) Israeliterne kunde enten drage ind i Canaan vestlig ad Veien til Gaza, men da vilde de være stødt paa Philisterne, med hvem de da endnu ei skulde krige, eller nordlig ved Horma, hvor de sidst forsøgte Indfaldet; men der vilde de snart have været indesluttede af høie og steile Bjerge, som gjorde det vanskeligt at udfolde en Hær. De valgte derfor heller Underhandlinger med det beslægtede Folk Edomiterne, der beboede Seir Bjergstrækningen, fra den elanitiske Bugt til det røde Hav, ved Hovedstaden Sela, hvilken Strækning for nærværde Tid indbefatter Schera og Wady goer; da disse nægtede dem Gjennemgangen, var der intet andet for end at gaae langs ad Dalen Araba, østen omkring det døde Hav. [14]) Din Broder, s. 1 Mos. 36. [23]) Hor, ikke langt fra Sela eller Petra, det Bjerg, der endnu kaldes Dschebel Nabi Harum, Propheten Arons Bjerg.

26. Og drag Aron af sine Klæder og ifør Eleasar hans Søn dem, og Aron skal samles til sit Folk og døe der.

27. Og Moses gjorde som Jehova havde befalet, og de stege op paa Bjerget Hor for hele Menighedens Øine.

28. Og Moses drog Klæderne af Aron og iførte hans Søn Eleasar dem, og Aron døde der paa Toppen af Bjerget; og Moses og Eleasar gik ned af Bjerget.

29. Og hele Menigheden saae, at Aron havde opgivet Aanden, og det hele Israels Huus begræd Aron i tredive Dage.

Capitel XXI.

Seir over Kongen af Arad. Oprør og Straf. Seir over Sichon og Og.

1. Og da den canaanitiske Konge af Arad, som boede i Sønden, hørte, at Israel kom ad Veiene til Atharim, da kjæmpede han imod Israel og gjorde nogle af det til Fanger.

2. Da gjorde Israel et Løfte til Jehova og sagde: hvis du vil give dette Folk i min Haand, da vil jeg bandlyse deres Stæder.

3. Og Jehova hørte paa Israels Røst, og han overgav dem Canaaniterne, og de bandlyste dem og deres Stæder; og man kaldte Stedets Navn Horma.

4. Saa droge de fra det Bjerg Hor ad Veien imod det røde Hav, for at gaae uden om Edoms Land; men Folkets Sjæl blev mismodig over Veien.

5. Og Folket talede imod Gud og imod Moses: hvorfor have I ført os fra Ægypten for at døe i Ørken, thi her er intet Brød og intet Vand, og vi ere kjede af det ringe Brød.

6. Og Jehova sendte giftige Slanger iblandt Folket, og de bede Folket, og der døde meget Folk af Israel.

7. Og Folket kom til Moses, og de sagde: vi have syndet, at vi have talt imod Jehova og imod dig: bed til Jehova, at han skal tage Slangerne fra os. Og Moses gik i Forbøn for Folket.

8. Og Jehova sagde til Moses: gjør dig en Slange og sæt den paa en Stang, og det skal skee, enhver, som er bidt og seer paa den, han skal leve.

9. Og Moses gjorde en Slange af Kobber og satte den paa en Stang, og det skeede, naar en Slange bed nogen, og han da saae paa Kobberslangen, saa blev han i Live.

10. Og Israels Børn droge derfra og leirede sig i Oboth;

11. Og de droge fra Oboth og leirede sig ved Abarims Høie i Ørken, som er ligeover for Moab imod Solens Opgang.

12. Derfra droge de og leirede sig ved Sareds Bæk.

13. Derfra droge de og leirede sig paa hiin Side Arnon, som er i Ørken, hvilken gaaer ud fra Amoritens Landemærke; thi Arnon var Moabs Grændseskjel imellem Moab og Amoriterne.

14. Derfor siges der i Jehovas Krigs Bog: „Vaheb i Supha og Arnons Stamme;

15. Og Strømmens Vandløb, som strækker sig til Ars Bolig og støder op imod Moabs Grændse."

Capitel XXI.

[1]) Ad Veien til Atharim; Andre: ad Speidernes Vei, ad den Vei, paa hvilken Speiderne kom ind. [2]) Bandlyse, see 3 Mos. 27, 29. [3]) Horma, see 14, 45. efr. Jos. 15, 30. [6]) Giftige Slanger, hvilken Art det var, veed man ei bestemt. Andre: brændende Slanger, som er en Forvexling; endnu findes der, efter nyere Reisendes Beretning, netop i denne Egn en Mængde Slanger, for hvilke Araberne der ere meget bange. [8]) Det troende Henblik paa det af Gud bestemte Mindesmærke frelser for Syndens Straf; det, som maatte være den kjødelige Viisdom en Daarlighed, havde Gud bestemt til en Troesprøve for dem; saaledes betragtede Herren denne Slange som et Forbillede paa sig, Joh. 3, 14-15; men den blev siden en Gjenstand for Afguderi, 2 Kong. 18, 4. [10]) Oboth; her forbigaaes tvende Stationer: Zalmuna og Phunon, 33, 43. [12]) Sared, sandsynligviis paa den sydøstlige Side af Moab; [13]) Paa hiin Side, d. e. den nærmest ved Idumæa beliggende Dal, thi Moses fuldendte vel sit Værk ligeover for Gilgal; Andre: paa denne Side. Arnon, en Flod, som kommer fra de arabiske Bjerge og falder ud paa den østlige Side i det døde Hav omtrent i Midten, nu Wady Modscheb, Amoriternes sydlige Grændse paa Moses Tid, da de havde frataget Moabiterne alt nordligt for Arnon beliggende Land. For at bevise, at hvad Israeliterne erobrede norden for Arnon, ei tilhørte det beslægtede Folk Moabiterne, fra hvem de intet maatte tage, 5 Mos. 2, 9; anføres nogle Vers af Jehovas Krigs Bog, d. e. et nu tabt Skrift, hvor Jehovas Krige ɔ: Israels Kamp mod sine Fjender, vare antegnede; men disse Vers selv ere dunkle, da de ere afbrudte og revne ud af deres Sammenhæng; [14]) Vaheb i Supha; Andre: Vaheb i Stormene; [15]) Ar, Hovedstaden i Moab, ogsaa kaldet Rabba, græsk „Areopolis", ved den sydlige Side af Arnon. Alle de i det Følgende

16. Og derfra til Beer; det er den Brønd, om hvilken Jehova talede til Moses: saml Folket saa vil jeg give dem Vand.
17. Da sang Israel denne Sang: „Hæv dig, Brønd, synger om den!
18. Brønd, som de Fornemme grove, udhuggen af de Ædle i Folket med Hærførerne med deres Stave." Og fra Ørken kom de til Mathana.
19. Og fra Mathana til Nahaliel og fra Nahaliel til Bamoth,
20. Og fra Bamoth til Dalen, som ligger paa Moabs Slette imod Toppen af Pisga, og den rager ud over Ørken.
21. Og Israel sendte Bud til Amoriternes Konge Sichon og lod ham sige:
22. Jeg vilde drage igjennem dit Land; vi ville ikke bøie af paa Ageren eller paa Viinmarken og ikke drikke Vand af nogen Brønd; paa Kongeveien ville vi gaae, indtil vi ere gaaede igjennem dit Landemærke.
23. Men Sichon tilstedede ikke Israel at gaae igjennem hans Landemærke, og Sichon samlede alt sit Folk og gik imod Israel i Ørken og kom til Jahza og kjæmpede med Israel.
24. Men Israel slog ham med det skarpe Sværd og indtog hans Land fra Arnon til Jabok indtil Ammons Børn; thi Ammons Børns Grændse var fast.
25. Og Israel indtog alle disse Byer og Israel boede i alle Amoriternes Byer, i Hesbon og dens tilhørige Byer.
26. Thi Hesbon var Sichons, Amoriternes Konges Stad, og han havde kjæmpet mod Moabs forrige Konge og taget Landet fra ham indtil Arnon.
27. Derfor sige Digterne: „Kommer til Hesbon, Sichons By skal bygges og befæstes;
28. Thi Ild er udgaaet fra Hesbon, en Lue fra Sichons Stad, den har fortæret Moabs Ar, de, som have Arnons Høie.
29. Vee dig, Moab! du er ødelagt, Camos Folk! han har overgivet sine Sønner som Flygtninge og sine Døttre som Fanger til Amoriternes Konge Sichon.
30. Vi skjøde paa dem! Hesbon er gaaet til Grunde indtil Dibon; vi have lagt dem øde indtil Nophach, som strækker sig til Medba."
31. Og Israel forblev i Amoritens Land.
32. Og Moses sendte ud at bespeide Jaeser, og de indtoge de den tilhørende Byer, og man fordrev Amoriten, som boede der.
33. Og de vendte sig og droge op ad Veien til Basan; da gik Og, Kongen af Basan, imod dem, han og alt hans Folk til en Strid ved Edrei.
34. Og Jehova sagde til Moses: du skal ikke frygte ham; thi i din Haand har jeg givet ham og alt hans Folk og hans Land, og du skal gjøre ved ham, som du har gjort ved Sichon, Amoriternes Konge, som boer i Hesbon.
35. Og de sloge ham og hans Sønner og alt hans Folk, indtil der ikke blev En tilovers for ham, og de erobrede hans Land.

---

nævnede Stationer ligge paa Grændsen af Moabiterlandet, men de tages sammen her, for at indlede den følgende Fortælling; den først østlig, derpaa i nordlig Retning gaaende Bjergkjede [20]) Abarim, hvoraf den høieste nordlige Punct er Nebo, og den Deel, som gaaer fra det døde Hav til Nebo, er *Pisga*. [23]) *Jahza*, en Stad paa Grændsen af Moabiternes og Amoriternes Land, som tilfaldt Rubens Stamme, Jos. 13, 18; og blev en Præstestad, Jos. 21, 36; men blev senere tilbageerobret af Moabiterne, Esaias 15, 4; Jerem. 48, 21. [24]) *Ammoniterne*, et med Israel beslægtet Folk (1 Mos. 19, 38), boede imellem Arnon og Jabok hiinsides Jordan, men havde maattet overlade en Deel af dette Gebeet til de erobrende Amoriter; *deres Grændse var fast*, d. e. de beboede et af Naturen befæstet Land. [25]) *Hesbon*, en anseelig Stad, der kom til at tilhøre Rubens, 4 Mos. 32, 3; og senere Gads Stamme, hvor der blev en Levitstad, Jos. 21, 37-39; men blev atter moabitisk Es. 15, 4; paa Moses Tid var den den amoritiske Konge Sichons Hovedstad, og dens Magt beskrives ved at anføre noget af en gammel Sang, af hvilken den første Deel [27—29]) besynger Sichons Seir over Moab, der kaldes *Camos Folk*, fordi Camos var Moabiternes fornemste Afgud; den anden Deel [30]) afmaler Israels Seir over den stolte Erobrer Sichon; *Vi skjøde paa dem*; Andre: slukt er deres Glands. *Dibon* eller *Dimon*, lidt nordligere end Arnon, kom ogsaa tilbage til Moabiterne, Es. 15, 2; efterat den var tilfalden Rubens, Jos. 15, 22; og Gads Sønner, 4 Mos. 32, 34; 33, 45. *Medba*, see Jos. 13, 16; [32]) *Jaeser*, lidt nordvestlig for Hesbon, delede Skjæbne med de nyligen nævnede Byer. [33]) *Basan*, et Landstrøg i Gilead, som grændsede til Geschur mod Nord, til Jabok mod Syd, hvilket havde sit Navn af det der beliggende Bjerg Basan med store Egeskove, Es. 2, 13; Ez. 27, 6; og rige fede Græsgange, Jerem. 50, 19; Mich. 7, 14; senere kaldet Basanitis, Batanea, nu el Battein; det tilhørte paa Moses Tid den amoritiske Konge Og, der, paa de asiatiske Fyrsters Viis, havde to Hovedstæder: *Edrei* og Aschtaroth-Karnaim, 5 Mos. 1, 4; Jos. 9, 10.

Capitel XXII.

Bileam indbydes af Moabs Konge til at forbande Israel.

1. Og Israels Børn droge derfra og leirede sig paa Moabs Sletter paa hiin Side Jordan.
2. Men Balak, Zippors Søn, saae alt det, som Israel havde gjort ved Amoriten,
3. Og Moab frygtede saare for Folket, thi det var talrigt, og Moab følte Gru for Israels Børn.
4. Og Moabiterne sagde til Midians Ældste: nu skal denne Forsamling opslikke alt, som er omkring os, ligerviis som en Oxe opslikker de grønne Urter paa Marken; men Balak, Zippors Søn, var Konge i Moab paa den Tid.
5. Og han sendte Bud til Bileam, Beors Søn, til Pethor, der ligger ved Floden, i hans Fædreneland, for at kalde ham, idet de skulde sige: see, fra Ægypten er uddragen et Folk, der skjuler Landets Overflade, og det har nedsat sig ligeover for mig.
6. Og nu, kom, forband mig dette Folk, thi det er meget stærkere, end jeg, maaskee kunde jeg da slaae det og drive det ud af Landet; thi jeg veed, at hvem du velsigner, han er velsignet, og hvem du forbander, han skal være forbandet.
7. Og Moabs Ældste og Midians Ældste gik og tog Spaamandsløn med, og de kom til Bileam og talede Balaks Ord til ham.
8. Og han sagde til dem: bliver denne Nat over her, saa vil jeg give eder Svar, som Jehova taler til mig. Og Moabs Fyrster bleve hos Bileam.
9. Og Gud kom til Bileam og sagde: hvo ere de Mænd, som er hos dig?
10. Og Bileam sagde til Gud: Balak, Zippors Søn, Konge over Moab, har sendt mig Bud:
11. See her det Folk, som er udgangen af Ægypten, og det skjuler Landets Overflade, nu kom, band mig det, maaskee kan jeg kjæmpe med det og uddrive det.
12. Og Gud sagde til Bileam: du skal ikke gaae imod dem, du skal ikke forbande Folket, thi det er velsignet.
13. Og Bileam stod op om Morgenen og sagde til Balaks Fyrster: gaaer til eders Land; thi Gud har vægret sig ved at tilstede mig at gaae med eder.
14. Og Moabs Fyrster stode op, og de kom og de sagde: Bileam vægrer sig ved at gaae med os.
15. Og Balak vedblev endnu at sende flere og fornemmere Fyrster, end hine.
16. Og de kom til Bileam og sagde til ham: saa siger Balak, Zippors Søn, lad dig ikke forhindre i at drage til mig.
17. Thi jeg vil visseligen hædre dig meget, og alt, hvad du siger til mig, skal jeg gjøre; og kom dog, band mig dette Folk.
18. Og Bileam svarede og sagde til Balaks Tjenere: om Balak vilde give mig sit Huus fuldt af Sølv og Guld, saa formaaer

---

Capitel XXII.

[1]) Paa hiin Side Jordan, den sædvanlige Benævnelse for det østjordaniske Land. [2]) I den Frygt, som Balak havde for Israel, tog han sin Tilflugt til et i Oldtiden almindeligt overtroisk Middel, nemlig ved en Sandsiger at ville lade Israel forbande, for at denne Forbandelse skulde paadrage dem Ulykke; og han henvender sig til Midianiterne, som strakte sig til Moabs Grændser, 1 Mos. 36, 35; for ved deres Hjælp at faae Bileam, en Prophet, overtalt til at komme til ham og forbande Israel. Denne Bileam var en falsk Prophet ɔ: ikke en saadan, som udgav sig for Jehovas Prophet uden at være det, men en Mand, som misbrugte de høiere Aabenbaringer, hvilke han værdigedes, i Syndens Tjeneste, ligesom endnu de største Evner kunne findes i Forbindelse med et slet og fordærvet Hjerte; at der vare saadanne falske Propheter i Guds Rige, sees af det Gamle og Nye Testamente. Herren vidner selv om, at mange skulle sige, de have propheteret i hans Navn, hvilke han dog ei vil vedkjende sig, Matth. 7, 22. Paulus taler om en prophetisk Gave uden Kjærlighed, 1 Cor. 13, 2. Saaledes vilde Bileam gjerne for Løn have føiet sig efter Balak, men Gud lod ham intet tale, uden hvad der tjente til hans Folks Forherligelse, thi Propheten maatte her blive Guds Tjener, medens han selv vilde være sine Lysters Tjener; heraf den bestandige Kamp i ham med Gud, hvis Overmagt han ei kan imodstaae — han følger Guds Befaling, men med en indre Begjerlighed efter Syndens Løn — hvilken Kamp, naar Guds Hensigter ere naaede, endes med hans Undergang. Bileam boede i Mesopotamien ved Floden ɔ: Euphrat. [8]) Istedetfor strax at afvise en saa afskyelig Anmodning som den, at forbande et heelt Folk, saa skyder Bileam sig ind under Gud, for at give sig Anseelse som en Jehovas Prophet; [12]) Jehova erklærer ham strax sin bestemte Villie, at han ei skulde gaae, thi Folket var velsignet af ham; [13]) Bileam, hvis Hjerte var deelt mellem Gud og Mammon, fortier Balaks Budskab den sande Grund, hvorfor han ei maatte gaae, [18]) og, endskjøndt hans Svar til de nye Sendebud tilsyneladende ærer Gud, saa haaber

jeg dog ikke at overtræde Jehovas, min Guds Bud til at gjøre enten lidet eller stort.

19. Og nu, bliver ogsaa I her paa dette Sted i Nat, saa vil jeg fornemme, hvad Jehova vil vedblive at tale med mig.

20. Da kom Gud til Bileam om Natten og sagde til ham: dersom disse Mænd ere komne for at kalde dig, da staae op, gaae med dem; ikkun det Ord, som jeg vil tale til dig, skal du gjøre.

21. Og Bileam stod op om Morgenen og sadlede sin Aseninde og gik med Moabs Fyrster.

22. Men Guds Vrede opblussede, fordi han gik, og Jehovas Engel stillede sig paa Veien, for at staae imod ham; men han reed paa sin Aseninde, og hans tvende Drenge var med ham.

23. Da saae Aseninden Jehovas Engel staaende paa Veien med et draget Sværd i Haanden, og Aseninden bøiede af fra Veien og gik ind paa Marken; og Bileam slog Aseninden for at bringe den ind paa Veien igjen.

24. Men Jehovas Engel stod i en Huulvei mellem Viingaardene, hvor der var et Gjerde paa begge Sider.

25. Og der Aseninden saae Jehovas Engel, da trykkede hun sig ind til Væggen, og hun trykkede Bileams Fod ind til Væggen, og han blev ved at slaae paa hende.

26. Men Jehovas Engel gik endnu engang forbi og stod paa et snevert Sted, hvor der ikke var Vei til at bøie af til Høire eller til Venstre.

27. Og da Aseninden saae Jehovas Engel, da lagde den sig ned under Bileam; saa blev Bileam vred og slog Aseninden med Kjeppen.

28. Da aabnede Jehova Asenindens Mund, og hun sagde til Bileam: hvad har jeg gjort dig, at du har slaaet mig nu tre Gange?

29. Og Bileam svarede Aseninden: fordi du er trodsig imod mig. Gid jeg havde et Sværd i min Haand, da skulde jeg slaae dig ihjel.

30. Og Aseninden sagde til Bileam: er jeg ikke din Aseninde, som du har redet paa fra den Tid, du var til, indtil denne Dag; mon jeg nogensinde havde Vane at gjøre saa imod dig? Og han svarede: Nei.

31. Da oplod Jehova Bileams Øine, og han saae Jehovas Engel staaende paa Veien med det dragne Sværd i Haanden, og han bøiede sig og faldt ned paa sit Ansigt.

32. Og Jehovas Engel sagde: hvorfor har du slaaet din Aseninde nu tre Gange; see, jeg er gaaet ud for at staae dig imod; thi denne Vei er fordærvet for mit Aasyn.

33. Og Aseninden saae mig og gik af Veien for mig, og hvis hun ikke var bøiet af Veien for mig, da vilde jeg have slaget dig ihjel, og den vilde jeg have ladet leve.

34. Og Bileam sagde til Jehovas Engel: jeg haver syndet, thi jeg vidste ikke, at du stod ligeover for mig paa Veien; og nu, dersom det er mishageligt for dine Øine, da vil jeg vende tilbage til mit Hjem igjen.

35. Og Jehovas Engel sagde til Bileam: gaae med Mændene, ikkun det Ord, som jeg taler til dig, det skal du tale, og Bileam gik med Balaks Fyrster.

36. Da Balak hørte, at Bileam kom, da gik han ham imøde til en Stad i Moab, som er ved Arnons Landemærke, yderst paa Grændsen.

37. Og Balak sagde til Bileam: har jeg ikke sendt Bud til dig for at lade dig kalde? Hvorfor er du ikke kommen? Mon jeg ikke skulde formaae at ære dig?

38. Og Bileam sagde til Balak: See, nu er jeg kommen til dig; mon jeg formaaer at tale noget; det Ord, som Herren vil lægge i min Mund, det skal jeg tale.

39. Saa gik Bileam med Balak, og de kom til Kiriath-Chusoth.

40. Og Balak offrede stort Qvæg og smaat Qvæg og sendte det til Bileam og til Fyrsterne, som vare med ham.

41. Og det skeede om Morgenen, da tog Balak Bileam og førte ham op paa Baals Høie, og derfra saae han det Yderste af Folket.

---

han dog endnu [19]) at kunne følge sit Hjertes Tilbøielighed, og nu [20]) tilsteder Gud ham at gaae med dem; thi det er den strenge Retfærdigheds hemmelige Gang i Livet, at Begjærligheden straffes derved, at Mennesket faaer Anledning og Leilighed til at opfylde den (efr. Joh. 13, 27); [22]) Bileam, hos hvem Lyst til Ære og Penge stedse steg, jo flere Hindringer han fandt, blev aldeles forblindet, saa at han, Propheten, ei kunde see den truende Engel, før Gud oplod hans Øine; det er til hans Beskjæmmelse, at Gud bruger det umælende Dyr (2 Pet. 2, 16) imod ham. I den bedøvede Tilstand, i hvilken han befinder sig, undrer han sig ei over Dyrets Tale; ([30]) fra den Tid, du var til ɔ: fra jeg blev din Aseninde); men da Engelen [32]) reent ud siger ham Sagens rette Sammenhæng, at denne Vei var fordærvet for Guds Aasyn, da tilstaaer han vel, at han har syndet, men uden Syndserkjendelse og Anger, lig Saul, 1 Sam. 15, 24; og skulde derfor være et Vidne om Guds straffende Retfærdighed; [41]) At han skuld: see det Folk, som han skulde forbande, hørte med til den hemmelige Troldomskunst.

Capitel XXIII.

Bileam maa velsigne Israel.

1. Og Bileam sagde til Balak: byg mig her syv Altere og skik mig syv Stude herhen og syv Væddere;
2. Og Balak gjorde som Bileam sagde, og Balak og Bileam offrede en Stud og en Vædder paa hvert Alter.
3. Og Bileam sagde til Balak: stil dig ved dit Brændoffer, og jeg vil gaae hen, maaskee Jehova møder mig; og det Ord, som han maatte aabenbare mig, skal jeg forkynde dig. Og han gik op paa et høit Sted.
4. Og Jehova mødte Bileam, og denne sagde til ham: syv Altere har jeg ordnet og jeg har offret en Stud og et Brændoffer paa hvert Alter.
5. Da lagde Jehova Ord i Bileams Mund og han sagde: vend tilbage til Balak, og saa skal du tale;
6. Og han vendte tilbage til ham og see, han stod ved sit Brændoffer, han og alle Moabs Fyrster.
7. Da fremførte han sin dunkle Tale og sagde: fra Aram førte Balak mig, Moabs Konge, fra Østens Bjerge; „gaae, forband mig Jakob! gaae, ønsk mig ondt over Israel!"
8. Hvorledes skulde jeg forbande den, som Gud ei forbander, hvorledes ønske ondt over den, som Jehova ei vredes paa?
9. Thi fra Klippetinden seer jeg det, fra Høiene skuer jeg det; see her et Folk, der skal boe ene, det skal ei regnes blandt Hedninger.
10. Hvo tæller Jakobs Støv og Antallet af Israels Mængde? Gid min Sjæl maa døe den Retskafnes Død og mit Endeligt være som hans!
11. Da sagde Balak til Bileam: hvad er det, du gjør imod mig! for at forbande mine Fjender har jeg ladet dig hente, og saa har du dog velsignet dem.
12. Men han svarede og sagde: mon jeg ikke skulde tage vare paa at tale det, som Jehova lægger i min Mund.
13. Og Balak sagde til ham: gaae, Kjære! med mig til et andet Sted, hvorfra du kan see dem; dog skal du ikkun see Enden af dem, men det hele Folk skal du ikke see; lys mig saa Forbandelse derfra.
14. Og han tog ham med paa Zophims Mark paa Toppen af Pisga, og byggede syv Altere og offrede en Stud og en Vædder paa hvert Alter.
15. Og han sagde til Balak: stil dig der ved dit Brændoffer, og jeg vil hisset mødes med ham.
16. Og Jehova mødte Bileam og lagde Ord i hans Mund, og han sagde: vend tilbage til Balak og saa skal du tale.
17. Og han kom til ham, og see, han stod ved sit Brændoffer og Moabs Fyrster med ham; Og Balak sagde til ham: hvad har Jehova sagt?
18. Og han fremførte sin dunkle Tale og sagde: staae op, Balak, og hør, mærk paa mig, du Zippors Søn!
19. Gud er ikke et Menneske, at han skulde lyve, og ikke et Menneskes Søn, at han skulde angre; skulde han sige og ikke gjøre det, og tale og ei stadfæste det!
20. See, at velsigne har jeg modtaget; thi han velsigner, og jeg kan ei føre det tilbage.
21. Han skuede ei Uret i Jakob og saae ei Daarskab i Israel, Jehova, dets Gud er med ham, et Konge-Jubelraab i ham.

Capitel XXIII.

¹) Syv, see 1 Mos. 7, 2; ³) **paa et høit Sted**, Andre: hastigen. ⁴) **Jehova mødte Bileam**; thi uagtet al sin Fordærvelse og mod sin Villie skulde han bruges som Redskab til at forherlige Israel; man mærker ogsaa en gradviis stigende Begeistring hos ham; ⁹) han seer **Israel**, ikke det jordiske, som laae for hans Blik, men Israel i dets høie, aandelige Bestemmelse, Guds Kirke, hvis ¹⁰) Udvalgte, afsondrede fra Hedningerne, ikke lade sig **tælle** (**Jakobs Støv** ɔ: de Troendes Antal, saa mange som Støvet, see 1 Mos. 13, 16); dette aandelige Israel er den **Retskafne**, Troende (Jeschurum, 5 Mos. 32, 15); og et saadant Endeligt, som **deres**, ønsker den sin Undergang maaskee forud anende Bileam, der lignede mange i Christi Kirke, som vel ville have Deel i Saligheden, men ikke gjøre noget derfor. ¹³) I sin Overtro mener Balak, at Forandring af Stedet skulde have Indflydelse paa ham; han troer, at Synet af et saa stort Folk havde overvældet Bileam, derfor skal han kun see en **Deel** af det, og fører ham paa Zophims **Mark** ɔ: Speiderens Mark, hvor de, som passede paa Røvere eller vilde Dyr, opholdt sig, Es. 52, 8; men Bileam seer endnu mere i Aanden og taler ¹⁹) i høiere Toner om Israel, som Guds Hellige, Benaadede, ²¹) det Præstefolk, i hvilket Gud ei skuer **Uret eller Daarskab**, hvorved der naturligviis ei menes de enkelte Israeliter, men den usynlige, saliggjorte Kirke, fra hvilken han borttager al Brøde; i den Betydning kaldes ogsaa af Apostlerne de Christne: de Hellige, og vi troe paa de Helliges Samfund; **et Konge-**

22. Gud førte dem ud fra Ægypten med Bøffelorens snelle Fart.
23. Ei formaaer Spaadomskunst noget mod Jakob, ei Trylleri mod Israel; paa sin Tid skal det siges om Jakob og om Israel, hvad Gud har udrettet.
24. See, Folket staaer op som en Løvinde, og som en Løve reiser det sig; det hviler ei, indtil det fortærer Byttet og drikker de Ihjelslagnes Blod.
25. Da sagde Balak til Bileam: du skal hverken forbande det eller velsigne det.
26. Og Bileam svarede og sagde til Balak: Har jeg ikke sagt det til dig, da jeg sagde: alt det, som Jehova taler, det vil jeg gjøre.
27. Og Balak sagde til Bileam: gaae, Kjære, jeg vil tage dig hen til et andet Sted; maaskee kan det være ret for Guds Øine, at du derfra forbander mig det.
28. Og Balak tog Bileam op paa Toppen af Bjerget Peor, som rager ud over Ørkenen.
29. Og Bileam sagde til Balak: byg mig der syv Altere og bered mig de syv Stude og de syv Vædere.
30. Og Balak gjorde som Bileam sagde, og han offrede en Stud og en Vædder paa hvert Alter.

Capitel XXIV.

Bileam spaaer tredie Gang om Israel og om andre Folk.

1. Og Bileam saae, at det var godt i Herrens Øine, at han velsignede Israel, og han gik ikke hen som de andre Gange for at hente Spaadom, men han vendte sit Ansigt mod Østen.
2. Og Bileam opløftede sine Øine og saae Israel ligge efter deres Stammer, og Guds Aand kom over ham.
3. Og han fremførte sin dunkle Tale og sagde: dette siger Bileam, Beors Søn, dette siger den Mand, hvis Øie er opladt;
4. Det siger den, som hører Guds Ord, som seer den Almægtiges Syn, som falder ned mens Øinene blive aabnede:
5. Hvor skjønne ere dine Telte, Jakob, og dine Boliger, Israel!
6. Som Dalene udbrede de sig, som Haverne ved en Flod, som Aloerne, hvilke Jehova har plantet, som Cedere ved Vandet.
7. Vandet skal strømme af hans Sold, og hans Sæd er mangfoldig ved Vandene; mægtigere end Agag skal hans Konge være, og hans Kongerige høit ophøies.
8. Gud førte ham ud af Ægypten, som Bøffelorens Fart er hans; han skal fortære Folkene sine Fiender, han skal bryde deres Been, han saarer dem med sine Pile.
9. Han bøier sig, han ligger som en Løve, som en Løvinde; hvo vil vække ham? Velsignet den, som signer dig, forbandet den, som bander dig.
10. Da optændtes Balaks Vrede mod Bileam, og han slog sine Hænder sammen, og Balak sagde til Bileam: for at forbande mine Fiender har jeg ladet dig kalde, og see, nu har du disse tre Gange velsignet dem.
11. Og nu, flygt til dit Hjem; jeg har rigtignok sagt: jeg skal visseligen ære dig; men Jehova har forhindret dig i at blive æret.
12. Og Bileam sagde til Balak: har jeg ikke talt til dine Bud, hvilke du sendte til mig, og sagt dem:
13. Om Balak vilde give mig alt sit Huus

Jubelraab er i ham ɔ: det aandelige Israel hilser Gud, som sin Konge; [22]) et Underpant paa Udvælgelsen er Folkets Udførelse af Ægypten (2 Mos. 19, 4-5); thi herved udtog Gud sig sine Troende af Folkenes Skare. [28]) Peor, et Bjerg paa Østsiden af det døde Hav, saa benævnt efter Afguden Peor eller Baal Peor, der dyrkedes med afskyelige Utugtsgjerninger (s. Cap. 25), idet Piger gave sig til Priis til Ære for Guden!

Capitel XXIV.

[1]) Nu var Bileam fuldkommen overvunden og aldeles overtydet om Guds Villie; han gik altsaa ikke hen at hente Spaadom, brugte intet af sine sædvanlige Midler, men Guds Aand kom dog over ham; han maatte nu spaae om Israels Herlighed og Overvægt over Verdens modstridende Kræfter samt om de hedenske Folkefærds Undergang og Tilintetgjørelse for Guds Riges Magt. [3]) Han beskriver sin poetiske Henrykkelse; hvis Øie er opladt; Andre: hvis Øie er tillukket, nemlig for denne Verden; som falder ned i Henrykkelse. 1 Sam. 19, 24; Ezech. 1, 28. [6]) Som Dale; Andre: som Bække; som Aloer, et kostbart, vellugtende Træ, af hvilke fine Røgelser forfærdiges (Joh. 19, 39); i Palæstina findes det kun i Haver. [7]) Vandet skal strømme af hans Sold, d. e. en talrig Afkoms Velsignelse skal Israel have; ved Vandene groe Træerne frodigere, derfor skal hans Sæd være mangfoldig ved Vandene. Agag var vel Fælledsnavn paa Amalekiternes Konge, ligesom Pharao i Ægypten, Amalek i Philistæa; her for en mægtig Konge i Almindelighed; thi

fuld af Guld og Sølv, saa formaaer jeg ikke at overtræde Jehovas Bud til at gjøre godt eller ondt efter mit Tykke; det, som Jehova taler, det vil jeg tale.

14. Og nu, see, jeg gaaer til mit Folk; jeg vil forudsige dig, hvad dette Folk skal gjøre ved dit Folk i de sidste Dage.

15. Og han fremførte sin dunkle Tale, og sagde: dette siger Bileam, Beors Søn, dette siger den Mand, hvis Øie er opladt.

16. Dette siger den, som hører Guds Ord, som kjender den Høiestes Kundskab, som skuer den Almægtiges Syn, som falder ned, medens hans Øine ere aabnede.

17. Jeg seer ham, dog endnu ei, jeg skuer ham, men end ei nær; der fremgaaer en Stjerne af Jakob, og et Scepter hæver sig fra Israel, og knuser Moabs Sider, og undergraver alle Seths Sønner.

18. Og Edom skal være hans Eiendom, og Seir hans Fienders; men Israel skal øve kraftige Gjerninger.

19. Af Jakob skal han herske og ødelægge Resten af Byerne.

20. Men da han saae Amalekiterne, da fremførte han sin dunkle Tale: Amalek er Folkenes Førstegrøde, og hans Endeligt er indtil Undergang.

21. Og han saae Keniterne og fremførte sin dunkle Tale: Fast er din Bolig, og sæt din Rede paa Klippen,

22. Dog skal den opbrændes, Kain; hvor snart! Assur skal bringe dig fangen.

23. Og han fremførte sin dunkle Tale: Vee den, som skal leve fra den Tid, Gud vil beskikke det!

24. Og Skibe skulle gaae ud fra Kittim og ydmyge Assur og ydmyge Eber, indtil og han gaaer til Grunde!

25. Derpaa stod Bileam op og vendte tilbage til sit Sted; ogsaa Balak gik sin Vei.

Capitel XXV.

Israeliterne forføres til Hoer. — Pinehas Nidkjærhed.

1. Og Israel boede i Schittim, og Folket begyndte at bedrive Hoer med Moabs Døttre.

2. Og de indbøde Folket til deres Guders Offre, og Folket spiste og bøiede sig for deres Guder.

3. Saa hængte Folket efter Baal Peor; men Jehovas Vrede blussede op imod Israel.

4. Og Jehova sagde til Moses: Tag alle Hoveder for Folket og hæng dem op for Jehova ligefor Solen; da skal Jehovas Vrede vende sig fra Israel.

5. Og Moses sagde til Israels Dommere: hver Mand slaae de Mænd ihjel, som have hængt efter Baal Peor.

6. Og see, en Mand af Israels Børn kom og førte en midianitisk Qvinde til sine Brødre for Moses Øine og for hele Israels Børns Menigheds Øine. Og de græd ved Indgangen til Forsamlingsteltet.

7. Men da Pinehas, en Søn af Eleasar, Præ-

Amalekiterne vare frygtede. [17]) Bileam skuer i Aanden, hvorledes det sande Israel, Guds Rige, hæver sig ud af Verdensrigernes Ruiner; den Stjerne, der fremgaaer af Jakob, det Scepter, som hæver sig, er derfor ei blot David eller nogen anden jordisk Hersker, som betvang de mod Israel fiendtlige Nationer, Moab, Edom, Amalek, men den sande Stjerne, det Lys, som oplyser og hersker over al Verden; Guds Riges Seir fremstilles stedse i Billeder laante fra Tidsomstændighederne. Seths Sønner; Andre: Krigstummelens Sønner ɔ: de vilde krigerske Folkefærd deromkring. [18]) Seir, Edoms Bjerg, for Edomiternes Bolig. [20]) Amalek (see 2 Mos. 17.) kaldes Folkenes Førstegrøde, det første, mægtigste af Folkene, 1 Sam. 15. [21]) Keniterne, i den østlige Deel af Canaan, boede imellem Amalekiterne, paa Klippetinder; de nedlede deres Herkomst fra Kain; Ordene ere dunkle, da vi ikke kjende disse Folkestammers Historie; saavel Sancherib som Nebucadnezar betvang de omliggende Nationer. [24]) Bileams aandelige Blik omfatter endog den fjerneste Tid, da den gamle Verden skulde styrtes; thi Kittim, som og forekomme 1 Mos. 10, 4; boede i Grækenland, navnlig Macedonien, 1 Maccab. 1, 1; og sandsynligviis skuer Bileam den græske Verdenserobring, som ydmygede Assur — et Navn for østlige Nationer i Almindelighed, og Eber — Hebræerne, det Straffedommen hjemfaldne jødiske Folk, indtil det ogsaa gaaer til Grunde. Fra Alexander den Stores Tid blev Verdens Skikkelse en anden, og Guds Hensigt med Nationerne traadte klarere frem. [25]) Til sit Sted, ikke hans Fædreneland, thi han blev dræbt blandt Moabiterne, 31, 8; men til sin forrige Plads.

Capitel XXV.

[1]) Schittim, ogsaa kaldet Abel Haschittim, en Stad ved Moab ligeover for Jericho; Baal Peor, see 23, 28. [4]) Tag alle Hoveder — nemlig med dig, og hæng dem, som have drevet Afguderi; Andre mene at Hovedsmændene skulle dræbes, fordi de ei havde styret Folket; ligefor Solen, saa at alle kunne see det. [6]) Det

sten Arons Søn, saae det, saa stod han op af Menighedens Midte og tog et Spyd i sin Haand;
8. Og gik efter den israelitiske Mand i Lønkammeret og gjennemborede dem begge, baade den israelitiske Mand og Qvinden i hendes Lønkammer; da aflod Plagen fra Israels Børn.
9. Og de, som døde i denne Plage, vare fire og tyve tusinde.
10. Men Jehova sagde til Moses:
11. Pinehas, en Søn af Eleasar, Præsten Arons Søn, har afvendt min Fortørnelse fra Israels Børn, da han brændte af Nidkjærhed for mig iblandt dem, saa at jeg ei gjorde Ende paa Israels Børn i min Nidkjærhed.
12. Derfor sig: jeg har gjort min Fredens Pagt med ham;
13. Og den skal være for ham og for hans Sæd efter ham en Pagt om et evigt Præstedømme, fordi han har været nidkjær for sin Gud og har gjort Forligelse for Israels Børn.
14. Men den dræbte israelitiske Mands Navn, som blev slagen tilligemed den midianitiske Qvinde, var Simri, Salus Søn, en Fyrste for et Fædrenehuus blandt Simeoniterne;
15. Og Navnet paa den midianitiske Qvinde var Cosbi, Datter af Zur, en Fyrste for et Fædrenehuses Folk iblandt Midianiterne.
16. Og Jehova talede til Moses saaledes:
17. Bind an med Midianiterne, og I skulle slaae dem.
18. Thi de have bundet an med eder ved den Underfundighed, de brugte mod eder i Begivenheden med Peor og Begivenheden med Cosbi, en Datter af en midianitisk Fyrste, deres Søster, som blev slagen paa den Dag, Plagen rammede i Anledning af Peor.

Capitel XXVI.

Folketælling.

1. Og det skeede efter dette Slag, da sagde Jehova til Moses og til Eleasar, Arons Søn, Præsten, idet han sagde:
2. Optag Mandtallet over hele Israels Børns Forsamling fra tyve Aar og derover, efter deres Faders Huus, enhver vaabendygtig Mand i Israel.
3. Og Moses og Præsten Eleasar talede med dem paa Moabs Sletter ved Jordanen, idet de sagde:
4. Fra tyve Aar og derover (skulle de tælles); saaledes som Jehova haver befalet Moses og Israels Børn, der gik ud af Landet Ægypten.
5. Ruben var Israels Førstefødte; Rubens Sønner vare Chanoch, deraf Canochiternes Slægt, Pallu, deraf Palluniternes Slægt,
6. Chezron, deraf Chezroniternes Slægt, Carmi, deraf Carmiternes Slægt,
7. Disse vare Rubeniternes Slægter, og de, som bleve talte af dem, vare tre og fyrretyve tusinde og syv hundrede og tredive.
8. Og blandt Pallus Sønner var Eliab;
9. Og Eliabs Sønner vare Nemuel og Datan og Abiram; denne Datan og Abiram, som vare udnævnte af Menigheden, vare de, som trættedes med Moses og Aron i Korachs Forsamling, da de trættedes imod Jehova;
10. Da Jorden aabnede sin Mund og slugte dem og Korach, dengang Forsamlingen døde, da Ilden fortærede de tusinde og halvtresindstyve Mand, og de bleve til et Tegn.
11. Men Korachs Sønner døde ikke.
12. Simeons Børn efter deres Slægter vare: af Nemuel, Nemueliternes Slægt, af Jamin, Jameniternes Slægt, af Jachin, Jacheniternes Slægt,
13. Af Serach, Serachiternes Slægt, af Saul, Sauliternes Slægt;
14. Disse ere Simeoniternes Slægter, to og tyve tusinde og to hundrede.
15. Gads Sønner efter deres Slægter: af Ziphon, Ziphoniternes Slægt, af Chaggi, Chaggiternes Slægt, af Schuni, Schuniternes Slægt,
16. Af Osni, Osniternes Slægt, af Eri, Eriternes Slægt,

---

var den yderste Frækhed. Medens Folkets Overste raadsløge angerfulde om den skeede Ulykke, at en saadan Ulykke da blev begaaet. [8]) I hendes Lønkammer; Andre: i hendes Bug; de arabiske Telte have tre Afdelinger, af hvilke den inderste kaldes Alkubba (Alkove). [9]) Cfr. 1 Cor. 10, 8. [13]) Pinehas Slægt beholdt Ypperstepræsteembedet indtil det levitiske Præstedømmes Slutning, med Undtagelse af en kort Tid, da det var gaaet over i Ithamars Familie, af hvilken Eli var; under Salomo kom det ved Zadok, 1 Kong. 1, 34, tilbage til Pinehas.

Capitel XXVI.

Da Folket nu stod i Begreb med at drage ind i Canaan, og den gamle Slægt var uddød paa Josua og Caleb nær; saa foretoges en ny Folketælling. [7]) Rubeniternes Stamme var formindsket siden den første Tælling (Cap. 1) med 3770 Mand, formodentlig ved det Tab, Deeltagerne i Korachs Oprør led, see 16, 32. [14]) Størst er Formindskelsen af Antallet i Simeons Stamme, fra 59000 til 22000; da Simeons Stamme laae mod Syd nærmest Midia-

17. Af Arod, Aroditernes Slægt, af Areli, Areliternes Slægt.
18. Disse ere Gads Sønner efter dem, der bleve talte af dem, fyrretyve tusinde og fem hundrede.
19. Judas Sønner vare Er og Onan, og Er og Onan døde i Landet Canaan.
20. Og Judas Sønner efter deres Slægter vare: af Schela, Schelaniternes Slægt, af Pherez, Phereziternes Slægt, af Serach, Serachiternes Slægt;
21. Men Pherez Sønner vare: af Chezron, Chezroniternes Slægt, af Chamul, Chamuliternes Slægt;
22. Disse ere Juda Slægter efter dem, der bleve talte af dem, sex og halvfjerdsindstyve tusinde og fem hundrede.
23. Og Jsaschars Sønner efter deres Slægter vare: Thola, deraf Tholaiternes Slægt, og Phua, deraf Phuiternes Slægt;
24. Af Jaschub, Jaschubiternes Slægt, af Schimron, Schimroniternes Slægt.
25. Disse vare Jsaschars Slægter efter dem, som bleve talte af dem, fire og tresindstyve tusinde og tre hundrede.
26. Og Sebulons Sønner efter deres Slægter vare: af Sered, Serediternes Slægt, af Elon, Eloniternes Slægt, af Jachleel, Jachleeliternes Slægt;
27. Disse vare Sebuloniternes Slægter efter dem, som bleve talte af dem, tresindstyve tusinde og fem hundrede.
28. Josephs Sønner efter deres Slægter vare Manasse og Ephraim.
29. Og Manasses Sønner vare: af Machir, Machiriternes Slægt, og Machir fødte Gilead; af Gilead, Gileaditernes Slægt.
30. Disse vare Gileads Slægter: Jeser, deraf Jeseriternes Slægt; af Chelek, Chelekiternes Slægt;
31. Og Asriel, deraf Asrieliternes Slægt; og Schechem, deraf Schechemiternes Slægt;
32. Og Schemida, deraf Schemidaiternes Slægt; og Hepher, deraf Hephiternes Slægt;
33. Men Zeleophhad, Hephers Søn, havde ingen Sønner, men ikkun Døttre, og Navnene paa Zeleophhads Døttre, vare Mahela, Noa, Chogla, Milcha og Thirza;
34. Disse vare Manasses Sønner, og de, som bleve talte af dem, vare to og halvtresindstyve tusinde og syv hundrede.
35. Disse vare Ephraims Sønner efter deres Slægter: af Schutela, Schutelachiternes Slægt, af Bacher, Bacheriternes Slægt, af Thahan, Thahaniternes Slægt;
36. Disse vare Schutelas Sønner; af Eran, Eraniternes Slægt.
37. Disse vare Ephraims Sønners Slægter efter dem, som bleve talte af dem, to og tredive tusinde og fem hundrede; disse ere Josephs Slægter.
38. Og Benjamins Sønner efter deres Slægter vare: af Bela, Belaiternes Familie, af Aschbel, Aschbeliternes Slægt, af Achiram, Achiramiternes Slægt.
39. Af Schupham, Schuphamiternes Slægt, af Hupham, Huphamiternes Slægt.
40. Og Belas Sønner vare Ard og Naaman, deraf Arditernes Slægt, og af Naaman, Naamiternes Slægt.
41. Disse vare Benjamins Sønner efter deres Slægter, og de, som bleve talte af dem, vare fem og fyrretyve tusinde og sex hundrede.
42. Disse vare Dans Sønner efter deres Slægter: af Schuham, Schuhamiternes Slægt; disse vare Dans Afkom, efter deres Slægter;
43. Og alle Schuhamiters Slægter efter dem, som bleve talte, vare fire og tresindstyve tusinde og fire hundrede.
44. Aschers Sønner vare efter deres Slægter: af Jimna, Jimnas Slægt, af Jischui, Jischuis Slægt, af Beriah, Beriiternes Slægt.
45. Af Beriahs Sønner: af Heber, Hebriternes Slægt, af Malchiel, Malchieliternes Slægt;
46. Og Navnet paa Aschers Datter var Serach.
47. Disse vare Aschers Sønners Slægter efter dem, som bleve talte af dem, tre og halvtresindstyve tusinde og fire hundrede.
48. Naphtalis Sønner vare efter deres Slægter, af Jachzeel, Jachzeeliternes Slægt, af Guni, Guniternes Slægt,
49. Af Jezer, Jezeriternes Slægt, af Schilem, Schilemiternes Slægt,
50. Disse vare Naphtalis Afkom, efter

niterne, saa var det rimeligt, at den meest havde ladet sig forføre, hvilket ogsaa det i forrige Capitel forekommende Exempel tyder hen paa, see 5 Mos. 33, 6 An. 19) Gads Stamme var 5100 mindre. 20) Juda var 1900 Personer flere, end Cap. 1. 25) Jsaschars Stamme 9900 flere; 27) Sebulons 3100 flere; 33) Zeleophhads Døttre anføres for det følgende Capitels Skyld. 34) Manasse Stamme 20500 flere. 37) Ephraims Slægter 8000 mindre; Grunden hertil er ubekjendt; 41) Benjamins Stamme 102000 flere. 43) Dans Stamme 1700 flere. 46) Denne Datter Serach nævnes maaskee af samme Grund, som Zeleophhads Døttre; 47) Aschers Stamme 1190 flere. 50) Naphtalis Stamme 8000 færre. J det hele

deres Slægter, og de, som bleve talte af dem, vare fem og fyrretyve tusinde og fire hundrede.
51. Disse vare de Talte af Israels Børn, sex hundrede og eet tusinde og syv hundrede og tredive.
52. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
53. Til disse skal Landet fordeles i Arv, efter Antallet af deres Navne.
54. Til den større skal du give en større Lod og til den mindre en mindre Lod, enhver i Forhold til dem, der ere talte af dem, skal du give hans Arv.
55. Dog skal Landet fordeles efter Lodkastning, efter Navnene paa deres Fædres Stamme skulle de tage Arv.
56. Hvers Arv skal fordeles efter Lodkastnings Forhold, som der ere flere eller færre til.
57. Og disse ere de Talte af Levi efter deres Slægter: af Gerson, Gersoniternes Slægt, af Kahat, Kahatiternes Slægt, af Merari, Merariternes Slægt;
58. Disse ere Levis Slægter: Libniternes Slægt, Hebroniternes Slægt, Machliternes Slægt, Muschiternes Slægt, Korachiternes Slægt; og Kahat avlede Amram.
59. Og Navnet paa Amrams Hustru var Jochebet, Levis Datter, hvem hendes Moder fødte for Levi i Ægypten; hun fødte for Amram Aron og Moses og Mirjam, deres Søster.
60. Men for Aron fødtes Nadab og Abihu og Eleasar og Ithamar.
61. Men Nadab og Abihu døde, da de bragte fremmed Ild for Jehovas Aasyn.
62. Og de, som bleve talte af dem, vare tre og tyve tusinde, alt Mandkjøn fra en Maaned og derover; thi de bleve ikke talte iblandt Israels Børn; thi der blev ikke givet dem Arv iblandt Israels Børn.
63. Disse er de, som bleve talte af Moses og Præsten Eleasar, som talte Israels Børn paa Moabs Sletter ved Jordan ligefor Jericho.
64. Og blandt dem var ikke een Mand af dem, som vare blevne talte af Moses og Præsten Aron, thi disse talte Israels Børn i Ørken Sinai;
65. Thi Jehova havde sagt til dem: de skulle døe i Ørken, og der var ikke een af dem tilovers, uden Caleb, Jephunne Søn, og Josua, Nuns Søn.

Capitel XXVII.

Døttre tage Arv. — Moses Bortgang forberedes.

1. Nu nærmede sig Døttre af Zeleophhad — som var en Søn af Hepher, Gileads Søn, Machirs Søn af Manasses, Josephs Søns Slægter, og disse vare Navnene paa hans Døttre, Mahela, Noa, Chogla, Milcha og Thirza.
2. Og de fremstillede sig for Moses og for Præsten Eleasar og for Fyrsternes Aasyn og for hele Menigheden ved Døren til Forsamlingsteltet, idet de sagde:
3. Vor Fader er død i Ørken, men han var ikke i den Forsamling, som forbandt sig med Korachs Selskab imod Jehova; han døde i sin Synd og havde ingen Sønner.
4. Hvorfor skal vor Faders Navn udelukkes af hans Slægt, fordi han ingen Søn havde? Giv os hans Eiendom iblandt vor Faders Brødre.
5. Og Moses bragte deres Sag for Jehovas Aasyn.
6. Og Jehova sagde til Moses:
7. Zeleophhads Døttre have talt vel; du skal give dem Eiendom til Arv iblandt deres Faders Brødre, og du skal lade deres Faders Arv gaae over til dem.
8. Og til Israels Børn skal du tale sigende: Naar en Mand døer uden nogen Søn, da skulle de lade hans Arv komme til hans Datter;
9. Men hvis han ingen Datter har, da skulle I give hans Arv til hans Brødre;
10. Men har han ingen Brødre, da skulle I give hans Arv til hans Farbrødre.
11. Og har hans Fader ingen Brødre, da skulle I give hans Arv til hans nærmeste Paarørende af hans Slægt, og disse skulle arve ham, og det skal være for Israels Børn

---

var Aftagelsen af Folkemængden 1820 Personer, hvilket, efter saa mange Straffedomme, ikke var betydeligt. Iøvrigt ere Navnene noget afvigende fra dem, som findes paa andre Steder. [55]) Lod> det bestemte Egnen; men Portionens Størrelse afsattes efter Stammens Talrighed.

Capitel XXVII.

Retmæssig Arv kunde ikkun Sønner faae, af hvilke den Førstefødte fik en dobbelt Portion, 5 Mos. 21, 7; den nærværende Fordring af Zeleophhads Døttre foranledigede Loven om, at Døttre kunde arve, naar ingen Sønner vare, dog maatte de, for at Besiddelsen ei skulde gaae ud af Familien, gifte sig i deres Stamme, 36, 6. [3]) Han døde i sin Synd ɔ: som de, der for deres Synders Skyld bleve dømte til at døe i

en Bestemmelse og Ret, som Jehova har be-
falet Moses.
12. Og Jehova sagde til Moses: stig op
paa Bjerget Abarim her, og see Landet, som
jeg haver givet Israels Børn.
13. Og naar du har seet det, da skal du
samles til dit Folk, saaledes som Aron din
Broder er samlet;
14. Efterdi I vare gjenstridige mod mit
Bud i Ørken Zin, da Menigheden knurrede,
da I skulde have helliggjort mig ved Vandet
for deres Øine; dette er Meribas Vand ved
Kadesch i Ørken Zin.
15. Og Moses talede til Jehova, idet han sagde:
16. Gud Jehova, al Kjøds Aanders Gud
vilde beskikke en Mand over Menigheden,
17. Som kan gaae ud foran deres Aa-
syn og kan gaae ind foran deres Aasyn og
kan føre dem ud og kan føre dem ind, at ikke
Jehovas Menighed skal være som Faar, der
ingen Hyrde have.
18. Og Jehova sagde til Moses: tag dig
Josua, Nuns Søn, en Mand, i hvem Aan-
den er, og læg din Haand paa ham:
19. Og lad ham staae for Præsten Elea-
sars Aasyn og Menighedens Aasyn, og giv
ham Befaling for deres Øine;
20. Og læg af din Herlighed paa ham,
paa det hele Israels Børns Menighed maa
høre ham.
21. Og han skal staae for Præsten Elea-
sars Aasyn, og han skal spørge ham efter
Urims Viis for Jehovas Aasyn; efter hans
Bud skulle de gaae ud og efter hans Bud
skulle de gaae ind, han og alt Israels Børn
med ham og hele Menigheden.
22. Og Moses gjorde, som Jehova havde
befalet ham, og han tog Josua og stillede ham
foran Præsten Eleasar og foran hele Menigheden.
23. Og han lagde sine Hænder paa ham
og gav ham Befaling, som Jehova havde
talt med Moses.

Capitel XXVIII.

Love om adskillige Offere.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han
sagde:
2. Byd Israels Børn, og du skal sige til
dem: Min Gave og mit Brød i mine Ild-
offere, til en Velbehageligheds Lugt, skulle I iagt-
tage, at I bringe mig dem til den bestemte Tid.
3. Og du skal sige dem: dette er mit Ild-
offer, som I skulle lade komme nær til Je-
hova; to lydeløse aargamle Vædderlam hver
Dag til bestandigt Brændoffer:
4. Og det ene Lam skal du tilberede om
Morgenen, og det andet Lam skal du tilberede
om Aftenen.
5. Og en Tiendedeel af en Epha Meel til
Madoffer, blandet med stødt Olie, en Fjerde-
deel af en Hin.
6. Det er det bestandige Brændoffer, som
blev anordnet paa Sinai Bjerg, til Velbeha-
geligheds Lugt, et Ildoffer for Jehova;
7. Og dets Drikoffer, en Fjerdedeel af en
Hin til det ene Lam; i Helligdagene skal man
udøse Drikoffer af den stærke Drik for Jehova;
8. Og det andet Lam skal du tilberede om
Aftenen, ligesom Madofferet om Morgenen, og
dets Drikoffer skal du tilberede til det, et Ild-
offer til Velbehageligheds Lugt for Jehova.
9. Og paa Sabbatsdagen skal man offre
to lydeløse aargamle Vædderlam og to Ti-
endeparter af Meel til Madoffer, blandet med
Olie, tilligemed dets Drikoffer.
10. Det er Sabbats-Offer paa hver Sab-
bat foruden det bestandige Brændoffer og dets
Drikoffer.
11. Og i Begyndelsen af eders Maaneder
skulle I bringe et Brændoffer for Jehova,
to Studekalve og en Vædder og syv aar-
gamle lydeløse Vædderlam.
12. Og tre Tiendeparter Meel til Mad-
offer, blandet med Olie, til hver Stud, og to
Tiendeparter Meel til Madoffer, blandet med
Olie, til den ene Vædder,
13. Og en Tiendepart Meel til Madoffer,
blandet med Olie, til hvert Lam, et Brænd-
offer, en Velbehageligheds Lugt, et Ildoffer
for Jehova;
14. Og Drikofferne dertil skulle være en
halv Hin til hver Oxe og en Trediedeel Hin
til Vædderen og en Fjerdedeel Hin til Lam-
met, af Viin; dette er Maaneds-Brændoffer,
hvert paa sin Maaned, efter Aarets Maaneder.
15. Og en Gedebuk skal der tilberedes til

Ørken. 12) Abarim, see 21, 20 Anm. 15) Ikkun dette Ene laae Moses paa Hjerte, at Folket nu skulde være som Faar uden Hyrde; derfor beder han Gud om et Overhoved for det. 18) Josua havde Guds Aand, men den dertil kommende Indvielse, hvorved Moses skulde lægge af sin Herlighed paa ham, vilde hæve hans aandelige Evner; dog skulde han ikke staae i det umiddelbare Forhold til Gud, som Moses, men spørge Gud igjennem Ypperstepræstens Urim og Thummim, see 2 Mos. 28, 30.

Capitel XXVIII.

Saalænge Israel vandrede i Ørken, kunde Offringer ikke fuldbyrdes af Mangel paa Qvæg; nu da de vare nær ved Canaan og havde faaet en Mængde Qvæg, indskjærpes Offerlovene paany; 3) see 2 Mos. 29, 38 14) Nymaanen næv-

Syndoffer for Jehova foruden det bestandige Brændoffer og dets Drikoffer.

16. Og i den første Maaned, paa den fjortende Dag i Maaneden, er det Paaske for Jehova.

17. Og paa den femtende Dag i denne Maaned er der Høitid; i syv Dage skal man spise usyret Brød.

18. Paa den første Dag er det en hellig Sammenkaldelse; da maae I ikke gjøre nogen Tjenestegjerning.

19. Og I skulle bringe et Ildoffer, et Brændoffer for Jehova, tvende Studekalve og en Vædder og syv aargamle, lydeløse Lam skal det være for eder.

20. Og deres Madoffer af Meel, blandet med Olie, tre Tiendeparter, skulle I blande for hver Stud og to Tredieparter til Vædderen.

21. Og en Tiendepart skulle I tilberede for hvert Lam af de syv Lam;

22. Og en Gedebuk til Syndoffer til at gjøre Forligelse for eder;

23. Foruden Morgenens Brændoffer, som er det bestandige Brændoffer, skulle I gjøre disse Ting.

24. Paa den Maade skulle I berede hver Dag i syv Dage Brød for Ildofferet, en Velbehageligheds Lugt for Jehova; foruden det bestandige Brændoffer skal det beredes med dets Drikoffer.

25. Og paa den syvende Dag skal der være en hellig Sammenkaldelse for eder; I maae ikke gjøre nogen Tjenestegjerning paa den.

26. Og paa Førstegrødens Dag, naar I bringe det nye Madoffer for Jehova paa eders Ugefest, skal der være en hellig Sammenkaldelse for eder; I maae ikke gjøre nogen Tjenestegjerning paa den.

27. Og I skulle bringe et Brændoffer til Velbehageligheds Lugt for Jehova, to Studekalve, en Vædder, syv aargamle Lam;

28. Og deres Madoffer af Meel, blandet med Olie, tre Tiendeparter for hver Stud og to Tiendeparter for den ene Vædder,

29. En Tiendepart for hvert Lam af de syv Lam,

30. En Gedebuk for at gjøre Forligelse for eder;

31. Foruden det bestandige Brændoffer og dets Madoffer skulle I berede disse — lydeløse skulle de være — med deres Drikoffere.

Capitel XXIX.

Fortsættelse.

1. Og i den syvende Maaned, paa den første Dag i Maaneden skal der være en hellig Sammenkaldelse for eder; da maae I ikke gjøre nogen Tjenestegjerning; en Basuneklangs Dag skal det være eder.

2. Og I skulle tilberede Brændoffer til en Velbehageligheds Lugt for Jehova, en Studekalv, en Vædder, syv aargamle, lydeløse Vædderlam,

3. Og deres Madoffer af Meel, blandet med Olie, tre Tiendeparter for Studen, to Tiendeparter for Vædderen,

4. Og en Tiendepart for hvert Lam af de syv Lam,

5. Og en Gedebuk til Syndoffer til at gjøre Forligelse for eder,

6. Foruden Maaneds Brændofferet og dets Madoffer, og det bestandige Brændoffer og dets Madoffer og dets Drikoffer efter deres Viis til en Velbehageligheds Lugt, et Ildoffer for Jehova.

7. Og paa den tiende Dag i den syvende Maaned skal der være en hellig Sammenkaldelse for eder, og I skulle ydmyge eders Sjæle; da maae I ikke gjøre nogen Tjenestegjerning.

8. Og I skulle bringe Brændoffer for Jehova, en Velbehageligheds Lugt, en Studekalv, en Vædder, syv aargamle, lydeløse Vædderlam skal det være for eder;

9. Og deres Madoffer af Meel, blandet med Olie, tre Tiendeparter for Studen, to Tiendeparter for den ene Vædder;

10. En Tiendepart for hvert Lam af de syv Lam;

11. En Gedebuk til Syndoffer foruden Forsoningens Syndoffer og det bestandige Brændoffer og dets Madoffer og dets Drikoffer.

12. Og paa den femtende Dag i den syvende Maaned skal der være en hellig Sammenkaldelse for eder; da maae I ikke gjøre nogen Tjenestegjerning, og I skulle feire en Fest for Jehova i syv Dage.

13. Og I skulle bringe et Brændoffer, et Ildoffer, en Velbehageligheds Lugt for Jehova, tretten Studekalve, to Vøddere, fjorten lydeløse, aargamle Vædderlam skal det være;

14. Og deres Madoffer af Meel, blandet

---

nes ikke i tredie Bog som Festdag, men den havde dog religieus Høitidelighed for Israeliterne, Es. 1, 13; Ezech. 46, 1; 1 Krøn. 23, 31; som hos mange gamle Folkeslag; — en særegen Nymaane see Cap. 29. [26]) Paa Førstegrødens Dag, d. e. paa Ugernes Fest eller Pindse-Festen.

Capitel XXIX.

[1]) Om denne første Dag i den syvende Maa-

med Olie, tre Tiendeparter til hver Stud af de tretten Studekalve, to Tiendeparter for hver af de to Væddere,

15. Og en Tiendepart for hvert Lam af de fjorten Lam,

16. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer, dets Madoffer og dets Drikoffer.

17. Og paa den anden Dag tolv Studekalve, to Væddere, fjorten aargamle, lydeløse Vædderlam,

18. Og deres Madoffer, og deres Drikoffer for Studene og for Vædderne og for Lammene, efter deres Andeel paa deres Viis;

19. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer, og dets Madoffer, og dets Drikoffer.

20. Og paa den tredie Dag elleve Studekalve, to Væddere, fjorten aargamle, lydeløse Lam;

21. Og deres Madoffer og deres Drikoffer for Studene og for Vædderne og for Lammene efter deres Tal efter deres Viis,

22. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer og dets Madoffer og dets Drikoffer.

23. Og paa den fjerde Dag ti Studekalve, to Væddere, fjorten aargamle, lydeløse Vædderlam,

24. Og deres Madoffer og deres Drikoffer for Studene, for Vædderne og for Lammene, efter deres Tal efter deres Viis;

25. Og en Gedebuk til Brændoffer, dets Madoffer og dets Drikoffer.

26. Og paa den femte Dag ni Studekalve, to Væddere, fjorten lydeløse, aargamle Vædderlam;

27. Og deres Madoffer og deres Drikoffer for Studene, for Vædderne og for Lammene, efter deres Antal efter deres Viis;

28. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer, og dets Madoffer og dets Drikoffer.

29. Og paa den sjette Dag otte Studekalve, to Væddere, fjorten lydeløse, aargamle Lam;

30. Og deres Madoffer og deres Drikoffer for Studene, for Vædderne og for Lammene, efter deres Antal efter deres Viis,

31. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer, dets Madoffer og dets Drikoffer.

32. Og paa den syvende Dag syv Studekalve, to Væddere, fjorten aargamle, lydeløse Vædderlam,

33. Og deres Madoffer og deres Drikoffer for Studene, for Vædderne og for Lammene, efter deres Antal efter deres Viis;

34. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer, dets Madoffer og dets Drikoffer.

35. Paa den ottende Dag skal det være Slutningsdagen for eder; da maae I ikke gjøre nogen Tjenestegjerning;

36. Og I skulle bringe Brændoffer, Ildoffer, til Velbehageligheds Lugt for Jehova, en Stud, en Vædder, syv lydeløse, aargamle Lam;

37. Deres Madoffer og deres Drikoffer for Studen, for Vædderen, og for Lammene, efter deres Antal efter deres Viis;

38. Og en Gedebuk til Syndoffer foruden det bestandige Brændoffer, og dets Madoffer og dets Drikoffer.

39. Disse Ting skulle I tilberede for Jehova paa eders Festdage foruden dem formedelst eders Løfter eller frie Villie baade med Hensyn til eders Madoffer og eders Drikoffer og eders Takoffer.

Capitel XXX.

Om Løfter.

1. Og Moses talede til Israels Børn efter alt det, som Jehova havde befalet ham.

2. Og Moses talede til Hovedsmændene for Israels Børns Stammer, idet han sagde: dette er det Ord, hvilket Jehova har befalet:

3. Naar en Mand lover Jehova et Løfte eller sværger en Eed, saa at han forpligter sin Sjæl, da maa han ei vanhellige sit Ord; han maa gjøre det altsammen, som det er udgaaet af hans Mund.

4. Og naar en Qvinde bærer et Løfte til Jehova og forpligter sin Sjæl, medens hun er i sin Faders Huus i hendes Ungdom,

5. Og hendes Fader hører hendes Løfte og den Forpligtelse, hun har paataget sig, og hendes Fader tier dertil, da skulle alle hendes Løfter og alle de Forpligtelser, hun har paataget sig, staae ved Magt.

6. Men dersom hendes Fader holder hende derfra paa den Dag, da han hører alle hendes Løfter og de Forpligtelser, hun har paa-

---

ned see Anm. til 3 Mos. 23, 24. [35]) Slutningsdagen, see 3 Mos. 23, 36.

Capitel XXX.
Om Løfter s. 3 Mos. 27; her tales fornemmelig om de af andre afhængige Personers Løfter.

taget sig, da skal det ikke staae ved Magt, og Jehova vil forlade hende det, eftersom hendes Fader holdt hende fra det.

7. Og dersom hun er gift, og der hviler et Løfte paa hende eller et Ord er letsindigt fremført af hendes Læber, hvorved hun har forpligtet sin Sjæl,

8. Og hendes Mand hører det og tier dertil paa den Dag, da han hører det, da skulle hendes Løfter og de Forpligtelser, hun har paataget sig, staae ved Magt;

9. Men dersom hendes Mand paa den Dag, han hører det, holder hende derfra, og tilintetgjør hendes Løfte, som hun har taget paa sig, og det letsindige Ord, hvorved hun har forpligtet sig, som er udgaaet af hendes Læber, da skal Jehova forlade hende det.

10. Men en Enkes og en forskudt Qvindes Løfte skal staae ved Magt med Hensyn til alt, hvad hun forpligter sin Sjæl til.

11. Og dersom hun lovede det i sin Mands Huus eller forpligtede sin Sjæl ved en Eed,

12. Og hendes Mand har hørt derpaa og tiet dertil og ikke holdt hende derfra, da skulle alle hendes Løfter staae ved Magt og alt, hvad hun har forpligtet sig til, skal staae ved Magt;

13. Men dersom hendes Mand tilintetgjorde det paa den Dag, da han hørte det, da skal alt det, som gik ud af hendes Læber med Hensyn til hendes Løfter og med Hensyn til hvad hun forpligtede sig til, ikke staae ved Magt; hendes Mand har tilintetgjort det og Jehova vil tilgive hende.

14. Hvert Løfte og hver Forpligtelseseed om at ydmyge sin Sjæl, som en Qvinde gjør, kan hendes Mand lade staae ved Magt eller tilintetgjøre;

15. Men dersom hendes Mand tier dertil Dag for Dag, da stadfæster han alle hendes Løfter eller alle hendes Forpligtelser, som hvile paa hende; thi han har tiet dertil paa den Dag, da han hørte det.

16. Og dersom han har tilintetgjort dem, efterat han har hørt dem, da maa han bære sin Brøde for hende.

17. Disse ere de Bestemmelser, hvilke Jehova befalede Moses, imellem en Mand og hans Hustru, imellem en Fader og hans Datter, medens hun i sin Ungdom er i sin Faders Huus.

Capitel XXXI.

Seir over Midianiterne.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Tag Hevn for Israels Børn over Midianiterne; derpaa skal du samles til dit Folk.

3. Og Moses talede til Folket, idet han sagde: lad Mænd af eder ruste sig til Strid, og de skulle kjæmpe med Midianiterne, for at tage Jehovas Hevn over Midian;

4. Tusinde af hver Stamme af alle Israels Stammer skulle I sende til Kamp.

5. Saa bleve der overgivne af Israels Tusinder tusinde for hver Stamme, tolv tusinde bevæbnede til Strid.

6. Og Moses sendte dem tusinde af hver Stamme til Strid, dem og Pinehas, Eleasars Søn, Præsten, til Strid, og de hellige Redskaber og de skingrende Lure i hans Haand.

7. Og de kjæmpede med Midian, som Jehova havde befalet Moses, og de ihjelsloge alt Mandkjøn.

8. Og Kongerne af Midian sloge de ihjel med de Dræbte, nemlig Evi og Rekem og Zur og Chur og Reba, fem Konger af Midian, og Bileam, Beors Søn, sloge de ihjel med Sværdet.

9. Og Israels Børn fangede Midianiternes Hustruer og deres smaa Børn, og alt deres Qvæg og al deres Besiddelse og al deres Formue røvede de;

10. Og alle deres Byer, i hvilke de boede, og alle deres Borge brændte de i Ilden,

11. Og de toge alt, hvad der var at tage og røve, baade af Mennesker og Qvæg;

12. Og til Moses, til Præsten Eleasar og til Israels Børns Menighed bragte de Fangerne og Rovet og Byttet og Leiren paa Moabs Sletter, som er ved Jordan ligeoverfor Jericho.

13. Og da Moses og Præsten Eleasar og alle Fyrster af Menigheden gik dem imøde udenfor Leiren,

14. Da blev Moses vred paa de Udvalgte af Hæren, Hovedsmændene over Tusinde og Hovedsmændene over Hundrede, som kom fra Krigstoget;

15. Og Moses sagde til dem: have I ladet alle Qvinder leve?

Capitel XXXI.

Da **Midianiterne** havde været Amoriternes Forbundne, Jos. 13, 21, de, som fornemmeligen havde forført Israel til Afgudsdyrkelse og Hoer, og Moabiterne endnu paa Moses Tid skulde blive i Besiddelse af deres Land (5 Mos. 2, 9), saa anordnes Krigen med dem, ikke en Erobrings, [a]) men en Straffekrig for Jehova, derfor sendtes **Pinehas**, der havde viist saa megen Nidkjærhed i Guds Sag, med som Feltherre [b]) og de **hellige Redskaber**, rimeligviis Pagtens Ark, 14, 44; 1 Sam. 4, 3; thi denne Krig var et Forbud paa, hvorledes de

16. Det var dem, som paa Bileams Ord vare Anledning til at de overgave sig til at falde fra Jehova ved Begivenheden i Peor, da Slaget ramte Jehovas Menighed;
17. Og nu, slaaer alt Mandkjøn ihjel blandt Børnene og enhver Qvinde, som har havt Omgang med nogen Mand;
18. Men alle Pigebørn, som ikke have kjendt Omgang med Mænd, skulle I lade leve.
19. Og leirer eder udenfor Leiren i syv Dage; enhver, som har slaaet en Person ihjel, og enhver, som har rørt ved en Ihjelslagen, skal rense sig paa den tredie Dag og paa den syvende Dag, I og eders Fanger.
20. Og enhver Klædning og ethvert Stykke Tøi af Skind og alt, hvad der er gjort af Gedehaar, og alle Trækar skulle I rense,
21. Og Præsten Eleasar sagde til Stridsmændene, som vare komne i Krigen: dette er Lovens Bestemmelse, hvilken Jehova har befalet Moses;
22. Visseligen Guldet og Sølvet og Kobberet og Jernet og Tinnet og Blyet,
23. Al den Ting, som taaler Ilden, skal gaae igjennem Ilden og renses, dog skal det udsones ved Renselsesvandet, og alt hvad der ikke kan komme i Ilden, skulle I lade gaae igjennem Vandet,
24. Og I skulle toe eders Klæder paa den syvende Dag og blive rene, og derefter maae I komme til Leiren.
25. Og Jehova sagde til Moses saaledes:
26. Optag Summen af Byttet, som er erobret, baade af Mennesker og af Qvæg, du og Præsten Eleasar og Hovederne for Menighedens Fædre;
27. Og du skal dele Byttet imellem dem, som have deeltaget i Krigen, som ere gangne ud i Kampen, og imellem den hele Menighed;
28. Og du skal opløfte en Afgift for Jehova af Krigsmændene, som ere gangne i Striden, een af fem hundrede, af Mennesker, af Qvæg, af Asener og af Faar.
29. Og af deres Halvdeel skulle I tage det, og du skal give det til Præsten Eleasar til et Opløftelses-Offer for Jehova.
30. Og af Halvdelen, som tilfalder Israels Børn, skal du tage eet erobret Stykke af halvtresindstyve, af Mennesker, af Qvæg, af Asener og af Faar, af alt Fæ, og du skal give dem til Leviterne, som varetage Vagten om Jehovas Tabernakel.
31. Og Moses og Præsten Eleasar gjorde, som Jehova havde befalet;
32. Og Byttet, det som var tilovers af Rovet, som Krigsfolket havde røvet, var af smaat Qvæg sex hundrede og fem og halvfjerdsindstyve tusinde,
33. Og af stort Qvæg to og halvfjerdsindstyve tusinde,
34. Og af Asener een og tresindstyve tusinde;
35. Og af Mennesker, af Qvinderne, som ikke kjendte Omgang med Mand alle Personer to og tredive tusinde;
36. Saa blev Halvdelen, nemlig deres Portion, som vare gangne ud i Striden, et Antal af det smaa Qvæg tre hundrede og syv og tredive tusinde og fem hundrede;
37. Og Afgiften for Jehova af det smaa Qvæg sex hundrede og fem halvfjerdsindstyve.
38. Og af det store Qvæg sex og tredive tusinde, og deres Afgift for Jehova to og halvfjerdsindstyve.
39. Og af Asener tredive tusinde og fem hundrede, og deres Afgift for Jehova een og tresindstyve;
40. Og af Mennesker sexten tusinde Personer, og deres Afgift til Jehova to og tredive Personer.
41. Og Moses gav Afgiften, som et Opløftelsesoffer for Jehova, til Præsten Eleasar, som Jehova befalede Moses.
42. Men af den Halvdeel, som tilfaldt Israels Børn, som Moses delede med Krigsmændene, som vare dragne ud,
43. Blev Menighedens Portion af det smaa Qvæg tre hundrede og syv og tredive tusinde og fem hundrede;
44. Og af det store Qvæg sex og tredive tusinde;
45. Og af Asener tredive tusinde og fem hundrede;
46. Og af Mennesker sexten tusinde.
47. Og af den Halvdeel, som tilfaldt Israels Børn tog Moses eet erobret Stykke af hver halvtresindstyve af Mennesker og af Qvæg, og gav dem til Leviterne, som varetoge Vagten om Jehovas Tabernakel, som Jehova havde befalet Moses.
48. Og de Udvalgte af Hærens Tusinder, Hovedsmændene for Tusinde og Hovedsmændene for Hundrede, nærmede sig Moses,
49. Og sagde til Moses: dine Tjenere have optaget Summen af Stridsmændene, som stode under os, og der fattes ikke een af os.
50. Og vi fremføringe en Gave for Jehova, hver hvad Guldsmykker, Armbaand, Fingerringe og Ørenringe og Kugler han har fun-

---

skulde gaae frem mod Canaaniterne. [19]) S. Cap. 19, 11. [28]) Opløfte en Afgift, der svarer til Leviternes Tiende-Afgift til Præsterne. [50]) Kugler, see 2 Mos. 35, 22.

det til at gjøre en Forligelse for vore Personer for Jehova.

51. Saa modtog Moses og Præsten Eleasar Guldet af dem, hver forarbeidet Ting;

52. Og alt Guldet, som de opløftede som et Offer for Jehova, var sexten tusinde syv hundrede og halvtresindstyve Sekler, fra Høvedsmændene over Tusinder og fra Høvedsmændene over Hundreder;

53. Stridsmændene havde røvet det hver for sig.

54. Og Moses og Præsten Eleasar modtoge Guldet af Høvedsmændene over Tusinder og over Hundreder; og bragte det til Forsamlingsteltet, en Ihukommelse for Israels Børn for Jehovas Aasyn.

Capitel XXXII.

Rubens, Gads og den halve Manasse Stamme fordre Land hiinsides Jordan.

1. Og Rubens og Gads Sønner havde meget og stærkt Qvæg, og da de besaae Landet Jaeser og Landet Gilead, og det var et Sted beqvemt for Hjorder,

2. Da kom Gads Sønner og Rubens Sønner og sagde til Moses og til Præsten Eleasar og til Menighedens Fyrster saaledes:

3. Atharot og Dibon og Jaeser og Nimra, Hesbon og Elaleh og Sebam og Nebo og Beon;

4. Det Land, hvilket Jehova har slaget for Israels Menigheds Aasyn, er et Land for Hjorder, og Hjorder have dine Tjenere.

5. Og de sagde: dersom vi have fundet Naade for dine Øine, da lad dette Land gives dine Tjenere til en Eiendom; du skal ikke føre os over Jordan.

6. Og Moses svarede Gads Sønner og Rubens Sønner: mon eders Brødre skulle gaae i Krig, og I skulle blive her?

7. Og hvorfor ville I afdrage Israels Børns Hjerter fra at drage til det Land, som Jehova har givet dem?

8. Saaledes gjorde eders Fædre, da jeg sendte dem fra Kadesch Barnea for at besee Landet.

9. Der de stege op til Eschkols Dal og besaae Landet, og afdroge Israels Børns Hjerter fra at komme ind i det Land, som Jehova havde givet dem.

10. Da opblussede Jehovas Vrede paa hiin Dag, og han svor og sagde:

11. Saa skulle de Mænd, som ere dragne op fra Ægypten fra tyve Aars Alder og derover, ikke see det Land, som jeg har svoret Abraham, Isak og Jakob; thi de have ikke været mig fuldkommen lydige;

12. Undtagen Caleb, Jephunne Søn, Kenisiten, og Josua, Nuns Søn; thi de have været mig fuldkommen lydige;

13. Saa optændtes Jehovas Vrede imod Israel, og han lod dem vanke om i Ørken fyrretyve Aar, indtil den hele Slægt havde faaet Ende, som havde gjort det Onde for Jehovas Aasyn.

14. Og see, I ere komne i eders Fædres Sted, en Yngel af Syndere, for end at forøge Jehovas blussende Vrede imod Israel;

15. Thi naar I vende eder fra ham, da skal han endnu lade Folket blive længere i Ørken, og I ville ødelægge hele dette Folk.

16. Da nærmede de sig og sagde: Faarestier for vort Qvæg ville vi bygge her, og Byer for vore smaa Børn;

17. Men selv skulle vi være bevæbnede, rede for Israels Børns Aasyn, indtil vi have bragt dem til deres Sted; ikkun vore smaa Børn skulle blive i de befæstede Stæder i Sikkerhed for Landets Indvaanere.

18. Ikke skulle vi vende tilbage til vore Huse, førend Israels Børn have indtaget hver sin Arv;

19. Thi ikke ville vi tage Arv med dem paa hiin Side Jordan og længere frem, men vor Arv skal tilfalde os paa denne Side Jordan imod Østen.

20. Og Moses sagde til dem: dersom I ville gjøre saaledes, dersom I ville bevæbne eder for Jehovas Aasyn til Krig;

21. Og hver af eder bevæbnet vil drage over Jordan for Jehovas Aasyn, indtil han faaer uddreven sine Fiender for sit Aasyn,

22. Og Landet bliver undertvunget for Je-

Capitel XXXII.

Det paa den østlige Side af Jordan beliggende Landskab var ypperligt skikket til Qvægavl, ikke stærkt befolket eller bebygget; dette Land, som var frataget de amoritiske Konger, Sichon og Og, udbede de Stammer sig, som meest lagde Vind paa Fædrift, Rubens, Gads og den halve Manasse Stamme, og det tilstedes dem, uagtet det ikke havde hørt med til den oprindelige Plan, uuder den Betingelse, at de skulde hjælpe deres Brødre med Canaans Erobring, hvilket de gjorde. Dette Landskab fordeeltes efter Stammens Størrelse, uden Lodkastning, saaledes, at Ruben fik den sydlige, Gad mellem Jordan, Manasse og Amoriternes Land og Rubens Stamme, Manasse Stamme den nordlige, vidtstrakte Egn. En stor Deel af de fornævnte Byer ere i senere Tider fundne igjen af Reisende; de forekomme ogsaa andetsteds i Bibelen. [12]) Kenisiten

hovas Aasyn, saa maae I sidenefter vende tilbage og være angerløse for Jehova og for Israel, og dette Land maa tilhøre eder til Eiendom for Jehovas Aasyn.

23. Men dersom I ikke ville gjøre saaledes, da have I syndet mod Jehova, og vider, at eders Synd vel skal finde eder.

24. Bygger eder Stæder for eders smaa Børn og Faarestier for eders smaa Qvæg; og gjører efter det, som er udgaaet af eders Mund.

25. Og Gads Sønner og Rubens Sønner svarede Moses og sagde: dine Tjenere skulle gjøre, som min Herre har befalet.

26. Vore smaa Børn, vore Hustruer, vor Besiddelse og vort Qvæg skulle forblive der i Gileads Byer;

27. Men dine Tjenere skulle drage over, enhver bevæbnet til Strid for Jehovas Aasyn, til Krigen, som min Herre har sagt;

28. Da bød Moses Præsten Eleasar og Josua, Nuns Søn, og Hovederne for Israels Børns Stammer angaaende dem,

29. Og Moses sagde til dem: dersom Gads og Rubens Sønner drage med eder over Jordan, enhver bevæbnet til Krigen for Jehovas Aasyn, og Landet er bleven undertvunget for eder, da skulle I give dem Landet Gilead til en Besiddelse.

30. Men dersom de ikke drage bevæbnede over med eder, da skulle de tage Besiddelse imellem eder i Landet Canaan.

31. Og Gads Børn og Rubens Børn svarede og sagde: det, som Jehova har talet til dine Tjenere, det ville vi gjøre;

32. Vi ville gaae bevæbnede for Jehovas Aasyn til Landet Canaan, og vor Arvs Eiendom skulle vi have paa denne Side Jordan.

33. Og Moses gav dem, nemlig Gads og Rubens Sønner og Manasse, Josephs Søns halve Stamme Sichons, den amoritiske Konges, Rige, og Ogs, Basans Konges Rige, Landet med dets Byer i Grændsen, Byerne i Landet rundt omkring.

34. Og Gads Sønner opbyggede Dibon og Atarot og Aroer;

35. Og Atarot-Schophan, Jaeser og Jogbeha;

36. Og Beth-Nimra og Beth-choran, faste Stæder og Faarestier.

37. Og Rubens Sønner byggede Hesbon og Elaleh og Kiriathaim;

38. Og Nebo og Baal-Meon, hvis Navn de forandrede, og Sibma; og de kaldte Navnene paa de Byer, som de byggede, efter de nye Benævnelser.

39. Og Machirs, Manasse Søns Børn, droge til Gilead og erobrede det, og de uddreve Amoriten, som var der.

40. Og Moses gav Gilead til Machir, Manasse Søn, og han boede der.

41. Og Jair, Manasse Søn, gik hen og indtog dens Flekker og kaldte dem Jairs Flekker.

42. Og Nabach gik hen og indtog Kenat og dens tilhørige Stæder og kaldte den Nabach efter sit Navn.

Capitel XXXIII.

Israels Børns Leirpladse i Ørken fra Udgangen af Ægypten.

1. Disse ere Israels Børns Reisestationer, da de droge ud fra Landet Ægypten med deres Hære under Moses og Aron.

2. Og Moses opskrev deres Reiser efter deres Stationer efter Jehovas Bud; disse ere deres Stationer, efter deres Tog:

3. Og de droge fra Raamses i den første Maaned, paa den femtende Dag i den første Maaned; Morgenen efter Paasken gik Israels Børn ud ved en høi Haand for hele Ægyptens Øine,

4. Da Ægypterne begravede dem, som Jehova havde slaget af dem, alle Førstefødte, og da Jehova havde holdt Dom over deres Guder.

5. Og Israels Børn droge fra Raamses og leirede sig i Succoth;

6. Og de droge fra Succoth og leirede sig i Etham, som er ved Enden af Ørken.

7. Og de droge fra Etham og vendte om til Pi-Hachiroth, som ligger ligeoverfor Baal-Zephon, og de leirede sig foran Migdol.

---

kaldes Caleb efter sin Bedstefader Kenas. 29) Landet Gilead, see 1 Mos. 31; 47 Anm. 34) Opbyggede o: istandsatte. 41) Om disse Jairs Landsbyer see Dom. 10, 4; Jos. 13, 30; 1 Krøn. 2, 22-23, hvor man finder en noget forskjellig Angivelse, der er vanskelig at forene.

Capitel XXXIII.

Nu, da Vandringen er fuldendt, faaer Moses Befaling at opskrive Leirpladsene eller Reisestationerne; dog ere deels ikke alle antegnede, men kun de mærkværdigste, deels anføres og endeel, om hvilke der tidligere intet forekommer. Israeliterne droge i den lange Tid, da den ældre Slægt uddøde, ikke stedse videre, men laae undertiden længere paa et Sted. I Angivelsen af Leirstederne ere, naar man sammenligner dem med 2 og 5 Mos., ikke faa Vanskeligheder. 5) Raamses og Succoth, see 2 Mos. 12, 37. 6) Etham, 2 Mos. 13, 20; 7) Pi-Hachiroth, 2 Mos. 14, 29. Baal-Zephon, 2 Mos. 14, 2; Migdol smst. Mara, 2 Mos. 15, 23.

8. Og de droge fra Hachiroth og de gik midt igjennem Vandet til Ørken, og de vandrede en Vei af tre Dages Reise i Ørken Etham, og de leirede sig ved Mara.
9. Og de droge fra Mara og kom til Elim, og i Elim vare der tolv Vandkilder og halvfjerdsindstyve Palmetræer, og de leirede sig der.
10. Og de droge fra Elim og leirede sig ved det røde Hav.
11. Og de droge op fra det røde Hav og leirede sig i Ørkenen Sin.
12. Og de droge fra Ørkenen Sin, og leirede sig i Dophka;
13. Og de droge fra Dophka, og leirede sig i Alusch.
14. Og de droge fra Alusch, og de leirede sig i Rephidim, hvor Folket fattedes Vand til at drikke.
15. Og de droge fra Rephidim, og leirede sig i Ørkenen Sinai;
16. Og de droge fra Ørkenen Sinai og leirede sig i Kibroth-Hattaava;
17. Og de droge fra Kibroth-Hattaava, og leirede sig i Chazeroth;
18. Og de droge fra Chazeroth, og leirede sig i Ritma.
19. Og de droge fra Ritma, og leirede sig i Rimmon Perez.
20. Og de droge fra Rimmon Perez, og leirede sig i Libna.
21. Og de droge fra Libna, og leirede sig i Rissa;
22. Og de droge fra Rissa, og leirede sig i Kehelata.
23. Og de droge fra Kehelata, og leirede sig paa Schephers Bjerg.
24. Og de droge fra Schephers Bjerg, og leirede sig i Charada;
25. Og de droge fra Charada, og leirede sig i Makhelot.
26. Og de droge fra Makhelot, og leirede sig i Tahat;
27. Og de droge fra Tahat, og leirede sig i Tarach;
28. Og de droge fra Tarach, og leirede sig i Mitka;
29. Og de droge fra Mitka, og leirede sig i Hasmona;
30. Og de droge fra Hasmona, og leirede sig i Moseroth;
31. Og de droge fra Moseroth, og leirede sig i Bne-Jaakan.
32. Og de droge fra Bne-Jaakan, og leirede sig i Hor-hagidgad.
33. Og de droge fra Hor-hagidgad, og leirede sig i Jothbata;
34. Og de droge fra Jothbata, og leirede sig i Abrona;
35. Og de droge fra Abrona, og leirede sig i Ezion-Geber.
36. Og de droge fra Ezion-Geber, og leirede sig i Ørken Zin, det er Kadesch;
37. Og de droge fra Kadesch og leirede sig paa Bjerget Hor, paa Grændsen af Edoms Land.
38. (Der var Præsten Aron gaaet op paa Bjerget Hor, efter Jehovas Befaling, og var død der i det fyrretyvende Aar efter Israels Børns Udvandring af Landet Ægypten, i den femte Maaned, paa den første Dag i Maaneden.
39. Men Aron var eet hundrede og tre og tyve Aar gammel, da han døde paa Bjerget Hor.
40. Og Canaaniten, Kongen i Arad, som boede i den sydlige Deel af Landet Canaan, hørte det, da Israels Børn kom).
41. Og de droge fra Bjerget Hor, og kom til Zalmona.
42. Og de droge fra Zalmona, og leirede sig i Phunon.
43. Og de droge fra Phunon, og leirede sig i Oboth;
44. Og de droge fra Oboth, og leirede sig paa Abarims Høie, paa Grændsen af Moab.
45. Og de droge fra Høiene og leirede sig i Dibon-Gad.
46. Og de droge fra Dibon-Gad, og leirede sig i Almon-Diblathaim.
47. Og de droge fra Almon-Diblathaim, og leirede sig paa Abarims Bjerge, ligeover for Nebo;
48. Og de droge fra Abarims Bjerge, og leirede sig paa Moabs Sletter ved Jordan, ligefor Jericho.
49. Og de leirede sig ved Jordan fra Beth-Hajeschimot til Abel-Haschittim paa Moabs Sletter.
50. Og Jehova talede til Moses paa Moabs Sletter ved Jordan, ligefor Jericho, idet han sagde:
51. Tal til Israels Børn, og sig til dem: nu ere I ved at gaae over Jordan til Landet Canaan;

Elim, 2 Mos. 15, 27. [11]) Ørken Sin, 2 Mos. 16, 1. [14]) Rephidim, 2 Mos. 17, 1. [16]) Kibrot-Hattaava, 4 Mos. 11, 34. Chazeroth, 4 Mos. 11, 35. Libna, Jos. 19, 26.

[35]) Ezion-Geber, en berømt Stad ved den elanitiske Arm af den arabiske Havbugt, hvorfra under Salamo Skibe seilede til Ophir, 1 Kong. 9, 26-28; [38]) see 20, 23, 5 Mos. 10, 6.

52. Og I skulle uddrive alle Indbyggerne i Landet foran eder, og ødelægge alle deres Billedstøtter med Figurer paa, og alle deres støbte Billeder skulle I ødelægge, og deres Høie skulle I tilintetgjøre;

53. Og I skulle erobre Landet og boe der; thi eder har jeg givet dette Land, at I skulle arve det.

54. Og I skulle fordele Landet ved Lod efter eders Slægter, til den større skulle I give hans Lod større, og til den mindre skulle I give hans Lod mindre; hvor Loddet falder for ham, der skal det være; efter eders Fædres Stammer skulle I fordele det.

55. Men dersom I ikke uddrive Indbyggerne i Landet foran eder, da skulle de, som I lade blive tilbage af dem, blive til Torne i eders Øine, og til Braad i eders Side, og de skulle trænge eder i det Land, i hvilket I boe.

56. Og da skal det skee, at ligesom jeg har tænkt at gjøre ved dem, saa skal jeg gjøre ved eder.

Capitel XXXIV.

Canaans Grændser. Navnene paa dem, der skulle skifte Landet.

1. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

2. Byd Israels Børn, og sig dem: naar I komme i Landet Canaan, skal det Land, som skal tilfalde eder i Arv, Landet Canaan, være efter dets Grændser:

3. Nemlig det søndre Hjørne skal være eders, fra Ørken Zin, langs med Edom, og den sydlige Grændse skal være eders for Enden af Salthavet mod Østen;

4. Og Grændsen skal dreie af Syd for Maaleh Akrabim, gaae over til Zin, og dens yderste Punct mod Syd skal være ved Kadesch Barnea, og strække sig til Hazer-Adar, og gaae over til Azmon.

5. Og Grændsen skal bøie sig fra Azmon til Ægyptens Bæk, og det yderste Punct skal løbe ned imod Havet.

6. Og den vestlige Grændse for eder skal det store Hav være; det skal være eders Grændse imod Vest.

7. Og følgende skal være eders Grændse imod Norden: fra det store Hav skulle I afstikke eder den til Bjerget Hor,

8. Og fra Bjerget Hor skulle I afstikke den, at den kan gaae til Hamath, og det yderste Punct af Grændsen skal være til Zedad;

9. Og Grændsen skal gaae til Siphron, og dens yderste Punct skal være ved Hazar Enan; dette skal være den nordlige Grændse for eder.

10. Og I skulle afstikke eder Grændsen mod Østen fra Hazar-Enan til Schepham;

11. Og den skal gaae fra Schepham til Ribla, Øst for Ain, og Grændsen skal gaae ned og berøre Genezareths Sø imod Østen.

12. Og Grændsen skal løbe langs ned med Jordan, og dens yderste Punct skal være Salthavet. Det skal være eders Land efter dets Grændser rundt omkring.

13. Og Moses befalede Israels Børn, idet han sagde: det er det Land, hvilket I skulle fordele ved Lodkastning, hvilket Jehova har befalet at give de halvtiende Stammer;

14. Thi Rubeniternes Børns Stamme efter deres Fædres Huus, og Gaditernes Børns Stamme efter deres Fædres Huus, og den halve Manasse Stamme have taget deres Arv;

15. To og en halv Stamme have taget deres Arv paa denne Side af Jordan, ligefor Jericho, foran mod Østen.

16. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:

17. Disse ere Navnene paa de Mænd, som skulle fordele eder Landet; Præsten Eleasar og Josua, Nuns Søn,

18. Og en Fyrste af hver Stamme skulle I tage for at fordele Landet.

19. Og disse ere Navnene paa Mændene: for Juda Stamme Caleb, Jephunnes Søn;

20. For Simeons Sønners Stamme Samuel, Ammihuds Søn;

21. For Benjamins Stamme Elidad, Chislons Søn;

22. For Dans Sønners Stamme en Fyrste Bukki, Joglis Søn;

23. For Josephs Børn, nemlig for Manasse Sønners Stamme en Fyrste Hanniel, Ephods Søn;

24. For Ephraims Sønners Stamme, en Fyrste Kemuel, Schiphtans Søn;

Capitel XXXIV.

[4]) **Maaleh Akrabim**, Skorpion Høi — endnu findes mange Skorpioner i denne Egn. [5]) **Ægyptens Bæk** er ikke Nilen (Ægyptens Flod), men en Bæk ved Grændsen af Ægypten og Canaan, maaskee nu Wady-el-Arisch (ved Rhinocorura. [7]) **Det store Hav** ɔ: Middelhavet. [8]) Dette **Hor** er forskjelligt fra det ellers omtalte i Sydost; thi dette laae nordligt og er rimeligviis en Arm af Libanon. [11]) **Ain**, Andre: Kilden, nemlig Jordans Kilde.

25. For Sebulons Sønners Stamme en Fyrste Elizaphan, Parnachs Søn;
26. For Isaschars Sønners Stamme en Fyrste Paltiel, Asans Søn;
27. For Aschers Sønners Stamme en Fyrste Achihud, Schelomis Søn;
28. For Naphtalis Sønners Stamme en Fyrste Pedahel, Ammihuds Søn;
29. Disse ere de, hvilke Jehova befalede at fordele Landet mellem Israels Børn i Landet Canaan.

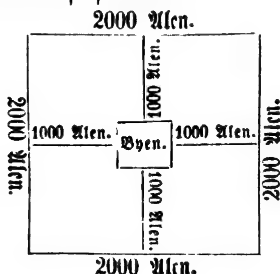
Capitel XXXV.

Levitstæder. Asylstæder. Bestemmelse herom.

1. Og Jehova talede til Moses paa Moabs Sletter ved Jordan, ligefor Jericho, idet han sagde:
2. Byd Israels Børn, at de skulle give Leviterne af deres Arvedoms Arv Byer at boe i, og et Overdrev for Stæderne rundt omkring dem skulle I give Leviterne.
3. Byerne skulle være for dem til at boe i, og deres Overdrev skulle være for deres Qvæg og for deres Eiendom og for alle deres Dyr.
4. Og Byernes Overdrev, hvilke I skulle give Leviterne, skulle udgaae fra Byens Muur og udenfor tusinde Alen rundt omkring;
5. Saa skulle I maale udenfor Byen paa den østlige Side to tusinde Alen, og paa den søndre Side to tusinde Alen, og paa den vestlige Side to tusinde Alen, og paa den nordlige Side to tusinde Alen, og Byen skal være i Midten; dette skal være Overdrevene for eder ved deres Byer.
6. Og af Byerne, som I skulle give Leviterne, skulle sex være Tilflugtssteder, hvilke I skulle bestemme for at Manddraberne kunne flye derhen, og foruden dem skulle I bestemme to og fyrretyve Byer.
7. Alle Stæder, som I skulle bestemme Leviterne, skulle være otte og fyrretyve Byer, dem med deres Overdrev.
8. Og hvad de Byer angaae, som I skulle give af Israels Børns Besiddelse, da skulle I bestemme flere af dem, som have større Landstrøg, og færre af dem, som have mindre Landstrøg; enhver i Forhold til sin Arv, som de faae, skal afgive af sine Byer til Leviterne.
9. Og Jehova talede til Moses, idet han sagde:
10. Tal til Israels Børn, og sig til dem: naar I ere gangne over Jordan til Landet Canaan,
11. Da skulle I udvælge eder Stæder, Tilflugtsstæder skulle de være eder, og der skal Manddraberen flye hen, som af Vanvare har dræbt et Menneske.
12. Og Stæderne skulle være eder til en

Capitel XXXV.

Jakobs Spaadom (1 Mos. 49, 7) om Levi, at han vilde adsprede denne Stamme i Israel, gik i Opfyldelse, idet den ikke fik nogen bestemt Arvelod, men kun forskjellige Stæder omkring i Canaan med omliggende Overdrev til deres Qvæg, men den guddommelige Barmhjertighed forvandlede Straffen til en Velsignelse; ved disse adspredte Steder kunde den til en saa høi Plads udvalgte Stamme vedligeholde sin Indflydelse over Folket, blive et Baand imellem de forskjellige Stammer, og bidrage til Gudsfrygts Udbredelse overalt, smlg. Jos. 21. [2]) Overdrev, Andre: Forstæder, hvor de skulde holde deres Qvæg, det forestilles bedst saaledes:

[11]) Blodhevnen var paa det Nøieste indflettet i de gamle Nationers Tænkemaade, som deels grundede sig paa den naturlige Raahed deels paa en religieus Forestilling om Blod, der skal sones; den strænge Vedtægt formildede Gud ved Anordningen af Tilflugtsstæder, Asylstæder, hvorhen den uforsætlige Morder kunde flye, saaledes som Gud havde lovet det (2 Mos. 21, 13); dette var en stor Velgjerning saavel for Drabsmanden som for det hele Folk. Af 5 Mos. 19 smlg. med vort Cap. sees, at Opholdet i Tilflugtsstaden betragtes som en Slags Fængsling, og at Drabsmanden var underkastet en dobbelt Undersøgelse, først af Byens Ældste, dernæst [12]) for Menighedens Aasyn, d. e. af Nationalforsamlingen. Veien til disse Tilflugtsstæder, af hvilke tre laae paa denne, og tre paa hiin Side Jordan, maatte holdes ryddelig; først ved Ypperstepræstens Død (V. 25) blev han fri, hvilket ogsaa var en Følge af den Udsoning, Ypperstepræstens Død tænktes at medføre, som Repræsentant for det aandelige Israel; men den forsætlige Morder eller den, som slaaer med saadanne Redskaber, som maae føre Døden med sig, kan ei frelses. [12]) Blodhevneren, hebr. Løseren, thi han

Tilflugt for Blodhevneren, at Mandbraberen ei skal døe, indtil han har staaet for Menighedens Aasyn til Dommen.
13. Og Byerne, som I skulle afgive, skulle være sex Fristæder for eder.
14. De tre Byer skulle I afgive paa denne Side Jordan, og de tre Byer skulle I afgive i Landet Canaan; Tilflugtsstæder skulle de være.
15. For Israels Børn, for den Fremmede og for Indsidderen iblandt eder, skulle disse sex Byer være en Tilflugt, at enhver maa flygte derhen, som har dræbt et Menneske af Vanvare;
16. Men dersom han har slaget ham med Jerntøi, da skal denne Mandbraber døe; Mandbraberen skal dræbes.
17. Og dersom han slaaer ham med en Steen i Haanden, hvoraf man kan dræbes, da skal Mandbraberen døe; Mandbraberen skal dræbes;
18. Eller han slaaer ham med et Stykke Træ i Haanden, hvoraf man kan døe, da skal Mandbraberen døe; Mandbraberen skal dræbes.
19. Blodhevneren maa dræbe Mandbraberen; hvor han møder ham, maa han dræbe ham.
20. Dersom nogen støder En af Had eller kaster noget paa ham i ond Hensigt, og han døer,
21. Eller han slaaer ham af Fiendskab med sin Haand, saa at han døer, da skal han, som slog, dødes; han er en Mandbraber; Blodhevneren maa dræbe Mandbraberen, hvor han træffer ham
22. Men dersom han uforvarende og uden Fiendskab støder ham eller kaster noget Redskab paa ham uden ond Hensigt,
23. Eller med hvilkensomhelst Steen, hvoraf et Menneske kan døe, uden at see det, og den falder paa ham, og han døer, men han ikke var hans Fiende og ikke søgte hans Ulykke,
24. Da skal Menigheden dømme imellem Drabsmanden og imellem Blodhevneren efter denne Ret;
25. Og Menigheden skal redde Drabsmanden af Blodhevnerens Haand og Menigheden skal føre ham til Tilflugtsstaden, hvorfra han var flygtet, og han skal blive der, indtil Ypperstepræsten, hvem man har salvet med den hellige Olie, døer.
26. Men dersom Mandbraberen gaaer udenfor sin Tilflugtsstads Grændser, hvorhen han flygtede,
27. Og Blodhevneren finder ham udenfor Grændsen af hans Tilflugtsstad, og Blodhevneren slaaer Mandbraberen ihjel, da er han ikke skyldig i Blodet;
28. Thi i sin Tilflugtsstad skulde han være blevet indtil Ypperstepræstens Død, og efter Ypperstepræstens Død maa Mandbraberen vende tilbage til sit Eiendoms Land.
29. Det skal være eder en fastsat Ret for eders Efterkommere i alle eders Boliger.
30. Enhver, som slaaer et Menneske ihjel, og der er Vidner derpaa, en saadan Mandbraber skal man slaae ihjel; men eet Vidne skal ikke fælde et Menneske, som skal dødes.
31. Og Sonepenge for en Mandbraber, naar han, som gjorde ondt, bør døe, skulle I ikke tage; men han skal dødes;
32. Ei heller maae I tage Sonepenge for at lade ham flygte til hans Tilflugtsstad, for at han siden kan vende tilbage og boe i Landet ved Præstens Død;
33. Og I skulle ikke besmitte Landet, i hvilket I ere; thi Blodet i det besmitter Landet og for Landet kan der ikke skee Forsoning for Blodet, som er udøst i det, uden ved deres Blod, som have udøst det.
34. Og du skal ikke gjøre Landet ureent, i hvilket du boer, og i hvis Midte jeg boer; thi jeg Jehova boer midt imellem Israels Børn.

Capitel XXXVI.

Døttre, der tage Arv, skulle gifte sig i deres Stamme.

1. Og Hovederne for Fædrene af Gileads Sønners Slægt — denne var en Søn af Machir, Manasse Søn, af Josephs Sønners Slægt — traadte frem og talede for Moses Aasyn og for Fyrsterne, som vare Overhoveder for Israels Børns Fædre,
2. Og de sagde: Jehova har befalet min Herre at give Israels Børn Landet til Arv ved Lodkastning, og min Herre har modtaget den Befaling af Jehova, at give vor Broder Zeleophhads Arv til hans Døttre.
3. Men det kan hændes, at de blive gifte med En, som hører til en anden af Israels

skal løse Liv med Liv. [31]) **Sonepenge for Mandbraberen**, saaledes som det endnu er Skik i Arabien, maatte ikke tages; thi Udslettelsen af Guds Billede, 1 Mos. 9, 6, kunde ei udsones med Penge; thi **Blodet**, der er udøst uden at udsones, besmitter Landet, i hvis Midte Gud boer.

Capitel XXXVI.

[1]) Om disse Døttre see 27, 1. [4]) Jubel-

Børns Stammer; da vilde deres Arv gaae bort fra vore Fædres Arvelod, og lægges til den Stammes Arvelod, som de bleve giftede ind i; og fra vor Arv tabes det.

4. Og naar Jubelaaret indtræffer for Israels Børn, da vil deres Arv blive lagt til den Stammes Arv, hvori de ere komne ind, og deres Arv gaaer da bort fra vore Fædres Arv.

5. Og Moses bød Israels Børn efter Jehovas Befaling, og sagde: Josephs Børns Stamme taler ret.

6. Dette er det Ord, som Jehova byder om Zeleophhads Døttre, nemlig: de maae gifte sig med hvem det tykkes godt for deres Øine; ikkun at de gifte sig i deres Faders Stammes Slægt;

7. For at Israels Børns Arv ei skal gaae over fra den ene Stamme til den anden, thi hver af Israels Børn skal blive ved sine Fædres Stammes Arv.

8. Og hver Datter, som faaer Arvelod blandt Israels Børns Stammer, skal gifte sig med En, som hører til hendes Faders Stammes Slægt, for at Israels Børn kunne arve, hver sine Fædres Arvelod;

9. At ikke Arvelodden skal gaae over fra een Stamme til en anden Stamme; thi Israels Børns Stammer skulle blive hver ved sin Arvelod.

10. Som Jehova havde befalet Moses, saa gjorde Zeleophhads Døttre;

11. Nemlig Mahela, Thirza, Chogla og Milcha og Noa, Zeleophhads Døttre giftede sig med deres Farbroders Sønner;

12. I Josephs Søns, Manasse, Børns Slægter giftede de sig; og deres Arv blev da ved deres Faders Slægts Stamme.

13. Disse ere de Bud og de Love, hvilke Jehova gav Israels Børn ved Moses, paa Moabs Sletter ved Jordan ligefor Jericho!

Femte Mosebog.

Capitel I.

Moses foreholder Folket dets Vandring i Ørken.

1. Disse ere de Ord, som Moses talede til hele Israel, paa denne Side Jordan i Ørken, paa Sletten ligeoverfor Suph imellem Paran og Tophel og Laban og Chazeroth og Disahab;

2. Elleve Dages Reise fra Horeb ad Veien over Bjerget Seir indtil Kadesch-Barnea.

3. Og det skeede i det fyrretyvende Aar, i den ellevte Maaned, paa den første Dag i Maaneden, da talede Moses til Israels Børn efter alt det, som Jehova havde befalet ham til dem;

4. Efterat han havde slaaet Amoriternes Konge Sichon, som boer i Hesbon, og Basans Konge, Og, som boer i Astaroth ved Edrei.

5. Paa denne Side Jordan i Moabs Land begyndte Moses at udlægge denne Lov, idet han sagde:

6. Jehova, vor Gud, talede til os paa Horeb saaledes: længe nok have I ligget ved dette Bjerg;

7. Vender om og kommer og drager til Amoritens Bjerg, og til alle dem, som boe i Nærheden deraf paa Sletten, paa Bjerget, paa Lavlandet, i Sønden ved Strandbredden, i Canaaniternes Land og paa Libanon, indtil den store Flod, Floden Phrat;

8. See, jeg har givet dette Land for eders Aasyn; kommer og arver Landet, som Jehova har tilsvoret eders Forfædre: Abraham, Isak og Jakob, at han vil give dem og deres Afkom efter dem.

---

aaret, 3 Mos. 25, 10. [13]) Man seer, at hermed ere alle Forberedelser til Overgangen skeede; de sidste Bestemmelser vare ogsaa Tillæg, fremkaldte af Omstændighederne.

Capitel I.

Om denne Bogs fra de andre Mosebøger forskjellige Characteer og høie Værd, see Indledningen Pag. XVIII. [1]) Paa denne Side Jordan; Andre: paa hiin Side; det kommer af den 4 Mos. 21, 13 omtalte Sprogbrug. Her fortæller Moses den nye Slægt, han har for sig, om Guds store Gjerninger, og begrunder de tidligere givne Love og det med det meest indtrængende, bevægende Sprog. Suph, maaskee Supha, 4 Mos 21, 14. [3]) Hvad de havde kunnet tilendebringe i saa kort Tid, dertil maatte de formedelst deres Synder

9. Og jeg sagde til eder paa den Tid saaledes: jeg kan ikke alene bære eder;
10. Jehova eders Gud har gjort eder mangfoldige, og see, I ere idag som Stjernerne paa Himmelen i Mængde.
11. Jehova, eders Fædres Gud, gjøre eder til tusinde Gange flere og velsigne eder, som han har sagt eder.
12. Hvorledes skulde jeg alene kunne bære eders Møie og eders Byrde og eders Trætte?
13. Vælger eder vise og forstandige og erfarne Mænd af eders Stammer, og jeg vil sætte dem til Hovedsmænd over eder.
14. Og I svarede mig: dette er en god Ting, som du sagde, at du vilde gjøre.
15. Og jeg tog Hovedsmændene over eders Stammer, vise og erfarne Mænd, og satte dem til Overhoveder for eder, Hovedsmænd over tusinde og Hovedsmænd over hundrede og Hovedsmænd over halvtresindstyve og Hovedsmænd over ti, og Tilsynsmænd over eders Stammer.
16. Og jeg bød eders Dommere paa den samme Tid, idet jeg sagde: hører hvad der er imellem eders Brødre, og dømmer retfærdigen imellem en Mand og hans Broder og den Fremmede hos ham.
17. I skulle ikke gjøre Persons Anseelse i Dommen, I skulle høre saavel den Laveste som den Høieste, ikke frygte for nogen Person; thi Dommen hører Gud til; og den Sag, som bliver for svar for eder, den skulle I bringe for mig, og jeg skal høre den.
18. Og jeg bød eder paa den Tid alle de Ord, som I skulle gjøre.
19. Og vi brøde op fra Horeb, og gik igjennem denne store og frygtelige Ørk, hvilken I saae, ad Veien til Amoritens Bjerg, som Jehova vor Gud havde befalet os, og vi kom til Kadesch Barnea.
20. Da sagde jeg til eder: I ere komne til Amoritens Bjerg, som Jehova vor Gud giver os.
21. See, Jehova din Gud giver dig Landet for dit Aasyn; gaae, indtag det, som Jehova din Faders Gud siger dig, frygt ikke og ræddes ikke.
22. Og I nærmede eder alle til mig og sagde: lader os sende Mænd for vort Aasyn, og de skulle udforske Landet; og de skulle bringe Besked paa, ad hvilken Vei vi skulle gaae op, og om de Byer, til hvilke vi skulle komme.
23. Og dette Ord tyktes godt i mine Øine, og jeg tog tolv Mænd af eder, een af hver Stamme.
24. Og de vendte sig og droge op ad Bjerget, og de kom til Dalen Eschkol, og de bespeidede den.
25. Og de toge af Landets Frugt i deres Haand, og de bragte den til os, og de bragte os Besked og sagde: Landet er godt, hvilket Jehova vor Gud vil give os.
26. Men I vilde ikke drage op, men I vare ulydige mod Jehovas eders Guds Befaling.
27. Og I knurrede i eders Telte og sagde: fordi Jehova hader os, har han ført os ud af Landet Ægypten, for at give os i Amoritens Haand, for at udrydde os.
28. Hvorledes skulle vi drage op? Vore Brødre have gjort vore Hjerter forsagte, og sagt: dette Folk er større og høiere end vi, de have store Byer og befæstede indtil Himmelen, og vi have ogsaa seet Anakernes Børn der.
29. Og jeg sagde til eder: lader eder ikke forfærde, og frygter ikke for dem.
30. Jehova eders Gud som vandrer for eders Aasyn, han skal kjæmpe for eder, efter alt det, som han har gjort imod eder i Ægypten for eders Øine,
31. Og i Ørken, hvilket du har seet, hvorledes Jehova din Gud bar dig, som en Mand bærer sit Barn, paa al den Vei, som I have vandret, lige indtil I ere komne til dette Sted.
32. Men uagtet dette Ord troede I dog ikke paa Jehova eders Gud,
33. Som gik foran eder paa Veien, at udsøge eder Sted til at leire eder paa, i Ild om Natten, for at vise eder Veien, som I skulde gaae paa, og i en Sky om Dagen.
34. Og Jehova hørte eders Ords Røst, og han fortørnedes, og han svor, idet han sagde:
35. Saavist skal ingen af disse Mænd af denne onde Slægt see dette gode Land, som jeg har svoret at give eders Fædre;
36. Undtagen Caleb, Jephunne Søn, han skal see det, og ham og hans Børn vil jeg give dette Land, som han har traadt paa, fordi han var fuldkommen lydig imod Jehova.
37. Ogsaa paa mig fortørnedes Jehova for eders Skyld, idet han sagde: heller ikke du skal komme derhen.

---

bruge 38 Aar. [9]) Allerede i Ægypten havde Folket sine Fogder, 2 Mos. 5, 6. Da Folkets Byrde blev Moses for svar, indsatte han, paa Jethros Raad (2 Mos. 18) Underdommere og siden, efter Guds Befaling, halvfjerdsindstyve Mænd, der indviedes ved Haandspaalæggelse, 4 Mos. 11, 16. Disse sammenfattes her. [22]) Om Speiderne see 4 Mos. 13, 3 f. [35]) Saavist jeg lever.

38. Josua, Nuns Søn, som staaer for dit Aasyn, han skal komme derhen; styrk ham, thi han skal fordele det imellem Israels Børn.
39. Og eders smaa Børn, om hvem I sagde, at de skulde være til Rov, og eders Sønner, som paa den Dag hverken kjendte Godt eller Ondt, de skulle komme derhen, og dem skal jeg give det, og de skulle arve det;
40. Men I, vender eder, og drager ned i Ørken, ad Veien til det røde Hav.
41. Da svarede I og sagde til mig: vi have syndet imod Jehova; vi ville drage op og kjæmpe i alle Henseender, som Jehova vor Gud har befalet os; og I bandt om eder, hver sine Krigsvaaben, og I vare letsindige nok til at stige op paa Bjerget.
42. Og Jehova sagde til mig: sig dem: I skulle ikke stige op og ikke kjæmpe, thi jeg er ikke i eders Midte, paa det I ikke blive slagne for eders Fienders Aasyn.
43. Og jeg talede til eder, men I hørte det ikke, og vare gjenstridige imod Jehovas Befaling, og vare overmodige, og gik op paa Bjerget.
44. Da gik Amoriterne, som boe paa Bjerget, ud imod eder, og de forfulgte eder ligesom Bier gjøre, og de sloge eder i Seir indtil Horma.
45. Og I vendte tilbage og græd for Jehovas Aasyn, men Jehova hørte ikke paa eders Røst, og bøiede ikke Øret til eder;
46. Og I bleve i Kadesch i mange Dage, al den Tid, I bleve der.

Capitel II.

Fortsættelse.

1. Og vi vendte os og droge mod Ørken paa Veien til det røde Hav, som Jehova havde sagt til mig, og vi droge omkring Seirs Bjerg i mange Aar.
2. Og Jehova sagde til mig saaledes:
3. Længe nok have I vandret omkring dette Bjerg; vender eder mod Norden.
4. Og byd Folket og sig: I skulle drage igjennem eders Brødres, Esaus Sønners Grændse, hvilke boe i Seir, og de frygte eder; men I skulle vogte eder meget,
5. At I ikke ruste eder til Strid imod dem; thi jeg vil intet give eder af deres Land, end ikke saa meget som en Fodsaale kan træde paa; thi Esau har jeg givet Seirs Bjerg til en Arv.
6. Føde til at spise skulle I kjøbe af dem for Penge, og Vand til at drikke skulle I kjøbe af dem for Penge;
7. Thi Jehova din Gud velsigner dig i al dine Hænders Gjerning; han kjender din Gang igjennem den store Ørken; i disse fyrretyve Aar har Jehova været med dig; dig fattedes intet.
8. Da droge vi igjennem, bort fra vore Brødre, Esaus Sønner, som boede i Seir, fra Slettens Vei, fra Elat og fra Eziongeber og vi vendte os og gik igjennem ad Veien til Moabs Ørk.
9. Og Jehova sagde til mig: du skal ikke trænge Moabiterne og ikke ruste dig imod dem til Krig; thi jeg vil ikke give dig noget af deres Land til Arv; thi Loths Børn har jeg givet Ar til Arv.
10. (Emiterne boede fordum der, et stort, talrigt og høit Folk, ligesom Anakerne;
11. De regnedes ogsaa som Kæmper ligesom Anakerne, og Moabiterne kaldte dem Emiter;
12. Og paa Seir boede Horiterne tilforn; men Esaus Børn fordreve dem og udryddede dem for deres Aasyn, og de boede i deres Sted, ligesom Israel gjorde ved sit Eiendoms Land, hvilket Jehova gav dem.)
13. Og nu, staaer op og gaaer over Bækken Sared; og vi droge over Bækken Sared.
14. Men de Dage, i hvilke vi vandrede fra Kadsech Barnea indtil vi gik over Bækken Sared, vare otte og tredive Aar; indtil den hele Slægt af Krigsmænd var uddød midt af Leiren, som Jehova havde svoret dem.
15. Ligeledes var Jehovas Haand imod dem til at forstyrre dem af Leiren, indtil de vare ødelagte:
16. Men det skeede, da alle disse Krigsmænd vare ødelagte og døde midt ud af Leiren,
17. Da talede Jehova til mig, idet han sagde:
18. Du drager idag igjennem Moabiternes Grændse ved Ar,
19. Og du nærmer dig ligefor Ammoniterne; ei skal du trænge dem og ei væbne dig mod dem; thi jeg har ikke givet dig noget af Ammoniternes Land til Arv; thi Loths Børn har jeg givet det til Arv.
20. (Ogsaa dette regnes til Kjæmpernes

44) Bierne ere i Orienten langt heftigere end hos os, og forfølge dem, de angribe.

Capitel II.

5) Esau, see 1 Mos. 36, 8. 9) Ar, Hovedstaden i Moabiternes Land, see 4 Mos. 21, 15. 10) Emiterne, de Skrækkelige, omtales allerede 1 Mos. 14, 5.

Land; Kjæmperne boede fordum deri og Ammoniterne kaldte dem Samsummer.
21. Et stort og stærkt og høit Folk ligesom Anakerne, og Jehova ødelagde dem for deres Aasyn, og de uddreve dem og boede i deres Sted;
22. Ligesom han har gjort for Esaus Børn, der boede i Seir, da han udryddede Horiterne for deres Aasyn, og de uddreve dem og de boe i deres Sted til denne Dag;
23. Og Avviterne, som boede i Landsbyerne indtil Gaza, ødelagde Caphtorerne, som droge fra Caphtor, og boede i deres Sted.)
24. Staaer op, drager ud og gaaer over Bækken Arnon, see, jeg har givet Amoriten Sichon, Kongen i Hesbon, og hans Land i din Haand; begynd, tag det i Besiddelse og ruft dig til Kamp imod det.
25. Paa denne Dag vil jeg begynde at lægge Rædsel for dig og Frygt for dig over alle Folkeslagene, som ere under Himmelen, saa at de, som høre Rygte om dig, skulle skjælve og bæve for dit Aasyn.
26. Og jeg sendte Bud fra Ørkenen Kedemoth til Sichon, Konge i Hesbon, Amoriten, med Fredsord, og lod sige:
27. Jeg vil drage igjennem dit Land; paa Alfarvei vil jeg gaae; jeg vil ikke vige hverken til Høire eller Venstre;
28. Mad, som jeg kan spise, skal du sælge mig for Penge, og Vand, som jeg kan drikke, skal du sælge mig; ikkun tilfods vil jeg drage igjennem;
29. Ligesom Esaus Børn have gjort før mig, hvilke boe i Seir, og Moabiterne, som boe i Ar, indtil jeg faaer gaaet over Jordan til det Land, som Jehova vor Gud giver os.
30. Men Hesbons Konge Sichon vilde ikke lade os drage igjennem det; thi Jehova din Gud forhærdede hans Aand og stivgjorde hans Hjerte, for at give ham i din Haand, som det er skeet paa denne Dag.
31. Og Jehova sagde til mig: see, jeg har begyndt at overgive Sichon og hans Land for dit Aasyn; begynd, bekrig det, at du kan bemægtige dig hans Land.
32. Og Sichon gik imod os, han og alt hans Folk, til Kamp ved Jahza.
33. Og Jehova vor Gud overgav ham til os, og vi sloge ham og hans Børn og hele hans Folk;
34. Og vi erobrede alle hans Byer paa den Tid og vi bandlyste hver Stad, Mænd, Qvinder og Børn; og vi lode ingen blive tilovers.
35. Ikkun Qvæget røvede vi os og Byttet af de Byer, hvilke vi havde indtaget.
36. Fra Aroer, som ligger ved Bredden af Arnons Bæk, Byen, som er ved Bækken, og indtil Gilead var der ikke en By, som var for høi for os; hver har Jehova vor Gud overgivet for vort Aasyn.
37. Ikkun Ammoniternes Land maa du ikke nærme dig; hele Siden af Bækken Jabok og Bjergstæderne og alt, som Jehova vor Gud har befalet.

Capitel III.

Moses foreholder Folket Seiren over Og, og hvorledes han af Gud fik Afslag paa sin Bøn om at gaae over til Canaan.

1. Og vi vendte os og droge ad Veien til Basan; og Og, Kongen af Basan, drog ud imod os, han og hele hans Folk til Kamp ved Edrei;
2. Og Jehova sagde til mig: frygt ikke thi i din Haand har jeg givet ham og alt hans Folk og hans Land, og du skal gjøre ved ham ligesom du gjorde ved Sichon, Amoriternes Konge, som boede i Hesbon.
3. Og Jehova vor Gud gav ogsaa Og, Kongen af Basan, og alt hans Folk i vor Haand, og vi sloge det, indtil der ikke var nogen tilovers af det.
4. Og vi indtoge alle hans Stæder paa denne Tid; der var ikke en By, som vi ikke toge fra dem; tresindstyve Stæder, det hele Strøg Argob, Ogs Kongerige i Basan.
5. Alle disse Stæder vare befæstede med høie Mure, med dobbelte Døre og Stænger; desforuden af de aabne Stæder særdeles mange.
6. Og vi bandlyste dem, som vi gjorde ved Sichon, Konge i Hesbon, nemlig bandlyste hver By, Mænd, Qvinder og Børn.
7. Og alt Qvæget og Byttet, som var i Byen, røvede vi for os.
8. Og vi toge paa denne Tid Landet fra de to amoritiske Kongers Haand, som vare paa denne Side af Jordan, fra Bækken Arnon indtil Bjerget Hermon;
9. (Sidonierne kaldte Hermon Sirjon, og Amoriterne kaldte det Senir);

---

[14]) Sared, 4 Mos. 21, 12. [23]) Caphtorerne, s. 1 Mos. 10, 14; de vare sandsynligviis fra Creta; Philisterne, som kom fra Caphtor, vare ei Canaaniter. [26]) Kedemoth, Levitstad i Rubens Stamme. Andre: fra Østen. [33]) Bandlyste, see 3 Mos. 27, 29.

Capitel III.

[8]) Hermon, et Bjerg i den nordlige Deel af Landet paa hiin Side Jordan, en Arm af Libanon, med sneedækket Top (Dsebel el Heisch); et

10. Alle Byer paa det jevne Land og hele Basan, indtil Salcha og Edrei, som vare Stæder i Ogs Kongerige i Basan;
11. Thi Basans Konge Og var ene tilbage af Resten af Kæmperne; see, hans Seng, en Jernseng, er den ikke i Rabba hos Ammoniterne, ni Alen lang og fire Alen bred efter en Mands Albue!
12. Og dette Land toge vi i Besiddelse paa den Tid fra Aroer, som ligger ved Arnons Bæk, og Halvdelen af Gileads Bjerg, dets Stæder gav jeg Rubeniterne og Gaditerne,
13. Og Resten af Gilead og hele Basan, Ogs Kongerige, gav jeg den halve Manasse Stamme, hele Strøget Argob med hele Basan, som kaldes Kæmpernes Land.
14. (Jair, Manasse Søn, indtog hele Strøget Argob indtil Geschuriternes og Maachiternes Grændser, og kaldte dem efter sit Navn, nemlig Basan Jairs Flekker indtil denne Dag).
15. Og Machir har jeg givet Gilead.
16. Saa har jeg givet Rubeniterne og Gaditerne fra Gilead indtil Bækken Arnon, den midterste Deel af Bækken og dens Grændse, og indtil Bækken Jabok, Ammons Børns Grændse,
17. Og Sletterne og Jordan og dens Landemærke fra Genezaret indtil Slettens Hav, Salthavet ved Foden af Pisga imod Østen.
18. Og jeg bød eder paa denne Tid og sagde: Jehova, eders Gud, har givet eder dette Land, at eie det; bevæbnede skulle I alle drage foran eders Brødre, alle vaabendygtige Mænd;
19. Kun eders Hustruer og smaa Børn og eders Qvæg — jeg veed, at I have meget Qvæg — skulle forblive i eders Byer, som jeg har givet eder,
20. Indtil Jehova lader eders Brødre faae Ro ligesom eder, og de ogsaa kunne indtage det Land, som Jehova eders Gud har givet dem paa hiin Side Jordan, saa kunne I vende tilbage hver Mand til sin Eiendom, som jeg har givet eder.
21. Og Josua gav jeg paa denne Tid den Befaling, idet jeg sagde: dine Øine have seet alt det, som Jehova eders Gud har gjort ved de to Konger; saa skal Jehova gjøre ved alle Kongeriger, som du drager over til.
22. Frygter ikke for dem; thi Jehova eders Gud, han skal kjæmpe for eder.
23. Og jeg bad Jehova om Naade paa denne Tid, idet jeg sagde:
24. Min Herre, Jehova, du har begyndt at lade din Tjener see din Storhed og din stærke Haand; thi hvor er en Gud i Himmelen og paa Jorden, som kan gjøre som dine Gjerninger og som din Vælde.
25. Lad mig dog drage over og see dette gode Land, som er paa hiin Side af Jordan, dette gode Bjerg og det Libanon.
26. Men Jehova var fortørnet paa mig for eders Skyld og hørte ikke paa mig, men Jehova sagde til mig: det er nok for dig, bliv ikke ved at tale ydermere til mig om denne Sag.
27. Gaae op paa Toppen af Pisga og opløft dine Øine mod Vesten og Norden og Sønden og Østen, og see det med dine Øine; thi du skal ikke gaae over denne Jordan.
28. Men giv Josua Befaling og styrk ham og gjør ham frimodig; thi han skal gaae foran dette Folk og han skal skifte Landet, som du seer, imellem dem.
29. Og vi forbleve i Dalen ligeover for Beth Peor.

Capitel IV.

Formaning til Lydighed. Fristæderne udvises.

1. Og nu, Israel, lyd de Bestemmelser og den Anordning, som jeg lærer eder at opfylde, paa det I maae leve og komme og arve Landet, som Jehova eders Fædres Gud giver eder.
2. I skulle ikke lægge noget til det Ord, som jeg byder eder, og ikke tage noget derfra, at I kunne bevare Jehovas eders Guds Bud hvilke jeg byder eder.
3. Eders Øine have seet det, som Jehova har gjort ved Baal Peor; thi hver Mand som gik efter Baal Peor, har Jehova din Gud udryddet af din Midte,
4. Men I, som holde fast ved eders Gud, I leve alle paa denne Dag.
5. See, jeg har lært eder de Bestemmelser og de Anordninger, saaledes som Jehova min Gud har budet mig dem, at I skulle gjøre saaledes midt i Landet, som I skulle komme til for at arve.

---

andet Navn forekommer 4, 48. [11]) Senge af Metal høre til Orientens Luxus; denne uhyre store Seng skulde tilkjendegive hans Storhed. Andre: Baare eller Ligkiste. Rabba, Hovedstaden i Ammoniternes Land. [16]) S. 4 Mos. 32, 40. [16]) Den midterste Deel af Bækken, d. e. den indre, sydlige Part for dem. [17]) Sletten ↄ: Jordansletten mellem Genezaret og Salthavet (1 Mos. 19), det døde Hav.

6. Og holder og gjører det! Thi det skal
være eders Viisdom og eders Forstand for
Folkenes Øine, naar de høre alle disse Be-
stemmelser, at de skulle sige: ikkun dette store
Folk er et viist og forstandigt Folk.
7. Thi hvor er der et stort Folk, til hvil-
ket Guder komme saa nær, som Jehova vor
Gud i alt, hvori vi paakalde ham.
8. Og hvilket stort Folk er der, som har
saa retfærdige Bestemmelser og Anordninger,
som hele denne Lov er, hvilken jeg stiller idag
for eders Aasyn.
9. Kun vogt dig og bevar din Sjæl om-
hyggelig, at du ikke glemmer de Ting, som
dine Øine have seet, og at de ikke vige fra
dit Hjerte alle dit Livs Dage; men du skal
kundgjøre dem for dine Børn og Børnebørn.
10. Den Dag, da du stod for Jehovas
din Guds Aasyn ved Horeb, da Jehova sagde
til mig: saml mig Folket, og jeg vil lade
dem høre mine Ord, som de skulle lære, for
at frygte mig alle de Dage, hvilke de leve
paa Jorden, og de skulle lære deres Børn
dem.
11. Og I kom nærmere og stode under
Bjerget, og Bjerget brændte af Ild midt op
i Himmelen, og der var Mørke, Sky og
Dunkelhed.
12. Og Jehova talede til eder midt ud af
Ilden; Ordenes Lyd hørte I, men I saae
ingen Skikkelse foruden Lyden,
13. Og han forkyndte eder sin Pagt, hvil-
ken han bød eder at holde, de Tibud, og han
skrev dem paa to Steentavler.
14. Og mig befalede Gud paa den Tid at
lære eder Bestemmelser og Anordninger, at
I skulde gjøre dem i det Land, hvorhen I
skulle gaae at eie det.
15. Saa vaager da meget over eders Sjæle
— thi I saae ingen Skikkelse paa den Dag,
Jehova talede til eder paa Horeb midt ud
af Ilden —
16. At I ikke skulle fordærve eder og gjøre
eder noget udskaaret Billede, som er en Lig-
nelse, en Efterligning af en Mand eller en
Qvinde,
17. Eller Lignelse af noget Dyr, som er
paa Jorden, eller Lignelse af nogen bevinget
Fugl, som flyver under Himmelen,
18. Eller Lignelse af noget Kryb paa Jor-
den, eller Lignelse af nogen Fisk, som er i
Vandet under Jorden;
19. Og at du ikke hæver dine Øine til
Himmelen, og naar du seer Solen og Maanen
og Stjernerne, hele Himmelens Hær, og da
lader dig tilskynde til at tilbede dem og tjene
dem, dem har Jehova din Gud uddeelt til
alle Folkene under hele Himmelen;
20. Men eder har Jehova taget og udført
eder af Jernovnen, af Ægypten, at I skulle være
hans Eiendomsfolk, som det er Tilfælde idag.
21. Og Jehova blev vred paa mig for
eders Ords Skyld, og svor, at jeg ikke skulde
drage over Jordan og at jeg ikke skulde komme
til det gode Land, som Jehova din Gud havde
givet dig til Arv;
22. Thi jeg døer i dette Land, jeg kom-
mer ikke over Jordan, men I komme over
og arve Landet.
23. Tager eder iagt, at I ikke glemme
Jehovas eders Guds Pagt, som han har
sluttet med eder, og gjøre eder et udskaaret
Billede af nogen Ting, efter det som Jehova
har befalet dig;
24. Thi Jehova din Gud er en fortærende
Ild; han er en nidkjær Gud.
25. Naar du avler Børn og Børne-
børn, og I blive gamle i Landet og
I fordærve eder og gjøre eder et udskaaret
Billede af nogensomhelst Ting, og I gjøre
det Onde for Jehovas eders Guds Aasyn, til
at opirre ham,
26. Da tager jeg idag Himmelen og Jor-
den til Vidne, at I hastigen skulle blive øde-
lagte fra det Land, til hvilket I nu gaae over
Jordan for at eie det; da skulle I ikke blive
mange Dage i det, men I skulle visseligen
blive udryddede.
27. Og Jehova skal adsprede eder blandt
Folkene, og der skal kun blive et lidet Antal
tilbage blandt Hedningerne, til hvilke Jehova
fører eder.
28. Og der skulle I tjene Guder, Menneske-
hænders Værk, Stok og Steen, som hver-

Capitel IV.

[7]) Til hvilket Guder, Andre: Gud. De hedenske Folkeslag havde ogsaa Forestillinger om Guddommens Forbindelse med Mennesket, men dette Samfund betragtes i alle Religioner som noget, der er tabt for den senere Slægt, medens det er Guds Riges Opgave, stedse at føre Mennesket i en nærmere Forbindelse med den sande Gud. [19]) Gud har overladt Nationerne at vandre deres egen Vei, ikkun [20]) Israel har han udtaget sig til et Redskab for sin Forherligelse, Ap. Gj. 14, 16; 17, 30. Jernovn ɔ: Ovne, hvor Jernet smeltes, et Billede paa Lidelse og Gjenvordighed, 1 Kong. 8, 51; Es. 48, 4. [28]) Gud straffer Synder ved Synder, men for det bodfærdige Israel staaer stedse Døren til Guds Naade aaben; thi Herren forglemmer ikke sin Pagt.

ken kunne see eller høre eller æde eller lugte.

29. Og naar I derfra søge Jehova eders Gud og du finder ham, fordi du søger ham med dit hele Hjerte og med din gandske Sjæl;

30. Naar der er Angest for dig og alle de Ord ramme dig i de sidste Dage, og du da vender om til Jehova din Gud og hører hans Røst,

31. Da vil han — thi Jehova din Gud er en naadig Gud — ikke slaae Haanden af dig og ikke fordærve dig og ikke glemme Pagten med dine Fædre, som han har svoret dem.

32. Thi spørg dog de forrige Dage, som have været tilforn fra den Dag, da Gud har skabt Mennesker paa Jorden og fra den ene Ende af Himmelen til den anden, om der er skeet noget, som denne store Ting, eller om der er hørt noget, som dette?

33. Om Folk have hørt Guds Røst talende midt ud af Ilden, saaledes som du har hørt og er bleven ved Live?

34. Eller om Gud har forsøgt at komme at tage sig et Folk ud af Folkenes Midte, ved Prøvelser, ved Tegn og ved Undergjerninger og ved Krig og ved en vældig Haand og en udstrakt Arm eller store, forfærdelige Gjerninger, saaledes som alt det, som Jehova eders Gud har gjort ved eder i Ægypten, for dine Øine.

35. Dig er det bleven viist, for at du skulde vide, at Jehova han er Gud, og ingen foruden ham.

36. Af Himmelen har han ladet dig høre sin Røst for at undervise dig, og paa Jorden lod han dig see sin store Ild, og hans Ord har du hørt midt ud af Ilden.

37. Og fordi han elskede dine Fædre og udvalgte deres Sæd efter dem, saa førte han dig ud af Ægypten for sit Aasyn ved sin store Kraft,

38. For at fordrive Folk for dit Aasyn, som ere større og stærkere end du, for at bringe dig derind, for at give dig deres Land til Arv, som det skeer paa denne Dag.

39. Saa skal du vide idag og lægge dig det paa Hjerte, at Jehova han er din Gud i Himmelen foroven og paa Jorden herneden, og ingen ydermere.

40. Og du skal bevare hans Bestemmelser og hans Bud, hvilke jeg byder dig idag, at det maa gaae dig vel og dine Børn efter dig, for at du maa forlænge dine Dage i det Land, som Jehova din Gud giver dig alle Dage.

41. (Da fraskilte Moses tre Byer paa denne Side af Jordan imod Solens Opgang,

42. At hver Drabsmand kunde flygte derhen, som havde dræbt sin Ven uden sit Vidende og ikke tilforn havde baaret Nag til ham, at han kunde flygte til en af disse Byer og leve.

43. Nemlig Bezer i Ørken i det flade Land for Rubeniterne og Ramoth i Gilead for Gaditerne og Golan i Basan for Manassiterne.)

44. Og dette er den Lov, som Moses der forelagde Israels Børn,

45. Disse ere de Vidnesbyrd og de Bestemmelser og de Anordninger, som Moses talede til Israels Børn, da de gik ud af Ægypten,

46. Paa denne Side Jordan i Dalen ligeover for Peors Huus, i Sichons, den amoritiske Konges Land, som boede i Hesbon, hvilken Moses og Israels Børn sloge, da de vare gangne ud af Ægypten.

47. Og de toge hans Land og Ogs Land, Kongens af Basan, begge amoritiske Konger, som var paa denne Side af Jordan, imod Solens Opgang.

48. Fra Aroer, som ligger ved Bredden af Arnons Bæk, og indtil Bjerget Sion, det er Hermon.

49. Og hele Sletten paa denne Side af Jordan imod Østen, indtil Slettens Hav ved Foden af Pisga.

Capitel V.

Gjentagelse af Loven.

1. Og Moses kaldte ad hele Israel og sagde til dem: hør, Israel, de Bestemmelser og de Anordninger, hvilke jeg taler for eders Øren idag, og lærer dem og bevarer dem, at I kunne gjøre dem.

2. Jehova vor Gud gjorde en Pagt med os paa Horeb;

3. Ikke med vore Fædre har Jehova gjort denne Pagt, men med os, vi, som idag alle ere levende her.

4. Ansigt til Ansigt talede Jehova med eder paa Bjerget midt ud af Ilden.

5. Jeg stod imellem Jehova og eder paa hiin Tid for at forkynde eder Jehovas Ord, — thi I frygtede for Ilden og stege ikke paa Bjerget — da han sagde:

Capitel V.

[a]) Ikke med vore Fædre. Herrens Pagt ved Patriarcherne var en Troens Pagt, der indeholder Forjettelse om tilkommende Goder; men denne Pagt fik en bestemt Form ved den tiltrædende Lov, der blev Baandet mellem Gud og

6. Jeg er Jehova din Gud, som udførte dig af Ægyptens Land af Tjeneres Huus;
7. Du skal ikke have andre Guder for mit Aasyn;
8. Du skal ikke gjøre dig noget udskaaret Billede eller nogen Lignelse af alt det, som er i Himmelen foroven eller paa Jorden forneden eller det, som er i Vandet under Jorden.
9. Og du skal ikke tilbede dem og ikke tjene dem, thi jeg Jehova din Gud er en nidkjær Gud, som hjemsøger Fædrenes Brøde paa Børnene og paa tredie og paa fjerde Led paa dem som hade mig;
10. Men som gjør Miskundhed i tusinde Led mod dem, som elske mig og som holde mine Bud.
11. Du skal ikke tage Jehovas din Guds Navn forfængeligen; thi Jehova vil ikke lade den være uskyldig, som tager hans Navn forfængelig
12. Hold Sabbatens Dag, at du helliger den, saaledes som Jehova din Gud har budet dig.
13. Sex Dage skal du arbeide og gjøre al din Gjerning;
14. Men paa den syvende Dag er det Sabbat for Jehova din Gud; du skal ikke gjøre nogen Gjerning, hverken du eller din Søn eller din Datter eller din Tjener eller din Tjenestepige eller din Oxe og dit Asen og alt dit Qvæg eller og den Fremmede, som er i dine Porte, for at din Tjener og Tjenestepige kan hvile ligesom du.
15. Og du skal mindes, at du har været Træl i Ægyptens Land, og at Jehova din Gud har ført dig ud derfra med en stærk Haand og en udstrakt Arm; derfor befaler Jehova din Gud dig at holde Sabbatsdagen.
16. Ær din Fader og din Moder, som Jehova din Gud har befalet dig, for at du maa leve længe og det maa gaae dig godt i Landet, som Jehova din Gud giver dig.
17. Du skal ikke slaae ihjel; og du skal ikke stjele; og du skal ikke sige falsk Vidnesbyrd imod din Næste;
18. Og du skal ikke begjære din Næstes Hustru; og du skal ikke attraae din Næstes Huus, hans Mark, hans Tjener eller Tjenestepige, hans Oxe og hans Asen eller hvadsomhelst der hører din Næste til.
19. Disse Ord talede Jehova til hele eders Forsamling paa Bjerget midt ud af Ilden, Skyen og Mørket, med en høi Stemmes Røst, og lagde intet til, og han skrev dem paa to Steentavler og gav mig dem.
20. Og det skeede, da I hørte Røsten midt ud af Mørket, og Bjerget brændte i Ilden, da nærmede I eder til mig, alle Hovederne for eders Ældste.
21. Og I sagde: see, Jehova, vor Gud, har ladet os see sin Herlighed og sin Storhed, og hans Røst have vi hørt midt ud af Ilden; paa denne Dag have vi seet, at Gud talede med Mennesket, og dette levede.
22. Og nu, hvorfor skulle vi døe og denne store Ild skal fortære os? dersom vi vedblive at høre Jehovas Stemme endnu længere, da maae vi døe.
23. Thi hvo er der af alt Kjød, som kan høre den levende Guds Røst talende ud af Ilden, saaledes som vi, og kan leve?
24. Nærm du dig og hør det, som Jehova vor Gud siger til dig; og sig du os alt det, som Jehova vor Gud vil tale til dig, saa ville vi høre og gjøre det.
25. Og Jehova hørte eders Ords Røst, da I talede til mig, og Jehova sagde til mig: jeg har hørt dette Folks Røst, som de have talet til dig; de have Ret i alt det, som de have talet til dig.
26. Gid deres Hjerte dog maatte være saaledes, at de vilde frygte mig og iagttage mine Bud alle Dage, for at det kunde gaae dem og deres Børn vel evindeligen.
27. Gaae, sig dem: vender I tilbage til eders Telte;
28. Men du, staae her hos mig, og jeg vil tale til dig hvert Bud og de Bestemmelser og de Anordninger, som du skal lære dem, og de skulle gjøre dem i det Land, som jeg vil give dem, at de maae eie det.
29. Saa vaager da over at gjøre, som Jehova eders Gud har budet eder; I skulle ikke vige hverken til Høire eller til Venstre.
30. Og paa den hele Vei, som Jehova eders Gud byder eder, skulle I gaae, for at I maae leve og det maa gaae eder vel og I maae leve længe i det Land, som I skulle eie.

Capitel VI.

Indskjærpelse af Kjærlighed til og Frygt for Gud.

1. Og dette er det Bud og de Bestem-

Israel. [15]) Ligesom Fadervor hos de enkelte Evangelister forekommer i en noget forskjellig Form, saaledes afvige ogsaa de Tibud i nogle Udtryk her fra de 2 Mos. 20 fremsatte; tidligere anføres som Grundlag for Sabbatsbudet Hensyn til Skabelsen; her som Bevæggrund til at lade Trælle, Tjenestepiger være frie for Arbeide paa Sabbatsdagen Trældommen i Ægypten, i hvilken Folket fik at føle, hvordan Trælle have det, thi hvor Herrens Aand er, der er Frihed.

melser og de Anordninger, hvilke Jehova eders Gud har befalet at lære eder, at I skulle gjøre i det Land, til hvilket I skulle gaae over, for at eie det;

2. Paa det du maa frygte Jehova din Gud ved at holde alle hans Bestemmelser og Anordninger, som jeg byder dig og din Søn og din Sønnesøn, alle dit Livs Dage, og for at du maa leve mange Dage;

3. Og du skal høre, Israel, og vaage over at gjøre det, at det maa gaae dig vel og at I maae formeres meget, som Jehova dine Fædres Gud har sagt dig, i et Land, der flyder med Melk og Honning.

4. Hør, Israel! Jehova din Gud, Jehova er een.

5. Og du skal elske Jehova din Gud af dit gandske Hjerte og af din gandske Sjæl og af din gandske Kraft.

6. Og de Ord, som jeg byder dig idag, skulle ligge dig paa Hjerte,

7. Og du skal indskjærpe dine Børn dem og tale om dem, naar du sidder i dit Huus og naar du gaaer paa din Vei og naar du lægger dig og naar du staaer op.

8. Og du skal binde dem som et Tegn paa din Haand, og de skulle være som en Tankeseddel imellem dine Øine.

9. Og du skal skrive dem paa Dørstolpen af dit Huus og paa dine Porte.

10. Og det skal skee, naar Jehova, din Gud, fører dig ind i det Land, som han har svoret dine Fædre, Abraham, Isak og Jakob, at han vil give dig, store og gode Byer, hvilke du ikke har bygget,

11. Og Huse, fyldte med alt Godt, hvilke du ikke har fyldt, og udhugne Brønde, hvilke du ikke har udhugget, Viinhaver og Oliehaver, som du ikke har plantet, og du æder og bliver mæt;

12. Da vogt dig, at du ei glemmer Jehova, som har udført dig af Landet Ægypten, af Trældoms Huus;

13. Jehova din Gud skal du frygte og ham skal du tjene og ved hans Navn skal du sværge.

14. Ikke skal du gaae efter andre Guder af Folkenes Guder, hvilke ere rundt om eder;

15. Thi Jehova din Gud er en nidkjær Gud i din Midte, at ikke Jehovas din Guds Vrede skal blusse op mod dig, og han skal ødelægge dig af Jordens Overflade.

16. I skulle ikke friste Jehova eders Gud, som I fristede ham ved Massa;

17. Jagttager Jehovas eders Guds Befalinger og hans Vidnesbyrd og hans Bestemmelser, hvilke han byder dig,

18. Og du skal gjøre hvad der er ret og godt for Jehovas Aasyn, for at det maa gaae dig vel og du maa komme til at eie det gode Land, hvilket Jehova har tilsvoret dine Fædre,

19. At han maa udstøde dine Fjender fra dit Aasyn, saaledes som Jehova har sagt.

20. Naar din Søn spørger dig herefter: hvorfor ere disse Vidnesbyrd og Bestemmelser og Anordninger, som Jehova vor Gud har givet eder?

21. Da skal du sige til din Søn: Trælle vare vi for Pharao i Ægypten, og Jehova førte os ud af Ægypten med en stærk Haand;

22. Og Jehova gjorde Tegn og store og fordærvelige Vidundere mod Ægypten og mod Pharao og mod hele hans Huus for vore Øine;

23. Men os førte han ud derfra, for at føre os ind i og give os det Land, som han har tilsvoret vore Fædre;

24. Og Jehova har budet os at opfylde alle disse Bestemmelser, at frygte Jehova, vor Gud, at det maa gaae os vel alle Dage, at holde os ved Live, som det skeer paa denne Dag;

25. Og det skal være vor Retfærdighed, at vi vaage over at gjøre dette Bud for Jehovas vor Guds Aasyn, som han har befalet det.

Capitel VII.

Befaling om Canaaniternes Udryddelse.

1. Naar Jehova din Gud fører dig ind i det Land, til hvilket du kommer for at eie det, og han uddriver mange Folkeslag for dit

---

Capitel VI.

V. 8, see 2 Mos. 13, 9. [25]) Det skal være vor Retfærdighed; thi i den gamle Pagt hedder det ogsaa: gjør det, saa skal du leve; men netop Lovens Retfærdighed viser hen til en anden og bedre.

Capitel VII.

Canaaniternes Uddrivelse kan ikkun betragtes som en Akt af den guddommelige Verdensregjering, der brugte Israel til sine Hensigters Opnaaelse og ligesaavel benytter Mennesker som Naturkræfter til at udslette Nationer. Det indskjærpes Folket ofte, at det ikke var deres Retfærdighed, Dyd eller Fortjenstlighed, men Guds frie Naadevalg, som havde sat dem paa deres Plads, for at Canaan kunde være den sande Troes Vugge, indtil Lyset derfra er udgaaet over den hele Verden; deraf kom den strænge Befaling om at udrydde Canaaniterne aldeles; det, at Israel stillede sin

Aasyn, Chititerne og Girgasiterne og Amoriterne og Canaaniterne og Pheresiterne og Chiviterne og Jebusiterne,, syv Folk, som ere flere og stærkere, end du;

2. Og Jehova, din Gud, har overgivet dem til dig og du har slaaet dem, da skal du bandlyse dem, du skal ikke slutte Pagt med dem og ikke vise dem Skaansel.

3. Du maa ikke besvogre dig med dem; din Datter maa du ikke give hans Søn, og hans Datter skal du ikke tage til din Søn;

4. Thi han vil bringe din Søn til at vige fra mig, og de ville tjene fremmede Guder og Jehovas Vrede vil blusse op imod eder, og han skal hastigen ødelægge eder.

5. Men saaledes skulle I gjøre ved dem: deres Altere skulle I nedbryde og deres Billedstøtter skulle I sønderbryde og deres Afgudsbilleder skulle I omkaste og deres udskaarne Billeder skulle i opbrænde i Ild.

6. Thi du er et helligt Folk for Jehova, din Gud; dig har Jehova din Gud udvalgt, at du skulde være hans Eiendomsfolk fremfor alle Folkene, som ere paa Jordens Overflade.

7. Ikke fordi I vare flere, end alle Folk, har Jehova forbundet sig med eder og udvalgt eder, thi I ere det mindste af alle Folkene;

8. Men fordi Jehova elsker eder og fordi han vil holde den Eed, han har svoret eders Fædre, har Jehova ført dig ud ved en stærk Haand og udløst dig af Trællehuset, af Pharaos, Kongen af Ægyptens Haand.

9. Og du skal vide, at Jehova din Gud, han er Gud, den sanddrue Gud, som holder Pagt og Miskundhed mod dem, som elske ham og bevare hans Bud, i tusinde Led;

10. Men som øiensynligen gjengjælder dem, som hade ham, saa at han lader dem omkomme; ikke tøver han med øiensynligen at gjengjælde dem, som hade ham;

11. Og du skal bevare hans Bud og hans Bestemmelser og hans Anordninger, hvilke jeg byder dig idag, at du skal gjøre dem.

12. Og det vil skee, naar I høre disse Anordninger og bevare dem og gjøre dem, da skal Jehova din Gud bevare den Pagt og den Miskundhed mod dig, som han har svoret dine Fædre.

13. Og han skal elske dig og velsigne dig og mangfoldiggjøre dig og velsigne din Livsfrugt og din Jords Frugt, dit Korn, din Most og din Olie, dit Qvægs Affødning og dine Faars Yngel i det Land, som han har svoret dine Fædre at ville give dig.

14. Velsignet skal du være fremfor alle Folkene, ikke skal der være nogen ufrugtbar Han eller Hun af dig eller af dit Qvæg hos dig.

15. Og Jehova vil fjerne al Sygdom fra dig, og alle Ægyptens slemme Syger, hvilke du kjender, skal han ikke lægge paa dig, men lægge dem paa alle dem, som hade dig.

16. Og du skal fortære alle de Folk, hvilke Jehova din Gud giver dig, ikke skal dit Øie spare dem, at du ei skal tjene deres Guder: thi det er en Snare for dig.

17. Naar du siger i dit Hjerte: disse Folk ere talrigere end jeg, hvorledes skal jeg formaae at uddrive dem,

18. Da skal du ikke frygte for dem; husk blot paa det, som Jehova, din Gud, har gjort med Pharao og ved hele Ægypten;

19. De store Forsøgelser, som dine Øine have seet, og de Tegn og de Vidundere og den stærke Haand og den udstrakte Arm, hvormed Jehova, din Gud, har ført dig ud; saa skal Jehova gjøre ved alle de Folk, for hvis Aasyn du frygter.

20. Ogsaa Gedehamser skal Jehova, din Gud, sende imod dem, indtil de ere omkomne, som ere blevne tilovers og som have skjult sig for dit Aasyn;

21. Du skal ikke forfærdes for deres Ansigt, thi Jehova din Gud er i din Midte, en stor og forfærdelig Gud;

22. Og Jehova din Gud skal uddrive disse Folkeslag for dit Aasyn lidt efter lidt; du skal ikke hastigen formaae at udrydde dem, at ikke Markens Dyr skulle blive mange over dig;

23. Men Jehova din Gud skal overgive dem til dig, og forfærde dem med en stor Forfærdelse, indtil de blive udryddede.

24. Og han skal give deres Konger i din Haand og ødelægge deres Navn under Himmelen; ikke een Mand skal staae for dit Aasyn, indtil du faaer udryddet dem.

25. Deres Gudebilleder skulle I opbrænde med Ild, og ikke skal du begjære Guldet eller Sølvet paa dem eller tage det til dig, at du ei besnæres derved; thi det er en Vederstyggelighed for Jehova din Gud.

Villie over Guds Bud og sparede Canaaniterne, var en Kilde til deres følgende Ulykker. Om de her nævnte Canaanitter see 1 Mos. 10, 15 f. [5]) Deres Afgudsbilleder eller Astartes Billeder, see 2 Mos. 34, 13. [15]) Alle Ægyptens slemme Syger, disse vare især Hudsygdomme. [19]) De store Forsøgelser, hvad Gud havde gjort, for at prøve om de vilde troe paa ham. [20]) Gedehamser, see 2 Mos. 23, 28; [22]) lidt efter lidt, see 2 Mos. 23, 29-30. [25]) Overtroen vilde let holde det Guld, som havde været brugt til Afgudsdyrkelse, for helligt: derfor maatte Israeliterne ikke begjære noget deraf.

26. Og du skal ikke bringe Vederstyggelighed i dit Huus, at du ikke skal blive bandlyst ligesom de; du skal aldeles afskye og aldeles have Modbydelighed derfor; thi det er Bandgods.

Capitel VIII.

Formaning til Lydighed ved Mindet om de modtagne Velgjerninger.

1. Hvert Bud, som jeg byder dig idag, skulle I holde og gjøre, paa det I maae leve og blive mangfoldige og komme til og eie det Land, som Jehova har tilsvoret eders Fædre;
2. Og du skal mindes al den Vei, hvilken Jehova din Gud har ført dig i disse fyrretyve Aar i Ørken, for at ydmyge dig, for at vide, hvad der er i dit Hjerte, om du vil holde hans Bud eller ikke;
3. Og han ydmygede dig og lod dig fornemme Hunger og gav dig Manna at spise, hvilket du ikke har kjendt og hvilket dine Fædre ikke have kjendt, for at lade dig vide, at Mennesket lever ikke af Brød alene, men af alt, som udgaaer af Guds Mund, lever Mennesket.
4. Dit Klædebon blev ikke gammelt og din Fod svulmede ikke i disse fyrretyve Aar;
5. Og nu veed du med dit eget Hjerte, at, som en Mand tugter sin Søn, saa tugtede Jehova dig.
6. Og du skal holde Jehovas, din Guds Bud, og vandre paa hans Veie og frygte ham.
7. Thi Jehova din Gud fører dig til det gode Land, et Land med Vandbække, Kilder og dybe Strømme, som udvælde af Dale og af Bjerge;
8. Et Land med Hvede og Byg og med Viinstok og Figentræ og Granater, et Land, hvori der er Olie af Oliven og Honning;
9. Et Land, hvor du ikke skal spise dit Brød i Armod, hvor dig ikke skal fattes noget; et Land, hvis Stene ere Jern og af hvis Bjerge du kan udhugge Kobber.
10. Og du skal spise og blive mæt og love Jehova din Gud for det gode Land, som han giver dig.
11. Vogt dig, at du ikke glemmer Jehova din Gud, saa at du ikke holder hans Bud og hans Anordninger og Bestemmelser, som jeg byder dig idag,
12. At du ikke, naar du spiser og bliver mæt og du bygger dig gode Huse og boer deri,
13. Og det store Qvæg og det smaa Qvæg formere sig, og Sølvet og Guldet og alt, hvad du har, formeres,
14. Dit Hjerte da ikke skal ophøie sig, og du skal glemme Jehova din Gud, som har ført dig ud af Ægypten af Trældoms Huus,
15. Som har ført dig igjennem den store og forfærdelige Ørk, hvori der ere Slanger, Ceraster og Skorpioner og Tørhed, i hvilken der intet Vand er; han, som udførte Vand til dig af den haarde Klippe;
16. Som gav dig Manna at spise i Ørken, hvilket dine Fædre ikke kjendte, for at ydmyge dig og for at forsøge dig og for at gjøre dig godt i de kommende Dage.
17. Og du skulde sige i dit Hjerte: min Kraft og min Haands Styrke har skaffet mig denne Vælde;
18. Men du skal mindes Jehova, din Gud; thi han giver dig Styrke til at udrette vældige Ting, for at han kan stadfæste sin Pagt, hvilken han tilsvor dine Fædre, som paa denne Dag.
19. Og det vil skee, naar du glemmer Jehova din Gud og vandrer efter fremmede Guder og tjener dem og bøier dig for dem, da vidner jeg for eder idag, at I skulle visseligen omkomme,
20. Ligesom de Folk, hvilke Jehova ødelægger for eders Aasyn, saa skulle I ødelægges, fordi I ikke høre paa Jehovas eders Guds Røst.

Capitel IX.

Formaning til Ydmyghed.

1. Hør, Israel, du gaaer idag over Jordan, for at komme hen at undertvinge Folk, der ere større og stærkere, end du, Byer, der ere store og befæstede lige indtil Himmelen;
2. Et stort og et høit Folk, Anakernes Børn, om hvilke du veed og har hørt, at man siger: hvo kan staae sig mod Anaks Børn?
3. Og du veed idag, at Jehova din Gud, han gaaer foran dit Aasyn med en fortærende Ild; han skal udslette dem og han skal ydmyge dem for dit Aasyn, og du skal

---

Capitel VIII.

[2]) Just derfor førtes Israel igjennem Ørken, for at de skulde lære at erkjende deres Hjælpeløshed, og altsaa ydmyge sig; derfor fødede han dem ogsaa med Manna, som de tidligere ikke havde kjendt som Fødemiddel, for at de skulde lære, at Mennesket kan leve af alt, hvad der udgaaer af [3]) Herrens Mund, d. e. alt, hvori han lægger de nærende og opholdende Kræfter; [4]) d. e. du havde ikke Mangel paa noget.

uddrive dem og ødelægge dem hastigen, saaledes som Jehova har talt til dig.

4. Sig ikke i dit Hjerte, naar Gud udstøder dem for dit Aasyn, saaledes: „for min Retfærdigheds Skyld har Jehova bragt mig hid, at eie dette Land"; men for disse Hedningers Ugudeligheds Skyld uddriver Jehova dem for dit Aasyn:

5. Ikke for din Retfærdigheds Skyld eller for dit Hjertes Retsinds Skyld kommer du til at eie deres Land, men formedelst disse Folks Ugudelighed uddriver Jehova din Gud dem for dit Aasyn, og for at stadfæste det Ord, som Jehova har svoret dine Fædre, Abraham, Isak og Jakob.

6. Og du skal vide det, at Jehova, din Gud ikke for din Retfærdigheds Skyld giver dig at eie dette gode Land; thi du er et haardnakket Folk.

7. Kom ihu, glem ikke, at du fortørnede Jehova din Gud i Ørken; fra den Dag, du udgik af Landet Ægypten, indtil du kom til dette Sted, have I været gjenstridige mod Jehova.

8. Og ved Horeb fortørnede I Jehova, og Jehova blev vred paa eder, saa at han vilde ødelægge eder;

9. Da jeg var steget op paa Bjerget for at modtage Steentavlerne, den Pagts Tavler, hvilken Jehova sluttede med eder, og jeg blev paa Bjerget i fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter; Brød spiste jeg ikke og Vand drak jeg ikke.

10. Og Jehova gav mig de to Steentavler, skrevne med Guds Fingre, og paa dem var der skrevet efter alle de Ord, hvilke Jehova talede med eder paa Bjerget, midt ud af Ilden, paa Forsamlingsdagen.

11. Og det skeede ved Enden af de fyrretyve Dage og de fyrretyve Nætter, da gav Jehova mig de to Steentavler, Pagtens Tavler.

12. Og Jehova sagde til mig: staae op, stig hastig ned herfra, thi dit Folk har fordærvet sig, hvilket du udførte af Ægypten; de er snart vegne fra den Vei, hvilken jeg bød dem; de have gjort sig et støbt Billede.

13. Og Jehova sagde til mig saaledes: jeg har seet dette Folk, og see, det er et haardnakket Folk.

14. Lad af fra mig, saa vil jeg ødelægge dem og jeg vil udslette deres Navn under Himmelen og gjøre dig til et Folk, som er større og stærkere end de.

15. Og jeg vendte mig og jeg steg ned af Bjerget, og Bjerget brændte af Ild, og de tvende Steentavler vare i begge mine Hænder.

16. Og jeg saae, og see, I havde syndet mod Jehova, eders Gud, og gjort eder en støbt Kalv; I vare snart vegne fra den Vei, hvilken Jehova befalede eder.

17. Og jeg tog fat paa de to Steentavler og kastede dem ud af begge mine Hænder, og jeg sønderbrød dem for eders Øine.

18. Og jeg faldt ned for Jehovas Aasyn, som første Gang, fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter (Brød spiste jeg ikke og Vand drak jeg ikke), for alle eders Synders Skyld, som I begik ved at gjøre det Onde for Jehovas Øine, til at opirre ham;

19. Thi jeg frygtede for den Vrede og Fortørnelse, hvormed Jehova var vred paa eder, at han skulde ødelægge eder; og Jehova hørte mig ogsaa denne Gang.

20. Og paa Aron var Jehova saare fortørnet, saa at han vilde ødelægge ham, og jeg bad ogsaa for Aron paa den Tid.

21. Men eders Synd, hvilken I havde gjort, Kalven, tog jeg og opbrændte den med Ild og jeg knuste og malede den aldeles, indtil den var fiin som Støv og jeg kastede dens Støv i Bækken, som flød ned af Bjerget.

22. Og i Tabeera og i Massa og i Kibroth Hattaava fortørnede I Jehova.

23. Og da Jehova sendte eder fra Kadesch-Barnea, der han sagde: drager op, indtager det Land, som jeg har givet eder, da vare I gjenstridige mod Jehovas, eder Guds Befaling, og troede ikke paa ham og hørte ikke paa hans Røst.

24. Gjenstridige have I været imod Jehova fra den Dag, jeg kjendte eder;

25. Og jeg faldt ned for Jehovas Aasyn i fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter, i hvilke jeg knælede; thi Jehova havde sagt, at han vilde ødelægge eder.

26. Og jeg bad Jehova og sagde: Min Herre, Jehova! ødelæg ikke dit Folk og din Arv, hvilket du har gjenløst ved din Storhed, hvilket du har udført af Ægypten med en stærk Haand.

27. Tænk paa dine Tjenere, paa Abraham, Isak og Jakob, ikke paa dette Folks Haardhed og paa dets Ugudelighed og paa dets Synd,

---

Capitel IX.

At Gud vilde ødelægge [20]) Aron, fortælles ei tidligere, men her føies det til for at overbevise Folket om, at ingen Stilling kan fritage Synderen for Guds Unaade. [22]) Tabeera, 4 Mos. 11, 3. Massa, 2 Mos. 17, 7. Kibroth Hattaava 4. Mos. 11, 34.

28. At ikke det Land, af hvilket du førte os, skal sige: fordi Jehova ikke kunde føre dem til det Land, som han har sagt dem, og fordi han hadede dem, har han ført dem ud for at dræbe dem i Ørken.

29. Og de ere dit Folk og din Arv, hvilken du har udført med din store Styrke og med din udstrakte Arm.

Capitel X.

Fortsættelse.

1. Paa denne Tid sagde Jehova til mig: udhug dig twende Steentavler, ligesom de første, og stig op paa Bjerget til mig, og du skal gjøre dig en Kasse af Træ;

2. Og jeg vil skrive de Ord paa Tavlerne, som vare paa de første Tavler, hvilke du har brudt itu, og du skal lægge dem i Kassen;

3. Og jeg gjorde en Kasse af Acacietræ, og jeg udhuggede to Steentavler, som de første, og jeg steg op paa Bjerget, og de twende Steentavler vare i min Haand.

4. Og han skrev paa Tavlerne med samme Skrift, som paa de første, de ti Bud, som Jehova talede til eder paa Bjerget, ud af Ilden paa Forsamlingsdagen, og Jehova gav mig dem.

5. Og jeg vendte mig og steg ned af Bjerget, og jeg lagde Tavlerne i Kassen, som jeg havde gjort, og de vare der, som Jehova havde befalet mig.

(6. Og Israels Børn droge fra Jaakans Sønners Brønde til Masera; der døde Aron og blev begravet der, og hans Søn Eleasar blev Præst i hans Sted.

7. Derfra droge de til Gudgodda og fra Gudgodda til Jotbata, et Land med Vandbække.)

8. Paa denne Tid adskilte Jehova Levis Stamme til at bære Jehovas Pagts Ark, til at staae for Jehovas Aasyn for at tjene ham og velsigne i hans Navn, indtil denne Dag.

9. Derfor blev der ikke givet Levi Deel eller Arv iblandt hans Brødre; Jehova er hans Arv, som din Gud har sagt dig.

10. Og jeg stod paa Bjerget, ligesom første Gang, fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter, og Jehova hørte mig ogsaa denne Gang; Jehova vilde ikke fordærve dig.

11. Og Jehova sagde til mig, staae op, gaae og drag foran Folket, og de skulle komme og indtage alt Land, som jeg har svoret deres Fædre, at jeg vil give dem.

12. Og nu, Israel, hvad begjærer Jehova din Gud af dig, uden at du skal frygte Jehova din Gud, at du skal vandre paa alle hans Veie og elske ham og tjene Jehova, din Gud af dit gandske Hjerte og af din gandske Sjæl!

13. At du skal iagttage Jehovas Bud og hans Bestemmelser, hvilke jeg byder dig idag dig til det Gode.

14. See, Jehova din Gud høre Himmelen og Himmelens Himle til, og Jorden og alt, hvad der er deri;

15. Dog ikkun til dine Fædre haver han havt Lyst, for at elske dem, og udvalgt deres Sæd efter dem, eder af alle Folk, som I see idag.

16. Omskjærer derfor eders Hjerters Forhud, og forhærder ikke mere eders Nakke;

17. Thi Jehova, eders Gud, han er Gudernes Gud og han er Herrernes Herre, den store, den stærke, den frygtelige Gud, som ikke gjør Persons Anseelse og ikke tager imod Gaver.

18. Som skaffer Faderløse og Enker Ret, som elsker den Fremmede, at give dem Brød og Klæder;

19. Saa skulle og I elske den Fremmede; thi I have været Fremmede i Landet Ægypten;

20. Jehova din Gud skal du frygte, ham skal du tjene og ham skal du hænge ved, og ved hans Navn skal du sværge;

21. Han er din Lovsang og han er din Gud, som har gjort disse store og frygtelige Ting med dig, hvilke dine Øine have seet;

22. Med halvfjerdsindstyve Sjæle droge dine Forfædre til Ægypten, og nu har Jehova, din Gud, gjort dig som Himmelens Stjerner i Mængde.

Capitel XI.

Fortsættelse. — Velsignelse og Forbandelse.

1. Og du skal elske Jehova, din Gud, og tage vare paa hans Bud og hans Be-

---

Capitel X.

[1]) En Kasse af Træ, maaskee Pagtens Ark, maaskee ogsaa en anden Kasse til foreløbigen at lægge Tavlerne i; V. [6-7] komme noget ubeqvemt her, de stemme heller ei med 4 Mos. 33, 38. [16]) Omskjærer eders Hjertes Forhud ɔ: aflægger det gamle Menneske, see Anm. til 1 Mos. 17, 10.

stemmelser og hans Anordninger og hans Befalinger alle Dage.
2. Og I skulle mindes idag — thi jeg taler ikke med eders Børn, som endnu ikke vide det og ikke kjende det — Jehovas eders Guds Tugtelse og hans Storhed og hans stærke Haand og hans udstrakte Arm,
3. Og hans Tegn og hans Gjerninger, hvilke han har gjort midt i Ægypten paa Pharao, Kongen i Ægypten, og paa hele hans Land;
4. Og det, som han har gjort ved Ægypternes Hær og ved deres Heste og ved deres Vogne, hvorledes han lod Vandet i det røde Hav strømme over dem, da de forfulgte eder, og Jehova lod dem omkomme indtil denne Dag;
5. Og det, som han gjorde mod eder i Ørken, indtil I kom til dette Sted,
6. Og det, som han gjorde ved Datan og Abiram, Sønner af Eliab, Rubens Søn, da Jorden aabnede sin Mund og opslugte dem og deres Huse og deres Telte og hvert levende Væsen, som var i deres Følge, midt i hele Israel.
7. Thi eders Øine have seet alle Herrens store Gjerninger, som han har gjort;
8. Og I skulle bevare alle de Bud, som jeg byder eder idag, for at I kunne blive stærke og komme ind i og arve det Land, hvortil I gaae over, for at besidde det;
9. For at I maae leve længe i det Land, hvilket Jehova har tilsvoret eders Fædre at ville give dem og deres Sæd, et Land der flyder med Melk og Honning.
10. Thi det Land, som du kommer ind i for at eie, det er ikke som Ægyptens Land, af hvilket I droge ud, hvor du, naar du havde saaet din Sæd, maatte vande den med din Fod, som en Urtehave;
11. Men det Land, til hvilket I gaae over, for at eie det, er et Land med Bjerge og med Dale, der drikker Vand af Himmelens Regn;
12. Et Land, hvilket Jehova din Gud bærer Omsorg for; Jehovas din Guds Øine vogte stadigt derpaa fra Aarets Begyndelse, indtil Aarets Ende.
13. Og det skal skee, dersom I ville høre paa mine Bud, hvilke jeg byder eder idag, og elske Jehova eders Gud og tjene ham af eders gandske Hjerte og eders hele Sjæl,
14. Da vil jeg lade regne over eders Land i sin Tid, tidlig Regn og sildig Regn, og du skal indsamle dit Korn og din Most og din Olie;
15. Og jeg vil give Græs paa din Mark for dit Qvæg, og du skal æde og blive mæt.
16. Vogter eder vel, at eders Hjerte ikke bliver bedaaret, saa at I afvige og tjene fremmede Guder og bøie eder for dem;
17. At Jehovas Vrede optændes mod eder, og han lukker Himmelen og der ei kommer Regn, og Jorden ikke giver sin Grøde, og I snart omkomme fra det gode Land, hvilket Jehova har givet eder.
18. Saa lægger da disse mine Ord paa eders Hjerte og paa eders Sjæle og binder dem som et Tegn paa eders Hænder, og de skulle være til en Tankeseddel imellem eders Øine.
19. Og I skulle lære eders Børn dem ved at tale derom, naar du sidder i dit Huus og naar du gaaer paa din Vei og naar du lægger dig og naar du staaer op;
20. Og du skal skrive dem paa Dørstolpen af dit Huus og paa dine Porte;
21. Paa det eders Dage og eders Børns Dage maae blive mangfoldige i det Land, hvilket Jehova har tilsvoret eders Fædre, at han vilde give dem; som Himmelens Dage over Jorden.
22. Thi naar I vel ville passe paa hvert Bud her, som jeg byder eder, saa at I gjøre dem, at elske Jehova, eders Gud, og gaae paa alle hans Veie og hænge fast ved ham,
23. Da skal Jehova fordrive alle disse store Folk for eders Aasyn, og I skulle uddrive Folk, som ere større og stærkere, end I ere.
24. Ethvert Sted, som eders Fodsaal træder paa, skal høre eder til, fra Ørken og Libanon og fra Floden, Floden Phrat, indtil Havet, som er bag ved, skal eders Grændse være;
25. Ikke skal nogen Mand kunne bestaae for eders Aasyn; Frygt for eder og Rædsel for eder skal Jehova eders Gud lægge over hele det Land, hvilket I betræde, som han har sagt eder.
26. See, jeg lægger idag Velsignelse og Forbandelse for eders Aasyn.
27. Velsignelse dersom I ville høre Jehovas eders Guds Bud, hvilket jeg giver eder idag;

Capitel XI.

10) Canaan var ei som Ægypten, hvor det kun sjeldent regner; derfor er Vandingen af Markerne besværlig og skeede ved Mastiner, der traadtes med Foden, da derimod i Palæstina 14) den tidlige Regn i October og den sildige i Marts og April ere meget velgjørende. 24) Havet, som er bag ved, d. e. Middelhavet,

28. Og Forbandelse, dersom I ikke ville høre Jehovas, eders Guds Bud, og I vige fra den Vei, som jeg byder eder idag, saa at I vandre efter fremmede Guder, hvilke I ikke kjende;

29. Og det skal skee, naar Jehova din Gud fører dig ind i Landet, hvorhen du kommer for at arve det, da skal du lyse Velsignelse paa Bjerget Garizim og Forbandelse paa Bjerget Ebal.

(30. Ere disse ikke paa hiin Side Jordan, bag Veien mod Vesten i de Canaaniters Land, som boe paa Sletten, ligefor Gilgal, ved Moreh Lund?)

31. Thi I gaae over Jordan for at komme og eie Landet, som Jehova eders Gud giver eder, og I skulle eie det, og I skulle boe der;

32. Og I skulle passe paa at gjøre alle Bestemmelser og Anordninger, hvilke jeg idag lægger for eders Aasyn.

Capitel XII.

Befaling om Afguderiets Udryddelse.

1. Disse ere de Bestemmelser og Anordninger, hvilke I skulle varetage og gjøre i det Land, som Jehova dine Fædres Gud har givet dig at eie, alle Dage, hvilke I leve paa Jorden.

2. I skulle aldeles ødelægge de Stæder, hvor de Hedninger, hvilke I skulle uddrive, have dyrket deres Guder paa de høie Bjerge og paa Høiene og under hvert grønt Træ;

3. I skulle omstyrte deres Altere og sønderbryde deres Billedstøtter og opbrænde deres Afgudsbilleder ved Ild og knuse deres udskaarne Gudebilleder og udrydde deres Navn af samme Sted.

4. Saa skulle I ikke gjøre ved Jehova, eders Gud;

5. Men paa det Sted, hvilket Jehova eders Gud udvælger blandt alle eders Stammer, at han der vil sætte sit Navn, at han vil boe der, der skulle I søge ham og der skulle I gaae hen;

6. Og derhen skulle I bringe eders Brændoffer og eders Slagtoffer og eders Tiender og eders Hænders Gaver og eders Løfter og eders frivillige Gaver og eders Førstefødte af eders store og af eders smaa Qvæg.

7. Og I skulle æde det der, for Jehovas, eders Guds Aasyn, og skulle have Glæde af alt, hvad I udrække eders Hænder efter, baade I og eders Huse, som Jehova din Gud har velsignet dig med.

8. I skulle ikke gjøre efter alt det, som vi her gjøre idag, hvad der tykkes hver vel i hans Øine;

9. Thi endnu ere I ikke komne til Hvilen og den Arv, som Jehova din Gud vil give dig;

10. Men I skulle gaae over Jordan og boe i det Land, som Jehova eders Gud giver eder til Arv, da skal han skaffe eder Rolighed for alle eders Fiender rundt omkring, og da skulle I boe i Tryghed:

11. Og det skal skee, til det Sted, hvilket Jehova eders Gud udvælger for der at lade sit Navn boe, derhen skulle I bringe alt det, som jeg har budet eder, eders Brændoffer, eders Slagtoffer, eders Tiende, eders Hænders Gave, alle eders udvalgte Løfter, hvilke I love til Jehova.

12. Og I skulle glæde eder for Jehovas, eders Guds Aasyn, I og eders Sønner og eders Døttre og eders Tjenere og eders Tjenestepiger, og Leviten, som er i eders Porte; Thi han har ingen Deel eller Arv blandt eder.

13. Vogt dig for at du ikke offrer dine Brændoffere paa hvert Sted, som du seer,

14. Men paa det Sted, hvilket Jehova vælger i en af dine Stammer, der skal du offre dine Brændoffere, og der skal du gjøre alt det, som jeg har budet dig.

---

fordi Hebræerne vendte Ansigtet mod Øst, som de altsaa kalde foran. [28]) Garizim og Ebal ere tvende Biergspidser af det senere saakaldte Ephraims Bjerg, adskilte ved en 3000 Fod lang Dal, i hvilken Staden Sichem (det nuværende Nablus) ligger; det første sydlige er bevoxet med frugtbare Træer, det sidste en nøgen Klippe; Velsignelsen og Forbandelsen svarede til Stedernes Ydre, 5 Mos. 27. Jos. 8; de beskrives her som beliggende bag Veien, d. e. den sædvanlige Landevei, ligefor Gilgal, der ikke kan være den mellem Jericho og Jordan beliggende Stad, Jos. 4, 19; men sandsynligviis en anden i Canaan selv liggende By.

Capitel XII.

[2]) Paa høie Bjerge og under grønne Træer dreves meget Afguderi; især var Gudstjeneste paa Høiene vanskelig at udrydde; derfor skulde alle disse Steder afskaffes og [5]) Folket bindes til en Nationalhelligdom. Saalænge de vandrede om i Ørken, gjorde [8]) i mange Henseender enhver, hvad der tykkedes ham, og den hele mosaiske Anordning kom ikke til Udførelse.

15. Dog maa du, efter dit Hjertes Lyst, slagte og æde Kjød, efter Jehovas din Guds Velsignelse, som han giver dig i alle dine Porte; baade den Urene og den Rene maae æde det, som en Raa eller Hjort;
16. Ikkun Blodet maae I ikke æde, paa Jorden skulle I udøse det ligesom Vand.
17. Ikke maa du inden dine Porte fortære Tienden af dit Korn og din Olie og det Førstefødte af dit store og dit smaa Qvæg, og noget af alle dine Løfter, som du vil love, eller dine frivillige Gaver eller det, dine Hænder opløfte.
18. Men foran Jehovas, din Guds Aasyn skulle I æde det, paa det Sted, som Jehova vælger, du og din Søn og din Datter og din Tjener og din Tjenestepige og Leviten, som er inden dine Porte, og du skal glæde dig for Jehovas Aasyn i alt det, som du udrækker din Haand til.
19. Vogt dig for at du ikke forlader Leviten i alle de Dage, i hvilke du er i dit Land.
20. Naar Jehova din Gud udvider dit Landemærke, som han har sagt dig, og du siger: jeg vil æde Kjød; thi min Sjæl haver Lyst til at æde Kjød, da maa du gjerne æde det, efter dit Hjertes Lyst;
21. Naar det Sted, hvilket Jehova, din Gud, vil udvælge for der at sætte sit Navn, er langt fra dig, da maa du slagte af det store Qvæg og det smaa Qvæg, hvilket Jehova giver dig, som jeg har budet dig, og du maa spise det inden dine Porte efter al dit Hjertes Lyst;
22. Vísseligen, som man æder en Raa eller Hjort, saa maa du æde det, baade den Urene og den Rene maae æde det tilsammen;
23. Ikkun hold fast ved, at du ikke æder Blodet, thi Blodet det er Sjælen; og I skulle ikke æde Sjælen tilligemed Kjødet;
24. Du maa ikke nyde det, men du skal gyde det paa Jorden, som Vand;
25. Du maa ikke æde det, at det kan gaae dig og dine Børn efter dig vel, naar du gjør hvad der er godt i Herrens Øine;
26. Ikkun hvad du helliger af det, som hører dig til, og dine Løfter, det skal du tage og dermed komme til det Sted, som Jehova vælger;
27. Og du skal tilberede dine Brændoffere, Kjødet og Blodet, paa Jehovas, din Guds Alter, og Kjødet maa du spise.
28. Tag vare paa og hør alle disse Ord, som jeg byder dig, paa det at det maa gaae dig og dine Børn efter dig vel evindelig, naar du gjør hvad godt og ret er i Jehovas din Guds Øine.
29. Naar Jehova din Gud faaer udryddet de Hedninger, til hvilke du kommer, og du gaaer for at indtage dem, og du faaer udjaget dem og boer i deres Land,
30. Vogt dig da, at du ikke falder i Snaren efter dem, efterat de ere udryddede for dit Aasyn, og at du søger deres Guder og siger: ligesom disse Folk tjente deres Guder, saa vil jeg ogsaa gjøre.
31. Ikke skal du gjøre saaledes for Jehova, din Gud; thi al Vederstyggelighed for Jehova, hvilken han hader, have de gjort for deres Guder, ja de brændte endog deres Sønner og deres Døttre i Ilden for deres Guder.

Capitel XIII.

Om falske Propheter og dem, som forføre til Afgudsdyrkelse.

1. Hvert Ord, som jeg byder eder, skulle I iagttage og gjøre; du skal intet lægge til og intet tage fra.
2. Naar der i din Midte opstaaer en Prophet eller En, som drømmer en Drøm eller gjør et Tegn eller et Vidunder for dig;
3. Om endog det Tegn eller det Vidunder indtræffer, som han har talt til dig om, men han sagde: lader os gaae efter andre Guder, som du ikke kjender, og lader os dyrke dem,

---

[15]) Baade den Urene, som ikke tør nyde af Offermaaltidet, og den Rene maae spise hvad der slagtes i Huset, som af en Raa eller Hjort, hvilke Dyr vel torde spises, men ikke anvendes til Offring. [17]) Tienden var to Slags, deels den faste Tiende, som tilhørte Leviterne, 3 Mos. 27, 30; og den 10de Part heraf maatte Leviterne afgive til Præsterne, 4 Mos. 18, 21 f.; deels den anden her omtalte Tiende, der skulde fortæres paa et helligt Sted, og naar nogen boede langt fra Helligdommen, kunde han sælge den og kjøbe det Fornødne til Offermaaltidet ved Helligdommen og fortære det med Præster, Leviter og den Fremmede, 5 Mos. 14, 24. Forskjellig herfra er den Tiende, som hvert tredie Aar hjemme skulde anvendes til Maaltid for Leviten, den Fremmede, Trælle osv. 5 Mos. 14, 29; 26, 12-15.

Capitel XIII.

En falsk Prophet er, som det er bemærket 4 Mos. 22, 2 Anm., ikke en saadan, som udgav sig for Prophet uden at være det, men en saadan, som misbrugte den ham forundte Naadegave i Syndens og Løgnens Tjeneste, 2 Thess. 2, 10;

4. Saa skal du ikke høre efter denne Prophets Ord eller efter den, som har drømt denne Drøm; thi Jehova eders Gud forsøger eder, for at erfare, om I elske Jehova eders Gud af eders gandske Hjerte og eders hele Sjæl.

5. Efter Jehova eders Gud skulle I gaae og ham skulle I frygte, og hans Bud skulle I iagttage, og paa hans Røst skulle I høre, og ham skulle I tjene, og ved ham skulle I hænge;

6. Men den samme Prophet eller den, som haver drømt Drømmen, han skal dræbes; thi han har talt om at falde fra Jehova eders Gud, som førte eder ud af Landet Ægypten og udløste eder af Trældoms Huus; for at drive dig bort fra den Vei, som Jehova din Gud har befalet dig at vandre paa; og du skal fjerne det Onde fra din Midte.

7. Og naar din Broder, din Moders Søn, eller din Søn, eller din Datter, eller din Hustru ved din Favn, eller din Ven, der er som din Sjæl, tilskynder dig hemmeligt og siger: Lader os gaae og tjene andre Guder, hvilke hverken du eller dine Fædre kjende,

8. Af de Folks Guder, hvilke ere rundt omkring dig, hvad enten de ere nær eller fjern fra dig, fra den ene Ende af Jorden og til den anden,

9. Da maa du ikke samtykke med ham eller ikke høre paa ham, ei maa dit Øie skaane ham, ei maa du spare eller dølge med ham;

10. Men du skal visseligen slaae ham ihjel: din Haand skal være den første til at dræbe ham, og hele Folkets Haand skal komme bagefter;

11. Og du skal stene ham, saa at han døer; thi han har forsøgt at drive dig bort fra Jehova, din Gud, som har ført dig ud af Ægypten af Trællehuset.

12. Og hele Israel skal høre det, og de skulle frygte og ikke vedblive at gjøre noget saadant ondt i din Midte.

13. Og naar du hører om en af dine Byer, hvilke Herren din Gud giver dig at boe i, at man siger:

14. Der ere udgangne Mænd, Belials Børn af din Midte, som ville forføre Indbyggerne i deres By, og sige: lader os gaae at tjene andre Guder, hvilke I ikke kjende;

15. Og naar du da randsager og undersøger og spørger, om det er sandt, og see, det er Sandhed og aldeles vist, at denne Vederstyggelighed er skeet i din Midte,

16. Da skal du ihjelslaae Indbyggerne i denne By med dit skarpe Sværd, du skal bandlyse den og alt, hvad der er i den, og dens Qvæg, med dit skarpe Sværd.

17. Og du skal samle alt Byttet fra den midt paa Torvet og opbrænde det ved Ilden, baade Staden og alt Byttet fra den, altsammen for Jehova, din Gud, og den skal være en Steenhob til evig Tid; den skal ikke bebygges mere.

18. Og ikke maa noget af Bandgodset hænge ved din Haand, paa det Jehova maa vende sig fra den heftige Vrede og vise dig Barmhjertighed og ynkes over dig og gjøre dig mangfoldig, som han har tilsvoret dine Fædre.

19. Thi du skal høre Jehovas din Guds Røst, at du kan iagttage alle hans Bud, hvilke jeg befaler dig idag, at gjøre hvad der er godt i Jehovas din Guds Øine.

Capitel XIV.

Forbud mod afgudisk Sorg; Anordning om rene og urene Dyr og om Tiende.

1. I ere Jehovas eders Guds Børn, I skulle ikke gjøre Indsnit paa eder, ikke rage

---

1 Kong. 22, 22; Es. 19, 14; de ligne i deres Fremtrædelse de sande Propheter, kunne gjøre Jertegn, som ere virkelige, [3]) udsige Spaadomme, som indtræffe, men just dette er en [4]) Prøvelse for de Troende, hvormed Gud forsøger dem, paa det de kunne lære at prøve Aander og under alle Fristelser holde fast ved Guds urykkelige Sandhed. Imod disse falske Propheter, som vilde frembringe Virkninger, der i meget ligne de sande, advarer ogsaa Christus de Troende i sine sidste Taler; de ere gandske forskjellige fra de Bedragere, som udgave sig for det, de ikke vare. [7]) Ingen naturlig Kjærlighed kommer i Betragtning, hvor den hindrer os i at give Gud vort Hjerte, Luc. 14, 26; mod dem, som vilde forføre til Afguderi, skulde endog den nærmeste Paarørende reise sig; men for at afskjære al Anledning til under Skin af Religion at undertrykke de naturlige, af Gud helligede, Følelser, skulde Anklageren, som Vidne, først lægge Haanden paa den Beskyldte, 17, 7; og Folkets Haand skal være bag efter; heraf sees, at Meningen ikke er, at enhver havde Lov til uden videre at dræbe Afgudsdyrkeren eller Forføreren, men at der skulde finde en ordentlig Rettergang Sted med ham. [14]) Belial, den, som intet duer, Nidding, senere et Navn paa Djævelen.

Capitel XIV.

[1]) De, som ere Guds Børn, have aldrig

Haar af mellem eders Øine for en Døds Skyld;

2. Thi du er et helligt Folk for Jehova din Gud, og dig har Jehova valgt, at du skal være hans Eiendomsfolk af alle Folkene, som ere paa Jordens Overflade;

3. Du skal ikke spise noget, som er vederstyggeligt.

4. Disse ere de Dyr, som I maae spise: Oxen, Lam af Faar, Kid af Geder;

5. Hjorten og Raaen og Daadyret og Steenbukken og Gazellen og Antilopen og Steengeden,

6. Og alt Qvæg, som har spaltet Klov og deler Hoven i tvende Kløfter, som tygger Drøv af Qvæget, det maae I æde.

7. Dog disse maae I ikke æde af dem, som tygge Drøv og have heelt igjennem spaltet Klov: Kamelen og Haren og Springharen; thi de tygge vel Drøv, men de have ingen spaltet Klov; de ere urene for eder;

8. Og Svinet; thi det har vel spaltet Klov, men det tygger ikke Drøv, det er ureent for eder; og af dets Kjød skulle I ikke æde og ved dets Aadsel skulle I ikke røre.

9. Og følgende maae I ikke æde af alt, hvad der lever i Vandet, alt, som har Skjæl og Finner, det maae I æde;

10. Men alt, hvorpaa der ikke er Skjæl eller Finner maae I ikke æde; det skal være ureent for eder.

11. Enhver reen Fugl maae I æde;

12. Men følgende ere de, som I ikke maae æde deraf: Ørnen og Høgen og Fiskeørnen;

13. Og Glenten og Falken og Skaden med deres Art;

14. Og alle Slags Ravne efter deres Art;

15. Og Strudsen og Hornuglen og Maagen og Spurve-Høgen, med deres Art;

16. Og Natuglen og Ibis og Pelikanen;

17. Og Svanen og Gribben og Dykkeren;

18. Og Storken og Heiren med sin Art, Urhønen og Flaggermusen.

19. Alt bevinget Kryb skal være ureent for eder; det maa ikke ædes:

20. Enhver reen Fugl maae I æde;

21. I maae ikke æde noget Aadsel; den Fremmede, som er inden dine Porte, maa du give det, og han maa æde det, eller og sælge det til den Fremmede; thi du er et helligt Folk for Jehova, din Gud; du maa ikke koge et Kid i dets Moders Melk.

22. Du skal give Tiende af al din Sæds Grøde, som voxer frem paa din Mark Aar for Aar.

23. Og paa det Sted, hvor han vælger at lade sit Navn boe, skal du for Jehovas din Guds Aasyn fortære Tienden af dit Korn, din Most og din Olie, og det Førstefødte af dit smaa Qvæg og af dit store Qvæg, paa det du kan lære at frygte Jehova din Gud alle Dage.

24. Men naar Veien er dig for lang, saa at du ei formaaer at bære den derhen, fordi Stedet, som Jehova din Gud vælger, for at sætte sit Navn der, er for langt fra dig, naar da Jehova din Gud velsigner dig,

25. Da skal du sælge det for Penge, binde for Pengene i din Haand og gaae til det Sted, hvilket Jehova din Gud vælger,

26. Og give Pengene for det, hvad din Sjæl har Lyst til, af stort Qvæg og af smaat Qvæg og af Viin og af stærk Drik, eller hvad din Sjæl begjærer af dig, og du skal æde det der for Jehovas din Guds Aasyn og glæde dig, du og dit Huus;

27. Og Leviten, som er inden dine Porte, skal du ikke forlade; thi han har ingen Arv eller Deel hos dig.

28. Naar tre Aar ere tilende, da skal du føre al Tienden af din Afgrøde i dette Aar og lade den blive inden dine Porte;

29. Saa skal Leviten komme, thi han har ikke Deel eller Arv hos dig, og den Fremmede og den Faderløse og Enken, som er inden dine Porte, og de skulle æde og blive mætte, for at Jehova din Gud kan velsigne dig i al dine Hænders Gjerning, som du skal gjøre.

Capitel XV.

Eftergivelsesaaret.

1. Naar syv Aar ere tilende, da skal du gjøre Eftergivelse.

2. Og saaledes forholder det sig med Eftergivelsen: enhver, som har noget tilgode, som har laant sin Næste noget, skal eftergive det; han maa ikke indkræve det af sin Næste eller sin Broder; thi man har udraabt Eftergivelse for Jehova.

---

saa meget at tabe her paa Jorden, at de skulle foretage sig saadanne Handlinger ved Sorg, der vidner om Fortvivlelse, 1 Thes. 4, 13; om Skikkene selv see 3 Mos. 19, 27. [4]) See 3 Mos. 11. [23]) Tienden, see 12, 17.

Capitel XV.

[1]) Gjøre Eftergivelse, d. e. opsætte at indkræve det Tilgodehavende, fordi i det syvende Aar Jorden ei dyrkedes, 2 Mos. 23, 10. 3 Mos. 25.

3. Den Fremmede maa du kræve; men det, som du har staaende hos din Broder, maa din Haand eftergive,
4. Medmindre han ikke er fattig hos dig; thi Jehova din Gud skal velsigne dig i det Land, som Jehova din Gud giver dig i Arv, til at eie;
5. Ikkun at du vil høre paa Jehovas din Guds Røst, at tage vare paa at gjøre hvert Bud, som jeg byder dig idag.
6. Thi Jehova din Gud velsigner dig, som han har sagt dig, og du skal laane mange Folk, men du skal ikke tage tillaans, og du skal herske over mange Folk, men de skulle ikke herske over dig.
7. Naar nogen af dine Brødre hos dig indenfor en af dine Porte i det Land, hvilket Jehova giver dig, bliver fattig, da skal du ikke forhærde dit Hjerte og ikke lukke din Haand for din fattige Broder;
8. Men du skal aabne din Haand for ham, og du skal laane ham, hvad der er nok for hans Trang, hvor han er.
9. Vogt dig for, at der ikke er saadan slet Tanke i dit Hjerte, saa at du siger: det syvende Aar, Eftergivelsens Aar er nær; og dit Øie er ondt mod din fattige Broder, saa at du ei vil give ham, og han raaber over dig til Jehova, da skal det være en Synd for dig.
10. Du skal villig give ham, og du skal ikke lade dit Hjerte fortryde paa at du giver ham; thi for den Sags Skyld skal Jehova din Gud velsigne dig i al din Gjerning og i alt, hvad din Haand udrækkes til.
11. Thi Fattige skulle ikke ophøre at være midt i Landet; derfor har jeg befalet dig og sagt: du skal aabne din Haand for din Broder, for den Trængende og den Fattige i dit Land.
12. Naar din Broder, en Hebræer eller en Hebræerinde, sælges til dig, da skal han tjene dig i sex Aar, men paa det syvende Aar skal du sende ham fri fra dig;
13. Og naar du lader ham gaae fri fra dig, da skal du ikke lade ham gaae tomhændet;
14. Men du skal forsyne ham vel af dit smaa Qvæg og af din Lo og af din Viinperse; af det, som Jehova din Gud velsigner dig med, skal du give ham.
15. Og du skal mindes, at du var Tjener i Landet Ægypten, og at Jehova din Gud har udløst dig; derfor byder jeg dig dette Ord paa denne Dag.
16. Og det skal skee, naar han siger til dig: jeg vil ikke gaae ud fra dig, thi jeg elsker dig og dit Huus; thi han har det godt hos dig;
17. Da skal du tage en Syl og stikke i hans Øren og i Døren, og han skal være din Træl evindelig; og saa skal du og gjøre ved din Tjenestepige.
18. Lad det ikke falde tungt for dine Øine, at du skal lade ham gaae fri ud fra dig, om han end har tjent dig for den dobbelte Løn af en Dagleier i sex Aar, og Jehova din Gud skal velsigne dig i alt, hvad du skal gjøre.
19. Alt det Førstefødte, som fødes af dit store Qvæg og af dit smaa Qvæg af Hankjøn, skal du hellige til Jehova din Gud; du skal ikke arbeide med den førstefødte af dine Stude og ikke klippe det førstefødte af dine Faar.
20. For Jehovas din Guds Aasyn skal du æde det Aar for Aar paa det Sted, som Jehova vælger, du og dit Huus.
21. Men dersom der er nogen Lyde paa det, saa at det er halt eller blind, hvadsomhelst slem Lyde det er, da skal du ikke offre det til Jehova din Gud.
22. Inden dine Porte skal du æde det, baade den Urene og den Rene, ligesom en Raa og en Hjort.
23. Kun Blodet af det maa du ikke æde; paa Jorden skal du udgyde det ligesom Vand.

Capitel XVI.

Om Festerne og nogle andre Bestemmelser.

1. Agt paa Abib Maaneden, saa at du holder Paaske for Jehova din Gud; thi i Abib Maaneden har Jehova din Gud ført dig ud af Ægypten om Natten.
2. Og du skal slagte Paaskeofferet for Jehova, din Gud, smaat Qvæg og stort Qvæg, paa det Sted, hvor Jehova din Gud vælger at sætte sit Navn.

---

[4]) Med mindre han ikke er fattig; Andre: paa det der ingen Fattig skal være hos dig; [12]) see 2 Mos. 21, 2 f., paa det syvende Aar af sin Trældom; men den sammesteds givne Befaling udvides [17]) til Tjenestepigen; [18]) om han end har tjent dig for den dobbelte Løn af en Dagleier, skal du dog ikke sende ham tomhændet bort; Andre: thi i sex Aar har han tjent dig dobbelt for en Dagleier.

Capitel XVI.

[1]) Paaske, 2 Mos. 12, 23-25, 4 Mos. 28, 16. [2]) Paaskeofferet er ikke Paaskelammet,

3. Du skal ikke spise syret Brød dertil, i syv Dage skal du spise usyret Brød dertil, Trængsels-Brød; thi i Hast gik du ud af Ægyptens Land, derfor skal du ihukomme den Dag, da du gik ud af Ægyptens Land, alle dine Livs Dage.
4. Ikke skal der sees nogen Suurdeig i hele dit Landemærke i syv Dage, og ikke skal noget af Kjødet, som du slagter om Aftenen paa den første Dag, ligge over til om Morgenen.
5. Ikke har du Lov til at offre Paaskeofferet inden nogen af dine Porte, som Jehova din Gud giver dig;
6. Paa det Sted, hvor Jehova din Gud vælger at lade sit Navn boe, der skal du slagte Paaskeofferet om Aftenen ved Solens Nedgang, paa den bestemte Tid, da du drog ud af Ægypten.
7. Og du skal koge det og æde det paa det Sted, som Jehova din Gud vælger, da kan du vende dig om Morgenen og gaae til dit Hjem.
8. Sex Dage skal du spise usyret Brød, og paa den syvende Dag er det Slutningsfest for Jehova din Gud; da skal du ikke gjøre nogen Gjerning,
9. Du skal tælle dig syv Uger, fra den Tid, da man begynder at lægge Leen paa Kornet, skal du begynde at tælle syv Uger;
10. Og paa Ugernes Fest skal du bringe Jehova din Gud Skat af hvad din Haand frivilligt vil yde, hvilken du skal give saaledes, som Jehova din Gud vil velsigne dig;
11. Og du skal glæde dig for Jehovas, din Guds Dine, du og din Søn og din Datter og din Tjener og din Tjenestepige og Leviten, som er inden dine Porte, og den Fremmede og den Faderløse og Enken, som er i din Midte, paa det Sted, hvor Jehova din Gud vælger at lade sit Navn boe,
12. Og du skal mindes, at du har været Træl i Ægypten, og du skal passe paa at gjøre disse Bestemmelser.
13. Løvsalsfesten skal du holde i syv Dage, naar du har indsamlet af din Lade og af din Viinperse;
14. Og du skal glæde dig paa din Høitid, du og din Søn og din Datter og din Tjener og din Tjenestepige og Leviten og den Fremmede og den Faderløse og Enken, som er inden dine Porte;
15. Syv Dage skal du holde Høitid for Jehova din Gud, paa det Sted, som Jehova din Gud vælger; thi Jehova din Gud skal velsigne dig i al din Afgrøde og ved alle dine Hænders Gjerninger, og du skal ikkun være glad.
16. Tre Gange om Aaret skal alt dit Mandkjøn sees for Jehovas din Guds Aasyn, paa det Sted, som han vælger; paa det usyrede Brøds Høitid og Ugernes Høitid og paa Løvsals-Høitiden, men ikke skal nogen komme tomhændet for Jehovas Aasyn;
17. Men hver med sin Haands Gave, efter den Velsignelse, som Jehova din Gud giver dig.
18. Dommere og Fogder skal du sætte dig inden alle dine Porte, hvilke Jehova din Gud giver dig efter dine Stammer, og de skulle dømme Folket med en retfærdig Dom.
19. Du skal ikke bøie Retten og ikke ansee nogens Person og ikke tage imod Gaver; thi Gaver forblinde de Vises Dine og forvende de Retfærdiges Sager.
20. Retfærdighed, Retfærdighed skal du eftersage, paa det du maa leve og arve det Land, som Jehova din Gud giver dig.
21. Du maa ikke plante dig nogen Lund af noget Slags Træ ved Jehovas din Guds Alter, som du vil gjøre dig,
22. Og du skal ikke oprette dig nogen Billedstøtte: hvilket Jehova din Gud hader.

Capitel XVII.

Adskillige Love, deriblandt Kongeloven.

1. Du skal ikke offre Jehova din Gud nogen Stud eller Lam, hvorpaa der er Lyde eller nogen slem Ting; thi det er en Vederstyggelighed for Jehova din Gud.
2. Dersom der findes i din Midte, inden en af dine Porte, hvilke Jehova din Gud gi-

men er de af smaat og stort Qvæg bestaaende Festoffre, 4 Mos. 28, 19; [3]) det usyrede Brød kaldes Trængsels-Brød, fordi det ved sin Smag mindede om Trængselen i Ægypten. [7]) Koge, d. e. stege, see 2 Mos. 12, 8-9; om Morgenen enten efter Paaskeofferet eller efter den syvende Dag, der derfor kaldes Slutningsfest, see 3 Mos. 23, 36. [10]) Ugernes eller Pintse-Festen, 3 Mos. 23, 15-16, 2 Mos. 23, 16. [13]) Løvsalsfesten, 2 Mos. 23, 16; 3 Mos. 23, 34. [21]) Lunde, d. e. Offerlunde; Andre oversætte ogsaa her: Astartes Billeder.

Capitel XVII.

[1]) See 3 Mos. 22, 19. [2]) I de ældste Tider vare Stammens Overhoveder de, der dømte i Sagerne; siden indsatte Moses Dommere i Byerne, 5 Mos. 16, 18; der holdt Rettergang

ver dig, en Mand eller Qvinde, som gjør det Onde for Jehovas din Guds Øine, ved at bryde hans Pagt,

3. Og han gaaer hen og tjener andre Guder og tilbeder dem enten Solen eller Maanen eller hele Himmelens Hær, hvilket jeg har forbudet;

4. Og det bliver dig forkyndt, og du hører det og du undersøger, om det er virkeligt, og see, det er Sandhed og en vis Sag, at denne Vederstyggelighed er skeet i Israel,

5. Da skal du føre den Mand eller den Qvinde, som har gjort denne onde Ting, til dine Porte, Manden eller Qvinden, og du skal stene dem, og de skulle døe.

6. Efter to Vidners Mund eller tre Vidners Mund skal den, som skal døe, dræbes; ikke skal han miste sit Liv efter eet Vidnes Mund.

7. Vidnernes Haand skal være mod ham til at dræbe ham, og dernæst hele Folkets Haand, og du skal fjerne det Onde af din Midte.

8. Naar en Sag for Retten falder dig for vanskelig, hvilken angaaer Drab eller Mord eller Strid om denne eller hiin Sag, eller angaaende Slag, eller angaaende andre Trætter, som komme inden dine Porte, da skal du staae op og gaae til det Sted, som Jehova din Gud udvælger;

9. Og du skal komme til de levitiske Præster og til Dommerne som ville være paa hiin Tid, og spørge efter, og de skulle forkynde dig Retssagen,

10. Og du skal gjøre efter det Ord, som de forkynde dig fra det Sted, som Jehova vælger, og du skal passe paa at gjøre efter alt det, som de lære dig.

11. Efter den Lov, som de lære dig, og efter den Dom, som de sige dig, skal du gjøre det; du skal ikke vige fra det Ord, som de sige dig, hverken til Høire eller til Venstre.

12. Men den Mand, som gjør noget i Overmod, saa at han ikke vil høre paa Præsterne, som staae der for at tjene Jehova din Gud, eller paa Dommerne, den Mand skal døe, og du skal borttage det Onde fra Israel.

13. Og hele Folket skal høre, og de skulle frygte, og de skulle ikke hovmode sig mere.

14. Naar du kommer ind i det Land, som Jehova din Gud giver dig, og du faaer indtaget det, og du boer der og du siger: jeg vil sætte mig en Konge, som alle Folkene, der ere omkring mig,

15. Da maa du sætte den til Konge over dig, som Jehova din Gud vil vælge; af dine Brødres Midte skal du sætte en Konge over dig; du tør ikke sætte en udenlandsk Mand over dig, som ikke er af dine Brødre.

16. Ikkun maa han ei holde sig mange Heste og ikke føre Folket tilbage til Ægypten, for at hente mange Heste; thi Jehova har sagt eder: I skulle ikke vende tilbage paa denne Vei ydermere.

17. Og ikke maa han have mange Hustruer, at hans Hierte ikke skal afvige, og Sølv og Guld maa han ikke samle sig meget af.

18. Og det skal skee, naar han sidder paa sin Konge-Throne, da skal han skrive sig en Afskrift af denne Lov i en Bog, der er hos de levitiske Præster.

19. Og den skal være hos ham, og han skal læse i den alle sit Livs Dage, paa det han maa lære at frygte Jehova sin Gud, at holde alle denne Lovs Ord og disse Bestemmelser, at han maa gjøre dem;

20. At ikke hans Hjerte maa ophøie sig

i Portene, det sædvanlige Sted i Orienten for al offentlig Forhandling; den øverste Afgjørelse i vanskelige Sager havde, som man seer af nærværende Sted, de levitiske Præster ɔ: Præsterne af Levis Stamme (hvilken Betegnelse tilføies, for at adskille dem fra de andre Præster, som ogsaa havde været i den patriarchalske Forfatning, og hvis Navn udentvivl vedblev) og en Dommer ved Helligdommen, der synes at være valgt særskilt. Hvorvidt den mosaiske Indretning fuldkommen kom istand og hvilke Forandringer den undergik, derom mangle Efterretninger; men Dommeren sad i Guds Sted, 2 Mos. 21, 6; 22, 8-9. [14]) Den theokratiske Forfatning, som Gud indrettede i Israel, stred egentlig ikke imod Valget af en Konge, og alle Patriarcher er det forudsagt, at Konger skulle nedstamme fra dem, 1 Mos. 17, 16; 49, 10; men naar Folket var blevet i det af Gud anordnede Forhold, vilde Trangen til en Konge ikke være opstaaet. Da nu Moses forudsaae, hvad der vilde skee, saa bestemte han herved de nødvendige Betingelser for at en Konge i Israel kunde taales, nemlig at han skulde være theokratisk, d. e. Guds Statholder i alt for Folket. Da derfor dette virkeliggjordes i David, saa fik denne ogsaa Forjættelsen om den sande theokratiske Konges, Messias, Nedstammelse fra ham. [16]) See 1 Kong. 10, 28-29. I Palæstina, som er et Bjergland, bruges ikke meget Heste. [17]) 1 Kong. 11. [18]) Han skal skrive sig eller lade skrive sig en Afskrift af denne Bog, rimelig af femte Mosebog, som just sammenfatter alt det af Lovgivningen, som angaaer Folkets theokratiske Stilling. Ogsaa dette Bud blev uopfyldt.

over hans Brødre; at han ikke skal vige af fra Budet til Høire eller til Venstre, for at han maa leve længe i sit Kongedømme, han og hans Børn i Israels Midte.

Capitel XVIII.

Om Præsternes og Leviternes Indtægter. — Forbud mod Troldomskunster. — Om den store Prophet og de falske Propheter.

1. Ikke skulle de levitiske Præster, hele Levis Stamme have Deel eller Arv med Israel, Jehovas Ildoffer og hans Lod skulle de æde.
2. Og Arvelod skal han ikke have blandt sine Brødre, Jehova er hans Arvelod, som han har sagt ham.
3. Men dette skal være Præsternes Rettighed af Folket, af dem, som slagte Offerne, enten Oxe eller Lam, man skal give Præsten Boven og Kjæven og Kallunet;
4. Det første af dit Korn, af din Most og din Olie og din førstklippede Uld af dine Faar skal du give ham.
5. Thi ham har Jehova din Gud valgt af alle dine Stammer, at han skal staae og tjene i Jehovas Navn, han og hans Sønner, alle Dage.
6. Og naar en Levit kommer for en af dine Porte af hele Israel, hvor han har været fremmed, og han gaaer efter hele sin Sjæls Lyst til det Sted, som Jehova vælger,
7. Og han tjener i Jehovas sin Guds Navn, som alle hans Brødre Leviterne, der staae der for Jehovas Aasyn,
8. Da skulle de nyde lige Andeel, foruden hvad han har solgt af sit Fædrenegods.
9. Naar du kommer til det Land, hvilket Jehova din Gud giver dig, da maa du ikke lære at gjøre efter disse Folks Vederstyggeligheder;
10. Der tør ikke findes nogen iblandt dig, som lader sin Søn eller Datter gaae igjennem Ilden, eller som giver sig af med Troldom, eller er Sandsiger eller Slangetæmmer eller Spaamand,
11. Eller Maner eller Dødningebesværger, eller Tegnsudlægger eller som gjør Spørgsmaal til de Døde.
12. Thi en Vederstyggelighed for Jehova er enhver, som gjør dette, og for disse Vederstyggeligheders Skyld fordriver Jehova dem fra dit Aasyn;
13. Fuldkommeligen skal du blive ved Jehova din Gud;
14. Thi disse Folk, hvilke du skal fordrive, have hørt efter Sandsigere og Troldmænd; men dig har Jehova din Gud ikke tilstedet at gjøre saaledes.
15. En Prophet af din Midte, af dine Brødre, ligesom mig, skal Jehova din Gud opreise for dig; ham skulle I høre;
16. Efter alt det, som du begjærte af Jehova din Gud paa Horeb, paa Forsamlingsdagen, der du sagde: jeg kan ikke vedblive at høre Jehovas min Guds Røst, og jeg kan ikke ydermere see den store Ild, at jeg ei skal døe.
17. Da sagde Jehova til mig: de have talt vel i alt det, som de have talt.
18. En Prophet skal jeg opreise dem af deres Brødres Midte, ligesom du, og jeg skal lægge mine Ord i hans Mund, og han skal tale alt det til dem, som jeg vil byde ham.
19. Og det skal skee, den Mand, som ikke hører mine Ord, som han skal tale i mit Navn, af ham vil jeg kræve det.
20. Men den Prophet, som formaster sig til at tale et Ord i mit Navn, som jeg ikke

---

Capitel XVIII.

[6]) Førend Leviterne vare inddeelte i bestemte Klasser med Hensyn til Tempeltjenesten (hvilket skeede under David), synes det at beroe paa enhver af dem, hvorvidt de vilde tjene ved Helligdommen; Moses anordner derfor, at de, som langveis fra af religieus Drift komme for at tjene for Jehovas Aasyn, skulle nyde den lovbestemte Andeel af Offermaaltiderne, uden at det skulde komme med i Beregning, hvad han maatte have solgt af sit Fædrenegods. Vi finde ogsaa i Dommernes Tid Leviterne meget fattige. Nogle mene, at Levit her staaer for Præst. [10]) Sin Søn eller Datter lod man gaae igjennem Ilden til Ære for Molok og andre asiatiske Afguder, see 3 Mos. 18, 21. [15]) Folket skulde ikke lytte efter bedrageriske Kunster for at faae Guds Villie at vide; Gud skulde opvække det en Prophet af dets Midte, der skulde være som Moses, aabenbare det, som Loven lod ufuldendt. Dette opfyldtes ogsaa ved den store Række af Propheter i Israel, som bare de guddommelige Aabenbaringer frem for Folket; og da det [16]) havde skjælvet for Jehovas umiddelbare Nærhed og begjæret en Midler imellem Gud og det, saa vilde Jehova ogsaa sende [18]) en saadan Midler, en Prophet af dets Midte, i hvis Mund Gud vil lægge sine Ord, hvem alle skulle høre. Saaledes forkyndes her Christi Komme, som den sande Prophet, i hvem det gamle Testamente skulde naae sin Fuldendelse, som er Kronen af alle Propheter, saa at der ingen Aabenbaring mere behøves; ham

har befalet ham at tale, eller som taler i andre Guders Navn, den Prophet skal døe;

21. Og naar du siger i dit Hjerte: hvorledes skulle vi kjende det Ord, som Jehova ikke har talet?

22. Da vide I, naar Propheten taler noget i Jehovas Navn, og det Ord ikke skeer og ikke indtræffer, da er det et Ord, som Jehova ikke har talet; af sit Hjertes Hovmod har Propheten talet; du skal ikke frygte for ham.

Capitel XIX.

Om Fristæder; nogle andre Anordninger.

1. Naar Jehova din Gud saaer udryddet de Folk, hvis Land Jehova din Gud giver dig, og du indtager dem og boer i deres Byer og i deres Huse,

2. Da skal du udsondre dig trende Byer midt i det Land, hvilket Jehova din Gud giver dig at eie;

3. Du skal jevne Veien til dem og du skal dele dit Lands Landemærke, hvilket Jehova din Gud lader dig arve, i tre Dele, og det skal være til, at hver Drabsmand kan flye derhen.

4. Men dette er Forholdet med Drabsmanden, som tør flye derhen og leve; naar han har slaaet sin Næste ihjel uden at vide det, og uden tilforn at have hadet ham —

5. Som naar han gaaer i Skoven for at hugge Brænde, og han hæver sin Haand med Øxen for at hugge Brænde, og Øxen farer af Skaftet og rammer Næsten, saa at han døer; han kan flygte til en af disse Byer og leve —

6. At Blodhevneren ei skal forfølge Manddraberen, medens hans Hjerte er ophidset, og han skal indhente ham, naar Veien er lang, og slaae ham ihjel, endskjøndt der ingen Dødsdom er gaaet over ham, da han ikke bar Had til ham tilforn.

7. Derfor byder jeg dig, der jeg sagde: Tre Byer skal du udsondre:

8. Og dersom Jehova din Gud udvider dit Landemærke, som han har tilsvoret dine Fædre, og giver dig hele det Land, som han har tilsagt dine Fædre at give.

9. Naar du holder alle disse Ord, at du gjør dem, hvilke jeg byder dig idag, at elske Jehova din Gud og at vandre paa hans Veie alle Dage, da skal du endnu til disse trende lægge dig tre andre Byer;

10. At der ei skal udøses uskyldigt Blod i det Lands Midte, hvilket Jehova din Gud giver dig til Arv, og der ei skal være Blodskyld over dig.

11. Men naar en Mand, som hader sin Næste, lurer paa ham og kommer over ham og slaaer ham ihjel, og denne døer, og han flygter til en af disse Byer,

12. Da skulle de Ældste af hans By sende Bud og tage ham derfra og overgive ham i Blodhevnerens Vold, og han skal døe.

13. Dit Øie skal ei skaane ham, og du skal fjerne det uskyldige Blod fra Israel; og dette er godt for dig.

14. Du maa ei flytte din Næstes Grændseskjel, hvilke de Forrige have sat til Skjel i din Arv, som du skal arve i det Land, som Jehova din Gud giver dig, at du maa eie det.

15. Eet Vidne skal ei kunne staae frem mod nogen Mand med Hensyn til hvilkensomhelst Brøde eller hvilkensomhelst Synd, eller i Henseende til noget, han har forsyndet sig; efter to eller tre Vidners Udsagn skal en Sag stadfæstes.

16. Naar der staaer et uretfærdigt Vidne frem imod nogen, for at beskylde ham for Frafald,

17. Da skulle de to Mænd, som have Trætte sammen, staae frem for Jehovas Aasyn, for Præsternes og Dommernes Aasyn, hvilke leve i de Dage;

18. Og Dommerne skulle undersøge det nøiere; naar det da er et falsk Vidne, og han har vidnet falskelig mod sin Broder;

19. Da skulle I gjøre mod ham, som han har optænkt at gjøre mod sin Broder, og du skal borttage det Onde fra din Midte,

20. For at de Øvrige maae høre det og frygte og ikke vedblive ydermere at gjøre efter denne onde Ting i din Midte;

21. Og dit Øie skal ikke spare ham: Liv for Liv, Øie for Øie, Tand for Tand, Haand for Haand, Fod for Fod.

---

skulle de høre, Matth. 17, 5; [22]) den falske Prophet kunde ledsage sine Spaadomme med Mirakler, men naar han førte falsk Lære, skulde de ikke troe ham, 13, 3; men ogsaa den er en falsk Prophet, som i Jehovas Navn forkynder det, som ikke skeer; thi Gud vilde ikke forlade sine Propheter.

Capitel XIX.

[2]) See 4 Mos. 35, 11; 5 Mos. 4, 41; Jos. 20, 7-9. [14]) I Israel, hvor Landet hørte Herren til, og hver Arvepart var anordnet af ham, var det, at flytte Næstens Grændseskjel, tillige et Brud paa Jehovas Anordning, 27, 17. De Forrige ↄ: Fædrene. [21]) See 2 Mos. 21, 24.

Capitel XX.

Krigslove.

1. Naar du drager ud til Krig mod den Fremmede, og du seer Heste og Vogne og Folk, flere end du har, da skal du ikke frygte for dem; thi Jehova din Gud er med dig, han som førte dig op af Ægyptens Land.

2. Men det skal skee, naar I nærme eder til Slaget, da skal Præsten træde frem og tale til Folket,

3. Og sige til dem: Hør Israel! I nærme eder idag til Slaget mod eders Fiender; ikke nære eders Hjerte Frygt, frygter ikke og skjælver ikke og værer ikke bange for deres Aasyn;

4. Thi Jehova eders Gud gaaer med eder, for at kæmpe for eder mod eders Fiender, for at frelse eder.

5. Og Fogderne skulle tale til Folket og sige: Hver Mand, som har bygget et nyt Huus og ikke indviet det, han gaae hen og vende tilbage til sit Huus; at han ei skal omkomme i Slaget, og en anden Mand skal indvie det;

6. Eller om en Mand har plantet en Viingaard og ikke nydt Frugten af den, han gaae hen og vende tilbage til sit Huus, at han ikke skal omkomme i Slaget, og en anden Mand skal nyde godt af det;

7. Eller om nogen Mand har trolovet sig en Hustru og ikke taget hende til Ægte, han gaae hen og vende tilbage til sit Huus, at han ikke skal omkomme i Slaget og en anden Mand skal tage hende tilægte.

8. Og Fogderne skulle vedblive at tale til Folket og sige: hver Mand, der er frygtsom og forsagt i Hjertet, han gaae og vende om til sit Huus, at han ikke skal gjøre sine Brødres Hjerte mistrøstigt, som hans Hjerte er.

9. Og naar Fogderne have endt denne Tale til Folket, da skulle Høvedsmændene for Hæren mynstre dem i Spidsen for Folket.

10. Naar du nærmer dig en By for at stride imod den, da skal du tilbyde den Fred;

11. Og det skal skee, naar den svarer dig fredsommelig og aabner sig for dig, da skal hele Folket, som findes i den, være dig skatskyldigt og tjene dig.

12. Men dersom den ei vil slutte Fred med dig, og den indlader sig med dig i Strid, da skal du beleire den;

13. Og Jehova din Gud skal give den i din Haand, og du skal slaae alt Mandkjøn med dit skarpe Sværd;

14. Ikkun Qvinderne og de smaa Børn og Qvæget og alt, som lever i Byen, alt Byttet skal du røve for dig, og du skal æde Byttet for dine Fiender, hvilke Jehova din Gud giver dig.

15. Saa skal du gjøre ved alle Byer, som ere saare langt fra dig, og som ikke ere af disse Hedningers Byer;

16. Ikkun af disse Folks Stæder, hvilke Jehova din Gud giver dig til Arv, maa du ikke lade nogen Sjæl leve.

17. Men du skal aldeles bandlyse Chitiiterne, Amoriterne, Canaaniterne, Pheresiterne, Chieviterne og Jebusiterne, som Jehova din Gud har budet dig,

18. Paa det de ei skulle lære eder at gjøre efter alle deres Vederstyggeligheder, hvilke de have gjort med deres Guder, og I skulle synde mod Jehova eders Gud.

19. Naar du beleirer en By i mange Dage for at kjæmpe med den og indtage den, da maa du ikke fordærve dens Træer ved at lægge Øxen derpaa, du maa nok spise af dem, men du maa ikke hugge dem om; thi hver Mands er Markens Træ, at det kan anvendes for dig til Beleiringen;

20. Ikkun de Træer, som du veed ikke ere spiselige, dem maa du ødelægge og omhugge, og bygge Skandse deraf mod Byen, som er i Krig med dig, indtil den er falden.

Capitel XX.

Israel skulde, som det forhen er bemærket, ikke føre andre Krige, end Herrens, i hvilke Jehova brugte sit Folk til at straffe andre; derfor skulde det ikke fortrøste sig til sin Magt, men til Jehovas Hjælp. Alle, som formedelst Forholdene kunde ønske at blive hjemme eller formedelst deres Hjertes Feighed kunde antages at mangle Troen paa Guds Medhjælp, fik derfor Fritagelse for Krigstjenesten; derved blev den øvrige Hær virkeligen Guds Hær; Jehova var med dem. [5]) Huse og Mure bleve indviede, ligesom der hos os holdes et Reisegilde, Ps. 30, 1; Nehem. 12, 27; [6]) nyde Frugten, hebr. gjøre den almindelig; thi efter 3 Mos. 19, 23-24 torde Frugten ikke nydes i de 3 første Aar; det fjerde Aar tilhørte Frugten Herren; først det femte Aar kunde den anvendes til almindeligt Brug, 28, 30. [8]) See Dom. 7,3. [9]) Da skulle Høvedsmændene osv.; Andre: da skulle de sætte Hovedsmænd i Spidsen for Hæren. [19]) Træer, d. e. Frugttræer. Thi hver Mands osv., Træer paa Marken, ikke Frugttræer, ere hver Mands, at han kan anvende dem, som han vil til Beleiring. Andre oversætte disse Ord, der tydes paa mange forskjellige Maader, heel anderledes: „Ere Markens Træer vel Mennesker, at de rykke mod dig i Beleiringen?"

Capitel XXI.

Udsoning af et Drab, hvis Ophavsmand man ei veed, om fangne Qvinder og nogle andre Anordninger.

1. Naar man finder en Dræbt i det Land, som Jehova din Gud giver dig at eie, liggende paa Marken, og man ikke veed, hvo der har slaget ham,
2. Da skulle dine Ældste og dine Dommere gaae ud og maale til de Byer, som ere rundt om den Dræbte,
3. Og det skal skee, i den Stad, som er nærmest ved den Dræbte, skulle de Ældste af denne By tage en Qviekalv, som man ikke har arbeidet med, som endnu ikke har draget i Aag,
4. Og de Ældste af denne Stad skulle føre Qvien til en rindende Bæk, hvor der hverken kan dyrkes eller saaes, og der skulle de hugge Halsen af Qvien over Bækken.
5. Saa skulle Præsterne, Levis Sønner, gaae frem; thi Jehova din Gud har udvalgt dem til at tjene ham og til at velsigne i Jehovas Navn, og efter deres Ord skal al Strid og al Skade afgjøres.
6. Og alle de Ældste i den By, som er nærmest ved den Dræbte, skulle vaske deres Hænder over Qvien, som er hugget istykker over Bækken;
7. Og de skulle vidne og sige: Vore Hænder have ikke udøst dette Blod, og vore Øine have ikke seet det;
8. Forson dit Folk Israel, som du haver udløst, Jehova, og læg ikke uskyldigt Blod i dit Folks Midte. Saa skal der blive gjort Forligelse for Blodet hos dem.
9. Og du skal bortskaffe det uskyldige Blod fra din Midte; thi du skal gjøre hvad ret er for Jehovas Aasyn.
10. Naar du uddrager i Krigen imod dine Fiender, og Jehova din Gud giver dem i din Haand, og du bortfører dem som Fanger,
11. Og du blandt de Fangne seer en Qvinde, som er smuk af Skabning, og du faaer Lyst til hende, og du tager dig hende til Hustru,
12. Saa skal du bringe hende til dit Huus, og hun skal rage sit Haar og klippe sine Negle,
13. Og lægge sin Fangedragt fra sig og boe i dit Huus og begræde sin Fader og sin Moder en Maaneds Tid, og siden efter kan du gaae ind til hende og ægte hende, og hun skal være din Hustru.
14. Men skeer det, at du ikke finder Behag i hende, da skal du lade hende fare efter hendes Hjertes Begjær; du maa ikke sælge hende for Penge; du maa ikke behandle hende som Trælqvinde, fordi du har krænket hende.
15. Naar en Mand har tvende Koner, og den ene er elsket og den anden er hadet af ham, og de begge føde ham Børn, baade den, som er elsket, og den, som er hadet, og han har den førstefødte Søn med den Hadede,
16. Da skal han ikke paa den Dag, han stifter Arv imellem sine Børn af det, han har, formaae at erklære Sønnen af den Elskede for Førstefødt naar den Hadedes Søn, den Førstefødte, lever;
17. Men han skal erkjende hendes Søn, som han hader, for den Førstefødte, og give ham en dobbelt Portion af alt, som findes hos ham; thi han er hans første Kraft; ham hører Førstefødselsretten til.
18. Naar en Mand har en modvillig og gjenstridig Søn, som ikke vil lyde sin Faders Røst eller sin Moders Røst, og de tugte ham, men han vil dog ikke lyde dem,
19. Da skulle hans Fader og hans Moder tage fat paa ham og føre ham ud til de

---

Capitel XXI.

[1]) Menneskeliv er saa dyrebart, at dets Tilintetgjørelse, endog naar man ikke veed Drabsmanden, fordrer Udsoning; ogsaa hos Hedningerne ansaae man et Land for besmittet, naar et hemmeligt Mord var begaaet der. [4]) Den rindende Bæk, som flyder bestandigt, modsat en saadan, der udtørres om Sommeren, hvor der altsaa kan dyrkes og saaes. [6]) De her brugte symbolske Handlinger ere forskjellige fra dem, der finde Sted ved et Offer; derfor lægges ikke Hænderne paa Qvien, thi der er ingen Skyld at overføre, men de vaske deres Hænder for at tilkjendegive deres Uskyldighed, Matth. 27, 24; og den rindende Flod tager den over Landet hvilende Blodskyld med sig. [13]) Først naar Qvinden havde holdt sin Sorg over det Hjem, hun har maattet forlade, kunde hun træde ind i den nye Forbindelse, og fra det Dieblik, hun var taget til Hustru, maatte hun ikke mere behandles som Trælqvinde; saaledes forberededes derved et stort Skridt til Anerkjendelsen af Ægteskabets Hellighed. [15]) Denne Lov havde til Hensigt at vanskeliggjøre Polygamiet, som i hiin Tid ei kunde ophæves, og at forebygge Tvistigheder i Familierne. [18]) Den faderlige Magt, der hos mange gamle Nationer var uindskrænket, bliver her begrændset derved, at Faderen maatte lade sin Søns Brøde paakjende af Dommerne; og Offentligheden af en saadan Sag vilde bidrage til at udbrede Ærbødighed for Huuslivets natur-

Ældste i hans By og til Porten i hans Stad;

20. Og de skulle sige til hans Byes Ældste: denne vor Søn er modvillig og gjenstridig; han vil ikke høre paa vor Røst, en Fraadser og en Dranker,

21. Og alle Mændene i Byen skulle stene ham, saa at han døer; og du skal borttage det Onde af din Midte; og hele Israel skal høre det og frygte.

22. Naar en Mand har forsyndet sig, saa at der gaaer Dødsdom over ham, og han bliver dræbt, og du hænger ham paa et Træ,

23. Da skal du ikke lade hans Lig blive paa Træet om Natten; men du skal begrave ham paa den samme Dag; thi den Hængte er en Guds Forbandelse, og du skal ikke besudle dit Land, hvilket Jehova din Gud giver dig til Arv.

Capitel XXII.

Anordninger angaaende forskjellige Gjenstande, vedkommende det huuslige Liv.

1. Du skal ikke see din Broders Oxe eller Lam omdrivende og unddrage dig fra dem; du skal føre dem tilbage til din Broder;

2. Og dersom din Broder ikke er i Nærheden af dig, og du ikke kjender ham, da skal du tage det ind i dit Huus, og det skal være hos dig, indtil din Broder søger det, og du skal bringe det tilbage til ham.

3. Og saa skal du gjøre med hans Asen, og saa skal du gjøre med hans Klædning, og saa skal du gjøre med alt, hvad din Broder har mistet, det, som er tabt for ham og som du finder. Du maa ikke unddrage dig derfor.

4. Ikke maa du see din Broders Asen eller hans Oxe falden paa Veien, og unddrage dig fra dem; men du skal reise dem op med ham.

5. Ikke maa Mandfolketøi findes paa en Qvinde, og ikke maa Mandfolk iføre sig Qvindedragt; thi en Vederstyggelighed for Jehova din Gud er hver den, som gjør dette.

6. Naar der findes en Fuglerede for dig paa Veien i et eller andet Træ, eller paa Jorden, med Unger eller Æg i, og Moderen ligger paa Ungerne eller paa Æggene, da maa du ikke tage Moderen tilligemed Ungerne,

7. Men Moderen skal du lade flyve og tage Ungerne til dig, paa det at det maa gaae dig vel, og du maa leve mange Dage.

8. Naar du bygger et nyt Huus, da skal du gjøre et Rækværk om Taget, at du ikke skal lægge Blodskyld paa Huset, om nogen falder ned deraf.

9. Du skal ikke besaae din Viinmark med to Slags Sæd, da kan Fylden af din Udsæd, som du udsaaede, og Afgrøden af din Viinmark ikke være hellig.

10. Du skal ikke pløie med Oxe og med Asen tilsammen.

11. Du skal ikke iføre dig Klæder, som ere vævede af to Slags Garn, Uldent, og Linned tilsammen.

12. Qvaste skal du gjøre dig paa de fire Flige af din Klædning, som du klæder dig med.

13. Naar en Mand tager en Hustru og gaaer ind til hende, men fatter Had til hende;

14. Og han taler vanærende Ord om hende og udbreder ondt Rygte om hende, og han siger: denne Qvinde har jeg taget mig, og jeg nærmede mig til hende, men jeg fandt ikke, at hun var Jomfru,

15. Da skal Pigens Fader og hendes Moder tage og udføre Tegnet paa Pigens Mødom for de Ældste af Byen ved Porten;

---

lige Orden. [23]) Man antager sædvanligt, at Ophængningen af den Skyldige ikkun fandt Sted efter at han var dræbt, som en Skjærpelse af Dødsstraffen; den, som havde lidt denne Straf, er en Guds Forbandelse, det er, som om Jorden ei vilde beholde ham; hans Legeme skulde derfor skjules.

Capitel XXII.

[1]) Smlg. 2 Mos. 23, 5. [5]) Ikke blot for at forebygge hemmelig Utugt forbydes Mandfolketøi for Fruentimmer og omvendt, men ogsaa, fordi det hørte med til visse hedenske Skikke, saaledes at skifte Klæder, og fordi Guds Lov overalt vaager over, at hans hellige Anordning i Naturen ikke forstyrres; den samme Anskuelse ligger til Grund for Forbudet [6]) angaaende Fuglereder; thi baade skulde herved læres Mildhed, 3 Mos. 22, 28; og tillige ikke at udrydde de af Gud skabte Fuglearter aldeles; og mærkeligt er det, at ved dette for vort Blik ringe Bud dog, saavelsom ved de største, Forjettelsen tilføies, at det maa gaae dig vel. [8]) Orientalernes Tage ere, som bekjendt, flade. [9–11]) See 3 Mos. 19, 19; da kan Fylden osv., da kan du deraf intet give til helligt Brug; Andre: da skal alt, hvad du høster, være hjemfalden det Hellige. [10]) Oxe (det rene) og Asen (det urene Dyr) maae ei pløie tilsammen af samme Grund, som man ei maatte blande andre Ting, der ere af forskjellig Art, sammen; cfr. 2 Cor. 6, 14. [12]) Qva-

16. Og Pigens Fader skal sige til de Ældste: jeg har givet denne Mand min Datter til Hustru, men han hader hende,

17. Og see, han taler vanærende Ord om hende, idet han siger: jeg har ikke fundet, at din Datter var Jomfru; see, der er Tegnet paa, at min Datter var Mø; og han skal udbrede Klædet for de Ældste i Byen.

18. Saa skulle de Ældste af denne By tage Manden og revse ham,

19. Og de skulle lade ham bøde hundrede Sekel Sølv og give dem til Pigens Fader, fordi han udbredte ondt Rygte om en Jomfru i Israel, og han skal have hende til Hustru og skal ikke formaae at skille sig ved hende, saalænge han lever.

20. Men dersom det Ord var Sandhed, at der ikke fandtes Jomfrudom hos Pigen,

21. Da skal man føre denne Pige ud til Døren af hendes Faders Huus, og Mændene skulle stene hende, og hun skal døe; thi hun har bedrevet en Skjændsel i Israel, at bedrive Hoer i hendes Faders Huus, og du skal fjerne det Onde af din Midte.

22. Naar en Mand træffes liggende hos en Qvinde, som har en Ægtemand, da skulle de begge døe, baade den Mand, som har ligget hos Qvinden, og Qvinden, og du skal fjerne det Onde fra Israel.

23. Naar en Pige, som er Jomfru, er trolovet med en Mand, og en Anden træffer hende i Byen og ligger hos hende,

24. Da skulle I føre dem begge ud til Porten af denne By og stene dem, saa at de døe, Pigen af den Grund, at hun ikke gjorde Anskrig i Byen, og Manden af den Grund, at han har krænket sin Næstes Hustru, og du skal udrydde det Onde af din Midte.

25. Men dersom en Mand træffer Pigen, som er trolovet, paa en Mark, og Manden tager hende med Vold og ligger hos hende, da skal alene Manden, som laae hos hende, miste sit Liv;

26. Men Pigen skal du ikke gjøre noget, Pigen har ingen Dødssynd paa sig; thi Forholdet er her, som naar en Mand reiser sig mod sin Næste og slaaer ham ihjel;

27. Thi paa Marken fandt han hende; den trolovede Pige raabte, men ingen reddede hende.

28. Naar nogen træffer en Pige, som er Jomfru, som ikke er trolovet, og tager fat paa hende og ligger hos hende, og de blive grebne,

29. Da skal den Mand, som laae hos hende, give Pigens Fader halvtresindstyve Sølvsekler, og hun skal være hans Hustru, fordi han krænkede hende, og han skal ikke formaae at skille sig ved hende, saalænge han lever.

Capitel XXIII.

Forskjellige Love.

1. Ikke maa nogen Mand tage sin Faders Hustru, og ikke blotte sin Faders Kjoleflig.

2. Ingen, som er gildet, enten ved Knuusning eller Snit, maa komme i Jehovas Forsamling.

3. Intet Horebarn skal komme i Jehovas Forsamling; end ei i det tiende Led skal han komme i Jehovas Forsamling.

4. Ingen Ammonit eller Moabit maa komme i Jehovas Forsamling; end ei i det tiende Led maa nogen af dem komme i Jehovas Forsamling evindeligen.

5. Af den Grund, at de ikke rakte dem Brød og Viin paa Veien, da I gik ud fra Ægypten, og fordi han leiede Bileam Beors Søn fra Petor i Mesopotamien imod dig, for at forbande dig;

6. Men Jehova din Gud vilde ikke høre paa Bileam, og Jehova din Gud vendte Forbandelsen om til Velsignelse for dig; thi Jehova din Gud elskede dig.

7. Du skal ikke søge Fred eller Venskab med dem, saalænge du lever i al Evighed.

8. Du skal ikke afskye Edomiten; thi han er din Broder; du skal ei afskye Ægypteren; thi du har været fremmed i hans Land.

9. De Børn, som de avle, maae i det tredie Led komme i Jehovas Forsamling,

10. Naar du gaaer ud af Leiren imod din

ster, see 4 Mos. 15, 38. [17]) Klædet ɔ: Sengelagenet. [23]) I en By kan der, efter Lovgiverens Mening, ikke tænkes paa Voldtægt, da hun der kunde gjøre Anskrig.

Capitel XXIII.

[2]) Ved denne Befaling sigtes til at forebygge Grusomhed og Forstyrrelse af Guds Orden i Naturen, 3 Mos. 22, 24: komme i Jehovas Forsamling, er at optages i Guds Menighed. [4]) Det gjælder ikkun om Mandkjønnet; Moabiter og Ammoniter hadede Israel som Guds Folk; derfor maatte der intet Samqvem søges med dem; Edomiter og Ægypter skulde ei betragtes som Guds Fjender; de første formedelst deres Slægtskab med Israel, de sidste til Minde om det tidligere Forhold, hvori Israeliterne havde staaet til dem, som ikke skulde glem-

Fiende, da skal du tage dig iagt for enhver ond Ting;
11. Dersom der er en Mand hos dig, som ikke er reen for det, som kunde hændes ham om Natten, da skal han gaae udenfor Leiren, og han maa ikke komme ind i Leiren;
12. Og henimod Aftenen skal han vaske sig i Vand, og naar Solen gaaer ned, maa han komme til Leiren.
13. Og du skal have et Sted udenfor Leiren, og derhen skal du gaae udenfor,
14. Og du skal have en Spade med, foruden dine Vaaben, og naar du sætter dig udenfor, da skal du grave med den og vende tilbage og tildække, hvad der er gaaet fra dig;
15. Thi Jehova din Gud vandrer midt igjennem din Leir, for at frelse dig og give din Fiende for dit Aasyn; derfor skal din Leir være hellig, saa at han ikke seer nogen ublu Ting hos dig og vender sig fra dig.
16. Du maa ikke overantvorde den Tjener til sin Herre, som har taget sin Tilflugt til dig fra sin Herre;
17. Han skal blive hos dig i din Midte, paa det Sted, hvilket han vælger i en af dine Stæder, hvor det tykkes godt, du maa ikke undertrykke ham.
18. Ikke maa der være nogen Skjøge af Israels Døttre hos dig, og ikke nogen Skjørlevner af Israels Sønner.
19. Du skal ikke bringe Horeløn eller Hundepenge ind i Jehovas din Guds Huus for noget Løfte; thi begge Dele ere Jehova en Vederstyggelighed.
20. Du maa ikke tage Rente af din Broder, Rente af Penge eller Rente af Madvare eller Rente af nogen Ting, som der kan aagres med;
21. Af den Fremmede maa du tage Rente, men af din Broder maa du ikke tage Rente, paa det Jehova din Gud maa velsigne dig i alt, hvortil du udstrækker din Haand i det Land, hvorhen du kommer, at eie det.
22. Naar du lover Jehova din Gud et Løfte, da maa du ikke tøve med at betale det; thi Jehova din Gud kræver det visseligen af dig, og det vilde blive dig til Synd.
23. Men at du lader være at love noget, det regnes dig ikke til Synd.
24. Det, som er udgaaet af dine Læber, skal du holde og gjøre, ligesom du har lovet det til Jehova din Gud med fri Villie, som du har talet med din Mund.
25. Naar du kommer ind i din Næstes Viinmark, da maa du spise Druer som du har Lyst til, indtil du bliver mæt; men du maa ikke tage noget med i dit Tøi.
26. Naar du kommer til din Næstes Sæd, da maa du plukke Ax med din Haand, men du maa ikke svinge nogen Lee over din Næstes Sæd.

Capitel XXIV.

Love om Ægteskabsskilsmisse tilligemed nogle andre Anordninger.

1. Naar en Mand tager en Hustru og ægter hende, og det skeer, at hun ikke finder Naade for hans Øine fordi han har fundet noget uanstændigt hos hende, da skal han skrive hende et Skilsmissebrev og give det i hendes Haand, og han skal lade hende fare af sit Huus;
2. Og er hun gaaet ud af hans Huus og er gaaet hen og blevet en anden Mands,
3. Og den sidste Mand hader hende og skriver hende et Skilsmissebrev og giver det i hendes Haand og sender hende ud af sit Huus, eller den sidste Mand døer, som har taget hende til Hustru,
4. Da skal ikke den første Mand, som lod

---

mes. [16]) Loven angaaer hedenske Tjenere, der søgte Tjeneste i Israel. [18]) Ved Skjøge og Skjørlevner forstaaes her dem, som hos de phoniciske og andre asiatiske Folkeslag gave deres Ære til Priis ved visse Guders Dyrkelse, see 2 Mos. 34, 16; 4 Mos. 25; de kaldes derfor de Hellige de; den for en saadan Skjændselsdaad betalte Horeløn afgaves hos Hedningerne som Tempelskat; saa maatte det ei skee i Israel; saaledes og Hundepenge, Løn for et Mandfolk, der gav sig til Priis; thi Hunden er et Billede paa Ureenhed; [20]) Rente, see 2 Mos. 22, 25; 3 Mos. 25, 37. [22]) Løfte, 3 Mos. 27.

Capitel XXIV.

Efter Guds oprindelige Anordning er Ægteskabet uopløseligt, 1 Mos. 2, 24; da ved Synden et formeligt Kjøb af Hustruer var indtraadt hos Hebræerne, og Fleerkoneriet var blevet almindeligt, hvorved Ægteskabets af Gud bestemte Orden var forstyrret, saa lod Gud formedelst deres Hjerters Haardhed, Matth. 19, 8; Tilladelsen til at skille sig ved sin Hustru bestaae, men indskrænkede den deels ved Budet om, at Manden skulde give den Forskudte et Skilsmissebrev, og da dette i en Tid, hvor kun faa kunde skrive, havde Vanskeligheder, kunde altid de ophidsede Gemytter beroliges af Præsterne eller dem, som skulde skrive et saadant Document, deels ved den Befaling, at [4]) den frastilte Kone, naar hun var bleven gift med en anden Mand, og altsaa Ægte-

hende gaae, have Lov til at vende tilbage og tage hende til Hustru, efterdi hun er bleven ureen; thi det er en Vederstyggelighed for Jehovas Aasyn, og du skal ikke bringe Synd over det Land, som Jehova din Gud giver dig til Arv.

5. Naar en Mand nyligen har taget sig en Kone, da skal han ikke gaae i Krig, og man skal ikke lægge nogen Tynge paa ham; fri skal han være i sit Huus et Aar, og glæde sig ved sin Hustru, som han har taget.

6. Du skal ikke tage begge Møllestene eller den ene Møllesteen i Pant; thi saa tager man Ens Livsophold til Pant.

7. Naar der findes nogen, der stjæler en Person af sine Brødre blandt Israels Børn, og behandler ham som Træl eller sælger ham, da skal denne Tyv døe, og du skal fjerne det Onde af din Midte.

8. Tag dig iagt for Spedalskheds Plage, at du passer nøie paa at gjøre efter alt det, som de levitiske Præster ville lære eder; som jeg har budet dem, skulle I passe paa at gjøre.

9. Husk paa det, som Jehova din Gud har gjort ved Mirjam paa Veien, da I gik ud af Ægypten.

10. Naar du udlaaner til din Næste nogetsomhelst Laan, da maa du ikke gaae ind i hans Huus og tage hans Pant;

11. Du skal blive staaende udenfor, og den Mand, som du har laant noget, skal bringe Pantet ud til dig udenfor.

12. Og dersom det er en fattig Mand, da skal du ikke lægge dig i hans Pant;

13. Du skal give ham hans Pant tilbage, naar Solen gaaer ned, at han kan ligge i sit Klædebon og velsigne dig, og det skal være dig en Retfærdighed for Jehovas din Guds Aasyn.

14. Du skal ikke undertrykke den fattige og ringe Dagleier af dine Brødre eller af den Fremmede, som er i dit Land, i dine Porte.

15. Du skal give ham hans Løn paa hans Dag, og Solen maa ikke gaae ned forinden; thi han er fattig, og dermed opholder han sit Liv, at han ei skal raabe over dig til Jehova og det skal være Synd for dig.

16. Ikke skulle Forældrene døe for Børnene og ikke skulle Børnene døe for Forældrene, men enhver skal døe for sin Synd.

17. Du skal ikke bøie Retten for den Fremmede og Faderløse; du skal ikke tage Enkens Klædning i Pant;

18. Og du skal huske, at du var Træl i Ægypten, og at Jehova din Gud udløste dig derfra, derfor byder jeg dig at gjøre denne Ting.

19. Naar du indhøster din Høst paa din Mark og du har glemt et Neeg paa Ageren, da skal du ikke vende tilbage for at tage det; den Fremmede, den Faderløse og Enken skal det tilhøre, paa det Jehova din Gud skal velsigne dig i alle dine Hænders Gjerninger.

20. Naar du har rystet dit Olietræ, da maa du ikke randsage Grenen bagefter; den Fremmede, den Faderløse og Enken skal det tilhøre.

21. Naar du har plukket din Viingaard, da skal du ikke gjøre nogen Eftersankning; den Fremmede, den Faderløse og Enken skal det tilhøre.

22. Og du skal huske, at du har været Træl i Landet Ægypten, derfor byder jeg dig at gjøre denne Ting.

Capitel XXV.

Forskjellige Love.

1. Naar der opstaaer Strid imellem Mænd, og de møde for Retten, og de dømme dem, da skulle de dømme den Retfærdige at have Ret; og den Uretfærdige at have Uret.

2. Og det skal skee, dersom den Onde fortjener Slag, da skal Dommeren lade ham lægge sig ned og slaae ham for sit Aasyn i Forhold til hans Misgjerning i et bestemt Antal.

3. Fyrretyve Slag skal man give ham, men ikke lægge dertil, at man ei skal ved-

skabet ogsaa fra hendes Side var opløst, og hun altsaa [4]) er bleven ureen for den første Mand, ikke mere kunde komme tilbage til den første. Den hele Lov vaager derfor over Ægteskabets Hellighed midt i den menneskelige Fordærvelse. [5]) See 20, 7. [6]) Begge Møllestene, eg. den øverste, Rytteren, og den nederste, man brugte nemlig Haandqværne, og den ene kunde ikke bruges, uden man havde den anden. 2 Mos. 11, 5. [7]) 2 Mos. 21, 16. [8]) Om Spedalskhed see 3 Mos. Cap. 13-14. [9]) Mirjam, 4 Mos. 12. [10]) Huusfreden skulde ikke forstyrres ved det uhyggelige Syn af en paatrængende Creditor. [13]) 2 Mos. 22, 25-26.

Capitel XXV.

[2]) Det lovbestemte Antal Slag maatte han taale som Straf for sin Brøde, derimod kunde han protestere imod al Vilkaarlighed i Slagenes Antal, som et Beviis paa Ringeagt for Menneskenaturen; af Forsigtighed gav man i senere Tid for fyrretyve Slag kun ni og tredive

blive at give ham ydermere flere Slag, paa det at din Broder ei skal ringeagtes for dine Øine.

4. Du skal ikke binde Munden paa Oxen, som tærsker.

5. Naar Brødre boe sammen, og en af dem døer uden at efterlade sig nogen Søn, da skal den Dødes Hustru ikke giftes med en fremmed Mand udenfor Familien, hendes Mands Broder skal komme til hende og tage hende til Hustru og ægte hende i sin Broders Sted;

6. Og da skal det finde Sted, at den Førstefødte, som hun føder, skal opkaldes efter hans afdøde Broders Navn, paa det hans Navn ikke skal udslettes af Israel.

7. Men dersom Manden ikke ønsker at tage sin Broders Hustru tilægte, da skal hans Broders Hustru gaae til Porten til de Ældste, og sige: min Mands Broder vægrer sig ved at vedligeholde sin Broders Navn i Israel, og han vil ikke ægte mig.

8. Og de Ældste af hans By skulle lade ham kalde og tale til ham, naar han staaer og siger: „jeg skjøtter ei om at tage hende";

9. Og hans Broders Hustru skal komme nær til ham for de Gamles Øine, og hun skal drage hans Sko af hans Fod og spytte i hans Ansigt og vidne og sige: saa skal der gjøres ved den Mand, som ikke vil opbygge sin Broders Huus.

10. Og hans Navn skal kaldes i Israel: dens Huus, hvem man har afdraget Skoene.

11. Naar Mænd stride med hverandre, den ene med den anden, og den enes Hustru kommer til for at frelse sin Mand af dens Haand, som slaaer ham, og hun udrækker sin Haand og griber ved hans Blusel,

12. Da skal du afhugge hendes Haand; dit Øie skal ikke spare hende.

13. Du skal ikke i dit Belte have en stor og en liden Vægt.

14. Der skal ikke i dit Huus være en stor og en liden Epha;

15. En fuldkommen og en rigtig Vægt skal du have, en fuldkommen og rigtig Epha, paa det du maa leve længe i det Land, som Jehova din Gud giver dig.

16. Thi en Vederstyggelighed for Jehova din Gud er enhver, som gjør saadant; enhver som gjør Underfundighed.

17. Husk paa hvad Amalek gjorde imod dig paa Veien, da du drog ud af Ægypten,

18. Hvorledes han mødte dig paa Veien og anfaldt din Bagtrop, alle de Svækkede, som fulgte efter dig, og du var træt og mødig, og han frygtede ikke Gud.

19. Og det skal skee, naar Jehova din Gud skjænker dig Ro for alle dine Fiender, rundt omkring dig i Landet, hvilket Jehova din Gud giver dig som en Arv til at eie, da skal du udslette Amaleks Ihukommelse under Himmelen; glem det ikke.

Capitel XXVI.

Anordning angaaende Førstegrøden og Tienden.

1. Og det skal skee, naar du kommer til det Land, hvilket Jehova din Gud giver dig til Arv, og du faaer indtaget det og du boer der,

2. Da skal du tage af det Første af al Landets Frugt, hvilken du avler i det Land, som Jehova din Gud giver dig, og du skal tage det i en Kurv, og du skal gaae til det Sted, som Jehova din Gud udvælger for der at lade sit Navn boe.

3. Og du skal gaae til den, som er

---

2 Cor. 11, 24. [4]) Man tærsker endnu i Orienten med Oxer, som udtræde Kornet eller trække Tærskevognen; Moses forbød al Ubarmhjertighed endog mod Dyr, man maatte derfor ei binde Munden paa Oxen, som tærskede, ved en Mundkurv, hvilken hos de Gamle endog Slaver fik paa, der arbeidede i Møllen; thi Arbeideren er sin Løn værd, 1 Cor. 9, 9. [5]) Den hos næsten alle gamle Nationer og ligeledes hos Israeliternes Stamfædre (1 Mos. 38, 8 Anm.) bestaaende Skik, Leviratsægteskabet, ifølge hvilket Broderen og i senere Tider den ældste Beslægtede skulde ægte den uden mandlig Afkom afdøde Broders Hustru, lod Moses bestaae, men formildede den; Grunden til denne Skik var Omhu for at bevare Familierne og Eiendommene; og formedelst Polygamiet havde det i Oldtiden ei det Trykkende, som det vilde have over os. Ruth. 4; Matth. 22, 25-26. [9]) Skoen var i Oldtiden et Tegn paa Magt og Anseelse, Ps. 60, 10; Slaver gik altid barfodede; ved at afdrage Skoen tilkjendegaves, at hun berøvede ham alt retligt Krav paa hendes Eiendom. Et Tegn paa Foragt er at spytte i hans Aasyn, Es. 50, 6; fordi han ei vil opbygge sin Broders Huus, lade en Familie i Israel gaae tilgrunde, 1 Mos. 16, 1 Anm. [13]) Vægtstene hænge hos Araberne i en Pung ved Beltet, see 3 Mos. 19, 35. [17]) See 2 Mos. 17; 1 Sam. 15.

Capitel XXVI.

[2]) Det Første af din Frugt, see 2 Mos.

Præst i de Dage, og sige til ham: jeg vidner idag for Jehova din Gud, at jeg er kommen ind i det Land, som Jehova har tilsvoret vore Fædre at ville give os.

4. Og Præsten skal tage Kurven af hans Haand og sætte den foran Jehovas din Guds Alter.

5. Og du skal erklære og sige for Jehovas din Guds Aasyn: min Fader var en omvankende Aramæer, og han drog ned til Ægypten og boede der som Fremmed med lidet Folk, men der blev han til et stort, stærkt og talrigt Folk.

6. Men Ægypterne handlede ilde med os og plagede os og lagde strængt Arbeide paa os.

7. Og vi raabte til Jehova vore Fædres Gud, og Jehova hørte vor Røst, og han saae vor Plage og vor Trængsel og vor Undertrykkelse.

8. Og Jehova førte os ud af Ægypten med en stærk Haand og en udstrakt Arm og med stor Forfærdelse og med Tegn og med Undergjerninger.

9. Og han bragte os til dette Sted, og gav os dette Land, et Land, der flyder med Melk og Honning.

10. Og see, nu bringer jeg det Første af Landets Frugt, hvilket du, Jehova, har givet mig; og du skal lægge det for Jehovas din Guds Aasyn, og bøie dig for Jehovas din Guds Aasyn.

11. Og du skal glæde dig over alt det Gode, som Jehova din Gud giver dig og dit Folk; du og Leviten og den Fremmede, som er i din Midte.

12. Naar du er bleven færdig med at udrede al Tienden af din Afgrøde i det tredie Aar, som er Tiendeaaret, da skal du give det til Leviten og den Fremmede og den Faderløse, og de skulle æde det inden dine Porte, og blive mætte,

13. Og du skal sige for Jehovas din Guds Aasyn: jeg har bragt det Hellige ud af Huset og givet det til Leviten, til den Fremmede og til den Faderløse og til Enken, efter alle dine Bud, hvilke du har befalet mig; jeg har ikke overtraadt dine Bud og ikke forglemt dem;

14. Jeg har intet fortæret deraf i min Sorg og ikke borttaget noget deraf til ureent Brug, og ikke givet noget deraf for en Afdød; jeg har hørt paa Jehovas min Guds Røst, og gjort efter alt det, som han har befalet mig.

15. See ned af din Helligheds Bolig, af Himmelen, og velsign dit Folk Israel og det Land, som du har givet os, saaledes som du har tilsvoret vore Fædre, et Land, som flyder med Melk og Honning.

16. Paa denne Dag byder Jehova din Gud dig at gjøre alle disse Bestemmelser og Anordninger, og du skal iagttage dem og gjøre dem af dit gandske Hjerte og af al din Sjæl;

17. Jehova tilsiger du idag, at han skal være dig en Gud, og at du vil vandre paa hans Veie, og at du vil iagttage hans Bestemmelser og Befalinger og Anordninger, og at du vil høre paa hans Røst.

18. Og Jehova din Gud har idag ladet sige, at du skal være hans Eiendomsfolk, som han har sagt dig, og at du skal iagttage alle hans Bud,

19. Og at han vil sætte dig høit over alle Folkeslag, hvilke han har skabt, til Lov og Navnkundighed og til Forherligelse og til at være et helligt Folk for Jehova din Gud, som han har sagt det.

Capitel XXVII.

Om Antegnelsen af Loven.

1. Og Moses og de Ældste af Israel bøde Folket, idet de sagde: Hold alle de Bud, hvilke jeg byder eder idag,

2. Og det skal skee paa den Dag, naar I ere gangne over Jordan til det Land, hvilket Jehova din Gud giver dig, da skal du opreise dig store Stene, og du skal kalke dem over med Kalk,

---

23, 19; 3 Mos. 23, 17. [5]) Enhver Israelit skulde anerkjende, at Gud af fri Naade havde valgt Folket, da Faderen, Abraham, var en omvankende Aramæer, som ingen fast Bolig havde. Andre oversætte det anderledes og henføre det til Jakob. [12]) Tienden, see 12, 17; ogsaa den Givende skulde ansee det for hellig Gave, derfor erklæres, [14]) at han ikke har spiist deraf i Sorg over Afdøde, hvorved han var bleven ureen; maaskee sigtes til visse afgudiske Skikke, som i Ægypten stod i Forbindelse med Høsten, som og at give til en Afdød, hvorved tænkes paa Gravmaaltider.

Capitel XXVII.

[1]) Paa disse Stene, der skulde minde om Folkets Synd, skulde alle denne Lovs Ord skrives, hvorved Nogle forstaae et Udtog af femte Mosebog, Andre de ti Bud; maaskee menes der denne Lov, hvorved Alterets Opreisning befales; der siges ikke, enten der skulde skrives paa Kalken eller paa Stenene, hvorimod Kalken maaskee blot skulde være et Middel til at bevare

3. Og paa dem skal du skrive alle denne Lovs Ord, naar du er gaaet over, for at du kan komme til det Land, som Jehova din Gud giver dig, et Land, der flyder med Melk og Honning, saaledes som Jehova dine Fædres Gud har sagt dig.
4. Og det skal skee, naar I ere gangne over Jordan, da skulle I opreise disse Stene, hvilke jeg byder eder idag, paa Bjerget Ebal, og du skal stryge dem over med Kalk,
5. Og du skal bygge et Alter der for Jehova din Gud, et Alter af Steen; du skal ikke svinge Jern over dem;
6. Af hele Stene skal du bygge Jehovas din Guds Alter og du skal offre Brændoffer derpaa for Jehova din Gud;
7. Og du skal slagte Takoffere og spise der og frygte for Jehovas din Guds Aasyn;
8. Og du skal skrive alle denne Lovs Ord paa Stenene, aldeles tydeligt.
9. Og Moses og de levitiske Præster talede til hele Israel, idet de sagde: giv Agt og hør, Israel, paa denne Dag er du bleven Jehovas din Guds Folk.
10. Og du skal høre Jehovas din Guds Røst, og du skal gjøre hans Bud og hans Bestemmelser, hvilke jeg byder dig.
11. Og Moses bød Folket paa denne Dag, idet han sagde:
12. Følgende skulle staae at velsigne Folket paa Bjerget Garisim, naar I ere gangne over Jordan: Simeon og Levi og Juda og Isaschar og Joseph og Benjamin;
13. Og Følgende skulle staae at forbande paa Bjerget Ebal: Ruben og Gad og Ascher og Sebulon og Dan og Naphtali.
14. Og Leviterne skulle vidne og sige til hver Mand i Israel med høi Røst:
15. Forbandet er den Mand, som gjør et udskaaret eller støbt Billede, en Vederstyggelighed for Jehova, et Værk af kunstnerisk Haand, og opstiller det i Løn! og hele Folket skal svare og sige: Amen.
16. Forbandet er den, som bander sin Fader eller sin Moder! og hele Folket skal sige: Amen.
17. Forbandet er den, som rykker Næstens Grændseskjel! og hele Folket skal sige: Amen.
18. Forbandet er den, som bringer en Blind til at fare vild paa en Vei! og hele Folket skal sige: Amen.
19. Forbandet er den, som bøier Retten for den Fremmede, Faderløse og Enken! og hele Folket skal sige: Amen.
20. Forbandet er den, som ligger hos sin Faders Hustru! thi han blotter sin Faders Kjortel; og hele Folket skal sige: Amen.
21. Forbandet er den, som ligger hos nogetsomhelst Dyr! og hele Folket skal sige: Amen.
22. Forbandet er den, som ligger hos sin Søster, sin Faders Datter eller sin Moders Datter! og hele Folket skal sige: Amen.
23. Forbandet er den, som ligger hos sin Svigermoder! og hele Folket skal sige: Amen.
24. Forbandet er den, som hemmeligen slaaer sin Næste ihjel! og hele Folket skal sige: Amen:
25. Forbandet er den, som tager Gaver for at slaae en uskyldig Person ihjel! og hele Folket skal svare: Amen.
26. Forbandet er den, som ikke holder alle denne Lovs Ord, saa at han gjør dem! og hele Folket skal svare: Amen.

Capitel XXVIII.

Velsignelse og Forbandelse forudforkyndes.

1. Og det skal skee, dersom du vil høre paa Jehovas, din Guds Stemme, saa at du iagttager at gjøre alle hans Bud, hvilke jeg befaler dig idag, da vil Jehova din Gud sætte dig høit over alle Jordens Folkefærd;

Skriften fra at udslettes. [4]) Paa Bjerget Ebal, hvor Forbandelsen skulde lyses, 11, 29; skulde dette Mindealter staae, Jos. 8, 32. [5]) Du skal ikke svinge osv., see 2 Mos. 20, 25. [11]) Her skulde Loven vise sig i sin egentlige Skikkelse, at skræmme Overtræderne ved den deri lagte Forbandelse. Da der her ikke er Spørgsmaal om nogen Arv i Landet, indtager Levis Stamme sin Plads imellem de andre Stammer. Alle Forbandelser gaae ud paa saadanne Forbrydelser, der gjerne begaaes hemmeligt eller let kunne unddrage sig Øvrighedens Aarvaagenhed, for at tilkjendegive, at Gud er en Herre over alt saadant. Forbandelserne ere tolv, som de tolv Israels Stammer; dog anføres disse Bud kun som Exempler, hvilket sees af V. 26, cfr. Gal. 3, 10.

Capitel XXVIII.

De her forudsagte Velsignelser og Forbandelser ere blevne virkeliggjorte i Israels kortvarige Lykke og langvarige Straf; paa intet Folk har Guds straffende Retfærdighed viist sig i saa bestemte Træk, som i hans udvalgte Folk, af hvis Historie man overalt kan frem-

2. Og over dig skulle alle disse Velsignelser komme, og de skulle vederfares dig, fordi du hører Jehovas din Guds Stemme;
3. Velsignet skal du være i Staden og velsignet skal du være paa Marken;
4. Velsignet dit Livs Frugt og din Marks Frugt og dit Qvægs Frugt, dine Oxers Affødning og dine Faars Yngel.
5. Velsignet din Kurv og dit Deigtrug;
6. Velsignet skal du være, naar du gaaer ind, og velsignet, naar du gaaer ud;
7. Jehova skal give dig dine Fjender, som reise sig imod dig, slagne for dit Aasyn; paa een Vei skulle de gaae ud imod dig og paa syv Veie skulle de flye for dit Aasyn.
8. Jehova skal byde Velsignelsen at være hos dig i dine Lader og i alt det, som du udstrækker din Haand efter, og han skal velsigne dig i det Land, som Jehova din Gud giver dig.
9. Jehova skal opreise dig til et helligt Folk for sig, saaledes som han har tilsvoret dig, fordi du bevarer Jehovas din Guds Bud, og du vandrer paa hans Veie.
10. Og alle Jordens Folk skulle see, at Jehovas Navn er nævnet over dig, og de skulle frygte for dig.
11. Og Jehova skal lade dig til Gode blive overflødigt for dig af dit Livs Frugt og af dit Qvægs Frugt og af din Jords Frugt i det Land, hvilket Jehova har tilsvoret dine Fædre, at han vil give dig.
12. Jehova skal oplukke sit Skatkammer, Himmelen, for dig, for at give dit Land Regn i sin Tid og for at velsigne alle dine Hænders Gjerninger, og du skal udlaane til mange Folk, men du skal ikke tage tillaans.
13. Og Jehova skal sætte dig til Hoved og ikke til Hale, og du skal ikkun være ovenpaa og ikke nedenunder, dersom du vil høre Jehovas din Guds Bud, hvilke jeg byder dig idag at du skal iagttage og gjøre.
14. Og du skal ikke vige fra alle de Ord, hvilke jeg byder eder idag, hverken til Høire eller til Venstre, ved at gaae efter fremmede Guder, for at tjene dem.
15. Men det skal skee, dersom du ikke vil høre paa Jehovas din Guds Røst for at iagttage og gjøre alle hans Bud og alle hans Anordninger, hvilke jeg byder eder idag, da skulle alle disse Forbandelser komme over dig, og de skulle ramme dig:
16. Forbandet skal du være i Staden og forbandet skal du være paa Marken!
17. Forbandet din Kurv og forbandet dit Deigtrug!
18. Forbandet dit Livs Frugt og forbandet din Jords Frugt, dine Oxers Affødning og dine Faars Yngel!
19. Forbandet skal du være, naar du kommer ind, og forbandet, naar du gaaer ud!
20. Og Jehova skal sende Forbandelse og Forhærdelse og Revselse imod dig i alt, hvorefter du udstrækker din Haand, som du vil gjøre, indtil han har ødelagt dig og indtil du hastigen er gaaet tilgrunde formedelst dine onde Gjerninger, der du forlod mig.
21. Jehova skal lade Pesten hænge ved dig, indtil han har faaet dig udryddet fra det Land, som du kommer til for at eie;
22. Jehova skal slaae dig med Svindsot og hidsig Feber og Kolden og Betændelse og Sværd, med Kornbrand og med Rust, og de skulle forfølge dig indtil du bliver ødelagt.
23. Og Himlene over dit Hoved skulle blive til Kobber, og Jorden under dig til Jern.
24. Jehova skal gjøre Regnen over dit Land til Støv og Sand; fra Himmelen skal det falde over dig, indtil han har ødelagt dig.
25. Og Jehova skal gjøre, at du bliver slagen for dine Fjender; paa een Vei skal du gaae ud mod dem og paa syv Veie skal du flygte for deres Aasyn, og du skal være omtumlet iblandt alle Kongeriger paa Jorden.
26. Og dine døde Kroppe skulle være til Føde for alle Himmelens Fugle og for Markens Dyr, og ingen skal skræmme dem;
27. Og Jehova skal slaae dig med Ægyptens Bylder, med Takker, med Udslet og Fnat, som ikke skal kunne helbredes;
28. Og Jehova skal slaae dig med Vanvid og med Blindhed og med Hjertets Forhærdelse;
29. Og du skal famle om Middagen, som den Blinde famler i Mørke, og du skal ingen Lykke have paa dine Veie og du skal ikkun være undertrykket og plyndret hver Dag, og ingen skal frelse dig.
30. En Hustru skal du trolove dig, og en anden Mand skal krænke hende, et Huus skal du bygge dig, men du skal ikke boe deri; en Viinmark skal du plante, men du skal ikke tage den i Brug.
31. Din Oxe skal slagtes for dine Øine, og du skal ikke æde deraf, dit Asen skal røves

---

lægge Vidnesbyrd, der aldeles svare til de her givne Forudforkyndelser; men som al prophetisk Forkyndelse ikke kan indskrænkes til en enkelt Begivenhed, saa gaae de her skildrede Straffedomme saavel paa den chaldæiske, som paa den romerske Erobring, uden at udelukke hvad Jøderne senere have maattet lide i Verden; thi Israels Bestemmelse er en verdenshistorisk.

for dit Aasyn og det skal ikke komme til dig igjen; dine Faar skulle gives til dine Fjender, og du skal ingen have, som redder dem.
32. Dine Sønner og dine Døttre skulle gives til et andet Folk, og dine Øine skulle see derpaa og forsmægte over dem hver Dag, men der skal ingen Magt være i din Haand.
33. Din Jords Frugt og al din Møie skal fortæres af et Folk, som du ikke kjender, og du skal ikkun være fortrykt og voldeligen behandlet alle dine Dage.
34. Og du skal blive vanvittig over det, som dine Øine maae see for sig.
35. Jehova skal slaae dig med onde Byldet paa Knæerne og paa Laarene, hvilke ikke kunne helbredes, fra din Fodsaal og indtil din Isse.
36. Jehova skal lade dig og den Konge, som du vil sætte over dig, gaae til et Folk, som hverken du eller dine Fædre kjende, og der skulle de tjene fremmede Guder, Stok og Steen.
37. Og du skal blive til Forskrækkelse og til Ordsprog og til spottende Omtale iblandt alle de Folk, som Jehova fører dig til.
38. Megen Sæd skal du udføre paa Marken og liden skal du indsamle; thi Græshoppen skal afgnave den.
39. Viinhaver skal du plante og dyrke, men Vinen skal du ikke samle, thi Ormene skulle fortære den.
40. Olietræer skal du have i hele dit Landemærke, men du skal ikke salve dig med Olie; thi dine Oliven skulle falde af.
41. Sønner og Døttre skal du avle, men du skal ikke beholde dem; thi de skulle gaae i Fangenskab.
42. Alle dine Træer og dit Land Frugt skal Græshoppen fortære.
43. Den Fremmede, som er i din Midte, skal stige høit, høit over dig, og du skal synke ned, ned.
44. Han skal laane dig, og du skal ikke laane ham; han skal være Hoved, og du skal være Hale.
45. Og over dig skulle alle disse Forbandelser komme, og de skulle forfølge dig og ramme dig, indtil du bliver udryddet, fordi du ikke har hørt paa Jehovas din Guds Røst, at varetage hans Bud og Anordninger, som han bød dig.
46. Og de skulle være et Tegn og et Vidunder paa dig og din Afkom evindelig.
47. Istedetfor at du skulde have tjent din Gud med Glæde og af et godt Hjerte, der du havde Overflod af alt.
48. Saa skal du nu tjene dine Fjender, hvilke Jehova vil sende over dig med Hunger, med Tørst, med Nøgenhed og Mangel, og han skal lægge et Jernaag paa din Hals, indtil han faaer dig ødelagt.
49. Jehova skal føre et Folk over dig langveis fra, fra Jordens Ender, saa hurtigt som Ørnen flyver, et Folk, hvis Tungemaal du ikke forstaaer;
50. Et Folk med ublu Aasyn, som ikke agter den Gamles Person og ikke sparer den Unge;
51. Og det skal opæde dit Qvægs Frugt og din Marks Frugt, indtil du bliver udryddet, og det ikke skal levne dig Korn, Most og Olie, Affødning af dine Øxer og Yngel af dine Faar, indtil det har ødelagt dig.
52. Og det skal trænge dig inden alle dine Porte, indtil dine høie og befæstede Mure falde ned, paa hvilke du stolede i hele dit Land, og det skal trænge dig inden alle dine Porte i hele dit Land, som Jehova din Gud vil give dig.
53. Og du skal æde dit Livs Frugt, Kjødet af dine Sønner og dine Døttre, som Jehova din Gud giver dig, i den Trængsel og Nød, hvormed dine Fjender skulle ængste dig.
54. Den bløde og meget forkjælede Mand hos dig skal ikke unde sin Broder eller Hustru i sin Favn, eller dem af sine Børn, han lader tilbage, det, som han levner,
55. Saa at han skulde give en af dem af sine Børns Kjød, som han fortærer, fordi aldeles intet er bleven tilovers for ham i den Trængsel og Nød, hvormed den Fremmede skal trykke dig inden alle dine Porte.
56. Og den bløde og forkjælede Qvinde, der af Kjælenskab og af Fiinhed ikke før forsøgte at sætte sin Fodsaale til Jorden, skal ikke unde sin Mand i hendes Favn eller sin Søn eller sin Datter
57. Endog hendes Efterbyrd, som gaaer fra hende, eller de Børn, hvilke hun skal føde, thi hun skal æde dem i Skjul af Mangel paa alt, i den Trængsel og Nød, hvormed dine Fjender skulle trykke dig inden dine Porte.
58. Dersom du ikke vil iagttage at gjøre alle disse Lovens Ord, som ere skrevne i denne Bog, saa at du frygter dette farlige og forfærdelige Navn, Jehova din Gud,
59. Da skal Jehova tilføre dig og din Afkom vidunderlige Plager, store og bestandige Plager, slemme og vedvarende Sygdomme;
60. Og han skal tillige bringe alle Ægyptens Sygdomme over dig, hvilke du frygtede for, og de skulle hænge ved dig;
61. Ja endog al Syge, al Plage, som ikke er skrevet i denne Lovens Bog, skal Jehova din Gud overvælde dig med, indtil du bliver ødelagt.
62. Og I skulle blive en liden Flok tilovers,

istedetfor at I have været som Himmelens Stjerner i Mængde, fordi du ikke har hørt Jehovas din Guds Røst.

63. Og det skal skee, at ligesom Jehova har glædet sig over eder, at gjøre eder godt og at formere eder, saa skal Jehova glæde sig over eder, at ødelægge eder og at lade eder gaae til Grunde, og I skulle udstødes fra det Land, som du kommer for at eie.

64. Og Jehova skal adsprede dig iblandt alle Folkefærd fra den ene Ende af Jorden til den anden, og du skal der tjene andre Guder, hvilke hverken du eller dine Fædre kjende, Stok og Steen.

65. Og blandt disse Folk skal du ikke finde Ro, og der skal ikke være Hvile for din Fodsaal, og Jehova skal give dig et bævende Hjerte og forsmægtende Øine og en forkuet Aand.

66. Dit Liv skal hænge i en Traad for dig og du skal rædddes Nat og Dag og ikke være sikker paa dit Liv;

67. Om Morgenen skal du sige: gid det var Aften, og om Aftenen: gid det var Morgen, formedelst dit Hjertes Angest, hvoraf du skjælver, og formedelst dine Øines Syn, hvilket du seer.

68. Og Jehova skal føre dig tilbage til Ægypten igjen paa Skibe ad den Vei, om hvilken jeg sagde til dig: du skal ikke see den tiere, og der skulle I sælges til eders Fiender som Trælle og som Tjenestepiger, og der skal ingen være, som vil kjøbe.

69. Disse ere den Pagts Ord, hvilken Jehova bød Moses at slutte med Israels Børn i Landet Moab, foruden den Pagt, han gjorde med dem ved Horeb.

Capitel XXIX.

Pagtens Fornyelse. Opmuntringer til at holde den.

1. Og Moses sammenkaldte hele Israel og sagde til dem: I have seet alt det, som Jehova har gjort for eders Øine i Landet Ægypten ved Pharao og alle hans Tjenere og hele hans Land;

2. De store Forsøgelser, hvilke eders Øine have seet, de Tegn og store Vidundere,

3. Men Jehova har ikke givet eder Hjerter til at forstaae og Øine til at see med og Øren til at høre med indtil denne Dag.

4. Og jeg har ladet eder vandre fyrretyve Aar i Ørken, ikke bleve eders Klæder gamle paa eder, og dine Sko bleve ikke slidte paa din Fod.

5. Brød spiste I ikke og Viin og stærke Drikke drak I ikke, for at I skulle vide, at jeg er Jehova eders Gud.

6. Og da I kom til dette Sted, da gik Sichon, Kongen i Hesbon, og Og, Kongen i Basan, ud imod os til Kamp, og vi sloge dem,

7. Og vi toge deres Land og gav Rubeniterne, Gaditerne og den halve Manasse Stamme det til Arv.

8. Saa holder denne Pagts Ord og gjører dem; for at I kunne handle forstandigt i alt det, som I have at gjøre.

9. I staae idag allesammen for Jehovas eders Guds Aasyn, eders Øverster for eders Stammer, eders Ældste og eders Fogeder, hver Mand i Israel,

10. Eders smaa Børn og eders Hustruer og den Fremmede, som er i Midten af din Leir, fra din Brændehugger indtil din Vandbærer;

11. For at du skal indtræde i Jehovas din Guds Pagt og hans edelige Forbund, hvilket Jehova din Gud slutter med dig idag;

12. For at han idag kan opreise sig dig til et Folk, og han kan være dig en Gud, som han har sagt dig og som han har svoret dine Fædre, Abraham, Isak og Jakob.

13. Men ikke med eder alene opretter jeg denne Pagt og dette edelige Forbund;

14. Men med dem, som ere her med os og staae idag for Jehovas vor Guds Aasyn og med dem, som ikke ere her med os idag;

15. (Thi I vide, hvorlunde vi boede i Landet Ægypten og hvorlunde vi droge midt igjennem de Folkefærd, som vi gik forbi,

16. Og I saae deres Vederstyggeligheder og deres modbydelige Afgudsbilleder, Træ og Steen og Sølv og Guld, som var hos dem);

17. For at der ikke blandt eder skal være Mand eller Qvinde eller Slægt eller Stamme, hvis Hjerte idag vender sig fra Jehova vor Gud for at gaae og tjene disse Hedningers Gud, at der ei skal være en Rod blandt eder, der skyder op med Bitterhed og Malurt.

18. Og det skal skee, naar nogen hører denne Forbandelses Ord og dog vil prise sig

---

Capitel XXIX.

Da Moses har en anden Slægt for sig, end den, som gik ud af Ægypten, saa fornyes Pagten med den. [14]) Med dem, som ikke ere her, d. e. med de kommende Slægter. [17]) Bitterhed og Malurt, for Gift, som udbreder sig; thi bittre Ingredientser blive i Orienten let giftige; [18]) i at lægge det Vædede til det Tørstige, et Ordsprog, der skal betegne den Ugudeliges Tale, som mener, at det er ligegyldigt, hvordan man lever; thi den Fromme og den Onde have det lige godt, Præd. 2, 16.

i sit Hjerte og sige: jeg skal have Fred, om jeg end vandrer i mit Hjertes Stivhed, i at lægge det Vædede til det Tørstige,

19. Da skal Jehova ikke have Lyst til at tilgive ham, thi da skal Jehovas Vrede og Nidkjærhed blusse op mod den Mand, og Jehova skal udslette hans Navn under Himmelen.

20. Og Jehova skal afsondre ham til det Onde fra alle Israels Stammer, efter alle Pagtens Forbandelser, som ere skrevne i denne Lovens Bog;

21. Da skal den følgende Slægt sige: eders Børn, som opstaae efter eder, og den Fremmede, som kommer fra et langt bortliggende Land, naar de see alle Straffedommene over dette Land og alle dets Sygdomme, med hvilke Jehova har beladt det,

22. Svovl og Salt og Brand over hele Landet, saa at det ikke kan besaaes og ikke kan bære Grøde, og at der ikke kommer nogen Urt frem i det, ligesom Sodomas og Gomorrhas, Adamas og Zebojims Ødelæggelse, hvilke Jehova ødelagde i sin Vrede og sin Fortørnelse,

23. Ja, da skulle alle Folk sige: hvorfor har Jehova gjort saaledes ved dette Land? hvad er det for en stor Fortørnelse?

24. Og de skulle svare: fordi de have forladt Jehovas deres Fædres Guds Pagt, hvilken han sluttede med dem, dengang han førte dem ud af Landet Ægypten,

25. Og de gik hen og tjente fremmede Guder og bøiede sig for dem, Guder, som de ikke kjendte, som han ikke havde tildeelt dem,

26. Derfor er Jehovas Vrede blusset op imod dette Land, saa at han har bragt al den Forbandelse over dem, som er skreven i denne Bog.

27. Og Jehova har oprykket dem af deres Land i stor Vrede og Harme og Fortørnelse, og kastet dem bort til et andet Land, som det er Tilfældet paa denne Dag.

28. Det Skjulte er for Jehova vor Gud, men det Aabenbare er for os og vore Børn til evig Tid, at vi skulle gjøre alle denne Lovs Ord.

Capitel XXX.

Naade forjettes det omvendte Folk.

1. Og det skal skee, naar alle disse Ord, baade Velsignelsens og Forbandelsens, hvilke jeg har lagt for dit Aasyn, komme over dig, og du tager dem til Hjerte iblandt alle Folkene, til hvilke Jehova din Gud har henstødt dig,

2. Og du vender tilbage til Jehova din Gud og du hører hans Røst efter alt det, som jeg byder dig idag, du og dine Børn, af dit gandske Hjerte og din gandske Sjæl;

3. Da skal Jehova din Gud vende tilbage til dine Fangne og forbarme sig over dig og omvende og samle dig fra alle Folkefærd, hvorhen Jehova din Gud har adspredt dig.

4. Og om nogen af dig var fordreven til Himmelens Ende, saa skal Jehova din Gud samle dig derfra og tage dig derfra.

5. Og Jehova din Gud skal bringe dig til det Land, som dine Fædre have eiet, og du skal eie det; og han vil gjøre dig godt og mangfoldiggjøre dig langt over dine Fædre.

6. Og Jehova din Gud skal omskjære dit Hjerte og din Afkoms Hjerte, saa at du skal elske Jehova din Gud af dit gandske Hjerte og din gandske Sjæl, paa det du maa leve.

7. Og Jehova din Gud skal lægge alle disse Forbandelser paa dine Fiender og paa dem, som hade dig, hvilke forfølge dig;

8. Og du skal vende tilbage og høre Jehovas Røst, og du skal gjøre alle hans Befalinger, hvilke jeg byder dig idag.

9. Og Jehova din Gud skal sørge for at der bliver noget tilovers for dig af alle dine Hænders Gjerninger, af dit Livs Frugt, af dit Qvægs Frugt, af din Jords Frugt, til dit Bedste; thi Jehova skal atter glæde sig over dig til det Gode, som han har glædet sig over dine Fædre,

10. Naar du hører Jehovas din Guds Røst, saa at du bevarer hans Bud og hans Anordninger, som ere skrevne i denne Lovens Bog, naar du omvender dig til Jehova din

---

[28]) Det Skjulte er for Jehova vor Gud, det har han forbeholdt sig, og vi skulle ikke forlange at kjende Tid og Stund, naar Herren vil fuldbyrde sit hemmelige Raad; men det Aabenbare er for os og vore Børn, sin Aabenbaring, sin hellige Lov har han givet os, at vi skulle følge den og deri finde vor Lykke.

Capitel XXX.

Det er Bibelens Grundlære, at Jehova ikke forskyder sit Folk aldeles; men naar det omvender sig, staaer Naadens Dør stedse aaben, Rom. 9-11 Cap.; [2]) Jehova skal vende sig til de Fangne, d. e. antage sig sit i Landflygtighed forjagede Folk, Jerem. 30, 3; Andre oversætte det her og paa alle ligelydende Steder: føre dine Fangne tilbage. [6]) Omskjære dit Hjerte, see 1 Mos. 17, 13; heraf sees klart den foregaaende Forjættelses aandelige Betydning som vist er forbunden med endnu forestaaende Udviklinger af Guds Rige, ved hvilke, naar Hedningernes Fylde er ind-

Gud af dit gandske Hjerte og din gandske Sjæl.
11. Thi dette Bud, som jeg byder dig idag, det er ikke underligt for dig, og det er ikke langt borte fra dig;
12. Det er ikke i Himmelen, saa at du skulde sige: hvo vil stige op til Himmelen og hente det til os og lade os høre det, paa det vi kunne gjøre det?
13. Det er heller ikke paa hiin Side af Havet, saa at du skulde sige: hvo vil fare til hiin Side af Havet for os og hente os det og lade os høre det, at vi kunne gjøre det?
14. Thi dette Ord er meget nær ved dig, i din Mund og i dit Hjerte, saa at du kan gjøre det.
15. See, for dit Aasyn har jeg idag lagt Livet og det Gode, og Døden og det Onde,
16. Idet jeg idag byder dig at elske Jehova din Gud, at vandre paa hans Veie og iagttage hans Bud og hans Anordninger, hans Bestemmelser, at du maa leve og formeres, og Jehova din Gud maa velsigne dig i det Land, som du kommer for at eie.
17. Men dersom dit Hjerte bortvender sig, og du ikke vil høre, og du lader dig afdrage og du bøier dig for andre Guder og dyrker dem,
18. Da forkynder jeg eder idag, at I skulle visseligen omkomme og I skulle ikke forlænge eders Dage i det Land, til hvilket du kommer ved at gaae over Jordan, for at eie det.
19. Jeg tager idag Himmelen og Jorden til Vidne imod eder, at jeg har lagt Livet og Døden, Velsignelsen og Forbandelsen for dit Aasyn, for at du maa vælge Livet, paa det du maa leve og din Sæd,
20. At du maa elske Jehova din Gud og høre hans Røst og hænge ved ham, thi han er dit Liv og dine Dages Forlængelse, saa at du kan boe i det Land, som Jehova din Gud har tilsvoret dine Fædre, Abraham, Isak og Jakob, at han vil give dem.

Capitel XXXI.

Moses nedlægger sit Embede, udnævner sin Eftermand og giver Befaling angaaende Lovbogen.

1. Og Moses gik og talede disse Ord til al Israel;
2. Og han sagde til dem: jeg er eet hundrede og tyve Aar gammel; ikke formaaer jeg mere at gaae ud og at gaae ind, og Jehova har sagt til mig: du skal ikke gaae over denne Jordan.
3. Jehova din Gud, han skal gaae foran dit Aasyn, skal udrydde disse Folkeslag for dit Aasyn, og du skal fordrive dem; Josua han skal gaae over foran dit Aasyn, ligesom Jehova har sagt.
4. Og Jehova skal gjøre ved dem, saaledes som han gjorde ved Sichon og ved Og, de amoritiske Konger, og ved deres Land, hvilke han har udryddet.
5. Og naar Jehova har givet dem i eders Vold, da skulle I gjøre ved dem efter alle de Bud, som jeg har befalet eder.
6. Værer frimodige og stærke, frygter ikke og skjælver ikke for deres Aasyn: thi Jehova eders Gud han gaaer med dig: han skal ikke forlade dig.
7. Og Moses kaldte ad Josua og sagde til ham for hele Israels Øine: vær frimodig og stærk; thi du skal komme med dette Folk ind i det Land, som Jehova har svoret deres Fædre at han vil give dem, og du skal dele det til Arv imellem dem.
8. Og Jehova han skal gaae for dit Aasyn, han skal være med dig, han skal ikke slippe dig og ikke forlade dig; frygt ikke og skjælv ikke.
9. Og Moses opskrev denne Lov og gav den til Præsterne, Levis Sønner, som bare Jehovas Pagtes Ark, og alle de Ældste af Israel.
10. Og Moses befalede dem og sagde: naar syv Aar ere tilende, paa den bestemte Tid i Eftergivelses-Aaret, paa Løvsalsfesten,
11. Naar hele Israel kommer for at lade sig see for Jehovas din Guds Aasyn, skal du paa det Sted, som Jehova vælger, oplæse denne Lov i hele Israels Nærværelse for deres Øren;
12. Saml hele Folket, Mænd og Qvinder og Børn og den Fremmede, som er inden dine Porte, paa det at de maae høre og paa det de maae lære at frygte Jehova eders Gud, og passe paa at opfylde alle denne Lovs Ord;
13. Og at deres Børn, som end ei vide det, maae høre og lære at frygte Jehova

gangen, ogsaa Israel skal frelses, Rom. 11. [11]) Underligt, d. e. vanskeligt at forstaae; det er i din Mund [14]), stemmer overeens med hvad den ufordærvede Følelse siger enhver.
Capitel XXXI.
[3]) Naar der siges, at Jehova skal gaae foran dit Aasyn, og Josua skal gaae foran dit Aasyn, da betegnes derved den Sidstnævntes theokratiske Stilling. [10]) Eftergivelsesaaret, hvori Markarbeider ikke hindrede Folket, saavelsom Løvsalsfesten, vare ypperligt skikkede til denne Oplæsning; men om det

eders Gud alle Dage, hvilke I leve i det Land, hvorhen I drage ved at gaae over Jordan for at eie det.

14. Og Jehova sagde til Moses: see, dine Dage nærme sig, at du skal døe; kald paa Josua, og fremstiller eder ved Forsamlingsteltet, og jeg skal give ham Befaling; da gik Moses og Josua og de stillede sig ved Forsamlingsteltet.

15. Og Jehova lod sig see ved Teltet i Skystøtten, og Skystøtten stod over Teltets Dør.

16. Og Jehova sagde til Moses: see, naar du hviler hos dine Fædre, da skal dette Folk staae op og bedrive Hoer efter det fremmede Lands Guder, hen i hvis Midte det gaaer, og det vil forlade mig og bryde min Pagt, som jeg har sluttet med det;

17. Og da vil min Vrede blusse op mod det paa hiin Dag, og jeg skal forlade dem og jeg skal skjule mit Aasyn for dem, saa at de skulle fortæres, og mange Onder og Trængsler skulle ramme det. Da skal det sige paa hiin Dag: mon ikke disse Onder have rammet mig, fordi min Gud ikke er i min Midte?

18. Og jeg skal visseligen skjule mit Ansigt paa den samme Dag formedelst alt det Onde, som det har gjort; thi det har vendt sig til andre Guder.

19. Og nu, opskriver eder denne Sang og lærer Israels Børn den, og læg den i deres Mund, for at denne Sang kan være mig et Vidnesbyrd imod Israels Børn.

20. Thi jeg skal føre dem ind i det Land, hvilket jeg har tilsvoret deres Fædre, som flyder med Melk og Honning; og de ville æde og blive fede og mættes og vende sig til andre Guder og tjene dem, og de ville foragte mig og bryde min Pagt.

21. Men det skal skee, naar disse mange Onder og Trængsler ramme dem, da skal denne Sang vidne imod dem som et Vidnesbyrd; thi den skal ikke glemmes af deres Afkoms Mund; thi jeg kjender dets Tanker, som det nu nærer, førend jeg fører det til det Land, som jeg har svoret.

22. Og Moses opskrev denne Sang paa den Dag og lærte Israels Børn den.

23. Og han bød Josua, Nuns Søn, og sagde: vær frimodig og stærk, thi du skal bringe Israels Børn til det Land, som jeg har tilsvoret dem, og jeg vil være med dig.

24. Og det skeede, da Moses havde endt med at skrive denne Lovs Ord i en Bog, indtil han var bleven færdig med den,

25. Da bød han Leviterne, som bare Jehovas Pagtes Ark, idet han sagde:

26. Tager denne Lovens Bog og lægger den ved Siden af Jehovas eders Guds Pagtes Ark, og den skal være der til et Vidnesbyrd mod dig;

27. Thi jeg kjender din Gjenstridighed og din haarde Nakke; see, endnu medens jeg levede med eder idag, have I været gjenstridige imod Jehova, hvor meget mere efter min Død?

28. Forsamler mig alle de Ældste af eders Stammer og eders Fogeder, og jeg vil tale for eders Øren disse Ord og jeg vil kalde Himmelen og Jorden til Vidne imod dem;

29. Thi jeg veed, at efter min Død ville I visseligen fordærve eder og I ville vige fra den Vei, som jeg bød eder; da skal det Onde ramme eder i de sidste Dage, fordi I ville gjøre det Onde for Jehovas Øine saa at I opirre ham med eders Hænders Gjerning.

30. Saa talede Moses denne Sangs Ord, for hele Israels Forsamlings Øren indtil han var bleven færdig med den.

Capitel XXXII.

Moses Afskedssang.

1. Hører, Himle! og jeg vil tale, og Jorden høre min Munds Røst.

2. Min Lærdom skal dryppe som Regnen, mine Ord dryppe som Duggen, som Støvregn paa Græsset, som Regndraaber paa Urterne.

---

var de fem Mosebøger eller blot den femte Bog, der forstaaes ved denne Lov, siges ikke; dog er det Første rimeligst. [19]) Denne Sang, som indeholdes i det 32te Cap., skulde være et Vidnesbyrd mod Folket og derfor opskrives og læres udenad; med denne Sang ophører det, som Moses har skrevet; det Øvrige har en senere Haand, maaskee Josua tilføiet.

Capitel XXXII.

I denne Afskedssang, hvis Vigtighed det forrige Capitel fremhævede, samler Moses alle Grundtræk af Guds Førelse med Israel; Guds Trofasthed, de bestandige Affald og Overtrædelser hos Folket, der bliver overmodigt ved Guds store Velgjerninger, Herrens Straffedomme over det, og den Naade, hvormed han har bundet det til sig og vil lade det seire over dets Fiender, altsaa det hele theokratiske Forhold er nedlagt i denne Sang, som en guddommelig Hærførers Efterladenskab til sit Folk, et Mønster og Forbillede for alle senere Prophetier, der, ligesom denne Sang, skue det Tilkommende med aandeligt Blik, som noget forbigangent. [2]) I den golde Ørk skal hans Lærdom dryppe som Regnen, et

3. Thi Jehovas Navn vil jeg forkynde; giver vor Gud Æren!

4. Han er Klippen, fuldkommen hans Gjerning; thi alle hans Veie ere rette, en trofast Gud, og der er ikke Svig hos ham, retfærdig og sanddru er han.

5. Det har fordærvet sig for ham, de vare ei hans Børn, det er deres Skjændsel, en forkeert og vanartet Slægt.

6. Er det saa, at du gjengjælder Jehova, du daarlige og uvise Folk? Er han ei din Fader, som kjøbte dig? han skabte dig, han dannede dig.

7. Mindes dog de gamle Dage, tænk paa Aarene fra Slægt til Slægt; spørg din Fader, og han skal forkynde dig, dine Gamle, de skulle sige dig.

8. Da den Ophøiede fordeelte Folkene, da han adskilte Menneskenes Børn, da satte han Folkenes Grændser efter Israels Børns Antal.

9. Thi Jehovas Lod er hans Folk, Jakob hans Arvedeel.

10. Han fandt ham i Ørkens Land, i Jamrens sørgelige Øde; han værnede om ham, gav Agt paa ham, vogtede ham som sin Øiesteen.

11. Som en Ørn opvækker sin Rede, svæver over sine Unger, saa udbredte han sine Vinger, tog ham, bar ham paa sine Slagfjer;

12. Jehova førte ham alene, og ingen fremmed Gud var med ham;

13. Han lod ham fare over Jordens Høider, og fødte ham med Markens Frugter — han lod ham see Honningen af Klippen og Olie af den haarde Steen —

14. Med Melk af Qvæg, med Faaremelk, med Lammets Fedme, med Væddere af Basan, med Bukke, med Hvedens stærkeste Grøde, og Drueblod og stærke Drikke drak du.

15. Men da Jeschurun blev feed, da slog han ud — blev feed og tyk og fyldig, og han forlod den Gud, som havde dannet ham, og foragtede sin Frelses Klippe;

16. De opirrede ham med Fremmede, med Vederstyggeligheder fortørnede de ham;

17. De offrede til Troldene, som ei vare Gud, til Guder, som de ikke kjendte; til nye, der kom fra Nabofolk, hvilke deres Fædre ikke havde frygtet.

18. Du ringeagtede Klippen, som fødte dig, og glemte Gud, som havde avlet dig;

19. Og Jehova saae det og han forkastede dem af Harme over sine Sønner og sine Døttre;

20. Og han sagde: jeg vil skjule mit Aasyn for dem, jeg vil see, hvordan deres Endeligt skal vorde; thi de ere en forvendt Slægt, Børn, i hvilke ingen Troskab er.

21. De vakte min Iversyge ved det, som ei er Gud, de opirrede mig ved deres Daarligheder, saa vil jeg gjøre dem skinsyge ved det, som ei er Folk, jeg vil opirre dem ved et usselt Folk.

22. Thi Ild er optændt i min Vrede og den brænder indtil Helvedes Dyb og fortærer Jorden og dens Grøde og opbrænder Bjergenes Grundvold.

23. Jeg vil samle Ulykke over dem; mine Pile vil jeg opbruge paa dem;

24. Og udtærede af Hunger og udmagrede af Pest og bitter Soet skal jeg sende vilde Dyrs Tand imod dem, med brændende Gift af Jordens Kryb.

25. Udenfor skal Sværdet dræbe og i Kamrene Forfærdelse, baade Yngling og Pige, den Diende med den graahærdede Mand;

26. Jeg havde tænkt: jeg vil adsprede dem, udslette deres Minde blandt Mennesker,

---

især for Orienten kraftigt Billede for Guds Ords frugtbargjørende Kraft; [4]) i Modsætning til Guds Trofasthed fremstilles [5]) Folkets Fordærvelse. [8]) Fra den første Dag, da Gud fordeelte Folkene, da Menneskene adspredtes paa Jorden, da anviste han hver sin Bolig med Hensyn til sit udvalgte Folk, 1 Mos. 10; Ap. Gjer. 17, 26; thi det lille Israel har en verdenshistorisk Betydning, og dets Plads er anordnet af Gud, Ez. 5, 5; det er hans Arvedeel; han fandt Israel [10]) i Ørken, uden Veiledning og Besiddelse, og gjorde det der til et Folk; men Moses skuer det i Aanden allerede ført ind i Canaan, [13]) over Jordens Høider, de høie Bjerge, hvor al Velsignelse tilstrømmer det. [14]) Basan, see 4 21, 33 Anm.; men disse Velgierninger gjorde Folket overmodigt, saa at det satte sig op mod Gud; han bruger [15]) Navnet Jeschurun, den kjære Fromme, om Israel (see Anmærk. til 4 Mos. 23, 10), just for at betegne dets Bestemmelse; [16]) de opirrede ham med Fremmede, fremmede Guder, som de holdt sig til, efter et gjængse Billede om Guds Forhold til Israel, taget fra det ægteskabelige Liv. [17]) Troldene, see 3 Mos. 17, 7. [21]) Det Israel, som forkastede Gud, skulde blive iversyg, opvækkes af sit Fald ved det, som ei er Folk, Hedningerne; ved Hedningernes Indgang i Guds Rige skal Israel frelses, Rom. 10, 19; disse Hedninger kaldes et usselt, daarligt Folk, fordi de havde forvendt den levende Guds Ære i Daarskab, Rom. 1, 21; Hoseas 2, 23. [26]) Bibelen betragter heelt igjennem de Folkeslag, hvormed Israel tugtedes, som Redskaber for

27. Hvis jeg ei frygtede Fiendens Haand, at Modstanderne ei skulle ophøie sig, at de ei sige: vor høire Haand og ei Jehova har gjort alt dette.

28. Thi de ere et Folk, som kaste Raad bort, og der er ikke Forstand hos dem.

29. Gid de vare vise og forstode det og agtede paa deres Fremtid!

30. Hvorledes kan een forfølge tusinde og to jage ti tusinde paa Flugt, hvis deres Klippe ikke solgte dem, og Jehova opgav dem.

31. Thi ikke er vor Klippe som deres Klippe, og vore Fiender selv er Dommere!

32. Thi af Sodomas Ranke er deres Ranke og fra Gomorrhas Grund, Giftbær er deres Bær, de have beske Klaser.

33. Slangegift er deres Viin, fordærvelig som Øglegift.

34. Er det ei gjemt hos mig, forseglet i mit Gjemme,

35. Mig hører Hevnen til og mig Gjengjældelsen paa den Tid, deres Fod skal vakle, thi nær er deres Ulykkes Dag og hastigt iler hvad der er bestemt over dem.

36. Thi Jehova vil dømme sit Folk og vil ynkes over sine Tjenere, naar han vil see, at Kraften er borte, og den Bundne eller den Forladte intet er.

37. Og han vil sige: hvor ere deres Guder, deres Klippe, som de forlode sig paa;

38. Som spiste det Fede af deres Offringer og drak Vinen af deres Drikoffere, lad dem reise sig, lad dem hjælpe eder og være Skjul over eder;

39. Seer nu, at jeg, jeg er det, og der er ingen Gud ved Siden af mig; jeg dræber og jeg gjør levende, jeg slaaer og jeg læger, og ingen frelser for min Haand.

40. Thi løfter jeg min Haand til Himmelen og siger: saasandt jeg lever evindelig,

41. Naar jeg skjærper mit Sværds Lyn og min Haand griber til Dommen, da skal jeg føre Hevnen over mine Fiender og gjengjælde dem, som hade mig.

42. Mine Pile vil jeg beruse med Blod, og mit Sværd skal æde Kjød, af de Slagnes og Fangnes Blod, af Fiendernes blottede Hoveder.

43. Lad, o Nationer, hans Folk juble; thi sine Tjeneres Blod hevner han; og Hevn fører han over sine Fiender, og forsoner da sit Land, sit Folk.

44. Og Moses kom og talede alle denne Sangs Ord i Folkets Øren, han og Josua, Nuns Søn.

45. Men der Moses havde fuldendt at tale alle disse Ord til hele Israel,

46. Da sagde han til dem: Lægger eder alle disse Ord paa Hjerte, som jeg idag vidner for eder; at I kunne byde eders Børn dem, at de skulle passe paa at gjøre alle denne Lovs Ord;

47. Thi det er ikke et tomt Ord for eder; thi det er eders Liv, og ved dette Ord skulle I forlænge eders Dage i det Land, til hvilket I komme ved at gaae over Jordan for at eie det.

48. Og Jehova talede til Moses paa den selvsamme Dag, idet han sagde:

49. Gaae op paa dette Bjerg Abarim, Bjerget Nebo, som er i Moabs Land, hvilket er ligeoverfor Jericho, og see Landet Canaan, som jeg har givet Israels Børn til Eiendom;

50. Og døe paa det Bjerg, hvor du skal stige op og blive samlet til dit Folk, ligesom din Broder Aron er død paa Bjerget Hor og er bleven samlet til sit Folk;

51. Fordi I forsyndede eder imod mig midt blandt Israels Børn ved Meribas Vande i Kadesch, i Ørkenen Zin, fordi I ikke helligede mig blandt Israels Børn.

52. Thi du skal see Landet ligeoverfor, men derfor skal du ikke komme ind i Landet, som jeg haver givet Israels Børn.

Guds Straffedomme. Naar disse hovmodede sig og betragtede Straffen som deres Værk, da ramte Herrens Tugtelse dem selv; deraf de mange Spaadomme mod de hedenske Folkeslag hos Propheterne. [30]) See 3 Mos. 26, 7 og 5 Mos. 28, 7; 15. [31]) Fjenderne selv maae tilstaae det, at vor Gud ei er som deres. [36]) Midt under Tugtelsen vil Jehova redde sig et Israel ud af Straffen; han ynkes over, naar hans Trudsler vare opfyldte; den Bundne og den Forladte ɔ: alle tilsammen; en ordsproglig Talemaade, 1 Kong. 14, 10; 21, 21; der betegner baade den Beskjærmede og den Frie; Andre tyde det paa en anden Maade. Naar Gud har frelst sit Folk, skulde [41]) hans Fiender straffes, men dette er ikke en enkelt Begivenhed, men den igjennem Verdens Styrelse sig dragende Dom; og ud af de Ugudeliges Undergang, [43]) hæver hans troende Menighed sin Triumphsang, naar Gud har forsonet sit Folk og sit Land. Saaledes seer Moses i Aanden det, som Bibelens sidste Bog forkynder i aandelige Syner, nemlig Guds Riges Seir; thi Israel er i sin timelige Fremtrædelse kun en skrøbelig Form, men efter sin Idee er det evigt.

Capitel XXXIII.

Moses Velsignelse over Folket.

1. Dette er den Velsignelse, hvormed Moses den Guds Mand velsignede Israels Børn, førend han døde,
2. Og han sagde: Jehova er kommen fra Sinai, opgik fra Seir for dem, han straalede fra Bjerget Paran, gik ud fra Myriaders Hellighed; fra sin Høire skjød han med Ild paa dem.
3. Dog elsker han Folkene, alle deres Hellige er i din Haand, og de leire sig for din Fod og annamme dine Ord.
4. Loven bød Moses os, en Eiendom for Jakobs Forsamling;
5. Han blev Konge over Jeschurun, da han samlede Folkets Høvdinger med Israels Stammer.
6. Ruben skal leve, ikke døe, og skal være en liden Hob.
7. Og dette til Juda; og han sagde: Hør, Jehova! Judas Røst og bring ham til hans Folk, vældige være hans Hænder, du være Hjælp for ham mod hans Fiender.
8. Og om Levi sagde han: dine Tummim og dine Urim tilkomme din fromme Mand, hvem du fristede i Massa, med hvem du kivedes ved Meribas Brønd,
9. Som sagde til sin Fader og sin Moder: jeg saae ham ei, og ei vedkjendte sig sine Brødre og ei kjendte sine Sønner; thi de bevarede dit Ord og de skulle vaage over din Pagt.
10. De skulle lære Jakob din Ret og Israel din Lov, de skulle bringe Røgelse for dit Aasyn og Offer paa dit Alter.
11. Velsign, Jehova, hans Kraft, og lad hans Hænders Gjerning behage dig; knus deres Lænder, som opstaae imod ham og som hade ham, at de ei kunne reise sig.
12. Om Benjamin sagde han: Jehovas Elskede skal boe i Tryghed over ham, beskytte ham hver Dag; han boer imellem hans Skuldre.
13. Om Joseph sagde han: Velsignet af Jehova være hans Land med Himmelens kostelige Gave, med Dug og fra Dybet af, som hviler forneden;
14. Med kostelige Gaver af Jordens Frembringelse og med kostelige Gaver af Maaneders Frembringelser,
15. Fra Toppen af ældgamle Bjerge, ved Gaver af de evige Høie;
16. Med kostbare Gaver af Jorden og dens Fylde, og hans Naade, som boede i Busken, den skal komme over Josephs Hoved og over hans Brødres Fyrstes Isse.
17. Hans Hæder er hans Oxes Førstefødte, hans Horn ere Eenhjørnings Horn;

Capitel XXXIII.

I den foregaaende Sang talede den af Gud høit benaadede Hærfører, der i store Træk afmaler de Folket og Guds Rige forestaaende Udviklinger; her træder Moses frem som Folkets Fader, der lig Jakob (1 Mos. 49) vilde velsigne de enkelte Stammer; alle Udsagn have en mildere Characteer, end i Sangen Cap. 32. Det synes rimeligt, at denne Velsignelse først senere er optegnet og tilføiet i Bogen; den indeholder ogsaa ikke faa Vanskeligheder, saavel hvad de enkelte Ord angaaer, som med Hensyn til Tanken, da vi ikke kjende Stammernes Historie. [2]) Udgangspunktet er ogsaa her Lovgivningen, der gaves under frygtelige Naturoptrin, Dom. 5, 4; Ps. 68, 8; fra sin Høire skjød han med Ild paa dem; Andre: fra hans Høire var Lovens Ild. [3]) Folkene, d. e. Israels Stammer; det er overeensstemmende med den prophetiske Tale, at Personerne ofte vexle og der tales snart i anden, snart i tredie Person; [6]) Ruben, der af Jakob berøvedes Førstefødselsret, tilsikkres her Bestaaen; det sidste Led: være en liden Hob, hebr.: Mænd af Tal, er dunkelt; Simeons Stamme er aldeles udeladt, den var fra 59,300 sunken til 22,200 og nævnes kun sjeldent i Israels Historie, som om den var forsvundet mellem Stammerne, som Patriarchen havde spaaet, 1 Mos. 49, 7. [7]) Til Juda; Andre: om Juda. [8]) Moses Blik betragter i Levis Stamme, hvis Overhoved Aron var, det aandelige Israel, afbildet i Præstestanden; Urim og Thummim, Lys og Ret, Tegnene paa Guds Aabenbaring, 2 Mos, 28, 30; høre den fromme Mand til, der bestod den vanskelige Forsøgelse ved Massa og Meriba, 2 Mos. 17, 7; hvis Stamme, da Israel forsyndede sig ved Guldkalven, beviste sig sin Udvælgelse værdig, idet den ikke vedkjendte sig Fader og Moder, da det gjælder Guds Sag, 2 Mos. 32, 26 Anm.; som derfor skulde have [10]) den høie aandelige Stilling i Israel, at bevare Folkets Forbindelse med sin Gud, lære det Guds Lov, men som i det halstarrige, let frafaldende Folk ogsaa især trængte til Guds Beskjærmelse. [12]) Spaadommen om Benjamin sigter maaskee til at Jerusalem, Guds udvalgte Stad ved Bjergene Zion og Moria, laae i denne Stamme. [13]) Joseph, d. e. de tvende Stammer, Ephraim og Manasse, 1 Mos. 49, 22, der boede i den frugtbareste Deel af Landet; Maaneders Frembringelse ɔ: som maanedligen fremskyde i Palæstinas frugtbare Jordbund; hans Naade, som boer i Busken, 2 Mos. 3, 2. [17]) Hans Hæder, d. e. hans

med dem skal han støde Folkene sønder indtil Landets Grændser, og disse ere ti tusinde af Ephraim og disse ere tusinde af Manasse.

18. Og om Sebulon sagde han: Fryd dig, Sebulon, ved din Udgang og du, Isaschar, ved dine Telte;

19. De skulle kalde Folkene til Bjerget, der skulle de offre Retfærds Offere; thi de skulle die Havenes Overflødighed og Strandens skjulte Skatte.

20. Og om Gad sagde han: Velsignet den, som udvider Gad; som en Løve hviler han og røver Arm, ja Isse;

21. Han udsaae sig den første Deel; thi der er hans Styrers Deel skjult; og han kom med Folkets Øverste, Jehovas Retfærdighed gjorde han og hans Ret mod Israel.

22. Om Dan han sagde: Dan er en Løveunge, han springer ned fra Basan.

23. Og om Naphtali sagde han: Naphtali er mæt af Naade og fuld af Herrens Velsignelse; Vest og Syd skal være hans Arv.

24. Om Ascher sagde han: Velsignet fremfor Sønnen skal Ascher være; han vorde sine Brødres Yndling; han dypper sin Fod i Olie;

25. Af Jern og Kobber ere dine Laase, og som dine Dage skal din Hvile være.

26. Ingen er som Jeschuruns Gud, der farer over Himmelen til din Hjælp og i sin Majestæt i Skyerne.

27. En Tilflugt er Gud fra fordum og forneden hans evige Arme, han fordriver fra dit Aasyn og siger: Ødelæg Fiender!

28. Og Israel skal boe tryggelig alene, Jakobs Øie over Land med Korn og Most, ja fra Himmelen drypper Dug.

29. Lyksalig er du, Israel, hvo er som du, et Folk, frelst af Jehova; han er din Hjælps Skjold og den, som er din Høiheds Sværd, dine Fiender skulle sjunge for dig, og du skal træde paa deres Høie.

Capitel XXXIV.

Moses Død.

1. Og Moses steg op fra Moabs Sletter til Bjerget Nebo, til Toppen af Pisga, som er ligeoverfor Jericho, og Jehova lod ham see hele Landet Gilead indtil Dan;

2. Og hele Naphtali og Landet Ephraim og Manasse og hele Landet Juda indtil Havet bag ved det;

3. Og Sydlandet og Sletten, Dalen i Jericho, Palmestaden indtil Zoar.

4. Og Jehova sagde til ham: dette er det Land, som jeg har svoret Abraham og Isak og Jakob, idet jeg sagde: din Sæd vil jeg give det; jeg har ladet dig see det med dine Øine, men du skal ikke drage derover.

5. Og Moses døde der, Jehovas Tjener, i Moabs Land efter Jehovas Ord.

6. Og han begravede ham i Dalen i Landet Moab, ligeoverfor Beth-Peor; men ingen veed hans Grav indtil denne Dag.

7. Og Moses var eet hundrede og tyve Aar gammel, da han døde; ikke blev hans Øine svækkede og ikke veeg hans Kraft fra ham.

Magt. 18) Sebulon, en handlende, og Isaschar, en agerdyrkende Stamme, 1 Mos. 49, 13 skulde den første ved sin Udgang, sine Reiser, den anden ved sine Telte, hjemme, samle store Rigdomme, hvilke skulde blive til det Tempels Forherligelse, der vilde blive anlagt paa Bjerget; maaskee findes ogsaa her en Henthydning til, at de fleste Apostle udgik fra den Egn; 20) Velsignet være Gud, som udvider Gad, har skaffet denne krigerske, med en Løve sammenlignet Stamme (1 Mos. 46, 19) Rum hiinsides Jordan; dunkle ere de Ord: 21) thi der er hans Styrers Deel skjult; der forklares af Nogle: der var Styreren Moses Grav; men dette strider mod 34, 6; det sigter snarere til os ubekjendte Begivenheder. 22) Dan, 1 Mos. 49, 16-17; han springer ned fra Basan, d. e. som en Løve, der springer ned fra Basan, vilde Dan foretage krigerske Streiftog; Dom. 18. 23) Vest og Syd af Genezarethsøen. 24) Ascher, see 1. Mos. 49, 20; den Stamme skal være i rolig Besiddelse af sit Land fremfor Sønnerne, Andre: iblandt Sønnerne. 26) Sangen ender med en Skildring af Israels Lykke i Almindelighed ved den Gud, der vel er fra fordum, fra Evighed, 27) men som dog lader sine evige Arme virke forneden, her paa Jorden aabenbarer sin Herlighed i Tiden; 28) Jakob o: Israels Folk; ogsaa denne Velsignelse 29) ender med Skildring af Guds Kirkes Seir.

Capitel XXXIV.

3) Jericho, den berømte og mægtige canaanitiske Stad, hvis Omegn var særdeles frugtbar, kaldes Palmestaden, Dom. 1, 16; af de den omgivende Palmeskove, der endog i sildigste Tider vare indbringende. Zoar, see 1 Mos. 19, 22. 4) Ved Moses Død høres, nu da alt det Store er skeet, den samme Forjettelse, som da Guds Huusholdning begyndte, 1 Mos. 12, 7. 5) Efter Jehovas Ord, hebr. Mund.

8. Og Israels Børn begræd Moses paa
Moabs Sletter i tredive Dage; da endtes
Graadens og Sorgens Dage over Moses.
9. Og Josua, Nuns Søn, var fuld af
Viisdoms Aand; thi Moses havde lagt sine
Hænder paa ham; og Israels Børn hørte
ham og gjorde, som Jehova havde befalet
Moses.
10. Men aldrig opstod der en Prophet
ydermere i Israel som Moses, hvem Jehova
havde kjendt Ansigt til Ansigt,
11. I alle de Tegn og Undergjerninger,
som Jehova havde sendt ham at gjøre i
Ægyptens Land ved Pharao og alle hans
Tjenere og alt hans Land,
12. Og i den vældige Haand og alle de
store, forbausende Gjerninger, som Moses havde
gjort for al Israels Øine.

Josua Bog,

oversat fra Grundtexten

ved

Chr. H. Kalkar.

MID

EPHRAIM

DAN

BENJAMIN

JUDA

SIMEON

PHILISTER eller det lave Land

GAD

RUBEN

AMORITER

ISMAELITER

MOABITER

MIDIANITER

TOB

DET DÖDE HAV

Örknen Kadesch Barnea

Örknen Sin

Samaria

Sichem

Ebal Bg.

Garisim Bg.

Apollonia

Bether

Galgulis

Antipatris

EnThapuach

Joppe

Yerkon Fl.

Gasara

Lydda

Diaspolis

Caphar Dagon

Nob

Ono

Gaser

Bethehoron

Jamnia

Ramleh

Modin

Chadid

Emmaus (Nicopolis)

Thimnah

Ekron

Gath

Zorah

Ajalon

Bethsemes

Asdod

Gederoth

Marescheth

Marescha

Aseka

Eleutheropolis

Ascalon

JERUSALEM

Anathot

Libnah

Adullam

Gaza

Anthedon

Raphia

Tabatha

Tappuah

Agla

Lachis

Eglon

Siclag

Eschthmo

Gabatha

Telaim

Debir (Kirjath Sepher)

Hebron

Beth Ain

Mamre

Aristobulias

Raphia Barucha

Bethlehem

Thekoa

Jutta

Baalah

Amam

Schema

Maon

Göschen

Örknerne Maon og Ziph

Ziph

Asan

Beerscheba (Bersaba)

Rimmon

Gerar

Besor Fl.

Minois (Madmannah)

Ether

Molada

Saltstaden

Thamara

Kadesch Barnea

Arad

Charmah

Seir Bg.

Zoar (Bela, Segor)

Saltdalen

Kidden

EnEglajim

Jathir

Sichor eller Ægyptens Bæk

Lebonah

Archelais

Silo

Alexandrion

Akrabbim

Gophna

Jacobs Brönd

Arumah

Thimnath Serach

Jericho

Gilgal

Rama

Mizpah

Geba

Michmasch

Bethaven

Gibea

Kiriathjearim

Zarthan

Tapuach

Phasaelis

Debir

Mahanaim

Succoth

Jabbok Fl.

Gad Fl.

Kanah Fl.

Ramoth Mizpeh

Ramoth Gilead

Aroër

Rabbath Ammon

Jaeser

Jahaz

Bethabara

Abel Haschittim

Beth Jesimoth

Elealeh

Hesbon

Medebah

Kedemoth

Sibmah

Tob

Beth Peor

Nebo

Kirjathaim

Bezer

Jahza

Macharus

Livias

Lascha

Callirhoe

Dibon Dimon

Diblataim

Ledschun

Mephaat

Arnon Fl.

Aroër

Pella

Rabbath Moab (Ar Rabmathana) (Areopolis)

Charak Moba

Sela Petra

Akrabbim Höie

Varmt Bad

Dathema

Ephraims Skov

Danske Miil.

1 2 3 4 5

Sabbatsreiser.

5 10 15 20 25

Stadier.

50 100 150

Romerske Miil

5 10 15 20

32°

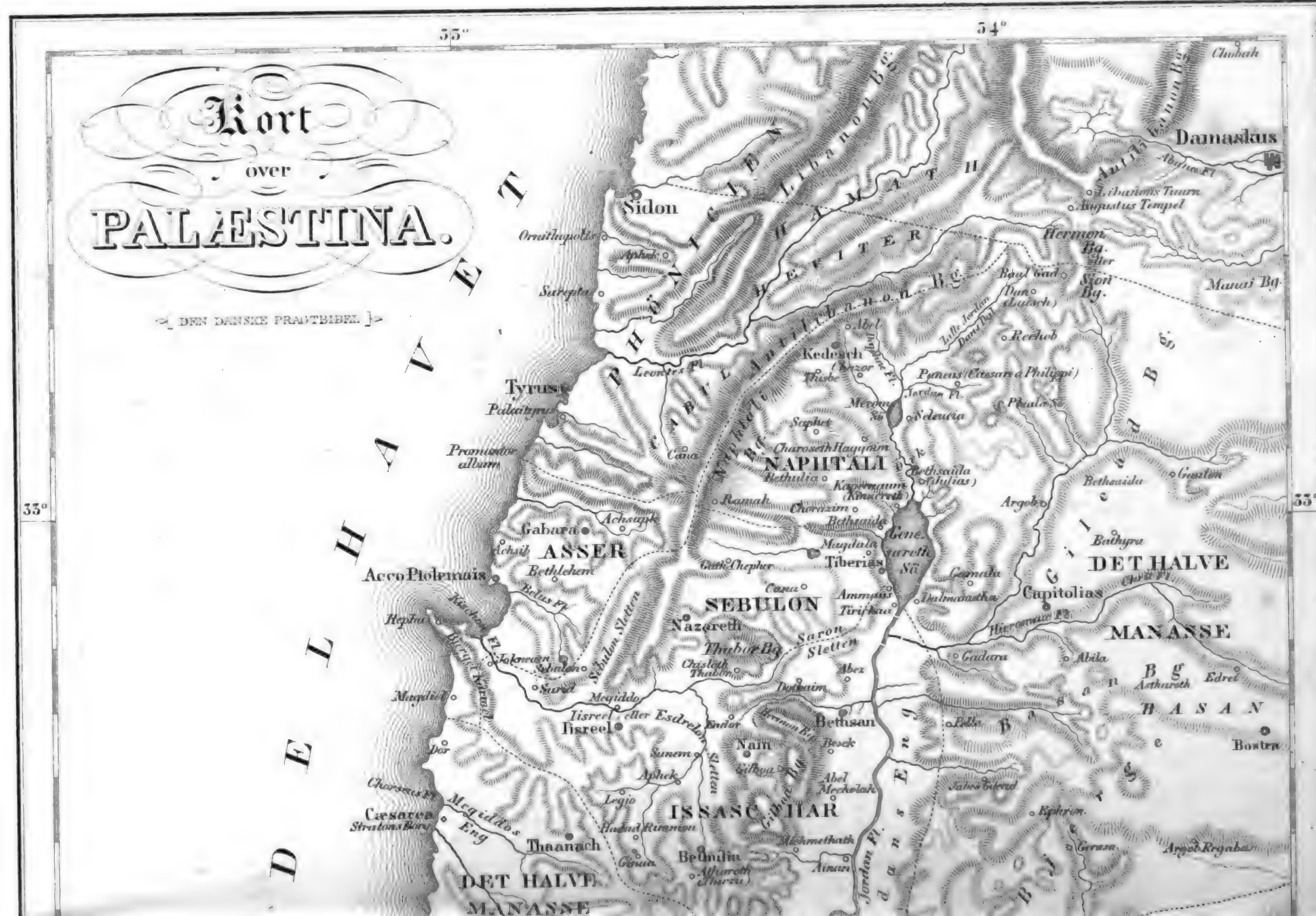
31°

53°

54°

1845.

J. Manns lith.

Kort
over
PALÆSTINA.
DEN DANSKE PRAGTBIBEL
DELHAVET
Sidon
Sarepta
Tyrus
Palætyrus
Promontor. album
Gabara
ASSER
Achsib
Bethlehem
Acco Ptolemais
Magdiel
Dor
Cæsarea
Stratons Borg
Thaanach
DET HALVE MANASSE
PHÖNICIEN
Libanon Bg.
HAMATH
HEVITER
Antilibanon Bg.
Kedesch
NAPHTALI
Ramah
Tiberias
Genezareth Sö
SEBULON
Nazareth
Thabor Bg.
Saron Sletten
Sebulon Sletten
Megiddo
Jisreel eller Esdrelon Sletten
Jisreel
Endor
Sunem
Nain
Bethsan
ISSASCHAR
Jordan Fl.
Kapernaum
Bethsaida
Magdala
Capitolias
DET HALVE MANASSE
BASAN
Bostra
Gadara
Abila
Edrei
Hermon Bg.
Baal Gad
Dan
Rechob
Paneas (Cæsarea Philippi)
Damaskus
Libanons Taarn
Augustus Tempel
Manai Bg.
Chubah
Gaulon
Bathyra
Argob
Gerasa
Jabes Gilead
33°
34°
35°

Indledning til Josua Bog.

Hvordan de ved Moses givne Forjettelser om Canaans Besiddelse bleve opfyldte, fortælles i Josua Bog, der saa at sige danner en historisk-geographisk Indledning til de øvrige Bøger, idet den oplader os den Skueplads, paa hvilken Guds Riges store Begivenheder have tildraget sig. For at forstaae den i nærværende Bog fremstillede Erobring og de i de følgende Bøger omtalte Tildragelser, er det af Vigtighed at kjende det Land, som Gud havde udseet sig til sit Folks Bolig og til sine Aabenbarelsers Hjemsted; vi meddele derfor en kort Udsigt over Landet, der vil opklare Bibellæseren meget af hvad der forekommer i denne og de senere Bøger.

Palæstina — et græsk Navn, taget af Kystfolket Philisterne — hører til Syrien, og deler dette Lands naturlige Beskaffenhed; Benævnelsen Canaan (Lavland, i Modsætning til Aram, Syrien, Høiland) brugtes blot om den Deel, der laae vesten for Jordan, og indskrænkedes siden endnu mere til en Betegnelse for de Egne, hvor Canaaniterne boede; iøvrigt benævnes det ogsaa Israels Land, 1 Sam. 13, 19; det hellige Land, Zach. 2, 16; Jehovas Land, Hos. 9, 3; med Hensyn til Theokratiet, og der er fast ingen Fodbred i det, uden at den er mærkværdig ved hellige Erindringer. Den Øst for Jordan liggende Deel kaldes Gilead, i senere Tid Perea. — Canaan ligger mellem 31°,11 og 30°,1 N. B. og 52-54° Ø. L., altsaa lige langt fra Nord- og Sydpolen. Grændsen lader sig ikke afstikke med Bestemthed, uden forsaavidt at Dan var den nordligste og Beerschaba den sydligste By, Dom. 20, 1; 1 Sam. 3, 20 sml. 1 Mos. 10, 19; 15, 18; 2 Mos. 23, 31; thi i den østlige Side droge Indvaanerne vidt om med deres Hjorder, og til forskjellige Tider vare adskillige Naboriger indlemmede i den israelitiske Stat. Det egentlige Palæstina, hvorved man stedse nærmest tænker paa Landet vesten for Jordan, beregnes til 32 Miil i Længden og 14—15 Miil i Breden, altsaa i det Hele til omtrent 450 □. Det er et Bjergland, og Bjergene spille en betydelig Rolle i Israels Historie, 5 Mos. 11, 11; Ez. 34, 11. Disse Bjerge hænge imod Nord sammen med Libanon (det hvide Bjerg, bestaaende af Kalksteen), der løber i to paralelle Linier, det egentlige Libanon vestlig, og Antilibanus østlig, med terasseformige Affatser og steile Klippevægge, hvis Top er bedækket med en evig Snee; efter de nyeste Opmaalinger er det høieste Punkt 10000 Fod over Havet. Disse Terasser have den frodigste Vegetation, der befordres ved det fra Bjerget nedstrømmende Sneevand, i skjønne Frugthaver, Lunde af Cypres, Pinie, Platan og Egetræer; Olie og Viinavl trives uden Møie, Jordbunden frembringer en Deel aromatiske Urter; talrige Faarehjorder græsse paa de vidtløftige Strøg. Især berømte ere Libanons Cedre, en Træsort, der henhører til Naaletræernes Classe, med en rank, knudefri Stamme og et sig længe bevarende Ved, hvorfor det brugtes til kostbare Bygninger. Endskjøndt Cedertræet ikke udelukkende tilhører Libanon, saa findes det dog fornemmeligt der;

man tæller nu ikkun faa ældgamle Cedertræer, men en ung Skov er i Begreb med at vore til. Vel hørte Libanon ikke egentligen med til Israeliternes Palæstina; dog omtales det ofte i den hellige Skrift, og den usorligneligste Udsigt aabner sig for Blikket fra dens Høide, mod Nord Damaskus, mod Vest Tyrus og Sidon og Phoniciens Søkyst og Middelhavet, mod Syd det hellige Land. Imellem Libanon og Antilibanus ligger Libanons Dal (det gamle Coelesyrien, nu Bekea), Jos. 11, 17; 12, 7; med en frodig Vegetation, igjennem hvilken Floden Leontes strømmer. Antilibanus Bjerge strække sig dybt ned i Gilead med frugtbare Affatser imod den arabiske Ørk og steile Klippevægge mod Vest ad Jordan til; den nærmeste østlige Arm er Hermon, Grændsen for det østjordanske Land, Jos. 11, 17; 13, 5; som ogsaa kaldes Sion, 5 Mos. 4, 48; Sirjon hos Zidonierne, Sener hos Amoriterne, 5 Mos. 3, 9; nogle Mile derfra hæver sig Basan, 3 Mos. 3, 13; en Række af Høie, adskilte af Pasße og skjønne Dale, de frugtbareste Strækninger for Qvægavl, 5 Mos. 32, 14; Ps. 22, 13; og rige Egeskove, Es. 2, 13; indtil Floden Arnon. Den midterste Deel fører fornemmelig Navnet Gilead, hvis Bjerg, 1 Mos. 31, 21; 5 Mos. 3, 12; og Sletten, især om Jabok, have stor Rigdom paa aromatiske Urter og Græsgange; disse ende i Abarims Bjerge, der ere nøgne for Skove, med enkelte Toppe, Nebo, Pisga og Peor, 4 Mos. 27, 12; 5 Mos. 32, 49. Den vestlige Jordanside eller det egentlige Canaans Bjerge, ere en Fortsættelse af Libanon; de strække sig først i en Række af særdeles frugtbare Høie mod Sydvest, hvorimod den nordlige Side er aldeles ufrugtbar, og ender i Forbjerget Carmel, der er henved 9 Mile lang, bestaaer af Kalksteen, tæt bevoxet med Skov, Es. 35, 2; Hos. 7, 5; og findes der tillige en Mængde Huler, sædvanlig med en snever Indgang; derforbi udgyder sig Floden Kischon, Dom. 4, 7; 5, 21; 1 Kong. 18, 40; der udspringer fra Thabor, et gandske enkeltstaaende Bjerg af samme Form som en overskaaren Kegle, der rager ud over alt andet, Ps. 89, 13; Jer. 46, 18; Hos. 5, 1. Fra Foden af Thabor til Carmel strækker sig den store Dal Jetzreel eller Esdraelon, altsaa fra Genezarethsøen til Middelhavet, rig paa Hvede, Olie og Viin, Jos. 17, 16; Dom. 6, 33. Denne hele Egn er fra ældre til de nyeste Tider bekjendt i Krigshistorien. Sydlig for Jetzreel gaaer en Bjerglinie med dybe Indsnit og Bjergkløfter, disse Bjerge falde jevnt ned imod Middelhavet, medens de imod Jordan have bratte og steile Klippevægge, og danne Ephraims Bjerge i Mellempalæstina, som strække sig indtil Jerusalem og staae i Forbindelse med Juda Bjerge, Jos. 17, 15; 19, 50; den nordligste Deel er Gilboas Bjerge, 1 Sam. 28, 4; 31, 1; længere mod Syd ere Garizim og Ebal, imellem hvilke Sichem laae, 5 Mos. 27, 11-13. Disse optages af Juda Bjerge, der have mange Eiendommeligheder, snoe sig i forskjellige Krumninger med saavel dybe Fjeldkløfter, som vidtstrakte Dale, og tabe sig i Arabiens og Idumæas Bjerge; især ere Høiene nær Jerusalem, Zion, Moria, Oliebjerget, berømte. Mærkelig er ogsaa denne Egn ved sine Huler, den første Kjæmpeslægts Bolig (Troglodyter), nogle saa rummelige, at hele Krigshære kunne finde Tilflugt der. Afvexlende med disse Bjerglinier ere de mange herlige Dale og Sletter, som give den frodigste Plantevext Rum; disse findes overhovedet mere paa den vestlige end paa den østlige Side; berømtest er Saron fra Cæsarea til Joppe, Jos. 12, 18; Hos. 2, 1; Es. 33, 9; Hinnoms Dal ved Sydsiden af Jerusalem, Jos. 18, 16; Rephaiternes eller Kjæmpedalen, Jos. 15, 8; 2 Sam. 5, 18. En Deel af disse Dale, som ofte findes lige under de nøgneste Fjelde, kaldes Ørkener (hebr. Midbar), Sletter, der kun vare lidet bebyggede og befolkede og meest tjente til Qvægavl; af disse ere de bekjendteste Juda Ørk i den østlige Deel ligeindtil det døde Hav, mod Nord omgiven af en Deel nøgne og med talrige Klippehuler forsynede Fjelde, Jos. 15, 61; Dom. 1, 61; og Jerichos Ørk imellem Jericho og Bethanien.

Endskjøndt der ikke ere faa Bjergstrømme, som om Sommeren ere udtørrede, medens de om Vinteren svulme op, saa er Hovedfloden dog kun Jordan, der udspringer fra Libanon i Nærheden af Phialasøen, hvor den fyldes saaledes af Sneevandet fra Libanon, at den om Foraaret stiger over sine Bredder, Jos. 3, 15; 1 Krøn. 12, 15; Sirach 24, 36; den løber derpaa igjennem den 60 Stadier lange og 30 Stadier brede Sø Merom (Samochonitis), der vel om Vinteren nærer mange Fiske, men om Sommeren bliver til et blot Morads. Naar Jordan er traadt ud af den, løber den 120 Stadier derfra i Genezarethsøen (Tiberiassøen, Galilæas Hav), en Sø, 100 Stadier lang og 40 Stadier bred, hvis Omgivelser, efter alle Reisendes Beskrivelse, høre til de skjønneste paa Jorden; Strandbredden omkrandses af høie og frugtbare Bjerge, der lune om de omliggende Marker, og foraarsage den yppigste Vegetation af alle Arter Sydfrugter, hvorfor der dannede sig en Mængde smaa folkerige Stæder ved dens Kyster. Søen selv er en speilklar Vandflade, fiskerig og rolig; dog opstaae ogsaa ofte pludselige og for Skibene farlige Vindstød. Efter dens Udtrædelse optager Jordan adskillige mindre Floder, som Jabok, 1 Mos. 32, 22; 4 Mos. 21, 24; der falder i den omtrent ligefor Sichem, derpaa løber Jordan igjennem den, — paa Jerichoegnen nær, 5 Mos. 34, 3; Jos. 4, 13; — øde Jordanslette, omtr. 15 Mile, og falder med en rivende Fart i det døde Hav. Dette, ogsaa kaldet Havet mod Øst, Salthavet, Slettens Hav, 1 Mos. 10, 25; 5 Mos. 3, 17; Joel 2, 20; danner en fuldkommen Modsætning til Genezarethsøen; rundt omkring ere øde og nøgne Fjelde, af en sønderreven Natur; Jordbunden er endog ligesom forbrændt og milevidt bedækket med en Saltskorpe, saft intet Spor til Vegetation; der findes, efter de nyeste Reisendes Beskrivelse, aldeles intet Levende i og om den. Naar Fiske fra Jordan komme i den, da døe de; ingen Fugl flyver over den stærkt uddunstende Sø; men rundt om overdrages alt med et saltagtigt Lag, der danner mange Saltstøtter, saa at den hele Egns Udseende bærer et levende Billede af Guds Straf; der have Stæderne Sodoma, Gomorrha, Adama og Zebojim ligget, 1 Mos. 19. Den optager foruden Jordan ogsaa andre Floder, som Arnon, Sydgrændsen for det østjordanske Land, 4 Mos. 21, 13; Jos. 12, 2; og Kedron, en Bjergstrøm, som fra Nærheden af Jerusalem, 2 Sam. 15, 23; Jerem. 31, 40; slynger sig igjennem Fjeldkløfter, til den taber sig i Søen.

Climaet er bestandigere end hos os og tempereret, ihvorvel koldere paa Bjergene, end i Dalene; Vinteren begynder med den tidlige Regn i October, 5 Mos. 11, 14; Jerem. 3, 3; der endog i Januar eller Februar gaaer over til Snee, 2 Sam. 23, 20; dog indtræder Foraaret allerede ofte med Februar Maaned; i Marts og til Midten af April falder den silbige Regn. Varmen indfinder sig nu og tiltager da overordentligt; hele Sommeren finder aldeles ingen Regn Sted, Bækkene udtørres og Planterne næres ene ved den stærke Dug, 1 Mos. 27, 28; 5 Mos. 33, 13; Mich. 5, 6; dog ere Nætterne undertiden meget kolde, hvorfor man saavel da, som om Vinteren tænder Ild for at varme sig. Jerem. 36, 22; Joh. 18, 18. Uagtet den skrækkelige Hede er dog Climaet meget sundt og Luftens Temperatur særdeles gavnlig for Mennesker, Dyr og Planter. Frugbarheden var overordentlig og endnu, uagtet Palæstina i fast 2000 Aar har været Scenen for de blodigste Krige og store Strækninger i Aarhundreder have ligget øde, bryder Landets naturlige Frodighed frem allevegne. Ei blot gav Agerbruget indtil hundrede Fold, men Viinmarker, Frugthaver, Oliventræer, Morbær, Granater og en Skare vellugtende Træer og Buske bedækkede Landet allevegne; især vare i Oldtiden de nu saa meget formindskede Palmetræer, 3 Mos. 23, 40; 5 Mos. 34, 3; en Prydelse for mange Egne, fornemmelig ved Sletten om Jericho, der derfor kaldes Palmestaden; næsten ingen Maaned i Aaret savnede sine Frugter eller sine Blomster. For Planteriget stod Qvægavlen ingenlunde tilbage; de vidtstrakte, frugtbare Sletter begunstigede al Art af Fædrift, Skovene skaffede Vildt i Overflø-

dighed, Søer og Floder vare opfyldte med Fiske, Bier havdes overalt; deraf Udtrykket, at Landet flyder med Melk og Honning, 2. Mos. 3, 8. Derimod regnes Hunden til et ureent og foragtet Dyr, der blot bevogter Hjorderne, Job. 30, 1; ellers løber omkring uden at nogen eier den, hvorfor de ere vilde som halve Ulve, nære dem af hvad de kunne finde, endog af Lig, 1 Kong. 14, 11; 21, 23; 2 Kong. 9, 36; og ere meget farlige for Mennesker.

Af Landeplager er Palæstina især udsat for Østenvinden, der med en glødende Aande fortærer Sæd og Planter, 1 Mos. 41, 6; Jerem. 18, 17; Jordskjælv, som dog i Oldtiden var meget sjelden, Amos 1, 1; Zach. 14, 5; Græshopper, Orientens frygteligste Plage; disse komme med Vinden i en talløs Mængde, fordunkle ofte Solen og gjøre en forfærdelig Støi. Hvor de nedlade sig, bedække de Landet alenhøi, og æde alt af, Sæd, Græs, Træers Løv, Buskenes Bær, de udslukke Ild, krybe over Mure og ind igjennem enhver Aabning, 2 Mos. 10, 15; Joel 2, 2; Jerem. 47, 23; Pest, der ofte i een Nat henriver utallige Mennesker, 2 Sam. 21; Ps. 78, 80. — Ifølge Landets store Frugtbarhed var det ligesom oversaaet med Stæder og Landsbyer, der rummede en stor Mængde Mennesker; Stæderne vare næsten alle Fæstninger, 4. Mos. 32, 17; anlagte paa Bjerge; Portene og de til dem stødende frie Pladse vare de sædvanlige Samlingspladse for Beboerne; der holdtes Retten, 5 Mos. 21, 19; 22, 25 f.; der var Torv, 2 Kong. 7, 1; hvor man bekjendtgjorde, hvad der skulde komme til offentlig Kundskab, Jerem. 17, 19; der mødtes man til selskabelig Underholdning.

Saaledes var det Land, som Jehova havde udseet for sit Folk, beliggende midt i den da bekjendte Verden, fuld af Herrens Velsignelse; Folkets Beskjæftigelse skulde Agerdyrkning og Qvægavl være, hvorfor det ikke kom i Besiddelse af Søstæder, ligesom Handelen overhovedet ikke laae i Guds Plan med Folket, derfor havde han valgt et Land, der i sit Skjød gjemte Kilden til det lykkeligste jordiske Liv; enhver kunde nyde den fredeligste Ro ved en virksom Arbeiden, „sidde under sit Figentræ og sit Viintræ", men af hvis Indre ogsaa de meest ødelæggende Straffedomme kunde udgaae over Folket, naar det aldeles ei vilde agte Guds Kjærlighed.

Paa Patriarchernes Tid var Canaan beboet af en Deel af hinanden uafhængige Folkeslag, disse vare paa Philisterne nær, hvis Oprindelse fra Caphtor hentyder til Ægypten, Canaaniter under en monarchisk Forfatning; imellem disse vandrede Patriarcherne som frie Stammefyrster. I den Tid, der forløb imellem Forjettelsen til Abraham, 1 Mos. 15, og Josua, havde Canaaniterne formeret sig stærkt og vare blevne til mægtige, handlende og krigsdygtige Folkefærd. Af disse vare de nordligste Zidonierne eller Phønicerne, en i Oldtiden berømt Handelsnation, udenfor Grændsen af det israelitiske Canaan, de mærkeligste af de andre Canaaniter vare Chittiterne eller Hetiter, i Judas Bjergegn, 1 Mos. 25, 9; 4 Mos. 13, 30; Jebusiterne i Nærheden af Jerusalem, der kaldes Jebus, Jos. 11, 3; 2 Sam. 5, 6; Amoriterne, den mægtigste Stamme baade paa denne og hiin Side Jordan, 1 Mos. 14, 7; 4 Mos. 13, 39; Joh. 5, 1; Girgasiter, hvis Bolig ikke bestemmes, 5 Mos. 7, 1; Canaaniter i Jordansdalen, 1 Mos. 15, 19; 2 Mos. 3, 8; Pheresiter, Keniter o. s. v. Ofte nævnes en enkelt Stamme for Canaaniter i Almindelighed. Man seer, at Canaaniterne først havde maattet overvinde Landets oprindelige Indvaanere, de forskjellige Kjæmpeslægter, af hvilke Israeliterne ved deres Ankomst endnu forefandt Levninger, som Rephaiter, Anakiter, Samsummer; de bleve trængte af Israeliterne ud af Canaan til Philisternes Stæder, hvor i den senere Historie enkelte Kjæmpeskikkelser komme tilsyne. Disse ikke canaanitiske Philister beboede et smalt Landstrøg langs Middelhavet fra Ekron til Ægyptens Bæk, Jos. 13, 3; havde allerede paa Abrahams Tid en monarchisk Forfatning, 1 Mos. 21, 32; siden synes der at have været fem

forbundne Fyrstestæder, Gaza, Asdod, Askalon, Gath og Ekron, der ikke bleve undertvungne, men ofte kom i fiendtlig Berøring med Israel.

Alle disse canaanitiske Nationer talte et med det Hebraiske beslægtet Tungemaal, af hvilket man endnu kjender enkelte Ord af phoniciske Mindesmærker. Skrækkelig var den Afgudsdyrkelse, hvortil disse Folkefærd vare forfaldne; Menneskeoffere og Utugtssynder hørte med til deres Gudstjeneste, ved hvilken Forvildelse de besmittede Landet; Hovedguden var Baal og Astarte, Symbolet for de frembringende og fødende Naturkræfter, der havde et talrigt Præsteskab og en udstrakt Cultus. Da Herren havde bestemt disse Nationers Undergang, „da var Amoriternes Ondskab fuldkommet," 1 Mos. 15, 16; og „Landet skulde udspye sine Indvaanere," 3 Mos. 18, 28; det gjordes Israeliterne til en ufravigelig Pligt at bandlyse, d. e. aldeles ødelægge disse Folkefærd (see til 3 Mos. 27, 28), hvorved de skulde betragte sig som Fuldbyrdere af Guds Straffedomme, 5 Mos. 9, 4. Imidlertid gik det ingenlunde med Landets Erobring, som Gud havde befalet det; vel udjoges en stor Deel Canaaniter, der, efter senere Beretninger, flygtede over til Øerne i Middelhavet og Afrika, Andre bleve blodigen udryddede; dog bleve mange Folkefærd boende i en mere eller mindre fri Forfatning, og dette var Kilden til Israels senere Ulykke. Thi det lærte deres Afguderi, sammenblandede denne med den sande Guds Dyrkelse og deeltog i de hedenske og afskyelige Skikke, hvorved Guds udvalgte Folk, eftersom Herren havde forudsagt det, hjemfaldt til Hedningernes Straffe. 3 Mos. 26, 15; 5 Mos. 28, 15. Hele Israels følgende Historie godtgjør, hvor skrækkelig den selvraadige Overtrædelse af Guds Befaling om Canaaniterne hevnedes.

Af andre Folkeslag, imod hvilke der ingen Ødelæggelseskrig var befalet, fordi de vare beslægtede med Israel, omendskjøndt de ofte kom i fiendtligt Forhold til Israeliterne, maae endnu mærkes: Edomiterne (Idumæerne), som nedstammede fra Esau, 1 Mos. 36, 9; boede paa Bjerget Seir syd for Palæstina, 4 Mos. 34, 3; Jos. 15, 1; i et høitliggende af Fjeldkløfter gjennemskaaret Land, indtil det døde Hav; Hovedstaden var Sela (Petra) Klippen. De spillede til forskjellige Tider en vigtig Rolle i Israeliternes Historie indtil henimod den jødiske Stats sidste Tider Jacobs Spaadom, 1 Mos. 27, 40; paa en forfærdelig Maade gik i Opfyldelse, idet idumæiske Fyrster kom til at herske over Israel. Ammoniterne paa den østlige Jordanbred nedstammede fra Loth, 1 Mos. 19, og havde udbredt sig indtil Basan, men maatte overlade Distriktet imellem Arnon og Jabok til Amoriterne, Jos. 13, 25; Dom. 11, 32; Moabiterne, ogsaa nedstammende fra Loth, 1 Mos. 19, 30; havde nedsat sig ved Jordansletten mod Øst, 5 Mos. 2, 9; men bleve ligeledes af Amoriterne trængte ned sydligen for Arnon, 5 Mos. 2, 24; Midianiter en arabisk Folkestamme, som nedstammer fra Abrahams Børn ved Ketura, 1 Mos. 25, 2; der boede deels i den arabiske Ørk og drog med sine Hjorder lige til Sinai, 2 Mos. 3, 1; deels paa den østlige Side af Canaan i Nærheden af Moabiterne, 4 Mos. 22, de forekomme siden ofte forbundne med andre Folkestammer og gjorde Indfald i Landet. Til disse Folkestammer høre især Amalekiterne en Røverhorde, der havde sin Bolig paa forskjellige Steder i og udenom Canaan, 2 Mos. 17, 5; ofte forenede sig med Ammoniter, Dom. 3, 13; Midianiter, Dom. 6, 3; og andre, for at angribe Israel.

Da Josua havde begyndt Landets Erobring, fordeeltes dette ved Lodkastning til de ni og en halv Stammer, som det var blevet bestemt, 4 Mos. 26, 55—56; da de halvtredie Stammer allerede ved Moses havde faaet Bolig, 4 Mos. 32, hiinsides Jordan, nemlig Ruben, Jos. 13, 16; der grændsede mod Syd til Arnon, mod Vest til det døde

Hav og Jordan, mod Øst til den arabiske Ørk og mod Nord til Gad, der skiltes mod Øst ved Floden Jabok fra Ammoniterne og iøvrigt strakte sig til Genezarethsøen, Jos. 13, 27; derved fik den halve Manassestamme det forrige Rige Basan, Mos. 32, 39; og udbredte sig meget mod Øst. Hvad Stammerne paa denne Side Jordan angaaer, da lader deres Bolig sig vel angive omtrentlig, men ikke med fuldkommen Nøiagtighed, da de i Josua Bog omstændelig angivne Grændsepladse for største Delen ere ubekjendte. Det største Rum fik Juda mod Syd, Jos. 15, hvis søndre Grændse gik fra det døde Havs Ende indtil Ægyptens Bæk; mod Øst var det døde Hav indtil Jordans Munding, mod Nord gik Grændsen over Hinnoms Dal og mod Vest til Søkysten. Dette vidtløftige Distrikt indskrænkedes dog tidligen betydeligt; thi deels blev Søkysten i Philisternes Besiddelse, deels maatte Juda afstaae baade Simeon en Deel vestlig liggende, adspredte Byer, Jos. 19, 1—9; 1 Mos. 49, 7; og Dan den nordvestlige Kant, Jos. 19, 40—47; hvilket Strøg dog var for indskrænket for Daniterne, hvorfor de droge paa Tog i Palæstinas Nordegne; Dom. 18. Til Juda grændsede Benjamin; nordligen laae den store Ephraims Stamme, i Landets frugtbareste Egn indtil Jordan, Jos. 16, 5; der var Nationalhelligdommen i Silo. Den Stamme grændsede til den halve Manasse Stamme; Isaschar gik fra Jordan over Thabor og en Deel af Esdraelon; Ascher fra Bjerget Carmel langs ad den phoniciske Kyst, Sebulon mellem Ascher og Isaschar; Naphtali grændsede mod Syd til Sebulon, mod Nord til Ascher. Leviterne fik intet Landstrøg, men 48 Stæder rundt om i Landet, Jos. 21. Stammeforfatningen, som allerede havde fundet Sted i Ægypten, skulde saaledes uddannes til eet Statsforbund; men just fordi Canaaniterne boede imellem dem og Landet blev uddeelt førend det var rigtig erobret, saa var Forbindelsen imellem de enkelte Stammer ikke ret fast; tvertimod traadte de enkelte Stammer ikke sjeldent i krigerske Forhold til hinanden, Dom. 12, 4. Imidlertid vedligeholdt Stammeinddelingen sig endog efterat Israel var bleven adskilt i to Kongeriger, og omendskjøndt efter Folkets Adspredelse i det assyriske og babyloniske Fangenskab ingen Stammeinddeling mere lod sig tilveiebringe, saa bevarede dog Mindet sig om Stammefædernes theokratiske Betydning lige til de seneste Tider, Ez. 47, 48; Matth. 19, 28; Aab. 5, 5.

Men ved hine store Omvæltninger, hvis Udviklinger ligge imellem det gamle og nye Testamentes Tider, forandredes Landets Inddeling, og dets Beboeres Levemaade blev en gandske anden; efterhaanden dannede sig ligesom af sig selv Palæstinas Inddeling i de tre Hovedprovindser Galilæa, Samaria og Judæa, om hvilke der senere vil tales; det østjordaniske Land, som nu blev kaldet Peræa, blev deelt i mange mindre Landskaber, som Gaulonitis, Ituræa, Trachonitis, Batanæa. Byernes Navne ombyttedes med græske Benævnelser, hvilke Romerne, da de vare blevne Herrer i Landet, gjorde sig megen Umage for at faae udbredte, ligesom de senere Erobrere, Araberne, have ombyttet disse med deres Sprogs. Saa meget mærkværdigere er det, at endog efter de allernyeste og omhyggeligste Reisendes Undersøgelser, de gamle Navne paa faa Undtagelser nær, have bevaret sig i Folkemunde aldeles saaledes, som de findes omtalte i det gamle Testamente, navnlig i Josua Bog.

Til at udføre dette Værk, at erobre Canaan og fuldbyrde Guds Straffedom over dets Indvaanere, havde Gud udvalgt sig Josua, Moses bestandige Tjener og Ledsager, hvem Moses og havde indviet til denne Gjerning, 4 Mos. 27, 18—23; 5 Mos. 3, 28; 31, 23; som ogsaa formedelst sine personlige Egenskaber, sin Krigsdygtighed og Gudsfrygt var vel skikket til dette. Erobringen og Fordelingen af Landet Canaan er Indholdet af denne Bog, der indbefatter et Tidsrum af sytten Aar. Hvem der er Forfatter

til dette Skrift, der paa det Nøieste slutter sig til Mosebøger, vide vi ikke; men hele Stilen og fornemmelig den nøiagtige Angivelse af saa mange Enkeltheder og Bemærkningen om at det Fortalte finder Sted „indtil denne Dag" bevidne tilfulde, at det er bygget paa samtidige skriftlige Optegnelser. Bogen deler sig i fire Dele: Forberedelsen til Landets Erobring Cap. 1—5; Landets Erobring Cap. 6—12; dets Fordeling Cap. 13—21; Josua sidste Taler Cap. 22—24; og danner saaledes Overgangen til de følgende Bøger, som indeholde Guds Riges Udvikling.

Josua Bog.

Capitel I.

Josua modtager Overanførselen og befaler Folket at berede sig til Overgangen over Jordan.

1. Og det skeede efter Moses Jehovas Tjeners Død, da sagde Jehova til Josua, Nuns Søn, som havde betjent Moses, saaledes:

2. Moses min Tjener er død; og nu, staae op, gaae over denne Jordan, du og hele dette Folk, til det Land, som jeg har givet dem, nemlig Israels Børn;

3. Hvert Sted, som eders Fodsaale vil træde paa, har jeg givet eder, saaledes som jeg har sagt det til Moses,

4. Fra Ørken og Libanon her og indtil den store Flod, Floden Phrat, hele Chittiternes Land og indtil det store Hav mod Solens Nedgang skal være eders Landemærke.

5. Ikke skal nogen Mand bestaae for dit Aasyn alle dine Livs Dage; saaledes som jeg har været med Moses, vil jeg og være med dig; jeg skal ikke slaae Haanden af dig og ikke forlade dig.

6. Vær frimodig og stærk; thi for dette Folk skal du fordele det Land i Arv, som jeg har tilsvoret deres Fædre at jeg vil give dem;

7. Vær ikkun saare frimodig og stærk, saa at du passer paa at gjøre efter hele denne Lov, som Moses, min Tjener, har budet dig; du skal ikke vige fra den hverken til Høire eller til Venstre, for at du kan handle forstandigt i alt, hvad du gaaer til.

8. Ikke skal denne Lovens Bog vige fra din Mund, men du skal grandske over den Dag og Nat, for at du kan tage vare paa at gjøre efter alt, som er skrevet i den; thi da skal du gjøre din Vei lykkelig og handle forstandigt.

9. Har jeg ikke budet dig: vær frimodig og stærk; forfærdes ikke og ræddes ikke; thi med dig er Jehova i alt, hvad du gaaer til.

10. Og Josua bød Fogderne i Folket, idet han sagde:

11. Gaaer midt igjennem Leiren og byder Folket og siger: tilbereder eder Reisekost; thi end om tre Dage skulle I drage over denne Jordan for at komme hen at indtage det Land, som Jehova din Gud giver eder, at I maae eie det.

12. Og til Rubeniterne, Gaditerne og den halve Manasse Stamme sagde Josua saaledes:

13. Kommer det Ord ihu, som Moses, Jehovas Tjener, bød eder, der han sagde: Jehova eders Gud har skaffet eder Ro og givet eder dette Land;

14. Eders Hustruer, eders smaa Børn og eders Qvæg skulle blive i det Land, som Moses har givet eder paa denne Side Jordan, og I skulle gaae slagfærdige over foran eders Brødre, alle vaabendygtige Mænd, og I skulle hjælpe dem;

15. Indtil Josua skaffer eders Brødre Ro, ligesom eder, og de ogsaa indtage det Land, som Jehova eders Gud giver dem; da skulle I vende tilbage til eders Eiendomsland og tage det i Besiddelse, hvilket Moses, Jehovas Tjener, gav eder paa denne Side Jordan mod Solens Opgang.

16. Og de svarede Josua og sagde: Alt, hvad du befaler os, det ville vi gjøre, og allevegne, hvor du sender os hen, der ville vi gaae;

Capitel I.

[1]) Josua var ved Moses Død 93 Aar gammel, tidligere kaldet Hoseas, 4 Mos. 13, 16; af Ephraims Stamme. [4]) Grændsebestemmelserne ere som 1 Mos. 15, 18; i Virkeligheden blev det noget anderledes; det store Hav, d. e. Middelhavet. [8]) Handle forstandigt; Andre: være lykkelig. [11]) Nu maatte Folket selv skaffe sig Reisekost, thi nu skulde Mannaen høre op, 5, 12. [13]) See 4 Mos. 32, 20.

17. Ligesom vi hørte Moses, saa ville vi høre dig i alt, kun Jehova din Gud er med dig, som han var med Moses;

18. Hver Mand, som er gjenstridig mod dit Bud og ikke hører dine Ord i alt, hvad du byder os, skal døe; vær du kun stærk og frimodig.

Capitel II.

Speidere udsendes til Jericho.

1. Og Josua, Nuns Søn, sendte hemmeligen tvende Mænd fra Schittim som Speidere, idet han sagde: gaaer, beseer Landet og Jericho, og de gik og de kom til en Qvindes, en Skjøges Huus, hvis Navn var Rahab; og de laae der.

2. Og det blev fortalt Kongen af Jericho, idet man sagde: see, der ere komne Mænd af Israels Børn hid i Nat, for at udforske Landet.

3. Da sendte Kongen af Jericho Bud til Rahab og lod sige: bring de til dig komne Mænd ned, de som ere komne til dit Huus; thi de ere komne for at udforske Landet.

4. Men Qvinden havde taget de tvende Mænd og skjult hver af dem; nu sagde hun: der ere komne Mænd til mig; men jeg vidste ikke, hvorfra de vare;

5. Og det skeede, da man skulde lukke Porten i Mørkningen, saa vare disse Mænd gaaede, jeg veed ikke, hvor Mændene gik hen; følger hastigt efter dem, saa ville I naae dem.

6. Men hun havde ladet dem stige op paa Taget og skjult dem imellem Hørstilkene, som hun havde spredt ud paa Taget.

7. Og Mændene forfulgte dem ad Veien mod Jordan til Færgestederne, og Porten lukkede man, efterat de vare udgangne, som forfulgte dem.

8. Men førend hun lagde sig, gik hun op til dem paa Taget,

9. Og sagde til Mændene: jeg veed, at Jehova har givet eder Landet, og at Skræk for eder er falden over os, og at alle Landets Indvaanere ere mistrøstige formedelst eder;

10. Thi vi have hørt, hvorledes Jehova har udtørret Vandet i det røde Hav for eders Aasyn, da I gik ud af Ægypten, og hvad han har gjort ved de tvende amoritiske Konger, som ere paa hiin Side Jordan, ved Sichon og Og, hvilke I bandlyste.

11. Ja vi have hørt det og vort Hjerte er forsagt og ikke er der nu mere Mod i nogen for eders Aasyn; thi Jehova eders Gud, han er ene Gud i Himmelen foroven og over Jorden forneden.

12. Og nu, sværger mig dog ved Jehova, efterdi jeg har gjort Miskundhed imod eder, at ogsaa I ville gjøre Miskundhed imod min Faders Huus, og giver mig et tilforladeligt Tegn,

13. At I ville lade min Fader og min Moder og min Broder og min Søster og alle, der tilhøre dem, leve og frelse vor Sjæl fra Døden.

14. Og Mændene sagde til hende: Vort Liv skal være for eders i Døden, saafremt I ikke ville røbe dette vort Ærinde; og det skal skee, naar Jehova giver os Landet, da skulle vi vise Miskundhed og Trofasthed mod dig.

15. Og hun nedlod dem med en Snor igjennem Vinduet; thi hendes Huus var ved Stadsmuren og ved Muren boede hun selv.

16. Og hun sagde til dem: gaaer op mod Bjerget, at ikke de, som forfølge eder, skulle naae eder, og skjuler eder der i tre Dage; indtil Forfølgerne ere vendte tilbage; saa kunne I derefter gaae eders Vei.

17. Og Mændene sagde til hende: vi skulle være angerløse for denne Eed til dig, som du har krævet af os,

18. Medmindre du, naar vi komme i Landet, binder denne røde Snor, hvormed du har nedladt os, i Vinduet og samler din Fader og din Moder og dine Brødre og hele dit Huus til dig i Huset.

19. Og det skal skee, enhver, som gaaer ud af Døren til dit Huus udenfor, hans Blod skal være paa hans Hoved, og vi ere angerløse; men enhver, som bliver hos dig i Huset, hans Blod skal være paa vort Hoved, naar der bliver lagt Haand paa ham;

Capitel II.

[1]) Schittim paa Moabs Sletter, 4 Mos. 25, 1; 33, 49; Speiderne skulde drage til Jericho, fordi det var den fornemste Stad og Nøglen til Palæstina fra den Side, ved den store og frugtbare Slette, som havde Navn efter Staden, med berømte Palmeskove hvorfor den kaldes Palmestaden, 5 Mos. 34, 3; og mange vellugtende Urter. Rahab, cfr. Matth. 1, 4-6; Hebr. 11, 31; Jacob 2, 25; see Anm. til 1 Mos. 38, 30. [6]) Orientens flade Tage bruges ofte til at tørre Frugter og Værter paa, som her Hørstilkene, see 2 Mos. 9, 31. [8]) En saadan Forudfølelse hos en Nation af en stor Omvæltning, der skal finde Sted, findes ogsaa ellers og er de Forbud, Herren sender for at kalde til Omvendelse; Rahabs Tro frelsede hende, see Hebr. 11, 31.

20. Og dersom du røber dette vort Ærinde, da skulle vi være angerløse for Eeden til dig, som du har krævet af os.
21. Og hun sagde: det skal være efter eders Ord; og hun lod dem gaae; og de gik, og hun bandt den røde Snor i Vinduet.
22. Og de gik og de kom til Bjerget og de bleve der i tre Dage, indtil Forfølgerne vare vendte tilbage, og Forfølgerne søgte paa hele Veien og de fandt dem ikke.
23. Og de tvende Mænd vendte om og gik ned af Bjerget og fore over og kom til Josua, Nuns Søn, og de fortalte ham alt, hvad der var mødt dem.
24. Og de sagde til Josua: saa har Jehova givet hele Landet i vor Haand, og alle Indbyggerne ere forfærdede for vort Aasyn.

Capitel III.

Overgangen over Jordan.

1. Og Josua stod tidligt op om Morgegen, og de droge fra Schittim og de kom indtil Jordan, han og alle Israels Børn, og de overnattede der før de gik over.
2. Men det skeede da de tre Dage vare forbi, da droge Fogderne midt igjennem Leiren,
3. Og de bøde Folket, idet de sagde: naar I see Jehovas eders Guds Pagtens Ark og de levitiske Præster, som bære den, saa skulle I bryde op fra eders Plads og gaae efter den,
(4. Ikkun at der er et Rum imellem eder og den henved tusinde Alen i Maal; I skulle ikke komme nær til den), paa det I maae kjende den Vei, paa hvilken I skulle gaae; thi I ere ikke tilforn dragne ad denne Vei.
5. Og Josua sagde til Folket: helliger eder; thi imorgen skal Jehova gjøre vidunderlige Gjerninger iblandt eder.
6. Og til Præsterne sagde Josua saaledes: opløfter Pagtens Ark og gaaer foran Folket, og de toge Pagtens Ark og gik foran Folket;
7. Og Jehova sagde til Josua: Paa denne Dag vil jeg begynde at forherlige dig for al Israels Øine, at de skulle vide, at ligesom jeg var med Moses, saa vil jeg være med dig;
8. Og byd du Præsterne, som skulle bære Pagtens Ark, og sig: naar I ere komne til det Yderste af Jordans Vande, da skulle I blive staaende i Jordan.
9. Og Josua sagde til Israels Børn: kommer nærmere og hører Jehovas eders Guds Ord;
10. Nu sagde han: derpaa skulle I kjende, at den levende Gud er i eders Midte og at han virkeligen uddriver Canaaniten og Chittiten og Chieviten og Pheresiten og Girgasiten og Amoriten og Jebusiten for eders Aasyn,
11. See, hele Jordens Herres Pagts Ark drager foran eder igjennem Jordan,
12. Og nu, udtager eder tolv Mænd af Israels Stammer, een af hver Stamme;
13. Og det skal skee da, naar de Præster, som bære Jehovas, hele Jordens Herres Ark, hvile deres Fodsaale i Jordans Vande, da skulle Jordans Vande kløves; de Vande nemlig, som komme ned ovenfra, og de skulle staae som en Dæmning.
14. Og det skeede, da Folket drog ud af sine Telte for at gaae over Jordan, og Præsterne, som bare Pagtens Ark, vare foran Folket,
15. Og da de, som bare Arken, vare komne indtil Jordan og de Præster, som bare Arken, vædede deres Fødder i det Yderste af Jordan (men Jordan var dengang fuld over alle sine Bredder alle Høstens Dage)
16. Da standsede Vandene, som kom ned ovenfra, de stode som en Dæmning meget langt borte ved Byen Adam, som ligger ved Siden af Zarthan, og de, som løbe ud til Slettens Hav, Salthavet, de forløb aldeles, og Folket drog over ligefor Jericho.
17. Og Præsterne, som bare Jehovas Pagtes Ark, standsede paa det Tørre midt i Jordan, og hele Israel gik over paa det Tørre, indtil hele Folket aldeles var draget over Jordan.

Capitel IV.

Mindesmærke opreises om denne Overgang.

1. Men det skeede, da hele Folket var kommen over Jordan, da sagde Jehova til Josua saaledes:
2. Tager eder tolv Mænd af Folket, een af hver Stamme,

Capitel III.

Endskjøndt Jordan havde flere Færgesteder, 2, 7; Dom. 3, 28; 12, 5; saa vilde Gud dog ved Begyndelsen til det store og farlige Værk forherlige sine Tjenere, hvorfor han beredede dem en saadan vidunderlig Overgang og det paa den Aarstid, da Jordan just er svulmet op, om Foraaret (4, 19; 5, 10; see Indledn. Pag. XXI), i Marts, da Høsten begynder. [16]) Zarthan omtrent ligeover for Succoth, 1 Kong. 7, 46; 4, 12.

3. Og byder dem og siger: tager eder her-
fra, midt fra Jordan, der hvor Præsterne have
fast Fodfæste, tolv Stene og bringer dem over
med eder og lader dem ligge paa det Sted,
hvor I overnatte denne Nat.
4. Og Josua kaldte ad de tolv Mænd,
hvilke han havde anordnet af Israels Børn een
af hver Stamme,
5. Og Josua sagde til dem: gaaer foran
Jehovas eders Guds Ark til Midten af Jor-
dan og opløfter eder en Steen hver paa sine Skul-
dre efter Antallet af Israels Børns Stammer,
6. For at det kan være til Tegn iblandt
eder: naar eders Børn spørge i Fremtiden
saaledes: hvad betyde disse Stene hos eder?
7. Da skulle I sige til dem, hvorledes Jor-
dans Vande bleve kløvede for Jehovas Pagtes
Ark; da den gik over Jordan, da bleve Van-
dene kløvede i Jordan, og disse Stene skulle
være til Minde for Israels Børn til evig
Tid.
8. Og Israels Børn gjorde saaledes, som
Josua havde befalet, og de toge tolv Stene
af Jordans Midte, som Jehova havde talt til
Josua, efter Antallet af Israels Børns Stam-
mer, og de førte dem med sig til deres Natte-
qvarteer og lagde dem der.
9. Og tolv Stene opreiste Josua midt i
Jordan der nede, hvor Præsterne, som bare
Pagtens Ark, havde faaet Fodfæste, og de bleve
der indtil denne Dag.
10. Og Præsterne, som bare Arken, bleve
staaende midt i Jordan, indtil hvert Ord var
fuldbyrdet, som Jehova havde befalet Josua
at tale til Folket, efter alt det, som Moses
havde befalet Josua; men Folket skyndte sig
at gaae over.
11. Og det skeede, da hele Folket aldeles
var kommen over, da drog Jehovas Ark og
Præsterne over for Folkets Aasyn.
12. Ogsaa Rubens Sønner og Gads Søn-
ner og den halve Manasse Stamme droge over,
bevæbnede, for Israels Børns Aasyn, som
Moses havde sagt dem;
13. Henved fyrretyve tusinde, rustede til
Strid; gik de over for Jehovas Aasyn til
Kamp til Sletten ved Jericho.
14. Paa denne Dag forherligede Jehova
Josua for hele Israels Øine, og de frygtede
ham, ligesom de havde frygtet Moses alle
hans Livs Dage.
15. Og Jehova sagde til Josua saaledes:
16. Byd Præsterne, som bære Vidnesbyr-
dets Ark, at de skulle stige op af Jordan.
17. Og Josua bød Præsterne, idet han
sagde: stiger op af Jordan.
18. Og det skeede, der Præsterne, som bare
Jehovas Pagtes Ark, vare stegne op midt af
Jordan, saasnart Præsternes Fodsaale havde
naaet det faste Land, da vendte Jordans
Vande tilbage til deres Sted, og de strøm-
mede som tilforn over deres Bredder.
19. Men Folket gik over Jordan den tiende
i den første Maaned og de leirede sig ved
Gilgal paa den Side, som er øst for Jericho.
20. Og disse tolv Stene, hvilke de havde
taget fra Jordan, opreiste Josua ved Gilgal.
21. Og han sagde til Israels Børn saa-
ledes: naar eders Børn i Fremtiden spørge
deres Fædre og sige: hvad betyde disse
Stene?
22. Da skulle I kundgjøre eders Børn idet
I sige: paa det Torre gik Israels Børn
over denne Jordan,
23. Dengang Jehova eders Gud udtørrede
Jordans Vande for eders Aasyn, indtil I
vare komne over, saaledes som Jehova eders
Gud har gjort ved det røde Hav, som han
udtørrede for vort Aasyn, indtil vi vare
komne over;
24. For at alle Jordens Folk skulle kjende
Jehovas Haand, at den er stærk, for at I
skulle frygte Jehova eders Gud alle Dage.

Capitel V.

Folket omskjæres og Paasken holdes.

1. Og det skeede, da alle Amoriternes
Konger, som vare paa denne Side Jordan
imod Vesten, og alle Canaaniternes Konger,
som boede ved Havet, hørte, at Jehova havde
udtørret Jordans Vande for Israels Børns
Øine, indtil de vare komne over, da blev
deres Hjerte forsagt og der var ikke mere
Mod i dem for Israels Børns Aasyn.
2. Paa denne Tid sagde Jehova til Josua:
gjør dig skarpe Knive og gaae hen og om-
skjær Israels Børn anden Gang.
3. Og Josua gjorde sig skarpe Knive og
omskar Israels Børn ved Forhudens Høi.
4. Og dette var Grunden, hvorfor Josua
omskar dem; hele Folket, som var gaaet ud

Capitel IV.
12) See 4 Mos. 32, 20 flg. Af de halvtre-
die Stammers vaabendygtige Mandskab 110580
vare ikkun 13) henved fyrretyve tusinde
dragne over; de øvrige beskyttede Landet hiinsides
Jordan. 20) Gilgal, see 5, 9; den blev senere
en bekjendt Stad, 1 Sam. 7, 16; og i Josuas
Tid Udgangspunkt for alle Foretagender.

af Ægypten, alt krigsdygtigt Mandkjøn, de vare døde i Ørken paa Veien, da de vare gangne ud fra Ægypten;

5. Men hele Folket, som var dragen ud, de vare omskaarne, men hele Folket, som var født i Ørken paa Veien, siden de vare dragne ud af Ægypten, de vare ikke omskaarne.

6. Thi i fyrretyve Aar vandrede Israels Børn i Ørken, indtil alt det Folk, Krigsfolket som var gangen ud af Ægypten, var død, fordi de ikke havde hørt Jehovas Røst, saa at Jehova svor dem, at han ikke vilde lade dem see det Land, som han havde tilsvoret deres Fædre at han vilde give os, et Land, der flyder med Melk og Honning.

7. Og deres Børn havde han sat i deres Sted; dem omskar Josua; thi de vare uomskaarne, fordi de ikke havde omskaaret dem paa Veien.

8. Og da de nu vare blevne færdige med at omskjære hele Folket, saa forbleve de paa deres Sted i Leiren, indtil de bleve karske.

9. Og Jehova sagde til Josua: idag har jeg væltet Ægyptens Skjændsel fra eder; og man kaldte dette Steds Navn Gilgal indtil denne Dag.

10. Og Israels Børn laae i Leir ved Gilgal; og de holdt Paaske paa den fjortende Dag i Maaneden om Aftenen paa Jerichos Sletter.

11. Og de spiste af Lande,s Frugt fra anden Paaskedag af usyrede Brød og ristede Ax paa selvsamme Dag.

12. Og Mannaen hørte op, da de spiste af Landets Frugt, og nu var der ikke mere Manna for Israels Børn, thi de spiste af Landet Canaans Grøde i det samme Aar.

13. Men det skeede, medens Josua var ved Jericho, da opløftede han sine Øine og saae, og see, en Mand stod ligeover for ham med et blottet Sværd i sin Haand; og Josua gik mod ham og sagde: hører du os til eller vore Fiender?

14. Og han sagde: nei; jeg er Fyrste over Jehovas Hær; nu er jeg kommen; da faldt Josua paa sit Ansigt til Jorden og tilbad og sagde: hvad taler min Herre til sin Tjener?

15. Og Fyrsten over Jehovas Hær sagde til Josua: drag din Sko af din Fod; thi det Sted, som du staaer paa, er helligt; og Josua gjorde saa.

Capitel VI.

Jerichos Indtagelse.

1. Og Jericho havde lukket til for sig og var indesluttet af Israels Børn; der kunde ingen komme ud eller ind.

2. Og Jehova sagde til Josua: see, jeg har givet Jericho og dens Konge som ere vældige Stridsmænd, i din Haand,

3. Og I skulle gaae rundt om Staden alle Krigsmænd, saa at de omringe Staden een Gang; saaledes skal du gjøre i sex Dage.

4. Og syv Præster skulle bære syv Jubelbasuner foran Arken, og paa den syvende Dag skulle I gaae rundt om Staden syv Gange, og Præsterne skulle støde i Basunerne.

5. Og det skal skee, naar de blæse langsomt i Jubelhornet, naar I høre Basunens Lyd, da skal hele Folket opløfte et stort Skrig,

---

Capitel V.

[1]) Indtil de vare komne over; en anden Læsemaade er: indtil vi vare komne over. [2]) Skarpe Knive; Andre: Steenknive. Til Omskjærelsen var Guds Pagt knyttet, see Anm. til 1 Mos. 17, 10 og til 2 Mos. 4, 25; den forvorpne til Undergang i Ørken bestemte Slægt var uddød; nu skulde Pagten gjentages med den nye Slægt; derfor maatte Josua omskjære den; [7]) hvorved den blev det Præstefolk, Jehova havde bestemt den til; derfor siger Gud: [9]) idag har jeg væltet Ægyptens Skjændsel fra eder, d. e. den Bebreidelse, Ægypterne kunne fremføre mod eder, at I ved Udgangen fra Ægypten have afskaffet Omskjærelsen; thi i Ægypten vare, om ikke alle, saa dog Præste- og Krigerkasten omskaarne. Andre forklare det paa en anden Maade, da man ei veed bestemt, om Bibelen betragter Ægypterne som omskaarne. Gilgal ɔ: Afvæltning. [10]) Nu, efter at Folket var bleven indlemmet i Pagten og havde faaet Brød, holdt det den store Mindefest om dets Befrielse, Paasken, hvorved de tillige paa Jerichos Sletter kunde bringe de første Ax, 3 Mos. 23, 10. [14]) I det afgjørende Øieblik, da den farlige Kamp forestod, der ene kunde vindes ved Guds Medhjælp, imellem Israels nomadiske Horder og Canaaniternes krigsvante Skarer og stærkt befæstede Byer, styrkes Josua ved en Aabenbaring, ved hvilken Engelen fremtræder som Krigsmand, som Fyrste over Jehovas Hær. [15]) See 2 Mos. 3, 5.

Capitel VI.

Jerichos, den stærke og store Stads, Indtagelse skulde være en Besegling paa Forjettelsen om Canaans Erobring; men just for at Hærføreren og Folket skulde lære, at det ikke var ved deres Magt, men ved Guds Naade, at Seiren blev

og Byens Muur skal falde lige ned, og hele Folket skal gaae ind, hver ligefor.

6. Og Josua, Nuns Søn, lod Præsterne kalde og sagde til dem: tager Pagtens Ark, og syv Præster skulle bære syv Jubelbasuner foran Jehovas Ark;

7. Og han sagde til Folket: drager frem og omringer Staden, og den rustede Hær skal gaae foran Jehovas Ark.

8. Og det skeede, da Josua havde talet til Folket, da droge syv Præster frem, som bare Jubelbasunerne foran Jehovas Aasyn, og de blæste i Basunerne og Jehovas Pagtes Ark gik bag ved dem.

9. Og den bevæbnede Skare gik foran Præsterne, der blæste i Basunerne, og Bagtroppen fulgte bag efter Arken, og i det den gik, stødte de i Basunerne.

10. Og Josua bød Folket, idet han sagde: I skulle ikke raabe og ikke lade eders Stemme høre og ikke maa et Ord udgaae af eders Mund, før den Dag, jeg siger eder: raaber nu; da skulle I raabe.

11. Og Jehovas Ark gik rundt om Byen een Gang, og de kom til Leiren og de bleve der om Natten.

12. Og Josua stod tidligt op om Morgenen, og Præsterne opløftede Jehovas Ark.

13. Og de syv Præster, som bare syv Jubelbasuner foran Jehovas Ark, de gik frem og blæste i Basunerne og den væbnede Skare gik foran dem og Bagtroppen fulgte bag efter Jehovas Ark og idet den gik, stødte de i Basunerne.

14. Og de gik omkring Byen paa den anden Dag een Gang og vendte derpaa tilbage til Leiren; saaledes gjorde de i sex Dage.

15. Og det skeede paa den syvende Dag, da stode de tidligt op ved Solens Opgang, og droge rundt om Byen efter samme Viis; ikkun at de paa denne Dag droge rundt om Staden syv Gange.

16. Og ved den syvende Gang stødte Præsterne i Basunerne og Josua sagde til Folket: opløfter et Krigsraab; thi Jehova har givet eder Staden;

17. Og Staden skal være bandlyst for Jehova, den og alt, hvad der er i den; ikkun Skjøgen Rahab skal leve, hun og alt, som er med hende i Huset; thi hun har skjult Sendebudene, hvilke vi have hidskikket.

18. Blot I tage eder iagt for Bandgodset, at I ikke komme under Band, naar I tage af Bandgodset og lægge Israels Leir under Band og forstyrre den.

19. Og alt Guld og Sølv og Kobberkar og Jern skal være helliget til Jehova; det skal komme i Jehovas Skat.

20. Og Folket raabte, da de blæste i Basunerne; og det skeede, da Folket hørte Basunernes Lyd og da det opløftede et stort Krigsraab, at Murene faldt lige ned, og Folket gik ind i Byen hver lige for sig, og de indtoge Staden.

21. Og de ødelagde alt, som var i Byen, ligefra Mand til Qvinde, fra Yngling til Olding, indtil Oxer og Faar og Asler, med det skarpe Sværd.

22. Og til de tvende Mænd, som havde været Speidere, sagde Josua: gaaer til Skjøgens Huus, og fører Qvinden og alt det, som er hos hende, ud deraf, som I have svoret hende.

23. Og de unge Mænd, som havde været Speidere, kom og førte Rahab ud og hendes Fader og hendes Moder og hendes Broder og alt, hvad der var hos hende, og hele hendes Slægt førte de ud og lode dem blive udenfor Israels Leir.

24. Og Byen opbrændte de med Ild og alt, hvad der var i den, ikkun Sølvet og Guldet og Kobberkarrene og Jernet gave de til Skatten i Jehovas Huus.

25. Men Skjøgen Rahab og hendes Faders Huus og alt, som var hos hende, lod Josua leve, og hun boede midt i Israel indtil denne Dag, fordi hun havde skjult Sendebudene, som Josua havde sendt for at bespeide Jericho.

26. Paa denne Tid svor Josua og sagde: forbandet være den Mand for Jehovas Aasyn, som opstaaer og bygger denne Stad Jericho; med Tabet af sin førstefødte Søn skal han lægge dens Grundvold og med Tabet af sin yngste skal han hænge dens Porte.

---

given, Ordsp. 24, 6; saa paalægges Josua den Troesprøve, der forlangte ubetinget Lydighed; ogsaa her valgte Gud det for Verdens Øine Daarlige og Uanseelige for at beskjæmme de Stærke, 1 Cor. 1, 27; saa at Jericho faldt paa en overordentlig Maade. Siden blev Kampen overladt til deres Kyndighed og Kraft, hvortil Guds Bistand traadte. [23]) Udenfor Leiren maatte Rahab og hendes Familie være, indtil hun var optagen i Israels Menighed; thi Jehovas Leir var hellig; [25]) Dette skeede ogsaa; at der siges indtil denne Dag, beviser, at Beretningen maa være samtidig med Begivenheden, see Indl. [26]) Bygge d. e. befæste den; thi som en aaben Stad forekommer den snart efter, Dom. 1, 16; 3, 13; at hænge dens Porte tilkjendegiver at gjøre den til en Fæstning. Den her udsagte Forbandelse gik i Opfyldelse, 1 Kong. 16, 34

27. Og Jehova var med Josua, og hans Rygte kom ud i det gandske Land.

Capitel VII.

Achans Brøde, dens Følger og hans Afstraffelse.

1. Men Israels Børn forsyndede sig paa Bandgodset, og Achan, Charmis Søn, som var en Søn af Serachs Søn Sabdi af Juda Stamme, tog af Bandgodset; da blussede Jehovas Vrede op mod Israels Børn.
2. Og Josua sendte Mænd ud fra Jericho mod Ai, som ligger ved Bethaven, østen for Bethel og sagde til dem: gaaer op og bespeider Landet; og Mændene gik op og bespeidede Ai.
3. Og da de vendte tilbage til Josua, da sagde de til ham: lad ikke hele Folket drage op; henved to tusinde Mand eller tre tusinde Mand kunne drage op og slaae Ai; du skal ikke uleilige hele Folket derhen; thi de ere ikkun faa.
4. Da droge henved tre tusinde Mand af Folket derop, men de maatte flygte for Indbyggerne i Ai;
5. Og Indbyggerne i Ai sloge omtrent sex og tredive Mænd af dem ihjel og forfulgte dem fra Byens Porte indtil Schebarim og de sloge dem ned ad Veien; da blev Folkets Hjerte forsagt; det blev som Vand.
6. Og Josua sønderrev sine Klæder og laae paa sit Ansigt mod Jorden foran Jehovas Ark indtil Aften, han og de Ældste af Israels Børn, og de kastede Støv paa deres Hoveder.
7. Og Josua sagde: ak min Herre, Jehova, hvorfor har du bragt dette Folk over Jordan, for at give os i Amoriternes Haand, for at ødelægge os; gid vi dog havde besluttet os til at blive paa hiin Side Jordan!
8. Thi min Herre! hvad skal jeg sige, efterat Israel har vendt Ryggen for sine Fiender?
9. Og Canaaniterne og alle Indbyggerne i Landet ville høre det, og de ville omringe os og de ville udslette vort Navn af Jorden; og hvad vil du gjøre ved dit store Navn?
10. Og Jehova sagde til Josua: staae op, hvorfor er du her falden paa dit Ansigt?
11. Israel har syndet og de have overtraadt min Pagt, som jeg bød dem, og de have ogsaa taget af Bandgodset, ja de have stjaalet og løiet og lagt det endog blandt deres Tøi.
12. Ikke skulle Israels Børn formaae at staae for deres Fienders Aasyn, de skulle vende deres Fiender Ryggen; thi de ere under Band; og ikke vil jeg mere vedblive at være hos eder, dersom I ikke udrydde Forbandelsen af eders Midte.
13. Staae op, hellige Folket og sig til dem: helliger eder til imorgen; thi saa siger Jehova, Israels Gud: Forbandelse er i din Midte, Israel; ikke skal du formaae at staae for dine Fienders Aasyn inden I have borttaget Forbandelsen af eders Midte.
14. Og i Morgen tidlig skulle I nærme eder efter eders Stammer, og det skal skee, den Stamme, som Jehova rammer, skal komme nærmere efter sine Slægter, og den Slægt, som Jehova rammer, skal komme nærmere efter sine Huse, og det Huus, hvilket Jehova rammer, skal komme nærmere efter sine Personer.
15. Og den, som bliver greben i Band, han skal brændes i Ild, baade han og alt det, som tilhører ham; thi han har overtraadt Jehovas Pagt og gjort en Ugjerning i Israel.
16. Og Josua stod tidligt op om Morgenen og lod Israel komme frem efter sine Stammer, da rammedes Juda Stamme.
17. Og han lod Judas Slægt komme frem, da rammedes Serachidernes Slægt, da lod han Serachidernes Slægter komme frem efter deres Personer, da rammedes Sabdi.
18. Og han lod hans Huus komme frem efter Mændene, da rammedes Achan, Charmis Søn, som var en Søn af Serachs Søn Sabdi af Juda Stamme.
19. Og Josua sagde til Achan: min Søn! giv Jehova Israels Gud Æren, og giv ham Lov; fortæl mig, hvad du har gjort; skjul det ikke for mig.

Capitel VII.

Den hele Krig med Canaaniterne var Guds Krig, altsaa ei en Kamp, hvorved Folket skulde berige sig, og derfor maatte de intet tage af Bandgodset; stræng Lydighed var Grundbetingelsen for Seiren; enhver egenmægtig Indgriben i Guds Planer maatte derfor drage en alvorlig Straf efter sig, fordi Døren vilde aabnes for al Art af Afgudsdyrkelse. Ved Achans Brøde havde hele Israel forsyndet sig; thi den paa ham hvilende Skyld maatte betragtes som alles. Om Achan see 1 Krønik. 2, 7. [4]) Netop i denne Begivenhed viser Gud, at Seiren er hans. [6]) Hvor ringe Tabet af 36 Mand end var, saa blev dog Josua og de Ældste mistrøstige, fordi det syntes, som om Guds Forjettelse, at ingen skulde kunne modstaae dem, var tagen tilbage; ogsaa her taaler Gud den Nedbøiedes djærve Tale. [14]) Som Jehova rammer, nemlig ved Lodde**t**, 1 Sam. 14, 42. [19]) I Syndens Afstraffelse viser Gud sin Herlighed; derfor: giv Gud

20. Da svarede Achan Josua og sagde: visseligen, jeg har forsyndet mig mod Jehova Israels Gud, og saa og aa har jeg gjort;

21. Jeg saae iblandt Byttet en smuk babylonsk Kappe og tohundrede Sekel Sølv og en Guldtunge af halvtresindstyve Seklers Vægt, og jeg fik Lyst til dem og jeg tog dem, og see, de erc skjulte i Jorden midt i mit Telt og Sølvet ligger under det.

22. Da sendte Josua Bud hen og de løb til Teltet, og see, det var skjult i hans Telt og Sølvet laae nedenunder.

23. Og de toge disse Ting ud af Teltet og bragte dem til Josua og til alle Israels Børn og lagde dem for Jehovas Aasyn.

24. Og Josua tog Achan, Serachs Søn, og Sølvet og Kappen og Guldtungen og hans Sønner og hans Døttre og hans Oxer og hans Asener og hans Faar og hans Telt og alt det, som hørte ham til — og hele Israel var med ham — og de førte dem hen i Achors Dal.

25. Og Josua sagde: hvorfor har du forstyrret os? Jehova skal forstyrre dig paa denne Dag. Da stenede hele Israel ham og de opbrændte dem med Ild og de ihjelsloge dem med Stene.

26. Og de opreiste en stor Steendysse over ham; den er til indtil denne Dag; og Jehova aflod fra sin blussende Vrede. Derfor kaldte man dette Steds Navn Achors Dal indtil denne Dag.

Capitel VIII.

Erobring af Ai. — Loven oplæses.

1. Og Jehova sagde til Josua: frygter ikke og ræddes ikke; tag hele Krigsfolket med dig og staae op og gaae imod Ai; see, jeg har givet Kongen af Ai og hans Folk og hans By og hans Land i din Haand.

2. Og du skal gjøre ved Ai og ved dens Konge, som du har gjort ved Jericho og dens Konge, ikkun at I maae plyndre deres Bytte og deres Qvæg for eder; læg dig et Baghold ved Byen bag ved dem.

3. Da stod Josua og hele Krigsfolket op for at gaae mod Ai, og Josua udvalgte tredive tusinde Mand krigsdygtige Folk og sendte dem ud om Natten:

4. Og han bød dem, idet han sagde: I, som skulle ligge i Baghold ved Staden, bag ved dem, seer til, at I ikke fjerne eder for langt fra Staden og værer allesammen rede.

5. Men jeg og hele Folket, som er med mig, vi skulle nærme os Staden, og det skal skee, naar de gaae ud mod os, som første Gang, da ville vi flygte for deres Aasyn;

6. Og de ville gaae ud efter os, indtil vi have draget dem bort fra Staden; thi de ville sige: de flygte for vort Aasyn ligesom første Gang, og vi ville ogsaa flygte for dem.

7. Da skulle I reise eder af Bagholdet, og indtage Staden, og Jehova skal give den i eders Hænder.

8. Og det skal skee, naar I have bemægtiget eder Staden, da skulle I tænde Ild paa den; efter Jehovas Ord skulle I gjøre; see, jeg byder eder det.

9. Og Josua afsendte dem, og de gik i Baghold og de leirede sig imellem Bethel og mellem Ai, vesten for Ai; men Josua blev midt i Folket.

10. Derpaa stod Josua tidligt op om Morgenen og mynstrede Folket, og han og de Ældste af Folket droge op i Spidsen af Folket mod Ai.

11. Og hele Krigsfolket, som var med ham, drog op og nærmede sig og kom ligeforan Staden, og de leirede sig norden for Ai, saa at Dalen var imellem ham og Ai.

12. Og han tog henved fem tusinde Mænd og lagde dem i Baghold imellem Bethel og imellem Ai, vesten for Staden

13. Og de opstillede Folket, hele Leiren, som var nord for Staden, og dens yderste Part var vesten for Staden, og Josua gik denne Nat midt over Dalen.

14. Men det skeede, da Kongen af Ai saae det, da skyndte Mændene af Staden sig og stode tidligt op og droge imod Israel i Kamp, han og hans gandske Folk paa bestemt Tid foran paa Sletten; men han vidste ikke, at der laae et Baghold for ham bag ved Byen.

15. Men Josua og hele Israel lode, som om de bleve slagne af dem, og de droge ad Veien imod Ørken.

16. Og hele Folket, som var i Byen, blev raabt sammen for at forfølge dem og de forfulgte Josua og de bleve dragne bort fra Byen.

17. Og ikke een Mand blev tilbage i Ai og i Bethel, som ikke drog ud efter Israel, og de lode Staden staae aaben og forfulgte Israel.

18. Da sagde Jehova til Josua: stræk det

Æren. 21) Babylonierne vare i Oldtiden bekjendte for deres Kunstflid især hvad Væverier og Farverier angaaer; Guldtunge eller Guldplade. 26) Achor betyder Forstyrrelse. Steningen er Livsstraffen; at de opbrændte det, er kun en Skjærpelse, der tilføies Straffen. Steendysser bruges endnu til Beskjæmmelse hos Araberne.

Spyd, som du fører i din Haand, ud mod Ai; thi i din Haand har jeg givet den; og Josua udstrakte sit Spyd, som han havde i sin Haand, mod Staden.

19. Og Bagholdet reiste sig hastigen fra sit Sted og de løb, da han havde udrakt sin Haand, og de kom til Byen og de indtoge den; og de skyndte sig at tænde Ild paa Byen.

20. Og Mændene i Ai vendte sig om og saae, og see, der opsteeg en Røg af Byen mod Himmelen; nu var der ingen Udvei for dem til at flygte til den ene eller den anden Side; og det Folk, som var flygtet imod Ørken, vendte sig mod sine Forfølgere;

21. Thi da Josua og hele Israel saae, at Bagholdet havde taget Byen og at der opsteeg Røg fra Byen, da vendte de sig og sloge Mændene fra Ai;

22. Og hine droge ogsaa imod dem fra Staden og de vare midt imellem Israel, hine paa denne, disse paa hiin Side, og de sloge dem, indtil der ikke var levnet nogen, som var tilovers eller undflyet.

23. Og Kongen af Ai grebe de levende og bragte ham til Josua.

24. Og det skeede, da Israel var bleven færdig med at ihjelslaae alle Ais Indbyggere paa Marken i Ørkenen, hvor de havde forfulgt dem, og da alle vare faldne fuldkomment for det skarpe Sværd, saa vendte hele Israel tilbage til Ai og slog dem der med det skarpe Sværd.

25. Og alle de, som vare faldne paa denne Dag, baade Mænd og Qvinder, vare tolv tusinde, alle Indvaanere i Ai.

26. Og Josua tog ikke sin Haand tilbage, som han havde udrakt med Spydet, førend han havde ødelagt alle Indbyggerne i Ai;

27. Ikkun Qvæget og Byttet fra denne Stad røvede Israel for sig efter Jehovas Ord, som han havde befalet Josua.

28. Saa opbrændte Josua Ai og gjorde den til en Gruushob for evig Tid, en øde Plads indtil denne Dag.

29. Og Kongen af Ai hængte han paa et Træ indtil Aftens Tid; og da Solen gik ned, befalede Josua og de nedtoge hans Lig af Træet og kastede det udenfor Stadens Ports Dør og opreiste en stor Steendynge over det; den er til indtil denne Dag.

30. Da byggede Josua et Alter for Jehova, Israels Gud paa Bjerget Ebal,

31. Saaledes som Moses, Jehovas Tjener, havde befalet Israels Børn, som det er skrevet i Mose Lovbog, et Alter af hele Stene, over hvilke intet Jern blev svunget, og de offrede Brændoffer derpaa for Jehova og de slagtede Takoffer,

32. Og der skrev han paa Stenene en Afskrift af Mose Lov, hvilken han havde skrevet for Israels Børns Øine;

33. Og hele Israel og dets Ældste og Fogderne og Dommerne stode paa begge Sider af Arken, ligeover for de levitiske Præster, som bare Jehovas Pagtes Ark, saavel den Fremmede som den Indfødte, den ene Halvdeel ligeover for Bjerget Garizim og den anden Halvdeel ligeoverfor Bjerget Ebal, saaledes som Moses Jehovas Tjener forhen havde befalet at lyse Velsignelsen over Israels Folk.

34. Og derefter læste han alle Lovens Ord, Velsignelsen og Forbandelsen efter alt det, som var skrevet i Lovens Bog.

35. Der var ikke et Ord af alt det, som Moses bød, uden at Josua jo læste det for hele Israels Forsamling, endog for Qvinderne og for de smaa Børn og for den Fremmede, som vandrede i deres Midte.

Capitel IX.

Gibeoniternes List.

1. Men det skeede, da dette hørtes af alle Konger, hvilke vare paa denne Side af Jordan, paa Bjerget og paa Sletten paa hele Strandbredden ved det store Hav ligefor Libanon, Chittiten, Ammoriten, Canaaniten, Phereſiten, Chiviten og Jebusiten,

2. Da samlede de sig eendrægtigen tilsammen for at kjæmpe mod Josua og mod Israel;

3. Indbyggerne i Gibeon derimod, da de

Capitel VIII.

[29]) See 5 Mos. 21, 23. [30]) See 5 Mos. 11, 29; 27, 1 flg. Et Alter af hele Stene; see 2 Mos. 20, 25.

Capitel IX.

Ved Jerichos og Ais Erobring var Formuren for Palæstina falden; da forenede alle stridbare Stammer sig til en fælleds Kamp; derimod toge Indbyggerne i Gibeon deres Tilflugt til List. Denne anseelige Stad (nu el-Jib), til hvilken flere Distrikter hørte, Jos. 10, 2; tilfaldt siden Benjamin og blev en Levitstad, Jos. 18, 25; 21, 17; der var Pagtens Ark en Tidlang under David og Salomo, 1 Kong. 9, 2; den adskilles fra Gibea og Geba.

hørte det, som Josua havde gjort ved Jericho og ved Ai,

4. Da handlede ogsaa de med List, og gik hen og gav sig ud for Sendebud, og toge gamle Sække paa deres Asener og gamle lasede og flikkede Læderflasker,

5. Og gamle lappede Sko paa deres Fødder og gamle Klæder paa sig, og alt Brødet til deres Reisekost var tørt og mullent.

6. Og de gik til Josua til Leiren ved Gilgal og sagde til ham og til Israels Mænd: fra et fjernt Land ere vi komne og nu, slutter Pagt med os.

7. Og Israels Mænd sagde til Chiviten: maaskee du boer i min Midte; hvorledes kan jeg da slutte Pagt med dig?

8. Og de sagde til Josua: vi ere dine Tjenere; men Josua sagde til dem: hvem ere I, og hvorfra komme I?

9. Og de sagde til ham: fra et meget langt bortliggende Land ere dine Tjenere komne for Jehovas, din Guds Navns Skyld; thi vi have hørt Rygtet om ham og alt det, som han har gjort i Ægypten.

10. Og alt det, som han har gjort ved de to amoritiske Konger, som vare paa hiin Side Jordan, ved Sichon, Kongen i Hesbon, og Og, Kongen i Basan, som var i Aschtaroth.

11. Og vore Ældste og alle Indvaanerne i vort Land have sagt saaledes til os: tager Reisekost med eder paa Veien og gaaer ud mod dem, og siger til dem: vi ere dine Tjenere, og nu slutter Pagt med os!

12. Dette er vort Brød; vi toge det varmt med os fra vore Huse paa den Dag, da vi droge ud for at gaae mod eder; og see, nu er det bleven tørt og mullent.

13. Og dette er vore Viinflasker, hvilke vi fyldte, da de vare nye; see, de ere sønderrevne; og disse vore Klæder og vore Sko de ere blevne opslidte af den saare lange Vei.

14. Saa toge Mændene af deres Reisekost; men de adspurgte ikke Jehovas Mund;

15. Og Josua sluttede Fred med dem og indgik Forbund med dem om at lade dem leve, og Fyrsterne i Menigheden tilsvore dem det.

16. Men det skeede ved Enden af tre Dage, efter at de havde sluttet Forbund med dem, da hørte de, at de vare nær ved dem og at de boede i deres Midte.

17. Thi da Israels Børn droge ud, da kom de til deres Byer paa den tredie Dag, og deres Byer vare Gibeon og Chephira og Beeroth og Kirjathjearim.

18. Og Israels Børn sloge dem ikke; thi Fyrsterne i Menigheden havde tilsvoret dem det ved Jehova, Israels Gud; men hele Forsamlingen knurrede mod Fyrsterne.

19. Og alle Fyrsterne sagde til hele Forsamlingen: vi have tilsvoret dem det ved Jehova, Israels Gud, og nu kunne vi ikke røre ved dem.

20. Dette ville vi gjøre ved dem og lade dem leve, at der ikke skal komme Vrede over os i Anledning af den Eed, som vi have svoret dem.

21. Og videre sagde Fyrsterne til dem: lad dem leve, og de skulle være Brændehuggere og Vandbærere for hele Menigheden, saaledes som Fyrsterne have sagt til dem.

22. Og Josua lod dem kalde og talede til dem, idet han sagde: hvorfor have I bedraget os ved at sige: vi ere meget langveis fra for eder og I boe dog i vor Midte!

23. Og nu, forbandede ere I; der skal ikke være nogen af eder, som ei er Træl; og Brændehuggere og Vandbærere skulle I være for min Guds Huus.

24. Da svarede de Josua og sagde: fordi det blev dine Tjenere forkyndt, hvad Jehova din Gud har budet sin Tjener Moses, at han vilde give eder hele dette Land og ødelægge alle Indbyggere i Landet for eders Aasyn; og vi frygtede meget for vort Liv for eders Aasyn; derfor have vi gjort denne Ting;

25. Og nu, see, vi ere i din Haand; som det tykkes godt og billigt i dine Øine at gjøre ved os, saa gjør det.

26. Og han gjorde saaledes ved dem; og han reddede dem af Israels Børns Hænder, og de sloge dem ikke ihjel.

27. Og paa den Dag gjorde Josua dem til Brændehuggere og Vandbærere for Menigheden og Herrens Alter indtil denne Dag, ved det Sted, som han vilde udvælge.

Capitel X.

Fem amoritiske Kongers Overvindelse.

1. Og det skeede, da Adonizedek, Konge

---

[14]) At spise med En er et Tegn paa, at man slutter Venskab med ham, 1 Mos. 31, 54; den uden Jehovas Raad indgangne Pagt bragte Israeliterne i Forlegenhed. [17]) Af de her nævnte Byer er Kirjathjearim (Skovstaden) den bekjendteste, ogsaa kaldet Kirjath-Baala, Jos. 15, 60; en Stad i Juda paa Benjamins vestlige Grændse, hvor Pagtens Ark en Tid var, 1 Sam. 7, 1; [21]) see 2 Sam. 21. Ogsaa hos andre Nationer var det i Oldtiden Skik og Brug at paalægge de overvundne Folkefærd ringe Arbeide.

i Jerusalem, hørte, at Josua havde indtaget Ai og havde bandlyst iden, at saaledes som han havde gjort ved Jericho og ved dens Konge, saa havde han gjort ved Ai og dens Konge og at Indvaanerne i Gibeon havde sluttet Fred med Israel og at de vare i deres Midte,

2. Da frygtede de meget; thi Gibeon var en stor Stad, som en af Kongestæderne, og den var større end Ai, og alle dens Mænd vare stærke;

3. Og Adonizedek, Kongen i Jerusalem, sendte Bud til Hoham, Kongen i Hebron, og til Piram, Kongen i Jarmuth og til Japhia, Konge i Lachis, og til Debir, Konge i Eglon, idet han lod sige:

4. Drager op til mig og hjælper mig, og vi ville slaae Gibeon; thi den har sluttet Fred med Josua og med Israels Børn.

5. Og de samlede sig og de droge op, fem amoritiske Konger, Kongen i Jerusalem, Kongen i Hebron, Kongen i Jarmuth, Kongen i Lachis, Kongen i Eglon, disse og alle deres Tropper leirede sig for Gibeon, og de strede imod den.

6. Og Mændene i Gibeon sendte Bud til Josua i Leiren ved Gilgal og lode sige: drag ikke din Haand fra dine Tjenere; kom hastigen op til os og frels os og hjælp os; thi alle amoritiske Konger, som boe i Bjergegnen, have samlet sig imod os.

7. Da drog Josua op fra Gilgal, han og hele Folket med ham til Kampen, alle kampdygtige Mænd.

8. Og Jehova sagde til Josua: frygt ikke for dem; thi i din Haand har jeg givet dem; ikke skal nogen Mand af dem kunne staae for dit Aasyn.

9. Og Josua kom pludselig over dem; thi hele Natten drog han op fra Gilgal;

10. Og Jehova forskrækkede dem for Israels Aasyn og slog dem med et stort Slag ved Gibeon og forfulgte dem ad Veien, hvor man gaaer op til Bethhoron og slog dem indtil Aseka og indtil Makkeda.

11. Og det hændte sig, da de flygtede for Israel, da de vare ved Nedgangen fra Bethhoron, da lod Jehova falde store Stene over dem fra Himmelen indtil Aseka, og de døde; der vare flere, som døde ved Hagelstenene, end de, hvilke Israels Børn ihjelsloge med Sværdet.

12. Da talede Josua til Jehova paa den Dag, da Jehova gav Amoriten i Israels Børns Vold, og han sagde for Israels Øine: Sol, staae stille i Gibeon og Maane i Ajalons Dal!

13. Og Solen stod stille og Maanen standsede, indtil Folket havde hevnet sig paa sine Fiender: er dette ikke skrevet i de Retfærdiges Bog: og Solen stod midt paa Himmelen og hastede ikke med at gaae ned henved en heel Dag;

14. Og ikke var der, som den Dag iforveien eller bag efter, at Jehova hørte paa et Menneskes Røst; thi Jehova kjæmpede for Israel.

15. Og Josua og hele Israel med ham vendte tilbage til Leiren ved Gilgal;

16. Og disse fem Konger flygtede og skjulte sig i en Hule ved Makkeda.

17. Og det blev forkyndt Josua, idet man sagde: de fem Konger ere fundne skjulte i Hulen ved Makkeda.

18. Og Josua sagde: vælter store Stene for Indgangen af Hulen og sætter Mænd for den til at passe paa dem.

19. Og I, bliver ikke staaende; følger efter eders Fiender og falder dem i Ryggen og tilsteder dem ikke at komme til deres Byer; thi Jehova eders Gud har givet dem i eders Haand.

20. Og det skeede, da Josua og Israels Sønner vare blevne færdige med at slaae dem i et meget stort Slag, indtil de havde gjort Ende paa dem, saa vare der endnu nogle tiloversblevne af dem, de slap ind til de befæstede Stæder;

21. Men hele Folket vendte i Fred tilbage til Leiren til Josua ved Makkeda; ingen rørte sin Tunge imod Israels Børn.

Capitel X.

10) Tvende Stæder kaldes Bethhoron den ene laae paa Høiene (den øvre) see 16, 3, den anden ved Foden (den nedre), Jos. 18, 13; imellem begge ligger et Pas, som kaldes baade Opgangen til og Nedgangen til Bethhoron; begge Stæder bleve befæstede af Salomo, 1 Kong. 9, 17; og ere ogsaa bekjendte i den senere Historie; thi fra Cæsarea gik Veien over dem forbi Gibeon til Jerusalem. 11) Store Stene strax efter kaldes de Hagelstene. 12) Ajalon, en deilig Dal, der strækker sig mod Sydvest; om dertil hørte Levitstaden Ajalon, Jos. 19, 42; 21, 24; er tvivlsomt. 13) Til Vidnesbyrd for den her omtalte Begivenhed anføres den Retfærdiges Bog, et tabt Skrift lig Jehovas Kriges Bog, 4 Mos. 21, maaskee en Samling af Heltedigte eller Kæmpeviser; hvor langt det gaaer, som anføres af denne Bog, sees ikke med Bestemthed i Texten. 14) At Jehova kjæmpede for Is-

22. Og Josua sagde: aabner Indgangen til Hulen og fører de fem Konger ud af Hulen til mig;
23. Og de gjorde saa og de førte de fem Konger ud af Hulen til ham, Kongen af Jerusalem, Kongen af Hebron, Kongen af Jarmuth, Kongen af Lachis, Kongen af Eglon.
24. Og da de havdeført disse Konger til Josua, da lod Josua sammenkalde hver Mand af Israel og sagde til Høvdingerne for Krigsmændene, som vare dragne ud med ham: kommer nærmere og sætter eders Fod paa disse Kongers Halse; og de traadte nærmere og satte deres Fødder paa deres Halse.
25. Og Josua sagde til dem: frygter ikke og ræddes ikke; værer frimodige og stærke; thi saaledes skal Jehova gjøre ved alle eders Fiender, med hvilke I komme til at stride.
26. Og Josua slog dem derpaa og dræbte dem og lod dem hænge op paa fem Træer og de bleve hængende paa Træerne indtil Aften.
27. Men da det var paa den Tid, Solen gik ned, da bød Josua og de toge dem ned af Træerne og de kastede dem i den Hule, i hvilken de havde skjult sig, og de satte store Stene for Indgangen af Hulen; disse ere indtil denne Dag.
28. Og Makkeda indtog Josua paa denne Dag og slog den med det skarpe Sværd og deres Konge, og han bandlyste den og hver levende Sjæl, som var i den; ikke lod han noget blive tilovers, og han gjorde ved Kongen af Makkeda, som han havde gjort ved Kongen af Jericho.
29. Og Josua og hele Israel med ham drog over fra Makkeda til Libna, og stred mod Libna.
30. Og Jehova gav ogsaa den og dens Konge i Israels Haand og han slog den med det skarpe Sværd og hver levende Sjæl, som var i den; ikke lod han noget blive tilovers i den, og han gjorde ved dens Konge, som han havde gjort ved Kongen af Jericho.
31. Og Josua og hele Israel med ham drog fra Libna til Lachis og han leirede sig mod den og kjæmpede mod den.
32. Og Jehova gav Lachis i Israels Haand og han indtog den paa den anden Dag og slog den med det skarpe Sværd og hver levende Sjæl, som var i den, alt, som han havde gjort ved Libna.
33. Da gik Horam Kongen af Geser op for at hjælpe Lachis, men Josua slog ham og hans Folk, indtil han ikke havde ladet noget blive tilovers i den.
34. Og Josua og hele Israel med ham drog fra Lachis til Eglon og de leirede sig imod den og de strede imod den.
35. Og de indtoge den paa denne Dag og sloge den med det skarpe Sværd, og hver levende Sjæl, som var i den, bandlyste han paa denne Dag gandske som han havde gjort ved Lachis.
36. Og Josua og hele Israel med ham drog fra Eglon til Hebron og de strede imod den;
37. Og de indtoge den og sloge den med det skarpe Sværd, og dens Konge og alle ens Byer og hver levende Sjæl, som var i den, ikke lod han noget blive tilovers, gandske som han havde gjort ved Eglon, og han bandlyste den og hver levende Sjæl, som var i den.
38. Og Josua og hele Israel med ham vendte tilbage til Debir og kjæmpede mod den.
39. Og han tog den og dens Konge og alle dens Byer og de sloge den med det skarpe Sværd og bandlyste hver levende Sjæl, som var i den, ikke lod han noget blive tilbage; som han havde gjort ved Hebron, saa gjorde han ved Debir og dens Konge, og som han havde gjort ved Libna og dens Konge.
40. Saa slog Josua hele Landet: Bjergegnen, Sydlandet, Sletten, Lavlandet og alle deres Konger; ikke lod han noget blive tilbage, og alt, som drog Aande, bandlyste han, saaledes som Jehova, Israels Gud havde befalet.
41. Og Josua slog dem fra Kadesch Barnea og indtil Gaza og hele Landet Gosen og indtil Gibeon.
42. Og alle disse Konger og deres Land erobrede Josua paa een Gang; thi Jehova, Israels Gud kjæmpede for Israel.
43. Og Josua og hele Israel med ham vendte tilbage til Leiren ved Gilgal.

Capitel XI.

Erobring i det nordlige Canaan.

1. Men det skeede, da Jabin, Kongen i

---

rael, dette var det, som skjænkede dem Seiren; derfor forherligede Gud sig i Naturen. [24]) At sætte sin Fod paa nogen, er et Tegn paa en fuldkommen Underkastelse. [38]) Debir kaldes ogsaa Kirjathsepher, Bogstaden, uvist hvorfor, Jos. 15, 15. [41]) Gaza, en berømt Stad i Philisternes Land, der vel blev tildeelt Juda Stamme, men som den dog ei kom i Besiddelse af. Gosen ikke det ægyptiske, men et Distrikt i Juda Bjergegn.

Capitel XI.

[1]) Jabin synes at have været et almindeligt

Hazor, hørte det, da sendte han Bud til Jobab, Konge i Madon og til Kongen i Simron og til Kongen i Achsaph;

2. Og til Kongerne, som vare Norden for Bjerget og paa Sletten ligefor Genezareth og i Lavlandet og i Høiderne ved Dor imod Havet.

3. (Og Canaaniterne boede mod Østen og mod Vesten og Amoriterne og Chittiterne og Pheresiterne og Jebusiterne paa Bjerget og Chiviterne under Hermon i Landet Mizpa;)

4. Og de droge ud og alle deres Hære med dem, en stor Mængde ligesom Sandet, der er paa Havets Bund i Mangfoldighed, og særdeles mange Heste og Vogne.

5. Og alle disse Konger forenede sig og de kom og sloge Leir ved Meroms Sø, for at kjæmpe mod Israel.

6. Og Jehova sagde til Josua: frygt ikke for deres Aasyn; thi i Morgen ved denne Tid skal jeg give dem alle slagne for Israels Ansigt; deres Heste skal du hugge Haserne over paa og deres Vogne skal du opbrænde med Ild.

7. Da kom Josua og alt Krigsfolket med ham pludseligen over dem ved Søen Merom og de overfaldt dem;

8. Og Jehova gav dem i Israels Haand og de sloge dem og forfulgte dem til den store Stad Zidon og til de hede Kilder og til Dalen Mizpa mod Østen og de sloge dem, indtil der ikke blev nogen af dem tilovers.

9. Og Josua gjorde ved dem, som Jehova havde sagt; deres Heste skar han Haserne over paa og deres Vogne opbrændte han med Ild.

10. Og Josua vendte tilbage paa den Tid og indtog Hazor, og dens Konge dræbte han med Sværdet; thi Hazor var tilforn Hovedstaden for disse Kongeriger.

11. Og de ihjelsloge hver levende Sjæl, som var i den, med det skarpe Sværd, da de havde bandlyst den, ikke blev der levnet noget, som drog Aande, og Hazor opbrændte de med Ild.

12. Og Josua tog alle disse Kongers Stæder og deres Konger og slog dem med det skarpe Sværd og bandlyste dem, som Moses, Jehovas Tjener havde befalet.

13. Kun de Byer, som laae paa Høider, opbrændte Israel ikke; med Undtagelse af Hazor alene, som Josua opbrændte.

14. Og alt Byttet af disse Byer og Qvæget røvede Israels Børn fra dem, men Personerne alene sloge de ihjel med det skarpe Sværd, indtil han havde udryddet dem; ikke levnede de nogen levende Sjæl;

15. Ligesom Jehova havde befalet sin Tjener Moses, saa havde Moses befalet Josua, og saa gjorde Josua; han forandrede ikke et Ord i alt, hvad Jehova havde befalet Moses.

16. Josua indtog hele dette Land, Bjergegnen og hele Sydlandet og hele Landet Gosen og Lavlandet og Sletten og Israels Bjerg med dets Slette;

17. Fra det glatte Bjerg, som strækker sig op mod Seir og indtil Baalgad ved Libanons Dal, nedenfor Bjerget Hermon, og alle deres Konger tog han og slog dem og dræbte dem.

18. I mange Dage førte Josua Krig med disse Konger;

19. Ikke var der nogen Stad, som sluttede Fred med Israels Børn, undtagen Chiviten, som boede i Gibeon; alt toge de med Krig;

20. Thi fra Jehova var det, at de forhærdede deres Hjerte, saa at de mødte Israel med Krig, for at han kunde bandlyse dem, at der ikke skulde skee Skaansel imod dem, men at han skulde udrydde dem, som Jehova havde befalet Moses.

21. Og Josua kom paa den Tid og ud-

Navn for Kongerne i denne Egn, see Anm. 4 Mos. 24, 7. Hazor tilfaldt Stammen Naphtali, men synes dog endog efter den i nærværende Capitel fortalte Erobring, at have været canaanitisk. [2]) Bjerget, d. e. Libanon. Sletten, det er Dalen mellem Libanon og Antilibanus, Indl. Pag. XX. Lavlandet d. e. Søkysten fra Carmel af; Dor en Stad ved Middelhavet ikke langt fra Carmel, tilfaldt Manasse Stamme, Jos. 17, 11; 1 Kong. 4, 11. [5]) Meroms Sø, see Indl. Pag. XXI. [13]) De Byer, som laae paa deres Høider, d. e. Bjergfæstninger; thi i dem kunde de have Tilflugt. [17]) Her angives Grændserne af det erobrede Land i den hele Udstrækning, nemlig mod Syd Bjergegnen, d. e. Juda Bjerge modsat Israels Bjerg d. e. Ephraims Bjerge, fra det glatte Bjerg, det er det nøgne, ikke skovbevoxede, hvilket passer paa Seir eller Idumæa, indtil Baalgad, der en Tidlang holdtes for det gamle Heliopolis, hvor nu Ruinerne af Baalbek vare; dette laae dog nordligere. [20]) Thi fra Jehova var det, at de forhærdede deres Hjerter, fordi de ei vilde agte paa den Anledning, han gav dem ved sin Langmodighed til Omvendelse og ved sine Mirakler over Israel, til at gaae ind i Guds Plan; thi Gud vil ingen Synders Død. Ikkun naar Naadens Time er forbi, da hengiver Gud Mennesket til dets Straf, Rom. 1, 18; see Anm. til 2 Mos. 4, 21. Her lagdes derved end tydeligere for Dagen, at Krigen med Canaaniterne ikke var at betragte som en vilkaarlig Erobringskrig, men som en Fuldbyrdelse af Guds Straffedom. [21]) Anakerne, see 4 Mos. 13, 28; og Indl. P. XXII.

ryddede Anakerne fra Bjerget, fra Hebron, fra Debir, fra Anab og fra hele Juda Bjerg og fra hele Israels Bjerg; han bandlyste dem tilligemed deres Byer.

22. Ikke bleve der Anaker tilbage i Israels Børns Land, ikkun i Gaza, i Gath og i Asdod blev der tilovers af dem.

23. Og Josua tog hele dette Land, gandske som Jehova havde sagt Moses, og han gav hele Israel det til Arv i deres Afdelinger i deres Stammer, og Landet hvilede for Krigen.

Capitel XII.

Fortegnelse paa de overvundne Konger.

1. Og disse ere de Konger i Landet, hvilke Israels Børn sloge og hvis Land de toge i Besiddelse paa hiin Side Jordan mod Solens Opgang fra Bækken Arnon indtil Bjerget Hermon og hele Sletten mod Østen;

2. Sichon, den amoritiske Konge, som boede i Hesbon, som herskede fra Aroer, der ligger ved Bredden af Bækken Arnon og Midten af Bækken og det halve Gilead og indtil Bækken Jabok, Ammons Børns Landemærke.

3. Og Sletten indtil Genezareth Søen mod Østen og indtil Slettens Hav, det er Salthavet imod Østen ad Veien til Bethjesimoth og imod Sønden nede ved Foden af Pisga.

4. Og Ogs Landemærke; han var Konge i Basan og en Levning af Kæmpeslægten, som boede i Aschtharot og Edrei.

5. Og herskede over Bjerget Hermon og over Salcha og over hele Basan indtil Geschuritens og Maachatitens Landemærke og Halvdelen af Gilead, Kongen i Hesbon Sichons Landemærke.

6. Moses Jehovas Tjener og Israels Børn havde slaaet dem, og Moses Jehovas Tjener gav det til Arv til Rubeniterne, Gaditerne og den halve Manasse Stamme.

7. Og følgende ere Kongerne i Landet, hvilke Josua og Israels Børn sloge paa denne Side af Jordan mod Baalgad i Libanonsdalen og indtil det glatte Bjerg, som strækker sig mod Seir, og Josua gav det til Israels Stammer i Arv efter deres Afdelinger,

8. Chittiter og Amoriter og Canaaniter og Pheresiter og Chiviter og Jebusiter, paa Bjergtoppene og i Lavlandet og paa Sletten og ved Foden af Bjerget og i Ørken og i Sydlandet.

9. Kongen af Jericho een, Kongen af Ai ved Siden af Bethel een;

10. Kongen af Jerusalem een, Kongen af Hebron een;

11. Kongen af Jarmuth een, Kongen af Lachis een;

12. Kongen af Eglon een, Kongen af Geser een;

13. Kongen af Debir een, Kongen af Geder een.

14. Kongen af Horma een, Kongen af Arad een;

15. Kongen af Libna een, Kongen af Adullam een;

16. Kongen af Makkeda een, Kongen af Bethel een;

17. Kongen af Tappuach een, Kongen af Hepher een;

18. Kongen af Aphek een, Kongen af Lasscharon een;

19. Kongen af Madon een, Kongen af Hazor een;

20. Kongen af Schimron-Meron een; Kongen af Achsaph een;

21. Kongen af Taanach een, Kongen af Megiddo een;

22. Kongen af Kadesch een, Kongen af Jokneam ved Karmel een;

23. Kongen af Dor ved Dors Høi een, Kongen over Folkene ved Gilgal een;

24. Kongen af Thirza een; een og tredive Konger.

Capitel XIII.

Landets Fordeling.

1. Og Josua var bleven gammel og kommen tilaars; da sagde Jehova til ham: du er gammel og bleven tilaars, og der er saare meget Land tilovers at indtage;

Capitel XII.

[3]) Bethjesimoth, see 4 Mos. 33, 49; i Rubens Stamme, den blev siden igjen moabitisk, Ezech. 25, 9; Salcha cfr. 5 Mos. 3, 10. [15]) Adullam, 1 Mos. 38, 1; der vare mange Huler i denne Egn, 1 Sam. 22, 1. [23]) Kongen over Folkene ved Gilgal, er vanskeligt at forklare; thi det her nævnte Gilgal synes at være et andet, end det sædvanlige. Andre oversætte: Kongen over Gojim, som et Egetnavn, see Anm. til 1 Mos. 14, 1.

Capitel XIII.

Dette og de følgende Capitler indeholde ikke faa geographiske Vanskeligheder, da Stæderne ofte bleve ødelagte og deres Minde forsvandt eller, fornemmelig i den græske og romerske Erobring, fik forandrede

2. Dette er det Land, som er tilovers: hele Philisternes og Geschuriternes Landemærke;

3. Fra Sichor, som flyder foran Ægypten, og indtil Ekrons Grændse mod Norden, regnes til Canaaniterne: de fem Fyrster for Philisterne, den i Gaza, i Asdod, i Askalon, i Gath, i Ekron og i Avva;

4. Mod Sønden hele Canaaniternes Land og Hulen, som hører Zidonierne til, indtil Aphek indtil Amoriternes Landemærke;

5. Og Gibliternes Land og hele Libanon ved Solens Opgang, fra Baalgad nedenfor Bjerget Hermon, indtil man kommer til Hamath.

6. Alle Indbyggere paa Bjerget fra Libanon indtil de hede Kilder, alle Zidonier; jeg skal fordrive dem for Israels Børns Aasyn; lad det kun tilfalde Israel i Arv, som jeg har budet det.

7. Og nu, uddeel dette Land til Arv for de ni Stammer og den halve Manasse Stamme.

8. Med ham have Rubeniterne og Gaditerne taget deres Arv, som Moses havde givet dem paa hiin Side Jordan imod Østen, saaledes som Moses, Jehovas Tjener har givet dem;

9. Fra Aroer, som ligger ved Bredden af Bækken Arnon, og Byen, som ligger midt ved Floden, og hele Sletten Medba og indtil Dibon.

10. Og alle den amoritiske Konge Sichons Byer, som regjerede i Hesbon, indtil Ammons Børns Grændse;

11. Og Gilead og Geschuriternes og Maachatiternes Landemærke og hele Bjerget Hermon og hele Basan indtil Salcha.

12. Alt Ogs Rige i Basan, som regjerede i Aschtharot og Edrei; han var tilbage af Kæmperne, men Moses slog dem og drev dem ud.

13. Derimod fordreve Israels Børn ikke Geschuriterne og Maachatiterne, og Geschur og Maachat boede iblandt Israels Børn indtil denne Dag.

14. Ikkun Levi Stamme gav han ikke Arv; Jehovas Israels Guds Ildoffere, det er hans Arv, saaledes som han har sagt ham.

15. Og Moses gav Rubens Børns Stamme Arv efter deres Slægter;

16. Og Grændsen for dem var fra Aroer, som ligger ved Bredden af Bækken Arnon, og Staden, som ligger midt ved Bækken, indtil Medba;

17. Hesbon og dens Stæder, som ligge paa Sletten, Dibon, Bamoth Baal og Beth Baal Maon.

18. Og Jahza og Kedemoth og Mephaat,

19. Og Kirjathaim og Sibma og Zereth-zahar paa Bjerget ved Dalen;

20. Og Beth Peor og Foden af Pisga og Bethjesimoth,

21. Og alle Byerne paa Sletten og hele den amoritiske Konge Sichons Rige, som regjerede i Hesbon, hvem Moses slog, og Midians Fyrster, nemlig Evi og Rekem og Zur og Chur og Reba, Sichons Øverster, som boede i Landet;

22. Og Bileam, Beors Søn, Sandsigeren ihjelsloge Israels Børn med Sværdet tillige-med de andre, som vare dræbte af dem.

23. Grændsen for Rubens Børn var Jordan og Landemærket derved; dette var Rubens Børns Arv efter deres Slægter, Stæderne med deres Landsbyer.

24. Og Moses havde givet Gads Stamme, Gads Børn Arv efter deres Slægter;

25. Og Grændsen for dem var Jaeser og alle Gileads Stæder og det halve af Ammons Børns Land indtil Aroer, som ligger lige for Rabba,

26. Og fra Hesbon indtil Ramath Hammizpa og Betonim og fra Machanaim indtil Debirs Landemærke.

27. Og i Dalen Bethharam og Bethnimra og Suchot og Zaphon, det Øvrige af Sichons Rige, der var Konge i Hesbon, Jordan og Landemærket derved, indtil det Yderste af Genezarethsøen paa hiin Side Jordan imod Østen.

28. Dette er Gads Sønners Arv efter deres Slægter, Stæder og deres Landsbyer.

29. Og Moses gav den halve Manasse

Navne; men da i Orienten en langt større Varighed og Eensformighed finder Sted, end hos os, saa have mange Navne bevaret sig i Folkemunde, hvorved det er lykkedes nyere Reisendes Omhyggelighed at opdage flere i Bibelen forekommende Stæder, see Indl. Man maa erindre, at Landet blev uddeelt før det blev erobret; heraf kom den Ubestemthed, der fandt Sted med Hensyn til Grændserne, uagtet den Nøiagtighed, som finder Sted i Angivelserne, viser, at vi have en samtidig Forfatters Beretning. Juda og Ephraim fik først deres Parter, men da man snart opdagede, at disse vare for store, saa maatte navnligen Juda afgive flere Distrikter. [2]) Geschur, see 5 Mos. 3, 14; et Distrikt hiinsides Jordan ved Antilibanus, dannede længe en uafhængig syrisk Stat, 2 Sam. 15, 8. [3]) Sichor, den sorte Flod, Nilen, see 1 Mos. 15, 18; Avva, see 5 Mos. 2, 23. [4]) Aphek laae nordlig ved Libanon, 12, 18, og kom til Aschers Stamme, Jos. 19, 30; for Amoriten skal maaskee læses Aramiten. [5]) Gibliterne, som boede i den berømte phoniciske Stad Byblus, Ez. 27, 9. Libanon ved Solens Opgang ɔ: Antilibanus; Hamath eller Epiphania, see til 4 Mos. 13, 21 [8]) Med ham ɔ: Manasse Stamme.

Stamme Arv; saa fik den halve Manasse Stamme det efter dens Slægter.

30. Og deres Grændse var fra Machanaim hele Basan, hele Ogs, Kongen af Basans Rige og alle Jairs Landsbyer, som ere ved Basan, tresindstyve Byer.

31. Og det Halve af Gilead, Aschtharot, Edrei, Ogs Riges Stæder i Basan, der kom til at tilhøre Manasses Søns Machirs Efterkommere, Halvdelen af Machirs Sønner efter deres Slægter.

32. Dette er det, som Moses fordeelte som Arv paa Moabs Slette paa hiin Side Jordan i Jericho mod Østen;

33. Men til Levi Stamme gav Moses ikke Arv, Jehova, Israels Gud er deres Arv, saaledes som han havde sagt dem.

Capitel XIV.

Fortsat Uddeling. Calebs Arv.

1. Og dette er det, som Israels Børn arvede i Landet Canaan, hvilket Præsten Eleasar og Josua, Nuns Søn, og Hovederne for Israels Børns Stammers Fædre uddeelte;

2. Ved Lodkastning til hver Arvepart, som Jehova bød Moses at give til de ni Stammer og den halve Stamme;

3. Thi Moses havde givet de tvende Stammer og den halve Stamme Arv paa hiin Side Jordan; men Leviterne gav han ikke Arv i deres Midte.

4. Thi Josephs Sønner vare to Stammer, Manasse og Ephraim; men Leviterne gave de ingen Part i Landet, uden Byer at boe i tilligemed Overdrevet om dem for deres Qvæg og deres Besiddelser;

5. Ligesom Jehova havde befalet Moses, saa gjorde Israels Børn, og de fordeelte Landet.

6. Da nærmede Juda Stamme sig til Josua ved Gilgal, og Caleb, Jephunne Søn, Kenesiten sagde til ham: Du veed det Ord, som Jehova har talt til Moses, den Guds Mand, angaaende mig og angaaende dig, ved Kadesch-Barnea.

7. Fyrretyve Aar var jeg gammel, da Moses, Jehovas Tjener sendte mig fra Kadesch-Barnea for at bespeide Landet, og jeg bragte ham Svar som det var i mit Hjerte.

8. Og mine Brødre, som vare gangne op med mig, gjorde Folkets Hjerte forsagt; men jeg opfyldte fuldkommen Jehovas min Guds Villie.

9. Og Moses svoer den samme Dag og sagde: Tilforladelig skal det Land, som din Fod træder paa, tilhøre dig og dine Børn til Arv evindeligen; thi du har fuldkommen opfyldt Guds Villie.

10. Og nu see, Jehova har ladet mig leve, som han har sagt, disse fem og fyrretyve Aar fra den Tid Jehova har sagt dette Ord til Moses, dengang Israel vandrede i Ørken, og nu see, jeg er idag fem og fiirsindstyve Aar gammel;

11. Jeg er endnu stedse idag, som paa den Dag, da Moses sendte mig; som min Kraft var dengang, saa er min Kraft nu i Krig baade til at gaae ud og til at gaae ind.

12. Og nu, giv mig dette Bjerg, som Jehova har sagt paa hiin Dag; thi du har hørt paa hiin Dag, at Anakerne vare der og store og befæstede Stæder; maaskee Jehova vil være med mig, at jeg kan fordrive dem, saaledes som Jehova har sagt.

13. Og Josua velsignede Caleb, Jephunne Søn og gav ham Hebron til Arv.

14. Det kom til at tilhøre Caleb, Jephunne Søn, Kenisiten til Arv indtil denne Dag, fordi han fuldkommen havde adlydt Jehova, Israels Gud.

15. Men Navnet paa Hebron var fordum Kirjath-Arba; det er det store Menneske iblandt Anakerne. Og Landet hvilede ud fra Krigen.

Capitel XV.

Judas Arvelod.

1. Og Loddet for Judas Børns Stamme efter dens Slægter gik til Edoms Grændse, Ørken Zin mod Sønden, yderst sønderpaa.

2. Og den yderste Grændse for dem var

---

[30]) Jairs Landsbyer, see 4 Mos. 32, 41.

Capitel XIV.

Man maa erindre, at Loddet ikkun bestemte Egnen, ikke Grændsen eller Distriktets Størrelse, dernæst at Erobringen af Distriktet blev overladt til enhver Stamme; endelig seer man, at Forudsigelsen 1 Mos. 49 og 5 Mos. 33 i det Hele gik i Opfyldelse. [6]) See 4 Mos. 14, 24; man finder iøvrigt ikke denne Tilsigelse antegnet i Moses Bøger; han fik ogsaa denne Egn ikke som Arvelod, men som Hædersgave. [15]) Hebron bar dette Navn allerede paa Patriarchernes Tid; siden blev den kaldt Kirjath-Arba, d. e. Arbas Stad, og denne Arba var det store Menneske iblandt Anakerne, en af de høieste Kæmper; men Navnet Hebron vedblev dog at være det almindelige.

Capitel XV.

Juda, den mægtigste Stamme, udvalgt til saa stor Bestemmelse, skulde være en Formuur

det Yderste af Salthavet fra den Odde, som
vender imod Sønden.
3. Og den gik fra Sønden om Skorpionernes
Opgang og gik om Zin og hævede sig sønden
for Kadesch=Barnea og gik over Chezron og
hævede sig til Adar, dreiende sig om Karkaa,
4. Og den gik til Azmon, og løb ud til
Ægyptens Bæk, og den yderste Grændse var
ved Havet; det var dens sydlige Grændse;
5. Og Østgrændsen var Salthavet indtil
Jordans Udløb og Grændsen imod den nord=
lige Side var fra Tungen, ved Jordans Udløb;
6. Og derfra gik Grændsen op til Beth=
hogla og gik norden for Betharaba og forbi
Bohans, Rubens Søns Steen;
7. Og Grændsen gik op til Debir fra Achors
Dal og mod Nord vendte den sig til Gilgal,
som er ligeoverfor Opgangen til Adummim,
der er Dalen, og Grændsen gik over En=
schemeschs Vand; men dens Udgang var ved
Enrogel.
8. Og derpaa gik Grændsen til Hinnoms
Sønners Dal til den anden Side af Jebu=
siterne, det er Jerusalem, og Grændsen løb op
til Spidsen af Bjerget, som er ligefor Hin=
noms Dal mod Vesten, der er ved Nordsiden
af Rephaiternes Dal.
9. Og Grændsen bøiede sig fra Toppen af
dette Bjerg til Nephtoachs Vandkilde og gik
til Byerne paa Ephrons Bjerg, og Grændsen
bøiede til Baal, det er Kirjathjearim;
10. Saa vendte Grændsen sig fra Baal imod
Vesten til Bjerget Seir og gik paa Nordsiden
af Kirjathjearim, det er Kesalon, gik ned til
Bethschemesch og forbi Thimna.
11. Og Grændsen gik til Nordsiden af Ekron
og bøiede om ved Sikron og gik forbi Baals
Bjerg og gik til Jabneel og den yderste Spidse
af Grændsen var ved Havet.
12. Og Grændsen mod Vesten var det store
Hav og dets Grændse; dette er Grændsen for
Juda Sønner rundt om efter deres Slægter.
13. Men Caleb, Jephunne Søn gav han
Arvedeel midt iblandt Judas Sønner efter
Jehovas Ord til Josua, nemlig Arbas, Anaks
Faders Stad, det er Hebron.
14. Og Caleb fordrev de tre Anaks Sønner
derfra, nemlig Sehschai og Achiman og Talmai,
Anaks Børn;
15. Og han drog derfra op til Indbyggerne
i Debir, og Navnet paa Debir var fordum
Kirjathsepher.
16. Og Caleb sagde: Den, som slaaer
Kirjahtsepher og indtager den, ham skal jeg
give min Datter Achsa tilægte.
17. Og Othniel, Kenas Søn, en Broder
til Caleb, indtog den og han gav ham sin Datter
tilægte.
18. Og det skede, da hun skulde drage ned
til ham, tilskyndede hun ham til at begjære en
Mark af hendes Fader, og hun steg ned
af Asenet; da sagde Caleb til hende: hvad
fattes dig?
19. Og hun sagde: giv mig en Velsignelse;
thi du har givet mig Landet sønderpaa, og giv
mig ogsaa Vandkilder; og han gav hende Vand=
kilder foroven og Vandkilder forneden.
20. Dette er Judas Stammes Arv efter
dens Slægter.
21. Og Stæderne fra Enden af Juda Stamme
indtil Edoms Grændser vare mod Syden:
Kabzeel og Eder og Jagur;
22. Og Kina og Dimona og Adada;
23. Og Kedesch og Hazor og Jitnan;
24. Siph og Telem og Bealoth;
25. Og Hazorhadatta, og Kerioth Hezron,
det er Hazor.
26. Amam og Schema og Molada;
27. Og Hazorgadda og Heschmon og Beth=
pelet,
28. Og Hazarschual og Beerscheba og Bis=
jotha,
29. Baala og Jjim og Ezem,
30. Og Eltholad og Chesil og Horma;

---

for de nye Stammer, og fik derfor det sydlige, vidtstrakte Landskab, der var deelt i fire Distrikter: Sydlandet, ved Edoms Grændser, Bjergegnene omkring Hebron; Lavlandet ved Middelhavet og Ørken henad Jordan og det døde Hav. Den hele Strækning er i den nyeste Tid nøiagtigt undersøgt af Reisende. Ørken Zin, see 4 Mos. 34, 3. Skorpionernes Opgang, see 4 Mos. 34, 4 (hebr. Maaleh Akrabbim, senere Akrabatene); Ægyptens Bæk, 4 Mos. 34, 5. 8) Hinnoms Dal eller Hinnoms Sønners Dal, en skjøn Dal paa den søndre Side af Jebus eller Jerusalem, hvor siden efter meget Afguderi især med Moloch blev dreven, Jer. 7, 31; Kong Josias lod Stedet gjøre til et ureent, 2 Kong. 23, 10; Jer. 19, 5; hvorfor det blev Gjenstand for Afsky, og ved det forandrede Navn Gehenna Betegnelse for Helvede 12) Kysterne ved det store Hav eller Middelhavet kom Folket dog ikke i Besiddelse af. 16) Den samme Fortælling findes Dom. 1, 10 flg. Da Caleb havde Sønner, 1 Krøn. 4, 11=13, kunde han ikke have givet sin Datter noget af Landet, hvis det havde været hans Arvelod; man seer altsaa, at det Land, han fik, var, som det er bemærket, en Hædersgave for ham, hvorfor han frit kunde raade derover; hun steg ned, see Anmk. til 1 Mos. 24, 64. 19) En

31. Og Ziklag og Madmanna og Sansanna,
32. Og Lebaoth og Schilchim og Ain og Rimmon, i det hele ni og tyve Stæder med deres Landsbyer.
33. Og i Lavlandet var: Eschtaol og Zora og Aschna,
34. Og Sanoach og Engannim, Tappuach og Enam,
35. Jarmuth og Adullam, Socho og Aseka,
36. Og Schaaraim og Aditaim og Gedera og Gederothaim, fjorten Stæder med deres Landsbyer.
37. Zenan og Hadascha og Migdalgad,
38. Og Dilan og Mizpe og Jokteel,
39. Lachis og Bozkat og Eglon,
40. Cabbon og Lachmas og Kitlisch,
41. Og Gederoth, Bethdagon og Naamah og Makedda, seksten Stæder og deres Landsbyer.
42. Libna og Eter og Aschan;
43. Og Jiphtach og Aschna og Nezib,
44. Og Keila og Achsib og Marescha, ni Stæder og deres Landsbyer.
45. Ekron og dens Stæder og dens Landsbyer.
46. Og fra Ekron og mod Vesten alt det, som ligger ved Siden af Asdod og dens Landsbyer.
47. Asdod og dens Stæder og dens Landsbyer, Gaza og dens Stæder og dens Landsbyer indtil Ægyptens Bæk, og det store Hav og dets Grændse,
48. Og i Bjergegnen vare: Schamir og Jattir og Socho,
49. Og Danna og Kirjatsanna, det er Debir,
50. Anab og Eschtemo og Anim;
51. Og Gosen og Cholon og Gilo, elleve Stæder og deres Landsbyer;
52. Arab og Duma og Eschan,
53. Og Janum og Bethtappuah og Aphek.
54. Og Chumta og Kirjatharba, det er Hebron, og Zior, ni Stæder og deres Landsbyer.
55. Maon, Carmel og Siph og Jutta;
56. Og Jizreel og Jokdeam og Sanoach;
57. Kain, Gibea og Thimna, ti Stæder og deres Landsbyer;
58. Chalchul, Bethzur og Gedor;
59. Maarath og Bethanoth og Eltekon, seks Stæder og deres Landsbyer.
60. Kirjath Baal, det er Kirjathjearim og Rabba, to Stæder og deres Landsbyer.
61. I Ørken vare: Betharaba, Middin og Sechacha;
62. Og Nibschan og Saltstaden og Engeddi, seks Stæder og deres Landsbyer.
63. Men Jebusiterne, som boede i Jerusalem, formaaede Judas Sønner ikke at uddrive, og Jebusiterne boede tilligemed Judas Sønner i Jerusalem indtil denne Dag.

Capitel XVI.

Josephs Lod. Ephraims Stamme.

1. Og for Josephs Sønner traf Loddet fra Jordan ved Jericho til Jerichos Vande imod Østen, Ørken som gaaer fra Jericho over Bjerget ved Bethel;
2. Og den gik fra Bethel til Lus og gik over Architens Grændse til Atarot,
3. Og den gik ned i Vesten til Japhletitens Grændse, til Nedre-Bethchorons Grændse og til Gaser og den løb ud til Havet.
4. Dette arvede Josephs Børn, Manasse og Ephraim.
5. Og Ephraims Børns Grændse efter deres Slægter, deres Arvs Grændse var mod Østen Ataroth-Addar indtil Øvre-Bethchoron;
6. Derfra løb Grændsen ud mod Vesten til Michmetat mod Nord og den vendte sig mod Øst til Thaanat-Schilo og gik over den Østen for Janoach.
7. Og den gik ind fra Janocha til Ataroth og Naarath og stødte til Jericho og gik ud til Jordan.
8. Og fra Tappuach gik Grændsen mod Vest til Kanas Bæk og dens yderste Punct var ved Havet. Dette var Ephraims Sønners Stammes Arv efter deres Slægter;
9. Dertil de Stæder, som vare udtagne for Ephraims Sønner midt i Manasse Børns Arv, alle Stæder og deres Landsbyer.
10. Og de fordreve ikke Canaaniten, som boede i Geser; Canaaniten boede midt iblandt Ephraim indtil denne Dag, og blev dem skatskyldig.

Capitel XVII.

Den halve Manasse Stammes Lod.

1. Og Loddet kom ud for Manasse Stamme (thi han var Josephs Førstefødte)

Velsignelse ɔ: et velsignende Stykke Jord; thi Vand er en vigtig Gave i den tørre Egn. [31]) Ni og tyve, man seer at det var 36; i det Følgende stemmer Sammentælningen heller ikke altid overeens med Texten; maaskee have vi her en gammel Skrivfeil; maaskee skulle enkelte Navne i Byerne tages sammen; i den græske Oversættelse findes ogsaa et mærkeligt Tillæg af Stæder.

Capitel XVII.

[1]) Den første Deel af dette Capitel er noget indviklet, formedelst Bestræbelsen for at antegne den

for Machir, Manasses Førstefødte, Fader til Gilead; denne var nemlig en Krigsmand og fik Gilead og Basan;

2. De øvrige Manasse Sønner altsaa efter deres Slægter, nemlig Abiesers Sønner og Chaleks Sønner og Aschriels Sønner og Schechems Sønner og Hephers Sønner og Schemidos Sønner; disse vare Manasse, Josephs Søns Afkom af Mandkjøn efter deres Slægter

3. (Men Zeleophhad Hephers Søn, Gileads Søn, Machirs Søn, Manasse Søn, havde ingen Sønner men kun Døttre, og disse ere Navnene paa hans Døttre: Mahela og Noah, Hogla, Milcha og Thirza;

4. Og de vare fremstaaede for Præsten Eleasars Aasyn og for Josua Nuns Søns Aasyn og for Fyrsternes Aasyn, og havde sagt: Jehova har befalet Moses at give os Arv midt iblandt vore Brødre; og han havde givet dem Arv efter Jehovas Befaling iblandt deres Faders Brødre.)

5. Saa faldt der ti Parter for Manasse foruden Landet Gilead og Basan, som er paa hiin Side af Jordan,

6. Saasom Manasses Døttre toge Arv midt iblandt Sønnerne og Landet Gilead tilhørte de øvrige Manasse Sønner.

7. Og Manasse Landemærke gik fra Ascher til Michmetath, der er lige over for Sichem, og Grændsen gik til Høire til dem, der boe i En-Tappuach.

8. Manasse hørte Landet Tappuach til; men Tappuach ved Manasse Grændse hørte Ephraims Børn til;

9. Og Grændsen gik ned til Kanas Bæk Sønden for Bækken; disse Byer tilhørte Ephraim midt iblandt Manasse Stæder, og Manasse Grændse var Nord for Bækken og dens yderste Punct gik ud mod Havet;

10. Den sydlige Deel tilhørte Ephraim og den nordlige Deel Manasse og Havet dannede Grændsen for det; og til Ascher stødе de mod Nord og til Isaschar mod Øst.

11. Men i Isaschar og Ascher fik Manasse Bethsean og dens Stæder, og Jibleam og dens Stæder og Indvaanerne i Dor og dens Stæder, og Indbyggerne i Endor og dens Stæder, og Indbyggerne i Taanach og dens Stæder, og Indbyggerne i Megiddo og dens Stæder, som ere tre Høie.

12. Men ikke kunde Manasse Stamme indtage disse Stæder; derfor tog Canaaniten den Beslutning at blive boende i dette Land;

13. Og da Israels Sønner bleve stærke, da gjorde de Canaaniterne skatskyldige; men de fordreve dem dog ikke.

14. Og Josephs Børn talede til Josua idet de sagde: hvorfor har du givet mig een Lod og eet Strøg til Arv og jeg er meget Folk; thi hidtil har Jehova velsignet mig.

15. Og Josua sagde til dem: dersom du er meget Folk, da gaae op paa Bjerget og søg dig en Plads ud der i Pheresitens og Rephaitens Land efterdi Bjerget Ephraim er for trangt for dig.

16. Og Josephs Sønner sagde: dette Bjerg kunne vi ikke indtage og alle Canaaniter, som boe i Dallandet, have Jernvogne, de, der eie Bethsean og dens Stæder, og de, som eie Dalen Jisreel.

17. Men Josua svarede Josephs Huus, Ephraim og Manasse, idet han sagde: du er et talrigt Folk og har stor Styrke; du skal ikke have een Lod;

18. Thi Bjergegnen skal høre dig til; da den er Skov, saa hug dig en Plads ud og den skal høre dig til indtil den yderste Grændse; thi du skal fordrive Canaaniten, endskjøndt han har Jernvogne og endskjøndt han er stærk.

Capitel XVIII.

Tabernaklet opreises i Silo. Landet beskrives. Benjamins Lod.

1. Og hele Israels Børns Menighed samlede sig i Silo og der opreiste de Forsamlingsteltet; og Landet var dem underlagt;

---

halve Manasse Stammes Slægt. [3]) S. 4 Mos. 27. [5]) Ti Parter, hebr. ti Snore; thi Agrene deeltes med en Snor. [9]) Havet ɔ: Genezarethsøen. [11]) Bethschean, det bekjendte Skythopolis, s. Anmrk. til 1 Mos. 33, 17. [15]) Ogsaa her viser Josua sin Uegennyttighed; han henviser sin egen Stamme, der gjorde Fordring paa mere Land, til deres egne Kræfter. [16]) Jernvogne, det var Stridsvogne, der enten vare heelt af Jern eller beslagne med Jern, undertiden besat med Leer eller Knive, for ligesom at afmeie eller nedsable Fodfolket.

Capitel XVIII.

En vigtig Forandring skeede nu derved at Leiren blev forflyttet fra Gilgal til Silo, hvor Forsamlingsteltet opreistes; Silo laa næsten midt i Palæstina paa et høit Sted og var derfor meget godt skikket til at danne Middelpunctet for Landet og være Tempelplads. Da det til nomadisk Liv vante Folk blev kjed af Krigen og hellere med deres Qvæg tog de vidtstrakte Græsmarker i Besiddelse, end de erobrede Landet, saa vare der flere Stammer, som endnu

2. Men der vare endnu syv Stammer blandt Israels Børn, som ikke havde faaet deres Arvedeel.
3. Og Josua sagde til Israels Børn: hvor længe ville I være lunkne med at gaae hen at indtage Landet, som Jehova, eders Fædres Gud har givet eder.
4. Udtager eder tre Mænd for hver Stamme, saa vil jeg sende dem, og de skulle staae op og vandre gjennem Landet og beskrive det efter deres Arvelodder og saa komme til mig igjen;
5. Og de skulle fordele det i syv Parter; Juda skal forblive i sit Landemærke mod Sønden, og Josephs Huus skal blive i sit Landemærke mod Norden;
6. Men I skulle beskrive Landet i syv Lodder og bringe mig det herhid; saa skal jeg kaste Lod for eder her for Jehovas vor Guds Aasyn.
7. Thi Leviterne skulle ingen Deel have i eders Midte, thi Jehovas Præstedømme er deres Arvedeel og Gad og Ruben og den halve Manasse Stamme have taget deres Arv paa hiin Side Jordan imod Østen, hvilket Moses, Jehovas Tjener har givet dem.
8. Og Mændene stode op og gik; og Josua befalede dem, som gik for at beskrive Landet, idet han sagde: gaaer og vandrer om i Landet og beskriver det, og vender hid tilbage til mig, saa skal jeg kaste Lod for eder for Jehovas Aasyn i Silo.
9. Da gik Mændene og droge igjennem Landet og de beskreve det efter Byerne i syv Dele i en Bog, og de kom til Josua i Leiren ved Silo.
10. Og Josua kastede Lod for dem i Silo for Jehovas Aasyn og Josua fordeelte Landet til Israels Børn efter deres Dele.
11. Og Benjamins Sønners Stamme kom ud efter deres Slægter, og deres Lods Landemærke gik imellem Judas Sønner og imellem Josephs Sønner;
12. Og Grændsen gik for dem i det nordlige Hjørne fra Jordan og gik derpaa op til den nordre Side af Jericho, og gik over Bjerget mod Vesten og dens yderste Punct løb ud i Ørken ved Bethaven.
13. Og derfra gik Grændsen til Lus ved den søndre Side af Lus, det er Bethel, og Grændsen gik til Atharotaddar over Bjerget, som er Sønden for Øvre-Betchoron;
14. Saa bøiede Grændsen af og løb om ved det vestre Hjørne Sønden for Bjerget, som ligger ligeoverfor Betchoron mod Sønden og dets yderste Punct var ved Kirjatbaal, det er Kirjatjearim, Judas Sønners Stad; det er det vestre Hjørne.
15. Og det søndre Hjørne var for Enden af Kirjatjearim og Grændsen gik mod Vesten og løb ud til Nephtoachs Vandkilde;
16. Saa gik Grændsen ned til Enden af Bjerget, som er ligefor Hinnoms Børns Dal, der er ved Rephaitens Dal mod Norden, og løb ud i Hinnoms Dal ved Jebusitens sydlige Side, og gik ned til En-Rogel.
17. Og den bøiede af mod Nord og gik til Enschemesch og gik ud til Geliloth, som er tvertover for Opgangen til Adummim og saa ned til Bohans, Rubens Søns Steen.
18. Derpaa gik den til Siden tvertover for Araba imod Norden og løb ned til Araba;
19. Og Grændsen gik over Bethhogla mod Norden og dens yderste Punct var ved Landtungen ved Salthavet ved Jordans søndre Ende; det er den sydlige Grændse.
20. Og Jordan begrændsede den ved det østlige Hjørne, det var Benjamins Sønners Arv efter deres Landemærker rundt omkring efter deres Slægter.
21. Og de Stæder, som tilhørte Benjamins Børns Stamme efter deres Slægter vare: Jericho og Bethhogla og Emekkeziz;
22. Og Betharaba og Zemaraim og Bethel;
23. Og Avvim og Para og Ophra
24. Og Cephar Ammonai og Ophni og Geba; tolv Stæder og deres Landsbyer.
25. Gibeon og Rama og Beeroth,
26. Og Mizpe og Cephira og Moza,
27. Og Rekem og Jirpeel og Tarala;
28. Og Zela og Eleph og Jebusi, det er Jerusalem, Gibeat og Kirjat, fjorten Stæder og deres Landsbyer, dette var Benjamins Børns Arv efter deres Slægter.

Capitel XIX.

De øvrige sex Stammers Lod.

1. Og det andet Lod kom ud for Simeons

---

ikke havde faaet Arvedeel og derfor bebreider Josua dem deres Lunkenhed. Af den Grund udsendes tre [4]) Mænd for at beskrive Landet, hvilket de og gjorde; thi da Landmaalerkunsten var meget bekjendt i Ægypten, er det sandsynligt at Israeliterne medbragte Kundskab herom fra dette Land.

Capitel XIX.

For Simeons Stamme nævnes ingen Grændse, men kun Byer, som Juda Stamme maatte afgive; thi Spaadommen 1 Mos. 49, 7 gik i Opfyldelse; Simeon søgte at erstatte det Manglende ved Erobringer, see Anmærk. til det nævnte Sted.

Børns Stamme efter deres Slægter og deres Arv faldt midt i Judas Børns Arv;

2. Og dem tilhørte i deres Arv Beerschaba, Schaba og Molada;

3. Og Chazarschual og Bala, Azem;

4. Eltolad, Betul og Horma;

5. Og Ziklag og Bethmarcaboth og Chazarsusa;

6. Og Bethlebaoth og Saruchen, tretten Stæder og deres Landsbyer;

7. Ain, Rimmon, Eter, Ascham, fire Stæder og deres Landsbyer.

8. Og alle Landsbyer, som ligge rundt om disse Byer indtil Baalat Beer Ramot mod Sønden. Dette er Simeons Børns Stammes Arv efter deres Slægter.

9. Simeons Børns Arv var af Judas Børns Part; thi Judas Børns Part var for stor for dem, og Simeons Børn toge Arv midt i deres Arvedeel.

10. Og det tredie Lod kom ud for Sebulons Børn efter deres Slægter, og Grændsen af deres Arv gik til Sarid;

11. Og deres Landemærke løb op til Havet og Marala og naaede til Dabbaschet og stødte til Bækken, der er ligefor Jokneam;

12. Og fra Sarid gik det tilbage mod Østen mod Solens Opgang til Kislotthabor og gik til Dabrath og saa op til Japhia;

13. Og derfra gik den mod Øst over Githachepher, Itta, Kazin og gik til Rimmon som gjør en Bøining mod Nea;

14. Og Grændsen gik Norden om den til Nathon, og dens yderste Punct var Dalen Jiphtachel;

15. Og Katta og Nahalal og Schimron og Jidala og Bethlehem, tolv Stæder og deres Landsbyer;

16. Dette var Sebulons Børns Arv efter deres Slægter, disse Stæder og deres Landsbyer.

17. Og for Isaschar kom det fjerde Lod ud, for Isaschars Børn efter deres Slægter.

18. Og deres Landemærke var Isreela og Kesulloth, Schunem

19. Chapharaim og Schion og Anaharat,

20. Og Rabbit og Kisjon og Abez,

21. Og Remet, Engannim og Enhadda og Bethpazes.

22. Og Landemærket stødte til Thabor og Schachazim og Bethschemesch og deres Landemærkes yderste Punkt var Jordan; sexten Stæder og deres Landsbyer.

23. Dette var Isaschars Børns Stammes Arv efter deres Slægter, Stæderne og deres Landsbyer.

24. Og det femte Lod kom ud for Aschers Børns Stamme efter deres Slægter;

25. Og deres Landemærke var Chelkat og Chali og Beten og Achsaph,

26. Og Alammelech og Amead og Miseal, og stødte op mod Carmel mod Vesten og til Sichor-Libnat;

27. Og det gik tilbage mod Østen til Bethdagon og naaede til Sebulon og til Dalen ved Jiphtachel mod Nord, til Bethemek og Neïell og gik til den venstre Side af Cabul,

28. Og Ebron og Rechob, og Chammon og Kana indtil den store Stad Zidon;

29. Og Landemærket vendte om til Rama og indtil den befæstede Stad Tyrus og Grændsen gik om til Hosa, og dets yderste Punct mod Vesten var efter Strøget til Achsib;

30. Og Umma og Aphek og Rechob, to og tyve Stæder og deres Landsbyer.

31. Dette var Aschers Børns Stammes Arv efter deres Slægter, disse Stæder og deres Landsbyer.

32. Og for Naphtalis Sønner udkom det sjette Lod, for Naphtalis Sønner efter deres Slægter;

33. Og deres Landemærke gik fra Cheleph, fra Egnen ved Zaananim og Adami og Nekeb og Jabneel til Lakkum, og deres yderste Punct var Jordan.

34. Og Grændsen gik tilbage mod Vest til Asnotthabor og gik derfra til Chukkok og stødte til Sebulon mod Sønden og til Ascher mod Vesten og til Juda ved Jordan mod Østen;

35. Og de befæstede Stæder vare Ziddim Zer og Hamath, Rakkat og Genezareth.

36. Og Adama og Rama og Hazor.

37. Og Kedesch og Edrei og Enhazor;

38. Og Jiron og Migdalel, Chorem og Bethanath og Bethschemesch, nitten Stæder og deres Landsbyer.

39. Dette er Naphtalis Børns Stammes Arv efter deres Slægter, Stæderne og deres Landsbyer.

40. Og for Dans Sønner efter deres Slægter udkom det syvende Lod;

41. Og Grændsen af deres Arv var Zorah og Eschthaol og Irschemesch.

42. Schaalabbim og Ajalon og Jitla;

43. Og Elon og Thimna og Ekron;

44. Og Eltheke og Gibethon og Baalat,

---

13) Rimmon, som gjør en Bøining; Andre: Rimmonmetoar, det er Nea, som et Egetnavn. 18) Isreela ved den esdraelonitiske Slette, see Indl. 26) Carmel, see Indl. Sichor Libnat, sandsynl. Floden Belus, berømt ved at Glasset er opfunden nær ved den. 34) Juda ved Jordan er vanskeligt at forstaae og forklares paa mange Maader. Stammen Juda kan ei menes; der

45. Og Jehud og Bne-Berak og Gat-
rimmon;
46. Og Mejarkon og Rakkon tilligemed
Landemærket som ligger ligeover for Joppe.
47. Men Dans Børns Landemærke var
for lidet for dem; derfor droge Dans Børn
op og kjæmpede mod Leschem og indtoge den;
og de sloge den med det skarpe Sværd og
de erobrede den og de boede der og de kaldte
Leschem Dan efter deres Faders Dans Navn.
48. Dette var Dans Sønners Stammes
Arv efter deres Slægter, disse Stæder og
deres Landsbyer.
49. Men da Israels Børn vare blevne
færdige med at fordele Landet efter dets Lande-
mærke, da gave Israels Børn Josua, Nuns
Søn, Arv iblandt dem;
50. Efter Jehovas Befaling gave de ham
den By, som han forlangte, nemlig Thimnat-
serach paa Ephraims Bjerg, og han bebyg-
gede Staden og boede der.
51. Disse ere de Arvedele, som Præsten
Eleasar og Josua, Nuns Søn og Overhove-
derne for Israels Børns Stammers Fædre
fordeelte ved Lodkastning i Silo for Jehovas
Aasyn ved Indgangsteltet; saa holdt de op
at fordele Landet.

Capitel XX.

Asyl- eller Tilflugtsstæder bestemmes.

1. Og Jehova talede til Josua, idet han
sagde:
2. Tal til Israels Børn og sig til dem:
udvælger eder Tilflugtsstæder, saaledes som
jeg har talt til eder ved Moses;
3. For at en Manddraber, som har slaaet
et Menneske ihjel af Vanvare uden at vide
det, kan flygte derhen og de kunne være Til-
flugtssteder for eder mod Blodhevneren;
4. Og han skal flygte til een af disse Stæ-
der og staae ved Døren af Stadsporten og
tale sin Sag for de Ældste af denne Stad,
saa skulle de tage ham ind i Staden til sig
og give ham et Sted, at han kan boe hos
dem.
5. Og naar Blodhevneren forfølger ham,
da skulle de ikke overgive Drabsmanden i hans
Haand; thi i Uvidenhed slog han sin Næste
ihjel, uden at have det isinde og han bar in-
gen Avind til ham tilforn.
6. Og han skal boe i denne Stad, indtil
han kan staae for Menighedens Aasyn til Dom,
indtil den, som maatte være Ypperstepræst i
hine Dage, døer; da skal Drabsmanden vende
tilbage til sin Stad og sit Huus i den Stad,
hvorfra han flygtede.
7. Saa helligede de Kadesch i Galilæa paa
Naphtalis Bjerg og Sichem paa Ephraims
Bjerg og Kirjath-Arba, det er Hebron, paa
Judas Bjerg.
8. Og paa hiin Side Jordan ved Jericho
mod Østen udtoge de Bezer i Ørkenen paa
Sletten af Rubens Stamme og Ramoth i
Gilead af Gads Stamme og Golan ved Ba-
san af Manasse Stamme;
9. Disse vare de Stæder, som vare be-
stemte for alle Israels Børn og for den
Fremmede, som boede iblandt dem, at den,
som havde dræbt nogen af Vanvare, kunde
flygte derhen, og han ikke skulde døe ved
Blodhevnerens Haand, før han havde staaet
for Menighedens Aasyn.

Capitel XXI.

Præste- og Levitstæder.

1. Og Overhovederne for Leviternes Fædre
gik frem til Præsten Eleasar og til Josua,
Nuns Søn og til Overhovederne for Israels
Børns Stammefædre;
2. Og de talede til dem i Silo i Landet
Canaan, idet de sagde: Jehova har befalet
igjennem Moses at give os Stæder at boe i
og Overdrev til vort Qvæg.
3. Saa gave Israels Børn Leviterne af
deres Arv efter Jehovas Befaling følgende
Stæder og Overdrevene dertil.
4. Og Loddet kom ud for Kahatiternes
Slægter og ved Lodkastning fik Præsten Arons
Børn blandt Leviterne tretten Stæder af Ju-
das Stamme og af Simeons Stamme og af
Benjamins Stamme;

---

maa vel tænkes paa en By af dette Navn.
47) Den her meddeelte Efterretning fortælles ud-
førligen Dom. 18. Den By, som her benævnes
Leschem, kaldes der Lais; ligeledes kaldes
50) Timnatserach Dom. 2, 9, Timnatheres;
denne lille By var alt det, han fik, og hans
Slægt forsvandt ligesom Moses af Historien;
de store Mænd begjerede intet for sig.

Capitel XX.
Om disse Asylstæder, der skulde være Til-
flugt for den ufrivillige Drabsmand, see 2 Mos.
21, 13; 4 Mos. 35, 6; 5 Mos. 19.

Capitel XXI.
Om Leviternes Forsørgelse, see 4 Mos.
35, 2 flg. En anden Beretning om deres Stæ-

5. Men de øvrige Kahats Børn fik af Ephraims Stamme og af Dans Stamme og af den halve Manasse Stamme ti Stæder ved Lodkastning.
6. Og Gersons Børn fik af Isaschars Stammes Slægter og af Aschers Stamme og af Naphtali Stamme og af den halve Manasse Stamme ved Basan tretten Stæder ved Lodkastning.
7. Og Merariternes Børn efter deres Slægter fik tolv Stæder af Rubens Stamme og af Gads Stamme og af Sebulons Stamme.
8. Og Israels Børn gave Leviterne disse Stæder og Overdrevene dertil ved Lodkastning, som Jehova havde befalet igjennem Moses;
9. Og af Judas Børns Stamme og af Simeons Børns Stamme gave de følgende Byer, hvilke man nævnede ved Navn,
10. Og Arons Sønner blandt Kahattiternes Slægter af Levis Børn — thi dem tilfaldt det første Lod —
11. Dem gave de Arbas, Anoks Faders Stad, det er Hebron paa Juda Bjerg og Overdrevet dertil rundt omkring den:
12. Men Marken om Staden og dens Landsbyer gave de Caleb, Jephunne Søn, til Eiendom.
13. Saa gave de Præsten Arons Sønner som Tilflugtsstad for Drabsmanden Hebron og Overdrevet dertil og Libna og Overdrevet dertil;
14. Og Jathir og Overdrevet dertil og Eschtemoa og Overdrevet dertil;
15. Og Cholon og Overdrevet dertil og Debir og Overdrevet dertil;
16. Ain og Overdrevet dertil og Jutta og Overdrevet dertil og Bethschemesch og Overdrevet dertil, ni Stæder af disse tvende Stammer.
17. Og af Benjamins Stamme Gibeon og Overdrevet dertil og Geba og Overdrevet dertil;
18. Og Anathot og Overdrevet dertil og Almon og Overdrevet dertil, fire Stæder;
19. Alle Arons Børns, Præsternes Stæder vare tretten Stæder med deres Overdrev.
20. Og Kahats Børns Slægter, nemlig de øvrige Leviter af Kahats Børn, fik deres Lods Stæder af Ephraims Stamme;
21. Og som Tilflugtsstad for Drabsmanden gave de dem Sichem og Overdrevet dertil og Geser og Overdrevet dertil.
22. Og Kizaim og Overdrevet dertil og Bethoron og Overdrevet dertil, fire Stæder.
23. Og af Dans Stamme Eltheke og Overdrevet dertil og Gibbethon og Overdrevet dertil.
24. Ajalon og Overdrevet dertil og Gathrimmon og Overdrevet dertil, fire Stæder.
25. Og af den halve Manasse Stamme Thaanach og Overdrevet dertil, Gath Rimmon og Overdrevet dertil, to Stæder.
26. I det Hele ti Stæder med deres Overdrev tilfaldt de øvrige Kahats Sønner.
27. Og Gersons Sønner af Leviternes Slægter fik af den halve Manasse Stamme som Tilflugtsstad for Manddraberen, Golan ved Basan og Overdrevet dertil og Beeschtera og Overdrevet dertil, to Stæder.
28. Og af Isaschars Stamme Kischjon og Overdrevet dertil, Dabrath og Overdrevet dertil.
29. Jarmuth og Overdrevet dertil og Engannim og Overdrevet dertil, fire Stæder.
30. Og af Aschers Stamme Mischeal og Overdrevet dertil og Abdon og Overdrevet dertil;
31. Chelkat og Overdrevet dertil og Rehob og Overdrevet dertil, fire Stæder.
32. Og af Naphtali Stamme som Tilflugtsstad for Drabsmanden Kedesch i Galilæa og Overdrevet dertil og Hammoth Dor og Overdrevet dertil og Karthan og Overdrevet dertil, tre Stæder.
33. Alle Gersoniternes Stæder efter deres Slægter vare tretten Stæder med deres Overdrev.
34. Men Meraris Børns Slægter, de øvrige Leviter, fik af Sebulons Stamme Jokneam og Overdrevet dertil og Kartha og Overdrevet dertil;
35. Og Dimna og Overdrevet dertil og Nahalal og Overdrevet dertil, fire Stæder.
36. (Og af Rubens Stamme Bezer og Overdrevet dertil og Jahza og Overdrevet dertil,
37. Kedemoth og Overdrevet dertil og Mephaat og Overdrevet dertil, fire Stæder;)
38. Og af Gads Stamme som Tilflugtsstad for Drabsmanden Ramoth i Gilead og

---

der haves 1 Krøn. 6 (7), i hvilken Navnene ere lidt forskjellige. [4]) Leviterne bestode af de tre Slægter, **Kahatiter**, **Gersoniter** og **Merariter**; af disse vare Arons Familie **Præster**; derfor gjøres der Forskjel mellem dem og de **øvrige Kahatiter**. Alle Præstestæder 13 i Tallet laae i Juda, Simeon og Benjamins Stamme, og rundt om Nationalhelligdommen, hvorved Reisen derhen var lettet for dem; Versene 36 og 37 læses ikke i mange gamle Haandskrifter; derimod findes i den græske Oversættelse en lang Tilsætning til V. 42.

Overdrevet dertil og Mahanaim og Overdrevet dertil;
39. Hesbon og Overdrevet dertil og Jaeser og Overdrevet dertil, i det Hele fire Stæder;
40. Alle disse Byer tilfaldt Meraris Børn efter deres Slægter, de Øvrige af Leviternes Slægter og deres Lod var tolv Stæder;
41. Alle Leviternes Stæder midt iblandt Israels Børns Eiendom vare otte og fyrretyve Stæder tilligemed deres Overdrev.
42. Disse Stæder vare adspredte, hver Stad for sig, men deres Overdrev var rundt om dem; saaledes var det ved alle disse Stæder.
43. Saa gav Jehova Israel hele Landet, som han havde svoret deres Fædre, og de erobrede det og de boede deri.
44. Og Jehova skjænkede dem Rolighed trindt omkring og ikke kunde nogen Mand af alle deres Fjender bestaae for deres Aasyn; alle deres Fjender gav Jehova i deres Haand.
45. Der faldt ikke eet Ord til Jorden af alle de gode Ord, som Jehova havde talt til Israels Børn; men det blev alt opfyldt.

Capitel XXII.

De halvtredie Stammers Afskedigelse. — Forhandlinger angaaende Mindealteret.

1. Da lod Josua Rubeniterne, Gaditerne og den halve Manasse Stamme kalde,
2. Og sagde til dem: I have iagttaget alt det, som Moses Jehovas Tjener har befalet eder, og I have hørt min Røst i alt, hvad jeg har budet eder;
3. I have ikke forladt eders Brødre i disse mange Aar indtil denne Dag og I have taget vare paa at opfylde Jehova eders Guds Bud;
4. Og nu har Jehova eders Gud skaffet eders Brødre Rolighed, som han har sagt til dem; vender eder nu og drager til eders Boliger, til eders Eiendoms Land, hvilket Moses Jehovas Tjener har givet eder paa hiin Side Jordan.
5. Ikkun passer vel paa at opfylde den Befaling og den Lov, hvilken Moses Jehovas Tjener har givet eder, at elske Jehova eders Gud, og at vandre paa alle hans Veie og at iagttage hans Bud og hænge fast ved ham og tjene ham af hele eders Hjerte og af eders ganske Sjæl.
6. Og Josua velsignede dem og lod dem gaae, og de droge til deres Boliger.
7. Og den halve Manasse Stamme havde Moses givet Arv i Basan og Halvdelen deraf gav Josua Arv med deres Brødre paa denne Side Jordan mod Vesten. Men da Josua sendte dem til deres Boliger og velsignede dem,
8. Da sagde han ogsaa saaledes til dem: med meget Gods vende I tilbage til eders Boliger og med særdeles megen Besiddelse, med Sølv og med Guld og med Kobber og med Jern og med særdeles mange Klæder; deler eders Fienders Bytte med eders Brødre.
9. Saa vendte Rubens Sønner og Gads Sønner og den halve Manasse Stamme tilbage og droge fra Israels Børn fra Silo, som var i Landet Canaan, for at reise til Landet Gilead, til deres Eiendoms Land, hvilket de havde faaet i Eie efter Jehovas Befaling ved Moses.
10. Da de kom til Geliloth ved Jordan, som er i Canaans Land, da byggede Rubens Sønner og Gads Sønner og den halve Manasse Stamme der et Alter ved Jordan, et Alter stort af Anseelse.
11. Og Israels Børn hørte, at man sagde: see, Rubens Børn og Gads Børn have bygget et Alter ligefor Landet Canaan ved Geliloth ved Israels Børns Vadested;
12. Og da Israels Børn hørte det, da forsamlede hele Israels Børns Menighed sig ved Silo, for at drage mod dem i Strid;
13. Og Israels Børn sendte Pinehas, Præsten Eleasars Søn til Rubens Sønner og til Gads Sønner og til den halve Manasse Stamme til Landet Gilead;
14. Og ti Fyrster med ham, en Fyrste for hvert Fædrenehuus af alle Israels Stammer og hver af dem var Overhoved for deres Fædres Huus blandt Israels Tusinder.
15. Og de kom til Rubens Sønner og til Gads Sønner og til den halve Manasse Stamme til Landet Gilead og de talede med dem, idet de sagde:
16. Saa siger hele Jehovas Menighed;

Capitel XXII.

[4]) Boliger, hebr. Telte; thi de vare endnu kun Nomader. [12]) Adskilte ved Jordan fra det øvrige Canaan kunde de halvtredie Stamme let blive gandske udelukkede fra Nationalhelligdommen og betragtes som fremmede; de vilde derfor ved et Alter sikkre sig Mindet om, at de havde Andeel i Helligdommen i Silo; men de øvrige Israeliter, som troede, at det var et Alter til Offring, saae heri det første Skridt til en Adskillelse og bleve derfor meget fortornede. Hvad Moses havde forudseet, at Boligerne hiinsides Jordan vilde løsne Baandet mellem Stammerne, det gik i Opfyldelse; derfor havde han ogsaa

Hvad er det for en Forsyndelse, som I have begaaet mod Israels Gud, at I idag falde fra Jehova, idet I have bygget eder et Alter, saa at I idag ville gjøre Oprør mod Jehova;

17. Har Misgjerningen ved Peor været for lidet for os, fra hvilken vi end ikke have renset os den Dag idag, da Plagen kom over Jehovas Menighed.

18. Og I vende eder idag bort fra Jehova, og det kan skee, naar I idag gjøre Oprør mod Jehova, da kan Gud imorgen fortørnes paa hele Israels Menighed.

19. Og visseligen, dersom eders Eiendoms-Land er ureent, da gaaer over til Jehovas Eiendoms-Land, hvor Jehovas Tabernakel er, og tager Eiendom midt iblandt os, men gjører ikke Oprør mod Jehova og gjører ikke Oprør mod os, ved at bygge eder et Alter, foruden Jehovas vor Guds Alter.

20. Har ikke Achan, Serachs Søn, forsyndet sig paa Bandgodset, og over hele Israels Menighed kom Fortørnelsen, og han, den Mand døde ikke alene i sin Misgjerning.

21. Da svarede Rubens Sønner og Gads Sønner og den halve Manasse Stamme og talede til Overhovederne over Israels Tusinder:

22. Gudernes Gud, Jehova, Gudernes Gud Jehova, han veed det og Israel skal vide det: dersom det er skeet af Oprør eller Gjenstridighed mod Jehova, da frels os ikke paa denne Dag,

23. At vi have bygget os et Alter, for at vende os bort fra Jehova, eller dersom vi have bygget det, for at offre Brændoffer og Madoffer derpaa eller for at forrette Takoffer derpaa, da skal Jehova selv hjemsøge det;

24. Og dersom det ikke var af Bekymring af en vis Grund, at vi have gjort det, idet vi tænkte: i Fremtiden ville eders Efterkommere sige saaledes til vore: „hvad have I at gjøre med Jehova, Israels Gud?

25. Og Jehova har sat Jordan til Grændse mellem os og imellem eder, Rubens og Gads Sønner, I have ingen Deel i Jehova!" og eders Børn kunne faae vore Børn til at lade være at frygte Jehova.

26. Da tænkte vi: dette ville vi gjøre, at vi bygge et Alter, ikke til Brændoffer og ikke til Slagtoffer,

27. Men det skal være et Vidne imellem os og imellem eder og imellem vore Efterkommere efter os, at vi maae gjøre Jehovas Tjeneste for hans Aasyn ved vore Brændoffere og vore Slagtoffere og vore Takoffere; og ikke skulle eders Børn i Fremtiden kunne sige til vore Børn: „I have ingen Deel i Jehova."

28. Derfor tænkte vi: og det skal skee, naar de ville sige saaledes til os og til vore Efterkommere i Fremtiden, da ville vi sige: seer vor Afbildning af Jehovas Alter, hvilken vore Fædre have gjort ikke til Brændoffer og ikke til Slagtoffer; thi dette er et Vidne imellem os og imellem eder.

29. Fjernt være det fra os at gjøre Oprør mod Jehova og at vende os idag fra Jehova, at vi skulde bygge et Alter til Brændoffer og til Madoffer og til Slagtoffer foruden Jehovas vor Guds Alter, som staaer for hans Bolig.

30. Da Præsten Pinehas og Fyrsterne i Menigheden og Overhovederne over Israels Tusinder, som vare med ham, hørte de Ord, som Rubens Sønner og Gads Sønner og Manasse Sønner sagde, da tykkedes det godt i deres Øine;

31. Og Pinehas, Præsten Eleasars Søn, sagde til Rubens, Gads og Manasse Sønner: idag vide vi, at Jehova er iblandt os, idet I ikke have forsyndet eder mod Jehova paa denne Maade; nu have I reddet Israels Børn af Jehovas Haand.

32. Og Pinehas, Præsten Eleasars Søn og Fyrsterne vendte tilbage fra Rubens Sønner og fra Gads Sønner fra Landet Gilead til Landet Canaan til Israels Børn og de bragte dem Svar.

33. Og dette Ord behagede Israels Børn, og Israels Børn lovede Gud og de tænkte ikke mere paa at drage paa Tog mod dem, for at ødelægge Landet, i hvilket Rubens Sønner og Gads Sønner boede.

34. Og Rubens Børn og Gads Børn kaldte Alteret ....; thi det skulde være et Vidne imellem os at Jehova er Gud.

Capitel XXIII.

Josua sammenkalder Folkets Ældste og Overhoveder til en Forsamling.

1. Og det skeede mange Dage efter at

---

nødigen villet indrømme dem Landet. [18]) Pinehas vælg[illegible] fordi han tidligere havde viist meest Nidkjærhed for Nationalæren; derfor minder han ogsaa om Forsyndelsen ved Peor, 4 Mos. 25, hvorfra de endnu ei vare rensede; thi Straffens Følge følte de endnu. [19]) Dersom eders Eiendomslod er ureen, nemlig for eder, fordi I ei have Helligdommen i eders Midte. [20]) See Cap. 7. [34]) Det synes, at Alterets Navn er faldet ud; Andre oversætte: kaldte Alteret, at det skal være Vidne.

Capitel XXIII.

Den første Forsamling, til hvilken Folkets

Josua havde skaffet Israel Rolighed for alle dets Fiender trindt omkring, da Josua var bleven gammel og tilaars,

2. Da sammenkaldte Josua hele Israel, deres Ældste og deres Overhoveder og deres Dommere og deres Fogeder og han sagde til dem: jeg er gammel og er rykket frem i Alder;

3. Og I have seet alt det, som Jehova eders Gud har gjort ved alle disse Folkeslag for eders Aasyn, at Jehova eders Gud her har kjæmpet for eder;

4. See, jeg har ved Lodkastning tildeelt eder alle disse tiloversblevne Folkefærd i Arv efter eders Stammer og alle de Folkefærd, som jeg har udryddet fra Jordan indtil det store Hav ved Solens Nedgang.

5. Og Jehova eders Gud skal udstøde dem for eders Aasyn og fordrive dem for eder og I skulle arve deres Land, saaledes som Jehova eders Gud har sagt eder.

6. Saa værer da saare stærke til at iagttage og gjøre alt det, som er skrevet i Mose Lovbog, at I ikke vige fra det enten til Høire eller til Venstre;

7. At I ikke komme ind i disse Folkefærd, som ere blevne tilovers for eder; og deres Guders Navn skulle I ikke ihukomme og ikke sværge ved dem og ikke tjene dem og ikke tilbede dem;

8. Men ved Jehova eders Gud skulle I sværge, saaledes som I have gjort indtil denne Dag;

9. Thi Jehova har fordrevet store og stærke Folk for eders Aasyn, og I — ja for eders Aasyn har ingen Mand kunnet bestaae indtil denne Dag;

10. Een Mand af eder forfulgte tusinde; thi Jehova eders Gud har kjæmpet for eder, som han har sagt.

11. Derfor skulle I vogte eders Sjæle saare, at I elske Jehova eders Gud.

12. Thi dersom I vende eder derfra og slutte eder til disse øvrige Hedninger, som ere blevne tilbage hos eder og I besvogre eder med dem og I komme ind i deres Familie og de i eders,

13. Da skulle I visseligen vide, at Jehova eders Gud ikke vil vedblive at uddrive disse Folkefærd for eders Aasyn, men de skulle vorde eder til en Snare og til Faldstrikke og til en Svøbe over eders Sider og til Torne i eders Øine, indtil I ere blevne ødelagte fra dette gode Land, som Jehova eders Gud giver eder.

14. See, jeg gaaer idag al Jordens Gang; men I skulle vide det af eders gandske Hjerte og af eders gandske Sjæl, at ikke et Ord er falden til Jorden af alle de gode Ord, som Jehova eders Gud har talt over eder, de ere alle komne til eder, ikke eet af dem er faldet til Jorden.

15. Og det skal skee, at ligesom alle de gode Ord, hvilke Jehova eders Gud har talet til eder, ere komne over eder, saaledes skal Jehova føre disse onde Ord over eder, indtil han faaer udryddet eder fra dette gode Land, som Jehova eders Gud har givet eder;

16. Naar I overtræde Jehovas eders Guds Pagt, som han har befalet eder, og I gaae hen at tjene andre Guder og bøie eder for dem, da skal Jehovas Vrede blusse op mod eder og I skulle hastigen omkomme fra det gode Land, som han giver eder.

Capitel XXIV.

Sidste Folkeforsamling. Josuas Død.

1. Og Josua samlede alle Israels Stammer til Sichem og sammenkaldte Israels Ældste og deres Overhoveder og deres Fogder, og de fremstillede sig for Jehovas Aasyn;

2. Og Josua sagde til hele Folket: saa siger Jehova, Israels Gud: Paa hiin Side Floden boede eders Fædre fra Arilds Tid, Tharach, Abrahams Fader og Nachors Fader, og de tjente fremmede Guder.

3. Men jeg tog eders Fader Abraham fra hiin Side Floden og lod ham vandre om i hele Canaans Land og jeg formerede hans Afkom og gav ham Isak;

4. Og jeg gav Isak Jakob og Esau og jeg gav Esau Bjerget Seïr til Eiendom; men Jakob og hans Sønner kom ned til Ægypten.

5. Og jeg sendte Moses og Aron og jeg slog Ægypten med det, jeg gjorde i dets Midte, og derefter førte jeg eder ud;

6. Og jeg førte eders Fædre ud af Ægypten og de kom til Havet og Ægypterne forfulgte eders Fædre med Vogne og Heste til det røde Hav.

7. Da raabte de til Jehova og han satte Mørke imellem eder og imellem Ægypterne og

---

Ældste sammenkaldtes, havde til Hensigt at forberede den sidste, i hvilken den alderstegne Feltherre vilde tage Afsked med Folket. Stedet, hvor den holdes, nævnes ikke; man mener, at det var Silo.

Capitel XXIV. Til denne Folkeforsamling kunde Josua ikke vælge noget mere passende Sted end **Sichem**, der var ærværdig ved den ældste Tids Minde, 1 Mos. 33, 18; det eneste Sted, hvor Patriar-

han førte Havet over dem og skjulte dem, og eders Øine saae det, som jeg gjorde ved Ægypterne og I boede i Ørkenen i mange Dage.

8. Og jeg førte eder til Amoriternes Land, som boede paa hiin Side af Jordan og de strede mod eder og jeg gav dem i eders Haand og I indtoge deres Land og jeg udryddede dem for eders Aasyn.

9. Da opstod Balak, Zippors Søn, Moabs Konge og kjæmpede mod Israel og han sendte hen og lod kalde Bileam, Beors Søn, for at forbande eder.

10. Men jeg vilde ikke høre Bileam, og han maatte velsigne eder og jeg frelste eder af hans Haand.

11. Og I gik over Jordan og kom til Jericho, og Indvaanerne i Jericho kjæmpede mod eder, Amoriter og Phereſiter og Canaaniter og Chittiter og Girgasiter og Chiviter og Jebusiter, og jeg gav dem i eders Haand.

12. Og jeg sendte Gedehamser foran eder, og de fordreve dem for eders Aasyn og de to amoritiske Konger; det skeede ikke med dit Sværd og ikke med din Bue;

13. Men jeg gav eder et Land, som I ikke havde arbeidet for og Stæder, som I ikke havde bygget, og I boede i dem; Viinmarker og Oliehaver, som I ikke havde plantet, til at æde af.

14. Og nu, frygter Jehova og tjener ham med Retskaffenhed og Sandhed og afskaffer de Guder, som eders Fædre have tjent paa hiin Side Floden og i Ægypten og tjener Jehova.

15. Men dersom det er mishageligt i eders Øine at tjene Jehova, da vælger eder idag, hvem I ville tjene, enten de Guder, som eders Fædre tjente, der vare paa hiin Side af Floden, eller Amoriternes Guder, i hvis Land I boe; jeg og mit Huus vi ville tjene Jehova.

16. Da svarede Folket og sagde: Langt være det fra os at forlade Jehova, at vi skulde tjene fremmede Guder;

17. Thi Jehova vor Gud, han er den, som har ført os og vore Fædre op fra Landet Ægypten fra Trællehuset og som har gjort disse store Tegn for vore Øine og har bevaret os paa alle vore Veie, som vi gik paa, og blandt alle de Folk, gjennem hvilke vi droge.

18. Og Jehova har fordrevet alle Folkefærd og Amoriterne, som boede i Landet, for vort Aasyn; saa ville ogsaa vi tjene Jehova; thi han er vor Gud.

19. Og Josua svarede Folket: I ville ikke kunne tjene Jehova; thi han er en hellig Gud, han er en nidkjær Gud, han vil ikke bære over med eders Overtrædelser og eders Synder.

20. Naar I ville forlade Jehova og tjene fremmede Guder, da vil han vende om og tilføie eder ondt og gjøre Ende paa eder, efterat han har gjort eder godt.

21. Men Folket svarede Josua: nei! thi Jehova ville vi tjene.

22. Og Josua svarede Folket: I skulle være Vidner imod eder selv, at I have valgt eder Jehova for at tjene ham. Og de sagde: vi ere Vidner.

23. Og nu: fjerner de fremmede Guder, som ere midt iblandt eder, og bøier eders Hjerte til Jehova til Israels Gud.

24. Og Folket svarede Josua: Jehova vor Gud ville vi tjene og hans Røst ville vi høre.

25. Og Josua sluttede en Pagt med Folket paa denne Dag og han lagde dem Lov og Ret for i Sichem.

26. Og han opskrev disse Ord i Guds Lovbog og han tog en stor Steen og opreiste den under et Egetræ, som var ved Jehovas Helligdom;

27. Og Josua sagde til hele Folket: see denne Steen skal være et Vidnesbyrd imod os; thi den har hørt alle Jehovas Ord, som han har talt med os og den skal være et Vidnesbyrd mod eder, at I ikke skulle fornægte eders Gud.

---

cherne havde eiet noget Land, 1 Mos. 48, 22; hvor Loven var bleven oplæst, Josua 8; den forekommer ogsaa ofte i den senere Historie og kaldes i Romernes Tid Neapolis, nu Nablus, see Indl. Det var den mærkeligste Tidspunkt for Israeliterne; nu traadte den Mand af, som havde været Vidne til Guds store Gjerninger mod Israel, og Folket skulde nu bringe den stiftede theokratiske Forfatning til Udførelse. Derfor minder Josua Folket baade om Udvælgelsen ved Fædrene og om Guds Naade ved Moses og Aron, og tager det i Eed, at det vil holde Pagten; thi det stod paa Grændsen imellem tvende aldeles forskjellige Tider. [12]) Gedehamser, see Anmærk. til 2 Mos. 32, 28. [19]) Ikke for at afskrække dem, men for at lægge dem Forpligtelsens Vigtighed paa Hjerte, siger Josua: I ville ikke kunne tjene Jehova; saaledes forudsagde Frelseren ogsaa Apostlerne, hvad de vilde lide ved at følge Evangeliet; thi Mennesket skal frivilligt gaae ind i Guds Pagt. [26]) Egetræ; Andre: Thete-

28. Og Josua lod Folket gaae hver til sin Arvelod.
29. Men det skeede efter disse Ord, da døde Josua, Nuns Søn, Jehovas Tjener, eet hundrede og ti Aar gammel.
30. Og de begrove ham i hans Arvs Landemærke i Timnatserach, som er paa Ephraims Bjerg, norden for Bjerget Gaasch;
31. Og Israel tjente Jehova alle de Dage, Josua levede, og alle de Dage, de Ældste levede, hvilke overlevede Josua og som kjendte alle Jehovas Gjerninger, hvilke han havde gjort for Israel.
32. Og Josephs Been, hvilke Israels Børn havde bragt op fra Ægypten, begravede de i Sichem paa den Agerlod, som Jakob havde kjøbt af Chamors Sønner (han var Fader til Sichem) for hundrede Kesita; og den tilhørte Josephs Børn i Arv.
33. Og Præsten Eleasar, Arons Søn, døde og de begravede ham i Høien, som hørte hans Søn Pinehas til, hvilken var skjænket ham paa Ephraims Bjerg.

binthe, der bliver mange hundrede Aar gammel. [32]) Josephs Been, see 1 Mos. 50, 25. Kesita, 1Mos. 33, 19. [33]) Høien, som hørte hans Søn Pinehas til; Andre oversætte det: ved Geba; men Præstestæderne laae, som det er bemærket til 21, 15, i Simeons, Judas og Benjamins Stammer; der strakte Ephraims Bjerg sig ned, see Indl.

Dommernes Bog,

oversat fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Dommernes Bog.

Med Moses var den første Halvdeel af den store Gjerning, som Gud havde foresat sig at udføre med Israel, Befrielsen og Udførelsen af Ægypten, bragt til Ende; den anden, Erobringen af Forjættelsens Land, fuldbyrdede Josua. Thi som det fortaltes, Josua Bog Cap. 10, var Canaaniternes Magt i Syden af Landet og Cap. 11 ogsaa den i Landets nordlige Deel bleven brudt. Med Landets Erobring syntes nu Enden paa Forjættelsen, 1 Mos. 15, 18—21; 2 Mos. 21, 31, at være kommen; sml. Jos. 21, 43. Men dog var den endnu saare fjern. Denne Erobring kan lignes med, hvad der er skeet saa mange Gange senere i Herrens Menighed, naar Aanden opvakte en Kjæmpe til at føre Herrens Krig, uforsagt, som Josua, Nuns Søn. Med een stor og glimrende Kamp, een forbausende Seier af Lyset over Mørket syntes alt at være vundet, fordi det øieblikkelige Lys overstraalede alt Mørke. Men da nu dette Lys, som kun skinnede sin bestemte Tid, var udslukt, da den herlige Guds Helt var indgangen til Hvile, da viste det sig, hvorlidet Seieren, som var vunden i det Store, var gjennemført i det Mindre. Derhos var Opgaven, som Israel efter Josuas Død havde at løse, af en dobbelt Beskaffenhed; som det paa den ene Side gjaldt om at hævde den engang ved Jehovas Bistand af Josua vundne Seier og i det Enkelte at gjennemføre den, saa gjaldt det paa den anden Side ligesaafuldt, efterdi Gud kun nedbryder, hvad han ikke har grundlagt, for igjen at opføre sit Huus, om at indføre hele Anordningen, som Jehova i Ørkenen havde aabenbaret for sin Tjener Moses, i det af Synden vanhelligede Land; om at iværksætte det paa Zions Bjerg, hvorom Jehova fra Sinai havde talt til sit Folk, om at virkeliggjøre fra Dan til Beerscheba den Menighedsforfatning, hvis Forbillede deres Gud havde stillet dem for Øie paa Vandringen fra det røde Hav til Nebobjerget. Hvorvidt denne Opgave løstes eller ikke, skal den følgende Fortælling vise os.

Denne bestaaer af flere, temmelig forskjelligartede Afsnit. Grændsen for hvert af disse drage Cap. 3, 6; Cap. 16, 31 og Cap. 21, 25. De ere ingenlunde ordnede efter Tidsfølgen; thi hvad der fortælles i det sidste af dem, er langt tidligere Begivenheder, end hvad der fortælles i det første, mellemste Afsnit. Omendskjøndt der nu ingensteds navngives eller blot angives een Forfatter til den hele Bog, saa tør man dog ikke antage forskjellige Forfattere til de forskjellige Afsnit; thi dertil er der for stor indre Eenhed i Bogens hele Anlæg. Afsnittet Cap. 2, 11—23 har ikke ret nogen Betydning, naar det ikke staaer som Indledning til en efterfølgende Fortælling. Og det sidste Afsnit 17, 1—21, 25 opløser sig igjen i tvende mindre (17, 1—18, 31; 19, 1—21, 25) som med den flere Gange tilbagevendende Yttring: Paa den Tid var der ingen Konge i Israel, kjendelig slutter sig om end ikke til Tidsfølgen, saa dog til Tankegangen i den hele Bog. Hensyn til Bogens indre Eenhed have ved det Heles Anordning været overveiende, thi ellers vilde det sidste Afsnit unægtelig have faaet Plads foran det mellemste. I et mærkeligt Forhold træder Bogen

til Josuas Bog. I første Capitel gjentages V. 12—15 en Fortælling, som allerede har været meddeelt i Jos. 15, 16—19; Slutningsordene af Josua Bog 24, 28—31 gjenfindes her 2, 6—10. Dog vilde det være overilet deraf at drage den Slutning, at begge Bøger skulde have een Forfatter. Hvo der har været Forfatter til Dommernes Bog, er et Spørgsmaal, som neppe nogensinde vil blive besvaret. I Cap. 18, V. 30 har man meent at finde tilstrækkelig Grund til at ansætte Affattelsestiden efter det babylonske Exil. Men det beroer paa en urigtig Opfattelse af dette Sted. Bogen maa være meget ældre, neppe yngre end den davidiske Tid; derom vidner ogsaa den livlige, kraftfulde Tone, som hersker i den største Deel af den. Naar Bogen, som med Vished tør antages, kun har een Forfatter, saa hidrører Fortællingen ikke fra et Øievidne til de fortalte Begivenheder, thi disse udfylde et Tidsrum af flere hundrede Aar, men maa være nedskrevet efter andre Beretninger. Om disse findes der ikke i Skriftet selv, saa lidet som andensteds, nogen Oplysning, kun saameget seer man af 4 Mos. 21, 14 og Jos. 10, 13, at der allerede dengang, de første Bøger i den bibelske Kanon affattedes, existerede andre historiske Bøger iblandt Israeliterne end de, hvoraf vi ere i Besiddelse. Et herligt Brudstykke af den ældste hebraiske Digtekonst Cap. 5 er heelt og holdent blevet optaget i dette Skrift.

Dommernes Bog.

Capitel I.

Hvad Israeliterne erobrede af Forjættelsens Land, og hvad der forblev i Canaaniternes Vold.

1. Efter Josuas Død adspurgte Israels
Børn Jehova og sagde: Hvo skal drage op
i Spidsen for os imod Canaaniterne for at
stride imod dem?
2. Og Jehova svarede: Det skal Juda!
thi i hans Haand har jeg givet Landet.
3. Da sagde Juda til sin Broder Simeon:
Drag op med mig til min Lod for at stride
imod Canaaniterne, saa vil jeg ogsaa drage
op med dig til din Lod. Og Simeon drog
med ham.
4. Som nu Juda drog op, gav Jehova Canaaniterne og Pheresiterne i deres Haand; og de
tilføiede dem i Besek et Tab paa titusinde Mand.
5. I Besek stødte de ogsaa paa Adoni-Besek og strede mod ham; og de sloge Canaaniterne og Pheresiterne.
6. Men Adoni-Besek flygtede og de satte
efter ham; og da de grebe ham, afhuggede de
hans Tommelfingre og Tommeltæer.
7. Da sagde Adoni-Besek: Halvfjerdsindstyve Konger med afhugne Tommelfingre og
Tommeltæer sankede Smuler under mit Bord;
som jeg har handlet, saaledes har Gud gjengjældt mig. Og de bragte ham til Jerusalem,
hvor han døde.
8. Juda's Børn beleirede Jerusalem, indtoge den og sloge den med Sværdsod; men
paa Staden satte de Ild.
9. Derefter droge Juda's Børn ned for at
stride mod Canaaniterne, som beboede Bjerget,
Sydegnen og Skraaningen.
10. Og Juda gik mod Canaaniterne, som
boede i Hebron; (Hebrons Navn var fordum

Capitel I.

1) Før Moses fratraadte sit Lærer-, Dommer- og Anførerembede, var allerede Ephraimiten Josua af Jehova betegnet som den, der skulde overtage det sidste af disse trende. 4 Moseb. 27, 15 følg., 5 Moseb. 31, 23. Men efter Josuas Død var Folket uden al menneskelig Overanførsel, Gud vilde umiddelbart regjere sin Menighed. Derfor adspørge Israels Børn Jehova. Denne Spørgen skeer igjennem Urim og Thummin paa Ypperstepræstens Livkjortel. I Spidsen, oversættes ogsaa: først, men omendskjøndt Landets Erobring var Fællesopgave, blev Israeliternes samlede Styrke ikke anvendt til Erobring af hver enkelt Stammes Lod. Hvad der tilfaldt hver, var bestemt efter Opmaalingen af Landet, som fortaltes Josua Cap. 18. 2) Ligesom i et senere Tilfælde, 20, 18 svarer Jehova ogsaa her, at Juda skal gjøre Begyndelsen; det minder om den Velsignelse, som den døende Jakob 1 Mos. 49, 10 udtaler over Juda. 3) Den stærke Juda Stamme forener sig med den svage Simeon, hvem der var tilfaldet en Lod midt i Juda Børns Arv, Jos. 19, 1. 4-8) Først beseire de forenede to Stammer Canaaniter og Pheresiter i en Træfning ved Besek, hvorved Adoni-Besek ikke er tilstede, senere 5) træffe de paa denne. Adoni-Besek omtales ikke i Josua Bog, hvor der som den mægtigste Konge i Landets Sydegne nævnes Adoni-Zedek. Om Jerusalem fortælles der Josua 15, 63, at Juda ikke kunde erobre den, V. 21 i dette Capitel siges det samme om Benjamin; senere 19, 10—12 nævnes den som en reen jebusitisk By og 2 Sam. 5, 7 nævnes David som Byens Erobrer. Grændserne mellem Stammernes Lodder vare ikke skarpe; Bethel, hvis Erobring ved Joseph fortælles V. 22-25, hørte efter Jos. 18, 22 til Benjamin, saaledes maatte det efter Bestemmelsen, Jos. 18, 16, ogsaa være tvivlsomt, om Jerusalem skulde høre til Juda eller Benjamin; paa samme Sted, V. 28, bliver den nævnet blandt Benjamins Stæder. Den kan af begge Stammer være bleven erobret for en Tid og senere igjen opgivet. 9) I dette Vers (jvnf. Jos. 10, 40) betegnes Erobringen af hele Juda Stammes Lod, Bjerget er Egnens midterste Strækning, Sydegnen, hvad der vender mod Arabiens Ørk, Skraaningen, hvad der vender mod Middelhavet; dog siges ikke, at Erobringen strax lykkedes, og V. 19 gjør udtrykkeligen en Indskrækning. 10-11) Om Hebrons og Debirs Erobring jvf. Jos. 10, 36-39. Disse to Stæder vare Calebs

Kirjath-Arba); og de sloge Sesai, Achiman og Thalmai.

11. Derfra gik de mod Debirs Indbyggere; (Debirs Navn var fordum Kirjath-Sepher);

12. Og Caleb sagde: Hvo der slaaer Kirjath-Sepher saa han indtager den, ham vil jeg give min Datter Achsa tilægte.

13. Othniel en Søn af Kenas og en yngre Broder til Caleb indtog den, og denne gav ham sin Datter Achsa tilægte.

14. Men som hun drog hjem til ham, tilskyndte hun ham at begjære en Ager af hendes Fader, og hun sprang ned af Asenet. Da sagde Caleb til hende: hvad fattes dig?

15. Hun svarede ham: Giv mig en Velsignelse! Thi du har anviist mig Sydegnen, giv mig ogsaa Vandbrønde. Da gav Caleb hende Gulloth Illith og Gulloth Tachtith.

16. Børnene af den Kenit, som var Mose Svigerfader, droge op fra Palmestaden med Juda's Børn til Juda Ørk, som ligger syd for Arad; og han drog hen at boe hos Folket.

17. Men Juda drog ud med sin Broder Simeon, og de sloge Canaaniterne, som boede i Zephat, banlyste den og gav den Navn af Horma.

18. Og Juda indtog Gaza, Askalon og Ekron, hver med dens Landemærke.

19. Og Jehova var med Juda, saa de indtoge Bjerget, kun til Dalboerne vovede de sig ikke, thi disse havde Jernvogne.

20. Og de gave Caleb Hebron, saaledes som Moses havde sagt, og han fordrev de tre Anaks Sønner derfra.

21. Benjamins Børn fordreve ikke Jebusiterne, som boede i Jerusalem; derfor boe Jebusiterne hos Benjamins Børn i Jerusalem indtil denne Dag.

22. Ogsaa Josephs Huus drog op mod Bethel, og Jehova var med dem.

23. Som Josephs Huus udspeidede Bethel (Stadens Navn var fordum Lus),

24. Saae Vagten en Mand, som gik ud af Staden; og til ham sagde de: Viis os dog Adgangen til Staden, saa ville vi vise Barmhjertighed imod dig.

25. Men da han havde viist dem Adgangen til Staden, sloge de Staden med Sværdsod, dog Manden og hele hans Slægt lode de gaae.

26. Men Manden gik til Chitciternes Land, dens Navn kaldte han Lus. Det er dens Navn indtil denne Dag.

Lod, sml. V. 20 og Jos. 15, 13-15, som bleve ham overdragne efter hans Begjæring, Jos. 14, 12-13. De tre Kjæmper, Sesai, Achiman og Thalmai (4 Mos. 13, 22), som dræbtes ved denne Erobring, vare efter V. 20 Sønner af Enak, som efter Jos. 15, 13 var en Søn af Arba, der, Jos. 14, 15, kaldes den største blandt alle Enakiter. [12-15]) fortælles hvorledes Caleb overdrog Debir til sin Broder og Svigersøn Othniel. Achsa havde Calebs Medhustru Maacha til Moder, 1 Krøn. 2, 49. Naar Othniel kaldes en Søn af Kenas, saa vil det sige en Efterkommer af ham, som sees deraf, at Caleb stedse hedder Jephunne Søn, men tillige Kenisiten, Jos. 14, 6. [14]) Achsa overtaler sin Mand til at bede, men kommer derpaa selv frem med Begjæringen; denne har enten ikke villet eller ogsaa kommer hun ham i Forkjøbet. [15]) Sydegnen har Bibegrebet af et tørt og hedt Land. Gulloth Illith og Gulloth Tachtith ere Navnene paa de tvende Byer, som hidtil vare undtagne af Ageren, d. e. Othniels Eiendom. Achsa tyder hen paa Bynavnenes egenlige Betydning: Øvre og Nedre Vandbrønde, jvf. 1 Sam. 25, 3. [16]) Mose Svigerfader kaldes baade Jethro og Hobab, han fulgte efter 4 Mos. 10, 29-32 med Moses. Keniterne, hvortil Jethro hørte, vare en Deel af Midianiterne, 2 Mos. 3, 1, og boede sammen med Amalekiterne, 4 Mos. 24, 20-21; 1 Sam. 15, 6; fra dem nedstammede Rechabiterne, 1 Krøn. 2, 55; sml. Jer. 35, 2 flg., og fra dem affondrede Keniten Cheber sig, 4, 11-17. Fra Palmestaden, d. e. Jericho, gik Toget til Ørkenen syd for Arad, hvis Konge angreb Israel kort efter Arons Død, som de nylig vare brudte op fra Hor, 4 Mos. 21, 1. [17]) Til Gjengjæld for at Simeon var dragen med Juda, hjælper denne nu hiin. Zephat, som efter Seieren kaldes Horma, d. e. Banlysning, er vel den samme By, som allerede tidligere var bleven navnkundig baade ved Israeliternes Nederlag, 4 Mos. 14, 45, og ved den nysomtalte senere Seier, 4 Mos. 21, 3. Om Banlysning sml. 3 Mos. 27, 28-29. [18]) Gaza, Askalon og Ekron ere senere bestandig i Philisternes Vold; har Juda derfor end erobret dem, saa var Erobringen ikkun kortvarig. Af [19]) seer man at det gik daarligst med Erobringen af Søkysten, thi hvad der her hedder Dalen, er vistnok det, som V. 9 heed: Skraaningen. Klagen over Jernvognene er den samme, som efter Jos. 17, 16 Josephs Børn førte for Josua ved Erobringen af Sletten Jisreel. Disse fik tilsidst Bugt med dem, men Juda kunde ikke. Om [20-21]) see til V. 10—11 og til V. 8. [22-25]) Josephs Stamme erobrer Bethel; om dens Ret til Byen see til V. 8. [26]) Veiviseren vandrer ud og bygger en ny By, som han kalder Lus efter det gamle Navn paa Bethel, 1 Mos. 35, 6 (eller Lusa, Jos. 16, 2); den nye Stad ligger i Landet Chittim, som vistnok er det Samme, som med ringe Forandring i den hebraiske Skrivemaade kaldes saa-

27. Manasse indtog ikke Beth-Sean med dens tilliggende Stæder, heller ikke Thaanak med dens tilliggende Stæder, heller ikke fordreve de Beboerne af Dor med dens tilliggende Stæder; heller ikke Beboerne af Jibleam med dens tilligende Stæder, heller ikke Beboerne af Megiddo med dens tilliggende Stæder; da tog Canaaniten sig for at forblive i dette Land.

28. Og det skeede, da Israel blev stærk, lagde de Skat paa Canaaniten, men fordreve ham ikke ganske.

29. Og Ephraim fordrev ikke Canaaniten, som boede i Geser, men Canaaniterne boede midt iblandt dem i Geser.

30. Sebulon fordrev ikke Beboerne af Kithron, heller ikke Beboerne af Nahalol, saa Canaaniterne boede midt iblandt dem, dog bleve de skatskyldige.

31. Ascher fordrev ikke Beboerne af Acho, heller ikke Beboerne af Sidon, Achlab, Achsib, Chelba, Aphik og Rechob;

32. Men Ascheriterne boede midt iblandt Landets Indbyggere, Canaaniterne, thi de fordreve dem ikke.

33. Naphtali fordrev ikke Beboerne af Bethschemesch, heller ikke Beboerne af Bethanath, men boede midt iblandt Landets Indbyggere, Canaaniterne, dog svarede Beboerne af Bethschemesch og Bethanath dem Skat.

34. Amoriterne trængte Dans Børn op paa Bjerget, thi de lode dem ikke komme ned i Dalen.

35. Men Amoriten tog sig for at blive paa Bjerget Cheres, i Ajalon og Sealbim, dog fik Josephs Huus Magt over dem, saa de bleve skatskyldige.

36. Og Amoriternes Landemærke løb fra Akrabbimhøien, fra Sela længere opad.

Capitel II

Jehovas Engel revser Folket. Characteristik af Dommer-Perioden.

1. Da kom Jehovas Engel fra Gilgal op til Bochim og sagde: Jeg førte eder op fra Egypten, og bragte eder til det Land, som jeg havde tilsvoret eders Fædre; og jeg sagde: Jeg vil i al Evighed ikke bryde min Pagt med eder;

2. Men I skulle ikke slutte Pagt med dette Lands Indbyggere; deres Altre skulle I slaae itu! Dog hørte I ikke paa min Røst; hvad er det, I have gjort?

3. Jeg sagde ogsaa: Jeg vil ikke uddrive dem fra eders Aasyn; de skulle være eder imod, og deres Guder skulle blive en Snare for eder.

4. Da Jehovas Engel havde talt disse Ord til alle Israels Børn, brast Folket ud i lydelig Graad.

5. Og de gave dette Sted Navn af Bochim og de offrede der til Jehova.

6. Josua lod Folket fare, og Israels Børn gik hver til sin Lod for at tage Landet i Besiddelse.

7. Og Folket tjente Jehova i alle Josuas Dage og i alle de Gamles Dage, som overlevede Josua og havde seet Jehovas hele store Gjerning, hvilken han gjorde mod Israel.

8. Men Josua, Nuns Søn, Jehovas Tjener døde, hundrede og ti Aar gammel.

9. Og de begravede ham paa hans Arve-

---

ledes 1 Mos. 10, 4 og 4 Mos. 24, 24, altsaa Kysterne omkring Middelhavet og Øerne i dette Hav. [27-33]) jvf. Jos. 17, 11—12 og 16, 10. [34]) Følgerne af at Dan ikke kunde betvinge Amoriterne, fortælles Cap. 18. Hvad Dan ikke kunde udføre, lykkedes for Josephs Stamme. [36]) angiver, hvorledes Amoriternes Landemærke dog gik langt udenfor baade Dans og Josephs Gebeet. Akrabbim-Høien eller Passet nævnes 4 Mos. 34, 4 og Jos. 15, 3, som et Punkt paa Palæstinas Sydgrændse i Nærheden af det døde Hav; Sela er Edomiternes Hovedstad; længere opad er altsaa Ørkenen Zin, henimod Eziongeber. Ellers angives Amoriternes Bolig ikke saa sydlig. Efter 1 Mos. 14, 7 boede de i Chazazon Thamar.

Capitel II.

[1-5]) læses Straffetalen af Jehovas Engel til Folket. Jehovas Engel er sandsynligviis den samme, som ved Jericho aabenbarer sig for Josua og kalder sig Fyrsten over Jehovas Hær, Jos. 5, 13-15. Egnen, hvorfra Aabenbaringen bliver synlig, er Gilgal ved Jordan, hvor Israeliterne høitideligholdt den første Paaske i det forjættede Land, Jos. 5, 10. Bochim, d. e. Grædende [5]) fik maaskee først Navnet af det Indtryk, som Aabenbaringen paa dette Sted fremkaldte. Straffedommen, som her forkyndes Israeliterne, kan sammenlignes med den, som i 4 Mos. 14, 28-38 udtaltes over dem; ganske nær, som de ere, ved Opfyldelsen af al Forventning, blive de igjen formedelst deres egen Synd kastede ud paa Forventningens Gebeet som Bytte for nye Kampe og nye Fristelser. Deres Synd var Lunkenhed i at fuldbyrde Jehovas Dom. [6-23]) læses en Characteristik af den hele Periode paa henved halvfjerdsindstyve hundrede Aar, som derpaa fulgte; den bliver indledt med en Gjentagelse af Jos. 24, 28-31. For de Altre, som Folket ikke nedbryder, lærer det tilsidst at knæle; Straffen udebliver ikke, thi fra den Stund af er Kraften vegen fra Israel og

lods Grændse, i Thimnath=Cheres, nord for Bjerget Gaas.

10. Da alle, som havde levet paa denne Tid, vare samlede til deres Fædre, fremstod der en anden Slægt efter dem, som ikke kjendte Jehova; ei heller den Gjerning, som han havde gjort imod Israel.

11. Og Israels Børn gjorde det, som var ondt i Jehovas Øine, og tjente Baalerne,

12. Men Jehova forlode de, deres Fædres Gud, som havde ført dem ud af Ægyptens Land, og de vandrede efter andre Guder af de Folks Guder, som vare trindt omkring dem, dem tilbade de og opæggede Jehova;

13. Thi Jehova forlode de og tjente Baal og Astarterne.

14. Saa optændtes Jehovas Vrede over Israel, og han gav dem i Plageres Vold, som underkuede dem; han gav dem til Priis for deres Fjender trindt omkring, og de kunde ikke mere bestaae for deres Fjender.

15. Overalt, hvor de vendte sig hen, lod Jehova det faae et ondt Udfald for dem, saaledes som Jehova havde sagt dem, og saaledes som Jehova havde svoret dem; og det gik dem saare ilde.

16. Da lod Jehova Dommere fremstaae for at frelse dem ud af deres Plageres Vold.

17. Men heller ikke paa deres Dommere agtede de, thi de bolede med andre Guder og tilbade dem; de vege snart fra den Vei, hvorpaa deres Fædre havde vandret i Lydighed mod Jehovas Bud; som disse gjorde de ingenlunde.

18. Naar nu Jehova lod Dommere optræde, saa var Jehova med Dommeren for at frelse dem ud af deres Fjenders Vold i Dommerens Levetid, thi det gjorde Jehova ondt for deres Sukke over dem, som trængte og trykte dem.

19. Men saasnart Dommeren var død, vendte de sig bort og teede sig endnu værre end deres Fædre med at vandre efter andre Guder, med at tjene og at tilbede dem; de aflode ikke fra deres Gjerninger og deres gjenstridige Vandel.

20. Da optændtes Jehovas Vrede mod Israel, saa at han sagde: Efterdi dette Folk har brudt min Pagt, som jeg paabød deres Fædre, og ikke har agtet paa min Røst,

21. Saa vil jeg ikke mere fordrive nogen fra deres Ansigt blandt de Hedninger, som Josua efterlod, da han døde;

22. For ved dem at prøve Israel, om de ville vaere paa Jehovas Veie og gaae paa dem, saasom deres Fædre vaerede derpaa, eller ei.

23. Og Jehova lod disse Hedninger faae Ro, uden at fordrive dem hastig, dem han ikke havde givet i Josuas Vold.

Capitel III.

Othniel, Ehud og Samgar.

1. Disse ere de Hedninger, som Jehova lod faae Ro for ved dem at prøve Israel i alt hvad de ikke kjendte, alle Canaans Krige,

2. Ene for at Israels Børns Slægter kunde lære at øve sig i denne Krig, dog kun de tidligere kjendte intet til den;

3. De fem Philisterfyrster, alle Canaaniterne,

Hedningerne faae Magt over dem. Jehova forbarmer sig vel og lader Dommere fremstaae, men Frelsen som kommer ved Dommeren er ikke varig. I de enkelte Dommere ville de forskjellige Sider i Folkets Bestemmelse vise sig glimtviis, uden at dette kan fastholde en eneste af dem. Enden bliver, [23]) at Hedningerne faae Deel i Israels Arv, og denne maa dele Bolig med hine. Tvende Guder nævnes, V. 13, i Forening, som ikke hørte til de ægyptiske, men begyndte at blive en Snare for Folket fra det Øieblik, de nærmede sig til Canaans Grændser, Baal og Astarte. Baal var især deleshed phønicisk Afgud; Babylonierne gave den Navnet Bel. Der gaves forskjellige Baaler, Baal-Berith, d. e. Pagtens Gud, som havde et Tempel i Sichem, 9, 4. Baalsebub, d. e. Fluegud tilbade Philisterne; Baal Peor dyrkedes af Midianiterne (4 Mos. 25, 3). Under Navn af Baal tilbades enten Solen eller Planeten Jupiter; han var Udtrykket for den mandlige Grundkraft i Naturen, der frembringer og opliver. Til Baal offredes der ogsaa Mennesker, som da opbrændtes, Jer. 19, 5. Astarte var en qvindelig Guddom, hvorved Phønicierne betegnede den qvindelige Grundkraft i Naturen, som undfanger og føder. Hun kaldes paa Hebraisk baade Astoreth og Asera, Jer. 41, 17, sandsynligviis Himmeldronningen. Et Baalsalter og et Astartebillede staae ved Siden af hinanden i Ophra, som tilhørte Joas af Abiesers Slægt, 6, 25.

Capitel III.

[1–6]) ere at betragte som en Fortsættelse af Periodens Characteristik, 2, 6-23. Grunden, og dertil en dobbelt, hvorfor Jehova lod Hedningerne faae Ro, angives; det var for baade ved dem at holde Israeliterne i krigersk Øvelse og i sædelig Prøvelse; dertil opregnes disse Folkeslag, sml. Jos. 13, 3-6. De fem Philisterfyrster boede i de fem Byer: Askalon, Asdod, Gaza, Gath og Ekron. Om de nævnte Folkefærds Bopæl jvf. 1 Mos. 10, 16-17 Anm. og

Sidonierne, Chiviterne, som boe paa Libanons Bjerg, fra Baal Hermons Bjerg af til man kommer mod Hamath.
4. Og de bleve for ved dem at prøve Israel, for at erfare, om de vilde lyde Jehovas Bud, hvilke han havde givet deres Fædre ved Moses.
5. Og Israels Børn boede midt iblandt Canaaniterne, Chittiterne, Amoriterne, Phereziterne, Chiviterne og Jebusiterne,
6. Toge deres Døttre til Hustruer og gave deres egne Døttre til disses Sønner og tjente deres Guder.
7. Saaledes gjorde da Israels Børn det, som var ondt i Jehovas Øine, forglemte Jehova deres Gud og tjente Baalerne og Astarterne.
8. Da optændtes Jehovas Vrede mod Israel, og han gav dem til Priis for Chusan Risathaim, den mesopotamiske Konge, og Israels Børn trællede for Chusan Risathaim i otte Aar.
9. Da raabte Israels Børn til Jehova, men Jehova opvakte en Frelser for Israels Børn, som skulde frelse dem, Othniel, Kenas' Søn, en yngre Broder til Caleb.
10. Over ham var Jehovas Aand, han dømte Israel og drog ud til Krig. Og Jehova gav Chusan Risathaim, den mesopotamiske Konge, i hans Vold, saa han fik Bugt med Chusan Risathaim.
11. Saaledes fik Landet Ro i fyrretyve Aar, imidlertid døde Othniel, Kenas Søn.
12. Men Israels Børn bleve ved at gjøre det, som var ondt i Jehovas Øine, og Jehova gav Moabs Konge Eglon Magt over Israel, fordi de gjorde det, som var ondt i Jehovas Øine.
13. Og han samlede Ammons Børn og Amalek om sig, saa gik han hen, slog Israel og indtog Palme-Staden.
14. Og Israels Børn trællede for Moabiter-Kongen Eglon i atten Aar.
15. Da raabte Israels Børn til Jehova, og Jehova opvakte dem en Frelser, Ehud, Geras Søn, en Benjaminit, som var keithaandet, ved ham sendte Israels Børn Gaven til Eglon, Moabs Konge.
16. Og Ehud gjorde sig en Dolk, som var tveægget og en Alen lang, den bandt han om sig under sine Klæder, ved sin høire Hofte.
17. Og han bragte Gaven hen til Eglon, Moabiterkongen, og Eglon var en saare feed Mand.
18. Som han var færdig med at overbringe Gaven, fulgte han Folket paa Vei, som havde baaret Gaven,
19. Men selv vendte han om ved Gudebillederne i Gilgal Egnen og lod sige: Jeg har et hemmeligt Ærinde til dig, o Konge! Da svarede denne: Tys! og de, som stode hos ham, gik alle ud fra ham.
20. Men Ehud kom ind til ham, hvor han sad ene i sin Sommersal. Ehud sagde: Jeg har et Guds Ord til dig; da stod han op fra Thronen.
21. Og Ehud stak sin venstre Haand ind, tog Dolken fra sin høire Hofte, og stødte den i hans Bug.
22. Ogsaa Heftet gik ind med Klingen, og Fedmen sluttede sammen om Klingen, thi han drog ikke Dolken ud af hans Bug, men den gik ud i Skrævet.
23. Derpaa gik Ehud ud i Forhallen, lukkede Salsdørene efter sig og laasede til.
24. Da han var gaaet ud, kom Tjenerne ind for at see efter, da vare Salsdørene tillaasede; de sagde: han forretter sin Nødtørft i Kammeret ved Sommersalen.

Indl. til Josua Bog. [7-11]) fortælles om en Undertrykkelse, som maa have fundet Sted, før Josuas Samtidige vare ganske uddøde, da Calebs yngre Broder Othniel fremstaaer som Befrieren. Kusan Risathaim kom fra den Egn, hvorfra tidligere fire Konger uddroge mod fem canaanitiske, 1 Mos. 14, 1; og hvorfra senere Assyriens mægtige Fyrster fandt Veien til Samaria og Jerusalem. [12-30]) Eglon, en Efterfølger af Balak, Zippors Søn, Konge af Moab, erobrer i Forbund med Ammoniter og Amalekiter Jericho, V. 13, og gjør Israel skatskyldig. Benjaminiten Ehud befrier Fædrenelandet, idet han overbringer denne Skat. Han maa have bragt den til Moabs Land østen for det døde Hav, og ikke til Jericho, da han paa Veien fra sit Hjem til Kongen kommer forbi **Gilgal**, [19]) som ligger ved Jordan. Naar det fremhæves, at han dertil fulgte sine tilbagevendende Folk paa Vei og at han selv ved Flugten slap der forbi, V. 26, saa har det vel den Grund, at Moabiterne her holdt Jordanovergangen besat. **Gudebillederne** V. 19 og 26 oversætte Andre ved: Steenbruddene; Terrainet modsiger dem. Eglons **Sommersal** var sandsynligviis et Værelse ovenpaa Husets flade Tag med et mindre Gemak derved, som var overskygget af Grene og Maatter; ned i **Forhallen** maatte der altsaa enten føre en Trappe eller ogsaa burde maaskee det dunkle Ord, som her er oversat: Forhalle, oversættes: Trappe. Dørene lukkedes ved en Skaadde, til at skyde denne for eller fra brugtes Nøglen. [23]) Den **gik ud i Skrævet**; Andre oversætte: Skarnet gik fra ham. [24]) Den hebraiske Talemaade, som her er gjengivet med at forrette Nødtørft, over-

25. De ventede indtil de saae sig skuffede, thi han lukkede ikke Salsdørene op; da toge de Nøglen, lukkede op, og saae deres Herre ligge død paa Gulvet.
26. Men Ehud havde reddet sig, medens de tøvede, han gik forbi Gudebillederne og undslap til Seira.
27. Men som han kom dertil, stødte han i Trompeter paa Ephraims Bjerg, og Israels Børn droge ned med ham fra Bjerget og han var i Spidsen for dem.
28. Og han sagde til dem: Kommer hastig efter mig, thi Jehova har givet eders Fjender Moabiterne i eders Vold! Og de hastede ned efter ham, toge Færgestederne ved Jordan bort fra Moab og lode ikke en Mand komme over.
29. Paa den Tid nedlagde de henved titusinde Mand, alle vel ved Magt og alle rørige Karle, og der slap ikke en Mand bort.
30. Men Moab blev ydmyget paa denne Dag under Israels Haand; saa fik Landet Ro i firesindstyve Aar.
31. Efter ham var der Samgar, Anaths Søn, han slog Philisterne, sex hundrede Mand, med en Hyrdestav og han frelste ogsaa Israel.

Capitel IV.

Deboras og Baraks Seier over Jabin.

1. Og Israels Børn bleve ved at gjøre det, som var ondt i Jehovas Øine, da Ehud var død.
2. Og Jehova gav dem til Priis for Canaaniterkongen Jabin, som regjerede i Hazor. Hans Feltherre var Sisera, som boede i Hedningernes Harvoseth.
3. Og Israels Børn raabte til Jehova, thi han havde ni hundrede Jernvogne og havde vældigen kuet Israels Børn i tyve Aar.
4. En Prophetinde Debora, Lapidoths Hustrue, dømte Israel paa denne Tid.
5. Hun var bosiddende under Deboras Palmetræ mellem Rama og Bethel paa Ephraims Bjerg, og til hende droge Israels Børn op for at søge Ret.
6. Hun sendte Bud for at kalde paa Barak, Abinoams Søn fra Kedesch i Naphtali, og hun sagde til ham: Har ikke Jehova, Israels Gud budet det? Gaa, drag op paa Thabor Bjerg og tag ti tusinde Mand med dig af Naphtali og Zebulons Børn.
7. Og jeg vil lede Sisera, Jabins Feltherre hen til dig ved Bækken Kischon, hans Vogne og hans Skare, og jeg vil give ham i din Haand.
8. Barak svarede hende: Hvis du gaaer med mig, vil jeg gaae, men gaaer du ikke med mig, saa gaaer jeg heller ikke.
9. Men hun svarede: jeg vil gjerne gaae med dig; dog skal Prisen ikke være din paa den Vei, du vandrer, thi i en Kvindes Haand vil Jehova sælge Sisera. Saa gjorde Debora sig rede, og gik med Barak til Kedesch.
10. Og Barak lod Sebulon og Naphtali kalde til Kedesch; han og ti tusinde Mand droge op til Fods, og Debora drog med ham.
11. Men Keniten Heber havde skilt sig fra Keniterne, som nedstammede fra Mose Svoger Hobab, og havde opslaaet sit Telt indtil Egen Zaanajim i Kedesch Egnen.
12. Man meldte Sisera, at Barak, Abinoams Søn var dragen op paa Thabor Bjerg.
13. Saa kaldte Sisera alle sine Vogne,

sætte Andre mindre sandsynligt ved: at tage sig en Blund; see 1 Sam. 24, 4. [25]) Seira maa efter V. 27 være en ellers ubekjendt By i Ephraim. — Hverken i nogen af disse tre Dommere selv, Othniel, Ehud og Samgar, eller i Frelsen, som timedes Folket ved dem, fremlyser Israels Eiendommelighed paa nogen udmærket Maade. De vare Forbud paa de fremtidige herlige Helte og deres overraskende Bedrifter.

Capitel IV.

[2]) Om Hazor jvf. til Jos. 11, 1. — I Nærheden deraf har sandsynligviis Siseras By Haroseth ligget, der har Tilsætningen Hedningernes. Den hele Nordegn heed Hedningernes Kreds, senere Galilæa. [3]) Jabin var frygteligst ved sine Stridsvogne; han herskede rimeligviis ogsaa over Canaaniterne paa Jisreels Slette, som allerede før med deres Jernvogne havde skræmmet den mægtige Josephstamme, Jos. 17, 16-18. [4]) Debora kaldes Prophetinde, qvindelige Propheter vare sjeldne i Israel; jvf. til 2 Mos. 15, 20. [5]) Rama ligger omtrent en Miils Vei fra Jerusalem (19, 13), og Bethel en Miils Vei igjen fra Rama; begge Stæder tilhørte egentlig Benjamins Stamme. Naar Israeliterne søgte Retten hos en Prophetinde, saa minder det om Urim og Thummin, som kaldes Retssmykket, 2 Mos. 28, 15, sml. 1 Kong. 3, 11; 12, 16 flg., og om de gamle Nordboere, hvem en religiøs Opfattelse af Livsforholdene ledte til i Retskjendelsen at see et guddommeligt Udsagn. [5-7]) Baraks By Kedesch ligger paa Naphtali Stammes Gebeet tæt ved Hazor, 2 Kong. 15, 29. Om Thabor og Kischons Bæk see Indl. til Josua Bog. [8-10]) Paa Baraks Begjæring følger Debora med ham, de samle Hæren i Kedesch, derpaa drage de op, nemlig paa Thabor. [11]) Om Keniterne see til 1, 16. Egen ved Zaanajim nævnes Jos. 19, 33 som et østligt Grændsepunct for Naphtalis Stamme. [12-13]) Som

ni hundrede Jernvogne og alt Folket, som var med ham fra Hedningernes Haroseth til Bækken Kischon.

14. Og Debora sagde til Barak: denne er jo Dagen, da Jehova giver Sisera i din Haand; mon ikke Jehova er dragen ud for dit Ansigt? Saa drog Bark ned fra Bjerget Thabor og ti tusinde Mand fulgte ham.

15. Og med Baraks skarpe Sværd forfærdede Jehova Sisera og alle Vogne og hele Hæren, og Sisera steg ned af Vognen og flygtede til Fods.

16. Men Barak forfulgte Vognene og Hæren indtil Hedningernes Haroseth, og hele Siseras Hær faldt for Sværdsod, der blev end ikke Een tilovers.

17. Og Sisera flygtede paa sin Fod til Jaels Telt, som var Keniten Chebers Hustru, thi der var Fred imellem Jabin, Kongen i Hazor, og Keniten Chebers Huus.

18. Da gik Jael Sisera imøde og sagde til ham: Ty herind, min Herre, ty herind til mig og vær ikke bange. Og han tyede ind til hende i Teltet, og hun dækkede ham til med en Pude.

19. Og han sagde til hende: Lad mig dog faae lidt Vand at drikke, thi jeg er tørstig; da aabnede hun Melkeflasken, lod ham drikke og dækkede ham til.

20. Og han sagde til hende: Stil dig i Teltets Dør, og hænder det sig, at der kommer nogen, som fritter dig og siger: Mon der er nogen her, saa svar du: Her er ingen.

21. Og Jael, Chebers Hustru tog en Nagle af Teltet, greb en Hammer med sin Haand, sneg sig hen til ham, og slog Naglen i hans Tinding, saa den gik ned i Jorden, thi han laae i en dyb Søvn og var afmægtig. Saa døde han.

22. Men Barak forfulgte Sisera, og Jael gik ham imøde og sagde til ham: Kom, saa vil jeg vise dig Manden, du leder om. Da gik han ind til hende, og see, der laa Sisera død med en Nagle i sin Tinding.

23. Saa ydmygede Gud paa den Dag Jabin, Canaans Konge, for Israels Børn.

24. Og Israels Børn fik alt mere og mere Overmagt over Jabin, Canaans Konge, indtil de reent udryddede Jabin, Canaans Konge.

Capitel V.

Sang om Seiren ved Megiddo.

1. Paa den Dag istemte Debora og Barak, Abinoams Søn følgende Sang:

2. Nu da Frihed er vunden i Israel og Folket har viist sig freidigt, lover Jehova!

3. Hører I Konger! Lytter I Fyrster, for Jehova vil jeg synge, lovsynge Jehova, Israels Gud!

4. Jehova, da du drog ud fra Seir, da du skred frem fra Edoms Mark, rystede Jorden, selv Himlene dryppede, selv Skyerne dryppede Vand.

5. Bjergene smeltede for Jehovas Ansigt, som Sinai for Jehova, Israels Gud.

6. I Samgar, Anaths Søns Dage, i Jaels Dage bleve Veiene øde og Vandringsmændene snege sig ad Omveie.

7. Der savnedes Høvdinger i Israel, de savnedes indtil jeg, Debora, reiste mig, jeg reiste mig som en Moder for Israel.

8. Han havde kaaret sig nye Guder, men

Debora har forudsagt, drager Sisera ned til Kischonbækken, Barak styrter ned paa ham fra Thaborbjerget og tvinger ham til Flugt. [16]) Som det Herlige ved denne Seir fremhæves, at Forfølgelsen naaede indtil Fjendens Porte og der blev end ikke Een tilovers, saalidet som ved Seiren over Moab, 3, 28-29. [18]) En Pude eller ogsaa et Teppe, hvilket man bredte ud paa Teltets Gulv. [19]) At den Melk, som Jael gav Sisera, havde bedøvende Kraft, som den sure Kameelmelk har, synes Debora at antyde, 5, 25. [24]) Endnu i en anden Henseende fremhæves det Præg af Fuldstændighed, som udmærkede denne Seier, thi medens de overvundne Moabiter, Amalekiter, Midianiter, Philister o. s. v. senere igjen reiste Hovedet, saa hører man aldrig mere om Canaaniternes Overmagt eller om Kong Jabin med de 900 Jernvogne.

Capitel V.

[2]) Andre oversætte: Naar Fyrster gaae foran i Israel; atter Andre: Nu er der taget Hævn i Israel. [4-5]) beskriver Debora Jehovas Gang, idet han kommer fra Seirbjergene i Edoms Land. Lignende Beskrivelser læses 5 Mos. 33, 2; Ps. 68, 8 og 9; Habak 3, 3. Paa de to første Steder findes klare Henthydninger til Israels Vandring fra Sinai til Canaan, her savnes disse og derfor maa Forestillingen vel være denne: Medens Israel var i Trældom, var Jehova fjern fra sit Land, nu vender han tilbage og det paa den Vei, som alt før har været Vidne til hans Gjerninger, da bryder Befrielsens Dag frem. Skyernes Dryppen og Bjergenes Hensmelten ere Tegn paa den Rædsel, som Jehovas Komme indgyder. [6-8]) Israels Trældomstid skildres, den varede fra Samgars indtil Jaels Dage, i den Tid savnedes der Høvdinger. Vel levede Ehud endnu, 3 31; 4, 1; men der maa have fattedes ham Kraft og Dygtighed til atter at træde frem, Debora maatte reise sig.

da Krigen stod for Portene, saae man da vel noget til Skjold eller Spyd blandt Israels fyrretyve tusinde?

9. Min Hu stod til Israels Herskere, til dem blandt Folket, som vise sig freidige; lover Jehova!

10. I, som ride paa hvidagtige Aseninder, I, som sidde paa Tepper, I, som vandre paa Veien, istemmer Sangen!

11. Langt høiere end deres Raab, som dele Bytte imellem Vandrenderne, skulle de der berømme Jehovas Retfærd, Retfærdigheden hos hans Høvding i Israel. Da steg Jehovas Folk ned til Portene.

12. Vaagn op, vaagn op, Debora, vaagn op, vaagn op, istem en Sang; Reis dig, Barak, og før dine Fanger hjem, Abinoams Søn!

13. Da steg Folkets Levning ned mod de Mægtige, Jehovas Folk steg ned til mig imod Heltene.

14. Fra Ephraim, som slog Rod i Amalek, droge de ned, og efter dig kom Benjamin iblandt dine Skarer; fra Machir droge Herskerne ned, og fra Sebulon, de som bære Høvdingestaven.

15. Isaschars Fyrster vare med Debora, ja Isaschar var som Barak, han styrtede ned i Dalen i hans Fodspor. Ved Rubens Bække havde de store Betænkeligheder.

16. Hvorfor bliver du liggende mellem Kvægstaldene? For at lytte til Fløitespil ved Hjordene! Ved Rubens Bække pønsede de paa Undskyldninger.

17. Gilead forblev rolig hiinsides Jordan, og hvorfor dvælede Dan ved Skibene? Ascher sad stille ved Havsbredden, han vilde boe omkring sine Fjorde.

18. Men Sebulon var et Folk, som gav sit Liv til Priis for Døden, og Naphtali stod paa Valens Høie.

19. Kongerne kom og kjæmpede, da kjæmpede Canaans Konger i Thaanach ved Megiddos Vande; Sølv fik de ikke til Bytte.

20. Fra Himmelen kjæmpede Stjernerne, fra deres Baner kjæmpede de mod Sisera.

21. Bækken Kischon rev dem bort, den fra Fortid navnkundige Bæk, Bækken Kischon. Træd Vælden ned, min Sjæl!

22. Da trampede Hestehove af det susende Ridt, hans Vældige rede.

23. Forbander Meros, siger Jehovas Engel, lyser dens Indbyggere i Ban; thi de kom ikke med i Hjælpen fra Jehova, i Hjælpen fra Jehova mod Heltene.

24. Velsignet være Jael blandt Qvinderne, Keniten Chebers Hustru, blandt Hyrdekoner være hun velsignet.

25. Han begjærte Vand, hun gav ham

Grunden til denne Trældom var, at Israel fulgte andre Guder, fra den Tid af holdt Fjenden dem indesluttet i deres Byer, og saamange Krigere Israel end talte, turde dog ingen gribe til Vaaben. [9]) Alligevel nærer Debora dog Haab om dem af Fyrsterne, som drives af en freidig Aand og henrives derved til at prise Jehova. [10]) Dertil opfordrer hun Folk, hvad de end tage sig for, lad dem ride, sidde eller vandre. Ved Vandrenderne, hvor alt, hvad Dagens Hede har udmattet, kvæger sig, er det naturlige Sted til at dele Byttet; men Larmen deraf hører man ikke for Prisen over Jehovas Naade, som, forsaavidt den viser sig trofast i sine Forjættelser, ogsaa hedder Retfærd og som saadan er den kundgjort ved hans Høvding Barak. Istedetfor de, som dele Byttet, oversætte Andre: Bueskytterne. Derpaa vil Debora atter vende tilbage til Skildringen af, hvorledes Trældomsaaget brødes, da en freidig Aand rørte sig, og Folket drog ned til de Porte, udenfor hvilke Fjenden leirede sig, men [12]) afbrydes hun atter af en Tiltale, som er henvendt deels til hende selv, deels til Barak, og hvori Kampen betragtes som endt. [13-15]) skildres endelig Folkets Freidighed. Ephraim, Benjamin, Manasse, Sebulon og Isaschar roses; V. 18 tilføies endnu Naphtali. Begyndelsen af V. 13 oversættes ogsaa: Da skal Levningen herske over de Vældige i Folket, Jehova vil lade mig herske over Heltene. Ephraim siges at have slaaet Rod i Amalek, fordi Ephraims Bjerge tildeels førte Navn af Amaleks Bjerge, 12, 15. Machir, Navn paa en Søn af Manasse, staaer her eensbetydende med Manasse. [15-17]) dadles de efterladne Stammer: Ruben og Gad hiinsides Jordan, Dan og Ascher. Dan dadles, fordi han dvælede ved Skibene, omendskjøndt denne Stamme ikke havde en eneste Søstad. Maaskee er den Deel af Stammen meent, om hvis Udvandring til Landets nordlige Deel der tales senere, men som allerede dengang havde fundet Sted, disse fore til Søes paa sidoniske Skibe. [18]) Endnu engang dvæler Debora ved de to Stammers Freidighed; Valens Høie ere der, hvor man er meest udsat for Faren. [19-22]) Slaget ved Thaanach og Megiddo (sml. Jos. 12, 20-21) skildres, baade Stjernerne og Bækken, Himmel og Jord kjæmpe med, Bækken skyller Ligene bort, i fuld Forvirring tage Stridsvognene Flugten. Træd Vælden ned, min Sjæl, Andre oversætte: Træd frem i Kraft, min Sjæl. [23]) Paa Høidepunktet i Skildringen af Folkets Redebonhed staaer den forresten ubekjendte Stad Meros' Efterladenhed i den stærkeste Modsætning dertil. Om Jehovas Engel, see Anm. til 2, 1. [24-27]) Lovpriisning af Jael. Hendes Gjerning bedøm-

Melk, hun bragte ham Ostemelk i en kostbar Skaal.
26. Med den venstre Haand greb hun Teltnaglen, med den høire Smedehamren, hun slog til Sisera og knuste hans Hoved, hun saarede og gjennemborede hans Tinding.
27. Ved hendes Fødder segnede han, faldt og blev liggende; ved hendes Fødder segnede han og faldt, hvor han segnede, faldt han afsjælet ned.
28. Ud af Vinduet speider og raaber Siseras Moder, ud af Vinduesgitteret: Hvorfor tøver hans Vogn med at komme, og hvad mon der forsinker hans Vognhjul?
29. De Klogeste blandt hendes Fruer, svare hende, ja hun giver sig selv dette Svar:
30. Skulde de ikke have fundet Bytte og dele det: En Pige eller to paa hver Mands Deel, men Pragtklæder som Bytte til Sisera, Pragtklæder af blommet Væaning som Bytte, Halstøi af dobbelt Væaning som Bytte.
31. Saaledes skulle alle dine Fjender forgaae, Jehova! Men de, som elske ham, skulle være som Solen, naar den staaer op i sin Kraft. Saa fik Landet Ro i fyrretyve Aar.

Capitel VI.

Gideon kaldes til at frelse Israel.

1. Men Israels Børn gjorde det, som var ondt i Jehovas Øine, saa Jehova gav dem syv Aar i Midians Vold.
2. Da Midians Haand laae tungt paa Israel, gjorde de sig Kamre, som ere i Bjergene, Huler og Befæstninger for Midianiterne.
3. Naar nu Israels Børn havde saaet, saa droge Midianiter, Amalekiter og Arabere op imod dem.
4. De sloge Leir imod dem og fordærvede Jordens Afgrøde indtil Gaza Veien; de lode intet til Livets Ophold blive tilovers i Israel, hverken Faar eller Oxer eller Æsler.
5. Thi de droge op med Qvæg og Telt, og ligesom en Flok Græshopper kom de i Mængde, der var intet Tal paa dem og deres Kameler; saa kom de i Landet for at hærge det.
6. Men Israel blev meget svag mod Midian, og Israels Børn raabte til Jehova.
7. Men da Israels Børn raabte til Jehova for Midians Skyld,
8. Saa sendte Jehova en Mand, en Prophet, til Israels Børn, som talede til dem: Saa siger Jehova Israels Gud: Jeg førte eder op fra Ægypten og jeg bragte eder ud af Trællehuset,
9. Og frelste eder af Ægyptens Haand, og af alle deres Haand, som trængte eder; jeg drev dem bort fra eders Ansigt og jeg gav eder deres Land;
10. Da sagde jeg til eder: Jeg er Jehova eders Gud, frygter ikke Amoriternes Guder, i hvis Land I boe; men I agtede ikke paa min Røst.
11. Derpaa kom Jehovas Engel og satte sig under Terebinthen, som staaer i Ophra, der tilhørte Joas af Abi-Esers Slægt, medens dennes Søn Gideon tærskede Hvede i Viinpersen for at bringe den i Sikkerhed for Midianiterne.
12. Jehovas Engel aabenbaredes for ham, og sagde til ham: Jehova være med dig, du raske Helt!

---

mes her ikke fra Sædelighedens Standpunkt, men som den, der kronede Israels Frihedskamp. 28–30) skildres Siseras Moder, som hun i Haroseth forgjæves venter paa Sønnens Hjemkomst. 31) udvider Deboras Synskreds sig; i denne Seier har hun Forvisningen om den fuldstændige og endelige Seier, som de maae vinde, der elske Jehova. Og det er Betydningen af Deboras Seir og Sang, at den Kamp, Israel endnu har at stride, derved er erklæret for en ved indre Nødvendighed seierrig, Israel ogsaa efter Josuas Død for et Seiersfolk; en Forvisning, som selv i de paafølgende Vanheldstider ikke kunde gaae tabt.

Capitel VI.

De Midianiter, om hvis Indfald i Landet der fortælles V. 1–6) maae have boet østenfor Palæstina, altsaa i den syriske Ørk, da de Arabere, hvormed de ere forbundne, kaldes Østens Børn og de efter det lidte Nederlag tage Flugten østpaa. Efter 2 Moseb. 3 flakkede Midianiterne ellers ogsaa omkring i den Ørk, som ligger mellem det røde Hav og den elanitiske Havbugt. 8–10) I denne Prophet, hvis Straffetale her meddeles, saavelsom i Prophetinden Debora spores den første Begyndelse til Prophetvirksomheden i Israel, som dog før Samuel ingen stor Betydning havde. 11–24) Jehovas Engel (sml. 2, 1; 5, 23) kommer til Gideon uden at kjendes af denne, saalidet som Jehova 1 Moseb. 18 kjendtes af Abraham. Gideon tærsker Hvede i en Viinperse, som pleiede at være en muret Fordybning i Jorden eller ogsaa en Klippehule istedetfor paa en Lo. Gideon vægrer sig ved at adlyde Kaldet, fordi baade hans Tusinde eller Slægt var den ringeste i Manasse og han den Yngste i sin Fa-

13. Gideon sagde til ham: Ak nei, min Herre! Var Jehova med os, hvorledes havde da alt dette kunnet ramme os? Hvor ere hans Undergjerninger, hvorom vore Fædre fortalte os da de sagde: Førte Jehova os ikke op fra Ægypten? Men nu har Jehova forstødt os og giver os i Midians Haand.

14. Da vendte Jehova sig til ham og sagde: Gaa du hen i denne din Kraft, og du skal frelse Israel af Midians Haand! Mon ikke jeg har sendt dig?

15. Men denne sagde til ham: Ak nei, Herre! Hvormed skulde jeg frelse Israel? See, min Slægt er den yngste i Manasse og jeg er den yngste i min Faders Huus.

16. Og Jehova sagde til ham: Saa vil dog jeg være med dig, og du skal fælde Midian som een Mand.

17. Og han sagde til ham: Skulde jeg dog have fundet Naade i dine Øine, saa giv mig et Tegn paa, at det forholder sig, som du siger mig.

18. Du maae nu ikke gaae bort herfra førend jeg kommer til dig og bringer dig min Gave og lægger den for dig. Og han svarede: Jeg skal blive indtil du kommer tilbage.

19 Gideon gik da ind og tillavede et Gedekid og en Skjeppe Meel til usyrede Kager, Kjødet lagde han paa et Nørsad, Suppen heldte han i en Skaal, og bragte det ud under Terebinthen for at byde ham det.

20. Da sagde Guds Engel til ham: Tag Kjødet og de usyrede Kager, og læg det paa denne Klippe, men held Suppen ud. Og han gjorde det.

21. Da udstrakte Jehovas Engel Spidsen af den Stav, han havde i sin Haand, rørte ved Kjødet og de usyrede Kager; og der blussede Ild op fra Klippen, som fortærede Kjødet og de usyrede Kager, og Jehovas Engel forsvandt for hans Øine.

22. Da Gideon saae, at det var Jehovas Engel, sagde han: Ak Herre, Jehova, altsaa har jeg jo seet Jehovas Engel Ansigt til Ansigt.

23. Men Jehova sagde til ham: Fred være med dig! Frygt ikke! du skal ikke døe.

24. Og Gideon byggede et Alter der for Jehova, som han kaldte Fredens Jehova. Det staaer indtil denne Dag i Ophra, som tilhører Abiesers Slægt.

25. Samme Nat talede Jehova til ham: Tag en Oxekalv af din Faders og en anden syvaarig Oxe, nedbryd da det Baals Alter, som din Fader har, og Astartebilledet, som staaer derhos, skal du slaae i Stykker.

26. Opfør saa for Jehova din Gud paa Høiden af denne Indhegning et Alter med Tilberedning, tag den anden Oxe og bring et Brændoffer af det itusiagne Astartebilledes Træ.

27. Da tog Gideon ti Mænd af sine Tjenere og fuldbragte det, som Jehova havde sagt til ham; dog eftersom han var bange for sin Faders Slægt og Byens Mænd, gjorde han det ikke om Dagen, men om Natten.

28. Som nu Byens Mænd stode op tidligt om Morgenen, da var Baals Alter nedbrudt, og Astartebilledet, som stod derhos, slaaet i Stykker, men den anden Oxe var offret paa det opførte Alter.

29. Da talte de sammen: Hvo har gjort dette? Og de frittede og hørte sig for til de sagde: Gideon Joas Søn har gjort det.

30. Da sagde Byens Mænd til Joas: Før din Søn frem, for at kan han lide Døden, thi han har nedbrudt Baals Alter og slaaet Astartebilledet, som stod derved, i Stykker.

31. Da sagde Joas til alle dem, som stode om ham: Ville I føre Baals Sag? ville I frelse ham? Hver, som vil føre Baals Sag, skal lide Døden inden imorgen. Er han Gud, saa lad ham selv føre sin Sag, efterdi denne nedbrød hans Alter.

32. Paa samme Dag gav man ham Navn af Jerubbaal, fordi han sagde: Lad Baal selv føre sin Sag imod ham, fordi han nedbrød hans Alter.

33. Og alle Midianiterne, Amalekiterne og Araberne samledes i en Flok, satte over og leirede sig i Jisreels Dal.

34. Da blev Gideon greben af Jehovas Aand, han blæste i Trompeten, og Abiesers Slægt sammenkaldtes til at følge ham;

---

milie; thi hver Stamme deeltes igjen i Slægter eller Tusinder og Familier. Med Gaven, som Gideon bringer, har han vistnok ikke til Hensigt at bringe et Offer. Engelen, som ogsaa kaldes Jehova, giver ham et Tegn for at han skal troe, at han har talt med Jehova og er bleven kaldet til at frelse sit Folk. Naar Gideon frygter for at døe efter denne Aabenbaring, saa er det den for en Synder naturlige Frygt, som ligeledes udtaler sig 1 Moseb. 16, 13; 2 Moseb. 20, 19; hvorledes Jehova har talt med Gideon efter Engelens Forsvinden antydes ikke. [25–33]) Efterat Gideon i Troen har erkjendt sit Kald, kjæmper han med Afguderne Baal og Astarte (sml. 2, 6—23) før han gaaer i Kamp med deres Dyrkere, og erholder deraf Navnet Jerubbaal. Den anden Oxe, oversætte Andre: den fedede Oxe. Hver, som vil føre Baals Sag, o. s. v V. 31, oversættes ogsaa saaledes: Hver, som vil føre Baals Sag, skal lide Døden; hvis

35. Og han sendte Bud om i hele Manasse, og de bleve ogsaa sammenkaldte til at følge ham. Og han sendte Bud om i Ascher og Sebulon og Naphtali, og de droge dem imøde.
36. Saa sagde Gideon til Gud: Dersom du vil frelse Israel ved min Haand, som du har sagt,
37. Da vil jeg lægge afklippet Uld i Loen; hvis der falder Dug alene paa Ulden og der ellers er tørt paa Jorden, saa kan jeg derpaa kjende, at du vil frelse Israel ved min Haand, som du har sagt.
38. Og det traf ind; som han næste Morgen stod tidlig op og pressede Ulden, saa udkrystede han Dug af Ulden, en Skaal fuld af Vand.
39. Da sagde Gideon til Gud: Du maa ikke fortørnes paa mig, saa vil jeg dog tale denne Gang til! Lad mig dog endnu engang prøve det med Ulden, saa skal der være tørt paa Ulden alene og ellers paa Jorden skal der være Dug.
40. Og Gud gjorde saaledes i samme Nat; der var tørt paa Ulden alene, men ellers paa Jorden var der Dug.

Capitel VII.

Gideon overrumpler Midianiternes Leir.

1. Da stode Jerubbaal, det er Gideon, og alt Folket, som var med ham, aarle op, og de leirede sig ved Kilden Charod, og Midians Leir var nord for ham, bag Høien More i Dalen.
2. Og Jehova sagde til Gideon: Folket, som er hos dig, er for talrigt til at jeg skulde give Midian i deres Haand, paa det Israel ikke skal rose sig imod mig og sige: Min Haand har frelst mig.
3. Udraab nu for Folkets Øren og siig: hver som frygter og er bange, han drage bort og vende om fra Gileads Bjerg. Og to og tyve tusinde af Folket droge bort, og der blev ti tusinde tilovers.
4. Men Jehova sagde til Gideon: der er endnu for mange Folk; før dem ned til Vandet, saa vil jeg der prøve dem for dig. Og det skal være saaledes, enhver, om hvem jeg siger til dig: denne skal gaae med dig, lad ham gaae med dig; men hver den, om hvem jeg siger til dig: denne skal ikke gaae med dig, lad ham heller ikke gaae med dig.
5. Han førte altsaa Folket ned til Vandet, og Jehova sagde til Gideon: Hver som laber med sin Tunge af Vandet, som Hunden laber, den skal du stille særskilt, og ligesaa hver, som lægger sig paa Knæ for at drikke.
6. Tallet paa dem, som førte Vandet med Haanden til Munden var tre hundrede; hele det øvrige Folk lagde sig paa Knæ for at drikke Vand.
7. Da sagde Jehova til Gideon: Med de tre hundrede Mænd, som labede, vil jeg frelse eder; jeg giver Midian i din Haand. Lad hele Folket gaae hver til sit Sted!
8. Hine toge Folkets Tæring i Haanden tilligemed deres Trompeter; de andre Israeliter lod han fare hver til sit Sted, dog beholdt han de tre hundrede Mænd; og Midians Leir var nedenfor ham i Dalen.

---

han er Gud, lad ham imorgen udføre sin Sag. [35]) Af de nordlige Stammer udbliver kun Isaschar fra denne Kamp, men efter V. 33 holdt Midianiterne just ogsaa deres Land besat [36–40]) Som Jehova tidligere gav Gideon uopfordret et Tegn for at vække hans Tro, saaledes kræver nu denne i Troen et Tegn af Gud, som bliver ham tilstaaet.

Capitel VII.

[1]) Midianiterne leire sig i den nordlige Deel af Jisreel Sletten i en Dal, Gideon og hans Hær i den sydlige Deel paa et Bjerg. [2–8]) Efterat Gideon er bleven uddannet til en Troeshelt, skal han heller ikke seire ved Mængden af Stridsmænd eller ved sædvanlige Krigsvaaben. Først byder han efter Jehovas Befaling de Frygtsomme at vende om, og af to og tredive tusinde Mand blive ti tusinde tilbage. En saadan Opfordring skulde altid finde Sted, 5 Moseb. 20, 5—9. Men endnu af disse ti tusinde træffes der et Udvalg, eftersom de ved at drikke Vand gjøre det med Haanden (V. 5 kaldes det at labe med Tungen som en Hund) eller ogsaa dertil bruge et Bæger; thi en saadan Modsætning maa være meent, da ogsaa hine vare nødsagede til at bøie Knæerne; Forskjellen er den imellem dem, som drikke, og dem, som labe, det første gjør man af et Bæger, det sidste af Haanden. Naar de Tilbagevendende V. 3 opfordres til at vende om fra Gileads Bjerg, saa maa man mindes, at Gideons Hær for største Delen havde hjemme i Ascher, Sebulon og Naphtali. Da nu Midianiterne holdt den nordlige Deel af Jisreelsletten besat, saa vare hine afskaarne fra den lige Vei til Hjemmet, de maatte altsaa gjøre en Omvei over Jordan og Gilead, Landet hiinsides Jordan. Naar det V. 8 hedder om de tre hundrede, at de toge baade Folkets Tæring og Trompeterne med sig, saa er derved det første Udtryk tænkt paa Krukkerne, som de senere anvendte, og som egentligen, hvilket sees af 1 Kong. 17, 12–14, have været bestemte

9. I den samme Nat talede Jehova til ham: Reis dig og gaa ned i Leiren, thi jeg har givet den i din Haand.

10. Og hvis du er bange for at komme derned, saa gaa ned med Pura din Svend i Leiren.

11. Og du skal høre, hvad de tale sammen, derefter skal du faae frisk Mod, og du skal drage ned i Leiren. Da steg han og hans Svend Pura ned til Fløien af Hærskarerne, som vare i Leiren.

12. Midianiter og Amalekiter og alle Araberne laae i Dalen som Græshopper i Mængde, og der var intet Tal paa deres Kameler, som Sand paa Havsbredden vare de i Mængde.

13. Som Gideon kom, var der En, som just fortalte sin Kammerad en Drøm, og han sagde: See, jeg havde en Drøm, der trillede et rundt Bygbrød imod Midians Leir; som det kom til Teltene, slog det til dem saa de faldt, og det stødte dem omkuld, saa Teltene styrtede sammen.

14. Da svarede hans Kammerad og sagde: Det er intet andet end den israelitiske Mand Gideon, Joas's Søns Sværd; Gud har givet Midian og den hele Leir i hans Haand.

15. Da Gideon havde hørt dem fortælle og udlægge Drømmen, saa tilbad han, vendte derpaa tilbage til Israels Leir og sagde: Staaer op; thi Jehova giver Midians Leir i eders Haand.

16. Og han deelte de tre hundrede Mand i tre Hobe, og han gav dem alle Trompeter i Hænderne tilligemed tomme Krukker og inden i Krukkerne Fakler,

17. Og sagde til dem: Seer nu paa mig og gjører som jeg; naar jeg kommer til Leirens Fløi, da er det, at I skulle gjøre ligesom jeg.

18. Blæser jeg i Trompeten og alle de, som ere hos mig, saa skulle I ogsaa blæse i Trompeterne rundt omkring den hele Leir og sige: for Jehova og Gideon.

19. Da Gideon og de hundrede Mand, som vare hos ham, kom til Leirens Fløi i Begyndelsen af den mellemste Vagt (de havde just lige stillet Vagten ud), blæste de i Trompeterne og sloge Krukkerne itu, som de havde i Hænderne.

20. Saa stødte de tre Hobe i Trompeterne, sønderbrøde Krukkerne, toge Faklerne i deres venstre Haand, i deres høire Trompeterne for at blæse i dem, og raabte: Jehovas og Gideons Sværd!

21. Og hver stod paa sin Post rundt omkring Leiren; da løb den hele Leir, hujede og flyede.

22. Og de blæste i de tre hundrede Trompeter, og Jehova rettede den Enes Sværd imod den Andens og imod den hele Leir, og Leiren flyede til Beth Sitta henimod Zerera, til Udkanten af Abel Mechola ved Tabath.

23. Og Israels Mænd af Naphtali, Ascher og hele Manasse bleve sammenkaldte og satte efter Midian.

24. Og Gideon sendte Bud om paa hele Ephraims Bjerg og lod sige: Drager Midianiterne imøde og tager Vandet fra dem indtil Beth-Bara, nemlig Jordanen. Saa bleve alle Ephraimiterne sammenkaldte, og de besatte Vandet indtil Beth-Bara, nemlig Jordanen.

25. Og de fangede to af Midians Fyrster, Oreb og Zeeb, og dræbte Oreb paa Klippen Oreb, og Zeeb dræbte de i Viinpersen Zeeb, og de satte efter Midianiterne; men Orebs og Zeebs Hoveder bragte de til Gideon hiinsides Jordan.

Capitel VIII.

Gideon forfølger Midianiterne.

1. Da sagde Mændene af Ephraim til ham: hvad er det for noget, du har gjort mod os, at du ikke kaldte paa os, da du gik

---

til at tage Meel i. [9–25]) Gideon faaer først en Opmuntring til Angreb, før han vover dette. Den midianitiske Soldat, som hører Fortællingen om Kameradens Drøm, udtyder denne strax om Gideons Seier (V. 14). Grunden, han har til denne Udtydning, er følgende: Bygbrødet, som kaster Teltene omkuld, tyder paa Agerdyrkernes (Israeliternes 6, 3) Seier over Nomadefolket (5, 24 kaldtes Hyrdekonerne paa hebraisk Qvinderne i Teltet). Gideons Hær har ingen Vaaben, men blot Blus og Trompeter i Hænderne. Saaledes viser denne Seier sig som tilkjæmpet ene ved Troen. Giver Deboras Seier Forvisning om den endelige og fuldstændige Seier, saa forvisser Gideons Daad om Middelet, hvorved denne Seier vil vindes nemlig **Troen**. [22]) De fire Stæder, som nævnes, ligge paa Isaschars Stammes Gebeet ved Jordan. **Bethbara**, som Ephraim besætter, er rimeligviis det senere Bethabara, Joh. 1, 28, lige over for Jericho, paa den Maade var baade Jordanens nordlige og sydlige Overgangspunkt besatte.

Capitel VIII.

[1–3]) Her giver det Samme sig tilkjende, som oftere kan spores i Dommerperioden, en Tragten

for at stride imod Midian? Og de gik heftig i Rette med ham.

2. Men han sagde til dem: Hvad har jeg nu gjort i Sammenligning med eder? Er ikke Ephraims Efterslæt bedre end Abiesers Viinhøst?

3. I eders Haand gav Gud Midians Fyrster Oreb og Zeeb; hvad formaaer jeg at gjøre i Sammenligning med eder? Da sagtnede deres Hidsighed imod ham, idet han talte dette Ord.

4. Da Gideon kom til Jordan, satte han over den med de tre hundrede Mand, som vare hos ham; men de vare mødige og i Begreb med at forfølge.

5. Derfor sagde han til Mændene i Succoth: Giver dog Folkene, som ere i Ledtog med mig, nogle Brød; thi de ere mødige og jeg sætter efter Seba og Zalmuna, Midians Konger.

6. Men Succoths Øverste sagde til ham: Er Sebas og Zalmunas Næve allerede i din Haand, at vi skulde give din Hær Brød?

7. Da sagde Gideon til dem: Naar Jehova giver Seba og Zalmuna i min Haand, saa vil jeg tærske eders Kjød med Torne fra Ørkenen og med Tidsler.

8. Derfra drog han op til Pnuel, og talte paa samme Maade til dem; men Mændene i Pnuel svarede ham ligesom Mændene i Succoth havde svaret.

9. Da talte han ogsaa til Mændene i Pnuel og sagde: Naar jeg kommer tilbage med Fred, saa vil jeg nedbryde dette Taarn.

10. Men Seba og Zalmuna vare i Karkor, og havde deres Leir hos sig, henved femten tusinde Mand, det var alt, hvad der var tilovers af Arabernes hele Leir, men der var faldet eet hundrede og tyve tusinde vaabendygtige Mænd.

11. Gideon drog op ad Telteboernes Vei, østen for Noba og Jogbeha, og han slog Leiren, medens den var tryg.

12. Da flygtede Seba og Zalmuna, og han satte efter dem, og greb begge Midians Konger Seba og Zalmuna, men den hele Hær forfærdede han.

13. Saa vendte Gideon, Joas's Søn tilbage fra Kampen paa Høiderne af Cheres.

14. Og han greb en ung Karl af Mændene i Succoth og spurgte ham ud; denne skrev de Øverste og Ældste i Succoth op for ham, tilsammen syv og halvfjerdsindstyve Mand.

15. Og han kom til Mændene i Succoth og sagde: Seer, her ere Seba og Zalmuna, som I haanede mig med, idet I sagde: Mon Sebas og Zalmunas Næve er i din Haand, saa at vi skulde give dine mødige Mænd Brød?

16. Derpaa tog han Byens Ældste, og Ørkenens Torne og Tidsler, og dermed bragte han Mændene i Succoth paa andre Tanker.

17. Og Taarnet Pnuel brød han ned, og dræbte Byens Mænd.

18. Men til Seba og Zalmuna sagde han: Hvad var det for Mænd, I dræbte paa Thabor? De sagde: De lignede ganske dig, og hver af dem saae ud som en Kongesøn.

19. Da sagde han: det vare mine Brødre, min Moders Sønner! Saa sandt Jehova lever, havde I ladet dem leve, saa skulde jeg ikke dræbe eder.

20. Og han sagde til Jether sin Førstefødte: Staa op og slaa dem ihjel! Men Drengen drog ikke sit Sværd, thi han var bange, saasom han endnu var en Dreng.

21. Men Seba og Zalmuna sagde: Staa du selv op og hug os ned, thi Styrken svarer altid til Manden. Saa stod Gideon op, slog Seba og Zalmuna ihjel og tog de Halvmaaner, som deres Kameler havde om Halsen.

22. Da sagde hver Mand i Israel til Gideon: hersk du over os, baade du og din Søn og din Sønnesøn, thi du har frelst os ud af Midians Haand.

23. Men Gideon svarede dem: Jeg vil ikke herske over eder, min Søn skal heller ikke herske over eder, lad Jehova herske over eder!

24. Og Gideon sagde til dem: Een Ting vil jeg bede eder om; enhver give mig den

---

hos Ephraims Stamme efter at hævde en Forrang fremfor de øvrige. Denne Stamme, som ogsaa udelukkende hedder Joseph, var i Forening med Manasse den talrigste af alle, sml. 1 Moseb. 49, 22—26; Jos. 17, 17. Mose Efterfølger Josua hørte til den; Staden Silo, hvor Tabernaklet stod, Jos. 18, 1, laae paa dens Gebeet; alt dette maatte give den en Overvægt over de andre. 4–21) fortælles, hvorledes Gideon overvandt Resten af Midianiterne under Seba og Zalmuna, og tugtede Succoth og Pnuel, som begge laae ved Jabokfloden paa Gadstammens Gebeet. **Karkor**, hvor Midianiterne laae i Leir, er ubekjendt, den maa have ligget nord for Jabok. Gideon omgaaer Leiren ved at drage ad **Telteboernes Vei**, d. e. gjennem den syriske Ørk øst for Noba (det gamle Kenat) og Jogbeha, som følgelig laae paa Grændsen af Gads Gebeet og hiin Ørk, sml. 4 Mosb. 32, 35; 42. **Cheres**, hvor Gideon vendte om fra Forfølgelsen efter Seieren ved Karkor, maa have ligget længere op mod Nordøst. 22–25) fortælles Gideons og Israels Forhold efter Seieren. Opfordringen til at være Israels Konge, vilde Gideon ikke

Ring, han fik i Bytte. Thi de havde Guldringe, eftersom de vare Ismaeliter.

25. Og de sagde: det ville vi gjerne give; og de bredte et Klæde ud, hvorpaa hver Mand kastede den Ring, han fik i Bytte.

26. Og Vægten paa de Guldringe, som han havde begjært, var sytten hundrede Guld-Sekler, foruden Halvmaanerne, Øresmykkerne og Purpurklæderne, som Midians Konger havde paa, og foruden Kjæderne, som deres Kameler havde om Halsen.

27. Og Gideon gjorde en Livkjortel deraf, og hængte den op i sin By Ophra, men hele Israel bolede der med den, og den blev en Snare for Gideon og hans Huus.

28. Saa blev Midian ydmyget for Israels Børn og de reiste ikke Hovedet paa ny; men Landet havde Ro i fyrretyve Aar, medens Gideon levede.

29. Jerubbaal, Joas' Søn drog derpaa hen at boe i sit Huus.

30. Og Gideon havde halvfjerdsindstyve Sønner, udrundne af hans Æt, thi han havde mange Koner.

31. Og hans Medhustru, som var i Sichem, fødte ham ogsaa en Søn, som han kaldte: Abimelech.

32. Og Gideon Joas' Søn døde vel tilaars og han blev begraven i sin Faders, Abiesriden Joas' Grav i Ophra.

33. Men da Gideon var død, bolede Israels Børn atter med Baalerne, og de gjorde Baal-Berith til deres Gud.

34. Og Israels Børn tænkte ikke mere paa Jehova, deres Gud, som frelste dem ud af alle deres Fjenders Vold trindt omkring.

35. Og de gjorde ikke vel mod Jerubbaal, det er Gideons Huus, efter alt det Gode, som han havde gjort mod Israel.

Capitel IX.

Hvorledes Gideons Huus gik til Grunde.

1. Derpaa gik Abimelech, Jerubbaals Søn, til sine Morbrødre i Sichem og talte saaledes til dem og hele Slægten i sin Morfaders Huus:

2. Venner, taler saaledes i alle Mændenes Paahør i Sichem: hvad baader eder bedst, at der hersker halvfjerdsindstyve Mænd, lutter Jerubbaals Sønner, over eder, eller at der er een Mand over eder; husker saa paa, at jeg er eders Been og Kjød.

3. Da talte hans Morbrødre alle disse Ord om ham i Mændenes Paahør i Sichem, og deres Hjerte droges til Abimelech, thi de sagde: han er vor Broder.

4. Og de gave ham halvfjerdsindstyve Sekler Sølv af Baal-Beriths Huus, og for dem leiede Abimelech løse og letfærdige Mænd, og disse fulgte ham.

5. Saa kom han til sin Faders Huus i Ophra og dræbte sine Brødre, Jerubbaals Sønner, halvfjerdsindstyve Mænd paa een Steen, men Jotham, Jerubbaals yngste Søn, blev tilbage, thi han havde skjult sig.

6. Derpaa flokkedes alle Mændene i Sichem og hele Millos Huus og de gik hen og hyldede Abimelech som Konge ved Egen, som staaer ved Sichem.

---

efterkomme; han erkjendte, at det endnu ikke var Tiden, da Jehova vilde aabenbare sit Kongedømme paa en synlig Maade, som Mennesker kunne begjære det; endnu skulde hans usynlige Herredømme vedvare. Derimod begjærer han sin Deel af Byttet (Halvmaanerne hang i Kjæderne, som Kamelerne havde om Halsen, V. 26; disse Midianiter eller Ismaeliter V. 24, sml. 1 Mos. 25, 2; 12, brugte Ørenringe, som hos Israeliterne kun Qvinder og Børn bare, 2 Mos. 32, 2); deraf dannede han sig en Livkjortel; sandsynligviis en Efterligning men en uberettiget Efterligning af den i Silo. Den gav Israeliterne Anledning til en Dyrkelse, som Jehova ikke havde anordnet og som følgelig var falsk. Saaledes forstod Gideon at vinde Seieren ved Troen, men han forstod ikke for den vundne Seier at yde Jehova den Priis, som kunde tilkomme ham.

Capitel IX.

[2]) Vægrede Gideon sig end ved at overtage Kongedømmet, har han dog vistnok til sin Død udøvet en stor Indflydelse, og denne er gaaet i Arv til hans halvfjerdsindstyve Sønner. Ephraimiten Abimelech raader nu sine Landsmænd i Sichem, at stille sig af med de mange Herskere af Manasse Stamme og hellere vælge en af Ephraims, nemlig ham selv. [4]) Ethvert Tempel havde sit Skatkammer; saaledes ogsaa det som Sichemiterne enten havde opført for Baal-Berith eller ogsaa forsømt at ødelægge. [5]) Fra Sichem drager Abimelech til Ophir, som efter 6, 11; 15 tilhørte Manasse Stamme. [6]) Millohuset var sandsynligviis en mindre By ved Sichem, maaskee eet med Gudehuset V. 46. Samme Navn førte et Kastel i Jerusalem, 2 Sam. 5, 9. Egen ved Sichem er den samme,

7. Da man lod Jotham det vide, gik han hen og stillede sig paa Toppen af Bjerget Garisim, opløftede sin Røst, raabte og sagde til dem: Hører mig, I Sichemiter, saa vil Gud høre eder!
8. Træerne gik engang hen for at salve en til Konge over dem, og de sagde til Olietræet: Vær du vor Konge!
9. Men Olietræet svarede dem: Skulde jeg forlade min Fedme, som baade Guder og Mennesker ære i mig, og gaae hen for at ophøies over Træerne?
10. Da talte Træerne til Figentræet; Kom du og vær vor Konge!
11. Men Figentræet svarede dem: Skulde jeg forlade min Sødme og min gode Frugt, og gaae hen for at ophøies over Træerne?
12. Da talte Træerne til Viinstokken: Kom du og vær Konge over os!
13. Men Viinstokken svarede dem: Skulde jeg forlade min Most, som fryder Guder og Mennesker, og gaae hen for at ophøies over Træerne?
14. Da sagde alle Træerne til Tornebusken: Kom du og vær vor Konge!
15. Men Tornebusken sagde til Træerne: Dersom I virkelig ville salve mig til Konge over eder, saa kommer hid og lider paa min Skygge. Men hvis ikke, saa udfare der Ild fra Tornebusken, og den fortære Libanons Cedre!
16. Men dersom I nu have handlet vel mod Jerubbaal og hans Huus, og gjort mod ham, som han fortjente det;
17. I, for hvem min Fader stred og satte sit Liv i Vove, for at frelse eder af Midianiternes Vold,
18. Og som stode op mod min Faders Huus idag og dræbte hans Sønner, halvfjerdsindstyve Mænd paa een Steen, og hyldede Abimelech, hans Trælqvindes Søn, som Konge over Sichemiterne, fordi han er eders Broder;
19. Dersom I have handlet troligen og redeligen mod Jerubbaal og hans Huus paa denne Dag, da fryder eder ved Abimelech, og han frydе sig ved eder!
20. Men dersom det ikke er saa, da udfare der Ild fra Abimelech; den fortære Mændene i Sichem og Millos Huus! Og der udfare Ild fra Mændene i Sichem og fra Millos Huus, og den fortære Abimelech.
21. Saa flygtede Jotham bort og gik til Beer, hvor han tog Bolig fjernt fra sin Broder Abimelech.
22. Og Abimelech var Fyrste over Israel i tre Aar.
23. Men saa sendte Gud en ond Aand mellem Abimelech og Mændene i Sichem, og Mændene i Sichem bleve Abimelech utroe,
24. Paa det at den Vold, som var øvet imod de halvfjerdsindtyve Jerubbaals Sønner, maatte komme igjen og deres Blod lægges paa Abimelech, deres Broder, som havde dræbt dem, og paa Mændene i Sichem, som havde sammensvoret sig med ham for at ihjelslaae hans Brødre.
25. Og Mændene i Sichem lagde et Baghold imod ham paa Bjergenes Toppe, som plyndrede alle, der droge forbi dem ad den Vei; det meldte man til Abimelech.
26. Men Gaal, Ebeds Søn, og hans Brødre kom og droge ind i Sichem; og Sichems Borgere fæstede Lid til ham.
27. Og de gik ud paa Marken, høstede deres Viinbjerge, persede Druerne, holdt Glædesfest, og gik ind i deres Guds Huus, hvor de spiste, drak og forbandede Abimelech.

---

hvorunder Jakob nedgrov sit Huses Gudebilleder, 1 Mos. 35, 4; og Josua opreiste den Steen, som skulde vidne om, hvad Israel havde lovet Jehova, Jos. 24, 26-27. [7]) Bjerget Garisim ved Sichem er det, hvorpaa efter 5 Moseb. 27, 12 de sex Stammer skulde staae for at tale Velsignelsens Ord, nu lyder der et Spotte- og Varselsord fra dette Sted. [8-15]) I en Lignelse fremstiller Jotham Herredømmet over Sichem som noget den Ædle — Olietræet, Figentræet eller Viinstokken — undslaaer sig for, men en Tornebusk, en Abimelech overtager til begges gjensidige Fordærvelse. Ved Guderne, V. 13, maa man tænke paa Afguder, (Jotham var maaskee Afgudsdyrker); om Engle kan der ikke være Tale. [21]) Beer, hvorhen Jotham flyede er rimeligviis eet med Beerscheba i Juda Stamme paa Palæstinas Sydgrændse [22]) Her nævnes Abimelech som Fyrste over Israel; over hele Israel har han dog neppe været det, navnlig har hans Herredømme ikke udstrakt sig over Beerscheba, over Juda. Men da paa hiin Tid Sichem var den anseeligste By, idetmindste i Landets nordlige Deel, som tidligere Hebron havde været det i den sydlige, saa var det naturligt, at Sichems Herre fik stor Indflydelse navnlig nord og øst paa i Landet. [25]) Imedens Abimelech endnu er Sichems Herre og hans Statholder Sebul opholder sig i Byen, afskjære Sichemiterne ikke blot Forbindelsen med Landets nordlige Deel for Abimelech, som sandsynligviis opholdt sig syd for Sichem, men de optage en vis Gaal hos sig, som nærer den oprørske Stemning. Den kommer til at bryde ud i en overmodig Tale paa en Viinhøstfest, som Sichemiterne holde for deres selvvalgte Gud, Baal-

28. Da sagde Gaal, Ebeds Søn: hvo er Abimelech, og hvo er Sichem, at vi skulde tjene ham? Mon han ikke er Jerubbaals Søn og Sebul er hans Høvding? Tjener heller Chamors Mænd, som er en Fader til Sichem! Men hvorfor skulde vi tjene ham?

29. Gid dette Folk var i min Magt, saa skulde jeg skaffe Abimelech af Veien. Og han sagde til Abimelech: forøg kun din Hær og kom frem!

30. Da Sebul, Stadens Befalingsmand, hørte Gaals, Ebeds Søns Ord, blev han vred.

31. Og han sendte hemmelig Bud til Abimelech og lod sige: Gaal, Ebeds Søn og hans Brødre ere komne til Sichem og gjøre Staden oprørsk imod dig;

32. Bryd derfor op ved Nattetid, du og Folket, du har hos dig, og læg et Baghold paa Marken.

33. Men om Morgenen ved Solens Opgang skal du staae op itide og kaste dig over Staden, da vil han og det Mandskab, han har, drage ud mod dig, og gjør du da mod ham, som du har Magt til.

34. Da brød Abimelech og det hele Mandskab, som han havde, op ved Nattetide og de lagde fire Hobe i Baghold mod Sichem.

35. Og Gaal, Ebeds Søn gik udenfor og stod i Døren af Stadens Port; da reiste Abimelech og hele hans Mandskab sig fra Bagholdet.

36. Da Gaal saae Folket, sagde han til Sebul: see, der stiger Folk ned fra Bjergenes Toppe; men Sebul sagde til ham: det er Bjergenes Skygge, du holder for Mænd.

37. Men Gaal tog atter til Orde og sagde: See, der kommer Folk ned fra Landets Høider, og en Hob kommer fra Veien til Troldmands-Lunden.

38. Da sagde Sebul til ham: hvor har du nu din Mund, som sagde: Hvo er Abimelech, at vi skulde tjene ham? Mon det ikke er det Folk, som du haanede? Kom du nu kun frem, og kjæmp imod ham!

39. Da gik Gaal ud i Spidsen for Sichems Mænd og kjæmpede imod Abimelech.

40. Og Abimelech jog ham paa Flugt, og denne flygtede for ham; der laae mange Ihjelslagne indtil Stadens Port.

41. Og Abimelech forblev i Aruma, men Sebul fordrev Gaal og hans Brødre, saa at de ikke kunde blive i Sichem.

42. Og næste Dag gik Folket ud paa Marken; det meldte man til Abimelech.

43. Og han tog Mandskabet, deelte dem i tre Skarer, lagde Baghold paa Marken, og gav Agt; da nu Folket gik ud af Staden, reiste han sig imod dem og slog dem.

44. Men Abimelech og Skarerne, som vare hos ham, brøde frem og stillede sig i Laagen ved Stadens Port; og de to andre Skarer brøde frem imod alle dem, som vare paa Marken, og sloge dem.

45. Og Abimelech stred hele Dagen mod Byen, indtil han tog Byen; Folket, som var deri, dræbte han, de sløifede Byen og strøede Salt paa den.

46. Da alle Mændene i Sichems Taarn hørte det, tyede de til det Inderste af Beriths-Gudens Huus.

47. Det meldte man Abimelech, at alle Mændene i Sichems Taarn vare sammen.

48. Og Abimelech steg op paa Zalmon Bjerg, han og hele Mandskabet, som han havde, og Abimelech tog en Øxe i sin Haand, huggede en Green af Træerne, tog den og lagde den paa sin Skulder; og han sagde til Folket, som han havde hos sig: Hvad I see mig gjøre, det skynder eder at gjøre efter.

49. Da huggede ogsaa hele Mandskabet hver sin Green af, og de fulgte efter Abimelech, støttede dem op til Gudehuset og med dem stak de Gudehuset i Brand; og alle Mænd i Sichems Taarn omkom, henved tusinde Mænd og Qvinder.

50. Saa drog Abimelech imod Thebez, slog Leir ved Thebez og indtog den.

51. Og der var midt i Byen et stærkt Taarn, hvorhen alle Mænd og Qvinder flygtede, ja alle Stadens Mænd, de lukkede til bag efter sig og stege op paa Taarnets Tag.

Berith. 28) Chamors Mænd maae have været en anseet Slægt i Sichem. 31) Hemmelig oversætte Andre som Egennavn: i Thorma, som da skulde være den By, hvor Abimelech boede. 39) Ved den Underretning, Abimelech fik fra Sebul, kunde han komme uventet over Sichem og Gaal. Efterat denne har lidt Nederlag, men dog medens Abimelech staaer ved Aruma, altsaa udenfor Sichem, taale dennes Indbyggere, at Statholderen Sebul jager Praleren Gaal ud af Byen. 42) Borgerne gaae maaskee ud i den Tanke, at siden Gaal var borte, var Fjendskabet ude, men nu vil Abimelech hævne sig. 45) Strøe Salt paa et Sted, vil sige saa meget som at lyse Forbandelse over det, thi Jord som har saltagtige Bestanddele er ufrugtbar. 46–49) er der ikke Tale om nogen Kamp, det er Indebrændelsen af Værge- eller i al Fald Modløse. 50) Thebez, som laae nordost for Sichem, maa have staaet i Pagt med denne By og Millo.

52. Da kom Abimelech til Taarnet og beleirede det, og han nærmede sig til Taarnets Port for at stikke den i Brand.
53. Men en Qvinde kastede et Stykke af en Møllesteen ned paa Abimelechs Hoved, og knuste hans Hjerneskal.
54. Og han kaldte hastig ad sin Vaabendrager og sagde til ham: drag dit Sværd ud og dræb mig, paa det man ikke skal sige: en Qvinde dræbte ham. Og hans Svend gjennemborede ham, saa han døde.
55. Da de israelitiske Mænd saae, at Abimelech var død, gik de hver til Sit.
56. Saa lod Gud Abimelech bøde for al den Ondskab, han havde øvet mod sin Fader ved at dræbe sine halvfjerdsindstyve Brødre.
57. Og alle Mænd i Sichem lod Gud bøde med Livet for al deres Ondskab. Saa opfyldtes Jothams, Jerubbaals Søns Forbandelse.

Capitel X.

Thola og Jair. — Folket stædes atter i Nød.

1. Efter Abimelech opstod Thola, en Søn af Puah, Dodos Søn, en Mand af Isaschar, for at frelse Israel; han boede i Samir paa Ephraims Bjerg.
2. Han dømte Israel i tre og tyve Aar; saa døde han og blev begraven i Samir.
3. Efter ham fremstod Gileaditen Jair og dømte Israel i to og tyve Aar;
4. Han havde tredive Sønner, som rede paa tredive Æselsføl og havde tredive Stæder; dem kaldte man Jairs Byer indtil denne Dag; de ligge i Gileads Land.
5. Jair døde og blev begraven i Kamon.
6. Og Israels Børn bleve ved at gjøre det, som var ondt i Jehovas Øine, og tjente Baalerne og Astarterne, Aramæers, Sidoniers, Moabiters, Ammoniters og Philisters Guder; men de forlode Jehova og tjente ikke ham.
7. Da optændtes Jehovas Vrede imod Israel, og han overgav dem i Philisternes og Ammoniternes Vold.
8. Og disse knugede og knuste Israels Børn det samme Aar og i samfulde atten Aar, alle Israels Børn, som boe hiinsides Jordan i Amoriternes Land, som er i Gilead.
9. Og Ammoniterne gik over Jordan for ogsaa at angribe Juda, Benjamin og Ephraims Huus; og Israel kom i stor Nød.
10. Da raabte Israels Børn til Jehova og sagde: Vi have syndet imod dig, thi vi forlode vor Gud og tjente Baalerne.
11. Men Jehova sagde til dem: Have ikke baade Ægypter, Amoriter, Ammoniter og Philister,
12. Sidonier, Amalekiter og Maonier trængt eder; og naar I raabte til mig, da frelste jeg eder af deres Vold.
13. Men I forlode mig og tjente andre Guder, derfor vil jeg ikke mere frelse eder.
14. Gaaer hen og raaber til Guderne, som I udkaarede eder; lad dem frelse eder i al eders Trængsel.
15. Da sagde Israels Børn til Jehova: Vi have syndet, gjør med os, som det tykkes dig ret, men udfri os kun for denne Gang.
16. Og de bortfjernede de fremmede Guder fra sig og tjente Jehova; men hans Sjæl ynkedes over Israels Nød.
17. Og Ammoniterne bleve sammenkaldte og sloge Leir i Gilead; men Israels Børn flokkedes og sloge Leir i Mizpa.
18. Da talte Folket og Gileads Fyrster sammen: Hvo er den Mand, som vil begynde paa at bekjæmpe Ammoniterne? Han skal være Høvding for alle dem, som boe i Gilead.

---

[53]) Abimelechs Dødsmaade omtales senere af Davids Hærfører, Joab, 2 Sam. 11, 21.

Capitel X.

[1]) Ligesom Ephraims Bjerge efter 4, 5 strakte sig sydpaa ned i Bethlehem Stammes Gebeet, saaledes seer man her, at de ogsaa nordpaa strakte sig ind i Isaschars Gebeet. [2]) Naar Thola siges at have dømt Israel ligesom Jair, [3]) saa maa Israel her dog neppe udstrækkes til det hele Land; saml. 9, 22; 12, 8; 11, 13. [4]) Om Jairs Byerne fortælles der 4 Moseb. 32, 41; 5 Moseb. 3, 14 o. a. St., at de vare opkaldte efter en Søn af Manasse. Ligeledes angives deres Antal forskjelligt, 5 Moseb. 3, 4; Jos. 13, 30 og 1 Krøn. 2, 22. Af Mangel paa nøiagtige Beretninger kunne saadanne Afvigelser ikke tilfulde udjævnes. [11]) Hvorledes Jehova har talt til Folket siges ikke, rimeligviis gjennem en Prophet som 6, 8. [12]) Maon er Navnet paa en arabisk Nomadestamme, som maaskee desforuden omtales 1 Krøn. 4, 41; 2 Krøn. 26, 7. [17]) Den gileaditiske Mizpa, hvortil der findes en Henthydning 1 Moseb. 31, 49, maa vel skjelnes fra den benjaminitiske (20, 1 og mange andre Steder); den maa have havt en høi Beliggenhed, som deels Navnet, Udkig, deels den Omstændighed, at Jephtas Datter derfra „drager ned paa Bjergene", 11, 37 antyder.

Capitel XI.

Jephta og hans Datter.

1. Gileaditen Jephta var en vældig Stridsmand, men en Skjøges Søn, og Gilead var den, som havde avlet Jephta.
2. Og Gileads Hustru fødte ham Sønner; da Hustruens Sønner vorte til, fordreve de Jephta og sagde til ham: Du skal ikke tage Arv i vor Faders Huus, thi du er en anden Qvindes Søn.
3. Da flygtede Jephta fra sine Brødre og nedsatte sig i Landet Tob; og der flokkedes løse Mænd til Jephta, som droge ud med ham.
4. Nogen Tid derefter overfaldt Ammoniterne Israel.
5. Da Ammoniterne havde overfaldet Israel, saa droge de Ældste af Gilead hen for at hente Jephta fra Landet Tob.
6. Og de sagde til Jephta: Kom, du skal være vor Fyrste, saa ville vi bekjæmpe Ammoniterne.
7. Og Jephta sagde til de Ældste fra Gilead: Hadede I mig ikke og joge mig ud af min Faders Huus; hvorfor komme I til mig nu da I ere i Fare?
8. Og Gileads Ældste sagde til Jephta: derfor ere vi nu vendte tilbage til dig, at du skal gaae med os og bekjæmpe Ammoniterne; og du skal være Høvding for alle Gileads Indbyggere.
9. Og Jephta sagde til Gileads Ældste: Dersom I bringe mig tilbage for at bekjæmpe Ammoniterne, og Jehova giver dem i min Haand, skal jeg saa være eders Høvding?
10. Og Gileads Ældste sagde til Jephta: Lad Jehova høre paa det, som er os imellem, ville vi da ikke gjøre saaledes, som du har sagt?
11. Da gik Jephta hen med Gileads Ældste, og Folket satte ham til Høvding og Fyrste over dem; og Jephta talte om det, han havde at sige for Jehovas Ansigt i Mizpa.
12. Da sendte Jephta Bud til Ammoniternes Konge og lod sige: Hvad have vi med hinanden at gjøre, at du kommer hid til mig for at kjæmpe mod mit Land?
13. Ammoniternes Konge sagde til Jephtas Sendebud: det er fordi Israel tog mit Land, da de droge op fra Ægypten, fra Arnon af indtil Jabok og indtil Jordan; giv mig det nu tilbage med det Gode!
14. Men Jephta sendte atter Bud til Ammoniternes Konge,
15. Og gav ham Besked: Saaledes siger Jephta: Israel tog ikke Moabiternes og Ammoniternes Land.
16. Thi da de droge op fra Ægypten, vandrede de i Ørkenen indtil det røde Hav og kom til Kadesch.
17. Og Israel sendte Bud til Edoms Konge og lod sige: Lad mig drage igjennem dit Land; men Edoms Konge agtede ikke derpaa. Ogsaa til Moabiternes Konge sendte de Bud, men han tillod det heller ikke. Saa forblev Israel i Kadesch.
18. Derefter vandrede de i Ørkenen og omgik Edoms og Moabs Land, og kom øst for Moabs Land og leirede sig hiinsides Arnon; de kom ikke indenfor Moabiternes Landemærke, thi Arnon er Moabiternes Landemærke.
19. Og Israel sendte Bud til Sichon, Amoriternes Konge i Hesbon og lod ham sige: Lad mig dog drage igjennem dit Land til mit eget.
20. Men Sichon troede ikke Israel, at de kun vilde drage igjennem hans Landemærker, og Sichon samlede alt sit Folk, slog Leir i Jahzah, og stred med Israel.
21. Da gav Jehova, Israels Gud Sichon og hele hans Folk i Israels Haand, saa de sloge dem; men Israel indtog Amoriternes hele Land, som boede sammesteds.
22. Og de indtoge Amoriternes hele Landemærke fra Arnon indtil Jabok, og fra Ørkenen indtil Jordan.
23. Saa har nu Jehova fordrevet Amoriterne for sit Folk Israel, vil du saa tage det i Besiddelse som dit?
24. Skulde du ikke beholde det, som Kamos, din Gud, vil give dig i Eie, men hvad Jehova vor Gud har indtaget for os, det ville vi beholde i Eie.
25. Er du da saa meget bedre end Balak, Zippors Søn, Moabs Konge, mon han kivedes med Israel eller mon han stred med dem?
26. Medens Israel boede i Hesbon og tilliggende Stæder, i Aroer og tilliggende Stæder og alle de Stæder, som ligge ved Arnon, i tre hundrede Aar, hvorfor have I ikke i den Tid indfriet dem?

Capitel XI.

[3]) Tob er et Land østen for Gilead, maaskee det der, 2 Sam. 10, 6, hedder Istob. [12–28]) Før Jephta drager ud til Slag mod Ammoniterne, indlader han sig først i frugtesløse Underhandlinger med dem. De Begivenheder, som Jephta her omtaler, findes fortalte i 4 Mos. 21 og 5 Mos. 2 og 3. Striden dreiede sig om Landskabet imellem Arnon og Jabok, som efter 4 Mos. 21, 26 - 30 Amoriterne havde erobret fra Ammoniterne, men Israel igjen fra hine. Ammoniterne fordre nu deres gamle Eiendom tilbage af Israeliterne, omendskjøndt disse intet havde erobret fra dem. Jephta sammenblander iøvrigt

27. Jeg har ikke forseet mig i noget mod dig, men du handler ilde imod mig ved at bekjæmpe mig. Jehova, som er Dommer, dømmer idag mellem Israels Børn og Ammoniterne.

28. Men Ammoniternes Konge agtede ikke paa det Budskab, Jephta havde sendt ham.

29. Da kom Jehovas Aand over Jephta og han drog gjennem Gilead og Manasse; og drog over til Mizpa i Gilead og fra Mizpa i Gilead drog han over til Ammoniterne.

30. Da aflagde Jephta et Løfte for Jehova og sagde: Hvis du giver Ammoniterne i min Haand,

31. Da skal det, som kommer mig imøde fra mit Huses Døre, naar jeg kommer tilbage fra Ammoniterne, tilhøre Jehova, og jeg skal offre det som et Brændoffer.

32. Da drog Jephta over til Ammoniterne for at kjæmpe mod dem, og Jehova gav dem i hans Haand,

33. Og han tilføiede dem et meget stort Nederlag, de tyve Stæder, fra Aroer indtil Minnith Veien, og indtil Abel Keramim; og Ammoniterne bleve ydmygede for Israels Børn.

34. Da Jephta kom til sit Huus i Mizpa, gik hans Datter ham imøde med Pauker og Dands; hun var hans Eneste, han havde ingen Børn uden hende.

35. Og da han saae hende, sønderrev han sine Klæder og sagde: ak min Datter, du har dybt nedbøiet mig og er iblandt dem, som bedrøve mig inderlig; hvad jeg har udtalt for Jehova, kan jeg ikke tilbagekalde.

36. Da sagde hun til ham: Har du, min Fader, udtalt noget for Jehova, saa gjør imod mig, efter hvad der er kommet over dine Læber, efterdi Jehova har skaffet dig fuldkommen Hævn over dine Fiender, Ammoniterne.

37. Og hun sagde til sin Fader: Lad kun dette blive mig tilstaaet: giv mig Frist i to Maaneder, medens jeg drager ned paa Bjergene og græder over min Jomfrudom tilligemed mine Veninder.

38. Og han sagde: gaa did hen! og han lod hende drage bort for to Maaneder. Saa gik hun og hendes Veninder hen for at græde over hendes Jomfrudom paa Bjergene.

39. Efter to Maaneders Forløb vendte hun tilbage til sin Fader og Jephta gjorde imod hende efter det Løfte, han havde aflagt. Men hun vidste ikke af nogen Mand at sige. Og det blev en Vedtægt i Israel,

40. At Israels Døttre Aar for Aar gik hen for at holde Veeklage over Gileaditen Jephtas Datter, fire Dage om Aaret.

Moabiter og Ammoniter. [30–31]) Det Løfte han aflægger strider ingenlunde imod Loven, 3 Mos. 27, 1-25. Et saadant Løfte maa ikke forvexles med hvad der 3 Mos. 27, 28-29 hedder Ban. Denne gjaldt kun hvad der tilhørte Israels Fiender, Gjenstand for hiint kunde ene Israls Eiendom være. Medens Løfteoffer var en Art Takoffer, havde Ban intet tilfælleds med Offeret. Mennesker kunde efter 3 Mos. 27, 29 være Gjenstand for Ban; det samme gjelder om Løftet, men med den store Forskjel, at i det første Tilfælde kunde Mennesket ikke udfries, nok derimod i det sidste, (3 Mos. 27, 1-8). Men Jephta frasiger sig forud Retten til at udfrie, hvad han har helliget. Lover han derfor end hensynsløst, hvad Jehova maatte kræve, saa kan det dog ingenlunde antages, at han skulde have tænkt paa et Menneskeoffer. [33]) Aroer (sml. V. 26) laae ved Arnon, Minnith nordfor den nær ved Hesbon og Abel Cheramim igjen nord for Minnith. [34–40]) Jephta bliver Hebr. 11, 32 ved Siden af Gideon og Barak nævnet blandt Vidnernes Skare. Om hans Datter blev offret eller ikke, derom udtrykker Beretningen sig hemmelighedsfuldt, men Udtrykkene synes at tyde hen paa den unge Piges Død. Fuldkommen opklaret kan Sagen ikke mere blive; man maa nøies med dette Resultat af Fortællingen: Jephta mistede sit Kjæreste, den eneste Datter, derved at hun blev helliget til Jehova. Thi deri er rigtignok hans Historie forskjellig fra Abrahams, at han ikke som denne fik sit Barn igjen. Men hvad der end har fundet Sted, en egentlig Offring kan det ikke have været, den kunde idetmindste ikke omtales, som om Jephta derved havde gjort noget Gud velbehageligt. Ikke af den Grund, at Menneskeoffre i og for sig ikke kunne være dette; thi saa var Opoffrelsen af Menneskets Søn i Tidens Fylde det heller ikke; men fordi intet er Gud velbehageligt, hvad han ikke har budet; Menneskeoffer har han nu strængt forbudt i den gamle Pagt og det af den Grund, at hvad der skal offres, for at kunne være Middel til Forsoning maa være skyldfrit. Det var blandt Mennesker kun Han, som var Lovens Ende. Sammenholder man Jephta med Gideon, saa vil man mindes, at denne forglemte at yde Jehova den Priis, der kunde tilkomme ham for den vundne Seier. Det forglemte hiin ikke. For Gideon var Seieren let; thi som Alting er mueligt for den, der troer, saaledes kunde Gideon og hans 300 Mand med Blus og Trompet i Haanden uden Kamp skræmme de talrige Fjender; for Jephta var den tung, usigelig tung, ikke blot fordi han som en anden Krigsmand maatte vove sit Liv i Kampen, men fordi han, da han kom fra den vundne

Capitel XII.

Splid mellem Ephraim og Gilead. — Ibzan, Elon og Abdon.

1. Da bleve Ephraimiterne sammenkaldte og satte over nord paa, og de sagde til Jephta: hvorfor gik du over for at angribe Ammoniterne uden at opfordre os til at gaae med dig? Nu ville vi brænde Huset af over dig.
2. Jephta sagde til dem: Jeg og mit Folk havde en svær Trætte med Ammoniterne og jeg kaldte eder til Hjælp, men I frelste mig ikke ud af deres Vold.
3. Da jeg saae, at du ikke vilde hjælpe mig, saa satte jeg mit Liv i Vove og drog over til Ammoniterne, og Jehova gav dem i min Haand; hvorfor droge I op mod mig paa denne Dag for at kjæmpe med mig?
4. Og Jephta samlede alle Gileads Mænd for at kjæmpe med Ephraim, og Gileads Mænd sloge Ephraim, thi de havde sagt: En Levning af Ephraim ere I, Gilead ligger midt i Ephraim og Manasse.
5. Og Gileaditerne toge Færgestederne ved Jordan bort fra Ephraim, naar nu Ephraims Flygtninge sagde: lader mig komme over, saa sagde Gileaditerne til ham: du er Ephratit? Men han sagde: Nei.
6. Og de sagde til ham: Siig da Schibboleth, men han sagde: Sibboleth, og agtede ikke paa at udtale det rigtigt; derpaa grebe de ham, og huggede ham ned ved Jordans Færgesteder; og paa den Tid faldt der af Ephraim to og fyrretyve tusinde.
7. Men Jephta dømte Israel i sex Aar, og Gileaditen Jephta døde og blev begraven i en af Gileads Stæder.
8. Efter ham dømte Ibzan fra Bethlehem Israel;
9. Han havde tredive Sønner og tredive Døttre fik han giftet bort og bragte atter tredive Døttre andenstebs fra hjem til sine Sønner; han dømte Israel i syv Aar.
10. Ibzan døde og blev begraven i Bethlehem.
11. Efter ham dømte Sebuloniten Elon Israel; han dømte Israel i ti Aar.
12. Sebuloniten Elon døde, og han blev begraven i Ajalon i Landet Sebulon.
13. Efter ham dømte Pireathoniten Abdon, Hillels Søn Israel,
14. Han havde fyrretyve Sønner og tredive Sønnesønner, som rede paa halvfjerdsindstyve Æselsføl, og han dømte Israel i otte Aar.
15. Pireathoniten Abdon, Hillels Søn døde og blev begraven i Pireathon i Landet Ephraim paa Amalekiternes Bjerg.

Capitel XIII.

Samsons Fødsel.

1. Og Israels Børn vedbleve at gjøre det, som var ondt i Jehovas Øine, og Jehova gav dem i Philisternes Haand i fyrretyve Aar.
2. Der var en Mand fra Zora af Daniternes Slægt, hvis Navn var Manoah; hans Hustru var ufrugtbar og fødte ikke.
3. Og Jehovas Engel aabenbaredes for Qvinden og sagde til hende: see! kjære, du er

Seier, maatte indfrie det forud aflagte Løfte, som var Seierens Betingelse, og hengive hvad der var ham kjært som hans eget Liv, sit eneste Barn. Faaer end Israel ligesom Gideon den endelige Seier, hvorom Deboras Seier varslede, som en Guds Gave uden nogen Møie, saa koster den dog tillige ham saavelsom Jephta hans eget Hjerteblod. Intet er lettere og dog er intet tungere end denne Seier.

Capitel XII.

[4]) Meningen af Ephraimiternes Spottetale er: Gilead er ikke for mere at regne end en Deel af Ephraim og Manasse. Gilead i snævrere Forstand (i Modsætning til Basan) indbefatter nemlig kun de to sydligere Stammer, Ruben og Gad. [8]) Bethlehem er maaskee den sebulonitiske By, Jos. 19, 15. [14]) At ride paa Æsler er ogsaa her Tegn paa en velhavende, anseet Stilling, sml. 5, 10; 10, 4. Iblandt de hidtil nævnte Dommere var een Naphtalit, Barak, to Manasiter, Gideon og Abimelech, Ephraimit var maaskee Debora, dertil Abdon, een var fra Isaschar, Thola, to vare Sebuloniter, Ibsan og Elon, to Gileaditer, Jair og Jephta, een Benjaminit, Ehud og een Judæer, Othniel. Samgars Stamme er ubekjendt. Man seer, de fleste vare fra Landets nordlige og østlige Dele.

Capitel XIII.

[2]) I een af Israels mindste Stammer, Dan fødes den mærkeligste blandt Dommerne, Samson. Zora nævnes Jos. 15, 33 blandt Juda, men Jos. 19, 41 blandt Dans Stæder, jvf. Anm. til 1, 8. [3]) Jehovas Engel, som kommer til Qvinden i Zora, er sandsynligviis den samme Fyrste over Jehovas Hærskare, som ved Bochim aabenbarede sig for Folket og ved Ophra for Gi-

ufrugtbar og føder ikke, alligevel skal du undfange og føde en Søn,
4. Men tag dig nu vel iagt, at du ikke nyder Viin, ei heller stærk Drik, og ikke æder noget ureent.
5. Thi du skal undfange og føde en Søn, men Ragekniv maa der ikke komme paa hans Hoved, thi en Guds Naziræer skal Drengen være fra Moders Liv, og han skal begynde at frelse Israel af Philisternes Vold.
6. Da gik Qvinden ind og talte saaledes til sin Mand: Der kom en Guds Mand til mig, hans Udseende var som Udseendet af en Guds Engel, saare forfærdeligt; og jeg spurgte ham ikke, hvorfra han var, heller ikke sagde han mig sit Navn.
7. Og han sagde til mig: Du skal undfange og føde en Søn; men nu skal du hverken nyde Viin eller stærk Drik, og ikke æde noget ureent, thi Drengen skal være en Guds Naziræer fra Moders Liv indtil sin Dødsdag.
8. Da bad Manoah til Jehova og sagde: Ak Herre, den Guds Mand, som du udsendte, lad ham atter komme til os og lære os, hvad vi skulle gjøre med Drengen, naar han bliver født.
9. Og Gud lyttede til Manoahs Røst, og Guds Engel kom atter til Qvinden, da hun sad paa Marken og Manoah, hendes Mand ikke var hos hende.
10. Og Qvinden løb skyndsomst hen at forkynde sin Mand det; og hun sagde til ham: See, den Mand er kommen mig for Øie, som kom til mig forleden.
11. Manoah stod op og fulgte sin Hustru, og han kom til Manden og sagde til ham: Er du den Mand, som talte til Qvinden? Og han sagde: Det er mig.
12. Og Manoah sagde: Naar nu dit Ord gaaer i Opfyldelse, hvordan skal Drengens Vedtægt og Gjerning saa være?
13. Og Jehovas Engel sagde til Manoah: Fra alt det, jeg nævnte for Qvinden, skal hun afholde sig.
14. Hun maa ikke spise noget, af alt det, som kommer fra Viinstokken, Viin eller stærk Drik maa hun ikke nyde; noget ureent maa hun ikke spise, og hun skal varetage alt, hvad jeg har budet hende.
15. Og Manoah sagde til Jehovas Engel: Lad os dog ophølde dig lidt og tillave et Gedekid for dig.
16. Og Jehovas Engel sagde til Manoah: Om du ogsaa opholder mig, æder jeg dog ikke af din Mad, men vil du bringe et Brændoffer, saa bring Jehova det; thi Manoah vidste ikke, at det var Jehovas Engel.
17. Og Manoah sagde til Jehovas Engel: hvad er dit Navn, at vi kunne ære dig naar dit Ord opfyldes?
18. Men Jehovas Engel sagde til Manoah: hvorfor spørger du derom, om mit Navn? det er jo underligt.
19. Saa tog Manoah Gedekiddet og Madofferet, og offrede det til Jehova paa Klippen, men hvad hiin gjorde, var underligt; Manoah og hans Hustru saae til.
20. Som nu Flammen steg op mod Him-

---

deon. [4]) Forpligtelsen, som paalægges Manoahs Hustru gjælder ikke hende, men hendes forjættede Søn; hun er følgelig kun bunden ved den, indtil Barnet er født. [5]) Om Naziræatet og de Forpligtelser, dette førte med sig, jvf. 4 Mos. 6, 2 flg. Hvor Nasiræatet, som her, gjaldt for hele Livet, var det en Selvfølge, at Forbudene ikke med fuldkommen Strænghed kunde overholdes. Forbudet mod Berørelsen af alt dødt omtales slet ikke, eller findes her kun som Forbud mod at spise noget ureent, men fortrinlig Vægt lægges der paa Budet om den frie Haarvært. Et Nasiræat for hele Livet er ikke uden Lige; om Samuel fortælles det Samme (1 Sam. 1, 11). Men den Forskjel maa vel paaagtes imellem Samsons og Samuels Nasiræat, at medens dette var et aldeles frivilligt Løfte af Moderen, var hiint begjæret og anordnet af Gud. For Samuel var der heller ikke som for Samson knyttet nogen Naadegave umiddelbart til Nasiræatet. Deri træffer Samsons Nasiræat sammen med Døberens (Luc. 1, 15). [12–14]) Paa Spørgsmaalet, hvad Drengens Gjerning skal være, faae Forældrene intet Svar; det overlader Jehovas Engel til Jehovas Aand, som selv vil drive ham til den. [15]) Manoah tænker sandsynligviis ligesom Gideon, 6, 18, paa et Maaltid for den ubekjendte Gjæst. [17–18]) Ogsaa Jehovas Engle have deres Navne og enkelte som Michael og Gabriel ere os bekjendte. Selv Israels Gud har sit Navn, som ikke alle kjende, det var Israels store Fortrin, at Guds Navn var det kundgjort, 2 Mos. 3, 13-14; 6, 2-3; 9, 16; der gaves ingen større Synd end dets Misbrug (2 Mos. 20, 7; 3 Mos. 24, 10-16); men der, hvor det er kundgjort, er Stedet helligt (2 Mos. 20, 24). Denne Engel siger om sit Navn det er underligt, fordi han er den, ved hvem Jehova aabenbarer sig, hvorfor han ogsaa (6, 22-24, paa dette Sted V 22-23) kan synes Eet med Jehova; han maa da vel være den, om hvem Jehova siger: Mit Navn er i ham (2 Mos. 23, 21) og hvem han ved Propheten kalder: sit Ansigts Engel (Es. 63, 9). Engelens

melen fra Altret, steg Jehovas Engel med op i Alterflammen; Manoah og hans Hustru saae det og faldt til Jorden paa deres Ansigt.

21. Og Jehovas Engel lod sig for Fremtiden ikke mere tilsyne for Manoah og hans Hustru; da erkjendte Manoah, at det var Jehovas Engel.

22. Men Manoah sagde til sin Hustru: vi ere dødsens, thi vi have seet Gud.

23. Men hans Hustru sagde til ham: Havde Jehovas Hu staaet til at dræbe os, saa havde han ikke taget Brænd- og Madoffer af vor Haand og heller ikke ladet os see alt dette, og nuomstunder ikke heller ladet os høre saadanne Ting.

24. Men Qvinden fødte en Søn og hun kaldte hans Navn Samson; Drengen voxte til, og Jehova velsignede ham.

25. Men Jehovas Aand begyndte at røre sig i ham, medens han var i Dans Leir imellem Zora og Eschtaol.

Capitel XIV.

Samson søger Samkvem med Philisterne.

1. Samson drog ned til Thimna og saae en Qvinde i Thimna blandt Philisternes Døttre;

2. Og han kom op og forkyndte sin Fader og Moder det: Jeg har seet en Qvinde blandt Philisternes Døttre i Thimna, lader mig faae hende til Hustru.

3. Da sagde hans Fader og hans Moder til ham: Mon der ikke er nogen Qvinde iblandt dine Brødres Døttre og iblandt mit hele Folk, siden du gaaer hen for at tage dig en Hustru iblandt disse uomskaarne Philistere? Og Samson sagde til sin Fader: Skaf mig hende, thi hun er den rette i mine Øine.

4. Men hans Forældre forstode ikke, at Jehova føiede dette saaledes og at han søgte en Anledning hos Philisterne, da Philisterne paa den Tid herskede over Israel.

5. Samson og hans Forældre droge ned til Thimna, og da de kom til Thimnas Viinbjerge, see, da kom en ung Løve ham brølende imøde.

6. Og Jehovas Aand kom heftig over ham og han sønderrev den, som man sønderriver et Kid, uden at han havde noget i sin Haand, men for sine Forældre lod han sig ikke mærke med, hvad han havde gjort.

7. Han kom ned og talte med Qvinden, og hun var den rette i Samsons Øine.

8. Da han efter nogle Dages Forløb vendte tilbage for at tage hende, bøiede han af fra Veien for at see til Løveaadslet, og see, der var en Bisværm med Honning i Løvens Krop.

9. Han løsnede den, tog den i Haanden, gik og spiste og kom til sine Forældre. Dem gav han og de spiste; men han lod sig ikke mærke med, at han havde taget Honningen ud af Løveaadslet.

10. Og hans Fader drog ned til Qvinden, og Samson gjorde et Drikkelag der, thi det er de unge Folks Skik.

11. Og da de saae ham, valgte de tredive Brudesvende, som skulde holde ham med Selskab.

12. Men Samson sagde til dem: Kjære, jeg vil give eder en Gaade at gjætte; hvis I sige mig, hvad det er under Brylluppets syv Dage og træffe det, saa vil jeg give eder tredive Underklædninger og tredive Sæt Helligdagsklæder.

13. Men kunne I ikke sige mig det, saa skulle I give mig tredive Underklædninger og

---

Svar til Manoah minder om det, Jakob fik paa sit Navnefæstes Dag, 1 Mos. 32, 30. [20]) tales der om et Alter, medens der V. 19 kun taltes om en Klippe. Alterets Betydning er den, at være Mindested om Jehovas Aabenbaring, (1 Mos. 35, 1); Jehova, som er tilstede i sin Engel, helliger ved sin Nærværelse Klippen til et Alter. [22]) Sml. 6, 22-23. [25]) Eschtaol nævnes ligesom Zora baade som en By i Juda og i Dan Jos. 15, 33; 19, 41. Om Dans Leir, see 18, 12.

Capitel XIV.

[4]) Philisterne havde faaet Overmagten i Israel, sml. 13, 1. Da Samson var bestemt til ganske alene at stride Kampen med Israels Fjende, saa kan denne ikke begynde med et Angreb af Samson paa Philisterne, men med Jehovas Villie søger han først fredelig Forstaaelse med dem, dog, hvor der ingen Forstaaelse kan være, maa enhver Stræben derefter just give Anledning til Strid. [5]) Thimna omtales 1 Mos. 38, 12; den tilhørte, skjøndt den vel nu var i Philisternes Vold, Dans Stamme, Jos. 19, 44. Da Samson drog nedad til Thimna fra Zora, laae den Kysten nærmere end sidstnævnte By. [8]) Efter nogle Dages Forløb, det er saa lang Tid derefter, at Kjødet heelt var bortraadnet fra Aadslet, thi ellers havde Bisværmen ikke sat sig deri. [11]) Da de saae ham. Synet af den israelitiske Kjæmpe bevægede vel Philisterne til af Frygt for et muligt Tilfælde at give ham saa stort et Antal Brudesvende. [12]) Samsons Bryllup staaer paa i syv Dage ligesom Jakobs med

tredive Sæt Helligdagsklæder. Og de sagde til ham: Kom frem med din Gaade og lad os høre den.

14. Og han sagde til dem: Fra den Tærende kom der Tæring og fra den Stærke kom der Sødme; men de kunde ikke gjætte denne Gaade i tre Dage.

15. Paa den syvende Dag sagde de til Samsons Hustru: Lok din Mand til at sige os Gaaden, for at vi ikke skulle indebrænde dig med din Faders Huus; er det for at skille os af med vort, at I have indbudet os eller ei?

16. Saa græd Samsons Hustru for ham og sagde: Du hader mig dog og holder ikke af mig; du har givet mit Folks Sønner en Gaade at gjætte, men du har ikke forklaret mig den. Og han sagde til hende: See, jeg har ikke forklaret den for min Fader og Moder, skulde jeg saa forklare dig den?

17. Og hun græd for ham til de syv Dage vare omme, hvori de havde Drikkelag, og paa den syvende Dag forklarede han den for hende, thi hun overhængte ham; saa løste hun Gaaden for sit Folks Sønner.

18. Og Byens Mænd sagde til ham paa den syvende Dag, inden Solen gik ned: Hvad er sødt som Honning og hvad er stærkt som Løven? Men han sagde til dem: Havde I ikke pløiet med min Kalv, saa skulde I ikke have gjættet min Gaade.

19. Og Jehovas Aand kom heftig over ham; og han drog ned til Askalon og slog tredive Mænd af dem og tog deres Klædninger, og han gav Helligdagsklæderne til dem, der gjættede Gaaden; da han var bleven fortørnet, drog han op til sin Faders Huus.

20. Men Samsons Hustru blev given til en af Brudesvendene, som havde været i Selskab med ham.

Capitel XV.

Samson befrier sig fra Philisternes Vold.

1. Nogen Tid derefter under Hvedehøsten besøgte Samson sin Hustru med et Gedekid, og han sagde: Jeg vil gaae ind i Kammeret til min Hustru, men hendes Fader lod ham ikke gaae derind.

2. Og hendes Fader sagde: Jeg tænkte, du havde sikkert fattet Nag til hende, saa gav jeg hende til din Brudesvend; er ikke hendes yngre Søster smukkere end hun? hende skal du faae istedenfor denne.

3. Og Samson sagde: Denne Gang forsynder jeg mig ikke mod Philisterne, naar jeg gjør dem Fortræd.

4. Samson gik hen og fangede tre hundrede Ræve; og han tog Blus, vendte Hale mod Hale og satte et Blus midt imellem to Haler.

5. Og han tændte Ild i Blussene og jog dem ind i Philisternes Sæd, og han afbrændte baade Negene, det uhøstede Korn og Olivenhaverne.

6. Og Philisterne sagde: Hvo har gjort dette? Og man sagde: Samson, Thimnitherens Svigersøn, fordi man tog hans Kone og gav hende til hans Brudesvend. Da kom Philisterne op og indebrændte baade hende og hendes Fader.

7. Og Samson sagde til dem: Naar I gaae saaledes frem, skulde jeg da ikke tage Hævn over eder, og først derefter slaae mig til Ro?

8. Og han slog dem med et vældigt Slag heelt sønder og sammen; derpaa drog han ned og tog Bolig i en Kløft paa Klippen Etham.

9. Da droge Philisterne op, sloge Leir i Juda og adspredte sig i Lechi.

10. Og Juda Mænd sagde til dem: Hvor-

Lea, 1 Mos. 29, 27; Tobias' særdeles glædelige Bryllup med Sara varer i fjorten Dage, Tob. 8, 19; ved hans Hjemkomst feiredes det endnu engang i syv Dage, Tob. 11, 19. [17]) Samsons Hustru har vistnok af egen Drift plaget ham for Opløsningen paa Gaaden, før hendes Landsmænd, V. 15, paa den syvende Dag opfordre hende dertil. [18]) Samsons Gaade har sikkert symbolsk Betydning saavelsom den Drøm, Gideon fik at høre. Den sønderrevne Løve er Canaaniterne og de Folk, som ville gjøre Israel Landets Besiddelse stridig; Bierne er Guds Folk, som lægge Celler i Aadslet og lade Næring fremgaae af Fortæreren. Saaledes er det betydningsfuldt baade at Samson giver Philisterne en Gaade at gjætte og at han just giver dem denne. Der kunde ingen Forstaaelse være imellem Samson og Philisterne. Verdensfolket løser Gudskjæmperens Gaade kun ved at pløie med hans Kalv.

Capitel XV.

[4]) Ved de Dyr, som Samson fangede, maa man ikke blot tænke paa Ræve, men ogsaa paa Schakaler, som have megen Lighed med hine, drage omkring i store Sværme og efter nogle Beretninger opsøge Mennesket uden at skade ham. [8]) Ethamklippen ligger sandsynligviis ved Byen af samme Navn, tæt ved Bethlehem og Juda, 2 Krøn. 11, 6. Der er Egnen rig paa Huler,

for ere I dragne op mod os? Og de sagde: For at binde Samson ere vi dragne op, og for at gjøre imod ham, som han har gjort imod os.

11. Da stege tre tusinde Mand fra Juda ned til Kløften i Klippen Etham og sagde til ham: Veed du ikke, at Philisterne herske over os, og hvorledes er det, du handler mod os? Og han sagde til dem: Jeg handler mod dem, som de mod mig.

12. Og de sagde til ham: Vi ere komne ned for at binde dig, og derpaa at give dig i Philisternes Vold. Og Samson sagde til dem: Sværger mig det til, at I ikke ville overfalde mig.

13. Og de talte saaledes til ham: Nei, vi ville kun binde dig og give dig i deres Vold, men dræbe dig ville vi ingenlunde. Og de bandt ham med to nye Reb og bragte ham op fra Klippen.

14. Da han kom til Lechi, gik Philisterne ham jublende imøde, og Jehovas Aand kom heftig over ham, og Rebene, som han havde om Armene, bleve som Traade, der ere brændte i Ilden, og hans Baand glede af hans Hænder.

15. Og han fandt et friskt Asens Kjævebeen, udstrakte sin Haand efter det, tog det og slog tusinde Mand dermed.

16. Og Samson sagde: Med et Asens Kjævebeen kastede jeg dem i Dynge, ja i tvende Dynger, med et Asens Kjævebeen slog jeg tusinde Mand.

17. Og som han havde talt dette, kastede han Kjævebenet ud af sin Haand og kaldte dette Sted: Ramath Lechi.

18. Da han tørstede stærkt, paakaldte han Jehova og sagde: Du har ved din Tjeners Haand bevirket denne store Frelse; skal jeg nu døe af Tørst og falde i de Uomskaarnes Hænder!

19. Da flakte Gud Machtesklippen, som er i Lechi, saa der sprudlede Vand frem af den, og han drak. Saa kom hans Aande igjen og han fik nyt Liv; derfor gav han den Navn af Enhakore; den er i Lechi indtil denne Dag.

20. Og han dømte Israel i Philisternes Dage i tyve Aar.

Capitel XVI.

Samsons Fald og Undergang.

1. Samson gik til Gaza, hvor han saae en Qvinde, som var en Skjøge, og gik ind til hende.

2. Og det blev sagt til Gazaiterne: Samson er kommen herind, og de gik omkring og lurede paa ham den hele Nat i Stadens Port; men de forholdt sig ganske rolige den hele Nat, idet de sagde: Saasnart Morgen gryer, ville vi slaae ham ihjel.

3. Og Samson laae indtil Midnat; men ved Midnat reiste han sig, tog fat paa Dørfløiene i Stadens Port og paa begge Stolperne, rev dem ud tilligemed Skaaderne, og lagde dem paa sine Skuldre, og han bar dem

---

som ogsaa sees af Davids Historie. [13—14]) Denne Feide med Philisterne er en umiddelbar Følge af Samsons Bryllupsfærd; det er altsaa tillige en Følge af den Maade, hvorpaa Gaaden løstes, at Samson her gives i Philisternes Vold. Dog bliver han kun givet i den, fordi han selv giver sig deri. Omendskjøndt nu Philisterne, fordi han selv har overgivet sig til dem, have ham i deres Vold, saa forstaae de dog ikke at holde ham deri. Helten, som selv har givet sig i Fjendens Vold, hjælper alene sig selv igjen ud af den, eller rettere det er Guds Naadegave i ham, Nasiræeren, som udfrier ham deraf. Hvad der for Israels Øine skeer med Samson, er ligesom Israels Morgendrøm om det, hvad der i Tidens Fylde skulde tildrage sig iblandt Folket, som da ved høilys Dag holdt Øinene tillukkede! [17]) Ramath Lechi, d. e. Kjævebeenkast. [19]) Andre oversætte: Da flakte Gud Tandhuulningen, som var i Kjævebenet. Imod denne Oversættelse strider det, at Kilden siges endnu til denne Dag at være i Lechi. En By eller Dal Machtes nævnes Zeph. 1, 11. Enhakore': Raaberens Kilde. [20]) Her angives, hvorlænge Samsons Dommervirksomhed har været og dermed synes hans Histories Slutning at blive betegnet. Og i en vis Forstand er den jo ogsaa sluttet; Alt hvad den Maade, hvorpaa hans Gaade løstes, havde til Følge, er forbi; han har frivillig overgivet sig til Philisterne, ved Guds Kraft i ham har han selv udfriet sig deraf; hvad kunde endnu følge derpaa! I hans Livs sidste Halvdeel gjentager hans forrige Levnetsløb sig, men faaer et andet Udfald.

Capitel XVI.

[1—3]) Det andet Afsnit om Samsons Bedrifter begynder strax med den Synd, hvori han forfaldt, medens han endnu stadigt udøvede sit Dommer- eller Befrierembede i Israel. Det maa bemærkes, endskjøndt det langtfra at undskylde Samsons Synd, snarere gjør den større, at der finder en Sammenhæng Sted mellem hans Naadegave og hans Synd; thi ligesom hiin bestaaer i legemlig Styrke, saa er denne Kjødets Vellyst.

op paa Spidsen af det Bjerg, som vender mod Hebron.

4. Derefter hændte det sig, at han fattede Elskov til en Qvinde ved Bækken Sorek, hvis Navn var Delila.

5. Og Philisternes Fyrster kom op til hende og sagde til hende: Frit ham ud og see efter, hvori hans store Styrke ligger, og hvormed vi kunne overmande ham og binde ham for at ydmyge ham, saa vil hver af os give dig elleve hundrede Sekler.

6. Og Delila sagde til Samson: Røb mig det, Kjære, hvori din store Styrke ligger, og hvormed du skal bindes, naar man skulde ydmyge dig?

7. Samson sagde til hende: Naar man binder mig med syv friske, utørrede Snore, saa svækkes jeg og bliver som en anden Mand.

8. Philisternes Fyrster bragte syv friske, utørrede Snore op til hende, og hun bandt ham dermed.

9. Medens der sad en Lurer hos hende i Kammeret, sagde hun til ham: Philisterne ere over dig, Samson! Og han sønderrev Snorene, som man sønderriver en Blaarvæge, naar Ilden har berørt den, men hans Styrke røbedes ikke.

10. Da sagde Delila til Samson: Du har skuffet mig og talt Løgn for mig; siig mig nu, Kjære, hvormed skal du bindes?

11. Og han sagde til hende: Naar man binder mig med nye, ubrugte Reeb, saa svækkes jeg og er som en anden Mand.

12. Delila tog nye Reeb, bandt ham dermed og sagde: Philisterne ere over dig, Samson! Lureren sad i Kammeret, men han slængte dem af sine Arme som en Traad.

13. Da sagde Delila til Samson: Hidindtil har du skuffet mig og talt Løgn for mig, giv mig det dog tilkjende, hvormed du kan bindes! Og han sagde til hende: Du skal knytte syv af mine Haarlokker sammen med Bævertraaden.

14. Hun fæstede dem da til en Nagle, og sagde til ham: Philisterne ere over dig, Samson! Men han vaagnede af sin Slummer, og rykkede Bæver-Nagle og Traad op.

15. Da sagde hun til ham: Hvorledes kan du sige: jeg elsker dig, da dit Hjerte er fjernt fra mig; nu har du tre Gange skuffet mig og ikke røbet mig, hvori din store Styrke ligger.

16. Og eftersom hun nu hver Dag trængte paa ham med Ord, og plagede ham, da var han tilsidst nær ved Døden af Utaalmodighed.

17. Og han oplod sit hele Hjerte for hende og sagde til hende: Der er ikke kommet Ragekniv paa mit Hoved; thi jeg er en Guds Naziræer fra Moders Liv; naar jeg bliver raget, saa viger min Kraft fra mig, jeg svækkes da og bliver som en anden Mand.

18. Da mærkede Delila, at han havde opladt sit Hjerte for hende, og hun lod Bud gaae hen for at kalde Philisternes Fyrster op til sig med den Besked: Kommer denne Gang herop, thi han har opladt sit Hjerte for mig; da kom Philisternes Fyrster op til hende og toge Sølvet med sig.

19. Hun dyssede ham i Søvn paa sit Skjød og kaldte ad en Mand, som afragede hans syv Haarlokker, og hun begyndte at ydmyge ham, da hans Styrke var vegen fra ham.

20. Og hun sagde: Philisterne ere over dig, Samson! Men han vaagnede af Søvnen og tænkte: Jeg vil denne Gang slippe ligesom før og slide mig løs; men han vidste ikke, at Jehova var vegen fra ham.

21. Da grebe Philisterne ham og gjennemborede hans Øine; og de bragte ham ned til Gaza, bandt ham med Ertslænker og lode ham træde en Mølle i Fængselshuset.

22. Men hans Hovedhaar begyndte at groe, efterat det var blevet afraget.

23. Philisternes Fyrster samledes for at

Hebron, hvorhen Samson bar Gazas Porte, ligger fem Mile fra denne By. [4]) Bækken Sorek (d. e. søde Viindruer) falder i det middellandske Hav. [5]) Philisterne havde erfaret, at ihvorvel Samson var falden i Synd, saa var Guds Naadegave dog ikke vegen fra ham. De erkjende nu, at han, hvis Gaade tidligere havde voldt dem saamegen Fortræd, er dem selv en Gaade. Opløsningen paa denne Gaade kunne de atter kun haabe at finde, ved at pløie med hans Kalv. Samson har ogsaa noget gaadefuldt fremfor nogen af de andre Dommere; thi han er en Naziræer og har derved en høitidelig Indvielse, som ingen af de andre. Havde denne Indvielse været Følge af hans eget Valg eller ogsaa af hans Forældres, vilde den ikke have havt saa stort at betyde og vilde heller ikke have begrundet nogen særegen Naadegave. Hån var indviet før han vidste af sig selv, indviet allerede i Moders Liv efter Jehovas Befaling. Kun et andet Udtryk for hans Indvielse er hans Udvælgelse. Samsons Gaade er Udvælgelsens Hemmelighed. Pege de andre Sider af Folkets Bestemmelse, som træde frem i de øvrige Dommere, mere eller mindre hen paa Selvvirksomheden, saa viser det sig i Samsons Historie, at det ikke kommer an paa den, som løber og den som vil, men paa den Gud, som kalder. [23]) Da-

bringe et stort Offer til deres Gud Dagon, og for at være glade; thi de sagde: Vor Gud har givet vor Fiende Samson i vor Haand.

24. Da Folket saae ham, priste de deres Gud; thi de sagde: vor Gud har givet vor Fiende i vor Haand, som ødelagde vort Land og slog mange af vore ihjel.

25. Medens de nu vare vel tilmode, sagde de: Kalder ad Samson, at han kan more os. Og de kaldte Samson ud af Fængselshuset, paa det han skulde more dem, og de stillede ham imellem Søilerne.

26. Da sagde Samson til Drengen, som holdt ham ved Haanden: Lad mig have Ro og faae fat paa Søilerne, hvorpaa Huset hviler, at jeg kan læne mig til dem.

27. Huset var fuldt af Mænd og Qvinder, deriblandt vare alle Philisternes Fyrster, og paa Taget vare henved tre tusinde Mænd og Qvinder, som saae paa, hvorledes Samson var til Morskab.

28. Og Samson paakaldte Jehova og sagde: Ak, Herre Jehova, tænk du paa mig og styrk mig dog denne Gang, o Gud, at jeg maa eengang hævne mig tilgavns paa Philisterne for mine to Øine.

29. Og Samson rykkede begge Søilerne i Midten, hvorpaa Huset hvilede og støttede sig mod den ene med sin høire, mod den anden med sin venstre Haand.

30. Derpaa sagde Samson: Min Sjæl fare bort med Philisternes! og bøiede dem af fuld Kraft; da styrtede Huset ned paa Fyrsterne og paa alt Folket, som var deri; saa dræbte han flere ved sin Død, end han havde dræbt i levende Live.

31. Hans Brødres og hans Faders Huus kom ned og toge ham op, og de droge op og jordede ham imellem Zora og Eschtaol i hans Faders Manoahs Grav. Han dømte Israel i tyve Aar.

Capitel XVII.

Billeddyrkelse og selvvalgt Præstetjeneste.

1. Der var en Mand fra Ephraims Bjerg, hans Navn var Micha.

2. Han sagde til sin Moder: Man tog jo de elleve hundrede Sekler fra dig og du lagde en Forbandelse derpaa i mit Paahør; Sølvet er hos mig; jeg har taget det. Da sagde hans Moder: Velsignet være du, min Søn, for Jehova.

3. Derpaa bragte han de elleve hundrede Sekler til sin Moder, og hans Moder sagde: Jeg helliger Sølvet til Jehova, af min Haand faaer min Søn det, for derfor at skaffe et udskaaret og et støbt Billede; nu giver jeg dig det.

4. Og han bragte Pengene tilbage til sin Moder, og hans Moder tog to hundrede Sekler, og gav Guldsmeden dem for at han skulde danne et udskaaret og et støbt Billede, som skulde være i Michas Huus.

5. Og Manden Micha havde et Gudehuus,

---

gon betyder egentligen Fisk; Guden havde Fiskeskikkelse. [27]) Det hedder om Folket paa Taget, at de saae paa ham. Han maa altsaa have tjent til deres Morskab i Forgaarden, før han blev ledet ind i Hallen, for at hvile sig ved Søilerne. [30]) Samsons Naadegave bliver ham selv til Fald og Fordærvelse, hans sidste Kraftanstrængelse bliver ham selv til Undergang. Dog ikke blot ham alene, men ogsaa Hedningerne, saamange som der havde forgrebet sig paa ham. Samsons Historie er især i sit Udfald sørgelig; hans Naadegave bliver, og hos et syndigt Menneske kunde det neppe være anderledes end at den maatte blive ham selv til en Snare; den ægger andre til at forgribe sig paa ham og den foranlediger paa begge Sider Fordærvelse. Og dog er Samsons Historie kun et Forbillede paa det, som det hele Folk senere har oplevet. Dets Naadegave, Udvælgelsens Hemmelighed, blev for det selv en Snare, men i sin Undergang drog det Skyld og Dom ned over Hedningernes Hoved, som forgrebe sig paa det. Dog er Enden ikke og kan ikke være almindelig haabløs Undergang. For Samson blev der endnu et Haab, thi han døer som en Guds Nazaræer med Indvielsen paa sit Hoved. Med den hellige Vært, som groede i Fængslet, spirer her Haabet frem, som trodser Døden.

Capitel XVII.

[1]) Her begynder et nyt, fra det foregaaende meget forskjelligt Afsnit af Dommernes Bog; jvfr. Indl. Sekel var den Vægt, hvorefter i de ældre Tider Hebræernes Pengeforhold bestemtes: Abraham afveiede Ephron 400 Pund, 1 Mos. 23, 16. Mynter forekomme først langt senere hos Jøderne. [3]) Det er et Billede eller rettere to Billeder af Jehova, som Michas Moder her vil lade forfærdige; dermed forsynder hun sig mod det første Bud. [4]) Foruden de to Billeder danner Micha sig endnu en Ephod ɔ: Livkjortel (ligesom Gideon 8, 27) og Teraphim d. e. Gudebilleder. Hovedstederne om disse Teraphim ere 1 Mos. 31, 34; 1 Sam. 19, 13—16. Ligesom man ved Ephod

han gjorde sig en Livkjortel og Gudebilleder, og indviede en af sine Sønner til at være Præst.
6. Paa den Tid var der ingen Konge i Israel; hver Mand gjorde, hvad han fandt for godt.
7. Der var et ungt Menneske fra Bethlehem i Juda fra Juda Stamme, men han var en Levit og boede der som Fremmed.
8. Denne Mand forlod Staden Bethlehem i Juda for at tage Ophold, hvor han fandt Leilighed. Og han kom til Ephraims Bjerg til Michas Huus, som han var ifærd med sin Reise.
9. Og Micha sagde til ham: Hvorfra kommer du? Og han sagde til ham: Jeg er en Levit fra Bethlehem i Juda og jeg reiser for at tage Ophold, hvor jeg kan finde Leilighed.
10. Da sagde Micha til ham: Bliv hos mig og vær min Fader og Præst, og jeg skal give dig ti Sekler om Aaret, fornødne Klæder og dit Underhold; saa gik Leviten ind.
11. Leviten samtykkede i at blive hos Manden; og denne holdt det unge Menneske som en af sine Sønner.
12. Micha indviede Leviten, og det unge Menneske blev hans Præst og var i Michas Huus.
13. Da sagde Micha: Nu veed jeg, at Jehova vil gjøre vel imod mig, siden jeg har en Levit til Præst.

Capitel XVIII.

Daniternes Tog mod Nord.

1. Paa den Tid var der ingen Konge i Israel, og i disse Dage saae Daniternes Stamme sig om efter en Arvedeel til Bolig, thi der var indtil denne Dag ikke tilfaldet dem nogen Arv iblandt Israels Stammer.
2. Og Dans Børn sendte ud af deres Stamme fem Mænd, som vare ud af deres Skarer, stridbare Mænd fra Zora og fra Eschtaol for at udspeide Landet og at gjennemsøge det, og de sagde til dem: Gaaer hen og gjennemsøger Landet; og de kom til Ephraims Bjerg til Michas Huus, hvor de overnattede.
3. Da de vare i Michas Huus, kjendte de det unge Menneske, Leviten, paa Udtalen; og de toge derind og sagde til ham: Hvo har ført dig herhid? Hvad bestiller du paa dette Sted, og hvad faaer du her?
4. Og han sagde til dem: Saa og saa gjør Micha imod mig, han har leiet mig for at jeg skal være hans Præst.
5. Da sagde de til ham: adspørg nu Gud, for at vi kunne erfare, om vor Vandring, hvorpaa vi befinde os, skal falde godt ud.
6. Og Præsten sagde til dem: Gaaer hen i Fred! den Vei, I vandre paa, tækkes Jehova.
7. Da gik de fem Mænd og kom til Lais; de saae Folket, som var der, hvor trygt det boede efter Sidoniernes Viis, trygt og roligt, der var ingen, som gjorde nogen Fortræd i Landet, de havde Overflod af alt; men de vare langt borte fra Sidonierne og havde intet at gjøre med noget Menneske.
8. Da de kom til deres Brødre i Zora og Eschtaol, og da deres Brødre sagde til dem: Hvad sige I?
9. Saa sagde de: Staaer op og lader os drage imod dem, thi vi saae Landet og det var saare godt; men I tie? Nøler ikke med at gaae for at vi kunne komme og tage Landet i Besiddelse.
10. Naar I komme derhen, skulle I komme til et trygt Folk og et Land, som er aabent til begge Sider; thi Gud har givet det i eders Haand, et Sted, hvor der ikke er Mangel paa nogen Verdens Ting.

---

eller rettere ved Brystsmykket paa Ephod adspurgte Jehova, saaledes var det ogsaa en afgudisk Skik at adspørge Gud ved Teraphim; Ezech. 21, 26; 2 Kong. 23, 24. Præsteindvielsen betegnes ogsaa her med det sædvanlige hebraiske Udtryk: han fyldte Haanden paa en af sine Sønner. Micha fulgte altsaa derved den mosaiske Ritus, som den er optegnet 2 Mos. 29. og 3 Mos. 8.

Capitel XVIII.

[1]) Her seer man sig hensat i en Tid, som ikke ligger meget fjernt fra Josuas Død, da Stammerne endnu søgte at sætte sig i Besiddelse af deres Boliger. [2]) 1, 34 fortaltes allerede, at Amoriterne trængte Daniterne op paa Bjerget. Af alle Stæderne, som vare tildeelte disse, Jos. 19, 40—48, syntes alene Zora og Eschtaol (sml. 13, 25; 16, 31) at være konne i deres Magt. Deres Vandring nordpaa er ogsaa allerede antydet, Jos. 19, 47. [3]) Paa Udtalen kjendte de Leviten som en Ikke-Ephraimit, sml. 12, 6. [7]) Den By, som her hedder Lais, kaldes Jos. 19, 47 Leschem. Den maa forøvrigt allerede tidligere have ført Navnet Dan, da dette forekommer 1 Mos. 14, 14. Den laae i en Dal, som dannedes ved to fra Libanon udløbende

11. Og de droge bort derfra, fra Daniternes Stamme fra Zora og Eschtaol, sex hundrede Mand rustede til Krig.
12. Som de droge op, sloge de Leir ved Kirjath Jearim i Juda: derfor kalder man dette Sted: Dans Leir indtil denne Dag, det ligger bag ved Kirjath Jearim.
13. Og derfra droge de over Ephraims Bjerg, og kom til Michas Huus.
14. Og de fem Mænd, som vare dragne hen for at udspeide Landet Lais, sagde til deres Brødre: Vide I da, at der i disse Huse er en Livkjortel og Gudebilleder, baade et udskaaret og et støbt Billede? og nu vide I, hvad I have at gjøre!
15. De bøiede af didhen og kom ind i Michas Huus hvor det unge Menneske, Leviten var, og bøde ham Guds Fred.
16. Og de sex hundrede Mand, som vare af Dans Børn, opstillede sig i fuld Rustning ved Portens Laage.
17. Og de fem Mænd, som vare dragne ud for at udspeide Landet, stege op, kom derind, toge det udskaarne Billede, Livkjortelen, Gudebillederne og det støbte Billede, og Præsten stillede sig ved Portens Laage tilligemed de sex hundrede Mand, som vare i fuld Rustning.
18. Hine kom ind i Michas Huus og toge det udskaarne Billede, Livkjortelen, Gudebillederne og det støbte Billede, og Præsten sagde til dem: Hvad er det, I have for?
19. Og de sagde til ham: Ti, læg Haanden paa Munden, gaa med os og vær vor Fader og Præst; hvad mon der er bedst for dig, at være Præst for een Mands Huus eller at være det for en Stamme og Slægt i Israel?
20. Da blev Præsten glad om Hjertet, tog Livkjortelen, Gudebillederne og det udskaarne Billede og kom midt ind iblandt Folket.
21. De vendte om og droge videre, og de satte Børnene, Qvæget og Trodsen i Spidsen.
22. De vare allerede langt borte fra Michas Huus, da de Mænd som vare i Husene ved Michas Huus, bleve sammenkaldte og satte efter Dans Børn,
23. Og raabte til Dans Børn, saa de vendte Ansigterne om og sagde til Micha: Hvad fattes dig, at du skriger saa?
24. Og han sagde: Mine Guder, som jeg dannede, have I taget og dertil Præsten; nu gaae I bort og hvad bliver der tilbage for mig? Hvad skal det betyde, at I sige: Hvad fattes dig?
25. Men Dans Børn sagde til ham: Lad os ikke høre et Kny af dig, for at der ikke maatte falde hidsige Mænd over dig, men frels du dit eget og dit Huses Liv!
26. Derpaa droge Dans Børn deres Vei, men Micha saae, at de vare stærkere end han, derfor vendte han om og gik tilbage til sit Huus.
27. Saa toge de det, Micha havde dannet, tilligemed den Præst, han havde, og faldt over Lais, over et roligt og trygt Folk og sloge dem med Sværdsod, men Byen stak de i Brand.
28. Og der var ingen som frelste den, thi den var langt borte fra Sidon og havde ikke noget at gjøre med noget Menneske, og den laae i Dalen, som hører til Bethrechob; derpaa byggede de Staden op og boede i den.
29. Og de gave Staden Navnet Dan efter deres Fader Dans Navn, som hørte til Israels Sønner, dog fra først af var Stadens Navn Lais.
30. Og Dans Børn opreiste sig et udskaaret Billede; Jonathan, Gerschons Søn, Mose Sønnesøn, og efter ham hans Sønner vare Præster for Daniternes Stamme, indtil Landflygtighedens Dag.
31. Og de opstillede sig det udskaarne Billede, som Micha havde dannet, for hele den Tid, Gudshuset var i Silo.

Rækker af Høie. [12]) Dans Leir, som laae bagved Kirjath Jearim, har tillige ligget imellem Zora og Eschtaol, 13, 25. [17]) De 5 Mænd stege op; sandsynligviis havde Micha sit Huuskapel i Husets øvre Deel; sml. 3, 20. [30]) Istedetfor Mose Søn findes ogsaa Læsemaaden Manasse Søn; men der ere alle Kjendetegn paa, at ved et indskudt: n Mose er bleven forandret til Manasse. Tidsbestemmelsen, hvorlænge Billeddyrkelsen i Dan eller Lais varede, angives; [30]) indtil Landflygtighedens Dag; [31]) derimod: saalænge Gudshuset var i Silo. Da Gudshuset nu kun var i Silo indtil Samuels eller i det Høieste indtil Sauls Dage, saa kan man ikke forstaae Landflygtigheden V. 30, hvis man ellers vil bringe Angivelserne i Overeensstemmelse med hinanden, om den babylonske Udlændighed; men maa derved tænke paa en særskilt Erobring, som maatte være overgaaet Landets nordlige Dele for nogen Tid, uden at derom videre Efterretning haves. Billeddyrkelsen forsvandt sandsynligviis ved Samuels Reformation; Jerobeam fornyede den senere under en anden Form.

Capitel XIX.

Niddingsværk i Gibea.

1. Paa den Tid der ingen Konge var i Israel hændte det sig, at en levitisk Mand, som boede paa affides liggende Steder af Ephraims Bjerg, tog sig en Medhustru fra Bethlehem i Juda.

2. Men hans Medhustru blev ham utro og drog fra ham til sin Faders Huus i Bethlehem i Juda og forblev der i fire Maaneder.

3. Da brød hendes Mand op og drog efter hende for at formaae hende til at komme tilbage til ham, og han havde sin Dreng og et Par Æsler med sig. Da hun bragte ham ind i sin Faders Huus og Qvindens Fader saae ham, kom denne ham fornøiet imøde.

4. Og hans Svigerfader, Qvindens Fader opholdt ham, saa han blev tre Dage hos ham; de spiste, drak og overnattede der.

5. Og paa den fjerde Dag stode de tidlig op om Morgenen, og han gjorde sig rede til at reise; da sagde Qvindens Fader til sin Svigersøn: Styrk dit Hjerte med en Bid Brød, derefter kunne I drage afsted.

6. Da satte de sig begge to ned, spiste og drak; derpaa sagde Qvindens Fader til Manden: Kjære, samtyk i at blive Natten over og vær vel tilmode.

7. Da Manden nu gjorde sig rede til at drage bort, nødte hans Svigerfader ham til at vende om og blive Natten over der.

8. Femte Dags Morgen stod han tidlig op for at reise; da sagde Qvindens Fader: Styrk dit Hjerte og bliv her indtil Dagen helder; og de spiste begge to.

9. Da stod Manden op for at reise tilligemed sin Medhustru og sin Karl; og hans Svigerfader, Qvindens Fader, sagde til ham: See, Dagen helder og det vil blive Aften; Kjære, bliver Natten over, Dagen lakker allerede mod Enden, bliv her Natten over og vær glad om Hjertet; imorgen kunne I staae tidlig op til eders Vandring og drage til dit Telt.

10. Men Manden vilde ikke blive Natten over, han brød op, drog afsted og kom ligeoverfor Jebus, det er Jerusalem, og han havde et Par opsadlede Æsler og sin Medhustru hos sig.

11. Da de vare ved Jebus, heldede Dagen stærkt og Karlen sagde til sin Husbond: Kom, lad os dog tage ind i denne jebusitiske By og overnatte i den.

12. Da sagde hans Husbond til ham: Vi ville ikke tage ind i en fremmed By, som ikke hører Israels Børn til, vi ville drage forbi ad Gibea til.

13. Og han sagde til sin Karl: Gaa til, for at vi kunne naae et af de Steder, og blive Natten over enten i Gibea eller i Rama.

14. Saa droge de forbi og reiste videre; og Solen gik ned for dem, da de vare tæt ved Gibea i Benjamin.

15. Og der bøiede de af for at komme ind og overnatte i Gibea; og da han kom ind, forblev han paa Byens Gade, og der var ikke en Mand, som modtog dem i sit Huus for at give dem Huusly.

16. Da kom der just en gammel Mand fra sit Arbeide paa Marken ved Aftenstid, han var fra Ephraims Bjerg og boede som Fremmed i Gibea, men Mændene paa Stedet vare Benjaminiter.

17. Og da han opløftede sine Øine, saae han den veifarende Mand paa Stadens Gade, og den gamle Mand sagde til ham: Hvor agter du dig hen og hvor kommer du fra?

18. Og han sagde til ham: Vi ere paa Vandringen fra Bethlehem til affides liggende Steder af Ephraims Bjerg, hvor jeg er fra, og jeg var dragen hen til Bethlehem i Juda; jeg tjener ved Jehovas Huus og der er ikke een, som modtager mig i sit Huus.

19. Jeg har baade Strøelse og Foder til vore Æsler, og Brød og Viin for mig, for din Tjenerinde og Karlen, som følger med dine Tjenere; der fattes slet ingen Ting.

20. Og den gamle Mand sagde: Fred være med dig! Hvad du fattes, det har jeg; du skal dog ikke overnatte paa Gaden.

21. Og han bragte ham ind i sit Huus og gav Æslerne Foder. Saa toede de deres Fødder, spiste og drak.

22. Medens de nu vare ret glade, omringede Mænd fra Byen, som vare Niddinger, Huset og bankede paa Døren; og de sagde til den gamle Mand, Husets Eier: Bring den Mand udenfor, som er kommen til dit Huus, for at vi kunne skjænde ham.

23. Og Manden, Husets Eier, gik ud til dem og sagde til dem: Ikke saa, mine Brødre, handler dog ikke ilde! Siden denne Mand er kommen i mit Huus, saa begaaer dog ingen saadan Daarlighed.

Capitel XIX.

[1]) Den følgende Begivenhed tildrog sig, som det sees af 20, 28, i Eleasars, Arons Sønnesøns Dage. [18]) Jeg tjener ved Jehovas Huus. Andre oversætte: Jeg drager til Jehovas Huus. Men ellers omtales det slet ikke i Fortællingen,

24. See, min Datter, som er Ungmø, og hans Medhustru, dem vil jeg bringe udenfor, saa kunne I krænke dem og gjøre ved dem, hvad I finde for godt, men imod denne Mand maae I ikke begaae en saadan Daarlighed.
25. Dog Mændene vilde ikke høre paa ham, og Manden tog sin Medhustru og ledte hende ud til dem, og de krænkede hende og handlede uteerlig med hende den hele Nat indtil Morgenen; og de slap hende først, da Morgenen grydede.
26. Og Qvinden kom i Morgenstunden og faldt ned for Døren til den Mands Huus, hvor hendes Husbond var, indtil det lysnede.
27. Da hendes Husbond stod op om Morgenen og lukkede Husets Døre op og gik ud for at reise sin Vei, da laae Qvinden, hans Medhustru for Husets Dør, og hendes Hænder laae paa Dørtærskelen.
28. Og han sagde til hende: Staa op, lad os gaae, men han fik intet Svar; da løftede han hende op paa Asenet, og Manden brød op og drog hjem til Sit.
29. Da han kom til sit Huus, tog han en Kniv, greb fat paa sin Medhustru, huggede hende efter hendes Been i tolv Stykker, og sendte dem om i hele Israels Land.
30. Og det gik saa, hver som saae det, sagde: Aldrig er der hverken skeet eller seet Mage fra den Dag af, Israels Børn droge op fra Ægyptens Land og indtil denne Dag; lægger det paa Hjerte, udpønser Raad og kommer frem med dem.

Capitel XX.

Benjamins Straf.

1. Da droge alle Israels Børn ud, og Menigheden forsamlede sig som een Mand fra Dan til Beerscheba og dertil Gileads Land for Jehova i Mizpa.
2. Høvdingerne for hele Folket, alle Israels Stammer fremstillede sig i Guds Folkeforsamling, fire hundrede tusinde vaabendygtige Mænd tilfods.
3. Og Benjamins Børn hørte, at Israels Børn vare dragne til Mizpa. Israels Børn sagde: Fortæller, hvorledes denne slemme Ting er gaaet til.
4. Den levitiske Mand, Ægtefællen til den dræbte Qvinde, svarede og sagde: Jeg og min Medhustru kom til Gibea i Benjamin for der at finde Nattely.
5. Da stode Gibeas Borgere op imod mig, omringede for min Skyld Huset om Natten; de lagde an paa at dræbe mig og min Medhustru krænkede de, saa hun døde.
6. Da tog jeg min Medhustru, huggede hende i Stykker og sendte hende omkring i hele Landet, som er Israels Arv, thi de begik en Skjændsel og Daarlighed i Israel.
7. Seer nu til, alle I Israels Børn, at I her komme frem med eders Ord og Raad.
8. Da stod hele Folket op som een Mand og sagde: Der skal ikke een gaae til sit Telt eller søge til sit Huus;
9. Men nu er det dette, som vi ville gjøre mod Gibea: Over den efter Loddet!
10. Og vi ville tage ti Mænd af hundrede ud af alle Israels Stammer, hundrede af tusinde, tusinde af titusinde, for at skaffe Folket Tæring, saa at de, naar de komme til Gibea i Benjamin, kunne gjengjælde dem den Daarlighed, som de have begaaet i Israel.
11. Og alle Israels Mænd bleve samlede mod Staden, som een Mand vare de forbundne.
12. Og Israels Stammer sendte Mænd omkring til alle Benjamins Slægter og lode

at Leviten drager til Silo. [28]) Hvad Leviten her foretager sig med sin Medhustrus Liig, foretog Saul med sine Oxer, 1 Sam. 11, 7.

Capitel XX.

[1]) Landet fra Dan til Beerscheba og Landet Gilead nævnes som Palæstinas to Hoveddelinger. Mizpa laae i Benjamins Stamme, Jos. 18, 26. De tidligere Folkeforsamlinger holdtes i Silo, Jos. 22, 12; og i Sichem, Jos. 24, 1; senere nævnes igjen, 1 Sam. 7, 16, Mizpa som et Sted, hvor der holdtes Folkeforsamling. [2]) Høvdingerne, som her nævnes, ere vel de samme som 4 Mos. 1, 4-16 hedde Menighedens Kaldede. Det var en Art af Repræsentanter for Folket, men som paa Folkeforsamlingen kun mødte med det hele øvrige Folk. Man har fra den ældre Tid kun disse fire Vidnesbyrd om Folkeforsamlinger, Jos. 22, 23, 24 og nærværende Capitel. Senere under Samuel holdtes de hyppigere, efter 1 Sam. 7, 16; maaskee hvert Aar. Dommerne forskaffede sig forbigaaende i Farens Tid Herskervælde over enkelte Stæder og Distrikter. Selv hvad Statsforfatning angaaer, herskede der en mærkelig Forskjellighed mellem Israel og det øvrige Asien. Ogsaa derpaa kjendtes det, at dette Folk ikke blot gik den naturlige Udviklings Vei. Hele Israels vaabendygtige Mandskab, Benjamins iberegnet, beløb sig til 426700; naar man betænker, at Folket i de Menneskealdere, der vare forløbne siden Mose Tid, havde havt trange Tider, saa stemmer denne Angivelse godt med den af 603550, 4 Mos. 1, 46, og med den af 601730 Mand, 4 Mos. 26, 51; naar

sige: Hvad er det for en skammelig Gjerning, som er begaaet iblandt eder?

13. Udleverer nu Mændene, de Niddinger, som ere i Gibea, at vi kunne slaae dem ihjel og udrydde det Onde af Israel. Men Benjamins Børn vilde ikke høre paa det, deres Brødre, Israels Børn, sagde.

14. Benjamins Børn samledes fra Stæderne til Gibea for at drage ud i Krig mod Israels Børn.

15. Og Benjamins Børn fra Stæderne bleve paa denne Dag talte: sex og tyve tusinde vaabendygtige Mænd foruden Gibeas Indbyggere, som ogsaa taltes og vare syv hundrede udsøgte Mænd.

16. Af hele dette Folk vare syv hundrede udsøgte Mænd keithaandede; alle disse slyngede en Steen efter et Haar uden at feile.

17. Israels Mænd foruden dem af Benjamin bleve talte, fire hundrede tusinde vaabendygtige Mænd; de vare allesammen Krigsmænd.

18. Da brøde de op, droge til Bethel, adspurgte Gud, og Israels Børn sagde: Hvo skal drage op i Spidsen for os til Kamp mod Benjamins Børn? Og Jehova sagde: det skal Juda.

19. Da brøde Israels Børn op om Morgenen og leirede sig imod Gibea.

20. Ogsaa hver Mand af Israel gik ud til Kamp mod Benjamin, og hver Mand af Israel stillede sig op mod dem til Slag ved Gibea.

21. Da gjorde Benjamins Børn Udfald fra Gibea, og paa denne Dag bede to og tyve tusinde Mand af Israel i Græsset.

22. Men Folket af Israels Mænd samlede friske Kræfter og rustede sig paany til Slag paa selvsamme Sted, hvor Slaget havde staaet forrige Dag.

23. Og Israels Børn droge op og græd for Jehova indtil Aften og adspurgte Jehova idet de sagde: skal jeg atter drage ud til Strid mod min Broder Benjamins Børn? Og Jehova sagde: drager op imod ham!

24. Og Israels Børn rykkede næste Dag ud imod Benjamins Børn.

25. Og Benjamin rykkede dem imøde fra Gibea paa den anden Dag, og af Israels Børn bede atten tusinde Mand i Græsset, lutter vaabenføre Mænd.

26. Da droge alle Israels Børn og alt Folket op og kom til Bethel, der sade de og græd for Jehova, og fastede den samme Dag indtil Aften; de bragte baade Brænd- og Takoffere frem for Jehova.

27. Og Israels Børn adspurgte Jehova, thi Arken med Guds Pagt var der i disse Dage

28. Og Pinehas, Eleasars Søn, Arons Sønnesøn tjente ved den paa den Tid; han sagde: Skal jeg atter drage ud til Kamp mod min Broder Benjamins Børn eller lade være? Men Jehova sagde: Drager op, thi imorgen vil jeg give ham i din Haand.

29. Da lagde Israel Baghold rundt omkring Gibea.

30. Og Israels Børn droge tredie Dagen op imod Benjamins Børn og stillede sig op imod Gibea som de tvende foregaaende Gange

31. Benjamins Børn gjorde Udfald imod Folket, bleve dragne bort fra Byen og begyndte at slaae ned iblandt Folket, ligesom de forrige Gange paa Landeveiene, hvoraf een løber imod Bethel og en anden imod Gibea over fri Mark, henved tredive Mænd af Israel.

32. Da sagde Benjamins Børn: De have lidt Nederlag af os ligesom før; og Israels Børn sagde: Lader os flye, at vi kunne drage dem bort fra Byen hen til Landeveiene.

33. Og alle Israels Mænd reiste sig fra deres Sted og stillede sig op i Baal Thamar; derpaa brød Israels Baghold frem fra sit Sted paa den aabne Side af Gibea.

34. Og der kom ti tusinde udsøgte Mænd fra hele Israel ligeover for Gibea, og Striden blev haard; men de anede ikke Ulykken, som kom over dem.

35. Og Jehova lod Benjamin lide et Nederlag ved Israel, og Israels Sønner nedsablede blandt Benjamin paa denne Dag fem og tyve tusinde og eet hundrede Mand, lutter vaabendygtige Folk.

36. Da saae Benjamins Børn, at de vare slagne og at Israels Børn havde veget Pladsen for Benjamin, fordi de stolede paa Bagholdet, som de havde lagt imod Gibea.

---

man derimod kun hører om 40000 Vaabendygtige, 5, 8, saa er der ingen Grund til at antage, at Debora skulde tale om hele Israels Hær. [16]) sml. 1 Krøn. 12, 2. [18]) Israeliterne adspurgte Jehova i Bethel, fordi efter V. 27 og 28 Pagtens Ark og Ypperstepræsten vare der; hvorledes de kom derhen og igjen tilbage til Silo, fortælles ikke. Juda faaer af Jehova Fortrinet ligesom Cap. 1 V. 2. [23]) Jehova byder dem igjen at drage op mod Gibea, dog uden at love dem Seier. [26]) Takoffere bragtes ingenlunde blot ved glædelige Anledninger, jvfr. til 3 Mos. Cap. 3. [35]) Benjamins hele Tab specialiseres senere, V. 44-46; dog er der den ringe Forskjellighed, at det ene Sted angiver 25100, det andet 25000 Faldne. De to foregaaende Dage maae Ben-

37 Og Bagholdet var hurtigt til at overfalde Gibea, Bagholdet brød frem og slog hele Staden med Sværdsød.

38. Men det var en Aftale imellem Mændene fra Israel og Bagholdet, at de skulde lade en svær Røgsøile stige op fra Staden.

39. Da Israels Mænd nu vendte Ryggen i Striden, begyndte Benjamins Børn at slaae ned blandt Israels Børn, omtrent tredive Mand; thi de sagde: Han har lidt Nederlag af os, ligesom ved den tidligere Kamp.

40. Og Signalet begyndte at slaae op fra Byen, nemlig Røgsøilen; og da Benjamin vendte tilbage efter det, see, da gik hele Staden op i Røg mod Himlen.

41. De israelitiske Mænd vendte sig ogsaa om, og de benjamitiske Mænd bleve forfærdede, da de saae Ulykken, der kom over dem.

42. Og de vendte om for Israels Mænd ad Ørkenveien til, men Kampen traf sig efter dem, og de fra Stæderne huggede dem ned midt imellem sig.

43. De omringede Benjamin, forfulgte ham og indhentede ham ved Menucha; ligeover for Gibea, mod Øst.

44. Der faldt atten tusinde Mænd af Benjamin, som alle vare stridbare.

45. Da vendte de om og flygtede ad Ørkenen til Klippen Rimmon, men hine gjorde ham paa Veiene endnu Afbræk for fem tusinde Mand; de forfulgte ham indtil Gideon og sloge to tusinde Mand af hans.

46. Og alle de, som paa denne Dag faldt af Benjamin vare fem og tyve tusinde vaabenføre Mænd, allesammen Krigshelte.

47. Og de vendte om og flyede ad Ørkenen til Klippen Rimmon sex hundrede Mand stærke, og paa Klippen Rimmon forbleve de fire Maaneder.

48. Og Israels Mænd vendte tilbage mod Benjamins Børn og sloge dem med Sværdsod fra Mændene i Byen til Qvæget, ja alt hvad man fandt, alle Stæder, man traf paa, stak man i Brand.

Capitel XXI.

Benjamin frelses fra Undergang.

1. Israels Mænd havde i Mizpa aflagt Eed og sagt: Ingen maa give Benjamin sin Datter til Ægte.

2. Saa kom Folket til Bethel, de sade der indtil Aften for Gud og opløftede deres Røst og istemmede en stor Veeklage.

3. Og de sagde: Jehova, Israels Gud, hvorfor er det kommet saa vidt med Israel, at der idag skal fattes en Stamme i Israel?

4. Og næste Morgen stod Folket tidlig op, byggede et Alter der og bragte baade Brænd- og Takoffere.

5. Og Israels Børn sagde: Hvo er den, som ikke er kommen i Forsamlingen af alle Israels Stammer til Jehova, thi der var svoret en høi Eed mod den, som ikke kom op for Jehova til Mizpa, som lød derpaa: at han skulde lide Døden.

6. Da det gjorde Israels Børn ondt for deres Broder Benjamin, sagde de: Der er idag afhugget en Stamme af Israel.

7. Hvorledes skulle vi forhjælpe dem, som ere blevne tilovers, til Hustruer, da vi have svoret ved Jehova, at vi ikke ville give dem vore Døttre til Ægte?

8. Og de sagde: Hvad er det for en af Israels Stammer, som ikke er dragen op for Jehova til Mizpa? Og see, der var ikke kommet een Mand i Leiren fra Jabes Gilead til Forsamlingen.

9. Og Folket blev talt efter, men der var ikke een Mand af Jabes Gileads Indbyggere.

10. Da sendte Menigheden tolv tusinde Mænd af Krigsfolkene derhen og gav dem denne Befaling: Gaaer hen og slaaer Jabes Gileads Indbyggere med Sværdsod baade Qvinder og Børn.

11. Og derved skulle I iagttage dette: Hvert Mandfolk og hver Qvinde, som har havt Samleie med Mandfolk, skulle I lyse i Ban.

---

jaminiterne have lidt et Tab af 2000 Mand. [42]) Ørkenen er Juda Ørk mellem Jerusalem og Jericho. De fra Stæderne maae efter ovenstaaende Oversættelse være Israel, paa Benjamin nær. Efter V. 15 falder det nok saa rimeligt, at det er Benjamin, paa Gibea nær; men lidt vanskelig falder da Oversættelsen: dem fra Stæderne, (som kom Gibea til Hjælp) huggede de (baade de paa Skrømt flygtende Israeliter og dem, som laae i Bagholdet) ned midt imellem sig. [43]) Indhentede ham i Menucha; Andre oversætte: traadte ham ned i Mag. [45]) Veiene ere efter V. 31 den til Bethel og den til Gibea.

Capitel XXI.

[1]) I den første Hede efter fuldendt Kamp aflægge Israeliterne i Mizpa det omtalte Løfte; derpaa [2]) drage de, ligesom 20, 18 derfra igjen op til Bethel. Efter V. 12 befinder Leiren, som efter V. 8 endnu synes at være i Mizpa, sig i Silo, uden at der siges, hvorledes den er ommen fra Mizpa til Silo. [9]) Jabes Gilead

12. Og iblandt Jabes Gileads Indbyggere fandt de fire hundrede unge Piger, som ikke havde havt Samleie med nogen Mand, dem bragte de til Leiren i Silo, som ligger i Landet Canaan.
13. Da sendte hele Forsamlingen Bud hen og talte til Benjamins Børn, som opholdt sig paa Klippen Rimmon og tilbød dem Fred.
14. Og Benjamin vendte tilbage paa denne Tid, og de gave dem Qvinderne, som vare blandt Jabes Gileads Qvinder, men der var ikke tilstrækkeligt.
15. Og det gjorde Folket ondt for Benjamin, at Jehova havde gjort et Skaar i Israels Stammer.
16. Og Menighedens Ældste sagde: Hvorledes skulle vi forhjælpe Resten til Hustruer? thi Qvinderne ere udryddede i Benjamin.
17. Og de sagde: Det reddede Gods skal høre Benjamin til, og der skal ikke udslettes en Stamme af Israel.
18. Thi vi kunne ikke give dem Hustruer af vore Døttre, siden Israels Børn gjorde Eed og sagde: Forbandet være den, som giver Benjamin en Hustru!
19. Da sagde de: See, der er Aar for Aar Høitid for Jehova i Silo, som ligger nord for Bethel, øst for Landeveien, som fører fra Bethel til Sichem og syd for Lebona.
20. Da gave de Benjamins Børn et Raad og sagde: Gaaer hen og lægger eder i Skjul paa Viinbjergene.
21. Giver Agt! Naar Silos Døttre gaae ud til Dands, saa skulle I bryde frem af Viinbjergene og røve eder hver sin Hustru iblandt Silos Døttre; og derpaa skulle I gaae til Benjamins Land.
22. Og naar deres Fædre eller Brødre komme op for at føre Trætte for os, saa ville vi sige til dem: holder dem det til gode for vor Skyld, thi hverken kunde vi skaffe en Hustru til hver i Krigen, heller ikke gave I dem frivillig, nu er det eder, som have Skylden.
23. Og Benjamins Børn gjorde saaledes; saamange som de vare, toge de Qvinder iblandt Dandserinderne, som de havde ranet. Derpaa gik de hen og vendte tilbage til deres Arvedeel, og de byggede Stæder, hvori de boede.
24. Derfra gik Israels Børn paa denne Tid hver til sin Stamme og Slægt, og de droge derfra hver til sin Arv.
25. Paa den Tid var der ingen Konge i Israel; hver Mand gjorde, hvad han fandt for godt.

laae, som Navnet siger, i Gilead, d. e. hiinsides Jordan, ved Floden Jabes. [16]) Her optræde Forsamlingens Ældste alene virksomme, medens det V. 13 var hele Forsamlingen. Ved disse Ældste maa man ikke blot tænke paa de Samme, som 20, 2 kaldtes Høvdinger for hele Folket, men i al Fald ogsaa paa de 70 Ældste, 4 Mos. 11, 16 flg. jvf. Jos. 23, 2. Disse lade til med hine at have udgjort et Slags øverste Raad. [19]) Lebona. En Dal, Leban, have nyere Reisende fundet 4 Miil syd for Sichem. [21]) Dands ved religiøse Fester var ikke anordnet i Mose Lov; imidlertid findes den ogsaa 2 Sam. 6, 14. [22]) Versets sidste Ord oversættes og forklares ogsaa saaledes: det (nemlig: give dem frivillig) kunne I heller ikke uden at paadrage eder Skyld; nemlig paa Grund af det i V. 1 omtalte Løfte. [24]) Stamme — Slægt — Arv ere de forskjellige Led, hvorefter Israel var inddeelt og organiseret, jvnf. 6, 15. [25]) Paa den Tid var der ingen Konge i Israel. For fjerde Gang møder her dette Ord (sml. 17, 6; 18, 1; 19, 1). Som en Guds Velsignelse over Israel er den fra det hele øvrige Asien afvigende Statsforfatning bleven fremhævet, hvilken maatte fremme et frit og friskt Folkeliv. Kongedømmet var forud betænkt i den, dog ikke som aldeles nødvendigt. Men der maatte opstaae en naturlig Trang dertil, Længsel efter en Mand som Moses og Josua, der kunde hævde den i religiøs og borgerlig Henseende lige fortræffelige Grundlov. Men denne Trang havde en dybere Betydning end den blot politiske. I Dommerne traadte enkelte Sider af Folkets Bestemmelse frem; men just fordi det kun var enkelte Sider, var Frelsen, som timedes Folket ved dem, timelig og ufuldstændig. Længsel efter en Konge maatte hos den fromme Israelit være en Længsel efter den Mand, som i sig sammenfattede de forskjellige Sider af Folkets Bestemmelse, som det, der skulde feire ved Troen under Betingelse af Selvopoffrelse formedelst Indvielsen af Gud, hvilke enkelt- og glimtviis traadte frem i de forskjellige Dommere. Seer man fra Cap 3-16 det udvikle sig, som denne Tid bar i sit Skjød og kunde bringe til Modenhed, saa aabner Afsnittet Cap. 17-21 et Blik ind i denne Tid, hvorved man seer, at der fra først af ogsaa i den var Længsel efter en anden, en Fremtid, som dog først ret kunde bringe til Modenhed, hvad der endnu slumrede i denne Tids Skjød.

Ruths Bog,

oversat fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

A. Delin Bourny
Schopin

Indledning til Ruths Bog.

Ligesom den hellige Skrift i sin Fortælling fra Begyndelsen af omfatter Verdenshistorien, indtil den gaaer over til at give en Fortælling af en enkelt Mands og hans Families Liv, fordi denne Families Løndom er Dybet, hvori Guds største og vidunderligste Gjerning forberedes, saaledes fører den os nu atter, efter hidindtil at have skildret det israelitiske Folkeliv, ind i et enkelt Familielivs Hemmelighed, hvor Spiren ligger til den Fremtid, hvorpaa Israel haaber. Saaledes er det Skriftens Fortrin, overalt at kunne føre os tilbage til den første Begyndelse. Dog medens Verdenshistorien før blev tabt af Sigte over Familiehistorien, indtil senere Propheterne atter optage den slupne Traad, saa skeer dog ikke det Samme her med Folkehistorien, men ud af den Familie, hvis Begivenheder her fortælles, fødes just han, som er Folkehistoriens ypperste Helt.

Dette er ogsaa Grunden, hvorfor denne lille Fortælling er bleven optagen blandt de hellige Skrifter. Den aander ellers heelt igjennem en saadan Friskhed og Duft, omendskjøndt dens Ynde just bestaaer i Simpelheden, at den med fuld Ret kan stilles ved Siden af Fortællingerne fra Patriarchernes Tid. Dens Forfatter og Affattelsestid ere ubekjendte; medens man om førstnævnte ene kan have Gisninger, tør man om sidstnævnte dog med nogenlunde Sikkerhed antage, at den ikke falder senere end den davidske Tid.

Ruths Bog.

Capitel I.

Ruth kommer til Bethlehem.

1. I Dommernes Tid indtraf der en Hungersnød i Landet; og en Mand fra Bethlehem i Juda gik hen at tage Ophold i Moabiternes Land, baade han og hans Hustru tilligemed deres to Sønner.
2. Manden hed Elimelech, hans Hustru Noomi, de to Sønner Machlon og Kiljon, de vare Ephratiter fra Bethlehem i Juda, og de kom til Moabs Land, hvor de forbleve.
3. Og Elimelech, Noomis Mand døde; men hun og hendes to Sønner bleve tilbage.
4. De toge sig da moabitiske Hustruer, den ene hed Orpha, den anden Ruth, og de boede der henved ti Aar.
5. Da døde ogsaa de to, Machlon og Kiljon, og Qvinden blev ene tilbage efter sine to Sønner og sin Mand.
6. Da droge hun og hendes Svigerdøttre bort, og hun vendte tilbage fra Moabiternes Land, saasom hun havde hørt i Moabiternes Land, at Jehova havde besøgt sit Folk og givet dem Brød.
7. Og hun tog bort fra det Sted, hvor hun havde været, og hendes Svigerdøttre med hende, og reiste ad Veien tilbage til Juda Land.
8. Da sagde Noomi til begge sine Svigerdøttre: Gaaer nu bort og hver af eder vende tilbage til sin Moders Huus; Jehova vise Kjærlighed mod eder, ligesom I have viist mod de Afdøde og mig.
9. Jehova lade hver af eder finde Ro i sin Ægtemands Huus! Derpaa kyssede hun dem, men de begyndte at græde,
10. Og sagde til hende; Nei! vi ville vende tilbage med dig til dit Folk.
11. Men Noomi sagde: Vender om, mine Døttre! Hvorfor ville I gaae med mig? Har jeg endnu Sønner i mit Liv, som kunne blive eders Mænd?
12. Vender om, mine Døttre, og gaaer, thi jeg er for gammel til at faae en Mand; og selv om jeg tænkte: der er Haab for mig, om jeg i denne Nat fik en Mand og fødte Sønner,
13. Skulde I derfor vente indtil de bleve store? Skulde I derfor lukke eder inde og ingen Mand faae? Nei, mine Døttre; er det end langt bittrere for mig end for eder, at Jehovas Haand ligger paa mig.
14. De græd da endnu stærkere og Orpha kyssede sin Svigermoder, men Ruth holdt hende omfavnet.
15. Da sagde hun: Nu er din Svigerinde vendt tilbage til sit Folk og sin Gud, vend du nu ogsaa tilbage som din Svigerinde.
16. Men Ruth sagde: Forlang ikke af mig, at jeg skulde forlade dig ligesom hun, thi hvor du gaaer hen, der gaaer jeg ogsaa hen, hvor du tager Herberge, der tager jeg ogsaa Herberge, dit Folk skal være mit Folk og din Gud min Gud!
17. Hvor du døer, vil jeg ogsaa døe og der vil jeg begraves; Jehova straffe mig grumt, hvis andet end Døden skiller mig fra dig.
18. Da Noomi nu saae, at hun var fast bestemt paa at gaae med hende, saa opgav hun at tale til hende derom,

---

Capitel I.

[2]) Elimelech og hans Familie kaldes Ephratiter, fordi de vare fra Bethlehem Ephrata i Juda; saaledes kaldes ogsaa Isai, Davids Fader en Ephratit, 1 Sam. 17, 12. [4]) De toge sig moabitiske Hustruer, Moabiterne hørte ellers til de Folk, hvem Optagelse i israelitisk Borgerrettighed var formeent, 5 Mos. 23, 4-7. [11-18]) Om et muligt Leviratsægteskab kan Noomi ikke tale, thi saavel efter Lovens Bestemmelse, 5 Mos. 25, 5-10, som efter Fortællin-

19. Og de reiste begge to til de kom
til Bethlehem; da de kom til Bethlehem,
blev den hele Stad sat i Bevægelse derover og
sagde: Er det ikke Noomi?
20. Men hun sagde til dem: I skulle ikke
kalde mig Noomi, kalder mig Mara, thi den
Almægtige har gjort mig det meget tungt.
21. Riig gik jeg bort herfra, men tomhæn-
det har Jehova ført mig tilbage; hvorfor
kalde I mig Noomi, da Jehova dog har ned-
bøiet mig og den Almægtige har tilskikket mig
Ondt!
22. Saa kom Noomi tilbage, og Moabiter-
inden Ruth hendes Svigerdatter var med
hende, da hun kom tilbage fra Moabs Land.
De ankom til Bethlehem ved Byghøstens Be-
gyndelse.

Capitel II.

Ruth sanker Ax paa Boas' Ager.

1. Der var en meget formuende Mand,
som Noomi var bleven bekjendt med ved sin
Mand, han var af Elimelechs Slægt og hed
Boas.
2. Og Moabiterinden Ruth sagde til Noomi:
Jeg vil gaae ud paa Marken og sanke Ax,
hvor jeg kan faae Forlov dertil. Og hun
sagde til hende: Gaa min Datter.
3. Hun gik da bort, kom ind paa en Mark,
og sankede op efter Høstfolkene, og hændel-
sesviis traf det sig, at den Lod tilhørte Boas,
som var af Elimelechs Slægt.
4. Da kom Boas fra Bethlehem og sagde
til Høstfolkene: Jehova være med eder! og
de svarede ham: Jehova velsigne dig!
5. Boas sagde til Karlen, som stod for
Høstfolkene: hvis er denne Pige?
6. Og Karlen, som stod for Høstfolkene,
gav til Svar: det er en moabitisk Qvinde,
som kom tilbage med Noomi fra Moabiter-
nes Land;
7. Hun sagde: lader mig sanke op og samle
imellem Negene bag efter Høstfolkene. Saa
kom hun ind og har gaaet her fra imorges af
lige til nu, og det er kun lidt hvad hun har
været hjemme.
8. Da sagde Boas til Ruth: Hører du
det, min Datter! du maa ikke gaae paa no-
gen anden Mark for at sanke op og maa
ikke gaae bort herfra, men hold dig til mine
Piger.
9. Giv Agt paa Marken, hvorpaa de høste,
og gaa bag efter dem, thi jeg har jo befalet
Karlene, at ingen maa røre dig. Og er du
tørstig, saa gaa hen til Karrene og drik der,
hvor Karlene øse.
10. Da kastede hun sig ned paa sit Ansigt,
bøiede sig mod Jorden og sagde: hvorved er
jeg saaledes kommen i din Gunst, at du tager
dig af mig, da jeg dog er fremmed?
11. Boas gav hende til Svar: Man har
fortalt mig alt, hvad du gjorde mod din Svi-
germoder efter din Mands Død, at du for-
lod baade Fader og Moder og dit Fødeland,
for at drage til et Folk, som du tidligere ikke
kjendte.
12. Jehova lønne din Gjerning, ja du skal
faae rigelig Løn af Jehova, Israels Gud,
under hvis Vingers Ly du er kommen for at
søge Tilflugt.
13. Og hun sagde: Maatte jeg kun finde
Naade for dine Øine min Herre, fordi du
forbarmede dig over mig og talte venligt til din
Tjenerinde, uagtet jeg ikke er som en af dine
Tjenestepiger.
14. Og Boas sagde til hende: Naar det
er Spisetid saa kom herhen, spiis af Brø-
det og dyp din Bid i Eddiken. Hun satte
sig da ved Siden af Høstfolkene, og han rakte
hende noget af det Ristede; og hun spiste sig
mæt og levnede endda.
15. Derpaa reiste hun sig for at sanke op,
men Boas gav sine Folk den Besked: Om
hun ogsaa sanker imellem Negene, saa maae
I dog ikke gjøre hende Fortræd.
16. I skulle ogsaa plukke ud af Negene
til hende og lade det ligge, for at hun kan
sanke det; men skjænder ikke paa hende.
17. Hun sankede paa Ageren indtil Aften,
da tærskede hun, hvad hun havde sanket; det
var henved en Skjeppe Byg.
18. Hun tog det og kom ind til Byen, og hen-
des Svigermoder saae, hvad hun havde san-
ket. Og hun tog frem og gav hende, hvad
hun havde levnet, da hun var mættet.
19. Og hendes Svigermoder sagde til
hende: Hvor var du og sankede idag? Velsignet
være den, som har taget sig saa vel af dig;
og hun fortalte sin Svigermoder, hvor hun
havde været, og føiede til: Manden, hos hvem
jeg sankede, hed Boas.

---

gen 1 Mos. 38, var det Væsenlige, hvorpaa det kom an ved Leviratsægteskab, just det, at de forskjellige Mænd havde Fader tilfælleds. [20]) Noomi betyder Ynde, Mara Bitterhed. [22]) Byghøsten falder i Palæstina mellem Paaske og Pindse.

Capitel II.

[2]) Smlg. 3 Mos. 23, 22; 5 Mos. 24,

20. Da sagde Noomi til sin Svigerdatter: Velsignet være han for Jehova, hvis Naade hverken svigter Levende eller Døde. Og Noomi sagde til hende: Den Mand staaer os nær, han er iblandt dem, som skylde os Ægteskab.

21. Og Moabiterinden Ruth sagde: Du maa ogsaa vide, at han sagde til mig: hold dig til mine Karle, indtil de ere færdige med min Høst.

22. Men Noomi sagde til sin Svigerdatter Ruth: bedre var det, min Datter, om du gik ud med hans Piger; de skulle da ikke gjøre dig Fortræd paa nogen anden Mark.

23. Saa holdt hun sig til Boas' Piger for at sanke op, indtil baade Byg- og Hvedehesten vare omme; derpaa holdt hun sig hjemme hos sin Svigermoder.

Capitel III.

Boas mindes om sin Forpligtelse.

1. Derpaa sagde hendes Svigermoder Noomi til hende: Min Datter, skal jeg ikke skaffe dig et Hvilested, hvor du kan have det godt?

2. Er ikke Boas vor Ven, blandt hvis Piger du har været; han kaster just inat Byg paa Loen.

3. Nu skal du bade og salve dig og tage dine Klæder paa, gaa saa ned til Loen, men giv dig ikke tilkjende for Manden, før han er færdig med at spise og drikke.

4. Naar han lægger sig til Hvile, skal du agte paa Stedet hvor han lægger sig til Hvile, saa skal du gaae hen, blotte hans Fødder og lægge dig; han skal da sige dig, hvad du har at gjøre.

5. Hun svarede hende: Alt hvad du siger til mig, vil jeg gjøre.

6. Dervaa gik hun ned til Loen og gjorde ganske saaledes, som hendes Svigermoder havde sagt til hende.

7. Boas spiste og drak og var vel tilmode; derefter gik han hen for at lægge sig paa Yderkanten af en Korndynge; men hun listede sig hen, blottede hans Fødder og lagde sig.

8. Midt om Natten kom der en Gysen over Manden, han bøiede sig bagover, og da laae der en Qvinde ved hans Fødder.

9. Han sagde: Hvo er du? Hun sagde: Jeg er din Tjenerinde Ruth, bred din Kappe over din Tjenerinde, thi det er dig, som skylder mig Ægteskab.

10. Han sagde: Velsignet være du for Jehova, min Datter! Du har denne sidste Gang beviist din Kjærlighed endnu bedre end den første, at du ikke er gaaet efter de unge Karle, de være nu fattige eller rige.

11. Vær nu kun ikke bange, min Datter, jeg vil gjøre alt imod dig, hvad du siger; thi det veed den hele By, at du er en dygtig Qvinde.

12. Nu er det vel i Sandhed saa, at jeg skylder dig Ægteskab, men der er dog En, som er nærmere dertil end jeg.

13. Bliv nu her inat, vil han imorgen ægte dig, vel, saa lad ham gjøre det! Men har han ikke Lyst til at ægte dig, saa vil, saasandt Jehova lever, jeg ægte dig. Bliv nu liggende til imorgen!

14. Hun blev liggende ved hans Fødder indtil Morgengry; da reiste hun sig, før man kunde kjende hinanden, og han sagde: lad det ikke blive kjendt, at der har været en Qvinde i Loen.

15. Og han sagde: Giv Kaaben hid, som du har havt om dig og hold ved den. Saa holdt hun ved den, og han tilmaalte hende sex Skjepper Byg; dem lagde han paa hende, og hun gik ind til Byen.

16. Da hun kom til sin Svigermoder, saa sagde denne: Hvorledes gaaer det, min Datter? Da fortalte denne alt, hvad Manden havde gjort mod hende.

17. Og hun sagde: disse sex Skjepper Byg gav han mig, thi han sagde til mig: Du skal ikke komme tomhændet til din Svigermoder.

18. Men denne sagde: hold dig nu kun stille, min Datter, til du mærker, hvad Udfald Sagen faaer; den Mand slaaer sig ikke til Ro, før han har faaet Ende paa Sagen og det endnu idag.

19-22; 23, 25-26. [20]) Boas skyldte Ruth Ægteskab efter Bestemmelsen, 5 Mos. 25, 5.

Capitel III.

[2-5]) Noomis Raad har sandsynligviis staaet i Forbindelse med en Skik og Brug, som nu er ubekjendt. Støder denne hele Plan end Nutidens Sømmelighedsfølelse, saa findes der i og for sig dog hverken i den eller i dens Udførelse det Mindste, som strider imod den strængeste Sædelighed. [9]) Bred din Kappe over din Tjenerinde, et andet Udtryk for: tag mig til Ægte.

Capitel IV.

Boas ægter Ruth.

1. Da nu Boas var kommen paa Thinget og sad der, gik just han forbi, der skyldte Ægteskab og som Boas havde omtalt. Denne sagde: Kom herhid og sæt dig her, gode Ven! Han kom da derhen og satte sig.
2. Han tog derpaa ti Mænd af Stadens Ældste og sagde: sætter eder her; og de satte sig.
3. Og han sagde til ham, som skyldte Ægteskab: Den Jordlod, som tilhørte vor Slægtning Elimelech, solgte Noomi, da hun kom tilbage fra Moabiternes Land.
4. Nu siger jeg og vil gjøre dig det vitterligt med disse Ord: Kjøb Lodden i Overværelse af Indvaanerne og mit Folks Ældste, hvis du vil indfrie den; men vil du det ikke, saa siig mig det; thi det veed jeg, at der ingen anden er end du til at indfrie den, og jeg er efter dig den næste dertil. Da sagde han: Jo, jeg vil indfrie den.
5. Men Boas sagde: Paa den Dag, du kjøber Marken af Noomis Haand, kjøber du den ogsaa af den moabitiske Enke Ruth paa det Vilkaar, at forskaffe den Afdøde Arvinger til hans Lod.
6. Da sagde han, som var pligtig til at gjøre dette: Nei, saa kan jeg ikke indfrie den uden at fordærve min egen Arv, overtag du hvad jeg skulde indfrie, thi jeg kan ikke have dermed at gjøre.
7. Det var fra gammel Tid Skik i Israel ved alt, hvad der indfriedes eller omtuskedes, at den ene Part som Stadfæstelse paa Sagen trak Skoen af og gav den anden den; paa den Maade gjorde man en Sag vitterlig i Israel.
8. Den, der havde Forpligtelsen, sagde til Boas: kjøb den for dig selv; og trak sin Sko af.
9. Derpaa sagde Boas til de Ældste og hele Folket: Idag ere I Vidner, at jeg har kjøbt hele Elimelechs og altsaa tillige Kiljons og Machlons Eiendom af Noomis Haand;
10. Tilmed har jeg faaet Machlons moabitiske Hustru Ruth til Ægte, for at skaffe den Afdøde Arvinger til hans Lod og for at den Afdødes Navn ikke skal udslettes blandt hans Brødre og af hans Stads Thing: dertil ere I Vidner idag.
11. Da sagde hele Folket, som var paa Thinget, og de Ældste, som vare Vidner: Jehova gjøre den Qvinde, som du fører hjem, lige med Rachel og Lea, som begge bleve Israels Stammødre; bliv mægtig i Ephrata og navnkundig i Bethlehem!
12. Dit Huus skal være som Perez's Huus, hvem Juda avlede med Thamar, ved den Afkom, som Jehova vil give dig af denne Qvinde.
13. Derpaa tog Boas Ruth til Ægte og de kom sammen; da lod Jehova hende undfange og føde en Søn.
14. Og Qvinderne sagde til Noomi: Lovet være Jehova, som i Dag ikke lod dig savne En til at indfrie din Lod, hans Navn skal nævnes i Israel.
15. Han skal være en Lindring for din Sjæl og en Støtte for din Alderdom, eftersom din Svigerdatter, som elsker dig, har født ham en Søn, og hun er dig bedre end syv Sønner.

Capitel IV.

[1]) Thingstedet var ved Stadens Port, sml. 2 Sam. 15, 2. [2]) At Boas just valgte ti Mænd, synes, naar man sammenligner Dom. 6, 27; 1 Sam, 25, 5; 2 Sam. 18, 15; at beroe paa en Skik, som igjen maa have havt en dybere Grund i den eiendommelige Betydning, som tillagdes Titallet. [3-4]) Forpligtelsen til at indfrie Lodden støtter sig paa 3 Mos, 25, 25-28. Det var det Fortræffelige ved Israels Grundlov, at Jehova derved havde baaret Omsorg for at enhver kunde beholde den Arvedeel fri og uforkrænket, som fra først af var bleven hans Slægt tildeelt. Noget fuldkomment tilsvarende er i de nordiske Lande Odelsretten navnlig i Norge. Men denne Tanke var ved Jehovas Lov bleven endnu strængere gjennemført i Palæstina. [5-6]) Den, som havde seet sig nødsaget til for en Tid at afhænde sin Eiendom var ikke ubetinget forpligtet til at tilstede den nærmeste Arving Indfrielsen Boas kunde derfor paa Noomis Vegne knytte Indfrielsen og Ægteskabsforpligtelsen uadskillelig til hinanden. Hvorfor den nærmeste Arving vilde fordærve sin egen Arv ved at ægte Ruth, derom kunne vi intet nøiere vide. [7]) Den Skik, som her omtales, er forskjellig fra den 5 Mos. 25, 10, beskrevne, ifølge denne skulde Ruth slaae den nærmeste Slægtning i Ansigtet med sin Sko. En Hentydning til den her omtalte Skik, findes Ps. 60, 9, endskjøndt det der er den, som tager i Besiddelse, som trækker Skoen af. En lignende Skik var det hos de gamle Nordboere, naar man tilskjødede hinanden en Eiendom derved, at En kastede en Græstørv i den Andens Skjød. [12]) sml. 1 Mos. 24, 60; som Perez's Huus, det vil sige: talrigt som det; thi Juda Stamme var meest mandstærk af alle, 4 Mos. 1, 27;

16. Og Noomi tog Barnet, lagde det paa sit Skjød og blev dets Pleiemoder.
17. Men Nabokonerne gave ham Navn, idet de sagde: der er blevet født en Søn for Noomi, og de kaldte hans Navn Obed; han blev Fader til Isai, som er Davids Fader.
18. Dette er nemlig Perez's Slægtregister: Perez avlede Chezron,
19. Chezron avlede Ram, Ram avlede Amminadab.
20. Amminadab avlede Nachson og Nachson avlede Salma.
21. Salmon avlede Boas og Boas avlede Obed.
22. Obed avlede Isai og Isai avlede David.

26, 22. [16]) Lagde det paa sit Skjød, den samme Skik omtales, 1 Mos. 50, 23; Job 3, 12; tilsvarende er Udtrykket: knæsætte. [18–22]) I denne Stamtavle, som fra Perez til Salmon omfatter 400 Aar og fra Boas til David et ikke mindre Tidsrum, anføres der kun 9 Led; sandsynligviis maae nogle være forbigaaede. Man har antaget, at denne Begivenhed tildrog sig paa Gideons Tid; det er en Formodning, hvorpaa Angivelsen 1, 1 sml. Dom. 6, 3 ledte. Dermed stemmer det ikke, hvis Angivelsen Matth. 1, 5 er saaledes at forstaae, at Boas var en Søn af Rachab, Jos. 2, 3.

De to Samuels Bøger,

oversatte fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Samuels Bøger.

Efter Angivelsen i Apostlernes Gj. Cap. 13, V. 20, skal der mellem Indtoget i Canaan og Propheten Samuel ligge 450 Aar; paa Jephtas Tid var der i det Mindste siden hiin Tid forløbet 300 Aar (Dom. 11, 26). Ved Slutningen af dette Tidsrum har vistnok det samme Ønske været endnu mere levende i Folket, som allerede maatte gjøre sig gjældende ved Betragtningen af dets Begyndelse (Dom. 21, 25) og som i dets Midte Folket selv udtalte (Dom. 8, 22), Ønsket om en Konge. Men før denne Konge kunde komme, maatte Veien beredes ham ved en Renselse fra det Hedenske, som havde vidst at faae Indgang i Landet, ved en Gjenopreisning af den i Landets Grundlov hjemlede theokratiske Forfatning. Før et halvt Aartusinde var forløbet efter Mose Død, trængte Israel til en Reformation. En saadan Reformator, hvis Betydning netop var den, at berede Veien for det, som skulde komme umiddelbart efter ham, var Samuel. Folkets Udvikling er aldrig nogen reen og uforstyrret; Synden, som er i Folket, giver den altid en fra den lige Vei afvigende Retning. Ligesom Ønsket om en Konge, i sig selv tilladeligt og godt, gjør sig gjældende paa en syndig Maade, saaledes kunde heller ikke den Første, som efter denne Begjæring blev valgt til Konge, bestaae Prøven. Saul viste ikke Jehova Lydighed, og fra den Tid frembyder han Billedet af En, som vel er Jehovas Salvede, dog uden at have hans Velbehag. Idet nu den Mand træder frem, der har dette og tillige er hiint med fuldere Ret end Saul, maa der udvikle sig en Kamp imellem den sande og den falske Theokrat. Reformationen ved Samuel, som en Forberedelse til Kongedømmet, og Kampen imellem den for Jehova velbehagelige og den af ham forkastede Salvede udgjøre denne Bogs Indhold.

Deraf seer man, at den ikke omfatter stort mere end en Menneskealder; knap saa langt et Tidsrum omfatter den følgende, som fører Fortællingen om David, Jehovas Salvede, næsten til Ende. Det er derfor ogsaa mere end sandsynligt, at Forfatteren for en stor Deel har skrevet som Øienvidne til de fortalte Begivenheder, i det Mindste som samtidig med dem. Derfor antydes der heller intetsteds, at den egenlige Fortælling er bleven øst af skriftlige Kilder; noget andet er det med de indstrøede Digte, forsaavidt disse ikke levede i Folket (1 Sam. 2, 1-10; 2 Sam. 1, 19-27; hvor der ogsaa anføres samme Digtsamling som Jos. 10, 13; 2 Sam. 22 og 23, 1-7) eller med Fortegnelser som 2 Sam. 23, 8-39. Den græske Oversættelse, som tæller fire Kongernes Bøger, regner disse to for første og anden. Alligevel er det ganske vist, at de to Samuels Bøger og de to Kongernes Bøger ikke have samme Forfatter, som ogsaa, at de to førstnævnte have Forfatter tilfælleds. Thi heller ikke for denne har Tidsfølgen været det Afgjørende, som bestemte ham til at begynde og til at slutte hvor han gjorde det, men nok Grundtanken, som hersker i begge Bøgerne (jvf. Indledn. til Krønikernes Bøger). Alligevel er det rimeligt nok, at Bøgerne ere affattede endnu før Davids Død, hvortil der i hele Fortællingen ingen Antydning findes med Undtagelse maaskee af 2 Sam. 23, 1. Fremstillingen i Fortællingen er

malerisk livlig, og naar man tog overveiende Hensyn dertil, kunde begge Samuels Bøger nok fortjene Navn af det ypperste historiske Skrift i den bibelske Kanon. Forfatteren kan ligesaalidt navngives her, som ved nogen anden af den gamle Pagts historiske Skrifter, paa Mose, Esra og Nehemia Bøger nær. Der omtales 1 Krøn. 29, 29 historiske Skrifter af Samuel, Nathan og Gad, men de kunne ikke være de samme, som dem vi kalde Samuels Bøger, thi deels menes der i Krønikerne med Samuels Krønike vel et Skrift af Samuel og det ere Samuels Bøger i al Fald ikke, deels er det yderst sandsynligt, at disse heelt igjennem have een Forfatter. Af en Sammenligning imellem Krønikerne og Samuels Bøger vil det ogsaa skjønnes, at Forfatteren af hine ved Affattelsen af sit Værk neppe har havt disse for Øie. Umuligt var det dog ikke, at foreliggende Bøger alligevel havde enten Nathan eller Gad til Forfatter. Skulde man gjætte paa nogen anden, saa maatte det være Josaphat, som 2 Sam. 8, 16; 20, 24 kaldes Davids Historieskriver.

Første Samuels Bog.

Capitel I.

Samuel helliges til Jehova.

1. Der var en Mand fra Ramathaim-Zophim paa Ephraims Bjerg, som hed Elkana og var en Søn af Jerocham, som var en Søn af Elihu, Tohus Søn og Zuphs Sønnesøn, han var en Ephratiter.

2. Han havde to Hustruer, hvoraf den ene hed Anna, den anden hed Peninna; Peninna havde Børn, men Anna havde ingen.

3. Denne Mand drog Aar for Aar op fra sin By for at tilbede og offre til Hærskarernes Jehova i Silo; der vare Elis tvende Sønner, Hophni og Pinehas, Jehovas Præster.

4. Som Elkana en Dag havde offret, saa gav han sin Kone Peninna, alle hendes Sønner og Døttre deres Deel.

5. Men Anna gav han det Dobbelte; thi han holdt af hende, endskjøndt Jehova havde tillukket hendes Moderliv.

6. Og hendes Medbeilerinde æggede hende til Vrede for at gjøre hende opbragt over at Jehova havde tillukket hendes Moderliv.

7. Det gjorde hun hvert Aar, naar hun kom op til Jehovas Huus: hun ærgrede hende saaledes, at hun græd og ikke spiste noget.

8. Hendes Mand Elkana sagde til hende: Anna, hvorfor græder du og spiser ikke? Hvorfor er du saa sørgmodig? Er jeg dig da ikke mere værd end ti Sønner?

9. Men Anna reiste sig efterat hun havde spiist og drukket i Silo, medens Eli sad paa sin Stol ved Dørstolpen af Jehovas Bolig.

10. Med et nedslagent Sind bad hun til Jehova og græd bitterlig.

11. Hun aflagde et Løfte og sagde: Hærskárernes Jehova, naar du seer til din Tjenerindes Kummer, kommer mig ihu, og ikke forglemmer din Tjenerinde og skjenker din Tjenerinde mandlig Afkom, saa vil jeg skjenke ham til Jehova for hele hans Levetid, og der skal ikke komme Ragekniv paa hans Hoved.

12. Da hun havde bedet længe til Jehova, saa gav Eli Agt paa hendes Mund.

13. Anna talte i sit Hjerte og bevægede kun sine Læber; men hendes Stemme hørte man ikke, og Eli ansaae hende for drukken.

14. Derfor sagde han til hende: Hvorlænge vil du være drukken? Spy Vinen ud!

15. Men Anna gav til Svar: Ikke saa, min Herre! Jeg er en sørgmodig Qvinde, Viin og berusende Drik har jeg ikke drukket; men jeg udøser min Sjæl for Jehova.

16. Du maa ikke antage din Tjenerinde for en ugudelig Qvinde; thi af lutter Sorg og Græmmelse har jeg talt hidindtil.

17. Derpaa svarede Eli og sagde: Gak bort med Fred! Israels Gud vil opfylde din Begjæring, som du har henvendt til ham.

Capitel I.

[1]) Ramathaim Zophim, d. e. Rama i Landet Zuph (9, 5), kan neppe være den benjaminitiske By (Dom. 19, 13), men maa have ligget udenfor Benjamins Lod; jvf. Anm. 10, 2. Elkana kaldes en Ephratit, det kan enten betyde, at han var fra Ephraims eller fra Ephrata Landskab (jvf. Anm. 10, 2). Efter Stamtavlerne, som ere optegnede 1 Krøn. 6, 22-28, 33-38, var Elkana en Levit. Rama var dog ingen Levitstad. Imellem Elkanas Slægtregister, som det læses her, og som det findes i Krønikerne, hersker der, hvad enkelte Navne angaaer, nogen Forskjellighed, som ikke har stort at betyde. [2]) Sml. 1 Moseb. 29, 31 flg. [7]) Hvert Aar; sml. 2 Moseb. 23, 17; 5 Moseb. 16, 16; Forpligtelsen gjaldt strængt taget kun alle Mændene, men da Rama laae nær ved Silo, kunde Qvinderne let følge med. [11]) Løftet er et dobbelt, at den begjærte Søn skal blive hos Jehova ved Tabernaklet og at han skal være en Naziræer; det sidste

18. Hun sagde: Lad din Tjenerinde finde Naade for dine Øine; derpaa gik Qvinden sin Vei, spiste og var ikke mere som før at see til.

19. Om Morgenen stode de tidlig op og tilbade Jehova, derpaa droge de igjen hjemad til deres Huus i Rama. Elkana havde Omgang med sin Hustru Anna og Jehova tænkte paa hende.

20. Da nu Tiden var omme, siden Anna undfangede, fødte hun en Søn og kaldte ham Samuel; thi — sagde hun — jeg begjærte ham af Jehova.

21. Manden Elkana og hele hans Huus droge op for at bringe Jehova det aarlige Offer og hvad han havde lovet.

22. Dog Anna drog ikke med; thi hun sagde til sin Mand: Lad Drengen først blive vant fra, saa skal jeg bringe ham derop, at han kan stedes for Jehovas Ansigt og blive der for bestandig.

23. Hendes Mand Elkana sagde til hende: Gjør som det tykkes dig ret; bliv hjemme til du har vant ham fra, maatte Jehova kun stadfæste sit Ord! Derpaa blev Qvinden hjemme og diede sit Barn, indtil hun havde vant ham fra.

24. Efterat hun havde vant ham fra, tog hun ham op med sig tilligemed tre Oxer, en Skjeppe Meel og en Bimpel Viin; det bragte hun til Jehovas Huus i Silo. Og Drengen var endnu ganske lille.

25. De slagtede den ene Oxe og bragte saa Drengen ind til Eli.

26. Og hun sagde: Visseligen, min Herre, saasandt din Sjæl lever, min Herre! er jeg den Qvinde, som stod her hos dig for at bønfalde Jehova.

27. Om denne Dreng bad jeg ham, og Jehova opfyldte min Begjæring, hvormed jeg henvendte mig til ham.

28. Derfor har jeg lovet Jehova ham for hans hele Levetid; thi han er begjæret af Jehova. Derpaa bad hun der til Jehova.

Capitel II.

Annas Lovsang. — Eli og hans Sønner.

1. Anna bad og sagde: Mit Hjerte fryder sig i Jehova, mit Mod er hævet i Jehova, min Mund er aaben mod mine Fiender; thi jeg glæder mig ved Hjælpen fra dig.

2. Der er ingen hellig som Jehova, thi der er ingen som du, der er ingen Klippe som vor Gud.

3. Gaaer ikke for vidt i at tale høie Ting, lader ikke overmodige Ord udgaae af eders Mund; thi Jehova er Kundskabens Gud, og frække Gjerninger holde ikke Stand.

4. Heltenes Buer blive itueslagne; men de Skrøbelige ombælte sig med Kraft.

5. De Mætte lade sig fæste for Brød, men de Hungrige føle ikke mere Sult, ja den Ufrugtbare føder syv Sønner; men den, der har mange Sønner, bliver Enke.

6. Det er Jehova, som dræber og som gjør levende; som fører ned i Underverdenen og atter op deraf.

7. Det er Jehova, som gjør fattig og som gjør rig, det er ham, som nedtrykker, men ogsaa ham, som ophøier.

8. Det er ham, som opreiser den Ringe af Støvet, som ophøier den Fattige af Skarnet for at lade ham komme til Sæde blandt Fyrster, ja han lader dem arve en Hædersplads; thi Jordens Piller høre Jehova til, og paa dem har han grundet Jorderige.

9. Sine Frommes Fødder vil han bevare; men de Ugudelige skulle forstumme i Mørket; thi ved egen Kraft bliver ikke nogen Mand stærk.

10. De, som trættes med Jehova, skulle forfærdes, han lader det tordne i Himmelen over dem. Jehova vil dømme Jorderiges Ender, han vil give sin Konge Kraft og ophøie sin Salvedes Mod.

11. Elkana drog hjem til sit Huus i Rama, men Drengen tjente Jehova for Præsten Elis Ansigt.

---

betegnes ogsaa her kun ved Forpligtelsen til uhindret Haaarvært. [26]) „Som stod her", det var sædvanligt hos Israeliterne at staae under Bønnen; dog omtales ogsaa Nedkastelse af hele Legemet, Nehem. 8, 6; Kong Salomon holdt Bøn paa sine Knæ (2 Krøn. 6, 13; sml. Luc. 22, 41 og Matth. 26, 39.) Hænderne holdt de derved opløftede, 2 Mos. 17, 11-12; sml. 1 Timoth. 2, 8, og udbredte, 1 Kong. 8, 22.

Capitel II.

[3]) Frække Gjerninger holde ikke Stand; Andre oversætte: Skulde hans Gjerninger ikke være rette? Da kunde man sammenligne Ezech. 18, 25-29. [4-8]) vise, hvorledes det staaer i Jehovas Magt at give alle menneskelige Forhold en forandret, ja lige modsat Skikkelse. Med [6]) sml. 5 Moseb. 32, 39; Ps. 30, 4; 68, 20-21 og mange a. St. Med [8]) sml. Ps. 113, 7-8. [10]) Hos Anna gaaer ved en Virkning af Jeho-

12. Elis Sønner vare ryggesløse Mennesker, som ikke kjendte Jehova.

13. Præsterne havde den Rettighed hos Folket, naar en Mand offrede, saa kom Præstens Dreng, medens man kogte Kjødet, og havde en Gaffel med tre Tænder i sin Haand;

14. Den jog han ned i Kjedelen, Gryden, Panden eller Potten, og alt hvad Gaffelen trak op, tog Præsten til sig; saaledes gjorde de mod hele Israel, naar de kom derhen til Silo.

15. Ogsaa forinden de havde offret det Fede, kom Præstens Dreng og sagde til Manden, som offrede: Hid med Kjød til en Steg for Præsten; han vil ikke have det kogt af dig, men raat.

16. Saa svarede Manden ham: Lad dem idag offre det Fede, derpaa kan du tage, hvad du har Lyst til; men hiin sagde til ham: Du skal give mig det paa Stedet, ellers tager jeg det med Magt.

17. Saa blev de unge Mænds Synd meget stor for Jehovas Ansigt, fordi de foragtede Jehovas Madoffer.

18. Samuel tjente for Jehovas Ansigt og Drengen var ombæltet med en Linnedkjortel.

19. Og hans Moder gjorde ham en lille Overkjortel og bragte ham den op Aar for Aar, naar hun kom derhen med sin Mand for at bringe det aarlige Offer.

20. Eli velsignede Elkana og hans Hustru med disse Ord: Jehova skjænke dig Afkom af denne Qvinde i hans Sted, som man begjærte for Jehova; og de gik til deres Hjem.

21. Saa besøgte Jehova Anna; og hun blev frugtsommelig og fødte tre Sønner og to Døttre; men Drengen Samuel blev stor hos Jehova.

22. Da Eli blev meget gammel og hørte alt, hvad hans Sønner gjorde mod hele Israel, at de dreve Utugt med de Qvinder, som forrettede Tjenesten ved Tabernaklets Dør;

23. Sagde han til dem: Hvorfor gjøre I som der bliver sagt mig? Jeg spørger eders slette Gjerninger hos hele Folket.

24. Ikke saa, mine Sønner! Det er ikke noget godt Rygte, som jeg hører, I forlede Jehovas Folk til Synd.

25. Naar en Mand synder mod en anden, saa vil Jehova dømme ham; men naar en Mand synder mod Jehova, hvo skal da bede for ham? Dog, de agtede ikke paa deres Faders Røst; thi det var Jehovas Villie at lade dem døe.

26. Men Drengen Samuel blev ved at vore og at være tækkelig baade for Jehova og for Mennesker.

27. Da kom der en Guds Mand til Eli og sagde til ham: Saa siger Jehova: Har jeg ikke klarligen aabenbaret mig for din Faders Huus, dengang de vare i Ægypten i Pharaos Huus?

28. Og blandt alle Israels Stammer valgte jeg ham til at være min Præst, til at offre paa mit Alter, til at tænde Røgelsen og at bære Livkjortelen for mit Ansigt; jeg overdrog til din Faders Huus alle Israeliternes Offringer.

29. Hvorfor foragte I mit Slagt- og Madoffer, som jeg anordnede i Boligen? og du ærede dine Sønner mere end mig for at fede

---

vas Aand Ønsket, som levede i Folket om en Konge, over til Forvisning. [13]) Hvad der her fortælles, kan ene være at forstaae om Takofferet; men den her omtalte Skik maa være forskjellig fra Lovbestemmelsen, 3 Moseb. 7, 31-34; da efter denne Brystet og den høire Bov tilfaldt Præsten, efter hiin alt hvad Drengen tilfældigviis fik fat paa med Gaffelen. [15]) Det Fede maatte saavel som Blodet aldrig nydes, men skulde offres, 3 Moseb. 3, 3; 9; 14. [17]) Jehovas Madoffer maa her tages i vidtløftigere Forstand for Offer i Almindelighed, thi af det egenlige Madoffer maatte kun Præsterne spise, 3 Moseb. 6, 9-11. [19]) Den her omtalte Overkjortel hørte ikke med til Præsternes almindelige Embedsdragt; medens Samuel fik alt, hvad der hørte til denne, saa maatte Moderen bringe ham den øvrige Klædning. [22]) De her omtalte Qvinder nævnes desforuden kun 2 Moseb. 38, 8; det var en Selvfølge, at der ogsaa ved Helligdommen maatte være qvindeligt Arbeide at forrette. [25]) Folket led ikke videre timelig Skade ved disse Præsters Ugudelighed, thi de toge ikke mere fra dem, end hvad der tilkom dem; Feilen var blot den, at de maaskee toge det, som Jehova ellers skulde have havt. Saa vil Gud dømme ham, oversætte Andre afvigende fra Grundterten, men i Medhold af den græske Oversættelse: saa skal man bede for ham til Gud. Meningen af det i Terten Udtrykte er: Gud, som kjender Hjertet, vil maaskee give ham Ret mod Næsten eller dog ikke tilregne ham alene den hele Skyld. Andre oversætte istedetfor: Gud — Øvrigheden. Den deraf fremgaaende Mening synes slet ikke at passe. [27]) Sml. Dom. 6, 8. [28]) At bære Livkjortelen betegner det ypperstepræstelige Embede. Eli nedstammede nemlig fra Arons fjerde Søn, Ithamar. Denne Familiеs Adkomst til den ypperstepræstelige Værdighed var ikke lovhjemlet, da Arons tredie Søn,

eder med det Bedste af alle mit Folks Israels Madoffere.

30. Derfor siger Jehova Israels Gud: Jeg har sagt: dit Huus og din Faders Huus skulle vandre for mit Ansigt for bestandig; men nu siger Jehova: det være langt fra mig; thi jeg ærer dem, som ære mig; men de, som foragte mig, skulle blive ringeagtede.

31. See, de Dage komme, da jeg vil afhugge din Arm og dit Fædrenehuses Arm, og der skal ikke være nogen Olding i dit Huus.

32. Du skal see en Modstander af Boligen i alle Ting, som ellers føie sig vel for Israel, og der skal ingensinde være nogen Olding i dit Huus.

33. Dog vil jeg ikke lade dig savne en Mand ved mit Alter for ikke at lade dine Øine hentæres og ikke at lade din Sjæl vansmægte; men al Affom af dit Huus skal døe, naar de blive Mænd.

34. Men derpaa skal dette være dig et Tegn, hvad der skal komme over dine to Sønner, over Hophni og Pinehas, paa een Dag skulle de begge døe.

35. Og jeg vil sætte mig en retsindig Præst, som gjør efter mit Hjerte og min Villie; for ham vil jeg grunde et bestandigt Huus og han skal alle Dage vandre for min Salvedes Ansigt.

36. For ham skal hver den, som er tilbage af dit Huus, komme og bøie sig for en Penning og for et Brød og sige til ham: Lad mig dog faae en Præstetjeneste, at jeg kan have mit Brød.

Capitel III.

Samuels Kaldelse til Prophet.

1. Drengen Samuel tjente Jehova for Elis Ansigt; men Jehovas Ord faldt knapt i disse Dage og Syner vare sjeldne.

2. Da laae Eli engang paa sit Leie (hans Øine begyndte at svækkes og han kunde ikke see);

3. Ogsaa Samuel havde lagt sig, førend Guds Lampe var slukt i Jehovas Bolig, hvor Guds Ark var;

4. Saa kaldte Jehova paa Samuel og denne sagde: Her er jeg.

5. Han løb derpaa hen til Eli og sagde: Her er jeg; du kaldte jo paa mig. Men han sagde: Nei, jeg kaldte ikke; gaa hen og læg dig igjen. Saa gik han hen og lagde sig.

6. Jehova blev ved at kalde paa Samuel; da reiste Samuel sig, gik hen til Eli og sagde: Her er jeg; du kaldte jo paa mig. Men denne svarede: Nei, jeg kaldte ikke, min Søn, gaa hen og læg dig igjen.

7. Samuel kjendte endnu ikke Jehova, og Jehovas Ord var endnu ikke aabenbaret for ham.

Eleasar, Pinehas' Fader var den ham af Jehova bestikkede Efterfølger, 4 Mos. 20, 25 = 28; 25, 12 = 13. Hvorledes den ypperstepræstelige Værdighed kom fra Eleasars til Ithamars Huus, siges ikke — paa Dom. 20, 28 nær omtales Ypperstepræsten heller slet ikke i Dommerperioden. Men hvorledes den igjen kom tilbage fra Ithamars Huus til Eleasars, derom meddeles her en Spaadom og 1 Kong. 2, 27; 35 fortælles Opfyldelsen. [33]) Hvis der slet ingen Ypperstepræst mere skulde fremstaae og følgelig hele Israels Forfatning gaae til Grunde, maatte det bedrøve Eli langt mere, end naar det blot var hans Huus, som skulde udelukkes fra Værdigheden. [34]) Hophni og Pinehas' Død skal kun være Forvarsel for Opfyldelsen, ikke denne selv. [35]) At denne Spaadom virkelig er gaaet i Opfyldelse, ikke blot i Zadoks Person, men i hans hele Slægt, sees af Ezech. Cap. 44, 15. Men Zadok og hans Slægt maae igjen opfattes som Forbilleder paa en endnu trofastere og fuldkomnere, en i Sandhed bestandig Ypperstepræst. [36]) Elis Huus skulde ikke blive reent udelukket hverken fra den almindelige Levitrettighed eller fra sædvanlig Præstetjeneste.

Capitel III.

[1]) Som det bemærkedes til Dom. 6, 8; ere Sporene til en Prophetvirksomhed i Israel under de 4 à 5 Aarhundreder, som ligge mellem Moses og Samuel, kun meget svage. Men Prophetstanden hørte ogsaa efter Grundloven, 5 Mos. 18, saalidet som Kongeembedet saa nødvendigt til Israels Forfatning som Præsteſtande. Prophetstanden vilde faae sin bestemte Tid da den skulde blive kaldet til at gribe virksom ind i Folkets Historie. Først da vilde Prophetvirksomheden udfolde sig i sin hele Bethydning; men den Tid laae endnu fjern. Det gjaldt endnu om at give Prophetstanden dens Tilværelse. Dette skete med Samuel og ingenlunde som den i Rangen, men snarere som den i Tiden første blandt Israels Propheter, er det at han fortrinsviis kaldes Propheten, (Apostl. Gj. 13, 20; 3, 24.) [2–3]) Hverken Samuels eller Elis Leie var i selve Helligdommen, men i et Værelse derved. Efter 2 Moseb. 27, 20 er det sandsyn-

8. Jehova blev ved at kalde paa Samuel [illegible]

ham; han lod ikke et af sine Ord være talt forgjæves. [illegible]

[illegible]

Capitel IV.

1) Eben-Ezer fik først senere dette Navn, Cap. [illegible]

[illegible] helligt, ellers [illegible] Fordærv. Forsaavidt var det isvrigt rigtigt, at Arken endnu ikke var kommen til det Sted,

8. Jehova blev ved at kalde paa Samuel for tredie Gang; da stod han op, gik hen til Eli og sagde: Her er jeg; du kaldte jo paa mig. Nu forstod Eli, at det var Jehova, som kaldte paa Drengen.
9. Derfor sagde Eli til Samuel: Gaa hen og læg dig! naar nu Jehova kalder paa dig, saa skal du sige: Tal, Jehova! thi din Tjener hører. Derpaa gik Samuel hen og lagde sig paa sin Plads.
10 Og Jehova kom, traadte frem og kaldte som de forrige Gange: Samuel, Samuel! Da sagde Samuel: Tal, thi din Tjener hører.
11. Jehova sagde derpaa til Samuel: Nu vil jeg udføre noget i Israel; det skal klingre i begge Øren paa den, som hører det.
12. Paa den Dag vil jeg stadfæste paa Eli alt, hvad jeg har talt mod hans Huus fra først til sidst.
13. Thi jeg har kundgjort ham, at jeg vil dømme hans Huus for bestandig paa Grund af den Misgjerning, at han vidste, hvorledes hans Sønner bragte Forbandelse over sig og dog revsede han dem ikke.
14. Derfor har jeg svoret over Elis Huus: Misgjerningen af Elis Huus skal ikke blive forsonet med Slagtoffer eller Madoffer for bestandig.
15. Samuel blev liggende indtil Morgengry, da aabnede han Døren til Jehovas Huus. Men Samuel var bange for at tale til Eli om Synet.
16. Dog Eli kaldte paa Samuel og sagde: Samuel, min Søn; og han svarede: Her er jeg.
17. Hiin sagde: Hvad var det, han talte til dig om? Nu maa du ikke dølge det for mig. Gud straffe dig i sin Vrede, hvis du skjuler noget for mig af alt, hvad han talede til dig.
18. Da sagde Samuel ham det altsammen og dulgte ikke noget for ham. Og denne sagde: Han er Jehova og kan gjøre, hvad der tykkes ham godt.
19. Samuel voxte til, og Jehova var med ham; han lod ikke et af sine Ord være talt forgjæves.
20. Da erkjendte hele Israel fra Dan til Beerscheba, at Samuel var betroet til at være Jehovas Prophet.
21. Og Jehova vedblev at aabenbare sig i Silo; thi Jehova havde i Silo givet sig tilkjende for Samuel ved Jehovas Ord.

Capitel IV.

Jehovas Ark kommer i Philisternes Vold, og Eli døer.

1. Medens Samuels Ord kom over hele Israel, drog Israel ud til Kamp mod Philisterne og leirede sig ved Eben-Ezer, men Philisterne sloge Leir i Aphek.
2. Philisterne rustede sig mod Israel og det kom til en almindelig Træfning; men Israel blev slagen af Philisterne, som nedlagde henved fire tusinde Mand af den ordnede Hær paa aaben Mark.
3. Da kom Folket til Leiren og de Ældste i Israel sagde: Hvorfor har Jehova idag ladet os blive slagne af Philisterne? Lader os hente Arken med Jehovas Pagt til os fra Silo, og lad den være midt iblandt os, saa skal den frelse os af vore Fienders Haand.
4. Folket sendte Bud til Silo for at hente Pagtens Ark derfra, som tilhører Hærskarernes Jehova, der throner over Cheruber; der vare begge Elis Sønner ved Arken med Guds Pagt, nemlig Hophni og Pinehas.
5. Da Arken med Jehovas Pagt kom ind i Leiren, udbrød hele Israel i et stort Jubelraab, saa Jorden rystede.
6. Da Philisterne hørte Jubelraabet, sagde de: Hvad er det for et stort Jubelraab i Hebræernes Leir? De erfarede da, at Jehovas Ark var kommen ind i Leiren.
7. Men Philisterne bleve bange; thi de sagde: Gud er kommen i Leiren, og de sagde: Vee os; thi saadant er ikke skeet før.
8. Vee os, hvo skal frelse os af disse væl-

---

ligt, at Lampen har brændt altid ligesom Ilden paa Brændofferalteret; men da Lampernes fornødne Reengjørelse fandt Sted hver Morgen og Aften, 2 Moseb. 30, 7-8, og de naturligviis forinden maatte slukkes, saa vil Udtrykket her vel kun sige: Før Tiden endnu var kommen til at tilberede Lampen, havde Samuel lagt sig.

Capitel IV.

[1]) Eben-Ezer fik først senere dette Navn, Cap. 7, V. 1. 2. Aphek laae i Juda Stamme, ikke langt fra Bethschemesch. [3]) Det er en selvraadig Efterlignelse af den Tid, hvor Pagtens Ark endnu ikke var naaet til sin Boligs Sted, naar Israeliterne lade den hente fra Silo ned til Kamppladsen. Dog naar Jehova skulde stride iblandt og for sit Folk, maatte Folket være helligt, ellers blev Guden i deres Midte dem til Fordærv. Forsaavidt var det isvrigt rigtigt, at Arken endnu ikke var kommen til det Sted,

dige Guders Haand; det vare disse Guder, som sloge Ægypten med allehaande Plager i Ørkenen.

9. Samler Mod og værer mandhaftige, I Philister! for at I ikke skulle blive Hebræernes Trælle, ligesom de have været eders; men værer mandhaftige og kjæmper imod dem!

10. Philisterne kjæmpede og Israel blev slagen, saa hver Mand flygtede til sit Telt; det blev et meget stort Nederlag. Der faldt tredive tusinde Mand Fodfolk af Israel.

11. Pagtens Ark blev tagen og begge Elis Sønner Hophni og Pinehas satte Livet til.

12. En benjaminitisk Mand løb fra Leiren og kom til Silo paa den samme Dag med iturevne Klæder og Støv paa sit Hoved.

13. Da han ankom, sad Eli lige ved Siden af Veien paa sin Stol og saae ud; thi hans Hjerte var bekymret for Guds Ark. Da nu Manden kom med Budskabet til Byen, saa blev der Skrig over den hele By.

14. Eli hørte Lyden af dette Skrig og sagde: Hvad har dette Skrig at betyde? Og Manden skyndte sig at komme hen og sige Eli det.

15. Eli var otte og halvfemsindstyve Aar gammel, hans Øine stode stive, saa at han ikke kunde see.

16. Manden sagde: Jeg kommer fra Hæren, jeg er idag flygtet fra Hæren! Men han sagde: hvad er der skeet, min Søn!

17. Budet gav til Svar: Israel tog Flugten for Philisterne, Nederlaget var stort blandt Folket, ogsaa begge dine Sønner Hophni og Pinehas faldt, og Guds Ark blev tagen.

18. Da han meldte om Guds Ark, faldt hiin baglænds ned af Stolen ved Siden af Porten og knækkede sit Halsbeen, saa han døde; thi han var en gammel og svær Mand. Han havde været Dommer i Israel i fyrretyve Aar.

19. Hans Sønnekone, Pinehas' Hustru, var frugtsommelig og skulde føde; da hun hørte Rygtet om at Guds Ark var tagen og baade hendes Svoger og Mand vare faldne, da bøiede hun sig ned og fødte; thi Veerne kom over hende.

20. I hendes Dødsstund sagde Qvinderne, som stode hos hende: Vær ikke forsagt; thi du har født en Søn; men hun svarede intet og agtede slet ikke derpaa.

21. Men hun kaldte Drengen Ichabod med de Ord: Herligheden er vegen fra Israel; paa Grund af, at Guds Ark var tagen og for hendes Svogers og Mands Skyld.

22. Og hun sagde: Herligheden er vegen fra Israel; thi Guds Ark er tagen.

Capitel V.

Jehovas Ark i Afgudernes Templer.

1. Efterat Philisterne havde taget Guds Ark, saa bragte de den fra Eben-Ezer til Asdod.

2. Derpaa toge Philisterne Guds Ark og bragte den ind i Dagons Huus og satte den ned hos Dagon.

3. Som nu Asdodæerne stode op tidlig om Morgenen, da var Dagon falden til Jorden paa sit Ansigt ligefor Jehovas Ark. Da toge de Dagon og stillede ham paa hans Plads.

4. Da de næste Morgen stode tidlig op, var Dagon falden ned paa sit Ansigt ligefor Jehovas Ark. Dagons Hoved og begge hans Haandstumper laae afhugne paa Dørtærskelen, kun Fiskekroppen var tilbage af ham.

5. Derfor træder hverken Dagons Præster eller nogen af dem, som komme ind i

---

hvor den skulde forblive, dette var Jerusalem, ikke Silo. Betydningsfuldt er det, at Veien, hvorpaa Jehovas Ark skal naae til sin Bolig, gaaer ikke blot gjennem Hedningeland, men gjennem Hedningevold. [21]) Betydningen af Navnet Ichabod er forklaret i Texten. Over Arken thronede Jehovas Herlighed, i den havde hele Gudstjenesten sit Middelpunkt.

Capitel V.

[2]) Som en overvunden Fiende, som et Tegn paa en Seier af Dagon over Jehova, stillede de Arken op i Dagons-Templet, (jvfr. 31, 9-10; 1 Krøn. 10, 10.) [3-4]) Philisterne saae Beviis for. at det ikke var Folket, som hjalp Jehova, men at Jehova var Folkets Styrke. Begivenheden minder om det, som forefaldt med Samson. Ligesom denne for sit Folks Skyld gav sig selv i Fiendens Vold, men derpaa selv udfriede sig deraf; saaledes kommer her Arken ved Folkets Skyld i Philisternes Vold, men forladt af Folket, udfrier den sig selv af dette Fangenskab og berøver tillige de afgudiske Magter deres indbildte Herlighed. Dagon havde en Fiskekrop med nogle menneskelige Lemmer. Saadanne eventyrlige Gudeskikkelser, som vare sammensatte af de meest forskjellige Bestanddele, dannede de asiatiske Hedninger sig, ligefra Ephesus til Indien, hvor de endnu sees og tilbedes. [5]) Paa den her omtalte Skik henthyder Propheten

Dagons Huus paa Dagons Dørtærskel i Asdod indtil denne Dag.
6. Jehovas Haand laae tungt paa Asdodæerne; han plagede dem med Bylder baade Asdod og dens Landemærker.
7. Da Mændene i Asdod saae, at det var saa, sagde de: Lader ikke Israels Guds Ark blive hos os; thi hans Haand hviler tungt paa os og vor Gud Dagon.
8. Da sendte de Bud omkring, samlede alle Philisternes Fyrster hos sig og sagde: Hvad skulle vi gjøre med Israels Guds Ark? Derpaa sagde disse: Lader Israels Guds Ark blive bragt om til Gath; og de bragte Israels Guds Ark derom.
9. Da de nu havde bragt den derom, laae Jehovas Haand paa Staden, og det forvoldte en stor Forvirring; han slog Stadens Mænd baade store og smaa, saa der brød Bylder frem paa dem.
10. Derpaa sendte de Guds Ark til Ekron; men da Guds Ark kom til Ekron, saa raabte Ekroniterne og sagde: De have bragt Israels Guds Ark om til mig, for at den skal dræbe mig og mit Folk.
11. Da sendte de Bud omkring, forsamlede alle Philisternes Fyrster og sagde: Sender Israels Guds Ark bort, for at den kan komme tilbage til sit Sted og ikke skal dræbe mig og mit Folk. Thi der var faldet Dødsangest paa hele Staden, Guds Haand var meget tung der.
12. Hvem der ikke døde, blev slagen med Bylder, og Stadens Skrig steg op mod Himmelen.

Capitel VI.

Jehovas Ark vender tilbage.

1. Jehovas Ark havde i syv Maaneder været i Philisternes Land;
2. Da kaldte Philisterne ad Præsterne og Spaamændene og sagde: hvad skulle vi gjøre med Jehovas Ark? Lader os faae at høre, hvad vi skulle sende med den, naar vi sende den til dens Sted?
3. Derpaa sagde de: Naar I sende Israels Guds Ark bort, saa skulle I ikke sende den uden Gave; men I maae betale ham et Skyldoffer, da skulle I blive helbredede og det skal blive eder aabenlyst, hvorfor hans Haand ikke veg fra eder.
4. De sagde: hvad er det for et Skyldoffer, vi skulle betale ham? Da svarede de: fem Bylder og fem Muus af Guld efter Fyrsternes Tal; thi Plagen var den samme for Mængden og for Fyrsterne.
5. I skulle gjøre Billeder af eders Bylder og af eders Muus, som ødelægge Landet, og give Israels Gud Æren; maaskee han saa tager sin Haand fra eder, eders Gud og eders Land.
6. Hvorfor ville I forhærde eders Hjerte, ligesom Ægypterne og Pharao forhærdede deres Hjerte? Maatte de dog ikke alligevel, da Jehova havde faaet Bugt med dem, lade dem fare og gaae deres Vei?
7. Tager nu fat og gjører en ny Vogn til to Køer, som nylig have kælvet, men endnu ikke baaret Aag, spænder saa Køerne for Vognen, men driver deres Kalve bort fra dem hjemad.
8. Tager saa Jehovas Ark og sætter den paa Vognen og lægger Guldtøiet, som I ville betale ham i Skyldoffer, i Vognskrinet paa Siden; lader den saa fare, at den kommer bort.
9. Men giver Agt: hvis den drager op ad Veien til sit Landemærke mod Bethschemesch, saa har han bragt dette store Onde over os; hvis ikke, saa vide vi, at det ikke var hans Haand, som traf os; saa var det kun et Tilfælde.
10. Det gjorde nu Mændene; de toge to Køer, som nylig havde kælvet og spændte dem for Vognen, men Kalvene spærrede de inde.
11. Derpaa satte de Jehovas Ark paa Vognen, tilligemed Skrinet med Guldmusene og Billederne af deres Bylder.
12. Køerne gik ligefrem ad Veien henimod Bethschemesch og fulgte eet Spor; medens

---

Zephanias, naar han Cap. 1, V. 9 taler om dem, som springe over Dørtærskelen. [6]) Sml. Ps. 78, 66. Af Cap. 6 V. 5 sees at Markerne og Sæden maae have været hjemsøgte af Markmuus, hvilket den græske Oversættelse her ogsaa omtaler. [8]) Alle Philisterfyrster, som omtales her og [11]) (jvf. Dom. 3, 3), maae være Fyrsterne eller Kongerne over de fem Stæder, Asdod, Gath, Ekron, Askalon og Gaza, som i et Fællesraad afgjorde Fællesanliggender, sml. 6, 16.

Capitel VI.

[3]) Om Philisterne selv have benævnt deres Gaver som Skyldoffer eller Fortælleren har lagt dem Udtrykket i Munden, maa blive tvivlsomt. Skyldoffer bragtes gjerne ved saadanne Leiligheder, hvor der forud havde fundet en Begivenhed af en særegen nedslaaende Art Sted, og hvor selv Offerhandlingen ikke kunde foretages med den sædvanlige Freidighed. Saaledes naar En havde forgrebet sig paa det, som var Jehova helliget,

de gik og bøgede, bøiede de hverken af til høire eller til venstre; og Philisternes Fyrster gik bag efter dem indtil Grændsen af Bethschemesch.
13. Folk fra Bethschemesch vare just ifærd med Hvedehøsten i Dalen; da de lige saae op og fik Øie paa Arken, bleve de glade ved Synet.
14. Vognen kom ind paa Bethschimschiten Josuas Ager, hvor den standsede ved en stor Steen. De kløvede da Vognens Træ og bragte Jehova et Brændoffer af de to Køer.
15. Derpaa løftede Leviterne Jehovas Ark ned og Skrinet, som stod ved den og hvori Guldtøiet var, og lagde det paa den store Steen. Folkene fra Bethschemesch bragte da paa denne Dag Brænd- og Slagtoffere til Jehova.
16. Det saae de fem Philisterfyrster og vendte tilbage til Ekron paa samme Dag.
17. Disse ere Guldbylderne, som Philisterne betalte Jehova i Skyldoffer, een fra Asdod, een fra Gaza, een fra Askalon, een fra Gath og een fra Ekron.
18. Der var ligesaa mange Guldmuus som de fem Philisterfyrster havde Byer, baade fra de faste Stæder og de aabne Byer lige til den store Steen Abel, hvorpaa de satte Jehovas Ark og som indtil denne Dag ligger paa Bethschimschiten Josuas Mark.
19. Han slog blandt Mændene fra Bethschemesch, fordi de saae paa Jehovas Ark; han slog blandt Folket, af halvtresindstyve tusinde Mænd halvfjerdsinstyve Mænd. Og Folket sørgede over det store Nederlag, Jehova havde anrettet blandt Folket.
20. Derfor sagde Mændene fra Bethschemesch: Hvo kan bestaae for Jehovas, denne hellige Guds Ansigt? Til hvem skal den drage op fra os?
21. De sendte da Bud til Indbyggerne i Kirjath Jearim og lode sige: Philisterne have bragt Jehovas Ark tilbage, kommer ned for at hente den op til eder!

Capitel VII.

Israels Reformation ved Samuel.

1. Da kom Mændene fra Kirjath Jearim og hentede Jehovas Ark, og de førte den ind i Abinadabs Huus paa Høien; hans Søn Eleasar indviede de til at tage vare paa Jehovas Ark.
2. Fra den Tid af, man havde hensat Arken i Kirjath-Jearim, forløb der længere Tid, og da tyve Aar vare omme, saa forenede hele Israel sig om at følge Jehova.
3. Derpaa talte Samuel saaledes til hele Israels Huus: Ville I af ganske Hjerte omvende eder til Jehova, saa bortfjerner de fremmede Guder af eders Midte og Astartebillederne og henvender eders Hjerte til Jehova for at tjene ham alene; saa vil han udfrie eder af Philisternes Vold.
4. Da bortfjernede Israels Børn Baalerne og Astartebillederne og tjente Jehova alene.
5. Og Samuel sagde: Forsamler hele Israel i Mizpa, saa vil jeg bede for eder til Jehova!

3 Mos. 5, 15 flg.; efterat En var bleven renset for Spedalskhed, hvor Offeret havde væsenligt Kjendetegn af et Takoffer, men dog benævnes Skyldoffer, 3 Mos. 14, 12-18; efter et tilendebragt Nasiræat, naar dette ikke var heldig tilendebragt, istedetfor det regelmæssig anordnede Takoffer, 4 Mos. 6, 12. [14]) Stenen benævnes V. 18. Abel, d. e. Sorg; det Navn fik den sandsynligviis først senere af den V. 19 fortalte Begivenhed. [18]) Medens Bylderne kun plagede Folk i Byerne, saa udbredte Musene sig over det hele Land. [19]) Det vare Leviterne, V. 18, som løftede Arken ned, men Bethschimschiterne forsyndede sig ved at see paa Arken. Der kan ikke være Tale om det første Syn, V. 13, hvorved de bleve glade; thi selv om de vilde, kunde de da ikke have undgaaet at see den. Men de forsømte sandsynligviis strax derpaa at tilhylle Arken, som efter 4 Mos. 4, 5. 6. 15. 19. 20 ordenligviis skulde være indhyllet paa Vandringer med Forhænget til Forgaarden, det yderste af de fire Tæpper over Boligen og endnu et himmelblaat Klæde. Saaledes var det i den gamle Pagt kun glimtviis tilladt at see Herren, medens i den nye Disciplerne turde fryde sig ved Synet af ham, saalænge han vilde lade sig see, Joh. 20, 20. Men altid bliver Misbrug af Naaden let mulig for den Uskjønsomme og ere farligere end alt andet just for den, der staaer i Naaden. Naar iøvrigt Andre ordne Tallene saaledes, at de Ihjelslagnes Tal bliver 50070, saa er det sikkert ikke rigtigt.

Capitel VII.

[1]) Abinadab, som boede paa Høien ved Kirjath Jearim, var sandsynligviis en Levit. Iøvrigt maa ved Tabet af Pagtens Ark og Ypperstepræstens voldsomme Død Forvirringen i Gudstjenesten have naaet det høieste Punkt. Hele Folket følte Trang til en Forandring; der maatte træde en Dommer frem, som ikke blot kunde befrie fra udvortes Vold, men gjøre Ende paa den indre religiøse og borgerlige Forvirring. Denne Dommer var Samuel. [5]) Hvor den første Forsamling har fundet Sted, siges ikke; Mizpa er det samme Sted, hvor Israeliterne samledes i

6. Da forsamledes de i Mizpa, øste Vand, gjøde det ud for Jehovas Ansigt og fastede paa den samme Dag. Da sagde de: Vi have syndet mod Jehova. Saa holdt Samuel Dom over Israels Børn i Mizpa.
7. Saasnart Philisterne hørte, at Israels Børn forsamlede sig i Mizpa, saa droge Philisterfyrsterne op mod Israel; det hørte Israels Børn og bleve bange for Philisterne.
8. Derfor sagde Israels Børn til Samuel: Vær nu ikke taus for os; men raab til Jehova vor Gud, paa det han frelser os af Philisternes Haand.
9. Samuel tog et diende Lam og offrede det som et fuldstændigt Brændoffer til Jehova, og Samuel raabte til Jehova for Israel. Og Jehova svarede ham.
10. Efterat Samuel havde bragt Brændofferet, rykkede Philisterne frem til et Slag mod Israel. Men Jehova lod samme Dag et stærkt Tordenveir trække op over Philisterne, som forfærdede dem, saa de bleve slagne af Israel.
11. Da droge Israels Mænd ud fra Mizpa, forfulgte Philisterne og dreve dem paa Flugt til nedenfor Bethchar.
12. Samuel tog en Steen og satte den imellem Mizpa og Sen; den gav han Navn af Eben-Ezer og sagde: Saavidt har Jehova hjulpet os.
13. Da bleve Philisterne ydmygede og for Fremtiden kom de ikke mere over Israels Grændse; men Jehovas Haand laae tungt paa Philisterne i alle Samuels Dage.
14. Saa kom Stæderne, som Philisterne havde taget fra Israel, igjen tilbage til Israel, lige fra Ekron til Gath; og deres Landemærke indfriede Israeliterne af Philisternes Haand. Tilmed var der Fred mellem Israel og Amoriterne.
15. Samuel dømte Israel sin hele Levetid.
16. Aar for Aar drog han omkring til Bethel, Gilgal og Mizpa og dømte Israel paa disse Steder.
17. Ved sin Tilbagekomst til Rama, hvor hans Huus var, dømte han Israel der og byggede der et Alter for Jehova.

Capitel VIII.

Folket begjærer en Konge.

1. Da nu Samuel blev gammel, satte han sine Sønner til Dommere over Israel.
2. Den ældste hed Joel, den anden Abia, de dømte i Beerscheba.
3. Dog vandrede hans Sønner ikke i hans Veie: men de gik efter uretfærdigt Gods, toge Skjænk og bøiede Retten.
4. Da bleve alle Israels Ældste forsamlede og kom til Samuel i Rama.
5. Og de sagde til ham: Nu du er gammel, vandre dine Sønner ikke i dine Veie; sæt derfor En til Konge over os, som kan dømme os, ligesom alle de andre Folkeslag.
7. Samuel syntes ilde om det Ord, de sagde: Sæt En til Konge over os, som kan dømme os; og han gik i Forbøn hos Jehova.
7. Da sagde Jehova til Samuel: Lyd Folkets Røst i alt, hvad de sige til dig; thi det er ikke dig, de forkaste; men mig have de forkastet, saa at jeg nu ikke mere skal være deres Konge.

Pinehas' Dage, Dom. 20, 1. [6]) At øse Vand og udgyde det for Jehova, var en symbolsk Skik, som ingensteds nærmere beskrives. Finder man en Henthydning paa den, Es. 12, 3, saa maatte den have en trøstelig Betydning; efter Anvendelsen her synes Skikken at have havt noget Nedbøiende, Vandet kan da enten efter Steder som Ps. 42, 5 betegne Anger og Sønderknuselse, eller efter Steder som Ps. 22, 15 den fortvivlede, hjælpeløse Stilling. [12]) Eben-Ezer betyder Hjælpens Steen. [13–14]) Naar det fremhæves, at Israeliterne indfriede deres Landemærke, saa kan man deraf see, at Philisterne sandsynligviis holdt Grændsen besat med faste Leire. Hvor afgjørende end denne Seier har været, saa kom Philisterne dog igjen til Kræfter under Saul, og først David fik for en lang Tid fuldstændig Bugt med dem. 2 Sam. 8, 1.

Capitel VIII.

[1]) Samuel har indtaget en lignende Stilling til Folket, som efter Jethros Raad, 2 Mos. 18, 19 flg., Moses skulde. Alligevel er Bestillingen bleven Samuel for besværlig paa hans gamle Dage, og han tager sine to Sønner med til Hjælp, thi at gjøre Dommerværdigheden arvelig har neppe været hans Hensigt. Da det hedder at Samuels Sønner dømte i Beerscheba, saa har det formodenlig været den sydlige Deel, hvorover han satte dem til Dommere. [2]) Om Joel see 1 Krøn. 6, 33; om Abia 1 Krøn. 6, 28. Her foregiver Folket, at den slette Opførsel af Samuels Sønner er det, der driver dem til at begjære en Konge, efter V. 20 er det Ønsket at være ligesom alle Hedningerne, efter 12, 12 er det Frygt for Ammoniterkongen Nahas. I al Fald var det ikke den rene, priselige Længsel efter at see Jehovas usynlige Kongedømme synlig aabenbaret. [7]) Samuel har ingen egenlig Herskermyndighed over Folket; Jehova indrømmer dette Ret til selv at bestemme sin egen Forfatning.

8. Hvad de gjøre mod dig, er slet ikke andet, end hvad de have gjort lige fra den Dag, jeg førte dem op fra Ægypten indtil den Dag idag, de forlode mig og tjente andre Guder.
9. Men lyd nu deres Røst; kun skal du vidne klart for dem, hvad Skik Kongen vil følge, som skal regjere over dem.
10. Derpaa meddeelte Samuel Folket, som begjærede en Konge af ham, alt hvad Jehova havde sagt;
11. Han sagde nemlig: Dette skal være Kongens Skik, som skal regjere over eder: Eders Sønner skal han tage og sætte til sine Vogne og Heste, og de skulle løbe foran hans Vogn.
12. Han skal ansætte dem som Hovedsmænd over hvert Tusinde og hvert Halvhundrede, til at besørge hans Pløining og Høst og til at forfærdige hans Krigs- og Vognredskaber.
13. Eders Døttre skal han tage til at lave Salver, til at slagte og til at bage.
14. Eders bedste Marker, Viin- og Oliebjerge skal han tage og give til sine Tjenere.
15. Han skal tage Tiende af eders Sæd og eders Viinbjerge og give dem til sine Hofmænd og sine Tjenere.
16. Eders Tjenere, eders Tjenestepiger, eders bedste unge Karle og eders Æsler skal han tage og bruge dem til sin Bestilling.
17. Han skal tage Tiende af eders Smaaqvæg og I skulle være hans Tjenere.
18. Kommer der saa den Dag, da I raabe over eders Konge, som I selv have valgt eder, saa vil Jehova ikke svare eder noget paa den Dag.
19. Men Folket undslog sig for at lyde Samuels Røst og sagde: Der skal dog alligevel være en Konge over os.
20. Vi ville ogsaa være ligesom alle de andre Folkeslag, vor Konge skal dømme os, føre os an og føre vore Krige for os.
21. Da Samuel havde hørt alt hvad Folket sagde, saa sagde han det igjen til Jehova.
22. Og Jehova sagde til Samuel: Lyd deres Røst, og udkaar dem en Konge. Saa sagde Samuel til alle Mændene af Israel: Gaaer hver Mand til sin By.

Capitel IX

Saul kommer til Samuel.

1. Der var en Benjaminit ved Navn Kis; hans Fader var Abiel, en Søn af Zeror og en Sønnesøn af Bechorath, som atter var en Søn af Aphia, en benjaminitisk Mands Søn. Det var en dygtig Krigsmand.
2. Han havde selv en Søn, som hed Saul, han var ung og smuk, ingen iblandt Israeliterne var smukkere end han, og han var sit Hoved høiere end hele Folket.
3. Engang da nogle Aseninder, som tilhørte Sauls Fader Kis vare bortkomne, sagde Kis til sin Søn Saul: Tag, Kjære! en af Drengene med dig, staa op, gaa hen og led om Aseninderne.
4. Han gik over Ephraims Bjerg og gjennem Salisa Land, men fandt ingen; derpaa gik de gjennem Sagalim Land; men der var heller ingen; saa gik de gjennem Benjamins Land, men de fandt ingen.
5. Da de kom til Zuph Land, sagde Saul til Drengen, han havde med sig: Kom, lad os gaae tilbage, at min Fader ikke skal glemme Sorgen over Aseninderne for den over os.
6. Men denne svarede ham: I den By er der en Guds Mand, som er meget anseet; thi alt hvad han siger, træffer ind; lad os nu gaae derhen, maaskee han kan give os Oplysning om den Vandring, hvorpaa vi befinde os.
7. Saul sagde til sin Dreng: Om vi ogsaa gik hen, hvad have vi da at byde Manden; thi Brødet i vore Poser er sluppet op, vi have heller ingen Gave til Gudsmanden; hvad have vi saa?
8. Men Drengen svarede Saul igjen derpaa og sagde: See, her har jeg en qvart Sølv-

[8]) Mose Lov indeholder en Kongelov, 5 Mos. 17, 14-20, som i Udtryk langtfra stemmer med hvad der her meddeles, og efter hvilken Kongen ingenlunde viser sig berettiget til at gjøre alt hvad han lyster. Her vises, hvorvidt Kongen kan, om han ellers vil, drive den ham indrømmede Myndighed, og hvor trykkende da hans Regjering kan blive. Konger maatte der komme tidligt eller seent i Israel, men Samuel vilde, at Grunden til at begjære dem, skulde være den rette: nemlig Længsel efter at see Jehovas usynlige Herredømme synlig fremstillet. [22]) At Spørgsmaalet, om der skal være Konger eller ikke, afhænger af Folket; men det næste, hvo der skal være Konge, af Jehovas Bestemmelse ved Samuel, stemmer ganske med 5 Mos. 17, 15.

Capitel IX.

[4]) Ephraims Bjerg strakte sig ogsaa ind i Benjamins Lod, sml. Dom. 4, 5. Salisa og Sagalim Landet laae sikkert i Benjamins Stamme, da det derpaa følgende Benjamins Land har været et Strøg i dette, som særskilt for sig førte samme Navn som det Hele. Landet Zuph, hvor Rama laae, maa have ligget udenfor Benjamins Stamme, see 1, 1. [8]) Ingen Israelit

sekel i Haanden, den vil jeg give til Gudsmanden, for at han skal give os Oplysning om vor Vandring.
9. I gamle Dage sagde man nemlig saaledes i Israel, naar man gik for at adspørge Gud: Kom, lad os gaae hen til Seeren; thi den, man nu omstunder kalder Prophet, hed i gamle Dage Seeren.
10. Og Saul sagde til sin Dreng: Det var et godt Ord, kom, lad os gaae! Saa gik de til Staden, hvor Gudsmanden boede.
11. Da de gik opad Opgangen til Staden, traf de paa nogle unge Piger, som gik ud for at øse Vand; til dem sagde de: Boer Seeren her?
12. Disse svarede dem og sagde: Ja, kun ligefrem! men skynd dig; thi han kommer idag ind til Byen, fordi Folket har Slagtoffer paa Høien.
13. Naar I komme ind i Byen, træffe I ham nok, inden han gaaer op paa Høien til Maaltidet; thi Folket spiser ikke før han kommer, han maa først velsigne Offeret, saa spise de Indbudne. Gaae I nu kun derop; thi I træffe ham bedst idag.
14. De gik da op til Byen, og da de vare komne midt ind i Byen, kom Samuel dem lige imøde, som han gik op paa Høien.
15. Men Dagen før Saul kom havde Jehova aabenbaret Samuel noget og sagt:
16. Imorgen ved denne Tid vil jeg sende en Mand fra Benjamins Land til dig, ham skal du salve til en Fyrste over mit Folk Israel, og han skal frie mit Folk af Philisternes Haand; thi jeg har seet til mit Folk, efterdi dets Skrig har naaet til mig.
17. Da Samuel saae Saul, vidnede Jehova for ham: Det er Manden, om hvem jeg talte til dig, han skal herske over mit Folk.
18. Saul kom nær hen til Samuel midt i Porten og sagde: Siig mig, Kjære, hvor boer Seeren?
19. Men Samuel svarede Saul: Jeg er selv Seeren; gaa op med mig paa Høien og spiser med mig idag, saa skal jeg imorgen lade dig fare, og hvad der ligger dig paa Hjerte, skal jeg give dig Oplysning om.
20. Tænk ikke paa Aseninderne, som idag for tre Dage siden bleve borte for dig, de ere jo fundne; og hvem er det, alle Israels Klenodier tilhøre, uden dig og din Faders hele Huus?
21. Da svarede Saul og sagde: Jeg er jo en Benjaminit, af den mindste blandt Israels Stammer, og min Slægt er den mindste blandt min Stamme Benjamins Slægter, hvorledes kan du da sige saadant til mig?
22. Samuel tog Saul og hans Dreng med sig, bragte dem ind i Salen og gav dem den øverste Plads blandt de Budne, som vare henved tredive Mænd.
23. Samuel sagde til Skafferen: Ræk mig det Stykke, som jeg gav dig og bad dig lægge tilside.
24. Og Skafferen fremtog Boven og det, som var derpaa, og satte det for Saul; og Samuel sagde: Her er hvad der blev tilovers, læg nu for dig og spiis; thi det er blevet gjemt for dig til denne Tid, da jeg indbød Folket. Saa spiste Saul den Dag med Samuel.
25. Fra Høien stege de ned til Byen, og han havde en Samtale med Saul paa Taget.
26. Da de stode tidlig op ved Morgengryet, kaldte Samuel Saul op paa Taget og sagde: Gjør dig rede, jeg vil ledsage dig bort. — Saul gjorde sig da færdig og de gik begge to udenfor, baade han og Samuel.
27. Da de kom ned til Enden af Byen, sagde Samuel til Saul: Siig til Drengen, at han skal gaae iforveien (og denne gik iforveien); men bliv du nu staaende, saa skal du faae Guds Ord at høre.

Capitel X.

Saul bliver salvet og hyldet til Konge.

1. Samuel tog en Krukke Olie frem, gjød

maatte komme tomhændet for Jehova, 2 Mos. 23, 15; saaledes maatte de Ringere altid føre en Hædersgave med sig, naar de kom til Fornemmere, saaledes Josephs Brødre, da de droge til Egypten, 1 Mos. 43, 11. [16]) Ammoniterne i Østen og Philisterne i Vesten vare dengang Israels farligste Fjender. [18]) For at bestemme, hvorledes Angivelsen, at Samuel traf paa Saul midt i Porten, forholder sig til den V. 14, at de traf sammen midt i Staden, maatte man kjende nøie til Localiteterne. [22]) Kun 30 Mand, de anseteste, spiste i Salen, de øvrige udenfor. [24]) Andre oversætte saaledes: Læg nu for dig og spiis, thi det er gjemt til et Tegn for dig, at du skal være fremfor de Andre; skjær nu for! Slutning af V. 25 og Begyndelse af V. 26 oversættes ligeledes efter den græske Oversættelse saaledes: De redte Seng til Saul paa Taget, og han lagde sig; V. 26, som nu Morgenen brød frem, kaldte Samuel ad Saul paa Taget.

Capitel X.

[1]) Salvelsen paa Hovedet var hidindtil kun brugelig som en eiendommelig Act ved Ypperstepræstens Indvielse (sml. 3 Mos. 21, 10); ved de andre Præster blev kun Øret foruden Finger- og Taaspids besmurt med Olie. Den Skik fandt ogsaa Sted ved enkelte Takoffringer. Her over-

den over hans Hoved, kyssede ham og sagde: Har Jehova ikke salvet dig til Fyrste over hans Arv!

2. Naar du idag gaaer bort fra mig, skal du støde paa to Mænd ved Rachels Grav paa Grændsen af Benjamins Lod i Zelzach; de skulle sige til dig: Aseninderne, som du gik ud at lede om, ere fundne; men nu har din Fader slaaet sig den Sag med Aseninderne af Hovedet; han er bekymret for eder og siger: Hvad skal jeg gjøre for min Søn?

3. Naar du derfra gaaer længere frem og kommer til Egen Thabor, saa skal der møde dig tre Mænd, som drage op mod Bethel til Gud, den ene af dem bærer tre Gedekid, den anden tre Brød, den tredie en Bimpel Viin.

4. De skulle byde dig Hilsen og give dig to Brød; dem skal du modtage af deres Haand.

5. Derefter skal du komme til Guds Høi, hvor Philisterstøtten staaer; naar du kommer der til Byen, skal du møde en Skare Propheter, som komme ned fra Høien med Strængespil, Pauker, Fløiter og Harper foran sig, og som prophetere.

6. Da skal Jehovas Aand komme heftig over dig; du skal prophetere tilligemed dem og blive en heel anden Mand end før.

7. Naar nu disse Tegn ere indtrufne, saa gjør, hvad du føler Drift til, thi Gud er med dig.

8. Derpaa skal du gaae ned forud for mig til Gilgal, og jeg vil drage ned til dig for at bringe Brænd- og Takoffere; syv Dage skal du bie paa, at jeg kommer til dig; saa skal jeg lade dig vide, hvad du har at gjøre.

9. I det Øieblik, han vendte Samuel Ryggen for at gaae fra ham, vendte Gud hans Hjerte, saa det blev et andet. Og alle disse Tegn indtraf paa denne Dag.

10. Da de naaede Høien, kom en Skare Propheter ham imøde, og Guds Aand kom heftig over ham, og han propheterede midt iblandt dem.

11. Alle de, som kjendte ham fra tidligere Tid og saae, at han propheterede tilligemed Propheterne, sagde til hinanden indbyrdes: hvad gaaer der af Kis Søn, er Saul ogsaa iblandt Propheterne?

12. En Mand derfra tog til Gjenmæle og sagde: Hvo er da deres Fader? Deraf kommer Ordsproget: Er ogsaa Saul iblandt Propheterne?

13. Da han holdt op med at prophetere, kom han til Høien.

14. Og Sauls Farbroder sagde til ham og hans Dreng: Hvor vare I gaaede hen? Han sagde: Ud at lede om Aseninderne; da vi saae, at de ingensteds vare, gik vi hen til Samuel.

15. Og Sauls Farbroder sagde: Lader mig dog faae at vide, hvad Samuel sagde til eder?

16. Saul svarede sin Farbroder: Han forsikkrede os, at Aseninderne vare fundne. Men han lod sig ikke mærke med, hvad Samuel havde sagt angaaende Kongedømmet.

17. Samuel kaldte Folket sammen for Jehova i Mizpa

18. Og sagde til Israels Børn: Saa siger

føres Hovedets Salvelse paa Kongen. [2-3]) At Rama har ligget udenfor Benjamin Stammes Gebeet og er forskjellig fra den By, som omtales Dom. 19, 13, er afgjort. Sædvanlig har man antaget, at Rama laae nord for Gibea i Ephraim. Men det er maaskee nok saa sandsynligt, at det laae syd for i Juda. Derfor taler, at Elkana, 1, 1, kaldes en Ephratit, og at Saul ved at gaae fra Rama til Gibea kom forbi Rachels Grav, som laae nær ved Bethlehem (1 Mos. 35, 19-20). Ephraims Bjerge strakte sig saa langt syd paa, at de stødte til Juda Bjerge (Dom. 4, 5). Thabor Eeg er maaskee den samme, som i Anledning af Ammen Deboras Død kaldtes Græde-Eeg 1 Mos. 35, 8. Udtrykket imod Bethel til Gud, minder om Dom. 20, 18. Dog dengang var Arken der (Dom. 20, 27), som nu stod i Kirjath Jearim. Maaskee ere disse Ord at forstaae i Overeensstemmelse med Dom. 4, 5. Anderledes er Udtrykket V. 17 at forstaae: for Jehova til Mizpa, thi der er visstnok Talen om Brystsmykket paa Ypperstepræstens Livkjortel, hvori Urim og Thummim vare. [5]) Gudshøien blev sandsynligviis brugt til Offringer. Philisterstøtten var Minde om deres fordums Herredømme. Andre: Philisternes Forpost. Man mindes, hvad der til Cap. 3 er sagt om Samuels Betydning for Prophetstanden; her finder man paa eengang en heel Skare af Propheter; ligesaa 19, 20. Det apostolske Ord, 1 Cor. 14, 32, at Aanderne skulle være Propheterne underdanige, som, om end i en anden Maalestok, dog maa kunne finde en Anvendelse ogsaa paa den gamle Pagts Børn, vækker en Anelse om, hvad der har været Lærlingernes Gjerning i Gibeas og Ramas Prophetskoler. [8]) Først 11, 14 fortælles der, at Saul drog til Gilgal. [12]) Fader er her et Navn for den, som forestod Prophetskolen. Maaskee vil Manden have Saul fjernet af denne som en Uvedkommende. [13]) Ved Høien maa man tænke paa Sauls Gibea, som ogsaa paa Hebraisk betyder en Høi. [17]) Mizpa synes til en Folkeforsamling at have været det meest yndede Sted, sml, 7, 5; Dom. 20, 1. Her skal det

Jehova, Israels Gud: Jeg førte Israel op fra Ægypten og frelste eder af Ægyptens Haand og af alle Kongerigernes Haand, som anfaldt eder.

19. Men I have idag forkastet eders Gud, som frelste eder ud af al eders Gjenvordighed og Nød, derved at I sagde til ham: Sæt En til Konge over os. Træder nu frem for Jehova efter Stammer og Tusinder!

20. Samuel lod nu alle Israels Stammer komme frem, og det traf Benjamins Stamme.

21. Derpaa lod han hele Benjamins Stamme træde frem efter dens Slægter, og det traf Mathri Slægt, i den traf det fremdeles Saul, Kis' Søn. Idet man nu søgte efter ham, fandt man ham ikke.

22. Da adspurgte de atter Jehova, om Manden først skulde komme derhen. Og Jehova sagde: Han er i Skjul ved Tøiet.

23. De hastede da hen for at hente ham derfra, og da han nu stod midt iblandt Folket, var han et Hoved høiere end alle de andre.

24. Da sagde Samuel til hele Folket: der see I den, Jehova har udvalgt; hans Lige er ikke i hele Folket. Og hele Folket jublede og raabte: Kongen leve!

25. Samuel talte til Folket om Kongens Skik og Brug, derpaa nedskrev han det i en Bog og nedlagde den for Jehovas Ansigt. Saa lod Samuel hele Folket drage hver til Sit.

26. Saul gik ogsaa til sit Huus i Gibea, og der fulgte nogle stridbare Mænd med ham, saamange som Gud tilskyndte dertil.

27. Men ildesindede Folk sagde: Hvorledes, denne skulde vel frelse os! Saaledes haanede de ham og bragte ham ingen Gave. Dog, han taug dertil.

Capitel XI.

Seier over Ammoniterne. Rigsdag i Gilgal.

1. Ammoniten Nachas drog op og slog Leir ved Jabes Gilead. Mændene i Jabes sagde til Nachas: Slut en Overeenskomst med os, saa ville vi tjene dig.

2. Men Ammoniten Nachas sagde til dem: Ja paa det Vilkaar, at jeg stikker det høire Øie ud paa eder alle; den Skjændsel vil jeg lægge paa hele Israel.

3. Da sagde de Ældste i Jabes til ham: Giv os syv Dages Frist, for at vi kunne sende Bud om i hele Israels Land, men kommer ingen os til Hjælp, saa ville vi overgive os til dig.

4. Budene kom til Sauls By Gibea og forkyndte Folket denne Tidende. Da gav det hele Folk sig til at græde.

5. Saul kom just bag efter Oxerne hjem fra Marken og han sagde, hvad feiler Folket, at det græder? Og de fortalte ham Tidenden fra Mændene i Jabes.

6. Guds Aand kom heftig over Saul, da han hørte disse Ord, og Breden kogte op i ham.

7. Han tog et Par Oxer, huggede dem i Stykker og lod Budskab udgaae til hele Israels Land med den Besked: Saaledes skal det gaae med hver Mands Oxer, som ikke drager i Felten med Saul og Samuel! Da faldt der en Frygt fra Jehova paa hele Folket og de droge ud som een Mand.

8. Og han mønstrede dem i Besek; der vare tre hundrede tusinde Israeliter, hvoriblandt tredive tusinde Mand fra Juda.

9. Og de sagde til Sendebudene, som vare komne: Siger saa til Mændene i Jabes Gilead: Imorgen ved Middagstid skulle I faae Undsætning. Da Budene kom og bragte denne Efterretning til Mændene i Jabes, bleve disse glade.

10. Og Mændene i Jabes sagde: Imorgen ville vi overgive os til eder paa Naade og Unaade.

11. Næste Morgen deelte Saul Folket i tre Skarer, som ved Morgenvagten kom midt ind i Leiren og huggede ned blandt Ammoniterne indtil Middagsheden, og Resten blev saaledes adsplittet, at der ikke blev to tilbage i Flok.

12. Da sagde Folket til Samuel: Hvo var

---

hele Folk see stadfæstet, hvad før kun Samuel vidste, at Jehova selv har valgt Saul. [20–21]) jvf. Jos. 7, 14. [22]) Det har neppe været med Hensigt, at Saul er bleven i Skjul eller ubemærket tilbage. [25]) Kongens Skik og Brug er en varslende Spaadom om, hvorledes Kongens Regimente vilde blive, som ved Siden af Kongeloven, der var indeholdt i Lovens Bog, nu blev nedlagt i Helligdommen. [27]) Om Gaverne see til 9, 8.

Capitel XI.

[5]) Da Saul havde Vanskelighed ved at skaffe sig Anerkjendelse af hele Israel (10, 27), og den kongelige Stilling desuden var noget heelt uvant, saavel for ham som for hele Folket, saa lader det til, at han foreløbig er vendt tilbage i sin Privatstilling. [8]) Besek ligger paa Isaschars Gebeet, omtrent ligeoverfor Jabes. Det er neppe den samme, som den, hvori Adoni-Besek (Dom.

det, som sagde: Skulde Saul være vor Konge? Hid med dem, saa ville vi slaae dem ihjel!
13. Men Saul sagde: Paa denne Dag skal ingen døe; thi Jehova har idag beredt en Frelse i Israel.
14. Samuel sagde til Folket: Kommer, lader os gaae til Gilgal for at fornye Kongedømmet!
15. Saa gik hele Folket til Gilgal og hyldede Saul der for Jehovas Ansigt i Gilgal; der offrede de Takoffere til Jehova, og der vare Saul og alle Israels Mænd overvættes glade.

Capitel XII.

Samuel nedlægger Dommerembedet.

1. Da sagde Samuel til hele Israel: Nu har jeg adlydt eders Røst i alt, hvad I talede til mig, og jeg har sat En til Konge over eder.
2. Nu vandrer da Kongen for eder; men jeg er gammel og graa, mine Sønner boe hos eder, og jeg har vandret for eder fra min Ungdom indtil denne Dag.
3. See, her staaer jeg, svarer mig nu for Jehova og hans Salvede, fra hvem har jeg taget enten nogen Oxe eller noget Æsel, mod hvem har jeg øvet Vold, hvem har jeg forkuet, af hvis Haand har jeg taget Skjænk for at lukke Øinene ved noget? — Jeg vil give eder det igjen.
4. Da sagde de: Du har hverken brugt Vold imod os eller forkuet os; du har ikke taget det Mindste af nogen Mands Haand.
5. Og han sagde til dem: Paa denne Dag er Jehova og hans Salvede Vidne imod eder, at I ikke have fundet noget i min Haand! Og de sagde: Saaledes er det.
6. Da sagde Samuel til Folket: Det var Jehova, som dannede Moses og Aron og som førte eder op fra Ægyptens Land.
7. Træder nu frem, jeg vil gaae irette med eder for Jehovas Ansigt om al den Retfærdighed, som Jehova har udviist mod eder og eders Fædre.
8. Da Jakob kom til Ægypten, saa raabte eders Fædre til Jehova, og Jehova sendte dem Moses og Aron, som skulde føre eders Fædre ud fra Ægypten og lade dem fæste Bo paa dette Sted.
9. Men de forglemte Jehova deres Gud; da gav han dem til Priis for Sisera, Høvdingen fra Chazor, for Philisterne og for Moabs Konge; disse overfaldt dem.
10. Da raabte de til Jehova og sagde: Vi have syndet; thi vi forlode Jehova for at tjene Baaler og Astarter; fri os nu fra vore Fjenders Haand, saa ville vi tjene dig!
11. Da sendte Jehova Jerubbaal, Bedan, Jephta og Samuel, og han udfriede eder paa alle Sider af eders Fjenders Haand, saa at I boede trygt.
12. Men da I saae, at Nachas, Ammoniterkongen, vilde overfalde eder, saa sagde I til mig: Lad os dog faae en Konge over os! Og I havde Jehova eders Gud til Konge.
13. Her er nu Kongen, som I valgte og begjærede, Jehova har sat ham til Konge over eder.
14. Naar I nu frygte Jehova, tjene ham og adlyde hans Røst, og ikke ere gjenstridige mod Jehovas Ord, saa skulle baade I og Kongen, som hersker over eder, have en Forkjæmper i Jehova, eders Gud.
15. Dog, naar I ikke adlyde Jehovas Røst,

1, 4) boede. Jvfr. Dom. 20, 2. [14]) Sandsynligviis er Saul passeret Jordanen paa Tilbagetoget ved de sydlige Overgangssteder, og derfor bestemmes Gilgal til Forsamlingssted, som det nærmeste af de sædvanlige.

Capitel XII.

[1]) Alt det Følgende fandt endnu Sted i Gilgal. Ogsaa fra Samuels Side bliver Saul derved først nu ret høitidelig anerkjendt, at han selv træder tilbage som Dommer. Samuels Dommermyndighed har deri været forskjellig fra de tidligeres og dannet Overgangen til Kongemagten, at han ikke blot var Anfører (saaledes 7, 10), men ogsaa virkelig Dommer; og tillige deri, at den udstrakte sig over hele Israel og var livsvarig; dog var den endnu forskjellig fra Kongemagten, hvis væsenlige Functioner hos Israeliterne ogsaa vare at anføre i Krigen og at holde Dom (derved nærmede Israeliterne sig til de andre østerlandske Folk og afvege fra Vesterlænderne 8, 6. 20), thi hans Magt var ikke arvelig og det stod til Folket at begjære Forandring i den (8, 7). Saasnart Kongemagten var indført, blev den en Deel af Grundloven (10, 25) og kunde ikke mere ændres efter Folkets Skjøn. Mærkeligt er det iøvrigt, at der slet ingen Præstevælde udviklede sig hos Israeliterne; Ypperstepræsten Eli var den kraftløseste blandt alle Dommere, og ved Siden af Samuel eller de andre Dommere nævnes der ikke engang en Ypperstepræst. [11]) Bedan, maaskee det samme som Dans Søn og er da Samson; eller ogsaa en ubekjendt Dommer. [12]) sml. 8, 5. 20; 9, 16.

men ere gjenstridige mod Jehovas Ord, saa vil Jehovas Haand være mod eder som mod eders Fædre.

16. Og nu, træder herhid og seer det Jertegn, som Jehova vil gjøre for eders Øine.

17. Er det ikke nu Hvedehøst? Jeg vil anraabe Jehova om at lade det tordne og regne. Skjønner deraf og seer, hvor ond en Gjerning det var, I begik for Jehovas Øine ved at udbede eder en Konge.

18. Og Samuel raabte til Jehova, og Jehova lod det tordne og regne; da paakom hele Folket stor Frygt for Jehova og for Samuel.

19. Og hele Folket sagde til Samuel: Beed for dine Tjenere til Jehova vor Gud, og lad os ikke døe; thi det have vi lagt til alle vore andre Synder, at vi udbade os en Konge.

20. Og Samuel sagde til Folket: Værer ikke forsagte, rigtignok have I gjort denne onde Gjerning; falder dog alligevel ikke fra Jehova men tjener Jehova af eders ganske Hjerte.

21. Falder ikke fra; det vilde dog kun være for at løbe efter de Afmægtige, som intet formaae, og som ikke kunne frelse, eftersom de ere afmægtige;

22. Thi Jehova forkaster ikke sit Folk for sit store Navns Skyld, fordi det var Jehovas Agt at gjøre eder til sit Folk.

23. Det være langt fra mig at forsynde mig saaledes mod Jehova, at jeg skulde undlade at gaae i Forbøn for eder. Jeg vil lære eder den gode og rette Vei.

24. Frygter kun Jehova og tjener ham i Sandhed af ganske Hjerte, ja seer, hvor store Ting han har udført blandt eder.

25. Men handle I alligevel ilde, saa skulle baade I og eders Konge omkomme.

Capitel XIII.

Krigen med Philisterne begynder atter. Sauls Selvraadighed.

1. Saul havde nu regjeret i et Aar. Da han regjerede paa andet Aar over Israel,

2. Saa gjorde Saul et Udvalg paa tre tusinde Mænd af Israel; de to tusinde forbleve hos Saul i Michmas og paa Bethels Bjerg; det ene tusinde forblev hos Jonathan i Gibea i Benjamin; Resten af Folket lod han drage hver til Sit.

3. Jonathan slog Philisterstøtten itu, som stod paa Høien; det hørte Philisterne. Da lod Saul blæse i Trompeten over hele Landet, idet han sagde: Lader Hebræerne høre det.

4. Og hele Israel hørte det, idet de sagde: Saul har slaaet Philisterstøtten itu, nu er Israel kommen i slemt Ry hos Philisterne. Da blev hele Folket sammenkaldt i Gilgal for at følge Saul.

5. Ogsaa Philisterne samledes for at kjæmpe med Israel, tredive tusinde Vogne og sex tusinde Ryttere og Folk, saamange som der ligger Sand paa Havets Bred. De droge op og sloge Leir i Michmas, østen for Bethaven.

6. Da de israelitiske Mænd saae, at Folket var i Nød og i en betrængt Stilling, saa skjulte Folket sig i Huler, Tornebuskads, Klipper, Smuthuller og Huulninger.

7. Hebræerne tyede ogsaa over Jordan til Gads og Gileads Land. Men Saul var endnu i Gilgal og hele Folket, som var hos ham, blev forfærdet.

8. Han tøvede i syv Dage, indtil den

---

[17]) I Hvedehøsten, det er ved Pindsetid, ere i Palæstina Regn og Torden usædvanlige. Iøvrigt vil det indsees af det til Dom. 21, 25 og til 8, 5 Bemærkede, hvorledes Samuels Dadel traf Bevæggrundene hos Folket til Ønsket, ikke selve Ønsket. [20–21]) Meningen er med andre Ord: Lader ikke fortvivlet Anger over denne Synd lede eder til en anden endnu større. [23]) Det er kun Dommerembedet, Samuel nedlægger, som Præst og Prophet vedbliver han at virke.

Capitel XIII.

[2]) Michmas laae tæt ved Geba, 14, 5. [3]) Philisterstøtten er den samme, som omtaltes 10, 5. At opreise Seierstegn i de overvundne Folks Lande er en Skik, som ellers ogsaa forekommer. [5]) Sandsynligviis har der i Angivelsen af Vognene indsneget sig en Feil i den hebraiske Text, til 6000 Ryttere passe 1000 Vogne bedre end 30,000. Her siges endvidere Michmas, i hvis Nærhed Philisterne ogsaa sloge Leir, at have ligget østfor Bethaven. Men efter Jos. 7, 2 laae Bethaven østfor Bethel, altsaa nærmere Jordan og længere mod Øst end Michmas. Den Formodning er derfor rimelig nok, at det er rigtigere at læse Bethhoron istedetfor Bethaven. Hiin By, som omtales V. 18, laae i Ephraims Stamme, nordvest for Michmas. [8]) flg. En Uregelmæssighed, som efter Loven ikke burde finde Sted, (5 Mos. 12, 5 flg.) var Offringen paa et andet Sted, end hvor Tabernaklet var, dog fandt den sin Undskyldning i Tidens Kaar, jfr. 5 Mos. 17, 3-4. Heller ikke var i denne Tid Offringens Udførelse ved andre end Leviter noget Uhørt og hvert saadant Offer mishagede ikke Jehova, Dom.

Tid, Samuel havde sagt, men Samuel kom ikke til Gilgal og Folket adspredtes fra ham.

9. Da sagde Saul: Bringer Brænd- og Takofferne hid til mig, og han forrettede Brændofferet.

10. Som han lige var færdig med Brændofferet, kom Samuel, og Saul gik ham imøde for at hilse ham.

11. Samuel sagde: hvad har du gjort? Og Saul sagde: Da jeg saae, at Folket adspredte sig fra mig og du ikke kom efter det fastsatte Antal Dage, og Philisterne samledes i Michmas,

12. Saa tænkte jeg: Nu komme Philisterne ned til Gilgal over mig, uden at jeg har forsonet Jehovas Ansigt; derfor fordristede jeg mig til at forrette Brændofferet.

13. Og Samuel sagde til Saul: Du har handlet daarligt i ikke at overholde den Befaling, Jehova din Gud har givet dig, ellers vilde Jehova have stadfæstet dit Kongedømme over Israel for bestandig.

14. Men nu skal dit Kongedømme ikke bestaae, Jehova vil lede om en Mand efter hans Hjerte, ham vil Jehova beskikke til Fyrste over sit Folk, fordi du ikke har overholdt, hvad Jehova bød dig.

15. Da stod Samuel op og drog fra Gilgal til Gibea i Benjamin; og Saul talte Folket, som var hos ham; det var henved sex hundrede Mand.

16. Saul og hans Søn Jonathan, tilligemed det Folk, der var hos dem, laae i Geba i Benjamin, og Philisterne sloge Leir i Michmas.

17. Da droge der tre ødelæggende Skarer ud af Philisternes Leir, den ene Skare vendte sig mod Ophra-Veien hen til Landet Sual.

18. Den anden vendte sig mod Veien til Bethhoron; den tredie vendte sig mod Grændseveien, som dreier af til Zeboim Dalen henimod Ørkenen.

19. Der fandtes ikke en Smed i hele Israels Land; thi Philisterne sagde: lader Hebræerne blot ikke forfærdige Sværd eller Spyd.

20. Derfor maatte hele Israel gaae ned til Philisterne for at faae en Hakke, et Plougjern, en Øxe eller en Spade skjærpet;

21. Saa ofte som Æggen paa Hakkerne, Plougjernene, Forkene eller Øxerne vare sløve eller noget skulde rettes ud.

22. Da Krigen kom paa, havde Folket, som Saul og Jonathan havde hos sig, hverken Sværd eller Spyd ihænde; kun Saul og Jonathan havde Vaaben.

23. Imidlertid rykkede Philisternes Leir frem til Snævringen ved Michmas.

Capitel XIV.

Jonathans Heltedaad.

1. Paa den Dag sagde Jonathan til sin Vaabendrager: kom, saa ville vi gaae over til Philisternes Leir, som ligger paa den an-

---

6, 26; 13, 19. Imidlertid turde de her omtalte Offere være de eneste sikkre Exempler paa saadan Afvigelse og de havde Jehovas udtrykkelige Befaling for sig. Denne Uregelmæssighed var følgelig langt større end hiin førstnævnte. Og den blev dobbelt betænkelig, naar det var Kongen, som tiltog sig Offrerettigheden; var dette Exempel først givet, saa maatte Ypperstepræsten staae Fare for ganske at forsvinde ved Siden af Kongen. [14]) Her siger Samuel endnu ikke, at der i Sauls Levetid skal salves nogen anden til Konge end han. Udtrykket: En Mand efter hans Hjerte, er, Ap. Gj. 13, 22, blevet overført paa David. [15]) Samuel drog følgelig ogsaa op til Krigens Skueplads. [17]) Det her omtalte Ophra er et andet end det, der nævnes Dom. 6, 11, dette er det benjaminitiske, Jos. 18, 23. Landet Sual kunde da maaskee være det samme som Sagalimlandet 9, 4. [18]) Grændseveien er den mellem Juda og Benjamin, eftersom Ørkenen maa være Juda Ørk. Zeboim Dalen har vel Navn efter Byen Zeboim, som laae, hvor senere det døde Hav opstod, 1 Mos. 14, 2, og kunde nok være den Dal, hvorigjennem Kedron flyder, som falder i det døde Hav; den vilde følgelig være den samme, som hed Kongedalen, 1 Mos. 14, 17; 2 Sam. 18, 18; [19–22]) Havde Samuel end fuldkommen overvundet Philisterne 7, 13, saa kunde Landet dog ikke strax komme sig af den forkuede Tilstand. Flere Vanskeligheder volder det, hvorledes Saul alligevel kunde vinde en Seier over Ammoniterne, hvorved Jehovas overordenlige Bistand ikke omtales. Dog forklares dette af 1 Krøn. 5, 10, hvoraf man seer, at de østjordanske Stammer langt fra vare saa forkuede, som de vestjordanske, hvorom der her ene er Tale. [23]) Paa Vigtigheden af Michmas i militær Henseende henthder ogsaa Es. 10, 28.

Capitel XIV.

[2]) Migron nævnes Es. 10, 28-29 sammen med Michmas og Geba, Saul sidder her under et Granatæbletræ, som 22, 6 i Giba under en Tamarisk. Hans Tropper bleve allerede 13,

den Side; men han talte ikke til sin Fader derom.

2. Saul sad ved Udkanten af Geba under Granatæbletræet, som var i Migron, og Folket, som var hos ham, var henved sex hundrede Mand.

3. Achia, en Søn af Ichabods Broder Achitub, som var en Søn af Pinehas og Sønnesøn af Elivar, var Jehovas Præst i Silo, og den, som bar Livkjortelen. Men Folket vidste ikke af, at Jonathan var gaaet.

4. Mellem Gangstierne, hvorpaa Jonathan søgte at komme til Philisternes Post, laae der en Klippetop paa hver Side, hvoraf den ene hed Bozez, den anden Seneh.

5. Den ene Bjergspids stod som en Støtte nordtil mod Michmas, den anden sydtil mod Geba.

6. Da sagde Jonathan til sin Baabendrager: kom, saa ville vi gaae over til disse Uomskaarnes Post; maaskee vil Jehova udføre det for os; thi for Jehova gjælder det ligemeget at frelse ved mange eller ved faa.

7. Hans Baabendrager sagde: Gjør du hvad du har Lyst til, gaa du kun derhen, jeg skal være med dig efter din Villie.

8. Jonathan sagde: Naar vi nu gaae over til Mændene, saa ville de faae Øie paa os.

9. Sige de saa til os: holder inde, indtil vi komme til eder, saa blive vi staaende paa vort Sted og komme ikke op til dem;

10. Men naar de sige: kommer herop til os, saa ville vi stige op; da har Jehova givet dem i vor Haand. Det skal tjene os til et Tegn.

11. Da Philisternes Vagt fik Øie paa de To, sagde de: Nu ere Hebræerne komne frem af deres Huler, hvori de havde skjult sig.

12. Og Mændene i Leiren svarede Jonathan og hans Baabendrager og sagde: kommer herop til os, saa ville vi melde eder noget. Da sagde Jonathan til sin Baabendrager: Stig op bag efter mig; thi Jehova har givet dem i Israels Haand.

13. Jonathan krøb op paa Hænder og Fødder, og Baabendrageren bag efter ham; da bede de i Græsset for Jonathan og hans Baabendrager, som slog ihjel bag efter ham.

14. Og i det første Nederlag, som Jonathan og hans Baabendrager anrettede, blev der tyve Mænd paa en Strækning, som en halv Dags Pløieland.

15. Og der kom baade i Leiren og udenfor en Rædsel over det hele Folk; saavel Besætningen som Streiftropperne bleve forfærdede, ja Landet blev forfærdet, saa det var ret en Forfærdelse fra Gud.

16. Sauls Vagter i Geba i Benjamin saae det, hvorledes Hoben opløste sig og drog bort med Trængsel.

17. Da sagde Saul til Folket, han havde hos sig: Tæller efter og seer til, hvo der er gaaet bort fra os. Da talte de efter, og Jonathan og hans Baabendrager vare der ikke.

18. Og Saul sagde til Achia: Bring Guds Ark herhid; thi Guds Ark var paa den Tid hos Israels Børn.

19. Medens Saul talte med Præsten, voxte Tumulten i Philisternes Leir og tog til. Da sagde Saul til Præsten: Lad det kun være!

20. Da nu Saul og alt Folket, som han havde, vare samlede, rykkede de ud til Slag; men da var den Enes Sværd allerede rettet mod den Andens og Tumulten meget stor.

21. Og Hebræerne, som hidindtil havde været hos Philisterne og allevegnefra vare dragne op med dem i Leiren, gik nu over til Israeliterne, som Saul og Jonathan anførte.

22. Ligeledes da alle israelitiske Mænd, som havde skjult sig paa Ephraims Bjerg, hørte, at Philisterne vare slagne paa Flugt, faldt de dem ogsaa i Ryggen.

23. Paa den Dag frelste Jehova Israel, og Striden trak sig ud over Bethaven.

24. De israelitiske Mænd bleve udmattede paa denne Dag; men Saul tog en Eed af Folket og sagde: Forbandet være den Mand, som nyder Mad inden Aften, før jeg har faaet Hævn over mine Fiender. Da smagte hele Folket ikke Mad.

25. De kom fra hele Landet ind i en Skov, hvor der var Honning paa Marken.

26. Da Folket kom ind i Skoven, saa flød Honningen der, men der var ikke een, som førte den med sin Haand til Munden, fordi hele Folket frygtede Eden.

15 angivne til 600. [3]) Spaadommen 2, 31-36 siger ikke, at den ypperstepræstelige Værdighed med Hophni og Pinehas' Død skulde vige fra Elis Huus; her er hans Sønnesøns Søn endnu i Besiddelse af den. Han kom rimeligviis senere end Samuel til Saul. [14]) Bestemmelsen af Strækningen, hvorpaa de Døde laae, er uklar, Grundterten er her maaskee noget forvansket. Den græske Overs. tyder hen paa Steenvaabnene, hvormed Jonathan og hans Baabendrager fældte Philisterne. [18]) Pagtens Ark maa fra Kirjath Jearim være bleven bragt til Leiren i Geba, den kom efter 1 Krøn. 13, 5 igjen tilbage til Kirjath Jearim. [23]) Bethaven kan neppe være

27. Men Jonathan havde ikke hørt, at hans Fader havde taget Folket i Eed, og han rakte Spidsen af Stokken, som han havde i Haanden, hen for at dyppe den i Honningkagen og han bragte den med Haanden til Munden; da bleve hans Øine opklarede.

28. Da tog en Mand af Folket til Orde og sagde: Din Fader har taget Folket i Eed: Forbandet være den Mand, som nyder Mad idag. Og Folket var mat;

29. Da sagde Jonathan: Min Fader har gjort Landet Skade: seer dog, hvor klare mine Øine ere blevne, fordi jeg smagte lidt paa denne Honning.

30. Gid Folket dog havde spiist lidt af deres Fjenders Bytte, hvad de forefandt; thi endnu er Nederlaget blandt Philisterne ikke blevet stort.

31. Paa den Dag joge de Philisterne fra Michmas til Ajalon. Men Folket var ganske udmattet.

32. Og Folket kastede sig over Byttet; de toge Faar, Oxer og Kalve og slagtede dem paa Jorden; men Folket spiste det blodige Kjød.

33. Det meldte man Saul, idet man sagde: Folket synder mod Jehova ved at spise Blodet. Og han sagde: deri have I feilet; vælter nu en stor Steen hid til mig.

34. Da sagde Saul: Adspreder eder blandt Folket og siger til dem: Hvermand bringe sin Oxe og sit Lam hid til mig, slagter dem her og spiser derpaa; men synder ikke mod Jehova ved at spise Blodet. Da ledte hele Folket om Natten hver sin Oxe derhen ved Haanden og slagtede den der.

35. Saul byggede et Alter for Jehova; det var det første Alter, han byggede for Jehova.

36. Saul sagde: Lader os sætte efter Philisterne inat og plyndre blandt dem indtil Morgengry og ikke levne en Mand iblandt dem. De sagde: Lader os gjøre, som du synes. Da sagde Præsten: kommer herhid til Gud.

37. Og Saul spurgte Gud: Naar jeg sætter efter Philisterne, giver du dem saa i Israels Haand? Men Saul fik intet Svar paa den Dag.

38. Da sagde Saul: kommer herhid, alle Israels Stammer, giver Agt og seer til, paa hvem Forseelsen hviler idag.

39. Saasandt Jehova lever, som frelste Israel, var det paa min Søn Jonathan, saa skulde han døe; men han fik intet Svar af hele Folket.

40. Han sagde til hele Israel: Gaaer I nu over paa den ene Side, saa skulle jeg og min Søn Jonathan gaae over paa den anden. Og Folket sagde: Gjør, som du finder for godt.

41. Saul sagde til Jehova, Israels Gud: Lad Sandheden komme for Dagen. Det traf Saul og Jonathan; men Folket gik fri.

42. Saul sagde: kaster Lod mellem mig og min Søn Jonathan; da traf det Jonathan;

43. Saul sagde til Jonathan: Tilstaa, hvad du har gjort. Og Jonathan tilstod og sagde: Jeg smagte rigtignok lidt Honning paa Spidsen af min Kjep, som jeg havde i Haanden; her er jeg, lad mig døe!

44. Og Saul sagde: Gud straffe mig i sin Vrede, om du ikke skal døe, Jonathan!

45. Men Folket sagde til Saul: Skulde Jonathan døe, som udførte denne store Frelse i Israel? Det være langt fra, saasandt Jehova lever, at der blot skulde falde et Haar fra hans Hoved til Jorden; thi det var med Gud, han gjorde dette idag. Saa udfriede Folket Jonathan og han led ikke Døden.

46. Da Saul satte efter Philisterne, vare Philisterne dragne til deres Sted.

47. Efterat Saul havde faaet Kongedømmet over Israel, saa stred han med sine Fjender paa alle Sider, med Moabiter, Ammoniter, Edomiter, Kongerne i Zoba og med Phili-

---

den rigtige Læsemaade, men Bethhoron, sml. Anm. til 13, 5. [31]) Ajalon, Levitstad paa Dans Gebeet, bekjendt fra Jos. 10, 12, laae tæt ved Bethschemesch 2 Krøn. 28, 18. [32–33]) Forbudet mod at spise Blodet, som var af en aldeles religiøs Natur, blev allerede givet Noah, 1 Mos. 9, 4, og senere mange Gange gjentaget i Loven. [35]) sml. Anm. til 13, 8. [36]) Hvert Ord af Kongen, som skulde have Gyldighed i Israel maatte stadfæstes af Folket, sml. V. 40, men baade Folkets og Kongens forenede Ord skulde have Stadfæstelse af et høiere, Jehovas Ord. [39]) Her giver Folket ikke Kongens Ord Bifald. [41]) Det er muligt, at man saavel ved Lodkastningen her, som ved den 10, 20, maae tænke paa Anvendelsen af Urim og Thummin. [45]) Fordi Kongens Ord ikke var blevet stadfæstet af Folket, kunde Sauls Ord mod Jonathan heller ikke komme til Udførelse. [47]) Israels tiltagende Magt er kjendelig derpaa, at de ikke blot føre seierrig Krig med de nærmere Fjender, men ogsaa med fjernere, som Zobas Konger, som boede nærved den Egn, hvorfra engang Chusan Ri-

sterne; hver den, imod hvem han vendte sig, fik uheldig Medfart.

48. Han rustede en Hær, slog Amalek og udfriede Israel af deres Haand, som plyndrede dem.

49. Sauls Sønner vare: Jonathan, Jisvi og Malchisua, af hans twende Døttre hed den ældste Merab, den yngste Michal.

50. Og Sauls Hustru hed Achinoam, Achimaaz's Datter, hans Feltherre hed Abner, en Søn af Ner, Sauls Farbroder.

51. Sauls Fader Kis og Abners Fader Ner vare Sønner af Abiel.

52. Krigen mod Philisterne var meget levende i alle Sauls Dage, og hvor Saul saae en stærk og stridbar Mand, drog han ham til sig.

Capitel XV.

Amalekiterkrigen. Sauls Ulydighed.

1. Samuel sagde til Saul: Jehova sendte mig for at salve dig til Konge over hans Folk, over Israel, agt nu ogsaa paa Jehovas Ord, som det lyder.

2. Saa siger Hærskarernes Jehova: Jeg vil hjemsøge Amalek for det, som han gjorde mod Israel, da han satte sig mod denne paa den Vei, ad hvilken denne drog op fra Ægypten.

3. Gaa nu hen, slaa Amalek og lys alt, hvad hans er, i Ban, skaan ham ikke; baade Mænd og Qvinder, baade Umyndige og Diende, Oxer og Faar, Kameler og Æsler skal du slaae ihjel.

4. Det meldte Saul til Folket og holdt en Mønstring over dem i Thelaim, to hundrede tusinde Mand tilfods, deriblandt ti tusinde Mand af Juda.

5. Saul kom til Amaleks By og lagde Baghold i Dalen.

6. Da sagde Saul til Keniterne: Gaaer, viger bort, drager bort fra Amalek, for at jeg ikke skal ødelægge eder tilligemed denne; du viste jo Venskab mod alle Israels Børn, da de droge op fra Ægypten. Saa drog Keniten bort fra Amalek.

7. Saul slog Amalek fra Chavila af indtil Sur-Veien henimod Ægypten.

8. Og han fangede Amaleks Konge Agag levende, men paa hele Folket fuldbyrdede han Banlysningen med Sværdsod.

9. Dog skaanede Saul saavelsom Folket baade Agag og hvad der var godt af Faar og Oxer, ja selv dem, som vare mindre gode, som Lammene, og overhovedet alt, hvad der var godt; derpaa vilde de ikke fuldbyrde Banlysningen, men derimod paa hver daarlig og ubrugelig Ting fuldbyrdede de den.

10. Da lød der et Ord fra Jehova til Samuel, som sagde:

11. Jeg fortryder paa at have sat Saul til Konge; thi han er falden af fra mig og holder ikke mine Ord i Hævd. Da vrededes Samuel og han raabte den hele Nat til Jehova.

12. Samuel stod tidlig op for at møde Saul om Morgenen, da bragte man det Budskab til Samuel: Saul er ankommen til Karmel; efterat han har opreist en Mindesteen, har han trukket sig tilbage, er gaaet over Floden og kommen ned til Gilgal.

13. Da drog Samuel hen til Saul, og Saul sagde til ham: Velsignet være du for Jehova! Jeg har udført Jehovas Befaling.

14. Samuel sagde: hvad er det saa for en Lyd af Smaakvæg for mine Øren, og hvad er det for en Lyd af Oxer, som jeg hører?

---

sathaim var uddragen. [48]) fortælles foreløbigt, hvad Cap. 15 beretter fuldstændigere.

Capitel XV.

[2]) Befalingen om bestandig Krig mod Amalekiterne læses 2 Mos. 17, 14-16; 5 Mos. 25, 17-19. Nu da Israel hævede sig af sin tidligere Afmagt, maatte denne Befaling udføres. [4]) Thelaim er sandsynligviis den samme By, som Jos. 15, 24 hedder Thelem, som laae i Stammen Juda's sydlige Deel henimod Edom, altsaa ogsaa imod Amalek, sml. 1 Mos. 14, 7; 4 Mos. 13, 29. [6]) Om Keniterne, sml. 4 Mos. 24, 21-22; Dom. 1, 16. [7]) der omtales et dobbelt Chavila i Arabien, et chusitisk, 1 Mos. 10, 7; og et joktanidisk smst. V. 29 uden at der med Sikkerhed kan angives, hvilket der her er meent. Surveien omtales ogsaa 1 Mos. 16, 7, selve Ørkenen Sur 2 Mos. 15, 22. Strækningen fra Chavila til Sur var Ismaeliternes Bolig, 1 Mos. 25, 18. [8]) Saa gik Bileams Spaadom, 4 Mos. 24, 20, i Opfyldelse. [9]) Som Grunden til at han skaante Kongen o. s. v. angiver Saul selv V. 24, at han af Frygt havde agtet paa Folkets Røst; mere kan derom ikke siges. [11]) Jeg fortryder paa; sml. 1 Mos. 6, 6. [12]) Karmel er et Bjerg ved det døde Hav, sydøst for Hebron, paa det opreiste Saul en Steen til Minde om Opfyldelsen af Budet 2 Mos. 17, 16. Saul drager til Gilgal for at holde Offerfest der lige-

15. Saul sagde: De have bragt dem ned fra Amalekiterne; thi Folket skaanede, hvad der var godt af Faar og Oxer, for at offre det til Jehova din Gud; paa Resten fuldbyrdede vi Banlysningen.

16. Samuel sagde til Saul: Lad det være godt! Men jeg vil lade dig vide, hvad Jehova har sagt til mig inat; og hiin sagde til ham: Tal!

17. Da sagde Samuel: Var du ikke ringe i dine egne Øine, da du blev Hovedet for Israels Stammer og Jehova lod dig salve til Konge over Israel.

18. Nu havde Jehova sendt dig i et Ærinde og havde sagt: Gaa hen og fuldbyrd Banlysningen over disse Syndere, Amalekiterne; kjæmp med dem, til du ganske har udryddet dem.

19. Hvorfor adlød du da ikke Jehovas Røst; men higede efter Bytte og gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine!

20. Derpaa svarede Saul Samuel: Jo vist adlød jeg Jehovas Røst; jeg gik jo i det Ærinde, hvori Jehova sendte mig, og bragte Amaleks Konge Agag hid; men paa Amalekiterne fuldbyrdede jeg Banlysningen.

21. Det var Folket, der tog Faar og Oxer af Byttet, det Ypperligste blandt det Banlyste, for at offre det til Jehova din Gud i Gilgal.

22. Da sagde Samuel: Har Jehova da saadant Velbehag i Brænd- og Slagtoffer, som i Lydighed mod Jehovas Røst? Ja, Lydighed er bedre end et godt Offer og Hørsomhed er bedre end Fedmen af Væddere.

23. Thi Gjenstridighed er Troldoms Synd og Trodsighed er Ugudelighed og Afgudsdyrkelse; fordi du har forkastet Jehovas Ord, vil han ogsaa forkaste dig som Konge.

24. Derpaa sagde Saul til Samuel: Jeg har syndet i at overtræde Jehovas Bud og dine Ord; thi jeg frygtede Folket og agtede paa dets Røst.

25. Men bær nu dog over med min Synd og kom tilbage med mig, saa vil jeg tilbede Jehova.

26. Da sagde Samuel til Saul: Jeg vil ikke vende tilbage med dig; thi du har forskudt Jehovas Ord, derfor vil Jehova ogsaa forskyde dig, og du skal ikke mere være Konge over Israel.

27. Saa vendte Samuel sig om for at gaae; men Saul greb i Fligen af hans Kjortel, saa den blev reven itu.

28. Og Samuel sagde til ham: der rev Jehova idag Israels Kongedømme fra dig og gav det til din Jævning, som er bedre end du.

29. End skuffer Israels Herlighed ikke og angrer intet; thi han er intet Menneske, saa han skulde angre noget.

30. Men denne sagde: Ja vel, jeg har syndet; men viis mig dog nu den Ære for mit Folks Ældste og for Israel at vende tilbage med mig, saa vil jeg tilbede Jehova din Gud.

31. Derpaa fulgte Samuel tilbage med Saul, og Saul kastede sig ned for Jehova.

32. Derefter sagde Samuel: Bringer Amaleks Konge Agag hid til mig, og Agag kom til ham med en lystig Mine; thi saaledes, sagde han, fordriver man Dødens Bitterhed.

33. Og Samuel sagde: Ligesom dit Sværd har gjort Qvinder barnløse, saaledes skal din Moder blive barnløs fremfor nogen Qvinde; og dermed huggede Samuel Agag ned for Jehovas Ansigt i Gilgal.

34. Derpaa gik Samuel ad Rama til, og Saul drog op til sit Huus i hans By Gibea.

35. Men indtil sin Dødsdag saae Samuel ikke nogensinde Saul igjen, thi Samuel var nedslagen for Sauls Skyld, fordi Jehova fortrød at have gjort Saul til Konge over Israel.

Capitel XVI.

David salves til Konge og kommer til Sauls Hof.

1. Da sagde Jehova til Samuel: hvorlænge vil du være nedslagen, fordi jeg forkastede ham fra Kongedømmet over Israel? Fyld dit Horn med Olie og gaa saa, jeg vil sende dig til Bethlehemiten Isai; thi iblandt hans Sønner har jeg udseet mig en Konge.

---

som 13, 8 flg. 11, 14. [27–28]) Kjortelens Sønderrivelse, en uforudseet Begivenhed, benytter Samuel som en symbolsk Handling; sml. 1 Kong. 11, 30. [29]) sml. 4 Mos. 23, 19, Jehova siges at fortryde (V. 11 og 35) forsaavidt han har levende Medfølelse med den Skabning, som ikke naaer sin Bestemmelse, som er det, hvortil Gud har bestemt ham; men da han tillige har forudseet Synden, som hindrer Mennesket i at naae sin Bestemmelse og har indordnet denne Synd som et Led i den evige Plans Udførelse, siges han ogsaa intet at fortryde. I Jehovas Fortrydelse røber just hans Kjærlighed sig. [33]) sml. Jos. 7, 25.

2. Og Samuel sagde: hvorledes skulde jeg gaae? Faaer Saul det at høre, saa vil han dræbe mig. Men Jehova sagde: Du skal tage en Kalv af Qvæget med dig og sige: Jeg kommer for at bringe Jehova et Offer.
3. Indbyd saa Isai til Offringen, og jeg vil underrette dig om, hvad du har at gjøre; du skal salve mig den, som jeg siger.
4. Samuel gjorde, som Jehova sagde, og kom til Bethlehem; Byens Ældste gik ham overraskede imøde og sagde: Har dit Komme noget godt at betyde?
5. Og han sagde: Ja, jeg kommer for at offre til Jehova, helliger eder og kommer til Offring med mig. Saa helligede han Isai og hans Sønner og indbød dem til Offring.
6. Da de nu kom og han fik Eliab i Sigte, sagde han: sikkert er det denne, der er Jehovas Salvede.
7. Men Jehova sagde til Samuel: Du skal ikke see paa hans Udseende, og paa hans Legemsvært; thi ham, som havde dette, forkastede jeg; det, hvad Mennesket seer paa, er jo et Intet; thi Mennesket seer paa det, som falder i Øinene, men Jehova seer paa Hjertet.
8. Isai kaldte ad Abinadab og lod ham gaae forbi Samuel, og han sagde: heller ikke denne udvalgte Jehova.
9. Derpaa lod Isai Samma gaae forbi; men han sagde: heller ikke denne udvalgte Jehova.
10. Og han lod sine syv Sønner gaae forbi Samuel, men Samuel sagde til Isai: Jehova har ikke udvalgt nogen af disse.
11. Samuel sagde til Isai: Er det alle Sønnerne? Men han sagde: den mindste er endnu tilbage, han vogter just Smaaqvæget. Da sagde Samuel til Isai: Lad et Bud gaae ud for at hente ham; thi vi ville ikke lægge os tilbords, inden han kommer.
12. Han lod da et Bud gaae ud for at hente ham, han var rødmusset, havde smukke Øine og var nydelig at see til. Da sagde Jehova: reis dig og salv ham; thi ham er det.
13. Saa tog Samuel Oliehornet og salvede ham midt iblandt hans Brødre, og Jehovas Aand kom kraftig over David fra den Dag og fremdeles. Derpaa brød Samuel op og drog til Rama.
14. Men Jehovas Aand veg fra Saul, og en ond Aand fra Jehova ængstede ham.
15. Da sagde Sauls Tjenere til ham: Der er en ond Aand fra Gud, som ængster dig.
16. Vilde vor Herre kun befale dine Tjenere, som staae til din Tjeneste, at opsøge en Mand, som forstaaer at spille paa Harpe, og som, hvergang den onde Aand kom over dig, skulde spille paa den; saa vilde det blive bedre med dig.
17. Saul sagde til sine Tjenere: søger efter en Mand til mig, som forstaaer at spille, og bringer ham til mig.
18. Da tog En af Folkene til Orde: Jeg har seet en Søn af Betlehemiten Isai; han forstaaer at spille, det er dertil en stærk Karl og en Kriger, han er ogsaa forstandig i sin Tale og har en god Skabning, ret En, som har Jehova med sig.
19. Da lod Saul et Bud gaae hen til Isai og sige: Send din Søn David til mig, ham, som er ved Smaaqvæget.
20. Saa tog Isai et Æsel, Brød, en Dunk Viin og et Gedekid, det sendte han med sin Søn David til Saul.

Capitel XVI.

[2]) fg. Af Jehovas Tale til Saul seer man, at det ikke var noget Usædvanligt, at Samuel snart drog et, snart et andet Sted hen for at holde Offring. [4]) Som Dommer var Samuel kommen hen, hvor der var Grund til at reyse; nu var han vel ikke Dommer mere, men uvilkaarlig maae Byens Ældste, d.e. dens Øvrighed (sml. Dom. 21, 16; Jos. 23, 2) have antaget, at han kom i den forrige Egenskab, hvori de vare saa vante til at see ham. [6]) Eliab maa idetmindste i Størrelse have lignet Saul, 9, 2; 10, 23-24. Iøvrigt maa Samuel have meddeelt Isai noget om Hensigten med hans Komme. [12]) At David bliver hentet fra Hjorden, har en symbolsk Betydning, 2 Sam. 7, 8; Ps. 78, 70-72. [13]) Midt iblandt hans Brødre, sml. Ps. 45, 8. Jehovas Aand kommer strax over David; den viste sig vel ogsaa virksom i Saul efter hans Salvelse (11, 6) men kom dog ikke over ham strax ved Salvelsen. [14]) At Jehovas Aand viger fra Saul, er en Følge af Davids Salvelse. Om den onde Aand, sml. Dom. 9, 23; 1 Kong. 22, 20-22. [16]) Musiken baade forhøier (sml. 10, 5; 2 Kong. 3, 15) og beroliger det aandelige Liv. Naar man sammenligner; V. 12. 19 og 17, 15 med 9, 3, 11, 5; saa er det ikke umærkeligt, hvorledes Modsætningen imellem Kain og Abel gjentager sig i den mellem Saul og David, og det skjøndt Israeliterne havde ophørt at være et Nomadefolk (see til Dom. 7, 13-14); et Beviis for, at Modsætningen ikke er den mellem forskjellige Næringsveie, men har en religiøs Grund, som er antydet i Mos. 3, 17-19 og 21.

21. Da David nu var kommen til Saul og stod for ham, saa fik Saul ham kjær og han blev hans Vaabendrager.

22. Derefter sendte Saul Bud til Isai og lod sige: Ven! lad David blive i min Tjeneste; thi han har vundet min Yndest.

23. Hvergang nu Aanden fra Gud kom over Saul, saa tog David Harpen og spillede paa den, da beroligedes Saul, det blev bedre med ham, eftersom den onde Aand veg fra ham.

Capitel XVII.

Davids Kamp med Goliath.

1. Philisterne samlede deres Skarer til Krig og de forsamlede sig i Socho, som hører til Juda, de leirede sig imellem Socho og Aseka i Ephes Dammim.

2. Saul og de israelitiske Mænd forsamlede sig og leirede sig i Therebinthdalen og beredte sig til Slag mod Philisterne.

3. Philisterne stode ved Bjerget paa den ene Side, Israeliterne ved Bjerget paa den anden; kun Dalen var imellem dem.

4. Da gik der en Mand, som vilde afgjøre Sagen, ud fra Philisternes Leir; han hed Goliath fra Gath; han var sex Alen og et Spand høi.

5. Han havde en Ertshjelm paa sit Hoved og var iført et Ring-Pantser; Pantseret var saa svært som fem tusinde Pund Erts.

6. Ertsplader havde han paa sine Fødder, og et Kastespyd af Erts over sine Skuldre.

7. Hans Spydstage var som en Væverstang og Spydbladet opveiede sex hundrede Pund Jern. Foran ham gik der En, som bar Skjoldet.

8. Han stod og raabte til Israels Leir og sagde til dem: hvorfor ere I udgangne at berede et Slag! Er ikke jeg en Philister og I ere Sauls Tjenere? Udseer eder en Mand, som kan drage ned imod mig.

9. Hvis han kan bestaae imod mig og nedlægge mig, saa ville vi være eders Trælle; men overvinder jeg ham og slaaer ham, saa skulle I være vore Trælle og I skulle tjene os.

10. Derpaa sagde Philisteren: Jeg har haanet Israels Leir idag. Stil en Mand imod mig, at vi kunne slaaes med hinanden.

11. Da Saul og hele Israel hørte denne Philisters Ord, saa bleve de forskrækkede og frygtede meget.

12. David var en Søn af den ephrathitiske Mand fra Bethlehem i Juda, som hed Isai og havde otte Sønner; Manden var i Sauls Dage allerede gammel og tilaars iblandt Mændene.

13. Isai's tre ældste Sønner droge ud, de droge i Krigen med Saul; af disse tre, som droge ud til Krig, hed den ældste Eliab, den anden Abinadab, den tredie Samma.

14. David var den mindste; de tre større droge ud med Saul.

15. David gik bort og kom tilbage fra Saul for at vogte sin Faders Smaaqvæg i Bethlehem.

16. Philisteren traadte frem hver Morgen og Aften; saaledes fremstillede han sig i fyrretyve Dage.

17. Isai sagde til sin Søn David: Tag denne Skieppe ristede Ax til dine Brødre, min Dreng, tilligemed disse ti Brød og løb dermed hen i Leiren til dine Brødre.

18. Men disse ti ferske Oste skal du bringe til Høvdingen for Tusindet, derpaa skal du spørge til dine Brødres Velgaaende og tage et Pant derpaa med fra dem.

19. Saul og disse tilligemed alle Israeliterne stode i Terebinthdalen for at kjæmpe mod Philisterne.

20. David reiste sig tidlig om Morgenen overlod Smaaqvæget til en Vogter, tog det med, da han gik, hvad Isai havde betroet ham og kom til Vognborgen, just som Hæren gik ud i Slagorden og istemte Feltraabet.

21. Israeliterne og Philisterne stillede sig op, Hærlinie mod Hærlinie.

22. David gav Tøiet fra sig i hans Haand, som havde Vagten ved Tøiet, og løb ud til den opstillede Hær; da han kom derhen, spurgte han til sine Brødres Velgaaende.

23. Medens han var i Samtale med dem, kom

Capitel XVII.

[1]) Krigsskuepladsen laae ikke en Dags Vei fra Bethlehem V. 20, lavere end denne By (V. 28) og følgelig sydfor denne, Dom. 1, 9. [4]) Goliath var fra Gath, en af de Stæder, hvor der endnu var Enakim, Jos. 11, 22. Omendskjøndt hans Størrelse er overordenlig, er den dog ikke fabelagtig. Man har i Nærheden af Himalayabjergene i 1838 fundet et Skelet, som kun var to Tommer mindre. [12]) Isai's Alder var Grunden til at han ikke drog med i Krigen. [13]) Navnene paa hans øvrige Børn og hans Datters Børn læses 1 Krøn 2, 13-17, dog tales der kun om 7 Sønner. [15]) David var vel Vaabendrager hos Saul, 16, 21, dog var det ikke hans egenlige Beskjæftigelse. [20]) De istemte nok Kampraab, men Kamp blev der dog alligevel ikke af.

Manden, som vilde afgjøre Sagen, nemlig Philisteren Goliath fra Gath, frem af Philisternes Hærlinie og talede som han pleiede; det hørte David paa.

24. Men saasnart Israeliterne saae Manden, flygtede de alle for ham og vare meget bange.

25. Saaledes talede hver Israelit: See I Manden, som er kommen frem, ham der! Ja, for at haane Israel er han kommen frem, og den Mand, som fælder ham, vil Kongen gjøre rig; megen Rigdom og dertil sin Datter vil han give ham og gjøre hans Faders Huus skattefrit i Israel.

26. Da sagde David saaledes til Mændene, som stode hos ham: Hvad er det, den Mand skal faae, som fælder denne Philister og tager Skammen fra Israel; hvo er da denne uomskaarne Philister, at han tør haane den levende Guds Leir?

27. Folket sagde det Samme igjen og tilføiede: Det er hvad den Mand skal faae, som fælder denne.

28. Hans ældre Broder Eliab hørte ham tale sammen med Mændene og Eliab blev vred paa David og sagde: Hvorfor er du kommen herned? Til hvem har du betroet de faa Stykker Smaaqvæg i Ørkenen? Jeg kjender dit Overmod og dit Hjertes Vanart, du er ene kommen ned for at see paa Slaget.

29. Men David sagde: hvad har jeg da nu gjort? Har jeg ikke et Ærinde?

30. Han vendte sig derpaa bort fra ham til en Anden og gjorde ham det samme Spørgsmaal; men Folket gav ham lige selvsamme Svar som første Gang.

31. Da de Ord rygtedes, som David talte, saa meldte man det til Saul, og han lod ham hente.

32. David sagde til Saul: For dennes Skyld blive ingen modløs i Hjertet. Din Tjener vil gaae hen og kjæmpe med denne Philister.

33. Men Saul sagde til David: Du kan ikke gaae ud imod denne Philister og kjæmpe med ham, du er en Yngling, og han er en Krigsmand fra Barnsbeen.

34. Dog David sagde til Saul: din Tjener vogter sin Faders Smaaqvæg; kom der engang en Løve eller en Bjørn, som tog noget bort fra Hjorden,

35. Saa løb jeg efter den, slog den og rev den det ud af Munden; men sprang den op imod mig, saa greb jeg den i Skjægget, slog og dræbte den;

36. Baade en Løve og en Bjørn har din Tjener fældet, og denne uomskaarne Philister skal blive som en af dem, fordi han har haanet den levende Guds Hær.

37. Og David sagde: Jehova, som udrev mig af Løvens og Bjørnens Klo, vil udfrie mig af denne Philisters Haand. Da sagde Saul til David: Gaa hen, og Jehova være med dig.

38. Saul lod David blive iført hans Klæder og sætte en Ertshjelm paa hans Hoved og lod ham blive iført et Pantser.

39. David bandt et Sværd oven over sine Klæder, og begyndte at gaae; thi det havde han endnu aldrig forsøgt, og David sagde til Saul: Jeg kan ikke gaae deri; thi det har jeg endnu aldrig forsøgt. Saa lagde David det fra sig.

40. Derpaa tog han sin Stav i Haanden og udsøgte sig fem glatte Stene i Bækken, dem lagde han i Hyrdetøiet, som han havde, nemlig i Tasken, og sin Slynge havde han i Haanden; derpaa gik han ud imod Philisteren.

41. Philisteren gik frem og nærmede sig David med sin Skjoldbærer foran sig.

42. Da Philisteren fik Øie paa David, saa lod han haant om ham; thi han var ung, af et friskt og godt Udseende.

43. Philisteren sagde til David: Er jeg da en Hund, at du kommer mod mig med Kjep? Og Philisteren forbandede David ved sine Guder.

44. Endvidere sagde Philisteren til David: Kom herhid til mig, saa vil jeg give Himlens Fugle og Markens Dyr dit Kjød.

45. David sagde til Philisteren: Du er kommen mod mig med Sværd, Landser og Kastespyd; men jeg kommer mod dig i hans Navn, som er Hærskarernes Jehova, ja Israels Hærskarers Gud, hvem du har haanet.

46. Idag vil Jehova give dig i min Haand, jeg skal nedlægge dig og hugge Hovedet af dig og idag gjøre Philisternes Leir til et Aadsel for Himlens Fugle og Markens Dyr, og hele Landet skal sande, at Israel har en Gud.

47. Og hele denne Forsamling skal sande, at Jehova ikke hjælper med Sværd og Spyd;

---

[25]) At Seierherren skulde have Kongens Datter, er ikke Kongens egne Ord; Folket staaer selv til Ansvar derfor. I den lovede Frihed for Afgifter sees Spiren til en israelitisk Adel. Først under Salomon opkom fuldstændigt Skattevæsen. [34–36]) Ogsaa nyere Reisende fortælle, at en enkelt Araber bevæbnet med en Stok kan bestaae en Kamp med en Løve. [37]) Denne Kamp

thi det er Jehovas Krig, og han skal give eder i vor Haand.
48. Da Philisteren nu var rede, gik frem og nærmede sig til David, saa skyndte David sig og løb hen til Hæren imod Philisteren.
49. David stak sin Haand ind i Tasken, tog en Steen ud deraf, slyngede den og traf Philisteren i Panden; Stenen trængte dybt ind i Panden, og han faldt til Jorden paa sit Ansigt.
50. Med Slynge og Steen var David Philisteren overlegen, han traf Philisteren og dræbte ham uden at have Sværd i sin Haand.
51. Da løb David til, traadte hen til Philisteren, greb hans Sværd, trak det ud af Skeden og dræbte ham, og han huggede hans Hoved af dermed. Da Philisterne saae, at deres Kjæmpe var død, saa flygtede de.
52. Da reiste Mændene fra Israel og Juda sig, istemte et Krigsraab og satte efter Philisterne indtil Dalveien, ja til Ekrons Porte; der laae ihjelslagne Philistere paa Portveien lige til Gath og Ekron.
53. Da aflode Israeliterne fra at forfølge Philisterne og plyndrede deres Leir.
54. David tog Philisterens Hoved og bragte det til Jerusalem; men hans Vaaben lagde han i sit Telt.
55. Da Saul saae David gaae imod Philisterne, sagde han til Feltherren Abner: hvis Søn er den unge Karl, Abner? Men Abner sagde: Saasandt din Sjæl lever, o Konge, jeg veed det ikke.
56. Kongen sagde: Saa forhør dig derom, hvis Søn Ynglingen er.
57. Da David vendte tilbage fra at have fældet Philisteren, tog Abner ham og bragte ham til Saul med Philisterens Hoved i Haanden.
58. Saul sagde til ham: Hvis Søn er du, min Gut! Men David sagde: Jeg er en Søn af din Tjener Isai fra Bethlehem.

Capitel XVIII.

Mistanken vaagner hos Saul.

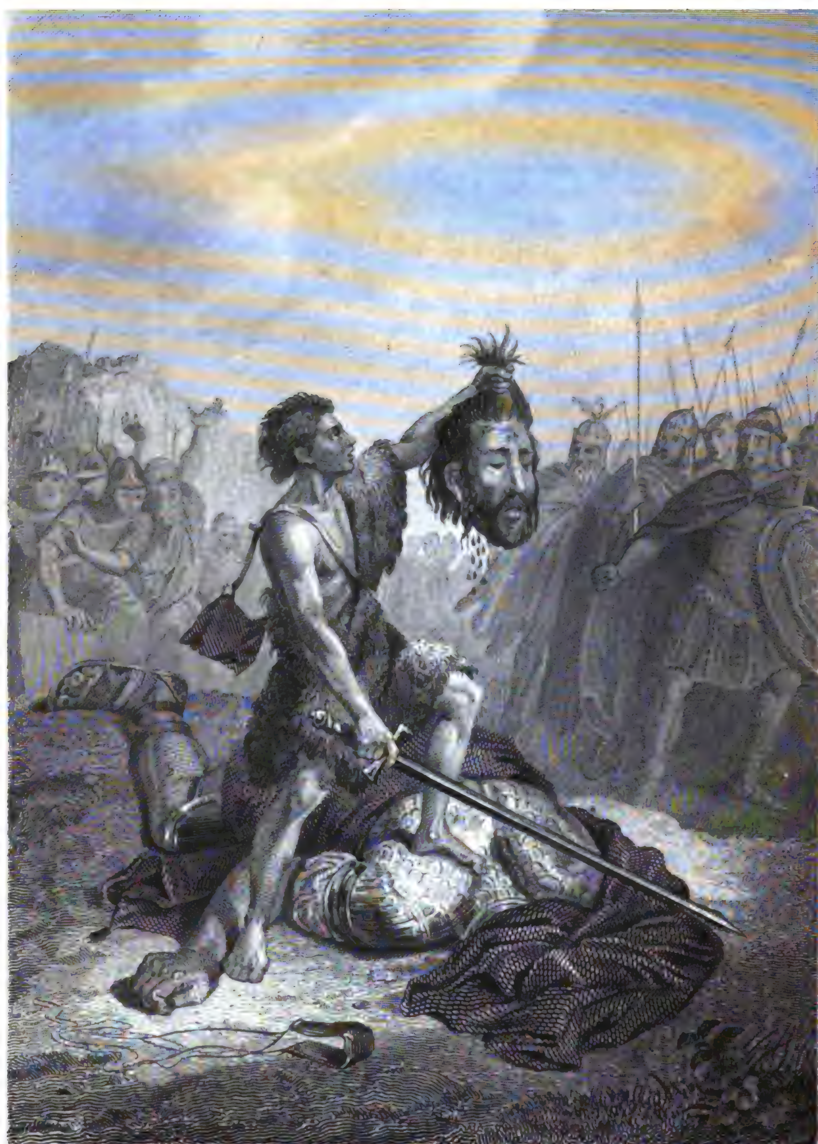
1. Efterat han havde talt til Ende med Saul, blev Jonathans Sjæl forbunden med Davids Sjæl, og Jonathan fik ham saa kjær som sin egen Sjæl.
2. Saul tog ham til sig paa denne Dag og lod ham ikke vende tilbage til sin Faders Huus.
3. Jonathan sluttede en Pagt med David, fordi han elskede David som sin egen Sjæl.
4. Jonathan afførte sig Kappen, han havde om sig, og gav den til David, ja sine Klæder indtil Sværd, Bue og Bælte.
5. David drog ud, saa ofte som Saul sendte ham, og han udførte det kløgtig. Da satte Saul ham over sine Stridsmænd; deri fandt hele Folket og ikke mindre Sauls Tjenere Behag.
6. Dengang de ankom ved Davids Tilbagekomst fra Nederlaget blandt Philisterne, saa gik Qvinderne fra alle Israels Stæder Kong Saul imøde med Sang og Dands, med Haandpauker, Frydesang og Triangler.
7. Qvinderne sang Vexelsange, idet de dandsede og sagde: Saul har fældet sine tusinde og David sine ti tusinde.
8. Derover blev Saul meget fortørnet, og dette Ord mishagede ham meget, saa han sagde: de gave David ti tusinde, men mig gave de tusinde; de ville nok dertil give ham Kongedømmet.
9. Fra den Dag af saae Saul skjævt til David.
10. Næste Dag kom den onde Aand fra Gud heftig over Saul, saa han rasede i sit Huus. David slog Strengene med sin Haand, som hver Dag, og Saul havde et Spyd i Haanden.
11. Saul kastede Spydet, og sagde: Nu

---

stempler, som især sees af V. 45-47, David til en Troeshelt. [48]) Under Samtalen V. 43-47 vare de begge standsede, nu rykke de mod hinanden. [54]) I Jerusalem boede Judæer, Benjaminiter og Jebusiter sammen med hinanden; sml. Dom. 1, 8. 21. Goliaths Sværd kom senere til Nob. 21, 9. [55]) At Saul slet ikke kjender David mere, siges her ikke; men en vorende Deeltagelse bringer ham til at ønske nærmere Underretning om Ynglingen. At han har glemt Navnet paa Faderen til den, som spillede paa Harpe for ham, og at det Samme er hændet Krigshøvdingen Abner, derover kan man ikke med Rette undres.

Capitel XVIII.

[5]) I Tjenerne, som omtales her, og Folkene 16, 18 har man villet see en høiere og lavere Klasse af Hoffolk. [6]) sml. 21, 12; 29, 5. Lignende Vers see 2 Mos. 15, 21; 4 Mos. 21, 27-30 og Dom. 15, 16, hvor Helten selv synger det. Tallene ere naturligviis ikke at forstaae som Optælling af de Ihjelslagne. [10]) Man hører aldrig, at Saul har andet Scepter i Haanden end sit Spyd, 22, 6. Staven eller Scepteret er det rette kongelige Tegn, 1 Mos. 49, 10.

Peint par A Tartart *Gravé par Delia Burny*

vil jeg spidde David til Væggen, men David

27. Da brød David op, drog hen med fine

Jonathans Samtale. *) Som var bemærkedes

vil jeg spidde David til Væggen, men David smuttede to Gange bort fra ham.

12. Men Saul frygtede for David, fordi Jehova var vegen fra Saul og var med David.

13. Saul fjernede ham fra sig og gjorde ham til Anfører for et Tusinde, han drog ud og hjem igjen i Spidsen for Folket.

14. David var kløgtig i al sin Færd, og Jehova var med ham.

15. Da Saul saae, at han var saa overmaade kløgtig, blev han angst for ham.

16. Men hele Israel og Juda yndede David; thi han drog ud og kom hjem igjen i Spidsen for dem.

17. Saul sagde til David: min ældste Datter Merab vil jeg give dig til Hustru; vær mig nu kun en duelig Mand og før alle Jehovas Krige; Saul tænkte: min Haand skal ikke træffe ham, men Philisternes.

18. David sagde til Saul: hvo er jeg og hvad er mit Liv, ja min Faders Slægt i Israel, at jeg skal være Kongens Svigersøn?

19. Da nu Tiden kom, at man skulde give Sauls Datter Merab til David, blev hun givet Mecholatiten Adriel til Ægte.

20. Michal, Sauls Datter havde fattet Kjærlighed til David; det gav man Saul tilkjende, og han billigede det.

21. Thi Saul tænkte: Jeg vil give hende til ham; men hun skal være ham en Snare, at Philisternes Haand kan ramme ham. Og Saul sagde til David: Ved den anden skal du idag blive min Svigersøn.

22. Saul bød sine Tjenere: Taler hemmelig med David og siger: Kongen har Behag i dig, og alle hans Tjenere lide dig godt; nu skal du blive Kongens Svigersøn.

23. Sauls Tjenere talede saaledes i Davids Paahør; men David sagde: Er det i eders Øine saa ringe en Ting at blive Kongens Svigersøn; jeg er jo en fattig og ringe Mand.

24. Det meldte Sauls Tjenere ham, idet de sagde: Saaledes talte David.

25. Og Saul sagde: Saaledes skulle I sige til David: Kongen begjærer ingen Morgengave, men hundrede Philisterforhude, for at faae Hævn paa Kongens Fjender. Men Saul pønsede paa at fælde David ved Philisternes Haand.

26. Disse Ord meldte man David, og David syntes godt nok om at blive Kongens Svigersøn. Bryllupsdagene vare endnu ikke omme,

27. Da brød David op, drog hen med sine Mænd og slog Philisterne, to hundrede Mand, deres Forhude bragte de David, og han gav dem fuldtallige til Kongen for at blive Kongens Svigersøn; saa gav Saul ham sin Datter Michal til Ægte.

28. Saul saae og erkjendte, at Jehova var med David, og Sauls Datter Michal elskede ham.

29. Men Saul blev endnu mere bange for David, og Saul blev sin hele Levetid Davids Fjende.

30. Philisternes Fyrster rykkede ud, men saa ofte de rykkede ud, var David altid snildere end alle Sauls Tjenere, og hans Navn kom i stor Anseelse.

Capitel XIX.

David maa forlade Sauls Huus.

1. Da talte Saul til sin Søn Jonathan og alle sine Tjenere om at dræbe David; men Sauls Søn Jonathan havde stort Venskab for David.

2. Jonathan røbede det for David og sagde: Min Fader Saul tragter efter at dræbe dig, saa vogt dig nu vel imorgen, min Ven, forbliv i Skjul, at du kan holde dig dulgt.

3. Jeg vil gaae ud og staae ved Siden af min Fader paa den Mark, hvor du er, og jeg vil tale om dig til min Fader; mærker jeg da noget, saa skal jeg give dig det tilkjende.

4. Jonathan talte godt om David til sin Fader Saul og sagde til ham: Maatte Kongen kun ikke forsynde sig mod sin Tjener David; thi han har ikke forsyndet sig mod dig, og hans Gjerninger have været dig saare gavnlige.

5. Dengang han satte sit Liv paa Spil og slog Philisterne og Jehova beredte hele Israel en stor Befrielse, da saae du det og glædede dig; hvorfor vil du nu besmitte dig med uskyldigt Blod og dræbe David uden Ret og Skjel?

6. Da hørte Saul paa det, Jonathan sagde. Og Saul lovede med Eed: Saasandt Jehova lever, han skal ikke døe.

7. Da kaldte Jonathan ad David, meddeelte ham den hele Samtale og bragte ham ind til Saul. Saa var han hos ham ligesom før.

8. Der blev ved at være Krig, og David drog ud, stred mod Philisterne og tilføiede dem et stort Nederlag, saa de flygtede for ham.

---

[14]) Saul brugte dog den, han frygtede, og nærede derved tillige det Haab, hvorom [17]) beretter.

Capitel XIX.

[2]) David skal selv være Vidne til Sauls og Jonathans Samtale. [6]) Som det bemærkedes

9. Da kom den onde Aand fra Jehova over Saul, medens han sad i sit Huus og havde sit Kastespyd i Haanden, og David spillede paa Harpe.
10. Og Saul søgte at spidde David med sit Spyd til Væggen; men denne smuttede bort fra Saul, saa han kastede Spydet i Væggen. David derimod undflyede og frelste sig denne Nat.
11. Da sendte Saul Bud hen til Davids Huus for at bevogte ham og at dræbe ham ved Morgengry. Men hans Hustru Michal røbede det for ham og sagde: Redder du ikke dit Liv inat, saa er du imorgen dræbt.
12. Michal hidsede ham ned igjennem Vinduet; da gik han bort, undkom og reddede sig.
13. Michal tog et Gudebillede og lagde det i Sengen, en Pude af Gedehaar satte hun op som dets Hovedgjærde og dækkede det til med Klæder.
14. Da sendte Saul Bud hen for at lade David hente; men hun sagde: Han er syg.
15. Da sendte Saul Bud hen, som skulde see til David og sagde: Bærer ham op til mig i Sengen, for at jeg kan dræbe ham.
16. Men da Sendebudene kom ind, var det et Gudebillede, som laae i Sengen, og en Pude af Gedehaar var dets Hovedgjærde.
17. Og Saul sagde til Michal: Hvorfor har du skuffet mig saaledes og ladet min Fjende komme bort, saa han redder sig? Og Michal sagde til Saul: Han sagde til mig: lad mig komme bort, hvorfor skal jeg slaae dig ihjel?
18. Men David undflyede og reddede sig; da kom han til Samuel i Rama og meddeelte ham alt, hvad Saul havde gjort imod ham. Derpaa gik han med Samuel og forblev i Navoth ved Rama.
19. Derom gav man Saul Underretning: Nu er David i Navoth ved Rama.
20. Da sendte Saul Bud hen, som skulde gribe David; og da de saae en Skare af Propheter, som propheterede, og Samuel, deres Forstander, som stod hos dem, kom Guds Aand over Sauls Sendebud, saa at ogsaa de kom til at prophetere.
21. Det meldte man til Saul, og han sendte for anden Gang Bud, men ogsaa disse kom til at prophetere. Saul blev ved for tredie Gang at sende Bud, men ogsaa disse kom til at prophetere.
22. Da gik han selv til Rama, og idet han kom til den store Brønd, som er i Sechu, spurgte han sig for: Hvor ere Samuel og David? Og man sagde: I Navoth ved Rama.
23. Han gik da hen til Navoth ved Rama, men ogsaa over ham kom Guds Aand, saa han gik frem og propheterede, indtil han kom til Navoth ved Rama.
24. Han trak endogsaa sine Klæder af og propheterede for Samuels Ansigt og han blev liggende nøgen den hele Dag og den hele Nat. Derfor siger man: Er da Saul ogsaa iblandt Propheterne?

Capitel XX.

Sauls Sindelag bliver røbet.

1. David flygtede fra Navoth ved Rama, kom og sagde til Jonathan: Hvad har jeg gjort, hvad er min Forbrydelse og min Synd mod din Fader, at han staaer mig efter Livet?
2. Denne sagde til ham: Det være langt fra; du skal ikke døe; min Fader gjør ikke det Mindste uden at aabenbare mig det; hvorfor skulde han saa skjule denne Ting for mig? Det er ikke saa!
3. Da svor David og sagde: Din Fader

14, 52, var hele Sauls Regjering en uafladelig Krig mod Philisterne.. [9]) sml. 18, 10. David har dennegang været i endnu større Livsfare end forrige. [13]) Disse Gudebilleder (Teraphim) maa Michal have havt uden Davids Vidende. Det er den samme Slags Billeder, som omtales 1 Mos. 31, 34. Naar der her, ligesom Dom. 4, 18, i Oversættelsen læses Pude, saa bemærkes det dog, at der i Grundterten staaer to forskjellige Ord, hvis Forhold til hinanden ikke med Nøiagtighed kan bestemmes. [18]) Allerede af 9, 12. 18 seer man, at Saul boede udenfor Rama, her benævnes hans Opholdssted Navoth, d. e. Boliger; sandsynligviis blev det kaldt saaledes efter Prophetskolen der paa Stedet. Der kan ikke have været meget langt fra Gibea til Rama, og det stemmer ganske med Angivelsen 10, 2, hvorefter Rama laae ved Bethlehem. [20]) sml. 10, 10.

[24]) Her bliver først Sandheden af Ordsproget 10, 12 stadfæstet; thi den Saul, paa hvis Hoved Olien var udgydt, og som havde faaet Kysset af Propheten, til hvem denne havde talt det dristige Ord, 10, 7, i hvis forborgne Indre der gjærede Planer som de, om hvis Udførelse man hører 11, 7; 13, 3; det var ingen uværdig Gjæst blandt Propheter. Men den Saul, i hvis Øine Fedmen af Væddere var bedre end Lydighed mod Jehova, som søgte at dræbe den, ved hvis Haand Jehova havde beredt sit Folk en stor Frelse, kan midt iblandt Propheter kun minde om ham, som propheterede, fordi han i det Aar var Ypperstepræst, Joh. 11, 51. Her i den gamle Pagt maa den, som forbereder det, der skal komme, tage ham, paa hvem Fremtidshaabet hviler, under sin Beskjærmelse mod den falske Theokrat. Den hele Begivenhed gav David Stof til den 59de Psalme.

veed det, at jeg har vundet dit Venskab, og tænker, det skal Jonathan ikke have at vide, for at han ikke skal græmme sig. Alligevel, saasandt Jehova lever og din Sjæl lever, mellem mig og Døden ligger der kun et Skridt.

4. Og Jonathan sagde til David: Hvad begjærer du da, at jeg skal gjøre for dig?

5. David sagde til Jonathan: Imorgen er det Nymaane, og jeg skulde jo være tilbords hos Kongen, giv du mig Forlov, saa vil jeg skjule mig derude til tredie Dags Aften.

6. Naar nu din Fader savner mig, saa skal du sige: David forlangte af mig, at han maatte gjøre en Udflugt til sin By Bethlehem; thi der har den hele Slægt et aarligt Slagtoffer.

7. Naar han da siger: det er godt, saa har det ingen Fare for din Tjener; men bliver han vred, saa kan du vide, at han har fuldt og fast besluttet det Onde hos sig selv.

8. Beviis nu din Tjener dette Venskab, eftersom du for Jehova har taget din Tjener i Pagt med dig, er der nogen Forseelse ved mig, saa dræb du mig; men bringe mig til din Fader, hvorfor skulde du gjøre det?

9. Jonathan sagde: Nei, det skal heller ikke skee; dersom jeg vidste med Vished, at min Fader fuldt og fast hos sig selv havde besluttet Ondt, som skal komme over dig, skulde jeg da ikke sige dig det?

10. Og David sagde til Jonathan: Hvo skal melde mig det, saafremt din Fader maaskee giver dig et strengt Svar?

11. Derpaa sagde Jonathan til David: Kom lad os gaae ud i det Fri! og de gik begge to ud i det Fri.

12. Der sagde Jonathan til David: Jehova, Israels Gud! Naar jeg udfritter min Fader imorgen eller overmorgen ved denne Tid, og finder ham velsindet mod David, og jeg skulde da ikke sende Bud til dig at meddele dig det,

13. Saa straffe Jehova Jonathan i sin Vrede; men pønser min Fader paa Ondt mod dig, saa skal jeg lade dig det vide og jeg skal lade dig fare, for at du kan gaae bort i Fred; og Jehova være med dig, som han var med min Fader.

14. Saalænge jeg endnu lever, skulde du da ikke som Jehova vise Barmhjertighed imod mig, saa jeg ikke døer Døden?

15. Heller ikke maa du nogensinde gjøre Ende paa din Barmhjertighed mod mit Huus, selv da, naar Jehova udrydder hver Mand fra Jorden, som er Davids Fjende.

16. Og Jonathan skal have sluttet en Pagt med Davids Huus, naar Jehova kræver Davids Blod af hans Fjenders Haand.

17. Saa blev Jonathan ved at besværge David ved sin Kjærlighed til ham; thi han elskede ham som sin egen Sjæl.

18. Og Jonathan sagde til ham: Imorgen er det Nymaane; du vil da blive savnet, naar dit Sæde staaer tomt.

19. Naar du har været tre Dage borte, saa skal du drage vaersomt ned og komme til det Sted, hvor du skjulte dig den Dag, hiin slemme Gjerning skete, der skal du forblive bag ved Klippestykket Azel.

20. Jeg vil skyde tre Pile tæt forbi, som om jeg skød til Maals.

21. Jeg vil derpaa sende min Dreng derhen: Gaa og led om Pilene! Naar jeg saa siger til Drengen: See, Pilene ligge nærmere her henimod, tag dem! saa kom frem; thi da har det ingen Fare for dig, og der er intet i Veien, saasandt Jehova lever!

22. Men siger jeg saaledes til Drengen: Pilene ligge længere borte, saa gaa bort, thi da lader Jehova dig fare.

23. Dog, til det Ord, som jeg og du have talt sammen, være Jehova et Vidne mellem mig og dig for bestandig.

24. David skjulte sig paa Marken. Da Nyet tændtes, satte Kongen sig tilbords for at spise.

25. Kongen satte sig paa sit sædvanlige Sted, paa Sædet ved Væggen: Jonathan stod, og Abner sad ved Siden af Saul; men Davids Plads var tom.

Capitel XX.

[5]) David vil have Vished, om Sauls Adfærd er en Følge af hans Sygdom eller ganske er hans egen Tænkemaade. Nymaaned var ogsaa efter Loven, 4 Mos. 28, 11-15, en Festdag; som man seer af denne Fortælling høitideligholdtes den i flere Dage. [6]) Her bliver ligesom 16, 2 private Offerfeste, som feiredes i Hjemmet, antydede. [10]) David tænker sig det Tilfælde muligt, at Saul hindrer Jonathan i at give ham Underretning. Jonathan opfordrer ham [11]) til at gaae med i det Fri, hvor de kunne tale uden Vidner. Han angiver for ham [19-22]), hvorledes han kan give ham behørig Oplysning uden at tale med ham. Omendskjøndt denne Forsigtighed senere ikke var nødvendig, saa gjordes der dog Brug af Aftalen. Af V. 19 sees, at Jonathan maaskee har tænkt sig, at David virkelig vilde gaae til Bethlehem, hvad han dog ikke gjorde. [25]) Det hedder, at Jonathan stod, medens han dog, V. 34, springer op fra Bordet. Hiint Udtryk antyder

26. Saul sagde ikke noget den Dag; thi han tænkte: Der er hændet ham noget, saa han ikke er reen.
27. Næste Dag, den anden Dag i Maaneden var Davids Plads atter tom, og Saul sagde til sin Søn Jonathan: hvorfor er Isai's Søn hverken igaar eller idag kommen tilbords?
28. Jonathan svarede: David begjærede indstændig Forlov af mig at maatte gaae til Bethlehem;
29. Og han sagde: Lad mig fare; thi vor Slægt har et Offer i Byen, min Broder har selv budet mig, og hvis du nu har Godhed for mig, saa lad mig skynde mig bort for at see til mine Brødre; derfor kom han ikke til Kongens Bord.
30. Da blev Saul for Alvor vred paa Jonathan og sagde: vanartede og ulydige Søn, veed jeg det ikke nok, at du har Venskab for Isai's Søn til din Skam og din Moders Skjændsel.
31. Saalænge Isai's Søn aander paa Jorden, er hverken du eller dit Kongedømme sikkert. Lad nu Bud gaae hen og bringe ham til mig, thi han er dødsens!
32. Jonathan svarede sin Fader Saul og sagde til ham: hvorfor skal han dræbes, hvad har han gjort?
33. Da svang Saul sit Spyd imod ham, som for at fælde ham og Jonathan erkjendte, at hans Fader havde fuldt og fast bestemt sig til at dræbe David.
34. Saa sprang Jonathan op fra Bordet i gløende Vrede, og han spiste ikke noget den anden Maanedsdag; thi han var meget bedrøvet for Davids Skyld, eftersom hans Fader havde lastet ham.
35. Om Morgenen gik Jonathan ud i det Fri paa den med David aftalte Tid og havde en lille Dreng med sig.
36. Til ham sagde han: løb hen og opsøg Pilene, som jeg skyder ud. Drengen løb og han skød Pilen ud over ham.
37. Da Drengen kom hen til det Sted, hvor Jonathan havde skudt Pilen hen, saa raabte Jonathan efter Drengen og sagde: Pilen ligger jo længere frem.
38. Og Jonathan raabte efter Drengen: Rask, skynd dig og bliv ikke staaende! Jonathans Dreng tog Pilen og kom igjen til sin Herre.
39. Drengen mærkede ikke noget, kun Jonathan og David forstode det.
40. Da gav Jonathan sine Vaaben til sin Dreng og sagde til ham: gaa og bring det til Byen!
41. Da Drengen var gaaet bort, kom David frem sønderfra, kastede sig tre Gange ned paa sit Ansigt og hilste Jonathan. Da kyssede de hinanden og græd med hinanden til David hulkede.
42. Jonathan sagde til David: Gaa med Fred! det, hvorpaa vi begge have svoret ved Jehovas Navn og hvorpaa vi have taget Jehova til Vidne imellem mig og dig, mellem min Afkom og din Afkom, skal gjælde for bestandig!
43. Derpaa brød han op og gik bort, men Jonathan gik tilbage til Byen.

Capitel XXI.

Davids Flugt over Nob til Gath.

1. David kom til Præsten Achimelek i Nobe, og Achimelek kom David overrasket imøde og sagde til ham: hvorfor kommer du alene til mig, uden at der er et Menneske med dig?
2. David sagde til Præsten Achimelek: Kongen har paalagt mig et Ærinde og sagt til mig: lad ikke et Menneske erfare noget om det Ærinde, hvori jeg har sendt dig og som jeg har paalagt dig; men Folkene har jeg tilsagt til et vist Sted.
3. Hvad har du nu ved Haanden? giv mig fem Brød eller hvad der maatte være.
4. Præsten svarede David og sagde: der er intet almindeligt Brød ved Haanden, kun fem hellige Brød; have Folkene dog ogsaa afholdt sig fra Qvinder?
5. David gav Præsten til Svar: Ja, vi have ikke havt med Qvinder at gjøre hverken igaar eller iforgaars; da jeg reiste ud var

---

noget Usædvanligt i hans Stilling og Forhold, som røber den indre Spænding. [26]) sml. 3 Mos. 7, 21. [33]) Andre oversætte: Saul kastede Spydet efter ham. [41]) Det røber en stor Finhed i Jonathans Tænkemaade, at han hellere benyttede det aftalte Tegn end Ord, til at afsløre, hvad han i dette Tilfælde ikke maatte skjule, Faderens Ondskab.

Capitel XXI.

[1]) Nob laae i Benjamins Stamme, dog ikke langt fra Jerusalem, Es. 10, 32. [4]) Hvorledes Tabernaklet, som maa være der, hvor Skuebrødene ere, var kommet fra Silo til Nob, vides ikke. Egenlig maatte kun Præster nyde Skuebrødene, 3 Mos. 24, 9. [5]) Andre oversætte Slutningsordene saaledes: Er end Landet, hvorhen Veien gaaer (Andre: Ærindet, hvori vi drage) ikke helligt, saa bliver det dog helliget ved Karrene. Andre igjen: Er end Handlemaaden ikke lovmæssig, saa bliver den dog hellig ved Redskabet (d. e. Præsten).

ogsaa Folkenes Toi helligt. Desuden er det jo paa Overgangen til at blive almindeligt, da der idag skal helliges andet Brød i Karrene.

6. Saa gav Præsten ham det Hellige; thi der var ikke andet Brød, end Skuebrødene, som bleve borttagne fra Jehovas Ansigt for at friskt Brød kunde lægges istedetfor, samme Dag hiint blev borttaget.

7. En af Sauls Tjenere var der paa den Dag, og han holdt sig indelukket hos Jehova, han hed Doeg og var Edomit; han var Sauls Overhyrde.

8. David sagde til Achimelek: Har du ikke et Spyd eller Sværd ved Haanden? thi jeg fik hverken Sværd eller andet Vaaben med, eftersom det havde stor Hast med Kongens Ærinde.

9. Derpaa sagde Præsten: Philisteren Goliaths Sværd, hvem du fældte i Terebinthedalen, hænger her indsvøbt i et Klæde bag ved Livkjortelen, vil du have det, saa tag det; der er ikke noget andet her end netop dette. David sagde: der er ikke Mage til det. Giv mig det!

10. Da brød David op og flygtede samme Dag bort fra Saul og han kom til Kong Achis i Gath.

11. Achis Tjenere sagde til ham: Er det ikke David, Kongen i Landet? Er det ikke ham, for hvem de sang saaledes ved Dandsene: Saul fældte sine Tusinde, men David sine Titusinde.

12. Disse Ord tog David sig til Hjerte og han blev meget bange for Kong Achis i Gath.

13. Saa gik han fra sig selv for deres Øine, rasede, medens de holdt ham, kradsede i Dørstolperne, og Fraaden flød ned i hans Skjæg.

14. Da sagde Achis til sine Tjenere: See I ikke, at Manden er affindig, hvorfor have I bragt ham hid til mig?

15. Trænger jeg til Affindige, siden I bringe denne hid, for at han skal rase hos mig? Burde man have bragt ham i mit Huus?

Capitel XXII.

Saul dræber Jehovas Præster.

1. David gik bort derfra og reddede sig ind i Hulen Adullam; da hans Brødre og hele hans Faders Huus hørte det, kom de ned til ham.

2. Og hver Mand, som var i Nød, hver Mand, som havde Gjeld, ja hver, som havde nogen Fortrædelighed, flokkedes til ham, og han blev deres Høvding. Der var henved fire hundrede Mand hos ham.

3. David drog derfra til Mizpa i Moab og sagde til Moabs Konge: Lad min Fader og min Moder dog komme til eder, indtil jeg seer, hvorledes Gud vil mage det for mig.

4. Da bragte han dem hen til Moabs Konge, og de forbleve hos denne hele Tiden, medens David var i Bjergfæstningen.

5. Men Propheten Gad sagde til David: Du maa ikke blive i Bjergfæstningen, gaa bort og drag ned i Juda Land. Saa gik David bort og kom til Chereth Skov.

6. Da Saul hørte, at man havde bemærket David og hans Mænd, sad han just i Gibea under en Tamarisk paa en Høi med sit Spyd

---

Den i Texten udtrykte Oversættelse understøttes af V. 6. Hver Sabbath blev der lagt nye Brød frem, 3 Mos. 24, 8; at det skete i Kar, kunde ene dette Sted lære. [7]) Han holdt sig indelukket; Andre: han var der for Festens Skyld. Det første kan ene have været paa Grund af et Løfte, thi at gjætte paa en Spedalskhed, gaaer ikke an, da den Spedalske netop ikke maatte komme for Jehova, og følgelig det Indelukke, hvori Præsten efter 3 Mos. 13, 4 flg. holdt ham i 7 Dage, ikke kunde være i Tabernaklet. [10]) Saa mægtig virkede Ulykken paa David, at han i den første Skræk vilde tye først vest dernæst øst paa ud af Landet, 22, 3. [11]) sml. 18, 7. [13]) Det er uvist, om David lod som om han gik fra Samling eller virkelig gjorde det. Intet i Udtrykket antyder det første og tænker man sig levende ind i hans Stilling, saa er en forbigaaende Aandsforvirring ingen Urimelighed. Sine Følelser i den Anledning har han udtalt i den 34te og 56de Psalme.

Capitel XXII.

[1]) Om Adullam, sml. 1 Mos. 38, 1; i Hulen ved Adullam digtede David den 57de og 142de Psalme. [3]) Mizpa var sandsynligviis en Borg i Moabs Land. David bringer sine Forældre til det Land, hvorfra han selv nedstammede paa Mødreneside gjennem Ruth. [4]) Bjergfæstningen, hvori David forblev, laae sandsynligviis ogsaa i Moabs Land. [5]) Gad er den anden Prophet, som bliver navngivet. David skulde vende tilbage til Juda Land for at fuldkomme, hvad der var bestemt, at han skulde lide ved Saul. [6]) Det er rimeligviis en høitidelig Forsamling,

i Haanden, og alle hans Tjenere stode hos ham.

7. Og Saul sagde til sine Tjenere, som stode hos ham: Hører, I Benjaminiter! Skulde Isai's Søn give eder alle Marker og Viinbjerge, sætte eder alle til Høvdinger over Tusinder og Hundreder,

8. Siden I alle have sammensvoret eder mod mig og ikke lode mig vide, at min Søn sluttede Forbund med Isai's Søn? Der er ingen iblandt eder, som er bekymret for mig, saa at han lader mig faae noget at vide; thi min Søn har selv ophidset mine Tjenere til at efterstræbe mig, hvilket nu er kommet for en Dag.

9. Edomiten Doeg, den øverste af Sauls Tjenere, tog derpaa til Orde: Jeg saae Isai's Søn, da han kom mod Nob til Achitubs Søn, Achimelek.

10. Denne adspurgte Jehova for ham, gav ham Mad og dertil Philisteren Goliaths Sværd.

11. Da sendte Kongen Bud hen og kaldte Præsten Achimelek, Achitubs Søn tilligemed hele hans Faders Huus, Præsterne, som vare i Nobe, til sig; og de kom allesammen til Kongen.

12. Da sagde Saul: Hør engang, du Achitubs Søn! Og denne sagde: See her er jeg, Herre!

13. Saul sagde til ham: Hvorfor sammenrotte I eder mod mig, du og Isai's Søn, idet du giver ham Brød og et Sværd og adspørger Gud for ham, for at han skal staae op imod mig og efterstræbe mig, som det nu er kommet for en Dag.

14. Achimelek svarede Kongen og sagde: Hvo var da blandt alle dine Tjenere saa høit betroet som David, som er Kongens Svigersøn, havde fortrolig Adgang til dig og var æret i dit Huus?

15. Var det da den første Gang, jeg adspurgte Gud for ham? Det være langtfra! Kongen maa ikke lægge sin Tjener eller min Faders hele Huus dette til Last; thi din Tjener har ikke vidst det allermindste af den hele Sag.

16. Da sagde Kongen: Du og hele din Faders Huus skulle lide Døden, Achimelek!

17. Og Kongen sagde til Drabanterne, som stode hos ham: Vender eder om og dræber Jehovas Præster; thi ogsaa de holde med David; de vidste vel, at han var paa Flugt, og røbede det ikke for mig. Men Kongens Tjenere vilde ikke lægge Haand paa Jehovas Præster.

18. Da sagde Kongen til Doeg: Vend du dig om og hug Præsterne ned! Da vendte Edomiten Doeg sig om og huggede Præsterne ned. Paa den Dag omkom der fem og firsindstyve Mænd, som bare linnet Livkjortel,

19. Han slog ogsaa Præstebyen Nob med Sværdsod, baade Mænd og Qvinder, baade Umyndige og Diende, Oxer, Æsler og Faar slog han med Sværdsod.

20. Kun een frelste sig af Achitubs Søns Achimeleks Sønner, som hed Abiathar; han tyede til David

21. Og bragte David den Tidende, at Saul havde dræbt Jehovas Præster.

22. David sagde til Abiathar: Jeg bemærkede nok hiin Dag, at Edomiten Doeg var tilstede, det er ham, som har sagt Saul det; jeg er Skyld i alt, hvad der er skeet med hver Sjæl i din Faders Huus.

23. Bliv hos mig og vær ikke bange; thi den, der tragter efter mit Liv, tragter ogsaa efter dit; hos mig skal du være i Sikkerhed.

Capitel XXIII.

David undsætter Kegila. — Saul forfølger David i Maons Ørk.

1. Da kom der Bud til David, som sagde: Philisterne beleire Kegila og plyndre Laderne.

2. David spurgte Jehova: Skal jeg gaae

---

hvorom der her er Tale. Om Sphydet sml. Anm. til 18, 10. [7]) Saul tiltaler her Benjamins Stamme, som den der maatte have særlig Interesse ved at hindre en af Juda Stamme i Adgangen til Thronen. [9]) Achimelek kaldes her Achitubs Søn, han var følgelig en Broder til den maaskee barnløse Achia 14, 3, og nedstammede gjennem Pinehas fra Eli. Man seer endnu Spor af Israeliternes Nomadeliv deri, at Overhyrden (21, 8) var den meest anseete Hofbetjent. [18]) Den linnede Livkjortel, der omtales her og 2, 18, som sædvanlig Præstedragt, var ikke et Klædningsstykke af samme Art, som det, Ypperstepræsten bar, men den samme som Underkjortelen, der omtales 2 Moseb. 28, 39. [23]) Sin Harme over Doeg gav David Luft i den 52de Psalme.

Capitel XXIII.

[2]) Hvorledes David har adspurgt Jehova, siges ikke; thi først V. 6 fortælles, at Abiathar kom ned til ham i Kegila, som laae sydlig i Landet henimod Philistergrændsen, med Livkjortelen,

hen og slaae disse Philistere? Og Jehova sagde til David: Gaa hen, slaa Philisterne og undsæt Kegila.
3. Men Davids Mænd sagde til ham: Vi ere allerede bange her i Juda og skulde saa gaae til Kegila mod Philisternes Leir!
4. Da spurgte David atter Jehova, og Jehova svarede ham og sagde: Bryd op og drag ned til Kegila; thi det er mig, som giver Philisterne i din Haand.
5. Da kom David og hans Mænd til Kegila, kjæmpede med Philisterne, drev deres Qvæg bort og tilføiede dem et stort Nederlag. Saaledes undsatte David Indbyggerne i Kegila.
6. Da Abiathar, Achimeleks Søn, flygtede ned til David i Kegila, bragte han Livkjortelen med sig.
7. Og det blev meldt Saul, at David var dragen ned til Kegila. Saul sagde: Nu har Gud givet ham i min Haand; thi han er indesluttet, da han er kommen i en By med dobbelte Porte og Stænger.
8. Da opbød Saul hele Folket til Krig, for at de skulde drage ned mod Kegila og beleire David og hans Mænd.
9. Da mærkede David, at Saul pønsede paa Ondt imod ham, og han sagde til Præsten Abiathar: Bring Livkjortelen hid!
10. Og David sagde: Jehova, Israels Gud! din Tjener har hørt, at Saul pønsede paa at komme ned mod Kegila og at ødelægge Byen for min Skyld.
11. Ville Kegilas Borgere udlevere mig, vil Saul drage ned, som din Tjener har hørt, Jehova, Israels Gud, lad din Tjener da faae det at vide! Jehova svarede: Ja, han vil drage ned.
12. David sagde: Ville Kegilas Borgere udlevere mig og mine Mænd i Sauls Vold? Jehova sagde: Ja, de ville.
13. Da brøde David og hans Mænd henved sex hundrede i Tallet op og droge ud fra Kegila og vandrede omkring som det traf sig. Da man meldte Saul, at David havde reddet sig fra Kegila; opgav han at drage ud.
14. David forblev paa Bjergfæstningen i Ørkenen og opholdt sig paa et Bjerg i Ørkenen Siph, og Saul efterstræbte ham uafladelig uden at Gud gav ham i hans Haand.
15. David mærkede, at Saul var dragen ud for at staae ham efter Livet, da han var i Skoven i Ørkenen Siph.
16. Da gjorde Sauls Søn, Jonathan, sig rede og gik hen i Skoven til David og styrkede hans Kraft i Gud;
17. Og sagde til ham: Vær ikke bange; thi min Fader Sauls Haand skal ikke træffe dig, du skal være Konge over Israel og jeg den Anden efter dig; det veed min Fader Saul ogsaa nok.
18. Da sluttede de begge en Pagt for Jehova. David forblev i Skoven; men Jonathan gik til sit Hjem.
19. Siphiterne droge op til Saul i Gibea og sagde: Skulde ikke David have skjult sig hos os i Bjergfæstningen i Skoven ved Hachilas Høi, som ligger paa høire Side af den øde Strækning?
20. Har du nu Lyst, Konge, saa kom herned; vor Sag bliver det da at overgive ham i Kongens Haand.
21. Saul sagde: Velsignede være I for Jehova, at I have Omhu for mig.
22. Gaaer nu hen og seer eder endnu bedre for, lægger Mærke til og seer efter Stedet, hvor hans Spor er og hvo der har seet ham der; thi man har sagt mig, at han er meget snu.
23. Lægger Mærke til og seer efter i alle Smuthuller, hvor han kunde holde sig skjult, kommer saa tilbage til mig med Vished, og da vil jeg gaae med eder. Er han her i Landet, saa vil jeg lede om ham blandt alle Juda's Tusinder.
24. De brøde da op og gik til Siph forud for Saul; men David og hans Folk vare i Maons Ørk paa den flade Mark paa høire Side af den øde Strækning.
25. Saul og hans Mænd gik derpaa op for at opspore ham; det meldte man David, og han steg ned af Klippen og forblev i Maons Ørk. Da Saul hørte det, forfulgte han David i Maons Ørk.
26. Saul gik paa den ene Side, David

---

hvorpaa Brystsmykket var. Abiathar lader til senere end David at have forladt Chereth Skov, 22, 5. [13]) Antallet paa Davids Mænd var steget, sml. 22, 2. [14]) Ørkenen er Juda's Ørk; her har David digtet den 63de Psalme. Siphs Ørk var kun tildeels Udørk, thi der skjælnes imellem Skoven (V. 15), den flade Mark (V. 24) og den øde Strækning (V. 19); Bjerget hed efter V. 19 Hachila. [17]) Jonathan havde den rette Erkjendelse af Jehovas Villie; han siger, at ogsaa Saul har den, men uden at ville bøie sig for den. Derfor blev hans Endeligt rædselfuldt. [26–27]) Her stod David i den yderste Fare for at falde i Sauls Vold. Det sidste Forsøg paa at undflye slaaer feil; da sender den Gud, hvem Alt maa tjene, sin Salvede Frelse ved Philisterne; derfor

og hans Mænd paa den anden Side af Bjerget; idet nu David skyndte sig for at komme bort fra Saul, omringede Saul med sine Mænd David og hans Mænd for at gribe dem.

27. Men da kom der Bud til Saul, som sagde: Skynd dig at komme, thi Philisterne overstrømme Landet.

28. Saa maatte Saul holde op med at forfølge David og gaae Philisterne imøde; derfor kaldte man dette Sted: Klippen Machlekoth.

Capitel XXIV.

Saul og David i Hulen ved Engeddi.

1. David drog op derfra og forblev i Engeddi paa Befæstningen.

2. Da Saul kom tilbage fra at forfølge Philisterne, saa bragte man ham dette Budskab: David er i Engeddis Ørk.

3. Da tog Saul tre tusinde udvalgte Mænd fra hele Israel og gik hen for at lede efter David og hans Mænd paa Steenbukkeklippen.

4. Da han paa Veien kom til Faarestaldene, saa var der en Hule, hvor Saul gik ind for at forrette sin Nødtørft. Men David og hans Mænd sade i Dybden af Hulen.

5. Davids Mænd sagde til ham: nu er Dagen kommen, hvorom Jehova sagde til dig: jeg vil give din Fjende i din Haand; gjør nu med ham, som du finder for godt. Da stod David op og skar hemmelig Fligen af Sauls Kappe.

6. Strax bebreidede hans Hjerte ham, at han havde skaaret Fligen af Sauls Kappe.

7. Og han sagde til sine Mænd: Jehova bevare mig fra at gjøre dette imod min Herre, Jehovas Salvede, og lægge Haand paa ham, som dog er Jehovas Salvede.

8. David revsede sine Mænd med Ord og lod dem ikke reise sig mod Saul; men Saul brød op fra Hulen og gik sin Vei.

9. Derpaa stod David op og gik ud af Hulen, raabte efter Saul og sagde: Herre Konge! Da saae Saul sig om, og David bøiede sig to Gange mod Jorden for at hilse paa ham.

10. Endvidere sagde David til Saul: Hvorfor hører du paa Folks Tale, som sige: David pønser paa din Undergang.

11. Idag seer du med egne Øine, at Jehova havde givet dig i min Vold i Hulen, og man talte til mig om at dræbe dig; men jeg skaanede dig og sagde: Jeg vil ikke lægge Haand paa min Herre; thi han er Jehovas Salvede.

12. See, min Fader, see dog, Fligen af din Kappe holder jeg i Haanden, thi da jeg skar Fligen af din Kappe og dog ikke dræbte dig, saa maa du vide og see, at jeg ikke befatter mig med, hvad der er ondt og syndigt, jeg syndede jo ikke mod dig; men det er dig, som tragter efter mit Liv for at stille mig derved.

13. Jehova dømme mellem mig og dig og Jehova hævne mig paa dig; men min Haand skal ikke træffe dig.

14. Vel siger et gammelt Ord: Ondskab føder Ondt; men min Haand skal ikke træffe dig.

15. Efter hvem er Israels Konge dragen ud? Efter hvem er det, du jager? Efter en død Hund, efter en Loppe.

16. Jehova være Voldgiftsmand og dømme os imellem; han vil see efter, udføre min Sag og frikjende mig fra din Haand.

17. Da David havde faaet disse Ord udtalt til Saul, saa sagde Saul: Er det din Røst, min Søn David? Og Saul brast i Graad.

18. Og han sagde til David: Du er retfærdigere end jeg; thi du gjorde Godt mod mig; men jeg gjengjældte dig det med Ondt.

19. Du har idag foreholdt mig, hvad Godt du har gjort mod mig. Jehova gav mig i din Haand; men du dræbte mig ikke.

20. Naar en Mand støder paa sin Fjende, mon han saa hjælper ham paa den rette Vei? Jehova lønne dig, for hvad Godt du idag har gjort imod mig.

21. Nu skjønner jeg, at du skal være Konge, og at Israels Kongedømme skal hæves ved din Haand.

---

var det, at Jehova ikke nogensinde havde ladet Saul ganske faae Bugt med Philisterne. [28]) Klippen Machlekoth, d. e. Smutklippen. Sin Harme over Siphiterne, som to Gange bleve Forrædere (26, 1), har David udtalt i den 54de Psalme.

Capitel XXIV.

[1]) Engeddi laae sandsynligviis ved Sydsiden af det døde Hav. [4]) Sml. Anm. til Dom. 3, 24. [6]) Allerede det, at have skaaret Fligen af Sauls Kappe, forekom David formasteligt; med saameget større Afsky afviser han [7]) Forslaget om

22. Sværg nu ved Jehova, at du ikke vil udrydde mit Navn af min Faders Huus.

23. Det lovede David Saul med Eed. Derpaa gik Saul til sit Huus; men David og hans Mænd droge op paa Bjergfæstningen.

Capitel XXV.

Samuels Død. — David paa Karmel hos Nabal.

1. Samuel døde og hele Israel forsamledes for at holde Sørgehøitid over ham, og de begravede ham ved hans Huus i Rama. Da brød David op og drog ned til Parans Ørk.

2. Der var en Mand i Maon, som havde sin Bedrift paa Karmel, en meget formuende Mand; han havde tre tusinde Faar og tusinde Geder; han holdt Faareklipning paa Karmel.

3. Manden hed Nabal, hans Hustru Abigail; det var en meget forstandig og smuk Kone, men Manden var haard og vranten, han var forøvrigt af Calebs Slægt.

4. David hørte det i Ørkenen, at Nabal klippede sine Faar.

5. Saa sendte David to af sine Folk og David sagde til Folkene: drager op til Karmel, gaaer ind til Nabal og byder ham Hilsen fra mig,

6. Siger derpaa saaledes: Til Lykke! Fred være med dig, med dit Huus og alt, hvad du eier.

7. Jeg spørger, at de klippe Faar hos dig; nu have dine Hyrder været hos os, uden at vi have gjort dem Fortræd, der er heller ikke blevet noget borte for dem, saalænge de have været paa Karmel.

8. Spørg kun dine Folk ad, og de skulle stadfæste det; vær du ogsaa erkjendtlig imod Mandskabet, saasom vi ere komne paa en heldig Dag, og giv, hvad du formaaer, til dine Tjenere og til din Søn David.

9. Davids Folk kom og bragte paa Davids Vegne Nabal denne Besked; derpaa taug de.

10. Nabal svarede Davids Tjenere og sagde: Hvo er David og hvo er Isai's Søn? Nuomstunder er der mange Tjenere, som løbe bort fra deres Herre;

11. Skulde jeg tage mit Brød, mine Drikkevarer, det Slagteqvæg, jeg har indslagtet til dem, som klippe for mig, og give det til Mænd, om hvem jeg ikke veed, hvorfra de ere?

12. Saa begave Davids Folk sig paa Veien, kom tilbage og bragte ham den hele Besked.

13. Men David sagde til sine Mænd: Hver Mand binde sit Sværd om sig. Derpaa bandt hver Mand sit Sværd om sig, ogsaa David bandt sit Sværd om sig, og henved fire hundrede Mænd fulgte David, medens to hundrede bleve tilbage ved Tøiet.

14. En af Nabals Folk fortalte det saaledes til hans Hustru Abigail: David har sendt Bud til vor Husbond for at hilse paa ham; men han overfusede dem.

15. Det var dog meget gode Mænd mod os, vi bleve ikke fornærmede og savnede aldrig noget, saalænge vi vare sammen med dem, medens vi laae ude.

16. De vare en Muur omkring os baade Dag og Nat, saalænge vi vogtede Faar hos dem.

17. Tænk nu efter og see til, hvad du har at gjøre; thi der forestaaer baade vor Huusbond og hans hele Huus en Ulykke; han er en ufornuftig Mand og ingen kan tale ham til Rette.

18. Abigail skyndte sig, tog to hundrede Brød, to Bimpler Viin, fem tilberedte Faar, halvanden Skjeppe ristede Ax, hundrede Rosinkager og to hundrede Figenkager; det læssede hun paa Æslerne.

19. Og hun sagde til sine Drenge: Gaaer forud for mig, saa kommer jeg bag efter eder. Men hun talte intet derom til sin Mand Nabal.

20. Medens hun nu hemmelig red ned af Bjerget paa sit Æsel, stødte hun paa David og hans Mænd, som kom hende imøde.

---

at lægge Haand paa Jehovas Salvede; thi det var den ulyksalige, saa dybt sunkne Saul endnu bestandig, ogsaa i hans Øine. [21]) Sml. 23, 17. [22]) Sml. 20, 15.

Capitel XXV.

[1]) Ørkenen Paran er ellers altid den imellem Ægypten og Palæstina, syd for Sur, vest for Sin; her kan denne ikke være meent. Enten maa der i Juda have været en Ørken af samme Navn, eller ogsaa er der ved en Skrivfeil kommet Parans Ørk istedetfor Maons Ørk i Texten. [3]) Nabal nedstammede fra Caleb. Her laae da vel Gulloth-Illith og Gulloth-Tachtith (Øvre- og Nedre-Vandbrønde) og den hele Ager, som Caleb gav Othniel, sml. Jos. 15, 16-19; Dom. 1, 12-15. [13]) Antallet af Davids Folk var endnu

21. David sagde: det var for ingenting, at jeg tog vare paa alt, hvad denne havde i Ørkenen, saa intet af alt hans kom bort for ham; han lønner nu Godt med Ondt.

22. Gud lade det gaae alle Davids Fjender vel, hvis jeg til Daggry imorgen af alt, hvad hans er, levner en Eneste, som slaaer sit Vand af mod Væggen.

23. Da Abigail saae David, skyndte hun sig og sprang ned af Æselet, kastede sig ligeoverfor David paa sit Ansigt og bøiede sig mod Jorden.

24. Hun faldt ned for hans Fødder og sagde: Ak Herre, lad mig tage Misgjerningen paa mig! Und din Tjenerinde at tale for dine Øren og at høre paa din Tjenerindes Ord.

25. Bryd dig ikke videre om denne ufornuftige Mand, Nabal; thi han svarer til sit Navn. Tosse hedder han og Tosseri har han for Skik; men jeg, din Tjenerinde, fik ikke Øie paa Folkene, som min Herre havde udsendt.

26. Og nu, min Herre, saa vist det er, at Jehova lever og din Sjæl lever, ville Jehova bevare dig fra Blodskyld og Selvtægt; gid det gaae dine Fjender som Nabal, hver den, som søger min Herres Skade.

27. Lad nu ogsaa denne Foræring, som din Tjenerinde bringer til min Herre, blive uddeelt blandt min Herres Følgesvende.

28. Bær over med din Tjenerindes Synd; thi Jehova vil gjøre min Herres Huus varigt, eftersom min Herre fører Jehovas Krige, men lad der heller ikke blive fundet noget ondt hos dig i din Levetid.

29. Og reiser nogen sig for at forfølge dig og tragter efter dit Liv, saa skal min Herres Sjæl være indbunden i de Levendes Neg hos Jehova din Gud; men dine Fienders Sjæl slynge han rundt midt i Slyngehuulningen.

30. Naar nu Jehova gjør mod min Herre efter hvad godt han har talt over dig og beskikker dig til en Fyrste over Israel,

31. Saa skal dette ikke være til Snublestene eller Anstød for min Herres Hjerte, at han har udgydt Blod uden Ret og Skjæl, og at min Herre har øvet Selvtægt; men naar Jehova gjør vel mod min Herre, saa tænk paa din Tjenerinde.

32. Da sagde David til Abigail: Lovet være Jehova, Israels Gud, som idag har sendt mig dig imøde.

33. Velsignet være din Forstandighed og velsignet være du, som idag hindrer mig i at paadrage mig Blodskyld og øve Selvtægt.

34. Sandelig, saa vist Jehova, Israels Gud lever, som afholdt mig fra at gjøre dig Fortræd, havde du ikke skyndt dig og var kommen mig imøde, skulde der imorgen ved Daggry ikke hos Nabal have været levnet Een, der slaaer sit Vand af mod Væggen.

35. Derpaa modtog David af hendes Haand, hvad hun havde bragt ham, og sagde til hende: Drag i Fred op til dit Huus, see, jeg har hørt paa din Tale og føier dig heri.

36. Abigail kom hjem til Nabal, da havde han et Drikkegilde i sit Huus som en Konge, hvorved han var heelt fornøiet og meget drukken; hun talte derfor ikke et Ord til ham før Daggry.

37. Men om Morgenen da Nabal havde sovet sin Ruus ud, fortalte hans Kone ham Alting; da blev han rørt af Slag og var som en Steen.

38. Ti Dage derefter slog Jehova Nabal saa han døde.

39. Da David hørte, at Nabal var død, saa sagde han: Lovet være Jehova, som forskaffede mig Opreisning mod Nabal og hindrede sin Tjener i at gjøre det Onde. Jehova lod Nabals Daarskab komme over hans eget Hoved. Saa sendte David Bud for at beile til Abigails Haand.

40. Davids Tjenere kom til Abigail paa Karmel og talte saaledes til hende: David har sendt os til dig for paa hans Vegne at beile til din Haand.

41. Da reiste hun sig, bøiede sig mod Jorden og sagde: Din Tjenerinde skal være en Tjenestepige, som skal toe Fødderne paa min Herres Tjenere.

42. Abigail skyndte sig med at komme afsted, hun satte sig op paa sit Æsel og hendes fem Piger fulgte hende; saa fulgte hun med Davids Sendebud og blev hans Hustru.

43. David tog ogsaa Achinoam af Jisreel og begge to bleve de hans Hustruer.

---

det samme, som 23, 13. [25]) Nabal betyder som Abigail siger: en Daare eller Tosse. [29]) Modsætningen i dette Billede er den imellem Hvile og Uro. [42–43]) Om et saa formeligt Fleerkoneri, som David og Salomon brugte, hører man ikke tidligere i Israel, thi Abraham havde een egenlig Hustru, de andre vare Medhustruer. Derom gjælder ogsaa Frelserens Ord: Matth. 19, 8; og sidste Halvdeel af 11, 11. Kongeloven indskjærpede iøvrigt, at Kongen ikke maatte tage for mange Hustruer, 5 Moseb. 17, 17. De mange Hustruer bleve Anledning baade til Davids og

44. Saul gav sin Datter Michal, Davids Hustru til Lais Søn Phalthi fra Gallim.

Capitel XXVI.

David vover sig ind i Sauls Leir.

1. Siphiterne kom til Saul i Gibea og sagde: Skulde David ikke have skjult sig paa Høien Hachila til høire for den øde Strækning?
2. Da brød Saul op og drog ned til Siph Ørk, og der var tre tusinde israelitiske Ynglinge med ham for at lede efter David i Ørkenen Siph.
3. Saul slog Leir paa Høien Hachila ligeoverfor den øde Strækning ved Veien. David var i Ørkenen, da han saae, at Saul kom efter ham ind i Ørkenen.
4. David sendte Speidere hen og overtydede sig tilfulde om, at Saul var kommen.
5. Da brød David op og kom til det Sted, hvor Saul havde slaaet Leir og David saae Stedet, hvor Saul og Ners Søn Abner, hans Feltherre laae; Saul laae i Vognborgen og hele Folket rundt omkring.
6. David tog til Orde og sagde saaledes til Chithiten Achimelek og til Abisai, Zerujas Søn og Joabs Broder: hvo vil stige ned med mig i Leiren til Saul? Abisai sagde: Jeg vil gaae med dig.
7. David og Abisai kom til Folket ved Nattetide; der laae Saul og sov i Vognborgen, hans Spyd var stukket i Jorden ved hans Hovedgjærde, Abner og Folket laae rundt omkring ham.
8. Abisai sagde til David: Gud har idag givet din Fiende i din Haand, nu vil jeg med eet Slag jage Spydet igjennem ham, saa det skal gaae ned i Jorden og jeg ikke maa gjøre det om igjen.
9. Men David sagde til Abisai: Du maa ikke gjøre ham Fortræd; thi hvo skulde lægge Haand paa Jehovas Salvede uden at han derved paadrog sig Brøde?
10. David sagde: Saasandt Jehova lever, Jehova ene skal slaae ham, hvad enten nu hans Tid kommer saa han maa døe, eller han drager i Kamp og bliver i den.
11. Jehova bevare mig fra at lægge Haand paa Jehovas Salvede! Men tag nu Spydet, som staaer ved hans Hovedgjærde og Vandbægeret, lad os saa gaae herfra.
12. David tog Spydet og Vandbægeret fra Sauls Hovedgjærde og gik bort uden at nogen saae eller mærkede det, end sige vaagnede; thi de sov allesammen, der var faldet en Søvn fra Jehova paa dem.
13. Da David var kommen over paa den anden Side, blev han staaende langt borte paa Bjergets Top, der var en god Strækning imellem dem.
14. Og David raabte saaledes til Folket og Ners Søn Abner: Svarer du intet, Abner? Abner svarede og sagde: Hvo er du, som forstyrrer Kongen?
15. David sagde til Abner: Er du ikke en Mand, som ikke har sin Lige i Israel? Hvorfor bevogter du ikke din Herre Kongen? Der er jo kommet En af Folket ind for at gjøre Kongen, din Herre Fortræd.
16. Det er ikke godt, hvad du har gjort, saasandt Jehova lever! Thi I ere dødsens, at I ikke bevogte eders Herre, Jehovas Salvede. See nu til: hvor ere Kongens Spyd og hans Vandbæger, som stode ved hans Hovedgjærde?
17. Da gjenkjendte Saul Davids Røst og sagde: Er det ikke din Røst, min Søn David? David sagde: Jo det er, Herre Konge!
18. Og han vedblev: Hvorfor sætter min Herre efter sin Tjener; hvad har jeg da gjort og hvad ondt er der i min Haand?
19. Vil min Herre Kongen nu kun høre sin Tjeners Ord: Er det Jehova, som ægger dig mod mig, lad saa Madoffer dufte; men er det Menneskens Børn, saa være de forbandede for Jehova; thi de have idag fordrevet mig, saa jeg ikke mere kan holde mig

---

Salomons Fald. Jisreel, her en By i Juda Stamme, Jos. 15, 56. [44]) Den, som her kaldes Phalthi, hedder 2 Sam. 3, 15 Phaltiel; efter 2 Sam. 21, 8 har Michal endnu været gift med en tredie Mand.

Capitel XXVI.

[1]) Sml. 23, 19. [7]) Om en Vognborg fortaltes ogsaa 1 Sam. 17, 20. [14]) Da det var en Dal eller Kløft, som laae imellem David og Sauls Leir, saa kunde der nok være langt at gaae fra den ene til den anden, om end den lige Afstand ikke var større, end at de over Svælget kunde raabe forstaaelig til hinanden. [14]) „Som forstyrrer Kongen“, der staaer egenlig i Grundterten: som kalder paa Kongen. [19]) Madofferet havde som hvert Offer forsonende Kraft, da det aldrig bragtes alene, men i Forbindelse med Brændofferet. Naar der var lovmæssig Blods-

til Jehovas Arv, idet de sige: Gaa hen og tjen andre Guder!

20. Lad nu mit Blod ikke blive udgydt paa Jorden fjernt fra Jehovas Ansigt, eftersom Israels Konge er dragen ud for at lede om en Loppe, som man forfølger en Agerhøne paa Bjergene.

21. Saul sagde: Jeg har syndet, kom tilbage min Søn David; thi jeg skal nu ikke mere handle ilde imod dig, fordi mit Liv dog havde Værd for dine Øine. Ja, jeg har handlet daarlig og har feilet storligen.

22. David svarede og sagde: Her er Kongens Spyd, lad en af Folkene komme herover og faae det.

23. Jehova lønne den Mand for hans Retsind og Troskab, i hvis Haand Jehova gav dig idag; men jeg vilde ikke lægge Haand paa Jehovas Salvede.

24. Som dit Liv idag blev agtet høit i mine Øine, saa skal mit Liv blive agtet høit i Jehovas Øine, og han skal frie mig af al Angst.

25. Og Saul sagde til David: Velsignet være du, min Søn David, ja, du vil fuldføre det, du skal ogsaa faae Magt dertil. Saa gik David sin Vei, og Saul vendte tilbage til Sit.

Capitel XXVII.

David tyer atter til Achis i Gath.

1. David tænkte ved sig selv: Tilsidst vil jeg dog omkomme for Sauls Haand; det Bedste for mig er at tye til Philisternes Land, saa vil Saul blive kjed af at søge mig indenfor Israels Landemærke, og jeg vil blive frelst af hans Haand.

2. David brød op og gik tilligemed sine sex hundrede Mænd over til Kong Achis i Gath Maochs Søn.

3. Saa forbleve David og hans Mænd hos Achis i Gath, hver med sin Familie og David med sine to Hustruer, Jisreelitinden Achinoam og Karmelitinden Abigail, Nabals Enke.

4. Da meldte man til Saul, at David var flygtet til Gath; derfor søgte han nu ikke mere efter ham.

5. David sagde til Achis: Hvis jeg har vundet din Yndest, lad dem saa anvise mig et Sted i en af Landets Byer, hvor jeg kan boe; hvorfor skal din Tjener boe hos dig i Kongestaden?

6. Achis gav ham paa den Dag Ziklag; derfor tilhører Ziklag Juda's Konger indtil denne Dag.

7. Den hele Tid, hvori David boede i Philisternes Land, var et Aar og fire Maaneder.

8. David drog op med sine Mænd og overfaldt Gesuriter, Girsiter og Amalekiter; thi disse boe i det Land, som fra Arilds Tid var deres, henimod Surveien indtil Ægypten.

9. David slog Landet og lod hverken Mand eller Qvinde ilive; han tog ogsaa Faar, Øxer, Æsler, Kameler og Klæder, dermed vendte han tilbage til Achis.

10. Achis sagde: Da have I dog ikke gjort noget Indfald idag? David svarede: Jo, mod Sydegnen af Juda, af Jerachmeliternes og Keniternes Land.

11. Saa skjænkede David ingen Mand eller Qvinde Livet, som han kunde bringe til Gath; som han sagde: paa det de ikke skulle røbe os og sige: saa og saa gjør David og det har været hans Viis, saalænge han har boet i Philisternes Land.

12. Men Achis fæstede Lid til David og sagde: Nu han har gjort sig forhadt hos sit Folk Israel, skal han være min Tjener for bestandig.

---

udgydelse i Tabernaklet, var der ogsaa Syndsforladelse. [20]) Den græske Oversættelse har istedetfor: Agerhøne — Hornugle. Hiin lever ikke paa Bjerge, men det gjør denne.

Capitel XXVII.

[1]) Den Tid, hvori David i Juda skulde lide Forfølgelse af Saul og i hvilken Gad havde formeent ham at forlade Juda's Land (22, 5) var nu omme. [2]) Antallet paa Davids Mænd angives som 23, 13; 25, 13 og 30, 9. Med 600 Mand kunde David allerede komme trøstigere til Gath, end da han kom alene 21, 11. [8]) Ogsaa i sin Udlændighed søger David at gavne sit Fædreneland. [10]) Om Keniterne erfarer man af 15, 6, at de stode i god Forstaaelse med Israel, om Jerachmeliterne tør man antage det Samme, sml. 30, 29; 1 Krøn. 2, 26 flg. Saaledes skuffer David Achis, denne troer, han kjæmper mod Israels Venner, men da er det mod deres Fjender, som rimelig nok vare Philisternes Venner.

Capitel XXVIII.

Ny Krig med Philisterne. — Saul lader Samuel fremmane.

1. Paa samme Tid trak Philisterne deres Leire sammen til et Felttog for at begynde Krig med Israel. Achis sagde til David: Det maa du vide, at du og dine Mænd skulle drage i Felten med mig.
2. David sagde til Achis: Saa skal du ogsaa faae at vide, hvad din Tjener vil gjøre. Achis sagde til David: saa vil jeg eengang for alle gjøre dig til min Livvagt.
3. Samuel var død og hele Israel havde jordet ham i hans By Rama, og Saul havde renset Landet for Spaaqvinder og Sandsigere.
4. Philisterne havde samlet sig, kom og sloge Leir i Sunem; da samlede Saul hele Israel og slog Leir paa Gilboa.
5. Da Saul saae Philisternes Leir, blev han bange og ganske modløs.
6. Saul adspurgte Jehova; men Jehova gav ham intet Svar hverken i Drømme eller ved Urim eller ved Propheter.
7. Derpaa sagde Saul til sine Tjenere: Leder mig en Troldqvinde op, saa vil jeg gaae til hende og adspørge hende. Da sagde hans Tjenere til ham: der er en Troldqvinde i Endor.
8. Saul gjorde sig ukjendelig og tog andre Klæder paa, med to Mænd gik han derpaa bort og kom ved Nattetide til Qvinden. Han sagde: Spaa mig ved Troldomskunst og fremman ham, som jeg vil nævne dig.
9. Qvinden sagde til ham: Du veed jo, hvad Saul har gjort; han har udryddet Spaaqvinder og Troldmænd af Landet. Hvorfor vil du nu bedaare min Sjæl, saa jeg vover mit Liv?
10. Saul tilsvor hende ved Jehova og sagde: Saasandt Jehova lever, for denne Sags Skyld skal der ikke kunne lægges dig noget til Last.
11. Qvinden sagde: hvem skal jeg da fremmane? Han sagde: Man Samuel frem for mig!
12. Da Qvinden fik Samuel i Sigte, skreg hun høit, og Qvinden sagde saaledes til Saul: hvorfor har du skuffet mig, du er jo Saul.
13. Kongen sagde til hende: Vær ikke bange; men hvad seer du da? Qvinden sagde til Saul: Aandeskikkelser seer jeg stige frem af Jorden.
14. Og han sagde til hende: hvorledes er dens Udseende? Hun sagde: det er en gammel Mand, som stiger op; han svøber sig i en Kappe. Da mærkede Saul, det var Samuel, og han bøiede sig mod Jorden for at hilse paa ham.
15. Samuel sagde til Saul: Hvorfor forstyrrer du mig ved at lade mig fremmane? Da svarede Saul: Jeg er meget angest; Philisterne have begyndt Krig med mig, og Gud er vegen fra mig, han giver mig intet Svar hverken ved Propheter eller Drømme? Da

---

Capitel XXVIII.

[3]) Den Tid bringes i Erindring, da Saul endnu var nidkjær for Jehova. [4]) Sunem ligger i Isaschars Stamme ikke langt fra Karmel, Gilboa i samme Stammes Gebeet begrændser Jisreel-Sletten og staaer i Forbindelse med Libanon. Efterat Philisterne forgjæves have forsøgt tidligere igjennem Passet ved Michmas at trænge midt ind i Landet (Cap. 14), derpaa sydfra igjennem Terebinthdalen ved Socho (Cap. 17), prøve de det nu nordfra over Jisreel-Sletten. [5]) Saul var af Naturen tapper, hans Frygt havde den dybere Grund, som [6]) angiver. Naar det ogsaa hedder, Jehova gav ham ikke Svar ved Urim, saa synes det at staae i Strid med 23, 6 og 30, 7. 8, da efter disse Steder Ypperstepræsten var hos David, men man maa vel lægge Mærke til, det hedder kun i Almindelighed: han fik ikke Svar hverken paa den ene eller den anden Maade; ved Urim ikke, fordi han havde drevet Ypperstepræsten fra sig. Senere (V. 15) omtaler han ogsaa kun Propheter og Drømme. [12]) Sml. Sirach 46, 30. Mange have i den følgende Samtale mellem Saul og Samuel ikke villet see andet end et Bedrageri af Qvinden. Det er ikke rimeligt; thi selv om man vilde antage, at Qvinden imod falske Propheters Sædvane af Hævngjerrighed (V. 3) skulde have spaaet Ondt, og at det var Træf, at hendes Spaadom gik i Opfyldelse, saa antyder Fortællingen dog ikke et saadant Bedrageri med et eneste Ord, og man seer ikke, af hvad Grund Qvinden skulde have saa udtrykkelig betegnet David som Sauls Efterfølger (V. 17). Hvad denne allerede forud anede (24, 21), faaer han af Samuels egen Mund Visshed om. Det beroer paa den almægtige Gud, om han vil lade en Forbindelse finde Sted mellem den Verden, som ligger paa denne og den, som ligger paa hiin Side Graven; jvfr. Luc. 16, 19-31 og Matth. 17, 3. Spaaqvinden kommer selv i den største aandige Bevægelse og i denne overnaturlige Tilstand kjender hun Saul. [14]) Kappen

kaldte jeg paa dig for af dig at faae at vide, hvad jeg skal gjøre.
16. Samuel sagde: Hvorfor vil du da spørge mig? Jehova er vegen fra dig og bleven din Fjende.
17. Jehova har fuldbyrdet, hvad han sagde ved mig, idet han rev Kongedømmet af din Haand og gav det til David, din Jævning.
18. Fordi du ikke adlød Jehovas Røst og ikke gjorde efter hans strenge Vrede mod Amalek; derfor har Jehova gjort dette imod dig paa denne Dag.
19. Jehova vil ogsaa give Israel tilligemed dig i Philisternes Haand, imorgen skulle du og dine Sønner være hos mig, ja Israels Leir vil Jehova give i Philisternes Haand.
20. Strax faldt Saul saa lang han var ned paa Jorden og var meget bange for Samuels Ord; han var ganske afmægtig; thi i et heelt Døgn havde han intet spiist.
21. Qvinden kom hen til Saul og saae, at han var heelt forvirret; og hun sagde til ham: Din Tjenerinde adlød din Røst, jeg satte mit Liv i Vove og lød de Ord, du talte til mig.
22. Lyd du nu ogsaa din Tjenerindes Røst, saa vil jeg sætte en Bid Brød frem for dig, og du skal spise deraf, at du kan komme til Kræfter igjen, inden du atter begiver dig paa Veien.
23. Han afslog det og sagde: jeg vil ikke spise; men hans Tjenere og Qvinden nødte ham dertil, saa lød han deres Ord, reiste sig op fra Jorden og satte sig paa et Leie.
24. Qvinden havde en Fedekalv i Huset, den fik hun hastig slagtet; derpaa tog hun Meel, æltede det og bagte Kager deraf.
25. Hun bød Saul og hans Tjenere det, og de spiste deraf. Derpaa reiste de sig og gik bort endnu ved Nattetide.

Capitel XXIX

David vises bort af Philisterleiren.

1. Philisterne trak deres Leir sammen i Aphek, og Israeliterne leirede sig ved Kilden, som er i Jisreel.
2. Philisternes Fyrster droge frem med deres Hundreder og Tusinder. David og hans Mænd fulgte bag efter med Achis.
3. Da sagde Philisternes Fyrster: Hvad skulle disse Hebræer! Achis sagde til Philisternes Fyrster: Er det ikke David, den israelitiske Konge Sauls Tjener, som har været hos mig i mange Dage, ja i Aar uden at jeg har kunnet anke over ham fra den Dag af, han faldt fra, indtil denne Dag.
4. Men Philisternes Hovdinger samledes omkring ham og sagde til ham: Send Manden tilbage og lad ham igjen drage til det Sted, du har anbetroet ham; han skal ikke følge ned med os i Krigen, for at han ikke skal blive vor Modstander i Krigen; hvormed skulde denne vel forsone sin Herre uden med disse Mænds Hoveder!
5. Er det ikke den David, om hvem de sang saaledes ved Dandsene: Saul har fældet sine Tusinde, David sine Titusinde!
6. Achis kaldte paa David og sagde: Saasandt Jehova lever, du er redelig og det synes jeg godt om, at du drager ud og ind med min Hær; thi jeg har ikke kunnet anke over dig ligefra den Dag, du kom til mig, indtil denne Dag; men Fyrsterne synes ikke om dig.
7. Gaa nu med Fred hjem igjen og foretag dig intet, som kunde mishage Philisternes Fyrster.
8. David sagde til Achis: Hvad har jeg da gjort og hvad har du havt at udsætte paa din Tjener fra den Dag af, jeg traadte i din Tjeneste, indtil denne Dag, at jeg ikke maa gaae med for at stride mod min Herre Kongens Fjender?
9. Achis svarede og sagde: Jeg veed det, i mine Øine er du ligesaa god som en Guds Engel, men Philisternes Fyrster sige: Lad ham ikke drage op i Krigen tilligemed os.
10. Staa nu tidlig op imorgen, ligeledes de blandt din Herres Tjenere, som kom med dig, staaer allesammen tidlig op, saasnart I kunne see, og gaaer bort.
11. David og hans Mænd stode da tidlig op for at gaae bort i Morgenstunden og vende

---

lader til at have været en betegnende Deel af Prophetdragten; sml. 1 Kong. 19, 19; 2 Kong. 2, 13 (hvor der dog ikke for Kappe bruges det samme Ord, som her). I Grækenland kjendte man Philosopherne paa deres Kapper. [17]) Han rev, sml. 15, 27. 28. [19]) Saul skulde være sammen med Samuel, som den rige Mand var det med Lazarus, Luc. 16, 23.

Capitel XXIX.

[1]) Aphek laae sandsynligviis i Nærheden af Sunem, 28, 4. [2]) Foruden Achis gaves der endnu fire andre Philisterfyrster, sml. 6, 18. [3]) Fyrsterne handlede vist neppe uklogt i at forlange David fjernet fra Leiren. [4]) Jfr. 1 Krøn. 12, 19. [5]) Sml. 18, 7. [6]) „Saasandt Jehova lever", hos Hedningerne var det ikke

tilbage til Philisternes Lande; men Philisterne droge op mod Jisreel.

Capitel XXX.

Davids Seier over Amalekiterne.

1. Tredie Dag derefter kom David og hans Mænd til Ziklag; da havde Amalekiterne gjort Indfald i Sydegnen og mod Ziklag, de indtoge Ziklag og stak den i Brand.
2. Mændene og Qvinderne, som vare i den, førte de i Fangenskab baade store og smaa uden dog at dræbe nogen, de dreve dem bort og gik deres Vei.
3. Da David og hans Mænd kom til Byen, var den opbrændt, og saavel Qvinder som Drenge og Pigebørn bortførte.
4. Da brøde David og Folket, som han havde hos sig, ud i Graad, og de græd saalænge, som de kunde.
5. Davids to Hustruer; Jisreeliterinden Achinoam og Karmeliten Nabals Enke Abigail vare ogsaa bortførte.
6. David var i meget stor Angest; eftersom Folket talede om at stene ham; thi hele Folket var yderst nedslaaet over deres Sønner og Døttre. Men David styrkede sig ved Jehova hans Gud.
7. Da sagde han til Præsten Abiathar, Achimeleks Søn: Bring mig Livkjortelen! Og denne bragte Livkjortelen til David.
8. Saa adspurgte David Jehova og sagde: Naar jeg sætter efter denne Skare, skal jeg saa indhente den? Denne sagde til ham: sæt efter den, du skal baade indhente den og skaffe Redning.
9. Da droge David og de sex hundrede Mand, han havde, ud og kom til Bækken Besor; der blev Resten staaende.
10. Dog med fire hundrede Mand fortsatte David Forfølgelsen, de to hundrede Mand vare for trætte til at gaae over Bækken Besor.
11. De fandt en ægyptisk Mand paa Marken, som de bragte til David; de gave ham Brød at spise, ogsaa gave de ham Vand at drikke.
12. De gave ham et Stykke Figenkage og to Rosinkager, da han hverken havde spiist Mad eller drukket Vand i tre Døgn.
13. David sagde til ham: hvem hører du til? hvorfra er du? Og han sagde: jeg er en Ægypter, en amalekitisk Mands Træl; men min Herre lod mig ligge, efter at jeg havde været syg i tre Dage.
14. Vi havde gjort Indfald i Sydegnen af Kreternes Land, i det, som hører Juda til, og i Sydegnen af Calebs Land og havde brændt Ziklag af.
15. Da sagde David til ham: Vil du vise mig Vei ned til denne Skare? Han sagde: sværg mig ved Gud, at du ikke vil slaae mig ihjel og heller ikke overgive mig i min Herres Vold, saa vil jeg vise dig Veien ned til denne Skare.
16. Han førte ham ned, og see, der laae de adspredte over hele Landet, de spiste, drak og holdt sig lystige med hele det store Bytte, som de havde taget fra Philisterne og fra Juda's Land.
17. David tilføiede dem et Nederlag fra Tusmørke indtil anden Dags Aften, der undslap ikke en Mand af dem paa fire hundrede Mænd nær, som rede paa Kameler og undflyede.
18. David udfriede alt, hvad Amalek havde taget; ogsaa sine to Hustruer udfriede David.
19. Der fattedes ingen iblandt dem, hverken Store eller Smaa, Drenge eller Piger, heller ikke noget af alt Byttet, som de havde taget; David fik det altsammen igjen.
20. David tog alt Smaaqvæg og Hornqvæg, dem dreve de forrest i Toget og sagde: det er Davids Bytte.
21. Da David kom til de to hundrede Mænd, som vare for trætte til at følge efter David og som han havde ladet blive tilbage ved Bækken Besor, gik de David og hans Folk imøde. Da David kom nær hen til Folket, hilsede han dem mildt.
22. Men hver ond og ildesindet Mand iblandt dem, som vare fulgte med David, sagde: fordi de ikke ere fulgte med mig, ville vi heller ikke give dem noget af Byttet, som vi have udfriet. Hver tage sin Hustru og sine Børn og føre dem bort, saa kunne de gaae.

---

sjeldent, at de ogsaa ærede fremmede Guder, uden at de forlode deres egne. For Achis var Jehova bleven en Afgud mere.

Capitel XXX.

[1]) Uagtet Sauls Seier over Amalekiterne var der dog endnu blevet en Efterslet for David paa det at han ogsaa i den Henseende kunde faae sin Deel i den theokratiske Konges Gjerning, sml. 5 Mos. 25, 17-19. Den sidste Levning udryddedes først paa Hiskias's Tid, 1 Krøn. 4, 41-43. [10]) Bækken Besor falder ud i Middelhavet og løber paa Canaans Sydgrændse. [14]) Kreternes Egn kaldes Philisterlandet, fordi disse vare af kretensisk Herkomst. 5 Mos. 2, 23;

23. Men David sagde: Handler ikke saaledes, mine Brødre, med alt, hvad Jehova har givet os, han, som bevarede os og gav Skaren, som overfaldt os, i vor Haand.
24. Hvo vil da lyde eder i dette Stykke? Dens Deel, som drager ned i Kampen, skal være lige med dens, som forbliver ved Tøiet, de skulle dele i Fællesskab.
25. Fra den Dag af gjorde man dette for Fremtiden indtil den Dag idag til Lov og Ret i Israel.
26. Da David kom til Ziklag, sendte han noget af Byttet til de Ældste i Juda, som vare hans Venner, og lod sige: det er en Gave til eder af Byttet fra Jehovas Fjender.
27. Til dem i Bethel, til dem i Ramoth, som ligger sydpaa, og til dem i Jattir.
28. Til dem i Aroer, til dem i Siphmoth og til dem i Eschtemoa,
29. Til dem i Rachal, til dem i Jerachmeeliternes Byer og til dem i Keniternes Byer.
30. Til dem i Chorma, til dem i Chorasan og til dem i Atach.
31. Til dem i Hebron og til alle Steder, hvor David var vanket omkring med sine Mænd.

Capitel XXXI.

Israels Nederlag og Sauls Endeligt.

1. Philisterne lode det komme til Slag med Israeliterne. Da flygtede Israeliterne for Philisterne og der faldt mange paa Gilboas Bjerg.
2. Philisterne forfulgte Saul og hans Sønner og fældte Sauls Sønner Jonathan, Abinadab og Malchisua.
3. Da blev Kampen haard for Saul og Bueskytterne traf ham, han blev haardt saaret af Bueskytterne.
4. Saul sagde til sin Vaabendrager: drag dit Sværd ud og gjennembor mig dermed, for at ikke disse Uomskaarne skulle komme, gjennembore og mishandle mig. Men hans Vaabendrager vilde ikke; thi han var meget bange. Da traf Saul Sværdet og styrtede sig i det.
5. Saasnart Vaabendrageren saae, at Saul var død, styrtede ogsaa han sig i sit Sværd og døde tilligemed ham.
6. Saa døde Saul, hans tre Sønner, hans Vaabendrager, ja alle hans Mænd med hinanden paa den Dag.
7. Da nu Israeliterne, baade de paa Dalsiden og de hiinsides Jordan saae, at Israeliterne vare flygtede, men Saul og hans Sønner faldne, saa forlode de deres Stæder og flygtede ogsaa; derpaa droge Philisterne ind i disse og toge Bolig der.
8. Da Philisterne næste Dag kom for at udplyndre Saul og hans tre Sønner, som vare faldne paa Gilboas Bjerg,
9. Skare de hans Hoved af og afførte ham hans Vaaben; dem sendte de omkring i Philisterlandet for at bringe Budskab til deres Gudehuse og til Folket.
10. Hans Vaaben nedlagde de i Astarternes Huus, men hans Krop hængte de op paa Muren af Bethsan.
11. Da Indvaanerne af Jabes Gilead hørte om ham, hvad Philisterne havde gjort ved Saul,
12. Saa brøde alle vaabenføre Mænd op, gik ved Nattetide hen og toge Sauls og

---

Amos 9, 7. [24]) sml. 4 Mos. 31, 27; Jos. 22, 8. [26]) Det er de Stæder, hvori David har fundet Tilflugt, medens han var paa Flugten for Saul, han giver Andeel i Byttet. De ligge allesammen enten i Juda eller i Simeons Stamme, med Undtagelse af den førstnævnte, Bethel, det kan maaskee være et Fællesnavn: Gudshuset, som her skulde betegne Kirjath Jearim, hvor Pagtens Ark var, 1 Krøn. 13, 5; eller ogsaa er der indløbet en Feil i den hebraiske Text. Den græske Overs. har Bethsur, som ligger i Juda Stamme.

Capitel XXXI.

Med hele Capitlet kan man sammenholde 1 Krøn. 10. [1]) Slaget havde staaet paa Jisreel Sletten, men Flugten trak sig op paa Gilboa Bjerge. [4]) Sauls Død er det første Exempel paa Selvmord, som den hellige Skrift meddeler, da Samsons sidste Gjerning neppe tør bedømmes som saadant. [6]) Alle hans Mænd, det vil vel sige saamange som med ham vare flygtede op paa Gilboas Bjerge; thi Abner og da vel ogsaa andre bleve dog ilive. [7]) Gilboa Bjerge løbe imellem Jisreel Sletten og Jordanen. [10]) Bethsan laae ved den østlige Udgang af Jisreelsletten omtrent ligeoverfor Jabes. [12]) Opbrændelse af Ligene var ellers ikke Brug hos Israeliterne; hvad enten det nu var Frygt for at Sauls Liig dog alligevel maatte falde i Philisternes Hænder, eller den Omstændighed, at det alligevel ikke kunde komme i hans Fædrenegrav, som have bevæget til den usædvanlige Adfærd, særegne Grunde maae det i al Fald have været, sml. Amos 6, 10; Jabisiternes Taknemlighed var grundet paa den

hans Sønners Liig ned fra Bethsans Mure. Derpaa kom de til Jabes og opbrændte dem der.

13. Deres Been toge de og begrove dem under Tamarisken i Jabes og holdt Faste i syv Dage.

Anden Samuels Bog.

Capitel I.

David hævner Saul, og synger Klagesang over ham.

1. Efterat Saul var død og David vendt tilbage fra Nederlaget paa Amalekiterne, forblev David to Dage i Ziklag.

2. Den tredie Dag kom der en Mand fra Sauls Leir med sønderrevne Klæder og Støv paa sit Hoved; da han kom til David, kastede han sig ned paa Jorden for at hilse ham.

3. David sagde til ham: Hvorfra kommer du? Denne sagde til ham: Jeg er undkommen af Israels Leir.

Cap. 11 fortalte Begivenhed. Hvad den omtalte Faste angaaer, sml. 1 Mos. 50, 10. I Saul og David seer man Esaus og Jakobs Forhold gjentage sig (jvfr. Anm. til 16, 19); der som her blev Fortrinet, som oprindelig tilhørte en Anden, tilsidst den egenlige Guds Udvalgte til Deel. Dog er der mellem Esau og Saul den Forskjel, at hiins Forrettighed beroede paa noget Naturligt, Fødselen, dennes derimod paa et Naadekald. Derfor var Sauls Fald dybere end Esaus; thi et naturligt Fortrin kan man gaae glip af og dog ligefuldt have Adgangen til Naaden aaben; men hvo der i Naaderiget ved sin Synd mister den særegne ham betroede Gave, mister ikke blot den, men med den det hele Naadekald. Kommer en Saadan nu igjen til Omvendelse, saa kommer han ikke blot atter i det almindelige Naadeforhold til Gud, men hele den betydningsfulde Stilling, som han tidligere indtog, faaer han igjen. Da Saul faldt, mistede han ikke blot Jehovas Kongedømme, men Naadeforholdet til Jehova; naar David senere angrer sit Fald, saa faaer han ikke blot Syndsforladelse, men hele sin udmærkede Stilling baade til Jehova og til Israels Folk igjen. Erkjender man altsaa, at Saul tog sin Kaldelse forfængelig og spørger videre, hvorledes det var muligt — kunde da Guds Plan ændres? saa maae vi bekjende, at vi her staae for et Mørke, hvis Dybder intet menneskeligt Øie gjennemtrængte, medens mange stirrede sig blinde derpaa, (jvf. 15, 29). Med Saul fandt det omvendte Forhold Sted, som med Samson, i hvem ogsaa Udvælgelsens Hemmelighed var udtalt. I denne seirede Udvælgelsen trods alle Bestræbelser udenfra at rokke den, ja trods hans egen Synd, og selv i hans Død var der Haab. Det er der ikke i Sauls; han var udvalgt, men blev forkastet. Det var nødvendigt, at der ogsaa var en falsk Theokrat; uden en saadan kunde den sande theokratiske Konge ikke fuldkomme sin Skjæbne, ikke gjennem Lidelser indgaae til sin Herlighed. Derfor maatte det skee, hvad der skete med Saul, dog med den Nødvendighed, hvorved ogsaa Forargelsen kommer (Luc. 17, 1).

Capitel I.

Den følgende Bog kunde man i Forbindelse med de 10 første Capitler af 1 Kongernes Bog passende kalde den gamle Pagts Evangelium. Det, som ved Samuel var bleven forberedt og hvorpaa baade Jakob (1 Mos. 49, 8-12) og Bileam (4 Mos. 24, 17 flg.) prophetisk havde hentydet, gaaer nu i Opfyldelse. Jehovas Naade kaster sin fulde Solglands over Israels Folk og fremlokker af den gamle Pagts Jordbund hvert godt Frøkorn, som den bærer i sig og som duer til Aandens Tjeneste. David erobrer de Dele af Landet, som Josua efterlod uindtagne og som heller ikke senere vare blevne det, han udvider Rigets Grændser fra Middelhavet til Floden Euphrat, han fuldkommer den hele Skjæbne, som den theokratiske Konge maatte fuldkomme for at være et Forbillede paa Jesus Christus, den evige Konge over et aandeligt Folk; dette er denne Bogs Indhold.

4. David sagde til ham: hvad er der da skeet? Siig mig det! Denne sagde: Folket flygtede ud af Slaget, der faldt ogsaa mange af Folket og bleve paa Stedet, ogsaa Saul og hans Søn Jonathan bleve der.
5. David sagde til Svenden, som bragte ham Budskabet: hvoraf veed du da, at Saul og hans Søn Jonathan bleve der!
6. Svenden, som bragte Budskabet, sagde: Jeg kom paa Gilboa Bjerg, der traf jeg Saul, som stod og lænede sig mod sit Spyd; medens man forfulgte ham baade til Vogns og til Hest.
7. Han vendte sig om og blev mig vaer; da kaldte han ad mig, og jeg svarede: her er jeg.
8. Han sagde til mig: Hvo er du? og jeg sagde til ham: Jeg er en Amalekiter.
9. Derpaa sagde han til mig: Træd herhid og dræb mig! thi Krampe har grebet mig; men der er dog endnu fuldt Liv i mig.
10. Da traadte jeg hen til ham og dræbte ham, jeg vidste jo, at han ikke vilde overleve sit Fald; og jeg tog Kronen, han havde paa sit Hoved, tilligemed Ringen, han havde paa sin Arm, og her bringer jeg dem til min Herre.
11. Da tog David fat paa sine Klæder og rev dem itu, det samme gjorde alle Mændene, som stode hos ham.
12. De sørgede, græd og fastede indtil Aften over Saul og hans Søn Jonathan, over Jehovas Folk og Israels Huus; thi de vare faldne for Sværdet.
13. David sagde til Svenden, som bragte ham Budskabet: hvorfra er du? Han sagde: jeg er en fremmed Mands Søn, en Amalekiter.
14. David sagde til ham: hvorfor undsaae du dig da ikke for at lægge Haand paa Jehovas Salvede?
15. David kaldte paa en af Folkene og sagde: træd til og fæld ham! Og denne gav ham Banesaar.
16. David sagde til ham: Dit Blod komme over dit eget Hoved; thi din egen Mund vidnede imod dig, idet du sagde: det var mig, som dræbte Jehovas Salvede.
17. David digtede denne Klagesang over Saul og hans Søn Jonathan
18. Og anordnede, at Israels Børn skulde lære „Buen“; den er optegnet i den Retfærdiges Bog.
19. Du Israels Pryd! Paa dine Høie faldt han! hvor ere Heltene ikke slagne!
20. Lader dem ikke spørge det i Gath, udraaber ikke det Glædesbudskab paa Askalons Gader, for at ikke Philisternes Døttre skulle fryde sig, de Uomskaarnes Døttre istemme Jubel!
21. Gilboas Bjerge, gid der paa eder aldrig maatte falde Dug eller Regn, aldrig være Marker med Førstegrøde! Thi der var det, Heltenes Skjold blev skjændet, Sauls Skjold, nu bliver det ikke salvet med Olie.
22. Jonathans Bue slog ikke tilbage, uden at der strømmede Blod fra de Ihjelslagne, Fedme fra Heltene; Sauls Sværd slog intet frugtesløst Slag.
23. Saul og Jonathan, elskelige og kjærlige i deres Liv og heller ikke adskilte i deres Død; de vare raskere end Ørne, stærkere end Løver.
24. Israels Døttre, græder over Saul, som klædte eder deilig i Skarlagen, ham, som hængte Guldsmykker paa eders Klæder!
25. Hvor ere Heltene ikke slagne midt i Kampen! Jonathan er falden paa dine Høie.
26. Det gjør mig ondt for dig, min Broder Jonathan, du var mig meget kjær, din Kjærlighed var mig dyrebarere end Elskov.
27. Hvor ere Heltene ikke slagne og Krigens Værktøi omkomne!

Capitel II.

Isboseth og David. Abner og Joab.

1. Derefter adspurgte David Jehova og sagde: Skal jeg drage op til en af Juda

---

[6]) Den følgende Beretning af Amalekiten er løgnagtig. [9]) Det Ord, som er oversat ved: Krampe, oversættes ogsaa: Svimmelhed, Mørke, Forfærdelse. Det forekommer kun her. [10]) Krone, Ring og Spyd, (jvf. 1 Sam. 18, 10) hørte paa Sauls Tid til Kongesmykket. [18]) „Buen“ er sandsynligviis en Benævnelse, som har dannet sig for følgende blandt Israeliterne sikker meget bekjendte Sang. Den Retfærdige, er her en Betegnelse af Israeliterne, Bogens Navn var altsaa: Folkebogen (som hos os: Riimkrøniken); jvfr. Jos. 10, 13. [21]) Det bliver ikke salvet med Olie, det er: Nu drager Saul ikke mere i Strid, før man drog i Kamp maatte Skjoldet renses og blankes med Olie, jvf. Es. 21, 5. [22]) Ikke Blodtørst, men Færdighed i Brugen af Krigsvaaben omtales i dette Vers. [23]) Uagtet sit Venskab for David og den Behandling, Saul havde viist ham selv (1 Sam. 20, 30-33), forlod Jonathan dog ikke Faderen. [27]) Krigens Værktøi er Saul og Jonathan.

Capitel II.

[1]) Hebron maatte som den hidindtil vigtigste

Stæder? Jehova sagde til ham: Ja du skal! David sagde: hvor skal jeg drage hen? Jehova sagde: til Hebron.

2. David drog derop med sine to Hustruer, Jisreeliterinden Achinoam og Karmeliten Nabals Enke, Abigail.

3. Sine Mænd, som han havde hos sig, bragte David ogsaa med sig og hver enkelts Familie; saa forbleve de i Hebrons Stæder.

4. Da kom Mændene fra Juda og salvede der David til Konge over Juda's Huus. Man bragte ogsaa det Budskab til David: Det var Mænd fra Jabes Gilead, som begravede Saul.

5. Saa sendte David Bud til Mændene i Jabes Gilead og lod dem sige: Velsignede være I for Jehova, fordi I viste denne Barmhjertighed mod eders Herre Saul og begravede ham.

6. Derfor vise Jehova ogsaa Barmhjertighed og Trofasthed mod eder; ogsaa jeg vil gjøre eder godt, fordi I have gjort denne Ting.

7. Fatter nu friskt Mod og værer trøstige, skjøndt eders Herre Saul er død, Juda Huus har ogsaa salvet mig til Konge over dem.

8. Abner, Ners Søn, Sauls Feltherre tog Sauls Søn Isboseth, førte ham over til Mahanaim,

9. Og hyldede ham som Konge over Gilead, Asurerne, Jisreel, Ephraim, Benjamin og hele Israel.

10. Sauls Søn Isboseth var fyrretyve Aar gammel, da han blev Konge over Israel, og regjerede paa andet Aar; (kun Juda Huus holdt sig til David;

11. Den hele Tid, hvori David herskede i Hebron over Juda Huus, beløb sig til syv Aar og sex Maaneder)

12. Da Abner, Ners Søn og Sauls Søns Isboseths Folk engang droge fra Mahanaim til Gibeon.

13. Joab, Zerujas Søn og Davids Tjenere droge ogsaa dengang ud og ved Gibeons Dam stødte de sammen; hine bleve paa den ene, disse paa den anden Side af Dammen.

14. Abner sagde til Joab: Lad Mandskabet reise sig og gjøre Legen af i vort Paasyn. Joab sagde: Ja, lad dem reise sig.

15. Derpaa reiste de sig og gik frem i Afdelinger, tolv fra Benjamin og Sauls Søn, Isboseth, og tolv af Davids Folk.

16. Den Ene fik den Anden ved Hovedet og sit Sværd i den andens Side; da faldt de paa begge Sider. Og man kaldte dette Sted: Chelkath-Hazzurim, som ligger ved Gibeon.

17. Striden blev meget hidsig paa denne Dag; men Abner og Israels Folk toge Flugten for Davids Folk.

18. Zerujas Sønner vare tre i Tallet: Joab, Abisai og Asael, men Asael var let tilbeens som en Hind paa Marken.

19. Asael forfulgte Abner og veg hverken til høire eller venstre bort fra Abner.

20. Da vendte Abner sig om og sagde: Er du Asael? og denne sagde: Ja.

21. Abner sagde til ham: Vend dig bort til høire eller venstre og tag fat paa en af Folkene og skaf dig Bytte fra ham. Men Asael vilde ikke vige fra ham.

22. Abner blev endnu ved at tale til Asael: Gaa dog bort fra mig, hvorfor skal jeg nedlægge dig og hvorledes kan jeg saa komme for din Broder Joabs Øine?

23. Men han vilde ikke vige bort; da jog Abner ham Spydets Bagstykke i Bugen, saa det gik bag ud. Denne faldt og døde paa Stedet; og enhver, som kom til Stedet, hvor Asael laae og var død, standsede.

24. Joab og Abisai satte efter Abner, og Solen gik ned, da de kom til Amma Høi, som ligger ligeoverfor Giach paa Veien til Gibeons Ørk.

25. Da samlede Benjamins Børn sig om-

By i Juda Stamme blive Davids Residens. [3]) Hebrons Stæder maae nok være Landsbyerne omkring Hebron. [4]) Der holdtes atter Folkeforsamling i Hebron for at vælge en Konge; Israel havde Form af et Valgrige. Paa dette Valg, som kun var bindende for Juda, beraaber David sig V. 7 ligeoverfor Jabisiterne for at formaae denne vigtige By til at foregaae det øvrige Gilead med et godt Exempel ved at vælge ham. Imidlertid lykkedes det ikke. [8]) Isboseth hedder 1 Krøn. 8, 33, Esbaal. [9]) Asurerne ere neppe den arabiske Folkestamme, som omtales 1 Mos. 25, 3. Maaskee have de gamle Oversættelser Ret, som her have: Gesurerne, thi foruden Gesur i Syrien, 3, 3, boede der en Stamme af dette Navn nordpaa i Gilead, Jos. 13, 13. [12]) Veien fra Mahanaim (i Gilead) til Gibeon lægger Abner igjennem Juda. [13]) Joab støder paa Abner uden at være draget ud imod ham. [14]) Legen, hvorom Abner taler, er Kampleg. Hos Nordboerne hed i gammel Tid Krigen Hildurs Leg. [16]) Chelkath Hazzurim, d. e. de Klippestærkes Mark. [21-23]) Af Hensyn til Joab vil Abner skaane Asael. Han slaaer ham ogsaa senere kun med Bagenden af Spydet uden at have til Hensigt at dræbe ham. [25]) Paa Høien formere de — som nu en Krigsmand

kring Abner og bleve til en Klynge; og de stode paa Toppen af en Høi.

26. Abner kaldte paa Joab og sagde: skal Sværdet da fortære uden Ophør? Veed du ikke, at man bagefter vil fortryde det? hvorlænge vil du undlade at byde Folket vende tilbage fra at forfølge deres Brødre?

27. Joab sagde: saasandt Gud lever, havde du kun ikke udfordret; thi da var det, at Folket fra imorges drog op for at sætte efter hinanden.

28. Derpaa stødte Joab i Trompeten. Da standsede hele Folket og satte ikke mere efter Israel; de bleve heller ikke ved med Kampen.

29. Abner og hans Mænd droge over Sletten den hele Nat; de gik over Jordan, vandrede igjennem hele Bithron og kom til Mahanaim.

30. Joab vendte tilbage fra at forfølge Abner og samlede hele Folket. Da savnedes der af Davids Folk nitten Mand og dertil Asael.

31. Men Davids Folk anrettede Nederlag blandt Benjamin og Abners Folk, tre hundrede og tresindstyve Mand bleve der paa Stedet.

32. De løftede Asael op og begrove ham i hans Faders Grav, som er i Bethlehem. Joab og hans Mænd gik den hele Nat igjennem og Dagen brød frem da de kom til Hebron.

Capitel III.

Joab snigmyrder Abner.

1. Krigen trak sig i Langdrag imellem Sauls Huus og Davids Huus; David tog bestandig til, medens Sauls Huus blev svagere og svagere.

2. David blev i Hebron Fader til Sønner, hans Førstefødte var Amnon af Jisreeliterinden Achinoam.

3. Den næste var Kileab af Karmeliten Nabals Enke Abigail; den tredie var Absalon, hvis Moder var Maacha, en Datter af Kong Talmai i Gesur.

4. Den fjerde var Adonia en Søn af Chagith, den femte Sephatja, en Søn af Abithal.

5. Den sjette var Jithream af Davids Hustru Egla. Disse blev David Fader til i Hebron.

6. Medens Krigen stod paa imellem Sauls og Davids Huus, viste Abner sig nidkjær for Sauls Huus.

7. Saul havde en Medhustru, som hed Rizpa, en Datter af Aja; Isboseth sagde til Abner: hvorfor har du Omgang med min Faders Medhustru?

8. Da kogte Vreden op i Abner over Isboseths Tale og han sagde: anseer du mig for et Hundehoved, da jeg dog ligefor Juda's Øine idag beviser Barmhjertighed imod din Fader Sauls Huus, hans Slægt og Venner; jeg lod dig ikke komme i Davids Vold, alligevel tilregner du mig nu det med Qvinden som en Brøde.

9. Men saasandt straffe Gud Abner i sin Vrede, hvis jeg ikke gjør mod David saaledes, som Jehova har svoret ham til,

10. Og bringer Kongedømmet bort fra Sauls Huus og stadfæster Davids Throne baade over Israel og Juda fra Dan indtil Beerscheba.

11. Isboseth kunde af Frygt for Abner ikke svare ham et Ord.

12. Abner sendte paa Stedet Bud til David og lod sige: hvem tilhører Landet? Og han lod sige: Slut du Forbund med mig, saa skal jeg med min Magt være dig behjælpelig til at bringe hele Israel under dig.

13. Denne sagde: Godt, saa vil jeg slutte Forbund med dig; dog een Ting fordrer jeg af dig, nemlig: Du maa ikke komme for mine Øine uden at bringe Sauls Datter Michal med, idet du kommer for mine Øine.

14. Derpaa sendte David Bud til Sauls Søn Isboseth og lod sige: Giv mig min Hustru Michal, som jeg har trolovet mig for hundrede Philisterforhude.

15. Da sendte Isboseth Abner hen, som tog hende fra hendes Mand, Palthiel, Lais Søn.

16. Hendes Mand gik bag efter hende til Bachurim og græd; da sagde Abner til ham: Gaa nu hjem igjen; derpaa gik han hjem.

17. Saaledes talede Abner med Israels Ældste: i tidligere Dage have I begjæret David til Konge over eder.

---

vilde sige — en Qvarre. 29) Abner vender tilbage til Mahanaim (V. 8) uden at have naaet Gibeon (V. 12).

Capitel III.

2–5) sml. 1 Krøn. 3, 1–3. Kileab hedder i Krøniken Daniel. 7) Isboseth frygter for at Abner paa sit Forhold til hiin Qvinde maatte begrunde en Fordring paa Thronen. 9) Jehovas Ord til Samuel om David var ingenlunde blevet ubekjendt, jvf. (Sam. 25, 30. 15) Der staaer i Grundtexten ikke hvem Isboseth sendte, men af 16) sees, det har været Abner. Han sendte ham til Gallim, hvor efter 1 Sam. 25, 44, Michal boede, og som rimeligviis laae paa Benjamins Gebeet. 16) Bachurim, sml. 2 Sam. 16, 5, laae i Benjamins Lod. 17) Strax efter Sauls

18. Fuldfører det nu: thi om David er det Jehova har sagt: ved min Tjener Davids Haand vil jeg frelse mit Folk Israel af Philisternes og af alle deres Fjenders Vold.
19. Derpaa talte Abner ogsaa til Benjamin; endelig gik Abner til Hebron for at tale med David om alt det, hvori Israel og Benjamin havde samtykket.
20. Da Abner kom til David i Hebron, havde han tyve Mand hos sig, og David gjorde et Gjæstebud for Abner og de Mænd, han havde hos sig.
21. Derpaa sagde Abner til David: Nu vil jeg bryde op og gaae hen for at samle hele Israel til min Herre Konge, paa det de kunne slutte Forbund med dig, og du kan være deres Konge efter dit Hjertes Lyst. Saa lod David Abner fare, og han gik bort i Fred.
22. Da kom Davids Folk og Joab fra et Streiftog og bragte meget Bytte med sig; men Abner var ikke mere hos David i Hebron; thi denne havde ladet ham fare og han var gaaet bort i Fred.
23. Da Joab ankom tilligemed hele Skaren, han havde hos sig, bragte man Joab den Efterretning: Abner, Ners Søn, kom til David; men denne lod ham fare, saa han gik bort i Fred.
24. Da gik Joab ind til Kongen og sagde: hvad er det, du gjør? Abner kom jo til dig, hvorfor lod du ham saa fare og gaae igjen?
25. Du kjender Abner Ners Søn, han kom for at forraade dig, for at udforske baade din Udgang og Indgang samt alt, hvad du foretager dig.
26. Derpaa gik Joab bort fra David og sendte Bud efter Abner; og de hentede ham tilbage fra Brønden Sirra, uden at David vidste deraf.
27. Abner vendte tilbage til Hebron, og Joab traf paa ham midt i Porten for at tale med ham i Løndom; men han stak ham i Underlivet, saa han døde. Det var for Blodskylden mod hans Broder Asael.
28. Da nu David senere hørte det, sagde han: Jeg og ligeledes mit bestandige Kongedømme fra Jehova er uskyldig i Abner, Ners Søns Blod.
29. Det skal komme over Joabs og hans Slægts Hoved. Joabs Huus skal aldrig blive fri for at have en, som lider af Flod eller Spedalskhed, som gaaer ved Krykke, falder for Sværdet eller har Mangel paa Brød.
30. Joab og hans Broder Abisai myrdede Abner, fordi han havde dræbt deres Broder Asael ved Gibeon i et Slag.
31. David bød Joab og alt Folket, han havde hos sig: river eders Klæder itu, binder Sækken om eder og anlægger Sorg for Abner. Kong David fulgte Baaren.
32. De begrove Abner i Hebron; og Kongen brast i Graad ved Abners Grav, og hele Folket græd tillige.
33. Da digtede Kongen en Klagesang over Abner, som lyder saaledes: Burde Abner da lide en Daares Død?
34. Dine Hænder vare ikke lænkede, dine Fødder ikke smeddede i Ertsbolte; du faldt, som man falder for Stimænd. Og Folket holdt ikke op med at græde over ham.
35. Hele Folket kom hen til David for at faae ham til at spise noget, medens det endnu var Dag; men David gjorde Eed og sagde: Saa straffe Gud mig i sin Vrede, hvis jeg før Solens Nedgang smager Brød eller nogetsomhelst andet.
36. Det kom hele Folket til Kundskab om og billigede det, ligesom Folket billigede alt, hvad Kongen gjorde.
37. Da skjønnede hele Folket og hele Israel paa den Dag, at det ikke var Kongens Anslag, at Abner, Ners Søn var bleven dræbt.
38. Kongen sagde endvidere til sine Tjenere: vide I ikke, at der idag er faldet en Fyrste og Stormand i Israel?
39. Jeg er endnu svag, skjøndt jeg er en salvet Konge; disse Mænd, Zerujas Sønner, vare mere bistre end jeg; Jehova gjengjælde Ildgjerningsmanden hans Ondskab.

Capitel IV.

Isboseths Mord.

1. Da Sauls Søn hørte, at Abner var omkommen i Hebron, tabte han Modet og hele Israel blev forsagt.
2. Sauls Søn havde to Mænd, som vare Hovedsmænd; den ene hed Baana, den anden Rechab, de vare Sønner af Beerothiten

Død har følgelig kun Abner bestemt Israels Ældste til at vælge Isboseth. Der skjelnes her mellem Israel og Benjamin (V. 19). [20]) Det er i Isboseths Minde, at Abner kommer til Hebron med Michal. [22]) Joab og de 600 fortsatte deres gamle Beskjæftigelse ogsaa i Hebron.

Capitel IV.

[1]) Isboseth har slet ikke erfaret, at Abner blev ham utro. [2-3]) Beeroth, som var ødelagt, da Samuels Bøger optegnedes, laae paa Grændsen af Benjamin og Ephraim Stamme. Om

Rimmon af Benjamins Stamme; thi Beeroth blev ogsaa regnet til Benjamin.
3. Men Beerothiterne vare flygtede til Gittaim, hvor de boe som Fremmede indtil den Dag idag.
4. Jonathan, Sauls Søn havde en Søn, som var lam paa sine Fødder. Han var fem Aar gammel, dengang Rygtet om Saul og Jonathan kom fra Jisreel. Hans Amme tog ham da og flygtede; men, idet hun skyndte sig paa Flugten, faldt han fra hende og blev lam; han hed Mephiboseth.
5. Beerothiten Rimmons Sønner Rechab og Baana kom lige i den stærkeste Hede til Isboseths Huus, da denne havde lagt sig for at tage en Middagssøvn.
6. De gik ind i Huset, som for at hente Hvede; men stak ham i Underlivet. Baade Rechab og hans Broder Baana undkom.
7. De vare komne ind i Huset, medens hiin laae paa sit Leie i Sovekammeret: de sloge og dræbte ham. Derpaa huggede de Hovedet af ham, toge det med sig og gik hele Natten igjennem ad Veien over den jevne Mark.
8. Da de bragte Isboseths Hoved til David i Hebron, sagde de til Kongen: Her er Isboseths Hoved; han var en Søn af din Fjende Saul, der stræbte dig efter Livet. Jehova har idag ladet min Herre Konge faae Hævn over Saul og hans Afkom.
9. David svarede Rechab og hans Broder Baana, Beerothiten Rimmons Sønner, og sagde til dem: saasandt Jehova lever, som har udfriet mit Liv af al Fare,
10. Den, der bragte mig den Tidende: Saul er død! saae ud, som bragte han mig en glædelig Tidende; men jeg tog fat paa ham og gav ham Banesaar i Ziklag; det var den Løn, han fik af mig for sin Tidende.
11. Endsige nu, da ugudelige Mænd have snigmyrdet en Retfærdig i hans Huus paa hans Leie, skulde jeg nu ikke kræve hans Blod af eders Haand og udrydde eder af Landet?
12. David bød Folkene hugge dem ned, og de skare baade Hænder og Fødder af dem og hængte dem op ved Dammen i Hebron; men Isboseths Hoved tog man og begravede det i Abners Grav i Hebron.

Capitel V.

David hyldes af hele Israel. Jerusalem erobres. Seier over Philisterne.

1. Alle Israels Stammer kom til David i Hebron og talede saaledes: Vi ere jo dit Kjød og Blod.
2. Ogsaa tidligere, medens Saul var Konge over os, var det dog dig, som anførte Israel, baade naar de droge ud og naar de kom hjem; Jehova sagde til dig: Du skal vogte mit Folk Israel og du skal være en Fyrste over Israel.
3. Saa kom alle Israels Ældste til Kongen i Hebron, og Kong David sluttede en Pagt med dem i Hebron for Jehovas Ansigt, og de salvede David til Konge over Israel.
4. David var tredive Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede i fyrretyve Aar.
5. Syv Aar og sex Maaneder var han i Hebron Konge over Juda og tre og tredive Aar i Jerusalem over hele Israel og Juda.
6. Kongen og hans Mænd droge ud mod Jebusiterne i Jerusalem, som boede i Landet og havde sagt saaledes til David: Du skal ikke komme herind, de Blinde og Halte skulle jage dig bort. Dermed vilde de sige: Du skal ikke komme herind.
7. David indtog Zions Fæstning, det er Davids Stad.
8. Paa den Dag sagde David: Hver den, som fælder en Jebusiter, styrte ogsaa de Halte

---

Gittaim vides intet videre. [4]) Mephiboseth hedder 1 Krøn. 8, 34; 9, 40, Meribaal. Saa værgeløs var altsaa paa den Tid Sauls Huus, at Jonathan og Mephiboseth vare dets eneste endnu levende mandlige Skud. [6]) Dette Vers giver den græske Oversættelse saaledes: See, da rensede Dørvogtersken Hvede, og var slumret ind og falden i Søvn; saa slap Brødrene Rechab og Baana ubemærket ind.

Capitel V.

Med Afsnittet 1-19 kan sammenlignes 1 Krøn. 11, 1-9. [1]) Atter forsamler der sig en Rigsdag i Hebron. [3]) Ifølge en Overeenskomst overdrage Landets Ældste David Regjeringen; derved føiedes dog neppe noget Nyt til Kongeloven, 5 Mos. 17, 14 flg. [6]) De Blinde og Halte vare sikker jebusitiske Afguder, og ikke Mennesker, som Jebusiterne skulde have stillet paa Muren for at spotte David. [8]) Adgangen til Jehovas Tempel eller Huset var efter 3 Mos. 21, 18-23 formeent alle med nogen synlig Legemslyde beheftede blandt Arons Børn — og ene for dem, Præsterne, stod Adgangen til Huset aaben. Denne Lovbestemmelse, at ingen Halt eller Blind maatte komme ind i Huset, har Ordsproget sat i Forbindelse med det, som forefaldt ved Jerusalems Erobring. Spottende anvendes Lovens Bestemmelse paa Afguderne, som Blinde og Halte maatte de rømme Stedet, hvor Huset skulde staae, de som vilde holde David borte, maatte selv ikke komme ind. Hedningernes Gudebilleder vare og

og Blinde, som ere David saa aldeles forhadte, i Graven. Deraf kommer det Ord: Ingen Halt og Blind maa komme ind i Huset.
9. David forblev i Fæstningen og kaldte den Davids Stad, han befæstede den fra Millo og indad til.
10. Saa forfremmedes David og blev stor, og Jehova, Hærskarernes Gud var med ham.
11. Kong Hiram i Tyrus sendte Bud til David med Cedertræer, Tømmermænd og Steenhuggere, som skulde bygge David et Huus.
12. Da erkjendte David, at Jehova havde bekræftet ham som Konge over Israel, og at hans Kongedømme vilde blive høit ophøiet for hans Folk Israels Skyld.
13. David tog sig endnu Medhustruer og Hustruer fra Jerusalem, efterat han var kommen ned fra Hebron, og blev endnu Fader baade til Sønner og Døttre.
14. Disse ere Navnene paa dem af hans Børn, som bleve fødte i Jerusalem: Sammua, Sobab, Nathan, Salomon.
15. Jibchar, Elisua, Nepheg, Japhia,
16. Elisama, Eljada og Elipheleth.
17. Da Philisterne hørte, at Israeliterne havde salvet David til Konge over Israel, saa droge alle Philisterne op for at opsøge David; men da David hørte dette, steg han ned til Fæstningen.
18. Da Philisterne kom og sloge Leir i Rephaimdalen,
19. Adspurgte David Jehova og sagde: Naar jeg drager op mod Philisterne, vil du saa give dem i min Haand? Jehova sagde: Drag du kun op; thi jeg vil give Philisterne i din Haand.
20. Da David kom til Baalperazim, slog han dem der og sagde: Jehova har adspredt mine Fjender for mig, som Vandet spredes; derfor kaldte han Stedet Baal-Perazim.
21. Hine efterlode deres Guder der; dem toge David og hans Mænd med sig.
22. Philisterne droge op endnu engang og sloge Leir i Rephaimdalen.
23. David adspurgte Jehova, og denne sagde: Du skal ikke drage op, men drag bag om, saa du kommer til dem ligeoverfor Morbærtræerne.
24. Hører du da en Susen, som gaaer igjennem Morbærtræernes Toppe, saa skal du haste; thi da gaaer Jehova forud for dig for at anrette et Nederlag i Philisternes Leir.
25. Det gjorde David, som Jehova havde befalet ham, han slog Philisterne fra Geba indtil Gezerveien.

Capitel VI.

Pagtens Ark bringes op paa Zions Bjerg.

1. David forøgede hele Mandskabet i Israel til tredive tusinde i Tallet.
2. David og alt Folket, som han havde hos sig af Juda's Borgere, brøde op og gik hen for derfra at hente Guds Ark, hvis Navn er Hærskarernes Jehovas Navn, som throner over den imellem Cheruber.

---

ere ofte stygge Vanskabninger. [9]) Byens nye Befæstning begynder ved Millo, som laae mod Vest og sandsynligviis var Hovedpunktet i samme. Med V. 11-25 sml 1 Krøn. 14, 1-16. Saul blev som Konge boende i sin Privatbolig, David byggede sig et pragtfuldere Huus, Salomon opfører sig et prægtigt Slot, 1 Kong. 7, 1-12. Ved sit Huses Indvielse digtede David den 30te Psalme. [12]) David erkjendte, hvad Israels Kongedømme havde at betyde; sml. 19, 23. [13-16]) Efter Optællingen her og den 3, 2-5 har David havt 18 Sønner. [17]) Man hører ikke noget om, at Philisterne droge Fordeel af Seieren paa Jisreels Slette. Grunden dertil er ubekjendt (jvfr. til 1 Krøn. 12, 15). Nu ville de ligesom 1 Sam. 7, 7 kue det opblomstrende Israel, men Tiden er kommen, da de selv for en lang Tid skulle blive kuede. Mærkelige Enkeltheder af disse to Felttoge mod Philisterne findes fortalte 21, 15-22; 23, 9-17. Fæstningen, hvortil David steg ned, kan, da Jerusalems Befæstning endnu ikke var fuldendt, have været et af de maaskee blot ved Naturen befæstede Steder, hvor han tidligere havde søgt Tilflugt, rimeligviis Adullam, jvfr. 23, 13-14. [18]) Rephaimdalen, hvor Philisterne begge Gange sloge Leir (V. 22), løb imellem Benjamin og Juda, som sees af Angivelsen over Forfølgelsen V. 25. [20]) Baal Perazim er Adsplittelsernes Sted, jvfr. Es. 28, 21. [23]) Morbærtræer oversætte de jødiske Fortolkere paa dette Sted, og omendskjøndt det neppe er rigtigt, er det dog bibeholdt, fordi der ikke med Sikkerhed kan siges, hvilket Træ det ellers skulde være. [25]) Gezer var endnu i Philisternes Vold, Kong Pharao erobrede den senere og aftraadte den derpaa til Salomon, 1 Kong. 9, 16.

Capitel VI.

[1]) hører endnu til det foregaaende Capitel, sml. 1 Krøn. 13, 1. [2]) Derfra staaer her noget dunkelt; det maa efter 1 Krøn. 13, 6 være fra Kirjath Jearim, hvorhen Arken var bleven bragt tilbage, efterat den (1 Sam 14, 18) havde været i Gibea i Benjamin Stamme. Med

3. De løftede Guds Ark op paa en ny Vogn og skaffede den ud af Abinadabs Huus, som ligger paa Høien; men Usa og Achjo, Abinadabs Sønner, førte den nye Vogn.
4. Man førte ham ud af Abinadabs Huus, som ligger paa Høien, tilligemed Guds Ark, og Achjo gik foran Arken.
5. David og hele Israels Huus spillede op for Jehova med alleslags Strengeleg af Cypresstræ, med Harper, Cithere, Haandpauker, Bjælder og Bækkener.
6. Da de kom til Loen Nachon, saa udrakte Usa sin Haand imod Pagtens Ark og tog fat paa den; thi Oxerne gik ud af Sporet.
7. Da optændtes Jehovas Vrede over Usa, og Gud slog ham der paa Grund af Forseelsen; og han døde der ved Pagtens Ark.
8. Men David fortrød paa, at Jehova saa voldsom havde bortrevet Usa, og han kaldte dette Sted Perez Usa indtil denne Dag.
9. David blev paa den Dag bange for Jehova og sagde: Hvorledes skulde Jehovas Ark komme ind til mig?
10. Saa vilde David ikke føre Jehovas Ark op til sig i Davids Stad, men han lod den forblive i Gathiten Obed-Edoms Huus.
11. Der forblev Jehovas Ark tre Maaneder i Gathiten Obed-Edoms Huus, og Jehova velsignede Obed-Edom tilligemed hele hans Huus.
12. Det meldte man David og sagde: Jehova har velsignet Obed-Edoms Huus og alt, hvad hans er, for Guds Arks Skyld; saa gik David hen og bragte Guds Ark under Jubel op fra Obed-Edoms Huus ind i Davids Stad.
13. Og da nu de, der bare Jehovas Ark, vare gaaede sex Skridt, offrede man en Oxe og fedt Qvæg.
14. David dandsede af alle Kræfter for Jehovas Ansigt, ombæltet med en linnet Kjortel.
15. David og hele Israels Huus hentede Jehovas Ark med Fryderaab og Basunklang.
16. Da Jehovas Ark kom ind i Davids Stad, saae Sauls Datter Michal ud af Vinduet og fik Øie paa Kong David, som sprang og dandsede for Jehovas Ansigt; men hun ringeagtede ham i sit Hjerte.
17. De bragte Jehovas Ark ind og stillede den paa dens Sted midt i Teltet, som David havde opslaaet for den; derpaa bragte David Jehova Brændoffere og Takoffere.
18. Og da David var færdig med at bringe Brændoffere og Takoffere, velsignede han Folket i Hærskarernes Jehovas Navn.
19. Og han lod uddele blandt hele Folket, hele Israels Skare baade Mænd og Qvinder, en Brødkage, et Bæger Viin og en Rosinkage til hver. Saa gik hele Folket hver til Sit.
20. David vendte tilbage til sit Huus for at velsigne det; da gik Sauls Datter Michal

Afsnittet 2-19 kan sammenlignes 1 Krøn. 13, 1-14; 15, 1-16, 43. [3]) Paa Høien. Efter 1 Sam. 7, 1 laae Abinadabs Huus paa en Høi. Det fremhæves, at Vognen maatte være ny, ikke vanhelliget ved noget verdsligt Brug. [4]) ham; maaskee Abinadabs Søn Eleasar, 1 Sam. 7, 1. [5]) Allerede de mange forskjellige Instrumenter vise, at Musiken, især i Sammenligning med de andre Kunster, maa have staaet høit hos Israeliterne; deres Bygmestre vare fra Udlandet. Hos Grækerne var Musikens Forhold til de andre Kunster snarere det omvendte. [6–9]) Usa griber fat paa Arken, fordi den syntes ham at staae i Fare for at glide ned. Perez Usa er: Skaar paa Usa, der hvor man mistede ham. Begivenheden minder om det, som hændtes ved Bethschemesch, 1 Sam. 6, 19. Visseligen vil Gud hos Sine have Frimodighed og ingen Trællefrygt; men Frimodigheden maa være Troens Frimodighed og det var den ikke hos Usa, ellers havde han ikke været bange for, at Arken skulde glide ned. [10–11]) Sin Venlighed, hvorved Jehova ligesom paany lokker David, kundgjør han strax derpaa imod Obed-Edom, som dog var en Gathit, altsaa en Philister. Hvorpaa Velsignelsen kjendtes, fortælles ikke. [12]) Der var ved det første Tog med Arken allerede begaaet en Feil derved, at man satte den paa en Vogn; efter Bestemmelsen, 4 Mos. 7, 9, skulde Kahathiterne, hvem det blandt Leviternes tre Slægter var overdraget at skaffe Arken frem, bære den paa deres Skuldre; den Forskrift holdt man sig nu efterrettelig. [13]) Der offredes neppe ved hvert sjette Skridt, men efterat man var gaaet de første 6 Skridt, frembares der Offere. [14]) Høitidelige Dandse hos Israeliterne antydes ogsaa 1 Sam. 18, 6; Dom. 11, 34; der var det verdslige Festdandse, her religiøs Dands, jvfr. Ps. 87, 7. Som selskabelig Fornøielse omtales Dands først i det nye Testamente, Matth. 11, 16; 14, 6; Luc. 15, 25; men derfor kan den gjerne have fundet Sted langt tidligere. [17]) Teltet, som her omtales, var ikke Tabernaklet, dette forblev endnu i Nob eller Gibeon, men ligesom Moses, 2 Mos. 33, 7, opslog David et foreløbigt Telt til Opbevarelse af Arken, tæt ved sin egen Bolig 2 Krøn. 8, 11. [20–23]) Michals hovmodige Sjæl har forarget sig over Davids Adfærd. Denne svarer hende, at det er ham ikke nok at fornedres i Andres Øine, han vil ogsaa blive det i sine egne; men de, som fornedre sig selv, skulle blive ophøiede. Det minder om Herrens Ord, Luc. 14, 11; Matth. 21, 31.

ham imøde og sagde: Hvor blev Israels Konge ikke hædret idag, da han blottede sig, medens hans Tjeneres Qvinder saae derpaa, som kun en Løsagtig kan blotte sig.

21. Da svarede David Michal: Det var for Jehova, som udvalgte mig fremfor din Fader og hele hans Huus for at sætte mig til Fyrste over Jehovas Folk, over Israel, ja jeg var glad for Jehova.

22. Jeg vil endnu blive ringere end saa, jeg vil blive ringe i mine egne Øine og komme til Anseelse med de Qvinder, du nævnede.

23. Michal, Sauls Datter, fødte intet Barn saalænge hun levede.

Capitel VII.

David faaer Forjættelse om et bestandigt Kongedømme.

1. Medens David boede i sit Huus, og Jehova skjænkede ham Fred for alle hans Fjender rundt omkring,

2. Sagde Kongen til Propheten Nathan: See, Kjære, jeg boer i et Cedertræeshuus, men Jehovas Ark staaer i et Telt,

3. Og Nathan sagde til Kongen: Gaa hen og fuldfør alt, hvad du har foresat dig; thi Jehova er med dig.

4. Samme Nat lød der et Ord fra Jehova til Nathan, som sagde:

5. Gaa hen og siig til min Tjener David: saa siger Jehova: vil du bygge mig et Huus, hvori jeg kan boe?

6. Jeg boede dog ikke i noget Huus fra den Dag af, jeg førte Israels Børn op fra Ægypten; men indtil denne Dag vandrede jeg under Telt og Paulun.

7. Al den Tid, jeg vandrede blandt alle Israels Børn, talte jeg da et Ord til en af Stammerne i Israel, hvilke jeg bød at vogte mit Folk Israel, som dette: Hvorfor bygge I mig ikke et Cedertræeshuus!

8. Og nu skal du tale saaledes til min Tjener David: Saaledes siger Hærskarernes Jehova: Jeg tog dig fra Græsgangen, hvor du gik bag Faarene, for at du skulde være en Fyrste over mit Folk, over Israel.

9. Jeg var med dig i alt, hvad du tog dig for, udryddede alle dine Fjender for dit Ansigt og forskaffede dig et Navn som deres, der ere store her paa Jorden.

10. Jeg beredte et Sted for mit Folk Israel, hvor jeg vilde plante det, at det kunde boe for sig selv uden videre at blive forstyrret og uden at Voldsmænd skulde vedblive at plage det, som i Førstningen,

11. Fra den Dag af, jeg beskikkede Dommere over mit Folk Israel. Men dig giver jeg Fred for alle dine Fjender, og Jehova giver dig tilkjende, at han, Jehova, vil berede dig et Huus.

12. Naar din Tid er omme og du hviler hos dine Fædre, saa vil jeg efter dig opreise din Afkom, udrunden af din egen Æt; hans Kongedømme vil jeg stadfæste.

13. Han skal bygge mit Navn et Huus, og jeg vil stille hans kongelige Stol fast for bestandig.

14. Jeg vil være hans Fader, og han skal være min Søn, naar han end handler ilde, saa vil jeg optugte ham med Menneskens Riis og med Menneskebørns Plager;

15. Men min Naade skal ikke vige fra ham, som jeg lod den vige fra Saul, hvilken jeg bortfjernede for dig.

Capitel VII.

Med hele Capitlet kan man sammenligne 1 Krøn. Cap. 17. [2]) Det saarer Davids Ydmyghed, at han skulde boe i et Cedertræeshuus (5, 11), medens Jehovas Ark kun stod i et Telt. [3]) jvfr. 1 Sam. 10, 7. [7]) En af Stammerne, enten Ephraim, Benjamin eller Juda, som fra Josua til David havde været de meest fremragende. [10]) I Førstningen, det er: Tiden i Ægypten. [11]) I Modsætning til Sauls Huus, som kun forbigaaende havde Kongeværdigheden, forjættes det David, at den skal blive ved hans Huus. [13]) Det var ikke fordi Jehova intet Huus vilde have, at han hidindtil ikke havde talt noget derom, men fordi Tiden dertil ikke endnu var kommen, den indtraadte først, naar Davids Tid var omme. 1 Krøn. 28, 3, bliver Grunden angivet bestemtere, hvorfor David ikke skulde bygge Huset: han var en Krigsmand og havde udgydt Blod; den der skulde bygge Huset, maatte være en Fredsfyrste (det betyder Navnet Salomon), han maatte altsaa heller ikke først under Gjenvordigheder have banet sig Vei til Thronen, og derpaa ved Kamp hævde den, men være født til den og arve en allerede befæstet fredelig Throne. Dog begge Dele, baade at grundfæste Kongedømmet og at bygge Templet, hørte lige væsenlig til den Gjerning, som paalaae Jehovas Salvede; Een kunde ikke gjøre den hele Gjerning fyldest, først begge tilsammentagne, David og Salomon, udgjøre det rette Forbillede paa den tilkommende Abrahams Sæd. Saaledes som her imellem David og Salomon, deelte tidligere Forløsergjerningen sig imellem Moses og Josua; hiin kunde kun naae til Nebobjerget, denne var det forbeholdt at føre Israel ind i Canaan. [14–15]) Forholdet imellem Davids Afkom og Jehova skal være som mellem Søn og Fader; hvad

16. Dit Huus og dit Kôngedømme skulle for bestandig staae fast for dit Ansigt; din Throne skal være grundfæstet for bestandig.
17. I Overeensstemmelse med alle disse Ord og dette hele Syn talede Nathan til David.
18. Saa gik David ind, blev for Jehovas Ansigt og sagde: Hvo er jeg, Herre Jehova, og hvad er mit Huus, at du har bragt mig saa vidt!
19. Men selv dette er kun ringe i dine Dine, Herre Jehova! Du taler ogsaa om din Tjeners Huus i fjerne Tider. Og det har du gjort paa Menneskeviis, Herre Jehova!
20. Hvad skal David nu tale videre til dig, du kjender din Tjener, Herre Jehova!
21. For dit Ords Skyld og af egen Drift har du gjort alle disse store Gjerninger, for at kundgjøre din Tjener det.
22. Derfor er du og stor, Gud Jehova! thi der er ingen som du og ingen Gud uden dig, efter alt, hvad vi have hørt med egne Øren.
23. Hvor er der et eneste Folk paa Jorden som dit Folk, som Israel; til det kom Gud for at udfrie sig det til et Folk, for at indlægge sig et Navn og at gjøre store og forfærdelige Ting mod dit Land; i dit Folks Paasyn, hvilket du udfriede dig af Ægypten, fra Hedningerne og deres Guder.
24. Og du beredte dig dit Folk Israel til et Folk for bestandig, du Jehova er bleven deres Gud.
25. Og nu, Gud Jehova! stadfæst det Ord, du har talt over din Tjener og hans Huus, evindelig og fuldfør alt, som du har talt.
26. Dit Navn skal blive stort evindelig, saa man skal sige: Hærskarernes Jehova er Gud over Israel, og din Tjener Davids Huus skal blive grundfæstet for dit Ansigt.
27. Thi du, Hærskarernes Jehova, Israels Gud, oplod din Tjeners Øre, da du sagde: Jeg vil bygge dig et Huus, derfor har din Tjener fattet Mod og bedet denne Bøn til dig.
28. Og nu, Herre Jehova! Du er Gud! Lad dine Ord være Sandhed, du har jo talt disse gode Ting til din Tjener.
29. Saa begynd nu og velsign din Tjeners Huus, at det maa blive evindelig grundfæstet for dit Ansigt; thi du, Herre Jehova, har sagt det, og ved din Velsignelse skal din Tjeners Huus evindelig være velsignet.

Capitel VIII.

Davids Seiervindinger.

1. Efterat David havde slaaet Philisterne og ydmyget dem, tog han Regimentet fra Philisterne.
2. Han slog ogsaa Moabiterne; efterat han havde kastet dem til Jorden, lod han dem fordele efter Snore, hvad der laae indenfor de to Snore, bestemte han til at døe, men den ene Snor fuld skjænkede han Livet; saa blev Moab David underkastet og skatskyldig.
3. David slog fremdeles Rechobs Søn Hadadeser, Kongen i Zoba, da han drog hen for at vende sin Magt mod Euphratfloden.
4. David tog sytten hundrede Heste fra ham og tyve tusinde Mand Fodfolk. Han lammede alle hans Vognheste, dog levnede han hundrede,
5. Og da Syrerne fra Damask kom for at hjælpe Hadadeser, Kongen i Zoba, saa nedlagde David blandt Syrerne to og tyve tusinde Mand.
6. Derpaa lagde David Besætninger i det

---

der gjaldt om hele Israel (2 Mos. 4, 22; 5 Mos. 32, 6), anvendes her i Særdeleshed paa Davids Slægt. Naar Sønnen forseer sig, vil Faderen revse ham, før han forskyder ham. [16]) Kongedømmet skal være stadigt i Davids Huus, denne Forjættelse kunde ikke siges at være gaaet i Opfyldelse, hvis ikke Salomons Affom havde beholdt Thronen, saalænge der var et Kongedømme i Israel; om ikke dette Kongedømme havde fundet sin Fortsættelse og Fuldendelse i Ham, som kun efter Kjødet var af Davids Sæd, men efter Aanden blev kraftig beviist at være Guds Søn. [19]) Hvad der tilhørte den nærmeste og hvad den fjernere Fremtid, kunde David vist neppe skjelne. Men saameget erkjendte han, det var et Ord, som omfattede al Fremtid. — David takker endvidere Gud, fordi han paa menneskelig Viis har talt til ham, jvfr. 2 Mos. 33, 11. [21]) peges der hen paa den uforskyldte Naade, ligesom 5 Mos. 9, 4 flg. [23]) sml. 5 Mos. 4, 7 flg. Det var ikke blot fra Hedningerne (Canaaniter saavelsom Ægypter), men ogsaa fra deres Guder, at Israel blev befriet.

Capitel VIII.

Med hele Capitlet kan man sammenligne 1 Krøn. Cap. 18. [1]) indeholder kun Gjentagelse af 5, 16-25. [2]) Hvorved Moabiterne have givet Anledning til en saa streng Fremfærd imod dem, vides ikke; tidligere havde David været i venskabeligt Forhold til dem, jvfr. 1 Sam. 22, 3. [3]) Zoba laae mellem Damask og Hamath, Orontes og Euphrat, med Damask var det i Forbund (V. 5), med Hamath havde det Krig (V. 10). Allerede Saul begyndte Krig med Zobas Konger, 1 Sam. 14, 47, jvfr. til 1 Krøn. 5, 18 flg. Det var ikke efter eget Tykke, at David gjorde disse Erobringer; Jehova havde tilsagt Abraham ikke

damascenske Syrien; saa blev ogsaa Syrien David underkastet og skatskyldig; thi Jehova hjalp David i alle Ting, som han tog sig for.

7. David tog ogsaa Guldskioldene, som Hadadesers Tjenere havde, og bragte dem til Jerusalem.

8. Og fra Hadadesers Stæder Betach og og Berothai tog Kong David en stor Mængde Erts.

9. Da Togi, Kongen i Hamath, fik at vide, at David havde overvundet hele Hadadesers Magt,

10. Sendte Togi sin Søn Joram til Kong David for at bringe ham Hilsen og ønske ham til Lykke med den Seier, han havde vundet over Hadadeser; thi Togi og Hadadeser laae jevnlig i Krig med hinanden. Denne bragte Sølv-, Guld- og Ertskar med sig.

11. Dem helligede Kong David ogsaa til Jehova foruden det Sølv og Guld, han havde helliget fra alle Hedningerne, som han havde undertvunget;

12. Nemlig fra Syrerne, Moabiterne, Ammoniterne, Philisterne og Amalekiterne, og af Byttet fra Hadadeser, Rechobs Søn, Konge i Zoba;

13. David indlagde sig Berømmelse, da han kom tilbage fra Seieren over Syrerne, i Saltdalen, paa atten tusinde Mand.

14. Han lagde ogsaa Besætninger i Edom, ja over hele Edom lagde han Besætninger, saa blev hele Edom David underkastet; thi Jehova hjalp David i alt, hvad han foretog til.

15. David regjerede over hele Israel og gjorde Ret og Skjel mod hele sit Folk.

16. Joab, Zerujas Søn, var Feltherre og Josaphat, Achiluds Søn, Historieskriver.

17. Zadok, Achitubs Søn og Achimelek, Abjathars Søn vare Præster, og Serajah Skriver.

18. Benaja, Jojadas Søn var over Livvagten. Ogsaa Davids Sønner vare Embedsmænd.

Capitel IX.

Davids Omsorg for Mephiboseth.

1. David sagde: skulde der endnu være nogen tilbage af Sauls Huus, saa vil jeg vise Barmhjertighed imod ham for Jonathans Skyld.

2. I Sauls Huus var der en Tjener, som hed Ziba, ham lod David kalde til sig. Kongen spurgte ham: er du Ziba? og han sagde: ja, din Tjener.

3. Kongen sagde: er der endnu nogen Mand tilovers af Sauls Huus, saa vil jeg være barmhjertig som Gud imod ham. Ziba svarede Kongen: der er endnu en Søn af Jonathan, han er lam paa Fødderne.

4. Kongen sagde til ham: hvor er han? Ziba svarede Kongen: han er i Huset hos Ammiels Søn Machir i Lodebar.

5. Saa sendte Kong David Bud og lod ham hente fra Machir, Ammiels Søns Huus i Lodebar.

6. Mephiboseth, en Søn af Sauls Søn Jonathan, kom til David, kastede sig ned for ham og hilste ham. David sagde: Mephiboseth! Denne svarede: see, her er din Tjener.

7. David sagde til ham: vær ikke bange; thi jeg vil vise Barmhjertighed imod dig for din Fader Jonathans Skyld og give dig din Farfader Sauls hele Mark igjen; du skal daglig faae dit Brød ved mit Bord.

8. Denne bøiede sig ned og sagde: hvad er din Tjener, at du vender dig til en død Hund, saadan som jeg er.

9. Kongen kaldte ad Sauls Svend Ziba og sagde til ham: alt, hvad der tilhørte Saul og hele hans Huus, det giver jeg din Herres Søn.

10. Du, dine Sønner og dine Folk skulle dyrke hans Land og indhøste, for at din Herres Søn kan have Brød at leve af; men din Herres Søn, Mephiboseth skal daglig spise sit

---

blot Landet fra Jordan til Havet, men det fra Euphrat til Egyptens Flod (1 Mos. 15, 18) [12]) Om Krigen med Ammoniterne fortælles det Nærmere først i det Følgende. [13–14]) Saltdalen er det selvsamme Sted, hvor, efter 2 Kong. 14, 7, ogsaa Amazia slog Edomiterne. Istedetfor han lagde Besætninger (V. 14 og 6) oversætte Andre: han satte Statholdere. Om Behandlingen af de overvundne Edomiter see 1 Kong. 11, 15 flg. Ved Davids Seier gik Jehovas Ord, 1 Mos. 25, 23, i Opfyldelse. Ikke blot paa Edom, men ogsaa paa Moab og Ammon stadfæstedes Jehovas Ord ved Bileam 4 Mos. 24, 17-19. Sine Følelser ved Seieren over Edom udtalte David i den 60de Psalme. [17]) Istedetfor Achimelek, Abiathars Søn turde det maaskee være rigtigere at læse: Abiathar Achimeleks Søn, jvfr. 1 Sam. 22, 20. Abiathar var sandsynligviis ansat ved Pagtens Ark, Zadok ved Tabernaklet, jvfr. 1 Krøn. 16, 37-43. Jehovas Ord 1 Sam. 2, 31 flg. nærmer sig sin Opfyldelse. [18]) Den israelitiske Stat kommer mere og mere i en ordnet Tilstand.

Capitel IX.

[4]) Lodebar, jvfr. 17, 27, laae tæt ved

Brød ved mit Bord. Ziba havde femten Sønner og tyve Karle.

11. Ziba svarede Kongen: Ganske som min Herre Konge har befalet sin Tjener, skal din Tjener ogsaa gjøre, Mephiboseth skal spise ved mit Bord som en af Kongens Sønner.

12. Mephiboseth havde en lille Søn, som hed Micha. Alle, som boede i Zibas Huus, vare Mephiboseths Tjenere.

13. Mephiboseth tog Bolig i Jerusalem, saasom han spiste daglig ved Kongens Bord. Det var ham, som var lam paa begge sine Fødder.

Capitel X.

Davids Seire over Ammoniter og Syrer.

1. Nogen Tid derefter døde Ammoniternes Konge, og hans Søn, Chanun, blev Konge i hans Sted.

2. Da sagde David: Jeg vil vise Venskab mod Nachas' Søn Chanun, ligesom hans Fader har viist Venskab imod mig. Saa sendte David Bud til ham for ved sine Tjenere at trøste ham i Anledning af hans Faders Død. Da Davids Tjenere kom til Ammoniternes Land,

3. Sagde Ammoniternes Høvding til deres Herre, Chanun: skulde det være for at hædre din Fader for dine Øine, at David sender Trøstebud til dig, mon det ikke er for at udforske Byen, udspeide og saa ødelægge den, at David sender sine Tjenere til dig?

4. Saa tog Chanun Davids Tjenere, ragede deres Skjæg halvt af og skar Skjøderne af deres Klæder; derpaa sendte han dem bort.

5. Det meldte man til David, og han lod et Bud gaae dem imøde, eftersom Mændene vare heelt vanærede; og Kongen lod sige til dem: bliver i Jericho, indtil eders Skjæg er groet ud, kommer saa igjen.

6. Da Ammoniterne saae, at de vare komne i slemt Ry hos David, sendte de Bud hen og leiede hos Syrerne af Rechobs Huus og Syrerne fra Zoba tyve tusinde Mand Fodfolk, hos Kongen af Maacha tusinde Mand, og hos ham af Istob tolv tusinde Mand.

7. Det hørte David og lod Joab rykke ud med hele Helteskaren.

8. Ammoniterne droge ogsaa ud og rustede sig til et Slag ved Indgangen til Porten, men Syrerne fra Zoba, Rechob, Istob og Maacha stode for sig selv paa Marken.

9. Da Joab saae, at han var udsat for Angreb baade forfra og bagfra, saa søgte han nogle ud blandt alle de israelitiske Ynglinge og stillede dem ligeoverfor Syrerne.

10. Resten af Folket betroede han til sin Broder Abisai, stillede dem op ligeoverfor Ammoniterne

11. Og sagde: Blive Syrerne mig for mægtige, saa skal du komme mig til Hjælp, men blive Ammoniterne dig for mægtige, saa kommer jeg dig til Hjælp.

12. Fat Mod og lad os holde os brav for vort Folk og vor Guds Byer, saa vil Jehova gjøre, hvad han finder for godt.

13. Joab og Folket, som han anførte, rykkede frem til Slag mod Syrerne, og disse toge Flugten for ham.

14. Da Ammoniterne saae, at Syrerne flygtede, saa toge de ogsaa Flugten for Abisai og tyede ind i Byen; men Joab trak sig tilbage fra Ammoniterne og kom til Jerusalem.

15. Da Syrerne saae, de havde lidt Nederlag af Israel, saa samlede de sig alle.

16. Og Hadareser sendte Bud hen for at kalde Syrerne paa hiin Side Floden til Hjælp. De kom ogsaa til Helam; men Hadaresers Feltherre Sobach blev deres Anfører.

17. Da man bragte David dette Budskab, samlede han hele Israel, satte over Jordan og kom til Helam, hvor Syrerne havde opstillet sig mod David og begyndte et Slag med ham.

18. Men Syrerne toge Flugten for Israel, og David nedlagde iblandt Syrerne Mandskabet paa syv hundrede Vogne og fyrretyve tusinde Rytttere og Feltherren Sobach bibragte han et Saar, saa han blev paa Stedet.

19. Da alle Kongerne, som vare Hadar-

Mahanaim (jvfr. 2, 12; 29). [11]) Den græske Oversættelse har istedetfor ved mit Bord: ved Davids Bord. [12]) Igjennem Micha blev Sauls Slægt forplantet videre, 1 Krøn. 9, 41. [13]) Om Mephiboseths Lamhed, sml. 4, 4.

Capitel X.

[2]) Nahas. En ammonitisk Konge af samme Navn forekommer 1 Sam. 11, 1. Hvilket Venskabsbeviis Nahas har givet David, fortælles ikke. [5]) Beskjæmmelsen var meget stor, thi i Palæstina hørte Beenklæderne til Præstedragten. David vil ikke opirres end mere ved Synet af de Vanærede. [6]) De her nævnte Landskaber ligge mellem Jordan, Orontes og Euphrat. [8]) Ammoniterne oppebie Joab ved deres Hovedstad, Syrerne skulle falde ham i Ryggen. [14–18]) Nu hente Syrerne Hjælp fra den anden Side Euphrat og kjæmpe uden Ammoniterne. Om Helams Beliggenhed vides intet nøiere. Hadareser, anden Maade at skrive Navnet paa for: Hadadeser. [19]) Krigen bliver nu overladt til Ammoniterne alene, thi det var ikke fordi Krigen var til Ende, at Joab havde draget sig tilbage fra

efers Vasaller, saae, at de havde lidt Nederlag af Israel, saa sluttede de Fred med Israel og bleve dem lydige. For Fremtiden vogtede Syrerne sig for at komme Ammoniterne til Hjælp.

Capitel XI.

Davids Synd.

1. Da Aaret var omme, paa den Tid, da
Kongerne drage ud, sendte David Joab og
sine Tjenere med ham og det hele Israel ud,
for at de skulde ødelægge Ammoniterne og beleire
Hovedstaden; men David forblev i Jerusalem.
2. I Aftenstunden reiste David sig engang fra
Leiet og gik omkring paa Kongehusets Tag og
saae fra Taget en Qvinde bade sig; det var
en deilig Qvinde.
3. David sendte derpaa Bud og lod spørge efter
Qvinden. Man sagde ham: Det er jo Bathseba,
Eliams Datter, Chittiten Uria's Hustru.
4. David sendte atter Bud og lod hende hente.
Da kom hun ind til ham og han lagde sig
hos hende. Efterat hun havde renset sig fra
sin Ureenhed, vendte hun tilbage til sit Huus.
5. Da Qvinden blev frugtsommelig, sendte
hun Bud og lod David det vide og lod sige:
Jeg er frugtsommelig.
6. Saa sendte David Bud til Joab: Send
Chittiten Uria til mig. Joab sendte ogsaa
Uria til David.
7. Da Uria kom til ham, forhørte David
sig, hvorledes det stod til med Joab og Folket
og med Krigen.
8. Derpaa sagde David til Uria: Gaa ned
til dit Huus og to dine Fødder. Saa gik
Uria ud af Kongens Huus, og man fulgte bag
efter ham med en Gave fra Kongen.
9. Uria lagde sig ved Døren til Kongehuset
hos sin Herres øvrige Tjenere, men gik
ikke ned til sit Huus.
10. Derom underrettede man David med
disse Ord: Uria er ikke gaaet ned til sit Huus.
David sagde til Uria: Du kommer jo fra en
Reise, hvorfor gaaer du saa ikke ned til
dit Huus?
11. Men Uria sagde til David: Medens
Israels og Juda's Ark boer i Hytter og min
Herre Joab tilligemed min Herres Tjenere
ligge i Leir paa aaben Mark, skulde jeg komme
ind i mit Huus for at spise og drikke og
sove hos min Hustru? Nei, saasandt du lever
og din Sjæl lever, sligt vil jeg aldrig gjøre.
12. David sagde til Uria: Bliv her idag
over, imorgen vil jeg lade dig reise. Saa
blev Uria i Jerusalem baade denne Dag og
den næste.
13. David indbød ham til sig for at spise
og drikke, og han berusede ham. Om Aftenen
gik han ud for at lægge sig paa sit Leie hos
sin Herres Tjenere; men han gik ikke ned til
sit Huus.
14. Næste Morgen skrev David et Brev
til Joab, som han sendte ham ved Uria.
15. I Brevet skrev han saaledes: Stiller
Uria forrest, hvor Slaget er hedest, lader ham
saa i Stikken, at han kan faae Banesaar
og døe.
16. Medens Joab beleirede Staden, satte
han Uria paa en Post, hvor han vidste, der
stod tappre Mænd.
17. Byens Besætning gjorde Udfald og
angreb Joab, der faldt nogle af Folket og just
af Davids Tjenere, iblandt dem ogsaa Chittiten
Uria.
18. Joab sendte Bud og lod aflægge en
fuldstændig Beretning om Slaget til David.
19. Han paalagde da Sendebudet og sagde:
Naar du nu har aflagt den hele Beretning om
Kampen for Kongen,
20. Og Vreden stiger op i Kongen, saa
han siger: Hvorfor kom I saa nær til Byen
under Kampen? I vidste dog vel, at de vilde
skyde paa eder fra Muren?

---

deres Hovedstad. Med hele Capitlet kan man sammenligne 1 Krøn. Cap. 19.

Capitel XI.

[1]) Da Kongerne droge ud, det vil sige: da man pleiede at aabne Felttoge, 2 Krøn. 24, 23. [2]) David staaer nu paa Høidepunktet af sin Magt, eftersom han har udført den vigtigste Deel af sit Hverv; han har lidt, hvad Jehova paalagde ham at lide af den falske Theokrat, han har bragt Jehovas Arv i Israels Eie, han er naaet til Grændsen, som Guds Forjættelser have draget for Israel, under Opstand af de Betvungne har han vidst imod Hedningerne at hævde det ham betroede Kongedømme — og i alt dette var han Manden efter Guds eget Hjerte. Men nu bliver det aabenbart, at han er et Menneske som en af os, at ogsaa han, den gamle Pagts Salvede — er en Synder. Den Ustraffeliges pludselige og dybe Fald, saavelsom hans fuldstændige og pludselige Opreisning af dette Fald, maa blive reent uforstaaelige for den, som ikke har erkjendt Syndens Magt og tillige erfaret Naadens Overmagt. [3]) Det var ogsaa med Chittiterne, at Abraham levede i god Forstaaelse, 1 Mos. 23, 7, jvfr. 1 Sam. 26, 6. [4]) Bathseba renser sig efter Bestemmelsen 3 Mos. 15, 18. [11]) Atter lader det til, at Pagtens Ark er bleven bragt med ud i Krigen, jvfr.

21. Hvo var det, som dræbte Jerubbesets Søn Abimelech, kastede ikke en Qvinde et Stykke Møllesteen ned paa ham fra Muren, saa han satte Livet til for Thebez, hvorfor kom I da Muren saa nær? Saa skal du sige: Ogsaa din Tjener Chittiten Uria er falden.
22. Budet drog bort, ankom og forrettede sit Ærinde, hvori Joab havde sendt ham til David.
23. Budet sagde nemlig til Kongen: Mændene bleve os for stærke og gjorde Udfald imod os paa Marken; men vi satte efter dem lige til Indgangen af Porten.
24. Bueskytterne skøde ned fra Muren paa dine Tjenere, og der faldt nogle af Kongens Tjenere, ogsaa din Tjener Chittiten Uria faldt.
25. David sagde til Budet: Du skal sige saaledes til Joab: Bliv ikke forsagt derover; thi Sværdet træffer snart En, snart en Anden. Fortsæt du kun med Iver Kampen mod Byen, til du faaer den ødelagt; saaledes skal du opmuntre ham.
26. Da Uria's Hustru hørte om sin Mands Død, sørgede hun over sin Ægtefælle.
27. Men da Sorgen var ude, sendte David Folk hen og lod hende bringe ind i sit Huus. Saa blev hun hans Hustru og fødte ham en Søn. Dog, hvad David havde gjort, mishagede Jehova.

Capitel XII.

Davids Anger og Salomons Fødsel. Ammoniternes Hovedstad erobres.

1. Jehova sendte Nathan til David, som kom ind til ham og sagde til ham: Der var to Mænd i en Stad, af hvilke den ene var rig, den anden fattig.
2. Den Rige havde særdeles mange Faar og Øxer;
3. Men den Fattige havde slet intet uden et lille Lam, som han havde kjøbt og fødte op hos sig tilligemed sine egne Sønner; det aad af hans Bid Brød, drak af hans Bæger og laae ved hans Barm; det var ligesom hans Datter.
4. Da kom der en Reisende til den rige Mand, og denne nænte ikke at tage noget af sine egne Faar eller Øxer, for at tillave dem for den Reisende, der var kommen til ham. Derfor tog han den fattige Mands Lam og tillavede det for den Mand, som var kommen til ham.
5. Da blev David meget vred paa denne Mand og sagde til Nathan: Saasandt Jehova lever! Den Mand, som har gjort dette, er dødsens!
6. Lammet skal han betale firedobbelt, fordi han har handlet saaledes og ikke viist Barmhjertighed.
7. Da sagde Nathan til David: Du er Manden. — Saa siger Jehova, Israels Gud: Jeg har salvet dig til Konge over Israel og jeg har frelst dig af Sauls Haand.
8. Jeg overgav dig din Herres Huus og din Herres Qvinder lagde jeg i din Favn, jeg gav dig Israels og Juda's Huus, og var det lidet, saa vilde jeg have lagt andet saadant til.
9. Hvorfor haaner du da Jehovas Ord, saa du gjør hvad ondt er i hans Øine? Chittiten Uria dræbte du med Sværd, og hans Hustru tog du til Ægte, ham dræbte du med Ammoniternes Sværd.
10. Nu skal Sværdet aldrig nogensinde vige fra dit Huus, fordi du haanede mig og borttog Chittiten Uria's Hustru, for at hun skulde være din Qvinde.
11. Saa siger Jehova: See, det er mig, som bringer ondt over dig fra dit eget Huus; jeg vil ligefor dine Øine tage dine Hustruer og overlade din Jævning dem; han skal ligge hos dem og det ved høilys Dag.
12. Hvad du gjorde, skete i Smug; men jeg vil gjøre dette for hele Israel og ved høilys Dag.
13. Da sagde David til Nathan: Jeg har syndet mod Jehova. Men Nathan sagde til David: Saa vil Jehova ogsaa tilgive dig din Synd; du skal ikke døe.
14. Dog fordi du ved denne Sag har givet Jehovas Fjender Forargelse, saa skal den Dreng, du er bleven Fader til, visseligen døe.
15. Derpaa gik Nathan til sit Huus, men Jehova slog Barnet, som Uria's Hustru havde født David, og det blev meget syg.

1 Sam. 14, 18. [21]) Jerubbeseth er det samme Navn som Jerubbaal, det er Gideon. Jvfr. Dom. 9, 53-54. [27]) Den almindelige Sørgetid over en Afdød — og en længere har under disse Forhold Enken neppe iagttaget — varede 7 Dage. Jvfr. 1 Sam. 31, 13.

Capitel XII.

[1-4]) læses den anden Parabel, som Skriften meddeler; jvfr. Dom. 9, 6-15. [10]) Tre af Davids Sønner faldt for Sværdet, og det for Brodersværdet: Amnon, Absalon og Adonia. [11]) Davids Historie kunde med det Foregaaende synes afsluttet, men ved hans Synd faaer denne en ny Udvikling. Det er nu ikke nok med den Gjenvordighed, han har maattet udstaae af ham, som var Jehovas Salvede uden at være den Udvalgte; til Straf for den Synd, han har bedrevet i sit Huus, maa han opleve Ulykke i sit eget Huus. [13]) Jehova baade straffer og be-

16. Men David fastede strengt, holdt sig inde og blev Natten over liggende paa Gulvet.
17. De Ældste i hans Huus stode omkring ham for at formaae ham til at staae op fra Gulvet; men han vilde ikke og spiste heller ikke Brød med dem.
18. Den syvende Dag døde Barnet; men Davids Tjenere frygtede for at underrette ham om, at Barnet var død; thi de sagde: medens Barnet var ilive, talte vi til ham, uden at han agtede paa vor Røst; hvorledes skulle vi saa sige ham: Barnet er død, han maatte gjøre ondt mod sig selv!
19. Da David saae Tjenerne hviske med hinanden, mærkede han nok, at Barnet var død. David sagde da til sine Tjenere: er Barnet død? De sagde: Ja, det er død.
20. Derpaa reiste David sig fra Jorden, vaskede sig, salvede sig og skiftede sin Klædning; derpaa gik han ind i Jehovas Huus og tilbad. Da han atter kom til sit Huus, begjærede han Mad, som man bragte ham, og han spiste.
21. Da sagde hans Tjenere til ham: hvad er det for noget, du gjør? Saalænge Barnet var ilive, fastede og græd du; men nu, da Barnet er død, reiser du dig og spiser Mad.
22. Han sagde: medens Barnet endnu var ilive, fastede og græd jeg; thi jeg tænkte: hvo kan vide, om Jehova vil vise mig den Naade og lade Barnet leve.
23. Nu det er død, hvorfor skulde jeg saa faste, kan jeg da kalde det tilbage igjen? Jeg gaaer hen til det; men det kommer ikke tilbage til mig.
24. David trøstede ogsaa sin Hustru Bathseba, kom ind til hende og havde Samleie med hende. Derpaa fødte hun en Søn, hans Navn kaldte han: Salomon. Ham havde Jehova kjær.
25. Hün betroede ham i Propheten Nathans Varetægt, som kaldte ham Jedidja for Jehovas Skyld.
26. Imidlertid stormede Joab Ammoniternes Hovedstad og tog Kongestaden.
27. Derpaa sendte Joab Bud til David og lod sige: jeg har stormet Hovedstaden og taget Vandstaden.
28. Nu skal du drage det øvrige Folk sammen, beleire Byen og indtage den, for at det ikke skal være mig, som indtager den og heller ikke mit Navn, som skal lyde over den.
29. Saa sammenkaldte David hele Folket og drog hen til Hovedstaden, stormede og indtog den.
30. Han tog endog deres Konges Krone fra dennes Hoved; den veiede et Centner Guld og der var Ædelstene i den; den hang over Davids Hoved. Han bragte ogsaa særdeles meget Bytte ud af Staden.
31. Ogsaa Indvaanerne førte han ud, lagde dem under Jernvalser og Jernøxer, og trak dem igjennem Teglovne. Det gjorde han ved alle Ammoniternes Byer. Derpaa vendte David og hele Folket tilbage til Jerusalem.

Capitel XIII.

Amnons Skjændselsdaad og Absalons Hævn.

1. Derefter hændte det sig, at Davids Søn Absalon havde en smuk Søster ved Navn Thamar, som Davids Søn Amnon fik kjær.
2. Amnon græmmede sig indtil han for sin Søster Thamars Skyld blev syg; thi hun var Ungmø, og Amnon fandt det for frækt at gjøre hende Fortræd.
3. Men Amnon havde en Ven, som hed Jonadab, en Søn af Davids Broder Simea; det var et forslagent Menneske,

---

lønner aabenlyst, alt eftersom Mennesket handler i Løndom, sml. Matth. 6, 4. 6. 18. [23]) David meente ikke ved sin Faste at fortjene noget, men han stolede paa den Gud, som bønhører. [24]) Det hører til de store Gaader i Verdensstyrelsen, at Mennskets Synd er saaledes indordnet i Guds Verdensstyrelse, at den synes ligesaa nødvendig, som alt andet. Nu maa denne Bathseba blive Moder til Salomon, den Forjættede. [25]) Saa fuldstændig var Davids Omvendelse, at han uden mindste Nag til den frimodige Nathan betroede ham sin Søns Opdragelse. Jedidja, d. e. Jehovas Elskede. Sin Anger over Synden og sin Glæde over Naaden har David udtalt i den 51de Psalme. [26]) Joab vil ikke, at hans Navn skal prises i Seierssangene. [30]) Det er rimeligt nok, at den tunge Krone var ophængt ved Thronen. [31]) Den strenge Behandling var Straf for Voldsdaaden imod Gesandterne. Med Afsnittet V. 26-31 sml. 1 Krøn. 20, 1-3.

Capitel XIII.

Herfra indtil Cap. 19 følger Fortællingen om de Ulykker, som efter Jehovas Ord ved Nathan 12, 11 skulde overgaae David fra hans eget Huus. [1]) Absalon og Thamar vare Børn af Maacha, Amnon var Achinoams Førstefødte, 3, 2; 3. [3]) Jonadab, Simeas (eller efter 1 Sam. 16, 9 Sammas) Søn er den samme,

4. Han sagde til ham: Hvorfor seer du hver Morgen daarligere ud, Kongesøn, vil du ikke sige mig det? Da sagde Amnon ham det: Jeg har fattet Elskov til Thamar, min Broder Absalons Søster.

5. Jonadab sagde til ham: læg dig tilsengs og lad, som om du var syg; saa vil din Fader komme og see til dig. Siig da til ham: Lad dog min Søster Thamar komme og lave mig Mad. Hun skal tilberede Retten for mine Øine, for at jeg kan see derpaa og saa spise af hendes Haand.

6. Amnon lagde sig og lod, som han var syg; da kom Kongen for at see til ham, og Amnon sagde: Lad min Søster Thamar komme og bage to Pandekager for mine Øine, og jeg vil spise af hendes Haand.

7. Saa sendte David Bud hen i Huset til Thamar og lod sige: kom dog til din Broder Amnons Huus og tillav ham en Ret.

8. Thamar gik derpaa til sin Broder Amnons Huus, medens han laae tilsengs. Hun tog da Deigen, æltede og tillavede den for hans Øine, derpaa bagte hun Kagerne.

9. Hun tog Panden og heldte dem derpaa ud for ham; men han undslog sig for at spise. Amnon sagde: Lader hver Mand gaae bort fra mig. Og hver Mand gik bort fra ham.

10. Amnon sagde til Thamar: Bring Retten ind i Kammeret, saa vil jeg spise af din Haand. Og Thamar tog Kagerne, som hun havde lavet, og bragte dem ind i Kammeret til sin Broder Amnon.

11. Hun nødte ham til at spise: men han tog fat paa hende og sagde: kom, lig hos mig, min Søster!

12. Men hun sagde til ham: Nei, min Broder, du maa ikke krænke mig; thi sligt sømmer sig ikke i Israel; gjør dog ikke denne Daarlighed!

13. Hvor skulde jeg flye hen med min Skam, og du vilde være som en af Daarerne i Israel. Tal dog nu med Kongen, han nægter ikke at give mig til dig.

14. Men han vilde ikke agte paa hendes Tale, tog hende med Vold, krænkede hende og laae hos hende.

15. Derpaa fattede Amnon heftigt Nag til hende, ja det Nag, han fattede til hende, var langt større end den Elskov, han for nærede. Og Amnon sagde til hende: reis dig og gaa!

16. Hun sagde til ham: Gjør dig ikke ved at sage mig bort skyldig i en Ulykke, som er større end den anden, du har gjort imod mig. Men han vilde ikke høre paa hende.

17. Og han kaldte paa Svenden, som tjente ham, og sagde: jag denne bort fra mig ud paa Gaden og laas Døren til bag efter hende!

18. Hun havde en Ærmekjole paa; thi den brugte Kongens Døttre, saalænge de vare Jomfruer, som Kaaber. Og hans Tjener bragte hende udenfor og laasede Døren til efter hende.

19. Saa tog Thamar Aske paa sit Hoved, rev Ærmekjolen, som hun havde paa, i Stykker, lagde Haanden paa sit Hoved, og idet hun gik frem, jamrede hun.

20. Da sagde hendes Broder Absalon til hende: Har din Broder Amnon ligget hos dig? Ti nu kun stille min Søster, han er din Broder, tag dig ikke den Ting saa nær! Saa sad Thamar hen som ugift hos sin Broder Absalon.

21. Da Kong David hørte den hele Begivenhed, blev han meget vred.

22. Men Absalon talte ikke til Amnon enten Ondt eller Godt; thi Absalon hadede Amnon, fordi han havde krænket hans Søster Thamar.

23. Efter to Aars Forløb indtraf det, at Absalon holdt Faareklipning i Baalhazor, som ligger ved Ephraim; og Absalon indbød alle Kongens Sønner.

24. Absalon kom til Kongen og sagde: See, din Tjener har Faareklipning; vilde dog Kongen og hans Tjenere følge med din Tjener!

25. Men Kongen sagde til Absalon: Nei, min Søn, vi ville dog ikke gaae allesammen, for ikke at besvære dig. Hiin nødte ham; men han vilde ikke gaae og velsignede ham.

26. Da sagde Absalon: Maa da ikke min Broder Amnon gaae med os? Og Kongen sagde til ham: hvorfor skulde da han gaae med dig?

---

som 21, 21 kaldes Jonathan. [12]) Jvfr. 1 Moseb. 34, 7. Israeliten følte det smerteligt, naar hans Synd stillede ham lige med Hedningerne. [14]) Bestemmelserne 3 Moseb. 18, 9; 20, 17; 5 Moseb. 27, 22; kunne efter dette Sted ikke indeholde et absolut Forbud mod Ægteskab mellem Halvsødskende, saalidet som 3 Moseb. 18, 16; 20, 21; indeholde et absolut Forbud mod Giftermaal mellem Svoger og Svigerinde. Abraham var gift med sin Halvsøster Sara, 1 Moseb. 20, 12. [18]) En Kjortel som Thamars havde Joseph ogsaa, 1 Moseb. 37, 3. [23]) Ephraim er her en By i Juda Stamme; efter V. 34 laae Baalhazor og Ephraim

27. Da bad Absalon ham indstændig, og han lod Amnon saavelsom alle Kongens Sønner drage med ham.
28. Absalon gav sine Tjenere saadan Befaling: giver Agt, naar Amnon er hjertelig glad ved Vinen, og jeg siger til eder: slaaer Amnon ihjel; saa skulle I dræbe ham og ikke være bange. Har jeg ikke givet eder Befalingen? Kun uforsagt og ved godt Mod!
29. Saa gjorde Absalons Folk ved Amnon, som han havde befalet. Da sprang alle Kongens Sønner op, enhver satte sig paa sit Muuldyr og flygtede.
30. Medens de vare paa Veien, kom Rygtet for David og meldte: Absalon har dræbt alle Kongens Sønner og ikke levnet een af dem.
31. Da stod Kongen op, rev sine Klæder itu og kastede sig ned paa Jorden, og alle hans Tjenere stode med iturevne Klæder.
32. Da tog Jonadab, en Søn af Davids Broder Simea, til Orde og sagde: Min Herre maa ikke sige: Man har dræbt alle de unge Kongesønner; det er Amnon alene, som er dræbt; thi det har ligget Absalon paa Læberne fra den Dag af, hiin krænkede hans Søster Thamar.
33. Nu maa min Herre Kongen ikke tage sig den Ting saa nær, at man siger: Alle Kongens Sønner ere dræbte; det er Amnon alene, som er dræbt.
34. Derpaa tog Absalon Flugten. Da Karlen, der holdt Vagt, oploftede sine Øine, saae han en stor Skare, som drog ad Veien vesterfra langs med Bjerget.
35. Da sagde Jonadab til Kongen: Der komme Kongens Sønner; det forholder sig, som din Tjener sagde.
36. Han havde neppe talt ud, før Kongens Sønner kom og gave sig til at græde. Ogsaa Kongen og alle hans Folk græd bitterligen.
37. Absalon flygtede og kom til Kong Thalmai i Geschur, Ammihuds Søn; men hiin sørgede over sin Søn den hele Tid.
38. Absalon var flygte tog kom til Geschur; der var han i tre Aar.
39. Kong David lod være at drage ud efter Absalon; thi han havde trøstet sig over Amnons Død.

Capitel XIV.

Absalon forsones med Faderen.

1. Men Joab mærkede, at Kongens Hjerte vendte sig til Absalon.
2. Saa sendte Joab Bud til Thekoa og lod en klog Kone hente derfra; til hende sagde han: Lad dog, som om du var i Sorg, tag Sørgeklæder paa, salv ikke dit Hoved og viis dig ganske som en Qvinde, der i mange Dage har baaret Sorg over en Afdød.
3. Gaa saa ind til Kongen og tal saaledes til ham. Og Joab lagde hende Ordene i Munden.
4. Den thekoitiske Qvinde talede til Kongen, kastede sig ned paa sit Ansigt, hilste og sagde: Hjælp, o Konge!
5. Qvinden sagde: Sandelig, jeg er en Enke, saasom min Mand er død.
6. Din Tjenerinde havde to Sønner, som kom i Trætte med hinanden paa Marken, uden at der var nogen til at mægle imellem dem; og den ene slog til den anden, saa han døde.
7. Da reiste hele Slægten sig imod din Tjenerinde og sagde: Fly os ham, som ihjelslog sin Broder, saa ville vi dræbe ham til Gjengjæld for Broderen, som han ihjelslog, og tillige udrydde Arvingen. De ville udslukke den sidste Gnist, som er tilbage, saa min Mand hverken skal beholde Navn eller Efterkommere paa Jorden.
8. Da sagde Kongen til Qvinden: Gaa til dit Huus. Jeg skal give Befaling angaaende dig.
9. Den thekoitiske Qvinde sagde til Kongen: paa mig hviler Skylden og paa min Faders Huus; men Kongen og hans Throne er reen.
10. Men Kongen sagde: Hvo der taler

---

vest for Jerusalem. [27]) David havde en Anelse om Absalons Forsæt, som saa ganske var begrundet i Oldtidens og Østerlandenes, ja i det naturlige Menneskes Tænkemaade. Da han omsider lod Amnon drage med ham, saa lod han til Betryggelse de Andre følge med. [37]) Absalon tyede til sin Bedstefader paa mødrene Side, den hele Tid er at forstaae om den ved Skik og Brug hjemlede Sørgetid.

Capitel XIV.

[2]) Thekoa laae i Nærheden af Bethlehem, Joabs Fædreneby. [7]) Man seer, at ogsaa hos Israeliterne bar Straffen endnu ofte mere Præg af en personlig Hævn end af Fyldestgjørelse for den almindelige Retfærdighedsfølelse. [9]) Meningen er, hvis Kongen synder i ikke at straffe den Skyldige, saa falde denne Brøde paa

dig til, skal du kun bringe hid, saa skal han nok lade være med at plage dig.

11. Derpaa sagde hun: Kongen tage dog Jehova din Gud til Vidne, bliver der saa end mange Blodhævnere, som ville gjøre Fortræd, saa skulle de dog ikke udrydde min Søn. Men han sagde: Saasandt Jehova lever, der skal ikke falde et Haar til Jorden fra din Søns Hoved.

12. Da sagde Qvinden: Lad din Tjenerinde dog tale et Ord til min Herre Konge! Og han sagde: tal.

13. Qvinden sagde: Hvorfor udtænker du sligt imod Guds Folk? Efterat Kongen har talt dette Ord, bliver du ligesom skyldig, hvis Kongen ikke fører den tilbage, som han har fordrevet.

14. Thi vi skulle døe og blive som Vand, der heldes paa Jorden og ikke opfanges; dog Gud vil ikke borttage Livet, men vil nære saadanne Tanker, at den Forstødte ikke bliver forstødt fra ham.

15. Og nu er jeg kommen for at tale dette Ord til min Herre Kongen; thi Folket nærer Frygt for mig, saa tænkte din Tjenerinde: Nu vil jeg dog tale til Kongen, maaskee Kongen vil gjøre efter sin Tjenesteqvindes Ord.

16. Thi Kongen hørte paa mig for at udfrie sin Tjenesteqvinde af den Mands Haand, som vilde udrydde baade mig og min Søn fra Guds Arv.

17. Men din Tjenerinde sagde: Min Herre Konges Ord skal være til Trøst; thi som en Guds Engel er min Herre Konge til at høre baade paa Godt og Ondt, og Jehova din Gud vil være med dig.

18. Kongen svarede Qvinden og sagde: Fordølg mig ikke den Ting, som jeg vil spørge dig om. Og Qvinden sagde: vilde min Herre Konge kun tale!

19. Kongen sagde: Har ogsaa Joab sin Haand med i alt dette? Da svarede Qvinden og sagde: Saasandt din Sjæl lever, Herre Konge! det hænger hverken tilhøire eller tilvenstre anderledes sammen, end min Herre Kongen har sagt; thi din Tjener Joab har paalagt mig det, og han har lagt din Tjenerinde alle disse Ord i Munden.

20. For at ændre Sagens Udseende har din Tjener Joab gjort denne Ting. Men min Herre har Viisdom som en Guds Engel til at forstaae sig paa alt, hvad der skeer paa Jorden.

21. Da sagde Kongen til Joab: Saa var det dig, der gjorde dette; gaa nu hen og hent mig Ungersvenden Absalon tilbage.

22. Da kastede Joab sig ned paa sit Ansigt, hilsede og velsignede Kongen; og Joab sagde: Idag erkjender din Tjener, at jeg har vundet din Gunst, Herre Konge! siden Kongen har gjort efter sin Tjeners Ord.

23. Derpaa brød Joab op og drog til Geschur, og bragte Absalon med til Jerusalem.

24. Og Kongen sagde: Lad ham flytte tilbage i sit Huus, men mit Ansigt skal han ikke faae at see. Saa flyttede Absalon tilbage i sit Huus; men fik ikke Kongens Ansigt at see.

25. Der var ikke saa smuk en Mand i hele Israel som Absalon, saa han blev roest meget. Fra Fodsaalerne til Issen var der intet at udsætte paa ham.

26. Naar han klippede sit Hovedhaar, og det skete ved hvert Aars Udgang, thi det blev ham for tungt, saa han maatte tage det af; da veiede hans Hovedhaar to hundrede Pund efter kongelig Vægt.

27. Absalon blev Fader til tre Sønner og een Datter, hvis Navn var Thamar; det var en meget smuk Qvinde.

28. Absalon boede to Aar i Jerusalem uden at see Kongens Ansigt.

29. Da sendte Absalon Bud efter Joab for at lade ham gaae til Kongen; men denne vilde ikke komme til ham. Og han sendte Bud for anden Gang; men denne vilde ikke komme.

30. Derpaa sagde han til sine Tjenere: See I den Ager, Joab har ved Siden af

---

mig. [11]) Qvinden vil bringe Kongen til at sværge. [13]) Udtrykket Guds Folk er ikke forekommet siden Dom. 20, 2. Absalons Fordrivelse vil Qvinden have betragtet som en Forurettelse af Folket. [14]) Meningen er: Ingen Hævn vækker Amnon igjen tillive, men den Angergivne bliver atter taget til Naade hos Gud. [17]) Det bliver her, og ligeledes 19, 28, fremstillet som Guds Engles store Fortrin, at de kjende Forskjellen paa Godt og Ondt, jfr. 1 Moseb. 3, 22. I Almindelighed har Mennesket vel ogsaa lært denne Modsætning at kjende, uden at det derfor i hvert enkelt Tilfælde kan opdage den skarpe Grændse. Det har Grændselinien mellem Godt og Ondt ikke udenfor sig, men den ligger i det selv; og derved bliver Erkjendelsen af Godt og Ondt formørket. Kun den har Erkjendelsen tilfulde, som selv er god. [26]) To hundrede Pund. Her er sikker indløbet en Feil. Slige Feiltagelser komme ikke paa den oprindelige Forfatters men paa senere Afskriveres Regning. [27]) Da kun Døttrene nævnes,

min, hvor han har Hvede? gaaer hen og sætter Ild paa den. Saa satte Absalons Tjenere Ild paa Ageren.

31. Da stod Joab op og kom i Huset til Absalon og sagde: hvorfor have dine Tjenere stukket Ild paa min Ager?

32. Og Absalon sagde til Joab: See, jeg sendte Bud til dig og lod sige: kom herhid, saa vil jeg sende dig til Kongen med den Besked: Hvorfor er jeg kommen hid fra Geschur; det var ligesaa godt, jeg var der endnu. Lad mig nu faae Kongens Ansigt at see; men hviler der Skyld paa mig, saa kan han lade mig dræbe.

33. Saa gik Joab ind til Kongen og meldte ham det; denne lod Absalon kalde. Idet han gik ind til Kongen, kastede han sig ned paa sit Ansigt for Kongen; men Kongen kyssede Absalon.

Capitel XV.

Absalons Oprør, Davids Flugt og Achitophels Forræderi.

1. Derefter anskaffede Absalon sig Vogne og Heste og halvtresindstyve Mand til Forløbere.

2. Absalon var tidlig oppe om Morgenen og stod ved Siden af Portveien; naar der kom en Mand, som havde en Sag og som gik ind til Kongen for at faae den paadømt, saa kaldte Absalon paa ham og sagde: fra hvilken By er du? og naar denne da sagde: fra en blandt Israels Stammer er din Tjener;

3. Saa sagde Absalon til ham: See, din Sag er god og ret; men der er ingen hos Kongen til at høre paa dig.

4. Og Absalon sagde: Gid jeg var Dommer i Landet, saa skulde hver Mand, som havde Sag og Retsstrid komme til mig, og jeg skulde forhjælpe ham til Ret.

5. Og naar nogen nærmede sig for at kaste sig ned for ham, saa udrakte han sin Haand, løftede ham op og kyssede ham.

6. Saaledes gjorde Absalon mod hele Israel, naar de kom for at søge Ret hos Kongen, og Absalon tilsneg sig de israelitiske Mænds Yndest.

7. Efter fire Aars Forløb sagde Absalon til Kongen: Lad mig gaae hen og betale det Løfte, som jeg har aflagt til Jehova, i Hebron.

8. Thi din Tjener aflagde et Løfte, medens jeg var i Geschur i Syrien, som lød paa, at naar Jehova førte mig tilbage, vilde jeg bevise Jehova en Gudstjeneste.

9. Og Kongen sagde til ham: Gaa med Fred! Saa stod han op og gik til Hebron.

10. Derpaa sendte Absalon Bud omkring blandt alle Israels Stammer, idet han og sagde til dem: Naar I høre Trompeters Lyd, raaber saa: Absalon er bleven hyldet i Hebron.

11. Med Absalon drog der to hundrede Mænd fra Jerusalem, som vare opfordrede dertil, men gik med i Troskyldighed uden at kjende noget til den hele Sag.

12. Absalon lod ogsaa Davids Raadgiver, Giloniten Achitophel hente fra hans By Gilo, da han just besørgede sit Slagtoffer. Saa blev Sammensværgelsen mægtig og Folket, som var hos Absalon, tog til i Antal.

13. Der kom et Bud til David, som sagde: Hver Mands Hjerte i Israel har vendt sig til Absalon.

14. Da sagde David til alle sine Tjenere, som han havde hos sig i Jerusalem: Staaer op og lader os flygte; thi paa anden Maade redde vi os ikke fra Absalon. Drager hastigen afsted, for at han ikke skal overrumple os, bringe en Ulykke over os og slaae Byen med Sværdsod.

15. Men Kongens Tjenere sagde til Kongen: Ganske som min Herre Konge bestemmer; see, vi ere dine Tjenere.

16. Da drog Kongen ud og hele hans Huus og Kongen efterlod ti Qvinder, som vare Medhustruer, til at tage vare paa Huset.

---

saa har man tilstrækkelig Grund til at antage, at Sønnerne ere døde i en spæd Alder. Derfor modsiger Stedet ikke 18, 18.

Capitel XV.

[2]) Sml. Ruth 4, 1. Her er det dog tvivlsomt, om der er meent Byens eller Slottets Port. Kongen var endnu bestandig efter det Forbillede paa Retsforfatning, som Moses efterlod, Rigets øverste Dommer. [3]) Om Absalons Anke havde nogen Grund, siges ikke. [7]) Den hebraiske Text har: efter 40 Aar, men det kan ikke være rigtigt. Absalon valgte Hebron som en Stad, hvortil saa mange Oldtidsminder knyttede sig. [12]) Gilo en By i Juda laae tæt ved Hebron. [14]) Det var ikke blot den naturlige Smerte over at see sin Søn som Oprører, men det var Erkiendelsen af Jehovas indbrydende Straffedom, som berøvede den aldrende Konge hans tidligere Heltemod; sml.

17. Kongen drog ud, og det hele Folk efter ham; og de standsede ved Bethmerchak.

18. Alle hans Tjenere gik over paa hans Side, hele Livvagten og alle Gathiterne, sex hundrede Mand, som vare komne tilfods fra Gath, droge forbi Kongen.

19. Og Kongen sagde til Gathiten Ithai: hvorfor er ogsaa du dragen med os? Vend om og bliv hos Kongen; thi du er fremmed og vandrer igjen til dit Sted.

20. Igaar var din Ankomst, skulde jeg idag jage dig ud for at vandre med os, medens jeg drager, hvorhen det kan træffe sig? Vend om og før dine Landsmænd tilbage. Gunst og Trofasthed være med dig!

21. Da svarede Ithai Kongen og sagde: Saasandt Jehova lever og saasandt min Herre Konge lever, hvorsomhelst min Herre Kongen maatte være, det gjælde Død eller Liv, der skal ogsaa din Tjener være!

22. Men David sagde til Ithai: Gaa da og drag forbi! Saa drog Gathiten Ithai med alle Mænd og Børn, som han havde hos sig, forbi.

23. Hele Landet græd med lydelig Røst, og hele Folket drog forbi; men Kongen satte over Bækken Kedron, medens Folket drog forbi ad Veien, som løber imod Ørkenen.

24. Ogsaa Zadok var der og alle Leviterne, som han havde hos sig og som bare Guds Ark; de satte Guds Ark ned, medens Abiathar steg op paa Bjerget, indtil alt Folket fra Staden var færdigt med at drage forbi.

25. Da sagde Kongen til Zadok: Bring Guds Ark tilbage til Byen, hvis jeg finder Naade for Jehovas Øine, saa vil han føre mig tilbage og lade mig see den og hans Bolig.

26. Men siger han derimod: Jeg har ikke Velbehag i dig, lad ham saa gjøre ved mig, hvad han finder for godt.

27. Og Kongen sagde til Præsten Zadok: Skulde du ikke have Øie dermed? Vend tilbage til Byen med Fred! Og din Søn Achimaaz saavelsom Abiathars Søn, Jonathan, begge eders Sønner skulle ledsage eder.

28. See, jeg vil tøve i den jevne Ørk indtil der kommer Budskab til mig fra eder.

29. Saa førte Zadok og Abiathar Guds Ark tilbage til Jerusalem, hvor de forbleve.

30. David steg op ad Oliebjergets Skraaning, han steg grædende op og med tilhyllet Hoved, selv gik han barfodet. Men hver Mand af Folket, han havde hos sig, tilhyllede sit Hoved og steg grædende opad.

31. Da bragte man David dette Budskab: Achitophel er blandt de Sammensvorne hos Absalon. Men David sagde: Gjør dog Achitophels Raad til Skamme, Jehova!

32. Da David kom op paa Toppen, hvor man pleier at tilbede Gud, kom Architen Husai ham imøde med sønderreven Kjortel og Støv paa sit Hoved.

33. David sagde til ham: Drager du med mig, saa er du mig kun til Besvær.

34. Men vender du tilbage til Staden og siger til Absalon: Jeg vil være din Tjener, o Konge! Før var jeg din Faders Tjener, nu vil jeg være din; saa gjør du Achitophels Raad til intet for mig.

35. Har du ikke der Præsterne Zadok og Abiathar hos dig, og alt hvad du spørger

---

1 Sam. 28, 5. [17]) Bethmerchak d. e. Udhuset, det yderste Huus i Jerusalem. [18]) Efterat Philisterne vare blevne David underkastede, maae flere af dem være traadte i hans Tjeneste. Særegen Velvillie kunne flere af dem, som Ithai, have faaet for ham fra den Tid, han opholdt sig i Ziklag. [22]) Børnene, som Ithai har i sin Varetægt, maae nok være Davids. [24]) Paa Bjerget, staaer ikke i Texten, men er indskudt. Saafremt iøvrigt Textens Læsemaade er rigtig, maa hiint indskudte Ord for Meningens Vedkommende ogsaa være rigtigt. Begge Præsterne staae paa to forskjellige Punkter, medens Folket drager forbi, Zadok ved Arken, Abiathar længere oppe paa Bjerget, rimeligviis i den Hensigt at opmuntre og styrke Folket. [25]) David erkjender, at Arken er kommen til sit blivende Sted paa Zion og han vil ikke, at den oftere skal forlade det, som han dog tidligere har tilladt, 11, 11. [27]) Tillige vil han dog ogsaa, at Zadok skal have Øie med, hvad der forefalder i Hovedstaden. Skulde du ikke have Øie dermed? oversætte Andre: Er du ikke Seeren? Men det giver neppe Mening. [30]) Denne Stund var vel den bittreste i Davids Liv og næst efter den Stilling, hvori han befandt sig 1 Sam. 23, 26-27, kan han i sit hele Liv neppe have været i nogen farefuldere. Sine Følelser under denne Flugt har han blandt andet udtalt i den 3die Psalme. Davids Omflakken i Maons Ørk og hans Taarevei opad Oliebjerget ere Forbilleder paa vor Herres Jesu bittre Lidelse. [31]) Achitophel er det, om hvem David Psalme 41 V. 10 har talt Ord, som Frelseren anvendte paa Judas. [32]) Enten var der paa Oliebjerget et Offersted, eller man hilste der, hvor man først fik Øie paa Jerusalem, tilbedende den Gud, som boede paa Zions Bjerg i Huus med David, 2 Kron. 8, 11. Som Archit var Husai ogsaa en Ephraimit, Jos. 16, 2. [35]) Efter det

fra Kongens Huus, skal du strax lade Præsterne Zadok og Abiathar vide.

36. De have begge deres Sønner hos sig, Zadok Achimaaz og Abiathar Jonathan; giver mig ved dem Underretning om alt, hvad I erfare.

37. Derpaa gik Davids Ven Husai ind til Staden. Ogsaa Absalon kom til Jerusalem.

Capitel XVI.

Simei bander David. — Achitophel raader Absalon.

1. Som David fra Toppen af Bjerget var gaaet lidt videre frem, saa kom Mephiboseths Tjener Ziba ham imøde med et Par opsadlede Æsler, hvorpaa der var to hundrede Brød, hundrede Rosinkager, hundrede Sommerfrugter og en Vimpel Viin.

2. Og Kongen sagde til Ziba: Hvad vil du dermed? Og Ziba sagde: Æslerne ere for Kongens Huus til at ride paa, Brødet og Sommerfrugterne til Levnetsmidler for de unge Karle og Vinen til at drikke for den Udmattede i Ørkenen.

3. Og Kongen sagde: Hvor er din Herres Søn? Ziba sagde til Kongen: See, han er bleven i Jerusalem; thi han siger: Nu vil Israels Huus give mig min Faders Kongedømme tilbage.

4. Da sagde Kongen til Ziba: See, alt, hvad Mephiboseth eier, tilhører dig. Dertil svarede Ziba: Jeg kaster mig ned; gid jeg maatte vinde din Gunst, Herre Konge!

5. Da Kong David kom til Bachurim, var der en Mand, som gik derfra, han var i Slægt med Sauls Huus, var en Søn af Gera og hed Simei; idet han gik ud, udstødte han Forbandelser

6. Og kastede med Stene efter David og alle Kong Davids Tjenere; thi hele Folket og alle Stridsmændene vare paa den høire og venstre Side af denne.

7. Saaledes sagde Simei, idet han bandede: Bort, bort du Blodmand, du Ildgjerningsmand!

8. Jehova har givet dig Vederlag for al Blodskyld mod Sauls Huus, i hvis Sted du er bleven Konge; Jehova vil ogsaa give Kongedømmet i din Søn Absalons Haand; og see, du er i denne din Ulykke, fordi du er en Blodmand.

9. Da sagde Abisai, Zeruja's Søn til Kongen: Hvorfor skal denne døde Hund udstøde Forbandelser mod min Herre Konge? Lad mig dog gaae hen og skille ham ved hans Hoved.

10. Men Kongen sagde: Hvad har jeg med eder at skifte, I Sønner af Zeruja? han udstøder jo Forbandelser, fordi Jehova har sagt til ham: Forband David! Hvo tør saa sige til ham: Hvorfor handler du saaledes?

11. Og Kongen sagde til Abisai og alle sine Tjenere: See, min Søn, som jeg selv har avlet, staaer mig efter Livet, hvormeget mere da en Benjaminit? Lader ham med Fred, om han end bander; Jehova har jo sagt det til ham.

12. Maaskee vil Jehova see til min Elendighed og Jehova da give mig god Erstatning for Forbandelsen idag.

13. Saa droge David og hans Mænd frem ad Veien. Men Simei gik ved Siden af Bjerget ligeoverfor ham, og idet han gik, udstødte han Forbandelser; han kastede Stene over efter ham og overøste ham med Støv.

14. Saa ankom Kongen og alt Folket, som han havde hos sig, til Ajephim og hvilede sig der.

15. Men Absalon og hele Folket, Israels Mænd, kom til Jerusalem, og Achitophel var i hans Følge.

16. Da nu Davids Ven Architen Husai,

Sted lader det, som om begge Præsterne, idetmindste paa den Tid, stadig vare i Jerusalem.

Capitel XVI.

²) Æsler for Kongens Huus er en almindelig Betegnelse for disse Dyr, som ikke vil sige, at de nu bleve tilførte David i det Øiemeed, at han skal betjene sig af dem. Mephiboseth omtaler ikke 19, 25-29; at han har sendt det her Omtalte til David, og Ziba foregiver heller ikke, at han af egen Drift bringer det til ham. Det lader, som om hiins Herre har sendt ham bort dermed i et Ærinde; paa Veien møder han David. ³) Her bagtaler Ziba Mephiboseth for at faae igjen, hvad han tidligere har havt, Sauls Arvelod. ⁵) Bachurim, jvfr. 3, 16. ⁷⁻⁸) Simei giver David Skyld for Sauls, Isboseths, Abners og de Andres Død. ¹⁰) David vil ikke sige, at Simei for sin Adfærd ikke er tilregnelig, men han selv erkjender det for Jehova's Villie, at han skal lide, hvad der tilføies ham af denne. En saadan Agtpaagivenhed for Jehova's Villie var fremmed for Zeruja's Sønner. ¹⁴) Ajephim, de Trætte, er vistnok Navnetp aa et Hvilested mellem Jerusalem og Jericho; her vil Da-

kom til Absalon, saa sagde Husai til Absalon: Kongen leve, Kongen leve!

17. Og Absalon sagde til Husai: Er det dit Venskab for din Ven? Hvorfor gaaer du ikke med din Ven?

18. Og Husai sagde til Absalon: Nei, den, hvem Jehova, dette Folk og hele Israel udvælger, skulde jeg ikke være hans og blive hos ham?

19. Og dernæst, hvem skulde jeg vel tjene uden hans Søn? Ligesom jeg har tjent din Fader, saaledes vil jeg nu være din Tjener.

20. Derpaa sagde Absalon til Achitophel: Raadslaaer nu, hvad skulle vi gjøre?

21. Achitophel sagde til Absalon: Gaa ind til din Faders Medhustruer, som han efterlod for at tage vare paa Huset; naar hele Israel hører, at du har beskjæmmet din Fader, saa ville alle dine Tilhængere faae friskt Mod.

22. Derpaa opslog man et Telt for Absalon paa Taget, og Absalon gik ind til sin Faders Medhustruer for hele Israels Øine.

23. Det Raad, Achitophel gav, var i disse Dage ligesaa anseet, som om man havde spurgt Gud om en Ting; saameget gjaldt Achitophels Raad baade hos David og hos Absalon.

Capitel XVII.

Husai's Raad og Achitophels Endeligt. — David i Mahanaim.

1. Achitophel sagde til Absalon: Lad mig udsøge tolv tusinde Mand, saa vil jeg bryde op og sætte efter David ved Nattetider.

2. Jeg vil komme over ham, medens han er træt og kraftlos, saa vil jeg skræmme ham; alt Folket, han har hos sig, skal flygte; alene Kongen vil jeg slaae ihjel.

3. Alt Folket vil jeg saa føre tilbage til dig; naar da alt vender tilbage, den Mand, som du efterstræber, hele Folket skal have Fred.

4. Den Tale syntes Absalon godt om og ligeledes alle Israels Ældste.

5. Men Absalon sagde: Kald dog paa Architen Husai, saa ville vi høre, hvad han kan have at sige.

6. Og Husai kom til Absalon, og Absalon talede saaledes til ham: Saaledes har Achitophel talt. Skulle vi gjøre derefter eller ikke? Tal nu du!

7. Men Husai sagde til Absalon: Det er ikke noget godt Raad, som Achitophel har givet denne Gang.

8. Og Husai sagde: Du kjender nok din Fader og hans Mænd, det er jo Helte og dertil ere de forbittrede som en Bjørn, man har taget Ungerne fra paa Marken; din Fader er ogsaa en Krigsmand og vil ikke blive Natten over hos Folket.

9. See, nu holder han sig skjult i en af Hulerne eller ogsaa paa et andet Sted. Skeer det nu, at der strax i Begyndelsen falder nogen i Kampen med dem, saa vil hver, som faaer det at høre, sige: Der have Absalons Tilhængere lidt Nederlag.

10. Og var det saa en Krigsmand med et Løvehjerte, saa vilde han dog blive forsagt; thi hele Israel veed, at din Fader er en Helt og at det er raske Folk, han har hos sig.

11. Derfor raader jeg: Lad hele Israel forsamle sig fra Dan indtil Beerscheba saa talrig som Sand ved Havet, du skal i egen Person føre dem i Striden.

12. Saa skulle vi komme til ham; hvorsomhelst han maatte være at træffe, strax paa ham! som Dug paa Jorden, og han skal ikke beholde een tilovers af alle de Mænd, han har hos sig.

13. Men kaster han sig ind i en By, saa skal hele Israel bringe Reb mod denne By, og vi skulle slæbe den ned i Dalen, til der ikke bliver en Steen tilbage af den.

14. Men Absalon og alle israelitiske Mænd sagde: Architen Husai's Raad er bedre end Achitophels. Jehova styrede det saa, at Achitophels gode Anslag blev hindret, fordi Jehova vilde bringe Ulykke over Absalon.

15. Derpaa sagde Husai til Præsterne Zadok og Abiathar: Det og det har Achitophel raadet Absalon og Israels Ældste; men det og det raadede jeg.

16. Sender nu imorgen tidlig Bud hen og lader David faae det at vide med disse Ord: Bliv ikke Natten over i den flade Ørk; men drag heelt over Floden, for at ikke Kongen og hans Folk skulle gaae til Grunde.

17. Jonathan og Achimaaz stode ved Kilden Rogel; da kom der en Tjenestepige til

---

vid oppebie nærmere Efterretninger fra Jerusalem, før han gaaer over Jordan. [22]) Saa bogstavelig gik det i Opfyldelse, hvad Jehova havde talt ved Nathan, 2 Sam. 12, 12, at han vilde straffe aabenlyst, hvad David havde bedrevet i Løndom.

Capitel XVII.

[3]) Er gjengivet, som det staaer i Texten. Den græske Oversætter har det saaledes: Jeg vil føre hele Folket tilbage til dig, som en Brud vender tilbage til sin Brudgom. Du begjærer kun een Mands Liv, hele Folket skal have Fred. [12])

dem og sagde, at de skulde drage bort og bringe Kong David Budskab; thi de kunde ikke komme ind i Byen uden at blive seete.

18. Men en Dreng saae dem og sagde Absalon det, saa skyndte de sig begge to bort og kom ind i Huset hos en Mand i Bachurim, som havde en Brønd i sin Gaard; den stege de ned i.

19. Derpaa tog Qvinden og bredte et Dække ud over Brøndens Aabning, og hun strøede Gryn ovenpaa, saa der intet var at mærke.

20. Da nu Absalons Folk kom ind i Huset til Qvinden, sagde de: Hvor ere Achimaaz og Jonathan? Og Qvinden sagde til dem: De gik over Vandrenden. Og de saae efter, men fandt intet; saa vendte de tilbage til Jerusalem.

21. Efterat disse vare gaaede bort, kom hine op af Brønden, gik hen og bragte Kong David Budskabet. Og de sagde til David: bryder op og drager hastig over Vandet; thi saadant Raad har Achitophel lagt op imod eder.

22. Da brød David og alt Folket, som han havde hos sig, op og gik over Jordan indtil Morgengry, indtil der ikke var een tilbage, som ikke var gaaet over Floden.

23. Da Achitophel saae, at hans Raad ikke blev iværksat, saa sadlede han Æslet, brød op og gik til sit Huus i hans By, hvor han beskikkede sit Huus og hængte sig. Saa døde han og blev jordet i sin Faders Gravsted.

24. Efterat David var kommen til Mahanaim, satte Absalon over Jordan tilligemed alle de Folk af Israel, han havde hos sig.

25. Absalon satte Amasa i Joabs Sted over Hæren; Amasa var en Søn af en Mand ved Navn Jitra, en Israelit, som havde havt Omgang med Nachas' Datter, Abigal, en Søster til Joabs Moder Zeruja.

26. Saa sloge Israel og Absalon Leir i Landet Gilead.

27. Efterat David var kommen til Mahanaim, bragte Sobi, Nachas' Søn fra Ammoniternes Hovedstad, og Machir, Ammiels Søn fra Lodebar, og Gileaditen Barsillai fra Roglim

28. Senge, Bækkener, Pottemagerkar, Hvede, Byg, Meel og ristede Ax, Bønner, Lindser og ristede Bælgfrugter,

29. Honning, Melk, Faar og Melkeoste til David og til Folket, han havde hos sig, for at de skulde spise det; thi de sagde: Folket er hungrigt og træt og har vansmægtet i Ørkenen.

Capitel XVIII.

Absalons Nederlag og Fald.

1. David mønstrede Folket, som han havde hos sig, og satte Høvdinger over hvert Tusinde og hvert Hundrede.

2. Og David overlod den ene Trediedeel af Folket til Joab, den anden til Zeruja's Søn, Abisai, Broder til Joab, og den tredie til Gathiten Ithai. Da sagde Kongen til Folket: Jeg vil ogsaa drage ud med eder.

3. Men Folket sagde: Du maa ikke drage ud; thi, om vi ogsaa flygtede, saa skal dog ingen for vor Skyld tage sig det til Hjerte, og om Halvdelen af os faldt, saa skal dog ingen for vor Skyld tage sig det til Hjerte; thi nu er du som ti tusinde af os, derfor var det bedst, du kom os kun til Hjælp fra Staden.

4. Og Kongen sagde til dem: Hvad I holde for det Bedste, vil jeg gjøre. Og Kongen stod ved Siden af Porten, medens hele Folket drog ud i hundrede og tusindeviis.

5. Og Kongen gav Joab, Abisai og Ithai denne Befaling: Handler med Lempe mod ung Absalon. Og hele Folket hørte derpaa, at Kongen gav Høvdingerne denne Befaling angaaende Absalon.

6. Saa drog Folket ud i det Frie for at møde Israel, og det kom til Slag ved Ephraims Skov.

7. Der led Israels Folk et Nederlag af Davids Folk, og paa den Dag lede de et svært Tab paa fyrretyve tusinde Mand.

8. Og som nu Slaget bredte sig ud over den hele Egn, saa stilte Skoven paa den Dag flere Folk ved Livet end Sværdet.

9. Absalon kom Davids Folk lige imøde;

Husai overdriver med Overlæg. [21]) David var endnu i Ajephim 16, 14. [23]) Achitophels Endeligt var som Sauls et fortvivlet; han saae, at Jehova var imod ham. [25]) Nachas lader her til enten at være et andet Navn for Isai eller ogsaa maaskee Navnet paa den anden Mand til Isais Hustru.

Capitel XVIII.

[3]) Thi nu er du som ti tusinde af os. Ogsaa her er en lille Afvigelse fra Grundterten, som øiensynlig kræves af Sammenhængen. [6]) Ephraims Skov maa efter 17, 26 ligge i Gilead, hvad enten den nu har sit Navn

og da han red paa et Muuldyr, saa kom Muuldyret ind under Grenen paa den store Terebinth, og hans Hoved fik fat i Terebinthen, sa blev han hængende mellem Himmel og Jord; men Muuldyret, som han red paa, løb bort.

10. En Mand saae det og meldte Joab det og sagde: Jeg har seet Absalon hænge i en Terebinth.

11. Saa sagde Joab til Manden, som meldte ham det: Da du saae det, hvorfor slog du ham ikke der til Jorden; saa skulde jeg have givet dig ti Sekler Sølv og et Bælte.

12. Men Manden sagde til Joab: Havde jeg saa faaet tusinde Sekler veiet i Hænderne, saa vilde jeg ikke lægge Haand paa Kongens Søn; thi i vort Paahør gav Kongen dig, Abisai og Ithai denne Befaling: Vogter eder vel, hvorledes I omgaaes med ung Absalon.

13. Om jeg havde begaaet Svig mod hans Liv, saa er der jo ingenting skjult for Kongen og du selv vilde have været mig imod.

14. Men Joab sagde: Jeg kan ikke saaledes nøle hos dig. Og han tog tre Spyd i sin Haand, dem stak han i Absalons Hjerte, medens han endnu levede midt i Terebinthen.

15. Og ti Svende, som bare Joabs Vaaben, omringede Absalon og sloge ham, til de havde dræbt ham.

16. Joab gav Tegn med Trompeten, saa holdt Folket inde med Forfølgelsen af Israel, thi Joab sparede Folket.

17. Og de toge Absalon ned og kastede ham i en Hule i Skoven og opreiste en meget stor Dynge Steen over ham. Og hver Mand af Israel flygtede til sit Telt.

18. Absalon havde, medens han var ilive, taget og reist sig en Støtte, som er i Kongedalen; thi han sagde: Jeg har ingen Søn, paa den Maade vil jeg bevare mit Navn i Erindring. Og han kaldte Støtten efter sit Navn; saa hedder den indtil denne Dag: Absalonsføilen.

19. Achimaaz, Zadoks Søn sagde: Jeg vil løbe hen og bringe Kongen Tidenden; thi Jehova har frikjendt ham fra hans Fienders Haand.

20. Men Joab sagde til ham: Idag vil det ikke være nogen glædelig Tidende; du kan bringe ham Tidende en anden Dag; idag vilde du ikke bringe ham glædelig Tidende paa Grund af, at Kongens Søn er død.

21. Men Joab sagde til Chuschiten: Gaa du hen og forkynd Kongen, hvad du har seet; saa kastede Chuschiten sig ned for Joab og derpaa løb han.

22. Men Achimaaz Zadoks Søn blev ved og sagde til Joab: Ihvor det saa end gaaer, lad mig dog løbe bag efter Chuschiten. Men Joab sagde: Hvorfor vil du løbe, min Søn? det er ingen glædelig Tidende, som kan indbringe noget.

23. „Ihvor det end gaaer, jeg løber!“ Da sagde hiin til ham: Løb da! Og Achimaaz løb ad Veien gjennem Sletten og løb forbi Chuschiten.

24. David sad imellem begge Portene, og Skildvagten gik paa Taget over Porten, som stødte til Muren; og da nu denne løftede Øinene op og saae ud, see, da kom der en Mand løbende alene.

25. Saa raabte Skildvagten og meldte Kongen det, og Kongen sagde: Er han alene, saa har han godt Budskab at bringe. Men denne kom nærmere og nærmere.

26. Da saae Skildvagten en anden Mand, som løb; og Skildvagten kaldte paa Portneren og sagde: See, der løber en Mand alene. Og Kongen sagde: Ogsaa han bringer godt Budskab.

27. Da sagde Skildvagten: Den Førstes Løb seer mig ud, som om det var Achimaaz, Zadoks Søn, der løb. Og Kongen sagde: Det er en god Mand, han vil ogsaa komme med godt Budskab.

28. Saa raabte Achimaaz og sagde til Kongen: Fred! Og han kastede sig ned paa Jorden for Kongen og sagde: lovet være Jehova, din Gud, som overgav dig Mændene, der løftede deres Haand imod min Herre Konge.

29. Og Kongen sagde: Gaaer det ung Absalon vel? Men Achimaaz sagde: Jeg saae en stor Trængsel, dengang Joab sendte Kongens Tjener og din Tjener; men hvad det var, veed jeg ikke.

30. Saa sagde Kongen: Gaa omkring og stil dig did. Og han gik omkring og blev staaende.

31. Da kom Chuschiten og han sagde: Godt Nyt faaer min Herre Konge at vide; thi Jehova har idag dømt dig fri for alle dine Modstandere.

---

af Ephraimiternes Nederlag, Dom. 12, 4, eller deraf, at den var en vestlig Fortsættelse af den skovrige Bjergstrækning, som egenlig hed Ephraims Bjerge. [18]) Kongedalen, sml. 1 Moseb. 14, 17; ev den Dal, hvorigjennem Kedron flyder ud i det døde Hav, den samme, som 1 Sam. 13, 18 hedder Zeboimdalen. Om Absalons Børn jvfr. 14, 27. [24]) Der var rimeligviis en ydre og indre Port ved Fæstningen.

32. Og Kongen sagde til Chuschiten: Gaaer det ung Absalon vel? Og Chuschiten sagde: Gid det gik alle min Herre Konges Fiender som denne unge Mand, ja alle dem, der føre ondt i Skjoldet mod dig!

33. Da blev Kongen dybt rystet, iilte op i Portgemakket, hulkede og raabte idet han gik: Min Søn Absalon, min Søn, min Søn Absalon! gid jeg idag var død i dit Sted! Absalon, min Søn, min Søn!

Capitel XIX.

David vender tilbage til Jerusalem.

1. Da meldte man Joab: See, Kongen græder og er inderlig bedrøvet over Absalon.

2. Og Frelsen blev paa den Dag til Bedrøvelse for hele Folket; thi Folket erfarede det samme Dag og sagde: Kongen er nedbøiet over sin Søn.

3. Og Folket listede sig den Dag til at komme ind i Byen, ligesom beskjæmmede Folk snige sig, naar de have taget Flugten i Slaget.

4. Men Kongen tilhyllede sit Ansigt og raabte ganske høit: Min Søn Absalon, Absalon, min Søn, min Søn!

5. Da gik Joab ind i Huset til Kongen og sagde: Idag har du fremkaldt Skuffelse paa alle dine Tjeneres Ansigter, som idag frelste saavel dit, som dine Sønners og Døttres, dine Hustruers og Medhustruers Liv,

6. Ved at elske dem, som hade dig, men hade dem, som elske dig; thi idag har du viist, at dine Høvedsmænd og Tjenere intet Værd have for dig, og jeg mærker nok, at, hvis Absalon kun var ilive, men vi alle vare omkomne, saa vilde det være dig vel tilpas.

7. Men reis dig nu og gaa ud og tal venlig med dine Tjenere, ja ved Jehova sværger jeg, at ifald du ikke gaaer ud, bliver der ikke een Mand hos dig Natten over, og dette skal blive værre for dig end al anden Ulykke, som er overgaaet dig fra din Ungdom af indtil nu.

8. Da stod Kongen op og satte sig i Porten, og man bragte dette Budskab til hele Folket med disse Ord: See, Kongen sidder i Porten; saa kom hele Folket frem for Kongen. Men af Israel flygtede hver Mand til sit Telt.

9. Og hele Folket blandt alle Israels Stammer gik i sig selv og sagde: Kongen har reddet os ud af vore Fienders Haand; det var ham, som frelste os ud af Philisternes Haand, og nu maatte han flygte ud af sit Land for Absalon,

10. Men Absalon, som vi havde kaaret til Konge, er omkommen i Slaget, hvorfor betænke I eder nu paa at føre Kongen tilbage?

11. Saa sendte Kong David Bud til Præsterne Zadok og Abiathar og lod sige: Taler saaledes til Juda's Ældste: Hvorfor nøle I med at føre Kongen tilbage til sit Huus? derom taler hele Israel, og det er kommet Kongen og hans Huus for Øre.

12. I ere mine Brødre, mit Blod og Kjød ere I; hvorfor skulde saa I være seendrægtige til at føre Kongen tilbage?

13. Til Amasa skulle I sige: Er du ikke mit Blod og Kjød? Saa straffe Gud mig i sin Vrede, hvis du ikke skal være Feltherre i min Tjeneste alle Dage i Joabs Sted.

14. Da bøiede han Hjerterne hos Mændene af Juda, som var det een Mand, og de sendte Bud til Kongen: Kom tilbage med alle dine Tjenere!

15. Saa vendte Kongen tilbage og kom til Jordan, men Juda kom til Gilgal for at gaae Kongen imøde og føre Kongen over Jordan.

16. Og Benjaminiten Simei, Gera's Søn, som var fra Bachurim, skyndte sig for at komme ned med Mændene af Juda og modtage Kong David.

17. Han havde tusinde Mand med sig af Benjamin, ogsaa Ziba, Tjeneren af Sauls Huus, var hos ham med sine femten Sønner og tyve Tjenere, og de kom over Jordan før Kongen.

18. Færgen foer over for at føre Kongens Huus over og være ham til Tjeneste; men Gera's Søn Simei kastede sig ned for Kongen, idet han foer over Jordan.

19. Og han sagde til Kongen: Min Herre tilregne mig ikke min Brøde, tænk ikke der-

---

Capitel XIX.

[11]) Kongen betragter selv Sagen, som om der er et Gjenvalg fornødent, for at han atter kan overtage Regjeringen. Da han hører, at de 11 Stammer paatænke et saadant, opfordrer han selv Juda til at gjøre det første Skridt. [13]) Amasa var i Slægt med David, 17, 25; denne tænkte paa at stille sig af med Joab, paa hvis Egenraadighed han havde seet saa tydelige Exempler. Joab var ellers en underlig blandet Charakteer, ved Siden af aabenlys skammelige Gjerninger røber han en stor Ærefrygt for Israels Gud; ved Siden af Ringeagt, som han ofte viser Kongens Ord, lægger han en i Modgang prøvet Hengi-

paa, hvad din Tjener forbrød den Dag, min Herre Konge drog ud af Jerusalem, saa at Kongen skulde lægge det paa Hjerte.

20. Thi din Tjener erkjender, at jeg har syndet og nu er jeg idag kommen som den Første af hele Josephs Huus for at tage imod min Herre Konge.

21. Da tog Abisai, Zeruja's Søn til Orde og sagde: Skulde Simei ikke lide Døden, fordi han har forbandet Jehovas Salvede?

22. Men David sagde: Hvad har jeg med eder at skiste, I Sønner af Zeruja? Thi I forarge mig idag. Skulde nogen Mand af Israel døe idag? Har jeg ikke erkjendt, at jeg idag er bleven Konge over Israel?

23. Saa sagde Kongen til Simei: Du skal ikke døe. Det svor Kongen ham til.

24. Mephiboseth, Sauls Søn, kom Kongen imøde, han havde ikke vasket sine Fødder, ikke kæmmet sit Skjæg, ikke toet sine Klæder fra den Dag af, da Kongen drog ud, indtil den Dag, han kom hjem med Fred.

25. Da han mødte Kongen i Jerusalem, saa sagde Kongen til ham: Hvorfor fulgte du ikke med mig, Mephiboseth?

26. Og denne sagde: Min Herre Konge, min Tjener bedrog mig; thi din Tjener sagde: Jeg vil sadle mig et Asel, sætte mig derpaa og drage hen til Kongen, eftersom din Tjener er halt.

27. Man har bagtalt din Tjener hos min Herre Konge, og min Herre Konge er som en Guds Engel, gjør hvad du finder for godt.

28. Thi min Faders hele Huus har kun været Dødens Mænd for min Herre Konge; men du satte din Tjener blandt Gjæsterne ved dit Bord; og hvad Ret har jeg da endnu, og hvorom kan jeg anraabe Kongen?

29. Men Kongen sagde til ham: Hvorfor vil du endnu tale din Sag? Jeg siger, du og Ziba skulle dele Marken.

30. Og Mephiboseth sagde til Kongen: Han maa ogsaa tage det Hele, eftersom min Herre Konge er kommen med Fred til sit Hjem.

31. Gileaditen Barsillai kom ned fra Roglim og gik over Jordan med Kongen for at gjøre ham Følgeskab over Jordan.

32. Barsillai var meget gammel, en fiirsindstyve Aar, han underholdt Kongen under hans Ophold i Mahanaim; thi han var en meget velhavende Mand.

33. Kongen sagde til Barsillai: Kom du nu med mig, saa skal jeg underholde dig hos mig i Jerusalem.

34. Men Barsillai sagde til Kongen: Hvormange ville mine Levedage da vel endnu blive, at jeg skulde drage med Kongen til Jerusalem?

35. Jeg er fiirsindstyve Aar idag, veed jeg da at gjøre Forskjel paa Godt og Slet? Smager din Tjener da paa det, som jeg spiser og som jeg drikker? Hører jeg da endnu efter Sangeres og Sangerinders Stemme? Hvorfor skulde saa din Tjener endnu være til Besvær for min Herre Konge?

36. Om en føie Tid skal din Tjener gaae over Jordan med Kongen; men hvorfor vil Kongen give mig saadant Vederlag?

37. Lad din Tjener helst vende tilbage og lad mig døe i min By ved min Faders og Moders Grav; men der er din Tjener Chimham, lad ham drage med Kongen, og gjør mod ham, som du finder for godt.

38. Og Kongen sagde: Lad Chimham gaae med mig, saa skal jeg gjøre imod ham, som du finder det godt; alt hvad du begjærer af mig, det vil jeg gjøre for dig.

39. Saa gik hele Folket over Jordan og Kongen gik med over. Kongen kyssede Barsillai og velsignede ham, derpaa drog denne hjem til Sit.

40. Kongen drog fremad mod Gilgal og Chimham var i hans Følge, og hele Juda's Folk havde ført Kongen over tilligemed Halvdelen af Israels Folk.

41. Og hver Mand af Israel kom til Kongen og sagde til Kongen: Hvorfor have vore Brødre, Mændene af Juda, hemmelig ført dig bort og bragt Kongen og hans Huus og alle Davids Mænd tilligemed ham over Jordan?

42. Saa tog hver Mand af Juda til Orde imod Mændene af Israel: Fordi Kongen staaer mig nærmest; hvorfor er du stødt over denne Ting? Leve vi da af Kongen eller giver man os Gave?

43. Men Mændene af Israel svarede dem af Juda og sagde: Jeg har ti Gange mere

---

venhed mod Davids Person for Dagen. [20]) Af hele Josephs Huus; alle Stammerne med Undtagelse af Juda beregnes her som Josephs Huus. [22]) Jvf. 5, 12. [29]) Davids Svar er noget uklart, det er ikke usandsynligt, at han dermed vilde ophæve den 16, 4 omtalte Beslutning og bringe Sagen i den 9, 9 flg. anordnede Stand; thi ogsaa derefter havde Ziba Gavn og Brug af Mephiboseths Jorder. [42]) Jvfr. 1 Sam. 22, 7. [43]) Ti Gange mere Deel; derefter lader det til, at Benjamin allerede nu har sluttet sig inderligere til Juda end til de andre Stammer. Var det ikke mig som talte først; see V. 9—10.

Deel i Kongen, følgelig ogsaa i David, end du; hvorfor ringeagter du mig da? Var det ikke mig, som først talede om at føre min Konge tilbage? Dog Mændene af Juda førte haardere Tale end de af Israel.

Capitel XX.

Sebas Oprør.

1. Der var just et uroligt Menneske ved Navn Seba, en Søn af Benjaminiten Bichri; han lod blæse i Trompeten og sagde: Vi have ingen Deel i David, ingen Lod i Isai's Søn; hver Mand drage til sit Telt, o Israel!

2. Saa drog hver Mand af Israel bort fra David efter Seba, Bichri's Søn; men Mændene af Juda holdt fast ved deres Konge fra Jordan indtil Jerusalem.

3. David drog til sit Huus i Jerusalem, og Kongen tog de ti Hustruer, Medhustruerne nemlig, som han lod blive tilbage for at tage vare paa Huset, og satte dem i et Pleiehuus, hvor han forsørgede dem; men han havde ikke Omgang med dem, de forbleve indelukkede i Enkestand til deres Dødsdag.

4. Kongen sagde til Amasa: lad Mændene i Juda kalde sammen inden tre Dage; men bliv du selv her.

5. Saa gik Amasa hen for at lade Juda kalde sammen; men tøvede ud over den Tid, hiin havde bestemt.

6. Da sagde David til Abisai: Nu er Seba, Bichri's Søn os farligere end Absalon. Tag du din Herres Folk og sæt efter ham, for at han ikke skal naae befæstede Steder og komme os af Sigte.

7. Saa fulgte Joabs Mænd, Livvagten og alle Kjæmperne efter ham, de droge ud af Jerusalem for at sætte efter Seba, Bichri's Søn.

8. Da de vare ved den store Steen, som ligger i Gibeon, kom Amasa dem imøde Joab var paaklædt som sædvanlig; men over Klædningen havde han et Bælte til Sværdet, som i en Skede var fæstet til hans Hofter. Idet han gik frem, faldt det ud.

9. Joab sagde til Amasa: Gaaer det dig vel, min Broder? og tog med den høire Haand Amasa i Skjægget for at kysse ham.

10. Men Amasa tog sig ikke iagt for Sværdet, som Joab havde i sin høire Haand, og som han jog ham ind i Underlivet, saa hans Indvolde væltede ud paa Jorden. Men han stak ham ikke for anden Gang; thi denne var død. Derpaa satte Joab og hans Broder Abisai, efter Seba, Bichri's Søn.

11. Og der stod en Mand derhos af Joabs Folk. Han sagde: hver som har Venskab for Joab og holder med David, han følge Joab.

12. Amasa svømmede i sit Blod midt paa Veien; da en Mand saae, at alle Folk standsede, saa bragte han Amasa fra Veien ind paa Marken og kastede et Klæde over ham, fordi han saae, at hver den, som kom til ham, standsede.

13. Saasnart han var bleven bragt afsides bort fra Veien, saa gik hver Mand efter Joab for at forfølge Seba, Bichri's Søn.

14. Han gik igjennem alle Israels Stammer indtil Abel Beth Maacha og hele Beria; ja man flokkedes i Skarer og satte efter ham.

15. Saa kom de og sluttede ham inde i Abel Beth Maacha og opkastede en Skandse imod Byen, som naaede til Udenværket. Og hele Mandskabet, som Joab havde hos sig, arbeidede løs paa at rive Muren ned.

16. Da raabte en klog Qvinde fra Byen: Hører, hører! siger dog til Joab: kom herhid, at jeg kan tale med dig.

17. Saa kom han hen til hende, og Qvinden sagde; Er du Joab? Og han sagde: Ja. Derpaa sagde hun til ham: hør din

---

Capitel XX.

Efterat den Ulykke, som Jehova opvakte for Kong David af hans eget Huus, var overstaaet, maatte Kongen erfare en Modstand, som vel i sit Slags ikke var ny og heller ikke meget farlig, men dog væsenlig forskjellig fra den foregaaende og som i en senere Fremtid skulde faae en overordenlig stor Betydning for hans Huus. Hvad der allerede røbede sig i Dommerperioden og end tydeligere i de første 7 Aar efter Sauls Død, traadte klart frem ved Slutningen af Absalons Oprør, at der i Landet var Elementer til en Tvedeling imellem Juda og de 10 Stammer. Denne Deling kunde tage og tog her virkelig sin Udgang fra det Punkt, at førstnævnte Stamme i David erkjender den rette Salvede, de sidstnævnte derimod ikke. Her fremtræder altsaa et Israel, som slutter sig til Jehovas Salvede, og et andet, som forkaster ham. [3]) Jvfr. 16, 21-22. [4]) Jvfr. 19, 14. [5]) Amasa havde Vanskelighed ved at faae Folket til at følge ham. [6]) Endskjøndt David her taler til Abisai saa viser Joab sig dog som Anføreren (V. 11-22). Der gaaer Ironi gjennem Davids Tale. [10]) Misundelse var sikker her Bevæggrund til Joabs Gjerning. [14]) Den her bestrevne Egn ligger i den nordøstlige Udkant af Palæstina. [16]) Jvfr. 14, 2.

Tjenerindes Ord! Han sagde: Ja, jeg hører.
18. Hun talede da saaledes: I gamle Dage sagde man saaledes: man skal gjøre Forespørgsel i Abel, saa havde Sagen Fremgang.
19. Jeg er af de Fredelige og Trofaste i Israel; men du søger at gjøre Ende paa en Stad, som er Moderstad i Israel: hvorfor vil du forstyrre Jehova's Arv?
20. Derpaa svarede Joab og sagde: det være langt fra mig at ville forstyrre eller gjøre Ende paa noget.
21. Saaledes forholder Sagen sig ikke; men en Mand fra Ephraims Bjerg, som hedder Seba, Bichri's Søn, satte sig op imod David: skaffer os blot ham, saa drager jeg bort fra Staden. Og Qvinden sagde til Joab: see, hans Hoved skal blive kastet over Muren ned til dig.
22. Derpaa kom Qvinden til hele Folket med sin Viisdom, og de huggede Hovedet af Seba, Bichri's Søn, kastede det ud til Joab og blæste i Trompet. Derpaa adspredtes de fra Byen, hver Mand gik til sit Telt, og Joab vendte tilbage til Kongen i Jerusalem.
23. Joab var over hele Israels Hær og Benaja, Jojada's Søn over Livvagten.
24. Adoram var over Skatten og Josaphat, Achiluds Søn var Historieskriver.
25. Seja var Skriver, Zadok og Abjathar vare Præster.
26. Ogsaa Jairiten Ira hørte til Davids Embedsmænd.

Capitel XXI.

Landet renses for Blodskyld. — De fire Raphasønner.

1. Der indtraf i Davids Tid en Hungersnød, som varede i tre Aar, Aar for Aar, og David søgte Jehovas Ansigt. Da sagde Jehova: for Sauls og Blodhusets Skyld er det, fordi han nemlig dræbte Gibeoniterne.
2. Saa kaldte Kongen paa Gibeoniterne og sagde til dem: (Gibeoniterne hørte ikke til Israels Børn, men vare Levninger af Amoriterne, med hvem Israels Børn vare gaaede i Pagt; men Saul søgte at ihjelslaae dem i sin Nidkjærhed for Israel og Juda.)
3. Og David sagde til Gibeoniterne: hvad skal jeg gjøre mod eder, hvormed skal jeg gjøre Bod? Velsigner dog Jehova's Arv!
4. Men Gibeoniterne sagde til ham: Vi ville hverken skifte Guld eller Sølv med Saul og hans Huus, heller ikke er det os magtpaaliggende at dræbe nogen i Israel. Og han sagde: hvad ville I da, at jeg skal gjøre mod eder?
5. De sagde til Kongen: Den Mand, som ødelagde os og opspandt sligt imod os, ham ville vi udrydde, saa at han ikke skal bestaae indenfor Israels Landemærke
6. Lad dem give os syv Mænd af hans Børn, at vi kunne hænge dem for Jehova i Gibea, som tilhører Saul, Jehova's Udvalgte. Da sagde Kongen: dem vil jeg give eder.
7. Og Kongen sparede Mephiboseth, en Søn af Sauls Søn Jonathan, for Jehova's Eeds Skyld, som var imellem dem, imellem David og Sauls Søn Jonathan.
8. Men Kongen tog to Sønner af Rizpa, Aja's Datter, som hun havde født Saul, Armoni og Mephiboseth, og fem Sønner af Sauls Datter Michal, som hun havde født Meholathiten Barsillai's Søn Adriel.
9. Dem overlod han til Gibeoniterne, og Gibeoniterne hængte dem op paa et Bjerg for Jehova, og de faldt alle syv paa eengang. De bleve dræbte i de første Dage af Høsten ved Byghøstens Begyndelse.
10. Saa tog Aja's Datter Rizpa et

---

[18]) Der maa tidligere have været et Orakel i Abel. Andre oversætte: Først burde man have sagt saaledes: lad dem opfordre Abel; saa vilde Sagen have været endt. [19]) Disse Ord ere lidt paafaldende som Betegnelse af en oprørsk Stad. Qvinden sigter vel til Abels tidligere Forhold. [21]) Ephraims Bjerg strakte sig ned i Benjamins Lod, hvorfra Seba var.

Capitel XXI.

[2]) Om Gibeoniterne jvfr. Jos. 9, 3. Den her omtalte Voldsdaad mod Gibeoniterne falder sandsynligviis i den Tid af Sauls Regjering, da han udryddede Troldmænd, 1 Sam. 28, 3. [8]) Om Rizpa jvfr. 3, 7. Istedetfor Michal, som maa have havt tre Mænd, hvis hun, foruden med David og Palthiel, ogsaa var gift med Adriel, have nogle gamle Oversættelser her: Merab, som er Navnet paa Sauls anden Datter. [9]) Gibeoniternes Behandling af Sauls fem Efterkommere, strider bestemt imod Lovens Bud, 5 Moseb. 24, 16; 21, 23; men hine vare ogsaa Hedninger, og David, som havde Jehova's Ord for at give dem den forlangte Fyldestgjørelse, var ikke ansvarlig for deres videre Fremgangsmaade. Fra Byghøstens Begyndelse til Regntiden, er fra April til October. Med Afsnittet V. 15—22 kan sammenholdes 1 Krøn. 20, 4—8. De deri fortalte

Sørgeklæde og bredte det ud paa Klippen
fra Høstens Begyndelse, indtil Regnen styr-
tede ned paa dem fra Himmelen, og hun lod
hverken Himmelens Fugle falde over dem om
Dagen eller Markens Dyr om Natten.
11. Da meldte man det til David, hvad
Rizpa, Aja's Datter, Sauls Medhustru, havde
gjort.
12. Og David gik hen og fik Sauls saa-
velsom hans Søn Jonathans Been fra Ja-
bes Gileads Indbyggere, som havde ranet
dem fra Bethsans Gade, hvor Philisterne
havde hængt dem op paa den Dag, Philisterne
havde slaaet Saul paa Gilboa.
13. Derfra hentede han Sauls og hans
Søn Jonathans Been, og man samlede de
Hængtes Been op.
14. Sauls og hans Søn Jonathans Been
jordede de i Benjamins Land i Zela i hans
Fader Kis' Gravsted; og man gjorde alt,
som Kongen havde anordnet. Saa bøn-
hørte Gud Landet for Fremtiden.
15. Det kom atter til Kamp imellem Phi-
listerne og Israel; David og hans Tjenere
med ham droge ned for at kjæmpe mod Phi-
listerne; men David blev træt.
16. Og Jisbi-Benob, som var af Rapha's
Børn, og hvis Landse opveiede tre hundrede
Pund Erts, og som havde bundet et nyt Sværd
om sig, talede om at slaae David ihjel.
17. Men Abisai, Zeruja's Søn hjalp denne,
slog Philisteren og dræbte ham. Da tog Da-
vids Mænd en Eed af ham og sagde: Du
skal ikke igjen drage ud med os i Slag, paa
det du ikke maatte udslukke Israels Lys.
18. Derefter hændte det sig, at det paany
kom til Slag med Philisterne ved Gob; da
fældte Chusathiten Sibchai Saph, en af Ra-
pha's Børn.
19. Det kom paany til Slag med Phili-
sterne ved Gob, og Elchanan, en Søn af
Bethlehemiten Jaare Oregim ihjelslog Gathiten
Goliath, der havde en Landse som en Væ-
verbom.
20. Det kom paany til Slag ved Gath;
da var der en høi Mand, som havde sex
Fingre paa hver Haand og sex Tæer paa
hver Fod, det er fire og tyve i det Hele;
han hørte ogsaa til Rapha's Sønner.
21. Han haanede Israel, indtil Jonathan,
en Søn af Davids Broder Simea, fældte
ham.
22. Det var de fire Sønner af Rapha i
Gath, som faldt for Davids og hans Tje-
neres Haand.

Capitel XXII.

Davids Lov- og Takkesang.

1. David digtede denne Sang for Je-
hova paa den Dag, da Jehova havde ud-
friet ham af alle hans Fjenders Haand,
navnlig af Sauls.
2. Og han sagde: Jehova min Klippe,
min Borg, som har udfriet mig;
3. Min Klippe-Gud, paa hvem jeg lider,
mit Skjold og min Rednings Tinde, min
Tilflugt i det Høie;
4. Min Frelser, fra Vold har du frelst
mig; med Lov vil jeg paakalde Jehova, da
jeg er bleven reddet fra mine Uvenner.
5. Thi Dødens Bølgeslag omgav mig,
Fordærvelsens Bække skræmmede mig;
6. Dødsrigets Snarer vare paa alle Si-
der; Dødens Fangenæt overraskede mig.
7. I denne min Angst paakaldte jeg Je-
hova og raabte til min Gud. Han hørte fra
sit Tempel min Røst, og mit Raab naaede
hans Øren.
8. Da blev Jorden rystet saa den bævede,
Himlens Grundlag skjalv, det bævede hid og
did; thi han var vred.
9. Der slog Røg op i hans Næse, Ilden
fortærede ud af hans Mund, gloende Kul
gnistrede fra ham.
10. Han bøiede Himlen og steg ned, der
var Mørke under hans Fødder.
11. Han red paa en Cherub og fløi, han
blev seet paa Veirets Vinge.
12. Han slog et Telt af Mørke op rundt
omkring sig, Vandmasser i tætte Skyer.
13. Dog, fra Glandsen foran ham gni-
strede brændende Kul.
14. Fra Himlen tordnede Jehova og den
Høie lod sig høre.
15. Han udskjød Pile for at splitte dem ad,
Lyn for at forvirre dem.

Begivenheder henhøre vistnok til de Cap. 5 V. 17—25 fortalte Krige. [16]) Rapha d. e. Kjæmpe. [19]) Om den her omtalte Goliath giver 1 Krøn. 20, 5 den Oplysning, at det var en Broder til den af David fældede, og hed egenlig Lachmi. [21]) Om Jonathan jvfr. 13, 3. Disse Raphasønner høre vistnok til de Kjæmper, som kun vare tilovers i Gath, Gaza og Asdod, Jos. 11, 22; deres Stamnavn staaer sikker i Forbindelse med Navnet: Rephaim, 1 Moseb. 14, 5.

Capitel XXII.

Med dette hele Capitel kan man sammenligne

16. Og man saae Havets Leie, Jordens Grundlag blev blottet ved Jehova's Trudsel, ved hans Vredes Aandepust.
17. Han rakte ned fra det Høie og greb mig, han drog mig op af dybe Vande.
18. Han frelste mig fra min Fjendes Magt, fra mine Uvenner, saasom de vare stærkere end jeg.
19. Da de overrumplede mig paa min Undergangs Dag, blev Jehova min Støtte.
20. Han ledede mig ud i det Frie, han rev mig ud; thi han har Behag i mig.
21. Jehova gjengjældte mig efter min Retfærdighed, efter mine Hænders Reenhed lønnede han mig.
22. Thi jeg agtede paa Jehova's Vei og veg ikke af Ondskab fra min Gud;
23. Thi alle hans Bud have staaet mig for Øie, og jeg er ikke vegen af fra hans Skikke,
24. Saa jeg var ustraffelig for ham og vogtede mig vel for min Brøde.
25. Og Jehova lønnede mig efter min Retfærdighed, efter min Reenhed, som er ham aabenbar.
26. Mod den Fromme viser du dig from og trofast mod en trofast Helt.
27. Mod den Rene er du reen; men mod den Underfundige er du ogsaa snedig.
28. Det plagede Folk reddede du; men dit Øie traf de Hovmodige og ydmygede dem.
29. Thi du er min Lampe, Jehova! Jehova opklarede mit Mørke.
30. Thi med dig løber jeg mod en Hær, med min Gud springer jeg over en Muur.
31. Guds Vei er fuldkommen, Jehova's Ord er luttret, et Skjold er han for alle dem, som lide paa ham.
32. Thi hvo er Gud uden Jehova, og hvo er en Klippe uden vor Gud?
33. Gud er min Fæstning og Magt, han vil lede den Ustraffelige ad sin Vei.
34. Han giver mig Fødder som Hindene og lader mig klattre op paa mine Høie.
35. Han øver mine Hænder i Kamp, saa at mine Arme spænde Ertsbuen.
36. Du rækker mig dit Redningsskjold og Ydmygelsen fra dig gjør mig stor.
37. Du gjør min Gang vid og fri for mig, og mine Ankler vakle ikke.
38. Jeg jager efter mine Fjender og ødelægger dem, jeg vender ikke tilbage, før jeg har udryddet dem.
39. Jeg gav dem Banesaar og knuste dem, saa de ikke skulle reise sig; de faldt ned under mine Fødder.
40. Du ombæltede mig med Kraft til Kampen; du kastede mine Modstandere ned under mig.
41. Mine Fiender lod du vende Ryggen mod mig, dem, som hadede mig; og jeg ødelagde dem.
42. De saae sig om, dog der var ingen til at hjælpe, til Jehova, dog han svarede dem ikke.
43. Jeg splittede dem ad som Støv fra Jorden, som Skarn paa Gaden kastede jeg dem ned og traadte paa dem.
44. Du reddede mig i Krigene for mit Folk og bevarede mig til at blive Høvding for Folkeslag; Folk, som jeg ikke kjender, tjene mig.
45. Børn af Fremmede vise mig Underdanighed; ved Rygtet om mig blive de hørsomme.
46. De Fremmedes Børn ere hentærede, de binde op om sig og komme frem af deres Indelukker.

---

den 18de Psalme. 21) Det kan synes paafaldende, at David beraaber sig paa sin Retfærdighed og sine Hænders Reenhed; fra Evangeliets Standpunkt, da Mennesket jo intet kan fortjene hos Gud, saavelsom fra Lovens, da David jo var skyldig i Mord og Ægteskabsbrud. Det var en særegen Naade, at Jehova havde nedladt sig til en saadan Pagt med sit Folk, hvorved han havde knyttet en Forjættelse til en Lydighed, som den er muelig for Mennesker med syndigt Kjød og Blod, men med oprigtig Villie. Saaledes var selv Lovens Pagt en Naadespagt. Denne Lovens Pagt, som kunde holdes, men kun gjaldt under Forudsætning af, at den hele sinaitiske Lovgivning stod ved Magt, gjorde det mueligt for den gamle Pagts Fromme, at beraabe sig, som David gjør her, paa deres Retfærdighed, deres Hænders Reenhed. Men nu var ved Davids Synd med Bathseba denne Pagt vistnok bleven brudt. Dog ved den af Propheten Nathan tilsagte Forladelse var Brøden bleven bortstaget, saa at Pagten igjen traadte i Kraft — kun maatte David lide sin Straf, om det end ikke var den, men Jehova's Naade, som borttog Brøden. Dengang David fordreven af Absalon flygtede fra Jerusalem, vilde han neppe som her have beraabt sig paa sine Hænders Reenhed. Med den overstandne Straf fik han sin forrige Ustraffelighed efter Loven (Philipp. 3, 6) igjen. 27) Guds Snedighed (Paulus taler om Guds Daarskab 1 Kor. 1, 25) mod de Underfundige bestaaer deri, at han lader deres Planer lykkes, men just derved fordærver dem. 44) Folk, som jeg ikke kjender, d. e. de fjerne Folke-

47. Jehova lever, og lovet være min Klippe; høit rager min Redningsklippe, Gud frem,
48. Den Gud, som skaffede mig Hævn og lagde Folkeslag under mig,
49. Som førte mig bort fra mine Fjender, du ophøiede mig over mine Modstandere og befriede mig fra Voldsmænd.
50. Derfor vil jeg prise dig, Jehova, iblandt Hedningerne og lovsynge dit Navn;
51. Som bereder sin Konge en stor Frelse og viser Barmhjertighed mod sin Salvede, mod David og hans Afkom evindelig.

Capitel XXIII.

Davids sidste Ord og fornemste Kjæmper.

1. Disse ere Davids sidste Ord: Saa siger David, Isai's Søn, og saa siger Manden, som er høit ophøiet, Jakobs Guds Salvede — yndig er Israels Psalmesang:
2. Jehovas Aand har talt ved mig, og hans Ord ligge mig paa Tungen.
3. Israels Gud har talt, til mig sagde Israels Klippe: En Hersker skal der være over Mennesker, som er retfærdig og hersker i Guds Frygt.
4. Som Lyset om Morgenen, naar Solen staaer op, paa en skyfri Morgen, da Græsset ved Solskin og ved Regn skyder op af Jorden;
5. Er ikke mit Huses Stilling til Gud saadan? thi en evig Pagt er der sluttet med mig, som i alt er vel ordnet og bevaret. Hvad der kan baade og tækkes mig, vil han ikke lade det spire frem?
6. Dog, Niddingerne skulle alle tilhobe udstødes som Torne, om de end ikke kunne gribes med Hænder.
7. Men hver, som kommer dem nær, maa tage Jern og Spydskaft i Haanden, og af Ild skulle de blive fortærede i Boligen.
8. Disse ere Navnene paa Kjæmperne, som tjente David: Tachmonithen Josebbasebet, en af Over-Hirdmændene; han svang engang sin Landse over otte hundrede Ihjelslagne.
9. Efter ham kom Eleasar, Søn af Achochi's Søn Dodi. Han var en af Hirdmændene blandt Kjæmperne og var hos David, da de haanede Philisterne. De vare der forsamlede til Kamp, men Israels Børn droge bort.
10. Han reiste sig og slog ned blandt Philisterne, indtil hans Haand var udmattet; men den holdt fast ved Sværdet. Saa udførte Jehova en stor Befrielse paa den Dag, og Folket fulgte ham igjen tilbage alene for at plyndre.
11. Efter ham kom Samma, en Søn af Harariten Age. Da Philisterne samledes i Masse, hvor der var et Stykke Land, som var fuldt af Lindser, og Folket tog Flugten for Philisterne,
12. Saa stillede han sig midt paa Marken, reddede den og slog Philisterne. Saa forundte Jehova en mægtig Hjælp.
13. Disse tre af Over-Hirdmændene droge ned og kom ved Høsten til David i Hulen Adullam, medens Philisternes Skare var leiret i Rephaim Dalen.
14. David laae dengang i Borgen, men Philisternes Vagtpost stod paa samme Tid ved Bethlehem.
15. Da fik David Lyst og sagde: hvo vil forskaffe mig Vand at drikke fra Bethlehems Brønd, som er ved Porten?
16. Da trængte de tre Kjæmper ind i Philisternes Leir og øste Vand af Bethlehems Brønd, som er ved Porten, det bare de bort

---

slag ved Euphratfloden. **Ved Rygtet om mig o. s. v.**, saaledes Kong Togi i Hamath, 2 Sam. 8, 9—11.

Capitel XXIII.

⁴) David mindes, hvad Propheten Nathan har talt til ham. Denne bebudede hans Huses stadige Kongedømme og forjættede dermed et retfærdigt Regimente [7]) Jvfr. Es. 33, 14. [8]) I det Følgende skjelnes der mellem Kong Davids **Kjæmper**, dertil høre alle, som i det Følgende nævnes; hans **Hirdmænd** d. e. de, som stode ham nærmest, dertil høre fer: Josebbasebet, Eleasar, Samma, Abisai, Benaja og Asahel. Iblandt dem udhæves igjen de tre første og dernæst de to paafølgende. Textens Vocalisation fluctuerer her paa flere Steder imellem Schalosch (Tre), Scheloschim (Tredive) og Schalischim (nogle udmærkede Krigere, Hirdmænd eller Vognkjæmpere.) Den midterste Læsemaade er overalt bleven forkastet og i alle tvivlsomme Tilfælde er den tredie bleven foretrukken den første. Med det hele Afsnit kan sammenlignes 1 Krøn. 11, 10—41. **Josebbasebet**; Andre: den som sidder i Forsæde: men da han 1 Krøn. 11, 11 hedder Jasabeam, saa er det rimeligviis et Navn. [9]) De følgende Optrin ere forefaldne i Philisterkrigene Cap. 5. [13]) Sml. 5, 17. [15]) I Ørkenen, hvor der kun er Cisternevand, faaer

og bragte David det; men han vilde ikke drikke det og gjød det ud for Jehova.

17. Og han sagde: det være langt fra mig, o Jehova, at gjøre dette; skulde jeg drikke de Mænds Blod, som vovede Livet ved at gaae derhen! Og han vilde ikke drikke det. Det gjorde de tre Kjæmper.

18. Abisai, Joabs Broder, Zeruja's Søn var en af Over-Hirdmændene, han svang sin Landse over tre hundrede Ihjelslagne og indlagde sig et Navn blandt Hirdmændene.

19. Blandt Hirdmændene var han navnkundig og var en Høvding blandt dem; men de tre naaede han ikke.

20. Benaja, Jojada's Søn fra Kabzeel var Søn af en dygtig og daadrig Mand. Han havde fældet to Løvehelte fra Moab, han gik ogsaa ned og ihjelslog en Løve, som laae midt i en Vandgrøft en Dag, der var Sneefog.

21. Han fældte ogsaa en anseelig ægyptisk Mand, som havde en Landse i Haanden, medens han gik imod ham med en Kjep. Men han vristede Landsen ud af Haanden paa Ægypteren og dræbte ham med hans Landse.

22. Dette gjorde Jojada's Søn Benaja; han havde ogsaa et Navn hos Hirdmændene iblandt Kjæmperne.

23. Han var ypperlig blandt Hirdmændene; men de tre naaede han ikke. David stedte ham til sit hemmelige Raad.

24. Asahel, Joabs Broder, hørte ogsaa til Hirdmændene, Elchanan, Dodo's Søn fra Bethlehem,

25. Haroditen Samma, Haroditen Elika,

26. Palthiten Helez, Thekoiten Ira, Ikes' Søn,

27. Anathothiten Abieser, Chusathiten Mebunnai,

28. Achochiten Zalmon, Nethophatiten Maharai,

29. Nethophatiten Cheleb, Baana's Søn, Ittai, Ribai's Søn fra det benjaminitiske Gibea,

30. Pireathoniten Benaja, Hiddai fra Gaas' Dale,

31. Arbathiten Abialbon, Barchumiten Asmaveth,

32. Sagalbonithen Eljachba, af Jasens Sønner Jonathan,

33. Harariten Samma, Arariten Achiam, Sarars Søn,

34. Elipheleth, en Søn af Achasbai en Maachathiters Søn, Eliam, en Søn af Giloniten Achitophel,

35. Carmeliten Chezrav, Arbiten Paarai,

36. Jigeal, Nathans Søn fra Zoba, Gaditen Bani,

37. Ammoniten Zelek, Berothiten Nacharai, (disse vare Vaabendragere hos Joab, Zeruja's Søn)

38. Jithriten Ira, Jithriten Gareb

39. Og Chittiten Urias, ialt syv og tredive.

Capitel XXIV.

Straffen for Davids Folketælling. Aabenbaring paa Moria Bjerg.

1. Jehova's Vrede traf igjen Israel; han fristede nemlig David ved dem, da denne sagde: Gaa hen og hold Mandtal over Israel og Juda.

2. Endvidere sagde Kongen til Joab, Hærens Anfører, som han havde hos sig: Gaa omkring blandt alle Israels Stammer fra Dan til Beerscheba og tæller Folket, at jeg kan faae Folkets Antal at vide.

3. Men Joab sagde til Kongen: Gid Jehova, din Gud vilde lægge hundrede Gange saamange til Folket, som der allerede er, og gid min Herre Konges Øine maatte see det, hvorfor har min Herre Konge faaet Lyst til den Ting!

4. Men Kongens Befaling til Joab og

David Lyst til Brøndvand. [16]) Gjød det ud for Jehova, jvfr. 1 Sam. 7, 6; dog har Acten her en anden Betydning. [20–23]) Scener af Moabiterkrigen 8, 2. [39]) Den hele Fortegnelse fra V. 9—39 indeholder kun 36 Navne. Optællingen i Krønikerne afviger betydelig fra den, der læses her, og har langt flere Navne. Men hvis de ikke havde udeladt den her anførte Samma (V. 11) vilde Chittiten Urias være den 37te i deres Fortegnelse. Jvfr. Anm. til 1 Krøn. 11, 10 flg.

Capitel XXIV.

Med dette hele Capitel kan sammenlignes 1 Krøn. 21. [1]) Naar Jehova frister David, saa kan det ikke være saaledes at forstaae, at han hos ham skulde opvække syndige Tanker; det kan Jehova ikke (Jak. 1, 13). Han giver kun den Ting, hvorved, dog uden tvingende Nødvendighed, de syndige Tanker opstaae hos Mennesket; i dette Tilfælde den store Befolkning i Palæstina. Krønikerne føre den syndige Tankes Udspring tilbage til Satan. [3]) Davids Synd var den at holde Kjød for sin Arm. Mærkeligt er det, at Joab her fremfor David har Følelse for, hvad der er

Hærens Anførere var alvorlig meent, saa gik Joab og Hærens Anførere bort fra Kongen for at tælle Israels Folk.
5. De gik over Jordan og leirede sig i Aroer paa høire Side af Byen, som ligger midt i Gads Dal og ved Jaeser.
6. De kom til Gilead og til det nys erobrede Nederland, de kom ogsaa til Danjagan og til Egnen ved Zidon.
7. Og de kom til Tyrus' Fæstning og alle Chiviternes og Canaaniternes Stæder; derpaa gik de til Beerscheba i Juda's Sydegn.
8. Saaledes droge de gjennem hele Landet og kom efter ni Maaneders og tyve Dages Forløb til Jerusalem.
9. Saa overgav Joab Optegnelsen over Folketællingen til Kongen, og der var i Israel otte hundrede tusinde stærke og vaabenføre Mænd, og Juda's Mænd beløb sig til fem hundrede tusinde.
10. Da straffede Davids Samvittighed ham, efterat han havde talt Folket, og David sagde til Jehova: jeg syndede grovt i det, som jeg har gjort, og nu, Jehova, forlad din Tjener denne Synd; thi jeg har handlet meget daarlig.
11. Idet David reiste sig om Morgenen, kom der et Ord fra Jehova til Propheten Gad, Davids Seer, som lød saaledes:
12. Gaa nu hen og siig til David: Saa siger Jehova: Jeg forelægger dig tre Ting, vælg een af dem, saa vil jeg fuldbyrde den mod dig.
13. Derpaa kom Gad til David, forkyndte ham det og sagde til ham: Skal der komme syv Aars Hungersnød i dit Land, eller vil du i tre Maaneder flygte for din Fjende, medens han forfølger dig eller skal Pesten i tre Dage gaae gjennem dit Land; tænk nu efter og see til, hvad Svar jeg skal bringe ham, som har sendt mig i dette Ærinde.
14. David sagde til Gad: Jeg er meget angst, lader os dog falde i Jehova's Haand; thi hans Miskundhed er stor, men i Menneskehaand vil jeg ikke falde.
15. Saa sendte Jehova en Pest i Israel fra Morgenen indtil den bestemte Tid, og der døde af Folket fra Dan til Beerscheba halvfjerdsindstyve tusinde Mand.
16. Og Engelen rakte sin Haand mod Jerusalem for at ødelægge den; dog Jehova fortrød paa Ulykken og sagde til Engelen, som havde myrdet blandt Folket: Nok, drag nu din Haand tilbage. Da stod Jehova's Engel ved Jebusiten Aravna's Lo.
17. Og David talede til Jehova, da han fik Øie paa Engelen, som havde slaaet Folket, og sagde: See, jeg har syndet og er afvegen, men disse Faar, hvad have de gjort? Lad dog din Haand ramme mig og min Faders Huus.
18. Paa den Dag kom Gad til David og sagde til ham: Drag op og reis et Alter for Jehova ved Jebusiten Aravna's Lo.
19. Saa drog David derop efter Gads Ord, som Jehova havde budet.
20. Aravna saae just ud; da blev han Kongen og hans Tjenere vaer, som kom over til ham. Og Aravna gik ud og kastede sig ned til Jorden paa sit Ansigt for Kongen.
21. Aravna sagde: Hvorfor er min Herre Konge kommen til sin Tjener? Og David sagde: For at kjøbe Loen af dig og bygge Jehova et Alter, for at Plagen kan afvendes fra Folket.
22. Og Aravna sagde til David: Saa tage min Herre Konge og bringe til Brændoffer, hvad han finder for godt. Udsøg dig en Oxe til Brændoffer, tag Tærskeslæderne og Oxeaaget til Ved.

---

mod Jehovas Villie. [5]) Aroer maa ikke forverles med Byen af samme Navn i Rubens Gebeet. Gads Dal er den, hvorigjennem Jabok flyder. Jaeser ligger sydpaa i det forhen moabitiske Gebeet. [6]) Nederlandet fortolkes om Basan — den geographiske Beliggenhed, men ikke Benævnelsen, giver Medhold. Danjagan, i Danstammens nordlige Gebeet. [9]) Efter denne Tælling vilde Israels Befolkning og Landets Størrelse forholde sig, som om man tænkte sig det Dobbelte af hele den danske Stats Befolkning boende i Jylland — unægtelig en meget stærk Befolkning, men paa enkelte Strøg i Europa ere 10,000 Mennesker paa Qvadratmilen ikke noget Uhørt. Vel havde Palæstina ikke, hvad der i Europa gjør en Overbefolkning muelig, Fabriker og Søfart; men derfor havde det den Frugtbarhed, som Jehova forjættede 3 Moseb. 26, 3-13; 5 Moseb. 28, 1-14. Endskjøndt man ikke kan andet end paa nogle Steder i Skriften, navnlig i Krønikernes Bøger, indrømme en Forvanskning af Talstørrelser, saa bør dog en saadan ikke indrømmes her. [11]) Propheten Gad var allerede før kommen til David, 1 Sam. 22, 4. [13-14]) Forfølgelse havde David døiet af Saul og Absalon, Hungersnød havde givet ham i Gibeoniternes Haand 21, 1. [16]) Jehova fortrød paa, jvfr. 1 Moseb. 8, 21. [17]) David viser sig her som den, om hvem Jehova (5, 2) havde sagt, at han skulde være „en Hyrde for sit Folk".

23. Alt dette, o Konge, giver Aravna Kongen! Og Aravna sagde til Kongen: Jehova, din Gud være dig naadig.
24. Men Kongen sagde til Aravna: Nei, jeg vil kjøbe det af dig for Betaling, jeg vil ikke bringe Jehova, min Gud, Brændoffer for ingenting. Saa kjøbte han Loen og Oxen for halvtresindstyve Sølvsekler.
25. Og David opreiste der et Alter for Jehova og bragte baade Brændoffere og Takoffere. Saa bønhørte Jehova Landet, og Plagen blev afvend fra Israel.

---

[24]) David vil ikke tage noget i Skjænk af Jebusiten, ligesaalidet som Abraham af Chititten 1 Mosebb. 23, 13. [25]) Denne Aabenbaring fandt efter 2 Krøn. 3, 1 Sted paa Moria Bjerg, altsaa der, hvor Jehova allerede havde aabenbaret sig for Abraham, der hvor Templet skulde staae, ja ved denne Aabenbarelse bestemtes Templets Sted. Tilladelsen til at opreise et Alter der, hvor nu ret snart Templet skulde kneise, var det sidste Naadesbeviis, som David fik af sin Gud. Et tredobbelt Ord havde han nu ved Propheter faaet fra Jehova, ved Samuel om Kongedømmet, som var overdraget til hans Person; ved Nathan om det samme Kongedømme, som skulde blive hos hans Slægt, og ved Gad om Huset, som hans Søn skulde bygge for Jehova.

De to Kongernes Bøger,

oversatte fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Kongernes Bøger.

Første Bog, som, efter den græske Oversættelses Maade at tælle de bibelske Bøger paa, er tredie Kongernes Bog, indeholder i sine ti første Capitler en Skildring af den Tid, da det ved David begrundede israelitiske Kongedømme udfoldede sig i sin hele Herlighed, som var et Forbillede paa Jesu Christi aandelige Rige og evige Herlighed. Dog, det Eviges Forbillede er ikke selv evigt; derfor maatte ogsaa Israels Herlighed gaae til Grunde. Den Spire til Splid, som der var tilstede i Israel, men som Davids Kraft havde kuet, traadte efter Salomons Død aabenlyst frem og kom til Udbrud ved Spørgsmaalet om Anerkjendelsen eller Forkastelsen af Davids Huus. Man seer fra nu af et Israel, som holder fast ved ham, paa hvem Forjættelsen hviler, og et andet, som uden at tabe al Andeel i Forjættelsen, dog slipper ham, til hvem den er overdraget, staae jevnsides hinanden; denne Forskjel beholder Gyldighed og Varighed indtil Dagenes Ende. Medens det sidste altid synes at fjerne sig længere fra Forjættelsens Gud, saa staaer det for hiint troende Israel stedse som høieste Maal, i et Afbillede at gjenoplive den davidiske Tid. Saaledes slutter denne Bog for det frafaldne Israels Vedkommende med Achab, som prøvede paa at sønderrive de Baand, som selv efter Jerobeams Løsrivelse endnu sammenknyttede begge Rigerne, for Juda's med Josaphat, som gjorde hvad der var ret i Jehovas Øine, ligesom hans Fader David.

Den anden Kongernes Bog fører Fortællingen videre indtil begge Rigers Undergang. Begge Beretninger ere nedskrevne efter andre, som ofte anføres under Navn af Juda (eller Israels) Konge-Krønike. Man maa derved ingenlunde tænke paa Krønikernes Bøger, som ere af noget senere Oprindelse, men paa samtidige, sandsynligviis officielle Optegnelser, som nu ikke mere existere. I hele Fremstillingsmaaden fjerne begge Bøgerne sig betydelig fra de to foregaaende, der ligger uden Tvivl et langt Tidsrum imellem dem. Medens begge Samuels Bøger høist rimelig ere affattede før Davids Død, kunne begge Kongernes Bøger, saafremt de heelt igjennem have een Forfatter, hvilket paa Grund af Eenheden i Planen og Anlæget (jvfr. Indl. til Krønikernes Bøger) er sandsynligt, ikke være tidligere end Exilets sex og tyvende Aar (2 Kong. 25, 27), ja da Jojachins Død antydes, maae de være endnu senere affattede. Dog falder Affattelsen endnu i Exilets Tid, da Juda's Tilbagevenden paa Cyrus' Foranstaltning slet ikke omtales. I Synagogen gjaldt Jeremias for Forfatteren, dog den Tradition tør man ikke uden videre antage. Næsten Ord for Ord overeensstemmende ere 2 Kong. Cap. 25 og Jerem. 52, 4-34; men selvsamme Overeensstemmelse findes imellem 2 Kong. 18, 13-20, 19 og Esaias 36-39.

Første Kongernes Bog.

Capitel I.

Adonia's Anslag. Salomons Hylding.

1. Kong David var allerede gammel og tilaars, og man maatte dække ham til med Klæder, fordi han ikke kunde holde sig varm.

2. Saa sagde hans Tjenere til ham: lad dem see sig om efter en ung Pige, som er Jomfru, til min Herre Konge, for at hun kan være om Kongens Person og pleie ham; hun skal ogsaa sove i din Favn, saa skal min Herre Konge blive varm.

3. Saa ledte de om en ung smuk Pige indenfor hele Israels Landemærke og fandt Abisag fra Sunem; hende bragte de til Kongen.

4. Pigen var overmaade deilig; hun pleiede Kongen og gjorde Opvartning for ham, men Kongen havde ikke Omgang med hende.

5. Adonia, Hagiths Søn ophøiede sig selv og sagde: Jeg vil være Konge, og han anskaffede sig baade Vogne og Ryttere og halvtresindstyve Mænd som Forløbere.

6. Hans Fader havde aldrig i sit Liv været vred paa ham og sagt til ham: hvorfor handler du saaledes? Han var udmærket smuk, og hans Moder havde født ham efter Absalon.

7. Og han stiftede en Sammensværgelse med Joab, Zeruja's Søn og med Præsten Abjathar, disse sloge sig til Adonia.

8. Præsten Zadok, Benaja, Jojada's Søn, Propheten Nathan, Simei og Regi og Kjæmperne, som vare i Davids Tjeneste, holdt ikke med Adonia.

9. Adonia slagtede Faar, Oxer og Fedeqvæg ved Stenen Socheleth, som ligger bag ved Kilden Rogel, og indbød alle sine Brødre, Kongesønnerne, og alle Mænd af Juda, som vare Kongens Folk.

10. Men Propheten Nathan, Benaja, Kjæmperne og sin Broder Salomon indbød han ikke.

11. Og Nathan talte saaledes til Bathseba, Salomons Moder: har du ikke hørt, at Adonia, Hagith's Søn er bleven Konge uden at vor Herre David har Nys derom.

12. Nu velan, jeg vil give dig et Raad, hvorved du kan redde baade dit og din Søn Salomons Liv.

13. Gaa nu ind til Kong David og siig til ham: Har du ikke, min Herre Konge, tilsikkret din Tjenerinde det med Eed: din Søn Salomon skal blive Konge efter mig, og han skal bestige min Throne; hvorfor er da Adonia bleven Konge?

14. Medens du endnu taler der med Kongen, saa vil jeg komme ind bag efter dig og bekræfte dine Ord.

15. Bathseba gik derpaa ind i Gemakket til Kongen (han var meget gammel og Abisag fra Sunem gjorde Opvartning hos ham).

16. Bathseba neiede dybt og hilste Kongen, og denne sagde: hvad fattes dig?

17. Hun sagde til ham: Min Herre, ved Jehova din Gud har du tilsvoret din Tjenerinde: din Søn Salomon skal være Konge efter mig og han skal bestige min Throne.

18. Men see, nu er Adonia bleven Konge uden dit Vidende, min Herre Konge.

19. Han har slagtet Oxer, Fedeqvæg og Faar i Mængde og har indbudt alle Kongesønnerne, dertil Præsten Abjathar og Feltherren Joab, men din Tjener Salomon har han ikke indbudt.

20. Paa dig, min Herre Konge, ere nu hele

Capitel I.

8) Om Simei jvfr. 2 Sam. 16, 5 flg. 9) Kilden Rogel omtaltes ogsaa 2 Sam. 17, 17; den laae øst for Jerusalem paa Veien til Bahurim. 10) Kjæmperne ere de 37, som nævntes 2 Sam. 23, 8-39. 13) At David har givet Bathseba et Løfte med Hensyn til Salomon, erfarer man først her; dette Løfte kunde ene have sin Grund i den 2 Sam. 12, 24-25 antydede

Israels Øine henvendte, for at du skal sige dem, hvo der skal bestige Thronen efter min Herre Konge.

21. Ellers vil, naar min Herre Kongen er samlet til sine Fædre, baade jeg og min Søn Salomon gjælde for Syndere.

22. Medens hun endnu talte med Kongen, kom Propheten Nathan.

23. Det meldte man Kongen: Propheten Nathan er der; saa kom denne ind til Kongen og kastede sig ned paa sit Ansigt for Kongen.

24. Og Nathan sagde: Min Herre Konge, har du da sagt: Adonia skal være Konge efter mig og han skal bestige min Throne?

25. Thi han er idag dragen ned, har slagtet en Mængde Oxer, Fedeqvæg og Faar, har indbudt alle Kongesønnerne, Anførerne for Hæren og Præsten Abjathar; de spise og drikke nu hos ham og raabe: Kong Adonia leve!

26. Men mig, din Tjener, Præsten Zadok, Benaja, Jojada's Søn, og din Tjener Salomon har man ikke indbudt.

27. Skulde min Herre Konge have befalet dette, uden at du havde ladet dine Tjenere vide, hvo der skulde bestige Thronen efter min Herre Konge?

28. Da svarede Kong David og sagde: Kalder mig paa Bathseba; hun kom ind til Kongen og blev staaende foran ham.

29. Da svor Kongen og sagde: Saa sandt Jehova lever, som har udfriet mit Liv af enhver Fare,

30. Hvad jeg har tilsvoret dig ved Jehova, Israels Gud med de Ord: Din Søn Salomon skal være Konge efter mig og han skal bestige Thronen efter mig, det vil jeg ogsaa holde idag.

31. Da bøiede Bathseba sit Ansigt til Jorden, hilste paa Kongen og sagde: Min Herre, Kong David leve for bestandig.

32. Og Kong David sagde: Kalder mig paa Præsten Zadok, Propheten Nathan og Benaja, Jojada's Søn, og lader dem komme ind til Kongen.

33. Kongen sagde til dem: Tager eders Herres Folk med eder og sætter min Søn Salomon op paa mit eget Muuldyr, drager saa ned til Gihon med ham.

34. Der skulle Præsten Zadok og Propheten Nathan salve ham til Konge over Israel, I skulle støde i Trompeter og raabe: Kong Salomon leve!

35. Derpaa skulle I drage op i hans Følge, og han skal komme ind og sætte sig paa min Throne. Han skal være Konge efter mig, ham har jeg beskikket til at være Fyrste over Israel og Juda.

36. Derpaa svarede Benaja, Jojada's Søn Kongen og sagde: Det skee! Saa tale Jehova, min Herre Konges Gud.

37. Som Jehova var med min HerreKonge, saaledes vil han være med Salomon, og han ophøie hans Throne over min Herre, Kong Davids Throne.

38. Saa droge Præsten Zadok, Propheten Nathan og Benaja, Jojada's Søn tilligemed Livvagten ned og lode Salomon ride paa Kong Davids Muuldyr, og de bragte ham til Gihon.

39. Og Præsten Zadok tog Hornet med Olien ud af Teltet og salvede Salomon. Da stødte man i Trompeter og hele Folket raabte: Kong Salomon leve!

40. Hele Folket gik bag efter ham, spillede paa Fløite og istemmede høie Jubelraab, som om Jorden skulde revne ved deres Skrig.

41. Det hørte Adonia og alle hans Gjæster, da de just vare færdige med Maaltidet. Da Joab hørte Basunens Lyd, sagde han: Hvorfra kommer den Støi og Larm i Byen?

42. Han havde ikke faaet udtalt, før Jonathan, Præsten Abjathars Søn kom, og Adonia sagde: Kom indenfor, du er en brav Mand og vil bringe godt Nyt.

43. Men Jonathan svarede og sagde til Adonia: Ja vor Herre Kong David har gjort Salomon til Konge.

44. Og Kongen lod Præsten Zadok, Propheten Nathan, Benaja Jojada's Søn og Livvagten følge med ham og lod ham sidde op paa Kongens Muuldyr.

45. Præsten Zadok og Propheten Nathan salvede ham til Konge i Gihon og droge jublende op derfra, saa kom Staden i Bevægelse. Det er det Raab, som I høre.

46. Salomon har ogsaa allerede sat sig paa Kongethronen.

47. Og Kongens Folk ere komne for at velsigne vor Herre, Kong David med de Ord:

Erkjendelse af, at Jehovas Ord 2 Sam. Cap. 7 gjaldt denne. [28]) Ved Nathans Indtræden maa Bathseba have fjernet sig, sml. V. 28. [33]) Gihon er sikkert kun et andet Navn for Kilden Siloa, som laae vest for Jerusalem. Hvilken Grund Adonia havde til at vælge Kilden Rogel, David til at vælge Kilden Gihon som Samleplads, kan ikke bestemt angives. [39]) Teltet maa være det, David opreiste til Arken, 2 Sam. 6, 17; da Zadok neppe først drog til det Sted udenfor Jerusalem, hvor Tabernaklet var, nemlig Gibeon, 2 Krøn. 1, 3. Salomon er ligesom hans Fader David (1 Sam. 16, 13; 2 Sam. 5, 3) bleven salvet to Gange (1 Krøn. 29, 22). [42]) Jo-

Din Gud gjøre Navnet Salomon endnu lifligere end dit og ophøie hans Throne over din, og de kastede sig ned for Kongen, som laae paa Leiet.
48. Men saaledes siger ogsaa Kongen: Lovet være Jehova, Israels Gud, som har forundt mig idag med egne Øine at see ham, som sidder paa min Throne.
49. Da bleve alle Adonia's Gjæster forfærdede, sprang op og flygtede hver sin Vei.
50. Adonia var bange for Salomon, han sprang op og gik bort og greb fat ved Hornene paa Alteret.
51. Det meldte man Salomon og sagde: Adonia frygter for Kong Salomon, har grebet fat ved Alterets Horn og siger: Kong Salomon skal sværge mig til idag, at han ikke vil dræbe sin Tjener med Sværdet.
52. Salomon sagde: Hvis han vil være en brav Mand, saa skal han ikke miste et Hovedhaar; men findes der nogen Brøde ved ham, saa skal han døe.
53. Da sendte Kong Salomon Bud hen og lod ham hente fra Alteret. Og han kom ind og viste Kong Salomon Hyldest; men Salomon sagde til ham: Gaa nu hjem.

Capitel II.

Davids Død. Adonia's, Joabs og Simei's Endeligt. Abjathar forkastet som Præst.

1. Som Davids Dage lakkede mod Enden, formanede han sin Søn Salomon og sagde:
2. Jeg gaaer nu al Kjødets Vei, men vær du nu fattet og viis dig som en Mand.
3. Og tag vare paa, hvad Jehova din Gud har foreskrevet dig, saa du vandrer paa hans Veie, holder hans Skikke, Bud, Sætninger og Vidnesbyrd, som det er foreskrevet i Mose
Lov, for at du kan handle kløgtig i alt, hvad du gjør og hvad du tager dig for,
4. Og Jehova maatte stadfæste sit Ord, som han saaledes har talt om mig: Naar dine Sønner vandre paa deres Vei og vandre for mit Ansigt i Sandhed, af ganske Hjerte og Sind, saa, sagde han, skal din Slægt aldrig uddøe paa Israels Throne.
5. Du veed ogsaa, hvad Joab, Zeruja's Søn har gjort mod mig, og hvad han har gjort mod de to Feltherrer i Israel, Abner, Ners Søn og Amasa, Jethers Søn, han har myrdet dem, udøst Krigerblod i Fredstider og besmittet Bæltet om sine Hofter, Skoen paa sine Fødder med Krigerblod.
6. Gjør du nu som du har Viisdom til, og lad ham ikke bringe sine graa Haar med Fred i Graven.
7. Gileaditen Barsillai's Børn skal du bevise Naade, og de skulle spise ved dit Bord, thi saaledes toge de sig af mig, dengang jeg var paa Flugt for din Broder Absalon.
8. Og see, Benjaminiten Simei fra Bahurim, Gera's Søn er hos dig, han, som udstødte gruelige Forbandelser over mig, dengang jeg drog til Mahanaim, og hvem jeg tilsvor ved Jehova, da han tog imod mig ved Jordan: Jeg vil ikke dræbe dig med Sværd;
9. Men nu skal du ikke frikjende ham, thi du er en viis Mand og veed, hvad du har at gjøre, saa han bringer sine graa Haar blodstænkte i Graven.
10. Saa indgik David til sine Fædre, og blev begravet i Davids Stad.
11. Den hele Tid, David havde været Konge i Israel, var fyrretyve Aar, syv Aar regjerede han i Hebron og tre og tredive Aar i Jerusalem.
12. Salomon besteg Thronen efter sin Fader David, og hans Rige vandt meget i Fasthed.
13. Saa kom Adonia, Hagiths Søn til Salomons Moder Bathseba; og hun sagde:

---

nathan, Abjathars Søn, Achimaaz's Broder omtaltes ogsaa 2 Sam. 15, 27 osv. [51]) **Alteret**, som her omtales, kan neppe have været noget andet end det, David opreiste ved Aravna Lo paa Moria Bjerg, 2 Sam. 24, 25.

Capitel II.

[1]) Efter 1 Krøn. Cap. 29 holdt David før sin Død endnu en Rigsdag. Adonia's Oprør blev efter Guds Styrelse endnu bilagt under hans Regjering for at Salomon, som Forjættelsen lød, kunde **arve** Thronen og være en Fredsfyrste. [4]) sml. 2 Sam. 7, 12 flg. [5]) Ligesom David maatte rense Landet fra den Blodskyld, hvilken Saul havde efterladt hvilende paa det, 2 Sam. 21, 1 flg., saaledes overdrager David her det samme Hverv til sin Søn, da Landet af Joabs Haand havde drukket Abners (2 Sam. 3, 27) og Amasa's (2 Sam. 20, 10) Blod. [7]) Til Barsillai's Sønner hørte vel Chimham, som var fulgt med David, 2 Sam. 19, 38-39. [8]) Simei skal lide sin Straf, ikke fordi han har fornærmet David personlig som Menneske, thi det har David tilgivet ham 2 Sam. 19, 24; men fordi han har forsyndet sig mod Jehova's Salvede, thi just som saadan forbandede han David. [11]) Nøiagtig regnet havde David været syv Aar og sex Maaneder Konge i Hebron, 2 Sam. 2, 11. Da-

Har dit Komme godt at betyde? Og han sagde: Ja vel.
14. Og han sagde: Jeg har et Ord at tale med dig; derpaa sagde hun: Siig frem.
15. Og han sagde: Du veed, at jeg allerede havde Riget, og at hele Israel havde deres Blik fæstet paa mig, for at jeg skulde være Konge. Men Riget blev mig fraревet og gik over til min Broder, thi han har det fra Jehova.
16. Men nu har jeg en Ting at bede dig om, den maa du ikke nægte mig. Og hun sagde til ham: Siig frem.
17. Han sagde: Tal dog til Salomon, thi dig afslaaer han ingen Begjæring, om at give mig Abisag fra Sunem til Ægte.
18. Bathseba sagde: Vel, jeg skal nok tale din Sag hos Kongen.
19. Derpaa kom Bathseba til Kong Salomon for at lægge et Ord ind hos ham for Adonia; og Kongen reiste sig for at gaae hende imøde og hilste paa hende, derpaa satte han sig selv paa sin Throne, men rykkede en Stol frem til Kongemoderen, og hun tog Sæde ved hans høire Haand.
20. Hun sagde: Jeg har en lille Begjæring til dig; den maa du ikke afslaae mig. Og Kongen sagde til hende: Begjær kun, min Moder, jeg nægter dig intet.
21. Hun sagde: Lad din Broder Adonia faae Abisag fra Sunem til Ægte.
22. Da svarede Kong Salomon og sagde til sin Moder: Hvorfor begjærer du Abisag fra Sunem til Adonia, forlang hellere Riget til ham, thi han er jo dog min ældre Broder og har baade Præsten Abjathar og Joab, Zeruja's Søn paa sin Side.
23. Og Salomon svor ved Jehova og sagde: Saa straffe Gud mig i sin Vrede, om dette ikke skal koste Adonia Livet.
24. Og nu, saasandt Jehova lever, som har styrket mig og givet mig Sæde paa min Fader Davids Throne og som har beredt mig et Huus, som han lovede, endnu idag skal Adonia døe.
25. Og Kong Salomon sendte Folk hen under Befaling af Benaja, Jojada's Søn, som gav hiin Banesaar.
26. Til Præsten Abjathar sagde Kongen: Drag til dit Landsted i Anathoth, thi du har fortjent Døden, dog vil jeg ikke dræbe dig paa denne Dag, fordi du har baaret den Herre Jehova's Ark foran min Fader David og fordi du har lidt Alting med, hvad min Fader har lidt.
27. Saa forstødte Salomon Abjathar fra at være Jehova's Præst, og dermed gik det Ord i Opfyldelse, som Jehova havde talt over Eli's Huus i Silo.
28. Da Rygtet naaede til Joab (thi Joab heldede til Adonia, men til Absalon havde han ikke heldet), saa tyede Joab ind i Jehova's Telt og greb fat i Alterets Horn.
29. Da meldte man Kong Salomon, at Joab var tyet ind i Jehovas Telt og stod bag ved Alteret; derpaa sendte Salomon Benaja, Jojada's Søn hen med den Befaling: Gaa hen og hug ham ned.
30. Benaja kom til Jehova's Telt og sagde til ham: Saa siger Kongen: Gaa ud herfra! Men denne sagde: Nei, thi her vil jeg døe. Dette Ord bragte Benaja igjen for Kongen og sagde: Saaledes talte Joab, saaledes svarede han mig.
31. Da sagde Kongen til ham: Gjør, som han selv har sagt, du skal hugge ham ned og derpaa jorde ham, saa skal du frie mig og min Faders Slægt fra det uskyldige Blod, som Joab har udøst.
32. Og Jehova vil lade hans Blodskyld komme over hans eget Hoved, fordi han overfaldt to Mænd, som vare retfærdigere og bedre end han, og dræbte dem med Sværdet uden min Fader Davids Vidende, Abner, Ners Søn, Israels Feltherre, og Amasa, Jethers Søn, Juda's Feltherre.
33. Deres Blod skal komme over Joabs og hans Afkoms Hoved til evig Tid, men David og hans Afkom, hans Huus og Throne skulle have Fred hos Jehova til evig Tid.
34. Da gik Benaja, Jojada's Søn did op, overfaldt og dræbte ham, og han blev jordet ved sit Huus i Ørkenen.
35. Og Kongen satte Benaja, Jojada's Søn i hans Sted til Anfører for Hæren og Præsten Zadok gav han Abjathars Værdighed.
36. Derpaa sendte Kongen Bud og lod Simei kalde; han sagde til ham: Byg dig et

vids Grav vistes endnu paa Apostlernes Tid i Jerusalem, Apostl. Gj. 2, 29. [17]) Abners Forlangende gaaer ud paa det samme, hvorfor Isboseth revsede Abner, 2 Sam. 3, 7. [19]) Naar man sammenligner dette Vers og 1, 23 med 1 Sam. 20, 25; 22, 6 o. s. v., seer man, hvorledes Kongedømmet siden Sauls Tid forandrede den daglige Omgangstone. [23]) Salomon var ikke Slave af et i Overilelse givet Ord, saaledes som Herodes, Matth. 14, 9. Adonia's høiforræderiske Planer vare ganske aabenlyse, sml. 1 Sam. 2, 31 flg. [26]) sml. 1 Sam. 22, 20. Anathoth var en Levitstad Nord for Jerusalem, bekjendt som Jeremias' Fødeby. [28]) Det her omtalte Telt maa være Tabernaklet i Gibeon, da der kun ved dette var et Alter. [34]) Salomon handler mod Joab

Huus i Jerusalem og bliv boende der, derfra maa du ikke drage andetsteds hen.

37. Den Dag, du gaaer bort derfra og overskrider Kedrons Bæk, det maa du vide, skal du lide Døden; dit Blod skal da komme over dit eget Hoved.

38. Og Simei sagde til Kongen: Det er godt, som min Herre Konge har sagt, saaledes skal din Tjener gjøre. Og Simei forblev en Tid lang boende i Jerusalem.

39. Men efter tre Aars Forløb hændte det sig, at der løb to Trælle bort fra Simei hen til Achis, en Søn af Maacha, Konge i Gath; det meldte man Simei og sagde: Dine Trælle ere i Gath.

40. Da brød Simei op, han sadlede sit Æsel og drog til Achis i Gath for at lede om sine Trælle. Saa drog Simei bort og hentede sine Trælle fra Gath.

41. Det blev meldt Salomon, at Simei var reist fra Jerusalem til Gath og var atter kommen tilbage.

42. Saa sendte Kongen Bud, lod Simei kalde og sagde til ham: Har jeg ikke svoret dig til ved Jehova og vidnet for dig med disse Ord: den Dag, du gaaer bort og reiser nogetsteds hen, det maa du vide, skal du lide Døden? Og du sagde til mig: det er godt, jeg har hørt det.

43. Hvorfor holder du da ikke Jehova's Eed og den Befaling, jeg har givet dig?

44. Og Kongen sagde til Simei: Du veed, hvad din Samvittighed bebreider dig, hvad Ondt du har gjort mod min Fader David. Jehova vil lade din Ondskab falde tilbage paa dit eget Hoved.

45. Men Kong Salomon skal være velsignet og Davids Throne skal staae fast for Jehova's Ansigt til evig Tid.

46. Og Kongen gav Benaja, Jojada's Søn Befaling, som derpaa gav hiin Banesaar. Men Salomons Kongedømme vandt større Sikkerhed.

Capitel III.

Salomons Drøm og Viisdom.

1. Salomon besvogrede sig med Kong Pharao af Ægypten, han tog Pharaos Datter og bragte hende ind i Davids Stad, indtil han var færdig med at bygge sit eget Huus, Jehova's Huus og Jerusalems Mure rundt omkring.

2. Endnu offrede Folket paa Høiene, thi der var ikke bygget noget Huus for Jehova's Navn indtil denne Dag.

3. Salomon elskede Jehova, saa han vandrede efter sin Fader Davids Skikke, dog bragte han Slagtoffer og Røgoffer paa Høiene.

4. Og Kongen drog til Gibeon for at offre der, thi det var en stor Høi, Salomon bragte tusinde Brændoffere paa dette Alter.

5. I Gibeon aabenbarede Jehova sig for Salomon i en Drøm om Natten, og Gud sagde: Begjær noget af mig, saa vil jeg give dig det.

6. Og Salomon sagde: Du har beviist stor Naade mod din Tjener David, min Fader, saasom han vandrede for dig i Sandhed og Retfærdighed og med oprigtigt Sindelag imod dig, og denne store Naade har du viist varig mod ham ved at give ham en Søn til Efterfølger paa Thronen, som Tilfældet er den Dag idag.

7. Og nu, Jehova min Gud, du har gjort din Tjener til Konge i min Fader Davids Sted, men jeg er ung og uerfaren og kan ikke raade mig selv i al min Færd.

8. Men din Tjener er i Midten af dit Folk, som du har udvalgt, et talrigt Folk, som for Mængdens Skyld hverken kan tælles eller beregnes.

9. Giv nu din Tjener et Hjerte, som lærer at dømme dit Folk og at skjelne mellem Godt og Ondt, thi hvo kan dømme dit Folk, som er saa stor en Mængde?

10. Dette Ord fandt Bifald hos Herren, fordi Salomon havde begjæret denne Ting.

11. Og Gud sagde til ham: Fordi du har begjæret denne Ting og ikke har begjæret lang Levetid, heller ikke Rigdom eller dine Fjenders Liv, men begjærede Forstand paa at lyde Retten,

12. Saa vil jeg ogsaa gjøre efter dit Ord, jeg vil give dig et viist og forstandigt Hjerte, saa at der forud for dig ikke har været din Lige og heller ikke skal komme efter dig.

---

efter Ordet 2 Mos. 21, 14. [37]) **Kedrons Bæk** nævnes her, fordi Simei var Benjaminit og det snarere kunde antages, at han vilde drage til sit Hjem. Maatte han ikke drage derhen, saa endnu mindre andetsteds hen. [39]) Achis, Maacha's Søn nævnes 1 Sam. 27, 2 som Achis Maochs Søn, saafremt der paa begge Steder menes een og den samme.

Capitel III.

Med dette Capitel kan jevnføres 2 Krøn. 1, 1-13. [1]) Pharaos Datter har Salomon elsket mere end alle sine andre Koner, jvfr. 7, 8; 11, 1. Alt Ægteskab med hedenske og navnlig ægyptiske Fruentimmer var ikke forbudt. 5 Mos. 23, 8-9. **Davids Stad**, jvfr. 2 Sam. 5, 7. [2]) Om Offringen paa Høiene, jvfr. til 1 Sam. 13, 8. [4]) I Gibeon stod efter 2 Krøn. 1, 3; 5;

13. Og tillige det, du ikke begjærede, vil jeg give dig, baade Rigdom og Anseelse, saa at du i din hele Levetid ikke skal have din Lige blandt Kongerne,

14. Og hvis du vandrer paa mine Veie og holder mine Bud og Befalinger, som din Fader David gjorde, vil jeg ogsaa skjænke dig lang Levetid.

15. Da vaagnede Salomon, og det havde været en Drøm; han drog derpaa ind i Jerusalem og traadte hen for Arken med Jehova's Pagt, bragte Brændoffere og beredte Takoffere og lod tilberede et Gjæstebud for alle sine Tjenere.

16. Da kom der to Qvinder, som vare Skjøger, til Kongen og traadte hen for ham.

17. Og den ene Qvinde sagde: Ak, min Herre, jeg og denne Qvinde boe sammen i eet Huus, og jeg fødte et Barn i Huset hos hende.

18. Og tredie Dagen efterat jeg havde født, fødte denne Qvinde ogsaa et Barn, og vi vare sammen; der var ingen tredie hos os, kun vi to vare i Huset.

19. Og denne Qvindes Barn døde om Natten, da hun lagde sig paa det.

20. Saa stod hun op midt om Natten og tog mit Drengebarn fra mig, medens din Tjenerinde sov, og tog det i sin Favn, men det døde Drengebarn lagde hun i min Favn.

21. Da jeg stod op om Morgenen for at give mit Barn Die, var det død; men da jeg saae nøiere paa det i Morgenstunden, saa var det ikke det Barn, jeg havde født.

22. Men den anden Qvinde sagde: Nei, det er dit Barn, som er død, men mit, som er ilive. Dog hun sagde: Nei, det er dit Barn, som er død, men mit, som er ilive. Saa kivedes de for Kongen.

23. Da sagde Kongen: Den ene siger: det er mit Barn, som er ilive, men dit, som er død; den anden derimod: Nei, det er dit Barn, som er død, men mit, som er ilive.

24. Og Kongen sagde: Henter mig et Sværd! Saa bragte de Kongen et Sværd.

25. Og Kongen sagde: Hugger Drengen midt over, og lader hver af dem faae sin Halvdeel.

26. Men da talte Qvinden, hvem den Dreng, som var ilive, tilhørte, til Kongen, thi det skar hende i Hjertet for hendes Dreng, og hun sagde: Ak Herre, lad hende faae Drengen levende, dræb ham kuns ikke. Dog denne sagde: Han skal hverken være min eller din, hugger ham over!

27. Da svarede Kongen og sagde: Giver Drengen levende til hiin og dræber ham ikke; hun er hans Moder.

28. Da hele Israel hørte Dommen, som Kongen fældte, fik de Frygt for Kongen, thi de saae, at han var begavet med Guds Viisdom til at holde Dom.

Capitel IV.

Salomons Embedsmænd. Hans Magt og Viisdom.

1. Og Salomon var Konge over hele Israel.

2. Disse vare de Fyrster, som han havde: Asarja, Præsten Zadoks Søn.

3. Elichoref og Achia, Sisa's Sønner, vare Skrivere, og Josaphat, Achiluds Søn, Historieskriver.

4. Benaja, Jojada's Søn, var over Hæren, Zadok og Abjathar vare Præster.

5. Asarja, Nathans Søn, var over Befalingsmændene, og Præsten Sabud, Nathans Søn, var Kongens Fortrolige.

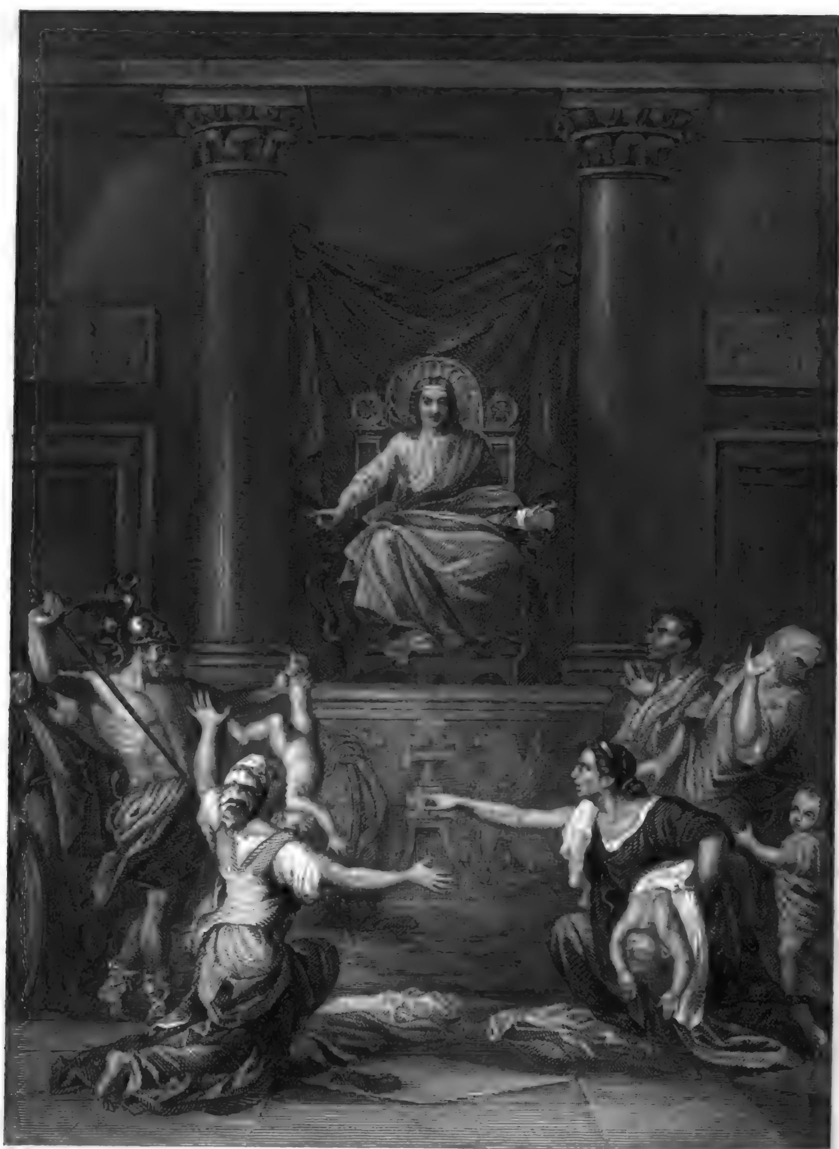
6. Achisar var Huushovmester og Adoniram, Abda's Søn, Skatmester.

7. Salomon havde endvidere tolv Befalingsmænd over hele Israel, som forsynede Kongen og hans Huus, hver havde sin Maaned i Aaret, hvori han skulde forsyne det.

Tabernaklet; hvorledes dette er kommet fra Nob dertil, siges ligesaa lidet, som naar det kom fra Silo til Nob. [13]) jvfr. Matth. 6, 33. [15]) Jehova talede under den gamle Pagt i Drømme virkelig med Sine, jvfr. 4 Mos. 12, 6; 1 Sam. 28, 6. Ogsaa i den nye Pagt fandt Aabenbaringer Sted formedelst Drømme, Apostl. Gj. 16, 9, jvfr. Matth. 1, 20 osv.; 27, 19.

Capitel IV.

Med V. 2-6 kan man sammenholde 2 Sam. 8, 16-18 og 20, 23-26. Efterhaanden uddannede en Hofholdning sig hos Israeliterne, og Forholdene bleve saare forskjellige fra den Tid, da Overhyrden var en af de fornemste Hofmænd (1 Sam. 21, 8; 22, 9). De høie Rigsembedsmænd hos Salomon vare syv: Ypperstepræsten, Skriveren, Historieskriveren, Feltherren, Formanden for Befalingsmændene, Huushovmesteren og Skatmesteren. Kongens Fortrolige betegner neppe en særegen Post. [7-19]) De tolv Befalingsmænd staae sandsynligviis i Forbindelse med de 12 Fyrster, som omtales 4 Mos. 1, 4-16. Thi ogsaa hine havde hver en Stamme under sig: Benchur Ephraim, Bendeker Dan, Benchesed Juda, Ben-Abinadab Zebulon, Baana Manasse paa denne Side Jordan, Bengeber Manasse paa hiin Side Jordan, Achinadab Gad, Achimaaz Naphtali, Baana, Husai's Søn Ascher, Josaphat Isaschar, Simei Benjamin og Geber Ruben. Hver skulde

8. Disse ere deres Navne: Benchur var
paa Ephraims Bjerg.
9. Bendeker i Machaz, Saalbim, Beth-

24. Thi han herskede over hele Landet hiin-
sides Floden fra Thapsach til ... over alle
... Fred

under
Beer-

Baase
usinde

Kong
Bord,
noget.
Hestene
ge sin

megen
er om-
Strand-

af alle
Viisdom.
nnesker,
Chalchol
s Navn
e.
og dig-

Cederen,
hen, som
irfoddede

keslag for
fra alle
om Ry om

ngen.

e Tjenere
de salvet

Skrifter
lig de
Bræ-
7de
dt

jevnføres 2 Krøn. Cap. 2.
David og ligesaa Salomon levede i venskabe-

8. Disse ere deres Navne: Benchur var paa Ephraims Bjerg.
9. Bendeker i Machaz, Saalbim, Bethschemesch, Elon og Bethchanan.
10. Bencheseb i Arubboth, han havde Socho og hele Landet Hepher.
11. Ben-Abinadab var over hele Naphatdor, han havde Salomons Datter Thaphat til Ægte.
12. Baana, Achiluds Søn havde Taanach og Megiddo og hele Bethsan, som ligger bagved Zarthan nedenfor Jisreel, fra Bethsan af indtil Abel Mechola, ja indtil hiin Side af Jokneam.
13. Bengeber var i Ramoth Gilead, han havde Byerne i Gilead, som tidligere tilhørte Manasse's Søn Jair, han havde ogsaa Argob Egnen, som ligger i Basan, det var tresindstyve store Byer med Mure og Ertsskaader.
14. Achinadab, Iddo's Søn var i Mahanaim.
15. Achimaaz var i Naphtali, ogsaa han havde en Datter af Salomon nemlig Basmath til Ægte.
16. Baana, Husai's Søn var i Aser og Aloth;
17. Josaphat, Pharuachs Søn i Isaschar;
18. Simei, Ela's Søn i Benjamin;
19. Geber, Uri's Søn i Landet Gilead og i Landet, som havde tilhørt Amoriternes Konge Sicho og Kong Og i Basan; han var den eneste Befalingsmand i dette Landskab.
20. Juda og Israel vare talrige som Sandet, der ligger i Mængde paa Strandbredden; de aade og drak og vare glade.
21. Salomon beherskede alle Kongeriger fra Floden til Philisternes Land og til Ægyptens Grændse, de ydede Gaver og tjente Salomon hans hele Levetid.
22. Salomons Forbrug paa een Dag var: tredive Tønder fiint Meel og tresindstyve Tønder Hvedemeel.
23. Ti fede Oxer, tyve græsforede Oxer, og hundrede Faar foruden Hjorte, Gazeller, Daadyr og Gjæs, som vare fedede paa Sti,
24. Thi han herskede over hele Landet hiinsides Floden fra Thapsach til Gaza, over alle Konger hiinsides Floden. Og han havde Fred med alle sine Undergivne rundt omkring.
25. Juda og Israel boede tryg hver under sin Viinstok og sit Figentræ fra Dan til Beerscheba i hele Salomons Levetid.
26. Salomon havde fyrretyve tusinde Baase til Hestene for hans Kjøretøi og tolv tusinde Ryttere.
27. Disse Befalingsmænd forsynede Kong Salomon og dem, som gik til hans Bord, hver i sin Maaned, og der fattedes aldrig noget.
28. Byg og Straa for Øgene og Hestene tilveiebragte de der, hvor enhver ifølge sin Bestilling opholdt sig.
29. Gud gav Salomon overvættes megen Viisdom og Indsigt og en Forstand, der omfattede saa utallig meget som Sand paa Strandbredden.
30. Og Salomons Viisdom overtraf alle Østerlændernes og hele Ægyptens Viisdom.
31. Han blev visere end alle Mennesker, end Esrachiten Ethan og end Heman, Chalchol og Darda, Machols Sønner, og hans Navn kom rundtomkring til alle Hedningerne.
32. Han fortalte tusinde Lignelser og digtede eet tusinde og fem Sange.
33. Han beskrev Træerne, ligefra Cederen, som groer paa Libanon, indtil Isopen, som vorer ud paa Væggen, og beskrev de Fiirføddede og Fuglene, Krybet og Fiskene.
34. De kom til ham fra alle Folkeslag for at høre paa Salomons Viisdom, fra alle Konger paa Jorden, til hvem der kom Ry om Salomons Viisdom.

Capitel V.

Forberedelser til Tempelbygningen.

1. Hiram, Konge i Tyrus, sendte sine Tjenere til Salomon, da han hørte, at de havde salvet

i sin Maaned forsørge Kongen. Denne Forbindelse imellem Maanedernes og Israels Stammers Tal findes ogsaa 1 Krøn. 27, 15; Aabenb. 22, 2. 24) Thapsach er den bekjendte Stad ved Euphrat. 26) Noget anderledes end her lyder Angivelsen 2 Krøn. 9, 25, hvor vistnok det Rigtige findes. At holde mange Heste stred iøvrigt imod 5 Mos. 17, 16. 30) Det fjerne Østerland saavelsom Ægypten have fra gammel Tid indtil vore Dage staaet i stort Ry for Viisdom. 31) De samme 4 Navne, som her, læses ogsaa 1 Krøn. 2, 6, men der betegne de Juda's Sønnesønner, og følgelig kan det ikke være dem, som her menes. Heman har digtet den 88de, Ethan den 89de Psalme. 32) Salomons Skrifter ere tildeels opbevarede i Ordsprogene (navnlig de 24 første Capitler), Høisangen og maaskee Prædikerens Bog. Desforuden er den 72de og 127de Psalme af ham. Salomons Viisdom, blandt Apokryphere, er af langt senere Oprindelse. 33) Ceder og Isop nævnes som det største og mindste i Planteverdenen. Naturen var ogsaa opladt for den, som havde den dybeste Indsigt i Guds Naadegjerning.

Capitel V.

Med dette Capitel kan jevnføres 2 Krøn. Cap. 2. 1) David og ligesaa Salomon levede i venskabe-

ham til Konge efter hans Fader, thi Hiram havde havt Venskab for David i hans hele Levetid.
2. Salomon sendte Bud til Hiram og lod sige:
3. Du veed om min Fader David, at han ikke kunde overkomme at bygge et Huus til Jehova hans Guds Navn for den Krig, som omspændte ham, indtil Jehova havde bragt dem alle under hans Herredømme.
4. Men nu har Jehova skjænket mig Fred rundtomkring, jeg har ingen Modstander og ingen slem Handel.
5. Derfor har jeg nu betænkt at bygge et Huus for Jehova min Guds Navn, saaledes som Jehova sagde til min Fader David: din Søn, som jeg vil lade bestige Thronen efter dig, skal bygge et Huus for mit Navn.
6. Giv nu Befaling, at man skal fælde Cedere paa Libanon for mig; saa skulle mine Folk slutte sig til dine, og den Løn, du fastsætter for dine Folk, vil jeg give dem, thi du veed nok, at der ingen er hos os, der forstaaer at fælde Træer saa godt som Sidonierne.
7. Da Hiram hørte Budskabet fra Salomon, blev han meget glad og sagde: Lovet være Jehova idag, at han har givet David en viis Søn til Efterfølger og Regent over dette store Folk.
8. Og Hiram sendte Bud til Salomon og lod sige: Jeg har hørt, hvorfor du sendte Bud til mig, jeg vil ogsaa gjøre som det er din Villie med Cederne og Grantræerne.
9. Mine Folk skulle skaffe dem fra Libanon ned mod Havet, og jeg vil føre dem i Tømmerflaader paa Havet til det Sted, som du anviser mig, der skal du slaae dem i Stykker og skaffe dem bort; men du skal ogsaa gjøre min Villie og underholde mit Huus.
10. Derpaa besørgede Hiram Cedere og Grantræer til Salomon efter dennes Ønske.
11. Og Salomon gav Hiram tyve tusinde Tønder Hvede i Forraad for hans Huus og tyve Tønder Olie af stødte Oliver; det gav Salomon hvert Aar til Hiram.
12. Jehova gav Salomon Viisdom, som han havde sagt ham, og der var Fred mellem Hiram og Salomon, og de sluttede Forbund med hinanden.
13. Og Kong Salomon lod foranstalte en Udskrivning over hele Israel, og den Udskrivning beløb sig til tredive tusinde Mand.
14. Og han sendte skifteviis ti tusinde af dem til Libanon, og to Maaneder vare de hjemme. Adoniram stod for de Udskrevne.
15. Og Salomon havde halvfjerdsindstyve tusinde Lastdragere og firsindstyve tusinde, som skulde fælde Træer paa Bjerget,
16. Foruden Salomons ypperste Befalingsmænd, som forestode Værket, tre tusinde og tre hundrede i Tallet; de ledede Folket, som arbeidede paa Værket.
17. Efter Kongens Befaling brød man ogsaa store og kostbare Stene for at lægge Grunden til Bygningen med hugne Stene.
18. Salomons og Hirams Bygningsmænd tilligemed Gibliterne tilhuggede dem. Saa tilberedte de baade Bjelker og Stene for dermed at bygge Huset.

Capitel VI.

Templets Opførelse og Indretning.

1. I det fire hundrede og firsindstyvende Aar, efterat Israeliterne vare dragne ud af Ægypten, det fjerde Aar, efterat Salomon var bleven Konge over Israel, i Maaneden Siv,

---

ligt Forhold med de phoniciske Stæder Thyrus og Zidon. Vist er det, at det puniske (d. e. phoniciske) Sprog var nær beslægtet med det hebraiske, og sandsynligt er det desforuden af andre Grunde, at den phoniciske Folkestamme stod den israelitiske meget nær. [3]) Salomon foreholder her Hedningen den Side af den sande Grund, hvorfor David ikke maatte bygge Templet (1 Krøn. 28, 3 flg.), som han bedst kan fatte. [6]) Phonicierne vare meget erfarne i alle Slags Kunster og Haandværker. [13–14]) Udskrivningen af Arbeidere var vistnok forbunden med en Pengeafgift for de andre ikke udskrevne. [18]) Gibliterne vare maaskee særdeles kunstfærdige Arbeidere, som stammede fra Landskabet Gebel ved Thyrus.

Capitel VI.

Med Cap. 6-7 kan man sammenligne 2 Krøn. 3-4. [1]) Her støder man for anden Gang (jvfr. Dom. 11, 26) paa en Tidsbestemmelse, som er regnet fra Udfrielsen af Ægypten. I Apostl. Gj. bestemmer Paulus Tiden fra Udfrielsen af Ægypten indtil Samuel til 450 Aar. Det stemmer ikke ganske med denne Angivelse; thi er man end ikke beføiet, hvad man dog pleier at gjøre, til at ansætte Sauls Regjering til 40 Aar, saa overstiger dog allerede de 40 Aar af Davids Regjering og de 4 af Salomons, naar de lægges til den Sum, Paulus nævner, den, som anføres her. Men Paulus betegner udtrykkelig sin An-

l et er den anden Maaned, byggede han Huset for Jehova.
2. Huset, som Kong Salomon byggede for Jehova, var tresindstyve Alen langt, tyve Alen bredt og tredive Alen høit.
3. Forhallen foran Husets Skib var tyve Alen lang, saa lang som Huset var bredt, men ti Alen bred langs med Huset.
4. Og han satte lukkede Gittervinduer i Huset.
5. Og han byggede rundt omkring ved Husets Væg Fløie, omkring Husets Vægge, Skibet og Choret, og han indrettede Kamre rundtomkring.
6. Den nederste Fløi var fem Alen bred, den mellemste sex og den øverste syv, thi han gjorde Muurkrandse udenomkring paa Huset, for at de ikke skulde gribe ind i selve Væggen.
7. Og da man byggede Huset, blev det opført af Stenene, som de kom fra Steenbruddet, der blev hverken brugt Hammer eller Øxe eller noget Jernværktøi, saalænge Bygningen stod paa.
8. Paa den høire Side af Huset var der en Dør til det midterste Kammer, derfra steg man paa Trapper op til den midterste Fløi og fra den midterste til den tredie.
9. Da han var færdig med Huset, beklædte han det med Cedertræ, der laae i Rader som Paneel.
10. Og han byggede Fløie omkring hele Huset, fem Alen høie, og tækkede Huset med Cedertræ.
11. Derpaa lød Jehovas Ord saaledes til Salomon:
12. For det Huses Vedkommende, som du bygger, vil jeg, naar du vandrer efter mine Skikke, gjør hvad Lov og Ret er og holder dig mine Bud efterrettelig, ogsaa stadfæste mit Ord paa dig, som jeg har talt til din Fader David.
13. Jeg vil boe midt iblandt Israels Børn og aldrig forlade mit Folk Israel.
14. Salomon byggede Huset færdigt.
15. Og han satte Vægge af Ceder-Planker indentil i Huset; fra Husets Gulv indtil der, hvor Væg og Loft stødte sammen, beklædte han det indentil med Træ, men Husets Gulv lagde han af Fyrrebræder.
16. Og han byggede tyve Alen til ved den bageste Deel af Huset, baade Gulv og Vægge af Cederbjælker, og det indrettede han indvendig til Chor, det vil sige det Allerhelligste.
17. Fyrretyve Alen havde Huset desuden i Længde, det var til Skibet, som laae foran.
18. Og Cedertræet indeni Huset havde udskaaret Arbeide, Knopper og udsprungne Blomster, det var altsammen Træ, man saae ikke en Steen.
19. Choret indrettede han indentil i Huset, for at sætte Arken med Jehova's Pagt derhen.
20. Choret havde fortil tyve Alen i Længden,

givelse som en omtrentlig, og dertil maa en Talangivelse i en Tale gjerne, hvad Nøiagtighed angaaer, vige Plads for den i en historisk Fortælling. Den anden Maaned er omtrent Maimaaned. ²) Tabernaklets Længde var 30 Alen, dets Bredde og Høide 10. Man seer altsaa, at Templet, hvad Bredde og Længde angaaer, var dobbelt saa stort som hiint. ³) Forhallen fandtes ikke ved Tabernaklet. Der angives kun dens Bredde og Længde, ikke dens Høide; denne bliver, 2 Krøn. 3, 4, ansat til 120 Alen. Denne Angivelse er saa usandsynlig, at man maa troe, der er indløbet en Skrivfeil, som gjør, at man uagtet Angivelsen intet sikkert veed om Forhallens Høide. ⁴) Vinduerne vare saaledes lukkede med Gitterværk, at der kun kom Luft, men ikke Lys igjennem dem. Det Allerhelligste var mørkt (jvfr. 8, 12), det Hellige var kun oplyst af Lamper. ⁵⁻⁶) Disse Fløie stødte ikke blot i en Vinkel, men med hele Længden op til Hovedbygningen. Man seer, at Templets Muur forneden var to Alen tykkere end foroven. Værelserne i disse Fløie brugtes rimeligviis til Opbevarelse af Redskaber, som brugtes ved Gudstjenesten, som Knive, Fyrfade, Bækkener, Skaale osv., jvfr. 1 Krøn. 28, 12-14. ⁷) Den her anførte Omstændighed kan ene have sin Grund i den symbolske Betydning, Guds Huus skal bygges uden Hammerslag. Nøiagtigere udført vil man gjenfinde Tanken hos Propheten Zacharias Cap. 4. ⁸) Indgangen til Sidebygningerne var i det midterste Kammer paa den nederste Fløi til Høire; følgelig, da Templet laae med Forsiden mod Øst, paa den nordre Side. ¹⁰) Her angives endnu Høiden af Værelserne i Fløiene, som var udeladt V. 5-6. Ovenover de 16-17 Alen høie Sidebygninger (5 Alens Høide til hvert Stokværk regnet indenfra) vare Vinduerne anbragte; dog gik de ikke høiere op end 3 til 4 Alen, da de ogsaa maatte være anbragte ved det kun 20 Alen høie Allerhelligste. ¹¹⁻¹³) Efterat Bygningen var opført, udtaler Jehova sig høitidelig over dens Bestemmelse, at være hans Bolig, ikke fordi han trænger til en saadan, men Folket trænger til at have Gud boende i sin Midte. ¹⁴) Murene vare Steen, men beklædte med Træ; der blev lagt Gulv i Templet, det var der ikke i Tabernaklet. ²⁰) Det Allerhelligste i Templet var ligesom det i Tabernaklet, en regelmæssig Fiirkant. Da Huset var 30 Alen høit og det Hellige eller Skibet sandsynligviis havde den fulde Høide, saa var hiint 10 Alen lavere end dette. I dette Rum over Choret fandtes sandsynligviis de Væ-

tyve Alen i Bredden og tyve Alen i Høiden, og han overtrak det med fiint Guld og Alteret beklædte han med Cedertræ.

21. Og Salomon beklædte Huset indentil med fiint Guld og trak Guldkjæder foran Choret, som han havde overtrukket med Guld.

22. Han overtrak hele Huset med Guld, til han var færdig dermed, og hele Alteret, som stod foran Choret, overtrak han med Guld.

23. Og han forfærdigede to Cheruber af Olietræ til Choret paa ti Alens Høide.

24. Hver af Vingerne paa en Cherub var fem Alen lang, saa der var ti Alen fra den ene Yderende til den anden.

25. Ogsaa den anden Cherub holdt ti Alen, de to Cheruber vare efter eet Maal og een Form;

26. Den ene Cherub var ti Alen høi, det var den anden ogsaa.

27. Og han satte Cheruberne indenfor i Huset og bredte Vingerne ud paa dem, saa at een Vinge naaede til den ene Væg, den anden til den modsatte, og Vingerne stødte sammen mod hinanden midt i Huset.

28. Og han overdrog Cheruberne med Guld.

29. Og alle Husets Vægge rundtomkring lod han pryde med udskaaret Snitværk, Cheruber, Palmer og udsprungne Blomster baade indentil og udentil.

30. Og Husets Gulv beklædte han med Guld indentil og udentil.

31. I Døren til Choret satte han Fløie af Olietræ; det hele Dørstykke med Stolperne indtog den femte Deel af Væggen.

32. Og de to Dørfløie af Olietræ forsirede han med udskaaret Arbeide: Cheruber, Palmer og udsprungne Blomster, og belagde det med Guld, han hamrede Guldet paa Cheruberne og Palmerne.

33. Saaledes satte han ogsaa i Døren til Skibet Stolper af Olietræ; den indtog den fjerde Deel af Væggen.

34. Begge Dørfløiene vare af Fyrretræ; hver af disse Dørfløie havde to Blade, som kunde lukkes op.

35. Og han lod udskjære Cheruber, Palmer og udsprungne Blomster og lagde Guld, som var hamret, ovenpaa det Udskaarne.

36. Og han byggede den indre Forgaard med tre Hegn af hugne Steen og et Hegn af Cederbjælker.

37. I det fjerde Aar i Maaneden Siv blev Grunden lagt til Jehovas Huus.

38. Og i det ellevte Aar i Maaneden Bul, som er den ottende Maaned, fuldendte han Huset med alt dets Bohave og Tilbehør; han havde bygget derpaa i syv Aar.

Capitel VII.

Salomons kongelige Bygninger. De to Søiler og Tempelredskaberne.

1. Paa sit eget Huus byggede Salomon i tretten Aar, da blev han færdig med sit Huus.

2. Han byggede et Huus i Libanons Skov af hundrede Alens Længde, halvtresindstyve Alens Bredde og tredive Alens Høide paa fire Rækker af Cedersøiler med Cederbjælker ovenpaa Søilerne.

3. Og over Bjælkeværket, som laae paa fem og fyrretyve Søiler, hvoraf femten stode paa Rad, var der tækket med Cedertræ.

4. Der var tre Rader Bjælkelag og tre Rækker Vinduer over hinanden.

5. Alle Dørene og Stolperne vare af lige Bjælker, og der var tre Rækker Vinduer over hinanden.

6. Søilehallen gjorde han halvtresindstyve

---

relser, hvorom der tales 2 Krøn. 3, 9. Alteret er Røgofferalteret, det stod vel i det Hellige, men saa meget nærmere ved det Allerhelligste end det øvrige Bohave i det Hellige, at det undertiden betragtes som hørende til hiint (jvfr. Hebr. 9, 4). [21]) Disse Guldkjæder, hvorom det hedder, han trak dem foran Choret, omtales her saa dunkelt, at man ikke kan danne sig en tydelig Forestilling om dem. Indgangen kunne de i al Fald ikke have spærret; de maae nok være at betragte som en Prydelse paa Væggen. [23–28]) De her beskrevne Cheruber maae ikke forvexles med dem paa Pagtens Ark; hine overskyggede disse; Cheruberne, som ere et Billede paa Skabningens Liv og Herlighed, staae altid nær ved Guds Throne, som har Himlen til sin Throne og Jorden til sin Fodskammel. [31]) Døren til Choret indtog den 5te Deel af den 20 Alen brede Væg, den var følgelig 4 Alen bred. [33]) Døren til det Hellige var 5 Alen bred. [34]) Hver Dørfløi var deelt i et øvre og nedre Blad; og sædvanlig lukkede man vel kun det sidste op. [36]) Tabernaklet havde kun een Forgaard; her omtales en indre, der maa følgelig ogsaa have været en ydre. 2 Krøn. 4, 9 kaldes de to Forgaarde: Præsternes og den store Forgaard. [38]) Den attende Maaned svarer omtrent til October. Som den hele Bygning var ogsaa Tidsrummet af 7 Aar, hvori den blev fuldført, betydningsfuldt.

Capitel VII.

Det Huus, som beskrives [2–5]) og som laae i Libanons Skov, maa have været et andet end det i V. 1 omtalte. [6]) Søilehallen laae ved Sa-

Alen i Længden og tredive Alen i Bredden; paa dem, det vil sige paa Søilerne, hvilede Forhallen, men deres Fodstykke hvilede paa sin egen Flade.

7. Thronhallen, hvor han holdt Dom, gjorde han til en Domhalle og beklædte den fra Gulv til Loft med Cedertræ.

8. Til hans Huus, som skulde være hans Bolig, var der en anden Forgaard indenfor Forhallen, som var bygget paa samme Maade; og han byggede et Huus til Pharaos Datter, som han havde ægtet, ligesom denne Forhalle.

9. Alle disse Stene vare kostbare, hugne efter Vinkel og gjennemsavede indentil og udentil, fra Grunden indtil Tagskjægget og udad mod den store Forgaard.

10. Grunden var lagt med store, kostbare Stene, ti til otte Alen lange.

11. Ovenpaa var der kostbare Stene, hugne efter Vinkel, og Cedertræ.

12. Den store Forgaard havde rundtomkring tre Hegn af hugne Stene og et Hegn af Cederbjælker; saaledes var der ogsaa ved den indre Forgaard til Jehova's Huus og til Husets Halle.

13. Kong Salomon sendte Bud og lod Hiram fra Tyrus komme.

14. Denne var Søn af en Enke fra Naphtali Stamme; hans Fader var en tyrisk Ertssmed, som havde stor Viisdom, Forstand og Indsigt i at forfærdige allehaande af Erts. Han kom til Kong Salomon og forfærdigede, hvad denne bestilte.

15. Han dannede to Ertssøiler, den ene var atten Alen høi og den anden havde tolv Alen i Omfang.

16. Han forfærdigede to Søilehoveder, som skulde sættes paa de to Søiler; det var støbt Erts. Hvert Søilehoved var fem Alen høit.

17. Ved Søilehovederne, som skulde sættes ovenpaa Søilerne, var der Fletninger, som vare Fletteværk, og Snore, som vare Kjædeværk, syv ved hvert Hoved.

18. Endvidere forfærdigede han Granatæbler; to Rader satte han rundtomkring een Fletning, for at bedække Hovederne, som vare paa Søilerne. Det gjorde han ogsaa ved det andet Søilehoved.

19. Hvad der af Hovederne var øverst paa Søilerne, fik Lilieform, som i Forhallen, de holdt fire Alen.

20. Det Øverste af de to Søilehoveder dannede han til at slutte om Udbugningen, som var paa den anden Side af Flетteværket; to hundrede Granatæbler løb i Rader rundtomkring det andet Søilehoved.

21. Og han stillede Søilerne op ved Forhallen til Templet, den ene stillede han paa den høire Side og kaldte den Jachin, den anden stillede han paa venstre og kaldte den Boas.

22. Oventil havde Søilerne Form af en

---

lomons Pallads. En Deel af den var rimeligviis den [7]) beskrevne Thronhalle. Efter østerlandsk Skik holdt Salomon Dom ved sin Port. [8]) Hans Boligs Huus er det samme, som omtaltes V. 1. En Sidebygning dertil var Huset til Pharaos Datter, som havde Lighed med Forhallen. Imellem Forhallen og Salomons Pallads laae der en indre Gaard. [9]) Den store Gaard var rimeligviis en ydre Gaard udenfor Forhallen. [12]) jvfr. 6, 36. [14]) jvfr. 2 Mos. 31, 2 flg. [15]) Hvad der angives om Høiden og Omfanget for en af Søilerne, maa rimeligviis gjælde for hver af dem. Efter 2 Krøn. 3, 15 stode de udenfor Hallen. [16-21]) Den følgende Beskrivelse af Søilehovederne er saare vanskelig at forklare sig, det er maaskee umuligt. Oversættelsen kan blive noget oplyst ved Hjælp af de belærende Tilsætninger, som findes i V. 41-43 og Jerem. 52, 21-23. Vel omtales Sagen paa flere Steder, dog uden at disse yde nogen Oplysning. Det hele Hoved var 5 Alen høit (V. 16) og bestod af to paa hinanden staaende Kugler eller deslige. Den ene af disse betegnes V. 41 som Kuglen; den anden V. 20 som Udbugningen. Den nederste var bedækket med Fletninger, som bestode af syv, sandsynligviis sammenslyngede Snore og Kjæder. Disse vare igjen foroven og forneden indfattede af to Snore med Granatæbler, 100 paa hver Rad, som efter Jerem. 52, 23 sandsynligviis vare anbragte saaledes, at 4 fremfor de andre 96 udmærkede Æbler antydede Retningen mod de 4 Verdenshjørner. Paa den anden Side af Flettevæ rket (V. 20), det vil sige ovenfor dette, var den saakaldte Udbugning, hvorved der var anbragt et Ornament i Form af en Lilie, hvorom der ikke siges andet, end at det var som det i Forhallen (V. 19). Tør man efter samme Sted ansætte Høiden af Lilieværket til 4 Alen, saa blev Flettеværket nedenfor kun een Alen bredt. Den ene Søile kaldte Salomon Jachin, d. e. han vil befæste, den anden Boas, d. e. i ham er der Styrke. Begge Søilerne skulde saaledes kun udtrykke Ideen om Fastheden og Uforanderligheden af denne Guds Bolig i Modsætning til den i Tabernaklet. Ornamentet paa Søilehovedet svarede til den hele indre Prydelse af Huset (6, 29). Endnu bemærkes, at i Oversættelsen af V. 18 Ordene Granatæbler og Søilerne have ombyttet den Plads, de have i den hebraiske Text. Selve Over-

Lilie. Saaledes blev Forfærdigelsen af Søilerne fuldendt.

23. Han gjorde et støbt Hav, som fra den ene Rand til den anden holdt ti Alen i Bredden, det var ganske rundt og fem Alen høit; en Snor paa tredive Alen spændte rundtomkring det.

24. Nedenfor Randen løb der Ornamenter rundt omkring, ti paa hver Alen; to Krandse af Ornamenter omsluttede Havet paa alle Sider og vare støbte tilligemed det.

25. Det stod paa tolv Oxer, hvoraf tre vendte mod Nord, tre mod Vest, tre mod Syd og tre mod Øst. Havet hvilede ovenpaa dem, og deres Bagdele vendte indad.

26. Tykkelsen var en Haandsbred og Randen var formet som den paa Bægeret af en Lilie; det kunde rumme to tusinde Ankere.

27. Han gjorde ti Fodstykker af Erts, hvert Fodstykke var fire Alen langt, fire Alen bredt og tre Alen høit.

28. Fodstykkernes Indretning var denne: De havde Felter, og Felterne vare indfattede i Kanter.

29. Paa Felterne, som vare indfattede af Kanterne, var der Løver, Oxer og Cheruber, saaledes ogsaa ovenover Kanterne, men nedenunder Løverne og Oxerne var der nedhængende Sløifer.

30. Der var fire Hjul af Erts paa hvert Fodstykke med Axler af Erts, dertil Fødder, hvorpaa de støttede sig, der var altsaa støbte Støtter under Bækkenet lige over for Sløiferne.

31. Dets Tap var indenfor Indfatningen; oventil gik den henved en Alen ud. Denne Tap var rund og var det egenlige Fodstykke; den var halvanden Alen bred. Paa den var der ogsaa Zirater, men dens Felter vare firkantede, ikke runde.

32. Der var fire Hjul under Felterne; og Hjulenes Naver sade i Fodstykket; hvert Hjul var halvanden Alen høit.

33. Hjulene vare gjorte som Vognhjul, deres Naver, Fælger, Axler og Eger vare allesammen støbte.

34. Og et Fodstykke havde fire Støtter paa sine fire Hjørner, disse Støtter gik ud fra Fodstykket.

35. Den øverste halve Alen af Fodstykket var trindt omkring rundt; ogsaa gik der Støtter med Felter øverst paa Fodstykket udfra dette.

36. Han udskar paa Tavlerne i Støtterne og paa Felterne Cheruber, Løver og Palmer, hvor der var Plads dertil, og gjorde Sløifer rundtomkring.

37. Saaledes bar han sig ad med de ti Fodstykker; de bleve allesammen støbte paa een Gang efter samme Maal og Form.

38. Han forfærdigede ti Bækkener af Erts, hvoraf eet kunde rumme fyrretyve Ankere; hvert var fire Alen høit og laae paa et af de ti Fodstykker.

39. Han satte fem Fodstykker paa den høire Side af Huset og fem paa den venstre; Havet satte han paa den høire Side af Huset imod Sydost.

40. Hiram forfærdigede Bækkener, Skuffer

---

sættelsen godtgjør Nødvendigheden af denne Omstilling. [23–26]) I Forgaarden til Tabernaklet stod der et Vandbækken paa et Fodstykke (2 Mos. 30, 17 flg.; 38, 8). I Templets indre Forgaard var et meget stort Bækken, som paa Grund af dets Størrelse hed Havet, og desforuden ti mindre. Det i den gamle Pagts Huusholdning saare betydningsfulde Tal: tolv, som i det Hellige var udtrykt ved Skuebrødene, var i Forgaarden fremstillet ved de tolv Oxer, hvorpaa Havet hvilede, men tillige opløst i sine Bestanddele tre og fire, thi tre Oxer vendte mod hvert af Verdenshjørnerne. Det ligesaa betydningsfulde Syvtal, som i det Hellige blev anvendt til Lamperne, saaes i Forgaarden ved de syv Kjæder paa Søilehovederne. Lilieformen har Havet endvidere tilfælles med Søilehovederne. [27–37]) beskrives de ti Fodstykker, hvorpaa de ti Bækkener hvilede. Heller ikke i denne Beskrivelse er alting tydeligt; dog frembyder der sig efter Beskrivelsen omtrent følgende Billede: Fodstykkerne vare firkantede, paa den øverste halve Alen nær, som gik over til en Hvælving (V. 35). De stode paa Hjul, dog ikke saaledes, at de umiddelbart vare indføiede i Hjulene, hvorved Felterne vilde være blevne tildækkede, men de hvilede paa Støtter, som vare indføiede i Hjulene. Paa Midten hævede der sig en rund Tap frem, som var 1½ Alen bred (V. 31), paa den hvilede egenlig Bækkenet, dog ikke ene paa den, men ogsaa paa 4 Støtter, som gik ud fra Hjørnerne paa Fodstykkerne (V. 35), der hvor disse gik over til en hvælvet Form. [38–39]) Istedetfor det ene Bækken i Tabernaklet fandtes der ved Templet 10. I disse Bækkener bleve alle Tempelkarrene rensede, men Havet brugtes af Præsterne til deri at vaske sig (2 Krøn. 4, 6); ikke for at aftvætte Legemsureenhed, thi da maatte det snarere finde Sted, naar de gik ud af Templet, hvor de havde mangehaande Forretninger, som kunde volde Legemsureenhed, men naar de gik ind deri (2 Mos. 30, 20) for at minde om Sjælereenhed. Kun Blodpletter maatte aftvættes før Præsten forlod Templet (3 Mos. 6, 20), ikke fordi Blodet smudsede, men fordi det var helligt. Iøvrigt vare Bækkenernes Fodstykker udmærkede derved, at der paa dem

og Skaaler. Saa var Hiram færdig med alt Arbeide, som han skulde udføre for Kong Salomon til Jehova's Huus.

41. Der var to Søiler og Kuglerne til Hovederne ovenpaa de to Søiler, to Flekteværker for at dække begge Hovedernes Kugler, som vare ovenpaa Søilerne.

42. Fire hundrede Granatæbler til de to Fletninger; to Rader Granatæbler var der ved hver Fletning for at dække begge Hoveders Kugler, som vare ovenpaa Søilerne.

43. Ti Fodstykker og ti Bækkener ovenpaa Fodstykkerne;

44. Et Hav og tolv Oxer under Havet;

45. Potter, Skuffer og Skaaler. Alt Redskab, som Hiram havde gjort for Kong Salomon til Jehova's Huus var af slebet Erts.

46. Kongen lod dem støbe i Jordandalen paa en faststampet Plads imellem Succoth og Zarthan.

47. Og Salomon veiede ikke alle disse Redskaber paa Grund af den store Mængde; Ertsens Vægt blev ikke prøvet.

48. Salomon lod ogsaa alt Bohave til Jehova's Huus forfærdige, Guldalteret og Guldbordet, hvorpaa Skuebrødene laae.

49. Fem Lysestager til den høire og fem til den venstre Side foran Choret af fiint Guld, med Blomster, Lamper og Lysesaxe af Guld.

50. Kjedler, Knive, Offerkar, Skaaler og Fyrfade af fiint Guld, ogsaa Hængslerne til Dørene i det Indre af Huset eller til Skibet vare af Guld.

51. Saa blev Arbeidet fuldendt, som Kong Salomon havde paataget sig med Jehova's Huus, og Salomon bragte det, hans Fader David havde helliget, baade Sølvet og Guldet og Redskaberne ind i Skatkamrene ved Jehova's Huus.

Capitel VIII.

Templets Indvielse.

1. Da forsamlede Salomon de Ældste i Israel og alle Stamhøvdingerne, som vare Familiehoveder blandt Israeliterne hos sig i Jerusalem for at bringe Arken med Jehova's Pagt op fra Davids Stad, det er Zion.

2. Og alle israelitiske Mænd forsamlede sig i Maaneden Ethanim til Festen hos Kong Salomon; det var i den syvende Maaned.

3. Alle de Ældste fra Israel kom dertil, og Præsterne løftede Arken op.

4. Og de bragte Jehova's Ark, Tabernaklet, og alt helligt Bohave, som var i Teltet, op derfra; Præsterne og Leviterne bare disse Ting.

5. Kong Salomon tilligemed hele Israels Menighed, som havde samlet sig hos ham, gik tilligemed ham foran Arken, og man offrede baade stort og smaat Qvæg, som for Mængdens Skyld hverken kunde tælles eller beregnes.

6. Præsterne bragte Arken med Jehova's Pagt ind paa dens Sted i Husets Chor i det Allerhelligste, ind under Cherubernes Vinger.

7. Thi Cheruberne bredte Vingerne ud over Arkens Plads og skyggede fra oven over Arken og dens Stænger.

8. Man trak Stængerne ud paa Længden, saa man kunde see deres Knapper fra det

---

var Cheruber, som ellers kun saaes — da de i det Allerhelligste ikke kunde sees — paa Væggene og Dørene i det Hellige (6, 29. 32. 35) Og paa Forhænget, som skilte det Hellige fra det Allerhelligste (2 Mos. 26, 31). [46]) Succoth og Zarthan laae hiin paa den venstre, denne paa den høire Jordanbred ligeoverfor hinanden. [48]) Omendskjøndt der her kun omtales eet Bord, saa veed man dog af 2 Krøn. 4, 8, at der var ti. Sandsynligviis blev kun eet benyttet, da der ikke blev fremlagt mere end de anordnede tolv Brød. [51]) Om det, som David havde helliget og lagt i Skatten, jvfr. 1 Krøn. 28; 2 Sam. 8, 11-12.

Capitel VIII.

Med dette Capitel kan man sammenligne 2 Krønik. 5-7. [1]) De Ældste og Stamfyrsterne nævnes som Landets lovmæssige Repræsentanter; desforuden kom der mange af Folket. Pagtens Ark, som hidindtil havde staaet i Zion, paa den sydvestlige Høi i Jerusalem, skulde nu bringes til Moria, den nordostlige Høi i Staden. [2]) Den syvende Maaned (efter vor Regning September) var Sabatsmaaned (3 Mos. 23, 23-25); i den faldt paa den 10de Dag Forsoningsfesten, fra den 14de til den 22de Løvsalenes Høitid. [3]) Dennegang iagttoges Forskriften, at Arken skulde bæres (4 Mos. 7, 9); at det skulde gjøres af Præster var ikke foreskrevet, dog var det ogsaa skeet saaledes ved Overgangen over Jordan, Jos. 4, 10 og ved Erobringen af Jericho, Jos. 6, 4. [6]) Tabernaklet blev hentet fra Gibeon. Ogsaa Bohavet, som var deri, blev bragt til Jerusalem, men hvor det blev hensat, siges ikke, maaskee i Værelserne over det Allerhelligste. Kun Pagtens Ark var den samme i Tabernaklet og Salomons Tempel. I Serubabels Tempel blev det hele øvrige Bohave eftergjort, kun ikke Arken. Johannes saae den i Himlen. Aabenb. 11, 19. [7]) jfr. 6, 23-28. [8]) Hvad der her bemærkes om Stængerne er ikke klart. Naar det hedder, de kunde ikke sees udenfra, saa er dermed

Hellige foran Choret, men ikke udenfra, og der vare de indtil den seneste Tid.

9. I Arken var der intet uden de to Steentavler, som Moses lagde deri paa Horeb, dengang Jehova sluttede Pagt med Israels Børn, som droge ud fra Ægyptens Land.

10. I det Øieblik, Præsterne gik ud af Helligdommen, opfyldte Skyen Jehova's Huus.

11. Og Præsterne kunde ikke blive staaende og forrette Tjeneste for Skyen, thi Jehova's Herlighed opfyldte Jehova's Huus.

12. Da sagde Salomon: Jehova har talt om at boe i det Dunkle.

13. Jeg har nu opført et Huus til din Bolig, et Sted, hvor du kan boe evindelig.

14. Kongen vendte derpaa sit Ansigt om, velsignede hele Israels Forsamling, og hele Israels Forsamling blev staaende.

15. Og han sagde: Lovet være Jehova, Israels Gud, som med sin Mund talte til min Fader David og med sin Haand opfyldte, hvad han havde sagt.

16. Fra den Dag af, da jeg førte mit Folk Israel ud af Ægypten, har jeg ikke udkaaret nogen Stad blandt alle Israels Stammer, hvor jeg vilde bygge mig et Huus og hvor mit Navn skulde være over mit Folk Israel.

17. Og min Fader David havde isinde at bygge et Huus for Jehova's, Israels Guds Navn.

18. Dog sagde Jehova til min Fader David: Hvad det angaaer, at du fik isinde at bygge et Huus for mit Navn, saa var det vel gjort af dig, at du fik det isinde.

19. Alligevel skal du ikke bygge Huset, men din Søn, Ætlingen af din egen Stamme, han skal bygge mit Navn et Huus.

20. Og Jehova har stadfæstet sit Ord, som han har talt, thi jeg er kommen op efter min Fader David, jeg har besteget Israels Throne, som Jehova sagde, og har bygget et Huus for Jehova's, Israels Guds Navn.

21. Jeg har der beredt et Sted for Arken, hvori Jehova's Pagt er, som han sluttede med vore Fædre, dengang han udførte dem af Ægyptens Land.

22. Kong Salomon traadte hen foran Jehova's Alter, foran hele Israels Forsamling, strakte sine Hænder ud mod Himmelen

23. Og sagde: Jehova, Israels Gud, der er ingen som du, en Gud i Himlene oventil og paa Jorden nedentil, som holder Pagt og beviser Naade mod dine Tjenere, mod dem, som vandre i Retsindighed for dig.

24. Du har holdt din Tjener, min Fader David det, du sagde til ham, ja du har sagt det med din Mund og gjort det med din Haand, som det nu skeer idag.

25. Ja, hold nu din Tjener, min Fader David det, du har sagt til ham med disse Ord: din Slægt skal aldrig uddøe, men een af den skal altid sidde for mit Ansigt paa Israels Throne, saafremt dine Sønner vaere paa deres Vei og vandre for mig, som du har vandret for mig.

26. Og nu, du Israels Gud, lad det være et sanddru Ord, som du har talt til din Tjener, min Fader David.

27. Thi sandelig, mon Gud skulde have Bolig paa Jorden? See, Himlene og Himlenes Himle kunne ikke indeslutte dig, endsige da dette Huus, som jeg har bygget.

28. Men vend dig til din Tjeners Bøn og til hans Paakaldelse, Jehova, min Gud, for at høre det Suk og den Bøn, som din Tjener idag fremfører for dig.

29. Hold dine Øine opladte over dette Huus Dag og Nat, over det Sted, hvorom du har sagt: der skal min Bolig være, for at høre paa den Bøn, som din Tjener maatte fremføre paa dette Sted.

---

sagt, at de egenlig ikke kunde sees fra det Hellige, thi at de skulde kunne sees udenfor Tempelmurene, kunde jo ingen falde paa. De vare altsaa blot synlige for den, som fra det Hellige lige traadte ind i det mørke Allerhelligste. Stængerne i Arken mindede om, at uagtet Jachin og Boas kneisede foran Huset, saa var dette dog ikke Stedet til bestandig Bliven for Arken. 9) Mannakrukken (2 Moseb. 16, 34), Arons Stav (4 Mos. 17, 25) og Lovens Bog (5 Mos. 31, 26) bleve ikke nedlagte i Pagtens Ark, men foran Vidnesbyrdet, d. v. s. ved Siden af hiin. Udtrykkene Hebr. 9, 4 ere ikke nøiagtige. 10) Jfr. 2 Mos. 40, 34; 4 Mos. 9, 15. Guds Herlighed forblev indtil Propheten Ezechiels Tid i den Bolig, den havde kaaret sig (Ezechiel 9, 3; 11, 23). Dog saae samme Prophet den i et Syn vende tilbage til sit Sted (Ezechiel 43, 51). 11) Jvfr. 2 Mos. 40, 35. Aabenb. 15, 8. 12) flg. I det Følgende indeholdes en firedobbelt Tiltale af Salomon, først talte han V. 12-13 vendt mod Helligdommen; V. 15-21 vendt mod Folket; V. 23-53 knælende foran Alteret og vendt mod Templet, og 56-61 atter vendt mod Folket. Med V. 12 jvnfr. 6, 4. 17) Jfr. 2 Sam. 7, 2. 22) Alteret er Ertsalteret i Præsternes Forgaard. Salomon knælede under den følgende Bøn; jfr. V. 54. 27) Jfr. 2 Krøn. 2, 5. Es. 66, 1. Dog, den Sandhed at alle Himle ikke kunne indeslutte Jehova, udelukker ikke den anden, at han i Sandhed har opslaaet sin Bolig paa Jorden hos sit Folk Israel.

30. Du maa høre paa din Tjeners Bøn og paa dit Folk Israel, som beder paa dette Sted; og naar du hører det paa det Sted, hvor du boer i Himlen, saa maa du ogsaa bønhøre og tilgive,

31. Hvad en Mand kan forsynde sig mod sin Næste; men paalægger man ham en Eed, som han skal sværge, og Eeden kommer ind for dit Alter i dette Huus;

32. Saa skal du høre det i Himlene, gjøre derefter og holde Dom over dine Tjenere, saa du dømmer den Ugudelige skyldig og lader hans Færd komme over hans eget Hoved, men frikjender den Retfærdige og lønner ham efter hans Retfærdighed.

33. Naar dit Folk Israel lider et Nederlag af Fjenden, fordi det har forsyndet sig imod dig, og de omvende sig til dig, love dit Navn, prise og paakalde dig i dette Huus;

34. Saa maa du høre det i Himlene, tilgive dit Folk Israels Synd og føre det tilbage til det Land, som du gav deres Fædre.

35. Naar Himmelen lukker sig, saa der ikke falder Regn, fordi de have syndet imod dig, og de paakalde paa dette Sted, love dit Navn og gjøre Bod for deres Synd, fordi du har tugtet dem;

36. Saa maa du høre derpaa i Himlene og tilgive dine Tjenere og dit Folk Israel deres Synd, thi du vil lære dem den gode Vei, hvorpaa de skulle vandre, og lade Regn falde paa det Land, som du har givet dit Folk i Eie.

37. Naar der kommer Hungersnød eller Smitsot i Landet, Brand og Rust eller Græshopper og Kornorme i Sæden, naar Folkets Fjender beleire det i dets Fædreneby, saa at der opstaaer allehaande Plager og Sygdomme;

38. Al Bøn, al Paakaldelse, som skeer af hver enkelt eller af hele dit Folk, idet hver erkjender, hvad der plager hans Hjerte, og strækker sine Hænder ud mod dette Huus,

39. Maa du høre paa det Sted, hvor du boer i Himlene, tilgive og gjøre noget; du maa lønne enhver efter hans Gjerninger, som du kjender hans Hjertelag, thi du alene kjender Hjertet hos alle Mennesker.

40. Paa det de maae have Frygt for dig, saalænge de leve i det Land, du har givet vore Fædre.

41. Ja, ogsaa paa den Fremmede, som ikke er af dit Folk Israel, men er kommen for dit Navns Skyld fra et fjernt Land,

42. Hvor man har hørt om dit store Navn, din stærke Haand og din udstrakte Arm, som er kommen hid og beder henvendt til dette Huus,

43. Ogsaa ham maa du høre paa det Sted, hvor du boer i Himlene, og gjøre det altsammen, hvorfor den Fremmede raaber til dig, paa det alle Jordens Folkeslag maae lære dit Navn at kjende, saa de frygte dig ligesom dit Folk Israel og sande, at det Huus, som jeg har bygget, er bleven opkaldt efter dit Navn.

44. Naar dit Folk drager ud til Kamp mod sin Fjende i et Hverv, hvortil du har udsendt dem, og de bede til Jehova i Retning af den By, som du har udvalgt, og af det Huus, som jeg har bygget for dit Navn,

45. Saa maa du i Himlene høre deres Bøn og Raab og føre deres Sag.

46. Naar de synde imod dig, thi der er jo ingen som ikke synder, og du vredes paa dem og giver dem til Priis for deres Fjender, og disse føre dem bort i Fangenskab til fjendtligt Land, det være fjernt eller nær,

47. Og de lægge det paa Hjerte i det Land, hvorhen de ere bragte som Fanger, omvende sig og bede ydmyg til dig i Seierherrernes Land med de Ord: vi have syndet og have handlet ilde, ja, vi have været ugudelige;

48. Og omvende sig saa til dig af ganske Hjerte og Sind i deres Fjenders Land, hvorhen de ere bragte som Fanger, og bede til dig i Retning af det Land, du gav deres Fædre, af den By, du har udvalgt, og af det Huus, jeg har bygget for dit Navn,

49. Saa maa du høre deres Bøn og Raab paa det Sted i Himlene, hvor du boer, og føre deres Sag,

50. Du maa tilgive dit Folk, hvad de have syndet mod dig, alle deres Forseelser, som de have begaaet mod dig, og lade deres Overvindere faae Medlidenhed med dem, saa de ynkes over dem.

51. Thi de ere dit Folk og din Arvedeel, som du har ført ud af Ægypten, ud af Jernovnen.

52. Lad saa dine Øine være aabne ved dit Folks Bønner, ved dit Folk Israels Raab, saa du hører paa dem, hvergang de raabe til dig.

53. Thi du har udsondret dem til din Arvedeel fremfor alle Jordens Folkeslag, som du har sagt ved din Tjener Moses, dengang du førte vore Fædre ud af Ægypten, Herre Jehova!

54. Efterat Salomon var færdig med at

39) Jfr. 1 Sam. 16, 7. 41) Jfr. 5 Mos. 5, 14, 15; 24, 17, 18. 46) flg. Tilsidst ledes Salomons som Moses' Tanker hen paa den Synd, hvori Folket engang vil gjøre sig skyldig mod Jehova, men hiin beder da som denne, at Jehova igjen vil lade dem komme til

fremføre denne Bøn og ydmyge Begjæring for Jehova, saa reiste han sig op fra Jehovas Alter, hvor han havde knælet, og strakte sine Hænder ud imod Himmelen.
55. Og han blev staaende, velsignede hele Israels Forsamling med høi Røst og sagde:
56. Lovet være Jehova, som har givet sit Folk Israel den Hvile, han lovede, og ikke har ladet noget Ord være forgjæves talt af alt det Gode, han har forjættet ved sin Tjener Moses.
57. Jehova vor Gud være med os, som han var med vore Fædre, han slippe og forkaste os ikke;
58. Men bøie vore Hjerter til sig, saa vi vandre paa hans Vei, holde hans Bud, Skikke og Sætninger, som han har givet vore Fædre.
59. Og gid disse mine Ord, som jeg i Bønnen har udtalt for Jehova, maae komme ind til Jehova vor Gud Dag og Nat, saa at han gjør Ret og Skjel mod sin Tjener, Ret og Skjel mod sit Folk Israel Dag for Dag.
60. Paa det alle Jordens Folkeslag maatte sande, at Jehova er Gud, og der ingen anden er;
61. Dog eders Hjerte skal være redeligt mod Jehova vor Gud, saa at I vandre efter hans Skikke og holde hans Bud som paa denne Dag.
62. Og Kongen tilligemed hele Israel bragte Jehova Offere.
63. Og Salomon offrede Takoffere, som han bragte Jehova, to og tyve tusinde Oxer og hundrede og tyve tusinde Faar. Saa indviede Kongen og alle Israeliterne Jehovas Huus.
64. Paa den Dag helligede Salomon den midterste Plads af Gaarden foran Jehovas Huus, thi der bragte han Brændoffere og Madoffere og Fedmen af Takoffrene.
65. Salomon holdt paa samme Tid Høitid og hele Israel med ham, en stor Skare fra Hamathveien indtil Ægyptens Bæk, for Jehova vor Guds Ansigt, i syv Dage og endnu i syv, i alt i fjorten Dage.
66. Paa den ottende Dag lod Kongen Folket fare; de velsignede Kongen og gik til deres Telte, glade og veltilmode over al den Godhed, som Jehova havde viist mod sin Tjener David og sit Folk Israel.

Capitel IX.

Jehova aabenbarer sig for Salomon. Hans Bygningsarbeider og Skibsfart.

1. Da nu Kong Salomon var færdig med at bygge Jehovas Huus og Kongehuset, alt hvad hans Hu stod til og som han havde Lyst til at fuldføre,
2. Saa aabenbaredes Jehova anden Gang for Salomon, ligesom han havde aabenbaret sig for ham i Gibeon.
3. Og Jehova sagde til ham: Jeg har hørt din hele Bøn og ydmyge Begjæring, som du har udtalt for mig, jeg har helliget det Huus, som du har bygget, saa at jeg vil lade mit Navn være der for bestandig, mine Øine og mit Hjerte skulle være der alle Dage.
4. Og naar du vandrer for mig, som din Fader David vandrede i Oprigtighed og Retsindighed, saa du gjør alt, hvad jeg befaler dig, og holder mine Skikke og Sætninger,
5. Saa vil jeg stadfæste din Kongestol over Israel for bestandig, saaledes som jeg har sagt om din Fader David: din Slægt skal ikke uddøe fra Israels Throne.
6. Men vende I og eders Børn eder fra mig og holde ikke mine Bud og Skikke, som jeg har fremlagt for eder, men gaae hen og tjene andre Guder og tilbede dem,
7. Saa vil jeg udrydde Israel af det Land, som jeg har givet dem, og det Huus, som jeg har helliget for mit Navn, vil jeg kaste bort fra mit Ansigt, og om Israel skal der synges Spottevers og Smædeviser blandt alle Folkefærd.
8. Og hvor høit dette Huus end er, saa vil hver, som gaaer forbi det, grue for det og haane det, og de ville sige: hvorfor har Jehova gjort saaledes mod dette Land og dette Huus?
9. Da skal man svare dem: fordi de forlode Jehova deres Gud, som udfriede deres Fædre af Ægyptens Land, og holdt sig til fremmede Guder, tilbad og tjente dem; derfor har Jehova bragt hele denne Ulykke over dem.
10. Da de tyve Aar vare omme, hvori

Omvendelse; jfr. 5 Mos. 30, 1-10. [56]) Det var nu fuldkommet, hvad Jehova havde talt 3 Mos. 26, 3-13; 5 Mos. 28, 1-14. [64]) Alteret, hvis Størrelse angives 2 Krøn. 4, 1; var for den Dag ikke stort nok. [65]) Først holdtes Indvielsens Fest i syv Dage (2 Mosebog 29, 37), derpaa Løvsalenes Høitid. Med Tabernaklets Indvielse blev alting salvet med Olie, 2 Moseb. 40, 9-11. Det berettes ikke, at det ogsaa fandt Sted ved Templets.

Capitel IX.

Med dette Capitel kan sammenholdes 2 Krøn. 7, 12-8, 18. [2]) Med Templets Fuldendelse var den Gjerning gjort, hvilken Salomon som messiansk Konge havde at fuldbringe. Jehova, som forudseer, at Salomon paa Høidepunktet af sin Herlighed ikke vil staae fast, advarer ham i dette Syn strængt mod Frafald. Jfr. 3, 5-15. [10]) Salomon byggede paa Templet syv Aar, 2 Kong.

Kong Salomon havde bygget begge Husene, Jehovas Huus og Kongehuset,

11. Og hvori Kong Hiram af Tyrus havde hjulpet Salomon med Ceder og Fyrretræ og med Guld, saameget han vilde have, saa gav Kong Salomon Hiram tyve Stæder i Galilæa Land.

12. Og Hiram drog ud fra Tyrus for at see Stæderne, som Salomon havde givet ham, men de vandt ikke hans Bifald.

13. Derfor sagde han: hvad er det for Stæder, du har givet mig, min Broder! Og han kaldte dem Chabuls Land indtil denne Dag.

14. Men Hiram havde sendt til Kongen hundrede og tyve Pund Guld.

15. Saaledes forholder det sig med den Udskrivning, som Kong Salomon foranstaltede for at opføre Jehovas Huus, hans eget Huus, Millo, Jerusalems Muur, Chazor, Megiddo og Geser.

16. Imod Geser var Kong Pharao fra Ægypten dragen op, havde indtaget den og stukket den i Brand; Canaaniterne, som boede der i Byen, dræbte han og han gav den i Medgift til sin Datter, som blev Salomons Hustru.

17. Salomon byggede Geser og Nedre-Bethhoron.

18. Baalath og Thadmor i Ørkenen i Landet.

19. Og alle Forraadsstæder, som Salomon havde, og Stæderne til Kjøretøiet og Rytterne og alt andet, som Salomon havde Lyst til at bygge i Jerusalem og paa Libanon og overalt i hele sit Rige.

20. Alt Folket som var blevet tilovers fra Amoriterne, Chittiterne, Phereſiterne, Chiviterne og Jebusiterne, som ikke hørte til Israeliterne;

21. Deres Efterkommere, som vare blevne tilovers i Landet efter dem, hvorpaa Israeliterne ikke kunde fuldbyrde Banlysningen, gjorde Kong Salomon skatskyldige og tjenesteydende indtil den Dag idag.

22. Men blandt Israeliterne gjorde han ingen til Træl, thi de vare Krigsfolk, Betjentere, Høvdinger, Hirdmænd og Anførere for hans Stridsvogne og Rytteri.

23. De øverste Opsynsmænd ved Kong Salomons Foretagender vare fem hundrede og halvtresindstyve, som ledede Folket, der var i Arbeide.

24. Kong Pharaos Datter flyttede op fra Davids Stad til sit Huus, som han havde opført for hende, da han byggede Millo.

25. Salomon bragte tre Gange om Aaret Brændoffere og Takoffere paa Alteret, som han havde bygget for Jehova, og bragte Røgelseoffer paa det, som stod for Jehovas Ansigt, da han gjorde Huset færdigt.

26. Kong Salomon byggede Skibe i Ezion-Geber ved Eloth paa Bredden af Sivhavet i Edoms Land.

27. Og Hiram lod sine Folk, som vare søvante, fare tilsøes med Salomons Folk.

28. De kom til Ophir og hentede Guld derfra, fire hundrede og tyve Pund, og det bragte de til Kong Salomon.

6, 38; paa sit Huus i tretten, 7, 1. Det er ialt tyve Aar. [11–13]) Om disse Stæder hedder det 2 Krøn. 8, 2, at Salomon byggede dem; jfr. Anm. dertil. Grunden, hvorfor Hiram vragede dem, var vistnok ikke, som nogle ældre Fortolkere have meent, den, at de vare ham for gode, men snarere, at de ikke vare ham gode nok. Navnet Chabul betyder enten Grændseland eller: daarligt Land. Det har dog neppe været Salomons Mening, at dette District skulde skilles fra Riget; i alt Fald blev det ikke skilt derfra. [15]) Jfr. 5, 13-15. Millo paa Zions Høi havde David allerede begyndt at bygge, 2 Sam. 5, 9. Chazor laae nordlig i Naphtali Stamme; Megiddo ved Bækken Kison i Isaschar; Geser (s. V. 17) tæt ved Bethhoron paa Vestsiden af Ephraim Stamme, var en Levitstad. [18]) Baalath laae i Dans Stamme, og var maaskee Eet med Kirjath Jearim (1 Krøn. 3, 6). Thadmor derimod var en stor Stad i Syriens Ørk, hvoraf der endnu findes betydelige Ruiner. [22]) Blandt Israeliterne maatte egenlig ingen være Træl, Guds Eiendoms Folk skulde være frit; jfr. 5 Moseb. 23, 16-17. 2 Moseb. 21, 1-6, 3 Moseb. 25, 39-43. De forskjellige Navne paa krigerske Værdigheder, som her anføres nedenfra opad, røbe et fuldstændig indrettet Krigsvæsen. [23]) 2 Krøn. 8, 10 nævnes kun 250 Befalingsmænd; man har villet forene denne Angivelse saaledes med hvad der læses her, at de 250 vare Israeliter, de andre 300 Fremmede. I al Fald vare disse 550 Befalingsmænd overordnede de 3500, som omtaltes 5, 16. [26–28]) Langs det middellandske Hav eiede Israeliterne ikke en eneste Havn; deres Søfart, som begyndte under Salomon, men aldrig blev betydelig, maatte gaae ud fra den elanitiske Bugt af det røde Hav. Det har været meget omtvistet, om Ophir, hvorhen Farten gik (jfr. 1 Moseb. 10 29), skulde søges i Arabien eller Indien. Hvis Farten efter 10, 22 varede i tre Aar, er det sidste det rimeligere; dog kan dette Sted ogsaa forstaaes saaledes, at der hvert tredie Aar fandt Fart Sted paa Ophir.

Capitel X.

Dronningen af Saba kommer til Salomon. Hans Magt og Herlighed.

1. Da Dronningen af Saba hørte det Ry, som der for Jehovas Navns Skyld gik om Salomon, saa kom hun for at prøve ham med Gaader.

2. Hun kom til Jerusalem med et meget stort Optog af Kameler, som bare vellugtende Sager, og en stor Mængde Guld og Ædelstene. Da hun kom til Salomon, talte hun til ham om alt, hvad der laae hende paa Hjerte.

3. Salomon svarede hende paa alle hendes Spørgsmaal; der var ingenting saa dunkelt for Kongen, at han jo kunde give hende Oplysning derom.

4. Da saae Dronningen af Saba, hvor viis Salomon var, og tillige saae hun det Huus, han havde bygget,

5. Hvad Mad han fik paa sit Bord, hvorledes hans Tjenere boede, hvor hans Opvartere stode og hvorledes de vare klædte, endvidere hans Mundskjænke og det Brændoffer, som han bragte til Jehovas Huus; hun kunde ikke komme sig af sin Forundring

6. Og sagde til Kongen: det var et sandt Ord, som jeg hørte i mit Land, angaaende dig og din Viisdom.

7. Jeg troede ikke Rygtet, før jeg kom og saae det med egne Øine, men nu har man ikke fortalt mig Halvdelen, du har baade med din Viisdom og dit Gods overgaaet Rygtet, som jeg havde hørt.

8. Salige ere dine Mænd, salige disse dine Tjenere, som daglig staae for dit Ansigt og lytte til din Viisdom.

9. Jehova din Gud være lovet, som fandt Behag i dig og satte dig paa Israels Throne, fordi Jehova har en bestandig Kjærlighed til Israel, satte han dig til en Konge, som skal holde over Lov og Ret.

10. Og hun gav Kongen hundrede og tyve Pund Guld, særdeles mange vellugtende Sager og Ædelstene; man fik aldrig saa mange vellugtende Ting igjen, som Dronningen af Saba gav til Kong Salomon.

11. Og ligeledes bragte Hirams Skibe, som kom med Guld fra Ophir, en stor Mængde Sandeltræ og Ædelstene.

12. Kongen satte Rækværk ved Jehovas Huus og ved Kongehuset af Sandeltræ, deraf gjorde han ogsaa Sangernes Harper og Cithere; thi man har senere aldrig seet en saadan Mængde Sandeltræ.

13. Kong Salomon gav Dronningen af Saba alt, hvad hun fik Lyst til og bad ham om, foruden hvad han gav hende af sit kongelige Gods. Derpaa drog hun hjemad igjen med sine Tjenere.

14. Vægten paa det Guld, som i eet Aar kom til Salomon var sex hundrede og sex og tresindstyve Pund,

15. Foruden hvad der kom ind ved Handelsmændene, ved Kjøb og Salg, fra alle Kongerne over fremmede Folk og fra Fyrsterne i Landet.

16. Kong Salomon lod forfærdige to hundrede Skjolde af blandet Guld; der gik sex hundrede Pund til et Skjold.

17. Og tre hundrede Smaaskjolde af blandet Guld, tre hundrede Pund gik der paa et af Smaaskjoldene; dem satte Kong Salomon hen i Huset, som han havde bygget i Libanons Skov.

18. Kongen lod forfærdige en stor Elfenbeensthrone, som han beslog med renset Guld.

19. Sex Trin førte op til Thronen; Bagstykket var rundformet, og der var Læner paa begge Sider af Sædet; bag ved Lænerne laae to Løver.

20. Tolv Løver stode paa hver sin Side af de sex Trin; der var ikke Mage dertil i noget Rige.

21. Alle Kong Salomons Drikkekar vare af Guld, og alt Bohave i Libanons Skovhuus var reent Guld; Sølv gjaldt slet intet i Kong Salomons Dage.

Capitel X.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. Cap. 9. [1–13]) Saba er sandsynligviis et Landskab i det lykkelige Arabien (jvfr. 1 Mos. 10, 7. 28). Endnu foregive Abysiniens Konger at nedstamme fra denne Dronning, som efter deres Paastand skal have regjeret over dette Land; desforuden fortælles mange andre Fabler om hende. Hendes Anerkjendelse af Salomon som den særlig af Gud benaadede, betegner Herren som Tro Matth. 12, 42. Iøvrigt maa man lægge Mærke til det forskjellige Forhold, hvori David og Salomon stode til Hedningeverdenen. Hiin beherskede den, forsaavidt han kom i Berøring med den, ved Sværd og Frygt, denne stod i fredeligt Forhold til den, men beherskede den dog ikke mindre ved sin Glands og Majestæt. Ægyptens Konge gav ham sin Datter til Ægte, Tyrus' Konge hjalp ham til Tempelbygningen, og Saba's Dronning kom fra Jordens Ender for at hylde hans Viisdom. [14]) 666 Centner Guld vare de frivillige Gaver, Salomon fik af de Konger, som ikke vare ham underkastede. [16–18]) David havde ført Hadaresers Guldskjolde til Jerusalem, 2 Sam. 8, 7. [20]) De tolv Løver minde om de tolv

22. Thi Kongen havde en Tharsisfarer i Søen, som foer med Kong Hirams Skibe; hvert tredie Aar kom Tharsisfareren og bragte en Ladning Guld, Sølv, Elfenbeen, Aber og Paafugle.
23. Og Kong Salomon blev større end alle Jordens Konger baade i Rigdom og Viisdom.
24. Og fra alle Lande søgte de Salomon for at høre den Viisdom, hvormed Gud havde begavet ham.
25. Hvermand bragte sine Gaver, Sølvkar eller Guldkar, Klædninger eller en Rustning, vellugtende Sager, Heste og Muuldyr, Aar for Aar.
26. Salomon samlede Vogne og Ryttere, saa han havde fjorten hundrede Vogne og tolv tusinde Ryttere; dem lod han ligge deels i Vognstæderne, deels hos sig i Jerusalem.
27. Og Kongen gjorde Sølvet i Jerusalem næsten lige med Steen, og Cedertræerne med Morbærtræer, som vore i Mængde paa Lavlandet.
28. Hestene, som Salomon havde, kom fra Ægypten, og en Skare kongelige Kjøbmænd hentede et Kobbel af dem for Indkjøbspriis.
29. En Vogn, som udførtes fra Ægypten, kom paa ser hundrede Pund Sølv, og en Hest paa hundrede og tyve; ved dem kom de saa videre til alle Kongerne over Chittiterne og over hele Syrien.

Capitel XI.

Salomons Synder og Modstandere. Achabs Spaadom. Salomons Død.

1. Kong Salomon elskede mange udenlandske Qvinder, især Pharaos Datter, dertil Moabiterinder, Ammoniterinder, Edomiterinder, Sidonierinder og Chittiterinder.
2. De hørte til Hedningerne, hvorom Jehova havde sagt: I skulle ikke komme til dem, og de skulle ikke komme til eder, ellers ville de bøie eders Hjerter hen til deres Guder, og ved dem hang Kong Salomon med Kjærlighed.
3. Hans Qvinder vare syv hundrede Fruer og tre hundrede Medhustruer; og hans Qvinder styrede ham ganske.
4. Da han nu blev gammel, saa bøiede Qvinderne hans Hjerte hen til de fremmede Guder, og han var ikke saa redelig sindet mod sin Gud Jehova, som hans Fader David.
5. Salomon fulgte efter Astoreth, Sidoniernes Gud, og efter Milchom, Ammoniternes fæle Afgud.
6. Og Salomon gjorde, hvad der var ondt for Jehovas Øine, og fulgte ikke Jehova saa fuldkomment, som hans Fader David.
7. Da byggede Salomon en Høi for Kamos, Moabiternes fæle Afgud, paa det Bjerg, som ligger lige over for Jerusalem og for Molech, Ammoniternes fæle Afgud.
8. Det gjorde han for alle sine udenlandske Qvinder, for at de kunde røge og offre til deres Guder.
9. Men Jehova harmedes over Salomon, at hans Hjerte faldt fra Jehova, Israels Gud, som to Gange havde aabenbaret sig for ham
10. Og indskjærpet ham, at han ikke maatte følge andre Guder. Dog, han holdt ikke, hvad Jehova havde befalet ham.
11. Da sagde Jehova til Salomon: fordi det nu er kommen saavidt med dig og du ikke holder Pagten med mig eller mine Skikke, som jeg har budet dig, saa vil jeg

---

Ører i Forgaarden, om de tolv Israels Stammer. [22]) En Tharsisfarer er egenlig et Skib, som farer paa Tharsis (i Spanien), da denne Reise hørte til de længste, kaldtes ogsaa hvert stort Skib saaledes; jfr. iøvrigt til 9, 26-28. [26]) Jfr. 4, 26. 5 Mos. 17, 16. [28]) Nogle oversætte: Salomon fik sine Heste fra Ægypten og dertil fiint Linned, thi Kjøbmændene kjøbte fiint Linned for Betaling. Den græske Oversættelse af dette Vers lyder saaledes: Salomons Ryttere havde hjemme i Ægypten og Kongens Kjøbmænd vare fra Thekoa; og fra Thekoa dreve de Tuskhandel. [29]) Om Chittiterne jfr. til Dom. 1, 26.

Capitel XI.

[1-4]) Salomon syndede baade deri, at han tog mange Hustruer (5 Mos. 17, 17)) og at han tog dem fra Folkestammer, hvorfra han ikke maatte tage dem. Vel er 5 Mos. 7, 3 ikke anvendeligt paa Salomon, thi efter hvad der blev bemærket til Dom 1, 26 og til 5, 1 vare maaskee hverken Zidonierne eller Chittiterne Canaaniter, derimod feiler han mod Bestemmelsen 5 Mos. 23, 3-7. Det uhyre Antal Hustruer er iøvrigt ikke uden Lige ved de østerlandske Fyrsters Hoffer. [5-8]) Om Salomon selv har offret til Afguderne, eller kun bygget Høiene til sine Hustruer, bliver ikke sagt; ingen af Delene kunde han gjøre uden at fornægte Jehova. Astoreth er den samme Afgud som Astarte, Milchom som Moloch. Kamos hed Dom. 11, 24 Ammoniternes Gud. Jvfr. 2 Kong. 23, 13; Jes. Sir. 47, 26-27. [9]) jvfr. 3, 5; 9, 2. [11]) Paa hvad Maade Jehova talede til Salomon, siges ikke; rimeligviis

rive Kongeriget fra dig og give din Tjener det.
12. Dog vil jeg ikke gjøre det i din Levetid for din Fader Davids Skyld, men jeg vil rive det ud af din Søns Haand.
13. Dog vil jeg heller ikke rive hele Riget fra ham, jeg vil give din Søn een Stamme for min Tjener Davids og Jerusalems Skyld, som jeg har udvalgt.
14. Og Jehova opvakte Salomon en Modstander i Edomiten Hadad, som var af den kongelige Slægt i Edom.
15. Dengang David var hos Edomiterne, drog Hærføreren Joab op for at begrave de Faldne og ihjelslog alle Mænd blandt Edomiterne.
16. Thi Joab blev der sex Maaneder, indtil han havde udryddet alle Mænd blandt Edomiterne.
17. Men Hadad flygtede, og tilligemed nogle edomitiske Mænd af hans Faders Folk kom han til Ægypten, da han endnu var en lille Dreng.
18. De brøde op fra Midian og kom til Paran, fra Paran droge de videre og toge nogle Mænd med sig derfra og kom til Ægypten, til Kong Pharao i Ægypten, og han gav dem et Huus, lovede dem Underhold og gav dem Jord.
19. Hadad vandt Kong Pharaos Yndest i en høi Grad, og denne gav ham sin Svigerinde til Ægte, det var en Søster til Dronning Tachphenes.
20. Tachphenes' Søster blev ved ham Moder til Genubath, og Tachphenes vænte Drengen fra midt i Pharaos Huus hos dennes Børn.
21. Da Hadad hørte i Ægypten, at David var hensovet til sine Fædre, og at Krigshøvding Joab var død, saa sagde Hadad til Pharao: Giv mig Orlov, saa vil jeg reise til mit Land.
22. Dog, Pharao sagde til ham: hvad savner du da hos mig, siden du vil reise til dit Land, for at søge det. Denne sagde: Intet, men giv mig alligevel Orlov.
23. Gud vakte ogsaa en Modstander i Reson, Eljada's Søn, som var flygtet fra sin Herre, Hadadeser, Kongen i Zoba.
24. Han samlede Mænd om sig og blev Høvding for Skaren; men da David anrettede et Nederlag paa dem, saa tyede de til Damask og grundede et Rige i Damask.
25. Han var en Modstander af Israel, saalænge Salomon levede, det kom endnu til den Skade, Hadad stiftede; han havde Lede til Israel og blev Konge i Syrien.
26. Jerobeam, Nebaths Søn, var en Ephratit fra Zereda, hans Moder hed Zeruah og var en Enke; han var Salomons Tjener, men satte sig op imod Kongen.
27. Anledningen til at han satte sig op imod Kongen var denne: Salomon byggede Millo og lukkede derved det aabne Sted i hans Faders Davids Stad.
28. Jerobeam var en dygtig Karl, og da Salomon havde seet Karlen forrette sit Arbeide, saa gav han ham Opsyn over alle Lastdragerne af Josephs Huus.
29. Som det nu engang hændte sig, at Jerobeam gik ud af Jerusalem, mødte Propheten Achia fra Silo ham paa Veien, iført en ny Klædning; og de to vare alene i det Frie.
30. Saa tog Achia fat i den nye Klædning, som han havde paa, rev den i tolv Stykker
31. Og sagde til Jerobeam: Tag ti Stykker til dig! Thi saaledes siger Jehova, Israels Gud: Det er mig, som river Riget af Salomons Haand, og giver dig de ti Stammer.
32. Blot een Stamme skal han beholde for min Tjener Davids Skyld og Jerusalems, den Stad, som jeg har udvalgt blandt alle Israels Stammer.
33. Det skeer, fordi de svigtede mig og tilbade Astoreth, Sidoniernes Gud, Kamos, Moabiternes Gud, Milchom, Ammoniternes Gud og vandrede ikke paa mine Veie, gjorde ikke hvad

---

i en Drøm. Jeg vil rive osv., jvfr. V. 30 [14–22]) Den ene Modstander, hvorved Jehova lader Salomon mærke, hvad der forestod hans Slægt efter hans Død, er Hadad i Edom. Nu begynder det at gaae i Opfyldelse, hvad Jakob havde forudsagt 1 Mos. 27, 40. Dog blev Edom ved Riget indtil Jorams Tid, 2 Kong. 8, 20. Den Begivenhed, som omtales i V. 15, maa være forefaldet efter Davids Seier over Edomiterne i Saltdalen, 2 Sam. 8, 13. Det kan ikke sees af Sammenhængen, hvem de Ihjelslagne vare, heller ikke hvo der havde dræbt dem. Andetsteds fra veed man intet om denne Sag. Ørkenen Paran ligger mellem Edom og Ægypten. [23–25]) Den anden Modstander er Reson, tidligere Tjener hos Kong Hadadeser af Zoba (jvfr. 2 Sam. 8, 3-6; 10, 16-19). Han grundede det for Juda, dog især for Israel senere saa farlige Syrerrige i Damask. Saaledes kom de blandt Israels nærmeste Naboer, som indtil de seneste Tider vare dem de farligste, mod Slutningen af Salomons Regjering paany til Kræfter. Dog, det føleligste Slag skulde hverken Edom eller Damask, men en Ephratit tilføie det davidisk-salomonske Kongedømme. [27]) David maa have ladet Millos Befæstning ufuldendt, jvfr. 9, 15. [31–32]) Ti Stammer tildeler Jehova Jerobeam, men Davids Huus kun een; paa den Maade for-

Ret var i mine Öine, og holdt ikke mine Skikke og Sætninger, som hans Fader David.
34. Dog, jeg vil ikke tage hele Riget fra ham, thi jeg vil lade ham være Fyrste, saalænge han lever, for min Tjener Davids Skyld, hvem jeg udvalgte, og som holdt mine Skikke og Sætninger.
35. Men jeg tager Riget fra hans Søn og giver dig det, nemlig de ti Stammer.
36. Hans Søn vil jeg give den ene Stamme, paa det min Tjener Davids Slægt ikke nogensinde maa blive udslettet for mit Ansigt i Jerusalem, den Stad, som jeg har udvalgt for at fæste mit Navn til den.
37. Men dig vil jeg tage og gjøre til Konge over alt, hvad du kan ønske dig, du skal være Konge over Israel;
38. Og saafremt du vil lytte til alt, hvad jeg byder dig, vandre paa mine Veie, gjøre hvad Ret er i mine Öine og holde mine Skikke og Bud, som min Tjener David gjorde, saa vil jeg være med dig og gjøre din Slægt varig, som jeg gjør mod David, og jeg vil betroe Israel til dig.
39. Men Davids Slægt vil jeg af denne Grund tugte, dog ikke uophørlig.
40. Salomon bestræbte sig for at dræbe Jerobeam; men denne brød op og flygtede til Kong Sisak i Ægypten, og forblev i Ægypten indtil Salomons Død.
41. Hvad der iøvrigt er at fortælle om Salomon, alle hans Bedrifter og hans Viisdom, det er nedskrevet i Salomons Krønike.
42. Den Tid, hvori Salomon herskede i Jerusalem over hele Israel, var fyrretyve Aar.
43. Salomon indgik til sine Fædre og blev begravet i sin Fader Davids Stad. Derpaa blev hans Søn Rehabeam Konge efter ham.

Capitel XII.

Rigsdag i Sichem. Israel forlader Davids Huus. Billeddyrkelse i Bethel.

1. Rehabeam drog til Sichem, thi hele Israel kom til Sichem for at kaare ham til Konge.
2. Da nu Jerobeam, Nebaths Søn, hørte det, (han havde hidindtil været i Ægypten, hvorhen han var flygtet for Kong Salomon, og var sidenefter forbleven boende i Ægypten,
3. Men man havde ladet gaae Bud efter ham og kaldet ham), saa kom Jerobeam med hele Israels Forsamling, og talte saaledes til Rehabeam:

---

bliver een uomtalt, det er Benjamin, som sluttede sig nøie til Juda. [34]) I Salomons Tid kunde Ulykken ikke indtræde uden at forstyrre den forbilledlige Betydning af hans Herredømme som Fredsregimentet. [35]) Forkastelsen af Davids Huus er ikke at ligne med Sauls Forkastelse, hiin skeer i Overeensstemmelse med 2 Sam. 7, 14-15. [38]) Forjættelsen, som betingelsesviis gives Jerobeam, kan ikke sættes i Sammenligning med den, David fik; hiin har kun timelig, ingen evig Betydning. [39]) Jehova afknapper ikke det Mindste i sin Forjættelse til David. Ligesom Salomon 8, 56 i Overeensstemmelse med Josua (24, 43) havde priist Jehova for at have opfyldt alle sine Forjættelser, saa forbeholder denne sig en ny og fuldkomnere Opfyldelse. [40]) Af hvad Grund Salomon vilde dræbe Jerobeam, om fordi han har faaet Nys om Achia's Spaadom eller fordi denne allerede i Hjemmet har sat sig op imod ham, veed man ikke. Men af 2 Krøn. 13, 7 erfares, at han allerede i Salomons Levetid blev en Modstander af ham. [41-43]) Om Salomon gjorde Bod før sin Død eller ikke, er et mange Gange opkastet Spørgsmaal. Det er vistnok ikke urigtigt at sætte det andet, om Prædikerens Bog er af Salomon eller ikke, i Forbindelse dermed, thi er den af ham, da kan der ingen mere passende Tid angives for dens Affattelse, end henimod hans Livs Ende. Er den ikke af ham, maa man ogsaa af Mangel paa Efterretninger lade hiint første Spørgsmaal ubesvaret. Hvor utilstrækkelig Frelsen ved det israelitiske Kongedømme var, kunde vel ved intet blive mere aabenlyst, end ved Salomons Synd. Baade Davids og Salomons Synd var indordnet som Led i den guddommelige Raadslutning; hos David var Gjenopreisningen nødvendig, ikke blot for hans egen Skyld, men for den guddommelige Raadslutnings Gjennemførelse; hos Salomon var Gjenopreisningen kun af Vigtighed for ham selv. Derfor fortælles der om hiin, men ikke om denne. Jvfr. forøvrigt Luc. 13, 23-24.

Capitel XII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 10, 1-11, 4. [1]) I Sichem havde ikke tidligere noget Kongevalg fundet Sted. Utilfredshed, navnlig i den mægtige Ephraim Stamme, var vel det, som nødsagede Rehabeam til at afholde en Rigsdag i en Stad, som laae paa dens Gebeet. Under Salomon havde Kongemagten betydelig tiltaget og siden Davids Død hører man intet mere om en Forsamling af Folket. Dennes Sønnesøn maa atter sammenkalde en saadan. [2-4]) Omendskjøndt det hedder, at Salomon til Arbeidere ved sine Bygninger (5, 13-14) kun tog Fremmede, ikke Landets egne Børn (9, 15-22), saa er det dog vist, at han ogsaa af disse foran-

4. Din Fader lagde et tungt Aag paa os, nu maa du lette den haarde Tjeneste fra din Faders Tid og det tunge Aag, som han lagde paa os, saa ville vi tjene dig.

5. Derpaa sagde han til dem: gaaer nu bort og kommer igjen til mig efter tre Dages Forløb. Saa gik Folket.

6. Kong Rehabeam raadførte sig først med de Gamle, som havde tjent hans Fader Salomon, saalænge han levede, og sagde: hvad raade I mig, at jeg skal svare dette Folk?

7. De talte saaledes til ham: Dersom du idag vil være dette Folk til Tjeneste, lyde dem og give dem et velvilligt Svar, saa ville de for Fremtiden være dig til Tjeneste.

8. Men han lod det Raad fare, som de Ældste havde givet ham, og raadførte sig med de Unge, som vare voxede op med ham og nu omgave ham.

9. Og han sagde til dem: Hvad Svar raade I, at vi skulle give dette Folk, som har talet saaledes til mig: du maa lette det Aag, som din Fader har lagt paa os?

10. De Unge, som vare opvoxede med ham, talte saaledes til ham: Saaledes skal du sige til Folket, som har talt disse Ord til dig: Din Fader har lagt et Aag paa os, nu maa du lette det for os; saaledes skal du sige til dem: Min lille Finger er tungere end min Faders Lænder.

11. Har min Fader paabyrdet eder et tungt Aag, saa vil jeg gjøre det endnu tungere; har min Fader tugtet eder med Svøber, saa vil jeg tugte eder med Skorpioner.

12. Jerobeam og hele Folket kom tredie Dagen til Rehabeam, som Kongen havde sagt dem: Kommer igjen til mig efter tre Dages Forløb.

13. Kongen gav Folket et haardt Svar og fulgte ikke det Raad, de Ældste havde give ham.

14. Men efter de Unges Raad talte han saaledes til dem: Har min Fader lagt et tungt Aag paa eder, saa vil jeg gjøre det endnu tungere; har min Fader tugtet eder med Svøber, saa vil jeg tugte eder med Skorpioner.

15. Saa adlød Kongen ikke Folket. Men det var en Styrelse af Jehova for at stadfæste de Ord, som Jehova ved Propheten Achia fra Silo havde talt til Jerobeam, Nebaths Søn.

16. Da hele Israel saae, at Kongen ikke vilde lyde dem, saa gav Folket Kongen dette Svar: hvad Deel have vi i David? Vi have ingen Lod i Isai's Søn! Hjem til dine Telte, Israel! Skjøt nu selv dit Huus, David! Derpaa drog Israel til sine Telte.

17. Dog blev Rehabeam Konge over de Israeliter, som boede i Juda's Stæder.

18. Kong Rehabeam sendte Skatmesteren Adoram afsted, men hele Israel stenede ham, saa han døde. Da hastede Rehabeam med at komme op paa sin Vogn og flygtede til Jerusalem.

19. Saa faldt Israel fra Davids Huus indtil den Dag idag.

20. Da nu hele Israel hørte, at Jerobeam var kommen tilbage, sendte de Bud til ham, kaldte ham til Forsamlingen og valgte ham til Konge over hele Israel; blot Juda Stamme blev Davids Huus tro.

21. Da Rehabeam kom til Jerusalem, samlede han hele Juda og Benjamin Stamme, eet hundrede og firsindstyve tusinde i Tallet for at paaføre Israels Huus Krig og bringe Kongedømmet tilbage til Salomons Søn Rehabeam.

22. Da lød Guds Ord saaledes til Semajah, den Guds Mand:

23. Tal saaledes til Salomons Søn Rehabeam, Kongen i Juda, til hele Juda og Benjamins Huus, og til det øvrige Folk:

---

staltede en Udskrivning (1 Kong. ●, 13-14) og mere end sandsynligt, at han efter eget Skjøn har paalagt Landet svære Skatter. [6-11]) Det dobbelte Raad af Ældre og Yngre, hvoraf man her seer Rehabeam omgivet, omtales ikke ellers, det har neppe været en organiseret stadig Raadsforsamling. Skorpioner er et Navn paa Svøber med Pigge. [16]) Om end Folkets Besværing neppe kan kaldes ugrundet, og Jerobeam havde et udtrykkeligt Ord fra Jehova for, at han skulde blive de ti Stammers Konge, saa syndede dog ikke desto mindre baade han og de 10 Stammer. Jehovas Forjættelse opfordrede Jerobeam ikke til Selvvirksomhed, men til at oppebie den for Jehova beleilige Tid. Folket, som neppe vidste af hiin Forjættelse at sige, lod sig henrive til at forkaste Davids Huus, som ene havde Forjættelsen. Selv om Folkets Besværing ikke var uden Grund, blev dog deres Gjerning Forsyndelse ikke blot mod Mennesker, men mod Gud, thi de forkastede den, Jehova havde udkaaret. Iøvrigt gik ikke blot Levi Stamme, men ogsaa mange af alle tolv Stammer over til Juda (2 Krøn. 11, 13-17; 15, 9), saa at Juda kunde vedblive at repræsentere alle tolv Stammer, selv efter Tilbagekomsten fra Exilet, hvorfra ene Juda vendte tilbage (jvfr. Apostl. Gj. 26, 7; Jak. 1, 1). [18]) Just Skatmesteren maa blandt alle Embedsmænd have været Folket den meest forhadte. Adoram havde været Davids

24. Saaledes siger Jehova: I skulle ikke drage op og begynde Krig med eders Brødre, Israeliterne! Drager hver hjem til Sit, thi det er mig, som har styret det Hele. Da de hørte Jehovas Ord, droge de hjem igjen efter Jehovas Ord.
25. Jerobeam byggede Sichem paa Ephraims Bjerg, hvor han tog Bolig; derfra drog han hen og byggede Pnuel.
26. Og Jerobeam tænkte ved sig selv: omsider vil Kongeriget falde tilbage til Davids Huus.
27. Naar Folket drager op for at bringe Offere i Jehovas Huus i Jerusalem, saa vil Folkets Hjerte vende tilbage til deres Herre, Rehabeam, Kongen i Juda; da ville de dræbe mig og vende tilbage til Rehabeam, Kongen i Juda.
28. Saa lagde Kongen Raad op, forfærdigede derpaa to Guldkalve og sagde til dem: Det er eder for længt at drage op til Jerusalem; see, det er din Gud, Israel, som har ført dig hid fra Ægypternes Land.
29. Han satte den ene i Bethel, den anden satte han i Dan.
30. Med den Ting forsyndede de sig, da Folket drog hen for en af dem lige indtil Dan.
31. Kongen indrettede ogsaa et Huus paa Høiene og Præster af alle Folkets Stammer, som altsaa ikke hørte til Leviterne.
32. Jerobeam holdt en Høitid i den ottende Maaned, paa den femtende Dag i Maaneden, som svarede til Høitiden i Juda, og offrede paa Alteret. Det gjorde han i Bethel, og offrede saa til de Kalve, han havde dannet; han beskikkede ogsaa Præster i Bethel ved de Høie, han havde opkastet.
33. Og han offrede paa Alteret, som han havde dannet i Bethel, den femtende Dag i den ottende Maaned; den Maaned havde han selv fundet paa. Han anordnede denne Høitid for Israels Børn og lod bringe Røgelseoffer paa Alteret.

Capitel XIII.

Spaadom om Ødelæggelse af Alteret i Bethel. Jerobeams Forhærdelse.

1. Der kom en Guds Mand fra Juda med Jehovas Ord til Bethel, medens Jerobeam stod foran Alteret og strøede Røgelsen.
2. Han udraabte et Ord fra Jehova over Alteret og sagde: Alter, Alter, saa siger Jehova: See, der skal fødes en Søn i Davids Huus, som skal nævnes Josias, han skal paa dig slagte Høienes Præster, som strøe Røgelse paa dig, og man skal brænde Menneskebeen paa dig.
3. Paa den Dag gjorde han et Jertegn og sagde: Det er Tegnet, hvad Jehova siger: See, Alteret skal revne og Asken, som ligger derpaa, skal spildes.
4. Da Kongen hørte det Ord, som Gudsmanden udraabte over Alteret i Bethel, saa udstrakte Jerobeam sin Haand fra Alteret og sagde: Griber ham! Men Haanden, som han udstrakte efter ham, visnede, saa at han ikke igjen kunde drage den til sig.
5. Alteret revnede og Asken væltede ud af Alteret efter den Antydning af Jertegnet, som Gudsmanden havde givet ved Jehovas Ord.
6. Da svarede Kongen og sagde til Gudsmanden: Skaf mig Naade hos Jehova og gaa i Forbøn for mig, indtil jeg kan drage min

Skatmester, 2 Sam. 20, 24. [24]) Adskillelsen af det davidisk-salomoniske Rige i et søndret Juda og Israel eller Ephraim er et Led i den guddommelige Raadslutning til Verdens Frelse. Det var Guds Styrelse, at denne Adskillelse fandt Sted, som det var Guds Styrelse, at Christus døde. Derfor vil Jehova heller ikke atter have den ophævet. Vel maa Gjenforeningen af Israel og Juda omkring Davids Huus og dets Gud Jehova fra nu af blive Formaalet for Jehovas Virksomhed i Israel, men han havde andre Midler til at iværksætte den med end Vaabenmagt. [25]) Pnuel, jvfr. Dom. 8, 17; bygge betyder altsaa gjenopbygge. [27]) Jerobeam frygter for, at den Forjættelse, Davids Huus beholdt 11, 39, skal gaae i Opfyldelse. [28]) Disse Kalvebilleder minde om det, Aron dannede for Folket, 2 Mos. 32, 1-4. [29]) I Dan havde der tidligere været Billeddyrkelse, saalænge Gudshuset stod i Silo, Dom. 18, 30-31. [32]) Festen, som Jerobeam efterlignede, var Løvsalenes Høitid, dog ændrede han den syvende Maaned til den ottende. Saa forlod Israel ikke blot Davids, men Jehovas Huus i det 33te Aar, efterat dette var bleven bygget.

Capitel XIII.

[2]) Saa klare og tydelige Spaadomme, som denne, har den hellige Skrift ikke mange af. Strax efter Israels Frafald fra Jehovas Huus, peger hans Prophet hen paa den Ætling af Davids Huus, som meest vilde ligne sin Fader David, ivrigst bestræbe sig for at rense Jehovas Helligdom og ganske forstyrre den falske Gudstjenestes Altere. Men tillige skulde han være den sidste selvstændige Konge af Davids Huus over Juda; ligesom Rehabeam blev forkastet af Israel, som vragede Forjættelsen, saaledes skulde Josias segne for Hedningesværd. Jvfr. 2 Kong. 23, 15-16. [3]) Ogsaa Eli fik et Tegn til Forvisning om Spaadommens Opfyldelse. 1 Sam.

Haand til mig. Og Gudsmanden skaffede ham Naade hos Jehova, saa Kongen atter kunde drage sin Haand til sig, og den blev atter, som den ellers havde været.

7. Da talte Kongen til Gudsmanden: følg hjem med mig og styrk dig, jeg vil ogsaa give dig Foræringer.

8. Men Gudsmanden sagde til Kongen: Og gav du mig Halvdelen af dit Huus, saa vilde jeg ikke følge med dig, jeg vil hverken spise Brød eller drikke Vand paa dette Sted.

9. Thi saa har Jehova budet mig ved det Ord, han har talt: Du skal hverken spise Brød eller drikke Vand der, og ikke drage hjem ad den Vei, hvorpaa du kom.

10. Saa drog han en anden Vei og vendte ikke tilbage ad den Vei, hvorpaa han var kommen til Bethel.

11. Der boede en gammel Prophet i Bethel, hvis Søn kom og fortalte ham alt, hvad Gudsmanden paa den Dag havde foretaget sig i Bethel, og alt, hvad han havde sagt til Kongen; det fortalte de til deres Fader.

12. Da sagde deres Fader til dem: hvad Vei drog han? Hans Sønner havde ogsaa seet den Vei, ad hvilken den Gudsmand, som kom fra Juda, var dragen bort.

13. Derpaa sagde han til sine Sønner: Sadler mit Æsel. Saa sadlede de Æselet til ham, og han satte sig op.

14. Han drog efter Gudsmanden og traf ham, som han sad under en Terebinth. Han sagde til ham: Er du den Guds Mand, som er kommen fra Juda? Denne sagde: Ja jeg er.

15. Hiin sagde til ham: Følg hjem med mig og faa noget at spise.

16. Men denne sagde: Jeg kan ikke igjen følge tilbage med dig og vil hverken spise Brød eller drikke Vand med dig paa dette Sted.

17. Thi Jehova har sagt mig dette Ord: Du skal hverken spise Brød eller drikke Vand der, og ikke vende tilbage igjen ad den Vei, hvorpaa du er kommen.

18. Dog denne sagde til ham: Jeg er ogsaa en Prophet saavel som du, og en Engel har idag talt saaledes til mig efter Jehovas Befaling: Før ham hjem med dig og lad ham spise Brød og drikke Vand. Men deri løi han.

19. Da fulgte denne tilbage med ham, spiste Brød i hans Huus og drak Vand.

20. Imedens de sade til Bords, lød der et Ord fra Jehova til den Prophet, som havde ført den anden tilbage,

21. Og han raabte disse Ord til Gudsmanden, som var kommen fra Juda: Saa siger Jehova: Fordi du har været ulydig imod Jehovas Befaling og ikke har iagttaget det Bud, som Jehova din Gud har givet dig,

22. Men vendte om, spiste og drak Vand paa det Sted, hvorom der var sagt dig: Der skal du hverken spise Brød eller drikke Vand, saa skal dit Liig ikke komme i din Faders Grav.

23. Efterat han havde spiist Brød og drukket, sadlede han Æselet til den Prophet, som han havde ført tilbage.

24. Da han drog bort, traf en Løve ham paa Veien og dræbte ham: hans Liig blev slængt hen paa Veien, og baade Æselet og Løven stode ved Siden af det.

25. Mænd, som gik forbi og saae Liget, der var slængt hen paa Veien, og Løven, som stod ved Siden af Liget, kom og fortalte det i den By, hvor den gamle Prophet boede.

26. Da Propheten, som havde ført ham tilbage fra hans Vei, hørte det, sagde han: Det er Gudsmanden, som var ulydig mod Jehovas Befaling, nu har Jehova givet ham til Priis for Løven, at denne skulde sønderrive og dræbe ham, efter det Ord, som Jehova har talt til ham.

27. Derpaa talte han saaledes til sine Sønner: Sadler mit Æsel. Og de sadlede det.

28. Saa drog han hen og traf hans Liig, som laae henslængt paa Veien, og saavel Æselet som Løven stode ved Siden af Liget, uden at Løven havde ædt Liget eller sønderrevet Æselet.

29. Propheten løftede Liget af Gudsmanden op, lagde det paa Æselet og førte det hjem med sig; og den gamle Prophet kom til Staden for at sørge over ham og jorde ham.

30. Han lagde hans Liig i sit eget Gravsted og holdt Veeklage over ham som over en Broder.

2, 34. [9]) **Ikke drage hjem ad den Vei, hvorpaa du kom.** Det er et betegnende Udtryk for, at han aldeles intet Samqvem skulde have med de frafaldne Stammer. [14]) Ældre Fortolkere finde maaskee ikke med Urette en strafværdig Nølen deri, at Propheten paa den ikke lange Vei til Juda's Grændse var standset for at hvile. [18]) Der kan tænkes flere, mere eller mindre strafværdige Bevæggrunde for den samaritanske Prophet til denne Løgn; men Skriften tier derom. [21]) Her spores den samme tvingende Magt, som nøder Propheten til at tale Sandhed, hvilken Bileam omtaler 4 Mos. 22, 18; 23, 12. [28]) Det her omtalte Under anordner Gud for ret klarlig at vise, det ikke var en ulykkelig Hændelse, men en Guds Dom, som overgik Propheten.

31. Efterat han havde jordet ham, sagde han til sine Sønner: Naar jeg er død, skulle I ogsaa jorde mig i samme Grav, hvori Gudsmanden ligger, ved Siden af hans Been skulle I lægge mine Been;
32. Thi Ordet skal indtræffe, det Ord fra Jehova, som han har udraabt over Alteret i Bethel og over alle Husene paa Høiene i Samarias Stæder.
33. Efter denne Begivenhed omvendte Jerobeam sig ikke fra sin onde Færd, men han tog tilbage og viede Præster til Høiene af Folkets Stammer; hvem han vilde, indviede han, saa blev en Saadan Præst ved Høiene.
34. Ved denne Gjerning paadrog Jerobeams Huus sig en Brøde, hvorfor de maatte udslettes og udryddes fra Jorden.

Capitel XIV.

Achia's Spaadom, Jerobeams og Rehabeams Regjering.

1. Paa den Tid blev Jerobeams Søn Abia syg.
2. Jerobeam sagde til sin Hustru: Staa op og forklæd dig, saa man ikke kan see, at du er Jerobeams Hustru, gaa saa til Silo, hvor Propheten Achia er, han som bebudede mig, at jeg skulde være Konge over dette Folk.
3. Tag ti Brød, smaa Kager og en Krukke Honning med dig og gaa ned til ham, saa skal han sige dig, hvad det vil blive til med Drengen.
4. Saaledes gjorde Jerobeams Hustru, hun stod op og gik til Silo og kom ind i Achia's Huus. Denne kunde ikke see, thi hans Øines Lys var udslukt af Alderdom.
5. Jehova sagde til Achia: See, Jerobeams Hustru kommer ind for at udfritte dig angaaende hendes Søn, thi han er syg. Saa og saa skal du tale til hende, thi naar hun kommer, vil hun lade, som om hun var fremmed.
6. Saasnart Achia hørte hendes Skridt nærme sig til Døren, sagde han: Kom ind, Jerobeams Hustru, hvorfor lader du, som om du var fremmed, jeg er jo sendt til dig med Sørgebudskab.
7. Gaa hen og siig til Jerobeam: Saa siger Jehova, Israels Gud: Fordi jeg ophøiede dig over det Folk, hvortil du hørte, og satte dig til Fyrste over mit Folk Israel,
8. Rev Kongeriget fra Davids Huus og gav dig det; og fordi du ikke var som min Tjener David, der holdt mine Bud, fulgte mig af ganske Hjerte og gjorde kun hvad Ret var i mine Øine;
9. Men handlede ugudeligere end alle, som have været forud for dig, gik hen og lavede dig andre Guder, Billedværk, hvormed du fortørnede mig, dog mig kastede du bag din Ryg;
10. See, derfor vil jeg bringe Ulykke over Jerobeams Huus og jeg vil ikke hos Jerobeam levne En, som slaaer sit Vand af mod Væggen, hverken Fri eller Ufri blandt Israel, og jeg vil feie bort efter Jerobeam, som man feier Skarn, til det er heelt ude.
11. Hvem der døer hos Jerobeam, skulle Hundene i Byen æde, hvem der døer paa Marken, skulle Himlens Fugle fortære; det har Jehova sagt.
12. Reis dig nu og gaa hjem; naar din Fod træder paa Byens Gade, skal Drengen døe.
13. Hele Israel skal sørge over ham og jorde ham, thi han er den Eneste hos Jerobeam, som skal komme i Jorden, fordi han har viist et godt Sind mod Jehova, Israels Gud, i Jerobeams Huus.
14. Jehova vil ophøie En til Konge over Israel, som samme Dag skal udrydde Jerobeams Huus, ret strax skal det skee.
15. Jehova vil slaae Israel, saa det sveier som Sivet i Vandet, og slænge Israel fra det gode Land, han gav deres Fædre, og splitte dem ad indtil hiinsides Floden, fordi de lavede sig Astartebilleder, som tirrede Jehova.
16. Og han vil opgive Israel for den Synds Skyld, som Jerobeam begik og hvorved han bragte Israel til Fald.

31–32) Propheten fra Samaria forhærder sig ikke mod Jehovas Straffedom. Jvfr. 2 Kong. 23, 17-18. Paa Høiene, som fra nu af komme stærkt i Brug, men tillige af Propheterne blive dadlede i langt stærkere Udtryk end før Salomons Tid, seer man her, at der stod Huse (12, 31), som vel ikke fra først af brugtes til egenlig Afgudsdyrkelse. 33–34) Hvad der kunde bevæge en falsk Prophet til Omvendelse, kunde ikke formaae Jerobeam dertil.

Capitel XIV.

1) Guds Straffedom havde ogsaa her (1 Pet. 4, 17) begyndt paa hans eget Huus, paa Propheten, hvem Løven sønderrev. Men nu bryder den ogsaa ind over Jerobeam og hans Huus. 2) Undertrykt Samvittighedsnag røber sig hos Jerobeam deri, at han ikke vil lade sin Hustru komme anderledes end forklædt for Prophetens Øine Det var iøvrigt ingenlunde i og for sig Propheter forbudt at dvæle i Israels Rige. Befalingen til Gudsmanden fra Juda, 13, 9, havde symbolsk Betydning. 14) Det vil ikke have sin Forbliven ved at En af Jerobeams Huus lider Døden; Jehova vil lade En fremstaae, som skal fuldbyrde Straffedommen paa det hele Huus. Det var Baesa, 15, 27-29. 15) Men heller ikke med

17. Da brød Jerobeams Hustru op, gik bort og kom til Thirza; idet hun traadte over Husets Tærskel, døde Drengen.
18. Hele Israel jordede ham og bar Sorg for ham, som Jehova havde sagt ved sin Tjener, Propheten Achia.
19. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Jerobeams Krige og om hans Regjering, er nedskrevet i Israels Konge-Krønike.
20. Den Tid, hvori Jerobeam regjerede, var to og tyve Aar, saa samledes han til sine Fædre. Hans Efterfølger blev hans Søn Nadab.
21. Rehabeam, Salomons Søn var Konge i Juda; han var eet og fyrretyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede sytten Aar i Jerusalem, den Stad, som Jehova udvalgte fremfor alle Israels Stammer, for til den at fæste sit Navn. Hans Moder hed Naama og var en Ammoniterinde.
22. Juda gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine og æggede ham værre til Vrede, end deres Fædre havde gjort, ved de Synder, som de begik.
23. De dannede sig ogsaa Høie, Billedværk og Astarter paa alle høie Bakker og under alle løvrige Træer.
24. Der var ogsaa Skjørlevnere i Landet, der begik de samme Uteerligheder, som Hedningerne, hvilke Jehova havde udjaget for Israels Børn.
25. I Kong Rehabeams fjerde Regjeringsaar drog Kong Sisak af Ægypten op mod Jerusalem.
26. Han tog Skattene baade fra Jehovas Huus og fra Kongehuset og tog alle Guldskjoldene, som Salomon havde ladet forfærdige.
27. Kong Rehabeam gjorde Ertsskjolde istedetfor dem og betroede dem til de Ypperste blandt Løberne, som holdt Vagt ved Indgangen til Kongens Huus.
28. Saa ofte Kongen gik ind i Jehovas Huus, bare Løberne dem; derpaa satte de dem ud igjen i Løbergemakket.
29. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Kong Rehabeams Bedrifter, er nedskrevet i Juda Konge-Krønike.
30. Der var bestandig Krig imellem Rehabeam og Jerobeam.
31. Rehabeam indgik til sine Fædre og blev jordet hos sine Fædre i Davids Stad. Hans Moder hed Naama og var en Ammoniterinde. Hans Efterfølger blev hans Søn Abiam.

Capitel XV.

Abia og Asa i Juda — Jerobeam gaaer til Grunde.

1. I det attende Aar af Jerobeam, Nebaths Søns Regjering blev Abiam Konge i Juda.
2. Han herskede tre Aar i Jerusalem; hans Moder hed Maacha og var en Datter af Absalon.
3. Han vandrede i alle de Synder, hans Fader før ham havde begaaet, og han var ikke redelig sindet imod sin Gud Jehova, som hans Fader David havde været.
4. Thi for Davids Skyld lod Jehova hans Slægt ikke blive udslettet i Jerusalem, saa han ophøiede hans Søn efter ham og holdt Jerusalem i Hævd;
5. Fordi David gjorde, hvad Ret var i Jehovas Øine, og, saalænge han levede, ikke afveg

Straffedommen over Jerobeams Huus er det nok; den skal træffe hele Israels Huus, som skal adsplittes indtil hiinsides Floden, d. e. Euphrat. Efter halvtredie hundrede Aars Forløb førte Kong Salmanassar af Assyrien dem bort i et Fangenskab, hvori de bleve adsplittede til alle Sider. Som Trældommen i Ægypten staaer ved Begyndelsen af Israels Historie, saaledes Adsplittelsen i Assyrien ved dens Udgang. [17]) Thirza var Hovedstaden i Israels Rige indtil Omri (16, 24) gjorde Samaria dertil; dens Beliggenhed, der roses som skjøn (Høis. 9, 4), kan ikke bestemmes. [21]) Med det, som fra V. 21 til V. 31 fortælles om Rehabeam, kan sammenlignes 2 Krøn. 11, 5-12, 16. [22]) Af 2 Krøn. 11, 17 kan man slutte, at de første tre Aar af Rehabeams Regjering ikke have lignet de senere. [23]) De høie Bakker og løvrige Træer nævnes her som Steder, der gjerne valgtes for Offringer til visse Guddomme, som man ikke dyrkede i Templer, men i det Frie; jfr. 5 Mos. 12, 2; 2 Kong. 17, 10 og fl. St. [25]) Hos Ægyptens Konger, med hvem Salomon tidligere levede i saa god Forstaaelse, var der sandsynligviis ved Hadad (11, 19-22) og Jerobeam (11, 40) blevet næret et fjendtligt Sind mod Juda Konger. Dog hører man fra Sisak indtil Pharao Necho ikke om nogen ny Krig imellem Ægypten og Juda. [26]) Jvfr. 10, 16. 17. [29]) Det er allerede bemærket i Indledningen, at de her og senere omtalte Konge-Krøniker have været samtidige Optegnelser, som ikke ere opbevarede.

Capitel XV.

Med [1–8]) kan sammenlignes 2 Krøn. 13. [5]) At David slet ingen andre Synder skulde have begaaet end den mod Uria, kan naturligviis ikke være Meningen og modsiges ligefrem af Fortællingen i 2 Sam. 24. Men denne Synd var

fra noget, som Jehova havde befalet ham, paa den ene Sag med Chittiten Uria nær.

6. Der var Krig imellem Jerobeam og Rehabeam, saalænge denne levede.

7. Hvad der iøvrigt er at fortælle om Abiam og alle hans Bedrifter, er optegnet i Juda Konge-Krønike. Der var Krig imellem Abiam og Jerobeam.

8. Indtil Abiam indgik til sine Fædre; derpaa jordede de ham i Davids Stad. Hans Efterfølger blev hans Søn Asa.

9. I Kong Jerobeam af Israels tyvende Aar blev Asa Konge i Juda.

10. Han herskede een og fyrretyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Maacha og var en Datter af Absalon.

11. Asa gjorde hvad ret var i Jehovas Øine ligesom hans Fader David.

12. Han fordrev Skjørlevnerne fra Landet og bortfjernede alle fæle Afguder, som hans Forfædre havde dannet.

13. Sin Moder Maacha fratog han Dronningværdigheden, fordi hun havde dannet et styggt Billede af Astarte; hendes stygge Afgud slog Asa itu og opbrændte den i Kedron Bækken.

14. Men Høiene bortfjernede han ikke; alligevel var Asa hele sin Levetid redelig sindet mod Jehova.

15. Og alt, hvad han eller hans Fader havde helliget, baade af Guldkar og Sølvkar, bragte han ind i Jehovas Huus.

16. Der var Krig imellem Asa og Kong Baesa af Israel, saalænge de levede.

17. Kong Baesa af Israel drog op mod Juda og byggede Rama, hvorved han kunde formene hver baade Udgang og Indgang hos Kong Asa af Juda.

18. Da tog Asa alt Sølv og Guld, som endnu var levnet i Skatkamrene ved Jehovas Huus og ved Kongehuset, betroede det til sine Tjenere og Kong Asa sendte det til Kong Benhadad af Syrien, en Søn af Thabrimmons Søn Chezion, som boede i Damask, og lod sige:

19. Lad der være Forbund imellem mig og dig, som der har været mellem min og din Fader. See, jeg sender dig Guld og Sølv til Foræring, velan bryd nu det Forbund, som du har med Kong Baesa af Israel, saa maa han trække sig tilbage fra mig.

20. Benhadad føiede Kong Asa, sendte sine Krigshøvdinger mod Israels Stæder og indtog Gijon, Dan, Abel Beth Maacha og hele Naphtalis Land.

21. Da Baesa fik Nys derom, aflod han med at bygge Rama og forblev boende i Thirza.

22. Saa lod Kong Asa gjøre Opbud over hele Juda: Her er ingen fritagen! De slæbte Stenene og Bjælkeværket bort fra Rama, som Kong Baesa havde bygget, og dermed byggede Kong Asa Geba i Benjamin og Mizpa.

23. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Asas kraftige Regjering, om hans Bedrifter og om de Stæder, han byggede, staaer optegnet i Juda Konge-Krønike, paa det nær, at han paa sine gamle Dage led i Fødderne.

24. Asa indgik til sine Fædre og blev begravet hos sine Fædre i sin Stamfader Davids Stad. Hans Søn Josaphat blev hans Efterfølger.

25. Jerobeams Søn Nadab blev Konge i Israel i Kong Asa af Juda's andet Aar; han herskede ti Aar over Israel.

26. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine og vandrede paa sin Faders Vei, i den Synd, hvormed denne havde forarget Israel.

27. Baesa, Achia's Søn af Isaschars Huus stiftede en Sammensværgelse mod ham, og fældte ham ved Gibthon, som tilhører Philisterne og som Nadab tilligemed hele Israel beleirede.

28. Saa dræbte Baesa ham i Kong Asa af Juda's tredie Aar og blev Konge efter ham.

den eneste, som gjorde et øieblikkeligt, fuldstændigt Brud paa Pagten med Jehova. [6]) Af Fortællingen i Krøniken sees, at det ikke under Abia havde sin Forbliven ved Smaaskjærmydsler mellem Juda og Israel, som under Rehabeam, hvem Semajah standsede, jvfr. 14, 30; 12, 22 flg., men at det kom til et stort Slag. — Med Afsnittet [9-24]) kan sammenlignes 2 Krøn. 14-16. [12]) Skjørlevnet er her saalidet som 14, 24 at forstaae om en blot Overtrædelse af det sjette Bud, men om saadant Uvæsen, som stod i Forbindelse med Afgudsdyrkelse. Dette var saa almindeligt baade dengang og senere, at Afgudsdyrkelse Ap. Gj. 15, 21 ligefrem betegnes som Horeri. I Modsætning dertil fremstilledes Forholdet imellem Jehova og Israel i aandelig Forstand som et ægteskabeligt. Hvo der fulgte andre Guder, bedrev i aandelig Forstand Hoer. [16]) Efter 2 Krøn. 13, 23 vare de første 10 Aar af Asas 41aarige Regjering rolige, men senere havde han, foruden med Israels Konger, Krig med den æthiopiske Konge Serach, 2 Krøn. 14, 8. [18]) Asa forsynder sig ved at kalde Benhadad til Hjælp; senere forsyndede Kong Ahas sig paa en lignende Maade endnu grovere; jvfr. Esaias Cap. 7. [20]) Det her beskrevne Landskab er Galilæa; af Navnet Kinnereth opstod det senere: Genezareth. [21]) Sandsynligviis havde Baesa villet forlægge Kongesædet fra Thirza til Rama. Bygge betyder atter: at opbygge, udvide eller befæste. [27]) Gib-

29. Da han blev Konge, slog han hele Jerobeams Huus og levnede ikke et levende Væsen af det, til han fik Jerobeam heelt udryddet, efter det Ord, som Jehova havde talt ved sin Tjener Achia fra Silo.
30. Det var for den Synd, Jerobeam havde begaaet og hvorved han havde forarget Israel, og for den Maade, hvorpaa han havde udæsket Jehova, Israels Gud.
31. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Nadab og hans Bedrifter, er optegnet i Israels Konge-Krønike.
32. Der var Feide imellem Asa og Kong Baesa af Israel, saalænge de levede.
33. I Kong Asa af Juda's tredie Aar blev Baesa, Achia's Søn Konge over hele Israel i Thirza og herskede i fire og tyve Aar.
34. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine og vandrede paa Jerobeams Vei, i den Synd, hvormed denne havde forarget Israel.

Capitel XVI.

Baesa's Huus udryddes. Hæren kaarer Omri. Simri og Thibni. Achab og Jesabel.

1. Da lød Jehovas Ord saaledes til Jehu, Chanani's Søn, om Baesa:
2. Fordi jeg ophøiede dig af Støvet og gjorde dig til en Fyrste over mit Folk Israel, men du vandrede paa Jerobeams Vei og forledede mit Folk Israel til at opægge mig med deres Synd;
3. Saa vil jeg feie bort efter Baesa og hans Huus og gjøre dit Huus lige med Jerobeam, Nebaths Søns Huus.
4. Hvo der af Baesa's Slægt døer i Byen, skulle Hundene æde, hvo der døer i det Frie, skulle Himmelens Fugle æde.
5. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Baesa's Bedrifter og hans kraftige Regjering, er optegnet i Israels Konge-Krønike.
6. Baesa indgik til sine Fædre og blev begraven i Thirza. Hans Søn Ela blev hans Efterfølger.
7. Ogsaa lød der ved Propheten Jehu, Chanani's Søn et Ord fra Jehova til Baesa og hans Huus paa Grund af den ugudelige Gjerning, han havde begaaet for Jehovas Øine ved at opægge ham med sine Hænders Værk, saa han blev lige med Jerobeams Huus, og paa Grund af, at han havde fældet denne.
8. I Kong Asa af Juda's sex og tyvende Aar blev Ela, Baesa's Søn Konge over Israel i Thirza og herskede i to Aar.
9. Hans Tjener Simri, Anfører for Halvdelen af Vognene, stiftede Oprør imod ham. Engang da han drak sig en Ruus i Huset hos Arza, Huushovmesteren i Thirza,
10. Kom Simri, slog og fældte ham i Kong Asa af Juda's syv og tyvende Aar og blev hans Efterfølger.
11. Da han nu sad som Konge paa Thronen, nedhuggede han hele Baesa's Huus og levnede ham ikke En, som slaaer sit Vand af mod Væggen, hverken Blodhævnere eller Venner.
12. Simri udryddede hele Baesa's Huus efter det Ord, Jehova havde talt til Baesa ved Propheten Jehu;
13. For al den Synd, Baesa og hans Søn Ela havde begaaet, hvormed de forargede Israel, saa de med deres Daarlighed udæskede Jehova deres Gud.
14. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Ela og hans Bedrifter, er optegnet i Israels Konge-Krønike.
15. I Kong Asa af Juda's syv og tyvende Aar var Simri syv Dage Konge i Thirza, medens Folket beleirede Gibthon, som tilhører Philisterne.
16. Da Beleiringshæren fik dette Budskab: Simri har stiftet Oprør og ihjelslaaet Kongen, saa valgte hele Israel samme Dag i Leiren Krigshøvdingen Omri til Konge over Israel.
17. Omri og hele Israel med ham droge bort fra Gibthon og beleirede Thirza.
18. Da Simri saae, at Byen var tagen, saa flygtede han ind i Kongehusets Pallads, stak Ild paa Kongehuset og omkom,
19. For de Synder, han havde begaaet ved at gjøre, hvad ondt var i Jehovas Øine, ved at vandre paa Jerobeams Vei og i den Synd, denne havde begaaet til Forargelse for Israel.
20. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Simri og det Oprør, han stiftede, er optegnet i Israels Konge-Krønike.
21. Da splittedes Israels Folk ad i to Partier, den ene Halvdeel holdt med Ginaths Søn Thibni og vilde have ham til Konge, den anden holdt med Omri.
22. Dog var der flere, som holdt med Omri end med Thibni, Ginaths Søn. Saa omkom Thibni og Omri blev Konge.

---

thon i Dans Lod var oprindelig bestemt til Levitstad. [29]) jvfr. 14, 8. 10-11, 14.

Capitel XVI.

[1]) Jehu's Fader Hanam var ogsaa Prophet 2 Krøn. 16, 7. [17]) jvfr. 15, 27. [22]) Thibni

23. I Kong Asa af Juda's eet og tredivte Aar blev Omri Konge over Israel og herskede i tolv Aar, deraf var han de sex i Thirza.
24. Da kjøbte han Samarias Bjerg af Semer for to Centner Sølv, bebyggede Bjerget og opkaldte Byen efter Navnet paa Bjergets Herre Semer, Samaria.
25. Omri gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine; han var værre end alle, som havde været før ham.
26. Han vandrede ganske paa Jerobeam, Nebaths Søns Vei og i de Synder, hvorved denne havde forledt Israel til at udæske Jehova deres Gud med deres Daarlighed.
27. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Omri's Bedrifter og kraftige Regjering, er optegnet i Israels Konge-Krønike.
28. Omri indgik til sine Fædre og blev begraven i Samaria. Hans Søn Achab blev hans Efterfølger.
29. Achab, Omris Søn blev Konge over Israel i Kong Asa af Juda's otte og tredivte Aar; og Achab, Omri's Søn herskede to og tyve Aar over Israel i Samaria.
30. Achab gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, han var værre end de, som havde været før ham.
31. Han ændsede det lidet at vandre i Jerobeam, Nebaths Søns Synd og tog Jesabel, en Datter af Kong Ethbaal i Sidon til Ægte; saa gik han hen og tjente Baal og tilbad ham.
32. Han opreiste et Alter for Baal i Baalshuset, som han havde bygget i Samaria.
33. Achab dannede et Astartebillede og fortørnede Jehova, Israels Gud endnu langt mere end alle Konger af Israel, som havde været før ham.
34. Paa hans Tid opbyggede Betheliten Chiel Jericho; det kostede ham Abiram hans Førstefødte, da han lagde Grunden, og hans yngste Søn, da han satte Portene i Hængslerne; efter det Ord, Jehova havde talt ved Josua, Nuns Søn.

Capitel XVII.

Propheten Elias ved Bækken Krith og i Sarepta.

1. Thisbiten Elias, en af Indbyggerne i Gilead, sagde til Achab: Saasandt Jehova, Israels Gud lever, hvem jeg tjener, saa skal der i disse Aar hverken falde Dug eller Regn uden paa mit Ord!
2. Derpaa lød Jehovas Ord saaledes til ham:
3. Gaa bort herfra, vend dig mod Øst og skjul dig ved Bækken Krith, som falder i Jordan;
4. Du skal drikke af Bækken, og jeg vil byde Ravnene forsørge dig.
5. Derpaa gik han bort og gjorde efter Jehovas Ord; han gik bort og tog Bolig ved Bækken Krith, som falder i Jordan.
6. Ravnene bragte ham Brød og Kjød hver Morgen og hver Aften, og han drak af Bækken.
7. Dog omsider udtørredes Bækken, eftersom der slet ikke faldt Regn.
8. Da lød Jehovas Ord saaledes til ham:
9. Reis dig og gaa til Sarepta, som

---

er neppe død nogen naturlig Død. [24]) Den Omstændighed, at det kongelige Pallads i Thirza var opbrændt, V. 18, bevægede rimeligviis Omri til at see sig om efter et andet Kongesæde. Tvivlsomt er det, om han byggede Samaria fra Grunden af eller blot gjorde den til Residens. Dette blev den fra nu saalænge Riget bestod. Ødelagt blev den først af Johannes Hyrkan; men vel hundrede Aar derpaa igjen opbygget af Herodes under Navn af Augusta Sebaste. [29]) I Asa af Juda's 31te Aar bliver Omri Israels Regent og regjerer 12 Aar; i samme Konges 38te Aar bliver Achab det ogsaa, 5 Aar maa Omri og Achab Fader og Søn, følgelig have regjeret med hinanden, og Achab har altsaa kun i 17 Aar været Eneregent. [31]) Achab gjør det Skridt, som Jerobeam endnu havde Betænkelighed ved at gjøre, istedetfor Billeddyrkelsen sætter han aabenlys Afgudsdyrkelse. Den christne Kirke har havt sin Jerobeam, den vil ogsaa faae sin Achab og Jesabel. [34]) jvfr. Jos. 6, 26.

Capitel XVII.

En Lovtale over Elias læses Sirach 48, 1-11. Byen Thisbe laae syd for Kedesch i Naphtali. Det hebraiske Ord, som her er gjengivet ved Indbyggere, betyder egenlig saadanne, som enten selv ere Udlændinger eller dog nedstamme fra Fremmede. Efter Jak. 5, 17-18 var det paa Elias' Bøn, at Himmelen blev lukket; dog angives der ikke, hvad der bevægede ham til denne Bøn. [3]) Elias skal skjules for Achabs Efterstræbelser. [4]) At just Ravne, som ellers hverken i Naturen eller i Skriften ere Billede paa nogen Trofast og Omhyggelighed (1 Mos. 8, 7; Ps. 147, 9), skulle forsørge Propheten, hvem Achab forfølger, er et særligt Beviis paa Guds Omhu for Sine. [9]) jvfr. Luc. 4, 25-26.

ligger ved Sidon, og forbliv der; jeg vil føie det saa, at der skal være en Qvinde, som er Enke, til at tage sig af dig.

10. Han reiste sig derpaa og gik til Sarepta. Idet han kom til Stadsporten, var der just en Qvinde, der var Enke, som sankede Brænde. Han kaldte paa hende og sagde: Hent mig lidt Vand i en Skaal, for at jeg kan drikke.

11. Hun gik ogsaa for at hente det. Men han raabte efter hende og sagde: Tag dog en Bid Brød med til mig.

12. Hun sagde: Saasandt Jehova din Gud lever, jeg har ikke en Kage. Hvad jeg har, er en Haandfuld Meel i en Krukke og lidt Olie i et Kruus. Nu vil jeg sanke et Par Stykker Brænde og gaae ind for at lave det til for mig og min Søn; lader os saa spise deraf og derpaa døe.

13. Elias sagde til hende: Kun ikke saa forsagt! Gaa nu ind og gjør, som jeg har sagt dig; dog skal du først deraf lave en lille Kage til mig og bringe mig den ud; derpaa kan du lave en til dig og din Søn.

14. Thi saaledes siger Jehova Israels Gud: Melet i Krukken skal ikke slippe op, og Kruset ikke fattes Olie indtil den Dag, da Jehova lader Regn falde i Landet.

15. Hun gik derpaa bort og gjorde, som Elias havde sagt; baade han og hun og dertil hendes hele Huus levede deraf et Aar om.

16. Melet i Krukken slap ikke op og Kruset fattedes ikke Olie, som Jehova havde sagt ved Elias.

17. Men derefter hændte det sig, at Værtindens Søn blev syg; og Sygdommen blev meget alvorlig, omsider kostede den ham Livet.

18. Da sagde hun til Elias: Hvad have vi med hinanden at skifte, du Guds Mand? Du er kommen ind til mig for at bringe min Synd i friskt Minde, men mit Barn i Graven.

19. Han sagde til hende: Ræk mig Drengen hid! Og han tog ham ud af hendes Favn og bragte ham op paa Qvistværelset, hvor han selv havde sin Bolig, og lagde denne paa sin Seng.

20. Han raabte til Jehova og sagde: Jehova, min Gud, er det ogsaa dig, som har handlet saa ilde mod den Enke, hos hvem jeg har fundet Tilhold, at du har taget Livet af hendes Søn?

21. Saa lang han var, kastede han sig tre Gange over Drengen, raabte til Jehova og sagde: Jehova min Gud, lad der paany komme Liv i Drengen!

22. Og Jehova hørte paa Elias' Røst, og der kom atter Liv i Drengen.

23. Da tog Elias Drengen, bragte ham fra Qvistværelset ned i Stuen og gav hans Moder ham. Og Elias sagde: See, din Søn er levende.

24. Men Qvinden sagde til Elias: Nu veed jeg, at du er en Guds Mand og at Jehovas Ord i din Mund er Sandhed.

Capitel XVIII.

Offringen paa Karmel.

1. Efter lang Tids Forløb — det var allerede paa tredie Aar — lød Jehovas Ord atter saaledes til Elias: Gaa hen og viis dig for Achab, saa vil jeg lade det regne i Landet.

2. Derpaa gik Elias hen at vise sig for Achab; imidlertid var Hungersnøden stegen høit i Samaria,

3. Og Achab kaldte paa Huushovmesteren Obadja; det var en Mand, som havde stor Frygt for Jehova.

---

[18]) jvfr. Luc. 5, 8. [19]) Elias bringer Liget op paa Qvistværelset, i den Deel af Huset fandt Elisa ogsaa Liget af den sunamitiske Kones Barn, 2 Kong. 4, 10. 21, Petrus Liget af Tabitha, Ap. Gj. 9, 37. Berørelse af en Død var forbudt i Loven, 4 Mos. 19, 11; 31, 19-24. Men den, som Gud giver Magt over Døden, faaer ogsaa Magt over Loven. [22]) Det er det første Exempel i Skriften paa Gjenoplivelse af en Død, og siden Mose Tid det første Exempel paa en Undergjerning, som Gud lader et Menneske fuldbringe. Der gives visse Tidsrum i Guds Riges Historie (senere skulle de nærmere betegnes), som kunne kaldes Miraklernes Tid.

Capitel XVIII.

[1]) Efter Luc. 4, 25 og Jac. 5, 17 varede Tørken i 3 Aar og 6 Maaneder; her tales kun om tre Aar. Der er i Palæstina to Regntider om Aaret, Foraar og Efteraar. Naar nu Elias' Forudforkyndelse fandt Sted just paa den Tid, da man ventede Regn og Torden, og derpaa varede i 3 Aar, saa kan den ogsaa meget vel siges i alt at have varet 3 Aar, om end det første halve Aars Tørke ikke var noget usædvanligt. [3]) Overalt har Herren Sine, ved Achabs Hof en Obadja, og Høvedsmanden, som omtales 2 Kong. 1, 13; ved Herodes' Hof en Johanna (Luc. 8, 3) og en Manaen (Ap. Gj. 13, 1); ja selv ved den romerske Keisers Hof fandtes saadanne (Phil.

4. Dengang Jesabel udryddede Jehovas Propheter, tog Obadja hundrede Propheter og skjulte dem, halvtresindstyve Mand i en Hule, og forsørgede dem med Brød og Vand.

5. Achab sagde til Obadja: Gaa omkring i Landet til alle Vandkilder og til alle Bækkene, om vi maaskee kunne finde Græs, saa at vi kunde holde Heste og Muuldyr ilive og ikke maatte gaae glip af Qvæget.

6. Saa deelte de sig i Landet for at gjennemvandre det; Achab drog alene ad den ene Vei, og Obadja ligesaa ad den anden.

7. Idet Obadja gik paa Veien, kom Elias ham imøde; saasnart hiin gjenkjendte denne, kastede han sig ned paa sit Ansigt og sagde: Er det ikke min Herre Elias?

8. Denne svarede ham: Det er mig. Gaa nu hen og siig til din Herre: Her er Elias.

9. Men han sagde: Hvormed har jeg forseet mig, at du vil give din Tjener i Achabs Vold for at han skal dræbe mig?

10. Saasandt Jehova din Gud lever: Der er ikke noget Folk eller Kongerige, hvor min Herre ikke har ladet Bud gaae hen for at lede om dig, men de sagde: Her er han ikke. Og han har taget baade Folk og Rige i Eed, at man ikke har seet Spor af dig.

11. Og nu siger du: Gaa hen og siig til din Herre: Her er Elias.

12. Vil ikke Jehovas Aand føre dig bort medens jeg gaaer fra dig til et Sted, som jeg ikke kjender? har jeg nu imidlertid været hos Achab, sagt ham det og han finder dig alligevel ikke, saa vil han lade mig dræbe. Og din Tjener har dog fra Barnsbeen frygtet Jehova.

13. Har min Herre ikke spurgt, hvad jeg gjorde, dengang Jesabel dræbte Jehovas Propheter: jeg skjulte hundrede Mand af Jehovas Propheter i et Par Huler, halvtresindstyve Mand paa hvert Sted, og jeg forsørgede dem med Brød og Vand.

14. Men nu siger du: Gaa hen og siig til din Herre: Her er Elias! Han vil jo dræbe mig.

15. Men Elias sagde: Saa sandt Hærskarernes Jehova lever, hvem jeg tjener, idag skal han faae mig at see.

16. Derpaa gik Obadja Achab imøde og sagde ham det. Saa gik Achab hen for at møde Elias.

17. Da Achab fik Øie paa Elias, sagde han til ham: Er det dig, som forvirrer Israel?

18. Men han sagde: det er ikke mig, som forvirrer Israel, men dig er det og din Faders Huus, fordi I svigte Jehovas Bud og du følger Baalerne.

19. Send nu Bud omkring og lad hele Israel give Møde for mig paa Karmel Bjerg, dertil de fire og halvtresindstyve Baalspropheter og de fire hundrede Astartepropheter, som spise ved Jesabels Bord.

20. Saa sendte Achab Bud omkring til alle Israeliterne og forsamlede Propheterne paa Karmels Bjerg.

21. Da traadte Elias hen for hele Folket og sagde: Hvor længe ville I halte til begge Sider? Er Jehova Gud, saa følger ham; er Baal det, saa følger ham! Men Folket svarede ham ikke et Ord.

22. Elias sagde endvidere til Folket: Jeg er den eneste Jehovaprophet, som er tilbage, men Baalspropheterne ere fire hundrede og halvtresindstyve Mand.

23. Nu skaffe man os to Oxer, lad dem saa vælge sig en af dem, hugge den i Stykker og lægge den paa Veddet, men ikke tænde det; saa vil jeg tilberede den anden Oxe, lægge den paa Veddet, og heller ikke tænde det.

24. I skulle da paakalde ved eders Guds Navn, og jeg vil paakalde ved Jehovas Navn, og den Gud, som da giver Svar med Ild,

---

4, 22). [4]) Naar Jesabel udryddede Jehovas Propheter, er ikke fortalt. Hvor mange der har været i Israels Rige, sees deraf, at Obadja kunde frelse 100. Foruden dem blev kun Elias tilovers, jvfr. V. 22. [10]) At det ikke var for at faae Hjælp af Elias, men for at hævne sig paa ham, at Achab lod lede om ham, seer man allerede af Maaden, hvorpaa han modtog ham (V. 17). [12]) jvfr. Ap. Gj. 8, 39. [17]) jvfr. Amos 7, 10 flg. [19]) Som spise ved Jesabels Bord. Den svage Achab lod sig ganske lede af Jesabel, som var hedensk af Fødsel og yndede Afgudsdyrkelsen mere end Kongen gjorde. [21]) Propheten taler til Folket; thi den Sag vedkommer ikke blot Achab, men hele Folket. I Tiden skulle alle aandige Magter have fri Raadighed, saavidt enhver af dem kan gjøre sig gjældende; i den maa det staae enhver frit for, at vælge imellem Liv og Død, imellem Jehova og Baal, imellem Christus og Belial. Det kommer ikke an paa, at Andre kalde det Valg, En træffer, det rette, men at han selv bliver forvisset om, at det er saa. Dog Folket taug til Elias' Spørgsmaal; faa erkjende Betydningen af dette Valg, endnu færre have Kraft til at fuldbyrde det. Men heller ikke gjælder det blot om i Valgets Time at raabe: Ja, til Jehova eller Christus. Valgets Time varer til Tidens Ende og derfor

han skal gjælde for Gud. Derpaa gav hele Folket til Svar: Det er vel talt.

25. Elias sagde derpaa til Baalspropheterne: Vælger den ene Oxe og laver den først til, thi I ere de Fleste; paakalder saa ved eders Guds Navn, men tænder ikke.

26. Og de toge den Oxe, han gav dem, lavede den til og paakaldte ved Baals Navn fra Morgen til Middag med de Ord: Svar os, Baal, men der kom hverken Lyd eller Svar; skjøndt de haltede omkring Alteret, man havde dannet.

27. Om Middagen drillede Elias dem og sagde: Raaber stærkere, thi han er Gud og er falden i Tanker eller ogsaa har han et Ærinde og er gaaet bort; maaskee sover han, saa vil han blive vaagen.

28. Og de raabte med høi Røst og skare sig paa deres Viis med Knive og Syle, indtil Blodet strømmede ned af dem.

29. Da Middag var omme, bleve de ved at prophetere, indtil man skulde bringe Madofferet; man hørte ikke en Lyd, der var ingen, som svarede, ingen, som agtede derpaa.

30. Da sagde Elias til hele Folket: Kommer hen til mig! Og hele Folket kom hen til ham, og han udbedrede Jehovas nedbrudte Alter.

31. Elias tog tolv Stene efter Tallet paa Stammerne af Jakobs Børn, til hvem Jehovas Ord lød saaledes: Dit Navn skal være Israel.

32. Han byggede af Stenene et Alter for Jehovas Navn og drog en Rende, som kunde rumme to Trediedele af en Skjeppe Sæd, omkring Alteret.

33. Han lagde Veddet til rette, huggede Oxen i Stykker og lagde den ovenpaa Veddet.

34. Derpaa sagde han: Fylder fire Spande med Vand og helder det over Brændofferet og Veddet. Derpaa sagde han: Endnu engang; og de gjentoge det. Atter sagde han: For tredie Gang; og de gjorde det for tredie Gang.

35. Vandet løb rundt omkring Alteret, og han fyldte Renden med Vand.

36. Da man bar Madofferet frem, saa nærmede Propheten Elias sig og sagde: Jehova, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud! Lad det dog blive vitterligt, at du er Gud i Israel, og jeg din Tjener; paa dit Ord er det, jeg gjør alt dette.

37. Svar mig Jehova, svar mig og lad dette Folk sande, at du Jehova er Gud og atter har ledet deres Hjerter tilbage.

38. Da faldt Jehovas Ild ned og fortærede Brændofferet, Veddet, Stenene og Jorden, og Vandet, som var i Renden, slikkede den op.

39. Da hele Folket saae det, kastede de sig ned paa deres Ansigt og raabte: Jehova er Gud, Jehova er Gud!

40. Elias sagde til dem: Griber Baalspropheterne og lader ikke en af dem undslippe. Da grebe de dem, og Elias bragte dem ned til Kischons Bæk, hvor han huggede dem ned.

41. Derpaa sagde Elias til Achab: Kom herop, spiis og drik, thi der trækker en svær Regnbyge op.

42. Achab kom op for at spise og drikke, medens Elias steg op paa Toppen af Karmel, bøiede sig mod Jorden og lagde sit Ansigt mellem sine Knæ.

43. Han sagde til sin Dreng: Stig op og see mod Vest. Da steg denne op og saae ud, men svarede: Der er Ingenting. Og han sagde: Gaa endnu syv Gange!

44. Da det var for syvende Gang, sagde han: En lille Sky lig en Mands Haand stiger op af Havet. Da sagde hiin: Gaa op og siig til Achab: Spænd for og drag ned, ellers vil Regnen hindre dig.

45. Det varede kuns et Øieblik, saa var Himlen fuld af Skyer og Storm, og der faldt stærk Regn. Da kjørte Achab bort og drog til Jisreel.

---

kræves der Bestandighed til Enden, jvfr. 2 Mos. 24, 3; Jos. 24, 15-24. Ene Gud vælger før Tiden, hvem han vil. 26) De haltede, enten fordi de under den vilde Afgudstjeneste havde lemlæstet sig selv, eller ogsaa er det et spottende Udtryk for deres høitidelige Dandse. 28) Scener som den her beskrevne høre endnu paa mange Steder af Jorden til Dagens Orden. 30-31) Alteret var enten nedbrudt paa Salomons Tid, da Templet opførtes, eller ogsaa af Jesabel. Ved de tolv Stene tyder Elias hen paa det store Formaal for hans Virksomhed, atter at forene Juda og Ephraim til eet Israel omkring Jehovas Alter. 34) Vandet brugtes ellers ikke til Offringer; Elias vil overtyde Hedningerne om, at der ikke skeer noget Bedrageri ved Antændelsen. 35) Renden var gravet for derved at aflede Blodet, thi ogsaa Brændofferet slagtedes iforveien. 38) Jvfr 1 Mos. 15, 17; 3 Mos. 9, 24; 2 Kren. 7, 1. 40) Hvad Tjeneren af den gamle Pagt gjor her, var en retfærdig Straf mod de i Israel indtrængende Afgudsdyrkere, altsaa tillige en Naadesbeviisning mod Folket. Den christne Kirke har intet andet Sværd, end det Christus bragte, ingen anden Ild end den, han tændte (Matth. 10, 35; Luc. 12, 49; 9, 55.)

46. Men Jehovas Haand hvilede over Elias; han bandt op om sig og løb forud for Achab indtil hvor Veien bøier af mod Jisreel.

Capitel XIX.

Elias paa Horeb. Elisa's Kaldelse.

1. Achab meddeelte Jesabel alt, hvad Elias havde gjort; og at han havde dræbt alle Propheterne med Sværd.
2. Da sendte Jesabel Bud til Elias med den Besked: Saa straffe Guderne mig haardt, om jeg ikke imorgen gjør mod dit Liv, som du har gjort mod hines.
3. Da han mærkede det, brød han op og gik bort for at frelse sit Liv, og da han kom til Beerscheba, som hører til Juda, lod han sin Dreng blive der.
4. Og da han selv var vandret en Dagsreise ind i Ørkenen, kom han hen og satte sig under et Gyveltræ, han ønskede sig Døden og sagde: Det er nok! Jehova, tag nu mit Liv, thi jeg er ikke mere værd end mine Fædre.
5. Han lagde sig derpaa ned at sove under Gyveltræet; see, da rørte der en Guds Engel ved ham, som sagde til ham: Staa op og spiis!
6. Han saae sig om, og ved hans Hovedgjærde stod der en Kage, som den bages paa gloende Stene, og en Krukke Vand. Da spiste han og drak og lagde sig atter ned.
7. Men Jehovas Engel rørte for anden Gang ved ham og sagde: Staa op og spiis! thi du har endnu en lang Vei for dig.
8. Han stod derpaa op, spiste og drak, og det Maaltid styrkede ham saaledes, at han paa det vanrede i fyrretyve Døgn til Gudsbjerget Horeb.
9. Der gik han ind i en Hule, hvor han tilbragte Natten. Da lød Jehovas Ord til ham: Hvad tager du dig for her, Elias?
10. Og denne sagde: Jeg er fuld af Nidkjærhed for Jehova, Hærskarernes Gud, fordi Israels Børn have svigtet Pagten med dig, nedbrudt dine Altere og dræbt dine Propheter med Sværd; jeg er alene tilbage, men ogsaa mig tragte de efter at skille ved Livet.
11. Hiin sagde: Gaa ud, du skal staae paa Bjerget for Jehovas Ansigt. Da gik Jehova forbi. En stærk og vældig Storm gik forud, som løsrev Bjerge og knuste Klipper foran Jehova, men Jehova var ikke i Stormen. Efter Stormen kom der Jordskjælv, men Jehova var ikke i Jordskjælvet.
12. Efter Jordskjælvet kom der Lynild, men Jehova var ikke i Lynilden; efter Lynilden kom der en stille og sagte Lyd.
13. Da Elias hørte den, hyllede han sit Ansigt i sin Kappe, gik udenfor og blev staaende ved Indgangen til Hulen. Da kom der en Stemme til ham, som sagde: Hvad tager du dig for her, Elias?
14. Denne sagde: Jeg er fuld af Nidkjærhed for Jehova, Hærskarernes Gud, fordi Israels Børn have svigtet Pagten med dig, nedbrudt dine Altere og dræbt dine Propheter med Sværd; jeg er alene bleven tilbage, men ogsaa mig tragte de efter at skille ved Livet.
15. Men Jehova sagde til ham: Gaa samme Vei tilbage igjennem Ørkenen til Damask; naar du kommer derhen, skal du salve Hasael til Konge over Syrien;
16. Jehu, Nimsi's Søn, skal du salve til Konge over Israel og Elisa, Saphats Søn fra Abel Mechola, til Prophet efter dig.

Capitel XIX.

[3]) Det var paa Guds Tilskyndelse, at Elias lod sin Følgesvend blive i Beerscheba; Gud vilde give ham en anden, gjennem Ørkenen Engelen, senere Elisa. [5]) Propheten er nær ved Fortvivlelsen og bliver ligegyldig for den Vandring, hvortil Gud har tilskyndet ham (18, 46). [10]) taler Jehova i Drømme til Elias, V. 14 medens han er i vaagen Tilstand, jvfr. Rom. 11, 3. [11]) Jehova gaaer her forbi Elias, som 2 Mos. 33, 17-23 forbi Moses. Ligesom Elias paa Karmel har foreholdt Folket den rette Nidkjærhed i Modsætning til deres Lunkenhed, saa viser Jehova her Propheten, hvorledes Nidkjærheden bør være beskaffen; ikke som om Herren vil gjøre Prophetens Ord til Skamme; thi han kommer undertiden ogsaa i et vældigt Veir, 2 Mos. 19, 16; Job 38, 1; Ap. Gj. 2, 2; Hebr. 12, 29. Men Sandhedens Aand maa vide at forene det Ene med det Andet. Den sagte Lyd minder om Opførelsen af Salomons Tempel, som byggedes uden Hammerslag. [14-18]) Indeholder baade Straffeforkyndelse og Naadebudskab; dem, som Propheten anklager, skal Straffen træffe paa tredobbelt Viis — Hasael bekrigede Israel med Held, 2 Kong. 10, 32; Jehu udryddede Achabs Huus, 2 Kong. 10, 6-8; og Baalspræsterne, sammesteds V. 25, Elisa straffede de Vantroe blandt Folket, 2 Kong. 7, 2; 17-20 — men den, hvem Prophetens Anklage ikke træffer, vil Jehova skaane for ikke at udslette Israel. I

17. Hvad der undflyer Hasaels Sværd, skal Jehu dræbe; og hvad der undflyer Jehu's Sværd, skal Elisa dræbe.
18. Men syv tusinde vil jeg levne i Israel, alle Knæ nemlig, som ikke have bøiet sig for Baal, hver Mund, som ikke har kysset ham.
19. Da han gik bort derfra, traf han Elisa, Saphats Søn, som pløiede med tolv Spænd Oxer for sig, han trak selv med det tolvte; idet Elias gik forbi ham, kastede han sin Kappe over ham.
20. Denne forlod Oxerne, løb efter Elias og sagde: Lad mig først kysse min Fader og Moder, saa vil jeg gaae med dig. Hiin sagde til ham: Gaa hen, men kom igjen! Thi veed du og, hvad det var jeg gjorde ved dig?
21. Saa gik han fra ham igjen, tog et Spænd Oxer, slagtede det og ved Oxernes Tøi kogte han deres Kjød; det gav han Folket at spise. Derpaa brød han op, fulgte med Elias og tjente ham.

Capitel XX.

Achabs dobbelte Seier over Benhadad af Syrien.

1. Kong Benhadad af Syrien samlede hele sin Hær, der var to og tredive Konger hos ham med Heste og Vogne; han drog op, beleirede Samaria og stred imod den.
2. Han sendte Bud ind i Byen til Kong Achab af Israel
3. Og lod ham sige: Saa siger Benhadad, dit Sølv og Guld skal være mit, og de smukkeste blandt dine Koner og Børn skulle ogsaa tilhøre mig.
4. Kongen af Israel svarede: Som du siger, min Herre Konge, jeg og alt, hvad mit er, tilhører dig.
5. Sendebudene kom igjen og sagde: Det siger Benhadad og lader dig vide: Jeg har sendt Bud til dig og kundgjort dig, at du skal give mig dit Sølv og Guld, dine Koner og Børn.
6. Men imorgen ved denne Tid vil jeg sende mine Folk til dig, de skulle gjennemsøge saavel din som dine Tjeneres Bolig, og alle dine Kostbarheder skulle de tage bort og føre med sig.
7. Da kaldte Israels Konge paa de Ældste i Landet og sagde: Nu kunne I nok indsee og skjønne, at denne higer efter det, som er ondt; thi han sendte Bud til mig angaaende mit Sølv og Guld, mine Koner og Børn; dem nægtede jeg ham heller ikke.
8. Da sagde alle de Ældste til ham: Deri maa du hverken lyde eller føie ham.
9. Derpaa sagde han til Benhadads Sendebud: Siger til min Herre Konge: Alt, hvad dine Sendebud førstegang begjærede af din Tjener, vil jeg opfylde, men i denne Ting kan jeg ikke føie ham. Saa gik Sendebudene og bragte ham dette Svar.
10. Benhadad sendte ham derpaa denne Beskeb: Saa straffe Guderne mig grumt, om der skal levnes saameget Gruus af Samaria, at de, som følge mig, hver kunne faae en Haand fuld.
11. Da svarede Kongen af Israel og sagde: Den, som binder Beltet om sig, skal ikke rose sig, som spændte han det allerede fra.
12. Det Ord fik han at høre, idet han drak med Kongerne i Hytterne, og han sagde til sine Folk: Stiller eder op. Og de stillede sig op imod Byen.
13. Da var der en Prophet, som nærmede sig Kong Achab af Israel og sagde: Saa siger Jehova: Seer du den store Skare? Den vil jeg idag give i din Magt, og du skal erkjende, at jeg er Jehova.
14. Achab sagde: Ved hvem skal det ske? Hvorpaa hiin sagde: Ved Landshøvdingernes Folk. Atter sagde denne: Hvo skal aabne Slaget? og fik til Svar af hiin: Det skal du.

V. 18 er der maaskee indeholdt en Dadel over Propheten, som intet kjender til de 7000, dog er det ikke Hovedhensigten dermed. [19]) Ved at kaste Prophetkappen over Elisa indvier Elias ham til Prophet; jvfr. Zach. 13, 4. Nu ere Elias og Elisa saa nøie forenede, at den første uden derved at forsynde sig kan overlade til den sidste Dobbelthvervet at salve Hasael, 2 Kong. 8, 12-13; og Jehu, 2 Kong. 9, 1 flg. (her sender Elisa atter en Lærling). Ved Hasael og Elisa fandt der iøvrigt ingen egenlig Salvelse Sted; jvfr. endnu Luc. 9, 57-62.

Capitel XX.

[1]) Ifølge V. 34 er denne Benhadad en Søn af ham, som paa Kong Asa's Forlangende slog Baesa 15, 17-21. Sønnens Krig er uheldig fordi det er Jehovas Villie, at Israel ikke skal straffes ved ham men ved Hasael, 19, 15; 17. [13]) Sandsynligviis en af de Propheter, som Obadja havde frelst under den 18, 4 omtalte Forfølgelse. Den sidste Forfølgelse gjaldt kuns Elias, 19, 3. [14]) Landshøvdingerne ere de, som om-

15. Derpaa talte denne Landshøvdingernes Folk, der var to hundrede og to og tredive; og efter dem talte han hele Folket, og Israeliterne vare i det Hele syv tusinde.
16. Ved Middagstid droge de ud, og Kong Benhadad havde drukket sig en Ruus i Hytterne tilligemed de to og tredive Konger, som vare komne ham til Hjælp.
17. Landshøvdingernes Folk droge først ud. Da sendte Benhadad Folk ud, som bragte ham den Besked: Der drager Mænd ud fra Samaria.
18. Men han sagde: Hvad enten de ere dragne ud for at søge Fred eller Krig, saa skulle I gribe dem levende.
19. Landshøvdingernes Folk droge ud af Staden, og bag efter dem kom Hæren.
20. Hver fældte sin Mand; saa toge Syrerne Flugten, og Israel forfulgte dem; Kong Benhadad af Syrien undkom tilhest tilligemed sine Ryttere.
21. Ogsaa Kongen af Israel drog ud, slog Rytteriet og Vognene og anrettede et stort Nederlag blandt Syrerne.
22. Da nærmede Propheten sig til Israels Konge og sagde til ham: Gaa hen og hold dig rede; læg vel Mærke til, hvad du har at gjøre; thi naar Aaret er omme, drager Kongen af Syrien atter op imod dig.
23. Kongen af Syriens Folk sagde til ham: Deres Guder ere Bjergguder, derfor kunne de faae Bugt med os; maaskee, om vi sloges med dem paa Sletten, vilde vi faae Bugt med dem.
24. Grib nu Sagen saaledes an: bortfjern alle Kongerne fra deres Pladser og sæt Fyrster istedetfor.
25. Derpaa skal du samle en Hær paa samme Størrelse som den, der blev slagen, paa ligesaamange Heste og Vogne, og lad os saa kjæmpe paa Sletten med dem, maaskee vi da ville faae Bugt med dem. Han agtede paa deres Tale og gjorde derefter.
26. Saasnart Aaret var omme, mønstrede Benhadad Syrerne og drog op til Aphek for at tilbyde Israel Slag.
27. Da bleve ogsaa Israeliterne mønstrede og forsynede, og de droge ud imod ham. Israeliterne sloge Leir ligeoverfor dem som to smaa Gedehjorde, medens Syrerne fyldte Landet.
28. Da nærmede en Guds Mand sig, talte til Kongen af Israel og sagde: Saa siger Jehova: fordi Syrerne have sagt: Jehova er Gud for Bjergene, men ikke for Dalene, saa vil jeg give den hele store Skare i din Vold, og I skulle erkjende, at jeg er Jehova.
29. Syv Dage laae de i Leir ligeoverfor hinanden; den syvende Dag rykkede de mod hinanden til Kamp, og Israeliterne sloge Syrerne, hundrede tusinde Mand Fodfolk paa een Dag.
30. Hvad der blev tilovers, tog Flugten mod Aphek ind i Byen, og Murene styrtede ned over syv og tyve tusinde Mand, som vare blevne tilovers. Benhadad flygtede ind i Byen og iilte fra et Værelse til et andet.
31. Hans Tjenere sagde til ham: Vi have altid hørt, at de israelitiske Konger ere venlige Herrer. Lader os tage Sørgeklæder paa og lægge Reb om Halsen, og saa gaae Kongen af Israel imøde; maaskee han skjænker dig Livet.
32. Saa bandt de Sækketøi om Hofterne og Reb om Halsen, kom hen til Kongen af Israel og sagde: Din Tjener Benhadad siger: Skjænk mig Livet. Men denne svarede: Er han endnu ilive? Han er min Broder.
33. Det toge Mændene i en god Mening, skyndte sig med at faae Stadfæstelse paa at det var hans Alvor og sagde: Ja, din Broder er Benhadad. Hiin sagde: Kommer og bringer ham hid! Saa gik Benhadad ud til ham, og han lod ham stige op paa sin Vogn.
34. Da sagde denne til hiin: De Stæder, som min Fader tog fra din, vil jeg give tilbage igjen, og du maa anlægge dig Gader i Damask, ligesom min Fader har gjort i Samaria. „Paa det Vilkaar, at du slutter Forbund med mig, vil jeg lade dig fare." Saa sluttede Achab Forbund med ham og lod ham fare.
35. En Mand blandt Prophetenes Børn sagde til en anden paa Jehovas Befaling: Slaa

tales 4, 7-19. [15]) Den her angivne Skare er Besætningen i Samaria. [26]) Aphek kan ikke være den i Juda beliggende By, som omtales 1 Sam. 4, 1; men nok den i Isaschar, som nævnes 1 Sam. 29, 1; det følgende Slag stod altsaa i den Egn, hvor Saul faldt, paa Jisreelsletten. [30]) Til med ældre Fortolkere i Apheks Mures Nedstyrten at see et Mirakel ligdet ved Jericho, er der ikke tilstrækkelig Grund [34]) De her omtalte Stæder ere vel de, som nævnes 15, 20. Benhadad har hidindtil været i Besiddelse af et Qvarteer i Damask. [35-36]) Denne Fortælling saarer let Følelsen. Det beviser kun, hvor vanskeligt det er som den oprigtige Israelit at være gjennemtrængt af den levende Erkjendelse, at Guds Villie gaaer for Alt

mig dog! Men Manden undslog sig for at slaa ham.

36. Da svarede denne ham: Fordi du ikke har adlydt Jehovas Røst, skal en Løve dræbe dig, saasnart du kun er gaaet bort fra mig. Som han gik bort fra denne, traf Løven ham og dræbte ham.

37. Hiin traf en anden Mand og sagde til ham: Slaa mig dog! Og Manden slog ham, indtil han blev blodig.

38. Da gik Propheten hen og stillede sig paa Veien foran Kongen og gjorde sig ukjendelig ved Aske i Ansigtet.

39. Som nu Kongen drog forbi, raabte han til ham og sagde: Din Tjener drog med ud i Slaget, da kom der en Mand og bragte en anden med sig og sagde: Pas paa denne Mand, thi undkommer han, saa skal du bøde med dit Liv for hans eller betale et Centner Sølv.

40. Idet nu din Tjener snart hist snart her havde noget at sysle med, saa var han paa eengang borte. Og Israels Konge sagde til ham: Saa har du selv fældet din Dom.

41. Da strøg han hurtig Asken fra Ansigtet, og Kongen af Israel kjendte ham for at være en af Propheterne.

42. Men denne sagde til ham: Saa siger Jehova: Fordi du har sluppet den Mand af Haanden, som jeg lyste i Ban, saa skal dit Liv bøde for hans og dit Folk for hans Folk.

43. Saa drog Kongen af Israel utilfreds og fortrædelig hjemad og kom til Samaria.

Capitel XXI.

Achab sætter sig i Besiddelse af Naboths Viingaard.

1. Efter disse Begivenheder tildrog det sig, at Jisreeliten Naboth havde en Viingaard i Jisrael ved Siden af Kong Achabs Pallads i Samaria,

2. Og at Achab talte saaledes til Naboth: Giv mig din Viingaard, saa vil jeg have den til Kaalhave, thi den ligger tæt op til mit Huus. Jeg vil give dig en Viingaard, som er bedre end den, eller hvis du synes, vil jeg betale dig i Penge det, den kan koste.

3. Men Naboth sagde til Achab: Jehova bevare mig fra at overlade dig min Fædrenearv.

4. Achab kom hjem fortrædelig og vranten over det Svar, han havde faaet af Jisreeliten Naboth, som sagde: Jeg vil ikke overlade dig min Fædrenearv. Saa lagde han sig til Sengs, vendte Ansigtet bort og nød ingen Mad.

5. Hans Hustru Jesabel kom ind til ham og sagde til ham: Hvorfor er du saa ilde tilmode og spiser intet?

6. Saa sagde han til hende: Jeg talte med Jisreeliten Naboth og sagde til ham: Overlad mig din Viingaard for Penge, eller hvis du hellere vil det, skal jeg give dig en anden i dens Sted; men han svarede: Jeg vil ikke overlade dig min Viingaard.

7. Da sagde hans Hustru Jesabel til ham: Nu skulde du vise, at du var Konge i Israel! Reis dig, spiis og vær vel tilmode; jeg vil skaffe dig Jisreeliten Naboths Viingaard.

8. Derpaa skrev hun Breve i Achabs Navn og forseglede dem med hans Segl, dem sendte hun til de Ældste og til de fornemme Folk, som boede i By sammen med Naboth.

9. Saaledes skrev hun i Brevene: Udraaber en Faste og giver Naboth den øverste Plads iblandt Folket.

10. Og sætter to Mænd, som lade sig underkjøbe, ligeoverfor ham, de skulle vidne mod ham og sige: Du har bandet baade Gud og Kongen; fører ham derpaa udenfor og stener ham tildøde.

11. Mændene i hans By, de Ældste og Fornemste, som boede sammen med ham, gjorde

---

og at Alting er Synd, hvad der ikke føier sig i denne Villie. [39]) Propheten foreholder Achab hans Synd i en Parabel, ligesom Nathan gjorde ved David. [42]) Banlyst (jvfr. 3 Mos. 27, 28-29) var Benhadad, baade fordi han skulde vige Pladsen for Hasael og fordi han havde spottet Israels Gud, som om han kun var en Bjerggud.

Capitel XXI.

[1]) Samaria laae nordpaa i Ephraim, ikke langt fra Jisreelsletten. Derfor kunde Viingaarden i Jisreel nok støde op til Palladset i Samaria. [3]) Ingen Israelit maatte skille sig ved sin arvelige Eiendom; det var klart udtalt i Loven om Jubelaaret 3 Mos. 25, 23 og i Sagen med Zelophhads Døttre, 4 Mos. 27, 6-11; 36, 6-9. Dette var et Grundtræk i Israels Lov. Jeroboam havde forladt Davids Huus og Morias Tempel, Achab vilde nu rokke Grundpillerne i Landets Forfatning. [9]) Det lader til, som om ved en anordnet Faste Fastemaaltiderne ere blevne holdte i Fællesskab. En Fastedag blev anordnet til Bod for Synden; her helligholdtes den ved Meneed og Mord. [10]) Den Uskyldiges Stening vilde man

efter den Besked som Jesabel havde sendt dem, og som der stod skrevet i Brevene, hun havde sendt.

12. De udraabte en Faste og gave Naboth den øverste Plads blandt Folket.

13. Da kom der to Mænd, som vare underkjøbte, og satte sig ligeover for ham; disse underkjøbte Mænd vidnede mod Naboth for Folket og sagde: Naboth har bandet baade Gud og Kongen. Derpaa ledede de ham udenfor Staden og stenede ham tildøde.

14. Dernæst sendte de Bud til Jesabel med den Underretning: Naboth er stenet tildøde.

15. Saasnart Isabel hørte, at Naboth var stenet tildøde, sagde hun til Kongen: Reis dig og tag Jisreeliten Naboths Viingaard i Arv, som han vægrede sig ved at overlade dig for Penge, thi Naboth er ikke mere ilive, han er død.

16. Saasnart Achab hørte, at Naboth var død, reiste han sig for at gaae ned til Jisreeliten Naboths Viingaard og tage den i Arv.

17. Da lød Jehovas Ord saaledes til Thisbiten Elias:

18. Reis dig og gaa ned for at møde Kong Achab af Israel, som er i Samaria, han er nu i Naboths Viingaard og er gaaet derned for at tage den i Arv.

19. Saaledes skal du tale til ham: Saa siger Jehova: Du myrder og vil tillige tage Arv? Endvidere skal du tale saaledes til ham: Saa siger Jehova: Paa det Sted, hvor Hundene slikke Naboths Blod, skulle de ogsaa slikke dit, ja dit Blod.

20. Da sagde Achab til Elias: Har du nu fundet mig, min Fjende? Denne sagde: Jeg har fundet dig, fordi du har solgt dig selv til at gjøre hvad ondt er i Jehovas Øine.

21. See, det er mig, som bringer Ondt over dig; jeg vil feie bort efter dig og udrydde hos Achab enhver, som slaaer sit Vand af mod Væggen, hver Fri og Ufri i Israel.

22. Jeg vil gjøre dit Huus lige med Jerobeams, Nebaths Søns Huus og med Baesa, Achia's Søns Huus for den Forargelse, som du har voldt Israel, og hvorved du har bragt dem til Fald.

23. Ogsaa til Jesabel taler Jehova saaledes: Hundene skulle æde Jesabel indenfor Jisreels Mure.

24. Den af Achabs Slægt, som døer i Byen, skulle Hundene æde, og den, som døer i det Frie, skulle Himmelens Fugle æde.

25. Der var dog ingen som Achab til at sælge sig selv og gjøre hvad ondt var i Jehovas Øine, og hvad hans Hustru Jesabel forledede ham til.

26. Han handlede heelt vederstyggelig ved at efterfølge de fæle Afguder ganske som Amoriterne havde gjort, hvilke Jehova havde fordrevet for Israeliterne.

27. Da Achab hørte disse Ord, rev han sine Klæder itu, bandt Sækketøi om sit Legeme og fastede. Saa laae han i Sækketøiet og svandt hen.

28. Da lød Jehovas Ord saaledes til Thisbiten Elias:

29. Seer du, hvor Achab ydmyger sig for mig? Fordi han har ydmyget sig for mig, vil jeg ikke lade Ulykken komme i hans Levetid, men i hans Søns Levetid vil jeg bringe den over hans Huus.

Capitel XXII.

Kong Achab falder i et Slag mod Syrerne.

1. Der var i tre Aar Stilstand, da der ingen Krig var imellem Syrien og Israel.

2. I det tredie Aar skete det, at Kong Josaphat af Juda drog ned til Kongen af Israel.

3. Kongen af Israel sagde til sine Folk: Vide I, at Ramoth Gilead tilhører os; skulde vi tie stille og ikke tage den fra Syrerkongen?

4. Derpaa sagde han til Josaphat: Vil du drage med mig i Krig mod Ramoth Gilead?

---

støtte paa 3 Mos. 24, 11-16. [20]) Hvo som sælger sig selv, har følgelig tabt sig selv. Apostelen Paulus klager over at være solgt under Synden, Rom. 7, 14; det gjælder om alle. Men noget andet er det som Achab at have solgt sig selv, eller at være solgt af Jehova og følgelig ikke længere være hans. Den, der skulde udføre Jehovas Dom, holdt blandt Achabs Følge 2 Kong. 9, 25. [27-29]) Achabs Bod er alvorlig meent, thi i bevidst Hykleri kan Sandhedens Gud ikke have Behag, men som den, der har tabt sig selv, fattes ham den Kraft. Mennesket maa have, for at kunne gjennemføre Boden. Achab leger med sin egen Frelse; han har sin Fjende i Fangenskab, men lader ham fare; han begynder paa Omvendelsen, men slipper den igjen. Opfyldelsen af Elias' Ord blev kun tildeels udsat; jvfr. 22, 38; 2 Kong. 9, 36.

Capitel XXII.

Med dette Capitel kan sammenholdes 2 Krøn. 18. [3]) Achab støtter sig ved sin Fordring angaaende Ramoth Gilead paa den sidste Fredslutning med Benhadad, 20, 34. [4]) Josaphats Forbund med Achab bliver efter 2 Krøn. 19, 2 dadlet af Jehu, den samme Prophet som havde spaaet

Og Josaphat sagde til Israels Konge: Jeg vil ganske som du, mit Folk og dit Folk, mine Heste og dine Heste skal der ingen Forskjel være paa.
5. Josaphat sagde endvidere til Kongen af Israel: Adspørg dog idag Jehova.
6. Saa samlede Kongen af Israel Propheterne, henved fire hundrede Mand, og sagde til dem: Skal jeg drage ud til Strid mod Ramoth Gilead, eller skal jeg lade være? De sagde: Drag op, og Herren vil give den i Kongens Haand.
7. Josaphat sagde: Har Jehova her ikke endnu en Prophet, saa ville vi dog adspørge ham?
8. Dertil svarede Kongen af Israel Josaphat: Der er rigtignok endnu en Mand, ved hvem man kan adspørge Jehova, men jeg lider ham ikke, thi han spaaer mig ikke andet end Ulykker; det er Micha, Jimla's Søn. Men Josaphat sagde: Det maa Kongen ikke sige.
9. Kongen af Israel kaldte paa en Kammersvend og sagde: Henter hurtig Micha, Jimla's Søn.
10. Kongen af Israel og Kong Josaphat af Juda sade begge to iførte Kongedragt paa deres Stol ved Indgangen til Samarias Port, og alle Propheterne spaaede for dem.
11. Zedekias, Enaana's Søn, dannede sig Horn af Jern og sagde: Saa siger Jehova: Med dem skal du stange Syrerne, indtil du faaer dem ødelagt.
12. Saaledes spaaede alle Propheterne og sagde: Drag op mod Ramoth Gilead, det vil lykkes! Jehova vil give den i Kongens Haand.
13. Ogsaa Budet, som gik hen for at kalde paa Micha, talte saaledes til ham: Propheterne spaae alle som een Mand Kongen Held; lad dit Ord nu ikke være mod Strømmen, spaa du ogsaa godt.
14. Men Micha sagde til ham: Saasandt Jehova lever, hvad han taler til mig, vil ogsaa jeg tale.
15. Idet han kom ind til Kongen sagde denne til ham: Micha, skulle vi drage ud til Strid mod Ramoth Gilead, eller skulle vi lade være? Og han sagde: Drag op, det skal jo lykkes, Jehova vil give den i Kongens Haand.
16. Dog Kongen sagde til ham: Hvormange Gange skal jeg besværge dig, at du siger mig den rene Sandhed i Jehovas Navn?
17. Da sagde han: Jeg seer Israel adsplittet paa Bjergene som Faar, der ere uden Hyrde; og Jehova siger: de have ingen Herre, lad dem gaae hjem igjen med Fred.
18. Derpaa sagde Kongen af Israel til Josaphat: Sagde jeg dig ikke nok, denne spaaer mig aldrig andet end Ulykker.
19. Han sagde: Hør da Jehovas Ord: Jeg saae Jehova sidde paa sin Stol og alle Himmelens Hærskarer staae omkring ham, baade til høire og venstre.
20. Og Jehova sagde: Hvo vil forføre Achab til at drage op og finde sin Undergang ved Ramoth Gilead? Da sagde En Eet, en Anden et Andet,
21. Indtil en Aand gik frem, stillede sig for Jehovas Ansigt og sagde: Jeg vil forlede ham. Men Jehova sagde til ham: Hvorved?
22. Denne sagde: Jeg vil drage ud og blive en løgnagtig Aand i alle Propheternes Mund. Han sagde: Du maa forlede ham og kan ogsaa udføre det; faer ud og gjør saa!
23. See, nu har Jehova givet en løgnagtig Aand i alle dine Propheters Mund, og Jehova har talt til din Undergang.
24. Da nærmede Zedekias, Enaana's Søn sig, slog Micha paa Kinden og sagde: Hvorledes? Er da Jehovas Aand vegen fra mig for at tale til dig?
25. Men Micha sagde: Du skal see det paa den samme Dag, naar du tyer fra et Kammer til et andet for at skjule dig.
26. Da sagde Kongen af Israel: Grib Manden og bring ham til Stadens Høvding Amon, og til Joas, Kongens Søn.
27. Og du skal sige saaledes: Saa siger Kongen, sætter denne i Forvaring og lader ham faae knapt Vand og knapt Brød, indtil jeg kommer velbeholden igjen.

Baesa's Huus Undergang (16, 1); for Krig med Israel havde Semajah straffet Rehabeam (12, 22-24). [6]) Disse Propheter vare ikke Baalspropheter, thi dem havde Elias dræbt, og disse spaaede i Jehovas Navn (V. 11. 24); det gjorde de ligesom Jerobeam havde tjent Jehova ved Kalvene i Bethel og Dan. Josaphat mærker nok Forskjellen. [11]) Symbolske Handlinger som den, Zedekias her foretager sig, vare almindelige saavel hos de sande som hos de falske Propheter; jvfr. Es. 20, 2; Jerem. 27, 2. [15-16]) Ironien i Micha's Ord som blot er en Gjentagelse af de falske Propheters, er saa kjendelig, at Achab ikke et Øieblik tvivler derom. Micha, Jimla's Søn, er en anden end den, af hvem der i Kanon findes en Bog med Spaadomme. Achabs Dom om ham stemmer ganske med hans Tiltale til Elias 18, 17; 21, 20. [17]) Micha spaaer Kongens Fald. [19-23]) Fremstiller Micha, hvorledes de andre Propheter nok tale, drevne af en anden Aand end deres egen; men denne Aand er en løgnagtig, som dog ligefuldt maae være tjenende Redskab i

28. Micha sagde: Kommer du velbeholden igjen, saa har Jehova ikke talt ved mig; og han sagde: Hører det, alle Folkefærd!
29. Da nu Kongen af Israel og Kong Josaphat af Juda droge op mod Ramoth Gilead,
30. Sagde Kongen af Israel til Josaphat: Jeg vil gaae forklædt i Slaget, men tag du dine egne Klæder paa. Saa forklædte Kongen af Israel sig, før han gik i Slaget.
31. Kongen af Syrien gav sine to og tredive Anførere for Vognene denne Befaling: I skulle ikke indlade eder i Kamp med nogen, han være ringe eller stor, uden netop med Kongen af Israel.
32. Da Anførerne for Vognene fik Øie paa Josaphat, sagde de: Det er sikkert Kongen af Israel, og de overfaldt ham for at begynde Kamp med ham; da udstødte Josaphat et Skrig.
33. Saasnart Anførerne for Vognene saae, at det ikke var Kongen af Israel, trak de sig tilbage fra ham.
34. En Mand spændte sin Bue paa Lykke og Fromme og saarede Kongen af Israel imellem Pantserskjællene. Da sagde denne til sin Kjøresvend: Drei af og skaf mig ud af Leiren, thi jeg er saaret.
35. Det blev en hidsig Kamp den Dag, og Kongen blev i Vognen paa sin Post mod Syrerne, men om Aftenen døde han, og Blodet strømmede fra Saaret midt hen i Vognen.
36. Ved Solens Nedgang løb der en Jubel igjennem Leiren: Drager hver Mand hjem til sin By og sit Land!
37. Saa døde Kongen, og da man kom til Samaria jordede man Kongen i Samaria.
38. Idet man skyllede Vognen ved Dammen i Samaria, slikkede Hundene hans Blod, og Skjøger vaskede Liget, efter de Ord Jehova havde talt.
39. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Achab og alle hans Bedrifter, Elfenbeenpalladset, han byggede, og alle Stæderne, som han opførte, er nedskrevet i Israels Konge-Krønike.
40. Da Kong Achab samledes til sine Fædre, blev hans Søn Ahasia hans Efterfølger.
41. Josaphat, Asa's Søn, blev Konge i Juda, i Kong Achab af Israels fjerde Regjeringsaar.
42. Josaphat var fem og tredive Aar gammel, da han blev Konge, og han var fem og tyve Aar Konge i Jerusalem; hans Moder hed Asuba og var en Datter af Silhi.
43. Han vandrede i alt paa sin Fader Asa's Vei og veg ikke fra den, saa han gjorde, hvad Ret var i Jehovas Øine.
44. Kun bleve Høiene ikke bortryddede, saa at Folket offrede og røgede paa Høiene.
45. Josaphat holdt Fred med Israels Konge.
46. Hvad der iøvrigt er at fortælle om Josaphats Bedrifter, hans kraftige Regjering og de Krige, han førte, er nedskrevet i Juda Konge-Krønike.
47. Skjørlevnerne, som endnu vare blevne tilovers i hans Fader Asa's Dage, udryddede han reent af Landet.
48. Der var ingen Konge over Edom, en Statholder gjaldt for Konge.
49. Josaphat havde ti Tharsisfarere, som fore paa Ophir efter Guld, men de kom ikke derhen, thi de strandede ved Eziongeber.
50. Da sagde Ahasia, en Søn af Achab, til Josaphat: Lad mine Folk fare tilsøes med dine; men det vilde Josaphat ikke.
51. Josaphat indgik til sine Fædre og blev bisat hos sine Fædre i sin Fader Davids Stad. Hans Søn Joram blev hans Efterfølger.
52. Ahasia, Achabs Søn, blev Konge over Israel i Samaria, i Kong Josaphat af Juda's syttende Aar, han regjerede to Aar over Israel.
53. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine og vandrede paa sin Faders og Moders og paa Jerobeam, Nebaths Søns Vei, som havde bragt Israel til at synde.
54. Han tjente Baal og tilbad ham og fortørnede Jehova, Israels Gud, ligesom hans Fader havde gjort.

Jehovas Haand. Jvfr. Dom. 9, 23, 1 Sam. 16, 14. [28]) Hvad der tildrog sig i Israel, vedkom ikke blot dette Folk men alle Folk; til denne Bevidsthed hæver Propheten sig, ligesom Moses 5 Mos. 32, 1. Ogsaa dette Ord af Propheten er gaaet i Opfyldelse; dermed begyndte den senere Micha sine Spaadomme. Micha 1, 2. [30]) Achab frygter for Opfyldelsen af Micha's Spaadom. [34]) Det var Gud, ikke Mennesker, som fældte Achab. Hans Fald var ikke saameget Straf for hans Forsyndelse mod Naboth som derfor, at han havde sluppet den, Jehova havde givet i hans Haand, nemlig Syrerkongen (20, 42). Iøvrigt var det kun Achab som blev straffet, thi Slaget blev vundet. [38]) Jvfr. 21, 19. Med Fortællingen om Josaphat, V. 41-51, kan man sammenligne 2 Krøn. 17-20. Kong Achabs fjerde Aar V. 41 er regnet fra den Tid, han blev Omri's Medregent. [47]) Om Skjørlevnerne see til 15, 12. [48]) Edom var endnu ikke ganske uafhængig af Juda; Hadad maa ikke have kunnet løsrive sig; 11, 21-22.

Anden Kongernes Bog.

Capitel I.

Elias lader Ild falde ned fra Himlen. Ahasias Død.

1. Efter Achabs Død rev Moab sig løs fra Israel.
2. Ahasia faldt ud af Sprinkelværket for hans Sal i Samaria og kom til Skade. Da lod han Bud gaae ud med det Hverv: Gaaer hen og adspørger Baalsebub, Ekrons Gud, om jeg skal faae Helsen efter denne Sygdom.
3. Imidlertid sagde Jehovas Engel til Thisbiten Elias: Reis dig og gaa hen for at møde Sendebudene fra Samarias Konge og siig til dem: Er der da ingen Gud i Israel, siden I gaae hen og adspørge Baalsebub, Ekrons Gud?
4. Derfor siger Jehova saaledes: Fra det Leie, du har besteget, skal du ikke reise dig, thi du skal døe. Saa gik Elias.
5. Men Sendebudene vendte tilbage til hiin og han sagde til dem: Hvad skal det betyde, at I komme tilbage?
6. Da sagde de til ham: Der kom os en Mand imøde, som sagde til os: Vender tilbage til Kongen, som udsendte eder, og siger til ham: Saa taler Jehova: Er der ingen Gud i Israel, siden du gjør Forespørgsel hos Baalsebub, Ekrons Gud? Derfor skal du ikke reise dig fra det Leie, du har besteget, thi du skal døe.
7. Han sagde endvidere til dem: Hvorledes saae den Mand ud, som kom eder imøde og talte saaledes til eder?
8. Derpaa sagde de til ham: Det var en Mand i et laadent Klædebon med et Læder-

---

Capitel I.

Efterat Kongemagten i David og Salomon har havt sin egenlig glimrende Tid, træder Prophetstanden først ret frem i dens fulde Betydning. Dens første Hovedrepræsentant er Elias. Hans Opgave er det at læge Riften, som voldtes i Rehabeams Dage. Men ved Aabenbaringen paa Horeb blev det ham klart, at i den Skikkelse, hvori Israel og Juda Rige for Øieblikket vare, kunde de ikke mere gjenforenes. Skulde derfor end Gjenforeningen være og blive Hovedformaalet for den prophetiske Virken, saa maatte begge Rigerne først opleve en Helliggjørelse, gjennemgaae en Forklaring. Det var ene det aandelige Israel, som kunde gjenforenes med det aandelige Juda til Lydighed mod Davids Søn. Dog, den prophetiske Virksomhed, som stræber ligefrem til dette Maal, overskrider de historiske Bøgers Grændser, om den berette de egenlig prophetiske Skrifter. Endnu et Forsøg til en Reformation i Israel finder Sted ved Udryddelsen af Omri's Huus. Men hvad Elias og Elisa ikke kunde bevirke, kan Jehu naturligviis endnu mindre; han bringer kun Sagen tilbage til det Punkt, hvorpaa den stod i Jerobeams Dage. Derfor maatte Samaria falde i Ashrerkongens Vold, og Achias Spaadom opfyldes (1 Kong. 14, 15). Imidlertid havde Achabs Huus igjennem Athalja gjort et frugtesløst Forsøg paa at trænge ind i Juda Rige. Ahas' senere ugudelige Regjering drev kun Efterfølgeren til med desto større Nidkjærhed at vandre i Lighed med hans Fader David. Derfor maatte Ashrerkongen, som havde nedtraadt Samaria, erfare, at der i Juda var en Guds Kraft, han ikke kunde overvinde. Den store Prophet, som spaaede om Davidssønnen og det aandelige Juda, Esaias, blev ogsaa det nærværendes Beskytter. Men da Manasse havde vanhelliget selve Jehovas Tempel, blev Raadslutningen om Jerusalems Forstyrrelse kundgjort. Forgjæves vare Josias' Forsøg paa at hindre Fordærvelsen fra at bryde ind. Han, den sidste Konge som vandrede i Lighed med David, falder for Hedningesværd. Chaldæerne udføre mod hans Efterkommere, hvad Ashrerne endnu ikke have formaaet; Jerusalem saavelsom Templet synker i Gruus, og Folket adsplittes. Saa maatte det for Menneskeøine synes at være ude med Juda saavelsom med Israel, og da tillige med Forjættelsen, der hvilede paa dem, Hedningernes Frelse og Verdens Salighed. [1]) Ved Rigets Adsplittelse blev Edom hos Juda, Moab hos Israel. Nu var det sidste kommet saaledes til Kræfter, at det, strax efterat have løsrevet sig fra Israel, angreb Juda (2 Krøn. 20, 1.) [2]) Man kan ikke ret see, om der er Tale om Gitterværk i Vinduet, som man i Østerlandene bruger istedetfor Glas, eller omkring Taget. Andre have ogsaa forstaaet det om Gulvet. Baalsebub ɔ: Fluegud (jfr. Matth. 12, 24 og til Dom. 2, 11 flg.) er den samme som Baalsebul ɔ: Boligens Gud. [4]) Elias skal atter træde frem som Straffens Forkynder. [8]) Hans Klædning var en lignende som Johannes den Dø-

belte bundet om Hofterne. Da sagde han: Det var Thisbiten Elias.

9. Og han sendte en Høvedsmand over halvtresindstyve med hans halvtresindstyve Folk hen til ham; da denne kom op til ham, see, da sad han paa Bjergets Top. Denne sagde til ham: Du Guds Mand, Kongen lader dig sige: Kom ned!

10. Men Elias gav Høvedsmanden over de halvtres til Svar: Ifald jeg er en Guds Mand, saa falde der Ild ned fra Himmelen for at fortære dig og dine halvtresindstyve Folk. Og der faldt Ild ned fra Himmelen, som fortærede ham og hans halvtresindstyve Folk.

11. Atter sendte han en anden Høvedsmand over halvtresindstyve med hans halvtresindstyve Folk hen til ham. Denne svarede og sagde til ham: Du Guds Mand, saa siger Kongen: skynd dig at komme ned!

12. Da gav Elias dem til Svar: Er jeg en Guds Mand, saa falde der Ild ned fra Himmelen for at fortære dig og dine halvtresindstyve Folk. Og Guds Ild faldt ned fra Himmelen og fortærede Høvedsmanden over de halvtres og hans halvtresindstyve Folk.

13. For tredie Gang sendte han en Høvedsmand over halvtres med hans halvtresindstyve Folk, og den tredie Høvedsmand over halvtres steg op, kom hen og kastede sig paa sine Knæ for Elias, bønfaldt ham og sagde til ham: Du Guds Mand, lad mit Liv og disse dine halvtresindstyve Tjeneres Liv være dyrebart i dine Øine.

14. See, Ild faldt ned fra Himmelen og fortærede de to første Høvedsmænd over halvtres og deres Folk; lad nu mit Liv være dyrebart i dine Øine.

15. Derpaa sagde Jehovas Engel til Elias: Stig ned med ham, frygt ikke for at komme for hans Ansigt! Saa reiste han sig og gik med hiin til Kongen.

16. Til denne sagde han: Saa siger Jehova: Fordi du sendte Bud hen at adspørge Baalsebub, Ekrons Gud, som om der ingen Gud var i Israel, hvem du kunde afæske Svar, derfor skal du ikke reise dig fra det Leie, du har besteget, men du skal døe.

17. Saa døde han efter Jehovas Ord, som Elias havde talt, og Joram blev Konge i hans Sted i Kong Josaphat af Juda's Søn Jorams andet Aar, thi han havde ingen Søn.

18. Hvad der forresten er at fortælle om Ahasia og hvad han har udført, staaer optegnet i Israels og Juda's Konge-Krønike.

Capitel II.

Elias farer til Himmels i et Stormveir.

1. Da nu Jehova vilde tage Elias i et Stormveir op til Himlen, droge Elias og Elisa bort fra Gilgal.

2. Og Elias sagde til Elisa: Bliv kun her, thi Jehova sender mig til Bethel. Men Elisa sagde: Saa vist som Jehova og din Sjæl lever,

bers, Matth. 3, 4. [9]) Ahasia vil føre den, som forkyndte ham Jehovas Dom, hen til sig med Vold. Denne Formastelighed straffer Elias paa samme Maade, som Jehova straffede Sodoma og Gomorrha (jvfr. Luc. 9, 51-56). [13]) Elias veed ogsaa at følge sin Guds Exempel (19, 18) i at skaane saavelsom i at hævne til rette Tid. [17]) Naar man sammenholder 1 Kong. 22, 42 med V. 52, seer man, at Ahasia er død i Josaphats attende Aar; denne Angivelse staaer ikke i Strid med hvad her læses, thi Joram var Josaphats Medregent, 2 Krøn. 21, 3. Jvfr. til 8, 16.

Capitel II.

[1]) Elias vidste forud, at Jehova vilde optage ham til Himmelen. Derved blev han deelagtig i hvad der foruden ham ikke er vederfaret en eneste blandt den gamle Pagts Fromme (thi Henoch lader til at være bleven overført til Edens Have, ikke at være optaget i Himmelen; sml. 1 Mos. 5, 24 med Hebr. 11, 5). Grunden, hvorfor Elias paa den Maade blev udmærket fremfor Moses, David og andre laae i hans eiendommelige Hverv. Som Formaal for Elias' Virken er Gjenforeningen af Israel og Juda bleven betegnet; paa Horeb blev det ham kundgjort, at hvad han havde antydet paa Carmel i det af 12 Stene gjenopreiste Alter, ikke kunde indtræde, saalænge ikke Rigernes Skikkelse heelt var forandret. Der maatte gaae meget forud, før det kunde fuldbyrdes, hvortil Elias var udsendt, før det var den rette Tid til at forberede Gjenforeningen. Elias' Virken gik ud paa at sætte alt igjen i den forrige Stand, men i Sandhed skulde den gaae ud paa at forberede det Gamles Fornyelse. Dog, denne Virken kunde ikke komme til Ende i disse Dage, Elias maatte komme igjen og blev af den Grund levende optaget til Himmelen. Derfor talede, dengang den hele prophetiske Virksomhed var fuldendt i Israel, den sidste Prophet om Elias, som skulde komme igjen (Matth. 4, 5-6). Derfor siger Herren: naar man kan fatte det, er Elias kommen igjen i Døberen (Matth. 11, 14; 17, 12), som gik frem i Elias' Aand (Luc. 1, 17) og skulde berede Herren Vei ved at sætte alt igjen i den Stand, hvori det var bragt ved Moses; men tilføier, at Elias først vil komme for at gjenoprette alt; (Matth. 17, 11) paa det Alting kan blive fornyet. Derfor er det endelig, at Elias kan gjenkjendes (Joh. Aabenb. 11, 3-5)

forlader jeg dig ikke. Saa droge de ned til Bethel.

3. Prophetlærlingerne, som vare i Bethel gik ud til Elisa og sagde til ham: Veed du, at Jehova idag vil tage din Herre bort over dit Hoved? Men denne sagde: Ja, det veed jeg, tier stille!

4. Og Elias sagde til ham: Bliv kun her! Thi Jehova sender mig til Jericho. Men han sagde: Saasandt Jehova og din Sjæl lever, forlader jeg dig ikke. Saa kom de til Jericho.

5. Prophetlærlingerne, som vare i Jericho, nærmede sig til Elisa og sagde til ham: Veed du, at Jehova idag vil tage din Herre bort over dit Hoved? Men denne sagde: Ja, jeg veed det, tier stille!

6. Og Elias sagde til ham: Bliv kun her, thi Jehova sender mig til Jordan. Men han sagde: Saasandt Jehova og din Sjæl lever, forlader jeg dig ikke. Derpaa gik de begge.

7. Halvtresindstyve Mænd af Prophetlærlingerne gik med og bleve staaende ligeoverfor i Frastand, og de to standsede ved Jordan.

8. Derpaa tog Elias sin Kappe, svøbte den sammen, slog paa Vandet, saa det skiltes ad til begge Sider, og begge to gik de over paa det Tørre.

9. Da var det, idet de gik over, at Elias sagde til Elisa: Forlang noget, som jeg skal gjøre mod dig, før jeg bliver taget fra dig! Og Elisa svarede: Maatte der kun være to Dele af din Aand hos mig!

10. Dertil sagde hiin: Du har ønsket dristig. Hvis du seer mig blive borttagen fra dig, skal du faae det, seer du intet, da ikke!

11. Medens de endnu gik sammen og talte, var der pludselig en Ildvogn med Ildheste, som skilte dem fra hinanden og løftede Elias i et Stormveir op til Himmelen.

12. Da Elisa saae det, raabte han: Min Fader, min Fader! Israels Vogn og hans Ryttere! Men han saae ham ikke længer og han greb i sine Klæder og rev dem itu.

13. Endnu løftede han Elias' Kappe op, som var falden af ham; derpaa vendte han tilbage og standsede ved Jordans Bred.

14. Saa tog han Elias' Kappe, som var falden fra ham, slog paa Vandet og sagde: Hvor er Jehova, Elias' Gud, ja han? Og han slog paa Vandet, saa det skilte sig ad til begge Sider, og Elisa gik over.

15. Da Prophetlærlingerne, som vare i Jericho, saae ham ligeoverfor, sagde de: Elias' Aand hviler paa Elisa. Og de gik ham imøde, bøiede sig ned mod Jorden for ham

16. Og sagde til ham: See, der er halvtresindstyve stærke Mænd blandt dine Tjenere, lad dem dog gaae ud og lede om din Herre; Jehovas Aand kunde have taget ham og kastet ham paa et af Bjergene eller i en af Dalene. Men han sagde: lader dem ikke gaae.

17. Men de trængte paa ham, til han blev træt og sagde: Lader dem da gaae! Og de lode halvtresindstyve Mænd gaae ud for at lede om ham i tre Dage; men de fandt ham ikke.

18. Derpaa vendte de tilbage til ham, som var forbleven i Jericho; og han sagde til dem: Sagde jeg eder ikke nok, at I ikke skulde have gaaet?

19. Derpaa sagde Mændene i Byen til Elisa: Leiligheden er god nok her i Byen, som min Herre selv seer; men Vandet er daarligt, og Egnen volder Barnløshed.

20. Da sagde han: Bringer mig et nyt Fad og lægger Salt derpaa. Det bragte de ham.

21. Saa gik han ud til Kildvældet og kastede Salt deri; og han sagde: Saa siger Jehova: Jeg gjør dette Vand sundt og det skal ikke mere volde Død og Barnløshed.

---

i Sendebudet, som gaaer forud for Herrens Dag for at fuldføre, hvad der ikke kunde fuldføres i Achabs Dage. [3]) Om en Prophetskole i Bethel tales allerede 1 Sam. 10, 3-5. [6]) Jehova lader Propheten drage rundt i en Kreds, først fra Gilgal til Bethel, derpaa til Jericho og igjen tilbage over Jordan. Prophetens Liv var deelt imellem en forfærdende Fremtræden som Dommens Sendebud og en ængstelig Omflakken for at frelse sit Liv. Under en saadan endte han; han, der først traadte frem for Kongen med et Budskab om Dom og Straf (1 Kong. 17, 1), blev borttagen fra Jorden som paa en Flugt. [8]) Elias bruger sin Kappe som Moses sin Stav. [10]) At Elias vilde komme igjen, skulde ogsaa kundgjøre sig derved, at han efterlod sin Aand paa sin Lærling, om end denne med to Dele af Elias' Aand ikke kunde udrette, hvad der allerede faldt Læreren for svært. Ogsaa en Spaadom efterlod han, som gjaldt Juda Konges Ugudelighed, 2 Krøn. 21, 12-15. [11]) I et Stormveir foer han op til Jehova, som var kommen til ham i en stille og sagte Lyd. Saa godt sammensmelte her begge Slags Veir. [12]) Elisa giver ved sit Raab tilkjende, at hans Begjering er ham tilstaaet. Han kalder Elias Israels Vogn og Ryttere, ligesom Joas 13, 14 kalder Elisa ved dette Navn. Det var Israels Konger forbudt at holde mange Heste (5 Mos. 17, 16), omendskjøndt Ryttere og Stridsvogne dengang ofte vare den vigtigste Deel af Hæren; derfor gav Jehova sit Folk saadanne Vogne og Ryttere; jvfr. 6, 17; 18, 23. [16]) Jvfr. 1 Kong. 18, 12. [19-21]) Elisa viser baade ved at velsigne og at forbande, at Elias' Aand er

22. Saa blev Vandet sundt indtil den Dag idag efter det Ord, Elisa havde talt.
23. Derfra drog han op til Bethel; idet han gik op ad Veien, løb der smaa Drenge ud af Byen, som gjorde Løier med ham og sagde til ham: Kom herop, Skaldepande, kom herop, Skaldepande!
24. Men han vendte sig om, saae paa dem og forbandede dem i Jehovas Navn. Saa kom der to Bjørne frem af Skoven, som sønderreve en Deel af dem, nemlig to og fyrretyve Børn.
25. Men han drog derfra op paa Carmels Bjerg, hvorfra han vendte tilbage til Samaria.

Capitel III.

Tre Konger drage i Leding mod Moab.

1. Achabs Søn Joram blev Konge over Israel i Samaria, i Kong Josaphat af Juda's attende Aar; og han regjerede i to Aar.
2. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, dog ikke som sine Forældre; og han tog Baalsstøtten bort som hans Fader havde dannet.
3. Men ved Jerobeam Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel, holdt han fast og aflod ikke derfra.
4. Kong Mesa af Moab gav sig af med Qvægavl og han udredte til Kongen af Israel hundrede tusinde Lam og hundrede tusinde Væddere med Ulden.
5. Men da Achab var død, rev Kongen af Moab sig løs fra Israels Konge.
6. Paa den Dag drog Kong Joram ud fra Samaria og mønstrede hele Israel.
7. Derpaa gik han hen og sendte Bud til Kong Josaphat af Juda med den Besked: Kongen af Moab har revet sig løs fra mig; vil du drage i Krig med mig mod Moab? Denne svarede: Jeg drager med; jeg og du, mit Folk og dit Folk, mine Heste og dine Heste skulle være Eet.
8. Endvidere sagde han: Hvad Vei skulle vi drage? Dertil svarede hiin: Veien til Edoms Ørk.
9. Saa droge Kongerne af Israel, Juda og Edom afsted, og da de havde været paa Marschen i syv Dage, fattedes der Vand baade til Leiren og til Qvæget i deres Følgeskab.
10. Da sagde Israels Konge: O vee, nu har Jehova kaldet de tre Konger for at give dem i Moabs Vold.
11. Men Josaphat sagde: Har Jehova her ingen Prophet, for at vi hos ham kunne adspørge Jehova? Da svarede en af den israelitiske Konges Tjenere og sagde: Her er Elisa, Saphats Søn, som gjød Vand over Elias' Hænder.
12. Og Josaphat sagde: Hos ham er Jehovas Ord. Saa gik Kongen af Israel, Josaphat og Kongen af Edom ned til ham.
13. Men Elisa sagde til Kongen af Israel: Hvad have vi med hinanden at skifte? Gaa

---

gaaet i Arv til ham; her beviser han sig som den, om hvem Jehova (1 Kong. 19, 16. 17) havde sagt, han var udsendt til Dom. Det skaldede Hoved gjorde ham rimeligviis kjendelig som Prophet. Med denne Tid ere Miraklerne atter blevne hyppige. Der er 4 Tider i Guds Riges Historie, som have været rige derpaa eller ville være det: det er Moses', Elias' og Elisa's, Christi og Apostlernes og endelig den Tid, hvorom læses i Joh. Aabenb. Cap. 11, som endnu er Fremtid. Disse fire Tider have det tilfælles med hinanden, at de ere Begyndelsestider, Tider hvori en ganske ny, fra det Foregaaende afvigende Udvikling af Guds Rige bryder frem. Det er klart nok om den første og tredie af de nævnte Tider, men det gjælder ogsaa om den anden, thi med Salomon var den foregaaende Tid kommen til Afslutning, der indtraadte et Vendepunkt, som intet tidligere, lige fra Josva til ham; idet Elias mener at gjenoprette det Gamle, virker han just for det Nye; ligesaafuldt gjælder det om den fjerde, thi ved Dagenes Ende faaer Guds Rige først sin rette Begyndelse. Det er det Nye, som bryder sig Vei ved Mirakler. To Begyndelsestider kunde maaskee endnu nævnes: Abrahams og Serubabels. Hvad den første angaaer, saa indtræder i den det første Mirakel, som skeet er, i det, hvad Abraham og hans Hustru oplevede paa sig ved Isaks Fødsel, og for den anden Tid, som unægtelig er en Begyndelsestid, er det betegnende nok, at Begyndelsen her skete uden som ellers at være ledsaget af Mirakler. Babylon var Skuepladsen for den Tids Mirakler. Iøvrigt forekommer der et Par Mirakler, som ligge udenfor disse Tider; nemlig det, som fortælles om Esaias, 2 Kong. 20, 4-11, og om Gideon, Dom. 6, 36-40.

Capitel III.

[1]) jvfr. til 1, 17; 8, 16. [4]) Moab var et Nomadefolk, ligesom Midianiterne og tidligere Israeliterne. Joram tænker nu paa at straffe dem for deres Frafald 1, 1. Sandsynligviis fandt dette Felttog Sted senere, end den Krig med Moabiterne, som omtales 2 Krøn. 20. Af [9]) sees, at den 1 Kong. 22, 48 omtalte Statholder har været om end ikke uafhængig, saa dog meget selvstændig. [11]) Elisa maa hændelsesviis have været i Nærheden. Som gjød Vand over Elias' Hænder, vil sige: var hans

til din Faders Propheter og til din Moders Propheter. Men Israels Konge sagde til ham: Nei, thi Jehova har kaldt paa disse tre Konger for at give dem i Moabs Vold.

14. Elisa sagde: Saasandt Hærskarernes Jehova lever, hvem jeg tjener, var det ikke for at føie Kong Josaphat af Juda, saa vilde jeg hverken ændse eller regne dig.

15. Men henter mig nu en Spillemand! Og som Spillemanden greb i Strengene, kom Jehovas Aand over ham.

16. Og han sagde: Saa siger Jehova: Grav Grøft ved Grøft i denne Dal.

17. Thi saa siger Jehova: I skulle ikke mærke til Blæst og ikke see til Regn, men Dalen skal blive fyldt med Vand, baade I og eders Qvæg og Fæ skulle drikke.

18. Det er kun en ringe Ting i Jehovas Dine; han vil ogsaa give Moab i eders Haand.

19. I skulle indtage hver befæstet By, alle de bedste Stæder, hvert godt Træ skulle I fælde og hvert Kildevæld skulle I tilstoppe; hvad der duer af Marken, skulle I fordærve med Steen.

20. Det indtraf en Morgen ved Madoffringens Tid; see, da kom der Vand fra Edomveien, og Egnen stod fuld af Vand.

21. Da hele Moab hørte, at Kongerne droge ud til Slag mod dem, gjorde de Opbud fra hver Mand af, som bandt Belte om sig, og derover og stillede sig op paa Grændsen.

22. Da de reiste sig tidlig om Morgenen, som Solen gik op over Vandet, saae Moabiterne ligeoverfor, at Vandet var rødt som Blod.

23. Da sagde de: Det er Blod; Kongerne have ødlagt hverandre og have hugget hinanden ned; nu frisk til Bytte, Moab!

24. De trængte ind i Israels Leir, men Israel reiste sig og slog Moabiterne, saa disse flygtede for dem. Derpaa kom de ind i Landsbyen og sloge Moabiterne.

25. Stæderne ødelagde de, hvad der duede af Marken, kastede hver Mand sin Steen paa, saa den blev fuld deraf, alle Kildevældene tilstoppede de og alle gode Træer fældede de, saa de levnede kun Stenene i Kirhareseth; den omringede Slyngekasterne og beskjøde den.

26. Da Moabs Konge saae, at Krigen blev ham for haard, saa tog han syv hundrede vaabenføre Mænd til at hugge sig igjennem ved Edoms Konge; men de kunde ikke.

27. Da tog han sin førstefødte Søn, som skulde være hans Efterfølger og offrede ham som et Brændoffer paa Muren. Da faldt der en stor Vrede paa Israel og de droge bort fra ham tilbage til deres Land.

Capitel IV.

Fire af Elisas Undergjerninger.

1. En af Prophetlærlingernes Hustruer raabte til Elisa og sagde: Min Mand, din Tjener, er død og du veed, at din Tjener frygtede Jehova; nu kommer den, til hvem han var i Gjæld, og vil gjøre begge mine Børn til sine Trælle.

2. Elisa sagde til hende: Hvad skal jeg gjøre for dig, siig mig det! Hvad har du i Huset? Hun sagde: Din Tjenerinde har slet intet i Huset uden en Oliekrukke.

3. Da sagde han: Gaa hen og laan andetsteds Kar hos alle dine Naboer, tomme Kar, lad det ikke være for faa.

4. Kom saa herind og luk Døren til efter dig og dine Sønner; hæld derpaa i alle disse Kar og tag dem bort, som de blive fulde.

5. Saa gik hun bort fra ham, lukkede Døren i efter sig og sine Sønner; de holdt hen til hende medens hun hældte.

6. Da Karrene vare fyldte sagde hun til sin Søn: Kom med endnu et Kar; men han sagde til hende: Der er ikke noget Kar mere. Da stoppede Olien.

7. Derpaa kom hun og meldte det til Gudsmanden; saa sagde han: Gaa hen og sælg

---

Tjener. [15]) jvfr. 1 Sam. 10, 5. [19]) Her ere Krigsbestemmelserne andre, end hvor det gjaldt om Indtagelsen af Canaan, 5 Mos. 20, 19. [20]) Der blev bragt Offer hver Morgen og Aften, 4 Mos. 28, 3-4; 1 Kong. 18, 29. [22]) Texten kræver ikke, at man skulde tænke paa et Mirakel. [27]) Den, der offrer, er vistnok Mesa, mere tvivlsomt er det, hvad han offrer. Efter Amos 2, 1 synes det at have været Kongen af Edoms Søn, Sammenhængen derimod tyder hen paa den Offrendes egen Søn. I første Tilfælde maatte man vente, at de Beleirende af Hævnelyst havde fortsat Beleiringen; i sidste Fald er det forklarligt, at Harme over den Yderlighed, hvortil Nøden forledede den Beleirede, formaaede de Forbundne til at afstaae fra Beleiringen. Amos taler da sandsynligviis om en anden Begivenhed. Kongen af Edoms Søn kunde ogsaa neppe være arveberettiget (8, 20).

Capitel IV.

[1]) Mose Lov formeente ikke den, som havde en ubetalt Fordring at sælge, baade ham, som skyldte,

Olien og betal hvad du skylder, af Resten skulle du og dine Sønner leve.

8. Det hændte sig en Dag, da Elisa drog til Sunem, at der var en velhavende Qvinde, som bad ham til Bords hos sig, og saa ofte han nu kom dertil, gik han derhen til Bords.

9. Da sagde hun til sin Mand: See, jeg mærker nok, at det er en hellig Guds Mand, som jevnlig seer ind til os.

10. Lad os nu indrette ham et lidet Qvistværelse og sætte ham en Seng og et Bord, Stol og Lampe derind; naar han saa kommer til os, skal han søge derhen.

11. Som han nu en Dag kom derhen, søgte han op paa Qvistkammeret og lagde sig.

12. Og han sagde til sin Dreng Gehasi: Kald paa den sunamitiske Kone. Denne kaldte paa hende; saa traadte hun hen for ham.

13. Han sagde nemlig til hiin: Tal saaledes til hende: See, du har beviist os en stor Omhu, hvad skal jeg gjøre for dig? Har du noget Ærinde til Kongen eller til Feltherren? Men hun sagde: Jeg boer midt blandt mit Folk.

14. Han sagde endvidere: Hvad skal jeg gjøre for dig? Men Gehasi sagde: Sandelig, hun har ingen Søn og hendes Mand er tilaars.

15. Da sagde han: Kald paa hende! Saa kaldte denne paa hende, og hun traadte hen i Døren.

16. Han sagde: Ad Aare ved denne Tid skal du have en Søn ved Brystet. Men hun sagde: Nei min Herre, du Guds Mand, du maa ikke skuffe din Tjenerinde.

17. Saa undfangede Konen og fødte en Søn, Aarsdagen efterat Elisa havde talt til hende.

18. Drengen vorte til, men en Dag han var fulgt med sin Fader ud til Høstfolkene, traf det,

19. At han sagde til denne: Mit Hoved! mit Hoved! Saa sagde denne til en Karl: Bær ham hen til hans Moder!

20. Han løftede Drengen op og bragte ham til hans Moder, og han laae paa hendes Skjød indtil Middag; da døde han.

21. Derpaa bragte hun ham op og lagde ham paa Gudsmandens Leie, lukkede til for ham og gik bort.

22. Derpaa kaldte hun paa sin Mand og sagde: Send mig en af Karlene og en af Aseninderne, saa vil jeg skynde mig hen til Gudsmanden og tilbage igjen.

23. Han sagde til hende: Hvorfor vil du da idag gaae til ham? Det er ikke Nymaaned og heller ikke Sabbat. Men hun sagde: Lev vel!

24. Da hun havde sadlet Æslet, sagde hun til sin Dreng: Lad det gaae frem, standS mig ikke i Farten, uden jeg siger dig det.

25. Da hun kom op paa Carmel Bjerg til Gudsmanden, og Gudsmanden saae hende ligeover for sig, sagde han til sin Dreng Gehasi: See, der kommer Qvinden fra Sunem.

26. Løb ned og tag imod hende og spørg om det gaaer hende selv, hendes Mand og Barn vel? Dertil sagde hun: Ja, det gaaer dem vel.

27. Da hun kom op paa Bjerget til Gudsmanden, omslyngede hun hans Fødder; Gehasi kom til for at hindre hende, men Gudsmanden sagde: Lad hende raade, thi hendes Sjæl er nedbøiet, og Jehova har skjult det for mig og ikke kundgjort mig det.

28. Hun sagde: Krævede jeg en Søn af min Herre, eller mon jeg ikke sagde: Du maa ikke skuffe mig!

29. Da sagde han til Gehasi: Bind op om din Lænd, tag min Stav i din Haand og gaa; hvem du møder skal du ikke byde Hilsen, og hvem der hilser dig, skal du ikke gjøre Gjengjæld; og du skal lægge min Stav paa Drengens Ansigt.

30. Men Drengens Moder sagde: Saa vist Jehova og din Sjæl lever, jeg slipper dig ikke. Saa stod han op og fulgte med hende.

31. Gehasi gik forud for dem og lagde Staven paa Drengens Ansigt, men denne hverken mælede eller lyttede. Saa gik han tilbage for at møde hiin og sagde: Drengen er ikke opvaagnet.

---

3 Mos. 25, 39; og tillige hans Børn, Matth. 18, 25. [8]) **Sunem** laae ved Kischonbækken paa Jisreelssletten. [13]) Da Elisa neppe i Konens Nærværelse har sagt til Gehasi, hvad der vedkom hende, saa maa hvad der læses her, være den Besked, Gehasi forud havde bragt hende fra Elisa. [16]) Qvinden havde bortfjernet sig, saasnart hun havde tilkjendegivet, at hun ikke havde noget at bringe for Kongen eller Feltherren. Elisa's Stilling i Israel har langtfra ikke været den samme som Elias'. [23]) De jødiske Fortolkere sige, at der paa Sabbat- og Nymaanedagene blev holdt gudstjenstlige Forsamlinger i Propheтskolerne; dog er det sikkert en Overførelse af en langt senere opkommen Skik. Snarere tænkte Manden paa den Skik at byde Propheter til Gjæst paa saadanne Dage. [25]) Carmel Bjerg var et af Elisa yndet Opholdssted (2, 25), hvor ogsaa Elias gjerne dvælede (ved Bjerget 1, 9 er vistnok Carmel meent), og hvortil et stort

32. Elisa kom ind i Huset og see, Drengen var død og laae paa hans Seng.
33. Men han gik ind og lukkede Døren i for dem begge. Og han bad til Jehova.
34. Han steg op i Sengen og strakte sig over Drengen og lagde sin Mund paa hans Mund, sine Øine paa hans Øine og sine Hænder paa hans Hænder, og han bøiede sig over ham. Saa opvarmedes Drengens Kjød.
35. Derpaa gik han frem og tilbage i Huset og spølede med Et og Andet. Og han steg atter op paa Leiet og bøiede sig over ham; da nøs Drengen syv Gange og Drengen slog sine Øine op.
36. Han kaldte paa Gehasi og sagde: Løb efter den sunamitiske Kone. Denne kaldte paa hende; da hun kom ind til ham, sagde han: Tag din Søn!
37. Idet hun kom ind, faldt hun for hans Fødder og bøiede sig mod Jorden, løftede sin Søn op og gik bort.
38. Elisa vendte tilbage til Gilgal, medens der var Hungersnød i Landet; der boede han sammen med Prophetlærlingerne. Da sagde han til sin Dreng: Sæt den store Gryde paa og kog Søbemad til Prophetlærlingerne.
39. En gik ud paa Marken for at lede om Urter, og han fandt vilde Ranker og sankede op deraf, et Klæde fuldt af vilde Agurker. Da han kom hjem, skar han dem i Gryden med Søbemaden, thi de kjendte dem ikke.
40. Derpaa øste de op for Mændene, paa det de kunde spise; men som de kom til at spise af Søbemaden, gave de et Raab fra sig og sagde: Døden er i Gryden, du Guds Mand. Saa kunde de ikke spise.
41. Men han sagde: Bringer Meel hid! Det kastede han i Gryden og sagde: Øs op for Folket! Saa spiste de, og der var ikke noget Slemt i Gryden.
42. Der kom en Mand fra Baal Salisa, han bragte Gudsmanden et Førstegrøde-Brød, tyve Bygbrød og Kjøkkenurter i sin Vadsæk; denne sagde: Giv det til Folket, og lad dem spise.
43. Men hans Tjener sagde: Hvad er det at sætte for hundrede Mennesker? Dog han sagde: Giv Folket det og lad dem spise; thi saaledes siger Jehova: De skulle baade spise og levne.
44. Saa satte han det for dem, og de spiste og levnede, som Jehova havde sagt.

Capitel V.

Naemans Renselse og Gehasi's Straf.

1. Naeman, Kongen af Syriens Hærfører, var en stor Mand hos sin Herre og anseet, fordi Jehova ved ham havde beredt Syrien en Frelse, men denne dygtige Krigsmand var spedalsk.
2. Syrerne droge ud i Leding og førte en lille Pige hjem med sig fra Israels Land, som var hos Naemans Hustru.
3. Hun sagde til sin Frue: Give Gud, min Herre stod for Propheten, som er i Samaria, han skulde frie ham for hans Udslet.
4. Da gik han ind og meldte sin Herre det med de Ord: Saa og saa siger den Pige, som er fra Israels Land.
5. Dertil sagde Kongen af Syrien: Gaa hen og kom igjen! Jeg vil sende dig med Brev til Israels Konge. Saa drog han bort og tog med sig ti Centner Sølv, sex tusinde Sekel Guld og ti Sæt Helligdagsklæder.
6. Han bragte Israels Konge Brevet, som lød saaledes: Hvad Stund dette Brev naaer til dig, sender jeg min Tjener Naeman til dig, for at du skal frie ham for hans Udslet.
7. Da Israels Konge læste Brevet, rev han sine Klæder itu og sagde: Er jeg da Gud, saa at jeg kan dræbe og oplive? Og dog sender nu denne mig Budskab om at frie en Mand for hans Udslet. Lægger dog nu Mærke til, hvorledes han ypper Kiv med mig!
8. Da Gudsmanden Elisa spurgte, at Israels Konge rev sine Klæder itu, saa sendte han Bud til Kongen og lod sige: Hvorfor river du dine Klæder itu? Lad ham kuns komme til mig, saa skal han sande, at der er en Prophet i Israel.
9. Saa kom Naeman med Heste og Vogne og traadte hen til Døren af Elisa's Huus.
10. Da sendte Elisa Bud til ham og lod

Minde knyttede sig, 1 Kong. 18. [41]) Melet bruger Propheten her ligesom Salt, 2, 21; og Vand 5, 10; ligesom Herren Spyt, Marc. 8, 23; og det dobbelte Middel, Joh. 9, 6. 7. Underkraften kan naturligviis ikke ligge i disse Ting, omendskjønt det heller ikke kan siges, hvorfor de anvendtes. [42]) Salisa-Landet laae efter 1 Sam. 9, 4; paa Grændsen af Ephraim og Bethlehem; jvfr. Matth. 14, 14-21; 15, 32-38.

Capitel V.

[4]) Ligesom Dronningen af Saba blev lokket til Jerusalem ved Rygtet, som der gik om Salomons Viisdom, saaledes Naeman til Samaria ved Rygtet om Elisa's Undergjerninger. Elisa boede i Samaria; jvfr. 2, 25 og Anm. til 4, 16. [7]) Jvfr. 1 Kong. 20, 7. [10]) Til den syvdobbelte Tvætning, jvfr. 3 Mos. 14, 7. Der

sige: Gaa hen og to dig syv Gange i Jordan, saa skal dit Kjød komme sig og du skal blive reen.

11. Da fortrødes Naaman og gik bort, og [illegible] See, jeg tænkte ved mig selv: han [illegible] staae og paakalde Jehovas sin [illegible] Navn, føre sin Haand [illegible] over Stedet [illegible] Udslettet.

[illegible] ikke Abana og Pharpar, Damasks [illegible] bedre end alle Israels Vande; [illegible] ikke toe mig i dem og blive reen? [illegible] vendte han sig om og drog [illegible]

13. [illegible] Da traadte hans Tjenere til og talte til [illegible] og sagde: [illegible] Prophete[illegible] havde du ikke gjort [illegible] [illegible]

14. [illegible] at sænke sig syv [illegible] efter den Guds Mands Ord. Og [illegible] som [illegible] Kjød [illegible]

15. [illegible] med alt sit Følge [illegible] sagde: See, nu veed jeg, at [illegible] paa hele Jorden [illegible] en Gave af din [illegible]

16. [illegible] saa sandt Jehova lever [illegible] [illegible]

17. [illegible] Naaman sagde: [illegible] din Tjener [illegible] et Par Mulæs [illegible] Brændoffer [illegible] Jehova [illegible]

18. [illegible] Jehova forlade [illegible] min Herre kommer i Rimmons [illegible] tilbede, støtter

han sig til min Side og jeg kaster mig ned i Rimmons Huus; naar jeg saa kaster mig ned i Rimmons Huus, maa Jehova forlade din Tjener denne Ting.

19. Da sagde han til ham: Gaa hen i Fred. Saa drog han et Stykke Vei bort fra ham.

20. Da sagde Gehasi, [illegible] Tjener: See, min Herre [illegible] Naaman og [illegible] af hans Haand, hvad han havde bragt med sig; saa sandt Jehova lever, jeg vil løbe efter ham og tage noget af ham.

21. Saa løb Gehasi efter Naaman, og da Naaman saae ham løbe efter sig, sprang han ned af Vognen for at gaae ham imøde og sagde: Staaer Alting vel?

22. Han sagde: Ja vel, min Herre sender mig med det Ærende: [illegible] af Prophetdisciplerne fra Ephraims Bjerg til mig; giv dem dog et Centner Sølv og to Sæt Helligdagsklæder.

23. Men Naaman sagde: [illegible] tag to Centner. Han nødte ham og bandt to Centner i to Punge og to Sæt Helligdagsklæder, det gav han to af sine Folk, som bare det foran ham.

24. Da han kom til Høien, tog han det af deres Haand og gjemte det i Huset; derpaa lod han Mændene fare, og de gik bort.

25. Derefter kom han ind og traadte hen til sin Herre; men Elisa sagde til ham: Hvorfra kommer du, Gehasi? Denne sagde: Din Tjener har ingensteds været.

26. Men han sagde til ham: Var ikke mit Hjerte med, [illegible] Manden vendte om fra sin Vogn for at gaae dig imøde. Er det nu Tid at tage Sølv og Klæder, Olie- og Viinbjerge, Faar og Øxne, Tjenere og Tjenestepiger?

27. Naamans Spedalskhed skal hænge ved dig og din

[illegible] Gave [illegible] [illegible] [illegible] Naamans Herlighed [illegible] [illegible] Abana [illegible] [illegible] Jordan [illegible] [illegible] [illegible] ... Villie, fo[illegible] Jehova [illegible] Til et Alter, hvorpaa der [illegible] altid Jord eller Steen (2 Mos. 20, 24-25.) Brændofferalteret var indentil huult (2 Mos.

27, 8) og fyldt med Jord. [illegible] Denne [illegible] Begjæring [illegible] Naaman [illegible] til Hedningernes [illegible] Naaman [illegible] Guds [illegible] Gud. [illegible] 1 Kong. 16, 24. [illegible] Gehasi [illegible] naar Hedninger [illegible] til Israels Prophet. [illegible] Ikke blot Gehasi [illegible] og denne ikke blot [illegible] bestandig. [illegible] til Forbandelse for Israeliten. Denne Kjendsgjerning havde en varig Betydning, og i Gehasi's

sige: Gaa hen og to dig syv Gange i Jordan, saa skal dit Kjød komme sig og du skal blive reen.

11. Da harmedes Naeman og gik bort, og han sagde: See, jeg tænkte ved mig selv: han vil komme ud, staae og paakalde Jehovas sin Guds Navn, lade sin Haand glide over Stedet og borttage Udsletten.

12. Ere ikke Floderne ved Damask, Abana og Pharphar bedre end alle Israels Vande; kan jeg ikke toe mig i dem og blive reen? Saa vendte han sig om og drog harmfuld bort.

13. Da nærmede hans Tjenere sig, talte til ham og sagde: Min Fader, havde Propheten paalagt dig noget svært, vilde du ikke have gjort det? Men nu siger han kun: To dig, saa skal du blive reen!

14. Da steg han ned og dykkede sig syv Gange, som Gudsmanden havde sagt. Og hans Kjød kom sig, det blev saa reent som Kjød paa en lille Dreng.

15. Derpaa vendte han med sit hele Følge tilbage til Gudsmanden; han gik ind, traadte hen for ham og sagde: See, nu har jeg erfaret, at der ingen Gud er paa hele Jorden uden i Israel, tag nu dog en Gave af din Tjener.

16. Men denne sagde: Saasandt Jehova lever, hvem jeg tjener, jeg vil intet tage. Hiin vilde nøde ham til at tage noget, men han undslog sig.

17. Da sagde Naeman: Maa din Tjener ikke faae en Ladning Jord, saameget et Par Muuldyr kunne bære? thi for Fremtiden vil din Tjener ikke bringe andre Guder end Jehova Brændoffer eller Slagtoffer.

18. Kuns denne Ting maa Jehova forlade din Tjener, naar min Herre kommer i Rimmons Huus for der at holde Andagt, støtter han sig til min Side og jeg kaster mig ned i Rimmons Huus; naar jeg saa kaster mig ned i Rimmons Huus, maa Jehova forlade din Tjener denne Ting.

19. Da sagde han til ham: Gaa bort i Fred. Saa drog han et Stykke Vei bort fra ham.

20. Da sagde Gehasi, Gudsmanden Elisa's Dreng: See, min Herre skaanede denne Syrer Naeman og tog ikke af hans Haand, hvad han havde bragt med sig; saa sandt Jehova lever, jeg vil løbe efter ham og tage noget af ham.

21. Saa satte Gehasi efter Naeman, og da Naeman saae ham løbe efter sig, sprang han ned af Vognen for at gaae ham imøde og sagde: staaer Alting vel?

22. Han sagde: Ja vist; min Herre sender mig med den Besked: nu kom der just to Ynglinger af Prophetlærlingerne fra Ephraims Bjerg til mig; giv dem dog et Centner Sølv og to Sæt Helligdagsklæder.

23. Men Naeman sagde: Vil du, saa tag to Centner. Han nødte ham og bandt to Centner i to Punge og to Sæt Helligdagsklæder, det gav han to af sine Folk, som bare det foran hiin.

24. Da han kom til Høien, tog han det af deres Haand og gjemte det i Huset; derpaa lod han Mændene fare, og de gik bort.

25. Derefter kom han ind og traadte hen til sin Herre; men Elisa sagde til ham: Hvorfra kommer du, Gehasi? Denne sagde: Din Tjener har ingensteds været.

26. Dog hiin sagde til ham: Gik ikke mit Hjerte med, dengang Manden vendte om fra sin Vogn for at gaae dig imøde. Er det nu Tid til at tage Sølv og Klæder, Olie og Viinbjerge, Faar og Oxer, Tjenere og Tjenestepiger?

27. Naemans Udslet klæbe ved dig og din

---

er imidlertid Talen om Renselsen, som den foretoges med den Helbredede. 11) Guds Bud er Naeman altfor ringe. Medens Dronningen af Saba strax forbauseds over Kongens Herlighed, forarges hiin først over det Uanseelige ved Prophetens Bud. 12) Abana (eller Amana) og Pharphar udspringe paa Hermon altsaa paa samme Bjerg som Jordan. En Flod er renere, jo nærmere man kommer dens Udspring, og Naeman var i Damask det fælles Udspring nærmere end i Samaria. 16) Jvfr. Matth. 10, 8. 17) Naeman tilkjendegiver med denne Begjæring sin bestemte Villie, for Fremtiden at tjene Jehova. Til et Alter, hvorpaa der skulde offres, hører der altid Jord eller Steen (2 Mos. 20, 24-25.) Brændofferalteret var indentil huult (2 Mos. 27, 8) og fyldt med Jord. 18-19) Denne sidste Begjæring kunde tilstaaes Naeman, fordi Tiden til Hedningernes Kaldelse endnu ikke var kommen. Naeman bliver ikke som Dronningen af Saba staaende ved Beundring af Guds Redskab, men fatter Forsættet at tjene selve denne Gud. 24) Høien er den, hvorpaa Samaria laae, 1 Kong. 16, 24. 26) Propheten revser Gehasi, fordi han ikke agter paa Betydningen af det, som er skeet, men tænker paa jordisk Vinding, naar Hedninger søge til Israels Prophet. 27) Ikke blot Gehasi straffedes men hans Slægt, og denne ikke blot i tredie og fjerde Led men for bestandig. Velgjerningen imod Hedningen blev til Forbandelse for Israeliten. Denne Kjendsgjerning havde en varig Betydning, og i Gehasi's

Slægt evindelig! Saa gik han bort, hvid som Snee af Udslet.

Capitel VI.

Elisa leder Syrerne vild. Samarias Beleiring.

1. Engang talte Prophetlærlingerne til Elisa: See dog, det Sted, hvor vi boe sammen med dig, er os for snævert.
2. Lad os nu gaae hen til Jordan, og hver Mand derfra hente en Bjælke, saa ville vi og der indrette os et Sted, hvor vi kunne boe. Dertil svarede han: Gaaer hen.
3. Der var en, som sagde: Vil du ikke selv gaae med dine Tjenere?
4. Saa gik han med dem; de kom til Jordan og fældede Træer.
5. Og der var en, som lod Bjælke og Øre falde i Vandet; han gav et Raab fra sig og sagde: O vee, min Herre, det var laant Gods.
6. Da sagde Gudsmanden: Hvor faldt den hen? Denne viste ham Stedet, saa opsankede han nogle Pinde, kastede dem derhen og fik derved Jernet til at svømme.
7. Derpaa sagde han: Løft du den nu op! Saa udstrakte denne sin Haand og greb den.
8. Syriens Konge var kommen i Krig med Israel og holdt Raad med sine Tjenere, hvorved han sagde: Paa det og det Sted skal min Leir staae.
9. Saa lod Gudsmanden et Bud gaae til Israels Konge med den Besked: Vaer dig, at du ikke drager forbi det Sted, thi der ligge Syrerne.
10. Saa sendte Israels Konge Bud hen til det Sted, som Gudsmanden havde nævnet ham og advaret ham for, og han lod holde Vagt der ikke blot i een eller to Dage.
11. Da blev Syrerkongens Hjerte meget uroligt over den Sag; han kaldte paa sine Tjenere og sagde til dem: Ville I nu ikke sige mig, hvem af vore det var, som gik til Israels Konge?
12. En af hans Tjenere sagde: Der var ingen, min Herre Konge; men Propheten Elisa, som er i Israel, skal røbe for Israels Konge, hvadsomhelst du taler om i dit Sovekammer.
13. Da sagde han: Gaaer hen og seer efter, hvor han er, saa vil jeg sende Folk hen og lade ham hente. Da bragte man ham den Beskeb: Nu er han i Dothan.
14. Saa sendte han Heste og Vogne og en stor Hær derhen, de kom ved Nattetider og sloge Kreds om Byen.
15. Gudsmandens Tjener reiste sig tidlig for at bryde op, men som han kom udenfor, see, da holdt en Hær Byen omringet med Heste og Vogne. Da sagde hans Dreng til ham: O vee, min Herre, hvad skulle vi gribe til?
16. Men han sagde: Kun ikke forsagt! thi der er flere med os end med dem.
17. Saa bad Elisa og sagde: Jehova oplad dog hans Øine, saa han kan see. Og Jehova oplod Drengens Øine, saa han fik Syn; see, da laae Bjerget fuldt af Heste, og Ildvogne var der rundt om Elisa.
18. Da droge hine ned mod ham, men Elisa bad til Jehova sagde: Slaa dog dette Folk med Øienforblændelse. Da slog han dem med Øienforblændelse paa Elisa's Ord.
19. Elisa sagde til dem: Det er ikke Veien og det er heller ikke Byen, følger mig, saa vil jeg bringe eder til den By, I lede om. Og han bragte dem til Samaria.
20. Da de vare komne ind i Samaria, sagde Elisa: Jehova, oplad Øinene paa dem, saa de maae see! Da oplod Jehova deres Øine, saa de kunde see; og da vare de midt i Samaria.
21. Israels Konge sagde til Elisa, da han

Slægt fremstilledes den for Israel. Herren stiller, Luc. 4, 25-27; Syreren Naeman sammen med Qvinden fra Sarepta i Sidon Egnen. Begge lade de til at have været Hedninger; den ene af dem modtog Propheten i sit Huus, den anden opsøgte ham i hans Huus, medens han var foragtet i sit eget Fædreneland.

Capitel VI.

[1]) Israels Konge havde bygget sig et Huus, som forbausede Sydens Dronning, Propheten maa selv gaae ud at hente Tømmer til sit. [6]) Pindene, som her omtales, have det samme at betyde som Melet, 4, 41. [13]) Dothan laae imellem Sichem og Samaria, 1 Mos. 37, 17. [16]) Jvfr. 4 Mos. 14, 9; 2 Krøn. 32, 7; 1 Joh. 4, 4. [17]) Drengens Øine bleve oplatte ligesom Bileams 4 Mos. 22, 31. Han seer Guds Vognborg (2, 11-12; Ps. 68, 18), der ogsaa engang havde leiret sig omkring Jakob, 1 Mos. 3, 2-3; og som Herren havde forjættet alle Sine, Ps. 34, 8. [18]) Syrerne blændedes som Sodomiterne 1 Mos. 19, 11. [19]) Elisa talte Sandhed; thi i Samaria var

blev dem vaer: Skal jeg hugge dem ned min Fader?

22. Men han sagde: Du maa ikke hugge dem ned, hvad du tager til Fange med dit Sværd og din Bue, det kan du hugge ned. Sæt Brød og Vand frem for dem, lad dem spise og drikke og saa drage til deres Herre.

23. Da beredte han dem et stort Maaltid, og de spiste og drak. Derefter holdt Syrerne op med at drage paa Streiferi i Israels Land.

24. Nogen Tid derefter begav det sig, at Syrerkongen Benhadad samlede hele sin Hær og drog op for at beleire Samaria.

25. Da blev der stor Hungersnød i Samaria, medens de beleirede den; tilsidst kostede et Æselshoved firsindstyve Sekler Sølv og en Qvart Pot Duemøg fem Sekler Sølv.

26. Idet Israels Konge gik omkring paa Muren, raabte en Qvinde efter ham og sagde: Hjælp, min Herre Konge!

27. Men han sagde: Hjælper Jehova dig ikke, hvorledes skulde saa jeg hjælpe dig? Skulde det være fra Loen eller fra Viinpersen?

28. Endvidere sagde Kongen til hende: hvad fattes dig? Da svarede hun: denne Qvinde sagde til mig: fly din Søn hid og lader os spise ham idag, saa skulle vi spise min Søn imorgen.

29. Og vi kogte min Søn og spiste ham; men næste Dag sagde jeg til hende: fly din Søn, saa ville vi spise ham! Da skjulte hun sin Søn.

30. Da Kongen hørte Qvindens Ord, rev han sine Klæder itu, idet han gik omkring paa Muren. Og Folket saae, at han havde en Sæk indenfor paa Kroppen.

31. Han sagde: saa straffe Gud mig i sin Vrede, hvis Elisa, Saphats Søn, ikke idag inden Aften mister sit Hoved.

32. Elisa sad i sit Huus, og de Ældste sade hos ham. Hiin sendte en Mand hen af sin Omgivelse, før der kunde komme Bud til ham. Denne sagde til de Ældste: see I det, at denne Morderson sender Bud hen for at stille mig ved mit Hoved? Giver Agt, naar Budet kommer, slaaer saa Døren i og støder ham tilbage med Døren, hører man ikke hans Herres Skridt bag efter ham?

33. Han talte endnu med dem, da kom Budet ned til ham. Men Kongen sagde: see, denne Ulykke kommer fra Jehova, hvad skal jeg endnu haabe af Jehova?

Capitel VII.

Samarias Redning.

1. Elisa sagde: Hører Jehovas Ord! Saa siger Jehova: Imorgen ved denne Tid skal et Fjerdingkar Hvede koste en Sekel, og to Fjerdingkar Byg en Sekel i Samarias Port.

2. Da svarede Hirdmanden, til hvis Side Kongen lænede sig, Gudsmanden og sagde: Gjorde Jehova saa Vinduer paa Himmelen, vil dette dog ikke indtræffe! Men han sagde: Du skal faae det at see med egne Øine, og dog ikke komme til at spise deraf.

3. Der var fire spedalske Mænd ved Laagen til Porten, og de sagde til hinanden: Hvorfor skulle vi da sidde her til vi omkomme?

4. Om vi sagde: Lader os gaae ind i Byen, saa er der Hungersnød i Byen, og vi vilde omkomme der; men bleve vi her, vilde vi ogsaa omkomme; nu afsted, lader os løbe lige ind i Syrernes Leir, skjænke de os Livet, saa lader os leve, men dræbe de os, saa lader os døe.

5. Saa reiste de sig i Tusmørket for at gaae ud til Syrernes Leir; da de kom til Udkanten af Syrernes Leir, var der ikke et Menneske.

6. Herren havde ladet Syrernes Leir høre Lyd af Vogne, Heste og en stor Hær, da sagde den ene til den anden: See Israels Konge har leiet Chittiternes og Ægyptens Konger imod os, for at de skulle overfalde os.

---

hans Bolig. 5, 3. [22]) Saa blev ogsaa i den gamle Pagt det Ord overholdt, som allerede var udtalt Ordspr. 25, 21. [23]) Heldigt Udfald skulde ingen Krig med Israel have for Syrerne, saalænge Jehova endnu ikke havde opvakt sit Straffens Redskab (1 Kong. 19, 15). [28–29]) Dog gik selv i denne Tid allerede den Forbandelse i Opfyldelse, hvormed Moses havde truet Landet, 3 Mos. 26, 29; 5 Mos. 28, 53; som ogsaa senere skulde træffe Jerusalem, Begr. B. 4, 10. [30]) Joram var dybt nedbøiet, men ikke bodfærdig; Sækken paa Kroppen giør ikke et Menneske angergivent. [31]) Joram havde erfaret, at Elisa kunde frelse (B. 21. 3; 17-18); nu da han ikke gjorde det, vil Kongen straffe ham Naar Elisa alligevel frelser, saa er det fordi Israels Tugtelse er forbeholdt Hasael. [32]) Elisa sad i de Ældstes Forsamling ligesom Ezechiel 8, 1. [33]) Fortællingen undlader at sige, om de Ældste gjorde efter Elisa's Ord.

Capitel VII.

[2]) Selv det, hvormed Vantroen spotter, kan skee, Gud kan gjøre Vinduer paa Himlen, 1 Mos. 7, 11. [3]) De Spedalske vare udenfor Byen efte Lovens Bydende 3 Mos. 13, 44-46. [6]) Om Chittiternes Konger jvfr. 1 Kong.

7. Da brøde de op og toge Flugten i Tusmørket; de lode Telte, Heste, Asler, kort Leiren som den var, i Stikken og løb som de kunde bedst.
8. Da de Spedalske kom til Udkanten af Leiren, gik de ind i et Telt, spiste og drak; de toge Sølv, Guld og Klæder bort derfra, gik ind i et andet Telt, og hvad de bare ud deraf, nedgrove de.
9. Da sagde den ene til den anden: Lader os ikke bære os saaledes ad, denne Dag er en Dag til glædelig Tidende; nøle vi endnu og bie, indtil Morgenen gryer, saa vil Brøden ramme os. Kommer nu, lader os gaae hen og bringe Nyt til Kongens Huus.
10. Saa kom de, kaldte paa Byens Vagt og gjorde Melding til dem: Vi kom ind i Syrernes Leir, og see, der var ikke en Mand, ikke Kny af et Menneske, men Heste og Asler stode bundne, og Teltene vare i god Stand.
11. Da gjorde Vagten Anskrig, og de meldte det indenfor til Kongens Huus.
12. Saa reiste Kongen sig endnu ved Nattetider og sagde til sine Tjenere: Nu vil jeg forkynde eder, hvorpaa Syrerne pønse. De vide, at vi lide Sult; derfor ere de gangne ud af Leiren for at ligge i Skjul paa Marken i den Tanke: nu ville de gaae ud af Byen, saa ville vi fange dem levende og trænge ind i Byen.
13. Da svarede en af hans Tjenere og sagde: Lad dem dog tage otte af de levende Heste, som ere blevne tilovers, de ere alligevel ligesom hele Mængden af Israel, der er bleven tilovers herinde, ja de ere som den hele Mængde af Israel, der er omkommen, lader os sende dem ud for at see efter.
14. Saa toge de to Vogne med Heste for, og Kongen sendte dem ud til Syrernes Leir med den Befked: Drager hen og seer efter!
15. Disse fulgte dem indtil Jordan; der laae hele Veien fuld af Klæder og Tøi, som Syrerne i deres Hastværk havde kastet fra sig. Sendebudene kom tilbage og berettede Kongen det.
16. Derpaa gik Folket ud og plyndrede Syrernes Leir. Da kom et Fjerdingkar Hvede til at koste en Sekel og to Fjerdingkar Byg en Sekel, som Jehova havde sagt.
17. Kongen satte Hirdmanden, til hvis Side han lænede sig, paa Vagt ved Porten; men Folket traadte ham ned i Porten til han døde, som Gudsmanden havde sagt, da han talte, medens Kongen var kommen ned til ham.
18. Da Gudsmanden nemlig talte saaledes til Kongen: Imorgen ved denne Tid skulle to Fjerdingkar Byg koste en Sekel og eet Fjerdingkar Hvede koste en Sekel i Samarias Port;
19. Saa tog Hirdmanden tilorde mod Gudsmanden og sagde: Gjorde Jehova saa Vinduer paa Himmelen, saa vil dette dog ikke indtræffe. Men denne sagde: Du skal faae det at see med dine egne Øine og dog ikke komme til at spise deraf.
20. Saaledes gik det ham ogsaa, Folket traadte ham ned i Porten til han døde.

Capitel VIII.

Hungersnød i Israel. Hasael bliver Konge i Syrien, Joram og Ahasja i Juda.

1. Elisa talte til den Kone, hvis Søn han havde bragt tillive, og sagde: Bryd op, drag bort med dit Huus og tag Ophold hvor du kan, thi Jehova paabyder en Hungersnød, som ogsaa vil komme over Landet i syv Aar.
2. Saa brød Qvinden op og gjorde, som Gudsmanden havde sagt hende; hun gik bort med sit Huus og tog syv Aar Ophold i Philisternes Land.
3. Men efter syv Aars Forløb kom Qvinden tilbage fra Philisternes Land, og hun gik ud og anraabte Kongen om sit Huus og sin Mark.
4. Da talte just Kongen saaledes til Gehasi, Gudsmandens Dreng: Fortæl mig dog, hvad stort Elisa har udøvet.
5. Som han just fortalte Kongen om den Døde, hvilken han havde bragt tillive, kom netop Konen, hvis Søn han havde bragt tillive, og anraabte Kongen om sit Huus og sin Mark. Og Gehasi sagde: Min Herre Konge,

10, 29; Dom. 1, 26. [13]) Meningen er med andre Ord: Miste vi ogsaa Hestene, saa er dermed ikke stort tabt. [17–19]) Det gik Hirdmanden, som Børnene fra Bethel, 2, 23-24. Saaledes begynder Dommen over det vantro Israel fra Elisa. Det synes at stride mod 1 Kong. 19, 17. Dog, Opregningen paa dette Sted er ikke bestemt af Tidsfølgen, men eftersom Dommen er mere eller mindre vanskelig at undgaae. Vanskeligere end den fremmede Fjende undgaaer man den, som af Landets egne Folk staaer op imod En, men vanskeligst af alle Hævnere undgaaer man Guds Ord. Dog, Guds Ord dømmer tillige, før Høstfolkene komme med Leerne (Joh. 12, 48; 3, 18; Matth. 13, 30).

Capitel VIII.

[4]) Da Gehasi efter 5, 27 var spedalsk, saa maa Samtalen med Kongen have fundet Sted

det er Konen og det er hendes Søn, som Elisa bragte tillive.

6. Saa spurgte Kongen Qvinden ud, og hun fortalte ham. Kongen gav hende derpaa en Kammersvend med, idet han sagde: Giver hende alt tilbage, hvad hendes er, og hele Indtægten af hendes Mark fra den Dag af, hun forlod Landet, indtil nu.

7. Elisa kom til Damask, engang da Syrerkongen Benhadad laae syg; da bragte man ham den Tidende: Der er kommet en Gudsmand hertil.

8. Da sagde Kongen til Hasael: Tag en Gave i din Haand og gaa Gudsmanden imøde og adspørg Jehova ved ham med de Ord: skal jeg komme mig af denne Sygdom?

9. Saa gik Hasael ham imøde og tog en Gave i sin Haand af hvad godt der er i Damask, et Læs til fyrretyve Kameler. Da han kom, traadte han hen for ham og sagde: Din Søn Benhadad, Syrerkongen sender mig til dig med de Ord: skal jeg komme mig af denne Sygdom?

10. Elisa sagde til ham: Skulde du komme dig? Jehova har aabenbaret mig, at han skal døe.

11. Og Gudsmanden kjæmpede med sit Ansigt og betvang det, indtil det overmandede ham; og Gudsmanden brast i Graad.

12. Da sagde Hasael: Hvorfor græder da min Herre? Og han sagde: Fordi jeg veed, hvad ondt du vil gjøre Israels Børn, deres Befæstninger vil du stikke i Brand og deres Ynglinger vil du dræbe med Sværd, deres Børn vil du knuse og deres Svangre vil du flænge.

13. Saa sagde Hasael: Hvad er da din Tjener, den Hund, at han skulde gjøre saa store Ting! Men Elisa sagde: Jehova har aabenbaret mig, hvorledes du vil færdes som Syriens Konge.

14. Han gik bort fra Elisa og kom til sin Herre; denne sagde til ham: Hvad sagde Elias dig? Og han svarede: Han sagde mig, at du skulde komme dig.

15. Næste Dag tildrog det sig, at han tog Dynen, dyppede den i Vand og bredte den over hans Ansigt til han døde. Da blev Hasael Konge i hans Sted.

16. I Kong Joram af Israel, Achabs Søns femte Aar, da Josaphat var Konge i Juda, blev Josaphats Søn Joram Konge i Juda.

17. Han var to og tredive Aar gammel, da han blev Konge og herskede otte Aar i Jerusalem.

18. Han vandrede paa Israels Kongers Vei, som Achabs Huus havde handlet, thi han havde faaet en Datter af Achab til Hustru, og han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine.

19. Men Jehova vilde ikke fordærve Juda for sin Tjener Davids Skyld, eftersom han havde sagt ham, at hans Slægt ikke skulde udslettes gjennem alle Tider.

20. I hans Dage rev Edom sig løs fra Juda's Overvælde og kaarede sig selv en Konge.

21. Da drog Joram hen til Sair med alle sine Vogne, og ved Nattetider brød han frem, slog Edom, som holdt ham indesluttet, og Vognanførerne. Saa flygtede Folket til sine Telte.

22. Alligevel rev Edom sig løs fra Juda's Overvælde indtil den Dag idag. Paa den Tid faldt ogsaa Libna fra.

---

udenfor Kongegaarden. [7]) Nu er Timen kommen, da Jehova vil have sit Straffer edskab Hasael ophøiet, og da den Befaling, Elias fik (1 Kong. 19, 15), skal iværksættes. [8]) Om Elisa tog mod denne Gave, siges ikke, Hensigten dermed var kun at ære ham (1 Sam. 9, 7-8). [15]) Kongemordet foretog Hasael af egen Drift, Propheten havde ingenlunde befalet ham det. [16]) Med Jorams Medregentskab forholder det sig uklart; efter 1, 17 og 3, 1 er han bleven Faderens Medregent i dennes 16de Aar, og, da Josaphat regjerede 25 Aar, maa han have været det i 8 til 9 Aar. Efter dette Sted har han regjeret i det Høieste 8 Aar, følgelig kunne ikke baade hans Medregentskabs og hans Eneregjerings Aar være angivne, men ene de sidste. Dog ogsaa herved møde Vanskeligheder. Joram, Achabs Søn, og Ahasja, Jorams Søn, døe i samme Aar. Hiin har regjeret 12 Aar og kom paa Thronen i Josaphats 18de Aar. Fra dette Tidspunkt kommer der indtil Ahasja's Død følgende Aar paa Juda: 7 af Josaphats Regjering, 8 Joram som Eneregent, 1 Ahasja, ialt: 16 Aar, det er 4 Aar mere end der omtales for Israel indenfor de samme Tidspunkter. Er Joram derfor end i Faderens 16de Aar bleven dennes Medregent, saa maa han i det 23de eller 24de Aar have faaet større Selvstændighed, og fra dette Tidspunkt, Kong Joram af Israels femte Aar, ere de V. 17 omtalte otte Aar regnede (Josaphat døde først i Joram af Israels sjette eller syvende Aar); Ahasja's Regjeringsaar var maaskee neppe et fuldt Aar, jvfr. V. 25. Med V. 16 til 24 kan sammenlignes 2 Krøn. 21. [20]) Hvor selvstændige Kongerne i Edom vare, sees af 1 Kong. 3, 9. Dog var Regenten hidindtil bleven indsat af Juda's Konge (1 Kong. 22, 48). Nu tog ogsaa det en Ende, og Jakobs Ord (1 Mos. 27, 40) opfyldtes. Sin Selvstændighed hævdede Edom fra nu af indtil Johannes Hyrkans Dage. [21-22]) Hvad der hindrede Joram i at benytte sin Seier, siges ikke; maaskee Libna's Frafald. Men hvor

23. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Joram og det, han har bedrevet, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.

24. Joram indgik til sine Fædre og blev bisat hos sine Fædre i Davids Stad. Efter ham kom hans Søn Ahasja til Regjeringen.

25. I Kong Joram af Israel, Achabs Søns tolvte Aar kom Ahasja, Jorams Søn til Regjeringen i Juda.

26. Ahasja var to og tyve Aar gammel, da han blev Konge og han regjerede eet Aar i Jerusalem. Hans Moder hed Athalja og var en Datter af Kong Omri i Israel.

27. Han vandrede paa samme Vei som Achabs Huus og gjorde, hvad ondt var i Jehovas Dine ligesom Achabs Huus; thi han var en Slægtning af Achabs Huus.

28. Han drog med Kong Joram, Achabs Søn, i Slag mod Kong Hasael af Syrien ved Ramoth Gilead, hvor Syrerne sloge Joram.

29. Da trak Joram sig tilbage for i Jisreel at faae de Saar lægte, som Syrerne havde tilføiet ham ved Ramoth Gilead, da han stred med Kong Hasael af Syrien. Da drog Ahasja, Jorams Søn, Kongen i Juda, ned for at see til Joram, Achabs Søn i Jisreel, thi han laae syg.

Capitel IX.

Jehu salves til Konge og dræber Joram, Ahasja og Jesabel.

1. Propheten Elisa kaldte paa en af Prophetlærlingerne og sagde til ham: Bind op om din Lænd, tag denne Oliekrukke i din Haand og gaa til Ramoth Gilead.

2. Naar du kommer did hen, saa see dig om der efter Jehu, en Søn af Nimsi's Søn Josaphat; gaa saa ind, lad ham fjerne sig fra sine Kammerater og led ham ind i et afsides Kammer.

3. Tag derpaa Oliekrukken frem, udgyd den over hans Hoved og siig: saa siger Jehova: jeg salver dig til Konge over Israel; luk derpaa Døren op og undfly, men forsink dig ikke.

4. Saa gik Ynglingen, Prophetens Svend, til Ramoth Gilead.

5. Og han kom didhen, hvor Hærens Høvedsmænd sade, og sagde: Jeg har et Ord at tale med dig, o Høvding! Og Jehu sagde: Til hvem iblandt os alle? Han sagde: Til dig, o Høvding!

6. Derpaa stod denne op, og han gik ind i Huset og udgjød Olien over hans Hoved, og han sagde til ham: Saa siger Jehova, Israels Gud: jeg salver dig til Konge over Jehovas Folk, over Israel.

7. Du skal slaae Achabs, din Herres Huus, og jeg vil kræve mine Tjeneres, Propheternes og alle Jehovas Tjeneres Blod af Jesabels Haand.

8. Hele Achabs Huus skal gaae til Grunde, og jeg vil udrydde hos Achab hver, som slaaer sit Vand af mod Væggen, hver Ufri og hver Fri i Israel.

9. Og jeg vil gjøre Achabs Huus lige med Jerobeam Nebaths Søns Huus og med Baesa, Achia's Søns Huus.

10. Jesabel skulle Hundene æde i Jisreels Dal, og ingen stede hende til Jorden. Saa aabnede han Døren og flygtede.

11. Da Jehu igjen kom ud til sin Herres Tjenere, sagde En til ham: Har det Godt at betyde, hvorfor kom denne Galning til dig? Men han sagde til dem: I kjende nok Manden og hans Snak.

12. De sagde; Ja det er lutter Vaas, men kom dog frem med det! Og han sagde: Saa og saa talte han til mig, idet han sagde: saa siger Jehova: jeg salver dig til Konge over Israel.

13. Hastig tog hver sit Klædebon, lagde det under ham paa det blotte Trin, de stødte i Trompeten og raabte: Jehu er Konge!

14. Saa stiftede Jehu, Josaphats Søn, som var en Søn af Nimsi, Oprør imod Joram, imedens Joram laae og tog vare paa Ramoth

---

dette Libna laae, om det var Levitstaden paa Juda's Gebeet, eller, hvad der er rimeligere, en Stad udenfor samme, maaskee den i 4 Mos. 33, 20 omtalte, kan ikke med Sikkerhed afgjøres. [25]) Naar det 9, 29 hedder, at Ahasja blev Konge i Kong Joram af Israels ellevte Aar, medens det her hedder, at det var i hans tolvte, saa maa man vel antage, at hans Regjering ikke varede et fuldt Aar, eller at han en kort Tid har været Faderens Medregent. [26]) Her siges Ahasja at være kommen 22 Aar gammel, 2 Krøn. 22, 2, derimod 42 Aar gammel til Regjeringen; paa sidstnævnte Sted maa der være en Feilskrivning.

[28]) Nu havde Syrernes Krig bedre Fremgang end tidligere, thi ved Hasael var det Jehovas Villie at Israel skulde straffes. Krigen gjaldt nærmest Ramoth Gilead ligesom 1 Kong. 22, 3.

Capitel IX.

[9]) jvfr. 1 Kong. 15, 27-30; 16, 10-13. [11]) Som Galninge betragtede de Vantro ofte Propheterne; jvfr. Jer. 29, 26; Hos. 9, 7; Matth. 11, 18; Marc. 3, 21; Joh. 7, 20; 8, 48. [13]) Det guddommelige Ords Magt tvang selv gjennem Jehu's Mund de Vantro til at handle, som vare de ude af sig selv. [14]) Me-

Gilead tilligemed hele Israel mod Kong Hasael
af Syrien.
15. Kong Joram vendte tilbage for i Jis-
reel at faae de Saar lægte, som Syrerne havde
tilføiet ham, da han kjæmpede med Kong Ha-
sael af Syrien. Og Jehu sagde: Er det
eders Mening, saa lad ikke een Rømnings-
mand komme ud af Byen, som maatte gaae
hen og bringe Budskab til Jisreel.
16. Jehu satte sig til Hest og red ad Jis-
reel til, hvor Joram laae syg, og Kong Ahasja
af Juda var kommen ned for at see til Joram.
17. Da Vagten, som stod paa Taarnet
i Jisreel, fik Die paa Jehu's Sværm,
idet den kom, saa sagde han: Jeg seer en
Sværm. Og Joram sagde: Tag en Rytter
og lad ham drage dem imøde og sige: har
det Godt at betyde?
18. Rytteren drog ham imøde og sagde:
Saa siger Kongen: har det Godt at betyde?
Men Jehu sagde: Hvad skal du bryde dig
derom? Vend om og følg mig. Da meldte
Vægteren: Budet er stødt til dem og kommer
ikke tilbage.
19. Derpaa lod han en anden Rytter drage
ud, som kom til dem og sagde: Saa siger
Kongen: har det Godt at betyde? Men Jehu
sagde: Hvad skal du bryde dig derom? Vend
om og følg mig!
20. Da meldte Vægteren saaledes: Han er
stødt til dem og kommer ikke tilbage. Hans
Ridt ligner Jehu, Nimsi's Søns, thi han rider
en rasende Fart.
21. Da sagde Joram: Spænd for! og man
spændte for hans Vogn. Kong Joram af
Israel og Kong Ahasja af Juda droge hver
ud paa sin Vogn og kjørte Jehu imøde; de
traf ham ved Jisreeliten Naboths Lod.
22. Da Joram saae Jehu, sagde han: har
det Godt at betyde? Men denne sagde: Hvad
Godt skulde det være, nu der ingen Ende er
paa din Moder Jesabels Bolerier og Trol-
domskunster?
23. Da bøiede Joram af og flygtede. Og
han sagde til Ahasja: Forræderi, Ahasja!
24. Men Jehu tog sin Bue i Haanden og
skjød Joram imellem Armene, saa Pilen gik
ud af hans Hjerte; da segnede han ned i
Vognen.
25. Og hiin sagde til sin Hirdmand Bidkar:
Tag ham og kast ham ind paa Jisreeliten
Naboths Lod, thi husk paa, hvorledes du
og jeg rede parviis efter hans Fader Achab,
da Jehova gjorde ham dette Ord vitterligt:
26. Mon jeg ikke igaar saae paa Naboths
og hans Sønners Blod, siger Jehova; jeg
vil gjengjælde dig paa denne Lod, efter Je-
hovas Ord.
27. Da Kong Ahasja af Juda saae dette,
flygtede han paa Veien til Havehuset. Men
Jehu satte efter ham og sagde: Slaaer ogsaa
ham paa Vognen i Gurpasset, som ligger ved
Jibleam. Og denne flygtede til Megiddo,
hvor han døde.
28. Hans Tjenere bragte ham til Jeru-
salem og jordede ham i hans Grav hos hans
Fædre i Davids Stad.
29. I Joram, Achabs Søns ellevte Aar
blev Ahasja Konge over Juda.
30. Da Jehu kom til Jisreel og Jesabel
hørte det, sminkede hun sine Dine, pyntede sit
Hoved og saae ud af Vinduet.
31. Da Jehu kom i Porten, sagde hun:
Hvorledes gik det Simri, som myrdede sin
Herre?
32. Og han saae op til Vinduet og sagde:
Hvo holder med mig, hvo? Da saae to, tre
Kammersvende ud til ham.
33. Og han sagde: Kaster hende ned! Saa
kastede de hende ned; og der sprøitede noget
af hendes Blod op paa Muren og paa Hestene.
Og han travede over hende.
34. Derpaa kom han ind, spiste og drak;
og han sagde: Opsøger dog denne Forbandede
og begraver hende, hun er jo dog en Konge-
datter.
35. Saa gik de hen for at jorde hende;
men da fandt de intet af hende uden Pande-
skallen, Fødderne og Haandfladerne.
36. Og de kom tilbage og meldte ham det,

ningen maa være, at Joram havde beleiret Ramoth Gilead, thi denne var i Syrernes Vold. Ahasja var en Dattersøn af Jesabel og vandrede paa denne Slægts Vei, han blev derfor dragen ind i Dommen over Omri's Huus. 21) Joram stod endnu i den Formening at Jehu kom med en glædelig Tidende fra Ramoth Gilead. 25–26) jvfr. 1 Kong. 21, 19–22. 29. 27) Jibleam ligger nordvestlig for Samaria. 29) jvfr. 8, 25. Angaaende Ahasja sammenlign 2 Krøn. 22, 1–9. 30) Det er østerlandsk Skik at stryge Sminke saavel paa Dienbryn som paa Dienlaage.

31) jvfr. 1 Kong. 16, 18. 35) Hundene opslikkede kun Achabs Blod (1 Kong. 21, 19; 22, 38), men aade Jesabels Kjød (1 Kong. 21, 23–24). — Jesabel staaer saavelsom Babel (Es. 47, 1 flg.) i den gamle Pagt som fuldendt Billede paa hedensk Vederstyggelighed, dog med den Forskjel, at Babel er Hedenskabet, som det former sig udenfor Menigheden; Jesabel er det samme Hedenskab, som det forsøger paa at trænge ind i Guds Menighed og indtage dens Plads. Hvad Jerobeam begyndte, fuldendte Jesabel. I den nye Pagt gjenfindes baade en Jesabel, Aabenb.

og han sagde: Det er det Ord, som Jehova saaledes talede ved sin Tjener, Thisbiten Elias: paa Jisreels Ager skulle Hundene æde Jesabels Kjød.

37. Og Jesabels Aadsel skal spredes paa Jisreels Ager som Gjødning over Marken, saa ingen skal kunne sige: Det er Jesabel.

Capitel X.

Omri's Huus og Baalspræsterne udryddes. Jehu's Forsættelse, Synd og Tugtelse.

1. Achab havde halvfjerdsindstyve Sønner i Samaria. Og Jehu skrev Breve og sendte dem til Samaria, til Jisreels Høvdinger, de Ældste, og til Achabs Fosterfædre og lod sige:

2. Naar nu dette Brev kommer til eder og eders Herres Sønner ere hos eder tilligemed Vogne og Heste, befæstede Byer og Rustninger;

3. Saa seer efter, hvo der iblandt eders Herres Sønner er den bedste og retfærdigste, sætter ham paa hans Faders Throne og kjæmper for eders Herres Huus.

4. Men de bleve meget bange og sagde: See, to Konger bestode ikke for ham, hvorledes kunne da vi bestaae?

5. Og Slotshøvdingen, Byens Befalingsmand, de Ældste og Fosterfædrene sendte Bud til Jehu og lod sige: Vi ere dine Tjenere og ville gjøre alt, hvad du siger os, vi ville ikke kaare nogen Konge, gjør du, hvad der er godt i dine Øine.

6. Saa skrev han for anden Gang et Brev til dem og lod dem sige: Hvis I agte paa mig og paa det, jeg siger, saa tag disse Mænds Hoveder, som ere eders Herres Tjenere, kommer saa imorgen ved denne Tid til mig i Jisreel. Og Kongens Sønner vare halvfjerdsindstyve i Tallet hos de Store i Byen, som opfostrede dem.

7. Da nu Brevet kom til dem, toge de Kongens Sønner og myrdede de halvfjerdsindstyve Mænd, deres Hoveder lagde de i Kurve og sendte dem til ham i Jisreel.

8. Da nu Budet kom og sagde disse Ord til ham: de bringe Kongesønnernes Hoveder, saa svarede han: lægger dem i to Dynger ved Portens Laage indtil imorgen.

9. Om Morgenen gik han udenfor, stod og talede til hele Folket: I ere retfærdige. See, jeg har stiftet Oprør mod min Herre og myrdet ham, og hvo har dræbt alle disse?

10. Sander her, at der ikke har været eet Ord magtesløst af alt, hvad Jehova har talt om Achabs Huus, og Jehova har udført, hvad han har sagt ved sin Tjener Elias.

11. Jehu slog alt, hvad der var tilovers af Achabs Huus i Jisreel, alle hans Store, hans Fortrolige og hans Embedsmænd, indtil der ikke var flere tilovers.

12. Derefter brød han op og gik mod Samaria og drog derhen, paa Veien kom han forbi Faareklipningshuset.

13. Der traf Jehu paa Kong Ahasja af Juda's Brødre og sagde: Hvo ere I? Og de sagde: Vi ere Ahasja's Brødre; vi ere dragne ned for at byde Kongens og Dronningens Børn vor Hilsen.

14. Men han sagde: Griber dem levende! Saa grebe de dem levende og myrdede dem over Brønden ved Faareklipningshuset, to og fyrretyve Mænd, ikke een af dem skaanede de.

15. Han drog derfra og traf paa Jonadab, Rechabs Søn, som kom ham imøde; og han velsignede denne og sagde til ham: Mon dit Hjerte er redeligt, som mit Hjerte er mod dit? Og Jonadab sagde: Ja det er, og er det saa, da ræk mig din Haand. Saa rakte hiin ham sin Haand og løftede ham op i Vognen til sig.

16. Og han sagde: Kom med mig og vær Vidne til min Nidkjærhed for Jehova. Saa hjalp de ham op i hans Vogn.

17. Da han naaede til Samaria, slog han alt hvad der var tilovers hos Achab i Samaria, indtil han havde udryddet ham, efter det Ord, som Jehova havde talt til Elias.

18. Derpaa forsamlede Jehu hele Folket og sagde til dem: Achab tjente Baal kun ringe, jeg vil tjene ham bedre.

19. Kalder nu alle Baals Propheter, Tjenere og Præster til mig, der maa ikke fattes en Mand, thi jeg vil holde en stor Offring til Baal; hvo der savnes der, skal ikke beholde

---

2, 20-23) og et Babel (Aabenb. 17, 1 flg.) Guds Dom over Omri's Huus var nu fuldstændig, den, som var undsluppen fra Hasaels Sværd, faldt for Jehu's.

Capitel X.

9-10) Jehu retfærdiggjør sin Handling for Folket med Guds Befaling. 13-14) De 42 Brødre af Ahasja vare ikke alle hans Brødre, men Brodersønner, 2 Krøn. 22, 8. De lade til at være komne med Ahasja til Jisreel og at være flygtede med ham. Hvad der 9, 27 er fortalt om Ahasja, er rimeligviis ikke meddeelt ganske i den Orden, hvori det har tildraget sig, da Ahasja efter 2 Krøn. 22, 9 først holdt sig skjult i Samaria. 15) Jonadab nedstammede fra Keniterne, 1 Krøn. 2, 55, af hvilken Stamme

Livet. Men Jehu brugte Svig for at faae Baals Tjenere udryddede.

20. Og Jehu sagde: Foranstalter en Festforsamling for Baal. Det udraabte man.

21. Jehu sendte Bud omkring i hele Israel; saa kom alle Baals Tjenere, og der blev ikke een Mand tilbage, som ikke kom. De kom til Baals Huus, og Baals Huus blev fyldt fra den ene Ende til den anden.

22. Endvidere sagde han til Opsynsmanden ved Klædekamret: Skaf Klædninger til alle Baals Tjenere! Og han bragte dem Klædninger.

23. Derpaa kom Jehu og Jonadab Rechabs Søn ind i Baals Huus, og han sagde til Baals Tjenere: Undersøger det vel og seer til, at der ikke maatte være nogen Jehovas Tjener hos eder, kun lutter Baals Tjenere.

24. Og de gik ind for at bringe Slagtoffere og Brændoffere. Men Jehu stillede firsindstyve Mand udenfor og sagde: Lader nogen een af de Mænd, jeg har givet i eders Hænder, undslippe, saa skal han bøde derfor med sit eget Liv.

25. Da han var færdig med at bringe Offeret, sagde Jehu til Drabanterne og Hirdmændene: Gaaer ind og slaaer dem ned! Lad ikke een Mand undslippe. Saa sloge de dem ned med Sværdsod; derpaa skaffede Drabanterne og Hirdmændene dem bort og gik saa ind i Byen til Baals Huus.

26. De bare Baalshusets Støtter ud og opbrændte dette.

27. De knuste Baalsstøtten, reve Baalshuset ned og indrettede det til lønlige Aflukker indtil den Dag idag.

28. Saa udryddede Jehu Baal af Israel.

29. Dog veg Jehu ikke fra Jerobeam, Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel, nemlig Guldkalvene, som ere i Bethel og i Dan.

30. Og Jehova sagde til Jehu: Fordi du har lagt Vind paa at gjøre hvad Ret er i mine Øine, og ganske har handlet efter min Villie mod Achabs Huus, saa skulle dine Sønner i fjerde Led sidde paa Israels Throne.

31. Men Jehu lagde ikke Vind paa af sit ganske Hjerte at vandre efter Jehova, Israels Guds Lov, han veg ikke fra Jerobeams Synder, hvormed denne havde forarget Israel.

32. Paa denne Tid begyndte Jehova at hugge bort fra Israel; Hasael slog dem paa hele Israels Grændseskjel

33. Fra Jordan af mod Øst, i hele Gileads Land, Gaditernes, Rubeniternes og Manassiternes Egn, fra Aroer af, som ligger ved Arnons Bæk, Gilead og Basan.

34. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Jehu og hans vældige Bedrifter, det staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.

35. Jehu samledes til sine Fædre, og man jordede ham i Samaria; hans Søn Joahas blev Konge efter ham.

36. Den Tid, Jehu regjerede over Israel i Samaria, var otte og tyve Aar.

Capitel XI.

Jesabels Slægt i Juda gaaer til Grunde.

1. Da Ahasja's Moder Athalja saae, at hendes Søn var død, saa reiste hun sig og myrdede hele Kongeslægten.

2. Men Joseba, Kong Jorams Datter, en Søster til Ahasja, tog Ahasja's Søn Joas og skaffede ham og hans Amme hemmelig bort i Sovekamret fra Kongesønnerne, som bleve myrdede, og man skjulte dem for Athalja, saa han blev ikke myrdet.

3. Og han var skjult hos hende i Jehovas Huus en sex Aar, medens Athalja herskede over Landet.

4. I det syvende Aar sendte Jojada Bud og lod Høvdingerne over Hundreder af Livvagten hente til sig og førte dem ind til sig i Jehovas Huus; han sluttede en Pagt med dem, lod dem sværge i Jehovas Huus og viste dem Kongens Søn.

5. Og han gav dem denne Befaling: Det er hvad I skulle gjøre: den tredie Deel af

Mose Svoger var, Dom. 1, 16. [30]) Jehova vil ikke lade Dommen over Israel bryde ind tilligemed den over Achabs Huus. Guds Langmodighed forhaler ogsaa her Dommen, (jvfr. 1 Mos. 6, 3). [32]) Da Jehu ikke veg fra Jerobeams Synd, fik Hasael uagtet den foregaaende Forjættelse til Jehu dog vedvarende Magt til at fuldbyrde Guds Dom.

Capitel XI.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 22, 10-23, 21. [3]) Ypperstepræsten maa have havt sin Bolig ved Templet. Efter Exilet boede han paa Zion, Neh. 3, 20. [5-11]) Høvedsmændene over Hundreder maae have været Leviter, da ingen andre end Leviter havde Tjeneste i Templet. David havde anordnet at 32,000 Leviter skulde besørge denne; af dem vare kun de 4000, nemlig Sangerne, stadig ved Templet, de andre boede paa deres Jorder og skiftedes til at komme i Tjeneste. Den Deel, som skulde forrette Tjenesten den Sabbat, da Opstanden skulde udbryde, deler Jojada i tre Hobe, hvoraf den ene bliver stillet ved Porten, som vender mod Kongegaarden d. e. mod Vest, den anden ved Sur Porten mod Syd.

eder, som komme i Tjenesten paa Sabbaten, skal holde Vagt henimod Kongegaarden,

6. Een Trediedeel ved Sur-Porten[1] og een Trediedeel ved Porten bag ved Drabanterne, saa skulle I holde Vagt ved Templet og ikke lade nogen slippe igjennem.

7. Men de to Afdelinger iblandt eder, som ere afløste paa Sabbaten, skulle holde Vagt i Jehovas Huus hos Kongen.

8. I skulle slaae Kreds om Kongen hver med sit Sværd i Haanden, og hver som trænger ind i Geledderne, skal døe; de skulle være hos Kongen, baade naar han drager ud og ind.

9. Saa gjorde Hovedsmændene over Hundreder, ganske som Præsten Jojada havde budet; hver tog sine Folk, baade dem, som kom i Tjenesten paa Sabbaten, og dem, der bleve afløste paa Sabbaten og kom ind til Præsten Jojada.

10. Præsten gav Høvdingerne over Hundreder Spyd og Skjolde, som vare Kong Davids og laae i Jehovas Huus.

11. Og Drabanterne stode hver med sit Sværd i Haanden fra den høire til den venstre Side af Templet, vendte imod Alteret og Templet, i Kreds omkring Kongen.

12. Derpaa ledede han Kongesønnen ud, satte Kronen paa ham og rakte ham Kongeloven. Da hyldede de ham som Konge og hiin salvede ham; de klappede ogsaa i Hænderne og raabte: Kongen leve!

13. Saasnart Athalja hørte Drabanternes og Folkets Raab, gik hun ind til Folket i Jehovas Huus.

14. Hun kastede Blikket derhen og see, der stod Kongen ved Søilen, som det sig bør, der var Høvdinger med Lurer hos Kongen, hele Folket jublede og blæste i Lurer. Da sønderrev Athalja sine Klæder og skreg: Oprør, Oprør!

15. Præsten Jojada gav Hovedsmændene over Hundreder, som vare ansatte ved Hæren, Befaling, idet han sagde til dem: Bringer hende ud indenfor en sluttet Kreds og den, der følger hende, dræber ham med Sværdet. Thi Præsten sagde: Lad hende ikke blive dræbt i Jehovas Huus.

16. Saa lagde de Haand paa hende, og da hun kom paa Rideveien til Kongegaarden, blev hun dræbt der.

17. Jojada afsluttede en Pagt imellem Jehova, Kongen og Folket, at de skulde være Jehovas Folk. Saa gjaldt det ogsaa imellem Kongen og Folket.

18. Derpaa gik hele Landets Folk ind i Baals Huus, nedbrøde hans Altre og sloge hans Billeder tilgavns i Stykker; Baalspræsten Nathan dræbte de foran Altrene. Og Præsten ansatte Tilsynsmænd ved Jehovas Huus.

19. Derefter tog han Høvdingerne over Hundreder og Livvagten og hele Landets Folk og bragte Kongen ned fra Jehovas Huus; da de kom ad Drabanternes Portvei til Kongegaarden, satte han sig paa Kongernes Stol.

20. Derover glædede hele Folket sig, og Staden blev rolig, efter at de havde dræbt Athalja med Sværd i Kongegaarden.

21. Joas var syv Aar gammel, da han blev Konge.

Capitel XII.

Templets Udbedring. Hasaels Tog mod Juda.

1. I Jehu's syvende Aar blev Joas Konge og regjerede fyrretyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Zibja og var fra Beerscheba.

2. Joas gjorde hvad Ret var i Jehovas Øine, den hele Tid Præsten Jojada formanede ham.

3. Dog afskaffede man ikke Høiene, men Folket offrede og røgede endnu paa Høiene.

4. Joas sagde ogsaa til Præsterne: Alle Penge, af de Ting som helliges og som bringes i Jehovas Huus, al gangbar Mynt, hvormed enhver efter Bestemmelsen løser sin Sjæl og alle Penge, som enhver frivillig maatte bringe ind i Jehovas Huus,

5. Dem skulle Præsterne tage til sig, hver fra den, han kjender, og dermed udbedre Templets Brøst, hvor der maatte findes nogen saadan.

6. I Kong Joas' tre og tyvende Aar udbedrede Præsterne ikke Templets Brøst.

7. Saa kaldte Kong Joas paa Præsten Jojada og paa de øvrige Præster og sagde til dem: Hvorfor udbedre I ikke Templets Brøst?

---

og den tredie ved Porten, som var bagved Drabanterne (disse bleve efter V. 11 opstillede langs med den høire Side af Huset hen til den venstre) d. e. mod Øst. De to andre Hobe, som ikke vare i Tjenesten, sloge i Forgaarden Kreds om Kongen. [12]) Loven, som Jojada rækker Joas (enten for at han derpaa skal aflægge Eed eller ogsaa som symbolsk Handling), er den i 5 Mos. 17, 14-20 indeholdte Kongelov eller ogsaa den hele Lov. [14]) Søilen er enten Jachin eller Boas, jvfr. 23, 3. [17]) jvfr. til 1 Sam. 14, 36. Nu var Hedenskabets Forsøg paa at trænge udenfra — Athalja var af tyrisk Slægt — ikke blot ind i Israel men i Juda, tilintetgjort.

Capitel XII.

Med dette Capitel kan sammenholdes 2 Krön. 24. [3]) Jvfr. 1 Kong. 15, 14. [4]) De to første

Nu skulle I ikke tage mod Pengene af dem, I kjende, men aflevere dem til Templets Udbedring.
8. Deri samtykkede Præsterne, at de ikke skulde tage mod Pengene af Folket og ikke sørge for Templets Istandsættelse.
9. Saa tog Præsten Jojada en Bøsse, borede et Hul i dens Laag og satte den bag ved Alteret, paa høire Haand for dem, som traadte ind i Jehovas Huus, og deri lagde Præsterne, som toge vare paa Døren, alle Penge, som bleve bragte til Jehovas Huus.
10. Naar de nu saae, at der var mange Penge i Bøssen, saa gik Kongens Skriver og Ypperstepræsten op, bandt dem sammen og talte Pengene, som man fandt i Jehovas Huus.
11. Efterat de havde afveiet Pengene, gave de dem til dem, som forestode Værket og vare Tilsynsmænd ved Jehovas Huus; disse bragte dem igjen til Tømmermændene og Bygningsfolkene, som arbeidede paa Jehovas Huus,
12. Til Muurmesterne og Steenhuggerne for at kjøbe Tømmer og hugne Steen til at udbedre, hvad Brøst der var paa Jehovas Huus, og til alt, hvad der blev givet ud for Husets Istandsættelse.
13. Dog til at forfærdige Sølvbægrene, Knivene, Skaalerne, Lurerne og alle Guld- og Sølvkar til Jehovas Huus anvendte man ikke Pengene, som man bragte ind i Jehovas Huus;
14. Men afleverede dem til dem, som forestode Værket og istandsatte derfor Jehovas Huus.
15. Og de holdt ikke Afregning med Mændene, hvem de betroede Sølvet for at de skulde give det til dem, som arbeidede paa Værket, men de gjorde det paa Tro og Love.
16. Pengene, som kom ind for Skyldoffer og Syndoffer, bragte man ikke til Jehovas Huus; de tilfaldt Præsterne.
17. Da drog Kong Hasael af Syrien op mod Gath, beleirede og indtog den. Derpaa slog Hasael Retningen ind mod Jerusalem.
18. Men Kong Joas af Juda tog alle hellige Ting, som Josaphat, Joram og Ahasja, ja hans Forfædre, Juda's Konger, eller ogsaa han selv havde helliget, alt Guld, som fandtes i Templets og Kongegaardens Skatkamre, og sendte det til Kong Hasael af Syrien. Saa drog denne bort fra Jerusalem.
19. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Joas og hans Bedrifter, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.
20. Hans Tjenere reiste sig, stiftede et Oprør og dræbte Joas i Millos Huus, hvor man gaaer ned til Silla.
21. Det var Josachar, en Søn af Simeat og Josabad, en Søn af Somer, som sloge ham, saa han døde; og de begravede ham hos hans Fædre i Davids Stad. Saa blev Amazia Konge i hans Sted.

Capitel XIII.

Joahas og Joas i Israel. Elisa's Død og Mirakel.

1. I Kong Joas af Juda's, Ahasja's Søns tre og tyvende Aar blev Joahas, Jehu's Søn Konge over Israel i Samaria; det var han i sytten Aar.
2. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, og vandrede i de Synder, hvormed Jerobeam Nebaths Søn havde forarget Israel; derpaa gav han ikke Slip.
3. Derfor optændtes Jehovas Vrede mod Israel, og han overgav dem hver Dag i Kong Hasaels af Syrien og hans Søn Benhadads Haand.
4. Dog Joahas ydmygede sig for Jehovas Ansigt, saa hørte Jehova paa ham, thi han saae den Trængsel, hvori Israel var stedt ved Syriens Konge.
5. Og Jehova skjænkede Israel en Frelser, som udfriede dem af Syrernes Vold, saa at Israels Børn atter kunde boe i deres Telte som i fordums Dage.
6. Dog gave de ikke Slip paa de Synder, hvormed Jerobeams Huus havde forarget Is-

Classer af de her angivne Indtægter ere de, hvorom 3 Mos. 27, 9-25 og 2 Mos. 30, 11-16 give Oplysning. Under Athalja's Regjering havde Templet lidt megen Skade, 2 Krøn. 24, 7. [9]) Alteret er Brændofferalteret. Præsterne maa her være sagt i en videre Forstand istedetfor Leviterne, thi disse paalaae det at tage vare paa Døren, 1 Krøn. 23, 5; 26, 1-19. [10]) Kongens Skriver var en høi Embedsmand 1 Kong. 4, 3. [16]) Om den Indtægt, som flød af Skyldofferet, giver 3 Mos. 5, 14-26 Oplysning. [17]) Hasael prøver, ikke tilfreds med de Seire, som Jehova havde forjættet ham (8, 12-13), og tilskyndet ved sin Fremgang mod Israel (10, 32-33), ogsaa paa at bekjæmpe Juda. Og Juda's Konge er forsagt nok til at kjøbe sig fri for Fjenden. [20]) Silla maa have ligget tæt udenfor Jerusalem. Om Millo Huus, s. 2 Sam. 5, 9; 1 Kong. 11, 27.

Capitel XIII.

[3]) Hvad Hasael havde begyndt mod Jehu (10, 32-33 jvfr. 8, 28) fortsatte han med lige Held mod Sønnen. [5]) Den omtalte Frelser var Joahas' Søn Joas, som i to Aar var Faderens

rael, men vandrede deri; endog et Astarte-billede blev staaende i Samaria.

7. Men Joahas beholdt ikke flere Folk tilovers end halvtresindstyve Ryttere, ti Vogne og ti tusinde Fodfolk, thi Syrerkongen havde ødelagt dem og gjort dem lig Støvet, man træder paa.

8. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Joahas og hans Bedrifter, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.

9. Joahas samledes til sine Fædre og man begravede ham i Samaria. Saa blev hans Søn Joas Konge i hans Sted.

10. I Kong Joas af Juda's syv og tredivte Aar blev Joas Joahas Søn Konge over Israel i Samaria; det var han i serten Aar.

11. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, han gav ikke Slip paa alle Jerobeam Nebaths Søns Synder, hvormed denne forargede Israel, men vandrede ogsaa deri.

12. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Joas og alle hans vældige Bedrifter, hvorledes han stred med Kong Amazia af Juda, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.

13. Joas samledes til sine Fædre og Jerobeam besteg hans Throne. Saa blev Joas bisat i Samaria hos Israels Konger.

14. Imidlertid var Elisa falden i en Sygdom, som blev hans Helsot. Kong Joas af Israel drog da ned til ham, græd, medens denne saae derpaa, og sagde: Min Fader, min Fader, Israels Vogn og hans Ryttere!

15. Saa sagde Elisa til ham: Tag en Bue og Pile! Og han tog en Bue og Pile til sig.

16. Endvidere sagde han til Israels Konge: Læg din Haand paa Buen, og han lagde sin Haand paa den. Saa lagde Elisa sine Hænder oven paa Kongens Hænder

17. Og sagde: Luk Vinduet op mod Øst! Denne lukkede det op, og Elisa sagde: skyd! Saa skjød han. Hiin sagde: En Frelsens Piil fra Jehova, en Frelsens Piil mod Syrerne; du skal slaae Syrerne fuldstændig ved Aphek.

18. Endvidere sagde han: Tag Pile; dem tog denne. Hiin sagde til Israels Konge: Slaa mod Jorden! Og han slog tre Gange, saa standsede han.

19. Da blev Gudsmanden fortrydelig over ham og sagde: Havde du slaaet fem eller sex Gange, saa havde du faaet fuldstændig Seier over Syrerne, men nu skal du blot slaae Syrerne tre Gange.

20. Derpaa døde Elisa, og man jordede ham.

Medregent (see til V. 10), og som efter Hasaels Død vandt Seier over Syrerne (V. 22-25). Det Nærmere om denne Frelse see til V. 14-19. [10]) Det var i Kong Joas af Juda's 23de Aar, at Joahas blev Konge i Israel; han regjerede 17 Aar d. e. til Kong Joas af Juda's 39te eller 40de Aar. Men nu hedder det, at Joahas' Søn Joas blev Israels Konge i Kong Joas af Juda's 37te Aar; følgelig maa han i to Aar have været Faderens Medregent. [14]) jvfr. 2, 12. [16-19]) Her bliver Syrerkongen givet i Joas' Vold, ligesom tidligere i Achabs (1 Kong. 20, 38-43), men hiin slipper ham ligesom denne, uden derfor at opfylde Budet, Ordspr. 25, 21-22. Indtil den Grad miskjender Israels Konge sin egenlige Fjende, at han slutter en Pagt med denne og derved lader sig henrive til samme Overmod, hvori Hasael havde gjort sig skyldig (12, 17) og bekriger Juda (15, 37-38). Dog denne Pagt imellem Israel og Syrien imod Juda, falder lige saa uheldig ud for førstnævnte som den tidligere (1 Kong. 15, 17-21), dog kommer Ulykken paa en anden Maade. Thi Juda's Konge henter Hjælp fra den Egn, hvor den tidligere Herre over Stifteren af det damascenske Rige regjerer (16, 8 jvfr. 1 Kong. 11,23); Asyrerkongen bringer Straffen baade over Damask og Samaria. Men ogsaa Juda's Konge forsynder sig ved at kalde Asyrerkongen til Hjælp. Saaledes forsynde i denne Slægt alle sig gjensidig mod hinanden. Men naar nu Jehu, Hasael og Elisa døe bort, uden at den endelige Dom kommer over Israel, synes jo Jehovas Ord, som han paa Horeb talede til Elias, ikke at blive opfyldt. Det hed udtrykkelig deri, at Hasael og Jehu kunde man nok undflye, dog ikke Elisa. Bringer nu end Asyrerkongen den endelige Dom over denne Slægt, saa var det dog Elisa's Vidnesbyrd, som domfældte den, ligesom det var Christi Vidnesbyrd, og ikke Romerne, som domfældte Jerusalem; ligesom det vil være Korsens Prædiken, hvilken den Vantro har hørt længe før Dommens Dag, som paa denne vil domfælde ham (Joh. 12, 48). — Om Aphek (V. 17) jvfr. 1 Kong. 20, 26; 1 Sam. 29, 1. [20-21]) jvfr. Jes. Sir. 48, 16-17. Ved dette Mirakel bliver Elisa udmærket i Propheternes Række som Elias ved sin Himmelfart, thi selv ud over hans Død strækker den frelsende Virkning sig, som udgaaer fra ham. Elisa's Vidnesbyrd skulde ligesaavel være til Frelse som til Dom, det domfælder kun paa lignende Maade som Christi; er Elisa end sendt til at fortsætte Elias' Gjerning, saa skeer det dog paa den Maade, at han redder den, hvem Jehova vil frie for Dommen (1 Kong. 19, 18). Elias er Dommens Sendebud, Elisa Frelsens. Medens Elias paa Horeb anklager Israel for Jehova, saa fælder Elisa Taarer over det samme Israel, naar han i Damask skal kundgjøre Israels Fjende Jehovas Villie. Det er den samme Prophet, som flere Gange brød Kongers Magt (Hebr. 11,

Ved Aarets Begyndelse faldt Moabiternes Skarer ind i Landet.

21. Det traf at de just begravede en Mand, idet de fik Øie paa en Skare; saa kastede de Manden ned i Elisa's Grav. Da han faldt ned og rørte ved Elisa's Knokler, saa kom der Liv i ham, og han reiste sig op paa sine Been.

22. Kong Hasael af Syrien ængstede Israel i alle Joahas' Dage.

23. Men Jehova var dem naadig, ynkedes over dem og vendte sig til dem for den Pagts Skyld, som han havde med Abraham, Isak og Jakob; hidindtil vilde han dog ikke udrydde dem eller forskyde dem fra sit Ansigt.

24. Kong Hasael af Syrien døde, og hans Søn Benhadad kom paa Thronen efter ham.

25. Saa tog Joas, Joahas' Søn de Stæder tilbage fra Benhadads Søn, Hasael, som denne i Krigen havde vundet fra hans Fader Joahas; tre Gange slog Joas ham og fik Israels Stæder igjen.

Capitel XIV.

Amazia i Juda og Jerobeam i Israel. Jonas' Prophetî.

1. I Kong Joas' af Israel, Joahas' Søns, andet Aar blev Joas' Søn Amazia Konge i Juda.

2. Han var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge og regjerede ni og tyve Aar i Jerusalem. Hans Moder hed Joadan og var fra Jerusalem.

3. Han gjorde hvad Ret var i Jehovas Øine, dog ikke som sin Fader David; som sin Fader Joas handlede han ogsaa.

4. End bleve Høiene ikke bortskaffede, endnu offrede og røgede Folket paa Høiene.

5. Saasnart hans Regjering havde vundet i Fasthed, dræbte han dem blandt sine Tjenere, som havde myrdet hans Fader.

6. Men Mordernes Sønner dræbte han ikke, efter hvad skrevet staaer i Mose Lov, hvor Jehova byder saaledes: Fædre skulle ikke dræbes med deres Børn, og Børn skulle ikke dræbes med deres Fædre, men enhver skal bøde for sin Synd.

7. Han slog ti tusinde Edomiter i Saltdalen, og tog Sela med Storm. Fra nu af kom den til at hedde Joktheel.

8. Derpaa sendte Amazia Gesandter til Joas, en Søn af Joahas, som var Jehu's Søn, Kongen i Israel, og lod sige: Kom, lad os see hinanden i Øinene.

9. Da sendte Kong Joas af Israel Bud til Kong Amazia af Juda og lod sige: Tornebusken, som stod paa Libanon, sendte Bud til Cederen, som stod paa Libanon, og lod sige: Lad min Søn faae din Datter til Ægte. Men Markens Dyr, som ere paa Libanon, gik forbi og nedtrampede Tornebusken.

10. Du har slaaet Edomiterne og dit Hjerte hovmoder sig. Nyd din Roes og bliv hjemme; hvorfor vil du friste Lykken? du vil dog falde, og Juda med dig.

11. Men Amazia lød ham ikke; saa drog Kong Joas af Israel op, og ved Bethschemesch, som hører til Juda, saae han og Kong Amazia hinanden i Øinene.

12. Juda blev slagen af Israel, og hver Mand flygtede til sit Telt.

13. Kong Joas af Israel fangede Kong Amazia af Juda, en Søn af Joas, som var Ahasja's Søn, ved Betschemesch; derpaa kom han til Jerusalem og nedrev Jerusalems Muur ved Ephraims Port indtil Hjørne-Taarnet, en Strækning paa fire hundrede Alen.

14. Han tog alt Guldet og Sølvet og Karrene, som fandtes i Jehovas Huus og i Kongegaardens Skatkamre, tilligemed Gidsler; derpaa vendte han tilbage til Samaria.

33-34) for at frelse sit Folk, og til hvem selv Hedninger kom for at søge Frelse, hvis frelsende Virksomhed fortsætter sig i Israel ud over hans Død. Saaledes gik Elias i sin første Tilkomst forud for Frelseren, i sin anden gaaer han forud for Hævneren (Mal. 4, 5-6). [22]) Her gaaer Fortællingen atter lidt tilbage i Tiden. [25]) tre Gange slog Joas Benhadad, jvfr. V. 19.

Capitel XIV.

Med dette Capitel kan man sammenligne 2 Krøn. 25. [1]) Amazia blev Israels Konge i det fjerde Aar, efterat Joas af Israel var bleven Faderens Medregent, i det andet, efterat denne var bleven Eneherskter. Amazia og Joas regjerede 12 Aar sammen. [4]) jvfr. 12, 4. [6]) jvfr. 5 Mos. 24, 16. [7]) jvfr. 8, 20-22. Ligesom Jehova i Reson fra Damask havde opvakt Israels Rige en Modstander, saaledes skaffede han i Hadad af Edom Juda en lignende. Men der skulde gaae lang Tid hen, før Edom skulde faae den Magt over Juda og dertil endnu større, end Hasael allerede havde over Israel. Saltdalen er det samme Sted, hvor David havde slaaet Edomiterne, 2 Sam. 8, 13. [9]) Joas' Svar maa ikke forstaaes, som om Amazia havde begjæret hans Datter til Ægte; hans Mening er: Tornebusken hovmodede sig, men blev nedtraadt af den første, som løb over den; saaledes ogsaa Amazia. [13]) De to her nævnte Porte ved Jerusalem vende begge mod Nord, jvf. Indl.

15. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Joas, hans Bedrifter og kraftige Regjering, og hvorledes han krigede med Kong Amazia af Juda, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.

16. Saa indgik Joas til sine Fædre og blev bisat i Samaria hos Israels Konger. Hans Søn Jerobeam kom til Regjeringen efter ham.

17. Kong Amazia af Juda, Joas' Søn levede endnu i femten Aar efter Kong Joas af Israel, Joahas' Søns Død.

18. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Amazia, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.

19. De stiftede Oprør mod ham i Jerusalem, og han flygtede til Lachis. Men de sendte Folk efter ham til Lachis, som dræbte ham der.

20. Derpaa lagde man ham paa Heste, og han blev jordet hos sine Fædre i Davids Stad.

21. Og hele Juda's Folk tog Asarja, som var seксten Aar gammel, og hyldede ham som Konge i hans Faders Amazia's Sted.

22. Han opbyggede Elath og bragte det igjen til Juda, efterat Kongen hvilede hos sine Fædre.

23. I Kong Amazia's af Juda, Joas' Søns femtende Aar blev Jerobeam, Joas' Søn Konge over Israel i Samaria og var det i eet og fyrretyve Aar.

24. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, og gav ikke Slip paa alle Jerobeam, Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel.

25. Han gjenvandt Israels Grændse fra Hamathveien indtil Slettens Sø efter det Ord, Jehova havde talt ved sin Tjener Propheten Jonas, Amithai's Søn, som var fra Gathhepher.

26. Thi Jehova saae paa Israels Usselhed, som var meget bedrøvelig; hverken Ufri eller Fri formaaede noget; der var ingen til at hjælpe Israel.

27. Men Jehovas Ord lød ikke paa at lade Israels Navn forsvinde under Himmelen; og han frelste dem ved Jerobeam, Joas' Søn.

28. Hvad der forresten er at fortælle om Jerobeam, hans Bedrifter og kraftige Regjering, hvad Krige han førte, hvorved han gjenvandt Damask og Hamath for Juda ved Israel, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.

29. Jerobeam indgik til sine Fædre, Israels Konger; hans Søn Sacharja blev Konge efter ham.

Capitel XV.

Asarja og Jotham i Juda. Sacharja, Sallum, Meneham, Pekahja og Pekah i Israel.

1. I Kong Jerobeam af Israels syv og tyvende Aar blev Kong Amazia af Juda's Søn Asarja Konge i Juda.

---

til Nehem. B. [17]) Da Amazia i det Hele regjerede i 29 Aar i Jerusalem, saa maa han, naar han kun har regjeret 15 Aar samtidig med Jerobeam, have regjeret 14 Aar samtidig med Joas; ved V. 1 derimod viste det sig, at han kun havde regjeret 12 Aar samtidig med denne. Saadanne Uovereensstemmelser maae nødvendigviis opstaae, da Aarenes Begyndelse og Ende ikke ere angivne. [22]) Elaths Erobring ved Asarja var en Frugt af Amazia's Seier over Edom; den ligger ved den elanithiske Havbugt. [25]) Ved Erobringen af Hamath gjenvandt Jerobeam det nordligste Grændsepunkt i det davidiske Rige, ligesom Asarja i Elath det sydligste. Slettens Sø er det døde Hav. Jonas' Spaadom maa have bebudet endnu større Seire over Syrerkongen end Elisa's, da Joas allerede havde vundet, hvad Jehova lovede ved Elisa (13, 25; 19); ligesom Elisa's Spaadom om Joas' Seire faldt i Begyndelsen af Joas' Regjering, saaledes er det sandsynligt, at Jonas' Spaadom falder i Begyndelsen af Jerobeams. Jonas slutter sig til Elias og Elisa som den, der bringer disse Propheters Virksomhed til Ende. Iblandt de smaa Propheter findes en Bog, som indeholder en Fortælling om ham; den fremhæver en Side af hans Virksomhed, der er forskjellig fra den her antydede, men derimod af samme Betydning som Elias' Ophold hos den sidoniske Enke og Syreren Naemans Besøg hos Elisa (s. til 5, 27). Den Begivenhed, som danner Bogens Indhold, falder rimeligviis i Slutningen af Jerobeams Regjering. Gathhepher laae i Sebulon Stamme. [29]) Jerobeam erobrede Damask og Hamath og bragte derved det damascenske Rige dets Undergang nær; men ganske kuldkaste det kunde han ikke (13, 19); der er snart igjen Tale om en Kong Rezin af Syrien.

Capitel XV.

Med V. 1-7 kan man sammenligne 2 Krøn. 26. Asarja er den samme, som V. 32 og i Krønikerne hedder Usias; Forskjellen af Navnene beroer i Hebraisken blot paa et bortfaldet: r. [1]) Jerobeam regjerede 15 Aar sammen med Amazia (14, 17); Asarja er altsaa bleven Konge i Jerobeams 15de Aar. Naar det nu hedder, det er skeet i hans 27de Aar, saa maa denne i 12 Aar have været Faderens Medregent. Da Faderen Joas kun var 14 Aar Eneherster, er Jerobeam bleven hans Medregent i hans an-

2. Han var sexten Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede to og halvtresindstyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Jecholja og var fra Jerusalem.
3. Han gjorde hvad Ret var i Jehovas Øine, ligesom hans Fader Amazia havde gjort.
4. End bleve Høiene ikke bortskaffede, endnu offrede og røgede Folket paa Høiene.
5. Jehova slog Kongen, saa han blev spedalsk indtil sin Dødsdag og boede i et Sygehuus. Kongens Søn Jotham varetog Huset og dømte Folket i Landet.
6. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Asarja og hans Bedrifter, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.
7. Asarja indgik til sine Fædre, og man jordede ham hos hans Fædre i Davids Stad. Hans Søn Jotham kom til Regjeringen efter ham.
8. I Kong Asarja af Juda's otte og tredivte Aar blev Sacharja, Jerobeams Søn, Konge over Israel i Samaria, en sex Maaneder.
9. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom hans Fædre havde gjort; han gav ikke Slip paa Jerobeam Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel.
10. Sallum, Jabes' Søn, stiftede Oprør imod ham og slog ham i Folkets Overværelse, saa han dræbte ham. Og han blev Konge istedetfor denne.
11. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Sacharja, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.
12. Det var det Ord, Jehova talede til Jehu saalydende: Dine Sønner skulle i fjerde Led sidde paa Israels Throne. Og det indtraf.
13. Sallum, Jabes' Søn, blev Konge i Kong Usia af Juda's ni og tredivte Aar; han regjerede en Maanedstid i Sommeren.
14. Menahem, Gadi's Søn, drog op fra Thirza, kom til Samaria og slog Sallum, Jabes' Søn i Samaria, saa han dræbte ham.
15. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Sallum og det Oprør, han stiftede, staaer beskrevet i Israels Konge-Krønike.
16. Da slog Menahem Thipsach og hvad der var i den og dens Landemærke fra Thirza; den lod han plyndre, fordi den ikke aabnede Portene; alle Svangre i den flængede han.
17. I Kong Asarja af Juda's ni og tredivte Aar blev Menahem, Gadi's Søn Konge over Israel og var det ti Aar i Samaria.
18. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, og gav hele sin Levetid ikke Slip paa Jerobeam, Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel.
19. Kong Phul af Assyrien overfaldt Landet, og Menahem gav Phul et Centner Sølv, for at han skulde holde med ham og befæste ham i Regjeringen.
20. Menahem lignede en Afgift paa alle Formuende i hele Israel, hvorefter hver skulde give Assyrerkongen halvtresindstyve Sekler Sølv. Derpaa drog Kongen af Assyrien tilbage og blev ikke der i Landet.
21. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Menahem og hans Bedrifter, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.
22. Saa samledes Menahem til sine Fædre, og hans Søn Pekahja kom paa Thronen efter ham.
23. I Kong Asarja af Juda's halvtresindstyvende Aar blev Pekahja, Menahems Søn, Konge over Israel i Samaria, og var det i to Aar.
24. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine og gav ikke Slip paa Jerobeam, Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel.
25. Pekah, Remalja's Søn, hans Hovedsmand, stiftede Oprør imod ham og slog ham i Kongegaardens Pallads i Samaria tilligemed Argob og Arjeh, ham og halvtresindstyve gileaditiske Mænd, saa han dræbte ham. Og han blev Konge i dennes Sted.
26. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Pekahja og hans Bedrifter, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.
27. I Kong Asarja af Juda's to og halvtresindstyvende Aar blev Pekah, Remalja's

---

det Aar, det samme, hvori Amazia blev Konge i Juda (14, 1). Hvad det angaaer, at Jerobeam i Amazia's Dødsaar siges at have regjeret 27, Amazia derimod 29 Aar, sml. Anm. til 14, 17. [3–4]) Jvfr. 14, 3-4. [8]) Jerobeam regjerede ialt i 41 Aar; naar Asarja kom paa Thronen i hans 27de Aar, saa maa Jerobeams Dødsaar have været Asarja's 14de Aar. Her siges nu, at det var det 38te. Asarja maa følgelig i 24 Aar have været Faderens, Amazia's, Medregent, det vil sige fra dennes femte Aar. At han har været Medregent, fremlyser ogsaa af 14, 22. Hvad der læses 14, 21; maa være forfaldet i det Aar, Kong Joas af Israel tog Amazia tilfange (14, 13), som følgelig skete i dennes femte Aar (Amazia havde imod Tidens Skik ikke været Faderens Medregent, sml. 12, 1; 13, 10; 14, 1). [12]) Jvfr. 10, 30. [13]) Thirza havde været Rigets Hovedstad, indtil Simri brændte Palladset (1 Kong. 16, 8; 17-18; 24.) [16]) Thiphsachs Beliggenhed er ubekjendt. [25]) Gileaditerne stode fra gammel Tid i Ry for at være krigsdygtige (Jos. 17, 1; 1 Krøn. 5, 18; og vare derfor Israels

Søn, Konge over Israel i Samaria og var det i tyve Aar.

28. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine og gav ikke Slip paa Jerobeam, Nebaths Søns Synder, hvormed denne havde forarget Israel.

29. I Kong Pekah af Israels Dage kom Tiglathpileser Konge af Asyrien og indtog Gijon, Abel Beth Maacha, Janoah, Kedes, Hazor, Gilead og af Galilæa hele Naphtalis Land, og førte dem bort til Asyrien.

30. Hosea, Ela's Søn, stiftede Oprør mod Pekah, Remalja's Søn, og slog ham saa han dræbte ham; og han blev Konge efter ham i Jotham Usias' Søns tyvende Aar.

31. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Pekah og hans Bedrifter, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.

32. I Kong Pekahs af Israel, Remalja's Søns andet Aar blev Jotham, en Søn af Kong Usias i Juda Konge.

33. Han var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge og regjerede sexten Aar i Jerusalem; hans Moder hed Jerusa og var en Datter af Zadok.

34. Han gjorde hvad Ret var i Jehovas Øine, ligesom hans Fader Usia havde gjort.

35. Dog Høiene bleve ikke bortskaffede, Folket offrede og røgede paa Høiene; han byggede den høie Port til Jehovas Huus.

36. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Jotham og hans Bedrifter, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.

37. Paa den Tid begyndte Jehova at lade Kong Rezin af Syrien og Pekah, Remalja's Søn, drage imod Jerusalem.

38. Dog Jotham hvilede allerede hos sine Fædre og blev bisat hos dem i sin Fader Davids Stad. Hans Søn Ahas kom til Regjeringen efter ham.

Capitel XVI.

Ahas kalder i en Krig med Israel og Syrien Asyriens Konge til Hjælp og bygger et hedensk Alter i Jehovas Tempel.

1. I Kong Pekah, Remalja's Søns syttende Aar blev Ahas, Jothams Søn, Konge i Juda.

2. Ahas var tyve Aar gammel, da han blev Konge og regjerede sexten Aar i Jerusalem; han gjorde ikke hvad Ret var i Jehovas, hans Guds Øine, saaledes som hans Fader David.

3. Han vandrede i Israels Kongers Fodspor, ja selv sin Søn lod han opbrænde efter Hedningernes vederstyggelige Maade, som Jehova havde fordrevet for Israels Børn.

4. Han offrede og røgede paa Høie og Bakker og under alle løvrige Træer.

5. Da droge Kong Rezin af Syrien og Kong Pekah af Israel, Remalja's Søn, op til Kamp mod Jerusalem og beleirede Ahas, men de kunde ikke indtage Byen.

6. Paa den Tid vandt Kong Rezin af Juda Elath igjen til Syrien, og han drev Judæerne ud af Elath. Saaledes kom Syrerne til Elath og bleve boende der indtil den Dag idag.

7. Ahas sendte Bud til Kong Tiglath Pileser af Asyrien og lod sige: Jeg er din Søn og Tjener; kom og hjælp mig fra Syrerkongens og Israels Konges Haand, som føre Ondt i Skjoldet mod mig.

8. Og Ahas tog Sølvet og Guldet, som fandtes i Jehovas Huus og Kongegaardens Skatkamre, og sendte det som en Gave til Kongen af Asyrien.

9. Kongen af Asyrien samtykkede deri; og Kongen af Asyrien drog op mod Damask, indtog den, førte Indvaanerne bort til Kir og dræbte Rezin.

Kongers Livvagt. [29]) Nu da den af Jehova bevilgede Naadefrist var omme, brød Dommen uopholdelig ind. Thiglathpileser erobrede den nordlige og østlige Deel af Landet, jvfr. 1 Krøn. 5, 25-26. Anledningen til hans Krigstog fortælles først 16, 9. [30]) Omendskjøndt Jotham har været sin Faders Medregent (15, 7) og han selv kun regjerede 16 Aar (V. 33), saa kan man dog ikke faae de her omtalte 20 Aar ud ved Hjælp af hans Medregentskabsaar, da det af 16, 1; sees, at Pekah er bleven dræbt i Kong Ahas' tredie eller fjerde, altsaa 20 Aar efterat Jotham var bleven Eneherster og 4 Aar efter dennes Død. Det er uklart, hvorfor Tiden alligevel bestemmes efter den Afdøde; Nogle antage at Forfatteren ikke vilde nævne Ahas, fordi han endnu ikke var omtalt. Med [32-36]) kan man sammenligne 2 Krøn. 27. Med V. 34 og 35 jvfr. 3-4. [37-38]) Jvfr. Anm. til 13, 16-19.

Capitel XVI.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 28. [3]) Ahas nøies ikke med at forsynde sig ved at offre paa Høiene, men dyrker Afguder ligesom Rehabeam 1 Kong. 14, 22-24, Abiam 1 Kong. 15, 3 og Joram 8, 18. [6]) Elath var bleven erobret af Asarja, 14, 22. [7]) jvfr. Es. Cap. 7. [8]) Med Penge maa Ahas tilvende sig Asyrerkongens Venskab, ligesom Asa med Penge havde kjøbt sig Benhadads 1 Kong. 15, 18; og Joas med Penge afvendt Hasaels Angreb 12, 18. [9]) **Kir** er en Egn i Asyrien, efter Nogles Formening ved det kaspiske Hav. Naar man sammenligner 15, 29 seer man, at Asyrerkongen fuldbyrdede

10. Saa drog Kong Ahas til Damask for at møde Kong Tiglath Pileser af Asyrien; da han saae Alteret, som var i Damask, sendte Kong Ahas en Tegning af dette Alter og Afridset, hvorefter det var gjort, til Præsten Uria.
11. Og Præsten Uria byggede et Alter efter det, Kong Ahas havde sendt fra Damask; det gjorde Præsten Uria, inden Kong Ahas kom fra Damask.
12. Saa kom Kongen fra Damask; og da Kongen saae Alteret, nærmede Kongen sig Alteret og offrede paa det.
13. Han lod baade sit Brændoffer og sit Madoffer dampe og udgjød sit Drikoffer; og han stænkede sit Takoffers Blod paa Alteret.
14. Men Ertsalteret, som stod for Jehova, rykkede han længere frem bort fra Husets Forside, for at det ikke skulde stille mellem hans Alter og Jehovas Huus; og han satte det ved Siden af sit Alter imod Nord.
15. Derpaa gav Kong Ahas Præsten Uria denne Befaling: Paa det store Alter skal du antænde Brændofferet om Morgenen og Madofferet om Aftenen, Kongens Brændoffer og Madoffer og hele Folkets Brændoffer samt deres Madoffer og Drikoffer; alt Blod af Brændofferet og Slagtofferet skal du stænke paa det. Men hvad Ertsalteret skal bruges til, vil jeg betænke mig paa.
16. Præsten Uria gjorde ganske som Kong Ahas havde befalet.
17. Kong Ahas huggede Felterne af Fodstykkerne og løste dem fra; Bækkenet og Havet tog han ned fra Ertsoxerne, hvorpaa det hvilede, og satte det paa Flisegulvet.
18. Den bedækkede Sabbatsgang, som de havde bygget til Huset, og Kongens Indgang, som var udenfor, lagde han indenfor i Jehovas Huus for Kongen af Asyriens Skyld.
19. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Ahas, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.
20. Ahas samledes til sine Fædre og blev bisat hos sine Fædre i Davids Stad. Hans Søn Ezechias blev Konge efter ham.

Capitel XVII.

Salmanassar fører Hosea og Israel bort i Fangenskab. Tilbageblik paa Israels Historie. Samaritanerne.

1. I Kong Ahas' af Juda's tolvte Aar regjerede Hosea, Ela's Søn paa niende Aar i Samaria over Israel;
2. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, dog ikke som de af Israels Konger, der havde været forud for ham.
3. Kong Salmanassar af Asyrien drog op imod ham, og Hosea blev hans Vasal, saa at denne svarede ham Skat.
4. Kongen af Asyrien opdagede et Anslag hos Hosea, idet han havde sendt Gesandter til Kong So af Ægypten og ikke udredte Skatten til Kongen af Asyrien, som hvert Aar, da indelukkede Kongen af Asyrien ham og lænkede ham i Fængselet.
5. Kongen af Asyrien drog omkring i hele Landet, han drog op mod Samaria og beleirede den i tre Aar.
6. I Hosea's niende Aar indtog Kongen af Asyrien Samaria, førte Israel bort til Asyrien og lod dem fæste Bo i Hala og Habor, ved Floden Gosan og i Mediens Stæder.

Jehovas Straffedom paa Samaria og Damask; jvfr. 13, 16-19. [10–16]) Men at Ahas ogsaa modnedes til Jehovas Straffedom, kjendes derpaa, at han, foruden det, at han gjorde Kjød til sin Arm, ogsaa besmittede Herrens Huus. Jesabels Slægt havde for en Deel ødelagt Jehovas Huus, 2 Krøn. 24, 7; den afgudiske Konge af Juda vanhelligede det ved at sætte et hedensk Alter istedetfor det, som Jehova selv havde anordnet, i Templets Forgaard. [17]) Fodstykkerne og Havet ere de, som beskreves 1 Kong. 7, 23-39. [18]) Det var ikke for at træffe Anstalter til Forsvar mod Tiglath-Pileser, at Ahas gjorde disse Forandringer ved Templet, men for at føie den hedenske Konges Luner, som fra Damask maaskee er fulgt med ham til Jerusalem. Naar den bedækkede saakaldte Sabbatsgang er bleven bygget, vides ikke; ved det senere Tempel vare flere saadanne Gange (Joh. 10, 23; Apostl. Gj. 3, 11). Kongens Indgang er maaskee den høie Port, som Jotham havde bygget, 15, 35.

Capitel XVII.

[1]) I Ahas' 3die eller 4de Aar var Hosea kommen til Regjeringen (15, 30; 16, 1); denne regjerede i 9 Aar (V. 6), det er følgelig indtil Ahas' tolvte Aar. [6]) Hala er sandsynligviis den samme asyriske By, som nævnes 1 Mos. 10, 11. Habor er Navn paa en Flod i Asyrien, som falder i Euphrat. Gosanfloden maa vistnok søges hiinsides Euphrat, maaskee i Nærheden af det kaspiske Hav. Saaledes gik Propheten Achia's Ord i Opfyldelse, 1 Kong. 14, 15. Men ligesaa sikkert er ogsaa Jehovas Ord til Elias gaaet i Opfyldelse, om Levningen, som han vilde bevare, 1 Kong. 19, 18. Noget nærmere kan der ikke siges om denne Levning, da de ti Stammer ikke med de andre vendte tilbage fra det babyloniske Fangenskab, og man savner alle historiske Efterretninger om dem, thi hvad Tobias' Bog fortæller, er deels kun Lidet og har heller ingen sikker historisk Værd. Jødiske Lærde

7. Saa skete det, fordi Israels Børn syndede imod Jehova, deres Gud, som førte dem ud af Ægyptens Land og fra Ægypterkongen Pharao's Overmagt, og frygtede andre Guder:
8. De vandrede efter Hedningernes Skikke, som Jehova havde uddrevet for Israels Børn; ligesaa de Konger, som Israel havde valgt sig.
9. Israels Børn gjorde i Smug Ting, som ikke vare rette, mod Jehova deres Gud; de byggede sig Høie i alle Stæder ligefra Vagttaarnet af indtil de befæstede Steder,
10. Og de opreiste sig Støtter og Astartebilleder paa hver høi Bakke og under hvert løvrigt Træ.
11. Da røgede de paa alle Høiene, ligesom Hedningerne, hvilke Jehova havde bortdrevet for dem. Saa gjorde de slemme Ting for at opægge Jehova.
12. De tjente væmmelige Afguder, hvorom Jehova havde sagt dem: Handler ikke saaledes!
13. Og Jehova vidnede mod Israel og Juda ved alle sine Propheter, ved hver Seer, idet han sagde: Vender om fra eders onde Veie og tager vare paa mine Bud og Skikke efter den hele Lov, som jeg har givet eders Fædre og som jeg har sendt til eder ved mine Tjenere, Propheterne.
14. Men de løde ikke og gjorde deres Nakke stiv som deres Fædres, der heller ikke troede paa Jehova, deres Gud.
15. De foragtede hans Skikke, og den Pagt, han havde sluttet med deres Fædre, de Vidnesbyrd, han havde aflagt for dem; og de efterfulgte baade de Magtesløse, indtil de selv bleve magtesløse, og Hedningerne rundt omkring dem, om hvem Jehova havde givet det Bud, at de ikke maatte gjøre som hine.
16. Og de gave Slip paa Jehova, deres Guds Befalinger og dannede sig Billedværk, to Kalve; de dannede sig et Astartebillede, tilbade hele Himmelens Hærskare og dyrkede Baal.
17. De kastede deres Sønner og Døttre i Ilden, dreve Troldom og spaaede. Saa solgte de sig selv til at gjøre, hvad ondt var i Jehovas Øine for at tirre ham.
18. Da harmedes Jehova over Israel og han kastede dem bort fra sit Ansigt, saa der ingen blev levnet uden alene Juda Stamme.
19. Men heller ikke Juda tog vare vaa Jehova, deres Guds Befalinger, de vandrede efter de Skikke, Israel havde vedtaget.
20. Saa fik Jehova Lede til hele Israels Slægt, og ydmygede dem og overgav dem i Undertrykkeres Vold, indtil han forkastede dem fra sit Ansigt.

---

have beskjæftiget sig meget med Undersøgelser om de ti Stammers Skjæbne; nogle have troet, at Amerikas Befolkning nedstammede fra dem. Det er neppe Gisninger, det er kun Drømme. I den nyere Tid har man i de nestorianske Christne i Persien villet see Efterkommere af de ti Stammer. Historien har tabt dem af Sigte, men, som de prophetiske Skrifter ville vise, Prophetien ingenlunde. 7–23) (med V. 10 jvfr. 16, 4; 1 Kong. 14, 23; de solgte sig selv. V. 17 jvfr. 1 Kong. 21, 25). For at besvare Spørgsmaalet, hvorlænge det frastilte Israels Rige har bestaaet, maae alle Israels Konger tilligemed de samtidige i Juda opregnes, og hos enhver af dem den Tid angives, som bør tillægges ham enten udeelt eller i Fælledskab med hans Efterfølger:

Israel:		Juda:	
Jerobeam	22 Aar.	Rehabeam	17 Aar.
		Abia	3 „
Nadab	2 „	Asa	41 „
Baesa	24 „		
Ela	2 „		
Omri	12 „		
Achab	17 „	Josaphat	25 „
Ahasja	2 „		
Joram	12 „		
		Joram	7 „
		Ahasja	1 „
Jehu	28 „	Athalja	6 „
		Joas	40 Aar.
Joahas	17 Aar.		
Joas	14 „		
		Amazia	29 „
Jerobeam	30 „		
		Asarja	28 „
Sacharja	$\frac{1}{2}$ „		
Sallum	$\frac{1}{12}$ „		
Menahem	10 „		
Pekahja	2 „		
Pekah	20 „	Jotham	16 „
Hosea	9 „	Ahas til Samarias Undergang	12 „
	$223\frac{7}{12}$ Aar.		225 Aar.

Der bliver altsaa imellem disse Tidsbestemmelser en Forskjel af 1 Aar og fem Maaneder, som ikke kan kaldes betydelig, naar man betænker, at fuldstændig Nøiagtighed ikke kan opnaaes, fordi Regjeringsaarene kun ere omtrentlig angivne ikke fra Datum til Datum. Antager man nu som sædvanlig, at Rigets Deling har fundet Sted Aar 975 f. Chr., (et Aarstal, som ikke kan være meget urigtigt, da man ikke kan sætte Udgangen af Ægypten stort før eller efter Aar 1500, og Skriften fra den Tid indtil Salomons Død angiver 516 Aar; jvfr. 1 Kong. 6, 1. 37; 11, 42), saa falder Samarias Undergang, det

21. Thi han rev Israel fra Juda's Huus; saa hyldede de Jerobeam, Nebaths Søn, og Jerobeam fjernede Israel fra Jehova og forargede dem ved svær Synd.
22. Og Israels Børn vandrede i alle Jerobeams Synder, som han havde bedrevet, og gave ikke Slip paa dem;
23. Førend Jehova forstødte Israel fra sit Ansigt, som han havde sagt ved alle sine Tjenere, Propheterne, og han lod Israel være landflygtig i Asyrien indtil den Dag idag.
24. Men Kongen af Asyrien førte Folket fra Babel, Chuta, Ava, Hamath og Sepharvajim og lod dem fæste Bo i Samarias Stæder istedetfor Israels Børn; de toge Samaria i Besiddelse og fæstede Bo i dets Stæder.
25. I Førstningen da de boede der, frygtede de ikke Jehova; da sendte Jehova Løver imod dem, som reve nogle iblandt dem ihjel.
26. Da talte de saaledes til Asyriens Konge: De Folk, som du har ført hid og ladet nedsætte sig i Samarias Stæder, kjende intet til den Lov, som dette Lands Gud har; derfor sender han Løver imod dem, og disse dræbe dem, fordi de intet kjende til den Lov, som dette Lands Gud har.
27. Og Asyriens Konge gav denne Befaling: Bringer en af Præsterne didhen, hvor I have ført dem bort fra; lad dem drage hen og nedsætte sig der og lære dem den Lov, som Landets Gud har.
28. Saa kom en af Præsterne, som de havde bortført fra Samaria, og tog Bolig i Bethel; og han lærte dem, hvorledes de skulde frygte Jehova.
29. Og hvert Folk dannede sig sine Guder, dem satte de ind i Husene paa Høiene, som Samaritanerne havde opkastet, hvert Folk i den Stad, hvori de fæstede Bopæl.
30. Folket fra Babel dannede sig Succoth Benoth, Mændene fra Chut dannede sig Nergal, Mændene fra Hamath dannede sig Asima,
31. Aviterne dannede sig Nibchas og Tartak og Sepharviterne brændte deres Børn til Ære for Adarmelek og Anammelek, Sepharvajims Guder.
32. Men de frygtede ogsaa Jehova, valgte sig Præster ved Høiene blandt deres egne, som forrettede Tjenesten i Husene paa Høiene.
33. Saaledes frygtede de Jehova og tjente tillige deres egne Guder, efter de Hedningers Viis, hvorfra man havde bortført dem.
34. Indtil den Dag idag gjøre de efter deres forrige Viis; de frygte hverken Jehova og gjøre heller ikke efter deres egen Skik og Viis, eller efter den Lov og Befaling, som Jehova gav Jakobs Børn, hvilken han gav Navnet: Israel,
35. Med hvem Jehova sluttede en Pagt og hvem han gav denne Befaling: I skulle ikke frygte andre Guder, ikke tilbede dem, ikke tjene dem og ikke offre til dem.
36. Men Jehova, som hentede eder op fra Ægyptens Land med stor Vælde og en udstrakt Arm, ham skulle I frygte, ham skulle I tilbede, til ham skulle I offre.
37. De Skikke og Bud, den Lov og Befaling, som han har indprentet eder, skulle I lægge Vind paa at holde alle Dage og ikke frygte andre Guder.
38. Den Pagt, som jeg sluttede med eder, maae I ikke forglemme og ikke frygte andre Guder.
39. Men Jehova, eders Gud skulle I frygte, ham, som udrev eder af alle eders Fienders Haand.
40. Dog, de adløde ikke og gjorde efter deres forrige Viis.
41. Disse Hedninger frygtede baade Jehova og tjente tillige deres Afguder; ja deres Børn

---

er Hosea's niende Aar og Ahas' tolvte, enten i Aaret 752 eller 750 før Chr. — 24) Det var først Asarhaddon, som førte disse hedenske Folk ind i Israels Land (Esra 4, 2); hans Regjering falder henved 50 Aar efter Salmanassars (19, 37). Chuta var nok den Stad, hvorfra de fleste Hedninger droge ind i det forødede Land, da Samaritanerne senere hede Chutæer. Denne By saavelsom de tre følgende have ligget enten i Mesopotamien eller i Syrien. 30–31) Succoth Benoth, d. e. Døttrenes Hytter; Nergal, d. e. Lyskilde, skal være bleven dyrket under Skikkelse af en Hane, Asima af en Buk, Nibchas af en Hund og Tartak af et Æsel. Det førstnævnte Dyr var helligt hos Perserne, de to sidstnævnte ogsaa hos Ægypterne. Adarmelek var sandsynligviis Solguden, Anammelek Maaneguden; den første skal være bleven dyrket under Billede af en Hest eller et Muulæsel. Heste bleve ogsaa ellers helligede til Solen, 23, 11. 40) I dette Vers er Talen endnu om Israeliterne, og Afgudsdyrkelsen kaldes deres forrige Skik. Af Josua 24, 2 sees, at Abrahams Fædre havde deeltaget i den, af Ezech. 20, 7, at Israeliter tjente Afguder i Ægypten og af 2 Mos. 32, 1 jvfr. Amos 5, 25-26, at de fortsatte det i Ørkenen. Af 41) kan sees, at Kongernes Bøger maae være affattede endnu før Jøderne vendte tilbage fra Exilet, thi var det end Usandhed, hvad Samaritanerne, Esra 4, 2, roste sig af for Serubabel, at de siden Asarhaddons Tid ikke længer havde tjent Afguder; saa kunne de dog neppe have gjort det paa den selvsamme Tid. Fjendskabet imellem

og Børnebørn gjøre indtil den Dag idag, som deres Fædre gjorde.

Capitel XVIII.

Ezechias' Reformation. Sanherib drager mod Jerusalem.

1. I Kong Hosea af Israel, Ela's Søns tredie Aar blev Ezechias, Ahas' Søn Konge i Juda.
2. Han var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede ni og tyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Abi og var en Datter af Zacharia.
3. Han gjorde hvad ret var i Jehovas Øine, ganske som hans Fader David.
4. Han afskaffede Høiene, sønderbrød Billedstøtterne og slog Astartebilledet itu; han knuste ogsaa Ertsslangen, som Moses havde forfærdiget, thi indtil denne Tid røgede Israels Børn for den og kaldte den Nechuschtan.
5. Han satte sin Lid til Jehova, Israels Gud, og der fandtes ikke Mage til ham blandt alle Israels Konger, hverken efter eller før ham.
6. Han holdt fast ved Jehova og veg ikke fra ham; han overholdt hans Befalinger, som Jehova havde givet Moses.
7. Jehova var med ham, i alt, hvad han foretog sig, traf han det Rette; han faldt ogsaa fra Kongen af Asyrien og var ham ikke mere lydig.
8. Han slog Philisterne indtil Gaza og dens Landemærke, baade Vagttaarnet og Fæstningerne.
9. I Kong Ezechias' af Juda fjerde Aar, som var Kong Hosea's af Israel, Ela's Søns syvende Aar, drog Kong Salmanassar af Asyrien op imod Samaria og beleirede den.
10. Og de indtoge den efter tre Aars Forløb i Ezechias' sjette Aar, det var Kong Hosea's af Israels niende Aar; da blev Samaria tagen.
11. Kongen af Asyrien førte Israel til Asyrien; han bragte dem til Hala, Habor, Gosan og Mediens Stæder,
12. Fordi de ikke adløde Jehova deres Guds Røst og svigtede Pagten med ham, hverken lyttede eller gjorde efter hvad Moses, Jehovas Tjener havde budet dem.
13. I Kong Ezechias' fjortende Aar drog Kong Sanherib af Asyrien op imod alle Juda's befæstede Stæder og indtog dem.

Jøder og Samaritaner udviklede sig først efter Exilet, Esra 4, 6 flg.; Sirach 50, 33-34.

Capitel XVIII.

[1]) I Hosea's tredie Aar, som er Ahas' syvende (15, 30), er Ezechias bleven Faderens Medregent. Alligevel er [2]) dog kun den Tid angiven, hvori Ezechias var Eneregent. Derfor tale følgende Grunde: Den foregaaende Bestemmelse af Ezechias' Alder maa være regnet fra den Tid, han blev Eneregent, thi da Ahas i sin Regjerings 7de Aar kun var 27 Aar gammel (16, 2), vilde der ellers kun blive en Forskjel paa 2 Aar imellem Fader og Søn. Endvidere: Krønikerne omtale slet ikke den Tid, hvori Ezechias var Faderens Medregent, thi sin Reformation begyndte han neppe før han blev Eneregent; nu hedder det der, at han begyndte den i sin Regjerings første Aar, og denne angives til 29 Aar (2 Krøn. 29, 1; 3). Endelig er det af den Cap. 20 fortalte Begivenhed sandsynligt, at Ezechias ikke er død i nogen paafaldende ung Alder; vare hans Regjeringsaar at regne fra Faderens syvende, saa var han kun bleven 44 til 45 Aar gammel. Det er rimeligt, da Jehova forjættede ham et Liv af ikke usædvanlig Korthed, at han har bragt det over 50 Aar, følgelig har regjeret 29 Aar, efterat han besteg Thronen som Eneregent i det 25de. [4]) Ertsslangen er den, som omtales 4 Mos. 21, 9. Den var givet Folket som et Frelsens Tegn, men blev af dette forvendt til et Fordærvelsens Redskab. Slangetilbedelse forekommer hos flere Hedninger. Nechuschtan er: den som er af Erts. [8]) Seiren over Philisterne falder saavelsom Reformationen og Frafaldet fra Asyrien efter Ahas' Død, jvfr. 2 Krøn. 28, 18; Es. 14, 28-32. Philisterne vare det Folk, som først af alle løsrev sig fra Juda Rige efter Delingen, allerede Asa maatte undertvinge dem (2 Krøn. 14, 13); til Josaphat svarede de endnu Tribut (2 Krøn. 17, 11), men under Joram bleve de meget farlige for Riget (2 Krøn. 21, 16). Asarja overvandt dem vel igjen (2 Krøn. 26, 6-7), men under Ahas benyttede de Leiligheden til atter at gjøre Erobringer i Juda (2 Krøn. 28, 18). Her fortælles om den sidste Krig, Juda førte med dem. Deres Land blev derpaa ødelagt af gjennemdragende ægyptiske og asyriske Hære; de sidste undertvang dem (Es. 20, 1). De nævnes vel senere, men ikke som Fjender af Juda. [9-12]) sml. 17, 1-6. [13]) Efter Samarias Undergang regnes Ezechias' Aar fra hans egen Regjeringstiltrædelse. Ellers maatte hans 14de Aar have været det fjerde eller femte, siden han blev Eneregent. I 4 Aar skulde han altsaa have foretaget sit omfattende Reformationsværk (V. 22, sml. angaaende den hele Reformation 2 Krøn. 29-31), have ført Krigen med Philisterne og løsrevet sig fra Asyrerne, til hvem Juda siden Ahas' Tid stod i Afhængighedsforhold; det vilde

14. Da sendte Kong Ezechias af Juda Bud til Asyrerkongen i Lachis og lod ham sige: Jeg har feilet, drag bort fra mig, hvad du paalægger mig, vil jeg bære. Saa paalagde Asyrerkongen Kong Ezechias af Juda tre hundrede Centner Sølv og tredive Centner Guld.
15. Og Ezechias udleverede alt Sølvet, som fandtes i Jehovas Huus og Kongegaardens Skatkamre.
16. Paa den Tid huggede Ezechias Dørfløiene og Dørstolperne ved Jehovas Huus løs; dem havde Kong Ezechias af Juda ladet beslaae, og han gav det til Asyrerkongen.
17. Derpaa sendte Asyrerkongen Tartan, Rabsaris og Rabsake fra Lachis til Kong Ezechias i Jerusalem med en stor Hær; de droge op og kom til Jerusalem. Da de vare dragne op og ankomne til Jerusalem, stode de ved den øvre Dams Vandløb ved Veien til Blegpladsen
18. Og kaldte paa Kongen. Da gik Eljakim, Hilkia's Søn, Slotshøvdingen ud til dem, tilligemed Skriveren Sebna og Historieskriveren Joach, Asaphs Søn.
19. Og Rabsake sagde til dem: siger dog til Ezechias: saa siger den store Konge, Asyrerkongen: hvad er det for en Fortrøstning, du lider paa?
20. Du siger — dog det er blot Mundsveir —: Jeg har Kløgt og Kraft til Krig. Paa hvem lider du da, siden du gjør Oprør imod mig?
21. Du fortrøster dig sagtens til den knækkede Rørkjep, Ægypten; støtter en Mand sig paa hiin, saa trænger den ind i hans Haand og gjennemstikker den; saadan er Pharao, Ægyptens Konge, for hver den, som lider paa ham.
22. Men, sige I til mig, vi forlade os paa Jehova, vor Gud, er det ikke ham, hvis Høie og Altere Ezechias har bortskaffet, og derpaa sagde han til Juda og Jerusalem: for dette Alter skulle I tilbede i Jerusalem;
23. Saa gjører nu dog et Væddemaal med min Herre, Asyriens Konge. Jeg vil give dig ti tusinde Heste, hvis du kan stille Ryttere til dem.
24. Hvorledes kan du maale dig med en Fyrste blandt min Herres mindste Tjenere? Men du sætter din Lid til Ægypten, for dets Vognes og Rytteres Skyld.
25. Dertil, mon det er uden Jehovas Villie, at jeg er dragen op mod dette Sted for at ødelægge det? Jehova har sagt til mig: Drag op imod dette Land og ødelæg det.
26. Da sagde Eljakim, Hilkia's Søn, Sebna og Joach til Rabsake: Tal dog Aramæisk med dine Tjenere, thi vi forstaae det, men du maa ikke tale Judæisk med os i Folkets Paahør, som staaer paa Muren.
27. Men Rabsake sagde til dem: Mon det er til din Herre og til dig, at min Herre har sendt mig for at bringe dette Budskab; mon det ikke er til de Mænd, som sidde paa Muren og skulle komme til at æde deres eget Skarn og drikke deres eget Vand hos eder?
28. Saa traadte Rabsake frem og raabte med høi Røst paa Judæisk, talte og sagde: Hører den store Konges, Asyrerkongens Ord!
29. Saa siger Kongen: Lader ikke Ezechias forlede eder, thi han kan ikke frelse eder med sin Haand.
30. Lader Ezechias ikke indgyde eder Fortrøstning til Jehova, idet han siger: Jehova vil redde os, saa denne Stad ikke skal blive given i Asyrerkongens Vold.
31. Agter ikke paa Ezechias, thi saa siger Asyriens Konge: slutter Fred med mig, kommer saa ud til mig, og spiser hver af sin Viinstok og sit Figentræ, og drikker hver af sin Vandbrønd;
32. Indtil jeg kommer og henter eder til et Land, Mage til eders Land, et Land med Korn og Most, et Land med Brød og Viinbjerge, et Land med Oliven og Honning; da skulle I leve og ikke døe! Men agter ikke paa Ezechias, thi han vil forføre eder, naar han siger: Jehova vil redde os.
33. Mon nogen blandt Hedningernes Guder

---

følge utrolig rask ovenpaa hinanden. Om den i det Følgende fortalte Krig med Asyrien jvfr. 2 Krøn. 32, 1-23; Es. 36-37. [14]) Saalænge Ezechias handlede i Troen, var det baade ret gjort af ham og muligt for ham at hævde sin Uafhængighed mod Asyrien; men hans Tro vaklede. [15-16]) Jvfr. 16, 8; 17. [17]) Tartan, jvfr. Es. 20, 1. Rabsaris, d. e. Anføreren for Gildingerne; Rabsake, d. e. den Overste ved Skjænken. Den Side, hvorfra de kom til Jerusalem, var den sydlige eller sydvestlige. [21]) Det er ikke usandsynligt, at Ezechias har kaldet Ægypten til Hjælp (19, 9; Es. 20, 4) ligesom Hosea (17, 4). [23-24]) Paa Vogne og Heste vare Israeliterne just fattige, altsaa paa de meest ansеete Krigstropper. Der vilde en anden være deres Vogn og Hest, 13, 14. Hedningen taler Sandhed, uden at han veed det. [26]) Aramæisk d. e. Syrisk. Asyrer, Syrer og Hebræer vare alle Semiter (1 Mos. 10, 22) og havde beslægtede Sprog. [32]) Asyrerkongen tænkte at gjøre med Juda, som han havde gjort med Israel, men han skulde erfare, at der i hiin endnu var en Kraft, hvorpaa hans maatte blive til Skamme. En Omflytten af de overvundne Folkeslag er hos østerlandske Erobrere ikke noget Usæd-

kunde frelse sit Land fra Asyrerkongens Vælde?
34. Hvor ere Hamaths og Arpads Guder, hvor Sepharvajims Guder, Kena's og Iva's? Have de da frelst Samaria af min Haand?
35. Hvo er der blandt alle Landes Guder, som have frelst deres Land af min Haand — skulde da Jehova frelse Jerusalem af min Haand?
36. Men Folket taug og svarede ham ikke et Ord, thi Kongen havde givet denne Befaling: I maae ikke svare ham!
37. Saa kom Slotshøvdingen Eljakim, Hilkias Søn, Skriveren Sebna og Historieskriveren Joach, Asaphs Søn til Ezechias med iturevne Klæder og meddeelte ham, hvad Rabsake havde sagt.

Capitel XIX.

Jerusalem reddes efter Esaias' Prophetі og paa Ezechias' Bøn.

1. Da Kong Ezechias hørte dette, rev han sine Klæder itu, klædte sig i Sæk og gik ind i Jehovas Huus.
2. Og han sendte Slotshøvdingen Eljakim, Skriveren Sebna og de Ældste blandt Præsterne, klædte i Sække, til Propheten Esaias, Amoz' Søn.
3. Og de sagde til ham: Saa siger Ezechias: En Trængselens, Tugtelsens og Forhaanelsens Dag er denne Dag, som naar Børnene skulle for Lyset, men der fattes Kraft til at føde.
4. Maaskee vil Jehova din Gud agte paa alt, hvad Rabsake har talt, hvem Kongen af Asyrien, hans Herre, udsendte til at bespotte den levende Gud og revse ham for de Ord, som Jehova, din Gud har hørt; gaa i Forbøn for den Levning, som endnu findes!
5. Saa kom Kong Ezechias' Tjenere ind til Esaias.
6. Og Esaias sagde til dem: Saaledes skulle I sige til eders Herre: saa siger Jehova: du maa ikke rædes for de Ord, du har hørt, hvormed Asyrerkongens Folk have haanet mig.
7. See, jeg vil lade en Aanelse opstaae i ham; han skal spørge et Rygte og vende tilbage til sit Land, saa vil jeg lade ham falde for Sværd i hans eget Land.
8. Imidlertid vendte Rabsake tilbage og traf Asyriens Konge ved Beleiringen af Libna; thi han havde faaet at vide, at denne var brudt op fra Lachis.
9. Og han fik Efterretning om Kong Tirhaka af Chus: Han er dragen ud for at kjæmpe med dig; saa sendte han Bud til Ezechias og lod sige:
10. Saa skulle I sige til Ezechias, Juda's Konge og lade ham dette vide: Lad din Gud ikke skuffe dig, paa hvem du stoler, naar han siger: Jerusalem skal ikke blive givet i Asyrerkongens Magt.
11. Du har jo hørt, hvorledes Asyriens Konger have handlet mod alle Lande og hærget dem; skulde du nu gaae fri?
12. Have Folkenes Guder frelst dem, saa mange som mine Fædre have kuet, enten Gosan eller Haran, Rezeph eller Edens Stammer, som boe i Thelasar;
13. Hvo er Kongen af Hamath og Kongen af Arpad, Kongen over Sepharvajims Stad, Kena og Iva?
14. Dette Brev modtog Ezechias af Sendebudene og læste det. Derpaa gik han op i Jehovas Huus, og Ezechias oprullede det for Jehova.
15. Og Ezechias bad for Jehovas Ansigt og sagde: Jehova, Israels Gud, som throner over Cheruber, du alene er en Gud over alle Jordens Kongeriger, du har skabt Himmel og Jord.
16. Bøi, o Jehova, dit Øre og lyt, oplad, o Jehova, dit Øie og see, hør paa det Budskab, Sanherib har sendt for at haane den levende Gud.

---

vanligt. [34]) Hamath havde Tiglath Pileser frarevet Israel (14, 28; 15, 29). Arjad laae i Syrien tæt ved Hamath. At Sepharvajim var undertvungen, viser allerede 17, 24. Hena og Iva, sandsynligviis Stæder i Mesopotamien. Iva er maaskee eet med Ava, 17, 24.

Capitel XIX.

[2–4]) Ezechias' Tro har vaklet (18, 14), men nu vender han atter tilbage paa den rette Vei. [6]) Propheten Esaias, som her første Gang nævnes, rager frem blandt alle Juda's Propheter, ligesom Elias blandt det fraskilte Israels og Samuel blandt det udeelte Riges Propheter. [7]) Jvfr. V. 9. [12]) Gosan er det Land, hvorigjennem Floden af samme Navn løb (17, 6). Charan laae i Mesopotamien, 1 Mos. 11, 31. Rezeph i Syrien; Eden i Telasar var rimeligviis en Egn i Nærheden af Tigris. Stedet har vistnok faaet Navn efter det oprindelige Eden (ligesom en anden Egn ved Damask, Am. 1, 5), uden at dette derfor just har ligget der. [13]) Jvfr. 18, 34. [14]) Ezechias gaaer op i Templets Forgaard, thi videre turde Ikke-Leviten ikke komme. [15]) Jvfr.

17. I Sandhed, o Jehova, Asyriens Konger have kuet Hedningerne og deres Land.
18. De have kastet deres Guder i Ilden, thi de ere ikke Guder, men Værk af Menneskehaand, Træ og Steen; saa tilintetgjorde de dem.
19. Men nu, Jehova, vor Gud, frels os dog af hans Haand, saa alle Jordens Kongeriger skulle sande, at du, Jehova, du alene er Gud.
20. Da sendte Esaias, Amoz' Søn Bud til Ezechias og lod sige: Saa siger Jehova, Israels Gud: at du paakaldte mig mod Sanherib, Asyriens Konge, har jeg fornummet.
21. Dette er det Ord, som Jehova taler mod ham: Jomfrudatteren Zion haaner og spotter dig, Datteren Jerusalem ryster paa Hovedet ad dig.
22. Hvem skjældte og udskammede du, mod hvem opløftede du din Røst og kastede stolte Blikke? Mod Israels Hellige.
23. Ved dine Sendebud har du haanet Herren og har sagt: Med Mængden af mine Vogne ager jeg op ad Libanons Sider paa Bjergenes Top, jeg vil fælde dens høie Cedre, dens udkaarne Graner, jeg vil trænge frem til dens Bolig ved Udkanten, til Skoven i dens Lund.
24. Jeg graver og drikker fremmede Vande, med min Fodsaale udtørrede jeg alle Ægyptens Strømme.
25. Har du ikke spurgt, hvad jeg i fjerne Dage gjorde, hvad jeg i fordums Tider beredede; nu lod jeg det komme og derfor bleve befæstede Stæder forvandlede til øde Steendynger.
26. Deres Indbyggere bleve kraftløse, med Rædsel ere de blevne til Skamme; de bleve som Markens Græs, som den grønne Urt, som Halm paa Tagene, som det, Rusten fortærer, før det sætter Ax.
27. Hvor du dvæler og færdes baade ude og inde, det veed jeg, og hvorledes du kryer dig imod mig.
28. Men fordi du kryer dig imod mig og din Skryden er kommen mig for Øren, saa vil jeg give dig Ring i Næsen og Tømme i Munden, jeg vil dreie dig omkring paa den Vei, ad hvilken du drog ind.
29. Dette skal tjene dig til Tegn: i Aar skal man spise Efterslætten og ad Aare, hvad der er groet i Brakland, men paa tredie Aar skulle I saae og høste, plante Viinbjerge og spise af deres Frugt.
30. Hvad der blev reddet og levnet af Juda's Huus, skal slaae Rødder forneden og bære Frugt foroven.
31. Thi fra Jerusalem skyder Levningen ud, hvad der blev reddet, udbreder sig fra Zions Bjerg. Jehovas Nidkjærhed vil gjøre det.
32. Derfor taler saaledes til Asyriens Konge: Han skal ikke komme ind i denne Stad, ikke skyde en Piil derind; han skal ikke møde for den med Skjold, eller opkaste en Vold imod den.
33. Den Vei, han kom, skal han vende tilbage, men i denne Stad skal han ikke komme ind, siger Jehova.
34. Jeg vil skjærme denne Stad og frelse den for min Skyld og for min Tjener Davids Skyld.
35. Samme Nat udgik Jehovas Engel og anrettede et Nederlag i Asyrernes Leir paa hundrede og fem og firsindstyve tusinde Mand; som man ved Dagskjær reiste sig, laae alle disse som livløse Liig.
36. Da brød Asyriens Konge Sanherib Leiren af, drog bort og vendte tilbage; saa forholdt han sig stille i Ninive.
37. Og det tildrog sig, engang han holdt Andagt i sin Gud Nisrochs Huus, da sloge hans Sønner Adramelech og Sarezer ham med Sværd og undslap derpaa til Ararats Land, og hans Søn Asarhaddon blev Konge efter ham.

---

1 Sam. 4, 4. [18]) Jvfr. Es. 40, 17-26; 44, 9-20; Ps. 115, 4-7; 1 Cor. 8, 4. [21]) Det er almindelig bibelsk Talebrug at kalde Stæder: Datter. Den, Jerusalem skal forhaane, er Sanherib. [22]) Sanherib bliver fremdeles tiltalt. [25-26]) Her taler Jehova baade om Samaria og om Resen (1 Mos. 10, 12), som kun ved hans Styrelse ere blevne ødelagte. Jehova stiller det imod Sanheribs Praleri om de Stæder, han har ødelagt. [28]) I sydlige Lande ledes Qvæget paa den Maade, her beskrives. [34]) Esaias staaer her i et lignende Forhold til Jerusalem og Ezechias, som det, hvori Elisa stod til Samaria og Joahas (6, 8-7, 20); men finder bedre Paaskjønnelse end denne. [35]) Den Hedningekonge, som egenmægtig vilde rive Juda bort fra dets Hjem, sank for Jehovas Vælde, ligesom den, der tidligere vilde hindre Israel i at drage til dette Hjem, Forjættelsens Land. Den græske Historieskriver, Herodot har bevaret Fortællingen saaledes: da Sanherib drog mod Ægypten, sendte Guden Hephæstos Muus imod ham, som gnavede Hærens Buestrænge itu og nødte ham til Tilbagetog. [37]) Jvfr. V. 7. Ararat ligger i Armenien. 1 Mos. 8, 4.

Capitel XX.

Ezechias' Sygdom. Esaias' Mirakel og Spaadom.

1. I disse Dage blev Ezechias dødsyg. Da kom Prophen Esaias, Amoz' Søn til ham og sagde til ham: Saa siger Jehova: beskik dit Huus, thi du skal døe og ikke leve længer.
2. Saa vendte han sit Ansigt mod Væggen, bad til Jehova og sagde:
3. Ak Jehova, kom det dog ihu, hvorledes jeg har vandret for dig i Sandhed og Retsindighed og gjort, hvad der tækkes dig. Og Ezechias græd høit og hulkede.
4. Esaias var endnu ikke kommen til den mellemste By, før Jehova talede dette Ord til ham:
5. Vend tilbage og siig til Ezechias, mit Folks Fyrste: saa siger Jehova, din Fader Davids Gud: jeg har lyttet til din Bøn og seet til din Taare, see, jeg vil være din Læge; iovermorgen skal du gaae op til Jehovas Huus.
6. Jeg vil lægge femten Aar til dine Dage, og af Asyrerkongens Haand frelste jeg dig og denne Stad, jeg beskjærmede denne Stad for min Skyld og for min Tjener Davids Skyld.
7. Derpaa sagde Esaias: Henter en Figenkage! Den hentede man og lagde den paa Bylden; saa blev hiin ilive.
8. Men Ezechias sagde til Esaias: Hvad Tegn skal jeg have derpaa, at Jehova vil helbrede mig og jeg iovermorgen skal gaae op til Jehovas Huus?
9. Saa sagde Esaias: Dette Tegn skal du faae af Jehova paa, at Jehova vil holde, hvad han har tilsagt: skal Skyggen gaae ti Streger ned eller ti Streger tilbage?
10. Og Ezechias sagde: Det er en ringe Sag at lade Skyggen gaae ti Streger nedad, nei, den skal gaae ti Streger tilbage.
11. Saa paakaldte Propheten Esaias Jehova og han lod Skyggen paa Ahas' Solskive vende tilbage over de Streger, som den var gaaet ned; det var ti Streger.
12. Paa den Tid sendte Berodach Baladan, en Søn af Kong Baladan i Babel, Breve og Gaver til Ezechias, fordi han hørte, at Ezechias havde været syg.
13. Da Ezechias havde hørt paa dem, viste han dem hele Kryderihuset med Sølvet og Guldet, de vellugtende Ting og den fine Olie, hele sit Tøihuus og alt, hvad der fandtes i hans Skatkammer; der var ikke noget i hans Stat og hans Rige, som han ikke viste dem.
14. Da kom Propheten Esaias til Kong Ezechias og sagde til ham: Hvad Budskab havde disse Mænd og hvorfra kom de til dig? Og Ezechias sagde: De kom langveis fra, fra Babel.
15. Og hiin sagde: Hvad fik de at see i dit Huus? Ezechias sagde: Alt, hvad der var i mit Huus, saae de; der var ikke en Ting i mine Skatkamre, som jeg ikke viste dem.
16. Da sagde Esaias til Ezechias: Hør Jehovas Ord!
17. See, der kommer den Tid, da man skal føre alt, hvad der er i dit Huus og hvad dine Fædre indtil den Dag idag have samlet, til Babel; der skal ingen Ting blive tilbage, siger Jehova.
18. Blandt dine Sønner, som ere udsprungne af din Æt og som du har avlet, skal man tage nogle til at være Gildinger i Kongen af Babels Pallads.
19. Og Ezechias sagde til Esaias: Det er et trøsteligt Ord, Jehova har talt. Og han sagde: Er det ikke saa, naar der i min Tid skal være Fred og Tryghed?

Capitel XX.

[2-3]) Saalænge Døden ikke var overvunden i Christo, stod den som et Skrækkebillede for de Fronune; derfor længtes de efter at blive gamle og mætte af Dage. Ogsaa Ezechias hørte til de Konger, hvorom Herren taler Luc. 10, 24. [5]) Ellers kalder Gud sig kun efter Abraham, Isak og Jakob, her ogsaa efter David. Jeg vil være din Læge, jvfr. 2 Mos. 15, 26. Her viser det sig, at den Retfærdiges Bøn formaaer meget; selv for den oprigtige Bøns Skyld, som en Ugudelig bad, afveg Gud, 1 Kong. 21, 29, fra sit udtalte Ord. [6]) Ezechias' Sygdom falder i samme Aar som Sanheribs Tog, altsaa i hans 14de Regjeringsaar; nu faaer han endnu Levefrist i 15 Aar; Ezechias har ialt regjeret 29 Aar, 18, 2. [7]) Figenkagen har det Samme at betyde, som naar Elisa bruger Meel 4, 41 eller Salt 2, 21. [8]) Ezechias begjærer i Troen et Tegn, ligesom Gideon Dom. 6, 17; 36-40. Med Fortællingen V. 1-11 kan sammenlignes 2 Krøn. 32, 24-26 og Es. 38; med den følgende V. 12-21, 2 Krøn. 32, 27-33 og Es. 39. [12]) Her træder Babel for første Gang siden 1 Mos. 11 frem igjen. Det var den Stad, hvori Esaias erkjendte en anden Jesabel, som skulde blive Juda farligere end den første. Spaadommen V. 16-18 har for Juda den samme Betydning, som Achia's 1 Kong 14, 7-16 havde for Israel. Den selvsamme Konge, hvem Jehova saa vældig havde beskyttet mod Hedningekongen, som truede at føre ham bort fra Forjættelsens Land, bliver det kundgjort, at hans Afkom skal

20. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Ezechias og hans kraftige Regjering, om Dammen og Vandløbet i Byen, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.
21. Saa indgik Ezechias til sine Fædre, og hans Søn Manasse blev Konge efter ham.

Capitel XXI.

Manasse og Amon. Spaadom om Jerusalems Ødelæggelse.

1. Manasse var tolv Aar gammel, da han blev Konge og herskede fem og halvtresindstyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Hephziba.
2. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine efter Hedningernes vederstyggelige Maade, som Jehova havde uddrevet for Israels Børn.
3. Han byggede atter Høiene, som hans Fader Ezechias havde ødelagt; han oprettede Altere for Baal og gjorde et Astartebillede, ligesom Kong Achab af Israel havde gjort, tilbad hele Himmelens Hærskare og tjente den.
4. Han byggede Altere i Jehovas Huus, hvorom Jehova havde sagt: Til Jerusalem vil jeg fæste mit Navn.
5. Han byggede Altere for hele Himmelens Hærskare i de tvende Forgaarde til Jehovas Huus.
6. Han kastede sin Søn i Ilden; han øvede baade Troldom og Spaadomskunst, ansatte Manere og Besværgere; han drev det vidt i at gjøre, hvad der var ondt i Jehovas Øine og kunde opægge ham.
7. Han stillede et Astartebillede, som han havde ladet forfærdige, ind i det Huus, hvorom Jehova havde sagt til David og til hans Søn Salomon: Til dette Huus og til Jerusalem, som jeg har udkaaret blandt alle Israels Stammer, vil jeg fæste mit Navn for bestandig.
8. Jeg vil ikke paany rive Israels Fod fra det Jordsmon, jeg gav deres Fædre, saafremt de lægge Vind paa at holde hvad jeg bød dem, efter den hele Lov, som min Tjener Moses har givet dem.
9. Men de adløde ikke, Manasse bedaarede dem, saa de handlede værre end Hedningerne, som Jehova havde udryddet for Israels Børn.
10. Da talede Jehova ved sine Tjenere, Propheterne, som følger:
11. Fordi Manasse, Juda's Konge har gjort disse vederstyggelige Ting og gjort mere Ondt end Amoriterne, som vare forud for ham, og forarget selve Juda med sine fule Afguder;
12. Derfor taler Jehova, Israels Gud saaledes: See, jeg vil føre en Ulykke over Jerusalem og Juda; det skal klingre i begge Ørene paa den, som hører derom.
13. Jeg vil spænde Samarias Maalesnor og Achabhusets Vægtskaal over Jerusalem, jeg vil bortviske Jerusalem, som man afvisker et Fad og sætter det omvendt.
14. Jeg vil forstøde Levningen af min Arv og give dem i deres Fjenders Vold; de skulle være til Priis og Bytte for alle deres Fjender.
15. Fordi de gjorde, hvad ondt var i mine Øine, og tirrede mig fra den Dag af, deres Fædre droge ud af Ægypten, indtil den Dag idag.
16. Ja selv uskyldigt Blod udgjød Manasse i store Strømme, indtil han fyldte Jerusalem til Randen, og det foruden den Synd, hvortil han forledede Juda, saa de gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine.
17. Hvad der forøvrigt er at fortælle om

---

vandre derfra bort til Babel; dog er der i denne Spaadom endnu ikke forkyndt noget om Jerusalems Ødelæggelse. [20]) Dammen og Vandledningen omtaltes ogsaa 18, 17; jvfr. Es. 7, 3.

Capitel XXI.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 33. [3]) Manasse efterfulgte Rehabeams, Abia's, Jorams og Ahas' Vei, 16, 3. [4]) Ja han handlede værre end Ahas, thi han byggede ikke blot som denne fremmede Altere i Forgaarden, men i selve Templet. [5]) Og de Altere, Manasse ligesom Ahas byggede i Forgaarden (16, 10-15), brugte han ikke for paa dem at offre til Jehova men til Afguder. [7]) Ja endnu videre gik Manasse i at vanhellige Jehovas Huus; han stillede et Afgudsbillede ind i Templet; det havde ingen gjort før ham. [8]) Just den Forjættelse, som Manasse forskjertser, fremhæves her, at ingen skulde igjen udrive Israel fra det Land, hvori de vare indgangne og efter saa megen Trængsel havde sat sig fast. [10]) De forskjellige Propheters Spaadomme, som have levet paa Manasse Tid, sammenfattes i Eet, ligesom det Joh. 12, 44-50 skeer med alt, hvad Jesus havde forkyndt under sin Prophetvirksomhed. [13]) Samme Skjæbne, som traf Samaria og Achabs Huus, skal tilmaales og tilveies Jerusalem med Templet deri og Davids Huus. Ezechias' Synd bragte Fangenskab over Kongehuset, Manasse's Ødelæggelse over Tempel og Stad, Folk og Land. [16]) Ved det uskyldige Blod, Manasse udgjød, sigtes foruden til hans Menneskeoffringer vel ogsaa dertil, at han som Achab og Jesabel myrdede Propheter. Efter Sagnet skal Esaias være bleven dræbt under ham. [17]) Om Manasse's Fan-

Manasse og hans Bedrifter og den Synd, han begik, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.

18. Og Manasse samledes til sine Fædre; han blev jordet i Haven ved hans Huus, som tilhørte Usa. Hans Søn Amon blev Konge efter ham.

19. Amon var to og tyve Aar gammel, da han blev Konge; hans Moder hed Mesullemet og var en Datter af Haruz fra Jotba.

20. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom hans Fader Manasse havde gjort.

21. Han vandrede paa den selvsamme Vei, hvorpaa hans Fader havde vandret, tjente de væmmelige Afguder, som hans Fader havde tjent, og tilbad dem.

22. Og han forlod Jehova, sine Fædres Gud, og vandrede ikke paa Jehovas Vei.

23. Amons Tjenere stiftede Oprør imod ham og dræbte Kongen i hans Huus.

24. Men Landets Folk ihjelslog alle dem, som havde stiftet Oprør imod Kong Amon, og Landets Folk hyldede hans Søn Josias som Konge i hans Sted.

25. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Amon og hans Bedrifter, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.

26. Saa jordede man ham i hans Grav i Usa's Have, og hans Søn Josias blev Konge efter ham.

Capitel XXII.

Josias Konge i Juda. Lovbogen findes.

1. Josias var atten Aar gammel, da han blev Konge; han regjerede eet og tredive Aar i Jerusalem; hans Moder hed Jedida, og var en Datter af Adaja fra Bozkat.

2. Han gjorde hvad der var ret i Jehovas Øine, og vandrede ganske paa sin Faders Davids Vei uden at skeie af enten til høire eller til venstre..

3. I Kong Josias' attende Aar sendte Josias Skriveren Saphan, Søn af Mesullams Søn Azalja, op til Jehovas Huus og sagde:

4. Gaa op til Ypperstepræsten Hilkia, og lad ham samle Pengene, som man har bragt til Jehovas Huus, som Dørvogterne have modtaget af Folket.

5. Og lad ham give dem til dem, som forestaae Værket, de forordnede Tilsynsmænd ved Jehovas Huus, og de skulle give dem til dem, som ere beskjæftigede i Jehovas Huus med at udbedre Husets Brøst,

6. Til Tømmermændene, Bygmestrene og til Muurmestrene, at de kunde kjøbe Tømmer og hugne Steen for dermed at istandsætte Huset.

7. Dog lad der ikke blive holdt Afregning med dem; man skal give Pengene i deres Værge, saa skal man lade dem gjøre paa Tro og Love.

8. Og Ypperstepræsten Hilkia gjorde Skriveren Saphan denne Meddelelse: Jeg har fundet Lovbogen i Jehovas Huus. Og Hilkia gav Bogen til Saphan, som læste den.

9. Og Skriveren Saphan kom ind til Kongen, bragte Kongen Besked og sagde: Dine Tjenere have rystet Pengene ud, som fandtes i Jehovas Huus, og givet dem i deres Værge, som forestaae Værket og ere de beskikkede Tilsynsmænd ved Jehovas Huus.

10. Og Skriveren Saphan gjorde Kongen denne Meddelelse: Præsten Hilkia gav mig en Bog; og Saphan læste den for Kongen.

11. Da Kongen fik at høre, hvad der stod i Lovens Bog, rev han sine Klæder itu.

12. Og Kongen gav Præsten Hilkia, Achikam, Saphans Søn, Achbor, Michaja's Søn,

---

genskab og Bod maa man eftersee Krønikernes Bøger. [23]) Amon deelte Skjæbne med Joas, 12, 21, og Amazia, 14, 19.

Capitel XXII.

Med dette og det følgende Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 34-36, 5. [1]) Josias var Forjættelsens Søn i Davids Huus, 1 Kong. 13, 2. [3]) Af Fortællingen i Krøniken sees, at Josias allerede i sit ottende Regjeringsaar havde begyndt oprigtig at søge Jehova og i det tolvte var skredet til Reformationsværket. Men i det attende besluttede han først at istandsætte Templet. [4]) Jvfr. 12, 10. Ligesom Joas var betænkt paa at udslette Sporene af Jorams og Athalja's afgudiske Regjering, saaledes Josias her af Manasse's. [7]) Jvfr. 12, 16. [8]) Af V. 11 sees, at den Bog, Hilkia havde fundet, var Lovens Bog og rimeligviis det Exemplar, som efter Mose Befaling 5 Mos. 31, 26 skulde gjemmes ved Siden af Pagtens Ark. Efter Bestemmelsen 5 Mos. 31, 11 skulde Loven i hvert Sabbatsaar paa Løvsalsfesten forelæses hele Folket, og efter 5 Mos. 17, 18-19 skulde Kongen altid have en Affkrift af Loven hos sig, men den første Bestemmelse er vel ikke blot under de afgudiske Konger bleven forsømt, og Kongens Affkrift af Loven omtales ingensteds; har den derfor, som rimeligt er, end været til, saa er den dog senere gaaet aldeles tabt. Naar Helligdommens Lovbog er kommen afhænde, kan ikke siges; sandsynligviis først efter Ezechias' Død. Fra dette Tidspunct indtil det Aar, hvori den bliver gjenfunden, ligge 75 Aar, og i den Tid kunde Folket blive ubekjendt

Skriveren Saphan og Asaja, Kongens Tjener, denne Befaling:
13. Gaaer hen og spørger Jehova paa mine, paa Folkets og paa hele Juda's Vegne angaaende Indholdet af den Bog, som er bleven fundet, thi stor er den Vrede, som hos Jehova er bleven optændt imod os, fordi vore Fædre ikke have adlydt denne Bogs Ord og gjort som det var foreskrevet os.
14. Da gik Præsten Hilkia, Achikam, Achbor, Saphan og Asaja hen til Prophetinden Hulda, en Hustru af Sallum, som var Søn af Charchas' Søn Thikva og var Opsynsmand over Klædningerne; hun boede i Jerusalem, i den anden Deel af Byen; og de talte til hende.
15. Hun sagde til dem: Saa siger Jehova Israels Gud: siger til den Mand, som har sendt eder til mig:
16. Saa siger Jehova: see, vil jeg bringe Ulykke over dette Sted og dets Indbyggere, ja alt, hvad der staaer i den Bog, som Juda's Konge har læst.
17. Fordi de forlode mig og røgede for andre Guder for at opirre mig med alskens Værk af deres Hænder, saa er min Harme optændt over dette Sted og den vil ikke udslukkes;
18. Og til Juda's Konge, som har sendt eder for at adspørge Jehova, til ham skulle I sige saaledes: saa siger Jehova, Israels Gud, om Ordene, som du har hørt:
19. Fordi dit Hjerte er blødt, og du ydmygede dig for Jehova, dengang du hørte, hvad jeg talede om dette Sted og om dets Indbyggere, at de skulle blive forstyrrede og forbandede, fordi du sønderrev dine Klæder og græd for mig; saa har jeg ogsaa laant Øre dertil, siger Jehova.
20. See, derfor vil jeg samle dig til dine Fædre; du skal komme med Fred i din Grav, dine Øine skulle ikke see al den Ulykke, som jeg vil føre over dette Sted. Saa bragte de Kongen dette Svar.

Capitel XXIII.

Josias' Reformation og Død. Joahas og Jojakim.

1. Da lod Kongen Bud udgaae og forsamlede alle de Ældste fra Jerusalem hos sig.
2. Og Kongen gik op til Jehovas Huus tilligemed alle Mænd af Juda, alle Jerusalems Beboere, Præsterne, Propheterne og hele Folket baade Store og Smaa; i deres Paahør oplæste han alt, hvad der stod i Pagtens Bog, som var bleven fundet i Jehovas Huus.
3. Kongen stod ved Søilen og sluttede Pagten med Jehova om at efterfølge Jehova og at holde alle hans Bud, hans Vidnesbyrd og hans Skikke af ganske Hjerte og Sind for at bringe denne Pagts Ord, som vare optegnede i denne Bog, i Hævd. Saa gik hele Folket i Pagt.
4. Og Kongen bød Ypperstepræsten Hilkia og Præsterne af andet Skifte og Dørvogterne, at de skulde skaffe alle Kar ud af Templet, som vare gjorte for Baal, Astarte og hele

nok med Loven. [14]) Propheten Zephanja virkede under Josias (Zeph. 1, 1), hvorfor man ikke gik til ham, men til Hulda, hører til de Spørgsmaal, man ikke kan vente besvarede. Den anden Deel af Byen er den, som tidligere (20, 4) hed den mellemste Deel. Det var den, som var bygget senere end Davids Stad paa Zion og laae nord for denne. Om Prophetinder jvfr. til 2 Mos. 15, 20. Efter Hulda nævnes der i det gamle Testamente blot endnu een Prophetinde, nemlig Noadja, Nehem. 6, 14. [15–17]) Ezechias kunde rense Staden og Templet for den Besmittelse, hvormed Ahas havde vanhelliget dem; det kunde Josias ikke, efterat Manasse havde handlet som Ahas, ikke fordi Josias jo nok var ligesaa oprigtig som Ezechias, men Manasse's Vanhelligelse var for stor. Iøvrigt indeholder Loven ingen Spaadom af samme Beskaffenhed, som den 21, 10-17 meddeelte. Den egenlige Lov (2 Mos. 20—5 Mos. 31) indeholder ingen Spaadomme, men Forskrifter, Forjættelser og Trudsler. I Spaadomme bestemmer Guds Villie Fremtiden, som han vil have den; i Loven forelægges der Mennesket en dobbelt Fremtid (saaledes baade 3 Mos. 26 og 5 Mos. 28-30), det overlades da til den menneskelige Villie, for hvilken denne vil bestemme sig. Dog, naar man vidste, at Menneskets Hjerte var ondt fra Ungdommen, og at kun den, som holdt Budene, skulde leve, saa var det ikke vanskeligt at forudsee, for hvilken Fremtid denne gjenstridige Villie vilde bestemme sig. [18–20]) Forjættelsen, som Josias faaer, er af lignende Beskaffenhed som den, Ezechias fik 20, 19. Dog er dette Ord atter kun en Forjættelse, ingen Spaadom, og i Forjættelsens Natur ligger det, at den kan forskjærtses.

Capitel XXIII.

[3]) Josias stod ved Søilen, som det 11, 14 fortaltes om Joas. [4]) Præsterne vare ordnede efter 24 Skifter, 1 Krøn. 24. Redskaberne til Afgudstjenesten bleve brændte ved Kedrons Bæk, ligesom 1 Kong. 15, 13. Asken blev bragt til Bethel, fordi dette Hovedsted for Kalvedyrkel-

Himmelens Hærskare, opbrænde dem udenfor Jerusalem paa Kedrons Enge og føre deres Aske til Bethel.

5. Og han affatte Afgudspræsterne, som Juda's Konger havde indsat, for at man skulde røge paa Høiene i Juda's Stæder og i Jerusalems Omegn, og dem, som røgede for Baal, for Sol, Maane og Himmeltegn, ja for hele Himmelens Hærskare.

6. Han skaffede Astartebilledet ud af Jehovas Huus udenfor Jerusalem hen til Kedrons Bæk, opbrændte det ved Kedrons Bæk og knuste det til Støv; og Støvet strøede man hen over Folkets Grave.

7. Han nedbrød Bolerhusene, som laae ved Jehovas Huus, hvor Qvinderne væve de Telte for Astarte.

8. Han lod alle Præsterne fra Juda's Stæder komme, vanhelligede Høiene, hvorpaa Præsterne havde røget fra Gibea til Beerscheba, og nedbrød Porthøiene, hvorpaa Præsterne havde røget, og som stode ved Byens Befalingsmands, Josuas Portlaage tilvenstre for Byens Thingsted.

9. Dog offrede Høienes Præster ikke paa Jehovas Alter i Jerusalem, men spiste dog det usyrede Brød i deres Brødres Midte.

10. Han vanhelligede Tophet, som ligger i Hinnomiternes Dal, for at ingen skulde kaste sin Søn eller Datter i Ilden til Ære for Molech.

11. Han førte ogsaa Hestene bort, som Juda's Konger havde hensat for Solen ved Indgangen til Jehovas Huus, hen til Kammersvend Nathanmelechs Huusrum, som laae i Forstaden; men Solens Vogne opbrændte han.

12. Altrene, som vare paa Taget af Ahas' Sal, som Juda's Konger havde opført, og Altrene, som Manasse havde opført i begge Forgaardene ved Jehovas Huus, nedbrød Kongen; og han knuste dem, saa de kom bort derfra, og strøede deres Støv i Kedrons Bæk.

13. Og Høiene, som laae ligeoverfor Jerusalem, paa høire Side af Fordærvelsens Bjerg, som Salomon, Israels Konge havde opført for Astarte, Sidoniernes fule Afgud, og Chamos, Moabiternes fule Afgud, og Milchom, Ammoniternes vederstyggelige Gud, dem vanhelligede Kongen.

14. Han rev Støtterne ned, slog Astartebillederne itu og opfyldte deres Plads med Menneskebeen.

15. Ja selv Alteret, som stod i Bethel, den Høi som Jerobeam, Nebaths Søn havde opkastet og dermed forarget Israels Børn, ja dette Alter tilligemed Høiene rev han ned; han brændte Høien og knuste den i Smul, Astartebilledet brændte han.

16. Ved at vende sig om fik Josias de Grave at see, som vare der paa Bjerget; saa lod han Folk gaae hen, som skulde hente Knoklerne ud af Gravene; dem opbrændte han paa Alteret og vanhelligede dette, efter det Ord af Jehova, som den Guds Mand udraabte, der forkyndte disse Ting.

17. Og han sagde: Hvad er det for et Gravmæle, jeg der bliver vaer? Da sagde Byens Mænd ham: Det er den Guds Mands Gravsted, som kom fra Juda og forkyndte de Ting, som du nu har gjort imod Bethels Alter.

18. Og han sagde: Lader ham ligge, ingen maa flytte hans Been; saa skaanede man hans Been tilligemed Benene af den Prophet, som kom fra Samaria.

19. Og alle Husene paa Høiene, som ere i Samarias Stæder, og som Israels Konger havde opført til Forargelse, bortskaffede Josias; han gjorde med dem, ligesom han havde gjort med Alteret i Bethel.

20. Han slagtede alle Præsterne ved Høiene, som vare der, paa Altrene og brændte Menneskebeen paa dem. Derpaa vendte han tilbage til Jerusalem.

21. Endvidere gav Kongen hele Folket denne Befaling: Holder Paaskefest for Jehova, eders Gud, som det er foreskrevet i denne Pagts Bog.

22. Saadan Paaske var der ikke bleven holdt

---

sen derved skulde vanhelliges. [6]) Jvfr. 21, 7. Berørelse med Døde vanhelligede, derfor blev Billedets Aske strøet over Gravene. [7]) Jvfr. 1 Kong. 14, 24; 15, 12. [8]) Høiene, hvorpaa man imod Lovens Bydende offrede til Jehova og som de foregaaende fromme Konger paa Ezechias nær (18, 4) ikke havde aflagt, forstyrrede Josias aldeles. Gibea er Sauls Gibea i Benjamin. Fra Beerscheba til Gibea betegner altsaa Juda's Udstrækning. [10]) Tophet er rimeligviis det samme hebraiske Ord, som Es. 30, 33 betyder Kule; her er det blevet Egennavn og betegner en Leergrav i den nævnte Dal, hvorfra Pottemagerne hentede, hvad Leer de brugte; Jerem. 19, 6.

[11]) Solheste havde Juda's Konger paa persisk Viis sat ind i Templet. Forstaden var den nordligste Deel af Jerusalem; derfor hedder den anden Deel af Staden (22, 14) ogsaa den mellemste (20, 4). [12]) Jvfr. 21, 5. [13]) Jvfr. 1 Kong. 11, 7. [16]) Jvfr. 1 Kong. 13, 2. [17–18]) Jvfr. 1 Kong. 13, 31. [21]) Da Lovbogen først fandtes i Josias' attende Aar, og Paaskefesten faldt i Aarets Begyndelse, saa maa hiin være bleven fundet i de allerførste Dage, og det Meste af det, som er fortalt i det Foregaaende, være skeet i de sex foregaaende Aar; thi vel blev Paaskefesten undertiden holdt noget sildigere, som Loven i enkelte Tilfælde tillod, 4 Mos. 9, 9-14.

fra den Tid, Dommerne dømte Israel, og saalænge Israel og Juda Konger havde været;
23. Som i Kong Josias' attende Aar, da denne Paaskefest blev holdt for Jehova i Jerusalem.
24. Ogsaa Manerne og Besværgerne, Gudebillederne, de fule Afguder, ja alt Vederstyggeligt, som var blevet seet i Juda Land og i Jerusalem, udryddede Josias for at overholde Lovens Ord, som vare optegnede i den Bog, Præsten Hilkia fandt i Jehovas Huus.
25. Der havde forud for ham ikke været Mage til Konge i at vende tilbage til Jehova af ganske Hjerte, Sjæl og al Formue efter hele Mose Lov; og sidenefter kom der heller ikke hans Lige.
26. Alligevel opgav Jehova ikke sin store og gløbende Vrede, som var optændt imod Juda over alle de Forargelser, hvorved Manasse havde opægget ham.
27. Og Jehova sagde: Ogsaa Juda vil jeg forkaste fra mit Aasyn, som jeg har gjort med Israel; og jeg vil haane den By, jeg har udkaaret, Jerusalem, ja det Huus, hvorom jeg sagde: der skal mit Navn være!
28. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Josias og hans Bedrifter, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.
29. I hans Dage drog Kong Pharao Necho af Ægypten op imod Assyrerkongen henad til Euphratfloden. Kong Josias gik ham imøde, men denne dræbte ham ved Megiddo, da han fik ham i Sigte.
30. Hans Tjenere kjørte ham død bort fra Megiddo og begravede ham i hans Grav. Saa tog Folket i Landet Joahas, Josias' Søn, salvede ham og hyldede ham som Konge i hans Faders Sted.
31. Joahas var tre og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede tre Maaneder i Jerusalem; hans Moder hed Chamuthal, og var en Datter af Jeremias fra Libna.
32. Han gjorde hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom hans Forfædre havde gjort.
33. Pharao Necho fængslede ham ved Ribla i Hamaths Land, medens han var Konge i Jerusalem; og han paalagde Landet en Afgift af hundrede Centner Sølv og et Centner Guld.
34. Og Pharao Necho gjorde Eljakim, Josias' Søn, til Konge efter hans Fader Josias og forandrede hans Navn til Jojakim; men Joahas tog han med sig. Saa kom denne til Ægypten, hvor han døde.
35. Sølvet og Guldet udredede Jojakim til Pharao; men han maatte skyldsætte Landet for at udrede Sølvet, som Pharao havde forlangt; han udpantede hver Mand i Landet for Sølv og Guld efter hans Skyldsætning for at tilveiebringe det til Pharao Necho.
36. Jojakim var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede elleve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Sebuda og var en Datter af Pedaja fra Ruma.
37. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom hans Forfædre havde gjort.

Capitel XXIV.

Jojakim bliver afhængig af Nebukadnezar og falder igjen fra. Jojachin overgiver sig. Zedekias.

1. Paa hans Tid drog Kong Nebukadnezar af Babel op, og Jojakim blev ham undergiven i tre Aar; da rev han sig atter løs fra ham.
2. Jehova sendte Skarer af Chaldæer, af Syrer, Moabiter og Ammoniter; han sendte

---

jvfr. 2 Krøn. 30, 2; men at det ikke har været Tilfældet her, seer man af 2 Krøn. 35, 1; 19. [26–27]) Hvad Jehova havde talt ved Hulda, gjentages. Efter Besmittelsen ved Manasse kan Templet kun renses ved Ødelæggelse. [29]) Josias styrter sig i en Fare, som han havde kunnet undgaae, og gaaer derfor glip af Forjættelsen 22, 20. Imellem Assyrien og Ægypten havde der ogsaa tidligere været Krig, Es. 20, 1. Ved Megiddo, hvor Debora vandt den store Seier, segner den forjættede Søn af Davids Huus for Hedningesværd. [31]) Paa Joahas overfører Jeremias, 22, 11, Israels Konges, Sallums Navn, thi hiin som denne besteg Thronen, efterat Tiden var omme, hvori Guds Langmodighed vilde forhale Dommen, 15, 12-13; 22, 20.

Capitel XXIV.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 36, 1-16. [1]) Medens Ægyptens Konge drager op mod Assyrerkongen, er dennes Magt bleven knækket, og Kong Nebukadnezar af Babel træder frem i hans Sted. Cap. 20, V. 12 traadte Babel frem paa en selvstændig Maade, men efter 2 Krøn. 33, 11 lader det til, at den igjen er kommen i Afhængighed af Assyrien. Nebukadnezars Tog mod Jerusalem fandt Sted i Jojakims tredie Aar (Dan. 1, 1). Efter tre Aars Forløb falder denne fra, det vil sige, naar man, som man ofte maa ved saadanne Angivelser, regner det løbende Aar for et heelt, i Jojakims femte Aar. [2]) Jerusalems gamle Fjender forene sig med de

dem mod Juda for at ødelægge det, efter hvad Jehova havde talt ved sine Tjenere, Propheterne.
3. Just efter Jehovas Befaling brød det løs mod Juda for de Synders Skyld, Manasse havde begaaet.
4. Selv uskyldigt Blod udgjød han og fyldte Jerusalem med uskyldigt Blod; det vilde Jehova ikke tilgive.
5. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Jojakim og hans Bedrifter, staaer optegnet i Juda's Konge-Krønike.
6. Jojakim samledes til sine Fædre, og hans Søn Jojachin blev Konge efter ham.
7. For Fremtiden drog Ægypterkongen ikke mere ud af sit Land, thi Kongen af Babel havde fra Ægyptens Bæk indtil Euphratfloden erobret alt, hvad der tilhørte Ægypterkongen.
8. Jojachin var atten Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede tre Maaneder i Jerusalem; hans Moder hed Nechusta og var en Datter af Elnathan fra Jerusalem.
9. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom hans Fædre havde gjort.
10. Paa den Tid drog Kong Nebukadnezar af Babels Folk op imod Jerusalem, og Byen blev beleiret.
11. Kong Nebukadnezar af Babel drog selv mod Byen, da hans Folk holdt den beleiret.
12. Kong Jojachin af Juda drog ud til Kongen af Babel, tilligemed sin Moder, sine Tjenere, Høvdinger og Kammersvende; saa tog Kongen af Babel ham til Fange i sin Regjerings ottende Aar.
13. Han bortførte derfra alle Kostbarhederne i Jehovas Huus og i Kongegaarden; han ituslog alle Guldkar, som Kong Salomon havde anskaffet til Jehovas Huus efter Jehovas Bydende.
14. Han bortførte hele Jerusalem, alle Høvdinger og alle Krigsdygtige, ti tusinde Mand førte han i Fangenskab, hver Tømmermand og Smed; han levnede intet uden Almuen af Landets Befolkning.
15. Han førte Jojachin bort til Babel, Kongens Moder, Kongens Hustruer, hans Kammersvende og Landets Mægtige førte han i Fangenskab fra Jerusalem til Babel.
16. Alle vaabendygtige Mænd vare syv tusinde, Tømmersvende og Smede ogsaa tusinde, allesammen vare de dygtige og kunde gjøre Krigstjeneste; dem bragte Kongen af Babel i Fangenskab til Babel.
17. Kongen af Babel gjorde Mathanja, hans Farbroder, til Konge i hans Sted, og han forandrede hans Navn til Zedekias.
18. Zedekias var eet og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og han regjerede elleve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Chamuthal og var en Datter af Jeremias fra Libna.
19. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom Jojakim havde gjort.
20. Thi for Jehovas Vredes Skyld brød det løs over Jerusalem og Juda, indtil han havde forkastet dem fra sit Ansigt. Men Kong Zedekias rev sig løs fra Babels Konge.

Capitel XXV.

Jerusalem erobres, og Folket føres bort i Fangenskab.

1. Det var i hans Regjerings niende Aar, den tiende Maaned og den tiende Dag i Maaneden, at Kong Nebukadnezar af Babel med hele sin Hær drog op imod Jerusalem, leirede sig imod den og opkastede en Skandse rundt omkring den.
2. Saa blev Byen beleiret indtil Kong Zedekias' ellevte Aar.
3. Paa den niende Dag i Maaneden blev Hungersnøden stor i Byen, og der var ikke Brød til Landets Folk.
4. Byen blev indtaget, og alle Krigsfolkene flygtede om Natten gjennem Portveien imellem begge Murene, som løbe langs med Kongens Have, medens Chaldæerne laae rundt omkring Byen. Kongen flygtede paa Veien til Sletten.
5. Men Chaldæernes Hær satte efter ham og

---

nye, jvfr. 21, 10-16; Jojakim var iøvrigt en ikke udygtig Hersker, men vantro og grusom. [7]) Nebukadnezar havde slaaet Kong Necho af Ægypten i Jojakims fjerde Aar ved Karkemis (Jerem. 25, 1; 46, 2), Aaret efterat han havde tvunget Jojakim til Afhængighed, og Aaret før denne igjen rev sig løs. [10]) Først nu, altsaa sex Aar efter Løsrivelsen, drager Nebukadnezar mod Jerusalem for paany at tvinge den. [12]) Da dette skete i Nebukadnezars ottende Aar, maa hans første Aar have været Jojakims fjerde, det samme Aar, hvori Slaget ved Karkemis forefaldt. Men nu havde han allerede Aaret forud, i Jojakims tredie, tvunget denne til Afhængighed, følgelig maa han have været sin Fader, Nabopolasers Medregent, og først i det Aar, han vandt Seieren ved Karkemis, være bleven Eneregent.

Capitel XXV.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Krøn. 36, 17-21; Jerem. Cap. 39-Cap. 43, 7 og Cap. 52. [3]) Maaneden, som her omtales, er den fjerde, jvfr. Jerem. 39, 2 og 52, 6. Hungersnød tvang dem til Overgivelse. [4]) Kongens Have

indhentede ham paa Jerichos Slette; men hele hans Hær blev adspredt fra ham.

6. Saa grebe de Kongen og bragte ham til Kongen af Babel i Ribla; han holdt Dom over ham.

7. Zedekias' Sønner myrdede man for hans Øine; han blændede Zedekias' Øine, lagde ham i Lænker og bragte ham til Babel.

8. I den femte Maaned, paa den syvende Dag i Maaneden, i Kong Nebukadnezar af Babels nittende Aar, drog Nebusaradan, Høvding over Livvagten, Kongen af Babels Tjener op imod Jerusalem.

9. Han opbrændte Jehovas Huus og Kongegaarden, alle Huse i Jerusalem, hvert stort Huus opbrændte han.

10. Hele Chaldæerhæren, som fulgte Høvdingen over Livvagten, rev Jerusalems Muur ned rundt omkring.

11. Resten af Folket, som var bleven levnet i Byen, de Frafaldne, som vare gaaede over til Kongen af Babel og hele Mængden bortførte Nebusaradan, Høvding for Livvagten.

12. Men af Landets Almue levnede Høvdingen over Livvagten nogle til at varetage Viinbjerge og Marker.

13. Ertssøilerne, som stode i Jehovas Huus, Fodstykkerne og Ertshavet, som vare i Jehovas Huus, sloge Chaldæerne itu og bragte Ertset deraf til Babel.

14. Gryder og Skuffer, Knive og Pander og alle Ertskarrene, som man brugte i Tjenesten, toge de.

15. Lysesaxe og Skaaler, hvad der var af puurt Guld og af puurt Sølv, tog Høvdingen over Livvagten.

16. Ligesaa de to Søiler, det ene Hav og Fodstykkerne, som Salomon havde anskaffet til Jehovas Huus; man kunde ikke veie Ertset af alle disse Kar.

17. Den ene Søile var atten Alen høi, og dens Hoved var af Erts. Saadan var ogsaa den anden Søile med Fletningen.

18. Og Høvdingen over Livvagten tog Ypperstepræst Seraja, Zephanja, en Præst af andet Skifte og tre Dørvogtere;

19. Fra Byen tog han en Kammersvend, ham nemlig som var sat over Krigsfolkene, halvtresindstyve Mand af dem, som havde Adgang til Kongen og som man fandt i Byen, og Skriveren, som var Høvding for Hæren; dertil udtog han Landets Folk til Tjeneste og tresindstyve Mænd fra Landet, som man fandt i Byen;

20. Dem tog Nebusaradan, Høvdingen for Livvagten, og bragte dem til Kongen af Babel i Ribla.

21. Kongen af Babel slog dem og dræbte dem ved Ribla i Landet Hamath. Og han førte Juda bort til sit Land.

22. Men over det Folk, som var tilbage i Juda Land, som Kong Nebukadnezar af Babel havde levnet, satte han Gedalja, en Søn af Saphans Søn Achikam.

23. Da alle Krigshøvdingerne og Folkene hørte, at Kongen af Babel havde indsat Gedalja, saa kom Ismael, Nathanja's Søn, Johanan, Chareachs Søn, Seraja, Tanchumeths Søn fra Nethopha, og Jaasanja fra Maacha tilligemed deres Folk til Gedalja i Mizpa.

24. Og Gedalja besvor dem og deres Folk og sagde: Frygter ikke for at være Chaldæerne undergivne; bliver i Landet og underkaster eder Kongen i Babel, saa vil det gaae eder vel.

25. Men i den syvende Maaned kom Ismael, en Søn at Elisama's Søn Nathanja, af kongelig Slægt, med ti Folk og slog Gedalja, saa han døde tilligemed de Judæer og Chaldæer, som vare hos ham i Mizpa.

26. Saa brød hver Mand, baade Store og Smaa og Krigshøvdingerne, op og de droge

---

laae syd for Jerusalem. [6]) Ribla laae, som man seer af V. 21, i Landet Hamath. [8]) Nebukadnezars nittende Aar blev V. 1 kaldet hans niende; den ene Gang er der regnet fra den Tid, han blev Faderens Medregent, den anden Gang fra den Tid, han blev Eneregent. Dette skete i samme Aar, hvori Slaget ved Karkemis forefaldt, hiint ti Aar tidligere. Et Exempel paa, strar ovenpaa hinanden at beregne Tiden ved Brug af to forskjellige Maader, findes ogsaa i 18, 1; 9; 13. [9–11]) Det gik nu i Opfyldelse, hvad der var blevet spaaet Manasse 21, 11-16. Idet Templet opbrændte, fortæredes det eneste Stykke af dets Bohave, hvilket i Templet var uforandret det samme som i Tabernaklet, Pagtens Ark. En ny Pagtens Ark blev der aldrig mere forfærdiget, Jerem. 3, 16. Først ved Dagenes Ende bliver den gjenfunden i Himmelen, Joh. Aabenb. 11, 19. [13]) Chaldæerne fuldførte, hvad Juda's Konger ikke blot havde forvoldt, men begyndt, 16, 17. [17]) Her angives Søilehovedets Høide blot til tre Alen, men 1 Kong. 7, 16 til fem. Paa foreliggende Sted maa der have indsneget sig en Skrivfeil i Texten. [18]) Ypperstepræst Seraja var Fader til Esra (Esr. 7, 1). Dog lader det til, at han er bleven kaldt med sin Faders Navn; han hed i det mindste ogsaa Jojadak, 1 Krøn. 6, 14-15. [21]) Saa var det nu gaaet i Opfyldelse, hvad der var blevet spaaet Manasse, saavelsom hvad Esaias havde spaaet Ezechias (20, 17-18), Staden og Templet vare nedbrudte, Konge og Folk bortførte til Babel tilligemed alle Tempelkarrene, som der skulde forhaanes (Dan. 5, 2-3). [26]) Den sidste sørgelige Levning af

til Ægypten, thi de vare bange for Chaldæerne.

27. I det syv og tredivte Aar efter Kong Jojachin af Juda's Bortførelse, i den tolvte Maaned, paa den syv og tyvende Dag i Maaneden, opløftede Kong Evilmerodach af Babel i sin Thronbestigelses Aar Kong Jojachin af Juda's Hoved ved at udfrie ham af Fængselet.

28. Han talede venlig til ham og satte hans Stol over Kongernes, som vare hos ham i Babel.

29. Han lod ham omskifte sin Fangedragt, og han fik stedse Mad i Selskab med ham, saalænge han levede.

30. Hvad hans Forpleining angaaer, saa fik han sin daglige Kost hos Kongen, hvad der kunde falde paa hver Dag, saalænge han levede.

Folket opbyder alt for at gjøre Guds Forjættelse til Skamme; til det Land, hvori Gud havde lovet aldrig at ville føre dem tilbage, til Trællehuset Ægypten, vende de frivillig tilbage. [27]) Nebukadnezar døde 37 Aar efterat han havde bortført Jojachin; da dette skete i hans Enevældes ottende Aar, har denne følgelig varet i 44 Aar. Evilmerodach er maaskee den samme, som Dan. 5, 1 hedder Belsazar. For at udfinde Aaret, naar Jerusalem er bleven ødelagt, maa den til Cap. 17 begyndte Kongerække for Juda's Vedkommende endnu afsluttes.

Fra Delingen indtil Israels Undergang..........	225	Aar.
Ahas regjerede derpaa endnu	4	—
Ezechias.....	29	Aar.
Manasse....................	55	—
Amon.......................	2	—
Josias......................	31	—
Joahas.....................	¼	—
Jojakim	11	—
Jojachin eller Jechonja......	¼	—
Zedekias....................	11	—
	368½	Aar.

Drager man denne Sum fra Aaret, hvori Delingen fandt Sted, 975, saa bliver Tiden, hvori Jerusalems Erobring falder, Midten af Aaret 606. Dog, paa fuldstændig Nøiagtighed kan af de anførte Grunde denne Angivelse ikke gjøre Krav.

Krønikernes to Bøger,

oversatte fra Grundterten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Krønikernes Bøger.

Ligesom der i den nye Pagts Skrift findes en firedobbelt Beretning om det, som er denne Skrifts vigtigste og væsenligste Indhold, nemlig hans Liv og Skjæbne, som er Abrahams Sæd og Davids Søn, saaledes findes der om de tilsvarende Begivenheder i den gamle Pagt en dobbelt Fortælling, som altsaa handler om Davids, Davidssønnens og Davidshusets Liv og Skjæbne. Derved paatrænger det Spørgsmaal sig, hvordan er Forholdet imellem begge Beretninger? Ville de kun gjensidig udfylde og fuldstændiggjøre hinanden? Dette er aabenbart ikke Tilfældet, thi Krønikernes og Kongernes Bøger fortælle meget ofte det Samme, og Forfatteren til hver af dem antyder ikke sjeldent Begivenheder, som dog ingen af dem fortæller (f. Ex. det Nøiere angaaende Jerobeam den Andens Krige, 2 Kong. 14, 28; Manasse's Bøn, 2 Krøn. 33, 18.) Man har derfor hos hver af de tvende Forfattere villet forudsætte et forskjelligt Æmne, idet man har meent, at Kongernes Bøger fortalte Israels, Krønikerne derimod Juda's Historie. Men dette gjendrives ikke blot derved, at begge dog unægtelig som oftest fortælle det Samme; men endnu øiensynligere derved, at Kongernes Bøger fortælle Ting om Juda, som Krønikerne enten fortælle meget kortere (saaledes Sanheribs Tog mod Jerusalem, 2 Krøn. 32, 1-23; jvfr. 2 Kong. 18, 13-19, 37) eller endogsaa aldeles forbigaae (f. Ex. Beretningen om det Alter, Kong Ahas lod bygge, 2 Krøn. 16, 10-16.) Ligeledes fortælle Krønikernes Bøger Ting om Israel, som forbigaaes i Kongernes (jvfr 1 Krøn. 5, 25-26 med 2 Kong. 15, 29; 1 Krøn. 4, 39-43.) Forholdet maa følgelig være et andet. I begge Samuels Bøger var det Forfatterens Agt at skildre, hvorledes det israelitiske Kongedømme fra sin første Forberedelse ved Samuel igjennem Trængsler og Møie arbeidede sig op paa det Punkt, hvor det kunde udfolde hele sin Herlighed, som vel var timelig men dog et Gjenskin af det Evige. Derfor begynde de med den Spaadom om Kongen, som skete i Silo, og slutte med den Aabenbaring, Kongen fik om Stedet for den tilkommende Tempelbygning. I Kongernes Bøger var det Forfatterens Hensigt, at skildre Juda's og Israels Historie, saaledes som de, løsrevne fra een og samme Grund, bestandig vedblive at staae i Forhold til hinanden, idet de udøve en snart frastødende snart tiltrækkende Indflydelse paa hinanden. I dem skildres den prophetiske Virksomhed, der foreholder de adsplittede Riger den tabte Eenhed som det Maal, hvortil der bør stræbes; begge Rigerne slutte sig ogsaa sammen til en Eenhed, dog ikke i Jehovas Frygt og Tilbedelse, og derfor bliver det, som skulde være til gjensidig Frelse, meget mere til gjensidig Fordærv, den ene drager den anden med sig ind i dens egen Undergang. Det er ikke et vilkaarligt, tilfældigt Tidspunkt, som danner Skriftets Grændse, der var i Sandhed intet mere at fortælle om det gjensidige Forhold imellem Juda og Israel, hvorimod dette ikke allerede ophørte med sidstnævnte Riges Undergang. Thi selv efterat Israel var gaaet til Grunde, indvirkede det i mange Henseender paa Aandsretningen og Forholdene i Juda. Krønikernes Bøger endelig have til

Hensigt at give en Fortælling om det Forhold, hvori Davids og Jehovas Huus have staaet til hinanden. Dengang David var bleven ophøiet, og Jehova i Salomon byggede ham et Huus, blev ogsaa Jehovas Huus opført. Fra den Tid af deelte Davids Slægt Skjæbne med Jehovas Huus; hiin forgreb sig i sin Synd paa dette, dog ligesom Straffen derfor ikke blot traf hiin men ogsaa dette, saaledes blev ogsaa Gjenopreisningen, naar den fulgte paa Straffen, dem begge til Deel. Klarere vil dette fremlyse af selve Fortællingen. Heller ikke her er Tidspunktet, som drager Fortællingens Grændse, noget vilkaarligt; men dengang Davids Slægt sank tilbage i Dunkelhed, og Salomons Tempel var sunket i Aske, var der heller intet mere at fortælle om det gjensidige Forhold, hvori Davids og Jehovas Huus stode til hinanden.

Man har altsaa i ingen af disse historiske Skrifter den Slags Historieskrivning, som uden Bevidsthed om nogen Eenhed i Begivenhederne optegner alt, hvad der tildrager sig. Det Foregaaende har viist og det Efterfølgende vil stadfæste, at lige fra Mose første Bog indtil Esthers udmærkede den israelitiske Historieskrivning sig ved Bevidstheden om Begivenhedernes Eenhed. Den saae Alt i Forhold til Guds Rige og blev af den Grund prophetisk Historieskrivning. Ved Siden af denne gaves der endnu i Israel en anden, som var sammes Grundlag og Kilde. Allerede Moses øser Fortællingen i sin første Bog af Kilder, som han ikke navngiver; det Senere fortalte han som Dienvidne. Det Samme gjorde rimeligviis ogsaa Forfatteren til begge Samuels Bøger. Med den første Kongernes Bog begynde de navngivne Kilder; de gjenfindes ogsaa i Krønikernes Bøger. Det er nu ligesaa lidet Kongernes eller Samuels Bøger, der anføres i Krønikerne, som det omvendt er Krønikernes Bøger, der anføres i hine førstnævnte. Israels og Juda's Kongekrønike, som gjerne anføres ved Slutningen af hver Regents Levnet, vare enten samlede eller særskilte Annaler for begge Riger, som begge Skrifters Forfattere have benyttet, uden at der kan godtgjøres saameget, som at de have kjendt hinandens Arbeider, endsige at de skulde have skrevet ud efter hinanden. Men Forfatteren til Krønikernes Bøger har havt betydelig flere Kilder til Afbenyttelse, end Forfatteren af Kongernes havde. Vel ere enkelte af de mange anførte historiske Skrifter kun Bestanddele af Rigsannalerne (jvfr. 2 Krøn. 20, 34; 32, 32;) men andetsteds skjelnes der dog udtrykkelig imellem Kongekrøniken eller Rigsannalerne og et særskilt historisk Skrift (2 Krøn, 33, 18-19.) Naar (1 Krøn. 29, 29) Seeren Samuels Krønike anføres, saa maa man deraf ikke lade sig forlede til at antage, at det Skrift, som nu fører Navn af Samuels Bøger, dermed skulde være meent, da dette vel for en Deel handler om Samuel, men ikke kan være forfattet af ham. Her er efter al Sandsynlighed meent et Skrift, som havde Samuel til Forfatter.

Som ethvert Angreb gjerne søger at angribe enten Fjendens forreste eller bagerste Skare, saaledes har i den nyere Tid ikke blot en berettiget historisk Sigtelse men aabenlys Vantro, efter et forbittret Angreb paa de fem Mosebøger og navnlig paa den første, med endnu større Hidsighed kastet sig over Krønikernes to Bøger; her kan man ligesaa lidet, som det er skeet ved Indledningen til Mose Bøgerne indlade sig paa at fremsætte og besvare de reiste Beskyldninger, men maa henholde sig til selve Forklaringen, hvor Leiligheden til saadan Imødegaaen maatte tilbyde sig. Kuns Eet maa strax bemærkes: Det, hvorpaa Kritiken har lagt meest Vægt og som virkelig af sig selv kunde falde enhver fordomsfri Læser i Dinene, er de uforholdsmæssige Talstørrelser, som efter Kritikernes Sigende skulle frembyde sig ved enhver Leilighed. Undertiden ere de ogsaa som sagt virkelig usandsynlige. Dog bliver det et Spørgsmaal, om saadanne Angivelser ere noget eiendommeligt for Krønikernes Bøger og hvorfra de da maatte hidrøre? Nu findes de overdrevne Tal allerede i Samuels Bøgerne; hvad Rimelighed har det, naar det 1 Sam. 13, 5 hedder, at Philisterne have stillet en Hær paa 30,000 Vogne og 6000 Ryttere, eller at Absalons Haar, som han aar-

lig afklippede, veiede 200 Pund i kongelig Vægt, 2 Sam. 14, 26? Disse Talangivelser kunne ogsaa umulig være oprindelige; de ere forvanskede. Tallene bleve først skrevne med Ziffre eller Bogstavtegn, men senere skrev man dem heelt ud; derved have nu Afskriverne forseet sig. Sligt formaaer lige saa lidet at rokke Skrifternes baade historiske og guddommelige Anseelse, som Trykfeil i en nyere Bibeludgave.

Af de tvende Spørgsmaal, hvo der har forfattet Krønikernes Bøger, og naar de ere forfattede? kan det sidste besvares med meest Paalidelighed. Slutningen af anden Krønikernes Bog, 36, 22-23, gjentages Esra 1, 2-3; og den samme jødiske Tradition, der nævner Jeremias som Forfatter til Kongernes Bøger, angiver Esra som Forfatter til Krønikerne. Om dette er en Gisning, som er dragen ud af de tvende Skrifters samstemmende Slutning og Begyndelse, eller om det har en sikkrere historisk Grund, kan ikke afgjøres; men der turde tale mere for denne Tradition end for hiin. I al Fald maa Skriftet have været til, da Esra begyndte sin egenhændige Optegnelse, men naturligviis kan det heller ikke være ældre end Kong Cyrus' første Aar, paa hvilken Tid Juda vendte tilbage fra Udlændigheden. Naar Affattelsestiden for Kongernes Bøger falder imellem 579 (det 37te Aar i Jojachins Fangenskab) og 535 (dette Aar fraregnet), saa falder Affattelsestiden for Krønikerne imellem 535 og 468 (dette Aar, i hvilket Esra kom til Jerusalem, og nogle af de følgende iberegnet). At selve Skriftet ikke modsiger denne omtrentlige Tidsbestemmelse, vil Forklaringen vise.

Sluttelig bemærkes, at Krønikerne i den hebraiske Bibel ligesom Ruth, Esra, Nehemia og Esther indtage en anden Plads end de gjøre i vor (jvfr. Indledningen: Om det gamle Testamente), og at efterstaaende Bøger dannede hele Samlingens Slutning.

Første Krønikernes Bog.

Capitel I.

Stamtavle fra Adam indtil Jakob.

1. Adam, Seth, Enos,
2. Kenan, Mahalaleel, Jared,
3. Chanoch, Methusala, Lamech,
4. Noah, Sem, Cham og Japhet.
5. Japhets Sønner vare: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meschech og Thiras.
6. Gomers Sønner vare: Askenas, Diphat og Thogarma.
7. Javans Sønner vare: Elisa og Tharsis, Kittæer og Rodanæer.
8. Chams Sønner vare: Chusch, Mizraim, Phut og Canaan.
9. Chusch's Sønner vare: Seba, Chavila, Sabta, Rama og Sabtecha. Rama's Sønner vare: Scheba og Dedan.
10. Chusch avlede Nimrod, han gjorde Begyndelsen med at blive en Herfker paa Jorden.
11. Mizraim avlede Luder, Anamer, Lehaber, Naphtucher,
12. Patrusier, Chasluchier, fra hvem Philisterne udgik, og Caphtorer.
13. Canaan avlede Zidon, det var hans Førstefødte, og Chet.
14. Jebusiter, Amoriter, Girgasiter,
15. Chiviter, Arkiter, Siniter,
16. Arvaditer, Zemariter og Chamathiter,
17. Sems Sønner vare: Elam, Asur, Arpachsad, Lud, Aram, Uz, Chul, Gether og Mesech.
18. Arpachsad avlede Selach, og Selach avlede Eber.
19. Eber blev Fader til to Sønner: den ene hed Peleg, thi paa hans Tid blev Jorden skiftet; hans Broder hed Joktan.
20. Joktan avlede Almadad, Seleph, Chazermaveth, Jarah,
21. Adoram, Usal, Dikla,
22. Ebal, Abimael, Seba.
23. Ophir, Chavila og Jobab. Alle disse vare Sønner af Joktan.
24. Sem, Arpachsad, Selach,
25. Eber, Peleg, Regu,
26. Serug, Nachor, Tharach,

Capitel I.

Krønikernes Forfatter aabner sit Skrift med en Række af Stamtavler, som indtager Cap. 1—9. Disse have været ham af særlig Vigtighed for hans Øiemed; Stamtavlen Cap. 1 viser Sammenhængen imellem den af Jehova udkaarne Konge og Menneskehedens Stamfader; Stamtavlerne Cap. 2 og 4, 1-22 forfølge den udvalgte Stamme i Israel, den Cap. 3 Huset, hvorpaa Forjættelsen hvilede, den næste Cap. 6 den Stamme, som var udsondret til Tjeneste ved Jehovas Huus, og Cap. 9, 1-34 fører Beboerne af det Sted, hvor Jehova havde opslaaet sin Bolig, frem for Øiet. Og heller ikke de andre Stamtavler, Cap. 5, 7, 8 og 9, 35-44, savne deres Betydning for det samme Øiemed. Blandt disse ere Stamtavlerne over Benjamin som den Stamme, der holdt fast ved den udkaarne Stamme og ved Forjættelsens Huus de nøiagtigste 7, 6-12; 8; 9, 35-44. Om de andre meddeles der tildeels kun ganske enkelte Notiser; hvad der siges om Naphtali, er indeholdt i eet Vers. Slet intet bemærkes om Dan og Sebulon. [1–3]) Jvf. 1 Mos. 5. [4–23]) Jvfr. 1 Mos. 10, 2-29 og Forklaringen af samme, kun bemærkes, at naar Zidon og Cheth V. 13 nævnes som Sønner af Canaan, Tyrier og Chittitter derfor dog ingenlunde ere blevne regnede lige med de egenlige Canaaniter (1 Kong. 5, 12; 10, 29). Nogle Afvigelser findes der: i V. 17 kaldes Uz, Chul, Gether og Mesech Sems Børn, 1 Mos 10, 23 derimod hedde Uz, Chul, Gether og Masch Arams Børn. Der er ikke gjort Forskjel paa Børn og Børnebørn. [25–26]) Jvfr. 1 Mos. 11, 11-26. Om Forandringerne af Navnet

27. Og Abram, det er Abraham.
28. Abrahams Sønner vare: Isak og Ismael.
29. Deres Slægter ere følgende: Ismael, den Førstefødte: Nebajoth, Kedar, Adbeel, Mibscham,
30. Mischma, Duma, Machsa, Chadad, Thema,
31. Jethur, Naphisch og Kedma. Det var Ismaels Sønner.
32. Og Ketura, Abrahams Medhustrues Sønner: hun fødte Simran, Jokschan, Medan, Midian, Jischbak og Schuah. Jokschans Sønner vare: Scheba og Dedan.
33. Midians Sønner vare: Epha, Epher, Chanoch, Abida, og Eldaga. Alle disse vare Ketura's Sønner.
34. Abraham avlede Isak, Isaks Sønner vare: Esau og Israel.
35. Esaus Sønner vare: Eliphas, Reguel, Jeusch, Jaelam og Korach.
36. Eliphas' Sønner vare: Theman, Omar, Zephi, Gatham, Kenaz, Thimna og Amalek.
37. Reguels Sønner vare: Nachath, Serach, Schamma og Missa.
38. Seirs Sønner vare: Lotan, Schobal, Zibeon, Ana, Dischon, Ezer og Dischan.
39. Lotans Sønner vare: Chori og Hevman; Lotans Søster var Thimna.
40. Schobals Sønner vare: Aljan, Manachath, Ebal, Schephi og Onam. Zibeons Sønner vare: Aja og Ana.
41. Ana's Søn var Dischon. Dischons Sønner vare: Chamran, Eschban, Jithran og Keran.
42. Ezers Sønner vare: Bilhan, Saavan og Jaakan. Dischans Sønner vare: Uz og Aran.
43. Disse ere Kongerne, som regjerede i Edoms Land, forinden Israels Børn fik Konger: Bela Beors Søn, hans By hed Dinhaba.
44. Bela døde, og efter ham kom Jobab, Serachs's Søn fra Bozra, til Regjeringen.
45. Jobab døde og hans Efterfølger blev Chuscham fra Themaniterlandet.
46. Da Chuscham døde, kom Hadad, en Søn af Bedad, som slog Midianiterne i Moabs Egn, efter ham; hans By hed Avith.
47. Efter Hadads Død blev Samla fra Masreka Konge.
48. Samla døde, og hans Efterfølger blev Saul fra Rechoboth ved Floden.
49. Saul døde og efter ham kom Baalchanan, Achbors Søn.
50. Da Baalchanan var død, kom Hadad til Regjeringen efter ham. Hans By hed Pagi og hans Hustru Mehetabeel, det var en Datter af Mesahabs Datter Matred.
51. Da Hadad var død, kom der Fyrster i Edom: Fyrst Thimna, Fyrst Alja, Fyrst Jethet,
52. Fyrst Oholibama, Fyrst Ela, Fyrst Pinon,
53. Fyrst Kenas, Fyrst Theman, Fyrst Mibzar,
54. Fyrst Magdiel og Fyrst Iram. Det var Fyrsterne i Edom.

Capitel II.

Jakobs Sønner. Juda's, og navnlig Chezrons Slægtregister.

1. Disse ere Israels Sønner: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Isaschar, Sebulon,

---

Abram til Abraham, jvfr. 1 Mos. 17, 5. [27]) Før Forfatteren stiller Værten af det ædle Olivetræ frem for Øiet, peger han først hen paa de vilde Skud. Med [28–31]) kan sammenlignes 1 Mos. 25, 12-15; jvfr. 1 Mos. 25, 1-5. Med [34]) har Forfatteren kjendelig samme Hensigt som med V. 27, at fremhæve Forskjellen mellem den, hvis Forjættelse var aandelig at forstaae, og dem, der som Ismael og Esau vel ikke vare uden Forjættelse (1 Mos. 16, 12; 17, 20; 25, 23), men havde en saadan, som kunde opfyldes ad den reent naturlige Vei. [35–37]) Jvfr. 1 Mos. 36, 10-13. Navnlig her ved Esaus Slægtregister seer man af Anordningen, at enendskjøndt Krønikernes Forfatter giver det samme som første Mosebog, han dog ikke har strevet ud af denne, men har havt selvstændige Kilder Det kjendes saaledes af en mærkelig Forskjellighed imellem V. 36 og 1 Mos. 36, 12. Der nævnes Thimna som en Medhustru af Eliphas og Moder til Amalek, her som en Broder til Amalek og begge som Sønner af Eliphas. Da Thimna ogsaa 1 Mos. 36, 22; 40; forekommer baade som mandligt og som qvindeligt Egennavn, saa lader en Forening af begge Angivelser sig nok tænke. [38–42]) Stamtavle over Horiterne, som forud for Edomiterne boede paa Seirs Bjerg, jvfr. 1 Mos. 36, 20-28. [43–54]) Jvfr. 1 Mos. 36, 31-43. I V. 51 antydes en Forandring i Regjeringsformen, som maa have fundet Sted i Edom, og hvoraf der i 1 Moseb. 36 intet Spor findes. Derefter synes det ikke, som man ellers meget godt kunde antage, at Kongerne og Fyrsterne eller Stamhøvdingerne have regjeret jevnsides, men at der paa den monarkiske Regjeringsform fulgte en oligarkisk.

2. Dan, Joseph, Benjamin, Naphthali, Gad og Ascher.

3. Juda's Sønner vare: Ger, Onan og Schela; til disse tre blev han Fader ved Schua's Datter, en canaanitisk Qvinde. Ger var ond i Jehovas Øine, og denne dræbte ham.

4. Thamar, hans Sønnekone, fødte ham Perez og Serach. Juda's Sønner vare i alt fem.

5. Perez' Sønner vare Chezron og Chamul.

6. Serachs Sønner vare: Simri, Ethan, Heman, Chalchol, Dara, fem i alt.

7. Charmi's Søn var Achar, som voldte Israel Meen ved at forgribe sig paa Bangods.

8. Ethans Søn var Asarja.

9. De Sønner, Chezron blev Fader til, vare: Jerachmeel, Ram og Chelubai.

10. Ram avlede Amminadab, Amminadab avlede Nachson, som var Høvding for Juda's Børn.

11. Nachson avlede Salma, Salma avlede Boas,

12. Boas avlede Obed, Obed avlede Isai.

13. Den førstefødte blandt Isai's Sønner var Eliab, den anden var Abinadab, den tredie var Simea,

14. Den fjerde var Nathaneel, den femte var Raddai,

15. Den sjette var Ozem, den syvende var David.

16. Deres Søstre vare Zeruja og Abigail. Zeruja havde tre Sønner: Absai, Joab og Asahel.

17. Abigail fødte Amasa, Amasa's Fader var Ismaeliten Jether.

18. Caleb, Chezrons Søn avlede Børn med sin Hustru Asuba og med Jerioth. Hiins Sønner vare Jeser, Sobab og Ardon.

19. Da Asuba døde, ægtede Caleb Ephrat, som ved ham blev Moder til Chur.

20. Chur avlede Uri, og Uri avlede Bezaleel.

21. Derefter havde Chezron Omgang med en Datter af Machir, Fader til Gilead; han var tresindstyve Aar gammel, da han tog hende til Ægte. Hun blev ved ham Moder til Segub.

Capitel II.

Med [2–5]) kan sammenlignes 1 Mos. 38, 3-10; 28-30. [5]) De samme Sønner af Perez nævnes 1 Mos. 46, 12. Flere af de i [6]) anførte Navne forekomme ogsaa (kun Darda istedetfor Dara) i samme Orden 1 Kong. 4, 21. Men dette er en tilfældig Overeensstemmelse, thi de der omtalte Mænd, Ethan og Heman, maae være de bekjendte Leviter af dette Navn (6, 33 og 44). [7]) Den her antydede Begivenhed er den, der fortælles Jos. 7. Charmi var efter Jos. 7, 18 en Sønnesøn af Serach. Han nævnes igjen 4, 1. [9]) danner Overgangen til Capitlets Hovedindhold, Chezrons Slægtregister. Serachs Slægtregister fra V. 6-8 afbryder Sammenhængen imellem V. 5 og V. 9. Først meddeles Rams Stamtavler [10–17]); han var vel ikke den Førstefødte (V. 25), men den, ved hvis Huus Forjættelsen skulde blive. Med Isai's Stamtavle V. 10-12, jvfr. Ruth 4, 19-22. Isai's syv Sønner opregnes V. 13-15; trende af disse nævnes ogsaa 1 Sam. 16, 6; 8; 9; 17, 13. Der hedder den tredie Samma, men 2 Sam. 13, 3; Simea; 2 Sam. 21, 21 varierer atter den hebraiske Text hans Navn noget. Saadanne Afvigelser ere meget hyppige og overalt kunne de ikke anføres. Saaledes hedder Joabs Broder, der ellers overalt kaldes Abisai, her (V. 16) og 2 Sam. 10, 10 Absai. Asahel var ham, Abner dræbte (2 Sam. 2, 23) Amasa, Absalons og senere Davids Feltherre, kaldes 2 Sam. 17, 25 en Søn af Israeliten Jitra, her af Ismaeliten Jether. Sandsynligviis er Krønikens Læsemaade den rette. [18]) Caleb er sandsynligviis en Efterkommer af Chezron ved Chelubai, han var Josuas bekjendte Følgesvend (4 Mos. 13, 6.) og var en Søn af Jephunne. Fra 18-24 nævnes Calebs Efterkommere, ved hans retmæssige Hustruer Asuba og Ephrat. Jerioth V. 18 var rimeligviis en Medhustru. Af Chur (V. 20) nævnes de andre Efterkommere V. 50. En Bezaleel, Uri's Søn nævnes 2 Mos. 31, 2 som Tabernaklets Bygmester; men det kan neppe have været den her nævnte, hvis Farfader den dengang fyrrethyveaarige (Jos. 14, 10) Caleb var. [21]) Chezron maa naturligviis være en anden end den V. 5 omtalte, da han ellers maatte være langt ældre end Caleb og ikke kunde komme i Besiddelse af Jairs Byerne, som i al Fald ikke fik dette Navn før Mose Tid, 5 Mos. 3, 14. Machirs Datter hed Abia (V. 24); hun har ingen Brødre havt, thi Gilead er et Navn for den hele Slægt, som nedstammede fra Machir, og i 7, 16 er Læsemaaden sandsynligviis fordærvet. Her er et Tilfælde, hvorved den i Anledning af Zelophhads Døtre givne Bestemmelse (4 Mos. 36) kom til Anvendelse nemlig, at den Mand, der ægtede den sidste Arving i en Familie, skulde overtage sin Hustrues Arv, men tillige gaae ind i hendes Familie. Om Jairs Byerne kan man sammenligne 4 Mos. 32, 41; 5 Mos. 3, 4; 14; Jos. 13, 13; 30; og til

22. Segub avlede Jair; han fik tre og tyve Stæder i Gileads Land.
23. Men Gesurer og Syrer toge Jairs Byerne tilligemed Kenas og de Byer, som hørte til den, ialt tresindstyve Byer. De tilhørte allesammen Machirs Sønner, som var Fader til Gilead.
24. Da Caleb efter Chezrons Død drog til Ephrata, fødte Chezrons Hustru, Abia; hun fødte ham Aschur, Fader til Thekoa.
25. Jerachmeel, Chezrons Førstefødte havde Sønnerne: Ram (det var den førstefødte), Buna, Oren og Ozem ved Achia.
26. Jerachmeel fik en anden Hustru ved Navn Athara, hun var Moder til Onam.
27. Rams Sønner vare Jerachmeel (det var den førstefødte), Maaz, Jamin og Eker.
28. Onams Sønner vare: Sammai og Jada; Sammai's Sønner vare: Nadab og Abisur.
29. Abisurs Hustru hed Abichail, hun blev ved ham Moder til Achban og Molid.
30. Nadabs Sønner vare Seled og Appaim; Seled døde uden Børn.
31. Appaims Søn var Jisgi, Jisgi's Søn var Sesan, Sesans Søn var Achlai.
32. Sammai's Broder, Jada's Sønner vare: Jether og Jonathan; Jether døde uden Børn.
33. Jonathans Sønner vare Peleth og Sesa. Det var Jerachmeels Børn.
34. Sesa havde ingen Sønner, kun Døttre. Da han havde en ægyptisk Træl ved Navn Jarcha,
35. Saa gav Sesan sin Træl Jarcha sin Datter til Hustru. Hun blev ved denne Moder til Attai.
36. Attai avlede Nathan, Nathan avlede Sabad,
37. Sabad avlede Ephlal, Ephlal avlede Obed,
38. Obed avlede Jehu, Jehu avlede Asarja,
39. Asarja avlede Chelez, Chelez avlede Eleasa,
40. Eleasa avlede Sismai, Sismai avlede Sallum,
41. Sallum avlede Jekamja og Jekamja avlede Elisama.
42. Jerachmeels Broder Caleb havde en Søn Mesa, som var hans Førstefødte; han var Stamfader til Siph og til Sønnerne af Maresa, som var Hebrons Fader.
43. Hebrons Sønner vare: Korah, Thappuach, Rekem og Sema.
44. Sema avlede Racham, Fader til Jorkeam, og Rekem avlede Samai.
45. Samai avlede Maon, og Maon var Fader til Bethzur.
46. Epha, Calebs Medhustru fødte Charan, Moza og Gases. Charan avlede Gases.
47. Jochdai's Sønner vare Regem, Jotham, Gesan, Pheleth, Epha og Saaph.
48. Calebs Medhustru Maacha fødte Seber og Thirchana.
49. Hun fødte ogsaa Sagaph, Fader til Madmana, Seva, Fader til Machbena og Fader til Gibea. Calebs Datter var Achsa.
50. Disse ere Sønner af Caleb, en Søn af Ephrata's Førstefødte Chur: Sobal, Fader til Kirjath Jearim,
51. Salma, Fader til Bethlehem, og Chareph, Fader til Bethgader.
52. De øvrige Sønner af Sobal, Fader til Kirjath Jearim, vare: Haroe, Chazi og Hammenuchot.
53. Kirjath Jearims Slægter vare: Jithriterne, Sumathiterne og Misraiterne, fra dem nedstamme Zoreathiterne og Eschthaoliterne.
54. Salma's Efterkommere vare: Bethlehem, af Nethophatiterne: Athroth, Joabs Huus og Halvdelen af Manachthiterne og Zoriterne.*

Dom. 10, 4. I [24]) er Texten høist uklar, og Oversættelsen derfor tvivlsom. Omendskjøndt Chezron var Ætling af Caleb, døde hiin dog før denne. [25–41]) Jerachmeeliternes Stamtavle. Denne findes blot optegnet her. En Sidelinie i denne er den, som nedstammer fra Onam, hvis Stedfader Jerachmeel sandsynligviis kun var (V. 26). Den forplantede sig gjennem tvende Grene: Sammai's (V. 28–31) og Jada's (V. 32–33). Da førstnævnte Sidegrene ingen mandlige Arvinger mere havde, blev den qvindelige Arving gift med den ægyptiske Træl Jarcha (V. 34–35.) Disse Jerachmeeliter (V. 34–41) ere maaskee de, som nævnes 1 Sam. 30, 29; ved Siden af Keniterne. [42–50]) anføres de Efterkommere, Caleb havde ved sine Medhustruer, og V. 42 slutter sig saaledes til V. 24. Naar Caleb kaldes en Broder til Jerachmeel, saa maa Broder her opfattes i videre Forstand. Vel nævnes Mesa's Moder ikke, men formodentlig har det været Jerioth (V. 18.) Hvorledes Mesa er bleven Stamfader til Maresa's Sønner, kan ikke videre oplyses. Calebs tvende andre Medhustruer vare Epha (V. 46–47) og Maacha (V. 48–49). [51–54]) opregnes Efterkommerne af Caleb, Churs Søn (V. 19) en Søn af Caleb Jephunnes Søn. Han var Stamfader til Slægter i flere af Juda's Stæder. Zora og Eschthaol (V. 53) laae iøvrigt paa Dans Gebeet (Dom. 13, 25.) Det er her paa flere

55. Skrivernes Slægter, som boede i Jaebez, vare Tiruathiterne, Simeathiterne og Suchathiterne. Det var Keniter, som nedstammede fra Hamath, Stamfader for Rechabs Huus.

Capitel III.

Davids Stamtavle.

1. Disse ere Davids Sønner, som han blev Fader til i Hebron. Den førstefødte var Amnon af Jisreeliterinden Achinoam, den anden var Daniel af Karmeliterinden Abigail;
2. Den tredie var Absalon, en Søn af Maacha, som var en Datter af Kong Thalmai i Geschur; den fjerde var Adonja, en Søn af Chagith;
3. Den femte var Sephatja af Abithail, den sjette var Jithram af hans Hustru Egla.
4. I Hebron blev han Fader til sex Sønner, og han regjerede der i syv Aar og sex Maaneder. I tre og tredive Aar regjerede han i Jerusalem.
5. I Jerusalem blev han Fader til følgende Sønner: Simea, Sobab, Nathan og Salomon, disse fire vare af Ammiels Datter Bathsua.
6. Jibchar, Elisama, Elipheleth,
7. Nogah, Nepheg, Japhia,
8. Elisama, Eljada og Eliphelet. Det var ni.
9. Det var alle Davids Børn foruden Medhustruernes Børn; deres Søster var Thamar.
10. Salomons Søn var Re abeam, hans Søn var Abia, hans Søn var Asa, hans Søn var Josaphat,
11. Hans Søn var Joram, hans Søn var Ahasja, hans Søn var Joab,
12. Hans Søn var Amazia, hans Søn var Asarja, hans Søn var Jotham,
13. Hans Søn var Ahas, hans Søn var Ezechias, hans Søn var Manasse,
14. Hans Søn var Amon, hans Søn var Josias,
15. Josias' førstefødte Søn var Jochanan, den anden var Jojakim, den tredie Zedekias, den fjerde Sallum.
16. Jojakims Søn var Jechonja, og hans Søn var Zedekias.
17. Den fangne Jechonja's Søn var Sealthiel.
18. Malchiram, Pedaja, Senazar, Jekamja, Hosama og Nedabja.
19. Pedaja's Sønner vare: Serubabel og Simei, Serubabels Sønner vare: Mesullam og Chananja, deres Søster var Selomith.
20. Chasuba, Ohel, Berechja, Chasadja, Jusab og Chesed; det var fem.
21. Chananja's Søn, Pelathja, Jisaja, Rephaja's Børn, Arnans Børn, Obadja's Børn, Sechanja's Børn.

Steder tvivlsomt, hvad der er Egennavn og hvad der ikke er det. En enkelt Notits anføres endnu [55]) om Skrivernes Slægter i Jaebez, som tilsammentagne udgjøre Rechabs Huus. Om Keniterne jvfr. Dom. 1, 16; og om Rechabiterne Jerem. 35, 3 flg.

Capitel III.

Forfatteren vender nu tilbage til det Huus i Rams Slægt, som maatte være ham det vigtigste blandt alle, nemlig David, Isais Søns. Med [1–4]) kan sammenlignes 2 Sam. 3, 2–4. Der finder den Afvigelse Sted, at den anden, som her hedder Daniel, i Samuels Bøgerne kaldes Chileab. Med [5–8]) kan sammenlignes 14, 3–7 og 2 Sam. 5, 14–16. Her finder atter den Afvigelse Sted, at den sjette Søn i Samuels Bøgerne hedder Elisua, her Elisama. De to, som her følge paa ham, Elipheleth og Noga, fattes i Samuels Bøgerne. [9]) Hvor mange Børn David har havt af sine ti Medhustruer (2 Sam. 15, 16) angives ikke. Om Thamar jvfr. 2 Sam. 13, 1 flg. [10]) Abia hedder 1 Kong. 14, 31 Abiam. [15]) Jochanan er sandsynligviis den samme, som 2 Kong. 23, 31 hedder Joahas. Vel skal denne efter 2 Kong. 23, 36 have været to Aar yngre end Jojakim, men lettere kan man dog bestemme sig til at lade denne Modsigelse staae uopløst, end paa Grund af Jerem. 22, 11 sammenholdt med dette Sted antage, at man efter Josias' Død skulde have valgt hans yngste Søn til Konge. Zedekias, Jojakims Broder, Josias Søn, og ikke Zedekias, Jechonjas Søn (V. 16), var den sidste Konge i Juda. Med [16]) ender Stamtavlen over den kongelige Linie af Davids Huus; endnu tilføies dog [17]) den Søn, Jechonja blev Fader til under sit Fangenskab. [18]) anføres andre Familier i Davids Slægt. [19]) forfølges den ene af disse, nemlig Pedaja's videre. Serubabel, Pedajas Søn kaldes (Esra 3, 2) en Søn af Sealthiel. Sandsynligviis er denne død uden Arvinger og har adopteret Serubabel. Dennes Søn Chananja er sandsynligviis den, som Luc. 3, 27 kaldes Joanna og en Sønnesøn af Serubabel. En anden Ætling af denne, foruden de her nævnte, anføres Matth. 1, 13. Jvfr. endnu Jerem. 22, 24 flg. Hagg. 2, 23. [20–21]) Den med V. 19 afbrudte Optælling af enkelte Familier i Davids Slægt fortsættes.

22. Sechanja's Søn var Semaja, Semaja's Børn vare Chatthus, Jigeal, Bariach, Nearja og Saphath; det var sex.
23. Nearja's Sønner vare Eljoenai, Ezechias og Azrikam, det var tre.
24. Eljoenai's Sønner vare Hodajeva, Eljasib, Phelaja, Akkub, Jochanan, Delaja og Anani; det var syv.

Capitel IV.

Slutningen paa Juda's Stamregister. Et lignende over Simeon.

1. Juda's Sønner vare: Perez, Chezron, Charmi, Chur og Sobal.
2. Reajah, en Søn af Sobal, avlede Jachath, og Jachath avlede Achumai og Lahad. Disse vare Zoreathiternes Slægt.
3. Endvidere disse: Abi-Etham, Jisreel, Jisma og Jidbas; deres Søster hed Hazlelponi.
4. Pnuel, Fader til Gedor, og Eser, Fader til Chusa, vare Sønner af Chur, som var Ephrata's Førstefødte og Fader til Bethlehem.
5. Aschur, Thekoa's Fader havde to Hustruer Chelah og Naara.
6. Naara blev ved ham Moder til Achusam, Chepher, Themni og Achastari. Det var Naara's Sønner.
7. Chelahs Sønner vare: Zereth, Jezochar og Ethnan.
8. Koz avlede Anub og Zobeba, dertil Aharhel, Harums Søns Slægter.
9. Jaebez var æret fremfor sine Brødre; hans Moder gav ham Navnet Jaebez, som hun sagde, fordi hun fødte ham med Smerte.
10. Jaebez paakaldte Israels Gud og sagde: hvis du vil velsigne mig, saa forøg mit Grændseskjel, og lad din Haand være med mig og afhold det Onde fra at smerte mig. Og Gud lod det skee, som han begjærede.
11. Chelub, Sucha's Broder avlede Machir; han var Fader til Esthon.
12. Esthon avlede Bethrapha, Paseach og Thehinna, Fader til Irnahas. Det er Mændene fra Recha.
13. Kenas' Sønner vare Othniel og Seraja; Othniels Søn var Hathat.
14. Meonothai avlede Ophra, og Seraja avlede Joab, Fader til dem i Tømmermandsdalen, thi de vare Tømmermænd.
15. Sønner af Jephunne's Søn Caleb vare: Iru, Ela og Naam; Ela's Søn var Uknas.
16. Jehaleleels Sønner vare: Siph, Sipha, Tirja og Asarel.
17. Esra's Sønner vare: Jether, Mered, Epher og Jalon, hun fødte Mirjam, Sammai og Jisbach, Fader til Esthemoa.
18. Hans Hustru af Juda Stamme fødte Jered, Fader til Gedor, og Cheser, Fader

---

[22–24]) meddele endnu Stamtavlen over en af disse Familier, Sechanja's. Saaledes er der ingen Grund til at antage, at dette saare vigtige Aktstykke skulde være blevet overleveret i en forvansket Form. Heller ikke fremlyser der med Hensyn til Tiden andet deraf, end at Krønikernes Bøger maae være affattede et Par Menneskealdere efter Exilet, altsaa paa Esra's Tid.

Capitel IV.

Efter at have opregnet det davidiske Huses Familiefædre, som levede paa den Tid, Jøderne vendte tilbage fra Udlændigheden i Babylon, gaaer Forfatteren over til at opregne andre Familier i Chezrons Slægt. Først nævnes igjen fem Sønner af Juda (V. 1 jvfr. 2, 4); dog ere disse ikke Juda's Sønner i streng Forstand: til Chezron var Juda Farfader ved Perez, Charmi derimod hørte efter 2, 6-7 slet ikke til Chezrons men til Serachs Efterkommere; Chur nedstammede gjennem Chelubai og Caleb fra Chezron, 2, 19; 50; hans Søn var Sobal, 2, 50. [2-3]) opregnes Sobals Efterkommere; deriblandt Zoreathiterne, jvfr. 2, 52; 53. [4]) Fortegnelse over andre blandt Churs Sønner, som følgelig vare Sobals Brødre. Betlehems Fader var Chur ved Salma, 2, 50-51. [5–7]) Aschurs Sønner. Aschur, var efter 2, 24 en Søn af Chezron, født efter Faderens Død. [8–9]) Koz's Stamtavle. Koz er iøvrigt ganske ubekjendt; Jaebez (V. 9) maa have hørt til hans Sønner. Han, der var født med Smerte, beder Gud om at blive fri for Smerte. Navnet forekommer 2, 55 som Bynavn. [11–12]) Slægtregister over Mændene i Recha, en heelt ubekjendt By. [13–16]) Kenas' Slægtregister. Othniel nævnes først, omendskjøndt han efter Dom. 1,13 var en yngre Broder af Caleb (V. 15). Begge maa følgelig have været Sønner af Jephunne. Som det saaes til 2, 18, kan der ingen Forskjel være imellem Caleb, Chezrons Søn og Caleb, Jephunne's Søn. Hvem Meonothai (V. 14) var, siges ikke, men Seraja (V. 14) var en Broder til Othniel (V. 13). [16]) staaer uden al kjendelig Forbindelse. [17-19]) Esra's Slægtregister. Esra's Fader nævnes ikke; Moderen til Mirjam o. fl., som ikke navngives, maa være Esra's Hustru. En anden af hans Hustruer omtales (V. 18). De der opregnede Byers Slægter føres deels tilbage paa Esra og deels paa hans Søn Mered (V. 17). Om Gedor jvfr. V. 4. Hodija (V. 19) maa have været Mereds Hustru. Esthemoa blev V. 17 nævnt som Søn

til Socho; disse vare ogsaa Sønner af Bithja, en Datter af Pharao, som Mered havde ægtet.

19. Sønner af Hustruen Hodija, en Søster til Nacham, var Kegila's Fader, Garmiten og Maachathiten Esthemoa.

20. Simons Sønner vare Amnon, Rinna, Bechanan og Thilon. Jisgi's Sønner vare Soheth og Bensoheth.

21. Sønner af Schela, Juda's Søn, vare Ger, Fader til Lecha, og Lagda, Fader til Maresa, og Slægterne af det Huus, som tilbereder Bomulden, af Asbea's Huus.

22. Jokim, Mændene af Coseba, Joas og Saraph, som herskede over Moab og Jasubilahem; det er gamle Begivenheder.

23. Disse vare Pottemagerne, som boede i Plantninger og Indfredninger, de boede der hos Kongen for hans Arbeides Skyld.

24. Simeons Sønner vare: Nemuel, Jamin, Jarib, Serach, Saul.

25. Hans Søn var Sallum, hans Søn var Mibsam, hans Søn var Misma.

26. Misma's Søn var Hamuel, hans Søn var Sachur og hans Søn var Simei.

27. Simei havde sexten Sønner og sex Døttre; men hans Brødre havde ikke mange Sønner og bleve ikke nær saa talrige som Juda's Sønner.

28. De boede i Beerscheba, Molada, Hazarsual,

29. Bilha, Ezem, Tholad,

30. Bethuel, Horma, Ziklag,

31. Bethmarchaboth, Chazarsusim, Bethbirei og Sagaraim. Disse vare deres Stæder, indtil David blev Konge.

32. Deres Landsbyer vare Ethan, Ajin, Rimmon, Thochen og Asan; det var fem Byer.

33. Alle deres Landsbyer, som laae rundt omkring disse Stæder, naaede indtil Baal; disse vare deres Boliger, og denne er Fortegnelsen over dem:

34. Mesobab, Jamlech og Josa, Amazia's Søn,

35. Joel, Jehu, Josibja's Søn, Seraja's Søn, Asiels Søn;

36. Eljoenai, Jaakobar, Jesochaja, Asaja, Adiel, Jsmiel, Benaja,

37. Og Sisa, Siphi's Søn, Alons Søn, Jedaja's Søn, Simris Søn og Semaja's Søn.

38. Disse, som ere anførte ved Navn, ere Høvdingerne for deres Slægter, og deres Familier udbredte sig stærkt.

39. De droge til Indgangen af Gedor mod Østsiden af Dalen for at lede om Græsgange til deres Faar.

40. De fandt en fed og god Græsgang, Landet var af vid Udstrækning, roligt og trygt, thi Folk af Chams Slægt havde tidligere boet der.

41. Disse, som ere optegnede ved Navn, kom i Kong Ezechias af Juda's Dage, nedhuggede deres Telte og Boliger, som fandtes der, ødelagde dem indtil den Dag idag og toge Bolig, hvor de havde staaet, thi der var Græsgange for deres Faar.

42. Af dem, det er af Simeons Børn

---

af Jisbach. [20]) staaer igjen uden kjendelig Forbindelse. Her sluttes rimeligvi's først Chezrons Slægtregister. Af Juda's 5 Sønner døde de to uden Sønner, Ger og Onan; Serachs Efterkommere bleve angivne 2, 6-8 (jvfr. 4, 1), Perez's 2, 9—4, 20. Endnu staae Schela's tilbage, som opregnes [21–23]); ligesom der var Tømmermænd i Chezrons Slægt (V. 14), var der Bomuldsvævere og Pottemagere i Schela's. *De gamle Begivenheder*, som antydes, og navnlig Herredømmet over Moab, falde maaskee endnu i den Tid, da Folket boede i Ægypten. Upaatvivlelig gjælder dette om hvad der fortælles V. 21 og 23. — Fra Juda's Stamme gaaer Forfatteren over til *Simeon*, som havde sine Boliger adspredte blandt Juda's Stæder (Jos. 19, 1). Med Fortegnelsen over Simeons Sønner [24–25]) kan man sammenligne de mere eller mindre afvigende, som findes 1 Mos. 46, 10; 2 Mos. 6, 15; 4 Mos. 26, 12-13. Denne Genealogi fortsættes i V. 27. [28–33]) beskrives deres Boliger, hvormed kan sammenlignes Jos. 19, 1-9. Flere Afvigelser finde her Sted, som meget let kunne forklares af Forandringer, der i Tidens Løb ere indtraadte (Landsbyen *Etham* nævnes Dom. 15, 8 kun som Klippe); en Hovedforandring antydes paa Davids Tid (V. 31), men derom veed man ellers aldeles intet. [34–38]) opregnes de vigtigste Familier ligesom det 3, 18; 20-21 skete ved Davids Huus. Derpaa anføres endnu [39–43]) nogle historiske Begivenheder, hvoraf den først fortalte og tidligste fandt Sted i Ezechias' Dage (V. 41). Toget mod Gedor, en Stad i Juda (4, 4; 18; Jos. 15, 58) ligner Dans Tog mod Lais i en langt ældre Tid, Dom. 18. *Boligerne* (V. 41) oversætte Andre som Egennavn: Maonerne (Dom. 10, 12) eller, som den græske Oversættelse: Minæerne. Fra disse, d. e. fra dem, som overfaldt Gedor, foretoge nogle et Tog mod Amalekiterne (V. 42-43), udryddede hvad Saul (1 Sam. 15) og David (1 Sam. 30) havde levnet og opfyldte dermed tilfulde Jehovas Ord 2 Mos. 17, 16.

drog fem tusinde Mand til Seirs Bjerg med Pelathja, Nearja, Rephaja og Usiel, Jisgi's Sønner i Spidsen for sig.
43. De fældte hvad der var tilovers af Amalekiterne og toge Bolig der indtil den Dag idag.

Capitel V.

Tavle over Stammerne paa hiin Side Jordan.

1. Disse ere Sønner af Ruben, Israels Førstefødte, thi han var den Førstefødte, men fordi han besmittede sin Faders Leie, blev hans Førstefødselsret given til Israels Søn, Josephs Sønner, og han blev ikke optegnet som den Førstefødte.
2. Thi Juda var mægtig blandt sine Brødre, og fra ham skulde Fyrsten komme; men Førstefødselen tilkom Joseph.
3. Dette er Sønner af Ruben, Israels Førstefødte: Chanoch, Phallu, Chezron og Charmi.
4. Joels Søn var Semaja, hans Søn var Gog, hans Søn var Simei,
5. Hans Søn var Micha, hans Søn var Reaja, hans Søn var Baal,
6. Og hans Søn var Bera, hvem Kong Tiglath Pileser af Asyrien førte bort i Fangenskab; han var Høvding for Rubeniterne.
7. Men iblandt hans Brødre i hans Slægter, naar de blive opregnede efter deres Stamtavler, var Jegiel den ypperste, og Sacharja,
8. Bela, en Søn af Asas, som var en Søn af Joels Søn Sema, boede i Aroer indtil Nebo og Baal Meon.
9. Hans Bopæl naaede mod Øst indtil det Sted, hvor man fra Euphratfloden kommer til Ørkenen, thi de havde megen Qvægdrift i Gileads Land.
10. I Sauls Dage fik de Krig med Hagarenerne, som faldt for deres Haand. De fæstede Bo i deres Telte langs med hele Østsiden af Gilead.
11. Gads Børn boede ligeoverfor dem i Basans Land indtil Salcha.
12. Joel var den Ypperste og Sapham den Næste. Jaenai og Saphat vare i Basan.
13. Deres Brødre efter deres Familier vare: Michael, Mesullam, Seba, Jorai, Jagchan, Sia og Eber, syv i Tallet.
14. Disse ere Abichails Sønner: Benchuri, Benjaroach, Bengilead, Benmichael, Benjesai, Benjachdo, Benbus.
15. Achi en Søn af Guni's Søn Abiel var den Ypperste i deres Familie.
16. De boede i Gilead, Basan med tilhørende Stæder, og paa alle Sarons Byjorder ud over deres Grændser.
17. De bleve alle indskrevne i Kong Jotham af Juda's og Kong Jerobeam af Israels Dage.

Capitel V.

De Stamtavler, som her meddeles, er alt hvad Krønikerne berette om Stammerne i det østjordanske Land, men dette Bidrag til disses Historie er saare vigtigt, det giver et Indblik i disses Forfatning, som langt mere end de vestjordanske Stammer vedbleve at være Nomader, det beretter om en betydelig Udvidelse af deres Magt, der allerede tidligere har fundet Sted, og om deres Undergang, hvorom man ellers intet Nøiagtigt vilde vide. Med [1]) jvfr. 1 Mos. 35, 22; 49, 4. Overdragelsen af Førstefødselsretten til Joseph antydes i Jakobs Velsignelse, 1 Mos. 49, 26; blandt Josephs Sønner fik den yngre, Ephraim den, 1 Mos. 48, 18-19. Det er ikke uden Hensigt, at Ruben og Manasse Stamme, som begge havde Krav paa Førstefødselsretten, her stilles lige efter den Stamme, hvem Forjættelsen tilkom (thi Simeons Stamtavle er kun et Tillæg), da allerede af dette Overblik en Modsætning fremlyser. Hine vare urolig omflakkende Hyrder, disse dreve Haandværker og Kunster, som kunde tjene til at bygge og at pryde baade Kongens og Jehovas Huus. [2]) Fra Juda skulde Fyrsten komme, det vil sige: David, hans Søn og Huus, 1 Mos. 49, 10. [6]) Rubens Sønner opregnes med nogle Afvigelser, 1 Mos. 46, 9; 2 Mos. 6, 14; 4 Mos. 26, 5-6. Blandt hans Efterkommere udmærkes trende: Joel (V. 4-6), Jegiel (V. 7) og Bela (V. 8-9). Den sidstes Fader Joel kan ikke være den samme som førstnævnte, da hiin sandsynligviis levede paa Sauls, denne derimod paa Tiglath Pilesers Tid. Nebo og Baal Maon hørte ogsaa efter 4 Mos. 32, 38 til Ruben, men Aroer efter 4 Mos. 32, 34 til Gads Stæder. Med V. 6 maa sammenlignes V. 25-26, med [10]) ligeledes V. 19-22. [11]) Basan tilhørte, efter Jos. 13, 30, halve Manasse Stamme, her tillægges det Gad; hos Nomader ere Grændseskjel usikkre. Ved Gads Stamme skjelnes der mellem den Deel af Stammen, som boede i Basan (V. 11-12), og den, som boede i Gilead (V. 13-15). De vigtigste Familiefædre nævnes. [16]) Saron er det frugtbare Kyststrøg imellem Cæsarea og Joppe. Gaditerne droge altsaa ikke blot til Basan, men over Jordan indtil Strandbredden med deres Hjorder. [17]) Over saa ustadig omflakkende Folk kunde man kun med Vanskelighed holde Slægtregistre, de bleve først affattede under Kong Jerobeam (sandsynligviis den anden) af Israel. De, som bleve til-

18. Rubens Børn, Gaditerne og halve Manasse, som nedstammede fra krigsvante Folk, vare Mænd, som bare Skjold og Sværd, spændte Buen og vare øvede i Krig;
19. De førte Krig med Hagarenerne, Jethur, Naphisch og Nodab.
20. De fik Hjælp imod dem, saa Hagarenerne og alt, hvad deres var, blev givet i deres Vold; thi under Kampen paakaldte de Gud og bleve bønhørte, fordi de stolede paa ham.
21. De dreve hines Qvæg og Kameler bort, halvtresindstyve tusinde i Tallet, dertil to hundrede og halvtresindstyve tusinde Faar, to tusinde Æsler og hundrede tusinde levende Mennesker.
22. Thi der laae mange Ihjelslagne, eftersom Krigen var af Gud. Saa boede de paa hines Sted indtil Fangenskabet.
23. Sønnerne af den halve Manasse Stamme boede i Landet fra Basan indtil Baal Hermon, Senir og Hermons Bjerg, de vare talrige.
24. Disse vare Hovederne for deres Familier: Epher, Jisgi, Eliel, Asriel, Jeremias, Hodavja og Jachdiel; det vare krigsvante og navnkundige Mænd, Hoveder for deres Familier.
25. Men de svigtede deres Fædres Gud og bolede med de Folkeslags Guder, som Gud havde udryddet af Landet for dem.
26. Og Israels Gud ophidsede Kong Phul af Asyrien og Kong Tiglath Pileser af Asyrien imod dem, og han lod Rubeniterne, Gaditerne og den halve Manasse Stamme vandre i Fangenskab, og han bragte dem til Chalah, Chabor, Hara og Gosans Flod indtil den Dag idag.

Capitel VI.

Leviternes Stamtavler og Boliger.

1. Levi's Sønner vare Kahath, Gerschom og Merari.
2. Kahaths Sønner vare: Amram, Jizhar, Hebron og Usiel.
3. Amrams Sønner vare: Aron, Moses og Mirjam. Arons Sønner vare Nadab, Abihu, Eleasar og Ithamar.
4. Eleasar avlede Pinehas, Pinehas avlede Abisua.
5. Abisua avlede Bukki, Bukki avlede Ussi.
6. Ussi avlede Serachja, Serachja avlede Merajoth.
7. Merajoth avlede Amarja, Amarja avlede Achitub.
8. Achitub avlede Zadok, Zadok avlede Achimaaz.
9. Achimaaz avlede Asarja, Asarja avlede Johanan.
10. Johanan avlede Asarja; det var ham, som var Præst ved det Huus, Salomon byggede i Jerusalem.
11. Asarja avlede Amarja, Amarja avlede Achitub.

---

dage efter den snart paafølgende Bortførelse, bleve indregistrerede under Kong Jotham; maaskee stod dette i Forbindelse med denne Konges Krig mod Ammoniterne (2 Krøn. 27, 5). [18]) Gileaditernes Krigsdygtighed kjendes ogsaa derpaa, at de udgjorde de israelitiske Kongers Livvagt, 2 Kong. 15, 25. Den i [19–22]) fortalte Krig fandt efter V. 10 Sted paa Sauls Tid. Hagarenerne omtales ogsaa Ps. 83, 7. Jethur og Naphisch vare efter 1, 31 Ismaeliter. Allerede Saul førte Krig mod disse østlige Folkefærd (1 Sam. 14, 47); da David drog mod Hadadeser (2 Sam. 8, 3) var det ikke første Gang, at israelitiske Hære betraadte disse Egne. Men Rubeniterne lade her til at have kjæmpet selvstændig, ikke under Anførsel af Saul. — Af Manasse Stamme anføres der ogsaa kun [23–24]) de meest anseete Familiefædre. [25–26]) At Tiglath Pileser bortførte de østjordanske Stammer i Fangenskab, fortælles med Nøiagtighed kun her, thi den Egn, som beskrives 2 Kong. 15, 29, betegner ikke udtrykkelig deres hele Gebeet. Stedet, hvorhen de bragtes, er det samme, hvortil de øvrige Stammer af Israels Rige førtes, 2 Kong. 17, 6.

Capitel VI.

Næst efter den Stamme, hvem Fyrstedømmet var betroet, Juda, hvis sikkre Magt og udbredte Herredømme Capitlerne 2-4 vise i Modsætning til de Stammers omflakkende og omskiftende Tilstand, hvem Førstefødselsretten enten oprindelig tilhørte eller ogsaa senere var givet, nemlig Ruben og Joseph (Cap. 5), ja næst efter Forjættelsens Huus, var der ingen Stamme, der for Krønikernes Forfatter maatte have større Interesse end den, ved hvilken hele Folket var løskjøbt fra Tjenesten ved Jehovas Huus, og det er Levi. Først nævnes [1]) Levi's bekjendte tre Sønner, derpaa [2]) de fire Hovedfamilier i Kahaths Slægt, jvfr. 2 Mos. 6, 16; 18. Efterat først [3]) alle Arons Børn ere navngivne i Overeensstemmelse med 2 Mos. 6, 23; 28, 1, optælles fra [4–15]) den ægte ypperstepræstelige Linie. Med Udeladelse af en Deel Led, navnlig dem, som maatte følge efter Seraja (V. 14) og dem, som ligge imellem Merajoth (V. 6) og Asarja (V. 9), findes den samme Stamtavle Esra 7, 1-5, hvor den ender med Esra. Gjentaget er den i dette Capitel V 50-53. Blandt de nævnte Ypperstepræster udmærkes to: den, der værnede om Jehovas Huus mod den vanartede Davidssøn (V. 10 jvfr. 2 Krøn. 26, 17), og den, der, efterat Jehovas Huus var opbrændt, fulgte Davids Huus i Udlændighed (V. 15). Derpaa optælles Slægtregisterne efter

12. Achitub avlede Zadok, Zadok avlede Sallum.
13. Sallum avlede Hilkia, Hilkia avlede Asarja.
14. Asarja avlede Seraja, Seraja avlede Jozadak.
15. Jozadak gik med, da Jehova lod Juda og Jerusalem bortføre i Fangenskab ved Nebukadnezar.
16. Levi's Sønner vare: Gerschom, Kahath og Merari.
17. Disse ere Navnene paa Gerschoms Sønner: Libni og Simei.
18. Kahaths Børn vare: Amram, Jizhar, Hebron og Usiel.
19. Merari's Børn vare: Machli og Musi. Disse ere Levis Slægter efter deres Fædre.
20. Gerschoms Søn var: Libni, hans Søn var Jachath, hans Søn var Simma,
21. Hans Søn var Joach, hans Søn var Iddo, hans Søn var Serach, og hans Søn var Jeathrai.
22. Kahaths Søn var: Amminadab, hans Søn var Korach, hans Søn var Assir.
23. Hans Søn var Elkana, hans Søn var Ebjasaf, hans Søn var Assir,
24. Hans Søn var Tachath, hans Søn var Uriel, hans Søn var Usia og hans Søn var Saul.
25. Elkana's Sønner vare desforuden Amasai og Achimoth.
26. Derpaa kom Elkana, hans Søn var Zophai, hans Søn var Nachath.
27. Hans Søn var Eliab, hans Søn var Jerocham og hans Søn var Elkana.
28. Samuels Sønner vare: Vasni, den førstefødte, og Abia.
29. Merari's Søn var Machli, hans Søn var Libni, hans Søn var Simei, hans Søn var Usa,
30. Hans Søn var Simea, hans Søn var Chagija og hans Søn var Asaja.
31. Følgende ere de, som David ansatte ved Musikken i Jehovas Huus fra den Tid af, Arken kom til Hvile.
32. De opførte Sange foran Boligen, Mødets Telt, indtil Salomon byggede Jehovas Huus i Jerusalem, og ved Tjenesten vare de opstillede som det var dem foreskrevet.
33. Disse stode tilligemed deres Børn: Af Kahathiternes Børn, Sangeren Heman, som var en Søn af Joel, en Søn af Samuel,
34. En Søn af Elkana, en Søn af Jerocham, en Søn af Eliel, en Søn af Toach,
35. En Søn af Zuph, en Søn af Elkana, en Søn af Machath, en Søn af Amasai,
36. En Søn af Elkana, en Søn af Joel, en Søn af Asarja, en Søn af Zephanja,
37. En Søn af Tachath, en Søn af Assir, en Søn af Ebjasaf, en Søn af Korach,
38. En Søn af Jizhar, en Søn af Kahath, en Søn af Levi og det var en Søn af Israel.
39. Hans Broder Asaph stod ved hans høire Side; Asaph var en Søn af Berechja, en Søn af Simea,
40. En Søn af Michael, en Søn af Baaseja, en Søn af Malchija,
41. En Søn af Ethni, en Søn af Serach, en Søn af Adaja,
42. En Søn af Ethan, en Søn af Simma, en Søn af Simei,
43. En Søn af Jachath, en Søn af Gerschom, og det var en Søn af Levi.
44. Deres Brødre, Merari's Sønner, stode ved venstre Side: Ethan, en Søn af Kisi, en Søn af Abdi, en Søn af Malluk,
45. En Søn af Chasabja, en Søn af Amazja, en Søn af Hilkia,
46. En Søn af Amzi, en Søn af Bani, en Søn af Semer,
47. En Søn af Machli, en Søn af Musi, en Søn af Merari og det var en Søn af Levi.

---

alle tre Levisønner (med [17]) jvfr. 2 Mos. 6, 17; med [19]) 2 Mos. 6, 19); det mærkeligste iblandt dem er Kahaths, [22–28]), som i omvendt Orden gjentages V. 33-38. Det er nemlig tillige Samuels Slægtregister (jvfr. 1 Sam. 1, 1). Her bemærkes kun, at Amminadab (V. 22) maa have været en Søn af Jizhar (38), Kahaths anden Søn (V. 18); at der V. 23 og 24 er anført nogle Navne, som ikke maae tælles med i Samuels Slægtregister, da dette fortsættes gjennem Amasai, Elkana's anden Søn (V. 25) og ikke gjennem Broderen Ebjasaf (V. 23), at der maa skjelnes imellem trende Elkana'er, Amasai's Fader, Zophai's (V. 26) og Samuels Fader, endvidere at der i begge Stamtavler ikke er anført lige mange Led og endelig, at Navnene undertiden afvige mere eller mindre betydelig. [31–47]) Her optælles de, som besørgede Sangen i Jehovas Huus; det var trende Chor, som paa Davids Tid anførtes af Heman, Asaph og Ethan. Det første Chor kaldtes efter Kahaths og Jizhars Ætling Korach (jvfr. V. 37; 4 Mos. 16, 1 flg.) Korachiter (4 Mos. 26, 11); de have selv digtet mange Psalmer. Det andet Chor var Simeiternes Familie af Gerschoms Slægt (V. 39-43; Libniternes Familie opregnedes V. 20-21), det tredie var Musiternes af Merari's Slægt (V. 44-47; Machliternes Familie opregnedes V. 29-30). Mere om Sangerne findes

48. Deres Brødre, Leviterne, vare beskikkede til hvad der var at varetage ved Gudshusets Bolig.
49. Aron og hans Børn røgede paa Brændofferalteret og Røgofferalteret ved al deres Gjerning i Helligdommen og for at stifte Forligelse for Israels Børn, ganske som Guds Tjener Moses havde budet.
50. Disse ere Arons Efterkommere: Eleasar, hans Søn var Pinehas, hans Søn var Abisua,
51. Hans Søn var Bukki, hans Søn var Usi, hans Søn var Serachja,
52. Hans Søn var Merajoth, hans Søn var Amarja, hans Søn var Achithub,
53. Hans Søn var Zadok og hans Søn var Achimaaz.
54. Disse ere Boligerne efter Indfredningerne paa deres Gebeet: Til Arons Børn af Kahathiternes Slægt (thi dem var Lodden tilfalden)
55. Gav man Hebron i Juda's Land med Byjorderne rundtomkring.
56. Byens Landsbyer og dens Mark gave de til Caleb, Jephunne's Søn.
57. Til Arons Børn gave de Tilflugtsstaden Hebron, Libna, Jattir, Esthemoa,
58. Chilen, Debir,
59. Asan og Bethschemesch, hver med dens Jorder;
60. Af Benjamins Stamme fik de Geba, Alemeth, Anathot hver med dens Jorder; deres Stæder vare i det Hele tretten for deres Slægter.
61. Til Kahaths Børn, som vare tilbage af Stammens Slægt, gav man af den halve Manasse Stammes halve Deel ti Byer i Arvelod.
62. Til Gerschoms Børn gav man efter deres Slægter af Isaschar, Naphtali og Ascher Stammer og af Manasse i Basan tretten Byer.
63. Til Merari's Børn gav man efter deres Slægter af Rubens, Gads og Sebulons Stammer tolv Stæder i Arvelod.
64. Israels Børn gave Leviterne Byerne tilligemed deres Jorder.
65. Af Juda's, Simeons og Benjamins Stammer gave de dem disse Stæder i Arvelod, hvilke man navngav.
66. De af Kahaths Børns Slægter fik deres Gebeets Stæder af Ephraims Stamme.
67. Til dem gav man Tilflugtsstaden Sichem paa Ephraims Bjerg, Geser,
68. Jokneam, Bethhoron,
69. Ajalon og Gathrimmon, hver med dens Jorder;
70. Af Halvdelen af Manasse Stamme Aner og Bileam, hver med dens Jorder; det tilfaldt den Slægt af Kahaths Børn, som endnu var tilbage.
71. Til Gerschoms Børn gav man af en Slægt i den halve Manasse Stamme Golan i Basan og Astaroth, hver med dens Jorder.
72. Af Isaschar Stamme Kedesch, Dobrath,
73. Ramoth og Anem, hver med dens Jorder.
74. Af Aschers Stamme Maschal, Abdon,
75. Chukok og Rechob, hver med dens Jorder.
76. Af Naphtali Stamme Kedesch i Galilæa, Hammon og Kirjathaim, hver med dens Jorder.
77. Til dem, som vare tilbage af Merari's

i Cap. 15 og 25. [48]) Om de andre Leviters Tjeneste jvfr. Cap. 9 og 26. [49]) Om Anordningen af Præsterne handler Cap. 24. [50–53]) jvfr. V. 4-8. Fra [54]) til Capitlets Slutning følger en Angivelse af de Boliger, der ved Landets Uddeling bleve anviste Leviterne, men som disse efter Rigets Deling ikke mere vare i Besiddelse af, forsaavidt de laae udenfor Benjamin og Juda Stamme. En lignende Angivelse findes i Josua B. Cap. 21. I Stædernes Sum stemme begge Angivelser fuldkomment: Præsterne fik 13 (V. 60), de andre Kahathiter 10 (V. 61), Gerschomiterne 13 (V. 62), og Merariterne 12 (V. 63), ialt 48; det var ogsaa saaledes anordnet af Moses (4 Mos. 35, 7). De vigtigste Forskjelligheder imellem begge disse Angivelser ere disse, at de to Stæder, som nævnes Jos. 21, 23 og som her skulde staae imellem V. 68 og V. 69, reent savnes; det gjør i Hovedsummen ingen Forskjel, thi istedetfor de to Stæder, som anføres Jos. 21, 35, har denne Angivelse 4 andre, V. 78 og V. 79. Desforuden nævnes der her en Præstestad mindre af Juda's og een mindre af Benjamins Stamme. (V. 59 jvfr. Jos. 21, 16. V. 60 jvfr. Jos. 21, 17); dertil finder der tretten Afvigelser Sted i Navnene, som begge Fortegnelser indeholde. Sandsynligviis er Fortegnelsen i Kroniken affattet over Tilstanden, som den var paa Salomons Tid, den i Josua Bog tilhører en langt ældre Tid; at Tidens Løb kan have fremkaldt disse Forandringer, er vistnok ikke utrolig. Først anføres Præstestæderne V. 54-60, jvfr. Jos. 21, 10-19 (Optællingen afbrydes ved Bemærkningen V. 56, jvfr. Jos. 14, 12-14). Derpaa angives [61–64]) i Almindelighed, hvad der er blevet indrømmet enhver af de tre Levitslægter, jvfr. Jos. 21, 5-8. Kahaths Børn fik de færreste Stæder, fordi Præsterne hørte til dem, som allerede havde faaet deres Deel. Iøvrigt maa Texten i V. 61 være fordærvet, Stedet bliver først klart, naar man sammenholder det med Jos. 21, 5. [65]) er der atter Tale om Præstestæderne; jvfr. Jos. 21, 9. Derpaa blive de enkelte Levitstæder opregnede: [66–70]) de som tilfaldt Kahathiterne, [71–76]) Gerschomiternes og [77–81]) Merariternes Stæder. I V. 78 nævnes Jericho ved Jordan

Børn, gav man Rimono og Thabor, hver med dens Jorder.

78. Og hiinsides Jordan ved Jericho, øst for Jordan gav man dem af Rubens Stamme Bezer i Ørkenen, Jodsa,

79. Kedemoth og Mephaat, hver med dens Jorder.

80. Af Gads Stamme Ramoth i Gilead og Mahanaim,

81. Hesbon og Jaezer, hver med dens Jorder.

Capitel VII.

Stamtavler over Isaschar, Benjamin, Naphtali, Manasse, Ephraim og Ascher.

1. Til Isaschars Børn hørte de fire: Thola, Phuah, Jasub og Schimeon.

2. Thola's Børn vare: Usi, Rephaja, Jireel, Jachmai, Jibsam og Samuel, det var Hovederne for Thola's Familier, af deres Herkomst var der krigsdygtige Folk, hvis Tal paa Davids Tid beløb sig til to og tyve tusinde og sex hundrede.

3. Usi's Søn var Serachja, Serachja's Sønner vare: Michael, Obadja, Joel, Jisija, i det Hele fem Hoveder for Familier.

4. Og hos dem af samme Herkomst som de, af deres Familie var der Skarer paa sex og tredive tusinde til Krigshæren, thi de havde mange Hustruer og Døttre.

5. De krigsdygtige blandt deres Brødre af alle Isaschars Slægter bleve i det Hele anslaaede til syv og fiirsindstyve tusinde.

6. Benjamins Sønner vare: Bela, Becher og Jedigael, det var tre.

7. Bela's Sønner vare: Ezbon, Usi, Usiel, Jerimuth og Iri, fem Hoveder for Familier af krigsdygtige Mænd; de bleve anslaaede til to og tyve tusinde og fire og tredive.

8. Bechers Sønner vare: Semira, Joas, Elieser, Eljoenai, Omri, Jiremoth, Abiah, Anathot og Alemeth. Det var allesammen Bela's Sønner.

9. Efter deres Herkomst bleve de anslaaede til Hoveder for Familier paa tyve tusinde og to hundrede vaabenføre Mænd.

10. Jedigaels Søn var Bilhan, Bilhans Sønner vare: Jeus, Benjamin, Ehud, Kenaana, Sethon, Tharsis og Achisachar.

11. Alle disse Sønner af Jedigael bleve Hoveder for Familier paa sytten tusinde og to hundrede vaabenføre Mænd, som droge ud i Felten til Strid.

12. Dertil Suppim, Chuppim, Irs Sønner, Chusam og Achers Sønner.

13. Naphtali's Børn vare: Joachziel, Guni, Jezer og Sallum. Det var Bilha's Børn.

14. Manasse's Børn vare: Asriel, hvem hans syriske Medhustru fødte, hun fødte ham ogsaa Machir, Fader til Gilead.

15. Machir tog Hustruer for Chuppim og Suppim; hans ene Søster hed Maacha, den

---

for at betegne Flodens sydlige Deel, paa den østlige Bred af samme boede Ruben Stamme.

Capitel VII.

Forfatteren gaaer atter over til Stamtavler, som for hans Øiemed maatte være af mindre Vigtighed end de nylig meddeelte; de ere derfor langt ufuldstændigere end de over Juda og Levi Stamme. Med Angivelsen af Isaschars Sønner [1]) sml. 1 Mos. 46, 13; 4 Mos. 26, 23-24. Af Isaschars Stamme optælles der to Familier, Thola's V. 2, og Usi's V. 3-4. Benjamins Stamme bliver angivet fra [6-12]) efter sine tre Slægter: Bela (V. 7) Becher (V. 8-9) og Jedigael (10-11). Ehud iblandt Jedigaels Børn var maaskee Dommeren af samme Navn, som var en Benjaminit (Dom. 3, 15). Jedigael bliver ikke nævnet 1 Mos. 46, 21 med Bela og Becher blandt Benjamins Børn. Endnu nævnes der i [12]) nogle benjaminitiske Familier. Naphtali's Stamtavle [13]) bestaaer blot i en Angivelse af hans Børn, jvfr 1 Mos. 46, 24. Til Bilha's Børn hørte endnu Dan, som ikke videre omtales. Derpaa meddeles endnu en Stamtavle over Manasse, thi den der læses [14-19]) er ikke saaledes forskjellig fra den 5, 23-24 indflettede, at kun hiin skulde gjælde Manasse paa denne Side Jordan. Stamfaderen Manasse betegnes just som Fader til Gilead. Iøvrigt er det meget vanskeligt at gjøre nogenlunde Rede for denne Stamtavle. Zeleophhad, som omtales V. 15, er den samme, om hvis Døttre der fortælles 4 Mos. 27, 1-11; 36, 1-6; Jos. 17, 3-4, kun maatte man her fristes til at antage Zeleophhad for en Qvinde, medens det efter de andre Steder er en Mand. Vanskelighederne ere disse: Hvorledes kan Maacha baade være Machirs Søster (V. 15) og hans Hustru (V. 16)? Saafremt man ikke vil antage to forskjellige Personer af dette Navn eller ændre Texten, maa man formode, at det hermed forholdt sig som med Sara, der baade var Abrahams Søster og hans Hustru (jvfr. 2 Sam. 13, 13). Dernæst: Hvorledes kan der være Tale om Machirs Sønner, da Chezron af Juda Stamme efter 2, 21-23 fik Eiendom i Manasse Stamme ved et Giftermaal med Machirs Datter, og denne ifølge Afgjørelsen af Sagen med Zeleophhads Døttre altsaa ikke kan have havt Brødre? Derpaa kan der kun i Almindelighed svares, at Sønner tages ganske sædvanlig i samme Be-

anden Zeleophhad. Zeleophhad havde igjen Døttre.
16. Maacha, Machirs Hustru, fødte en Søn og gav ham Navnet Peres, hans Broder hed Seres, hans Sønner Ulam og Rekem.
17. Ulams Søn var Bedan. Disse vare Sønner af Gilead, som var en Søn af Manasses Søn Machir.
18. Hans Søster hed Molecheth, hun fødte Ishod, Abieser og Machla.
19. Semida's Sønner vare Achjan, Sechem, Likechi og Aniam.
20. Ephraims Børn vare: Suthalach, hans Søn var Bered, hans Søn var Tachath, hans Søn var Eleada, hans Søn var Tachath,
21. Hans Søn var Sabad, hans Søn var Schuthelach, Ezer og Elead, dem dræbte Mænd fra Gath, som hørte til Landets Indfødte, idet de stege ned for at hente deres Qvæg.
22. Deres Fader Ephraim var i mange Dage nedbøiet derover, da kom hans Slægtninger for at trøste ham.
23. Saa havde han Omgang med sin Hustru, som undfangede og fødte en Søn; han gav denne Navnet Beria, thi paa en Vanheldstid tildrog dette sig i hans Huus.
24. Hans Datter var Seera, hun byggede Nedre- og Øvre-Bethhoron og Usen Seera.
25. Hans Søn var fremdeles Rephach, hans Søn var Reseph, hans Søn var Thelach, hans Søn var Tachan,
26. Hans Søn var Lagdan, hans Søn var Ammihud, hans Søn var Elisama,
27. Hans Søn var Non, og hans Søn var Josua.
28. Deres Eiendom og Bolig var Bethel og dens tilliggende Stæder, mod Øst Naaran, mod Vest Geser og Sichem med deres tilliggende Stæder indtil Gaza og dens tilliggende Stæder.
29. Paa Manasse Børns Grændse havde de Bethschan, Taanak, Megiddo og Dor, hver med tilliggende Stæder, i dem boede Efterkommerne af Joseph, Israels Søn.
30. Aschers Sønner vare: Jimna, Jisva, Jisvi og Berioch, deres Søster var Serach.
31. Beriahs Sønner vare Cheber og Malchiel; han var Fader til Birsavith.
32. Cheber avlede Japhleth, Somer, Chotham og deres Søster Suah.
33. Japhleths Sønner vare: Pusak, Bimhal og Asvath. Det vare Japhleths Sønner.
34. Somers Sønner vare Achi, Rahga, Jechuba og Aram.
35. Hans Broder Helems Sønner vare: Zophach, Jimna, Seles og Amol.
36. Zophachs Sønner vare Suach, Charnepher, Sual, Beri, Jirmach,
37. Bezer, Hod, Samma, Silsa, Jithran og Bera.
38. Jethers Sønner vare Jephunne, Phisja og Ara.
39. Ulla's Sønner vare: Arach, Chaniel og Rizja,
40. Alle disse vare Aschers Sønner, Hoveder for Familier af udsøgte, vaabendygtige Mænd;

---

tydning som Efterkommere, og at de Sønner, der fødtes af en qvindelig Arvings Giftermaal med en Mand udenfor Stammen, ligefuldt regnedes for Stamfaderens Sønner, ogsaa ifølge Afgjørelsen af Sagen med Zeleophhads Døttre (4 Mos. 36, 7). Af hvem Molecheth (V. 18) skal være en Søster, kan ikke tydelig sees, maaskee af Machir. [19]) opregnes der uden Forbindelse med det foregaaende nogle enkelte Familier. Ephraims Stamtavle [20-29]) bestaaer rimeligviis af to Slægtregistre, som gaae ud fra to blandt Ephraims Sønner, Suthalach (V. 20, han nævnes ogsaa 4 Mos. 26, 35) og Rephach (V. 25); det første slutter atter med en Suthelach (V. 21), det andet med Josua, Nuns Søn. Derimellem indskydes nogle Notiser om Ephraims Sønner Ezer, Elead, Beriah (d. e. Vanheldsbarn) og hans Datter Seera. Iøvrigt maa Søn og Datter her igjen tages i en vidtløftigere Forstand, da det her Fortalte har tildraget sig i Palæstina, men Ephraim fødtes og døde i Egypten. Enten er Ephraim da ogsaa en iøvrigt ubekjendt Mand af dette Navn eller en almindelig Betegnelse for Stammen, som her overføres paa en Enkelt. I V. 24 fortælles Trøsten, som Ephraim fik for Sønnernes Død. Den hele Notis er bleven meddeelt i den samme Hensigt som den tidligere om Juda 4, 9-10; de skulle charakterisere hele Stammens Skjæbne: En Smertens Søn, fra hvem Smerten alligevel blev afværget, var Juda; et Vanheldsbarn, født i en Vanheldstid og kummerlig trøstet ved nogle Stæders Opbyggelse, var det selvstændige, fra Juda løsrevne Ephraim. Om Aschers Sønner [30]) kan man sammenligne 1 Mos. 46, 17; 4 Mos. 26, 44; deres Slægter forfølges [32]) igjennem Cheber og [33]) hans Sønner: Japhleth, [34]) Somer og [35-37]) Helem eller Chotam. Derpaa navngives endnu [38-39]) nogle enkelte Familier. Ved at sammenligne [40]) med 4 Mos. 26, 47 seer man, at Ascher Stamme neppe var halv saa stor som paa Mose Tid. — Ligesom der kan skjønnes en tydelig Hensigt, hvori Forfatteren lod de østjordanske Stammers Fortegnelse følge strax ovenpaa Juda's, som er udtalt i 5, 1-2, ja ligesom alle Stammerne, der opregnes fra 4, 24 til 5, 26, danne en Modsætning til Juda, hine vildt omflakkende fra Seirs Bjerg indtil Saron og Basan, i denne

de vare ogsaa Stamhøvdinger. For Krigshæren ansloges deres Tal til sex og tyve tusinde Mænd.

Capitel VIII.

Benjamins Stamtavler.

1. Benjamin avlede sin Førstefødte Bela; dernæst Asbel, for det tredie Achrach,
2. For det fjerde Nocha og for det femte Rapha.
3. Bela's Sønner vare: Adar, Gera, Abihur,
4. Abisua, Naaman, Achoach,
5. Gera, Schephuphan og Churam.
6. Disse ere Ehuds Sønner og Hoveder for Familier blandt Indbyggerne i Geba, dem førte man bort til Manachath.
7. Naaman, Achiah og Gera førte man bort, og han avlede Usa og Achichud.
8. Saharaim avlede Børn i Moabs Egn, efterat man havde forjaget dem, med sine Hustruer Chusim og Baara.
9. Han avlede med sin Hustru Chodesch, Jobab, Zibja, Mesa, Malchom,
10. Jeguz, Sobja og Mirma, disse vare hans Sønner og Hoveder for Familier.
11. Med Chusim avlede han Abithub og Elpaal.
12. Elpaals Sønner vare Eber, Miseam og Semer; han byggede Ono, Lod og de Stæder, som ligge derved.
13. Beria og Sema vare Hoveder for Familier blandt Indbyggerne i Ajalon; de drevne Gaths Beboere paa Flugt.
14. Achjo, Sasak, Jeremoth,
15. Sebadja, Arad, Ader,
16. Michael, Jispa og Jocha, det vare Beria's Sønner.
17. Sebadja, Mesullam, Chizki, Cheber,
18. Josmerai, Jizliah og Jobab, det var Elpaals Sønner.
19. Jakim, Sichri, Sabdi,
20. Elienai, Ziltai, Eliel,
21. Adaja, Beraja og Simrath, det var Simei's Sønner,
22. Jispan, Eber, Eliel,
23. Abdon, Sichri, Chanan,
24. Chananja, Elam, Anthothija,
25. Jiphdeja og Penuel, det var Sønner af Sesak.
26. Samserai, Secharja, Athalja,
27. Jaaresja, Elia og Sichri, det vare Sønner af Jerocham.
28. Disse vare Hoveder for Familier, for dem, som nedstammede fra dem; disse boede i Jerusalem.
29. I Gibeon boede Gibeons Fader; hans Hustru hed Maacha.

---

derimod næsten hver enkelt Familiehøvding Stamfader til en Stad, saaledes er det vistnok for at betegne en lignende Modsætning, at den i Cap. 7 meddeelte Fortegnelse over Stammerne, som paa Benjamin nær havde forskudt Jehova og vare forladte af hans Tjenere Leviterne, følger ovenpaa Leviternes Stamtavle. I Modsætning til Leviternes frodige Antal staae de uddøende Familier i Manasse Huus (Zeleophhads og Machirs Døttre) og Aschers indtil Halvdelen formindskede Antal; i Modsætning til Leviternes Gjerning, Lovsangen i Jehovas Bolig, staaer Veeklagen i Ephraims Huus over Vanheldssønnen, født i en Vanheldstid.

Capitel VIII.

Iblandt de Stammer, hvis Slægter opregnedes i det foregaaende Capitel, var der dog (7, 6-12) een, som ikke kunde stilles paa lige Linie med de andre, fordi den ligesom Juda og David holdt fast ved Jehova. Det var Benjamin, og derfor meddeles dens Stamtavler paany. Optællingen af Benjamins Sønner [1-2]) stemmer kun tildeels med 7, 6; 1 Mos. 46, 21; 4 Mos. 26, 38-41. Angivelsen paa Bela's Sønner [3-5]) stemmer ikke med den, som findes 7, 7, men da de [6]) ogsaa kaldes Ehuds Sønner, saa seer man, at Ordet Sønner, som saa ofte er eensbetydende med Efterkommere. Bela's Efterkommere [6]) vare Familiefædre i Geba, nogle af dem, som navngives [7]), bleve ved en ubekjendt Leilighed førte i Fangenskab til Manachath, et aldeles ubekjendt Sted, som rimeligviis laae udenfor Palæstina. En af de Bortførte avlede Sønner i Fangenskabet, der siges ikke, hvilken af dem. Derpaa fortælles der [8]) om en Saharaim, som fordrevet hjemme fra maatte tye til Moab og som i sin Udlændighed avlede Børn. Hjemme havde han [9-10]) avlet Sønner, med Chodesch; i Udlændigheden blev han ved Chusim Fader til [11]) Elpaal, som opbyggede Stæder [12]) maaskee i Moab, maaskee de samme, som nævnes Nehem. 11, 34. Nogle af dennes Efterkommere blive ogsaa opregnede blandt Ajalons Indvaanere. Fra V. 3-12 er der nemlig bleven fortalt om Geba, nu [13]) berettes der om Ajalon. Denne Byes Stamfædre vare Beria og Sema. Den førstes Efterkommere opregnes [14-16]), den sidstes [19-21]), derimellem indskydes nogle af Elpaals Efterkommere V. 17-18, som altsaa maae have boet i Ajalon. [22-27]) opregnes Jerochams Efterkommere, som [28]) boede i Jerusalem, jvfr. 9, 8. [29-30]) anføres Familiehøvdingerne i den tredie benjaminitiske By Gibeon, (om denne

30. Hans Førstefødte var Abdon, derefter kom Zur, Kis, Baal, Nadab,
31. Gedor, Achjo og Secher.
32. Mikloth avlede Simea, disse boede sammen med deres Brødre i Jerusalem ligeoverfor dem.
33. Ner avlede Kis, Kis avlede Saul, Saul avlede Jonathan, Malchisua, Abinadab og Esbaal.
34. Jonathans Søn var Meribbaal, Meribbaal avlede Micha.
35. Micha's Sønner vare: Pithon, Melech, Tharea og Achas.
36. Achas avlede Joadda, Joadda avlede Alemeth, Asmaveth og Simri, Simri avlede Moza,
37. Moza avlede Binea, hans Søn var Rapha, hans Søn var Eleasa og hans Søn var Azel.
38. Azel havde sex Sønner, Navnene paa dem ere: Asrikam, Bochru, Ismael, Searja, Obadja og Chanan. Disse vare alle Sønner af Azel.
39. Hans Broder Eseks Sønner vare: Ulam den førstefødte; den anden var Jegus og den tredie var Elipheleth.
40. Ulams Sønner vare krigsdygtige Mænd, som spændte Buen og havde mange Børn og Børnebørn, hundrede og halvtresindstyve i Tallet. Alle disse hørte til Benjamins Børn.

Capitel IX.

Beboerne af Jerusalem og Gibeon. Sauls Slægtregister.

1. Hele Israel blev indskreven i Slægtregistre, og disse ere optegnede i Bogen om Israels Konger. Men Juda blev for sine Overtrædelser bortført i Fangenskab til Babel.
2. De, som forhen boede paa deres arvelige Grund i deres Stæder, vare Israel, Præsterne, Leviterne og Nethinim.
3. I Jerusalem boede der nogle af Juda's, Benjamins, Ephraims og Manasse's Børn.
4. Det var: Uthai, en Søn af Ammihud, en Søn af Omri, en Søn af Imri, en Søn af Bani; de vare Børn af Perez, Juda's Søn.
5. Af Siloniter var der Asaja, den førstefødte og hans Sønner.
6. Af Serachs Børn var der Jeguel; deres Slægtninger vare sex hundrede og halvfemsindstyve i Tallet.
7. Af Benjamins Børn var der Sallu, en Søn af Mesullam, en Søn af Hodavja, en Søn af Hasnua.
8. Endvidere: Jibneja, en Søn af Jerocham, Ela, en Søn af Ussi, som var en Søn af Michri, og Mesullam, en Søn af Sephathja, en Søn af Reguel, en Søn af Jibnija.
9. Deres Brødre af samme Herkomst som de vare ni hundrede og sex og halvtresindstyve i Tallet. Alle disse Mænd vare Familie-Hoveder i deres Familier.
10. Af Præsterne var der Jedaja, Jehojarib, Jachin
11. Og Asarja, en Søn af Hilkia, en Søn af Mesullam, en Søn af Zadok, en Søn af Merajoth, en Søn af Achithub, en Fyrste ved Guds Huus.
12. Endvidere var der Adaja, en Søn af Jerocham, en Søn af Paschur, en Søn af Malchia;

By jvfr. Jos. 9, 3; 2 Sam. 21, 1) der ligesom Geba og Ajalon var en Præstestad. Mikloth [31]) var rimeligviis en Gibeonit (9, 37), som flyttede til Jerusalem. [33–40]) meddeles Sauls Slægtregister, som forfølges indtil det 12te Led efter Saul. Sauls Fader Kis synes ikke at være den samme, som Gibeoniten Kis (V. 30), thi Saul var fra Gibea, ikke fra Gibeon. Kis' Fader kaldes her Ner, 1 Sam. 9, 1 kaldes han Abiel, Ner hedder derimod 1 Sam. 14, 51 Broder til Kis. Denne Forskjellighed kan imidlertid let tænkes udjevnet. De tre førstnævnte Sønner af Saul faldt i Kampen tilligemed deres Fader, 10, 2; 1 Sam. 31, 2. Esbaal er rimeligviis den samme som Isboseth, 2 Sam. 2, 8. Meribbaal (V. 34) er den samme som Mephiboseth, 2 Sam. 9, 12.

Capitel IX.

Forinden Forfatteren gaaer over til sin egenlige Fortælling, fører han Læseren ikke blot den By for Øie, som danner Middelpunktet i hiin og hvor baade Jehovas og Davids Huus have hjemme, men leder ham midt ind i den. En Fortegnelse, som meget ligner den her meddeelte, findes i Nehem. 11, 3-19, men medens den foreliggende bebuder sig selv som en Fortegnelse over Jerusalems Beboere før Exilet, saa betegnes den hos Nehemias ved V. 3 som en Fortegnelse over Jerusalems Beboere efter Exilet. I det Følgende vil der blive taget Hensyn til Overeensstemmelsen og Forskjelligheden imellem begge Fortegnelser. Nethinim [2]) ere de, som besørgede den lavere Tempeltjeneste, jvfr. Esra 8, 20; Oprindelig var det Gibeoniter (Jos. 9, 21-27). At forskjellige Stammer boede sammen i Jerusalem, seer man ogsaa af Dom. 1, 8; 21. Der anføres [4]) og [6]) Familier af de to Slægter i Juda, Perez' og Serachs; derimellem indskydes, V. 5, Siloniterne, som vare Ephraimiter. Blandt Benjaminiterne [7–8]) læses et Navn, som ogsaa findes i Nehem. 11, 7. Derimod afviger deres Antal, som angives [9]) til 950, fra Nehem. 11, 8, hvor det angives til 928. [10–12]) næv-

og Masai en Søn af Adiel, en Søn af Jachsera, en Søn af Mesullam, en Søn af Mesillemith, en Søn af Immer.

13. Deres Brødre vare Hoveder for Familier paa sytten hundrede og tresindstyve stridbare Mænd, hvis Bestilling det var at tjene ved Jehovas Huus.

14. Af Leviterne var der: Semaja, en Søn af Chassub, en Søn af Asrikam, en Søn af Chasabja; de hørte til Merari's Sønner.

15. Bakbakar, Cheres, Galal, Mathanja, en Søn af Mathanja, en Søn af Micha, en Søn af Sichri, en Søn af Asaph;

16. Obadja, en Søn af Semaja, en Søn af Galal, en Søn af Jeduthun; og Berechja, en Søn af Asa, en Søn af Elkana, som boede i Nethophatiternes Landsbyer.

17. Portnerne vare: Sallum, Akub, Thalmon og Achiman med deres Brødre; Sallum var den ypperste.

18. Saavidt, nemlig ved Kongens Port mod Øst vogtede de Porten til Leviternes Leir.

19. Sallum, en Søn af Kore, som var en Søn af Ebjasaf, en Søn af Korach tilligemed sine Brødre af hans Familie, Korachiterne vogtede foruden den Gjerning, de havde at varetage, Dørtærsklerne til Teltet, ligesom deres Fædre ved Jehovas Leir havde taget vare paa Indgangen.

20. Pinehas, Eleasars Søn, var fordum deres Fyrste; med ham var Jehova.

21. Sacharja, Meselemja's Søn, var Portner ved Indgangen til Mødets Telt.

22. De, som bleve udsøgte til at være Portnere ved Dørtærsklerne, vare ialt to hundrede og tolv: disse bleve indskrevne i deres Landsbyer, men David og Seeren Samuel ansatte dem til den dem betroede Post.

23. Saa stode de og deres Sønner ved Portene til Jehovas Huus, til Teltets Huus for at holde Vagt.

24. Mod alle fire Hjørner var der Portnere, mod Øst, Vest, Nord og Syd.

25. Deres Brødre i deres Landsbyer skulde fra Tid til anden komme ind paa syv Dage tilligemed hine.

26. Meest betroede vare fire anseelige Portnere; de stode for Kamrene og for Skattene i Gudshuset.

27. Rundt omkring Gudshuset leirede de andre sig, thi de forestode Vagten og maatte lukke op hver Morgen.

28. Nogle af dem stode for Karrene til Tjenesten, thi et vist Antal skulde bringe dem baade ind og ud.

29. Af dem stode nogle for Karrene og for alt Bohavet i Helligdommen, for Hvedebrødet, Vinen, Olien, Røgelsen og de vellugtende Urter.

30. Men de, som tilberedte Salven med vellugtende Urter, hørte til Præsternes Slægt.

31. Matithja, en af Leviterne, Korachiten Sallums Førstefødte, var Tilberedelsen af Bagværket betroet.

32. Nogle af deres Brødre, Korachiterne, stode for Skuebrødene og holdt dem i Beredskab til hver Sabbat.

33. De, som vare Sangere og Hoveder for

---

nes der 6 Præster; om de tre første anføres blot Navnene; de selvsamme finder man Nehem. 11, 10; ved de tre sidste: Asarja, Adaja og Masai anføres ogsaa Stamtavlerne. Lignende, som dog ere endeel afvigende, læses Nehem. 11, 11–13. Tallet paa Præsterne anslaaes [13]) til 1760; derimod opregnes der Nehem. 11, 12–14 kun 1292. Blandt Leviterne [14–16]) anføres Semaja af Merari's Slægt (V. 14) og Mathanja af Asaphs (V. 15); de samme Navne og lignende Genealogier læses Nehem. 11, 17–18. Iblandt Portnerne [17]) læses to Navne, som ogsaa findes Nehem. 11, 19. Kongens Port [18]) maa være den østre Tempelport. Talebrugen fra den Tid, da Folket vandrede i Ørkenen, overføres paa Templet; derfor hedder dette med alle dets Bygninger: Leviternes Leir. Korachiterne [19]) holdt Vagt paa den østre Side af Teltet, d. e. Templet. Saaledes havde under Vandringen deres Fædre ogsaa slaaet Leir paa Tabernaklets søndre Side (4 Mos. 3, 30). De havde dertil endnu den nordre Port; paa de to andre Sider stode Merariter, 26, 19. Leviternes hele Tal [22]) angives til 212; Nehem. 11, 19 angives det til 172. Man seer altsaa, at der ikke er saamegen Overeensstemmelse imellem denne Fortegnelse og den, som er indeholdt i Nehem. 11, at Afvigelserne jo dog ere overveiende, og derfor maa Rigtigheden af 9, 2, jvfr. Nehem. 11, 3, hvor begge Fortegnelser betegnes som forskjellige, fastholdes. Et lignende Exempel paa Overeensstemmelse i forskjellige Tiders Stamtavler, findes i den aronitiske 6, 1–15, hvor der V. 11–12 gjentages aldeles de samme Navne, som læses V. 7–8. — Disse Leviter hørte ikke alle hjemme i Jerusalem; de som kun holdt Vagt ved Templet, vare indførte i deres Landsbyers Slægtregistre, hvor de boede og hvorfra [25]) de skifteviis kom til Jerusalem. Matithja [31]) var en Søn af den Sallum, som havde Vagt ved den østre Port (V. 17. 19). Kun Sangerne [33]) forbleve altid i Jerusalem ved Templet. Til Fortegnelsen over Jerusalems Beboere knyttes den over Gibeons. Gibeon har her Interesse som den By, hvor Nethinim hørte hjemme, og hvorfra Tabernaklet ved Templets

Familier blandt Leviterne, bleve Fritiden over i Kamrene, thi det paalaae dem Dag og Nat at blive ved Bestillingen.

34. Disse vare Hoveder for Familier blandt Leviterne, Hoveder for dem, som nedstammede fra dem; disse boede i Jerusalem.

35. I Gibeon boede Gibeons Fader Jegiel; hans Hustru hed Maacha.

36. Hans førstefødte Søn var Abdon; de andre: Zur, Kis, Baal, Ner, Nadab,

37. Gedor, Achjo, Sacharja og Mikloth.

38. Mikloth avlede Simeam; disse boede ogsaa sammen med deres Brødre i Jerusalem ligeoverfor dem.

39. Ner avlede Kis, Kis avlede Saul, Saul avlede Jonathan, Jonathan avlede Malchisua, Abinadab og Esbaal.

40. Jonathans Søn var Meribbaal, Meribbaal avlede Micha.

41. Micha's Sønner vare Pithon, Melech og Tachrea.

42. Achas avlede Jagra, Jagra avlede Alemeth, Asmaveth og Simri. Simri avlede Moza.

43. Moza avlede Binea, hans Søn var Rephaja, hans Søn var Eleasa og hans Søn var Azel.

44. Azel havde sex Sønner; disse ere Navnene paa dem: Asrikam, Bochru, Ismael, Searja, Obadja og Chanan. Det vare Azels Sønner.

Capitel X.

Sauls Undergang.

1. Philisterne kjæmpede med Israel; Israels Mænd toge Flugten for Philisterne, og der laae mange Ihjelslagne paa Gilboa's Bjerg.

2. Philisterne satte efter Saul og hans Sønner, og fældte Jonathan, Abinadab og Malchisua, Sønner af Saul.

3. Kampen blev heed for Saul, Bueskytterne traf ham, og han blev saaret af Skytterne.

4. Da sagde Saul til sin Vaabendrager: Drag dit Sværd og gjennembor mig dermed, paa det ikke Uomskaarne maatte komme og mishandle mig. Men hans Vaabendrager vilde ikke, thi han var meget bange. Saa tog Saul Sværdet og styrtede sig deri.

5. Saasnart hans Vaabendrager saae, at Saul var død, styrtede ogsaa han sig i sit Sværd og omkom.

6. Saa omkom Saul og hans tre Sønner, ja hele hans Huus omkom paa eengang.

7. Da hver Mand af Israel, som boede i Dalen, saae, at hine toge Flugten, og at Saul og hans Sønner vare omkomne, saa forlode de deres Byer og flygtede. Philisterne kom og opsloge deres Bopæl i dem.

8. Da Philisterne kom den næste Dag for at plyndre de Ihjelslagne, fandt de Saul og hans Sønner liggende paa Gilboa Bjerg.

9. De udplyndrede ham, toge hans Hoved og Vaaben og sendte dem rundt om i Philister-Landet for at lade Glædesbudskabet blive vitterligt for deres Guder og for Folket.

10. Hans Vaaben gjemte de i deres Guds Huus, og hans Hjerneskal hængte de op i Dagons Huus.

11. Da hele Jabes Gilead spurgte alt, hvad Philisterne havde gjort mod Saul,

12. Saa brød hver vaabendygtig Mand op for at hente Sauls og hans Sønners Liig. De bragte dem til Jabes, jordede deres Been under Terebinthen i Jabes og holdt Faste i syv Dage.

13. Saa døde Saul for den Synd, han

Indvielse bragtes til Jerusalem. Fortegnelsen 35–38) afviger fra den 8, 29–32 deri, at Ner anføres og Mikloth udtrykkelig betegnes som Gibeonit. Angaaende Ner 39), jvfr. 8, 33. Imellem V. 39–44 og 8, 33–38 finder nogen Navne-Forskjellighed Sted. Stamtavlen gjentages her, fordi det angaaende Saul, den forskudte Konge, kun var Forfatteren magtpaaliggende at vise, af hvilken Stamme han var, og hvad Ende det tog med ham. Det Sidste fortæller det følgende Capitel.

Capitel X.

1) Den Krig med Philisterne, som her omtales, er den der fortaltes 1 Sam. 28–31. Med sidstnævnte Capitel kan man sammenligne ovenstaaende. Gilboa's Bjerge begrændse Jisreelsletten (V. 7). 10) Her fortælles, at Philisterne, som havde afhugget Sauls Hoved, hængte hans Hjerneskal op i deres Guds, Dagons Tempel; 1 Sam. 31, 10, at de hængte Liget op paa Murene af Bethsan, som var en israelitisk By. Begge Dele kunne naturligviis meget godt have fundet Sted. 11) Mændene af Jabes Gilead dreves af Taknemmelighed mod Saul, jvfr. 1 Sam. 11. 12) At Jabisiterne jordede Sauls Been, fortælles ogsaa 1 Sam. 31, 13; men at de forinden vare brændte til Aske (1 Sam. 31, 12), forbigaaes her. 13) En dobbelt Grund anføres her til Sauls Forstyrdelse, hans Overtrædelse af Jehovas Befaling med Hensyn til Amalekiterne, 1 Sam. 15, og hans Raadførelse med Spaaqvinden i Endor, 1 Sam. 28. Den græske Overs. har til V. 12 Tilsætningen: Og Propheten Samuel svarede ham.

havde begaaet mod Jehova ved ikke at agte paa hans Ord, og tillige ved at adspørge en Maner for at blive spaaet.

14. Men Jehova adspurgte han ikke; saa dræbte denne ham og overdrog Kongedømmet til David, Isais Søn.

Capitel XI.

David salves til Konge og indtager Jerusalem. Fortegnelse over hans Kjæmper.

1. Da forsamlede hele Israel sig hos David i Hebron og sagde: See, vi ere af dit Kjød og Blod.

2. Ogsaa tidligere, medens Saul var Konge, var det dog dig, som førte Israel baade ud og hjem igjen, og Jehova din Gud sagde til dig: du skal vogte mit Folk Israel og du skal være Fyrste over mit Folk Israel.

3. Saa kom alle Israels Ældste mod Hebron til Kongen, og David indgik en Pagt med dem i Hebron for Jehovas Ansigt; og de salvede David til Konge over Israel efter det Ord, Jehova havde talt ved Samuel.

4. David og hele Israel drog til Jerusalem, det er Jebus; der vare Jebusiter Landets Befolkning.

5. Indbyggerne af Jebus sagde til David: Du skal ikke komme herind. Men David indtog Zions Borg, det er Davids Stad.

6. Og David sagde: Hvosomhelst der først fælder en Jebusiter, skal være Høvding og Fyrste. Den, som først kom derop, var Joab Zeruja's Søn, og han blev Høvding.

7. Saa tog David Bolig i Borgen; derfor kaldte man den: Davids Stad.

8. David befæstede Byen fra Millo af paa alle Sider; den øvrige Stad udbedrede Joab.

9. Og David tog bestandig til og forfremmedes, thi Jehova var med ham.

10. Disse ere de ypperste af Davids Kjæmper, som kom ham til Hjælp under hans Regjering tilligemed hele Israel, for at kaare ham til Konge efter det Ord, Jehova havde talt om Israel.

11. Dette er Tallet paa de Kjæmper, som David havde: Jasabeam, Chachmoni's Søn, en Overhirdmand; han svang engang sin Landse over tre hundrede Ihjelslagne.

12. Efter ham kom Eleasar, Achochiten Dodas Søn; han var en af Hirdmændene blandt Kjæmperne.

13. Han var i Pasdammin hos David, da Philisterne der flokkedes til Kamp; der var en Jordlod fuld af Byg, og Folket flygtede for Philisterne.

14. Da stillede de sig midt paa Lodden, friede den og sloge Philisterne. Saa forundte Jehova dem en mægtig Hjælp.

15. Tre af Overhirdmændene stege over Klippen ned til David i Adullams Hule, medens Philisternes Leir laae i Rephaimdalen.

16. David var dengang i Borgen og Philisternes Forposter stode dengang i Bethlehem.

17. Da fik David Lyst og sagde: Hvo vil skaffe mig Vand at drikke fra Brønden i Bethlehems Port?

18. Da trængte de tre ind i Philisternes Leir og øste Vand af Brønden i Bethlehems Port; det toge de og bragte til David. Men David vilde ikke drikke det og gjød det ud for Jehova.

19. Og han sagde: Gud forbyde, at jeg skulde gjøre dette; skulde jeg drikke disse Mænds Blod, hvorfor de have vovet deres Liv? thi de vovede deres Liv, da de hentede dette. Men han vilde ikke drikke det. Saadant gjorde de tre Kjæmper.

20. Abisai, Joabs Broder var en Over-

Capitel XI.

Med V. 1-9 kan sammenlignes 2 Sam. 5, 1-10. [1]) Den nøiagtigere Angivelse af dem, som kom til Hebron, læses 12, 23-40. [3]) Af de trende Gange, David er bleven salvet, fortæller Krøniken kun om den sidste (1 Sam. 16, 13; 2 Sam. 2, 4; 2 Sam. 5, 3). Om Jerusalems Erobring fortælles her [6]) et ganske andet Træk, end 2 Sam. 5, 6-8. Joab var baade fortrinlig virksom ved at indtage Byen og senere [8]) ved at hæve dens Velstand eller snarere befæste den. Med V. 10—V. 41 kan man sammenligne 2 Sam. 23, 8-39. Optællingen deler sig i tvende Halvdele: V. 10-25 og V. 26-47. Om Jasabeam [11]), som i Samuels Bøgerne hedder Josebbasebeth, fortælles, at han har nedlagt 300 Fjender paa een Gang, 2 Sam. 23, 8 derimod 800. Maaskee finder her en Skrivfeil Sted, maaskee kunne begge Angivelser forenes, men i al Fald seer man, at Krønikernes Forfatter ikke har villet forhøie Tallet. [13]) Pasdammin er maaskee eet med Ephes-Dammin 1 Sam. 17, 1. I Midten af dette Vers gaaer Fortællingen pludselig over til at fortælle noget om Eleasar, som 2 Sam. 23, 11 med de samme Ord fortælles om Samma. Da denne ikke nævnes i Krøniken, men dog antydes [15]), saa fristes man næsten til at antage, at der her er faldet nogle Vers ud af Texten. Hulen Adullam, i hvilken de tre Kjæmper fandt David, var den, i hvilken han søgte Tilflugt for Saul (1

Hirdmand; han svang sin Landse over tre hundrede Ihjelslagne og fik Anseelse blandt Hirdmændene.

21. Han blev blandt Hirdmændene regnet for to og var en Fyrste hos dem; men til de tre naaede han ikke.

22. Benaja, Jojada's Søn, var en kamplysten og daadrig Mand fra Kabzeel; han slog to af Moabs Løvehelte; han steg ogsaa ned og fældte en Løve midt i en Brønd paa en Dag der var Sneefog.

23. Han nedlagde ogsaa en høi ægyptisk Mand, der holdt en Landse som en Væverbom i Haanden, medens han steg ned imod ham med en Kjep. Han vristede Landsen af Haanden paa Ægypteren og dræbte ham med hans egen Landse.

24. Det gjorde Benaja, Josada's Søn, og fik Anseelse hos Hirdmændene iblandt Kjæmperne.

25. Han var anseet iblandt Hirdmændene, men naaede ikke til de tre. David stedte ham til sit hemmelige Raad.

26. Kjæmperne i Hæren vare: Asahael, Joabs Broder, Elchanan, Dodo's Søn fra Bethlehem,

27. Haroriten Sammoth, Peloniten Helez,

28. Thekoiten Ira, Ikes' Søn, Anatyothiten Abieser,

29. Chusathiten Sibchai, Achochiten Ilai,

30. Nethophatiten Maharai, Netophatiten Cheled, Baana's Søn,

31. Ithai, Ribai's Søn fra benjaminitisk Gibea, Pireathoniten Benaja,

32. Churai fra Gaas Dalene, Arbathiten Abiel,

33. Baharumithen Asmaveth, Sagalboniten Eljachba,

34. Gisoniten Hasems Søn, Harariten Jonathan, Sage's Søn,

35. Harariten Ahiam, Sachars Søn, Eliphal, Urs Søn,

36. Mecheratiten Chepher, Peloniten Achia,

37. Carmeliten Chezro, Naarai, Esbai's Søn,

38. Joel, en Broder til Nathan, Mibchar, Hagri's Søn,

39. Ammoniten Zelek, Berothiten Nachrai (han var Vaabendrager hos Joab, Zeruja's Søn),

40. Jithriten Ira, Jithriten Gareb,

41. Chittiten Uria, Sabad, Achlai's Søn,

42. Rubeniten Adina, Sisa's Søn (han var Rubeniternes Høvding, men Hirdmændene stode over ham),

43. Chanan, Maacha's Søn, Mithniten Josaphat,

44. Astherahiten Usia, Sama og Jegiel, Aroeriten Hothams Sønner,

45. Jedigael, Simri's Søn, Thiziten Jocha, hans Broder,

46. Maheviten Eliel, Jeribai og Josavja, Elneams Sønner, Moabiten Jithma,

47. Eliel, Obed og Jagasiel fra Mezobaja.

Capitel XII.

Hvem det var, som gik over til David, medens han var i Ziklag, og hvem det var, som kom til Hebron for at hylde ham.

1. Følgende ere de, som kom til David i Ziklag, medens han endnu var landflygtig for Saul, Kis' Søn; de vare blandt Kjæmperne, som hjalp ham i Krigen.

Sam. 22, 1), men her fortælles Træk af den 14, 8-17 omtalte Krig. Imellem Afsnittet 26-41 og det paralelle 2 Sam. 23, 24-39, finde, selv om man ikke ændser de mindre Navneforskjelligheder, betydelige Afvigelser Sted. Saaledes er der [27]) imellem Sammoth og Helez udeladt Elika 2 Sam. 23, 25. Sibchai og Ilai [29]) kaldes 2 Sam. 23, 27-28 Mebunnai og Zalmon. [34–38]) afvige næsten alle Navne fra de tilsvarende 2 Sam. 23, Midten af V. 32 indtil V. 36. Kun den ene af dem, som nævnes [39]), kaldes Joabs Vaabendrager; 2 Sam. 23, 37 kaldes de begge saaledes. De Navne, som Krøniken endnu tilføier fra Midten af [41]) til [47]), findes slet ikke i Samuels Bøger (iblandt dem nævnes V. 46 en Moabit; David opholdt sig en Tid lang hos dette Folk, 1 Sam. 22, 3). Spørgsmaalet, hvorledes man skal forklare sig Afvigelserne imellem Samuels Bøger og Krønikerne, besvares vel bedst saaledes, at hine opregne blot de Kjæmper, som med David gjennemlevede hele hans Regjeringstid, disse derimod dem, som David i Begyndelsen af samme havde hos sig. Men disse to ikke uvigtige Slutninger kan man udlede af den foregaaende Sammenligning, at Krønikernes Forfatter ikke har stræbet ud efter Samuels Bøgerne, og at derimod begge Forfattere maae have havt Kilder tilfælles. Thi Samuels Bøger, som slutte Optællingen med Uria, angive ialt 37 Kjæmper, endskjøndt de kun have anført 36; her derimod er Uria, naar man regner Samma med, som i al Fald er betegnet ved Fortællingen V. 15. 19, virkelig den 37te.

Capitel XII.

De trende i dette Capitel indeholdte Fortegnelser ere eiendommelige for Krønikernes Bøger. Om Davids Ophold i Ziklag [1]) fortælles det

2. De skjøde Buen af baade med den høire og venstre Haand og havde baade Steen og Pile i Buen. Af Sauls Brødre, Benjaminiterne var der:
3. Achieser, den ypperste; dernæst Joas (de vare Gibeatiten Semaga's Sønner), Jisiel og Pheleth, Asmaveths Sønner, Beracha og Anathotiten Jehu,
4. Gibeoniten Jismaja (en Kjæmpe blandt Hirdmændene, ja en Overhirdmand), Jeremias, Jahasiel, Jochanan og Gederathiten Josabad,
5. Egusai, Jerimoth, Baalja, Semarja, Hariphiten Sephatja;
6. Elkana, Jisija, Asareel, Joeser og Jasabeam; de vare Korachiter.
7. Joela og Sebadja, Sønner af Jerocham fra Gedor.
8. Af Gaditerne gik nogle over til David, medens han var paa Borgen i Ørkenen, det var vaabendygtige, krigsvante Mænd, som førte baade Skjold og Spyd; de havde Ansigter som Løver og løb over Bjergene som Raadyr.
9. Den første var Eser, den anden Obadja, den tredie Eliab,
10. Den fjerde Mismanna, den femte Jeremias,
11. Den sjette Attai, den syvende Eliel,
12. Den ottende Johanan, den niende Elsabad,
13. Den tiende Jeremias, den ellevte Machbannai.
14. Disse Gaditer vare Anførere for Hæren, den ringeste for hundrede, den fornemste for tusinde.
15. Det var dem, som i den første Maaned satte over Jordan, da den endnu var fyldt over Bredderne, og fordreve alle Dalboerne baade mod Øst og Vest.
16. Af Benjamins og Juda's Stamme kom der nogle til David i Borgen.
17. David traadte frem for dem, tog til Orde og sagde til dem: Ere I komne ned i god Hensigt for at hjælpe mig, saa vil jeg være hjertelig samdrægtig med eder; men have I til Hensigt at forraade mig til mine Fiender, skjøndt mine Hænder ikke have øvet Vold, saa vil vore Fædres Gud see derpaa og tugte eder.
18. Da kom Aanden over Amasai, Overhirdmanden, og han sagde: Hil være dig, David, og hver den, som er hos dig, Isais Søn, hil være dig og hver den, som hjælper dig, thi din Gud har hjulpet dig. Saa tog David mod dem og stillede dem forrest i Skaren.
19. Fra Manasse gik nogle over til David, da han med Philisterne drog tilfelts mod Saul, men hjalp dem ikke, thi Philisternes Fyrster lode ham med Overlæg fare, idet de sagde: Det gjælder om vore Hoveder, naar han falder fra til sin Herre Saul.
20. Da han drog til Ziklag, gik nogle af Manasse Stamme over til ham: Adnah, Josabad, Jedigael, Michael, Josabad, Elihu og Zilthai; det var Høvdinger for Tusinder af af Manasse.
21. Disse kom David til Hjælp, foruden Skaren, og det var lutter kampdygtige Mænd; de vare Høvdinger i Hæren.
22. Saa kom der med hver Dag nogle til David for at hjælpe ham, indtil Leiren blev stor som Guds Leir.
23. Dette er Tallet paa Høvdingerne for den kamprustede Hær, som kom til David i Hebron for at overdrage ham Sauls Kongedømme efter Jehovas Bydende.
24. Af dem blandt Juda's Sønner, som bare Skjold og Spyd, kom der sex tusinde og otte hundrede kamprustede Mænd.
25. Af de Stridsdygtige blandt Simeons Børn kom der syv tusinde og eet hundrede.
26. Af Levis Børn kom der fire tusinde og sex hundrede.
27. Deriblandt Jojada, Fyrsten for Arons Huus, hvem tre tusinde og syv hundrede fulgte.
28. Og Zadok, en kamplysten Ungersvend, i hvis Familie der var tre og tyve Høvdinger.

Nærmere 1 Sam. 27, 6—2 Sam. 2, 2. [3–5]) nævnes Benjaminiterne; Optællingen af dem havde særegen Interesse, fordi de hørte til samme Stamme som Saul; V. 5 nævnes en Jerimoth, en Benjaminit af samme Navn forekom 7, 7. [6]) anføres Korachiter, altsaa Leviter af Kahaths og Jizhars Slægt. De Folk fra Gedor, som nævnes [7]), vare sandsynligviis Judæer (jvfr. 4, 4; 18; 39). Fra V. 8 til 18 indskydes en Beretning om nogle, som ved en senere Leilighed stødte til David, nemlig da han var i Borgen (jvfr. 11, 16; 2 Sam. 5, 17). Om Gaditernes og alle østjordanske Stammers Krigsdygtighed, fortaltes der ogsaa 5, 18. Gaditernes Tog over Jordan [15]) fandt sandsynligviis Sted efter det Nederlag, Saul led, og ovenpaa hvilket Philisterne satte sig fast i Israels Byer (10, 7). Det har da været Gaditerne, som fordreve dem derfra og standsede deres seierrige Fremskridt. Om Amasai [18]) vides ellers intet. [19]) Beretningen vender igjen tilbage til dem, som gik over til David, medens han var i Ziklag, jvfr. 1 Sam. 29, 3-11. Skaren [21]) vare de 400, senere 600 Mand, som nævnes 1 Sam. 22, 2; 25, 13; den maa være forbleven adskilt fra de her omtalte Manassiter, da den ogsaa 1 Sam. 30, 9 kun anslaaes til 600 Mand. [23–38]) leveres der

29. Af Benjamins Børn, som vare Sauls Brødre, kom der tre tusinde; hidindtil varetoge de fleste af dem endnu det, som baadede Sauls Huus bedst.
30. Af Ephraims Børn kom der sex og tyve tusinde og otte hundrede; det var kampdygtige Mænd, navnkundige i deres Familier.
31. Fra den halve Manasse Stamme kom der atten tusinde Mand, som vare blevne udnævnte til at drage hen og hylde David.
32. Fra Isaschars Børn, som kunde skjelne Tiden og erkjendte, hvad der forestod Israel, kom der to hundrede Høvdinger, og alle deres Brødre fulgte med paa deres Bud.
33. Fra Zebulon kom der halvtresindstyve tusinde Krigsmænd, som rustede sig med allehaande Krigsvaaben og droge ud i en eendrægtig Orden.
34. Fra Naphtali kom der tusinde Høvdinger; dem fulgte syv og tredive tusinde med Skjold og Spyd.
35. Fra Daniterne kom der otte og tredive tusinde og sex hundrede Kamprustede.
36. Fra Ascher kom der fyrretyve tusinde, som rykkede ud i Hæren for at levere Slag.
37. Fra dem hiinsides Jordan, fra Rubeniterne, Gaditerne og halve Manasse Stamme kom der eet hundrede og tyve tusinde med allehaande Stridsvaaben.
38. Alle disse Krigere kom gaaende i en samdrægtig Orden til Hebron for at hylde David som Konge over hele Israel. Ogsaa det hele øvrige Israel var enig om at hylde David.
39. De forbleve der i tre Dage hos David, spiste og drak; thi deres Brødre bredte Dug for dem.
40. Ja selv deres Naboer, lige op til Isaschar, Sebulon og Naphtali, bragte Forraad paa Æsler, Kameler, Muuldyr og Oxer, nemlig: Meelspiser, Figenkager og Rosinkager, Viin og Olie, Oxer og Faar i Mængde. Thi der var Glæde over Israel.

Capitel XIII.

David henter Pagtens Ark, men sætter den ind i Obed Edoms Huus.

1. Og David raadførte sig med Anførerne for Tusinder og for Hundreder, med hver Høvding.
2 David sagde til hele Israels Forsamling: hvis I synes om det, saa ville vi sende vore Brødre, som ere tilovers i alle Israels Lande, ligesaa Præsterne og Leviterne, som ere hos dem i Byerne paa deres Jorder, Bud om at forsamle sig hos os.
3. Saa ville vi hente vor Guds Ark her om til os, thi vi søgte ikke til den i Sauls Dage.
4. Og hele Forsamlingen samstemmede i at gjøre dette; thi det Ord vandt hele Folkets Bifald.
5. Saa forsamlede David hele Israel fra Ægyptens Sichor indtil Hamathveien for at hente Guds Ark fra Kirjath-Jearim.
6. David og hele Israel drog op til Baalath, nemlig til Kirjath-Jearim, som ligger i Juda, for at hente den Guds Ark, som er Jehova, der throner over Cheruber, hvis Navn paakaldes.
7. De satte Guds Ark paa en ny Vogn fra Abinadabs Huus, Usa og Achjo ledede Vognen.
8. David og hele Israel dandsede af alle Kræfter foran Guds Ansigt med Sange, Cithere, Harper, Pauker, Cymbler og Lurer.
9. Da de kom til Chidons Lo, udrakte Usa sin Haand for at holde paa Arken, thi Oxerne gik ud af Sporet.
10. Da optændtes Jehovas Vrede imod

---

en Fortegnelse over Udsendingerne fra de 12 Stammer, som kom til Hebron for at hylde David (11, 1). Atter bemærkes her, at de 12 Israels Stammer blive talte paa forskjellige Maader i Skriften, dog altid saaledes, at de vise sig som 12; fordi Levi Stamme og den vestjordanske Manasse her staae ved Siden af de andre (V. 26-28; 31), saa ere de østjordanske Stammer derimod kun betragtede som een (V. 37). **Zadok**, som V. 28 nævnes blandt Leviterne, er maaskee den senere Ypperstepræst. Isaschars Stamme faaer V. 32 Roes for den Agtpaagivenhed og Skjønsomhed for Tidens Tegn, som Frelseren bebreidede sine Samtidige Mangel paa, Matth. 16, 3.

Capitel XIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes, 2 Sam. 6, 1-11. Naar David [3]) siger, at man i Sauls Tid ikke adspurgte Jehova, saa maa det dog ikke forstaaes saaledes, som om hiint slet ikke havde fundet Sted, 1 Sam. 14, 18. [5]) Hvorledes Arken var kommen til Kirjath Jearim, fortælles 1 Sam. 6, 21 og 7, 1. Om **Baalat** [6]) formoder man, at det var det Sted ved Kirjath-Jearim, hvor Arken stod, maaskee den Høi, hvorpaa Abinadabs Huus laae, jvf. 1 Kong. 9, 18. [7]) Den Fremgangsmaade, man anvendte ved at føre Arken bort, lignede Philisternes 1 Sam. 6, 11; men stred mod Lovens Bydende, 4 Mos. 4, 12. [10]) Leviterne og David forsee sig ved ikke at bære Arken, da den skulde bæres; Usa ved i Utide at tage fat paa Arken enten for at bestemme dens Retning eller ogsaa for at

Usa og han slog ham fordi han havde lagt Haand paa Arken; saa døde han der for Guds Ansigt.

11. Dog, David fortrød, at Jehova saa voldsomt havde bortrevet Usa; og gav dette Sted Navn af Perez Usa indtil den Dag idag.

12. Og David blev paa den Dag bange for Jehova og sagde: Hvorledes skulde jeg bringe Guds Ark ind til mig?

13. Saa førte David ikke Arken ind til sig i Davids Stad, men satte den ind i Gathiten Obed Edoms Huus.

14. Og Guds Ark blev tre Maaneder i Huset hos Obed Edom, og Gud velsignede Obed Edoms Huus tilligemed alt, hvad hans var.

Capitel XIV.

Davids Huus, Familie og Seiervindinger.

1. Kong Huram af Tyrus sendte Bud til David, nemlig Bygmestere og Tømmermænd med Cedertræ for at bygge ham et Huus.

2. Da erkjendte David, at Jehova havde beskikket ham til Konge over Israel, thi hans Kongedømme kom i stor Anseelse for hans Folk Israels Skyld.

3. David tog sig paany Hustruer i Jerusalem og avlede fremdeles Sønner og Døttre.

4. Det er Navnene paa dem, han blev Fader til i Jerusalem: Sammua, Sobab, Nathan, Salomon,

5. Jibchar, Elisua, Elpeleth,

6. Noga, Nepheg, Japhia,

7. Elisama, Beeljada og Elipheleth.

8. Saasnart Philisterne spurgte, at David var bleven salvet til Konge over Israel, saa droge alle Philisterne hen for at opsøge David. Da David hørte dette, gik han dem imøde.

9. Philisterne kom til Rephaimdalen og udbredte sig der.

10. David gjorde et Spørgsmaal til Gud: Naar jeg drager op imod Philisterne, vil du saa give dem i min Haand? Og Jehova sagde til ham: Drag op, jeg vil give dem i din Haand.

11. Da de kom til Baal Perazim, slog David dem der. Og David sagde: Gud har spredt mine Fjender ved min Haand, som Vandet spreder sig; derfor gav man dette Sted Navn af Baal Perazim.

12. Der lode de deres Guder i Stikken; og David sagde: Man skal opbrænde dem.

13. Men Philisterne udbredte sig atter i Dalen.

14. David spurgte igjen Gud ad, og Gud sagde til ham: Du skal ikke sætte efter dem men omgaae dem, saa du støder paa dem lige overfor Morbærtræerne.

15. Naar du nu hører en Lyd suse igjennem Morbærtræernes Toppe, da skal du drage ud i Kamp, thi Gud er draget ud foran dig for at slaae Philisternes Leir.

16. Og David gjorde, hvad Gud havde budet ham; han slog da Philisternes Leir fra Gibeon til Geser.

17. Og Davids Navn kom ud over alle Lande, og Jehova lod Frygt for ham falde paa alle Hedningerne.

Capitel XV.

Arken hentes fra Obed Edoms Huus.

1. Idet man nu opførte Bygninger i Davids Stad, indrettede man ogsaa et Sted til Guds Ark og opslog et Telt for den.

2. Da sagde David: Der skal ingen bære

---

hindre den i at glide ned. [11]) Perez Usa d. e. Skaar paa Usa.

Capitel XIV.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Sam. 5, 11-25. [1]) Huram, anden Skrivemaade for: Hiram. Med [3-7]) kan man sammenligne 3, 5-8. Philisterne begynde paany Krig, saasnart de høre Rygtet om Israels tiltagende Magt. Gaditerne havde standset deres Fremgang nordfra (12, 15), derfor forsøge de igjen et Indfald syd og vest fra. Philisternes og Hurams Stilling til Israels Konge var en ganske modsat. Iøvrigt kan ikke alt, hvad der fortælles i dette Capitel, have tildraget sig, medens Arken var i Obed Edoms Huus, hvor den efter 2 Sam. 6, 11 kun henstod i tre Maaneder, men det indskydes her for at vise, hvorledes Zion blev et hyggeligt og roligt Sted, skikket til at være Guds Bolig. David maatte først have et Huus, inden Jehova kunde drage ind deri for at boe sammen med ham.

Capitel XV.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Sam. 6, 12-16. [1]) Det Sted, hvor der blev indrettet til Pagtens Ark, var paa Zions Bjerg i Davids eget Huus, 2 Krøn. 8, 11. [2]) David erkjender nu, at Forseelsen ved den forrige Flytning af Arken ikke blot var Usa's, men ogsaa

Guds Ark uden Leviterne, thi dem har Jehova for bestandig udvalgt til at bære Guds Ark og til at tjene ham.

3. Og David sammenkaldte hele Israel i Jerusalem for at bringe Jehovas Ark op til det Sted, man havde indrettet til den.

4. David forsamlede Arons Sønner og Leviterne.

5. Af Kahaths Børn: Høvdingen Uriel og hans Slægtninger, tolv i Tallet;

6. Af Merari's Børn: Høvdingen Asaja og hans Slægtninger, to hundrede og tyve i Tallet;

7. Af Gerschoms Børn: Høvdingen Joel og hans Slægtninger, eet hundrede og tredive i Tallet.

8. Af Elizaphans Børn: Høvdingen Semaja og hans Slægtninger, to hundrede i Tallet.

9. Af Hebrons Børn: Høvdingen Eliel og hans Slægtninger, fiirsindstyve i Tallet.

10. Af Usiels Børn: Høvdingen Amminadab og hans Slægtninger, eet hundrede og tolv i Tallet.

11. Og David kaldte paa Præsterne Zadok og Abjathar og paa Leviterne Uriel, Asaja, Semaja, Eliel og Amminadab

12. Og sagde til dem: I ere Hoveder for Familier blandt Leviterne. Helliger nu eder selv og eders Brødre og bringer Jehova Israels Guds Ark did op, hvor jeg har indrettet til den.

13. Forrige Gang var det ikke eder; derfor bortrev Jehova vor Gud en iblandt os, fordi vi ikke søgte ham paa den rette Maade.

14. Saa helligede Præsterne og Leviterne sig for at hente Jehova Israels Guds Ark.

15. Og Leviternes Børn bare Guds Ark, som Moses havde anordnet efter Jehovas Ord, med Stænger, som hvilede paa deres Skuldre.

16. David talte til Høvdingerne blandt Leviterne om, at de skulde spille paa Instrumenter, Harper, Cithere og Cymbler og lade sig høre med høie Jubelraab.

17. Saa stillede Leviterne Heman Joels Søn op og nogle af hans Brødre, dertil Asaph, Berechja's Søn, og af deres Brødre, Merari's Sønner, Ethan Kusajahs Søn.

18. Hos dem stode deres Brødre af anden Rang Sacharja, Ben, Jaasiel, Semiramoth, Jehiel, Unni, Eliab, Benaja, Maaseja, Matithja, Eliphlehu, Miknajehu, Obed Edom og Jegiel, som vare Portnere.

19. Sangerne Heman, Asaph og Ethan lode sig høre til Ertscymbler;

20. Sacharja, Asiel, Semiramoth, Jehiel, Unni, Eliab, Maaseja og Benaja sang den høie Stemme til Harper;

21. Matithja, Eliplehu, Miknejahu, Obed Edom, Jegiel og Asasja vare Forsangere i Basstemmen til Cithere.

22. Chananja var den ypperste blandt Leviterne i at synge; han underviste dem i Sang, thi han var kyndig.

23. Berechja og Elkana vare Portnere ved Arken.

24. Sebanja, Josaphat, Nethanneel, Amasai, Sacharja, Benaja og Elieser vare Præster,

---

hans egen. Kahathiterne [5]) ere de af Amrams Slægt, som ikke hørte til Arons Familie; thi denne er allerede bleven nævnet og de tre andre kahathitiske Slægter nævnes i det Følgende, V. 8-10. (Elizaphan var en Søn af Jizhar, 2 Mos. 6, 22.) Af de to Præster, som nævnes [11]), hørte den første til Eleasars, den anden til Ithamars Huus. De levitiske Familiehøvdinger ere de, som bleve nævnte V. 5-10. [13]) Jvfr. 13, 7; 4 Mos. 4, 12; 7, 9. [16]) Harper, Cithere og Cymbler omtales ikke før den davidiske Tid; de Instrumenter, som fandtes paa Mose Tid, ere: Basuner (3 Mos. 25, 9), Trompeter eller Lurer (4 Mos. 10, 2-10) og Pauker (2 Mos. 15, 20; jvfr. Dom. 11, 34). [17]) Heman hørte til Jizhariternes og Korachiternes Slægt, Asaph til Simeiternes Familie i Gerschomiternes Slægt og Ethan til Musiternes Familie i Merariternes Slægt (6, 33-47) De [17-18]) nævnte Leviter deles i et tredobbelt Chor, efter Stemmernes forskjellige Beskaffenhed. [19]) Den høieste Tone sang (thi denne Betydning har rimeligviis Udtrykket lade sig høre) Heman, Asaph og Ethan, dernæst kom de i [20]) navngivne Leviter (den høie Stemme hedder paa hebraisk: Qvindetonen, ældre Fortolkere forstaae det urigtig som Navn paa et Instrument eller en Sang), endelig de, som nævnes [21]) (her anføres een mere end V. 18) og som sang Bas (egenlig: Octaven, urigtig har man forstaaet Udtrykket om et Instrument med 8 Strænge). [22]) Den Ypperste i at synge, Andre: i Prophეti, Andre: i at bære; at førstnævnte Oversættelse er den rette, seer man af V. 27, hvor det samme Ord forekommer. [23]) og [24]) nævnes to Par Portnere, det ene gik maaskee foran, det andet bagefter Arken. Obed Edom i V. 24 kan naturligviis ikke være den, som nævnes V. 18, heller ikke den, i hvis Huus Arken havde staaet, det var en Søn af Jeduthun 16, 38; 41. Imellem de to Par Portnere gik Præsterne, sandsynligviis ved Siden af Arken, de alene havde Lurer (og Basuner V. 28), Sangerne derimod Cymbler, Harper og Cithere. Det var de Instrumenter, som brugtes meest ved Gudstjenesten; Pauker (Tambouriner) og Fløiter helst ved

som stødte i Lurer foran Guds Ark; Obed Edom og Jedija vare Portnere ved Arken.
25. Saa gik David hen med Israels Ældste og Fyrsterne over Tusinde for under Jubel at hente Arken med Jehovas Pagt fra Obed Edoms Huus.
26. Gud styrkede Leviterne, som bare Arken med Jehovas Pagt; og man offrede syv Oxer og syv Vædderre.
27. David var iført en fiin Bomulds Kappe, ligesom alle Leviterne, som bare Arken, Sangerne og Chananja, Anføreren for Sangernes Sang; men David havde en Livkjortel af Linned.
28. Hele Israel hentede Arken med Jehovas Pagt under Jubel, Basunklang, Lurer og Cymbler, under Lyd af Harper og Cithere.
29. Da Arken med Jehovas Pagt kom til Davids Stad, saae Sauls Datter Michal ud af Vinduet, og da hun saae Kong David dandse og springe, fik hun Ringeagt for ham i sit Hjerte.

Capitel XVI.

Arken bringes ind i Davids Huus.

1. Saa bragte de Guds Ark ind og satte den midt i det Telt, David havde opslaaet til den; de frembare Brændoffere og Takoffere for Gud.
2. Efterat David var færdig med at bringe Brændoffere og Takoffere, velsignede han Folket i Jehovas Navn.
3. Han lod uddele til hver Mand i Israel baade Mand og Qvinde, til hver især en rund Brødkage, et Bæger Viin og en Rosinkage.
4. Han ansatte nogle af Leviterne til Tjenere ved Jehovas Ark, som skulde forkynde, love og prise Jehova, Israels Gud.
5. Den ypperste var Asaph, den anden Sacharja, endvidere Jegiel, Semiramoth, Jehiel, Matithja, Eliab, Benaja, Obed Edom og Jehiel, som sang til Harper og Citherinstrumenter, men Asaph lod sig høre til Cymbler.
6. Benaja og Jehasiel vare Præsterne, som hver Dag stødte i Trompeter foran Arken med Guds Pagt.
7. Paa den Dag var det David foranstaltede, at Anførselen i Lovpriisningen af Jehova skulde være hos Asaph og hans Brødre.
8. Takker Jehova, paakalder hans Navn! Lovsynger hans Gjerninger blandt Folkene.
9. Istemmer Sang og Psalme for ham, forkynder hver vidunderlig Daad af ham.
10. Berømmer hans hellige Navn, saa de, som søge Jehova, blive hjertelig glade.
11. Spørger om Jehova og hans Magt, søger hans Ansigt daglig.
12. Kommer ihu, hvad stort han har øvet, hans Jertegn og hans Munds Forskrifter,
13. Sæd af Israel, hans Tjener, Børn af Jakob, hans Udvalgte!
14. Han er Jehova vor Gud, over hele Jorden gaae hans Domme.
15. Mindes evindelig hans Pagt, husker Ordet, han bød, gjennem tusinde Slægter,

---

andre Leiligheder. [27]) David havde ligesom alle Leviterne en Kappe eller Overkjortel af fiint Bomuld, men han alene havde en Livkjortel af Linned (ellers var Livkjortelen den egenlig hellige Dragt, medens Overkjortelen ogsaa hørte til den verdslige, 1 Sam. 2, 18-19). Med Jubel og Basunklang [28]) er den eiendommelige Tone meent, som ellers kun brugtes, naar der blæstes til Leirens Opbrud (4 Mos. 10, 5-6), i Modsætning til den Tone, hvormed Menigheden blot sammenkaldtes (4 Mos. 10, 7.) Her brød Guds Ark op fra sin Leir. [29]) Hvad der flygtig berøres her, er 2 Sam. 6, 16; 20-23 fortalt fuldstændigere.

Capitel XVI.

[2-3]) jvfr. 2 Sam. 6, 17-19. De Leviter, som nævnes [5]), findes ogsaa blandt dem, som anførtes 15, 18; de sang Kvindetonen og Bassen til Harper og Cithere, Asaph den høieste Tone til Cymbler, medens [6]) Præstens eiendommelige Gjerning var at støde i Trompeterne. Sangen fandt kun Sted ved høitidelige Leiligheder, derimod skulde der dagligen blæses i Trompet. Gerschomiten Asaph blev [7]) sat over alt, hvad der vedkom Sangen. Da V. 37 slutter sig til V. 7, maa Psalmen, som meddeles fra V. 8 til V. 36, sandsynligviis være bleven afsungen just ved denne Bestillings Overdragelse til Asaph. Mærkeligt er det, at denne hele Psalme kan opløses i tre Bestanddele, hvoraf hver enkelt findes som Deel af en anden Psalme: V. 8-22 jvf. Ps. 105, V. 1-15; V. 23-33 jvf. Ps. 96, V. 2-13 og 34-36 jvf. Ps. 106, 1; 47-48. Til disse tre Psalmer nævnes der ingen Forfattere, de kunne gjerne have været digtede allerede paa Davids Tid og de Stropher deraf, som dertil fandtes passende, forenede man ved denne Leilighed til een Psalme. I den første Deel [8-22]) ledes Tanken tilbage til Israels Fortid navnlig til Patriarchernes Tid (V. 20 sigter til Abrahams Vandring fra Ur til Haran, derfra til Canaan og atter igjen til Egypten og Philisterlandet, saaledes vandrede ogsaa Isak og Jakob omkring; med V. 21-22 jvf. 1 Mos. 12, 17; 20, 3; 7.)

16. Hvad han indgik med Abraham og den Eed, han svor Isak.
17. Den stillede han fast som en Vedtægt for Jakob, som en evig Pagt for Israel,
18. Da han sagde: Dig vil jeg give Canaans Land, eders Arvedeels Lod.
19. Dengang I vare en ringe Hob, saa ganske faa og Udlændinger i Landet,
20. Som droge omkring fra et Folk til et andet, fra et Kongerige til et andet Folkefærd,
21. Tillod han ikke nogen at kue dem, for deres Skyld revsede han Konger:
22. Tager ikke fat paa mine Salvede, gjører ikke mine Propheter Fortræd!
23. Hele Landet synge for Jehova, forkynder Dag for Dag, hvorledes han hjalp.
24. Fortæller blandt Hedninger om hans Herlighed, blandt alle Folkefærd om hans Vidundere.
25. Ja, stor er Jehova og saare priselig; forfærdelig er han fremfor alle Guder;
26. Thi Hedningernes Guder ere tilhobe Tant, men Jehova har dannet Himmelen.
27. Hæder og Herlighed gaae forud for ham; Kraft og Glæde ere, hvor han dvæler.
28. Giver Jehova, I Folkestammer, giver Jehova Æren og Magten.
29. Giver Jehova Lov for hans Navn, bringer Gave og kommer ind for hans Aasyn; tilbeder Jehova i hellig Prydelse.
30. Den hele Jord skal bæve for ham, Jordens Kreds, som stod saa urokkelig fast.
31. Himlene skulle glæde sig, og Jorden frydе sig; blandt Hedninger skal man sige: Jehova er Konge.
32. Havet og hvad der fylder det, skal larme, Marken og hvad der groer paa den, give Lyd.
33. Da skulle Skovens Træer juble for Jehova, thi han kommer til Dom over Jorderig.
34. Takker Jehova, thi han er god, evindelig varer hans Naade;
35. Siger: Frels os, vor Frelses Gud, du maa samle os og udfrie os fra Hedningerne, for at vi kunne berømme dit hellige Navn og rose os af din Priis.
36. Lovet være Jehova, Israels Gud, fra Evighed og til Evighed; hele Folket skal sige: Amen! og love Jehova.
37. Der, foran Arken med Jehovas Pagt, overdrog han til Asaph og hans Brødre daglig at varetage for Jehova, hvad der hver Dag kunde være at besørge.
38. Obed Edom og hans Brødre otte og tresindstyve i Tallet (det var en Søn af Jeduthun) tilligemed Chosa gjorde han til Portnere.
39. Præsten Zadok og hans Brødre Præsterne ansatte han ved Jehovas Bolig paa Høien i Gibeon,
40. For at de hver Morgen og Aften skulde bringe Jehova det daglige Brændoffer paa Brændofferalteret, efter hvad foreskrevet er i den Lov, Jehova havde givet Israel.
41. Hos dem vare Heman, Jeduthun og de øvrige Udvalgte, som bleve udnævnte til at lovprise Jehova, fordi hans Naade varer evindelig.
42. Hos dem vare Heman og Jeduthun, som lode sig høre til Trompeter og Cymbler og sang til de andre Instrumenter ved Guds Sang. Jeduthuns Børn vare ved Porten.
43. Saa gik hele Folket hver til sit Huus, og David vendte tilbage for at velsigne sit Huus.

Capitel XVII.

Forjættelsen ved Nathan og Davids Bøn.

1. Det tilbrog sig, da nu David boede i sit Huus, at han sagde til Propheten Nathan: See, jeg boer i et Cedertræeshuus, medens Arken med Jehovas Pagt staaer under Tepper.
2. Nathan sagde til David: Gjør hvad du har isinde; Gud er med dig.
3. Samme Nat skete det, at Guds Ord lød saaledes til Nathan:

Med [23]) gaaer Forfatteren over til at udsige, hvilken Betydning Jehovas Gjerninger mod Israel have for Hedningerne, for hele Jorden, ja for Naturen og alt, hvad der er skabt. Men fra [34]) af dvæler Sangen igjen ved Folket Israels Fremtid, som forsaavidt man seer paa det Menneskelige, var usikker, men som maatte drive dem til at holde desto fastere ved Jehova, deres Gud. [39]) Imidlertid forblev Tabernaklet i Gibeon, hvorhen det maa være bleven bragt fra Nob, hvor det stod i Sauls Tid. Da Zadok blev Præst ved Tabernaklet, blev Abjathar sandsynligviis ansat ved Arken. [41–42]) Medens Asaph var Sanger ved Arken paa Zion, vare Heman og Jeduthun ved Tabernaklet i Gibeon. Jeduthuns Børn vare Obed Edom og hans Brødre, V. 38.

Capitel XVII.

Dette hele Capitel er kun saare lidet forskjelligt fra 2 Sam. 7. Arken lader efter [1]) ikke til at have staaet i selve Davids Huus, men i et Telt derved. [8]) flg. Om Betydningen af det i Jehovas Tale til Nathan indeholdte Forbud og

4. Gaa hen og siig til min Tjener David: Du skal ikke bygge mig det Huus, hvori jeg vil boe;

5. Thi jeg boede ikke i noget Huus fra den Dag af, jeg bragte Israel hid, indtil den Dag idag, men jeg fulgte dem fra Telt til Telt, fra eet Paulun til et andet.

6. I al den Tid, jeg er vanket omkring i hele Israel, har jeg da talt et Ord til nogen blandt Israels Dommere, som jeg beskikkede til at vogte mit Folk, saalydende: hvorfor bygge I mig ikke et Cedertræeshuus?

7. Og nu skal du tale saaledes til min Tjener David: det siger Hærskarernes Jehova: jeg har taget dig fra Græsgangen, hvor du gik bag Faarene, for at du skulde være Fyrste over mit Folk Israel.

8. Og jeg var med dig i alt, hvad du foretog dig; jeg udryddede alle dine Fjender for dig og gjorde dit Navn lige med deres, som ere Stormænd paa Jorden.

9. Jeg bestemte et Sted til mit Folk Israel, hvor jeg plantede det, for at det skulde boe for sig selv, uden videre at blive forstyrret og uden at Voldsmænd atter kunde sønderslide det som i Førstningen

10. Og i den Tid, da jeg beskikkede Dommere over mit Folk Israel. Men jeg har ydmyget alle dine Fjender og lader dig vide, at Jehova vil bygge dig et Huus.

11. Det vil indtræffe, naar dine Dage ere omme, og du vandrer til dine Fædre, saa vil jeg opreise din Sæd efter dig, som skal være af dine egne Sønner, og jeg vil grundfæste hans Kongedømme.

12. Han skal bygge mig et Huus, og jeg vil grundfæste hans Stol for bestandig.

13. Jeg vil være hans Fader, og han skal være min Søn; min Naade vil jeg ikke fjerne fra denne, som jeg fjernede den fra ham, der var forud for dig.

14. Jeg vil sætte ham i mit Huus og ved mit Kongedømme for bestandig; hans Throne skal staae fast for bestandig.

15. I Overeensstemmelse med denne Tale og dette hele Syn talede Nathan til David.

16. Da gik David ind for Jehovas Ansigt, blev der og sagde: Hvad er jeg, Gud Jehova, og hvad er mit Huus, at du har bragt mig saavidt!

17. Selv dette var lidet i dine Øine, o Gud, og du taler om din Tjeners Huus i fjerne Tider. Du saae til mig, som var du et Menneske; og den, som ophøier, er Gud Jehova.

18. Hvad skal David nu tale til dig om Ære for din Tjener? du kjender din Tjener.

19. Jehova, for din Tjeners Skyld og af egen Drift har du udført denne store Gjerning for at aabenbare alt, hvad der er stort.

20. Jehova, der er ingen som du, og ingen Gud uden dig, efter alt, hvad vi høre med egne Øren.

21. Hvor er der et eneste Folk paa Jorden som dit Folk Israel; til hvem Gud kom for at udfrie sig et Folk, for at indlægge dig et Navn ved store og herlige Gjerninger, derved, at du for dit Folk, som du udfriede fra Ægypten, bortdrev Hedningerne.

22. Du gjorde dit Folk Israel til dit Folk for bestandig og du Jehova er deres Gud.

23. Og nu, Jehova, lad det Ord, du har talt over din Tjener og hans Huus, gjælde for bestandig; gjør som du har sagt.

24. Ja, lad det gjælde, saa vil dit Navn blive stort for bestandig og vil hedde: Hærskarernes Jehova, Israels Gud er Gud for Israel, og din Tjener Davids Huus er grundfæstet for dit Ansigt.

25. Thi du, min Gud, har aabenbaret for din Tjeners Øren, at du vil bygge ham et Huus; derfor har din Tjener fattet Mod til at bede for dig.

26. Og nu, Jehova, det er dig, som er Gud og har talt dette gode Ord om din Tjener.

27. Saa begynd da nu paa at velsigne din Tjeners Huus, saa det maa blive evindelig for dit Ansigt; thi hvad du velsigner, Jehova, skal blive velsignet til evig Tid.

Capitel XVIII.

Davids Seiervindinger.

1. Derefter tildrog det sig, at David slog Philisterne og ydmygede dem, han udrev Gath og de tilliggende Stæder af Philisternes Vold.

2. Han slog Moabiterne; saa blev Moab underkastet og udredte Tribut.

---

den givne Forjættelse maa man jevnføre Forklaringen af 2 Sam. 7. David sigter 22, 7 og 28, 3 til denne Tale af Jehova. [6]) læses Dommere, hvor 2 Sam. 7, 7 har: Stammerne. [13]) er Tillægget om Revselsen udeladt; derimod eiendommelig for denne Beretning er [14]), hvor vel ikke udsiges, at Davids Søn skal være Præst, men nok, at Davids og Jehovas Huus paa det Inderligste skulde forenes med Hensyn til deres Fremtids Skjæbne. Hensigten af [17]) er at udtale Modsætningen imellem Jehovas Høihed og Majestæt og hans venlige Aabenbarelse.

Capitel XVIII.

Ogsaa dette Capitel afviger kun lidet fra

3. David slog Hadareser, Kongen i Zoba, indtil Hamath, dengang han drog hen for at vende sin Magt mod Euphratfloden.
4. David fratog ham tusinde Vogne, syv tusinde Ryttere og tyve tusinde Mand Fodfolk. David lammede alle Vognhestene, men levnede dog hundrede Par deraf.
5. Da Syrerne fra Damask kom Kong Hadareser af Zoba til Hjælp, anrettede David et Nederlag blandt Syrerne paa to og tyve tusinde Mand.
6. David lagde Besætning i det damascenske Syrien, saa blev Syrien David underkastet og udredte Tribut. Og Jehova hjalp David i alt, hvad han foretog sig.
7. David tog Guldskjoldene, som Hadaresers Tjenere bare, og bragte dem til Jerusalem.
8. Fra Hadaresers Stæder Thibchat og Chun tog David en stor Mængde Erts; deraf forfærdigede Salomon Ertshavet, Søilerne og Ertskarrene.
9. Da Kong Togi af Hamath hørte, at David havde slaaet Kong Hadareser af Zoba's hele Hær,
10. Saa sendte han sin Søn Hadoram til Kong David for at bringe ham Hilsen og ønske ham til Lykke med den Seier, han havde vundet over Hadareser, thi Hadareser og Togi laae jevnlig i Krig med hinanden, og han sendte ham allehaande Guld, Sølv og Ertskar.
11. Ogsaa dem helligede Kong David til Jehova tilligemed Sølvet og Guldet, som han fik i Bytte hos alle Hedningerne, Edomiterne, Moabiterne, Ammoniterne, Philisterne og Amalekiterne.
12. Abisai, Zeruja's Søn, fældte atten tusinde Edomiter i Saltdalen.
13. Han lagde Besætninger i Edom, saa blev hele Edom David skatskyldig. Og Jehova hjalp David i alt, hvad han foretog sig.
14. David regjerede hele Israel og øvede Ret og Skjel mod hele sit Folk.
15. Joab, Zeruja's Søn, var Feltherre, og Josaphat, Achiluds Søn, Historieskriver.
16. Zadok, Achithubs Søn, og Abimelech, Abjathars Søn, vare Præster, og Savsa var Skriver.
17. Benaja, Jojada's Søn, var Anfører for Livvagten. Davids Sønner stode nærmest ved Kongens Side.

Capitel XIX.

Krigen med Ammoniterne og Syrerne.

1. Derefter hændte det sig, at Nahas, Ammoniterkongen døde, og hans Søn fulgte ham i Regjeringen.
2. David sagde: Jeg vil vise Venskab mod Chanun, Nahas' Søn, thi hans Fader viste mig Venskab. Saa sendte David Bud hen for at trøste ham over hans Fader. Og Davids Tjenere kom ind i Ammoniternes Land til Chanun for at trøste ham.
3. Ammoniternes Fyrster sagde til Chanun: David ærer vel tilsyneladende din Fader, fordi han sender dig Trøstebud, men skulde det ikke være for at udforske, kuldkaste og udspeide Landet, at hans Tjenere ere komne til dig?
4. Saa tog Chanun Davids Tjenere, ragede dem, skar deres Kjoleskjøder af indtil Skrævet og lod dem drage bort.
5. Man gik hen og berettede David dette angaaende Mændene; han lod et Bud gaae dem imøde, eftersom Mændene vare heelt vanærede, og Kongen lod sige: Bliver i Jericho, indtil eders Skjæg er groet ud, kommer saa tilbage.
6. Men Ammoniterne bleve bange, fordi de vare komne i slemt Ry hos David, og Chanun og Ammoniterne sendte tusinde Centner for at leie baade Vogne og Ryttere fra Mesopotamien og fra Maacha og Zoba i Syrien.

---

2 Sam. 8. I [3]) ligger en Henthydning til, at Israeliterne allerede før Davids Tid have gjort Erobringer henimod Euphratfloden, jvfr. til 5, 19-22. [4]) I 2 Sam. 8, 4 er der kun Tale om 700 Mand Rytteri. Tallet i denne Beretning er aldeles ikke overdrevet. [7]) Guldskjoldene oversætte Andre ikke ganske usandsynlig: Guldbrynier. Jvfr. 2 Krøn. 23, 9. [8]) Stæderne, som nævnes her, hedde 2 Sam. 8, 8 Betach og Berothai. Slutningen af dette Vers er eiendommelig for denne Beretning. [10]) Togi's Søn Hadoram hedder 2 Sam. 8, 10 Joram. [11]) Om David end ikke skulde bygge Jehova et Huus, saa laae dog det Huus, hans Søn var udseet til at opføre, ham stadig paa Hjerte. Først her [12]) erfarer man, at det var Abisai, som vandt Seieren over Edomiterne. [16]) Skriveren Savsa kaldes 2 Sam. 8, 17 Seraja.

Capitel XIX.

Heller ikke dette Capitel har nogen betydelig Afvigelse fra 1 Sam. 10. Man seer af denne Fortælling, hvorledes det lykkedes David, at hævde det først ved ham begrundede israelitiske Kongedømmes Herlighed. Ammoniterne havde sandsynligviis allerede tidligere staaet i et mere eller mindre udtrykkelig anerkjendt Afhængigheds-

7. Saa leiede de sig to og tredive tusinde Vogne, nemlig Kongen af Maacha og hans Folk; disse kom og leirede sig foran Medba, medens Ammoniterne flokkedes til fra deres Byer og droge ud i Krig.
8. Da David hørte dette, sendte han Joab og hele Helteskaren.
9. Ammoniterne droge ud og rustede sig til Slag ved Byens Indgang; Kongerne, som vare komne, stode alene for sig selv paa Marken.
10. Da Joab saae, at Krigen omspændte ham baade for og bag, saa udsøgte han nogle blandt de Udvalgte af Israeliterne og stillede dem ligeoverfor Syrerne.
11. Det øvrige Mandskab betroede han til sin Broder Absai og stillede dem ligeoverfor Ammoniterne.
12. Og han sagde: Blive Syrerne mig for mægtige, saa skal du komme mig til Hjælp, men blive Ammoniterne dig for mægtige, saa kommer jeg dig til Hjælp.
13. Fat Mod og lad os holde os brav for vort Folk og for vor Guds Stæder, saa vil Jehova gjøre, hvad der tykkes ham godt.
14. Joab og Folket, som han havde hos sig, rykkede ud til Kamp ligeoverfor Syrerne; og disse toge Flugten for ham.
15. Da Ammoniterne saae, at Syrerne flygtede, gave de sig ogsaa paa Flugten for hans Broder Absai og trak sig ind i Byen. Men Joab kom til Jerusalem.
16. Da Syrerne saae, at de havde lidt Nederlag af Israel, saa sendte de Bud for at hente Syrerne fra den anden Side af Floden, og Sophach, Hadaresers Feltherre blev deres Anfører.
17. Det meldte man David, og han samlede hele Israel og drog over Jordan; da han kom til dem, stillede han sig op imod dem. Som David stillede sig op til Slag ligeoverfor Syrerne, kjæmpede disse med ham.
18. Syrerne toge Flugten for Israel, og David nedlagde blandt Syrerne Mandskabet paa syv tusinde Vogne og fyrretyve tusinde Mand Fodfolk; ogsaa Feltherren, Sophach, dræbte han.
19. Da Hadaresers Tjenere saae, at de havde lidt Nederlag af Israel, sluttede de Fred med David og underkastede sig ham. For Fremtiden tabte Syrerne Lysten til at hjælpe Ammoniterne.

Capitel XX.

Ammoniternes Hovedstad erobres. De tre Raphasønner.

1. Ved Nytaarstid, paa den Tid Kongerne sædvanlig drage ud, førte Joab Krigshæren ud, hærgede Ammoniternes Land, kom hen og beleirede Hovedstaden, medens David var i Jerusalem. Joab indtog Hovedstaden og ødelagde den.
2. David tog deres Konges Krone fra hans Hoved; og han fandt, at den veiede et Centner Guld og at der var Ædelstene i den, den var over Davids Hoved. Dertil førte han en stor Mængde Bytte ud af Byen.
3. Folket, som var deri, ledede han ud og gjennemsavede dem med Jern-Valtser og Saver. Det gjorde David ved alle Ammoniternes Stæder, men David og hele Folket vendte tilbage til Jerusalem.
4. Derefter hændte det sig, at der stod et Slag med Philisterne ved Geser; da slog Chusatiten Sibchai Sippai en af Raphasønnerne, saa de bleve ydmygede.
5. Det kom atter til Slag med Philisterne; og Elchanan, Jagirs Søn slog Lachmi, en Broder til Gathiten Goliath. Han havde en Landse som en Væverbom.
6. Det kom atter til Slag ved Gath; der var en høi Mand med sex Fingre paa hver

---

forhold til Israel. [7]) Medba er Navnet paa Ammoniternes Hovedstad, som kun forekommer her. [18]) Her er atter en Uovereensstemmelse i Talangivelsen imellem denne Beretning og 2 Sam. 10, 18, imedens der paa hiint Sted taltes om 700 Vogne, hører man her om 7000. Den første Angivelse er vel den rigtigere. Det forbigaaes iøvrigt i denne Beretning, at Slaget imellem Joab og Sophach stod ved Helam.

Capitel XX.

Med V. 1-3 kan sammenlignes 2 Sam. 12, 26-31. Ammoniternes Straf [3]) opfatte nogle saaledes, som om David havde sat de Overvundne til at arbeide med Saver o. s. v. Men den i Texten udtrykte Mening er den rimeligere. Med Affsnittet V. 4-8 kan sammenlignes 2 Sam. 21, 18-22; hvor der i de foregaaende tre Vers er fortalt om endnu en Raphasøn. Den, som [5]) kaldes Lachmi, en Broder til Goliath, hedder 2 Sam. 21, 19 ligesom Broderen. Her er foreliggende Beretning den nøiagtigere. Ved at udrydde Raphasønnerne fuldbyrdede David Josuas Gjerning (Jos. 11, 21-23).

Haand og ligesaamange Tæer, fire og tyve i det Hele, som ogsaa hørte til Raphasønnerne;
7. Han haanede Israel. Men Jonathan, en Søn af Davids Broder Simea, fældte ham.
8. Det var Raphasønnerne i Gath; de faldt for Davids og for hans Tjeneres Haand.

Capitel XXI.

Davids Fald. Pladsen til Templet bestemmes.

1. Satan var Israels Modstander og han forledede David til at tælle Israel.
2. Og David sagde til Joab og til Folkets Fyrster: Gaaer hen og tæller Israel fra Beerscheba indtil Dan. Bringer saa Fortegnelsen til mig, paa det jeg kan faae deres Antal at vide.
3. Men Joab sagde: Jehova lægge hundrede Gange saamange til sit Folk, som der allerede er, mon de ikke allesammen, min Herre Konge, ere min Herres Tjenere? Hvorfor begjærer min Herre da dette, hvorfor skal der komme Brøde over Israel?
4. Men Kongen befalede Joab det alvorlig; saa drog Joab ud, vandrede gjennem hele Israel og kom til Jerusalem.
5. Joab opgav for David Summen paa det talte Folk, og hele Israel var elleve hundrede tusinde vaabendygtige Mænd.
6. Dog talte han ikke Levi og Benjamin, som boede midt iblandt dem, thi Kongens Ord var Joab vederstyggeligt.
7. Den Gjerning opvakte Guds Mishag, og han slog Israel.
8. Da sagde David til Gud: Jeg har forsyndet mig svært ved at gjøre dette; men forlad dog nu din Tjeners Brøde; thi jeg har handlet meget daarlig.
9. Og Jehova talede saaledes til Gad, Davids Seer:
10. Gaa hen og tal saaledes til David: saa siger Jehova: tre Ting forelægger jeg dig, vælg en af dem, saa vil jeg udføre den mod dig.
11. Saa kom Gad til David og sagde til ham: Saa siger Jehova; vælg nu,
12. Skal der i tre Aar være Hungersnød, eller vil du i tre Maaneder flygte for dine Fjender forfulgt af Avindsmænds Sværd, eller skal Jehovas Glavind, det er Smitsot, gaae tre Dage gjennem Landet og Jehovas Engel hærge hele Israels Landemærke? See nu til, hvad Svar jeg skal bringe ham, som har udsendt mig.
13. David sagde til Gad: Jeg er meget angst; men jeg vil dog helst falde i Jehovas Haand, thi hans Miskundhed er saare stor, i Menneskehaand vil jeg ikke falde.
14. Saa tilskikkede Jehova Israel en Smitsot, og der omkom halvfjerdsindstyve tusinde Mand af Israel.
15. Og Gud sendte Engelen til Jerusalem for at hærge den; men da Jehova saae, hvorledes den blev hærget, fortrød han paa Ulykken og sagde til Engelen, som anrettede Ødelæggelsen: det er nok, slip nu! Og Jehovas Engel standsede ved Jebusiten Ornans Lo.
16. Som David opløftede sine Øine og saae Jehovas Engel staae imellem Himmel og Jord med draget Sværd i sin Haand, som var udstrakt mod Jerusalem, saa kastede David og de Ældste sig ned med Ansigterne indhyllede i Sække.
17. Og David talede til Gud: Var det ikke mig, som gav Befaling til at tælle Fol-

---

Capitel XXI.

Med dette Capitel maa sammenlignes 2 Sam. 24. Denne Forseelse af David, at han lod sit Folk tælle og gjorde Kjød til sin Arm, fortæller Krønikernes Forfatter, fordi det just var ved den, at David forbrød sig som theokratisk Konge, og paa den anden Side aabenbarede Jehovas Miskundhed sig deri, at denne Synd og dens Straf blev Anledning til, at Stedet for den tilkommende Tempelbygning bestemtes. [1]) Dette Sted er det første efter den brugelige Anordning af Skriftens Bøger, hvor Satan udtrykkelig bliver nævnet. Thi maatte det end være indlysende, at der i Syndefaldets Historie havde været en høiere aandelig Magt virksom under det naturlige Skjul, Slangen, saa blev Satan dog ikke nævnet under hele Fortællingen. Efter Guds naaderige Styrelse kunde Ondskabens hele Magt ikke blive aabenbar, før Naaden og Sandheden vare aabenbarede i Christo. Derfor træder Læren om Satan i Baggrunden under den gamle Pagt. Dog omtales han ogsaa paa andre Steder end dette, baade som den fristende (Job 1 og 2) og som Anklageren (Zach. 3). I Overeensstemmelse dermed er det, at ogsaa de Christne endnu vente en Aabenbarelse af hans Vælde, som er frygteligere end nogen af dem, der hidindtil have fundet Sted (2 Thess. 2, 9), og ligeledes, at det kun eengang, nemlig ligeoverfor Christus, er blevet ham tilstedt at aabenbare sig i Person; han kunde blot indgive den med Aanden salvede David Tanken, ligesom han kunde tale igjennem Apostelen Peder (Math. 16, 23).

ket? Det var mig, som syndede og handlede ugudelig; men hvad have disse Faar gjort? Jehova, min Gud, lad din Hagnd ramme mig og min Faders Huus, men ikke være dit Folk til Plage.
18. Jehovas Engel bød Gad sige til David: Lad David stige op og opføre Jehova et Alter ved Jebusiten Ornans Lo.
19. Og David gik derop paa det Ord, Gad havde talt til ham i Jehovas Navn.
20. Idet Ornan just vendte sig om, fik han Jehovas Engel at see, da krøb hans fire Sønner, som vare hos ham, i Skjul, men selv blev han ved at tærske Hvede.
21. Da David kom til Ornan, og Ornan fik Øie paa ham, gik han ud af Loen og kastede sig ned paa sit Ansigt for David.
22. David sagde til Ornan: Giv mig det Sted, du har til Lo, saa vil jeg derpaa bygge et Alter for Jehova, giv mig det for fuld Betaling, paa det Plagen maa afværges fra Folket.
23. Ornan sagde til David: tag du det og min Herre Konge gjøre, hvad han finder for godt, see, jeg vil give dig Oxer til Brændoffer, Tærskeslæder til Ved og Hvede til Madoffer, jeg vil give det altsammen.
24. Men Kongen sagde til Ornan: Nei, jeg vil kjøbe det for fuld Betaling, thi jeg vil ikke bringe til Jehova, hvad der er dit, og offre Brændoffer for Ingenting.
25. Saa gav David paa Stedet Ornan sex hundrede Sekel Guld efter Vægt.
26. David byggede der et Alter for Jehova og frembar Brændoffere og Takoffere. Han paakaldte Jehova, og denne svarede ham med Ild, som faldt fra Himlen ned paa Brændofferalteret.
27. Og Jehova talede til Engelen, saa stak denne sit Sværd i Balgen.
28. I samme Stund som David saae, at Jehova svarede ham ved Jebusiten Ornans Lo, offrede han der.
29. Men Jehovas Bolig, som Moses havde tilberedt i Ørkenen, og Brændofferalteret vare paa den Tid paa Høien ved Gibeon.
30. Men David var ikke istand til at komme for hans Ansigt for at adspørge Gud, saa forfærdet var han over det Glavind, Jehovas Engel havde.

Capitel XXII.

David meddeler sin Søn Salomon Guds Villie om Tempelbygningen.

1. David sagde: her skal Gud Jehovas Huus og Israels Brændofferalter være.
2. David gav Befaling om at forsamle de Fremmede, som vare i Israels Land, og han ansatte dem som Steenkløvere for at tilhugge Qvaderstene, hvormed man skulde bygge Guds Huus.
3. David skaffede Jern i Mængde til Sømmene ved Dørene i Portene og til Hængsler; og saameget Erts, at man ikke kunde veie det;
4. Og overvættes meget Cedertræ thi Sidonierne og Tyrerne bragte Cedertræ i Mængde til David.
5. David sagde: Min Søn Salomon er ung og spæd, men Huset, han skal bygge for Jehova, maa være overmaade stort, saa der gaaer Ry og Berømmelse af det i alle Lande, nu vil jeg samle sammen for ham. Og David samlede svært sammen før sin Død.
6. Han kaldte paa sin Søn Salomon og bød ham bygge et Huus for Jehova, Israels Gud.

---

29) Det Sted i Tabernaklet, som næst efter Pagtens Ark fremtræder med den største Berettigelse til at være Middelpunkt for den hele Gudstjeneste, var Brændofferalteret. Ligesom det blev David forundt at bringe Pagtens Ark ind i sit Huus, saaledes ogsaa at opføre et Brændofferalter. Til det andet i Gibeon 30) havde David, saalænge Vreden varede, ikke turdet søge. Saaledes maa Gud efter Aabenbarelsen af sin retfærdige Harme igjen kalde det forfærdede Menneske til sig.

Capitel XXII.

1) hører endnu aldeles til den i foregaaende Capitel meddeelte Fortælling. Det var det sidste Beviis paa Naade, som David fik af Jehova, at det blev ham kundgjort, paa hvilket Sted Pagtens Ark og Brændofferalteret, som endnu vare adskilte, skulde forenes, og at det blev betegnet med et foreløbigt Brændofferalter. Hvad der fra 2) indtil Bogens Slutning bliver fortalt om Davids Regjering, findes ene her i Krønikerne. Om man ved de Fremmede skal forstaae de Cananiter, som endnu vare tilovers (jvf. 1 Kong. 9, 20-21) eller Folk, som andetsteds fra vare flyttede ind i Landet, kan man ikke tydelig see. Dog siges der ikke, at disse Fremmede bleve tvungne til Arbeidet, og endnu mindre, at de maatte forrette det uden Vederlag. Til Bygningsarbeider søgte Israeliterne gjerne fremmede Arbeidere og Kunstnere. Hvad der blomstrede

7. Og David sagde til sin Søn Salomon: Jeg havde isinde at bygge et Huus for min Gud Jehovas Navn;
8. Men da lød der et Ord fra Jehova angaaende mig, som sagde: du har udgydt Blod i Mængde og ført store Krige, du skal ikke bygge et Huus for mit Navn, thi du har ladet meget Blod flyde paa Jorden for mit Ansigt.
9. See, du vil blive Fader til en Søn, han skal være en Fredegod, og jeg vil give ham Ro for hans Fiender rundt omkring. Thi hans Navn skal være Salomon, og Fred og Tryghed vil jeg unde Israel i hans Dage.
10. Han skal bygge mit Navn et Huus, han skal være min Søn, og jeg vil være hans Fader; jeg vil grundfæste Thronen til hans Kongedømme over Israel for bestandig.
11. Lad nu Jehova være med dig, min Søn, saa skal du faae Held til at bygge Jehova din Guds Huus, som han har sagt om dig.
12. Jehova give dig kun Kløgt og Forstand og beskikke dig over Israel for at vare paa Jehova din Guds Lov.
13. Da skal det gaae dig vel, hvis du lægger Vind paa at holde Vedtægterne og Anordningerne, som Jehova gav Moses med Hensyn til Israel; fat Mod og vær mandig, du maa ikke lade dig skræmme eller ræddes.
14. See, under min Gjenvordighed har jeg samlet til Jehovas Huus hundrede tusinde Centner Guld, ti hundrede tusinde Centner Sølv og saameget Erts og Jern, at det for Mængdens Skyld ikke kan veies. Desuden har jeg samlet Tømmer og Steen, men deraf maa du sørge for mere.
15. Der er mange Haandværkere hos dig, som kunne kløve og tilhugge baade Steen og Tømmer; enhver af dem er kløgtig til alle-haande Gjerning.
16. Guldet, Sølvet, Ertsen og Jernet kunne ikke tælles. Velan, sæt det i Værk, saa vil Jehova være med dig.
17. David bød alle Israels Fyrster, at de skulde staae hans Søn Salomon bi:
18. Er ikke Jehova, eders Gud med eder og lader eder faae Ro paa alle Sider? Thi han gav Landets Beboere i min Magt, saa blev Landet underkastet Jehova og hans Folk.
19. Henvender nu baade Hjerte og Sind paa at søge Jehova, eders Gud! Velan, bygger Gud Jehovas Helligdom, paa det man kan bringe Arken med Jehovas Pagt og Bohavet til Guds Helligdom ind i det Huus, som er bygget for Jehovas Navn.

Capitel XXIII.

David ordner Leviternes Tjeneste. Disses Slægter og Familier.

1. Da David blev gammel og mæt af Dage, satte han sin Søn Salomon til Konge over Israel.

---

hos dem var Sang, Musik og Digtekunst. Hvad der læses [7–11]) er ikke ganske saaledes indeholdt hverken Cap. 17 eller 2 Sam 7. Derfor behøver man ikke at formode, at David havde faaet en ny Aabenbaring; Jehova har ved sin Aand lært ham at forstaae Ordet dybere, end det var givet nogen anden. Ved det Blod, David har udøst, kan ikke sigtes til Uria's Mord, thi den her meddeelte Aabenbaring fandt tidligere Sted, og heller ikke kunde han paa Grund af det ene Mord siges at have udøst meget Blod. Ordene indeholde ingen Revselse for den Blodsudgydelse, som var Følge af Davids Embede, men det laae just i dette Embedes Natur, at intet syndigt Menneske kunde overtage det heelt og udeelt. (Salomon betyder: fredsæl, fredegod). [14]) Tempelskatten har efter denne Angivelse været overordenlig rig, men hverken kan det nøie angives, hvor stor denne Sum vilde være i nugjældende Mynt, heller ikke er den bleven samlet i eet Menneskes Levealder. Omendskjøndt der i Samuels Bøger ligesom i Kongernes intet nøiagtigt og fuldstændigt fortælles om de Skatte, David samlede til Tempelbygningen, saa forbigaaes det dog ikke aldeles, 2 Sam. 8, 11. David havde ikke samlet Tømmer nok, derfor maatte Salomon sørge for mere, 2 Krøn. 2, 2. [15]) jvf. 4, 14; 21; 23.

Capitel XXIII.

[1]) Det var ikke blot ved at samle Skatte, at David viste, at han tænkte paa Tempelbygningen, men ogsaa ved at foranstalte alt, som det skulde være ved Gudstjenesten. De i det Følgende indeholdte Anordninger kunde tildeels først træde i Kraft efter Tempelbygningen. Han forsamlede først alle Leviter paa 30 Aar; med denne Alder vare de efter Lovens Bestemmelse skikkede til at overtage alle Forretninger, som paalaae dem ved Helligdommen, jvf. V. 24. 6000 iblandt dem ansatte han dog til Forretninger udenfor Helligdommen (jvf. 26, 29-32), nemlig til at være Fogder og Dommere. Der kunde være Tvivl om Leviterne allerede før den Tid havde Dommermyndighed i Israel Om det end var naturligt, at man valgte dem til Dommere, som

2. Han forsamlede alle Israels Fyrster, baade Præster og Leviter.

3. Man talte Leviterne, saamange som vare tredive Aar og derover, og Tallet paa Hovederne af dem, som vare Mænd, beløb sig til otte og tredive tusinde.

4. David sagde: Af dem skulle fire og tyve tusinde varetage Gjerningen ved Jehovas Huus, sex tusinde være Fogder og Dommere,

5. Fire tusinde være Portnere og fire tusinde lovprise Jehova paa Instrumenterne, som jeg har dannet til Lovsangen.

6. David deelte dem i Skifter efter Levis Sønner, Gerschom, Kahath og Merari.

7. Af Gerschomiterne var der Lagdan og Simei.

8. Lagdans Sønner vare: Jechiel, som var den ypperste, Setham og Joel, det var tre.

9. Simei's Sønner vare: Selomith, Hasiel og Haran, det var tre. Det var Hovederne for Lagdans Familier.

10. Simei's Sønner vare Jachath, Sina, Jegus og Beriah. Det vare Simei's fire Sønner.

11. Jachath var den første, Sisa den anden; Jegus og Beriah fik ikke mange Sønner, derfor bleve de regnede som een Familie.

12. Kahaths Sønner vare: Amram, Jizhar, Hebron og Usiel, det var fire.

13. Amrams Sønner vare: Aron og Moses. Aron blev tilligemed sine Sønner for bestandig udkaaret til at varetage Helligdommen, til at røge for Jehova, til at tjene ham og til at velsigne i hans Navn for bestandig.

14. Moses var en Guds Mand, hans Sønner bleve regnede til Levi Stamme.

15. Mose Sønner vare: Gerschom og Elieser.

16. Gerschoms førstefødte Søn var Sebuel.

17. Eliesers førstefødte Søn var Rechabja. Han fik ikke flere Sønner, men Rechabja fik overmaade mange.

18. Jizhars førstefødte Søn var Selomith.

19. Hebrons Sønner vare: Jerija, den ældste, Amarja, den anden, Jahasiel, den tredie, og Jekameam, den fjerde.

20. Usiels Sønner vare: Micha, den ældste og Jisija, den anden.

21. Merari's Sønner vare: Machli og Musi. Machli's Sønner vare: Eleasar og Kis.

22. Eleasar døde uden at have Sønner, han havde blot Døttre, der ægtede deres Slægtninger, Kis' Sønner.

23. Musis Sønner vare: Machli, Eder og Jeremoth; det var tre.

24. Disse vare Sønner af Levi efter deres Familier; selv vare de Hoveder for Familier og bleve regnede efter Tallet paa Navnene, efter Hovederne af dem, som havde den Bestilling at varetage Jehovas Huus, fra tyve Aar og derover.

25. Thi David sagde: Jehova, Israels Gud har ladet sit Folk faae Hvile og han vil boe evindelig i Jerusalem.

26. Dog, Leviterne skulde ikke igjen have nogen til at bære Boligen og alle dens Kar, som brugtes i Tjenesten;

---

havde bedst Kjendskab til Jehovas Lov, saa vare dog i al Fald ikke alle Dommere Leviter. Allerede i Ægypten havde Folket Fogder eller Skrivere iblandt sig, 2 Mos, 5, 15; ved den Ordning af Retsforholdene, som Moses paa Jethros Raad foretog, 2 Mos. 18, blev der intet Hensyn taget til Leviterne; ligeledes bleve de 70, som Jehova senere sideordnede Moses, tagne blandt Fogderne (4 Mos. 11, 16) uden at der siges, at de vare Leviter. Fuldstændig ordnet blev Israels Retsforfatning først under Josaphat; jvf. 2 Krøn. 19, 5-11. Lagdan [7]) maa være den samme, som 6, 20 hedder Libni, der kaldes hans Søn Jachath, her hedder [8]) hans Førstefødte Jechiel (jvf. 26, 21). Den Jachath, som omtales [10-11]), er den samme, som nævnes 6, 43; det anføres ikke der, at han var en Søn af Simei, men det var dog klart, at han maatte være det. [15]) Jvf. 2 Mos. 2, 22. [16]) Jvfr. 24, 20; 26, 24. [17]) jvf. 24, 21; 26, 25. [18]) jvf. 24, 22. [19]) jvf. 24, 23; 26, 31. [20]) jvf. 24, 24. Imellem Angivelsen, som findes her, om Machliternes Familie i Meraritternes Slægt [21-22]) (jfr. 24, 28) og den tidligere 6, 29 finder en Forskjellighed Sted, som kun kan opklares ved Gisninger, da Kilderne svigte. Libni (6, 29) maa have været den Søn, som blev født af Giftermaalet mellem Kis' Søn og Eleasars Datter. Derimod bliver Musi's Førstefødte [23]) (jvf. 24, 30) kaldet Machli ligesom 6, 47. [24]) Før omtaltes kun de Leviter, som vare over 30 Aar (V. 3); nu derimod nævnes ogsaa saadanne, som blot vare over 20. Efter Lovens Bestemmelse var den tidligste Alder, i hvilken Leviterne traadte ind i Tjenesten ved Helligdommen, det 25de Aar (4 Mos. 8, 24); i overordenlige Tilfælde tog man dog alligevel dem med, som havde fyldt det 20de Aar (2 Krøn. 31, 17). Dette var ogsaa her Tilfældet. Spørgsmaalet bliver da, hvori det Overordenlige bestod? Sædvanlig opfatter og oversætter man [25-27]) saaledes, som om David først kun havde indkaldt Leviterne, som vare over 30 Aar, men da han senere betænkte, at Arbeidet ved Helligdommen

27. Men efter Davids sidste Bestemmelse skulde disse, som regnedes til Levis Børn, fra tyve Aar og derover gjøre dette.
28. Thi deres Plads var ved Siden af Arons Børn for at varetage Jehovas Huus, Forgaardene, Kamrene, Renselsen af alt Helligt og hvad der ellers kunde forefalde i Guds Huus
29. Med Skuebrødene, Hvedemelet til Madoffer, hvad enten dette var usyret Fladbrød eller skulde bages paa Pande eller vendes i Olie, og med alt hvad der skulde veies og maales.
30. Hver Morgen skulde de staae, for at love og prise Jehova; saaledes ogsaa om Aftenen.
31. De skulde bringe Jehova Brændoffer hver Sabbat, hver Nymaaned og hver Høitid og i det Antal, som var dem foreskrevet, hver Dag komme for Jehovas Ansigt.
32. De skulde agte paa, hvad der var at besørge ved Mødets Telt, ved Helligdommen og for deres Brødre Arons Børn i Tjenesten ved Jehovas Huus.

Capitel XXIV.

De fire og tyve Præsteskifter og de til deres Bistand forordnede Leviter.

1. Arons Børn vare deelte i egne Skifter. Arons Sønner vare: Nadab, Abihu, Eleasar og Ithamar.
2. Nadab og Abihu døde før deres Fader uden at have Børn, men Eleasar og Ithamar bleve Præster.
3. David deelte imellem Zadok af Eleasars Børn og Achimelek af Ithamars det Embede, som de havde i deres Gjerning.
4. Da de fordeelte dem, fandt man, at der var flere Stamfædre blandt Eleasars Børn end blandt Ithamars; i Eleasars Slægt var sexten Hoveder for Familier, i Ithamars otte.
5. Man fordeelte dem samtidig efter Lodder, saa der blev Fyrster for Helligdommen og Guds Fyrster baade af Eleasars og af Ithamars Sønner.
6. Semaja, Nethaneels Søn, Skriveren af Levi Stamme optegnede dem i Overværelse af Kongen, Fyrsterne, Præsterne Zadok, Achimelek, Abjathars Søn og Hovederne for Præsternes og Leviternes Familier; skifteviis blev der taget en Familie af Eleasars og en af Ithamars Slægt.
7. Det første Lod traf Jojarib, det andet Jedaja,
8. Det tredie Charim, det fjerde Segorim,
9. Det femte Malchija, det sjette Mijamin,
10. Det syvende Hakkoz, det ottende Abija,
11. Det niende Jesua, det tiende Sechanja,
12. Det ellevte Eljasib, det tolvte Jakim,
13. Det trettende Chuppa, det fjortende Jesebab,
14. Det femtende Bilga, det sextende Immer,
15. Det syttende Chesir, det attende Happizes,
16. Det nittende Phetachja, det tyvende Ezechiel,
17. Det een og tyvende Jachin, det to og tyvende Gamul,

---

siden Arkens Flytning ikke var saa tungt, indkaldte han senere ogsaa dem, som vare over 20. Paa den Maade havde det været Regel, at alle tyveaars Leviter gjorde Tjeneste, og Undtagelse, at man kun tog dem, som vare over 30. Endvidere var denne Nænsomhed overflødig; thi et tyveaarigt Menneske udholder vel omtrent samme Arbeide, som den der er 30 Aar gammel. David indkaldte alle Leviter over 30 Aar særskilt, fordi det var dem, som ordenligviis skulde gjøre Tjeneste. Men da det i Nødsfald var tilladt at tage de Yngre med, og der forestod en dobbelt Flytning, nemlig Arkens fra Zion og Tabernaklets fra Gibeon til Moria Bjerg, hvortil man kun maatte bruge Leviter (jvf. V. 27 med 15, 2; 15), saa indkaldte han for dette overordenlige, snart indtrædende Tilfælde alle, som vare 20 Aar og derover. Angaaende de forskjellige Arter af Madoffer, som opregnes [29]), jvf. 3 Mos. 2, 4-7.

Capitel XXIV.

[2]) Jvf. 3 Mos. 10, 1-5. [3-5]) Hvorledes Ithamars Slægt er kommen ind i det ypperstepræstelige Embede, vides ikke; Leddene, som ligge mellem Pinehas og Zadok, kjender man af 6, 4-8, men om de Led, som ligge imellem Ithamar og Eli, vides ikke det Mindste. Ithamars Slægt var sandsynligviis bleven betydelig formindsket ved Sauls Voldsdaad imod den (1 Sam. 22), som maaskee ogsaa havde Tabernaklets Flytning fra Nobe til Gibeon til Følge. Derfor tilfaldt kun en Trediedeel af Skifterne Ithamars, to Trediedele derimod Eleasars Slægt. Af de [7-18]) opregnede Skifter blive i senere Skrifter to atter nævnte: Jojarib (V. 7) som det Skifte hvortil Præsten Mattathias hørte (1 Makkab. 2, 1) og Skiftet Abija (V. 10) som det, hvortil Præsten Zacharias hørte (Luc. 1, 5). Men foruden Præsterne bleve mange Leviter

18. Det tre og tyvende Delaja, det fire og tyvende Maasja.
19. Disse vare beskikkede ved deres Tjeneste til at gaae ind i Jehovas Huus, som det var dem foreskrevet ved deres Fader Aron, saaledes som Jehova, Israels Gud, havde budet.
20. Hvad angaaer de øvrige Leviter, saa var der af Amrams Børn Subael, af Subaels Børn Jechdeja.
21. Hvad Rechabja angaaer, saa var Jisija den ældste blandt Rechabja's Sønner.
22. Af Jizhariter var der Selomoth, blandt Selomoths Sønner var Jachath.
23. Af Jerija's Sønner var Amarja den anden, Jehasiel den tredie, Jekameam den fjerde.
24. Usiels Søn var: Micha, Micha's Søn var Samir.
25. Micha's Broder var Jisija, Jisija's Søn var Sacharja.
26. Merari's Efterkommere vare Machli og Musi, dertil Børnene af hans Søn Jagasija.
27. Merari's Efterkommere ved hans Søn Jagasija vare Soham, Sachur og Ibri.
28. Machli's Søn var Eleasar; denne havde ingen Sønner.
29. Hvad Kis angaaer, saa hed hans Søn Jerachmeel.
30. Musi's Sønner ere Machli, Eder og Jerimoth. Disse vare Leviternes Børn efter deres Familier.
31. Ogsaa disse kastede Lod tilligemed deres Brødre, Arons Sønner, i Overværelse af Kong David, Zadok, Achimelek og Hovederne for Præsternes og Leviternes Familier, Stamfædrene tilligemed de yngre Brødre.

Capitel XXV.

De fire og tyve Sangerklasser.

1. David og Krigshøvdingerne udsondrede nogle af Asaphs, Hemans og Jeduthuns Sønner til Tjenesten, som skulde prophetere til Cithere, Harper og Cymbler, og de bleve talte til at besørge deres Gjerning.
2. Af Asaphs Sønner var der: Sachur, Joseph, Nethanja og Asarela, det var Asaphs Sønner, som stode Asaph nærmest, der prophéterede ved Kongens Side.
3. Hvad Jeduthun angaaer, saa vare Jeduthuns Sønner: Gedalja, Zeri, Jesaja, Chasabja og Matithja, sex i Tallet, de stode med Cithere ved Siden af deres Fader Jeduthun, som propheterede til Lov og Priis for Jehova.
4. Hvad Heman angaaer, saa vare Hemans Sønner: Bukkija, Mattanja, Usiel, Sebuel, Jerimoth, Chananja, Chanani, Eliatha, Giddalti, Romamti-Eser, Josbekasa, Mallothi, Hothir og Mahasijoth.
5. Alle disse Sønner af Heman, Kongens Seer, sang Guds Ord for at forhøie Hornklangen. Gud skjænkede Heman fjorten Sønner og tre Døttre.
6. Alle disse stode ved Siden af deres Fader under Sangen i Jehovas Huus med Cymbler, Harper og Cithere for at varetage Tjenesten i Guds Huus. Ved Siden af Kongen stode Asaph, Jeduthun og Heman.
7. Man talte dem sammen med deres Brødre, som vare oplærte i at synge for Jehova; der var to hundrede og otte tyve Kyndige i det Hele.
8. De kastede Lod om deres Tjeneste i

---

beskikkede til Tempeltjenesten, først nævnes de af Kahaths Slægt, saa de af Meraris; Gerschomiterne forbigaaes her reent. Subael [20]) var en Søn af Mose Søn Gerschom (23, 16) og Opsynsmand over Skattene (26, 24). Rechabja [21]) var en Søn af Elieser, 23, 17; jvf. 26, 25. [22]) jvf. 23, 18. [23]) Jerija var en Hebronit (23, 19; 26, 31). Her er Texten sandsynligviis forvansket, da de 4 nævnte efter 23, 19 vare Brødre; som der tælles her, stemmer Tallet ikke. [24–25]) jvf. 23, 20. [26–27]) nævnes der Børn af en tredie Søn af Merari, foruden Machli og Musi, om ham hører man ellers intet. [29]) Jerachmeel var det vel, som ægtede Eleasars Datter, 23, 22. [30]) jvf. 23, 23.

Capitel XXV.

Medens man Cap. 6 hørte om følgende tre Forstandere for Sangerchor: Asaph, Heman og Ethan, er her Talen om Asaph, Heman og Jeduthun. Cap. 16, V. 41 nævntes Jeduthun sammen med Heman som Forstander for Sangerne i Gibeon ved Tabernaklet, han forekommer ellers Ps. 39; 62; 77. Om han end ikke var den samme som Ethan, saa maa han dog med ham have skiftet til at være Forstander for samme Chor. [2]) Udtrykket: Prophetere bruges her sikkert ikke blot af den Grund om Sangerne, fordi Propheterne betjente sig af Musik (1 Sam. 10, 5), men fordi det var Jehovas Aand, som begeistrede Sangerne. [3]) Her nævnes kun fem Sønner af Jeduthun, men Summen angaves til sex; een er altsaa bleven udeladt. Han hed, som det Følgende viser, Simei (jvfr. V. 17). Med Hornene [5]) menes Trompeterne og Basunerne (jvf. Jos. 6, 5), hvoraf ene Præsterne betjente sig. Af de fire og tyve

Fælledskab; den Mindste med den Største, den Kyndige med Disciplen.
9. Det første Lod traf i Asaphs Slægt, nemlig Joseph; det andet Gedalja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
10. Det tredie Sachur med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
11. Det fjerde Jizri med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
12. Det femte Nethanja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
13. Det sjette Bukkija med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
14. Det syvende Jesareela med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
15. Det ottende Jesaja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
16. Det niende Nattanja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
17. Det tiende Simei med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
18. Det ellevte Asareel med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
19. Det tolvte Chasabja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
20. Det trettende Subael med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
21. Det fjortende Mattithja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
22. Det femtende Jeremoth med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
23. Det sextende Chananja med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
24. Det syttende Josbekasa med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
25. Det attende Chanani med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
26. Det nittende Mallothi med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
27. Det tyvende Eliatha med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
28. Det een og tyvende Hothir med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
29. Det to og tyvende Giddalti med Sønner og Brødre, tolv i det Hele;
30. Det tre og tyvende Mahasijoth med Sønner og Brødre, tolv i det Hele.
31. Det fire og tyvende Romamti-Eser med Sønner og Brødre, tolv i det Hele.

Capitel XXVI.

Portnerne, Opsynsmændene over Tempel-Skattene og Fogederne.

1. Hvad Portnernes Skifter angaaer, saa var der af Korachiter Meselemja, en Søn af Kore, blandt Asaphs Børn.
2. Meselemja's Sønner vare: Sacharja, som var den førstefødte, den anden var Jedigael, den tredie: Sebadja, den fjerde: Jathniel,
3. Den femte: Elam, den sjette Johanan, den syvende: Eljoenai;
4. Obed Edoms Sønner vare: Semaja, som var den førstefødte, den anden var Josabad, den tredie: Joach, den fjerde: Sachar, den femte: Nethaneel,
5. Den sjette: Ammiel, den syvende: Isaschar, den ottende Peullatti; thi Gud velsignede ham.
6. Hans Søn Semaja blev Fader til Sønner, som havde Magten i deres Familier, thi de vare Krigsmænd.
7. Semaja's Sønner vare: Othni, Rephael og Obed; dertil Elsabad med hans Brødre: Elihu og Semachja, som allesammen vare dygtige Folk.
8. De vare allesammen Sønner af Obed Edom, de saavelsom deres Sønner og Brødre, men kraftfulde til Tjenesten, der var to og tresindstyve hos Obed Edom.
9. Meselemja's Sønner og Brødre vare dygtige Folk, atten i Tallet.
10. Sønnerne af Chosa, som hørte til Merari's Slægt, vare: Simri, den ypperste, thi førstefødt var han ikke, men hans Fader satte ham til at være den ypperste.
11. Den anden var: Hilkia, den tredie:

Klasser, som nævnes 9–31), tilfaldt den tredie, første, femte og syvende Asaphs fire Sønner; den anden, fjerde, ottende, tolvte, fjortende og tiende Jeduthuns sex Sønner; den sjette, niende, ellevte (Usiel V. 4 og Asareel V. 18 er samme Navn), trettende, femtende, sextende, attende, tyvende, to og tyvende, fire og tyvende, syttende, nittende, een og tyvende og tre og tyvende Hemans fjorten Sønner.

Capitel XXVII.

Der anføres tre Familier, hvem Varetægten over Portene fornemmelig var betroet, nemlig Meselemja's 1–3) (baade han og hans Søn Sacharja nævnes 9, 21), Obed Edoms 4–8); (hans Søn Semaja kunde synes at være den samme som den, der nævnes 9, 16, da begge ere Sønnesønner af Jeduthun, 16, 38, og begge have en Søn af ligelydende Navn, Obed, V. 7, Obadja, 9, 16; dog derimod strider, at Semaja's Fader, 9, 15, ikke som her hedder Obed-Edom, men Galal) og Chosa's 10–11), jvfr. 16, 38. Den førstnævnte Familie hørte til Korachiternes Slægt (uklart er det, naar den tillige V. 1 kaldes Asaphs

Thebalja; den fjerde Sacharja. Alle Chosa's Sønner og Brødre vare tretten i Tallet.

12. Disse Skifter af Portnere, Overhoveder blandt Mændene saavelsom deres Brødre, paalaae det at tjene i Jehovas Huus.

13. De kastede Lod baade store og smaa efter deres Familie om hver Port.

14. Den østre Ports Lod traf Selemja; hans Søn Sacharja, som var en snild Raadgiver, kastede Loddene, ham traf den nordre Ports Lod.

15. Obed Edom tilfaldt den søndre, hans Sønner tilfaldt Forraadshuset.

16. J Suppims og Chosa's Lod faldt det at staae mod Vest ved Porten, Sallecheth paa Veien, som løber opad; der stødte Vagterne sammen.

17. Mod Øst stod der sex Leviter, mod Nord fire om Dagen, mod Syd fire om Dagen og ved Forraadshuset stode de parviis.

18. Ved Forstaden mod Vest stod der fire ved Veien og to ved Forstaden.

19. Det var Portnerskifterne af Korachiterne og Merariterne.

20. Af Leviterne stod endvidere Achia for Skatkamrene i Guds Huus og for de hellige Skatte.

21. Hvad Lagdans Børn angaaer, saa var Gerschomiterne Familieoverhoveder for Lagdan, Gerschomiten Lagdans Søn var Jehieli.

22. Jehieli's Sønner, Setham og hans Broder Joel, stode for Skatkamrene i Jehovas Huus.

23. Endvidere havde Amramiter, Jizhariter, Hebroniter og Asieliter deres Bestillinger.

24. En Søn af Gerschom og Sønnesøn af Moses, Sebuel, var Fyrste over Skatkamrene.

25. Iblandt hans Brødre fik Eliezer en Bestilling, hans Søn var Rechabja, hans Søn var Jesaja, hans Søn var Sichri og hans Søn var Selomith.

26. Denne Selomith og hans Brødre stode for alle de hellige Skatte, som Kong David og Familiehøvdingerne blandt Fyrsterne for Tusinder og Hundreder og Krigsfyrsterne havde helliget;

27. Af Byttet i Krigene helligede de dem for at bidrage til Jehovas Huus.

28. Og alt hvad Seeren Samuel, Saul, Kis' Søn, Abner, Ners Søn, og Joab, Zeruja's Søn, havde helliget, betroede man til Selomiths og hans Brødres Varetægt.

29. Til Jizhariterne hørte Chananja og hans Sønner beskikkede til Forretninger i Israel udenfor Templet, til Fogder og Dommere.

30. Af Hebroniterne hørte Chasabja og hans Brødre, som vare dygtige Folk og syv hundrede i Tallet, beskikkede til at bestyre Israel baade hiinsides Jordan og mod Vest, baade hvad der vedkom Jehovas Gjerning og Kongens Tjeneste.

31. Blandt Hebroniterne var Jerija den ypperste, nemlig blandt de Hebroniter, som vare af samme Herkomst med ham i Familierne; i Davids fyrretyvende Regjeringsaar bleve de talte, og de dygtigste blandt dem fandt man i Jaeser i Gilead.

32. Ogsaa hans Brødre vare kraftige Folk, to tusinde og syv hundrede i Tallet, Hoveder for Familier; dem beskikkede Kong David over Rubeniterne, Gaditerne og den halve Manasse Stamme for alt, hvad der vedkom Gud og Kongen.

Børn, thi Asaph var ikke som Korachiterne Kahathit men Gerschomit), de to andre vare Merariter (V. 10. Jeduthun, Obed Edoms Fader, hørte efter 25, 3 sandsynligviis til samme Slægt som Ethan og denne var Merarit). Disse tre Familier deelte sig saaledes i de 4 Porte, at den første fik to. Navnene paa de fire Portnere ere andre end de, der findes 9, 17. Hiin Fortegnelse lader til at hidrøre fra en noget senere Tid end denne. Naar den østre Port tilfaldt Meselemja, saa stemmer det med 9, 18-19, hvorefter Korachiterne havde Vagten ved denne Port. Anderledes var Vagten fordeelt under Toget i Ørkenen. Gerschomiterne, som her ere reent udelukkede, stode der mod Vest, Kahathiterne mod Syd, hvilke to Poster her overlades til Merariterne, disse stode dengang mod Øst og Nord, hvilke Pladser nu Korachiter, d. e. Kahathiter indtoge (4 Mos. 3, 23-38). [21]) Lagdan er den samme, som ellers hedder Libni (jvfr. 23, 7-8). [23]) nævnes de fire kahathitiske Slægter; een Familie iblandt dem er allerede i dette Capitel bleven nævnet som Portnere, thi Korachiterne vare Jizhariter. Først nævnes de øvrige Amramiter, det er Efterkommerne af Mose Sønner: Gerschom og Elieser, fra V. 24 til 28. Med [24]) jvfr. 23, 16; 24, 20; med [25]) jvfr. 23, 17; 24, 21. Af Jizhariter nævnes der [29]) blot Chananja; en anden anføres 23, 18; 24, 22. Af disse to første Slægter er der i det Foregaaende allerede blevet nævnet mange, thi Arons Familie hørte til den ene af dem, Korachs til den anden. [30–32]) Dommerne bleve tagne af Hebrons Slægt. (Jerija, V. 31, nævntes ogsaa 23, 19; 24, 23). Asiels eller Usiels Slægt bliver her reent forbigaaet; jvfr. 23, 20; 24, 24-25.

Capitel XXVII.

Folkets tolv Skifter, Stammefyrsterne, Kongens Godsbestyrere og Raadgivere.

1. Israels Børn vare efter det Tal af Familiehøvdinger, af Fyrster for Tusinder og Hundreder og af Fogder, som tjente Kongen i alt, hvad der paalaae Skifterne, og afløstes hver Maaned hele Aaret om, fire og tyve tusinde paa Skiftet.
2. For det første Skifte i den første Maaned stod Jasabeam, Sabdiels Søn; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
3. Af Perez' Sønner var han den ypperste for alle Krigshøvdinger for den første Maaned.
4. For Skiftet i den anden Maaned stod Achochiten Dodai; i hans Skifte var ogsaa Fyrsten Mikloth, og dertil hørte fire og tyve tusinde.
5. Den tredie Krigshøvding for den tredie Maaned var Benaja, Præsten Jojada's Søn; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
6. Denne Benaja var en Kjæmpe, en af Hirdmændene, ja en Overhirdmand; i hans Skifte var hans Søn Ammisadab.
7. Den fjerde for den fjerde Maaned var Joabs Broder Asahael, den næste efter ham var hans Søn Sebadja; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
8. Den femte for den femte Maaned var Fyrsten Samhuth, en Jizrachiter; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
9. Den sjette for den sjette Maaned var Thekoiten Ira, Ikke's Søn; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
10. Den syvende for den syvende Maaned var Peloniten Helez blandt Ephraims Børn; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
11. Den ottende for den ottende Maaned var Chusathiten Sibchai af Korachiternes Slægt; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
12. Den niende for den niende Maaned var Anathotiten Abieser af Benjaminiterne, til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
13. Den tiende for den tiende Maaned var Nethophathiten Maharai af Serachiternes Slægt; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
14. Den ellevte for den ellevte Maaned var Pireathoniten Benaja af Ephraims Børn; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
15. Den tolvte for den tolvte Maaned var Nethophatiten Cheldai af Othniels Slægt; til hans Skifte hørte fire og tyve tusinde.
16. Fyrsterne for Israels Stammer vare følgende: for Rubeniterne Elieser, Sichri's Søn; for Simeoniterne Sephathja, Maacha's Søn.
17. For Levi Chasabja, Kemuels Søn, i Arons Slægt var det Zadok;
18. For Juda Elihu, en af Davids Brødre; for Isaschar Omri, Michaels Søn;
19. For Sebulon Jismaja, Obadja's Søn; for Naphtali Jerimoth, Asriels Søn;
20. For Ephraims Børn Hosea, Asasja's Søn, for den halve Manasse Stamme Joel, Pedaja's Søn;
21. For den halve Manasse Stamme i Gilead Jiddo, Sacharja's Søn, for Benjamin, Jagasiel, Abners Søn;
22. For Dan Asarel, Jerochams Søn. Det var Fyrsterne for Israels Stammer.
23. Dem, som vare tyve Aar og derunder, talte David ikke med, thi Jehova havde lovet at gjøre Israel talrig som Himlens Stjerner.
24. Joab, Zeruja's Søn begyndte paa at tælle, men fuldførte det ikke. For den Sags

---

Capitel XXVII.

Det er det samme betydningsfulde Tal, hvorefter Israels Stammer regnedes, som idelig vender tilbage i alle Kong Davids Anordninger, nemlig Tallet tolv eller ogsaa to Gange tolv. Antallet af de ved Templet tjenende Leviter var 24,000, der var 24 Præsteskifter, 24 Sangerklasser, nu deles ogsaa det hele Folk i 12 Skifter, hvert paa 24,000 Mand. De tolv Høvdinger for disse Skifter ere før blevne nævnte blandt Davids Kjæmper: Jasabeam 11, 11; Dodai rimeligviis den samme, som Eleasar Dodo's Søn, 11, 12; Mikloth, maaskee den samme, der nævnes 8, 32; 9, 37-38; Benaja, 11, 22; Asahael, 11, 26; Samhut rimeligviis den samme som Samma, 2 Sam. 23, 11; jvfr. 11, 15; Ira, 11, 28; Helez, 11, 27; Sibchai, 11, 29; Abieser, 11, 28; Maharai, 11, 30; Benaja, 11, 31 og Cheldai 11, 30. Paa Benaja (V. 14) og Helez (V. 10) nær, som vare Ephraimiter, ere de øvrige Judæer, Benjaminiter og Leviter. Ved Siden af disse Høvdinger var der endnu Stammefyrster, een for hver Stamme. Optællingen af de 12 Stammer [16–22]) er atter forskjellig fra den 12, 24-37; der regnedes alle østjordanske Stammer for een, her derimod udelades Ascher. Om Stamfyrsterne læser man ogsaa 4 Mos. 1, 2-17; 1 Kong. 4, 7-19. [23]) jvfr. 4 Mos. 1, 3. [24]) Efter denne Beretning skulde man troe, at Joab ved Pestens Udbrud var bleven hindret i at fuldføre Tællingen, men da efter den fuldstændigere 21, 5; 2 Sam. 24, 9, dette ikke var Tilfældet, maa

Skyld faldt der Vrede paa Israel; og man optegnede ikke Tallet blandt Fortegnelserne i Kong Davids Krønike.

25. For Kongens Skatkamre stod Asmaveth, Adiels Søn, og for Skatkamrene paa Landet, i Byerne, i Landsbyerne og i Taarnene stod Jonathan Usia's Søn.

26. Over dem, som besørgede Markarbeidet og dyrkede Jorden, var Esri, Chelubs Søn.

27. For Viinbjergene stod Ramathiten Simei, og for Viinforraadene, som vare i Viinbjergene, stod Siphmiten Sabdi.

28. For Olivenhaverne og Morbærhaverne, som laae paa Skraaningen, stod Gederiten Baalhanan, for Olieforraadene Joas

29. For Oxerne, som græssede paa Saron, stod Saroniten Sithrai, og for Oxerne i Dalen Sephat, Adlai's Søn.

30. For Kamelerne stod Ismaeliten Obil, og for Æslerne Meronithen Jechdeja.

31. For Faarene stod Hagriten Jasis. Alle disse vare Opsynsmænd over det Gods, Kong David havde.

32. Jonathan, Davids Farbroder, var Raadgiver, det var en kløgtig Mand, han var tillige Skriver, og Jehiel, Hachmons Søn, var blandt Kongens Børn.

33. Achitophel var Kongens Raadgiver, Architen Husai var Kongens Fortrolige.

34. Næst efter Achitophel kom Josada, Benaja's Søn, Abjathar og Kongens Feltherre Joab.

Capitel XXVIII.

David fastsætter Arvefølgen og giver sin Efterfølger en Model til Tempelbygningen.

1. David sammenkaldte alle Israels Fyrster, alle Stamhøvdinger, Høvdingerne for Skifterne, som tjente Kongen, Fyrsterne for Tusinder og for Hundreder, Opsynsmændene over alt Gods og Qvæg, som David og hans Sønner eiede, tilligemed Kammersvendene, Kjæmperne og hver stridbar Mand i Jerusalem.

2. Kong David stod opreist og talede: Hører mig, mine Brødre og mit Folk! Jeg havde isinde at bygge et Huus til Hvile for Arken med Jehovas Pagt og til Fodskammel for vor Gud, og jeg lavede mig til at bygge,

3. Da sagde Gud til mig: Du skal ikke bygge et Huus for mit Navn, thi du er en Krigsmand, som har udøst Blod.

4. Jehova, Israels Gud, udvalgte mig fremfor hele mit Fædrenehuus til at være Konge over Israel for bestandig, thi han kaarede Juda til Fyrste, i Juda igjen mit Fædrenehuus, og i min Faders Huus fandt han Behag i mig, saa han lod mig blive Konge over hele Israel.

5. Iblandt alle mine Sønner, thi Jehova har skjænket mig mange Sønner, udvalgte han min Søn Salomon til at sidde paa Thronen, som hører til Jehovas Kongedømme over Israel.

6. Og han sagde til mig: din Søn Salomon skal bygge mit Huus og mine Forgaarde, thi ham har jeg kaaret til min Søn og jeg vil være ham en Fader.

7. Jeg vil grundfæste hans Kongedømme for bestandig, hvis han vil være nidkjær til at holde mine Bud og mine Forskrifter, som han er det nuomstunder.

8. Og nu, for hele Israels Aasyn, som er Jehovas Forsamling, og i vor Guds Paahør, lægger Vind og Flid paa alt, hvad Jehova, eders Gud har budet, paa det I maatte arve det gode Land og lade det gaae i Arv til eders Børn efter eder, til evig Tid!

9. Og du, min Søn Salomon, erkjend din Faders Gud og tjen ham med et redeligt Hjerte og et redebont Sind, thi Jehova ransager hvert Hjerte og han forstaaer sig paa Tankernes hele Pønsen. Hvis du søger ham,

---

man antage, at Joab af egen Drift undlod at fuldføre Tællingen. [28]) Paa Skraaningen, d.e. Heldingen imod Middelhavet, groede mange Morbærtræer, 1 Kong. 10, 27; 2 Krøn. 1, 15. [29]) Saron, jvfr. 5, 16. At der blandt Davids Embedsmænd V. 30-31 nævnes to Ikke-Israeliter og just som Opsynsmand over Kamelerne en Ismaelit (Es. 60, 7, jvfr. 1 Mos. 25, 4) og som Opsynsmand over Faarene en Hagarit (5, 19; 21) ere betegnende Træk. [33]) jvfr. 2 Sam. 15, 32; 34.

Capitel XXVIII.

[2]) Man seer af Udtrykket: David stod opreist, at Krønikernes Forfatter ingenlunde var uvidende om det, der fortælles 1 Kong. 1, 1 flg., at David paa sin sidste Tid sædvanlig var sengeliggende. [3]) jvfr. 22, 8 flg. Hvad David før har meddeelt Salomon alene (thi man behøver ikke at antage, at de, han tiltaler 22, 17, have været Vidner til hans Samtale med Salomon) kundgjør han nu paa en Rigsdag for hele Folket. [5]) At Salomon var den udkaarne blandt hans Sønner, vidste David vel ikke af Forudforkyndelsen 2 Sam. 7; thi dengang var Salomon endnu ikke født, og den forjættede Søn blev ikke nærmere betegnet. At Bathseba's Søn dog netop var denne, erfoer han af Navnet: Jedidja (den,

saa vil han lade sig finde af dig, men svigter du ham, saa forkaster han dig for bestandig.

10. See nu til, thi Jehova har udvalgt dig til at bygge et Huus til Helligdommen, udfør det nu freidig!

11. Derpaa overgav David sin Søn Salomon en Model til Forhallen, dens Bygninger, Skatkamre, Sale og indvendige Kamre og til Huset med Naadestolen;

12. Og en Model til alt, hvad han havde havt isinde med Forgaardene ved Jehovas Huus og alle Kamrene rundtomkring for Skattene ved Guds Huus og de Skatte, som bleve helligede,

13. For Præsternes og Leviternes Skifter, for alt, hvad der skulde bruges i Tjenesten ved Jehovas Huus, og for alle Karrene, hvoraf man betjente sig i Jehovas Huus.

14. Han gav ham Guld efter Guldvægt til alle Karrene, som brugtes ved den ene eller anden Tjeneste, til alle Sølvkarrene efter Vægten, og til alle Kar, som brugtes ved nogen Tjeneste.

15. Vægten til Guldlysestagerne og deres Guldlamper var efter Vægten af hver Stage og dens Lamper og til Sølvlysestagerne efter Vægten af hver Stage og dens Lamper, eftersom enhver af Stagerne skulde forfærdiges.

16. Han veiede Guld af til Bordene med Skuebrødene, til hvert Bord iscærdeleshed og Sølv til Sølvbordene.

17. Reent Guld til Gafler, Skaaler og Bækkener, til hver Guldkalk og til hver Sølvkalk, efter hvad en Kalk veiede.

18. Til Røgelsealteret gav han luttret Guld efter Vægten og til et Billede af Vognen, nemlig Guldcheruber, som skulde spænde og skygge over Arken med Jehovas Pagt.

19. David sagde: Paa alt dette har han givet mig Forstand ved Skrift fra Jehovas Haand, paa hvert Stykke af Modellen.

20. Endvidere sagde David til sin Søn Salomon: Tag nu rask og freidig fat, du maa ikke ræddes eller lade dig skræmme, thi Gud Jehova, min Gud er med dig, han vil hverken slippe dig eller forlade dig, før du har fuldendt hele Værket, som du har at udføre med Jehovas Huus.

21. See, Præsternes og Leviternes Skifter skulle varetage hele Tjenesten ved Guds Huus, og i hele Værket staaer hver dig bi, som frivillig og med Kløgt tager fat paa allehaande Gjerning, baade Fyrsterne og hele Folket, i alle dine Anliggender.

Capitel XXIX.

Frivillige Gaver til Tempelbygningen

1. Kong David sagde til hele Forsamlingen: Min Søn Salomon, den eneste, hvem Gud har udvalgt, er ung og spæd; dog Værket er stort, thi det er ikke en Bygning for Mennesker men for Gud Jehova.

2. Af al min Formue har jeg samlet til min Guds Huus, Guld til det, der skal være Guld, Sølv til det, der skal være Sølv, Erts til det, der skal være Erts, Jern til det, der skal være Jern, og Træ til det, der skal være Træ, Onyx-Stene, Stene til Indfatning og Beklædning, blommede Tøier, allehaande Ædelstene og Alabaster i Mængde.

3. Og endydermere, hvad jeg eier af Guld og Sølv vil jeg, fordi jeg har Behag i min Guds Huus, give til min Guds Huus, foruden alt, hvad jeg har samlet til Helligdommens Huus.

Jehova elsker), som Nathan tillagde Barnet, 2 Sam. 12, 24-25. Omendskjøndt David [12]) siger, at han giver Salomon en Model til alt, hvad han selv havde isinde, saa er den dog ikke forfærdiget efter hvad han har havt isinde, thi den er fra Gud (V. 19). Det lader til [15-16]), at kun een blandt de ti Lysestager og eet af de ti Borde skulde være af Guld, de andre af Sølv, eller ogsaa maaskee Halvdelen af Guld og Halvdelen af Sølv. [19]) David faaer en Model til Tempelbygningen ligesom Moses til Tabernaklet, 2 Mos. 25, 40. Heller ikke om Moses fortælles der, hvorledes Modellen blev ham viist, saa lidet som det fortælles, hvorledes David fik den, han gav sin Søn. — Denne Fortælling om Salomons høitidelige Indsættelse til Thronfølger modsiger ingenlunde det, hvad der 1 Kong. 1, fortælles om et Oprør, som bevægede Faderen til at lade ham salve. Tvivlsomt bliver det kun, hvad der falder først i Tiden: Adonia's Oprør eller Davids høitidelige Erklæring om Arvefølgen. Det er ikke urimeligt, at hvad der læses her, har tildraget sig tidligere end det, der læses i første Kongernes Bog; thi hvorledes kunde Bathseba ellers beraabe sig paa en høitidelig Erklæring af David, at Salomon skulde være hans Efterfølger, 1 Kong. 1, 13.

Capitel XXIX.

Hvad der fortælles i dette Capitel, har tildraget sig paa en Rigsdag, som blev afholdt senere end den, hvorom man hørte i forrige Capitel, men vel snart efter den, jvfr. V. 22. David foreholder Folket sit eget Exempel [1-4]) og opfordrer dem til at gjøre som han. Saaledes havde ogsaa Folket tidligere bidraget til Taber-

4. Tre tusinde Centner Guld af Ophirs Guld og syv tusinde Centner luttret Sølv til dermed at overtrække Husenes Vægge.

5. For at det kan blive Guld, hvad der skal være Guld, Sølv, hvad der skal være Sølv, og for at der kan forfærdiges hvad der skal ved Tømmermænds Haand. Hvo vil nu være redebon og idag være rundhaandet mod Jehova!

6. Da gave Familiehøvdingerne, Fyrsterne for Israels Stammer, Fyrsterne for Tusinder og for Hundreder villig til Forstanderne for Kongens Arbeide.

7. De flyede dem til Arbeidet ved Guds Huus fem tusinde Centner Guld, ti tusinde Dareiker, ti tusinde Centner Sølv, atten tusinde Centner Erts og eet hundrede tusinde Centner Jern.

8. De, hos hvem der fandtes Stene, gave dem til Skatten ved Jehovas Huus under Gerschomiten Jehiels Varetægt.

9. Og hele Folket blev glad over deres Redebonhed, thi af et redeligt Hjerte gave de til Jehova. Ogsaa Kong David var overvættes glad.

10. David lovede Jehova for hele Israels Øine og sagde: Lovet være du, Jehova, vor Fader, Israels Gud fra Evighed og til Evighed.

11. Dig, Jehova tilkommer Vælde, Magt, Berømmelse, Hæder og Herlighed, thi Alt i Himmel og paa Jord, ja Riget er dit, Jehova, som er ophøiet til alle Tings Overhoved.

12. Fra dig kommer Rigdom og Anseelse, du er en Hersker over Alt, og i din Haand er der Styrke og Kraft; i din Magt staaer det at gjøre Alt stort og stærkt.

13. Og nu, vor Gud, love vi dig og prise dit herlige Navn;

14. Thi hvad er jeg og hvad er mit Folk, siden vi have Formue til at vise os saa redebonne? Det kommer jo altsammen fra dig, og hvad vi have faaet af dig, give vi dig.

15. Thi vi ere fremmede for dit Ansigt og Pilegrimme som alle vore Fædre, vort Liv farer haabløst som en Skygge over Jorden.

16. Jehova vor Gud, det hele Forraad, som vi have samlet for at bygge dig et Huus til dit hellige Navn, det kommer fra din Haand og tilhører altsammen dig.

17. Jeg veed, min Gud, at du prøver Hjertet og ynder de Oprigtige; jeg har i mit Hjertes Oprigtighed givet alt dette og nu har jeg med Glæde seet dit Folk, saamange her ere tilstede, vise sig redebonne imod dig.

18. Jehova, vore Fædre Abrahams, Isaks og Israels Gud, mag det saa til evig Tid, under al Tankernes Pønsen i dit Folks Hjerte, at du retter deres Hjerte paa dig.

19. Og giv min Søn Salomon et redeligt Hjerte, saa han holder dine Bud, dine Vidnesbyrd og Vedtægter og iværksætter alt ved at opføre Bygningen, som jeg har tillempet.

20. Og David sagde til hele Forsamlingen: Lover dog Jehova, eders Gud. Saa lovede hele Forsamlingen Jehova, deres Fædres Gud, de bøiede sig for at hilse Jehova og Kongen.

21. Næste Dag offrede de til Jehova og bragte Jehova tusinde Oxer, tusinde Væddere og tusinde Lam til Brændoffer tilligemed deres Drikkeoffere. Saa mangfoldige vare hele Israels Slagtoffere.

22. De aade og drak den Dag for Jehovas Ansigt med stor Glæde, hyldede for anden Gang Salomon, Davids Søn, og salvede ham til Fyrste for Jehova og Zadok til Præst.

23. Saa sad Salomon som Konge paa Jehovas Throne istedetfor sin Fader David og havde Held med sig; hele Israel blev ham lydig.

24. Alle Fyrsterne og Kjæmperne, ogsaa alle Kong Davids Sønner, hyldede Kong Salomon som Undersaattere.

25. Saa stor Høihed skjænkede Jehova Salomon for hele Israels Øine og overdrog ham Kongedømmets Majestæt, som ingen Konge over Israel før ham havde havt den.

26. Det var David, Isais Søns Regimente over hele Israel.

27. Den Tid, han regjerede over Israel, var fyrretyve Aar; syv Aar regjerede han i Hebron og tre og tredive i Jerusalem.

28. Han døde i en god Alderdom, mæt af Dage, Rigdom og Herlighed. Hans Søn Salomon blev Konge efter ham.

29. Hvad der iøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Kong David, staaer optegnet i Seeren Samuels, i Propheten Nathans og i Sandsigeren Gads Krønike;

30. Om hans Kongedømme, hans Vælde og de Tider, som overgik ham og Israel og alle Riger i Landene.

naklet, 2 Mos. 35, 4-36, 7. [7]) Dareiker var en persisk Mynt af 6-7 Rbdlrs. Værd, som først blev brugelig efter Exilet; derefter kan David selv naturligviis ikke have regnet. [8]) jvfr. 26, 21-22. Fuld af Glæde over de rigelige Gaver reiser Kong David sig [10]) og udbryder i en Bøn, hvori han giver Gud Æren for Alt, [11]) som er ophøiet til alle Tings Overhoved, jvfr. Ephes. 1, 22. [14]) Hvad Mennesket offrer til Gud, har han selv forinden givet dette. [15]) jvfr. Ps. 39, 13.

Anden Krønikernes Bog.

Capitel I.

Salomons Drøm, Viisdom og Magt.

1. Salomon, Davids Søn, sikkrede sin Regjering, thi Jehova hans Gud var med ham og gjorde ham overmaade stor.
2. Salomon talede til hele Israel, til Anførerne for Tusinder og Hundreder, til Dommerne, til hver Fyrste i hele Israel, som var Hoved for en Familie.
3. Saa drog Salomon og hele Skaren med ham hen til Høien, som er i Gibeon, thi der var Teltet til Møde med Gud, som Jehovas Tjener Moses dannede i Ørkenen.
4. Men Pagtens Ark bragte David op fra Kirjath Jearim, da David havde indrettet til den, thi han opslog et Telt for den i Jerusalem.
5. Ertsalteret, som Bezaleel, en Søn af Hurs Søn Uri, havde dannet, var der foran Jehovas Bolig; til det søgte Salomon og hele Skaren.
6. Salomon offrede der paa Ertsalteret, som staaer foran Jehovas Ansigt ved Mødets Telt; han bragte tusinde Brændoffere derpaa.
7. Samme Nat aabenbarede Gud sig for Salomon og sagde til ham: Siig frem, hvad skal jeg give dig?
8. Salomon sagde til Gud: Du har beviist min Fader David stor Miskundhed ved at gjøre mig til Konge efter ham.
9. Lad det nu gjælde, Gud Jehova, hvad du har talt med min Fader David, thi du har gjort mig til Konge over et Folk, talrigt som Jordens Støv.
10. Giv mig nu Viisdom og Kløgt under al min Færd med dette Folk, thi hvo kan dømme dit Folk, som er saa stort.
11. Da sagde Gud til Salomon: Fordi du var saaledes tilsinds og ikke bad om Rigdom, Skatte, Anseelse, dine Fjenders Liv og heller ikke bad om langt Levnet, men bad om Viisdom og Kløgt, saa du kunde dømme mit Folk, som jeg har sat dig til Konge over,
12. Være Viisdom og Kløgt dig forundt; dertil vil jeg give dig Rigdom, Skatte og Anseelse, saa du ikke har havt Mage blandt Kongerne som have været før dig, og heller ikke skal faae blandt dem efter dig.
13. Saa drog Salomon, som var kommen til Høien, der er i Gibeon, til Jerusalem bort fra Mødets Telt og overtog Regjeringen over Israel.
14. Salomon samlede Vogne og Ryttere, indtil han fik fjorten hundrede Vogne og tolv tusinde Ryttere; dem anviste han Qvarteer i Vognstæderne og hos Kongen i Jerusalem.
15. Kongen gjorde Sølv og Guld i Jerusalem lige med Stenene; Cedertræerne bragte han i Priis med Morbærtræerne, som vore i Mængde paa Skraaningen.
16. Det Sted, hvorfra Salomons Heste indførtes, var Ægypten; en Skare af Kongens Kjøbmænd hentede et Kobbel af dem for Indkjøbspriis.
17. De droge op og hentede en Vogn fra Ægypten for sex hundrede Sekler og en Hest for eet hundrede og halvtresindstyve; saa førte de dem selv videre til alle Chittiternes og Syrernes Konger.

Capitel II.

Salomon sørger for Tømmer og Arbeidere til Tempelbygningen.

1. Salomon tænkte paa at bygge et Huus for Jehovas Navn og et Huus til Kongebolig.
2. Salomon ansatte halvfjerdsindstyve tusinde Mand som Bærere og firsindstyve tu-

---

Capitel I.

Med V. 2 til 13 kan sammenlignes 1 Kong. 3, 4-14. [3–5]) jvfr. 1 Krøn. 21, 29. Med [14–17]) kan sammenlignes 9, 27-28 og 1 Kong. 10, 26-29.

Capitel II.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 5, hvor Beretningen i flere Punkter tilsyneladende afviger fra foreliggende. [2]) De her omtalte Arbeidere blive, som sees af V. 17-18, tagne af de Fremmede i Landet. Summen paa dem overstiger med 300 den, som angives 1 Kong. 5, 16. Derimod angive Krønikerne 8, 10, hvor Summen nævnes paa Høvdingerne blandt Opsynsmændene 250, 1 Kong. 9, 23, nævnes der 550, altsaa 300 flere paa det sidste Sted. Saaledes udjevnes denne Forskjellighed med Lethed. Des-

sinde Mand til at fælde Tømmer paa Bjerget og som Opsynsmænd over dem tre tusinde og sex hundrede Mand.

3. Salomon sendte Bud til Kong Huram af Tyrus og lod sige: Saadant har du gjort mod min Fader David, du sendte ham Cedertræ, for at han maatte bygge sig et Huus, hvori han kunde boe.

4. Nu vil jeg bygge et Huus for Jehova min Guds Navn, som skulde helliges ham, hvori jeg vilde røge for ham med Røgelse af vellugtende Urter, stadig fremlægge Skuebrød, hver Morgen og hver Aften bringe Brændoffer, dertil paa Sabbats og Nymaaneds Dage og paa Jehova vor Guds Høitider; thi dette paaligger Israel til evig Tid.

5. Det Huus, som jeg bygger, skal være stort, thi stor er vor Gud fremfor alle Guder.

6. Men hvo skulde formaae at bygge ham et Huus, ham hvem Himlene og Himlenes Himle ikke kunne rumme, og hvo er jeg, at jeg skulde bygge ham et Huus? Det skal kun være til at røge for hans Ansigt.

7. Send mig nu en Mand, som forstaaer at arbeide i Guld, Sølv, Erts, Jern, Purpur, Skarlagen og blaat Uldtøi; og som er kyndig i at gravere tilligemed de Kunstforstandige, som ere hos mig i Juda og Jerusalem og som min Fader David har skaffet hid.

8. Send mig fremdeles Ceder, Fyr og Sandeltræ fra Libanon, thi jeg veed, at dine Folk forstaae sig paa at fælde Libanons Træer, og mine Folk skulle hjælpe dine,

9. For at tilveiebringe Tømmer i Mængde; thi det Huus, som jeg bygger, skal være stort og vidunderligt.

10. Nu vil jeg give dem blandt dine Tjenere, som fælde, Skovhuggerne tyve tusinde Tønder malet Hvede, tyve tusinde Tønder Byg, tyve tusinde Ankere Viin og tyve tusinde Ankere Olie.

11. Kong Huram af Tyrus svarede skriftlig og sendte det til Salomon: Fordi Jehova elsker dit Folk, har han sat dig til Konge over dem.

12. Og Huram sagde: Lovet være Jehova, Israels Gud, som har skabt Himmel og Jord, fordi han har givet Kong David en viis Søn, som eier Kløgt og Forstand og vil bygge et Huus for Jehova og et Huus til Kongebolig.

13. Nu sender jeg en viis og indsigtsfuld Mand, det er min Fader Huram.

14. Han er Søn af en Qvinde blandt Dans Døttre, hans Fader var en tyrisk Mand; han forstaaer sig paa at arbeide, i Guld, Sølv, Erts, Jern, Steen, Træ, Purpur, blaat Uldtøi, Bomuld, Skarlagen, paa at skjære ud og udfinde allehaande, hvad der maatte blive ham opgivet tilligmed dine og min Herre Davids din Faders Kunstforstandige.

15. Og nu sende min Herre Hveden, Bygget, Olien og Vinen, hvorom han talte til sine Tjenere,

16. Medens vi fælde Træer paa Libanon, saa mange du behøver, og sende dig dem i Tømmerflaader tilsøes til Joppe, for at du kan skaffe dem op til Jerusalem.

17. Salomon talte alle Mænd af de Fremmede, som vare i Israels Land, efter den Tælling, hans Fader David havde holdt over dem. De bleve befundne at være eet hundrede og tre og halvtresindstyve tusinde og sex hundrede.

18. Af dem gjorde han halvfierdsindstyve tusinde til Bærere og firsindstyve tusinde satte han til at fælde Træer paa Bjerget, og tre tusinde og sex hundrede Mand ansatte

---

foruden udhævede Salomon ogsaa af Israel 30,000 Arbeidere, 1 Kong. 5, 13, som slet ikke omtales i Krønikernes Bøger. [3]) Det hedder 1 Kong. 5, 1, at Hiram eller (som han her kaldes) Huram strax ved Salomons Thronbestigelse sendte et Gesandtskab til ham, ligesom til David (1 Krøn. 14, 1) og ligesom denne til Ammoniterkongen Chanun (1 Krøn, 19, 2). Denne Omstændighed forbigaaes her, hvor der blot fortælles, at Salomon efterkom Davids Opfordring, at sørge for mere Tømmer, 1 Krøn. 22, 14. [6]) jvfr. 6, 18. Ogsaa den [7]) indeholdte Begjering forbigaaes 1 Kong. 5. Tilsyneladende modsigende er det, naar [10]) Salomon tilbyder store Gaver af Levnetsmidler; men Hiram efter 1 Kong. 5, 9, først i sit Svar paa Salomons Gesandtskab begjærer saadant Vederlag. Men Talen er paa begge Stederne om forskjellige Ting, paa foreliggende Sted er der ikke Tale om Godtgjørelse til Huram, men kun om den Underholdning, som Salomon vilde tilstaae Arbeiderne, medens de vare i hans Tjeneste. Desforuden maatte Hiram have en Godtgjørelse, og derom fortælles 1 Kong. 5, 9; 11. [13]) Ogsaa efter 1 Kong. 7, 13 er Kunstneren Hiram kommen fra Tyrus; Forskjellen imellem Beretningerne er da kun den, at Krønikerne fortælle, naar han kom. Fader er et Hædersnavn. Sandsynligviis var Hiram fra Dan, som laae paa Naphtali Stammes Gebeet. Saaledes modsiger [14]) ikke 1 Kong. 7, 14. [17]) jvfr. 1 Krøn. 22, 2. Summen paa de Fremmede, som angives her, stemmer ganske med V. 2 og 18. Sandsynligviis hørte af de 550 Høvdinger for Opsynsmændene 300 til de Fremmede, de andre 250 derimod vare Israeliter.

han som Forstandere til at holde Folket i Tjenesten.

Capitel III.

Tempelbygningen.

1. Derpaa begyndte Salomon at bygge Jehovas Huus i Jerusalem paa Morija Bjerg, hvor han havde aabenbaret sig for hans Fader David, paa det Sted, denne havde forhvervet ved Jebusiten Ornans Lo.
2. Han begyndte at bygge paa den anden Dag i den anden Maaned af hans fjerde Regjeringsaar.
3. Denne var Grunden, som Salomon lagde til det Guds Huus, som han vilde bygge; Længden var, naar man regner en Alen efter det første Maal, tresindstyve Alen, og Bredden tyve Alen.
4. Forhallen, som var foran Længden, gik tyve Alen langs med Husets Bredde og var hundrede og tyve Alen høi; han overtrak den indentil med reent Guld.
5. Hovedbygningen beklædte han med Fyrretræ og overtrak det med reent Guld; derpaa anbragte han Palmer og Kjædeværk.
6. Han bedækkede Huset med Ædelstene til Prydelse, og Guldet var fra Parvajim.
7. Han beslog Husets Bjælker, Tærskeler, Vægge og Døre med Guld og udskar Cheruber paa Væggene.
8. Han gjorde Huset til det Allerhelligste, dets Længde var lige med Husets Bredde, nemlig tyve Alen, og overtrak det med sex hundrede Centner godt Guld.
9. Sømmenes Vægt beløb sig til halvtresindstyve Guldsekler, og Værelserne oventil beslog han med Guld.
10. I Huset til det Allerhelligste dannede han to Cheruber, som vare Billedskjærerarbeide; man overtrak dem med Guld.
11. Cherubernes Vinger vare tyve Alen i Længde, den ene Vinge paa fem Alen naaede til Husets Væg, den anden Vinge paa fem Alen stødte til den anden Cherubs Vinge.
12. Den ene Cherubvinge var fem Alen og naaede til Husets Væg, den anden Vinge var fem Alen og traf sammen med den anden Cherubs Vinge.
13. Disse Cherubvinger spændte tyve Alen, de stode opreist med Ansigterne indad.
14. Han forfærdigede det indre Forhæng af blaat Uldtøi, Purpur, Skarlagen og fiint Bomuldstøi; derpaa anbragte han Cheruber.
15. To Alen foran Huset dannede han Søiler, der vare fem og tredive Alen i Længden, og Kronen paa deres Hoveder var fem Alen.
16. Han anbragte Kjædeværk ved Choret og ligeledes paa Hovedet af Søilerne; han forfærdigede hundrede Granatæbler og hang dem i Kjæderne.
17. Han stillede Søilerne foran Skibet, een

Capitel III.

Med dette og det følgende Capitel maa sammenlignes 1 Kong. Cap. 6 og 7. [1]) jvfr. 1 Krøn. 21, 25-22, 1; 1 Mos. 22, 2; 14. [2]) Den anden Maaned er den, som 1 Kong. 6, 37-38 hedder Siv, sammesteds seer man ogsaa, at Bygningsarbeidet varede i 7 Aar og 6 Maaneder. [3]) Efter det første Maal vil, saafremt Forfatteren i Tankerne har hensat sig til Salomons Tid, sige: det Maal, som Tabernaklet havde, eller ogsaa, da paa Forfatterens Tid det andet Tempel allerede var opført, kan det betyde det Maal, som det første Tempel havde. At Forhallens Høide, som i [4]) angives til 120 Alen, ikke kan være rigtig, men at der maa være indløbet en Skrivfeil, er allerede bleven bemærket til 1 Kong. 6, 3. [6]) Parvajim er Navn paa et ubekjendt Land, efter Nogles Formening skal det betyde det samme som Ophir, efter Andre som Østerlandene. Da der [8-9]) udtrykkelig kun er Tale om det Allerhelligste, saa kunne Værelserne oventil ikke vel betyde andet end de Værelser, som maatte findes i det Rum, som var imellem Loftet over det Allerhelligste og Loftet over hele Bygningen og som var ti Alen høit. Dette Rum brugtes, som allerede tidligere blev bemærket, sandsynlig til Opbevaring af Tabernaklets Bohave, thi kun Arken var den samme i Tabernaklet og i Templet. Under Cheruberne, som beskrives [10-13]), stode de to Cheruber, som vare forbundne med Arken. Forhænget [14]) var det, som skilte det Allerhelligste fra det Hellige, jvfr. 2 Mos. 26, 31-33. Det var af samme Stof og Farve, som det i Tabernaklet. Ligesom ved Angivelsen af Forhallens Høide maa der ogsaa [15]) ved Angivelsen af de to Søilers Høide have indsneget sig en Skrivfeil, thi efter 1 Kong. 7, 15 beløb denne sig til 18 Alen. Vilde man end antage, at Forfatteren skulde have lagt Søilernes Høide sammen, saa fører det dog ikke til noget, thi da maatte der staae 36 Alen istedetfor 35; men det er i sig selv urimeligt. Den nærmere Beskrivelse af Søilerne finder man i 1 Kong. 7, 15-22 og Forklaringen dertil. Foran Huset vil rimeligviis ogsaa sige: udenfor Forhallen, altsaa i Præsternes Forgaard. [16]) Der var lignende Kjædeværk i det Allerhelligste og paa Søilehovederne. Hvorledes 100 Granatæbler vare anbragte paa Kjæderne i det Allerhelligste, eller om denne Notis ene vedkommer Søilerne, er uvist, men om de sidste

tilhøire og een tilvenstre; den paa høire Side kaldte han Jachin, den paa venstre Boas.

Capitel IV.

Fortsættelse om Tempelbygningen.

1. Han forfærdigede Ertsalteret, som holdt tyve Alen i Længden, tyve i Bredden og ti i Høiden.

2. Han forfærdigede det støbte Hav; det var ti Alen fra den ene Rand til den anden. Det var heelt rundt og fem Alen høit; en Snor paa tredive Alen spændte rundtomkring det.

3. Nedentil paa det var der Ornamenter, som løb rundtomkring det, ti paa en Alen, de sluttede omkring Havet paa alle Sider, to Rader Ornamenter, som vare støbte tilligemed det.

4. Det stod paa tolv Oxer, hvoraf tre vendte mod Nord, tre mod Vest, tre mod Syd og tre mod Øst. Ovenpaa dem stod Havet; deres Bagdele vendte alle indad.

5. Det var en Haandsbred tykt, og dets Rand var forfærdiget som Randen paa Bægeret af en Lilie. Det optog mange Ankere, tre tusinde rummede det.

6. Han forfærdigede ti Bækkener og stillede fem paa den høire, fem paa den venstre Side, for i dem at vaske hvad der brugtes til Brændofferet, det skyllede man i dem; men Havet havde Præsterne for deri at vaske sig.

7. Han forfærdigede ti Guldlysestager, som de skulde være, og satte dem i Skibet, fem paa den høire og fem paa den venstre Side.

8. Han dannede ti Borde og satte dem i Skibet, fem paa den høire og fem paa den venstre Side; han forfærdigede ogsaa hundrede Guldskaaler.

9. Han indrettede Præsternes Forgaard og den store Forgaard. Der var Døre til Forgaarden, og deres Fløie overtrak han med Erts.

10. Havet satte han paa den høire Side mod Sydost.

11. Huram forfærdigede Gryder, Skuffer og Skaaler; og dermed fuldendte Huram hele det Arbeide, som han udførte for Kong Salomon i Guds Huus.

12. To Søiler med Kjedler og Kroner ovenpaa begge Søilerne og to Fletninger til at skjule begge Kroners Kjedler, som vare ovenpaa Søilerne;

13. Fire hundrede Granatæbler dannede han til begge Fletningerne, to Rader Granatæbler til hver Fletning, som skulde skjule Kronernes Kjedler, der vare paa Søilerne.

14. Han dannede Fodstykker, og Bækkener anbragte han ovenpaa Fodstykkerne.

15. Endvidere et Hav og tolv Oxer derunder.

---

veed man, at der paa deres Hoveder var 7 Kjædesnore og 2 Rader Granatæbler, hver Rad paa 100 Æbler, som paa een eller anden Maade vare flettede i hinanden.

Capitel IV.

[1]) Om Brændofferalteret læses intet i Kongernes Bøger. Dets Bredde og Længde vare efter de samme, kun udvidede Forhold, som Brændofferalteret i Tabernaklet (2 Mos. 27, 1), begge vare fiirkantede, ved det ene vare Dimensionerne tyve Alen, ved det andet fem. Derimod var hiint kun halvt saa høit, som det var bredt og langt, dette havde i Høiden en halv Alen over Halvdelen af dets Bredde eller Længde. Beskrivelsen af Havet [2–5]) stemmer ganske med den, der læses 1 Kong. 7, 23-26. Kun er at bemærke, at Grundterten i V. 3 uden Tvivl ved Skrivfeil har Oxer istedetfor Ornamenter, og at Havet efter denne Angivelse kunde rumme 3000 Ankere eller Bath, efter den anden 2000. Ved en nærmere Kjendskab til Sagen, end foreliggende Kilder yde, vilde denne Modsigelse vistnok med Lethed kunne opløses. [6]) skjelnes der med Bestemthed imellem Brugen af Havet og af Bækkenerne. [8]) Angivelsen af Bordenes Antal er eiendommelig for denne Beretning. Iøvrigt vare nogle af Bordene saavelsom af Lysestagerne af Sølv. (1 Krøn. 28, 15-16). [9]) Ogsaa Bemærkningen om de tvende Forgaarde læses kun her. En tredie, den nye Forgaard, omtales paa Josaphats Tid (20, 5). Paa Ahas' Tid lader der til at have været en Buegang i den indre Forgaard (2 Kong. 16, 18). Ved det andet Tempel blev Forgaardenes Antal forøget med Qvindernes og Hedningernes. Efter 1 Krøn. 26, 14-15, jvfr. 9, 24, var der Porte paa alle 4 Sider af Templet. Hvor der i selve Tempelbygningen brugtes Guld, blev der i Forgaarden anvendt Erts. Disse to Metaller brugtes hyppigst til Templet, sjeldnere Sølv. Derimod strider ikke Angivelserne 1 Krøn. 22, 14; 29, 7; thi ellers kunde man af disse Steder ogsaa drage den Slutning, at der blev brugt allermeest Jern til Bygningen, og dog bemærkes Brugen af Jernet ikke et eneste Sted. Hvad der ikke blev brugt, blev henlagt i Tempelskatten. [10]) Havet stilledes paa den søndre Side af Indgangen, som laae mod Øst. [12–16]) Summarisk Optælling af alt, hvad der stod i Forgaarden og var af Erts. Kjedlerne ved Søilehovederne udgjorde den nederste Deel af samme, som blev omslynget af syv Kjeder og to Rader Granatæbler; derover fandtes en Udbugning paa 4 Alen, der havde Form af en Lilie.

16. Gryder, Skuffer, Gafler og alt Tilbehør forfærdigede Fader Huram for Kong Salomon til Jehovas Huus af slebet Erts.
17. Paa Jordansletten lod Kongen det støbe, hvor der var opkastet Jord mellem Succoth og Zarera.
18. Salomon forfærdigede en stor Mængde af alle disse Kar, saa man slet ikke veiede Ertset.
19. Salomon dannede alt Bohave til Guds Huus, Guldalteret og Bordene med Skuebrødene paa,
20. Lysestagerne med deres Lamper, som efter Forskriften skulde brænde foran Choret, af reent Guld
21. Med Blomster, Lamper og Lysesaxe af Guld, som var ublandet Guld.
22. Kurve, Skaaler, Bækkener og Fyrfade dannede han af reent Guld, ligeledes var Døren i Huset med Fløiene indad mod det Allerhelligste og Dørene til Husets Skib af Guld.

Capitel V.

Pagtens Ark bringes ind i Templet, og dette opfyldes af Jehovas Herlighed.

1. Saa blev hele Værket, som Salomon havde for med Jehovas Huus, fuldbragt; derpaa flyttede Salomon det, som hans Fader David havde helliget baade af Sølv og Guld, ind deri og satte alt Værktøi ind i Skatten til Guds Huus.
2. Derimod sammenkaldte Salomon de Ældste i Israel, Høvdingerne for Stammerne og Fyrsterne for Israels Børns Familier i Jerusalem for at hente Arken med Jehovas Pagt fra Davids Stad, som er Zion.
3. Hver Mand af Israel blev indkaldt hos Kongen til Festen, det var i den syvende Maaned.
4. Alle de Ældste i Israel kom, og Leviterne bare Arken.
5. De hentede Arken, Mødets Telt og alle hellige Kar, som vare i Teltet, dem hentede Præsterne og Leviterne.
6. Kong Salomon og hele Israels Menighed, som var forsamlet hos ham foran Arken, offrede Faar og Øxer, som paa Grund af Mængden hverken kunde anslaaes eller beregnes.
7. Præsterne bragte Arken med Jehovas Pagt hen paa dens Sted ind i Husets Chor, det Allerhelligste, hvor den skulde staae under Cherubvinger.
8. Cheruberne bredte Vingerne ud over Arkens Stade og Cheruberne tilslørede foroven Arken med dens Stænger.
9. De trak Stængerne langt ud, saa Knappene af Stængerne bleve synlige fra Arken fortil i Choret, dog uden at de kunde sees udenfra. Der forbleve de indtil den Dag idag.

Det støbtes [17]) altsammen paa Jordansletten jvfr. 1 Kong. 7, 46. Derpaa følger [19–22]) en summarisk Opregning af alt, hvad der blev gjort til selve Tempelbygningen og var af Guld. Af V. 22 sees, at Dørene til det Allerhelligste vare indrettede saaledes, at de faldt i indad; det var nødvendigt for Røgofferalterets Skyld, som rimeligviis stod umiddelbart foran Indgangen til det Allerhelligste.

Capitel V.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 8, 1-11. Medens Ithamars Huus beklædte det ypperstepræstelige Embede, fra Eli til Abjathar, (det vil sige i Achitubs, Achia's, Achimeleks og Abjathars Dage) vare Tabernaklet og Arken adskilte. Nu da Davids Søn ifølge Arveret sad paa en fredelig Throne og det ypperstepræstelige Embede var vendt tilbage til Eleasars Huus (1 Krøn. 29, 22), skulde begge gjenforenes, dog ikke saaledes at Arken, som stod paa Zion, skulde bringes til Tabernaklet i Gibeon, eller dette for Fremtiden paa Zion tilhylle Arken istedetfor det Telt, David havde opslaaet til den, nei denne skulde bringes ind i Huset, som Davids Søn paa Morija havde opført for Jehova. Høitideligheden fandt [3]) Sted paa Løvsalsfesten; medens hele Israel boede i Hytter, skulde Arken ogsaa drage ind i sin Hytte. [4]) jvfr. 1 Krøn. 23, 24-27. [5]) Tabernaklet og dets Bohave bleve formodentlig opbevarede i Værelserne over det Allerhelligste, (3, 9.) [7]) Der var allerede anbragt Cheruber i det Allerhelligste, hvorunder man stillede Arken, 3, 10-13. [8–9]) Det var en Bestemmelse fra Mose Tid, at Stængerne ikke maatte tages ud af Arkens Ringe (2 Mos. 25, 15.) Det kunde synes, som om det blot gjaldt for den Tid, hvori Arken var bestemt til at skifte Bolig og maatte bortfalde, saasnart den kom til sit Hvilested, Templet. Men derfor bemærkes det udtrykkelig, at der ingen Forandring skete i Jehovas Bestemmelse ved Moses, thi med Føie erkjendte Salomon, at heller ikke det Huus, han havde bygget, var den Bolig, som Arken ikke mere skulde omskifte, at hiint Huus maatte søges andetsteds (Aabenb. 11, 19.) Salomon i sin Kongebolig og Arken

10. Der var Ingenting i Arken uden de to Tavler, som Moses lagde deri paa Horeb, hvorom Jehova gik i Pagt med Israels Børn, dengang de droge ud fra Ægypten.
11. Det skete, idet Præsterne gik ud af Helligdommen, — thi saamange Præster som der fandtes havde helliget sig uden Hensyn til Skifterne,
12. Og Leviterne sang i Chor baade Asaph, Heman og Jeduthun med deres Sønner og Brødre, til Cymbler, Harper og Cithere iførte fiint Bomuld og staaende øst for Alteret, hos dem var der eet hundrede og tyve Præster, som stødte i Trompeter; —
13. Det skete, da de eenstemmig stødte i Trompeter og sang med lydelig Røst til Jehovas Lov og Priis, og da Sangen gik høit til Trompeter, Cymbler og hvad der ellers ledsagede Sangen i Lovpriisning af Jehova, hvis Naade varer evindelig; da blev Huset, Jehovas Huus opfyldt af en Sky.
14. Og Præsterne mægtede ikke at holde Stand i Tjenesten for Skyen; thi det, der opfyldte Guds Huus, var Jehovas Herlighed.

Capitel VI.

Salomons Bøn.

1. Da sagde Salomon: Jehova har talt om at boe i Mørket.
2. Jeg har bygget et Huus til din Bolig, et Bliveſted for dig til evige Tider.
3. Derpaa vendte Kongen sit Ansigt til, velsignede hele Israels Forsamling; medens hele Israels Forsamling blev staaende.
4. Og han sagde: Lovet være Jehova, Israels Gud, som har talt med sin Mund til min Fader David og opfyldt med sin Haand hvad han sagde:
5. Fra den Dag af, da jeg førte mit Folk ud af Ægyptens Land, udvalgte jeg ikke en Stad blandt alle Israels Stammer, hvori jeg vilde bygge mig et Huus for at mit Navn skulde være der; jeg udvalgte heller ikke en Mand til at være Fyrste over mit Folk Israel;
6. Men Jerusalem udvalgte jeg, for at mit Navn skulde være der, og jeg udvalgte David, for at han skulde være over mit Folk Israel:
7. Men da min Fader David fik isinde at bygge et Huus for Jehova, Israels Guds Navn,
8. Da sagde Jehova til min Fader David: Hvad det angaaer, at du fik isinde at bygge mit Navn et Huus, saa var det vel gjort, at du fik det isinde;
9. Men alligevel skal du ikke bygge Huset, men din Søn, som udspringer af din egen Æt, han er den, som skal bygge Huset for mit Navn.
10. Og Jehova holdt sit Ord, som han talede, i Hævd, jeg er fremkommen efter min Fader David, jeg sidder paa Israels Throne, som Jehova har sagt, og jeg byggede Huset for Jehovas Navn, som er Israels Gud.
11. Didhen satte jeg Arken, hvori Jehovas Pagt er, som han indgik med Israels Børn.
12. Derpaa stod han foran Jehovas Alter ligeoverfor hele Israels Forsamling og udbredte sine Hænder.

---

i Jehovas Huus vedbleve som David (1 Krøn. (29, 15) at være Fremmede og Pillegrimme paa Jorden. Ved Tidsbestemmelsen bliver Forfatteren uvilkaarlig hensat i den Tid, da Templet endnu stod. Hvad der bemærkes [10]), skal ingenlunde benægte, at Lovbogen (5 Mos. 31, 26), Skaalen med Manna (2 Mos. 16, 34) og Arons Stav (4 Mos. 17, 25), om de end ikke fandtes i Arken, dog tilligemed denne bleve bragte ind i det Allerhelligste. Jvfr. 1 Kong. 8, 9. [11]) Leviterne havde sandsynligviis kun baaret Arken indtil Tempelindgangen, derfra bare Præsterne den ind i Helligdommen. Imidlertid stillede [12]) Leviterne sig op i Forgaarden imellem Alteret og Indgangen og sang efter Davids Anordning i tre Chor (jvfr. 1 Krøn. 15, 19-21; ogsaa her nævnes ligesom 1 Krøn. 25, 1; Jeduthun istedetfor Ethan), medens de Præster, som stode hos dem i Forgaarden, stødte i Trompeter eller Lurer. Med Arken fulgte Jehovas Herlighed, som opfyldte Huset; jvfr. 1 Kong. 8, 11.

Capitel VI.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 8, 12-53. Som dertil bemærkedes, deler Salomons Tale sig i forskjellige Afsnit, der i fire, men her, hvor det sidste er udeladt, kun i tre: V. 1-2 taler Salomon vendt mod Templet; V. 4-11 vendt mod Folket; V. 14-42 knælende foran Alteret med Hænderne udstrakte mod Himmelen for at nedkalde Velsignelse over Templet. Naar det [1]) hedder, at Jehova vil boe i det Dunkle, saa er det ikke at forstaae som om han elskede selve Mørket og ligesaalidt modsiger dette Ord Apostelens (1 Joh. 1, 5) at der intet Mørke er i Gud. Der var ikke mørkt i Helligdommen, men intet andet Lys skulde skinne der, end det,

13. Thi Salomon havde dannet et Ertsbækken, som han satte midt i Forgaarden; det var fem Alen langt, fem Alen bredt og tre Alen høit, derpaa traadte han op og lyste Velsignelse paa sine Knæ ligeoverfor hele Israels Menighed og udstrakte sine Hænder mod Himmelen.

14. Og han sagde: Jehova, Israels Gud, der er ingen Gud som du i Himmelen eller paa Jorden til at holde dine Tjenere Løfte og Tro, dem som i al Retfærdighed vandre for dit Ansigt.

15. Ja, du holdt mod din Tjener David, min Fader, hvad du tilsagde ham; du talede med din Mund og opfyldte det med din Haand, som vi see idag.

16. Og nu, Jehova, Israels Gud, hold ogsaa dette mod din Tjener David, min Fader, som du tilsagde ham med disse Ord: du skal aldrig fattes en Mand for mit Ansigt, som skal sidde paa Israels Throne, saafremt dine Sønner vare paa deres Vei for at vandre efter min Lov, som du vandrede for mit Ansigt.

17. Og nu, Jehova, Israels Gud, lad dit Ord gjælde, som du har talt til din Tjener David.

18. I Sandhed! Mon Gud skulde boe hos Mennesker paa Jorden, see Himlene og Himlenes Himle kunne ikke rumme dig, end sige det Huus, jeg har opført.

19. Vend dig til din Tjeners Bøn og til hans Begjæring, Jehova min Gud, for at høre paa det Raab og den Paakaldelse, din Tjener frembærer for dit Ansigt,

20. Saa du lader dine Øine være aabne over dette Huus Dag og Nat, over det Sted, hvorom du sagde: dertil vil jeg fæste mit Navn, og hører paa den Bøn, din Tjener frembærer paa dette Sted.

21. Du maa høre det, naar din Tjener og dit Folk Israel bønfalde dig paa dette Sted, du maa høre det fra det Sted i Himmelen, hvor du boer, høre det og tilgive.

22. Naar en Mand forseer sig mod sin Næste, og man paabyrder ham en Eed, han skal aflægge, og Eden kommer ind for dit Alter i dette Huus;

23. Saa maa du høre det fra Himmelen, saa maa du handle og dømme dine Tjenere, saa du gjengjælder den Ugudelige og lader hans Færd komme over hans eget Hoved, men frikjender den Retfærdige og lønner ham efter hans Retfærdighed.

24. Naar dit Folk Israel lider Nederlag af Fjenden, fordi de forsynde sig mod dig, men vende om og love dit Navn, bede og bønfalde for dit Ansigt i dette Huus;

25. Saa maa du høre det fra Himmelen og tilgive dit Folk Israels Synd og føre dem tilbage til det Land, du gav dem og deres Fædre.

26. Naar Himmelen lukker sig, og der ikke falder Regn, fordi de syndede mod dig, naar de da bønfalde paa dette Sted og love dit Navn, da have de omvendt sig fra deres Synder, fordi du plagede dem,

27. Og da maa du høre det i Himmelen, tilgive dine Tjeneres, dit Folk Israels Synd, thi du underviste dem om den gode Vei, hvorpaa de skulle vandre, og du maa lade Regn falde ned paa dit Land, som du gav dit Folk i Eie.

28. Naar der indtræffer Hungersnød eller Smitsot i Landet, naar der falder Rust eller Brand i Sæden, naar der kommer Græshopper og Gryller, naar Fjenden ængster En i det Land, hvor hans Porte staae, under allehaande Plager og Sygdomme;

29. Og naar der skeer nogen Bøn og Paakaldelse af noget Menneske blandt hele dit Folk Israel, naar en Mand erkjender, hvad der plager og nager ham, og udbreder sine Hænder mod dette Huus;

30. Da maa du høre det fra Himmelen, det Sted, hvor du boer, da maa du tilgive og lønne en Mand efter hans hele Færd, du, som kjender hans Hjerte, thi du alene kjender Hjertelag hos Menneskenes Børn,

31. For at de skulle frygte dig og vandre paa dine Veie al den Stund de leve i det Land, du gav vore Fædre.

32. Ogsaa paa den Fremmede, som ikke er af dit Folk Israel, men kommer fra et fjernt Land for dit store Navns, din vældige Haands og din udrakte Arms Skyld, kommer og bønfalder i dette Huus,

33. Maa du høre fra Himmelen fra det Sted, hvor du boer, og da gjøre alt, hvad den Fremmede beder dig om, paa det alle Jordens Folkeslag maae erkjende dit Navn og frygte dig, som dit Folk Israel, paa det de maae erkjende, at det Huus, jeg har bygget, er nævnet efter dit Navn.

34. Naar dit Folk drager ud i Krig mod sine Fjender, i et Hverv hvori du har sendt

---

Jehova havde tændt ved sin Aabenbaring til Israel. [13]) Den Kjedel, hvilken Salomon bruger baade som Talerstol og som Knælestammel, har ganske de samme Dimensioner som Alteret i Tabernaklets Forgaard (2 Mos. 27, 1.) [18]) jvfr. 2, 5. [30]) jvfr. Ps. 7, 10. [32]) Jehova handler selv mod de Fremmede, som han vil, at hans Folk skal handle imod dem; 2 Mos. 22, 20;

dem, og de bede til dig i Retning af denne By, som du har udvalgt, og dette Huus, som jeg har opført for dit Navn,

35. Saa maa du høre fra Himmelen paa deres Bøn og Paakaldelse og gjøre mod dem hvad ret er.

36. Men naar de synde mod dig, thi der er jo ikke noget Menneske, som ikke synder, og du vredes paa dem, saa du giver dem til Priis for Fienden, og Voldsmænd føre dem i Fangenskab til et Land, det være nu langt borte eller nær ved,

37. Og de tage sig dette til Hjerte i det Land, hvortil de ere bortførte, omvende sig og bønfalde dig i det Land, hvori de holdes fangne, med disse Ord: Vi have syndet, vi have handlet daarlig og ugudelig;

38. Ja naar de omvende sig til dig af ganske Hjerte og Sind, i det Land, hvorhen du har bragt dem i Fangenskab, og de bede i Retning af deres Land, som du gav deres Fædre; af den By, som du udvalgte, og af det Huus, som jeg opførte for dit Navn;

39. Saa maa du fra det Sted i Himmelen, hvor du boer, lytte til deres Bøn og Paakaldelse og gjøre mod dem, hvad ret er, saa du tilgiver dit Folk hvad de forbrøde mod dig.

40. Nu, min Gud, lad dine Øine være aabne og dine Øren agtpaagivne ved den Bøn, som bedes paa dette Sted.

41. Bryd nu op, Gud Jehova, til din Hvile, du og din Styrkes Ark, lad dine Præster, Gud Jehova, være iførte Frelse og dine Fromme glæde sig ved det Gode.

42. Gud Jehova, du maa ikke nægte din Salvede dette, kom ihu, hvad du lovede din Tjener David.

Capitel VII.

Indvielsesfest. Jehova advarer Salomon.

1. Som Salomon havde fuldendt sin Bøn, faldt der Ild ned fra Himmelen og fortærede Brændofferet og de andre Offere, men Jehovas Herlighed opfyldte Huset.

2. Og Præsterne mægtede ikke at komme ind i Jehovas Huus, fordi Jehovas Herlighed opfyldte Jehovas Huus.

3. Da alle Israels Børn saae Ilden falde ned og Jehovas Herlighed komme over Huset, saa bøiede de Ansigterne ned mod Flisegulvet og tilbade under Lovpriisning af Jehova, fordi han er god og hans Naade varer evindelig.

4. Kongen og hele Folket offrede Slagtoffere til Jehova.

5. Kong Salomon bragte et Offer af to og tyve tusinde Øxer og eet hundrede og tyve tusinde Faar. Saa indviede Kongen og hele Folket Guds Huus.

6. Præsterne stode ved deres Embede, og Leviter havde Instrumenter til Jehovas Sang, som Kong David havde forfærdiget for at love Jehova, hvis Naade varer evindelig, idet de lovpriste paa Davids Vegne, Præsterne ligeoverfor dem stødte i Trompeten og hele Israel stod opreist.

7. Kong Salomon helligede det Midterste af Forgaarden, som ligger foran Jehovas Huus, hvor han besørgede Brændoffrene og Fedmen af Takoffrene, thi Ertsalteret, som Salomon havde dannet, kunde ikke rumme Brændoffrene, Madoffrene og Fedeoffrene.

8. Salomon holdt paa denne Tid Høitid i syv Dage og hele Israel med ham, det var en overmaade stor Forsamling, fra Hamathveien af indtil Ægyptens Bæk.

9. Paa den ottende Dag holdt de Festforsamling, thi Alterets Indvielse varede syv Dage, og Festen varede syv Dage.

10. Paa den tre og tyvende Dag i den syvende Maaned lod han Folket drage til dets Telte, glade og vel tilmode over alt det Gode, som Jehova havde beviist David og Salomon og sit Folk Israel.

---

3 Mos. 19, 33-34. [41]) jvfr. 4 Mos. 10, 35-36; Ps. 132, 8; 16.

Capitel VII.

[1]) Jvfr. 3 Mos. 9, 24. Brændofferalterets Ild tændtes paa samme Maade i Tabernaklet og i Templet; denne Ild maatte ikke mere slukkes (3 Mos. 6, 5-6.) Det havde Arken og Brændofferet tilfælles, at der over hiin ikke straalede noget Lys, paa dette ikke brændte nogen anden Flamme end den, Jehova selv havde tændt. I det Hellige beredtes Alt ved Menneskers Tjeneste. [3]) fortælles det Samme, som 5, 13-14. Forhen fortaltes det for tidlig, thi først efter Salomons Bøn fandt den vidunderlige Opfyldelse af hans Begjæring Sted. Det var i samme Øieblik, at Jehovas Herlighed fyldte Huset, at Flammen slog op fra Alteret i Forgaarden. Forgaardens Flisegulv omtales ogsaa 2 Kong. 16, 17. [9]) Da Templet blev fuldendt i det ellevte Aars ottende Maaned, saa kan Indvielsen, som sattes i Forbindelse med Løvsalsfesten, først have fundet Sted et Aar senere. [10]) Paa den tre og tyvende Dag i Maaneden var Festen forbi, som begyndte paa den femtende Dag i Maaneden (3 Mos. 23, 34). Jvfr. 1 Kong. 8, 62-66. Med Affnittet V. 12-23 kan man

11. Saa fuldendte Salomon Jehovas Huus og Kongens Huus, og alt, hvad Salomon kom paa Tanke om at udføre i Jehovas og i hans eget Huus, dertil fik han Lykke.

12. Jehova aabenbarede sig for Salomon ved Nattetider og sagde til ham: Jeg har hørt din Bøn og jeg har udkaaret dette Sted til at være mit Offerhuus.

13. Lukker jeg Himmelen, saa der ikke falder Regn, byder jeg Græshopper at afgnave Jorden, ja hvis jeg sender en Smitsot blandt mit Folk,

14. Men mit Folk, som er opkaldt efter mit Navn, ydmyger sig, bønfalder mig, søger mit Ansigt og vender om fra sine onde Veie, saa vil jeg lytte dertil fra Himmelen, tilgive dem deres Synd og gjøre Landet karsk.

15. Nu ere mine Øine aabne og mine Øren agtpaagivne ved den Bøn, som bedes paa dette Sted.

16. Og nu kaarer og helliger jeg mig dette Huus for at mit Navn skal være der evindelig, mine Øine og mit Hjerte skulle være der alle Dage.

17. Hvis du vandrer for mig, som din Fader David gjorde, saa du opfylder alt, hvad jeg bød dig, og holder mine Vedtægter og Sætninger;

18. Saa vil jeg hævde din kongelige Throne efter den Pagt, jeg indgik med din Fader David, saa lydende: Du skal ikke savne en Mand til Hersker over Israel.

19. Men falde I tilbage og slippe mine Vedtægter og Bud, som jeg har forelagt eder, gaae hen og tjene andre Guder og tilbede dem,

20. Saa vil jeg rive dem fra mit Land, som jeg gav dem, og dette Huus, som jeg helligede for mit Navn, vil jeg forkaste fra mit Ansigt og gjøre det til Mundheld og Uqvemsord blandt alle Folkeslag.

21. Over dette Huus, som kneiser saa høit, skal enhver studse, som gaaer forbi, og man skal sige: Hvorfor gjorde Jehova saa imod dette Land og dette Huus?

22. Da skal man sige: fordi de forlode Jehova, deres Fædres Gud, som udfriede dem af Ægyptens Land, og holdt sig til andre Guder, som de tilbade og tjente; derfor har han bragt al denne Ulykke over dem.

Capitel VIII.

Andre af Salomons Bygninger. Hans Offringer og Skibsfart.

1. Efter tyve Aars Forløb, hvori Salomon byggede Jehovas og sit eget Huus,

2. Opbyggede han ogsaa de Stæder, som Huram gav ham, og lod Israels Børn fæste Bo der.

3. Salomon drog hen til Hamath i Zoba og befæstede den.

4. Han opbyggede Thadmor i Ørkenen og alle Forraadsstæderne, dem anlagde han i Hamath.

5. Han byggede Øvre- og Nedre-Bethhoron, det var befæstede Stæder med Mure, Dobbeltporte og Tverbjælker;

6. Baalath, alle Forraadsstæderne, som Salomon havde, alle Vogne og Rytterstæderne og alt, hvad Salomons Hu stod til at bygge i Jerusalem, paa Libanon eller i hele hans Riges Land.

7. Alle Folk, som vare tilovers af Chittiterne, Amoriterne, Pheresiterne, Chiviterne og Jebusiterne, som ikke hørte til Israels Børn,

8. Deres Efterkommere nemlig, som vare blevne tilbage i Landet af dem, Israels Børn ikke udryddede, dem paalagde Salomon Pligtarbeide indtil den Dag idag.

9. Af Israels Børn gjorde Salomon ikke nogen til Træl ved sit Arbeide, thi de vare Krigsmænd, Fyrster for Hirdmænd, Anførere for Vogne og Ryttere.

10. De Fyrster, Kong Salomon havde blandt Forstanderne, vare to hundrede og halvtresindstyve i Tallet, som ledede Folket.

11. Pharaos Datter bragte Salomon fra Davids Stad hen til det Huus, han havde bygget hende, thi han sagde: Jeg vil ikke have nogen Qvinde boende i Kong David af

---

sammenligne 1 Kong. 9, 1-9. Jehovas Ord til Salomon indeholde ingen Forudforkyndelse af dennes eget Fald og Templets Forstyrrelse, men en Advarsel for ham om at holde fast ved den Gud, for hvem han havde opført et Huus.

Capitel VIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 9, 10-28. Hvad der fortælles [1-2]) er rigtignok heelt anderledes fortalt 1 Kong. 9, 10-13, uden at dog derfor begge Beretninger udelukke hinanden, de tjene tvertimod til at fuldstændiggjøre hinanden. Hiram gav Salomon Stæderne igjen, som vare ham for daarlige, og denne byggede dem derpaa atter op. [10]) Hvorledes den Angivelse, som læses her, slet ikke modsiger 1 Kong. 9, 23, er viist i Anm. til 2, 2; 17-18.

Israels Huus, thi disse Bygninger ere en Helligdom, eftersom Jehovas Ark er kommen ind i dem.

12. Da bragte Salomon Jehova Brændoffer paa Jehovas Alter, som han havde opført foran Hallen.

13. Og efter hvad Moses havde budet for hver Dag, bragte han Offer paa Sabbatsdage, Nymaanedsdage og Høitidsdage, tre Gange om Aaret: nemlig de usyrede Brøds Fest, Syvtidernes Fest og Løvsalenes Fest.

14. Og han stillede efter sin Fader Davids Forskrift Præsternes Skifter til deres Gjerning og Leviterne til deres Embede for at lovprise og gjøre Tjeneste ligeover for Præsterne foruden den daglige Gjerning og hvad Portnerne havde at bestille efter deres Skifter ved hver Port, thi saa lød Davids, den Guds Mands Befaling.

15. Man afveg ikke fra det, Kongen havde budet om Præsterne, Leviterne og alle andre Sager, navnlig om Skattene.

16. Og Salomon havde hele Tilberedelsen paa rede Haand til den Dag, Jehovas Huus blev grundlagt, og til det blev fuldendt. Saa blev Jehovas Huus fuldført.

17. Derpaa drog Salomon hen til Ezion-geber og til Eloth ved Havsbredden i Edoms Land.

18. Og Huram sendte ham under sine Tjeneres Varetægt Skibe og søvante Folk, som fore med Salomons Folk paa Ophir, hvorfra de hentede fire hundrede og halvtresindstyve Centner Guld og bragte dem til Kong Salomon.

Capitel IX.

Dronningen af Saba kommer til Salomon. Hans Herlighed og Endeligt.

1. Da Dronningen af Saba fik Nys om Salomon, kom hun hen for at prøve Salomon i Jerusalem med Gaader under stor Bedækning, med Kameler, som bare vellugtende Ting, Guld i Mængde og Ædelstene. Saa kom hun til Salomon og talte med ham om alt, hvad der laae hende paa Hjerte.

2. Salomon gjorde hende Rede for alt, hvad hun spurgte om, der var Ingenting skjult for Salomon, hvorpaa han ikke kunde give hende Svar.

3. Da Dronningen af Saba saae Salomons Viisdom og Huset, han havde bygget,

4. Hvad Mad han fik paa sit Bord, hvor hans Tjenere boede og hans Opvartere stode, samt deres Klæder hans Mundskjænke og deres Klæder og hans Trappe, hvorpaa man gik til Jehovas Huus, saa kunde hun ikke komme sig af sin Forundring,

5. Og hun sagde til Kongen: Sandelig, hvad jeg hørte i mit Land, dig og din Viisdom angaaende,

6. Vilde jeg ikke fæste Lid til, før jeg kom og saae med egne Øine. Men see, nu har man ikke sagt mig Halvdelen om hvor stor din Viisdom er, saa langt har du overgaaet det Rygte, jeg spurgte.

7. Salige ere dine Mænd og salige ere dine Tjenere, som stadig staae for dit Ansigt og høre din Viisdom.

8. Jehova, din Gud være lovet, hvis Lyst det er at sætte dig paa sin Stol, som en Konge for Jehova din Gud, efterdi din Gud elsker Israel, saa han vil styrke dem for bestandig og sætte dig til Konge over dem for at øve Ret og Skjel.

9. Og hun gav Kongen eet hundrede og tyve Centner Guld, en stor Mængde vellugtende Sager og Ædelstene, der har aldrig været saadanne vellugtende Ting, som dem, Dronningen af Saba gav Kong Salomon.

10. Ogsaa Hurams og Salomons Folk bragte Guld fra Ophir, Sandeltræ og Ædelstene.

11. Kongen lod gjøre Trappetrin op til Jehovas og til Kongens Huus af Sandeltræ; saaledes ogsaa Sangernes Cithere og Harper, der var aldrig før seet Mage dertil i Juda Land.

12. Kong Salomon gav Dronningen af Saba alt, hvad hun fik Lyst til og bad ham om, dog ikke af det, som hun havde bragt Kongen. Saa vendte hun om og kom til sit Land tilligemed sine Tjenere.

13. Vægten paa det Guld, som hvert Aar

---

[18]) En ubetydelig Afvigelse fra Beretningen i Kongernes Bøger findes her; paa det ene Sted (1 Kong. 9, 28) hedder det, at der indkom 420, paa det andet Sted 450 Centner Guld fra Ophir.

Capitel IX.

Med Afsnittet V. 1-24 kan sammenlignes 1 Kong. 10, 1-25. En mærkelig Uovereensstemmelse er den imellem [12]) og 1 Kong. 10, 13. Stedet er i Grundtexten ikke klart, men saafremt denne ikke er forvansket, kan Meningen ingen anden være end den, der er udtrykt i Oversættelsen. Om Libanons Skovhuus, jvfr. 1

kom til Kong Salomon, var sex hundrede og sex og tresindstyve Centner Guld.

14. Foruden hvad Handelsmænd og Kjøbmænd bragte; ogsaa alle Konger i Arabien og Fyrster i Landet bragte Salomon Guld og Sølv.

15. Salomon forfærdigede to hundrede Skjolde af drevet Guld, sex hundrede Pund drevet Guld anvendte han paa hvert Skjold.

16. Dertil tre hundrede Smaaskjolde af drevet Guld, tre hundrede Pund Guld brugte han til hvert af Smaaskjoldene. Dem hensatte han i Libanons Skovhuus.

17. Kongen dannede en stor Throne af Elfenbeen og overtrak den med reent Guld.

18. Der var sex Trin og en Guldskammel ved Thronen, som hang sammen med den; der var ogsaa Læner paa begge Sider af det Sted, hvor Sædet var, og to Løver stode bag ved Lænerne.

19. Tolv Løver stode paa begge Sider af de sex Trin; der var ikke Mage dertil i noget Kongerige.

20. Alle Kong Salomons Drikkekar vare af Guld og alle Kar i Libanons Skovhuus vare af ublandet Guld; Sølv blev ikke regnet for noget paa Salomons Tid.

21. Thi Kongen havde Tharsisfarere og Mandskab dertil fra Huram; een Gang i tre Aar kom Tharsisfarerne og bragte Guld, Sølv, Elfenbeen, Aber og Paafugle.

22. Saa overgik Kong Salomon langt alle Jordens Konger i Rigdom og Viisdom.

23. Og alle Jordens Konger søgte Salomons Ansigt for at høre den Viisdom, hvormed Gud havde begavet ham.

24. Enhver bragte som Gave, enten Sølvkar eller Guldkar, Klæder eller Rustninger, vellugtende Sager, Heste og Muuldyr; og det Aar for Aar.

25. Salomon havde fire tusinde Baase for Heste og Vogne og tolv tusinde Ryttere; dem lod han ligge deels i Vognstæderne deels hos sig i Jerusalem.

26. Han herskede over alle Konger fra Floden til Philisternes Land, ja til Ægyptens Grændse.

27. Og Kongen gjorde Sølvet i Jerusalem lige med Stene, og Cedertræerne fik han i Priis med Morbærtræerne, som voxe i Mængde paa Skraaningen.

28. Salomon havde Tilførsel af Heste fra Ægypten og fra alle Lande.

29. Hvad der forøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Salomon, staaer optegnet i Propheten Nathans Krønike, Siloniten Achia's Spaadom og Sandsigeren Jegdis Syn om Jerobeam, Nebaths Søn.

30. Salomon regjerede fyrretyve Aar i Jerusalem, over hele Israel.

31. Salomon indgik til sine Fædre, og man jordede ham i hans Fader Davids Stad. Saa kom hans Søn Rehabeam til Regjeringen efter ham.

Capitel X.

De ti Stammer rive sig løs fra Davids Huus.

1. Rehabeam drog til Sichem, thi hele Israel var kommen til Sichem for at hylde ham.

2. Da Jerobeam, Nebaths Søn spurgte det under sit Ophold i Ægypten, hvorhen han var flygtet for Kong Salomon, vendte Jerobeam tilbage fra Ægypten.

3. Man sendte Bud hen for at kalde ad ham; saa kom Jerobeam og hele Israel og talte til Rehabeam, som følger:

4. Din Fader har paabyrdet os et Aag, nu maa du lette os din Faders haarde Tjeneste og det tunge Aag, han lagde paa os, da ville vi tjene dig.

5. Og denne sagde til dem: Lad mig faae tre Dages Frist; kommer derpaa igjen til mig. Saa gik Folket.

Kong. 7, 2-5. Af [21]) synes at indlyse, at Salomon ikke blot drev Handel paa Ophir (8, 18), men ogsaa paa Tharsis. [25]) jvfr. 1 Kong. 5, 6. Her finder en Forskjellighed Sted, efter Angivelsen i Kongernes Bog havde Salomon 40,000 Baase, efter den foreliggende kun 4000. Da han nu ogsaa efter 1 Kong. 10, 26 kun havde 1400 Vogne, saa er der i denne Angivelse sikkert indløbet en Skrivfeil. Værd at lægge Mærke til er det, at Krønikerne her ikke blot have det rette men ogsaa det lavere Tal. [26]) jvfr. 1 Kong. 5, 4. [27-28]) Jvfr. 1 Kong. 11, 29-39. Om Salomons dybe Fald paa hans sidste Tid maa man eftersee 1 Kong. 11.

Capitel X.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 12, 1-14. Der finder næsten ingen Forskjellighed Sted, neppe afvige Udtrykkene fra hinanden. Af saadan Overeensstemmelse er det klart, at begge Skrifters Forfattere tildeels have benyttet samme Kilder, uden at derfor dog den ene har skrevet ud efter den anden, hvilket tilforn allerede er viist ikke kan have været Tilfældet.

6. Kong Rehabeam raadførte sig med de Gamle, som havde tjent hans Fader Salomon, medens han var ilive, og sagde: Hvad Svar raade I, at jeg skal give dette Folk?
7. De sagde til ham: Hvis du vil give efter for dette Folk, føie dem og tale venlig til dem, saa skulle de bestandig være til din Tjeneste.
8. Og han forlod det Raad, de Ældste havde givet, og raadførte sig med de Unge, som vare opvorne med ham og tjente ham.
9. Til dem sagde han: Hvad raade I, at vi skulle svare dette Folk, som har talt saaledes til mig: Let det Aag, din Fader har lagt paa os?
10. Men de Unge, som vare vorne op med ham, talte saaledes: Det skal du sige til Folket, som har ført saadan Tale for dig: din Fader har paabyrdet os et Aag, det maa du lette os; det skal du sige til dem: Min lille Finger er tykkere end min Faders Lænder.
11. Men nu, har min Fader lagt tungt Aag paa eder, saa vil jeg lægge endnu mere paa; har min Fader tugtet eder med Svøber, saa vil jeg tugte eder med Skorpioner.
12. Den tredie Dag kom Jerobeam og hele Folket til Rehabeam, efter hvad Kongen havde sagt: Kommer til mig om tre Dage.
13. Men Kongen gav dem haardt Svar; saa opgav Kong Rehabeam de Gamles Raad
14. Og han talte til dem efter det Raad, de Unge havde givet, og sagde: Min Fader har lagt et Aag paa eder, men jeg vil lægge endnu mere paa; min Fader har tugtet eder med Svøber, men jeg vil tugte eder med Skorpioner.
15. Kongen agtede ikke paa Folket; men det var en Styrelse af Gud, for at Jehova kunde lade sit Ord gaae i Opfyldelse, som han ved Siloniten Achia talte til Jerobeam, Nebaths Søn.
16. Da hele Israel saae, at Kongen ikke lød dem, saa gav Folket Kongen dette Svar: Hvad Deel have vi i David, vi have ingen Lod i Isai's Søn, skynd dig hver og en til dine Telte, Israel! Skjøt du nu selv dit Huus, David! Saa drog hele Israel til sine Telte.
17. Over dem af Israels Børn, som boede i Juda's Stæder, blev Rehabeam Konge.
18. Kong Rehabeam sendte Skatmesteren Hadoram hen, men Israels Børn stenede ham til Døden. Da skyndte Kong Rehabeam sig saa stærkt han kunde op i Vognen og paa Flugten til Jerusalem.
19. Men Israels Børn reve sig løs fra Davids Huus indtil den Dag idag.

Capitel XI.

Om de tre første Aar af Rehabeams Regiering og om hans Søn Abia.

1. Saasnart Rehabeam kom til Jerusalem, sammenkaldte han Juda's og Benjamins Huus, eet hundrede og fiirsindstyve tusinde vaabendygtige Ynglinge for at paaføre Israel Krig og bringe Kongedømmet tilbage til Rehabeam.
2. Da kom der et Ord fra Jehova til Gudsmanden Semaja saa lydende:
3. Tal saaledes til Rehabeam, Salomons Søn, Kongen i Juda, og til hele Israel i Juda og Benjamin:
4. Det siger Jehova: I maae ikke drage op og kjæmpe mod eders Brødre, hver Mand drage til sit Hjem; thi den Sag er kommen fra mig. Da de hørte Jehovas Ord, vendte de om og droge ikke med Jerobeam.
5. Medens Rehabeam boede i Jerusalem, anlagde han Fæstninger i Juda.
6. Han byggede paa Bethlehem, Etham, Thekoa,
7. Bethzur, Socho, Adullam,
8. Gath, Maresa, Siph;
9. Adoraim, Lachis, Aseka,
10. Zora, Ajalon, Hebron, som ligge i Juda og Benjamin, ere befæstede Stæder.
11. Han istandsatte Fæstningsværkerne, satte Fyrster over dem og forsynede dem med Tæring, Olie og Viin,
12. I hver enkelt By samlede han Skjolde og Spyd, og befæstede dem overmaade stærkt. Saa forbleve Juda og Benjamin hos ham.
13. Men Præsterne, som vare over hele Israel, gik frivillig fra alle deres Lodder over til ham;

Capitel XI.

1–4) jvf. 1 Kong. 12, 21-24. Det vilde være Mistydning af Textens Ord, om man antog, at Folket forlod Rehabeam uden hans Samtykke. Propheten Semaja træder atter frem 12, 5. De Stæder, som opregnes 5–10), ere tildeels meget bekjendte; de andre bleve alle anførte blandt Stæderne som tilfaldt Juda, Jos. 15, 20-63, paa den ene, Adoraim, nær, som skal have ligget i den sydlige Deel af Juda. 13–14) Leviterne lægge samme Sindelag for Dagen, som i Mose Tid, 2 Mos. 32, 26-28. De bleve ikke uddrevne af Jerobeam, men hvor Jehovadyrkelsen, som Moses havde anordnet den, ophørte, der havde de intet blivende Sted mere.

14. Thi Leviterne forlode deres Jorder og Eiendomme for at drage til Juda og Jerusalem, thi Jerobeam og hans Sønner regnede dem ikke for at være i Jehovas Embede,
15. Men han ansatte Præster for Høie og Trolde og for de Kalve, han havde dannet.
16. Dog med hine fulgte der saadanne af alle Israels Stammer, hvem det var Alvor med at søge Jehova Israels Gud; saa kom de til Jerusalem for at offre til Jehova, deres Fædres Gud.
17. De hjalp paa Juda's Kongedømme og bragte Rehabeam, Salomons Søn til Kræfter paa tre Aar, thi man gik frem paa Davids og Salomons Vei i tre Aar.
18. Rehabeam tog Machalath, en Datter af Davids Søn Jerimoth, og Abichail, en Datter af Isai's Søn Eliab, til Ægte.
19. Hun fødte ham Sønnerne: Jegus, Semarja og Saham.
20. Efter hende ægtede han Absalons Datter Maacha; hun blev ved ham Moder til Abia, Attai, Sisa og Selomith,
21. Rehabeam elskede Absalons Datter Maacha meest af alle sine Hustruer og Medhustruer. Han havde atten Hustruer og tresindstyve Medhustruer og avlede otte og tyve Sønner og tresindstyve Døttre.
22. Øverst satte Rehabeam Abia, Maacha's Søn, som en Fyrste blandt hans Brødre, thi han skulde være Konge.
23. Han byggede og bredte sig stærkere ud end nogen af hans Brødre over alle Juda's og Benjamins Lande i alle befæstede Stæder og forsynede disse med Forraad i Mængde. Han var meget qvindekjær.

Capitel XII.

Sisaks Tog mod Jerusalem og Rehabeams Død.

1. Efterat Rehabeam havde sikkret Riget, tildrog det sig, at han i sin Sikkerhed gav Slip paa Jehovas Lov, og hele Israel gjorde som han.
2. I Kong Rehabeams femte Aar drog Sisak af Ægypten op imod Jerusalem, eftersom de forsyndede sig imod Jehova,
3. Med tolv hundrede Vogne og tresindstyve tusinde Ryttere, men Folket, som fulgte ham fra Ægypten, var talløst, baade Libyer og Hulebeboere og Æthioper;
4. Han indtog de befæstede Stæder, som Juda havde, og kom til Jerusalem.
5. Propheten Semaja kom til Rehabeam og Juda's Fyrster, som vare tyede ind i Jerusalem for Sisak, og sagde til dem: Saa siger Jehova, I have forladt mig, saa vil jeg ogsaa overlade eder i Sisaks Haand.
6. Da ydmygede Israels Fyrster og Kongen sig; de sagde: Jehova er retfærdig.
7. Da Jehova saae, at de ydmygede sig, saa kom der et Ord fra Jehova til Semaja saa lydende: De have ydmyget sig, saa vil jeg ikke udslette dem, men om en føie Tid vil jeg lade dem undslippe og ikke lade min Harme blive udøst over Jerusalem formedelst Sisak.
8. Dog skulle de blive hans Tjenere, paa det de maae lære at gjøre Forskjel paa, hvad det er at tjene mig og at tjene denne Verdens Riger.
9. Saa drog Kong Sisak af Ægypten op

---

[15]) Jvf. 1 Kong. 12, 25-33. Jerobeam siges at have offret til Troldene, ligesom Hedningerne til Dæmonerne, 1 Kor. 19, 20. [16]) jvf. 15, 9. Isvrigt var det dog ikke alle dem, der meente det alvorligt med Jehovas Dyrkelse, som udvandrede (jvf. 1 Kong. 19, 18), og der var heller ingen absolut Forpligtelse til saadan Udvandring. [18]) Da Jerimoth ikke nævnes 1 Krøn. 3, 5-8 blandt Davids Sønner af Ægtehustruerne, maa han have avlet ham med en Medhustru. [20]) Maacha beskrives 1 Kong. 15, 13 som en ugudelig Qvinde; da Rehabeam elskede hende meest af alle, saa var det vel ogsaa hende, som forledede ham efter et treaarigt gudfrygtigt Regimente til Ugudelighed. [22]) Abia hedder 1 Kong. 14, 31 Abiam.

Capitel XII.

[1]) Sit svækkede Rige styrkede Rehabeam ved Befæstningen af Juda's Stæder, men da denne i hans Regjerings fjerde Aar var fuldendt, overlod han sig til kjødelig Sikkerhed og faldt. Jvf. 1 Kong. 14, 22-24. Davids Huus, som var bleven forkastet af Mennesker, gjorde sig saaledes selv forkasteligt i Jehovas Dine; Straffen følger strax paa. I Rehabeams femte Aar (jvf. 1 Kong. 14, 25) drager [2]) Kong Sisak op imod ham; om det, som har bevæget denne til Krigen, jvf. Anm. til 1 Kong. 14, 25. [5]) jvf. 11, 2. [7]) Exempler paa Bønhørelse selv for den Ugudelige har Skriften mange af; jvf. 1 Kong. 21, 28-29. Her opfyldtes tillige Salomons Begjæring 6, 24-25. Fra nu af fremstiller den hele Fortælling om Davidshusets Skjæbne sig som en bestandig Forhalen af den overhængende Dom, indtil der ikke længer gaaer Naade for Ret. [9]) jvf. 9, 16. Hvorledes Sisak fik Smaaskjoldene fra Libanons Skovhuus eller om de tidligere ere blevne bragte derfra til Jerusa-

imod Jerusalem, tog Skattene ud af Jehovas og af Kongens Huus, han tog Alting, ogsaa de smaa Guldskjolde, som Salomon havde forfærdiget.

10. Kong Rehabeam lod istedetfor dem forfærdige Ertsskjolde og betroede dem i Drabanthøvdingernes Varetægt, som holdt Vagt ved Indgangen til Kongens Huus.

11. Saa ofte nu Kongen gik ind i Jehovas Huus, kom Drabanterne og toge dem, men de bragte dem igjen tilbage til Drabantstuen.

12. Da han ydmygede sig, veg Jehovas Vrede fra ham uden at ødelægge ham aldeles, thi der var dog noget godt ved Juda.

13. Kong Rehabeam satte sig fast i Jerusalem og regjerede saa. Eet og fyrretyve Aar var Rehabeam gammel, da han blev Konge, og sytten Aar regjerede han i Jerusalem, den By, som Jehova havde kaaret for dertil at fæste sit Navn fremfor alle Israels Stammer. Hans Moder hed Ammoniterinden Naama.

14. Han gjorde hvad ondt var, thi det var ikke hans Hjertens Mening at søge Jehova.

15. Hvad der forøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Rehabeam, staaer optegnet i Propheten Semajas og i Sandsigeren Iddos Krønike om Slægtregistrene; ogsaa de Krige, Rehabeam og Jerobeam uafladelig førte.

16. Rehabeam indgik til sine Fædre og blev jordet i Davids Stad. Saa kom hans Søn Abia til Regjeringen efter ham.

Capitel XIII.

Krig imellem Jerobeam og Abia.

1. I Kong Jerobeams attende Aar, kom Abia til Regjeringen over Juda.

2. Han regjerede tre Aar i Jerusalem; hans Moder hed Michaja og var en Datter af Uriel fra Gibea. Abia og Jerobeam laae i Krig med hinanden.

3. Abia aabnede Krigen med en Hær paa fire hundrede tusinde krigsvante Mænd, og Jerobeam rustede sig til Krig imod ham med en Hær paa otte hundrede tusinde vaabenføre Mænd.

4. Abia steg op paa Bjerget Zemaraim som hører til Ephraims Bjergstrækning, og sagde: Hører paa mig, Jerobeam og hele Israel!

5. Er det eder ikke vitterligt, at Jehova, Israels Gud skjænkede David Kongedømmet over Israel for bestandig? Det var en Salt-Pagt med ham og hans Sønner.

6. Men Jerobeam, Nebaths Søn, en Tjener af Davids Søn Salomon, reiste sig og stiftede Oprør imod sin Herre.

7. Til ham flokkede der sig letsindige Folk, som pønsede paa hvad ondt var, de fik Bugt med Rehabeam, Salomons Søn, eftersom Rehabeam var ung og uerfaren og ikke holdt Stand mod dem.

8. Nu sige I, at I nok skulle holde Stand mod det Kongedømme, Jehova har betroet til Davids Sønner, eftersom I ere en stor Mængde og have Guldkalve, som Jerobeam har dannet til at være eders Guder.

9. Have I ikke forstødt Jehovas Præster, Arons Børn, og Leviterne og gjort eder Præster, ligesom Verdens Folkeslag; paa enhver, som kom, have I fyldt Haanden med en Oxekalv og syv Væddere, for at han skulde være Præst for det, som ikke er Gud.

10. Men vi have Jehova til Gud og svigte ham ikke, Præster, som ere Arons Børn staae i Tjenesten hos Jehova og Leviterne ved Bestillingen,

11. Som lade Brændofferet dampe hver Morgen og hver Aften for Jehova med vellugtende Røgelse, med Skuebrødet paa det rene Bord, med Guldstagen og dens Lamper,

---

lem, derom vides intet. [15]) Aabenbar Krig var der ikke imellem Jerobeam og Rehabeam, men vedvarende Smaafjendtligheder.

Capitel XIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 15, 1-8. [2]) Foreliggende Beretning udtaler sig ikke om Beskaffenheden af Abia's Regjering, men at den derfor ligefuldt stemmer med Bedømmelsen 1 Kong. 15, 3, vil det Følgende vise. Michaja eller Maacha (thi det er samme Navn) kaldtes 11, 21 en Datter af Absalon. Det falder lettest at antage Uriel for hendes Fader, Absalon for hendes Farfader. [3]) Her er visstnok et Sted, hvor ligesom V. 17 Talstørrelsen er bleven forvansket. [5]) Salt-Pagt er en bestandig, varig Pagt. Jvf. Modsætningen imellem den opløsende Suurdeig og det bevarende Salt, 3 Mos. 2, 11; 13. [7]) jvf. 10, 18. [9]) Jerobeam efterabede Jehovas Skikke; jvfr. 2 Mos. 29, 22-28; Dom. 17, 12. [10]) Abia hørte til dem, som ansaae Gudsfrygt for en god Vinding; hvad han praler af ligeoverfor Jerobeam, er det, som han har, Gudsdyrkelsens ydre Form. Dog kan det ikke nægtes, at

som tændes hver Aften, thi vi vare paa det, Jehova vor Gud vil have varetaget, men I forlade ham.

12. See, Gud og hans Præster drage forud for os under Trompetskrald, som skulle klinge mod eder. Israels Børn, kjæmper ikke mod Jehova eders Fædres Gud, det vil kun baade eder lidet.

13. Jerobeam affendte en Trop, som skulde falde hine i Ryggen; naar de angrebe Juda forfra, skulde Troppen falde dem i Ryggen

14. Juda tog Flugten, men da bleve de angrebne baade forfra og bagfra. Saa raabte de til Jehova, medens Præsterne stødte i Trompeterne.

15. Hver Mand af Juda skreg; da Mændene af Juda skrege, saa lod Gud Jerobeam og hele Israel lide Nederlag af Abia og Juda.

16. Israels Børn toge Flugten for Juda, og Gud gav hine i disses Haand.

17. Saa tilføiede Abia og hans Folk dem et svært Nederlag, og fem hundrede tusinde udsøgte Mænd af Israel bleve paa Stedet.

18. Paa den Tid bleve Israels Børn ydmygede; men Juda's Børn tiltoge i Kraft, thi de fortrøstede sig til Jehova, deres Fædres Gud.

19. Abia satte efter Jerobeam og tog følgende Stæder fra ham: Bethel, Jesana og Ephron, hver med dertil hørende Stæder.

20. Jerobeam kom ikke til Kræfter igjen i Abia's Dage; thi Jehova slog ham saa han døde.

21. Men Abia sikkrede sig og tog fire og tyve Hustruer; han avlede to og tyve Sønner og sexten Døttre.

22. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Abia, hans Færd og Anliggender, staaer optegnet i Propheten Iddo's Tillæg.

Capitel XIV.

Asa's Gudsfrygt og hans Krig med Æthioperne.

1. Abia samledes til sine Fædre, og man jordede ham i Davids Stad. Hans Søn Asa kom til Regjeringen efter ham. Paa hans Tid havde Landet i ti Aar Ro.

2. Asa gjorde, hvad godt og ret var i Jehovas, hans Guds Øine.

3. Han bortfjernede de fremmede Altere og Høie, slog Støtterne itu og kløvede Astarterne.

4. Og han talte til Juda om at søge Jehova deres Fædres Gud og at holde Lov og Ret.

5. Han bortfjernede fra alle Juda's Stæder Høiene og Gudebillederne, saa kom Riget til Ro under ham.

6. Han anlagde befæstede Stæder i Juda; medens Landet var roligt, i de Aar han ikke havde Krig, fordi Jehova skjænkede ham Ro.

7. Han sagde til Juda: lader os bygge disse Stæder, omgive dem med Mure, Taarne, Døre og Tverbjælker, medens Landet endnu staaer under vort Regimente, thi vi søge Jehova vor Gud, vi søge ham, og han lader os faae Ro paa alle Sider. Saa byggede de og udførte det med Held.

8. Asa havde en Hær, som bar Skjold og Spyd; tre hundrede tusinde Mand fra Juda og to hundrede og fiirsindstyve tusinde, som bare Smaaskjolde og spændte Buer, fra Benjamin. Det var lutter Vaabendygtige.

9. Imod dem drog Æthioperen Serach med en Hær paa ti hundrede tusinde Mand og tre hundrede Vogne. Da han kom til Maresa,

10. Drog Asa ham imøde og opstillede sig til Slag i Zephata-Dalen ved Maresa.

---

en oprigtig From nok kunde have talt ligesom han. Man tør af [12]) ikke slutte, at Arken atter skulde være kommen med i Krigen; det fandt nok Sted, medens den stod paa Zions Bjerg (2 Sam. 11, 11); men skete ikke mere siden den var bleven henflyttet paa Morija. Om de klingrende Trompetskrald jvf. 4 Mos. 10, 5-6. [14-15]) Fordi Abia's skjøntklingende Ord kun havde været Skryderi, lod Jehova Juda ligefuldt blive stedt i Nød og først, da de i denne Nød paakaldte ham, hjalp han dem ud deraf. [19]) Jesanas og Ephrons Beliggenhed kan ikke bestemmes nærmere, end Texten gjør.

Capitel XIV.

Om Asa's Regjering kan man sammenligne 1 Kong. 15, 9-32. Den Bemærkning [1]), at Landet havde Ro i de første ti Aar af Asa's Regjering, forholder sig til det, der fortælles 1 Kong. 15, 32, at Asa og Baesa, som kom paa Thronen i Asa's fjerde Aar, laae i Krig med hinanden under deres hele Regjering, som Efterretningen 12, 15 om de vedvarende Fjendtligheder imellem Jerobeam og Rehabeam til den 11, 4, at Krigen imellem dem var standset paa Semaja's Ord. Asa benytter [2-8]) Fredsaarene baade til at ophjælpe den rette Gudsdyrkelse og til at sikkre Landet ved nye Befæstninger. Sandsynligviis i hans Regjerings ellevte Aar drog [9]) Æthioperkongen op mod ham. Dennes Hær er vel af uhyre Størrelse men ikke uden Lige i den asiatiske Krigshistorie. Maresa var en By i Juda,

11. Asa paakaldte Jehova, hans Gud, og sagde: Jehova, det er dig ligemeget, enten du skal hjælpe en stærk eller en kraftesløs; hjælp os, Jehova vor Gud, thi paa dig forlade vi os og i dit Navn ere vi komne med denne Mængde. Jehova, du er vor Gud, imod dig mægter Mennesket intet.

12. Saa lod Jehova Æthioperne lide Nederlag for Asa og Juda, og Æthioperne toge Flugten.

13. Asa og det Mandskab, han havde, forfulgte dem indtil Gerar, og der faldt mange af Æthioperne, som paa ingen Maade kunde frelse sig; thi de bleve adsplittede for Jehova og hans Leir. Hine droge bort med meget stort Bytte;

14. De indtoge ogsaa alle Stæderne omkring Gerar, eftersom der var kommen en Rædsel fra Jehova over dem, og plyndrede alle Byerne, thi der laae meget Bytte i dem.

15. Selv Teltene ved Kvægdriften forstyrrede de og dreve Faar i Mængde og tillige Kameler bort. Saa kom de tilbage til Jerusalem.

Capitel XV.

Asarja's Spaadom. Fortsættelse af Reformationsværket.

1. Da var der Asarja Odeds Søn; over ham kom Guds Aand.

2. Han gik Asa imøde og sagde til ham: Hører mig, Asa, hele Juda og Benjamin! Jehova er med eder, naar I ere med ham, søge I ham, saa vil han lade sig finde af eder, men forlade I ham, slaaer han Haanden af eder.

3. Der skal komme en lang Tid over Israel, hvori de ikke skulle have den sande Gud, ikke have nogen Præst til at oplære dem, ikke have Loven.

4. Men omvende de sig i deres Nød til Jehova Israels Gud og lede de om ham, saa vil han lade sig finde af dem.

5. Paa den Tid skal ingen have Fred, hvad enten han færdes ude eller inde, thi svære Omvæltninger skulle overgaae alle Landes Beboere.

6. Et Folk skal brydes med et andet og en By med en anden, thi Gud vil stede dem i allehaande Trængsel.

7. Men I, fatter Mod og lægger ikke Hænderne i Skjødet, thi eders Virken skal faae Løn.

8. Da Asa hørte disse Ord, Propheten Odeds Spaadom, saa oplivedes hans Mod og han rensede Juda's og Benjamins Land og de Stæder, som man havde taget fra Ephraims Bjergland for Vederstyggelighederne; han fornyede ogsaa Jehovas Alter, som stod foran Jehovas Halle.

9. Han sammenkaldte hele Juda og Benjamin og de Fremmede, som vare hos dem fra Ephraim, Manasse og Simeon (thi man gik skareviis over til ham fra Israel, dengang man saae, at Jehova hans Gud var med ham)

10. Dem sammenkaldte han i Jerusalem i den tredie Maaned af Kong Asa's femtende Regjeringsaar;

11. Og de offrede til Jehova paa den Dag af det Bytte, de havde bragt med sig, syv hundrede Øxer og syv tusinde Faar.

12. Og de gik i Pagt om at søge Jehova deres Fædres Gud af ganske Hjerte og Sind;

13. Og hver, som ikke søgte til Jehova Israels Gud, skulde dræbes, hvad enten det var smaa eller store, Mænd eller Qvinder.

14. Den Eed aflagde de for Jehova med lydelig Røst og under Skrald af Trompeter og Basuner.

15. Hele Juda glædede sig over Eden, thi de aflagde den af ganske Hjerte og søgte ham med al Redebonhed, til han lod sig finde af dem. Og Jehova lod dem faae Ro trindt omkring.

11, 8. [11]) jvf. 1 Sam. 14, 6; 1 Makk. 3, 18. Efter Seieren over Serach, overvinder Asa endnu [14]) Philisterne og [15]) de arabiske Nomader.

Capitel XV.

I Spaadommen [2-7]) skildrer Asarja baade Israels, Ephraims og Hedningeverdenens Fremtid. Hvad Jerobeam og Baesa hidindtil havde gjort, var blot en Begyndelse; der vilde komme en lang Tid, hvor Israel reent skulde være uden Gud og uden Lov; ogsaa det, som havde rørt sig i Sisach og Serach, var blot en Begyndelse, der vilde endnu komme ganske andet Røre i Hedningeverdenen (jvfr. Matth. 24, 6-8). Imidlertid skulde Juda og navnlig Asa ufortrøden fortsætte sin Gjerning, thi ogsaa den uanseelige Virken har sin Løn. Den som V. 1 hed Asarja, kaldes V. 8 efter Faderen Oded. Asa havde ingen Stæder hidindtil taget fra Israel, nok derimod hans Fader, 13, 19. Om Alteret for Ælde trængte til Udbedring eller om det ved Vold var bleven beskadiget, siges ikke. [9]) jvfr.

16. Selv Dronning-Moderen Maacha berøvede Kong Asa hendes Værdighed, fordi hun havde forfærdiget et Billede af Astarte. Asa kløvede hendes Gudebillede, knuste det og opbrændte det i Kedrons Dal.
17. Men Høiene fjernede man ikke fra Israel; alligevel var Asa redelig sindet hele sin Levetid.
18. Hvad hans Fader eller han selv havde helliget baade af Sølv eller Guld og Kar bragte han ind i Guds Huus.
19. Der forefaldt ikke nogen Krig indtil Asa's fem og tredivte Regjeringsaar.

Capitel XVI.

Krig med Baesa. Asa søger fremmed Hjælp. Hans Død.

1. I Asa's sex og tredivte Regjeringsaar drog Kong Baesa af Israel op imod Juda og byggede Rama, for at hindre Kong Asa af Juda baade i at drage ud og ind.
2. Da lod Asa hente Sølv og Guld fra Skatkamrene ved Jehovas og ved Kongens Huus, som han sendte til Kong Benhadad af Syrien, som boede i Damask, med den Besked:
3. Lad der være et Forbund imellem os som imellem vore Fædre. Her sender jeg dig Sølv og Guld; velan, giv Slip paa dit Forbund med Kong Baesa af Israel, saa skal han nok drage bort fra mig.
4. Benhadad føiede Kong Asa, han sendte sine Krigshøvdinger imod Israels Stæder og indtog Gijon, Dan, Abel Maim og alle Naphthalis Forraadsstæder.
5. Som Baesa hørte det, lod han Opførelsen af Rama fare og standsede sit Arbeide.
6. Kong Asa tog hele Juda med sig, de hentede Stenene fra Rama og dens Tømmer, hvormed Baesa havde bygget, og opførte derfor Geba og Mizpa.
7. Paa den Tid kom Seeren Hanani til Kong Asa af Juda og sagde til ham: Fordi du stolede paa Kongen af Syrien, men ikke stolede paa Jehova, din Gud, derfor blev Syrerkongens Hær reddet af din Haand.
8. Vare ikke Æthioperne og Libyerne en talrig Hær, som havde en stor Mængde Vogne og Ryttere? Men fordi du stolede paa Jehova, gav han dem i din Haand.
9. Thi Jehovas Øine overskue hele Jorden for at holde med dem, som ere redelig sindede imod ham; heri har du handlet daarlig, thi skal du fra nu af have Ufred.
10. Da vrededes Asa paa Seeren og kastede ham i Fængsel, thi han blev meget ophidset ved dette. Paa samme Tid øvede Asa ogsaa Vold mod nogle af Folket.
11. Hvad der forøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Asa, staaer optegnet i Juda's og Israels Kongekrønike.
12. I sit ni og tredivte Regjeringsaar skrantede Asa i sine Fødder, indtil Sygdommen fik Overhaand. Dog heller ikke under Sygdommen søgte han til Jehova, men til Lægerne.
13. Asa indgik til sine Fædre efterat have regjeret i eet og fyrretyve Aar.
14. Man jordede ham i den Grav, han

11, 16. [16]) Maacha (jvf. 11, 20; 13, 2) var Abia's Moder og Asa's Farmoder. Hvad der fortælles [17]), staaer ikke i Modsigelse til det, som fortaltes 14, 2; den ene Gang er Talen om Høiene, hvorpaa man dyrkede Afguder, den anden Gang om dem, hvorpaa man imod Loven dyrkede Jehova; jvf. 1 Kong. 15, 14. [18]) Omendskjøndt Abia var ugudelig, stemmer det dog godt med hans Lyst til at bramme med et ydre Skin, at han ogsaa helligede noget til Jehovas Huus. Det gjorde en Joab ogsaa, 1 Krøn. 26, 28. Naar der [19]) er Tale om Fredens Vedvaren indtil det 35te Aar i Asa's Kongedømme, saa kan det ikke betyde saa meget som indtil 6 Aar før hans Død, som det følgende Vers vil godtgjøre.

Capitel XVI.

[1]) Baesa regjerede fra Asa's fjerde til hans 28de Aar. Tidsbestemmelsen maatte følgelig enten ikke være rigtig eller hvad der er rimeligere være regnet fra Rigets Deling. I saa Fald vilde det 36te Aar være Asa's sextende (jvf. 15, 10). Rama var sikkert ikke den samme By, som den, hvori Samuel boede, men den benjaminitiske (Dom. 19, 13). Den selvsamme Asa, som nylig havde erfaret Jehovas mægtige Hjælp, søger nu [2]) fremmed, menneskelig Bistand. Istedetfor at forlade sig paa Jehova, forlader Davids Huus sig paa Mennesker. [4]) De nævnte Stæder laae (jvfr. 2 Kong. 15, 29) i det nordlige Palæstina. [10]) Den ene Synd leder til den anden, Vankelmod til Trods mod Guds Ord, denne igjen til Voldsdaad mod Næsten [12]) Asa bar sig ad under sin Sygdom som i sin Krig med Baesa; jvf. 2 Mos. 15, 26. [14]) Hans Begravelse var afvigende fra almindelig Skik; han balsameredes som Jakob, 1 Mos. 50, 2; der tændtes Baal for ham, dog ikke som ved Sauls Begravelse for at brænde Benene til Aske.

havde ladet kaste for sig i Davids Stad, og lagde ham i en Kiste, som var fyldt med allehaande vellugtende Urter, som vare blevne stødte og tillavede som en Salve. Man antændte ogsaa et overmaade stort Baal for ham.

Capitel XVII.

Josaphaths Reformation og Krigsstyrke.

1. Hans Søn Josaphat kom til Regjeringen efter ham og sikkrede sig imod Israel.
2. Han lagde Besætninger i alle Juda's Fæstninger og indsatte Befalingsmænd i Juda's Land og de Stæder, hans Fader Asa havde taget fra Ephraim.
3. Jehova var med Josaphat, thi han vandrede som hans Fader David paa de forrige Veie og søgte ikke til Baalerne;
4. Men han søgte til sin Faders Gud og vandrede efter hans Bud, ikke efter Israels Exempel.
5. Jehova gav Riget Fasthed ved ham, og hele Juda bragte Josaphat Gaver, saa han fik baade Rigdom og Hæder i Mængde.
6. Da han ret fik Mod paa Jehovas Veie, afskaffede han endogsaa Høiene og Astarterne i Juda.
7. I sit tredie Regjeringsaar sendte han sine Høvdinger Benhail, Obadja, Sacharja, Nathaneel og Michaja ud | for at undervise i Juda's Stæder.
8. Med dem fulgte Leviterne Semaja, Nethanja, Sebadja, Asahael, Semiramoth, Jonathan, Adonija, Tobia og Tob-Adonja, det var Leviterne, desforuden Præsterne Elisama og Joram.
9. De skulde undervise i Juda og havde Jehovas Lovbog med sig; de droge omkring i alle Juda's Byer og underviste Folket.
10. Der faldt en Frygt fra Jehova paa Kongerigerne i Landene rundt omkring Juda, saa de ikke førte Krig med Josaphat.
11. Fra Philisterne bragte man Josaphat Gaver og Sølvafgiften, ogsaa Araberne bragte ham Smaakvæg, syv tusinde og ni hundrede Væddere og syv tusinde og syv hundrede Bukke.
12. Josaphat forfremmedes og tog overmaade til; han anlagde Slotte og Forraadsstæder i Juda.
13. Han havde mangeslags Haandværker i Juda's Stæder og dygtige Krigsfolk i Jerusalem.
14. Dette er Tallet paa dem efter deres Familier: Blandt Anførerne for Tusinde i Juda var Adna den ypperste; han havde tre hundrede tusinde krigsdygtige Folk hos sig.
15. Efter ham kom Anføreren Jochanan, han havde to hundrede og firsindstyve tusinde.
16. Efter ham kom Amasja, Sichri's Søn, som viste sig redebon mod Jehova, han havde to hundrede tusinde vaabendygtige Folk.
17. Fra Benjamin var Krigshelten Eljada, han havde to hundrede tusinde, som vare rustede med Buer og Smaaskjolde.
18. Efter ham kom Josabad, han havde eet hundrede og firsindstyve tusinde væbnede Krigere.
19. Disse vare i Kongens Tjeneste foruden dem, Kongen overalt i Juda havde lagt i Fæstningerne.

Capitel XVIII.

Josaphats Forbund med Achab af Israel.

1. Josaphat fik Rigdom og Hæder i Mængde og indlod sig i Svogerskab med Achab.

Capitel XVII.

2) Med de Stæder, som Asa havde taget fra Ephraim, sigtes vel ikke blot til dem, der omtaltes 15, 9, som ikke egenlig Abia havde indtaget, men ogsaa til Rama, som vel var en benjaminitisk By, men var bleven besat af Baesa og først ved Asa udreven af hans Vold (16, 6). 6) Med Høiene menes her, ligesom 14, 4, de, hvorpaa man udenfor Templet, følgelig ikke lovmæssig, dyrkede Jehova, 20, 33. 7-9) Efter Bestemmelsen 5 Mos. 31, 10-11 skulde Loven forelæses hvert syvende Aar. Dette var i lang Tid ikke bleven overholdt; for at gjøre Ende paa Vankundigheden i Loven sender Josaphat nogle af sine Høvdinger tilligemed Leviter og Præster omkring i Landet, som skulde undervise Folket i hiin. Man behøver ikke at antage, at det Exemplar af Lovbogen, som de førte med sig, skulde være det, der opbevaredes i det Allerhelligste. 10) jvf. 14, 13. 13) jvf. 2, 7. Efter Optællingen 14-19) skulde Juda's samlede Krigsstyrke, Besætningerne fraregnede, være 1,160,000 Mand; det er aabenbar et for høit Tal og stemmer heller ikke med Angivelsen 14, 7, hvorefter Juda's og Benjamins samlede Hær beløb sig til 580,000 Mand, et Tal, som staaer i et nogenlunde passende Forhold til de tidligere Angivelser, Dom. 20, 2; 15; 1 Sam. 11, 8; 2 Sam. 24, 9. Her maa der ligesom 13, 3; 17 have indsneget sig Feil i Talangivelsen. Tropperne fra Benjamin (V. 17) lade altid til at have været letbevæbnede; 14, 7; 1 Krøn. 12, 2; Dom. 20, 16.

Capitel XVIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 1 Kong. 22, 2-38. 1) Josaphats Søn Joram ægtede

2. Efter nogle Aars Forløb drog han ned
til Achab i Samaria, og Achab lod slagte Faar
og Oxer i Mængde for ham og de Folk, han
havde med sig. Saa forledede han ham til at
drage op mod Ramoth Gilead.
3. Kong Achab af Israel sagde nemlig til
Kong Josaphat af Juda: Vil du drage med
mig mod Ramoth Gilead? Men denne sagde
til ham: Hvad du vil, vil jeg ogsaa, der skal
ingen Forskjel være paa dit og mit Folk, jeg
vil ogsaa drage i Krig med dig.
4. Josaphat sagde endvidere til Kongen af
Israel: Udfrit dog idag Jehova!
5. Saa samlede Israels Konge Propheterne,
fire hundrede i Tallet, og sagde til dem: Skulle
vi drage op i Kamp mod Ramoth Gilead eller
skal jeg lade være? De sagde: drag op, saa
vil Gud give den i Kongens Haand.
6. Men Josaphat sagde: Har Jehova ikke
endnu en Prophet her, saa ville vi ogsaa ud-
fritte ham?
7. Og Kongen af Israel sagde til Josaphat:
Her er endnu en Mand, ved hvem man kan
adspørge Jehova; men jeg er ham fjendsk, fordi
han aldrig spaaer mig vel, men alle sine Leve-
dage spaaer han kun Ulykker: det er Micha,
Jimla's Søn. Men Josaphat sagde: Det
maa Kongen ikke sige.
8. Kongen af Israel kaldte paa en Kam-
mersvend og sagde: Kald skyndsomst paa Micha,
Jimla's Søn.
9. Kongen af Israel og Kong Josaphat af
Juda sade hver paa sin Throne iførte deres
Dragt; de sade paa Pladsen ved Indgangen
til Samaria's Port, og alle Propheterne spaaede
foran dem.
10. Zedekias, Cnaana's Søn, havde lavet
sig Jernhorn og sagde: Saa siger Jehova:
Med disse skal du stange Syrerne, indtil de
gaae til Grunde.
11. Alle Propheterne spaaede saaledes og
sagde: Drag op mod Ramoth Gilead, det vil
gaae dig vel; Jehova giver den i Kongens
Haand.
12. Budet, som gik Micha imøde, talte saa-
ledes til ham: Propheterne spaae Kongen een-
stemmig Held; vær du nu heller ikke mod
Strømmen, men siig noget godt.
13. Micha sagde: Saa sandt Jehova lever,
hvad min Gud taler, det vil jeg sige.
14. Da han kom til Kongen, sagde denne
til ham: Micha, skulle vi drage i Kamp mod
Ramoth Gilead, eller skal jeg lade være? Denne
sagde: Drager op, det skal jo gaae eder vel,
I skulle faae dem i eders Vold.
15. Da sagde Kongen til ham: hvormange
Gange skal jeg besværge dig, at du ikke taler
andet end Sandhed til mig i Jehovas Navn?
16. Og hiin sagde: Jeg seer hele Israel
adsplittet paa Bjergene som Faar, der ingen
Hyrde have. Og Jehova siger: Disse have
ingen Herrer; hver Mand drage hjem med
Fred!
17. Kongen af Israel sagde til Josaphat:
Sagde jeg dig det ikke, han spaaer mig ikke
noget godt, men Ulykker?
18. Hiin sagde: Hører dog Jehovas Ord!
Jeg seer Jehova sidde paa sin Stol og hele
Himmelens Hærskare staae paa høire og paa
venstre Side af ham.
19. Og Jehova sagde: Hvo vil forlede
Achab, Israels Konge til at drage op, paa
det han maa falde ved Ramoth Gilead. Da
sagde Een Eet, en Anden et Andet,
20. Indtil der udgik en Aand, som traadte
frem for Jehova og sagde: Jeg vil forlede
ham. Jehova sagde til ham: hvormed?
21. Og hiin sagde: Jeg vil fare ud og være
en Løgnaand i alle hans Propheters Mund.
Denne sagde: Du skal forlede ham og have
Magt dertil. Far ud og gjør saaledes!
22. See, nu har Jehova givet alle dine
Propheter en løgnagtig Aand i Munden og
Jehova har talt til din Ulykke.
23. Da nærmede Zedekias, Cnaanas Søn
sig og slog Micha paa Kinden: Hvorledes er
Jehovas Aand vegen fra mig for at tale til
dig?
24. Micha sagde: Du skal selv see det paa
hiin Dag og tye fra et Kammer til et andet
for at skjule dig.
25. Og Kongen af Israel sagde: Griber
Micha og fører ham hen til Amon, Byens
Befalingsmand, og Joas, Kongens Søn,
26. Og siger: Saa siger Kongen: Sætter
denne i Fængsel og lader ham faae knapt Brød
og knapt Vand, indtil jeg vender tilbage i Vel-
gaaende.
27. Micha sagde: Hvis du vender tilbage
i Velgaaende, saa har Jehova ikke talt ved
mig. Og han sagde: Hører det, alle Folkefærd!
28. Derpaa droge Kongen af Israel og
Kong Josaphat af Juda op imod Ramoth
Gilead.

Achabs Datter Athalja. Med Josaphat syntes det næsten, som om den davidiske Gudsfrygt og den davidiske Herlighed atter vilde vende tilbage. Men den selvsamme Konge, ved hvem et Skyggebillede af de svundne Dage blev gjenoplivet, var det ogsaa, som foranledigede den kortvarige Herligheds Undergang. Hans Synd var den, at han indlod sig i Venskab med Achabs Huus, som ikke sømmede sig for Sønnen af Davids Huus. Hans Straf blev den, at Fordærvelsen, som traf

29. Kongen af Israel sagde til Josaphat: Jeg vil gjøre mig ukjendelig, før jeg drager i Slaget; men tag du dine Klæder paa. Saa gjorde Kongen af Israel sig ukjendelig, før de droge i Slaget.

30. Syrerkongen gav sine Anførere for Vognene saadan Befaling: I skulle ikke kjæmpe med nogen anden, hverken med Smaa eller Store, uden alene med Kongen af Israel.

31. Som det nu traf sig, at Anførerne for Vognene fik Øie paa Josaphat, sagde de: Det er Israels Konge. Og de sloge Kreds om ham for at overfalde ham. Men Josaphat gav et Skrig fra sig; saa hjalp Jehova ham og Gud drog dem bort fra ham.

32. Da Anføreren for Vognene saae, at det ikke var Kongen af Israel, satte de ikke mere efter ham.

33. En Mand skjød sin Bue af paa Lykke og Fromme; han traf Israels Konge imellem Pantserskjællene. Og denne sagde til Kjøresvenden: Styr af og skaf mig ud af Leiren, thi jeg er saaret.

34. Kampen blev heed paa den Dag; men Israels Konge blev paa sit Stade i Vognen ligeoverfor Syrerne indtil Aften. Da Solen gik ned, døde han.

Capitel XIX.

Jehu revser Josaphat. Israels Retsforfatning organiseres.

1. Kong Josaphat af Juda vendte i god Behold tilbage til sit Huus i Jerusalem.

2. Da gik Sandsigeren Jehu, Hanani's Søn ham imøde og sagde til Kong Josaphat: Er det din Lyst at hjælpe den Ugudelige og dem, som hade Jehova? Derfor er der faldet Vrede paa dig fra Jehova.

3. Dog findes der noget godt ved dig; thi du har udryddet Astarterne af Landet og gjort det til et Hjertensanliggende at søge Gud.

4. Josaphat forblev boende i Jerusalem; men han drog gjentagne Gange omkring blandt Folket fra Beerscheba indtil Ephraims Bjergstrækning for at føre dem tilbage til Jehova, deres Fædres Gud.

5. Han ansatte Dommere rundtomkring i Landet i alle Juda's Fæstninger, i hver enkelt By

6. Og sagde til Dommerne: Seer eder for, hvad I gjøre, thi det er ikke paa Men-

---

Achabs Huus, ogsaa naaede hans eget. Forøvrigt stemmer foreliggende Beretning fuldkomment overeens med den i Kongernes Bøger.

Capitel XIX.

²) Ligesom Hanani, Jehu's Fader, 16, 7 havde revset Asa, fordi han søgte Hjælp hos en anden end Jehova, saaledes træder Sønnen her Josaphat straffende imøde, fordi han søgte de Ugudeliges Venskab. Den samme Jehu forkyndte Jehovas Dom for Baesa 1 Kong. 16, 1. Josaphat tog iøvrigt mere ydmygt imod Irettesættelsen fra Jehova, end hans Fader Asa havde gjort. Efterat han allerede tidligere har søgt at gjenoprette den sande Gudsdyrkelse, 17, 6-9, og ligeledes Landets Krigsvæsen, 17, 12-19, gaaer han nu over til at sørge for en bedre Indretning af Retsforfatningen. Ved David vare Dommer- og Fogedembederne ganske blevne betroede til Leviterne, 1 Krøn. 23, 4; 26, 29-32. Om Josaphat ogsaa har ansat andre end Leviter i Dommerembederne, bliver ikke sagt; men neppe har han ændret Davids Anordning, som havde god Grund, da Leviterne vare de, som stode meest udenfor personlige Forhold. Desforuden indrettede han V. 8 en høieste Ret i Jerusalem. Efter den Retsforfatning, som Moses paa Jethros Raad havde givet Folket, 2 Mos. 18, skulde Underdommerne bringe enhver vigtig Sag for Moses. Senere bleve (4 Mos. 11) 70 af Underdommerne som et Raad stillede ved Siden af Moses; dog var det ikke blot Retssager, der skulde bringes for dem, men ogsaa alt, hvad der vedkom Bestyrelsen, og Moses vedblev at have Deel i Paakjendelsen af Retssager. Senere seer man ogsaa de Mænd, som paa nogen Tid fik den største Anseelse i Landet, beklædte med Dommermyndigheden, uden at der andetsteds end i det Høieste Dom. 21, 16 findes Spor til de Halvfjersindstyves Raad. Samuel udøver Dommermyndigheden ganske selvstændig, 1 Sam. 7, 16, og naar Folket begjærer en Konge, saa er det ogsaa for at han skal dømme dem, 1 Sam. 8, 20. En vanskelig Retssag bliver 1 Kong. 3, 16 flg. bragt umiddelbart for Kongen. David beskikker Leviter som Fogeder rundt om i Landet; før den Tid hvilede den sædvanlige Retspleie i Hænderne paa Mænd af Folkets egen Midte (som man senere endnu seer i Israel, hvor der ingen Leviter var, 1 Kong. 21, 8-11). Ved Slægternes stærke Sammenhold blev Følgen deraf, at Retspleien ofte antog Charakteer af personlig Hævn (2 Sam. 14, 6-7). Josaphat indretter nu en høieste Dommerinstans, hvorved Kongen opgiver sin umiddelbare Indvirkning paa Retspleien, dog uden at overlade denne ganske til den geistlige Magt. Baade Verdslige og Præster faae Sæde i dette Raad, alle Sager blive underordnede samme, og for at undgaae alt provindsielt Skin blive Mænd, som med deres Slægt havde hjemme i Tistammeriget, tilkaldte. Apperste-

nesters men paa Jehovas Vegne at I dømme. Han er hos eder i enhver Retssag.

7. Nu være Frygt for Jehova over eder, handler varsomt! thi hos Jehova, vor Gud, er der ingen Underfundighed, hverken Persons Anseelse eller Underkjøb.

8. Ogsaa i Jerusalem ansatte Josaphat nogle af Leviterne og af Præsterne og af Israels Familiehøvdinger, baade for Jehovas Ret og ved Tvistigheder; ogsaa nogle af dem, som vare vendte tilbage til Jerusalem.

9. Og han gav dem denne Forskrift: Saaledes skulle I handle i Jehovas Frygt, i Redelighed og af et retskaffent Hjerte:

10. Ved hver Tvistighed, som bringes for eder af eders Brødre, som boe i deres Stæder, mellem Blodsfrænder angaaende Lov og Bud, Skik og Ret, skulle I oplyse dem, at de ikke paadrage sig Brøde hos Jehova, og der ikke maatte falde Vrede baade paa eder og eders Brødre. Handler saaledes, da skulle I være angerløse.

11. See, Ypperstepræsten Amarja skal være over eder i alt, hvad der angaaer Jehova, og Sebadja, Israels Søn, Fyrsten for Juda's Huus, i alt, hvad der angaaer Kongen; Leviterne skulle være Fogeder under eders Tilsyn. Gaaer nu trøstig til Værket, og Jehova være med den Gode!

Capitel XX.

Josaphat vinder en vidunderlig Seier.

1. Derefter tildrog det sig, at Moabiter og Ammoniter tilligemed dem, som boede hiinsides Ammoniterne, droge i Leding mod Josaphat.

2. Der kom Bud til Josaphat og bragte ham denne Tidende: Nu er der kommet en stor Sværm over dig fra den anden Side af Søen, fra Syrien; de ere allerede i Chazazon Thamar (d. e. Engeddi).

3. Da blev Josaphat bange og hans Hu stod til at søge Jehova; han lod udraabe Faste over hele Juda.

4. Da flokkedes Juda for at søge Hjælp hos Jehova, ja fra alle Stæderne i Juda kom de for at søge Jehova.

5. Josaphat stod i Forsamlingen af Juda og Jerusalem ved Jehovas Huus ligeoverfor den nye Forgaard.

6. Og han sagde: Jehova, vore Fædres Gud, er det ikke dig, som er Gud i Himmelen, dig, som hersker over alle Hedningernes Kongeriger. I din Haand er der Styrke og Vælde, mod dig er der ingen, som kan bestaae.

7. Var det ikke dig, vor Gud, som uddrev dette Lands Beboere for dit Folk Israel; som gav det til Abrahams Sæd, ja han elskede dig for bestandig.

8. Saa boede de deri og byggede dig en Helligdom deri for dit Navn, idet de sagde:

9. Naar der kommer en Ulykke over os, enten Dommersværd eller Sot eller Hungersnød, saa ville vi staae for dette Huus og for dig, thi dit Navn er i dette Huus, og raabe til dig udaf vor Nød; da maa du høre det og frelse os.

10. See nu Ammoniterne, Moabiterne og Seirs Bjergland, som du ikke tillod Israel at betræde, dengang de kom fra Ægypterlandet, thi droge de forbi dem uden at forstyrre dem;

11. See, hvor de lønne os ved at komme for at uddrive os fra den Arv, som du har ladet os tage.

12. Du vor Gud, vil du ikke dømme dem, thi os fattes Kraften ligeoverfor denne store Sværm, som har overfaldet os; vi vide ikke, hvad vi skulle gjøre, paa dig fæster sig vort Blik.

---

præsten og Stamhøvdingen i Juda kunne tiltræde Retten, ikke for at fælde en afgjørende Dom, men for at varetage Templets og Kongens Interesser, medens Kongen selv staaer udenfor Retspleien. Med Formaningen V. 6 kan sammenlignes Ps. 82. [8]) Ypperstepræsten Amarja er ikke den, som omtales 1 Krøn. 6, 6, thi denne levede før Davids Tid, men heller ikke den, som omtales 1 Krøn. 6, 11; thi denne levede efter Usia's Tid; han maa altsaa enten være forbigaaet i Fortegnelsen over Ypperstepræsterne, 1 Krøn. 6, 1-15, eller ogsaa der føre et andet Navn.

Capitel XX.

[1]) Moabiterne havde sandsynligviis først nylig revet sig løs fra Israels Overherredømme, hvilket fandt Sted i Josaphats syttende Regjeringsaar, 2 Kong. 1, 1; 1 Kong. 22, 52. Senere deeltog, efter 2 Kong. 3, Josaphats Søn og Efterfølger med Kong Joram af Israel og Kongen af Edom i et Felttog mod Kong Mesa af Moab. Det var imidlertid ikke blot Israels nærmeste Naboer, som da droge i Felten mod dem, men en usædvanlig stor Skare af Folkeslag, som boede østen for Moabiter og Ammoniter. [5]) Den nye Forgaard maa være en tredie; den var bleven bygget siden Salomons Tid, 4, 9. [9]) jvfr. 6, 24-31. [10]) Seirs Bjergfolk nævnes her med blandt Judas Fiender. Da Edomiterne endnu vare Juda underkastede, 21, 8, saa maa det være at forstaae om enkelte af dem, som havde sluttet sig til Toget. Jvfr. iøvrigt 4 Mos. 21, 14-21; Dom. 11, 12-27.

13. Hele Juda stod for Jehovas Ansigt med Smaabørnene, med deres Hustruer og Sønner.

14. Og Jahasiel, Sacharja's Søn, som var Søn af Benaja, Jegiel's Søn og Mathanja's Sønnesøn, var en Levit af Asaphs Slægt; over ham kom Jehovas Aand midt i Forsamlingen.

15. Og han sagde: Lytter, hele Juda, Jerusalems Indvaanere og Kong Josaphat! Saa siger Jehova til eder: Ræddes ikke og lader eder ikke skræmme ved denne store Sværm, thi det er ikke eders Krig, men Guds.

16. Drager imorgen ned imod dem, da ere de komne op i Passet Ziz, og I skulle træffe dem for Enden af Dalen ligeoverfor Jeruels Ørk.

17. Det er ikke eder, som skulle kjæmpe der. Stiller eder op, bliver staaende og seer, hvorledes Jehova vil frelse eder, Juda og Jerusalem! Ræddes ikke og lader eder ikke skræmme, drager imorgen ud imod dem, saa vil Jehova være med eder.

18. Da kastede Josaphat sig ned med Ansigtet mod Jorden; saa faldt ogsaa hele Juda og Jerusalems Indvaanere ned for Jehova for at tilbede Jehova.

19. Men Leviterne af Korachiternes Familie blandt Kahathiternes Slægt, reiste sig op for at love Jehova, Israels Gud, i stærke og høie Toner.

20. Næste Morgen stod man aarle op for at drage ud i Thekoas Ørk; idet de droge ud, traadte Josaphat hen og sagde: Hører mig, Juda og Jerusalems Indvaanere! Lider paa Jehova, eders Gud, saa skulle I lide vel! Lider paa hans Propheter, saa vil det gaae eder godt.

21. Derpaa raadførte han sig med Folket og opstillede Sangere, som skulde lovprise Jehova i festlig Klædning og raabe, idet de droge forud for Hæren: Lover Jehova, thi evindelig varer hans Naade.

22. Samme Øieblik, de begyndte paa Jubel- og Lovsangen, lod Jehova et Forræderi blive udspundet mod Ammoniterne, Moabiterne og Seirs Bjergfolk, som overfaldt Juda, saa de bleve slagne.

23. Thi Ammoniterne og Moabiterne stillede sig op mod Seirs Bjergboere for at fuldbyrde en Ødelæggelsens Ban paa dem; da de vare færdige med Seirs Beboere, hjalp den ene til at ødelægge den anden.

24. Da Juda kom til Udkigsstedet ved Ørkenen og vendte sig mod Skaren, see, da laae Ligene paa Jorden og ingen var undsluppen.

25. Saa kom Josaphat og hans Folk for at tage deres Bytte, og de fandt Gods hos Ligene og Kostbarheder i Mængde og plyndrede saameget, at de ikke kunde bære det. I tre Dage sankede de Bytte op, saameget var der.

26. Den fjerde Dag samledes de i Lovsangs-Dalen, thi der lovede de Jehova, derfor gav man dette Sted Navn af Lovsangens Dal indtil den Dag idag.

27. Hver Mand fra Juda og Jerusalem vendte tilbage med Josaphat i Spidsen; saa kom de igjen til Jerusalem med Glæde, thi Jehova lod dem have Glæde over deres Fjender.

28. De droge ind i Jerusalem med Harper, Cithere og Trompeter hen til Jehovas Huus.

29. Og der faldt en Rædsel fra Gud paa alle Kongerigerne i Landene, da de hørte, at Jehova stred mod Israels Fjender.

30. Saa fik Josaphats Rige Ro, og hans Gud lod ham beholde den paa alle Sider.

31. Da Josaphat blev Konge over Juda, var han fem og tredive Aar gammel, og han regjerede fem og tyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Asuba og var en Datter af Salchi.

32. Han vandrede paa sin Fader Asa's Vei uden at vige fra den, saa han gjorde hvad ret var i Jehovas Øine.

33. Kun Høiene bleve ikke afskaffede, og endnu henvendte Folket ikke sit Hjerte til deres Fædrenegud.

34. Hvad der forøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Josaphat, staaer optegnet i Jehu, Hanani's Søns Krønike, som er optaget i Israels Konge-Krønike.

35. Derefter forbandt Kong Josaphat af Juda sig med Kong Ahasja af Israel; det var en ugudelig Herre.

36. Hiin forenede sig med denne om at bygge Tharsisfarere og de lagde dem paa Værft i Eziongeber.

37. Men Elieser, Dodava's Søn fra Maresa, spaaede om Josaphat og sagde: Fordi du har forbundet dig med Ahasja, splitter Jehova dit Værk ad! Saa strandede Skibene og duede ikke mere til at fare paa Tharsis.

---

14) jvfr. 1 Krøn. 12, 18. 16) Passet Ziz maa have ligget vest for Engeddi og øst for Jeruel. 19) Korachiterne nedstammede fra Kahaths Søn Jizhar, 1 Krøn. 6, 37-38. 20) Thekoa laae 12 Mile syd for Jerusalem. 22) Jehova lod indbyrdes Splid opstaae i den fjendtlige Hær. Den samme Dal, som 26) fik Navn af Lovsangsdalen, kalder Propheten Joel 3, 7 Josaphats Dal (Josaphat betyder: Jehova dømmer). 29) jvfr. 17, 10. 33) jvfr. 17, 6. 36) Josaphat lagde Skibene, som skulde fare paa Tharsis (i Spanien), paa Værft i Eziongeber ved

Capitel XXI.

Jorams ugudelige Regjering. Elias' Brev. Jorams Endeligt.

1. Josaphat indgik til sine Fædre og blev bisat hos sine Fædre i Davids Stad. Hans Søn Joram kom til Regjeringen efter ham.
2. Han havde Brødre, Sønner af Josaphat: Asarja, Jehiel, Sacharja, Asarjahu, Michael og Sephatja; det var Kong Josaphat af Israels Sønner.
3. Deres Fader gjorde dem mange Forœringer af Sølv, Guld og Kostbarheder, tilligemed Fæstninger i Juda; men Riget gav han til Joram, thi denne var den Førstefødte.
4. Saa tiltraadte Joram sin Faders Rige og sikkrede sig ved at dræbe alle sine Brødre og tillige nogle af Israels Fyrster.
5. Joram var to og tredive Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede otte Aar i Jerusalem.
6. Han vandrede samme Vei som Israels Konger, efter hvad Achabs Huus havde gjort, thi han havde en Datter af Achab til Ægte; saa gjorde han, hvad der var ondt i Jehovas Øine.
7. Men Jehova vilde ikke ødelægge Davids Huus for Pagtens Skyld, hvori han var traadt med David og efter hvilken han havde talt om, at hverken han eller hans Slægt nogensinde skulde blive udslettet.
8. Paa den Tid rev Edom sig løs fra Juda og valgte sig selv en Konge.
9. Joram drog derover med sine Høvdinger og alle sine Vogne; ved Nattetider brød han op og slog Edom, som holdt ham omringet, tilligemed Høvdingerne for Vognene.
10. Alligevel rev Edom sig løs fra Juda, indtil den Dag idag; dengang faldt ogsaa Libna af fra hans Herredømme, fordi han forlod Jehova, sine Fædres Gud.
11. Han opkastede ogsaa Høie paa Juda's Bjerge, bolede tilligemed Jerusalems Indvaanere og bragte Juda paa Afveie.
12. Der kom en Skrivelse til ham fra Propheten Elias af dette Indhold: Saa siger Jehova, din Fader Davids Gud, fordi du ikke vandrer paa samme Vei som din Fader Josaphat og Asa, Juda's Konge,
13. Men vandrer paa Vei med Israels Konger og forfører Juda og Jerusalems Indvaanere til at bole som Achabs Huus, ja fordi du dræbte dine Brødre, din Faders Huus, som dog vare bedre end du;
14. See, derfor vil Jehova anrette et stort Nederlag blandt dit Folk, dine Børn, dine Hustruer og alt dit Gods.
15. Men du skal faae en svær Sygdom i dine Indvolde, saa dine Indvolde skulle gaae ud Dag for Dag af Sygdom.
16. Saa ophidsede Jehova Philisterne og Araberne, som boe lige op til Æthioperne, imod Joram;
17. De droge op mod Juda Land, trængte ind deri, bortførte alt Godset, som fandtes i Kongens Huus, tilligemed hans Sønner og Hustruer. Han beholdt ikke en Søn tilovers paa den yngste Joahas nær.
18. Ovenpaa alt dette slog Jehova ham med en ulægelig Sygdom i hans Indvolde.
19. Efter to Aars Forløb gik der fra Tid til anden Indvolde fra ham under hans Syg-

den elanithiske Havbugt, fordi han engang, sandsynligviis endnu fra Salomons Tid, der havde et Skibsværft. Skibene maatte transporteres tillands fra Eziongeber til Middelhavet. Han, der havde seet Jehova dømme hans Fjender, skulde endnu opleve en retfærdig Dom, som ikke blot overgik ham selv men hele hans Huus; jvfr. 19, 2-3.

Capitel XXI.

[1]) Joram er først bleven Faderens Medregent i dennes syttende Regjeringsaar (2 Kong. 1, 17; 3, 1). I Kong Josaphats 23de Aar har han sandsynligviis faaet en udvidet Myndighed (2 Kong. 8, 16). Fra den Tid af var han Regent i 8 Aar; Eneregent var han følgelig i 6-7 Aar. Joram følger [4]) østerlandske Despoters Skik (jvfr. Dom. 9, 5) ved at myrde sine Brødre, idet han bestiger Thronen. Saa snart gjør Davids Huus sig værdigt til at lide samme Straffedom som Achabs. [8-10]) jvfr. til 2 Kong. 8, 20-22. [11]) Joram var Afgudsdyrker som Rehabeam og Abia. Derfor kom der ogsaa [12]) en skriftlig Forkyndelse af Straffedommen til ham fra den samme Prophet, hvem Jehova paa Horeb havde aabenbaret, hvad Straf han vilde sende over Achabs Huus. Elias' Himmelfart faldt sandsynligviis i Kong Jorams første Regjeringsaar. Hvad Elias forkyndte, gaaer V. 16 strax i Opfyldelse. Josaphat var paa en vidunderlig Maade bleven frelst fra Hedningernes Overmagt, som kom fra den anden Side af Jordan og det døde Hav; hans Søn Joram bliver givet i Fjendernes Haand, som sydfra strømme ud af Arabiens Ørkener. [17]) Det var dog kun dem blandt Jorams Sønner, der vare ældre end Joahas eller Ahasja, som Fjenderne dræbte. De Yngre skaanede de, 22, 1. [19]) Efter Asa's Tid lader det til at den Skik er opkommen, at tænde Baal ved Begravelsen, 16, 14. Dog var det ikke Liget, som opbrændtes.

dom. Saa døde han af en slem Sygdom; og hans Folk tændte ikke noget Baal for ham som for hans Fædre.

20. Han var to og tredive Aar, da han blev Konge, og regjerede otte Aar i Jerusalem. Saa gik man hen uden Veeklage og jordede ham i Davids Stad, men ikke i Kongens Grave.

Capitel XXII.

Ahasja lider Døden af Jehu, hans Sønner af Athalja.

1. Jerusalems Indvaanere hyldede hans yngste Søn Ahasja efter ham, thi alle de tidligere dræbte den Horde, som drog ud paa Leding med Araberne. Saa blev Ahasja, Jorams Søn, Konge i Juda.

2. Ahasja var to og fyrretyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede eet Aar i Jerusalem. Hans Moder hed Athalja og var en Datter af Omri.

3. Ogsaa han vandrede paa Vei med Achabs Huus, thi hans Moder raadte ham til at gjøre ondt.

4. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom Achabs Huus, thi de Raadgivere, han havde efter sin Faders Død, gik ud paa at fordærve ham.

5. Han fulgte ogsaa deres Raad og drog i Slag tilligemed Kong Joram af Israel, Achabs Søn, mod Kong Hasael af Syrien ved Ramoth Gilead; og Syrerne saarede Joram.

6. Saa vendte han tilbage for at faae Saarene lægt i Jisreel, som man havde bibragt ham ved Ramoth under Slaget med Kong Hasael af Syrien. Kong Asarja af Juda, Jorams Søn, kom ned for at see til Joram, Achabs Søn i Jisreel, hvor han laae syg.

7. Det magede Gud saa, at det blev Ahasja's Undergang da han kom til Joram, thi da han kom derhen, drog han ud med Joram mod Jehu, Nimsi's Søn, hvem Jehova havde salvet til at udrydde Achabs Huus.

8. Saa skete det, da Jehu holdt Dom over Achabs Huus, at han traf paa Juda's Fyrster og Ahasja's Brodersønner, som vare i hans Tjeneste, og dræbte dem.

9. Han lod lede om Ahasja, og man greb ham, da han havde skjult sig, i Samaria og bragte ham til Jehu, som dræbte ham og stedte ham til Jorden; thi man sagde: Det er en Søn af Josaphat, som søgte Jehova af sit ganske Hjerte. Der var ingen i Ahasja's Huus, som formaaede at overtage Regjeringen.

10. Da Ahasja's Moder, Athalja, saae, at hendes Søn var død, saa reiste hun sig og udryddede hele Kongeslægten i Juda's Huus.

11. Men Kongens Datter Josabath tog Joas, Ahasja's Søn, skaffede ham afveien, dengang Kongens Sønner bleve dræbte, og bragte ham med hans Amme ind i et Sovekammer. Saa fjernede Josabath, Kong Jorams Datter og Præsten Jojada's Hustru, ham fra Athalja, fordi hun var Ahasja's Søster, og hun lod ham ikke blive dræbt.

12. Saa var han hos dem i Guds Huus og blev holdt skjult i sex Aar, medens Athalja var Landets Dronning.

Capitel XXIII.

Davids Huus frelses fra Undergang.

1. I det syvende Aar styrkede Jojada sig

Capitel XXII.

[1]) Som det bemærkedes til 21, 17, tør man nok antage, at Ahasja havde yngre Brødre, som ikke vare blevne dræbte af Araberne. Ahasja kaldes kun den yngste i Forhold til dem, som egenlig fremfor ham havde været arveberettigede. At han ikke var den yngste, sees ogsaa af hans Alder; som [2]) ved en Skrivfeil angives til 42 istedetfor til 22 Aar, 2 Kong. 8, 26. [5]) For Josaphat, Joram og Ahasja blev Venskabet med Omri's Huus ligesaa fordærveligt, som for Asa Fjendskabet med Baesa. [6]) Ahasja kommer ikke fra Jerusalem til Jisreel, men fra Ramoth Gilead. [7]) Efterat Davids Huus selv havde gjort sig lige med Omri's Huus, mager Gud det saa, at hiint kommer under samme Fordømmelse som dette. Jvfr. 1 Kong. 19, 16-17; 2 Kong. 9, 6-10. [8]) Nøiagtigere fortælles Ahasja's Brodersønners (eller hans Brødres, jvfr. 2 Kong. 10, 13 med V. 1) Drab i 2 Kong. 10, 13-14; efter den Beretning fandt det Sted paa Veien fra Samaria til Jisreel. Ogsaa Ahasja's Død [9]) fortælles nøiagtigere 2 Kong. 9, 27. Som man læser der, flygtede Ahasja efter Jorams Drab ad Samaria til; før han naaede derhen, endnu i Jibleam, blev han indhentet og saaret. I denne sin Tilstand tyede han endnu til Megiddo, hvor han døde. Det er ikke nok, at Ahasja og hans Brødre ere udryddede, ogsaa hans Sønner træffer [10]) Jehovas Dom. [12]) Saa var da alt Mandkjøn i den kongelige Linie af Davids Familie bleven udryddet, paa Barnet Joas nær, som i al Stilhed blev opfostret i Jehovas Huus.

Capitel XXIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong.

ved at optage Høvdingerne for Hundreder Asarja, Jerochams Søn, Ismael, Jochanans Søn, Asarja, Obeds Søn, Maaseja, Adaja's Søn og Elisaphat, Sichri's Søn i Forbund med sig.

2. De droge omkring i Juda, forsamlede Leviterne fra alle Stæder i Juda og Israels Familiehøvdinger og kom til Jerusalem.

3. Og i Guds Huus indgik hele Forsamlingen et Forbund med Kongen. Hiin sagde til dem: See, Kongesønnen skal regiere, som Jehova har sagt om Davids Sønner.

4. Saaledes skulle I bære eder ad: Den tredie Deel af eder, som kommer i Tjenesten paa Sabbaten, baade Præster og Leviter, skulle vare paa Tærsklerne.

5. Den tredie Deel skal vende sig mod Kongegaarden og den tredie Deel staae ved Grundvoldsporten, men hele Folket skal staae i Forgaardene til Jehovas Huus.

6. Der maa ingen komme ind i Jehovas Huus uden Præster og dem blandt Leviterne, som have Tjeneste. De skulle gaae ind, eftersom de ere hellige; men hele Folket skal iagttage, hvad Jehova vil have iagttaget.

7. Leviterne skulle slaae Kreds om Kongen hver med sit Sværd i Haanden; hvo som gaaer ind til Kongen, skal lide Døden. De skulle følge Kongen, naar han gaaer ud og ind.

8. Leviterne og hele Juda gjorde alt, hvad Præsten Jojada befalede, hver tog sine Folk, dem, der kom i Tjenesten paa Sabbaten, tilligemed dem, som bleve afløste; thi Jojada gav ikke Skifterne Orlov.

9. Og Præsten Jojada gav Høvdingerne for Hundreder Spyd, Smaaskjolde og de Skjolde, som hidrørte fra Kong David og vare i Guds Huus.

10. Han stillede hele Folket hver med sit Kastevaaben i Haanden op paa den høire og venstre Side af Huset langs med Huset og Alteret rundt omkring Kongen.

11. Saa ledede de Kongens Søn frem, rakte ham Diademet og Vidnesbyrdet og hyldede ham som Konge. Jojada og hans Sønner salvede ham og raabte: Kongen leve!

12. Da Athalja hørte Larmen af det tilstrømmende Folk, som jublede over Kongen, saa kom hun ind i Jehovas Huus til Folket.

13. Da hun saae sig om, stod Kongen der ved sin Søile ved Indgangen, Høvdingerne stode med Trompeter hos Kongen og hele Landets Folk jublede og stødte i Trompeter, og Sangerne med allehaande Instrumenter til Sangen istemte Lovsange. Da rev Athalja sine Klæder itu og raabte: Oprør, Oprør!

14. Da lod Præsten Jojada Anførerne for Hundreder, som vare Hovedsmænd i Hæren, træde frem og sagde til dem: Leder hende ud i sluttede Geleder, hver som følger hende, skal dræbes med Sværd. Thi Præsten sagde: I skulle ikke dræbe hende i Jehovas Huus.

15. Saa lagde de Haand paa hende, og da hun kom til Indgangen af Hesteporten ved Kongegaarden, dræbte de hende der.

16. Jojada sluttede en Pagt imellem sig, hele Folket og Kongen om, at de skulde være et Folk for Jehova.

17. Derpaa kom hele Folket ind i Baals Huus og nedbrød det, dets Altere og Billeder sloge de i Stykker og Baalspræsten Mattan dræbte de foran Altrene.

18. Jojada gav alle Embederne i Jehovas Huus under Præsternes og Leviternes Varetægt, som David havde fordeelt ved Jehovas Huus til at bringe Jehova Offere efter hvad foreskrevet var i Mose Lov, under Jubel og Sang, som det var anordnet af David.

---

11. Hvad der fortælles [2]), maa naturligviis være skeet hemmeligt. Et eller andet Paaskud for en saadan Omreisen til Leviterne laae nær. [4]) Den ene Tredicpart af hele Levitskaren, nemlig den, som kom i Tjenesten, blev efter 2 Kong. 11, 5-6 deelt i tre Skarer, som bleve opstillede ved den østre, søndre og vestre Port, medens det om de to andre Skarer blot hed, at de sloge Kreds om Kongen. Det Sidste [7]) fortælles ogsaa her om dem eller rettere om alle Leviterne, men desforuden hedder det (V. 5) om den anden Part af den hele Skare, at den var vendt mod Kongegaarden, altsaa mod Vest og om den tredie, at den stod ved Grundvoldsporten, en forøvrigt ubekjendt Tempelport. [8]) Ellers pleiede de Leviter, som bleve afløste i Tjenesten, at drage ud til deres Landsbyer, 1 Krøn. 9, 25. [9]) Her nævnes to Sæt Skjolde; hvorfra det første hidrører, siges ikke, det kan ikke være de Skjolde, som Rehabeam lod forfærdige istedetfor Kong Salomons, hvilke Sisach førte bort med sig, thi disse vare i Kongegaarden (12, 10). Det andet Sæt vare de Skjolde eller, som Andre oversætte: Brynier, hvilke Kong David fratog Kong Hadareser af Zoba, 1 Krøn. 18, 7. At opbevare mærkelige Vaaben ved Helligdommen, var en gammel Skik, 1 Sam 21, 10. Hvad der [10]) fortælles om hele Folket, bliver 2 Kong. 11, 11 fortalt om Drabanterne eller Livvagten; deri er ingen Modsigelse. [11]) Vidnesbyrdet er Kongeloven, 1 Sam. 10, 25. [18]) Sandsynligviis havde Athalja sat Kong Davids, ja vel endogsaa mange af Mose Anordninger ud af Kraft. Iblandt alle Davids Anordninger om Jehovadyrkelsen var der ikke

19. Han stillede Portnere ved Portene til Jehovas Huus for at ingen, som i nogen Henseende var ureen, skulde komme ind.

20. Han tog Fyrsterne for Hundreder, de Anseete, dem, som anførte Folket, og hele Landets Folk; saa bragte han Kongen ud af Jehovas Huus. De kom igjennem den høie Port til Kongegaarden og lode Kongen tage Sæde paa den kongelige Stol.

21. Hele Landets Befolkning jublede og Byen fik Ro; men Athalja dræbte de med Sværd.

Capitel XXIV.

Templet istandsættes. Joas' Frafald. Sacharja stenes og Joas myrdes.

1. Joas var syv Aar gammel, da han blev Konge, og han regjerede fyrretyve Aar i Jerusalem, hans Moder hed Zibja og var fra Beerscheba.

2. Joas gjorde, hvad ret var i Jehovas Øine, saalænge Præsten Jojada levede.

3. Jojada tog sig trende Hustruer og avlede Sønner og Døttre.

4. Derefter begav det sig, at det blev Joas magtpaaliggende at fornye Jehovas Huus.

5. Han sammenkaldte Præsterne og Leviterne og sagde til dem: Gaaer ud til Juda's Stæder og samler Sølv fra hele Israel til at udbedre eders Guds Huus med Aar for Aar. I maae skynde eder med den Sag! Men Leviterne skyndte sig ikke.

6. Saa lod Kongen Ypperstepræsten Jojada kalde og sagde til ham: Hvorfor holder du ikke Regnskab med Leviterne, om de hæve den Afgift i Juda og Jerusalem, som Moses, Jehovas Tjener og Israels Menighed vedtoge til Vidnesbyrdets Telt?

7. Thi den ryggesløse Athalja, sa hendes Sønner øvede Vold mod Guds Huus; ogsaa alt, hvad der var helliget til Jehovas Huus, anvendte de til Baalerne.

8. Og Kongen sagde, at de skulde gjøre en Bøsse og sætte den udenfor i Porten til Jehovas Huus.

9. Saa blev det bekjendtgjort i Juda og Jerusalem, at man skulde svare Jehova den Afgift, som Gudsmanden Moses paalagde Israel i Ørkenen.

10. Alle Fyrsterne og hele Folket glædede sig, de bragte allesammen Gaver og kastede i Bøssen, til den ikke kunde rumme mere.

11. Paa en vis Tid bragte man Bøssen efter Kongens Anordning til Leviterne; naar der var mange Penge, kom Kongens Skriver og Ypperstepræstens Fuldmægtig og tømte Bøssen, toge den og bragte den igjen paa dens Plads; det gjorde de Tid efter anden og samlede Penge i Hobetal.

12. Dem gav Kongen og Jojada til den, som havde Bestillingen med Arbeidet paa Jehovas Huus; til Tømmermændene gav man ogsaa Jern og Erts, for at de skulde udbedre Jehovas Huus dermed.

13. Det gjorde de, som havde med Værket at gjøre; og Arbeidet blev vidtløftigt under deres Hænder. De satte Guds Huus igjen i Skik og afstivede det.

14. Da de vare færdige dermed, bragte man de øvrige Penge ind til Kongen og Jojada; han anvendte dem til Kar, som skulde bruges i Jehovas Huus ved Tjenesten og ved Offringerne, til Skaaler, Sølvkar og Guldkar; og man bragte stadig Brændoffere i Jehovas Huus, saalænge Jojada levede.

15. Jojada blev gammel og mæt af Dage, før han døde; han døde eet hundrede og tredive Aar gammel.

---

noget aldeles Nyt, som slet ikke var anordnet af Moses, uden netop Sangen og Musiken. [20]) Den høie Port, som her omtales, lader til at have været en Port ved Kongegaarden. Om den kongelige Stol jvfr. 9, 17-19. Saa havde nu den kongelige Linie i Davids Huus fristet den Skjæbne at blive udryddet paa et spædt Skud nær. Men over dette hvilede Jehovas Naade, og den allerede styrtede Linie opblomstrede paany.

Capitel XXIV.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong. 12. [4]) Jehovas Huus trængte til en Udbedring. det var ikke Tidens Tand, som havde gnavet paa det, men den samme Datter af Achab, som forfulgte Davids Huus, havde ogsaa øvet Vold mod Jehovas Huus. Den Afgift, som 2 Mos. 30, 11-16 var bleven paalagt Folket, var i længere Tid ikke bleven hævet, nu anordner Joas [4]), at det skal skee. Enten er Afgiften alligevel ikke kommen ordenlig ind eller ogsaa har den, efterat Præsterne deraf have bestridt deres fornødne Udgifter, ikke slaaet til for Tempelreparationen. Joas gjør derfor en Forandring i Maaden, hvorpaa Afgiften blev hævet, fra nu af skulde den ene gaae til Templet. Desuden foranstaltede han [8]) en Indsamling af frivillige Gaver. Bøssen blev anbragt i Præsternes Forgaard, 2 Kong. 12, 10. Hvad der fortælles [11]), modsiger ikke 2 Kong. 12, 14; saalænge Udbedringen af Tempelbygningen stod paa, blev intet af det, som indkom enten i Afgift eller i Bøssen, anvendt til Tempelkar, nok derimod efterat Bygningen var istandsat. Thi Ind-

16. Man jordede ham i Davids Stad hos Kongerne, thi han gjorde godt i Israel baade mod Gud og sit eget Huus.

17. Efter Jojada's Død kom Judas Fyrster for at faae Adgang til Kongen. Da føiede Kongen dem.

18. Og man lod Huset for Jehova, deres Fædres Gud, beroe og tjente Astarterne og de andre Afguder. Da faldt der Vrede paa Juda og Jerusalem over denne Brøde.

19. Han sendte Propheter ud iblandt dem, som skulde føre dem tilbage til Jehova og vidne for dem; men de agtede ikke derpaa.

20. Sacharja, Præsten Jojada's Søn, blev iført Guds Aand; han traadte didhen, hvor han stod høiere end Folket og talede til dem: Saa siger Jehova: hvorfor overtræde I Jehovas Bud? Det vil ikke gaae eder godt; thi slippe I Jehova, saa vil han ogsaa slippe eder.

21. Man stimlede sammen imod ham og stenede ham paa Kongens Bud i Forgaarden til Jehovas Huus.

22. Joas kom ikke ihu, hvad Barmhjertighed Jojada, Faderen til hiin, havde beviist imod ham, og dræbte hans Søn; idet denne døde, sagde han: Jehova vil see efter og kræve Regnskab.

23. Ved Nytaarstid begav det sig, at en syrisk Hær drog op imod ham, de kom til Juda og Jerusalem, nedlagde alle Folkets Høvdinger, saa det neppe var et Folk mere, og sendte hele deres Bytte til Kongen i Damask.

24. Thi Syrernes Hær kom kun i et ringe Antal, men Jehova gav en meget stor Hær i deres Vold, fordi disse forlode Jehova deres Fædres Gud. Saa fuldbyrdede hine Dommen paa Joas.

25. Da de droge fra ham, efterlode de ham i en svær Sygdom, hans Tjenere stiftede Oprør imod ham paa Grund af Præsten Jojada's Drab og myrdede ham paa hans Leie. Saa døde han; og man jordede ham i Davids Stad, men ikke i Kongernes Grave.

26. Følgende vare de, som sammensvore sig mod ham: Sabad, Ammoniterinden Simea's Søn og Josabad, Moabiterinden Simriths Søn.

27. Hvad der vedkommer hans Sønner, den tunge Byrde, som hvilede paa ham og Grundvolden til Guds Huus, staaer optegnet i Tillægget til Konge-Krøniken. Hans Søn Amazia tiltraadte Regjeringen efter ham.

Capitel XXV.

Amazia's Krig med Edom og Joas af Israel. Hans Endeligt.

1. Amazia var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede ni og tyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Jogadan og var fra Jerusalem.

2. Han gjorde, hvad ret var i Jehovas Øine, dog ikke med Redebonhed.

3. Saasnart han havde sikkret sig Regjeringen, dræbte han dem blandt sine Tjenere, som ihjelsloge Kongen, hans Fader.

4. Men deres Sønner dræbte han ikke, thi saaledes var det foreskrevet ved Loven i Mose Bog, som Jehova havde givet, nemlig: Fædre skulle ikke døe med Sønnerne, heller ikke skulle Sønner døe med Fædrene, men hver skal døe for sin egen Brøde.

5. Derpaa sammenkaldte Amazia Juda, stillede dem op efter Hovederne for Familier, Anførere for Tusindek og Hundreder, hele Juda og Benjamin. Han talte dem, som vare tyve Aar og derover, og fandt, at der var tre hundrede tusinde udsøgte Krigere, rustede med Landse og Skjold.

6. Og han leiede hundrede tusinde Stridsmænd fra Israel for hundrede Centner Sølv.

7. Da kom der en Guds Mand til ham og sagde: Konge, Israels Hær maa ikke drage med dig, thi Jehova er ikke med Israel, det vil sige med Ephraims Børn.

8. Men drager du alligevel friskvæk i Krigen, saa vil Gud lade dig segne for Fjenden, thi Gud mægter at hjælpe og at styrte.

9. Amazia sagde til Gudsmanden: Hvad faaer jeg saa for mine hundrede Centnere, som jeg har givet til Skaren fra Israel? Men Gudsmanden sagde: Jehova har ogsaa noget og vil give dig langt mere end dette.

10. Saa fraskildte Amazia den Skare, som var kommen til ham fra Ephraim, og lod dem drage hjem. De fattede svært Nag til Juda og vendte tilbage til deres Hjem i glødende Vrede.

---

samlingen i Bøssen blev stadig fortsat. [20]) jvfr. 20, 14. Det ophøiede Sted, hvorpaa Sacharja stod, befandt sig i Forgaarden. [23]) Davids Huus forsmaaer den Advarsel, det faaer, og han, fra hvem det fik denne, nedkalder i sin Dødsstund Hævn over det. Hævneren er Hasael. Ved Nytaarstid [23]) drog denne ud; man maa mindes, at Hebræernes Nytaar faldt i Begyndelsen af April, jvfr. 1 Krøn. 20, 1 og 2 Krøn. 36, 10. [27]) Den Byrde, som paalaae Joas, er vel Omsorgen for Jehovas Huus, som han dog ikke bevarede indtil Enden, V. 18.

Capitel XXV.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong.

11. Amazia fik Mod, ledede sit Folk ud og kom til Saltdalen; han fældte ti tusinde Seirs Sønner.

12. Ti tusinde førte Juda's Børn levende bort som Fanger og bragte dem op paa Toppen af Klippen. Man styrtede dem ned fra Toppen af Klippen, og de bleve alle knuste.

13. De Tropper, Amazia sendte tilbage, fordi de ikke skulde drage i Krig med ham, overfaldt Juda's Stæder fra Samaria indtil Bethhoron, fældte tre tusinde Mænd af dem og gjorde et stort Bytte.

14. Da Amazia kom hjem fra sin Seier over Edomiterne, førte han Guderne, som Seirs Børn havde med sig, og stillede dem op som sine Guder, for dem tilbad og røgede han.

15. Da harmedes Jehova over Amazia og sendte en Prophet til ham, som skulde sige ham: Hvorfor søger du til det Folks Guder, som ikke frelste deres Folk ud af din Haand?

16. Som hiin talede til denne, sagde man til ham: Har man gjort dig til Kongens Raadgiver? Lad det fare, ellers skal man slaae dig. Da lod Propheten være og sagde: Jeg mærker nok, at det er Guds Agt at fordærve dig, derfor handler du saa og agter ikke paa mit Raad.

17. Efterat Kong Amazia af Juda havde holdt Raad, lod han et Bud gaae hen til Kong Joas af Israel, en Søn af Joahas og Sønnesøn af Jehu, med den Besked: Lad os gaae hinanden under Øine.

18. Kong Joas af Israel sendte Bud til Kong Amazia af Juda og lod sige: Tornebusken, som staaer paa Libanon, sendte Bud til Cedertræet, som ogsaa staaer paa Libanon, og lod sige: Giv min Søn din Datter til Ægte. Men Markens Dyr, som ere paa Libanon, løb hen over Tornebusken og trampede den ned.

19. Du tænker, nu har du slaaet Edomiterne, da hovmoder dit Hjerte sig og vil tiltage sig Ære. Bliv nu dog hjemme hos dig selv, hvorfor vil du friste Lykken? Du vil falde, du selv, og Juda med dig.

20. Men Amazia adlød ikke, det styrede Gud saa for at give dem til Priis, eftersom de søgte til Edomiternes Guder.

21. Da drog Kong Joas af Israel op; han og Kong Amazia af Juda gik hinanden under Øine ved Bethschemesch, som hører til Juda.

22. Juda led et Nederlag af Israel og hver Mand flygtede til sit Telt.

23. Kong Joas af Israel greb Kong Amazia af Juda, Joas' Søn og Joahas' Sønnesøn ved Bethschemesch, bragte ham til Jerusalem og nedrev Jerusalems Muur fra Ephraims Port indtil Hjørneporten. Det var et Stykke paa fire hundrede Alen.

24. Han tog alt Guld og Sølv og alle Kar, baade hvad der fandtes i Guds Huus hos Obed Edom og i Kongens Skatkamre, dertil Gidsler; saa vendte han tilbage til Samaria.

25. Kong Amazia af Juda, Joas' Søn, levede femten Aar efter Kong Joas' af Israel, Joahas' Søns Død.

26. Hvad der forøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Amazia, staaer optegnet i Juda's og Israels Konge-Krønike.

27. Fra den Tid af Amazia undlod at følge Jehova, gjorde de Oprør imod ham i Jerusalem, og han flygtede til Lachis. Senere sendte de Folk efter ham til Lachis og dræbte ham der.

28. Man lagde ham paa Heste og jordede ham hos hans Fædre i Juda's Stad.

Capitel XXVI.

Usia's Regjering, Overmod og Endeligt.

1. Hele Judas Folk hentede Usia, som

14, 1-14; 17-21. Ogsaa Bethhoron [13]) laae paa Ephraims Stammes Gebeet. De Stæder, som Juda eiede her, ere vel de, som de tidligere havde erobret, 13, 19; 17, 2. [14]) For en deelt og lunken Gudsfrygt som Amazia's bliver Medgang meget fordærvelig; Mennesket bøier sig da for det, hvorom det selv har erkjendt, at det ikke er Gud, og trodser hovmodig paa sin egen Styrke. [23]) Joahas er det samme Navn som Ahasja. Det Stykke af Muren, som Joas nedbrød, var det nordlige indtil det nordostlige Hjørne, altsaa just den Side, som vendte mod Ephraim. Denne er den anden Erobring af Jerusalem; jvfr. 21, 16-17. [24]) Obed Edom var den Levit, til hvis Familie Vagten ved den søndre Tempelport og dertil ved Forraadshusene var betroet, 1 Krøn. 26, 4-8; 15. [27]) Oprøret lader ikke til at være kommen til Udbrud før det Nederlag, Amazia led af Joas. Ved den Leilighed blev Kongen, som flygtede til Lachis, nødt til at gjøre sin Søn Usia eller Asarja, som kun var 16 Aar gammel, til Medregent. Da Usia i det Aar, hvori Sacharja blev Konge over Israel, d. e. 14 Aar efter Amazias Død (2 Kong. 15, 1; 14, 23) siges at have regjeret i 38 Aar (2 Kong. 15, 8), saa maa dette være forefaldet i Amazias' femte og i Joas' syvende Regjeringsaar. Usia har, da Faderen boede i Lachis, allerede som Medregent været meget selvstændig.

Capitel XXVI.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong.

var sexten Aar gammel, og hyldede ham som Konge i hans Fader Amazia's Sted.

2. Han byggede Eloth og vandt den igjen for Juda, efterat Kongen var hensovet.

3. Usia var sexten Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede to og halvtresindstyve Aar i Jerusalem; hans Moder hed Jecholja og var fra Jerusalem.

4. Han gjorde, hvad ret var i Jehovas Øine, ligesom hans Fader Amazia havde gjort.

5. Han gik ud paa at søge Gud, saa længe Sacharja levede, som havde Forstand paa Guds Aabenbarelser, og saalænge han søgte Jehova, lod Gud ham have Held med sig.

6. Han drog ud for at kjæmpe mod Philisterne og nedbrød Muren ved Gath, Jabne og Asdod, men anlagde ogsaa Stæder ved Asdod blandt Philisterne.

7. Gud hjalp ham mod Philisterne, Araberne, som boede i Gur-Baal og Maonerne.

8. Ammoniterne udredede Tribut til Usias. Saa udbredte hans Navn sig indtil Ægyptens Grændse, thi han blev overordentlig mægtig.

9. Usia opførte Taarne i Jerusalem ved Hjørneporten, ved Dalporten og paa Udkanten; han befæstede dem stærkt.

10. Han byggede ogsaa Taarne i Ørkenen og gravede mange Brønde, thi han havde stor Qvægdrift, baade paa Skraaningen og paa Sletten, dertil Jorddyrkere og Viingaardsmænd paa Bjerge og frugtbare Marker; thi han yndede Jordbrug.

11. Usia havde en Krigshær, der drog ud paa Leding, som de vare fordeelte i Antal af Skriveren Jegiel og Fogden Maaseja under Tilsyn af Chananja, en af Kongens Fyrster.

12. Det hele Tal paa Familiehøvdingerne blandt Krigerne var to tusinde og sex hundrede.

13. Desforuden var der en Hær paa tre hundrede og syv tusinde og fem hundrede Mand, som vare skikkede til at drage med i Felten for at staae Kongen bi mod Fienden.

14. For dem og hele Hæren anskaffede Usia Skjolde, Landser, Hjelme, Brynier, Buer og dertil Slyngesteen.

15. Han opfandt kunstige Indretninger i Jerusalem, som skulde være paa Taarne og Udkanter for at udskyde Pile og store Stene. Saa kom hans Navn vidt omkring, thi det var et Under, hvad Hjælp han fik, indtil han stod fast.

16. Men da han stod fast, blev hans Hjerte overmodigt til hans egen Fordærv, og han forsaae sig mod Jehova sin Gud ved at gaae ind i Jehovas Tempel for at strøe Røgelse paa Røgofferalteret.

17. Præsten Asarja gik efter ham og med denne firsindstyve af Jehovas Præster, som vare dygtige Folk.

18. De modstode Kong Usia og sagde til ham: Det tilkommer ikke dig, Usia, at strøe Røgelse for Jehova, men Præsterne, Arons Sønner, som ere blevne helligede til at strøe Røgelse. Gaa ud af Helligdommen, thi du har handlet formastelig, det vil ikke skaffe dig Roes hos Gud Jehova.

19. Da blev Usia vred, Skaalen med Røgelsen holdt han i sin Haand; men idet han blev vred paa Præsterne, slog Udsletten ud paa hans Pande ligeoverfor Præsterne i Jehovas Huus ved Røgofferalteret.

20. Da Ypperstepræsten Asarja og alle Præsterne vendte sig imod ham, see, da var hans Pande udslaaet, og de skaffede ham bort derfra; han skyndte sig ogsaa selv at komme ud, thi Jehova havde slaaet ham.

21. Saa forblev Kong Usia spedalsk indtil sin Dødsdag og boede som spedalsk i Sygehuset, thi han holdt sig borte fra Jehovas Huus. Hans Søn Jotham forestod Kongens Huus og dømte Landets Befolkning.

22. Hvad der forøvrigt fra Ende til anden er at fortælle om Usias, staaer optegnet i Propheten Esaias', Amoz' Søns Beretning.

23. Usias indgik til sine Fædre, og man jordede ham hos hans Fædre paa Kongernes Begravelsesmark, thi man sagde: Han er

15, 1-7. [1]) jvfr. til 25, 27. [2]) jvfr. 2 Kong. 14, 22. [3]) Usia's 52 Regjeringsaar ere at regne fra hans Medregentskabs Begyndelse, d. e. Amazia's femte Aar. [4]) jvfr. 25, 2. [6]) Jabne eller Jamnia laae ved Søkysten; om Krigen med Philisterne jvfr. Es 14, 28-32. [7]) Gur Baal maa være et arabisk Landskab. Istedetfor Maoner (jvfr. Dom. 10, 12), har den græske Overs. Minæer (jvfr. til 1 Krøn. 4, 41). Det samme Navn har den V. 8 for Ammoniter. Usia havde nu overvundet alle Fjender mod Vest, Syd og Øst. Det Stykke af Muren, som Usia opbyggede, var det nordvestlige. Udkanten, d. e. Bastioner. Tallet paa Hæren [13]) stemmer med 25, 5. [16]) jvfr. 12, 1. I sit Overmod vilde Usia som Konge ogsaa overtage præstelige Forretninger ligesom fordum Saul (1 Sam. 13, 9 flg.) [17]) jvfr. 1 Krøn. 6, 9. [23]) Usia blev ikke bisat i Kongernes Gravsted, men jordet i den Mark, hvorpaa dette befandt sig. Man seer Davids Huus, efterat det er bleven frelst fra den truende Undergang, fremture paa den samme Vei som før. Ligesom det tidligere under Rehabeam og Abia havde gjort sig selv forkasteligt i Jehovas Øine, under Asa var tyet til Mennesker istedetfor til Jehova og fra Josaphat til Ahasja

spedalsk. Hans Søn Jotham kom til Regjeringen efter ham.

Capitel XXVII.

Jothams Regjering.

1. Jotham var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede sexten Aar i Jerusalem; hans Moder hed Jerusa og var en Datter af Zadok.
2. Han gjorde, hvad ret var i Jehovas Øine, ligesom hans Fader Usia havde gjort, paa det nær, at han ikke gik ind i Jehovas Huus, men Folket var endnu paa Afveie.
3. Han byggede paa den høie Port til Jehovas Huus og byggede meget paa Ophels Muur.
4. Han anlagde Stæder paa Juda Bjerge og lod Bygmestere opføre Slotte og Taarne.
5. Han førte Krig med Ammoniternes Konge og fik Bugt med dem; saa gave Ammoniterne ham for det Aar hundrede Centner Sølv, ti tusinde Tønder Hvede og ti tusinde Tønder Byg; det udredte Ammoniterne til ham i det følgende og det næstpaafølgende Aar.
6. Jotham tiltog i Kraft, eftersom han vandrede frem for sin Gud Jehovas Ansigt.
7. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Jotham, alle hans Krige og hele hans Færd, staaer optegnet i Juda's og Israels Konge-Krønike.
8. Han var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede sexten Aar i Jerusalem.
9. Jotham indgik til sine Fædre, og man jordede ham i Davids Stad. Hans Søn Ahas kom paa Thronen efter ham.

Capitel XXVIII.

Ahas og Tiglath Pileser. Jehovas Huus lukkes.

1. Ahas var tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede sexten Aar i Jerusalem; han gjorde ikke, hvad ret var i Jehovas Øine, som hans Fader David.
2. Han vandrede paa Vei med Israels Konger og dannede endogsaa Støtter for Baalerne.
3. Han røgede i Hinnoms Børns Dal, kastede sine egne Sønner i Ilden paa samme vederstyggelige Maade som Hedningerne, hvilke Jehova fordrev for Israels Børn.

---

selv havde indviklet sig i Fordærvelsen, som brød ind over Achabs Huus, saaledes udmærke efter denne Frelse alle dets Handlinger sig ved Overmod. Den viste Joas imod Jehovas Tjener, Amazia imod Mennesker, der vare hans Lige, og Usia mod Jehovas Huus og ham, som boede deri.

Capitel XXVII.

[2]) De fire Konger fra Joas til Jotham, under hvilke Davidshusets kongelige Linie efter en næsten fuldstændig Udryddelse atter opblomstrede, gjorde alle, hvad ret var i Jehovas Øine, men deres Gudsfrygt var dog halv og lunken, de lignede hverken Josaphat eller David. [3]) Den høie Port, som her omtales, kan ikke være den samme, som nævntes 23, 20; den her omtalte er en Tempelport, hiin derimod en Port til Kongegaarden. Ophel var et Kastel syd for Templet ved den sydøstlige Muur for Zion eller Davids Stad. Denne Deel af Staden var sikkret ved to Kasteller, Millo ved den nordvestlige Deel af Muren, som David og Salomon opførte (2 Sam. 5, 9; 1 Kong. 11, 27) og Ophel, som Jotham byggede, jvfr. Es. 32, 14. [5]) Ved Rigets Deling forbleve Moabiterne i Afhængighed af Israels Rige; Ammoniterne lade til at have været det af Juda, dog droge de allerede til Felts mod Josaphat (20, 1), omtrent paa samme Tid, som Moab løsrev sig for bestandig fra Israel (2 Kong. 1, 1); Usia tvang atter Ammoniterne til at betale Skat (26, 8); men allerede Jotham maatte paany tvinge dem dertil, og det varede kun tre Aar. Ammoniterne hørte fra gammel Tid til Israels farligste Fjender (Dom. 10, 17 flg.; 1 Sam. 12, 12; 2 Sam. 10, 6 flg.); paa Edom nær er der blandt de gamle Navne paa Israels Fjender intet, der har holdt sig saalænge som Ammoniternes. Man gjenfinder det indtil Makkabæernes Tid. [8]) Medregentskabet iberegnet (26, 21) regjerede Jotham længer end 16 Aar.

Capitel XXVIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong. 16. [1]) Endelig ender den lunkne Gudsfrygt hos Juda's Regenter for aldrig mere at komme tilsyne hos dem; fra nu af vise de sig enten kolde eller varme. Hos Ahas gaaer Lunkenheden over til Ugudelighed, istedetfor den tidligere kjødelige Overmod træder en ynkelig Forsagthed. [3]) Hinnoms Børns Dal er den, hvorigjennem Gihon strømmer, fra den nedre Dam af indtil hvor den falder i Kedron. Om Afgudsdyrkelsen deri jvfr. 2 Kong. 23, 10. Det nærmere om Da-

4. Han offrede og røgede paa Høie og paa Bakker, under hvert løvrigt Træ.

5. Saa overgav Jehova hans Gud ham i Syrerkongens Magt; de sloge ham og førte mange Fangne bort fra ham, som de bragte til Damask. Ogsaa i Israels Konges Vold blev han given, som tilføiede ham et stort Nederlag.

6. Pekah, Remalja's Søn dræbte eet hundrede og tyve tusinde i Juda paa een Dag, og det var lutter vaabendygtige Folk, fordi de forlode Jehova, deres Fædres Gud.

7. Sichri, en Kjæmpe fra Ephraim dræbte Maaseja, Kongens Søn, og Azrikam Husets Fyrste og Elkana den næste efter Kongen.

8. Saa gjorde Israels Børn Fanger blandt deres Brødre, to hundrede tusinde med Qvinder, Drenge og Piger. De toge ogsaa stort Bytte fra dem og bragte Byttet til Samaria.

9. Der havde Jehova en Prophet, som hed Oded; han gik Hæren imøde, da den kom til Samaria, og sagde til dem: I Vrede over Juda har Jehova eders Fædres Gud givet dem i eders Haand; men I sloge i Vrede ned iblandt dem, indtil det kom til Himmelen.

10. Og nu sige I om Juda's og Jerusalems Børn, at I ville gjøre dem til eders Trælle og Tjenesteqvinder; mon I ikke paadrage eder Brøde hos Jehova eders Gud?

11. Hører mig nu! Sender Fangerne hjem, som I have taget fra eders Brødre; thi Jehovas Vrede blusser op imod eder.

12. Da brøde nogle Mænd op af de ypperste blandt Ephraims Børn: Asarja, Johanans Søn, Berechja, Mesillemoths Søn, Ezechias, Sallums Søn og Amasa, Chadlai's Søn hen imod dem, som kom fra Felttoget,

13. Og sagde til dem: Bringer ikke de Fangne herhid, thi det vil kun paadrage os Skyld hos Jehova; I tænke paa at forøge vor Synd og Brøde, thi vor Brøde er stor og Vreden over Israel er gløbende.

14. Saa overlod Hæren de Fangne og Byttet til Fyrsterne og hele Forsamlingen.

15. Nogle Mænd, hvis Navne ere bevarede, reiste sig og toge sig af de Fangne; de klædte dem i deres Nøgenhed af Byttet, gave dem en Overklædning, forsynede dem med Sko, sørgede for Mad og Drikke til dem, salvede dem og satte alle Skrøbelige paa Æsler. Saa bragte de dem til Jericho, Palmestaden, i deres Brødres Land, og vendte tilbage til Samaria.

16. Paa den Tid sendte Kong Ahas Bud til Asyriens Konger, for at de skulde hjælpe ham.

17. Ovenikjøbet kom Edomiterne, anrettede Nederlag blandt Juda og toge nogle tilfange.

18. Philisterne kastede sig over Byerne paa Skraaningen og i Sydegnen af Judæa og indtoge Bethschemesch, Ajalon, Gederoth, Socho med dertil hørende Byer, Thimna med dertil hørende Byer og Gimso med dertil hørende Byer og fæstede Bo i dem.

19. Thi Jehova ydmygede Juda for Kong Ahas af Israels Skyld, fordi han havde gjort Juda tøilesløs og handlet formastelig imod Jehova.

20. Kong Tiglath Pileser stødte til ham og ængstede ham istedetfor at styrke ham.

21. Ahas plyndrede baade Jehovas Huus og Kongens og Fyrsternes Huus, men det hjalp ham intet.

22. Paa samme Tid, hiin ængstede ham, blev han ved at forsynde sig mod Jehova. Saadan var Kong Ahas.

23. Han offrede til Guderne i Damask, som havde slaaet ham, og han sagde: Fordi Syrerkongernes Guder have hjulpet dem, saa vil jeg offre til hine, for at de skulle hjælpe mig. Saa bleve de til Fald for ham og hele Israel.

24. Ahas samlede Karrene i Guds Huus og slog Karrene fra Guds Huus itu, han

---

lens Beliggenhed see Anm. til Jos. 15, 8. [4]) Jfr. 1 Kong. 14, 23. [5]) Den Krig, som fortælles i det Følgende er den samme, hvorom man hører 2 Kong. 15, 37; 16, 6. Begge Beretninger indeholde intet Modsigende. Syrerne (som for anden Gang angribe Juda, 24, 23) og Israeliterne falde ind i Landet og gjøre seierrige Fremskridt. Ahas sender [16]) i sin Angst Bud til Asyrien om Hjælp. Før denne kommer vender hiin Hær seierrig tilbage. Saaledes kan Ahas med Rette sige [23]), at Syrernes Guder have hjulpet dem. Derpaa kommer Tiglath Pileser og overvinder Syrerne (2 Kong. 16, 9) uden at Ahas har saadan Gavn af denne Hjælp, som Asa dog havde af Benhadads Bistand imod Baesa (16, 2-5); tvertimod har han, om end Ahas var for feig til at lade det komme til aabenlyst Brud, i Asyrerkongen kun hidkaldt en Fjende mere. Saa ynkelig faldt det ud, da Davidshuset søgte fremmed Bistand, Menneskehjælp. Nu som før vexle Sikkerhed og Forsagthed med hinanden (12, 1 jvfr. 16, 2; 26, 16; jvfr 28, 16.) Ogsaa Frugterne af de foregaaende Kongers Seire gaae tabt. Edomiterne, som Amazia havde skræmmet (25, 11), bryde atter løs; Philisterne, som Usia havde avet, 26, 7, falde fra og erobre de sydvestlige Stæder i Juda. [24]) 2 Kong. 16, 18 fortaltes, at Ahas

2. Saa raadførte Kongen, hans Fyrster og hele Menigheden i Jerusalem sig om at holde Paaske i den anden Maaned.
3. Thi de kunde ikke paa den Tid, fordi Præsterne ikke havde helliget sig i tilstrækkeligt Antal, og Folket var ikke forsamlet i Jerusalem.
4. Det fandt Kongens og hele Menighedens Bifald.
5. De traf den Aftale, at man vilde lade et Opraab gaae igjennem hele Israel fra Beerscheba til Dan om at komme og holde Paaske for Jehova Israels Gud i Jerusalem, thi i Almindelighed holdt man den ikke efter Forskriften.
6. Saa gik der Løbere med Breve fra Kongens og hans Fyrsters Haand om i hele Israel og Juda og sagde efter Kongens Bud: Israels Børn, vender om til Jehova, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, saa vil han igjen vende sig til den Levning, som er bleven tilovers blandt eder af Assyrerkongernes Haand.
7. Ligner ikke eders Fædre og Brødre, som forsyndede sig mod Jehova deres Fædres Gud, indtil han lagde dem øde, som I nu see.
8. Gjører ikke eders Nakke stiv som eders Fædres, rækker Jehova Haanden og kommer ind i hans Helligdom, som han har indviet for bestandig og tjener Jehova eders Gud, saa vil hans glødende Vrede vende sig fra eder.
9. Thi ifald eders Brødre og Sønner omvendte sig til Jehova, saa skulde de finde Barmhjertighed hos dem, som holdt dem fangne, og igjen komme tilbage til dette Land, thi naadig og miskundelig er Jehova eders Gud, han nægter eder intet, naar I omvende eder til ham.
10. Saa droge Løbere omkring fra By til By i Ephraim og Manasses Land lige til Sebulon, men de haanede dem og dreve Spot med dem.
11 Dog nogle Mænd af Ascher, Manasse og Sebulon ydmygede sig og kom til Jerusalem.
12. Ogsaa med Juda magede Gud det saa, at de bleve eendrægtige til at holde Kongens og Fyrsternes Befaling efter Jehovas Ord.
13. Saa forsamlede der sig en stor Mængde til at holde de usyrede Brøds Fest i den anden Maaned, det blev en overmaade stor Forsamling.
14. De toge fat og fjernede Altrene, som vare i Jerusalem, og alle Røgelsekarrene toge de bort og kastede dem i Kedrons Bæk.
15. De slagtede Paaskelammet paa den fjortende Dag i den anden Maaned, Præsterne og Leviterne vare gaaede i sig selv og helligede sig, for at bringe Brændofrene ind i Jehovas Huus.
16. De stode paa deres Plads, som det var dem foreskrevet i Gudsmandens Mose Lov, Præsterne toge Blodet fra Leviterne og sprøitede det.
17. Dog var der mange i Forsamlingen, som ikke havde helliget sig; Leviterne overtoge at slagte Paaskelam for dem, som ikke vare rene, for at hellige det til Jehova.
18. Thi Størstedelen af Folket fra Ephraim, Manasse, Isaschar og Sebulon vare ikke renset, men spiste Paaskelammet paa en ikke anordningsmæssig Maade. Dog Ezechias gik i Forbøn for dem og sagde: Jehova, den Gode, vil tilgive.
19. Han rettede hele sit Hjerte paa at søge Gud Jehova, hans Fædres Gud, dog ikke som ved Renselsen af Helligdommen.
20. Men Jehova bønhørte Ezechias og bødede paa Folkets Brøst.
21. Saa holdt Israels Børn, som fandtes i Jerusalem, de usyrede Brøds Fest i syv Dage under stor Jubel; Præsterne og Leviterne lovede Jehova Dag for Dag med Jehovas mægtige Instrumenter.
22. Og Ezechias lagde alle Leviterne det paa Hjerte, som underviste med god Indsigt om Jehova; de aade Høitidsoffere i syv Dage, idet de offrede Takoffere og priste Jehova deres Fædres Gud.
23. Hele Forsamlingen kom overeens om at holde Høitid endnu i syv Dage, og de holdt den i syv Dage med Glæde.
24. Thi Kong Ezechias af Juda gav Menigheden et Opløftelsesoffer paa tusinde Oxer og ti tusinde Faar. Og Præsterne helligede sig i Mængde.

endnu enkelte tilbage. [2]) Man overveiede, om ikke Bestemmelsen 4 Mos. 9, 9-14 ogsaa kunde gjøres gjældende for dette Tilfælde. Den Fortrøstning, som bliver udtalt [9]), støtter sig paa 5 Mos. 30, 1-10. Just blandt dem, som boede længst borte fra Jerusalem, var der nogle [11]), som fulgte Ezechias' Opfordring. Her har man, som en Begivenhed, næsten ganske det Selvsamme, som Herren, Luc. 14, 16-24, fortæller som en Lignelse. [18]) Jvfr. 4 Mos. 10, 16-20 og Anmærkn. dertil. [20]) Ved Renselsen og Indvielsen af Templet var der ingen saadan Mangel, som her, hvor mange, hvis Lovens strænge Bogstav var bleven taget til Følge, slet ikke havde turdet spise af noget Paaskelam. [24]) Et Opløftelsesoffer var et Takoffer; jvfr. 3 Mos. 7, 28-36.

25. Da vare de glade hele Juda's Forsamling, Præsterne, Leviterne og hele Skaren af dem, som kom fra Israel, de Fremmede, som vare komne fra Israels Land, men vare bosiddende i Juda.
26. Og der blev stor Glæde i Jerusalem, thi siden Kong Salomon af Israels, Davids Søns Tid, havde der ikke været Mage i Jerusalem.
27. Præsterne og Leviterne reiste sig og velsignede Folket. Deres Røst blev bønhørt, og deres Bøn trængte ind til hans hellige Sted i Himmelen.

Capitel XXXI.

Det hele Land renses for Afgudsdyrkelse; til Præster og Leviter udredes, hvad der tilkommer dem.

1. Efterat have fuldendt alt dette gik hele Israel, saa mange der fandtes i Juda's Stæder, hen for at knuse Støtterne, kløve Astarterne og nedbryde Høiene og Altrene i alle Juda's, Benjamins og Manasse Byer, indtil man var færdig. Saa vendte alle Israels Børn tilbage, hver til sin Eiendom i deres Stæder.
2. Ezechias lod Præsternes og Leviternes Skifter træde ind i deres Skifter, enhver i Forhold til den Gjerning, han iblandt Præsterne og Leviterne havde ved Brændoffrene og Takoffrene, eller ved at besørge Lovsangen og Takkesangene i Portene til Jehovas Leire.
3. Den Deel, Kongen svarede af sit Gods til derfor at bringe Brændoffere om Morgenen og Aftenen og Brændoffrene paa Sabbatsdage, Nymaanedsdage og Høitidsdage, stemmede med hvad der var foreskrevet i Jehovas Lov.
4. Og han talede til Folket, til Jerusalems Indvaanere om at tilsvare Præsternes og Leviternes Andeel, for at de kunde være varagtige ved Jehovas Lov.
5. Saasnart det Ord kom ud, bragte Israels Børn hyppig Førstegrøden af Sæden, Mosten, Oliven, Honningen og alt, hvad Marken bærer, ligesaa bragte de Tiende af alt i Mængde.
6. Ogsaa de af Israel og Juda, som boede i Juda's Stæder, bragte Tiende af stort og smaat Kvæg og af de hellige Ting, som vare helligede til Jehova deres Gud, det bragte de og lagde i Dynger.
7. I den tredie Maaned begyndte man paa at sætte Dynger og i den syvende Maaned blev man færdig.
8. Da Ezechias og Fyrsterne kom for at see Dyngerne, lovede de Jehova og hans Folk Israel.
9. Ezechias tog Præsterne og Leviterne med paa Raad angaaende Dyngerne.
10. Og Præsten Asarja, Hovedet for Zadoks Familie, talede til ham og sagde: Fra den Tid af, man begyndte at bringe Opløftelsesoffer i Jehovas Huus, have vi spiist os mætte og levnet rigelig, thi Jehova har velsignet sit Folk, og man har faaet denne Mængde tilovers.
11. Saa anordnede Ezechias, at man skulde

Af et saadant Offer spiste ikke blot Præsterne men alle de Offrende. [25]) De Fremmede fra Israel, som bosatte sig i Juda, omtaltes allerede 11, 16; 15, 9.

Capitel XXXI.

[2]) Atter vare Præsterne blevne fortrængte fra deres Embeder, ligesom paa Athalja's Tid, 23, 18. Om Udtrykket: Jehovas Leire, jvfr. 1 Krøn. 9, 18. [4]) Præsternes Indtægter, som foruden den Jord, de havde ved deres Stæder, bestod i deres Andeel af hvad der blev offret eller helliget, i Tienden og Førstegrøden, vare siden Rigets Deling, da Levitstæderne for en stor Deel kom i de israelitiske Kongers Vold, og Præsterne, som havde deres Stæder i Juda og Benjamin, sandsynligviis maatte underholde Leviterne, blevne betydelig formindskede. Derfor viste det sig under Joas, at Præstestanden maatte gjøre Brug af Tempelafgiften for sig selv. Men værre blev det dog senere, da Templet lukkedes, og som Følge deraf Offringerne ophørte; i den Tid er Tienden da heller ikke bleven udredt til Leviterne, og som Følge deraf have disse heller ikke kunnet svare den til Præsterne. [6]) De Fremmede fra de ti Stammer kunde ingen Jordeiendom have i Juda, og derfor var deres Tiende mere Qvæg- end Korntiende. De ydede denne imidlertid meget beredvillig; thi istedetfor at ellers ved Tiendens Ydelse af hele Eiendommen det dog var undtaget, som man ved et Løfte havde helliget til Jehova, saa svarede de nu ligefuldt Tiende af den hele Eiendom uden Hensyn til, at de ingen Indtægt havde af det, som var helliget. [7]) Man blev ved at sætte Dynger fra Pindse til Løvsalsfesten. Præsterne have imidlertid allerede [10]) faaet tilstrækkelig Indtægt af Opløftelsesofferet, 30, 24. Derfor lader Ezechias [11]) Kamrene i Templets Fløie eller Sidebygninger blive istandsatte til Forraadskamre, (thi der er ikke Tale om at bygge noget til Templet). Der bliver nu ansat to Mænd, som igjen have flere under sig, den ene Chananja [11–18]) skulde have Opsyn med Tienden

sætte Kamrene istand ved Jehovas Huus, og man satte dem istand.

12. Derhen bragte man Opløftelsesofferet, Tienden og hvad der blev helliget i Forvaring, den der stod for det var Leviten Chananja, den Næste efter ham var hans Broder Simgi.

13. Endvidere vare Jehiel, Asasja, Nachath, Asahael, Jerimoth, Josabad, Eliel, Jismachja, Machath og Benaja beskikkede ved Chananja og hans Broder Simgi efter Anordning af Ezechias og Asarja Fyrsten for Guds Huus.

14. Leviten Kore, Jimna's Søn, som var Portner mod Øst, stod for det, Gud fik af frivillige Gaver, og skulde tilsvare Jehovas Opløftelsesoffer og hvad der var høihelligt.

15. Ved Siden af ham var Eden, Minjamin, Jesua, Semaja, Amarja og Sechanja beskikkede ved det dem betroede Embede i Præsternes Stæder for at udrede til deres Brødre efter Skifterne baade store og smaa.

16. Foruden dem, der vare indskrevne af Mandkjøn fra tre Aar og derover, gav man til hver den, som gik ind i Jehovas Huus, hvad han behøvede hver Dag for den Tjeneste, de havde ved deres Embeder efter deres Skifter,

17. Det vil sige Præsterne, som vare indskrevne efter deres Familier, og Leviterne fra tyve Aar og derover for den Bestilling, de havde i deres Skifter;

18. Til de Indskrevne tilligemed alle deres smaa Børn, deres Hustruer, Sønner og Døttre, ja til den hele Forsamling, thi de havde helliget sig til det, der var dem betroet.

19. Blandt Arons Børn, Præsterne, var der paa deres Bymarker ved hver enkelt By Mænd, som vare optegnede ved Navn, og som gave Andelene til alt Mandkjøn blandt Præsterne og alle, som vare indskrevne blandt Leviterne.

20. Saadant gjorde Ezechias over hele Juda, og gjorde, hvad der var godt, ret og sandt for Jehova, hans Gud.

21. Under alt Arbeide, som han begyndte paa i Værket med Guds Huus, søgte han sin Gud efter Loven og Budet. Han gjorde det af sit ganske Hjerte og udførte det vel.

Capitel XXXII.

Sanherib for Jerusalem. Ezechias' Død.

1. Efter disse Begivenheder og efterat han havde beviist saadan Troskab, kom Kong Sanherib af Asyrien; han trængte ind i Juda, beleirede Byerne og Fæstningerne og pønsede paa at rive dem til sig.

2. Da Ezechias saae, at Sanherib kom og at han gik løs paa Jerusalem for at beleire den,

3. Raadførte han sig med sine Fyrster og sine Kjæmper om at tilstoppe Kildevældene, som ere udenfor Byen, og de hjalp ham.

4. Der forsamlede sig en stor Skare, som tilstoppede alle Kilderne og Bækken, som flød midt igjennem Landet, idet han sagde: Hvorfor skulle Asyriens Konger komme og finde rigeligt Vand?

5. Han sikkrede sig, opbyggede hele den nedrevne Muur, han satte noget paa Taarnene og opførte endnu en anden Muur udenfor, saa befæstede han Millo, Davids Stad, han lod forfærdige Kastevaaben og Smaaskjolde i Mængde.

6. Han satte Krigsoverster over Byen, forsamlede dem hos sig paa Gaden ved Stadsporten, talede eftertrykkelig til dem og sagde:

7. Værer mandige og modige, ræddes ikke og lader eder ikke skræmme af Asyrerkongen og den hele Sværm, som følger ham, thi der er flere med os end med ham.

8. Med ham er Kjødets Arm, men med os er Jehova, vor Gud, som vil være vor Hjælp og føre vore Krige. Og Folket fæstede Lid til Kong Ezechias af Juda's Ord.

9. Derefter sendte Kong Sanherib af Asyrien sine Tjenere mod Jerusalem, medens han med hele sin Magt stod for Lachis, til Kong Ezechias af Juda og hele Jerusalem, og lod sige:

---

og Indtægten af det, som man helligede til Jehova; den anden, Kore [14–16]) med alt, hvad der tilfaldt Præsterne af Offrene (Høihelligt var hvad der kun maatte spises af Præsterne paa et helligt Sted). Nogle af disse Mænd bleve ansatte rundt om i Præstestæderne for at forestaae Uddelingen. I Præsternes Familier blev der givet en Andeel til hvert mandligt Lem, som havde fyldt sit tredie Aar, i Leviternes blot til dem, som havde fyldt det tyvende (i Tjeneste kom disse ordenligviis først med det 30te, 4 Mos. 4, 3; eller 25de Aar, 4 Mos. 8, 24. Jvfr. dog 1 Krøn. 23, 24), disse sidste maatte leve med Kone og Børn af deres Andeel.

Capitel XXXII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong. 18, 13-20, 21. Hvad der hidindtil er blevet fortalt, har tildraget sig i Ezechias' første 14 Regjeringsaar, thi i det fjortende Aar fandt Sanheribs Tog Sted. [3–4]) Bækken, hvorom her tales, er Gihon, jvfr. V. 30; Es. 22, 9; 11. [5]) jvfr. Es. 22, 10. Uagtet alle disse Tilberedelser var Ezechias dog endnu forsagt, 2 Kong. 18, 14-16. [7]) jvfr. 2 Kong. 6, 16. Men

10. Det siger Kong Sanherib af Asyrien: Hvorpaa stole I, naar I skulle udholde denne Beleiring i Jerusalem?
11. Skuffer Ezechias eder ikke for at lade eder vansmægte af Hunger og Torst, naar han siger: Jehova, vor Gud, vil frelse os af Asyrerkongens Haand;
12. Har ikke denne Ezechias fjernet sine Høie og Altere og talt saaledes til Juda og til Jerusalem: For eet Alter skulle I tilbede og derpaa skulle I røge?
13. Men vide I ikke, hvad jeg og mine Fædre have gjort mod Folk i alle Lande? Have Guderne for Folk i de Lande mægtet at frelse deres Land af min Haand?
14. Hvo er den blandt de Folkeslags Guder, hvilke mine Fædre have ødelagt, som har formaaet at frelse sit Folk af min Haand? Skulde da eders Gud kunne frelse eder af min Haand.
15. Lader nu Ezechias ikke skuffe eller forlede eder paa den Maade og troer ham ikke, thi ingen Gud for noget Folkeslag eller Rige kunde frie sit Folk af min eller mine Fædres Haand; eders Gud vil heller ikke frie eder af min Haand.
16. Endnu mere talte hans Tjenere imod Gud Jehova og hans Tjener Ezechias.
17. Hiin skrev Breve for at haane Jehova, Israels Gud og talte saaledes om ham: Ligesom Guderne for Landenes Folkeslag ikke have friet deres Folkeslag af min Haand, saaledes skal Ezechias' Gud heller ikke frie sit Folk af min Haand.
18. Og med høi Røst raabte de paa Judæisk til Jerusalems Folk, som stod paa Muren, for at skrække og skræmme dem, at de vilde indtage Staden.
19. Og de talede om Jerusalems Gud ligesom om Guderne for Jordens Folkeslag, der ere Værk af Menneskehænder.
20. Den Sag gjorde Kong Ezechias og Propheten Esaias, Amoz' Søn, til Gjenstand for Bøn og raabte til Himmelen.
21. Saa sendte Jehova en Engel for at ødelægge enhver vaabendygtig Mand, enhver Anfører og Fyrste i Asyrerkongens Leir. Og han vendte med Beskjæmmelse tilbage til sit Land; da han kom ind i sin Guds Tempel, fældte nogle af dem, han selv havde avlet, ham der med Sværdet.
22. Saa frelste Jehova Ezechias og Jerusalems Indvaanere ud af Kong Sanherib af Asyriens og alle andres Vold; han tog vare paa dem fra alle Sider.
23. Der var mange, som bragte Gaver for Jehova til Jerusalem og Foræringer til Kong Ezechias af Juda. For Fremtiden voxte hans Anseelse hos alle Hedningerne.
24. I disse Dage blev Kong Ezechias dødelig syg. Da bønfaldt han Jehova og talte til ham om at give ham et Tegn.
25. Thi Ezechias viste ikke Gjengjæld for det, hvad der var ham beviist, eftersom hans Hjerte hovmodede sig; saa faldt der Vrede paa ham, Juda og Jerusalem.
26. Men Ezechias ydmygede sig for sit Hjertes Overmod, baade han og Jerusalems Indvaanere. Saa kom Jehovas Vrede ikke over dem i Ezechias' Dage.
27. Ezechias fik Rigdom og Hæder i stor Mængde, han anlagde sig Skatkamre med Sølv, Guld, Ædelstene, vellugtende Ting, Smaaskjolde og allehaande kostelige Kar;
28. Og Forraadshuse med hvad der var indavlet af Korn, Most og Oliven, og Baase til alt Qvæg: han havde ogsaa Hyrder paa Staldene.
29. Han anlagde sig Stæder og forskaffede sig talrige Drifte baade af smaat og stort Qvæg, thi Gud gav ham overvættes meget Godt.
30. Det var denne Ezechias, som tilstoppede Gihons øvre Kildevæld og ledede den nedenunder Vestsiden af Davids Stad. Saa havde Ezechias Held med sig i alle sine Foretagender.
31. Ogsaa skete det, at Gud forlod ham, dengang Babels Fyrster sendte Tolke til ham, som skulde adspørge ham om Jertegnet, der var skeet i Landet, for at prøve ham og erfare, hvad der boede i ham.
32. Hvad der iøvrigt er at fortælle om Ezechias og hans fromme Sind, staaer optegnet i Propheten Esaias', Amoz' Søns Syn, som er tilføiet Juda's og Israels Kongekrønike.
33. Ezechias indgik til sine Fædre, man jordede ham ved Opgangen til Davids Sønners Grave og hele Juda og Jerusalems Indvaanere ydede ham Ære, da han var død. Hans Søn Manasse tiltraadte Regjeringen efter ham.

ligesom han før Kampen var forsagt, var han senere [25]) ikke fri for at hovmode sig. Det viste han ved sin Opførsel mod Gesandtskabet fra Babylon. [26]) I Ezechias' som i Rehabeams Dage, 12, 7, bliver Dommen blot forhalet, den truer bestandig. [30]) Vandet blev afledet gjennem underjordiske Canaler, jvfr. V. 3-4. [31]) Man havde i Babylon hørt Rygtet om Jertegnet 2 Kong. 20, 11, ikke iagttaget selve Tegnet, som kun var bemærkeligt i Ezechias' Pallads.

Capitel XXXIII.

Manasse og Amon.

1. Manasse var tolv Aar gammel, da han blev Konge, han regjerede fem og halvtresindstyve Aar i Jerusalem.

2. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, paa samme vederstyggelige Maade som Hedningerne, hvilke Jehova havde fordrevet for Israels Børn.

3. Han opbyggede paany Høiene, som hans Fader Ezechias havde forstyrret, opreiste Altere for Baalerne, dannede Astartebilleder, tilbad hele Himmelens Hærskare og tjente dem.

4. Han byggede Altere i Jehovas Huus, hvorom Jehova havde sagt: Til Jerusalem vil jeg fæste mit Navn for bestandig.

5. Han byggede Altere for hele Himmelens Hærskare i begge Forgaardene til Jehovas Huus.

6. Han kastede sine Børn paa Baalet i Hinnomiternes Dal, han øvede Troldom, Hexeri og Sortekunster, han beskikkede Folk til at mane og signe, og gjorde overmaade meget, som var ondt i Jehovas Øine, for at udvække ham.

7. Han opstillede ogsaa et udskaaret Billede, som han havde ladet forfærdige, i Guds Huus, hvorom Gud havde sagt til David og hans Søn Salomon: Til dette Huus og til Jerusalem, som jeg har udvalgt blandt alle Israels Stammer, vil jeg fæste mit Navn i al Evighed.

8. Jeg vil ikke igjen rive Israels Fod fra det Land, jeg beredte til eders Fædre, saafremt de lægge Vind paa at gjøre alt, hvad jeg har budet dem i hele Loven, i Vedtægterne og i Sætningerne ved Moses.

9. Men Manasse vildledede Juda og Jerusalems Indvaanere, saa de gjorde mere ondt end Hedningerne, hvilke Jehova udryddede for Israels Børn.

10. Jehova talede til Manasse og hans Folk; men de lyttede ikke dertil.

11. Jehova bragte Asyrerkongens Feltherrer over dem, og de fængslede Manasse med Bolte, smedede ham i Ertslænker og bragte ham til Babel.

12. I sin Angst bønfaldt han Jehova sin Gud og han ydmygede sig dybt for sine Fædres Gud.

13. Da han bad til ham, blev han bønhørt; denne agtede paa hans Paakaldelse og bragte ham igjen til hans Kongerige i Jerusalem. Saa erkjendte Manasse Jehova for at være Gud.

14. Derefter byggede han paa den ydre Muur, som begyndte ved Davids Stad vestpaa fra Gihon Dalen, og bøiede ved Fiskerporten af til Ophel, og han gjorde den meget høiere. Han satte ogsaa Krigshøvdinger over alle befæstede Byer i Juda.

15. Han bortfjernede de fremmede Guder og Billedstøtter fra Jehovas Huus, ligesaa alle Altrene, som han havde bygget paa Bjerget, hvor Jehovas Huus var, og i Jerusalem; han kastede dem ud af Byen.

16. Han opførte Jehovas Altere og offrede Takoffer og Erkjendtlighedsoffer derpaa, han talede ogsaa til Juda om at tjene Jehova, Israels Gud.

17. Men Folket offrede endnu paa Høiene, rigtignok til Jehova, deres Gud.

18. Hvad der forøvrigt er at fortælle om

Capitel XXXIII.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong. 21. [3]) I Manasse kom der atter en Ahas paa Thronen. Ved ham blev den kongelige Linie af Davids Huus aldeles forkastelig i Jehovas Øine, og Templet i den Grad vanhelliget, at det ikke mere kunde renses, men maatte ødelægges. Først gjenoprettede han alt, hvad Ezechias havde ryddet til Side. De to Forgaarde [5]) ere rimeligviis den indre eller Præsternes og den store, ikke den nye (20, 5). Om Hinnomiternes Dal [6]) jvfr. 28, 3. [7]) Athalja havde arbeidet løs paa at nedbryde Templet, hun var jo ogsaa Datter af en hedensk Moder; Ahas havde lukket det. Videst driver Manasse det, foruden de hedenske Altere i Forgaarden, stiller han Gudebilleder ind i selve Tempelbygningen, ja selve Arken maatte vige sin Plads, 35, 3. Denne Synd kunde ikke mere udsones, ved den indviedes Jehovas Huus til Ødelæggelse. Den asyriske Konge [11]) var Asarhaddon, den samme, som indførte Hedninger i de ti Stammers forrige Land (Esra 4, 2). Endnu under Ezechias havde Babel været en selvstændig Stat (32, 31). [14]) Davids Stad var Byens ældste Deel, som laae paa den sydvestlige Høi, d. e. Zion, den blev befæstet af David. Den senere tilbyggede Stad har dog allerede paa Amazia's Tid været befæstet, da Joas af Israel nedbrød den nordlige Muur fra Ephraims Porten til Hjørneporten (25, 23). Ezechias opbyggede den nedrevne Muur igjen og opfører en anden udenfor (32, 5). Med denne sidste er han sandsynligviis ikke bleven færdig, og Manasse fuldfører den. Fiskerporten laae mod Nordost. Ophel var det Kastel, Jotham anlagde mod Sydost (27, 3). [18]) Om Propheternes Spaadom jvfr. 2 Kong.

Manasse og hans Bøn til Jehova og om de Ord, Propheterne talede til ham i Jehova, Israels Guds Navn, staaer optegnet i Israels Konge-Krønike.
19. Hvorledes han bad og blev bønhørt, hvad Synd og Formastelighed han bedrev, paa hvilke Steder han byggede Altere, opstillede Astarter og udskaarne Billeder, før han ydmygede sig, staaer optegnet i Hosai's Krønike.
20. Manasse samledes til sine Fædre, og hans Huus jordede ham; hans Søn Amon blev Konge efter ham.
21. Ammon var to og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede to Aar i Jerusalem.
22. Han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine, ligesom hans Fader Manasse havde gjort; til alle de Billedstøtter, hans Fader Manasse havde dannet, offrede Amon og tjente dem.
23. Men han ydmygede sig ikke for Jehova, som hans Fader Manasse havde ydmyget sig, thi denne Amon fremturede i Synden.
24. Hans Tjenere stiftede Oprør imod ham og dræbte ham i hans Huus.
25. Men Landets Folk ihjelslog alle dem, som havde sammensvoret sig mod Kong Amon, og Landets Folk kaarede hans Søn Josias til Konge efter ham.

Capitel XXXIV.

Josias' Reformation.

1. Josias var atten Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede eet og tredive Aar i Jerusalem.
2. Han gjorde, hvad ret var i Jehovas Øine, og vandrede paa sin Fader Davids Vei uden at skeie af enten til høire eller til venstre.
3. I sin Regjerings attende Aar, da han endnu var ung, begyndte han paa at søge sin Fader Davids Gud; i det tolvte Aar begyndte han paa at rense Juda og Jerusalem fra Høie og Astarter, udskaarne og støbte Billedstøtter.
4. Man nedbrød i hans Nærværelse Baalernes Altere og Solguderne, som stode ovenpaa dem, han kløvede Astarterne, splintrede og knuste de udskaarne og støbte Billeder og strøede dem hen over deres Tilbederes Grave.
5. Han brændte Knokler paa deres Altere, og rensede Juda og Jerusalem.
6. Ogsaa i Manasse, Ephraim, Simeon indtil Naphtali paa alle deres Tomter rundtomkring
7. Lod han Altrene nedbryde; Astarterne og de udskaarne Billeder slog han reent i

---

21, 10-16. [21]) Hvad Manasse i den korte Tid efter sin Omvendelse havde formaaet at skaffe bort af afgudiske Gjenstande, fornyede Amon igjen, saa at dennes Efterfølger Josias ved sin Thronbestigelse fandt Vederstyggelighederne i fuld Gang.

Capitel XXXIV.

Med dette og det følgende Capitel kan sammenlignes 2 Kong. 22, 1-23, 30. Man har troet at finde Modsigelser i begge Beretninger om den ved Josias fuldførte Reformation. Hvad der her fortælles [3-7]) findes nemlig ikke forudskikket 2 Kong. 22, hvor Fortællingen om Reformationen strax begynder med Josias' 18de Aar (V. 8 jvfr. 2 Kong. 22, 3). Man har sagt, at i denne Beretning var Lovbogens Gjenfindelse Anledning til Reformationen, i den anden var den en Begivenhed, som fandt Sted under Reformationen og var foranlediget ved denne. Men begge Beretninger stemme fuldkomment overeens. Ogsaa i Kongernes Bøger er det just den Mand, hvem Josias sender op i Templet for at modtage Pengene, der vare indkomne til Templets Istandsættelse, til hvem Hilkia giver den gjenfundne Lovbog. Man tænkte altsaa allerede forinden paa Templets Istandsættelse. Efter 2 Kong. 23, 23 blev Paasken holdt i samme Aar, hvori Lovbogen fandtes; dengang var Landets Renselse for Afgudsdyrkelsens Levninger allerede fuldført. Da nu Paasken begynder den 14de Dag i den første Maaned, hvorledes var saa hiint tænkeligt, naar ikke denne Renselse allerede tidligere havde fundet Sted, fra Josias' ottende indtil hans attende Aar. Men vilde man endvidere spørge, hvorledes Josias da kunde bedrøves saa dybt ved at høre Lovbogens Ord, naar Landet allerede var renset for Afgudsdyrkelse, saa kan man derpaa ikke blot svare, at først ved at høre Lovbogens Ord blev Josias sig ret bevidst, hvor forfærdeligt det tidligere Frafald havde været, men ogsaa, at det langtfra ikke var nok, at Afgudsdyrkelsen blev afskaffet, Jehovadyrkelsen maatte atter sættes i Gang. Men derpaa havde man først begyndt, det første alvorlige Skridt var just hiin Sending af Kongens Embedsmænd op i Templet, som havde til Følge, at Lovbogen blev funden og bragt til Kongen. Derfor bereder man i en vidunderlig Hast alt til en stor, lovmæssig Paaskefest. Ypperstepræsten

Stykker og alle Solguderne kløvede han over hele Israels Land. Saa vendte han tilbage til Jerusalem.

8. I sin Regjerings attende Aar, medens han rensede Landet og Huset, sendte han Saphan, Azalja's Søn, Maaseja, Byens Fyrste, og Historieskriveren Joach, Joahas' Søn hen for at udbedre Jehovas, hans Guds Huus.

9. Da de kom til Ypperstepræsten Hilkia, gav man dem Pengene, som vare blevne bragte ind i Guds Huus og som Leviterne, der toge vare paa Dørtærskelen, havde indsamlet af Manasse, Ephraim og det hele øvrige Israel, fra hele Juda og Benjamin, for at de dermed skulde vende tilbage til Jerusalem,

10. Og give dem i hans Varetægt, som udførte Arbeidet, til dem, der vare ansatte ved Jehovas Huus, for at de, som havde den Bestilling at udføre Arbeidet ved Jehovas Huus, skulde anvende dem til at udbedre og afstive Huset med,

11. Og give dem til Tømmermænd og Bygningsfolk, for at de kunde kjøbe hugne Steen, Lægter, som skulde ligge paa tværs, og de Bjælker ved Huset, som Juda's Konger havde ødelagt.

12. Mændene arbeidede troligen paa Værket og havde Tilsynsmænd over sig, nemlig Leviterne Jachath og Obadja af Merariterne, Sacharja og Mesullam af Kahathiternes Slægt, som skulde være over dem; desforuden alle Leviterne, som forstode sig paa Instrumenter til Sang.

13. De vare over Lastdragerne og vare Formænd for hver, som med noget Slags Arbeide deeltog i Bestillingen; thi nogle af Leviterne vare Skrivere, Fogeder og Portnere.

14. Idet nu disse skaffede Pengene bort, som vare komne ind i Jehovas Huus, saa fandt Præsten Hilkia Bogen med den Lov, Jehova gav ved Moses.

15. Hilkia tog til Orde og sagde til Skriveren Saphan: Jeg har fundet Lovbogen i Jehovas Huus. Og Hilkia gav Saphan Bogen.

16. Saa bragte Saphan Bogen til Kongen, han aflagde endvidere Beretning for Kongen og sagde: Alt hvad der var paalagt dine Tjenere, have de udført.

17. De rystede Pengene ud, som de havde fundet i Jehovas Huus, og gave dem i deres Varetægt, som vare Tilsynsmænd, og i deres, som arbeidede paa Værket.

18. Derpaa gjorde Skriveren Saphan Kongen denne Meddelelse: Præsten Hilkia har givet mig en Bog. Saphan læste op af den for Kongen.

19. Da Kongen hørte Lovens Ord, sønderrev han sine Klæder.

20. Og Kongen gav Hilkia, Achikam Saphans Søn, Abdon Micha's Søn, Skriveren Saphan og Asaja Kongens Tjener denne Befaling:

21. Gaaer hen og søger Jehova for mig og for de andre, som ere tilovers af Juda og Israel, i Anledning af Ordene i den Bog, som er bleven fundet, thi Jehovas Vrede er stor, som vil gaae ud over os, fordi vore Fædre ikke toge vare paa Jehovas Ord, saa de holdt alt, hvad der var foreskrevet i denne Bog.

22. Saa gik Hilkia og Kongens Folk hen til Prophetinden Hulda, en Hustru til Sallum, Tokhaths Søn og Chasra's Sønnesøn, Opsynsmanden ved Klædningerne, hun boede i den anden Deel af Jerusalem; til hende talte de om denne Sag.

23. Hun sagde til dem: Saa siger Jehova, Israels Gud: siger til den Mand, som sendte eder til mig:

24. Saa siger Jehova: see, det er mig, som vil føre Ondt over dette Sted og over dets Indvaanere, alle de Forbandelser, som ere nedskrevne i Bogen, hvilken man har læst for Juda's Konge.

25. Fordi de forlode mig og røgede for andre Guder for at tirre mig med hver af deres Hænders Gjerninger, er min Harme udøst over dette Sted og vil ikke lade sig dæmpe.

26. Men til Juda's Konge, som sendte eder for at adspørge Jehova, til ham skulle I sige saaledes: Saa siger Jehova, Israels Gud, i Anledning af de Ord, du har hørt:

27. Fordi du er blødhjertet og ydmygede dig for Gud, da du hørte, hvad han har talt over dette Sted og dets Indbyggere, ja du ydmygede dig for mig, rev dine Klæder itu og græd for mit Ansigt, saa har jeg ogsaa laant Øre dertil, siger Jehova.

28. See, derfor vil jeg samle dig til dine Fædre, og du skal komme med Fred i din

---

Hilkia [9]) er den samme, som nævntes 1 Krøn. 6, 13. Pengene, som Saphan skulde hente, vare de, som vare blevne samlede i den Bøsse, Kong Joas anbragte i Templet (24, 8). Det er forøvrigt her ikke klart, om man i den Bøsse blot havde samlet den Afgift, som for Helligdommens Skyld var lagt paa det hele Folk (2 Mos. 30, 11-16) eller frivillige Gaver. Iøvrigt omtales endnu paa Frelserens Tid baade en Tempelskat og frivillige Gaver til Templet (Matth. 17, 24-27;

Grav, dine Øine skulle ikke see al den Ulykke, som jeg vil bringe over dette Sted og dets Indvaanere. Det Svar bragte de Kongen.

29. Kongen sendte Bud omkring og sammenkaldte alle de Ældste i Juda og Jerusalem.

30. Derpaa gik Kongen op i Jehovas Huus tilligemed hver Mand af Juda, Jerusalems Indvaanere, Præsterne, Leviterne og hele Folket baade store og smaa. Han læste i deres Paahør alt, hvad der stod i Pagtens Bog, som var bleven funden i Jehovas Huus.

31. Kongen stod paa sit Stade og afsluttede Pagten for Jehovas Ansigt om at efterfølge Jehova, om at holde hans Bud, Vidnesbyrd og Sætninger af ganske Hjerte og Sind og opfylde Pagtens Ord, som vare optegnede i denne Bog.

32. Og han lod hver, som fandtes i Jerusalem og Benjamin, træde frem og Jerusalems Indvaanere gjorde efter Guds, deres Fædrenegudss Pagt.

33. Josias bortfjernede alt Vederstyggeligt fra alle Lande, som tilhørte Israels Børn, og tilholdt alle dem, som fandtes i Jerusalem, at tjene Jehova deres Gud; saalænge han levede, gave de ikke Slip paa at efterfølge Jehova, deres Fædres Gud.

Capitel XXXV.

Josias' Paaskefest og Endeligt.

1. Josias holdt Paaske i Jerusalem for Jehova; man slagtede Paaskelammet paa den fjortende Dag i den første Maaned.

2. Han ansatte Præsterne til deres Embeder og stadfæstede dem i Tjenesten ved Jehovas Huus.

3. Han sagde til Leviterne, som underviste Israel om det, som var helligt for Jehova: Sætter Helligdommens Ark ind i Huset, som Davids Søn Salomon, Israels Konge byggede; I have ellers ingen Byrde at bære paa Skulderen, tjener nu Jehova, eders Gud og hans Folk Israel.

4. Laver eder til efter eders Familier i eders Skifter, som foreskrevet er ved Kong David af Israel og hans Søn Salomon.

5. Staaer i Helligdommen, Familierne efter Afdelingerne, for eders Brødre, Folkets Børn, efter hvad der er tildeelt hver Familie blandt Leviterne.

6. Slagter Paaskelammet og helliger eder, bereder det for eders Brødre, for at de maae gjøre efter Ordet, Jehova talede ved Moses.

7. Josias gav Folkets Børn Lam og Gedekid, som alle bleve brugte til Paaskemad for alle Tilstædeværende, tredive tusinde i Tallet; dertil tre tusinde Øxer. Det var af Kongens Gods.

8. Hans Fyrster gave ogsaa en frivillig Gave til Folket, Præsterne og Leviterne; Hilkia, Sacharja og Jehiel, Fyrsterne for Guds Huus, gave Præsterne to tusinde og sex hundrede Paaskelam; dertil tre hundrede Øxer.

9. Chananja, Semaja, hans Broder Nathanael, Chasabja, Jegiel og Josabad, Leviternes Fyrster, gave Leviterne fem tusinde Paaskelam og fem hundrede Øxer.

10. Saa blev Tjenesten sat i Skik, Præsterne stode paa deres Stade og Leviterne efter deres Skifter, som det var Kongens Befaling.

11. De slagtede Paaskelam, Præsterne toge Blodet af deres Haand og sprøitede det; Leviterne flaaede.

12. De fraskilte Brændofferet for at give det til Familiernes Afdelinger blandt Folkets Børn, som skulde frembære det for Jehova, efter hvad foreskrevet var i Mose Bog; det gjorde man med det store Qvæg.

13. De tillavede Paaskelammet ved Ild, efter Anordningen; hvad der var helliget tillavede de i Potter, Gryder og paa Pander og skyndte sig saa ud dermed til hele Folket.

14. Derefter tillavede de for Præsterne, thi Præsterne, Arons Børn, vare især med at bringe Brændoffere og Fedeoffere, indtil Nat-

---

Marc. 12, 41). [31]) Kongens Stade var ved Søilen; jvfr. 23, 13; 2 Kong. 23, 3.

Capitel XXXV.

[2]) jvfr. 31, 2. [3]) jvfr. 33, 7. Kun Leviter maatte bære Arken; jvfr. 1 Krøn. 23, 26. Hvad der forøvrigt forefaldt af grovere Arbeide, forrettede Nethinim (jvfr. til 1 Krøn. 9, 2). [11]) Her er det Leviterne, som baade slagte og flaae; jvfr. 29, 24; 34. I disse Punkter synes Brugen ikke at have været ganske stadig. [12]) Det var blot Smaaqvæget, man brugte til Paaskemad, det store blev afsondret og givet hver Familie til Brændoffer. [13]) I Grundtexten staaer egenlig: de kogte ved Ild. Udtrykket synes unøiagtigt, thi efter 2 Mos. 12, 9 maatte Paaskelammet ikke blive kogt i Vand, men skulde steges ved Ild, det vil sige tilberedes paa den simpleste, hurtigste Maade. [14]) Fedeoffrene vare

ten faldt paa. Leviterne tillavede baade for sig selv og for Præsterne, Arons Børn.

15. Asaphs Børn sang paa deres Plads, efter Davids Befaling, Asaph, Heman og Jeduthun, Kongens Sandsiger, Portnerne stode ved hver Port; ingen af dem veg fra sin Tjeneste, thi deres Brødre tillavede for dem.

16. Saa blev Jehovas hele Tjeneste bragt i Orden paa denne Dag, for at man kunde holde Paaske og bringe Brændofrene paa Jehovas Alter efter Kong Josias' Befaling.

17. Saa holdt Israels Børn, saa mange der var tilstede, Paaske paa den Tid, nemlig de usyrede Brøds Fest i syv Dage.

18. Der var ikke blevet holdt Mage til Paaske i Israel siden Propheten Samuels Dage. Alle Israels Konger holdt ikke nogen Paaske, saaledes som Josias holdt tilligemed Præsterne, Leviterne, hele Juda, hvad der endnu fandtes af Israel og Jerusalems Indvaanere.

19. I Kong Josias' attende Regjeringsaar blev denne Paaske holdt.

20. Efter alt dette, da Josias havde istandsat Huset, drog Kong Necho af Ægypten op for at overfalde Charchemis ved Euphrat, og Josias drog ud for at møde ham.

21. Denne sendte Bud til ham og lod sige: hvad har jeg med dig at skifte, Juda's Konge? Idag, du! gjælder det ikke dig, men min Arvefjende, og Gud har paalagt mig Hastværk. Giv dig ikke i Kast med Gud, som følger mig, han maatte ellers fordærve dig!

22. Dog Josias bøiede ikke af for ham; men rustede sig til Slag med ham og agtede ikke paa de Ord, som Gud havde lagt Necho i Munden. Saa kom det til Slag i Megiddo's Kløft.

23. Bueskytterne traf Kong Josias, og Kongen sagde til sine Folk: Fører mig bort, thi jeg er bleven haardt saaret.

24. Hans Tjenere løftede ham ned fra Kjøretøiet, lagde ham paa en anden Vogn, som han havde, og bragte ham til Jerusalem, han døde og blev jordet i sine Fædres Grave. Hele Juda og Jerusalem bare Sorg for Josias.

25. Jeremias digtede en Klagesang over Josias, og alle Sangere og Sangerinder synge indtil den Dag idag om Josias i deres Sørgevers, som ere blevne en Vedtægt i Israel. De ere optegnede blandt Klagesangene.

26. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Josias, hans fromme Sind, som svarede til hvad der er foreskrevet i Jehovas Lov,

27. Og hans Færd fra først til sidst staaer optegnet i Israels og Juda's Kongekrønike.

Capitel XXXVI.

Davids Huus føres i Fangenskab, og Templet opbrændes.

1. Landets Folk tog Joahas, Josias' Søn og kaarede ham til Konge efter hans Fader i Jerusalem.

2. Joahas var tre og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede tre Maaneder i Jerusalem.

3. Ægypterkongen afsatte ham i Jerusalem og skyldsatte Landet for eet hundrede Centner Sølv og eet Centner Guld.

4. Ægypterkongen satte hans Broder Eljakim til Konge over Juda og Jerusalem og forandrede hans Navn til Jojakim. Men hans Broder Joahas tog Necho og bragte ham til Ægypten.

5. Jojakim var fem og tyve Aar gammel, da han blev Konge; han regjerede elleve Aar

---

Takoffere, thi ved disse brændtes blot det Fede. [15]) De tre Levitchor, som David anordnede, vedbleve stadig at føre de berømte Sangeres Navne; dog træder ogsaa her Jeduthun i Ethans Sted. Det er smaaligt, i V. 18 at ville finde en Modsigelse med 30, 26. Nechos Arvefjende er Assyrien. Gud har paalagt ham at skynde sig, thi det assyriske Rige stod i Begreb med at vige Pladsen for det chaldæiske. [22]) Paa det selvsamme Sted, hvor den kongelige Linie i Davidshuset allerede eengang er bleven bragt sin Undergang saa nær, at der kun blev et Skud tilbage af den, 2 Kong. 9, 27, segner den sidste af denne Linie, som vandrede i Lighed med sin Fader David. [25]) Angaaende Sorgen over Josias jvfr. Sach. 12, 10-14. For anden Gang hører man om Opkomsten af en Sørgefest i Israel (jvfr. Dom. 11, 39), og begge Gange var der god Anledning dertil. I Klagen over Jephta's Datter begræd Folket den Priis, som den store af Jehova forjættede Seier kostede, i den over Josias hans Fald, som syntes den sidste, paa hvem Seierens Haab hvilede. Disse to Sørgefester holdt sig imidlertid ikke stadig i Folket, de gik til Grunde i den store Sorg over Templets og Stadens Ødelæggelse.

Capitel XXXVI.

Med dette Capitel kan sammenlignes 2 Kong. 24 og 25. [2]) Om Forholdet imellem Joahas'

i Jerusalem og gjorde, hvad ondt var i hans Gud Jehovas Øine.

6. Kong Nebukadnezar af Babel drog op imod ham og lagde ham i Lænker for at bringe ham til Babel.

7. Nebukadnezar bragte nogle af Karrene i Jehovas Huus til Babel og hensatte dem i sit Pallads i Babel.

8. Hvad der forøvrigt er at fortælle om Jojakim, hvad vederstyggeligt han udøvede og der blev fundet hos ham, det staaer optegnet i Israels og Juda's Kongekrønike. Hans Søn Jojachin tiltraadte Regjeringen efter ham.

9. Jojachin var atten Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede tre Maaneder og ti Dage i Jerusalem; han gjorde, hvad ondt var i Jehovas Øine.

10. Ved Aarsskifte sendte Kong Nebukadnezar sine Folk, som bragte ham til Babel med kostbare Kar fra Jehovas Huus. Han indsatte hans Broder Zedekias til Konge over Juda og Jerusalem.

11. Zedekias var eet og tyve Aar gammel, da han blev Konge, og regjerede elleve Aar i Jerusalem.

12. Han gjorde, hvad ondt var i hans Gud Jehovas Øine, og ydmygede sig ikke for Propheten Jeremias, som talede Jehovas Ord.

13. Han gjorde ogsaa Oprør mod Kong Nebukadnezar, som havde taget ham i Eed; han gjorde sin Nakke stiv og sit Hjerte haardt, saa han ikke omvendte sig til Jehova, Israels Gud.

14. Og alle Fyrsterne blandt Præsterne og Folket dreve det vidt i formastelige Gjerninger paa samme vederstyggelige Maade som Hedningerne, de vanhelligede Jehovas Huus, som han havde helliget i Jerusalem.

15. Jehova, deres Fædres Gud sendte dem Budskab baade aarle og silde ved sine Tjenere, thi han ynkedes over sit Folk og sin Bolig.

16. Men de ringeagtede Guds Sendebud, haanede hans Ord og dreve Spot med hans Propheter, indtil det kom saa vidt med Jehovas Vrede over hans Folk, at den ikke mere kunde dæmpes.

17. Da bragte han Chaldæerkongen over dem, som dræbte deres Ynglinger med Sværd i deres Helligdoms Huus, og skaanede hverken deres Ynglinger eller Jomfruer, ingen Olding og Graaskjæg; han gav Alting i hiins Vold.

18. Alle Karrene i Guds Huus, baade de store og de smaa, Skattene ved Jehovas Huus og Kongens og hans Fyrsters Skatte bragte han altsammen til Babel.

19. De opbrændte Guds Huus, nedbrøde Jerusalems Muur, satte Ild paa alle dens Palladser og gjorde hele dens kostbare Bohave ubrugeligt.

20. Hvad Sværdet levnede, førte han i Fangenskab til Babel, for at de skulde være Tjenere hos ham og hans Sønner, indtil Perserriget opkom.

21. Saa indtraf, hvad Jehova havde talt ved Propheten Jeremias, om at Landet skulde holde sine Sabbater, saalænge nemlig Ødelæggelsen varede havde det Sabbat, i fulde halvfjersindstyve Aar.

22. I Kong Kores af Persiens første Aar,

---

og Jojakims Alder jvf. 1 Krøn. 3, 15. [6]) Det var i Jojakims tredie Aar, at Nebukadnezar, som endnu var sin Faders, Nabopolassars, Medregent (Dan. 1, 1), drog op mod Jojakim. Denne blev vel lagt i Lænker, men alligevel ikke ført til Babel. Efter tre Aars Forløb faldt han fra paany. [7]) jvfr. Dan. 1, 2. [10]) Ved Aarsskifte jvf. 24, 23. Nebukadnezar kom for at straffe Jojakims Frafald, som havde fundet Sted for 5 Aar siden. [15]) Ligesom der maa offres for Boligen, saa kan ogsaa denne være Gjenstand for Guds Medynk. Det var Hedenskab ikke at skjelne mellem Guden og hans Bolig, Forskjellen ophørte først, da Ordet tog Bolig i Kjødet. [16]) Juda handlede imod Jehova som Israel mod Ezechias, 30, 10. [19]) Med Templet opbrændtes Arken, det øvrige Tempelbohave faldt for Størstedelen i Seierherrens Vold. [21]) jvfr. 3 Mos. 26, 35; 43. [22]) Kores eller Cyrus' første Aar var 535; vel erobrede han Babylon allerede 538, men tre Aar regjerede han sammen med Darius, Mederen. Jerusalem blev erobret i Aaret 606 eller 605 (fuldkomment nøiagtig kan det ikke bestemmes); antager man Aaret 605 og bemærker man, at Jerusalems Erobring fandt Sted i den femte Maaned af Aaret (2 Kong. 25 8), og at de under Serubabel tilbagevendende Jøder ankom til Jerusalem noget før den syvende Maaned (Esra 3, 1), saa vil man deraf see, at Folkets Udlændighed og Stadens Forstyrrelse nøiagtig varede i 70 Aar (Jerem. 25, 11; 29, 10). Sædvanlig antager man ellers, at Jerusalem skulde være bleven erobret 588. Forskjellen i Beregningerne beroer derpaa, at man ved den sidste overseer de Antydninger, Skriften giver (25, 27) om en Folkebevægelse, der fandt Sted under Amazia, rimeligviis i hans femte Aar, hvorved hans Søn Usia kom til Regjeringen i den usædvanlige tidlige Alder af 16 Aar, og derfor lader Usia's 52 Aar først begynde med Amazia's Død. De 23-24 Aar, man derved faaer for

da det, Jehova havde talt ved Propheten Jeremias, var afløbet, tilskyndede Jehova Kong Kores af Persien til at lade et Opraab gaae gjennem hele sit Rige, ja ogsaa skriftlig at gjøre vitterligt:
23. Saa siger Kong Kores af Persien: Jehova, Himmelens Gud, har givet mig alle Jordens Kongeriger og han har betroet mig at bygge ham et Huus i Jerusalem, som er i Juda; og med enhver iblandt eder, som hører til hele hans Folk, være Jehova, hans Gud, og han drage op!

---

mange i Juda's Historie, søger man ogsaa at indskyde i Israels Historie, deels ved at lade Jerobeam regjere alene ogsaa i de 11 Aar, hvori han var Joas' Medregent, og deels ved at antage en anarkisk Tilstand paa 12 Aar imellem Jerobeam og Sacharja, hvorom der i Skriften slet ikke tales. Ansætter man nu ogsaa Regjeringstiden for de følgende Konger af Juda saa kort som muelig, saa faaer man dog alligevel ved Enden 17 Aar for mange, og Exilet kommer til at vare 53 Aar istedetfor 70, imod Skriftens klare Ord. Derfor maatte vel den Opfattelse fortjene Fortrinet, der stemmer baade med Historien og med Spaadommene. [23]) Kores vil sørge for Opbyggelsen af et nyt Huus for Jehova, men derom fortæller denne Beretning intet videre, thi den har givet, hvad den vilde, en Fremstilling af den Skjæbne, Jehovas og Davids Huus deelte med hinanden. Ved Siden af det andet Tempel vinder Davids Huus ikke atter Rum til et historisk Levnetsløb. Med Serubabel udslukkes dets Glands; og da det i Davidssønnen Jesus Christus reiser sig paany, er Tiden nær, da ogsaa det andet Tempel skal synke i Aske.

Esra Bog,

oversat fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Esra Bog.

Israels Historie er i alle Maader forskjellig fra alle andre Folkefærds. Det viser sig ved dens Begyndelse, idet Folket, som var opvoxet i et fremmed Land, først senere blev ført ind i det Land, som dog fra først af gjaldt for dets Fædreneland. Det viser sig ogsaa nu, da dens Ende synes at være kommen. Det samme Folk, som atter var blevet bortført fra Fædrenehjemmet og allerede var blevet adspredt i et vidtløftigt Riges Provindser, igjen vender tilbage til det øde Hjem for paany at grunde en Stat, paany at begynde sin Historie. Om denne saaledes igjen paabegyndte Histories videre Fremgang er man i Grunden langt mere uvidende, end om de Begivenheder, som ligge imellem Josua og Zedekias. Grunden dertil er vel ikke blot den, at der fra denne senere Tid kun findes enkelte historiske Beretninger (Esra og Nehemias' Bøger, Makkabæernes Bøger og Optegnelserne af den jødiske Historieskriver Joseph, som levede efter Chr.) men snarere har denne sidste Omstændighed sin Grund deri, at der fra dette sidste Tidsrum ikke har været saa mange mærkelige Ting at berette som fra det første. Fra nu af er en Hovedopgave af den jødiske Historie den at vise, i hvilke Sammenstød Folket kom med de os af Historien velbekjendte hedenske Magter, og hvorledes det vidste at rede sig ud af ethvert saadant. Thi i Hedningernes Historie, som hidindtil har været mørk og forvirret, kommer der nu en mere ordnet Bevægelse og større Lys. Med Cyrus, under hvem Jøderne vendte tilbage til Palæstina, begynder de hedenske Folkeslags Historie egenlig først ret. Saaledes ligger Hovedindholdet af den israelitiske Historie længere tilbage end den hedenske; da denne begyndte, var hiin allerede paa en Maade tilendebragt. Men derfor beholder dog ogsaa den senere israelitiske Historie en høi Interesse. Thi den frembyder et mærkeligt Phænomen, som stiller Grundforskjelligheden imellem Hedningeverdenens og Israeliternes Aand i et klart Lys. Thi jo ældre Hedningefolkene bleve, desto mere fjernede de sig fra deres Fædres Tro. Nogle hundrede Aar efter Cyrus spottede Hedningernes Børn allerede over det, hvorpaa deres Fædre havde troet. Men paa den selvsamme Tid seer man hos Israel det omvendte Forhold: det samme Folk, som tidligere skottede til Hedningernes Guder og ganske imod alle Hedningernes Viis (Jerem. 2, 10-11) hellere fulgte fremmede Guder end deres egen, slutter sig jo ældre det bliver med altid større Udholdenhed til Fædrenes Tro. Hvad de i Ynglingsalderen vragede, bliver deres Alderdoms Trøst. Men derved opstod den nye og ikke ringe Fare for Folket, at det let kunde oversee, hvorledes Loven selv ingenlunde bebudede sig som den fuldendte Aabenbaring, men at tvertimod Aabenbaringen til Israel kun var beregnet paa en anden og fuldstændigere Kundgjørelse af den guddommelige Villie, som først vilde finde Sted i Fremtiden. Dertil kom, at 60—70 Aar efter Folkets Tilbagekomst fra Babylon forstummede den prophetiske Røst og i alle Skrifter, som foruden de i Kanon optagne ere bevarede fra dette lange Tidsrum, findes kun faa og dunkle Spor til nogen Forventning af den forjættede Davids Søn.

Hermed er den senere israelitiske Historie i dens Hovedtræk betegnet; om de første Begivenheder i samme fortæller Esra Bog. Den bestaaer af tvende Hovedpartier: i de første 6 Capitler fortælles alt, hvad der tildrog sig i Palæstina fra Tilbagekomsten under Josua og Serubabel indtil Esras Ankomst, i de sidste 4 tilføies, hvad Esra foretog sig sandsynligviis endnu i samme Aar, som han ankom til Jerusalem. Tidsrummet, som Bogen omfatter, er det fra Kong Cyrus første Regjeringsaar til Kong Artachsastas eller Artaxerxes' syvende (Esra 1, 1; 7, 7.) En mærkelig Omstændighed er den, at denne Bog i Grundtexten er affattet i tvende forskjellige Mundarter, foruden den hebraiske er nemlig ogsaa den chaldaiske bleven benyttet. Ved Chaldaisk maa man ikke tænke paa Chaldæernes Sprog, thi Chaldæerne, som vare et fra de semitiske Hebræer grundforskjelligt Folkefærd, havde sandsynligviis heller ikke noget med det hebraiske saa nær beslægtet Sprog, som det her forekommende chaldaiske er. Skriften kalder det selv Aramaisk (4, 7; Dan. 2, 4;) d. e. Syrisk. Det var en Blanding af det gamle Hebraiske og de nordligere syriske Folkefærds beslægtede, men haardere Dialecter. Med dem vare Chaldæerne vel fortroligere end med det Gammel-hebraiske og talede deri med Jøderne; deraf Navnet: chaldaisk eller syrochaldaisk. Dette Sprog have sandsynligviis Christus og hans Apostle talt, og til dette høre de enkelte ikke græske Ord, som forekomme i det nye Testamente, f. Ex. Marc. 5, 41; 7, 34; 1 Cor. 16, 22. Det Gammelhebraiske var nemlig fra Exilets Tid forsvundet af Folkemunde; naar der Ap. Gj. 21, 40; 22, 2; 26, 14 tales om Hebraisk, saa er sikkert dermed meent: Syrochaldaisk. Denne nyhebraiske Mundart førte ogsaa særegne Skrifttegn med sig, den assyriske Skrift eller Qvadratskriften, hvormed det hele gamle Testamente, forsaavidt det nemlig er affattet før Exilet, er blevet omskrevet. Omendskjøndt det Gammelhebraiske, saasnart nogen Tid var gaaet hen efter Exilet kun forstodes af de Lærde, saa var det paa Esra Tid dog endnu ikke blevet uforstaaeligt for Folket (Nehem. 8, 8), og Skrifter affattedes endnu gjerne i det Sprog, hvori de af Jehovas Aand drevne Mænd havde skrevet. Et Skrift, som nu tildeels er affattet paa Gammelhebraisk, tildeels paa Nyhebraisk eller Chaldaisk, opvækker let den Formodning, at det idrører fra forskjellige Forfattere. Her tvinger denne Omstændighed dog ikke til at antage dette. Thi naar man lægger Mærke til Indholdet af de Afsnit, der ere affattede paa Chaldaisk, 4, 7-6, 18; 7, 12-26, seer man, at Documenter udfærdigede af persiske Konger for Størstedelen udgjøre Indholdet deraf. Disse have enten oprindelig været affattede paa dette Sprog eller dog ere de ved Oversættelser derpaa blevne bekjendte blandt Folket. I denne Skikkelse har foreliggende Skrifts Forfatter optaget dem i sit Værk, og det har havt til Følge, at han selv en kort Stund har fortsat Fortællingen paa samme Sprog, hvori han meddeelte Aktstykkerne. Men er det vist, at Bogen kun har een Forfatter, saa kan det neppe være Tvivl underkastet, at det er Esra. Derimod strider ikke, at 1, 1-3 er en Gjentagelse af 2 Krøn. 36, 22-23; thi, som allerede tidligere er blevet bemærket, Esra kan ogsaa være Forfatter til Krønikernes Bøger. Han nævner sig selv med Tilnavnet „den Skriftlærde", og det er ligesaa urimeligt som intetsigende deri at finde en stødende Ubeskedenhed. Han har faaet Ret og Hævd paa dette Navn, thi det er ham, som har sammenfattet og ordnet de hellige Skrifter, som de nu ere os overleverede i den hebraiske Bibel. I den har Esra Bog faaet sin Plads anviist blandt Hagiographerne imellem Daniel og Nehemias.

Esra Bog.

Capitel I.

Kores træffer Anordninger angaaende Jødernes Tilbagevenden.

1. I Kong Kores af Persiens første Aar, da det Ord, Jehova havde talt ved Propheten Jeremias, var afløbet, tilskyndede Jehova Kong Kores af Persien til at lade et Opraab gaae gjennem hele sit Rige, ja ogsaa skriftlig at gjøre vitterligt:

2. Saa siger Kong Kores af Persien: Jehova, Himmelens Gud, har givet mig alle Jordens Kongeriger og han har betroet mig at bygge ham et Huus i Jerusalem, som er i Juda.

3. Med enhver iblandt eder, som hører til hele hans Folk, være Jehova, hans Gud, og han drage op til Jerusalem, som er i Juda, og bygge Huset for Jehova, Israels Gud, det er den Gud, som er i Jerusalem.

4. Hver den, som vender tilbage, skulle Mændene fra ethvert Sted, hvorsomhelst han har havt Ophold, staae bi der paa Stedet med Sølv og Guld, Løsøre og Qvæg, foruden hvad frivillig Gave de ville give til det Huus, som er i Jerusalem.

5. Saa brøde Familiefædrene af Juda og Benjamin op tilligemed Præster og Leviter, ja enhver, hvem Gud tilskyndede i Aanden til at drage op og bygge Jehovas Huus, som er i Jerusalem.

6. Alle, som de boede iblandt, forsynede dem med Sølvkar, Guld, Løsøre, Qvæg og Kostbarheder foruden alt, hvad de gave af egen Drift.

7. Kong Kores lod Karrene til Jehovas Huus hente, som Nebukadnezar havde bragt fra Jerusalem og hensat i sin Guds Huus;

8. Dem lod Kong Kores af Persien hente under Skatkammermester Mithredats Opsigt og talte dem af til Sesbazar, Juda's Høvding.

9. Dette er Tallet paa dem: tredive Guldbækkener, tusinde Sølvbækkener, ni og tyve Helligdagsklæder,

10. Tredive Guldbægere, fire hundrede og to Sølvbægere af ringere Vægt og tusinde andre Kar.

11. Der var i det Hele fem tusinde og fire hundrede Guldkar og Sølvkar; alt dette tog Sesbazar med sig, da han førte de Fangne fra Babel op til Jerusalem.

Capitel II.

Fortegnelse over dem, som fra Exilet vendte tilbage til Palæstina.

1. Følgende ere Beboerne af Landskabet,

Capitel I.

3) Det var ikke blot de Jøder, som ikke agtede at benytte Tilladelsen til at vende tilbage til deres Fædreland, hvem Cyrus paalagde at understøtte de Bortdragende, men alle hans Undersaattere, som boede i de Egne, hvorfra der drog Jøder bort. Der skjelnes mellem det, hvad Cyrus paalægger dem at udrede, og hvad han opmuntrer dem til at give af egen Drift. 5) Det var ingen almindelig Forpligtelse for hver Israelit at drage tilbage til sit Fædreland, men dertil bestemte kun de sig, som følte et særegent Kald dertil. I den Henseende forholdt det sig ikke med denne Udgang, som med den af Ægypten. 8) Sesbazar var det Navn, som Serubabel førte ved Perserkongens Hof. 11) Der er angivet flere Kar i den her nævnte Hovedsum end der findes i Optællingen fra V. 9-10. Hiin lyder paa 5,400, denne paa 2,499 Kar.

Capitel II.

Denne Optælling bliver gjentaget Nehem. 7, 6-73. Der finder i det Enkelte mange Afvigelser Sted imellem Fortegnelsen paa dette Sted og

som ere dragne op fra Fangenskabet i Udlændigheden, hvori Nebukadnezar af Babel havde bortført dem til Babel, og hvorfra de vendte tilbage til Jerusalem og Juda, hver til sin By;
2. Som kom med Serubabel, Josua, Nehemias, Seraja, Regelja, Mordochai, Bilsan, Mispar, Bigvai, Rechum og Baana, Mandtallet over Israels Folk:
3. Pargos' Familie beløb sig til tolv hundrede to og halvfjersindstyve;
4. Sephatja's Familie til tre hundrede to og halvfjerdsindstyve;
5. Arachs Familie til syv hundrede og fem og halvfjerdsindstyve;
6. Pachath Moabs Familie af Jesua Joabs Slægt til to tusinde, otte hundrede og tolv.
7. Elams Familie til tolv hundrede og fire og halvtresindstyve;
8. Sattu's Familie til ni hundrede og fem og fyrretyve;
9. Sachai's Familie til syv hundrede og tresindstyve;
10. Bani's Familie til sex hundrede og to og fyrretyve;
11. Bebai's Familie til sex hundrede og tre og tyve;
12. Asgads Familie til tolv hundrede og to og tyve;
13. Adonikaims Familie til sex hundrede og sex og tresindstyve;
14. Bigvai's Familie til to tusinde og sex og halvtresindstyve;
15. Adins Familie til fire hundrede og fire og halvtresindstyve;
16. Athers Familie af Ezechias' Slægt til otte og halvfemsindstyve.
17. Bezai's Familie til tre hundrede og tre og tyve;
18. Jora's Familie til eet hundrede og tolv;
19. Chasums Familie til to hundrede og tre og tyve;
20. Gibbars Familie til fem og halvfemsindstyve;
21. Bethlehems Beboere til eet hundrede og tre og tyve;
22. Mændene af Netopha til sex og halvtresindstyve;
23. Mændene af Anathot til eet hundrede og otte og tyve;
24. Asmaveths Beboere til to og fyrretyve;
25. Beboerne af Kirjath Arim, Chephira og Beeroth til syv hundrede og tre og fyrretyve;
26. Beboerne af Rama og Geba til sex hundrede og een og tyve;
27. Mændene af Michmas til eet hundrede og to og tyve;
28. Mændene af Bethel og Ai til to hundrede og tre og tyve;
29. Beboerne af Nebo til to og halvtresindstyve;
30. Beboerne af Magbis til eet hundrede og sex og halvtresindstyve;
31. Den anden Elams Familie til eet tusinde, to hundrede og fire og halvtresindstyve;
32. Charims Familie til tre hundrede og tyve;
33. Lod, Hadid og Ono's Familie til syv hundrede og fem og tyve;
34. Jerichos Beboere til tre hundrede og fem og fyrretyve;
35. Senaa's Familie til tre tusinde, sex hundrede og tredive.
36. Præsterne vare følgende: Jedaja's Børn af Josuas Familie beløb sig til ni hundrede og tre og halvfjerdsindstyve;
37. Immers Familie til eet tusinde og to og halvtresindstyve;
38. Paschurs Familie til eet tusinde, to hundrede og syv og fyrretyve;
39. Charims Familie til eet tusinde og sytten;
40. Leviterne vare følgende: Josva og Kadmiels Familie af Hodavjas Slægt beløb sig til fire og halvfjerdsindstyve;
41. Endvidere Sangerne; Asaphs Familie beløb sig til eet hundrede og otte og tyve;
42. Portnernes Familier vare: Sallums, Athers, Thalmons, Akkubs, Chathita's og Sobai's Familier, ialt: eet hundrede og ni og tredive.
43. Nethinim vare Familierne Zicha, Chasupha, Thabaoth,
44. Keros, Sigaha, Phadon,
45. Lebana, Chagaba, Akkub,
46. Chagab, Samlai, Chanan,
47. Giddel, Gachar, Reaja,
48. Rezin, Nekoda, Gasam,
49. Ussa, Phaseach, Besai,
50. Asna, Menuim, Nephusim,

---

den hos Nehemias meddeelte, men Hovedsummen er paa begge Steder 42360. Til fuldstændig at forklare disse Afvigelser, som dog ende med Overeensstemmelse, fattes Hjælpemidlerne. I Almindelighed antager man, at foreliggende Fortegnelse er affattet i Babylon før Reisen; den hos Nehemias meddeelte i Palæstina efter Ankomsten. Det var Familier af Juda, Benjamin og Levi Stammer, som droge hjem, foruden Nethinim, som slet ikke hørte til Israels Folk; thi Opfordringen til at vende tilbage var kun udgaaet til dem, som Nebukadnezar, ikke til dem, som Salmanassar havde bortført. [42]) Portnernes Familie have ligesom Sangernes stadig bevaret deres Familienavne i

51. Bakbuk, Chakupha, Charchur,
52. Bazluth, Mechida, Charsa,
53. Barkos, Sisera, Thamach,
54. Neziach og Chathipha.
55. Af Salomons Tjenere var der følgende Familier: Sothai, Sopheret, Pheruda,
56. Jaala, Darkon, Giddel,
57. Sephatja, Chathil, Pochereth-Hazbajim og Ami;
58. Nethinim og Familier af Salomons Tjenere beløb sig ialt til tre hundrede og to og halvfemsindstyve.
59. Følgende, som droge op fra Telmelach-Telcharsa, nemlig Cherub, Adan og Immer, kunde ikke gjøre Rede for deres Familier og Herkomst, om de ogsaa vare af Israel;
60. Ligesaa: Delaja's, Tobias' og Nekoda's Familier, sex hundrede og to og halvtresindstyve i Tallet.
61. Iblandt Præsternes Familier var der Chabaja's, Hakkoz' og Barsillai's Familier (den sidste havde giftet sig ind i Gileaditen Barsillai's Familier og antaget deres Navn);
62. De ledte om deres Stamtavler, men fandt dem ikke. Saa bleve de udelukkede fra Præsteforretninger,
63. Og Statholderen sagde til dem, at de ikke maatte spise af det Høihellige, før Præsten stod med Urim og Thummim.
64. Det var ialt en Forsamling paa to og fyrretyve tusinde og tre hundrede og tresindstyve
65. Foruden Trælle og Tjenesteqvinder, som beløb sig til syv tusinde, tre hundrede og syv og tredive. De havde to hundrede Sangere og Sangerinder.
66. Deres Heste vare syv hundrede og sex og tredive i Tallet, deres Muuldyr to hundrede og fem og fyrretyve.
67. Deres Kameler fire hundrede og fem og tredive, Æslerne vare sex tusinde, syv hundrede og tyve.
68. Nogle af Overhovederne for Familier bidroge, da de kom til Jehovas Huus, som er i Jerusalem, frivillig til Guds Huus for at opføre samme paa dets Plads;
69. Hvad de formaaede, gave de til Skatten for Arbeidet, nemlig eet og tresindstyve tusinde Dareiker i Guld, fem tusinde Miner i Sølv og eet hundrede Præsteklædninger.
70. Saa boede Præsterne, Leviterne og en Deel af Folket, dertil Sangerne og Portnerne i deres Stæder, ja hele Israel boede i deres Stæder.

Capitel III.

Brændofferalteret indvies. Grunden lægges til Templet.

1. Da den syvende Maaned kom, og Israels Børn vare i Stæderne, saa forsamlede Folket sig som een Mand i Jerusalem.
2. Da reiste Josua, Jozadaks Søn og hans Brødre Præsterne sig og ligesaa Serubabel, Sealtiels Søn og hans Brødre, og de byggede Israels Guds Alter for derpaa at bringe Brændoffere, som det var foreskrevet i Gudsmandens Mose Lov.
3. De opførte Alteret paa dets Grundlag, skjøndt der var Angst over dem for Folkene i Landene; og paa dette bragte de Jehova Brændoffere, baade Morgen- og Aften-Brændofferne.
4. De holdt Løvsalsfest efter Forskriften, og bragte hver Dag Brændoffere i det Antal, hvori det var foreskrevet dem for hver Dag.
5. Dernæst det daglige Brændoffer, paa Nymaanedsdagene og alle Jehovas Høitider, hvad der blev helliget og dertil alt, hvad man af egen Drift gav Jehova.
6. Med den første Dag i den syvende Maa-

Krøn. 9, 17. [61]) Barsillai jvfr. 2 Sam. 17, 27-29; 19, 32-40. [63]) Det Høihellige er Synd-, Skyld- og Madofferne. Af Tienden og de andre Præsteindtægter maatte de nok nyde godt. Før man kunde stede dem til Præstegjerning, maatte Jehova adspørges, men dertil udfordredes, at Ypperstepræsten atter efter Lovens Forskrift var beklædt med sit Embede. [69]) Om Dareiker, see til 1 Krøn. 29, 7. Mine var oprindelig et Maal for Vægt; senere blev det en imaginær Mønt, som gjaldt 100 Sekler.

Capitel III.

[1]) Med den syvende Maaneds Begyndelse var Folket i sine Stæder; de maae altsaa være komne noget tidligere hjem, rimeligviis i den femte Maaned. Saa vare nu de 70 Aar heelt forløbne; jvfr. 2 Krøn. 36, 22. [2]) Her seer man klart, hvor betydningsfulde i den hellige Historie selv Navnene ere: Præsten og Kongen, som vandrede i Fangenskab, hed Jozadak og Zedekias, i Grunden eet Navn, som betyder: Jehova er retfærdig. Faderen til den Mand, som skulde føre det fangne Folk tilbage, hed Sealthiel, d. e.: jeg begjærer af Gud; Manden selv Serubabel, d. e. forstyrrer Babylon; ved Siden af ham stod Josua, d. e. Jehova frelser. Om Serubabels Herkomst jvfr. 1 Krøn. 3, 17; 19. Ligesom ved Salomons Tempel var ogsaa i Serubabels Tempel Brændofferalteret det første, som opførtes; 1 Krøn. 21, 29; 22, 1. [3]) jvfr. 4 Mos. 28, 3-8. [6]) Den første Dag i den 7de Maaned var ud-

ned begyndte man at bringe Jehova Brændoffere; da var Grunden endnu ikke lagt til Jehovas Tempel.

7. Saa gave de Steenkløverne og Tømmermændene Penge, Sidonierne og Tyrierne Mad, Drikke og Olie for at skaffe dem Cedertræ fra Libanon tilsøes til Joppe, efter den Tilladelse, de havde faaet fra Kong Kores af Persien.

8. I det andet Aar efterat de vare komne til Guds Huus i Jerusalem, i den anden Maaned, begyndte Serubabel, Sealtiels Søn og Josua, Jozadaks Søn og deres øvrige Brødre af Præster og Leviter og alle, som fra Fangenskabet vare komne til Jerusalem, at beskikke Leviter, som havde fyldt det tyvende Aar, til at forestaae Arbeidet ved Jehovas Huus.

9. Da blev Josua med sin hele Familie og Kadmiel med sin Familie, som hørte til Juda, som een Mand Forstandere for dem, der havde med Arbeidet paa Jehovas Huus at gjøre, dertil af Leviterne Henadads Børn med hele deres Familie.

10. Da Bygningsfolkene lagde Grunden til Jehovas Huus, beskikkede han Præsterne i Ornat med Trompeter og Leviterne, nemlig Asaphs Børn, med Cymbler til at lovprise Jehova efter Kong David af Israels Anordning.

11. I Vexelsange lovede og takkede de Jehova, som er god, og hvis Naade er over Israel. Hele Folket udbrød i høie Jubelraab til Jehovas Lov, fordi Jehovas Huus blev grundlagt.

12. Men mange Gamle blandt Præsterne, Leviterne og Familiefædrene, som havde seet det første Huus, dengang det stod, hulkede høit, da de saae dette Huus for deres Øine; dog Mængden jublede høit af Glæde.

13. Folket kunde ikke skjelne Jubelraabet fra Lyden af Folkets Graad, thi Folket udstødte høie Skrig, og man hørte Raabet langt borte.

Capitel IV.

Det bliver Samaritanerne formeent at deeltage i Tempelbygningen, derfor hindre de den.

1. Da Juda's og Benjamins Fjender hørte, at de, som kom fra Udlændigheden, byggede paa Templet for Jehova, Israels Gud,

2. Saa kom de hen til Serubabel og til Familiefædrene og sagde til dem: Lader os bygge med eder, thi vi søge til eders Gud, ligesom I, og offre ikke mere fra den Dag af, Kong Asarhaddon af Assyrien bragte os herhid.

3. Da sagde Serubabel, Josua og Israels øvrige Familiefædre til dem: Det sømmer sig ikke, at I og vi skulde bygge sammen paa vor Guds Huus; thi vi ville allesammen bygge for Jehova, Israels Gud, som Kong Kores af Persien har paalagt os.

4. Da bragte Folket i Landet det dertil, at Juda's Folk maatte lade Værket fare, thi de forhindrede dem i at bygge,

5. Ved nemlig at bestikke Raadgivere mod dem, som skulde tilintetgjøre deres Plan, den hele Tid fra Kong Kores af Persien indtil Kong Darius af Persiens Regjering.

6. Under Ahasverus' Regjering, i Begyndelsen af samme, opsatte de en Anklage imod Juda's og Jerusalems Indvaanere.

7. Og i Artachsasta's Dage skreve Mithridat, Thabeel og deres øvrige Jævninger til Kong Artachsasta af Persien. Brevets Skrift var syrisk, og der medfulgte en Oversættelse paa Syrisk.

8. Statholder Rechum og Skriver Simsai sendte et Brev angaaende Jerusalem til Kong Artachsasta, saalydende:

9. Statholder Rechum og Skriver Sim-

---

mærket fremfor alle Nymaanedsdage, 3 Mos. 23, 24-25. [8]) Om Leviternes Alder jvfr. til 1 Krøn. 23, 24.

Capitel IV.

[1]) **Juda og Benjamins Fjender** ere Samaritanerne, som boede i Ephraims Gebeet, jvfr. 2 Kong. 17, 24. [2]) **Vi offre ikke mere,** dette er vel ganske egenlig at forstaae, thi for at faae Skin af, at de overholdt Mose Lov, var det ikke nok, at de ikke offrede til Afguderne, men de maatte heller ikke udenfor Jerusalem offre til Jehova. [3]) Vel havde Hedninger ogsaa havt Deel i Salomons Tempelbygning, men uden at Templet derfor tilhørte dem med samme Ret som Israel. En Deeltagelse i Bygningen, hvorpaa en saadan Ret kan begrundes, er det, Samaritanerne begjære. Den formenes dem, fordi Jøderne, vel ikke uden Grund, nærede Tvivl om deres Gudsdyrkelses Reenhed og fordi disse længe mere nu end forhen maatte være forsigtige ved alt frivilligt Samqvem med Hedningefolk. [6]) **Ahasverus** antages af Nogle for Xerxes, og **Artachsasta** [7]) for Artaxerxes Mnemon; men da det staaer nogenlunde fast, at den V. 5 og 24 omtalte Darius er D. Hystaspis, saa er det ogsaa sandsynligt, at Ahasverus er Kambyses og Artachsasta den falske Smerdes. De persiske Konger førte alle to Navne. [8]) Den meddeelte Skrivelse bliver paa Mithridats og de Andres Tilskyndelse affattet af Rechum og Simsai. De forskjellige Folkefærd, som nævnes [9]), havde op-

sai og deres øvrige Medundersaattere fra Dina, Apharsatach, Tharphela, Apharsa, Archeva, Babel, Susan, Dehava, Elam

10. Og de andre Folkeslag, som den stormægtige og berømmelige Osnephar lod sætte Bo i denne By Samaria og hvad der endvidere ligger paa den anden Side af Floden.

11. Denne er Gjenparten af Brevet, som de sendte til ham, til Kong Artachsasta: Dine Tjenere, Mændene paa den anden Side af Floden og saa videre.

12. Det skal være Kongen vitterligt: disse Jøder, som ere dragne op fra dig og ere ankomne hos os i Jerusalem, opbygge den oprørske og fjendske By, man fuldender Muren og udbedrer Grundlaget.

13. Det maa Kongen nu vide, at dersom denne By bliver opbygget og Murene satte istand, saa ville de ikke svare Tribut, Afgift eller Told, og tilsidst ville Kongerne lide Afbræk.

14. Eftersom vi nu faae vort Brød fra Kongens Huus, saa sømmer det sig ikke for os at see til, naar Kongen lider Skade; derfor sende vi Kongen denne Underretning,

15. For at man maatte see efter i dine Fædres Krønike. Af Krøniken vil du faae at vide, at denne By er en gjenstridig By, som volder Konger og Riger Skade, og at man fra gammel Tid har stiftet Oprør i den, hvorfor denne By ogsaa er bleven ødelagt.

16. Det lade vi Kongen vide, at om denne By bliver opbygget, og man faaer Murene fuldførte, saa bliver Følgen deraf, at du ikke beholder en Stump hiinsides Floden.

17. Kongen sender Brev til Statholder Rechum og Skriver Simsai og deres øvrige Jævninger, som boe i Samaria og det øvrige Land, som ligger hiinsides Floden: Hilsen og saa videre.

18. Det Brev, som I sendte til os, er Ord for andet blevet mig forelæst.

19. Saa gav jeg Befaling til at see efter, og man har fundet, at denne By fra gammel Tid af har sat sig op mod Kongerne, og at der er blevet stiftet Oprør og Mytteri i den.

20. Der har været anseelige Konger i Jerusalem, som have herstet over alt, hvad der ligger hiinsides Floden, og til hvem man har udredt Tribut, Afgift og Told.

21. Giver derfor Befaling om at hindre disse Mænd, denne By maa ikke blive opbygget, før der kommer Befaling fra mig.

22. Værer nu efterrettelige, at I ikke begaae nogen Feil heri, ellers vil der opstaae Tab, og Kongerne lide Afbræk.

23. Saasnart en Gjenpart af Kong Artachsasta's Brev var bleven forelæst Rechum, Skriveren Simsai og deres Jævninger, saa skyndte de sig i en Fart hen til Jøderne i Jerusalem og hindrede dem af al Magt.

24. Da blev Arbeidet paa Guds Huus, som er i Jerusalem, afbrudt, og denne Afbrydelse varede indtil Kong Darius' af Persiens tredie Regjeringsaar.

Capitel V.

Tempelbygningen paabegyndes paany.

1. Propheten Haggai og Propheten Sacharja, Iddo's Søn, propheterede for Jøderne, som vare i Juda og Jerusalem, i Israels Guds Navn angaaende dem.

2. Da reiste Serubabel, Sealtiels Søn, og Josua, Jozadaks Søn sig og begyndte paa at bygge Guds Huus, som er i Jerusalem; Guds Propheter stode dem bi og opmuntrede dem.

3. Paa den Tid kom Thatnai, Høvding for Landskabet hiinsides Floden, og Sethar-Bosnai med deres Staldbrødre til dem og talte saaledes til dem: Hvo har givet eder Befaling til at bygge dette Huus og fuldføre denne Muur?

4. Da sagde vi dem, hvad de Mænd hed, som opførte denne Bygning,

5. Da vaagede deres Guds Øie over Jødernes Ældste, og man hindrede dem ikke, indtil der var kommet Befaling fra Darius, idet man igjen fik Brev derom.

6. Gjenpart af Brevet, som Thatnai, Høvding over det, der ligger hiinsides Floden, og Sethar-Bosnai og hans Landsmænd fra Apharsach, som ligger hiinsides Floden, sendte til Kong Darius.

7. De sendte en Skrivelse til ham, og saaledes stod der skrevet i den: Kong Darius ønske vi alt Held!

8. Det være vitterligt for Kongen, at vi kom til Landskabet Juda, til den store Guds

---

rindelig hjemme i Medien. Indtil [10]) er først Brevets Udskrift meddeelt. Hiinsides Floden; med dette Udtryk bliver i disse senere Skrifter altid det betegnet, som ligger hiinsides Euphrat for den, der boer i Babylon. [11]) Brevet læses i Grundtexten efter den aramæiske eller chaldæiske Oversættelse; jvfr. V. 7. Ligesaa Kongens Svar, som [17–22]) er indskudt i Texten uden mindste Indledning.

Capitel V.

[1]) Haggai og Sacharias traadte frem i Darius' andet Aar; jvfr. Hag. 1, 1; Zach. 1, 1. [3]) Dennegang kom Perserkongens Embedsmænd

Huus, som bliver opført af svære Steen, men Væggene beklædes med Tømmer; Arbeidet bliver udført i en Skynding og har Fremgang under deres Hænder.

9. Da spurgte vi os for hos disse Ældste og sagde til dem: Hvo har givet eder Befaling til at bygge dette Huus og at fuldføre denne Muur?

10. Endvidere spurgte vi dem om deres Navne, for at melde dem til dig og angive Navnene paa deres Hovedmænd.

11. Da fik vi et Svar igjen af dem, som lød saaledes: Vi ere hans Tjenere, som er Gud for Himmelen og Jorden, og bygge et Huus, som har været opført i fordums Dage for mange Aar siden; en mægtig Konge i Israel byggede og fuldendte det.

12. Men fordi vore Fædre fortørnede Himmelens Gud, gav han dem i den chaldæiske Konge Nebukadnezar af Babels Vold. Dette Huus ødelagde han og bortførte Folket til Babel.

13. Dog i Kong Kores af Babels første Aar gav Kong Kores en Befaling om at bygge dette Huus.

14. Endogsaa Guldkarrene og Sølvkarrene, som hørte til Guds Huus, som Kong Nebukadnezar havde taget ud af Templet i Jerusalem og bragt ind i Templet i Babel, dem lod Kong Kores tage ud af Templet i Babel, og overgive til En ved Navn Sesbazar, hvem han satte til Fyrste,

15. Og til hvem han sagde: Tag disse Kar, gaa bort og bring dem ind i Jerusalems Tempel; Guds Huus skal blive opført paa dets Plads.

16. Da kom denne Sesbazar og lagde Grunden til Guds Huus, som er i Jerusalem; fra den Tid af har man indtil nu bygget derpaa, men er ikke bleven færdig.

17. Hvis det nu tykkes Kongen ret, saa skal man lede derom i Kongens Skatkammerhuus i Babel, om det forholder sig saa, at denne Befaling er bleven givet af Kong Kores, at man skulde bygge dette Guds Huus i Jerusalem, og sende os Kongens Bestemmelse desangaaende.

Capitel VI.

Darius beskjærmer Tempelbygningen. Dens Fuldendelse og Indvielse.

1. Da gav Kong Darius Befaling, at man skulde undersøge i Skatkammerets Archiv, hvor man opbevarede i Babel.

2. Og man fandt i Egbatana paa Slottet i Landskabet Medien en Rulle, og saaledes lød dens mærkelige Indhold:

3. I Kong Kores' første Aar har Kong Kores givet en Befaling om Gudshuset i Jerusalem, at Huset skal bygges og være et Sted, hvor man bringer Offere, og man skal opføre dets Mure, tresindstyve Alen skal der være i Høiden og ligesaa i Bredden;

4. Tre Rader store Steen og een Rad Tømmer. Bekostningen skal udredes af Kongens Huus.

5. Sølvkarrene og Guldkarrene fra Guds Huus, som Nebukadnezar lod tage ud af Templet og bringe til Babel, skal man flye tilbage, saa gaae til Pladsen for Templet i Jerusalem og nedlægge dem i Guds Huus.

6. Nu skulle Thatnai, Statholder for hvad der ligger hiinsides Floden, Sethar-Bosnai og deres Jævninger fra Apharsach, som boe hiinsides Floden, holde sig derfra.

7. Lader Arbeidet paa dette Guds Huus have sin Gang; Statholderen for Jøderne tilligemed Jødernes Ældste skulle opføre dette Guds Huus paa dets Plads.

8. Jeg giver Befaling om det, I skulle gjøre mod disse Ældste for Jøderne, for at de kunne bygge dette Guds Huus. Af Kongens Gods, nemlig Skatten hiinsides Floden, skal man punktlig udrede Omkostningerne til disse Mænd, paa det der ikke maa indtræde nogen Forhindring.

9. Hvad der saa behøves, Kalve, Vædere og Lam til Brændoffere for Himmelens Gud; Hvede, Salt, Viin og Olie, efter Præsternes Ord i Jerusalem, skal man give dem, paa det der ikke maa indløbe nogen Forseelse;

10. Men de skulle offre til Himmelens Gud,

---

ikke i nogen fjendtlig Hensigt, men ene for at erkyndige sig om det paabegyndte Foretagende. [14]) Sesbazar, jvfr. 1, 8. [17]) I Skatkammerhuset, seer man af 6, 1, befandt ogsaa Archivet sig.

Capitel VI.

[2]) Egbatana var det mediske Riges Hovedstad. [3]) Enten maa her være indløben en Feil i Grundterten, eller ogsaa er Cyrus' Anordning om Jerusalems Tempel ikke bleven udfærdiget med tilbørlig Kundskab til Forholdene og derfor heller ikke bleven udført. Salomons Tempel var 30 Alen høit og 20 Alen bredt; Serubabels Tempel var i al Fald ikke større, men snarere mindre (3, 12). Joseph siger, at de her anførte Maal gjælde om Forhallen, men ogsaa den har neppe været saa høi og i al Fald ikke saa

hvad der er ham kjært og bede for Kongens og hans Sønners Liv.

11. Jeg giver den Befaling, at naar noget Menneske overtræder dette Ord, skal man rive en Pæl ud af hans Huus, nagle ham dertil med udbredte Arme og gjøre hans Huus til en Møgdynge for den Tings Skyld.

12. Den Gud, som har ladet sit Navn fæste Bo der, vil styrte hver Konge og Folk, som udstrækker sin Haand til den Synd at krænke Guds Huus, som er i Jerusalem. Jeg, Darius, giver Befalingen, lad den blive punktlig fuldført.

13. Da gjorde Thatnai, Fyrsten for det, som ligger hiinsides Floden, Sethar-Bosnai og deres Jævninger det nøiagtigt, fordi Kong Darius sendte en Befaling, som lød derpaa.

14. Saa byggede Jødernes Ældste, og det havde Fremgang, efter hvad Propheten Haggai og Sacharja, Iddo's Søn, havde spaaet; de byggede og fuldførte det efter Befalingen fra Israels Gud og den fra Persiens Konger, Kores, Darius og Artachsasta.

15. Huset blev fuldendt til den tredie Dag i Maaneden Adar; det var det sjette Aar i Kong Darius' Regjering.

16. Israels Børn, Præsterne, Leviterne og de andre, som vare komne fra Udlændigheden, holdt med Glæde Indvielsen af dette Guds Huus;

17. Til Indvielsen af dette Guds Huus fremførte de hundrede Oxer, ti hundrede Vædere, fire hundrede Lam og tolv Gedebukke til Syndoffere for alle Israels Børn efter Tallet paa Israels Stammer.

18. De beskikkede Præsterne efter Klasser og Leviterne efter deres Skifter til Gudstjenesten i Jerusalem, efter hvad der er foreskrevet i Mose Bog.

19. Saa holdt de, som vare komne fra Udlændigheden, Paaske paa den fjortende Dag i den første Maaned;

20. Thi Præsterne og Leviterne rensede sig alle som een Mand, saa de alle vare rene, og slagtede Paaskelam for alle dem, som vare komne fra Udlændigheden, for deres Brødre, Præsterne, og for sig selv.

21. Saa spiste Israels Børn, som vare vendte tilbage fra Udlændigheden, Paaskelam tilligemed alle, som havde adskilt sig fra Ureenheden blandt Jordens Hedninger, for hos dem at søge Jehova, Israels Gud.

22. De holdt de usyrede Brøds Fest i syv Dage med Glæde, thi Jehova glædede dem ved at forandre Assyrerkongens Sindelag imod dem og ved at staae dem kraftig bi under Arbeidet paa den Guds Huus, som er Israels Gud.

Capitel VII.

Esra drager med Kong Artachsasta's Tilladelse bort fra Babylon.

1. Efter disse Begivenheder levede Esra under Kong Artachsasta's af Persiens Regjering; han var en Søn af Seraja, en Søn af Asarja, en Søn af Hilkia,

2. En Søn af Sallum, en Søn af Zadok, en Søn af Achitub,

3. En Søn af Amarja, en Søn af Asarja, en Søn af Merajoth,

4. En Søn af Serachja, en Søn af Ussi, en Søn af Bukki,

5. En Søn af Abisua, en Søn af Pinehas, en Søn af Eleasar, en Søn af Ypperstepræsten Aron.

6. Denne Esra drog op til Babel, han var en Skriftlærd, kyndig i den Lov, som Jehova, Israels Gud, havde givet Moses. Da Jehova, hans Gud, holdt sin Haand over ham, tilstod Kongen ham alt, hvad han begjærte.

7. Saa droge nogle af Israels Børn, nogle af Præsterne, Leviterne, Sangerne, Portnerne og Nethinim op til Jerusalem i Kong Artachsasta's syvende Aar.

---

dred. [14]) Artachsasta eller Artaxerxes, som her nævnes, er en anden end den 4, 7 omtalte, som sandsynligviis var den falske Smerdes; denne er Artaxerxes Longimanus (Langhaand.) Om den Tilladelse, han udstedte til Tempelbygningen, fortælles først i Capitel 7. [15]) jvfr. 4, 24. Den hele Bygning blev fuldendt i 4 Aar; Salomons Tempelbygning stod paa i 7 Aar. [16]) Alterets Indvielse faldt sammen med den store Nymaanefest paa den første Dag i den 7de Maaned, Templets med Paasken. Det salomoniske Tempels Indvielse forbandtes med en Løvsalsfest. [17]) Omendskjøndt kun 3 Stammer vare vendte tilbage fra Exilet, saa betragtedes Folket dog endnu som bestaaende af 12; jvfr. 8, 35. [21]) At Samaritanerne ikke bleve tilbageviste af den Grund, at selv oprigtige Hedninger ikke maatte have Deel i Israels Menighed, sees her, hvor der udtrykkelig omtales Proselyter d. e. Hedninger, som sluttede sig til Israels Folk. [22]) Darius kaldes Assyrerkongen, thi baade Chaldæer- og Perserriget betragtes som Fortsættelse af den gamle assyriske Vælde.

Capitel VII.

[1–5]) Om Esra's Stamtavle, jvfr. 1 Krøn

8. Han kom til Jerusalem i den femte Maaned, det var i Kongens syvende Aar.

9. Thi paa den første Dag i den første Maaned tiltraadte han Reisen og drog op fra Babel og paa den første Dag i den femte Maaned kom han til Jerusalem, da Gud holdt sin naadige Haand over ham.

10. Thi Esra vendte sit Hu til at forske i Jehovas Lov, holde den og undervise om Skik og Ret i Israel.

11. Denne er Gjenparten af det Brev, som Kong Artachsasta gav den skriftlærde Præst Esra, som var kyndig i det, der vedkom Jehovas Befalinger og hans Anordninger angaaende Israel.

12. Artachsasta, Kongernes Konge, til Præsten Esra, som er meget kyndig i Loven, hvilken Himmelens Gud gav, og saa videre.

13. Jeg giver den Befaling, at enhver i mit Rige, som hører til Israels Folk, baade Præster og Leviter, og som føler Lyst hos sig til at drage til Jerusalem, maa drage med dig;

14. Fordi du er sendt af Kongen og hans syv Raadgivere for at ransage din Guds Lov, som du har ihænde, angaaende Juda og Jerusalem,

15. Og for at overbringe Sølvet og Guldet, som Kongen og hans Raadgivere frivillig skjænke Israels Gud, hvis Bolig er i Jerusalem;

16. Alt hvad du af Sølv og Guld kan overkomme i hele Babels Landskab tilligemed den frivillige Gave fra Folket og Præsterne, som have viist sig redebonne mod deres Guds Huus, som er i Jerusalem.

17. For at du for disse Penge omhyggelig maa kjøbe Oxer, Væddere, Lam, tilligemed Madoffere og Drikkeoffere dertil og føre dem frem for Alteret ved eders Guds Huus, som er i Jerusalem.

18. Hvad du og dine Brødre finde for godt at gjøre med det øvrige Sølv og Guld, gjører det efter eders Guds Villie.

19. Karrene, som han har betroet dig til Tjenesten ved Guds Huus, skal du aflevere til Jerusalems Gud.

20. Hvad der forresten behøves til din Guds Huus, og som paaligger dig at tilveiebringe, skal du skaffe fra Kongens Skatkammer.

21. Jeg, Kong Artachsasta, giver Befaling til alle Skatmestere, som ere hiinsides Floden, at alt hvad Præsten Esra, som er kyndig i Loven fra Himmelens Gud, begjærer af eder, skal blive punktlig opfyldt;

22. Indtil hundrede Centner Sølv, hundrede Tønder Hvede, hundrede Ankere Viin, hundrede Ankere Olie og Salt, saameget han vil.

23. Alt dette skal paa Befaling af Himmelens Gud rigtig udredes til Huset for Himmelens Gud; ellers maatte der falde Vrede paa Kongens Rige og hans Sønner.

24. Angaaende alle Præsterne, Leviterne, Sangerne, Portnerne, Nethinim og hvem der arbeider paa dette Gudshuus, lader jeg eder vide, at ingen skal have Lov til at kræve Skat, Afgift eller Told af dem.

25. Og du, Esra, skal, efter den Viisdom, hvormed din Gud har udrustet dig, beskikke Dommere og Fogeder, som skulle sidde til Doms over alle Folk paa den anden Side af Floden, over dem, som kjende din Guds Love; og dem, som intet kjende dertil, skulle I oplyse derom.

26. Og er der nogen, som ikke holder din Guds og Kongens Lov, saa skal Retten strax have Gænge mod ham, enten skal han straffes paa Livet eller romme Landet eller bøde med Penge eller ogsaa med Tab af Friheden.

27. Lovet være Jehova vore Fædres Gud, som saaledes indgav Kongen at pryde Jehovas Huus, som er i Jerusalem;

28. Og magede det saa, at jeg fandt Gunst hos Kongen, hans Raadgivere og alle Fyrsterne, som høre til Kongens Vældige; ja jeg kom til Kræfter, efterdi Gud holdt sin Haand over mig, saa jeg forsamlede Israels Ældste til at drage op med mig.

Capitel VIII.

Esra's Tog og Ankomst til Jerusalem.

1. Følgende ere de Familiefædre og de, som vare optagne i Slægtregistere med dem, hvilke droge op med mig fra Babel under Kong Artachsasta's Regjering.

2. Af Pinehas' Familie var der Gerschom, af Ithamars Familie Daniel, af Davids Familie Chattus;

3. Nogle af Sechanja's Familie, nogle af

6, 1-15. [8-9]) Foreløbig angives, hvor lang Frastanden er imellem Babylon og Jerusalem, nemlig 4 Maaneders Reise, ifald man vil reise saa langsomt, som en stor samlet Skare maa. [11]) flg., Kongens Brev bliver, ligesom tidligere den første Artachsasta's 4, 17-22 og Darius' 5, 6, 6; meddeelt i Grundterten paa Chaldæisk. [25]) En verdslig Myndighed er det ikke, som her overdrages til Esra, thi Statholderembedet, hvormed tidligere Sesbazar eller Serubabel var beklædt, bliver senere overdraget til Nehemias. Statholderen stod igjen under Fyrsten, for alt, hvad der laae hiinsides Floden, tidligere var det Rechum, senere Thatnai. [27]) Udbrud af Følelsen som den her indeholdte Lovpriisning ere eiendommelige for den senere israelitiske Historieskrivning; jvf. Nehem. 5, 19; 13, 31. I den tidligere findes de aldrig.

Pargos' Familie og hans mandlige Slægt, eet hundrede og halvtresindstyve i Tallet.
4. Af Pachat Moabs Familie Eljoenai, Serachja's Søn og to hundrede af Mandkjøn tilligemed ham.
5. Af Sechanja's Familie Jahasiels Søn og tre hundrede af Mandkjøn tilligemed ham;
6. Af Adins Familie var der Ebed, Jonathans Søn og halvtresindstyve af Mandkjøn med ham.
7. Af Elams Familie var der Esaias, Athalja's Søn og halvfjerdsindstyve af Mandkjøn med ham;
8. Af Sephatja's Familie var der Sebadja, Michaels Søn og firsindstyve af Mandkjøn med ham;
9. Af Joabs Familie var der Obadja, Jehiels Søn og to hundrede og atten af Mandkjøn med ham;
10. Af Selomiths Familie var der Josiphja's Søn og eet hundrede og tresindstyve af Mandkjøn med ham;
11. Af Bebai's Familie var der Sacharja, Bebai's Søn og hundrede og tresindstyve af Mandkjøn med ham.
12. Af Asgads Familie var der Johanan, Hakkathons Søn og eet hundrede og ti af Mandkjøn med ham;
13. Af Adonikams Familie var der de Yngste, som hed Eliphelet, Jegiel og Semaja og tresindstyve af Mandkjøn med dem;
14. Af Bigvai's Familie var der Uthai og Sabud og halvfjerdsindstyve af Mandkjøn med dem.
15. Dem forsamlede jeg ved Floden, som falder i Ahava, og der laae vi tre Dage i Leir. Da jeg eftersaae Folket og Præsterne, fandt jeg ingen der af Levi's Børn.
16. Da sendte jeg Elieser, Ariel, Semaja, Elnathan, Jarib, Elnathan, Nathan, Sacharja og Mesullam, som vare Hoveder for Familier, og Jojarib og Elnathan, som vare forstandige Folk,
17. Og gav dem et Ærinde til Iddo, som var Hoved for en Familie paa det Sted, som hedder Kasiphja, og lagde dem Ordene i Munden, som de skulde tale til Iddo og hans Brødre Nethinim, som vare der paa Stedet i Kasiphja, om at forskaffe os Tjenere ved vor Guds Huus.
18. Saa forskaffede de os, eftersom vor Gud naadig holdt Haanden over os, en kløgtig Mand blandt Efterkommerne af Machli, en Søn af Israels Søn Levi, Serebja og hans Sønner og Brødre, atten i Tallet;
19. Chasabja og med ham Esaias af Merari's Børn, hans Brødre og deres Sønner, tyve i Tallet.
20. Af Nethinim, som David og Fyrsterne gave Leviterne til Hjælp, kom der to hundrede og tyve; de bleve alle optegnede ved Navn.
21. Der udraabte jeg en Faste ved Floden Ahava for at vi maatte ydmyge os for vor Gud og bede ham om en heldig Reise for os, vore Smaaborn og alt vort Gods.
22. Thi jeg undsaae mig for at begjære Tropper og Ryttere af Kongen til Hjælp mod Fjenderne paa Veien, derfor talede vi saaledes til Kongen: Vor Gud mager alt paa det Bedste for dem, som søge ham; hans Kraft og Vrede træffe alle, som forlade ham.
23. Da vi fastede og bade vor Gud derom, bleve vi bønhørte.
24. Jeg valgte tolv blandt Præsternes Fyrster, Serebja og Chasabja og ti af deres Brødre tilligemed dem;
25. Til dem afveiede jeg Sølvet, Guldet og Karrene, den Gave nemlig, som Kongen, hans Raadgivere og hele Israel, som fandtes der, ydede til vor Guds Huus.
26. Jeg veiede af til deres Forvaring sex hundrede og halvtresindstyve Centner Sølv, Sølvkar til en Værdi af hundrede Talenter og hundrede Centner Guld.
27. Tyve Guldbægere til tusinde Dareiker og to Kar af godt Kobber, som havde Guldglands; de havde samme Værdi som Guld.
28. Og jeg sagde til dem: I ere hellige for Jehova og Karrene ligesaa; Sølvet og Guldet er en frivillig Gave til Jehova, eders Fædres Gud.
29. Vaager nu omhyggelig derover, indtil I i Overværelse af Fyrsterne for Præsterne og Leviterne og Fyrsterne for Israels Familiefædre faae afleveret det efter Vægt i Jerusalem til Kamrene ved Jehovas Huus.
30. Saa modtoge Præsterne og Leviterne Sølvet, Guldet og Karrene efter Vægt for at bringe dem til vor Guds Huus i Jerusalem.
31. Vi brøde op fra Floden Ahava paa den tolvte Dag i den første Maaned, for at

Capitel VIII.

15) Floden Ahava antager man har ligget i den nordlige Deel af Asyrien. Andre oversætte: ved den Flod, som træder ind i Ahava, og ansee dette for Navn paa et Landskab i samme Egn. Kasiphja sandsynligviis Navn paa en By i Armenien; efter Navnet at slutte i Nærheden af det kaspiske Hav. Jøderne, som ikke kunne have været meget langt borte fra Kasiphja, sloge en Omvei ind, for at de ved at drage nordpaa kunde omgaae den syriske Ørken. 19) Ogsaa Machli var en Søn af Merari; Chasabja nedstammede maaskee fra Merari's anden Søn: Musi. 20) jvf. 1 Krøn. 22, 2. 22) jvfr.

drage til Jerusalem, og vor Gud holdt sin Haand over os og frelste os af hver Fiendes Haand, som laae paa Luur underveis.
32. Da vi kom til Jerusalem, forbleve vi der i tre Dage.
33. Paa den fjerde Dag blev Sølvet, Guldet og Karrene afleverede efter Vægt til vor Guds Huus under Tilsyn af Præsten Meremoth, Uria's Søn, ham stod Eleasar, Pineha's Søn bi, de havde igjen Leviterne, Josabad, Josuas Søn og Noadja, Binui's Søn til Hjælp,
34. Altsammen efter Tal og Vægt, og hele Vægten blev ved den Leilighed optegnet.
35. De, som kom fra Fangenskabet og havde været i Udlændigheden, frembare Brændoffere for Israels Gud, nemlig tolv Oxer for hele Israel, sex og halvfemsindstyve Væddere, syv og halvfjerdsindstyve Lam, tolv Bukke til Syndoffere; det var altsammen et Brændoffer til Jehova.
36. De overrakte Kongens Statholder og Fyrsterne hiinsides Floden Kongens Anordninger, saa stode disse Folket og Guds Huus bi.

Capitel IX.

Esra's Bøn i Anledning af Giftermaal mellem Israeliter og hedenske Folkeslag.

1. Efterat dette var tilendebragt, nærmede Fyrsterne sig til mig og sagde: Israels Folk saavel Præster som Leviter holder sig ikke afsondret fra Folkene i Landene, som i Vederstyggelighed ligne Canaaniterne, Chittiterne, Pheresiterne, Jebusiterne, Ammoniterne, Moabiterne, Ægypterne og Amoriterne;
2. Men have taget Hustruer hos dem baade for sig selv og for deres Sønner, og den hellige Sæd er bleven blandet med Folkene i Landene, og Fyrsterne og Forstanderne have været de første til at begaae denne Synd.
3. Da jeg hørte denne Tale, sønderrev jeg mine Klæder og min Overkjortel, jeg rev Haar af mit Hoved og mit Skjæg og sad maalløs.
4. Hver, som frygtede for det, hvad Israels Gud havde talt, forsamlede sig hos mig i Anledning af deres Overtrædelse, som kom fra Udlændigheden, og jeg sad bedøvet indtil Aftenofferet.
5. Men paa den Tid, hvor dette bringes, reiste jeg mig fra min fastende Tilstand, og idet jeg sønderrev mine Klæder og min Overkjortel, kastede jeg mig paa Knæ, bredte mine Hænder ud mod Jehova min Gud
6. Og sagde: Min Gud, jeg skammer og undseer mig ved at opløfte mit Ansigt til dig, thi vore Synder vore os over Hovedet og vore Forseelser naae op til Himmelen.
7. Fra vore Fædres Dage af indtil den Dag idag vare vi grove Syndere og for vore Misgjerningers Skyld bleve vi, vore Konger, vore Præster givne til Priis for Verdens Konger, Sværd, Fangenskab, Plyndring og Vanære, som det nu er Tilfældet.
8. Og nu for ganske kort siden var der vederfaret os denne Naade af Jehova vor Gud, at han lod en Levning blive tilbage blandt os og lod os faae fast Bo paa hans hellige Sted, for at vor Gud kunde opklare vore Øine og unde os noget til Livsophold under vor Tjeneste.
9. Thi vi ere Tjenere, og under vor Tjeneste forlader vor Gud os ikke, han tilvendte os Perserkongernes Gunst for at lade os faae Livsophold, saa vi kunde opreise vor Guds Huus, bygge op paa dets Tomter og skaffe os et Gjærde i Juda og Jerusalem.
10. Men hvad skulle vi nu herefter sige, vor Gud? Vi have givet Slip paa dine Bud,
11. Som du gav os ved dine Tjenere Propheterne, idet du sagde: Det Land, som I ere komne at tage i Arv, er et ureent Land paa Grund af Ureenheden hos Verdens Folkeslag, deres vederstyggelige Væsen nemlig, hvormed de fyldte Landet fra Ende til anden og besmittede sig selv;

Nehem. 2, 7; 9. [32]) jvf. 7, 8. [35]) jvf. 6, 17. Brændoffer bruges her baade i den særegne Forstand, hvori det betegner det særegne Slags Offer, hvorved alt paa Huden nær blev brændt, og den omfattende, hvori det betegner hvert Slags Offer, thi noget blev der brændt af ethvert Offer.

Capitel IX.

[2]) Giftermaal med Personer af hedensk Herkomst vare ikke forbudte, naar disse forlode deres Afgudsdyrkelse og sluttede sig til Israels Gud. Men med Hensyn til alle, som holdt fast ved deres Afgudsdyrkelse, gjaldt det samme Forbud, som 5 Mos. 7, 3 nærmest var givet med Hensyn til Canaaniterne. [3]) Esra kan vel ikke have været heelt uvidende om, hvad der ifølge Klagen og den derpaa følgende Undersøgelse Cap. 10 allerede var bleven saa almindeligt, men Efterretningerne om, at Exemplet var givet ovenfra, ryster ham saa dybt. For den svage Levning, som atter var vendt tilbage i Fædrenehjemmet, maatte letsindig Sammenblanding med

12. Derfor skulle I heller ikke lade eders Sønner faae deres Døttre eller give eders Døttre til deres Sønner, I skulle i al Evighed ikke søge Fred og Lykke med dem, paa det I maae komme til Kræfter, nyde godt af Landet og lade eders Sønner faae det i Arv for bestandig.
13. Efter alt, hvad der er kommet over os for vore onde Gjerninger og vor store Synd, har du vor Gud dog sparet os, vi fik ikke, som vi fortjente; og du har ladet os times en Frelse, som den, der er forhaanden.
14. Men hvis vi atter overtræde dine Bud og indgaae Svogerskab med Folk af saadant vederstyggeligt Væsen, vil du da ikke vredes paa os, indtil vi ere omkomne og der ingen Levning eller Rest mere findes?
15. Jehova, Israels Gud, du er retfærdig, hvad der idag er tilbage af os, er en Levning, nu ligge ogsaa vi i Synd for dit Ansigt, thi kunne vi af den Grund ikke bestaae for dig.

Capitel X.

De hedenske Qvinder udstødes af Israels Menighed.

1. Medens Esra bad, grædende aflagde Bekjendelse og laae nedkastet foran Guds Huus, da forsamlede der sig en Skare af Israel hos ham, Mænd, Qvinder og Børn, thi Folket istemte en stor Veeklage.
2. Da tog Sechanja, Jechiels Søn af Elams Familie til Orde og sagde til Esra: Vi have forseet os mod vor Gud ved at lade fremmede Qvinder af Folkene i Landet boe hos os; men endnu har Israel Fortrøstning for den Sags Skyld.
3. Lader os nu gaae i Pagt med vor Gud om at fjerne alle Qvinder og det, de have født til Verden, efter Raadet fra Herren og dem, der frygte vor Guds Befalinger, lad det gaae efter Loven.
4. Reis dig, thi Sagen paaligger dig, og vi ville staae dig bi. Udfør det freidig!
5. Da reiste Esra sig og tog Fyrsterne for Præsterne, Leviterne og hele Israel i Eed paa at holde dette Ord, og de aflagde Eden.
6. Derpaa brød Esra op fra Pladsen foran Guds Huus og gik ind i Jochanans, Eljaschibs Søns Kammer; han gik derhen, smagte ikke Brød og drak ikke Vand, thi han tog sig Forseelsen nær, hvori de, som kom fra Udlændigheden, havde gjort sig skyldige.
7. Og man lod et Opraab gaae igjennem hele Juda og Jerusalem til alle, som vare komne fra Udlændigheden, om at komme sammen i Jerusalem.
8. Og hvo der ikke kom inden tre Dage efter Fyrsternes og de Ældstes Raad, han skulde med alt sit Gods være banlyst og selv være fraskilt fra deres Forsamling, som vare komne fra Udlændigheden.
9. Da kom alle Mænd fra Juda, Benjamin og Jerusalem sammen inden tre Dage; det var den niende Maaned, den tyvende Dag i Maaneden. Hele Folket sad paa Gaden ved Guds Huus, bævende over denne Sag og formedelst Skylregn.
10. Da reiste Præsten Esra sig og sagde til dem: I have forseet eder og ladet fremmede Qvinder boe hos eder; derved have I forøget Israels Brøde.
11. Aflægger nu en Bekjendelse for Jehova, eders Fædres Gud og gjører, hvad der tækkes ham. Adskiller eder fra Folkene i Landet og fra de fremmede Qvinder.
12. Da svarede hele Forsamlingen og sagde med lydelig Røst: saaledes som du siger os, skulle vi sikkert gjøre.
13. Men nu er her en stor Mængde, og det er Regntid. Vi kunne ikke holde ud at staae paa Gaden, det er heller ikke endt, hverken i een eller to Dage, eftersom vi have drevet vor Synd vidt i denne Henseende.
14. Lad nu vore Fyrster træde frem paa hele Menighedens Vegne, og enhver i vore Stæder, som har optaget fremmede Qvinder i Huset, skal komme paa fastsatte Tider, ledsaget af hver Stads Ældste og Dommere, indtil du faaer vor Guds glødende Vrede afvendt fra os og faaer Ende paa denne Sag.
15. Kun Jonathan, Asahaels Søn og Jachseja, Tikva's Søn skulle forestaae dem, og Leviterne Mesullam og Sabthai staae dem bi.
16. Det gjorde de, som vare komne fra Udlændigheden; man udvalgte Præsten Esra, og andre, som vare Familiefædre og navn-

---

e omkringboende Hedninger være yderst farlig og orførerisk. [13]) Vi fik ikke, som vi fortjente; egenlig har Grundterten: det var un- er vor Synd.

Capitel X.

[2]) Det var ikke ifølge særegen Embedsstilling, men af udmærket Nidkjærhed for Folkets Vel og Jehovas Ære, at Sechanja tog Ordet. [9]) Den niende Maaned er den tolvte efter vor Regning. Regntiden indtraadte ved Slutningen af den syvende Maaned efter afholdt Løvsalsfest.

kundige Mænd. De traadte sammen paa den første Dag i den tiende Maaned for at undersøge Sagen
17. Og bleve først færdige med alt, hvad der vedkom Mændene, som havde taget fremmede Hustruer i Huset, paa den første Dag i den første Maaned.
18. Iblandt Præsternes Familier fandt man følgende, som havde taget fremmede Hustruer. Af Josua, Jozadaks Søns Sønner og Brødre: Maaseja, Elieser, Jarib og Gedalja.
19. De gave Haanden paa, at de vilde stille sig ved deres Hustruer og give en Vædder af Smaaqvæget til Skyldoffer for deres Forseelse.
20. Af Immers Børn var der Hanani og Sebadja.
21. Af Harims Børn var der: Maaseja, Elia, Semaja, Jechiel og Usia.
22. Af Paschurs Børn var der: Eljoenai, Maaseja, Ismael, Nathaneel, Josabad og Eleasa.
23. Af Leviterne var der: Josabad, Simei, Kelaja (det er Klitha), Petachja, Juda og Elieser.
24. Af Sangerne var der: Eljasib; og af Portnerne: Sallum, Thelem og Uri.
25. Af Israels Folk var der, blandt Pargos' Børn: Remaja, Jisija, Malchia, Mijamin, Eleasar, Malchia og Benaja.
26. Blandt Elams Børn var der Matthanja, Sacharja, Jechiel, Abdi, Jeremoth og Elia.
27. Blandt Sattu's Børn var der: Eljoenai, Eljasib, Matthanja, Jeremoth, Sabad og Asisa.
28. Blandt Bebai's Børn var der: Johanan, Chananja, Sabbai og Athlai.
29. Blandt Bani's Børn var der: Mesullam, Malluk, Adaja, Jasub, Seal og Jeramoth.
30. Blandt Pachath Moabs Børn var der: Adna, Chelal, Benaja, Maaseja, Matthanja, Bezaleel, Binnui og Manasse.
31. Blandt Harims Børn var der: Elieser, Jisija, Malchija, Semaja, Simeon,
32. Benjamin, Malluk og Semarja.
33. Blandt Chasums Børn var der: Mathnai, Mathata, Sabad, Eliphelet, Jeremai, Manasse og Simei.
34. Blandt Bani's Børn var der: Maadai, Amram, Uvel,
35. Benaja, Bedja, Cheluhu,
36. Vanja, Meremoth, Eljasib,
37. Matthanja, Mathnai, Jageasai,
38. Bani, Binnui, Simei,
39. Selemja, Nathan, Adaja,
40. Machnadbai, Sasai, Sarai,
41. Asareel, Selemja, Semarja,
42. Sallum, Amarja og Joseph.
43. Blandt Nebos Børn var der: Jegiel, Matthitja, Sabad, Sebida, Jadav, Joel og Benaja.
44. Alle disse havde taget fremmede Hustruer og nogle blandt disse havde faaet Børn ved dem.

Nehemia Bog,

oversat fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Nehemia Bog.

Nehemia Bog kan betragtes som en Fortsættelse af Esra Bog. Begge Mænd vare samtidige, Esra forekommer atter i denne Bog (8, 2; 12, 26; 33), men Nehemias kom noget senere til Jerusalem end hiin. Omendskjøndt nu begge havde Fædrelandets Tarv og Gjenopblomstren for Øie og begge virkede derfor, saa gik deres Virksomhed dog i forskjellig Retning. Esra var Præst og uden verdslig Myndighed, end ikke Esr. 7, 25 bliver en saadan omtalt; han ophjalp den forfaldne Gudstjeneste og indskjærpede Loven. Nehemias, hvis Stamme er ganske ubekjendt, var Statholder over Palæstina, saa længe han opholdt sig der, og var følgelig udrustet med verdslig Myndighed. Men han havde ikke som Esra stadigt Ophold i sit Fædreland, han gjorde to Gange Reiser derhen, ikke ledsaget af Landsmænd, men af den Bedækning, Perserkongen medgav ham. Senere vendte han tilbage til dennes Hof. Den hele Fortælling, som indeholdes i denne Bog, omfatter 12 Aar. (Jvfr. 1, 1 med 13, 6).

Bogen er sandsynligviis nedskreven af Nehemias selv. Idetmindste maa dette være Tilfældet med de første 6 Capitler, hvor Nehemias fortæller om sig selv i første Person. Til Grund for Cap. 7, 6-73 ligger det samme eller et lignende Aktstykke som det, hvorefter Optællingen Esr. Cap. 2 blev meddeelt. Cap. 8 træder Esra frem som handlende, og indtil Cap. 10 bliver Nehemias stadig omtalt i tredie Person og benævnet efter sin Embedsstilling. Denne Forskjel er imidlertid ikke fuldgyldig Grund til at nægte, at Nehemias paa engang kunde være Forfatter til de sex første Capitler og til disse tre. Fortællingens Gang kunde let, eftersom den har Nehemia selv eller andre til Gjenstand, lede til at ombytte den første Person med den tredie, især da Cap. 7 betegner Grændsen for det første Afsnit. Det andet afsluttes med Cap. 11. Derpaa træder Nehemias igjen frem som fortællende om sig i første Person (12, 31); men Brudstykket 12, 1—26 kan i den Form, hvori det foreligger, ikke hidrøre fra Nehemias, thi deri blive Ypperstepræsterne optalte indtil Jaddua, den femte efter Josua, som førte Folket tilbage, og i Overeensstemmelse dermed er Perseren Darius (V. 22) maaskee Darius Codomannus. Dette Stykke maa følgelig være indskudt af en senere Forfatter eller ogsaa har en saadan gjort Tilsætninger dertil. Det falder da allerede i Tiden efter Kanons Afslutning.

Hovedopgaven for Esra Bog er at berette, hvorledes Alteret og Templet atter reiste sig af deres Gruus, hvorledes Jehovas Dyrkelse atter begyndte paa det Bjerg, hvor hans Bolig dog ikke længere var opslaaet; for Nehemias er det den at fremstille, hvorledes Davids Stad igjen kom til Kræfter og ikke længere ganske værgeløs var given til Priis for alle Hedningers Overlast.

Denne Bog giver vigtige Oplysninger om Staden Jerusalem. Da det er vigtigt for en nøiagtig Forstaaelse at sammenfatte disse og da det ligeledes vil sprede Lys over en Deel Fortællinger i det nye Testamente saa vil en kort Beskrivelse af Jerusalem her neppe

staae paa urette Sted. Jerusalem ligger i en bjergig Egn paa Grændsen af de Gebeter, som bleve anviste Benjamin og Juda. Tre Dale gjennemskjære denne Egn, som alle tre stode sammen. To af disse ere Hinnoms Børns Dal og Kongedalen, af hvilke hiin begrændser Byen mod Sydvest og Syd og gjennemstrømmes af Siloa, denne danner Grændsen mod Øst og gjennemstrømmes af Kedron, som optager Siloa i sig og derpaa løber mod Vest til det døde Hav. Desforuden er der Tyropøon eller Osteberederdalen, som begynder ved den Dal, Siloa eller Gihon danner, og i anden Retning end denne drager sig hen til Kongedalen, hvor den støder sammen med Hinnoms Børns Dal. Det er en Kløft, som ikke gjennemstrømmes af Vand; af den antydede Retning sees allerede, at den gjennemskjærer Jerusalem, i den ældste Tid har den maaskee begrændset den mod Nord. Staden selv ligger ikke i det Lave, men paa twende Høie, Zion mod Sydvest og Akra mod Nordvest. Dertil kommer endnu det lavere Tempelbjerg Morija mod Nordøst. Byen selv bestod idetmindste paa Jesu Tid af trende Dele; men disse vare efter al Sandsynlighed opførte langt tidligere. Før Ødelæggelsen ved Nebukadnezar bestod Byen i al Fald af to Dele, da der 2 Kong. 22, 14 tales om den anden Stad, som rimeligviis er den samme, der 2 Kong. 20, 4 hedder den mellemste, hvilket Navn atter tyder hen paa en tredie Deel af Staden, som maaskee er den, der 2 Kong. 23, 11 hedder Forstaden, som efter 1 Krøn. 26, 18 laae vest for Templet. Da man ikke kan paavise, hvor det gamle Salem (1 Mos. 14, 18) laae, saa maa Davids Stad paa Zion, altsaa mod Sydvest, gjælde for den ældste Deel af Staden. Denne hed senere den øvre Stad, den nedre var Akra, som laae nord for hiin paa den anden Side af Tyropøon, længere mod Nord laae Bezetha, som udbredte sig mod Øst. Davids Stad blev allerede befæstet af David selv og af Salomon (2 Sam. 5, 9; 1 Kong. 11, 27), den sidste forbedrede ogsaa Befæstningen mod Nordvest ved Kastellet Millo, senere opførte Jotham Ophel mod Sydøst (2 Krøn. 27, 3). Allerede forinden havde Usia opført en Muur udenfor den, der omsluttede Davidsstaden (2 Krøn. 26, 9). Det blev imidlertid altsammen ødelagt og først fra Nehemias' Tid finder man en Optælling af Jerusalems Porte, som i det Væsenlige stemmer med Tilstanden, som den blev, indtil Romerne forstyrrede Byen. Mod Øst laae der følgende Porte: Vandporten (3, 26), Hesteporten (3, 28), Befalingsporten (3, 31 sandsynligviis eet med Forvaringsporten 12, 40), Faareporten (3, 1), Fiskerporten (3, 3) og den gamle Port (3, 6; denne laae maaskee allerede paa Hjørnet mod Nordøst). Mod Nord var der Ephraimsporten (12, 39) og Hjørneporten (Sach. 14, 10). Mod Vest var der: Dalporten (3, 13), Møgporten (3, 14) og Kildeporten (3, 15). Efter Nogles Formening laae de to sidstnævnte Porte mod Syd, hvor der efter hiin Optælling ingen Porte var. Af Taarne nævnes der: Meah og Hananeel imellem Fiskerporten og Faareporten (12, 40), Ovnetaarnet (3, 11) imellem den gamle Port og Dalporten, Davidstaarnet (3, 25) imellem Kildeporten og Vandporten og det store Taarn (3, 27) imellem Vandporten og Hesteporten. Af enkelte Bygninger fremhæves: Statholderens Bolig (3, 7) i Nærheden af den gamle Port, Kjæmpernes Huus (3, 16) i Nærheden af Kildeporten, Ypperstepræstens Huus (3, 20) længere mod Øst og endelig Kongens Huus (3, 25), som atter laae øst for hiint. Af enkelte Punkter i Jerusalems Omegn bør fremhæves: Siloa's Kilde vest for Staden, Kilden Rogel paa den østlige Side, Kongens Have og Blegdammen paa den sydlige. Den Dam, Ezechias lod grave, laae i Gihons Dal paa Stadens Vestside. Paa Sydsiden omtales Davids Grave (3, 16); man viser ellers endnu paa den nordlige Side store Gravsteder, som føre Navn af Kongernes Grave. I Josaphats Dal imellem Morija og Oliebjerget vises Zacharias' Grav (2 Krøn. 24, 22), Absalons Taarn (2 Sam. 18, 18), Josaphats Grav o. m. a. Paa Herodes' og Romernes Tid undergik Jerusalem en Deel Forandringer. Dengang var Jerusalem omsluttet af tredobbelte Mure, den ene gik uden om Zion, den

anden nordomkring Akra, og den tredie atter nordomkring Bezetha. Paa den nordøstlige Udkant af Zion, ligeoverfor det sydvestlige Hjørne af Templet, laae Herodes' Borg, nedenfor denne i Tyropøon laae Xystus, en Plads som var beplantet med Træer. Derfra førte en Bro over Tyropøon hen til Morija. Ved sammes nordvestlige Udkant paa Skjellet imellem Akra og Bezetha laae Borgen Antonia, som Romerne anlagde og holdt besat. Titus ødelagde hele Staden, og først Keiser Hadrian opbyggede den igjen; senere har den været erobret af Arabere, Tyrker, Korsfarere og Ægypter, saa at man fra det nuværende Jerusalem ikke kan drage sikkre Slutninger angaaende Forholdene i Jøderigets gamle Hovedstad. Denne maa have havt en betydelig Befolkning, men efter Forstyrrelsen ved Romerne hævede Byen sig ikke mere til den gamle Anseelse; nu tæller den i det Høieste 25,000 Indbyggere.

Nehemia Bog.

Capitel I.

Nehemias modtager Budskab fra Jerusalem og holder Bøn i den Anledning.

1. Nehemias Hachalja's Søns Fortælling: Det hændte sig, at jeg i Maaneden Chislev var paa tyvende Aar i Susan paa Slottet,
2. Og at Hanani, en af mine Brødre, tilligemed Mænd fra Juda kom til mig; jeg spurgte dem ud angaaende den Rest af Jøder, som var tilovers efter Fangenskabet, og angaaende Jerusalem;
3. Og de sagde til mig: den Rest, som er bleven tilovers efter Fangenskabet, er der i Provindsen stedt i stor Vaade og Skam, thi Jerusalems Muur er nedreven, og dens Porte ere stukne i Brand.
4. Da jeg hørte disse Ord, brast jeg i Graad, som jeg sad, og var i flere Dage inderlig bedrøvet; jeg holdt Faste og Bøn til Himmelens Gud
5. Og sagde: Af Jehova, Himmelens Gud, store og forfærdelige Gud, som holder dem Løfte og Tro, der elske ham og holde hans Bud.
6. Lad dog dit Øre lytte og dine Øine være aabne for at agte paa din Tjeners Bøn, hvilken jeg frembærer for dig idag, baade Dag og Nat for dine Tjenere, Israels Børn, og under Bekjendelse af Israels Børns Synder, som vi have begaaet imod dig, ja jeg og min Faders Huus have syndet.
7. Vi have forseet os imod dig og ikke holdt de Bud, de Skikke og Sætninger, som du paalagde din Tjener Moses.
8. Kom dog det Ord ihu, som du paabød din Tjener Moses, nemlig dette: forsynde I eder mod mig, saa vil jeg adsprede eder blandt Folkene;
9. Men omvende I eder til mig, vare paa mine Bud og holde dem, var det saa til Himmelens Ende I vare adspredte, saa vil jeg derfra samle dem og bringe dem til Stedet, som jeg udkaarede for der at lade mit Navn boe.
10. De ere jo dine Tjenere og dit Folk, som du har udfriet ved din store Kraft og ved din vældige Haand.
11. Af Herre, lad dog dit Øre lytte til din Tjeners Bøn, ja til dine Tjeneres Bøn, hvis Hu staaer til at frygte dit Navn, lad det dog ikke slaae feil for din Tjener idag, men lad ham finde Medfølelse hos denne Mand. Jeg var nemlig Kongens Mundskjænk.

Capitel II.

Nehemias drager til Jerusalem og tager dens Sydside i Øiesyn.

1. I Kong Artachsasta's tyvende Aar, i Maaneden Nisan hændte det sig, at han sad ved Vinen; jeg hentede Vinen og rakte Kongen den. Men jeg gjaldt ikke lidet hos ham.
2. Og Kongen sagde til mig: Hvorfor seer du saa nedslagen ud? Det er ikke Ildebefindende, men Hjertesorg. Jeg blev ikke lidet bange
3. Og sagde til Kongen: Gid Kongen levede evindelig! Hvorledes skulde jeg ikke see nedslagen ud, da den By, som er mine Fædres Begravelsessted, ligger øde, og dens Porte ere fortærede af Ild.
4. Og Kongen sagde til mig: Hvad be-

Capitel I.

[1]) Paa tyvende Aar. Af 2, 1; 5, 14 sees, at Nehemias blev Mundskjænk, da Artachsasta blev Konge. Denne er den samme, som omtaltes Esr. 7, 1. Susan var en af Perserrigets Hovedstæder, jvfr. Dan. 8, 2.

Capitel II.

[1]) Nisan er den Maaned, som tidligere hed

gjærer du da i den Anledning? Da bad jeg til Himmelens Gud

5. Og sagde til Kongen: Hvis det tykkes Kongen ret, og din Tjener har din Naade, saa send mig til Juda, til det Sted, hvor mine Fædre ligge begravne, for at jeg kan opbygge det.

6. Kongen og Gemalinden, som sad ved hans Side, sagde til mig: Hvorlænge skal din Reise vare, og naar vil du komme tilbage? Kongen samtykkede i at lade mig fare, og jeg angav en Tid for ham.

7. Og jeg sagde til Kongen: Hvis Kongen synes om det, lad dem saa give mig Breve med til Statholderne hiinsides Floden, at de skulle give mig Befordring, lige til jeg naaer Judæa;

8. Og en Befaling til Asaph, Opsynsmanden for Kongens Lysthave, at man skal flye mig Tømmer til Bjælker i den Borgs Porte, som er ved Huset, og til Byens Muur og til det Huus, hvori jeg vil tage Ophold. Det gav Kongen mig, eftersom Gud naadig holdt sin Haand over mig.

9. Da jeg ankom hos Statholderne hiinsides Floden, overrakte jeg dem Kongens Skrivelser. Kongen lod ogsaa Hærførere og Ryttere drage med mig.

10. Da Horoniten Sanballat og den ammonitiske Tjener Tobias fik det at vide, saa mishagede det dem yderlig, at der var noget Menneske, som vilde Israels Børn vel.

11. Efterat jeg var ankommen til Jerusalem og havde været der i tre Dage,

12. Brød jeg op ved Nattetider i Følgeskab med faa Mænd uden at sige noget Menneske, hvad Gud havde indgivet mig at giøre mod Jerusalem; jeg havde intet andet Dyr med mig end det, jeg selv red paa.

13. Jeg red ud af Dalporten ved Nattetider og langs med Dragekilden indtil Møgporten lagde jeg Mærke til, hvor Jerusalems Muur var nedreven, og hvor dens Porte vare opbrændte.

14. Jeg red fremad til Kildeporten og til Kongens Dam; da var det ikke muligt for Dyret, jeg red paa, at komme videre.

15. Saa drog jeg ved Nattetider op langs med Bækken og gav Agt paa Muren, indtil jeg igjen kom tilbage gjennem Dalporten.

16. Fyrsterne vidste intet om mit Ridt og hvad jeg havde for; jeg havde hidindtil ikke talt til Jøderne derom, hverken til Præsterne eller de Fornemme eller Fyrsterne eller de andre, som arbeidede paa Værket.

17. Og jeg sagde til dem: I see, i hvilken Nød vi ere stedte, Jerusalem ligger øde, og dens Mure ere opbrændte. Velan, lader os opbygge Jerusalems Muur og gjøre Ende paa denne Skam.

18. Og jeg kundgjorde dem, hvor naadig Gud havde holdt sin Haand over mig, og hvilken Fuldmagt Kongen havde givet mig. Da sagde de: Lader os tage fat og bygge. Saa fik de Kraft til det Gode.

19. Da Horoniten Sanballat, den ammonitiske Tjener Tobias og Araberen Gesem fik det at vide, saa haanede de os, dreve Spot med os og sagde: Hvad er det for noget I have for, ville I gjøre Oprør mod Kongen?

20. Jeg gav dem til Svar og sagde: Himmelens Gud vil mage alt paa det Bedste for os, vi ere jo hans Tjenere; lader os tage fat og bygge. I ere uden Andeel, uden Retfærdighed eller Ihukommelse i Jerusalem.

Capitel III.

Optælling af dem, som arbeidede paa Jerusalems Muur.

1. Da tog Ypperstepræsten Eljaschib og hans Brødre Præsterne fat og byggede Faareporten, de helligede den og hængte dens Fløie i, indtil Meahs Taarn helligede de den, ja indtil Hananeels Taarn.

2. Nærmest ved ham byggede Jerichos Mænd, dernæst Sachur, Imri's Søn.

3. Fiskeporten byggede Hasnea's Sønner, de tømrede den og satte dens Fløie i, ligesaa dens Skaader og Stænger.

4. Ved Siden af dem arbeidede Meremoth, en Søn af Hakoz' Søn Uria, ved Siden af dem arbeidede Mesullam, en Søn af Mesesabels Søn Berechja, og ved Siden af dem arbeidede Zadok, en Søn af Baana.

Abib, den første Maaned i Aaret, vor Marts. 7) jvfr. Esr. 8, 22. 8) Kongens Lysthave laae sandsynligviis ved Libanon og Antilibanus. Med Borgen ved Guds Huus menes rimeligviis Bygningerne, som hørte til Tempelbygningen. 10) Horonit var egenlig Navn paa de ældre Beboere af Seirs Bjerg, som Edomiterne havde fordrevet; senere er det bleven Betegnelse for Moabiter eller Ammoniter. 12–15) Nehemias foretager sit Ridt hemmelig ved Nattetider, for at Sanballat og Tobias ikke skulle blive underrettede derom. Han kan ikke trænge videre frem end igjennem Siloadalen til Udgangen af Hinnoms Børns Dal. Dragekilden nævnes kun her; nogle have antaget den for eet med Siloas Kilde.

5. Ved Siden af dem arbeidede Thekoiterne; men de Anseete iblandt dem bøiede ikke deres Nakke til Arbeide for deres Herre.

6. Paa den gamle Port arbeidede Jojada, Paseachs Søn og Mesullam, Besodja's Søn, de tømrede den og satte dens Fløie i, ligesaa dens Skaader og Stænger.

7. Ved Siden af dem arbeidede Gibeoniten Melathja og Meroniten Jadon, Mænd fra Gibeon og Mizpa, hvor Statholderen for hvad der ligger hiinsides Floden havde sit Sæde.

8. Ved Siden af ham arbeidede Usiel, Charhaja's Søn, som hørte til Guldsmedene, ved Siden af ham arbeidede Chananja, en Apothekersøn, de standsede først ved den lange Muur med Arbeidet paa Jerusalem.

9. Ved Siden af dem arbeidede Rephaja, Hurs Søn, Fyrsten for Jerusalems halve Gebeet.

10. Ved Siden af dem arbeidede Jedaja, Charumaphs Søn ligeoverfor sit eget Huus, og ved Siden af ham arbeidede Chattus, Chasabneja's Søn.

11. Paa en anden Strækning arbeidede Malchia, Charims Søn og Chasub, Pachat Moabs Søn, nemlig paa Ovnetaarnet.

12. Ved Siden af ham arbeidede Sallum, Loches' Søn, Fyrsten for Halvdelen af Jerusalems Gebeet, tilligemed sine Døttre.

13. Paa Dalporten arbeidede Chanun og Sanoahs Beboere, de byggede den, satte dens Fløie i, ligesaa dens Skaader og Stænger og dertil en Strækning af Muren paa tusinde Alen indtil Møgporten.

14. Paa Møgporten arbeidede Malchia, Rechabs Søn, Fyrsten for Beth-Cherems Gebeet, han byggede den og satte dens Fløie i, ligesaa dens Skaader og Stænger.

15. Paa Kildeporten arbeidede Sallun, Chol-Choses Søn, Fyrsten for Mizpa's Gebeet. Han byggede den, tømrede den og satte dens Fløie i, ligesaa dens Skaader og Stænger, endvidere Muren ved Dammen Selah indtil Kongens Have og Trappetrinene, som føre ned fra Davids By.

16. Dernæst arbeidede Nehemias, Asbuks Søn, Fyrsten for Bethzurs halve Gebeet, indtil Pladsen ligeoverfor Davids Grave, den gravede Dam og Kjæmpernes Huus.

17. Dernæst arbeidede Leviterne: Rechum, Ban's Søn; ved Siden af ham arbeidede Chasabja, Fyrsten for Kegila's Gebeet med dens District;

18. Dernæst arbeidede deres Brødre: Bavai Chenadads Søn, Fyrsten for det andet halve Gebeet af Kegila.

19. Ved Siden af ham arbeidede Eser, Josuas Søn, Fyrsten for Mizpa, paa en anden Strækning, fra Stedet ligeoverfor Opgangen til Vaabenhuset indtil Hjørnet.

20. Dernæst byggede Baruch, Sabbai's Søn med særdeles Iver paa en anden Strækning fra Hjørnet indtil Indgangen til Ypperstepræsten Eljaschibs Huus.

21. Dernæst arbeidede Meremoth, Uria's Søn, som var en Søn af Hakkoz, paa en anden Strækning fra Døren til Eljaschibs Huus indtil Enden af Eljaschibs Huus.

22. Dernæst arbeidede Præsterne, som vare fra Omegnen.

23. Dernæst arbeidede Benjamin og Chasub ligeoverfor deres eget Huus, dernæst arbeidede Asarja, Maaseja's Søn, en Søn af Ananja, tæt ved sit eget Huus.

24. Dernæst arbeidede Binui, Henadads Søn, paa en anden Strækning fra Asarja's Huus indtil Hjørnet og Udkanten.

25. Palal, Usai's Søn fra Hjørnet og det høie Taarn, som reiser sig fra Kongens Huus ved Fangeforgaarden; dernæst Pedaja, Pargos' Søn.

26. Nethinim, som boede i Ophel, byggede indtil ligeoverfor Vandporten mod Øst og det fremspringende Taarn.

27. Dernæst byggede Thekoiterne paa en anden Strækning fra det store, fremspringende Taarn indtil Ophels Muur.

28. Tæt ovenfor Hesteporten byggede Præsterne, enhver ligeoverfor sit eget Huus.

29. Dernæst byggede Zadok, Immers Søn, ligeoverfor sit eget Huus. Dernæst byggede Semaja, Sechanja's Søn, som tog vare paa den østre Port.

30. Dernæst byggede Chananja, Selemja's Søn, og Chanun, den sjette Søn af Zalaph, paa en anden Strækning; dernæst byggede Mesullam, Berechja's Søn, ligeoverfor sit eget Kammer.

31. Dernæst byggede Malchija, Zorphi's Søn, indtil Huset for Nethinim og Kjøbmænd ligeoverfor Befalingsporten, indtil Opgangen paa Hjørnet.

32. Imellem Opgangen paa Hjørnet og Faareporten arbeidede Guldsmedene og Kjøbmændene.

Capitel III.

[5]) jvfr. V. 27. [8]) Den saakaldte lange Muur var maaskee bleven forskaanet af Fienden og behøvede ikke først at istandsættes. [29]) Den østre Port, nemlig ved Templet. [31]) jvfr. 1 Kong. 10, 28-29.

Capitel IV.

Hvorledes Sanballats og Tobias' Anslag slog feil, og Jøderne fortsatte deres Arbeide.

1. Da Sanballat fik at vide, at vi arbeidede paa Muren, blev han opbragt og meget fortrydelig og drev Spot med Jøderne.

2. Han talede i Overværelse af sine Brødre og Samarias Hær og sagde: Hvad er det disse usle Jøder have for? Skulde man lade dem have Ro, lade dem offre og fuldføre det nuomstunder? lade dem paa ny bringe Stenene frem af Gruusdyngerne, som vare opbrændte?

3. Ammoniten Tobias stod jevnsides ham og sagde: Hvad de end bygge, vilde dog en Ræv, ifald den sprang derop, rive deres Steenmuur ned.

4. Hør det, vor Gud, hvorledes vi blive forhaanede, og lad deres Smædeord træffe deres eget Hoved, lad dem blive til Bytte i et Fængsels Land.

5. Hold dem ikke denne Synd tilgode og lad deres Forseelse ikke blive forglemt hos dig, thi de have drevet Spot med Bygningsmændene.

6. Men vi byggede paa Muren, og hele Muren blev til Halvdelen færdig, thi Folket var villigt til at arbeide.

7. Da Sanballat, Tobias, Araberne, Ammoniterne og Asdodæerne fik at vide, at det gik godt fremad med Jerusalems Mure, og at Hullerne begyndte at lukke sig, saa bleve de meget fortrydelige

8. Og forenede sig allesammen om at drage ud til Kamp mod Jerusalem og at gjøre den Fortræd.

9. Da bønfaldt vi vor Gud og stillede Dag og Nat for deres Skyld Vagter ud imod dem.

10. Og Juda sagde: Lastdragernes Kraft er ringe, og af Gruus er der en svær Mængde; vi kunne ikke bygge Murene,

11. Uden at vore Fjender ville sige: de skulle hverken mærke eller ane noget dertil, før vi ere komne midt ind iblandt dem, dræbe dem og standse Værket.

12. Da nu ogsaa Jøderne, som boede tæt op til hine, kom og sagde til os, vel en ti Gange: fra alle Kanter ville de falde over os;

13. Saa stillede jeg Folket op fra de laveste Steder af bagved Muren paa de aabne Pladser efter Slægterne med deres Sværd, Landse og Bue.

14. Da jeg saae det, reiste jeg mig og sagde til de Fornemste, Fyrsterne og det øvrige Folk: Nødes ikke for dem, men kommer den store og frygtelige Herre ihu og kjæmper for eders Brødre, eders Sønner og Døttre, eders Qvinder og Huse.

15. Det gik rigtig saa, at da vore Fjender hørte, vi havde faaet det at vide, da forstyrrede Gud deres Anslag og vi vendte alle tilbage til Muren, hver til sit Arbeide.

16. Fra den Dag af arbeidede Halvdelen af mine Folk paa Værket og Halvdelen af dem forbleve rustede med Landser og Skjolde, Buer og Pandsere; Fyrsterne stode bagved hele Juda's Huus.

17. De, som arbeidede paa Muren, saavelsom de, der bare Byrder, og de, der læssede dem paa, forrettede Arbeidet med den ene Haand og holdt Kastevaabenet med den anden.

18. Af Bygningsfolkene havde hver sit Sværd bundet ved Hoften, medens de arbeidede, og en Trompeter stod hos mig.

19. Og jeg sagde til de Fornemme, Fyrsterne og det øvrige Folk: Det er et stort og vidtløftigt Arbeide, og vi maae sprede os paa Muren, saa den ene kommer langt fra den anden.

20. Hvorsomhelst I nu høre Lurens Klang, der skulle I samles hos os, da vil vor Gud kjæmpe for os.

21. Saa arbeidede vi paa Værket, Halvdelen af dem forblev under Vaaben fra Morgenrøden, indtil Stjernerne kom frem.

22. Paa den selvsamme Tid sagde jeg til Folket: Hvermand skal blive med sin Karl inde i Jerusalem for at holde Vagt om Natten med os og arbeide om Dagen.

23. Hverken jeg eller mine Brødre og Folk, ingen af os kom af vore Klæder, hver havde Vaaben hos sig og Vand.

Capitel V.

Nehemias afskaffer Aager.

1. Da hændte det sig, at Folket og deres

Capitel IV.

[4]) jvfr. Esr. 7, 27. [12]) De ville overfalde os. Her er den græske Oversættelse bleven fulgt. I den hebraiske Bibel staaer istedetfor den tredie den anden Person i Pluralis, men det giver ingen Mening. [13]) De laveste Steder bleve som de svageste først besatte.

Capitel V.

Under de i forrige Cap. beskrevne Omstændigheder kunde der naturligviis ikke være synderlig

Qvinder opløftede et høit Skrig imod deres Brødre, Jøderne.

2. Der var dem, som sagde: Vi have Sønner og Døttre i Mængde, lader os faae Korn, for at vi kunne spise og friste Livet.

3. Der var ogsaa dem, som sagde: Vore Marker, Viinbjerge og Huse have vi pantsat, lader os faae Korn mod Sulten.

4. Der var atter dem, som sagde: For at svare Kongen Skat have vi laant Penge paa vore Marker og Viinbjerge.

5. Vi og vore Brødre ere dog eet Kjød, ligesaa deres Børn og vore, men nu maae vi lade vore Sønner og Døttre underkaste sig og blive Trælle, ja nogle af vore Døttre ere allerede blevne trælbundne, da vi slet ingen Kraft have, og vore Agre og Viinbjerge høre andre til.

6. Da blev jeg saare fortrydelig, dengang jeg hørte deres Skrig og denne Tale.

7. Og jeg fattede den Tanke at gaae irette med de Fornemme og Fyrsterne og sagde til dem: Hver af eder lægger en Byrde paa sin Broder. Da foranstaltede jeg en stor Forsamling angaaende dem

8. Og sagde til dem: Vi kjøbte vore Brødre, Jøderne, som vare solgte til Hedningerne, da vi havde Evne dertil; ville I nu atter sælge eders Brødre? Skulle de blive solgte til os? Da taug de og havde intet Svar.

9. Jeg sagde endvidere: Det er ikke nogen god Sag, som I have for? Skulde I ikke af Frygt for vor Gud stye at blive til Spot hos vore Fjender, Hedningerne?

10. Skulde ogsaa jeg, mine Brødre og Folk, laane dem Sølv og Korn mod Renter? Nei, vi ville lade dette Paalæg fare.

11. Giver dem dog strax deres Marker, Viinbjerge, Oliebjerge og Huse igjen tilligemed Procenterne af Pengene, Kornet, Mosten og Olien, hvorfor I have taget Renter af dem.

12. Da sagde de: det ville vi gjøre og ikke kræve noget af dem, det skal være saaledes, som du siger. Da kaldte jeg paa Præsterne og lod dem sværge paa, at de vilde gjøre, som de sagde.

13. Jeg rystede ogsaa Brystfolderne og sagde: Saaledes vil Gud ryste hver Mand, som ikke holder dette Ord i Hævd, ud af hans Huus og hans Bestilling, og han skal blive rystet heelt tom! Hele Folket sagde: Amen! og lovede Jehova. Og Folket gjorde efter dette Ord.

14. Lige fra den Dag, man havde beskikket mig til at være Statholder i Juda Land, fra Kong Artachsasta's tyvende Aar indtil det to og tredivte, det er i tolv Aar, nød jeg og mine Brødre ikke Statholderens Kost.

15. De tidligere Statholdere, som havde været forud for mig, besværede Folket og toge baade Brød og Viin og dertil fyrretyve Sølvsekler af dem, endogsaa deres Tjenere øvede Myndighed mod Folket; jeg handlede ikke saaledes af Frygt for Gud.

16. Jeg fortsatte ogsaa Arbeidet paa denne Muur, og vi kjøbte ingen Ager; alle mine Folk forbleve der samlede ved Arbeidet.

17. Og Jøderne, de hundrede og halvtredsindstyve Fyrster og de, som vare komne til os fra Hedningerne trindt omkring os, gik til mit Bord.

18. Anretningen til en Dag var: en Oxe, tre udsøgte Faar og Fugle, det bekostede jeg, og hver tiende Dag fik jeg alle Sorter Viin i Mængde. Foruden dette begjærede jeg ikke Statholderens Kost, thi Folket havde en tung Tjeneste.

19. Husk i Naade paa mig, min Gud, og paa alt, hvad jeg har gjort mod dette Folk.

Capitel VI.

Tobias og Sanballat søge at fange og derpaa at skræmme Nehemias.

1. Saasnart nu Sanballat, Tobias, Araberen Gesem og vore øvrige Fjender fik Nys om, at jeg byggede Muren, og der ikke var en Aabning mere tilbage i den, ihvorvel jeg hidindtil ikke havde faaet Fløiene sat i Portene,

2. Sendte Sanballat og Gesem Bud til

Tanke om Agerdyrkning, og som Følge deraf, maatte den fattigere Deel af Folket geraade i den yderste Nød. Efter Mose Lov var det Aager at tage Renter af en Landsmand, 2 Mos. 22, 24; 3 Mos. 25, 35-55; 5 Mos. 23, 20-21. 14-19) indeholde ikke noget, som Nehemias talte i den Forsamling, som fandt Sted i Anledning af Folkets Klager; men det er et Regnskab, han aflægger for hele sin Færd, som den har været indtil Kong Artaxerxes' 32te Aar, paa hvilken Tid Nehemias for anden Gang vendte tilbage til Jerusalem, 13, 6. Bogen er maaskee affattet under Nehemias' andet Ophold i Jerusalem. Jvfr. 4 Mos. 12, 3; hvor Moses, da der gaves ham Anledning dertil, ligeledes med faa Ord aflægger Regnskab for sig.

Capitel VI.

2) Kløften Ono ligger i Benjamin Stamme

mig med den Besked: Kom, lad os raadslaae med hinanden i Landsbyerne ved Ono Kløft. Men de pønsede paa at gjøre mig Fortræd.
3. Saa sendte jeg dem Bud med den Besked: Jeg har en vigtig Forretning for og kan ikke komme derned; hvorfor skulde Forretningen standse, som jeg jo maatte slippe, ifald jeg kom ned til eder!
4. Fire Gange lode de et Bud gaae til mig med den selvsamme Besked, og jeg gav dem det selvsamme Svar.
5. Da Sanballat for femte Gang sendte sin Dreng til mig med den samme Besked, havde denne et aabent Brev i Haanden;
6. Deri stod: Blandt Folkefærdene gaaer der et Rygte, som hidrører fra Gasmu, at du og Jøderne pønse paa Oprør og at du derfor opbygger Muren; det samme Rygte siger, at du vil være deres Konge,
7. Ogsaa at du har beskikket Propheter, som skulle udraabe dig i Jerusalem med disse Ord: han er Konge i Jerusalem. Dette Rygte kunde nu let komme for Kongen, velan, lad os holde Raad med hinanden.
8. Jeg sendte ham følgende Svar: Der er ikke noget saadant Rygte, som du taler om, men det er blot dit eget Paafund.
9. Thi de vilde allesammen skræmme os, idet de sagde: Blot de lade Hænderne synke ved Arbeidet, saa det ikke bliver forrettet. Men styrk nu min Haand!
10. Da jeg kom ind i Semaja's Huus, som var en Søn af Mehethabeels Søn Delaja, saa holdt denne sig indelukket og sagde: Lad os forsamles ved Guds Huus inde i Templet og lukke Tempeldørene til, thi de ville komme for at myrde dig, ja maaskee komme de om Natten for at myrde dig.
11. Men jeg sagde: Skulde en Mand som jeg flye? Hvo blandt mine Lige kunde betræde Templet og friste Livet? Jeg vil ikke gaae derind.
12. Jeg mærkede godt, at Gud ikke havde sendt ham, men at han tiltalte mig paa Propheters Viis, fordi Tobias og Sanballat havde leiet ham dertil.
13. Han var leiet i den Hensigt, at jeg skulde blive skræmmet og forsynde mig ved at gjøre dette, og de saaledes maatte faae et slemt Paaskud til at haane mig.
14. Glem det ikke, min Gud, hvad Tobias og Sanballat have bedrevet og ligesaa Prophetinden Noadja og de øvrige Propheter, som vare satte ud paa at skræmme mig.
15. Muren blev færdig den fem og tyvende i Elul Maaned; paa to og halvtresindstyve Dage.
16. Da alle vore Fjender hørte det, og alle Hedningerne, som vare trindt omkring os, saae det, faldt deres Selvtillid strax, og de erkjendte, at dette Arbeide var bleven udført ved vor Guds Bistand.
17. Selv i denne Tid gik der mange Breve frem og tilbage imellem de Fornemme i Juda og Tobias,
18. Thi mange i Juda vare redelig forbundne med ham, eftersom han var en Svigersøn af Sechanja, Arachs Søn, og hans Søn, Jochanan, havde ægtet Mesullam, Berechja's Søns Datter.
19. De talede ogsaa godt om ham for mig og berettede igjen til ham, hvad jeg havde sagt. Saa forholdt det sig med Brevene, som Tobias sendte for at skræmme mig.

Capitel VII.

Muren fuldendes. Gjentagen Optælling af dem, som vare vendte tilbage fra Exilet.

1. Saasnart Muren var bygget, satte jeg Fløiene i; og derpaa bleve Portnerne, Sangerne og Leviterne beskikkede.

11, 35. [6]) Gasmu er den samme som Gesem, V. 1; 2, 19. [10]) Semaja maa have været en falsk Prophet; han holdt sig indelukket for at indgyde Nehemias Frygt ved selv at hykle den. Hensigten var dog ikke blot den, at skræmme Nehemias, men ogsaa at bringe ham til at forsee sig ved at flygte ind i Templet; jvf. V. 13. [14]) Prophetinden Noadja minder om den kloge Kone fra Thekoa, 2 Sam. 14, 2, og hende i Abel Beth Maacha, 2 Sam. 20, 16. [15]) Elul. Før Exilets Tid forekomme blot enkelte Maanednavne, som maaskee neppe engang have været egenlige Egennavne: Abib, 2 Mos. 13, 4, Axmaaneden; Siv, 1 Kong. 6, 1, Blomstermaaneden; Bul, 1 Kong. 6, 38, Regnmaaneden og Ethanim, 1 Kong. 8, 2, den strømrige Maaned. Men efter Exilet blive Maanederne stadig nævnte med faste Navne, og derfor vil det ikke være overflødigt her at tælle dem op: 1) Nisan; 2) Ijar; 3) Sivan; 4) Tammuz; 5) Ab; 6) Elul; 7) Tisri; 8) Marchesvan; 9) Kislev; 10) Thebet; 11) Sebath; 12) Adar. Af dem blive Ijar, Tammuz, Ab, Tisri, Marchesvan ikke nævnte i Skriften. [18]) Arach jvf. 7, 10; Esr. 2, 5. Mesullam jvf. 3, 4. Dengang de fremmede Qvinder bleve bortfjernede fra Israel, Esr. 10, kom de israelitiske Qvinder dog ikke tilbage, som havde indgaaet Ægteskab med Fremmede.

2. Jeg gav min Broder Hanani og Hananja, Slotshøvdingen i Jerusalem (det var en paalidelig Mand, som ogsaa frygtede Gud mere end de Fleste) en Befaling
3. Og sagde til dem: Lader Jerusalems Porte ikke blive aabnede før Middag, og indtil hine ere satte i, skal man holde Fløiene tillukkede og sætte Jerusalems Borgere ud paa Vagt, hver skal holde Vagt ligeoverfor sit Huus.
4. Byen er af en vid Udstrækning og stor, men er kun svagt befolket, og Husene ere ikke opførte.
5. Saa indgav min Gud mig, at jeg skulde forsamle de Fornemme, Fyrsterne og Folket efter Slægtregistrene. Jeg fandt ogsaa Bogen med Slægtregistere over dem, som første Gang vare dragne op, og deri fandt jeg skrevet:
6. Disse ere Beboerne af Landskabet, som ere dragne op fra Fangenskabet i Udlændigheden, hvori Kong Nebukadnezar af Babel havde bortført dem, og hvorfra de vendte tilbage til Jerusalem og Juda, hver til sin By;
7. Som kom med Serubabel, Josua, Nehemias, Asarja, Raamja, Nachamani, Mordechai, Bilsan, Mispereth, Bigvai, Nechum og Baana, Mandtallet over Israels Folk.
8. Pargos' Familie beløb sig til to tusinde eet hundrede og to og halvfjerdsindstyve;
9. Sephatja's Familie til tre hundrede og to og halvfjerdsindstyve;
10. Arachs Familie til sex hundrede og to og halvtresindstyve;
11. Pachat Moabs Familie af Josua Slægt til to tusinde, otte hundrede og atten;
12. Elams Familie til eet tusinde, to hundrede og fire og halvtresindstyve;
13. Sattu's Familie til to tusinde, otte hundrede fem og fyrretyve,
14. Sachai's Familie til syv hundrede og tresindstyve;
15. Binui's Familie til sex hundrede og otte og fyrretyve;
16. Bebai's Familie til sex hundrede og otte og tyve;
17. Asgads Famile til to tusinde, tre hundrede og to og tyve;
18. Adonikams Famile til sex hundrede og syv og tresindstyve;
19. Bigvai's Familie til to tusinde og syv og tresindstyve;
20. Adins Familie til sex hundrede og fem halvtresindstyve;
21. Athers Familie af Ezechias' Slægt til otte og halvfemsindstyve;
22. Chasums Familie til tre hundrede og otte og tyve;
23. Bezai's Familie til tre hundrede og fire og tyve;
24. Chariphs Familie til eet hundrede og tolv;
25. Gibeons Familie til fem og halvfemsindstyve;
26. Mændene af Bethlehem og Nethopha til eet hundrede og otte og firsindstyve;
27. Mændene af Anathot til eet hundrede og otte og tyve;
28. Mændene af Beth-Asmaveth til to og fyrretyve;
29. Mændene af Kirjath Jearim, Chephira og Beeroth til syv hundrede og tre og fyrretyve;
30. Mændene af Rama og Gibea til sex hundrede og een og tyve;
31. Mændene af Michmas til eet hundrede og to og tyve.
32. Mændene af Bethel og Ai til eet hundrede og tre og tyve;
33. Mændene af det andet Nebo til to og halvtresindstyve;
34. Beboerne af det andet Elam til eet tusinde, to hundrede og fire og halvtresindstyve;
35. Beboerne af Charim til tre hundrede og tyve;
36. Beboerne af Jericho til tre hundrede og fem og fyrretyve;
37. Beboerne af Lod, Hadid og Ono til syv hundrede og een og tyve;
38. Beboerne af Senaa til tre tusinde, ni hundrede og tredive.
39. Præsterne vare følgende: Jedaja's Børn af Josuas Familie beløb sig til ni hundrede og tre og halvfjerdsindstyve;
40. Immers Børn til eet tusinde og to og halvtresindstyve;
41. Paschurs Børn til eet tusinde, to hundrede og syv og fyrretyve;
42. Charims Børn til eet tusinde og sytten;
43. Leviterne vare følgende: Josuas Børn af Kadmiels Familie og Hodavja's Slægt beløb sig til fire og halvfjerdsindstyve.
44. Sangerne vare: Asaphs Børn, som beløb sig til eet hundrede og otte og fyrretyve.

Capitel VII.

[3]) Det Sidste ved Arbeidet er, at Portfløiene blive hængte i Hængsler. Før dette skete, maae Portene dog paa en eller anden Maade have været lukkede. Nehemias advarer mod at aabne dem, før Fløiene ere satte i. [6–73]) er en Gjentagelse af Esra. Capitel 2. Den

45. Portnerne vare: Sallums, Athers, Thalmons, Akkubs, Chathita's og Sabai's Familier, som beløb sig til eet hundrede og otte og tredive.
46. Nethinims Familier vare: Zicha, Chasupha, Thabaot,
47. Keros, Siga, Phadon,
48. Lebana, Chagaba, Salmai,
49. Chanan, Giddel, Gachar,
50. Reaja, Rezin, Nekoda,
51. Gasam, Usa, Phaseach,
52. Besai, Meunim, Nephisesim,
53. Bakbuk, Chakupha, Charchur,
54. Bazlith, Mechida, Charsa,
55. Barkos, Sisera, Thamach,
56. Neziach og Chathipha,
57. Af Salmons Tjenere var der følgende Familier: Sothai, Sopheret, Pherida,
58. Jaala, Darkon, Giddel,
59. Sephatja, Chattil, Pochereth-Hazbajim og Amon.
60. Nethinim og Familierne af Salomons Tjenere beløb sig i alt til tre hundrede og to og halvfemsindstyve.
61. Følgende, som droge op fra Telmelach-Telcharsa, nemlig: Cherub, Adon og Immer, kunde ikke gjøre Rede for deres Familie og Herkomst, om de ogsaa vare af Israel;
62. Ligesaa: Delaja's, Tobia's og Nekoda's Familier, sex hundrede og to og fyrretyve i Tallet.
63. Iblandt Præsternes Familier var der Chabaja's, Hakkoz' og Barsillai's Familier (den sidste havde giftet sig ind i Gileaditen Barsillai's Familie og antaget dens Navn);
64. De ledte om deres Stamtavler, men fandt dem ikke. Saa bleve de udelukkede fra Præsteforretninger.
65. Og Statholderen sagde til dem, at de ikke maatte spise af det Høihellige, før Præsten stod med Urim og Thummim.
66. Det var i alt en Forsamling paa to og fyrretyve tusinde, tre hundrede og tresindstyve
67. Foruden Trælle og Tjenestequinder, som beløb sig til syv tusinde, tre hundrede og tre og tredive. De havde to hundrede og fem og fyrretyve Sangere og Sangerinder.
68. Deres Heste vare syv hundrede og sex og tredive i Tallet, deres Muuldyr to hundrede og fem fyrretyve.
69. Kamelerne vare fire hundrede og fem og tredive, Æslerne sex tusinde, to hundrede og tyve.
70. Et Antal af Familieoverhovederne bidrog til Værket: Statholderen gav tusinde Dareiker i Guld til Skatten, dertil halvtresindstyve Skaale og fem hundrede og tredive Underkjorteler til Præsterne.
71. De andre Familiefædre gave til Skatten ved Arbeidet tyve tusinde Dareiker i Guld og to tusinde og to hundrede Miner Sølv.
72. Hvad det øvrige Folk gav, var to og tyve tusinde Dareiker i Guld, ti tusinde Miner Sølv og syv og tresindstyve Præsteklædninger.
73. Saa boede Præsterne og Leviterne, Portnerne, Sangerne, endeel af Folket, Nethinim og hele Israel i deres Stæder.

Capitel VIII.

Esra oplæser Lovbogen. Løvsalsfest.

1. Hele Folket flokkedes som een Mand paa Gaden, som ligger ligeoverfor Vandporten og sagde til Esra, den Skriftlærde, at han skulde komme frem med Mose Lovbog, som Jehova havde givet Israel.
2. Saa kom Præsten Esra frem med Loven for Forsamlingen, som bestod baade af Mænd og Qvinder, ja af alle, som havde Forstand paa at høre, paa den første Dag i den syvende Maaned.
3. Han læste op af den ligeoverfor Gaden, som løber ligeoverfor Vandporten, fra Morgen indtil midt paa Dagen for Mænd og Qvinder og hvem der havde Forstand derpaa, og hele Folket lyttede efter Lovbogen.
4. Og Esra, den Skriftlærde, stod paa en Træforhøining, som man havde dannet i den Anledning; paa hans høire Side stode Mattithja, Sema, Anaja, Uria, Hilkia og Maaseja, paa hans venstre Pedaja, Misael, Malchia, Chasum, Chasbadana, Sacharja og Mesullam.
5. Esra aabnede Bogen i hele Folkets Paasyn, thi han stod høiere end hele Folket,

---

mærkelige Forskjellighed og Overeensstemmelse, som findes imellem begge Optællinger, ere allerede blevne paapegede.

Capitel VIII.

[1]) Vandporten laae paa Stadens østre Side, der var ogsaa Indgangen til Templet. Det var egenlig under Løvsalsfesten at Lovens Oplæsning skulde finde Sted, 5 Mos. 31, 10-11; den begyndte først paa den 15de Dag i den 7de Maaned. Heller ikke siges, om det indeværende Aar var Sabbatsaar. Men Lovbudet angaaende Oplæsningen var vel saalænge blevet forsømt, at man neppe udsatte Efterlevelsen ene for at vente paa Sabbatsaaret. Nehemias nævnes her

og da han lukkede den op, reiste hele Folket sig.

6. Og Esra lovede Jehova, den store Gud, og hele Folket svarede: Amen, Amen! med opløftede Hænder, derpaa kastede de sig med Ansigtet ned paa Jorden og tilbade Jehova.

7. Josua, Bani, Serebja, Jamin, Akkub, Sabthai, Hodija, Maaseja, Kelitha, Asarja, Josabad, Chanan, Pelaja og Leviterne underviste Folket i Loven, og Folket blev staaende paa deres Plads.

8. Og de læste Guds Lovbog Ord for Ord og bibragte dem Indsigt deri. Saa fik de Forstand paa det, som blev oplæst.

9. Nehemias d. e. Statholderen og Præsten Esra, den Skriftlærde, og Leviterne, som underviste Folket, sagde til hele Folket: Denne Dag er hellig for Jehova eders Gud; værer ikke nedslagne og græder ikke. Thi hele Folket græd, da de hørte, hvad der stod i Loven.

10. Og han sagde til dem: Gaaer hen, spiser hvad der er fedt, drikker hvad der er sødt og sender den en Andeel, der ikke har noget i Beredskab, thi Dagen er hellig for vor Herre; I skulle ikke faste, thi Jehovas Glæde er eders Styrke.

11. Saa tyssede Leviterne paa hele Folket og sagde: tier stille, thi Dagen er hellig, I skulle ikke faste.

12. Og hele Folket gik hen for at spise og drikke og sende Portioner ud og holde en stor Høitid, thi de agtede paa det, man havde paamindet dem om.

13. Næste Dag forsamlede Familiefædrene af hele Folket sig med Præsterne og Leviterne hos Esra, den Skriftlærde, for ret at faae Rede paa Lovens Ord.

14. Og de fandt optegnet i Loven, hvad Jehova havde budet ved Moses, at Israels Børn skulde boe i Hytter under Festen i den syvende Maaned.

15. Det kundgjorde de og lode et Opraab gaae gjennem alle deres Byer og Jerusalem, som lød saaledes: Gaaer ud paa Bjerget og henter Grene af forskjellige Slags Oliventræer, af Myrthetræer, Palmer og andre løvrige Træer for at danne Hytter, efter hvad foreskrevet er.

16. Saa gik Folket ud for at hente dem og hver Mand dannede sig Hytter paa sit Tag og sin Gaardsplads, i Forgaardene til Guds Huus, paa Gaden ved Vandporten og paa Gaden ved Ephraims Port.

17. Og hele Folket, som var vendt tilbage fra Fangenskabet, dannede sig Hytter og boede i Hytter. Det havde Israels Børn ikke gjort fra Josua, Nuns Søns Tid indtil hiin Dag, og Glæden blev overvættes stor.

18. Og man læste Dag for Dag op af Guds Lovbog fra den første Dag til den sidste og holdt Høitid i syv Dage; paa den ottende Dag var der Forsamling, som det sig bør.

Capitel IX.

Leviternes Bøn. Ny Afslutning af Pagten.

1. Paa den fire og tyvende Dag i denne Maaned forsamlede Israels Børn sig fastende og iførte Sække med Støv paa Hovedet.

2. Israels Sæd blev adskilt fra alle fremmede Familier, de stode og bekjendte baade deres egen Synd og deres Fædres Forseelser.

3. De bleve staaende paa deres Plads, medens man læste i Jehova, deres Guds Lovbog, den fjerde Deel af Dagen, og en anden fjerde Deel skriftede de og tilbade Jehova, deres Gud.

4. Josua, Bani, Kadmiel, Sebanja, Bunni, Serebja, Bani og Chenani traadte op paa Leviternes Trappe og paakaldte med høi Røst Jehova deres Gud.

5. Og Leviterne Josua, Kadmiel, Bani, Chasabneja, Serebja, Hodija, Sebanja og Petachja sagde: Staaer op og lover Jehova eders Gud fra Evighed og til Evighed, lovet være dit herlige Navn, som er ophøiet over al Lov og Priis.

6. Det er dig, Jehova, ene dig, som har dannet Himlene, ja Himlenes Himle, og deres Hærskare; Jorden og alt, hvad der lever derpaa, Vandene og alt, hvad der findes deri, det er dig, som skjænker Alting Liv, Himlenes Hærskare tilbede dig.

7. Det er dig, Gud Jehova, som udvalgte Abram og førte ham fra Ur i Chaldæa og gav ham Navnet Abraham,

---

i tredie Person; jvf. Indledn. [11]) Folket forverlede den første og tiende Dag i Maaneden med hinanden. [14]) jvf. 3 Mos. 23, 40-43. [17]) Meningen kan naturligviis ikke være, at der ikke var blevet holdt Løvsalsfest siden Josuas Tid, men Anordningen om at opføre Løvhytter var ikke tidligere bleven saa nøiagtig opfyldt.

Capitel IX.

[1]) Den 24de Dag var Dagen efter Løv-

8. Du fandt hans Hjertelag trofast mod dig og gik i Pagt med ham om at give Canaaniternes, Chittiternes, Amoriternes, Pherisiternes, Jebusiternes og Girgasiternes Land til hans Sæd, og du holdt dit Ord, thi du er retfærdig.

9. Du saae vore Fædres Nød i Ægypten og hørte deres Raab ved Sivhavet,

10. Du gjorde Jertegn og Undergjerninger mod Pharao og alle hans Tjenere og hele Folket i hans Land; da indlagde du dig det Navn, du fører den Dag idag.

11. Du kløvede Havet foran dem, saa de gik midt igjennem Havet paa det Tørre; men deres Forfølgere styrtede du ned i Afgrunden, som en Steen ned i de dybe Vande.

12. I en Skystøtte førte du dem om Dagen og i en Ildstøtte om Natten for at lyse for dem paa den Vei, ad hvilken de droge.

13. Paa Sinai Bjerg steg du ned og talede med dem fra Himmelen, du gav dem retfærdige Vedtægter og sanddrue Love, gode Skikke og Befalinger.

14. Din hellige Sabbat kundgjorde du for dem og paalagde dem Bud, Skikke og Lov ved din Tjener Moses.

15. Du gav dem Brød fra Himmelen, da de hungrede, og lod Vand strømme ud af Klippen, da de tørstede, og du talede til dem om, at de skulde komme og faae Landet i Arv, som du havde svoret paa at ville give dem.

16. Men vore Fædre handlede overmodig, de gjorde deres Nakke stiv og agtede ikke paa dine Bud.

17. Men de undsloge sig for at adlyde og mindedes ikke dine vidunderlige Gjerninger, som du øvede imod dem; de gjorde deres Nakke stiv og toge En til Høvding for i deres Gjenstridighed at vende tilbage til deres Tjeneste. Dog, du er Tilgivelsens Gud, naadig, barmhjertig, langmodig og rig paa Miskundhed, du slap dem ikke,

18. Endskjøndt de dannede sig et støbt Billede, en Kalv og sagde: denne er din Gud, som førte dig op fra Ægypten, og dreve det vidt med Forargelsen;

19. Men efter din store Barmhjertighed forlod du dem ikke i Ørkenen, Skystøtten, som skulde lede dem paa Vei, veg ikke fra dem om Dagen, ei heller Ildstøtten om Natten, som skulde lyse for dem paa den Vei, de droge.

20. Du lod din gode Aand optugte dem, dit Man unddrog du ikke deres Mund og gav dem Vand, naar de tørstede.

21. I fyrretyve Aar forsørgede du dem i Ørkenen, saa de ikke fattedes, deres Klæder sledes ikke og deres Fødder hovnede ikke,

22. Du skjænkede dem Kongeriger og Folkeslag og fordeelte dem indtil Udkanten; saa fik de Sichons Land, Kongen af Hesbons Land og Kong Og af Basans Land i Eie.

23. Deres Sønner formerede du som Himmelens Stjerner og du bragte dem ind i Landet, hvorom du havde sagt til deres Fædre, at de skulde komme til at eie det.

24. Og Sønnerne kom og fik Landet i Eie, og du underkastede dem Landets Beboere, Canaaniterne, og gav dem i deres Vold, baade deres Konger og Landets Folkeslag, saa de kunde gjøre ved dem, hvad de fandt for godt,

25. De indtoge de befæstede Stæder og det fede Land og fik Huse i Eie, som vare fyldte med alt Godt, udhugne Brønde, Viinbjerge, Oliehaver og Frugttræer i Mængde; de spiste sig mætte, trivedes og gottede sig ved dit store Gods.

26. Da bleve de gjenstridige, satte sig op imod dig og kastede din Lov bag deres Ryg, dine Propheter dræbte de, som vidnede imod dem for at føre dem tilbage til dig, og dreve det vidt med Forargelsen.

27. Du overlod dem i deres Fienders Vold, som trængte dem; men naarsomhelst de kom i Trængsel, raabte de til dig, og du hørte dem fra Himmelen, efter din store Barmhjertighed forundte du dem Redningsmænd, som hjalp dem ud af deres Fienders Vold.

28. Saasnart de havde faaet Ro, forfaldt de atter til Synd mod dig; da overlod du dem til deres Fienders Magt, som herskede over dem, indtil de atter paakaldte dig, og du fra Himmelen hørte det og frelste dem efter din store Barmhjertighed fra Tid til anden.

29. Og du vidnede imod dem for at føre dem tilbage til din Lov; men de handlede overmodig, agtede ikke paa dine Bud og forsaae sig imod dine Sætninger, ja imod dem, hvorved Mennesket skal leve, hvis han holder dem, forsyndede de sig, de rystede af Skulderen, gjorde Nakken stiv og adløde ikke.

30. I mange Aar lod du det gaae hen med dem og vidnede blandt dem ved din Aand gjennem dine Propheter, men de hørte ikke.

---

salsfesten, som den ottende Dags Festforsamling iberegnet varede fra den 17de til den 23de. [17]) toge En til Høvding; maaskee er Aron meent, hvem Folket formaaede til at støbe Kalven, eller ogsaa burde der oversættes: de vilde have taget En til Høvding o. s. v. (hvis nemlig ikke Jehova havde hindret dem deri). [22]) indtil Udkanten, Israeliterne fik altsaa det hele Land.

Da lod du Verdens Folkeslag faae Magt over dem.
31. Dog, efter din store Barmhjertighed gjorde du dem ikke heelt til intet og gav ikke Slip paa dem, thi du er en naadig og barmhjertig Gud.
32. Og nu, du vor Gud, som er en stor, en vældig, en forfærdelig Gud, som holder Tro og Love, lad hele den Gjenvordighed ikke blive ændset for ringe af dig, som er overgaaet os, vore Konger, vore Fyrster, vore Præster, vore Propheter, vore Fædre, ja dit hele Folk, fra Asyrerkongens Tid indtil den Dag idag.
33. Du er retfærdig i alt, hvad der er kommet over os, thi du har øvet Sanddruhed, men vi have øvet Ondskab.
34. Vore Konger, vore Fyrster, vore Præster og vore Fædre have ikke holdt din Lov, de have ikke agtet paa dine Befalinger og dine Vidnesbyrd, som du aflagde iblandt dem.
35. Ja, i deres Rige og ved det store Gods, som du gav dem, i det udstrakte og fede Land, som du anviste dem, tjente de dig ikke og omvendte sig ikke fra deres ugudelige Færd.
36. Men nu ere vi dine Tjenere, i det Land, hvis Frugt og Gods du lod vore Fædre nyde, ja just i dette ere vi Tjenere.
37. Men dets rige Grøde kommer Kongerne til Gode, som du har sat over os for vore Synders Skyld; de herske over vor Krop og over vort Qvæg efter eget Tykke, og vi ere i stor Vaade.
38. Paa Grund af alt dette afsluttede vi en tilforladelig Pagt og satte den op; den blev forseglet af vore Fyrster, vore Leviter og vore Præster.

Capitel X.

Fortsættelse om Pagtens Afslutning.

1. Øverst blandt de Beseglede stode: Statholderen Nehemias, Hachalja's Søn og Zedekias.
2. Seraja, Asarja, Jeremias,
3. Paschur, Amarja, Malchia,
4. Chattus, Sebanja, Malluk,
5. Charim, Meremoth, Obadja,
6. Daniel, Gintho, Barun,
7. Mesullam, Abia, Mijamin,
8. Maasja, Bilgai og Semaja. Det var Præsterne.
9. Leviter vare: Josua, Asaja's Søn, Binui og af Henadads Familie Kadmiel.
10. Dertil deres Frænder: Sebanja, Hodija, Kelita, Paalja, Chanan,
11. Micha, Rechob, Chasabja,
12. Sachur, Serebja, Sebanja,
13. Hodija, Bani og Beninu.
14. Hovdinger for Folket vare Pargos, Pachat Moab, Elam, Sattu, Bani,
15. Bunni, Asgad, Bebai,
16. Adonija, Bigvai, Adin,
17. Ather, Ezechias, Assur,
18. Hodija, Chasum, Bezai,
19. Chariph, Anathot, Nebai,
20. Magpigas, Mesullam, Hesir,
21. Mesesabeel, Zadok, Jaddua,
22. Pelathja, Chanan, Anaja,
23. Hosea, Chananja, Chasub,
24. Halotches, Pilcha, Sobek,
25. Rechum, Chasabna, Maaseja,
26. Achia, Chanan, Anan,
27. Malluk, Charim og Baana.
28. Og det øvrige Folk, dertil Præster og Leviter, Portnere og Sangere, Nethinim og hvem der havde affondret sig fra Verdens Folkeslag for at søge til Guds Lov med deres Hustruer, Sønner og Døttre, hver som havde Forstand og Indsigt deri,
29. Sluttede sig til de Fornemme blandt deres Brødre og forpligtede sig ved Forbandelse og Eed til at ville vandre efter Guds Lov, som var given dem ved Guds Tjener Moses, holde og opfylde alle vor Herre Jehovas Befalinger, hans Vedtægter og Skikke,
30. Ikke give vore Døttre til Jordens Folkeslag, og ikke lade vore Sønner faae deres Døttre,
31. Og naar Jordens Folkeslag holde Varer og allehaande Sæd tilfals paa en Sabbatsdag, at vi da ikke vilde tage noget hos dem paa en Sabbatsdag eller Helligdag men give Afkald paa det syvende Aar og allehaande Paalæg,
32. Og træffe den Bestemmelse med Hensyn

Capitel X.

En stor Deel af de Navne, som forekomme i Optællingen [1-27]), ere ogsaa nævnte i Fortegnelserne Esr. Cap 2 og Nehem. Cap. 7. [31]) Denne Bestemmelse viser Folkets Oprigtighed, thi i den forkuede Tilstand, hvori det var, har vistnok Agerdyrkningen været meget forsømt; alligevel vilde Folket ikke kjøbe, hvad der falbødes om Sabbaten.
[32]) Den samme fortrykte Tilstand var vel ogsaa Grunden til at Afgiften, som foreskreves 2 Mos. 30, 11-16, blev nedsat fra en halv til en tredie Deel Sekel. Afgrøden af Jord, som hidindtil ikke havde været drevet, skulde i de første Aar helliges til Jehova. Kun Førstegrøden og hvad der ellers helligedes, blev bragt umiddelbart til Præsterne, Tienden udredtes til Leviterne.

til os, at vi aarlig skulde give en tredie Deel Sekel til Tjenesten i vor Guds Huus,

33. Til Skuebrødene, det daglige Madoffer, det daglige Brændoffer, Sabbaterne, Nymaanederne, Høitiderne, de hellige Ting, Syndoffrene til Udsoning for Israel og alt, hvad der var at gjøre ved vor Guds Huus.

34. Vi kastede Lod om at skaffe Veddet tilveie, Præster, Leviter og Folket, og bringe det Aar for Aar paa de bestemte Tider til vor Guds Huus, til vore Fædres Huus, hvor det skulde brænde paa vor Gud Jehovas Alter, efter hvad foreskrevet var i Loven,

35. Og traf Bestemmelse om Aar for Aar at bringe Førstegrøden af vor Jord og af hvert Træes Frugt til Jehovas Huus;

36. Og de førstefødte af vore Sønner og af vort Qvæg, efter hvad foreskrevet var i Loven, og bringe det førstefødte af vort Hornqvæg og Smaaqvæg til vor Guds Huus for Præsterne, som tjente i vor Guds Huus,

37. Endvidere ville vi bringe det første af vor Sæd, hvad Land der bliver taget i Drift og Frugten af hvert Træ, Most og Oliven til Præsterne ind i Kamrene ved vor Guds Huus og Jordens Tiende til Leviterne; men Leviterne skulle selv tage Tiende i alle Stæder, hvor der er Jordbrug;

38. En Præst, en Efterkommer af Aron, skal være tilstede, naar Leviterne tage Tiende, og Leviterne skulle bringe den tiende Deel af Tienden til vor Guds Huus ind i Kamrene, som bruges til Forraadshuse.

39. Thi ind i Kamrene skulle Israeliter og Leviter bringe Gaven af Sæd, Most og Olie, didhen hvor de hellige Kar, de tjenende Præster, Portnerne og Sangerne ere. Vi ville ikke svigte vor Guds Huus.

Capitel XI.

Jerusalems Indvaanere og de øvrige Beboere af Juda og Benjamin.

1. Folkets Fyrster toge Bolig i Jerusalem; det øvrige Folk kastede Lod om at stille een af ti til at boe i Jerusalem, den hellige By, de ni Tiendedele skulde boe i de andre Stæder.

2. Men Folket velsignede hver Mand, som af egen Drift fæstede Bo i Jerusalem.

3. Det var de Øverste i Landskabet, som boede i Jerusalem; i Juda's Stæder boede hver paa sin Lod i deres Byer, nemlig Israel, Præsterne, Leviterne, Nethinim og Efterkommerne af Salomons Tjenere.

4. I Jerusalem boede nogle af Juda's og nogle af Benjamins Børn. Af Juda's Børn: Athaja, en Søn af Usia, en Søn af Sacharja, en Søn af Amarja, en Søn af Sephatja, en Søn af Mahalaleel af Perez' Slægt.

5. Maaseja, Baruchs Søn, som var en Søn af Cholchose, en Søn af Chasaja, en Søn af Adaja, en Søn af Jojarib, en Søn af Sacharja, som var Søn af en Silonit.

6. Hele Perez' Slægt, som var bosiddende i Jerusalem, beløb sig til fire hundrede og otte og tresindstyve vaabendygtige Mænd.

7. Følgende ere Benjamins Børn: Sallu, en Søn af Mesullam, en Søn af Joed, en Søn af Pedaja, en Søn af Kolaja, en Søn af Maaseja, en Søn af Ithiel, en Søn af Esaias.

8. Efter ham kom Gabbai og Sallai ni hundrede og otte og tyve Mand;

9. Joel, Sichri's Søn, var sat over dem, og Juda, Senua's Søn var over den anden Stad.

10. Af Præsterne var der: Jedaja, Jojaribs Søn, Jachin,

11. Seraja, Hilkia's Søn, som var en Søn af Mesullam, en Søn af Zadok, en Søn af Merajoth, en Søn af Achitub, Fyrsten over Guds Huus.

12. Deres Brødre, som forrettede Tjenesten ved Huset, vare otte hundrede og to og tyve; Adaja, en Søn af Jerocham, en Søn af Pelalja, en Søn af Amzi, en Søn af Sacharja, en Søn af Paschur, en Søn af Malchia;

13. Hans Brødre vare Familiefædre, to hundrede og to og fyrretyve i Tallet; Amasai, en Søn af Asareel, en Søn af Achsai, en Søn af Mesillemoth, en Søn af Immer.

14. Deres Brødre vare kraftfulde Folk, hundrede og otte og tyve i Tallet; Befalingsmanden for dem var Sabdiel, som var af fornem Herkomst.

15. Af Leviterne var der: Semaja, en Søn af Chasub, en Søn af Asrikam, en Søn af Chasabja, en Søn af Buni.

16. Sabthai og Josabad, som hørte til Leviternes Overhoveder, forestode alt, hvad der var at varetage udenfor Guds Huus.

17. Mathanja, en Søn af Micha, en Søn af Sabdi, en Søn af Asaph, var den første til at begynde paa Lovsangen ved Bønnen,

---

Capitel XI.

Om dette Capitels Forhold til 1 Krøn. Cap. 9 er der talt paa hiint Sted. 5) Enkelte Ephraimiter var der dog blandt de Tilbagevendte; Maaseja stammede fra Silo. 11) Fyrste over Guds

den næste af hans Brødre var Bakbukja; endvidere: Abda, en Søn af Sammua, en Søn af Galal, en Søn af Jeduthun.
18. Alle Leviterne i den hellige Stad beløb sig til to hundrede og fire og firsindstyve.
19. Portnerne vare Akkub og Thalmon og deres Brødre, som toge vare paa Portene, i alt hundrede og to og halvfjerdsindstyve.
20. Det øvrige Israel, Præster og Leviter vare i alle Juda's Stæder hver paa sin Lod.
21. Nethinim boede i Ophel; Zicha og Gisja vare over Nethinim.
22. Befalingsmand for Leviterne i Jerusalem var Usi, en Søn af Bani, en Søn af Chasabja, en Søn af Mathanja, en Søn af Micha; Asaphs Børn besørgede Sangen under Tjenesten i Guds Huus.
23. Angaaende dem var der en Befaling fra Kongen; Amana udredte til Sangerne, hvad de behøvede for hver Dag.
24. Petachja, Mesezabels Søn, af Serach Juda's Søns Slægt, var den næste efter Kongen i alt, hvad der vedkom Folket.
25. Nogle af Juda's Børn boede i Landsbyerne paa deres Agre, nemlig i Kirjath Arba, Dibon, Jekabzeel og de til disse hørende Byer;
26. Jesua, Molada, Beth-Pelet,
27. Chazar-Sual, Beerscheba og tilliggende Byer,
28. I Ziklag, i Mechona og tilliggende Byer,
29. En-Rimmon, Zora, Jarmuth,
30. Sanoach, Adullam og deres Landsbyer, Lachis og dens Jorder, Aseka og tilliggende Byer, de leirede sig fra Beerscheba indtil Hinnoms Børns Dal.
31. Benjamins Børn boede fra Geba i Michmas, Asa, Bethel og dens tilliggende Byer.
32. Anathot, Nob, Ananja,
33. Chazor, Rama, Gittaim,
34. Hadid, Zeboim, Nebalath,
35. Lod, Ono og Tømmermændenes Dal.
36. Nogle af Leviterne boede med i Juda's og Benjamins Arvelodder.

Capitel XII.

Optælling af Præster og Leviter. Murens Indvielse.

1. Disse vare Præsterne og Leviterne, som droge op med Serubabel, Sealthiels Søn og Josua: Seraja, Jeremias, Esra,
2. Amarja, Malluch, Chattus,
3. Sechanja, Rechum, Meremoth,
4. Iddo, Ginthoi, Abia,
5. Mijamin, Maadja, Bilga.
6. Semaja, Jojarib, Jedaja,
7. Sallu, Amok, Hilkia og Jedaja. Disse vare Overhovederne for Præsterne og deres Brødre i Josuas Dage.
8. Leviterne vare: Josua, Binui, Kadmiel, Serebja, Juda og Mathanja; han og hans Fædre førte an ved Taksigelsen.
9. Bakbukja og Unni, deres Brødre, stode ligeoverfor dem ved Vagterne.
10. Josua avlede Jojakim, Jojakim avlede Eljaschib, Eljaschib avlede Jojada,
11. Jojada avlede Jonathan, Jonathan avlede Jaddua.
12. I Jojakims Dage var der blandt Præsterne følgende Familiefædre: I Seraja's Familie var Meraja, i Jeremias' Chananja,
13. I Esra's Mesullam, i Amarja's Jochanan,
14. I Melochu's Jonathan, i Sebanja's Josef,
15. I Charims Adna, i Merajoths Chelki,
16. I Iddo's Sacharja, i Ginthon Mesullam,
17. I Abia's Sichri, i Minjamins og Moadja's Pilthai,
18. I Bilga's Sammua, i Semaja's Jonathan,
19. I Jojaribs Mathnai, i Jedaja's Usi,
20. I Salai's Kallai, i Amoks Eber,
21. I Hilkia's Chasabja og i Jedaja's Nathaneel.
22. I Eljaschibs, Jojada's, Jochanans og Jaddua's Dage bleve Leviternes Familiefædre optegnede, ligesaa Præsternes indtil Perseren Darius' Regjering.
23. Leviternes Familieoverhoveder bleve optegnede i Rigsannalerne indtil Jochanan, Eljaschibs Søns Dage.
24. Hovederne for Leviterne vare: Chasabja, Serebja, Josua, Kadmiels Søn og deres Brødre, som stode ligeoverfor dem for at love og prise efter Gudsmanden Davids Befaling, det ene Chor stod jevnsides det andet.
25. Mathanja, Bakbukja, Obadja, Me-

Huus er her neppe at forstaae om Ypperstepræsten, men maaskee om Formanden for Levitvagten. [21]) jvfr. 3,26. [22]) jvfr. Esr. 7,24. [30]) **Fra Beerscheba indtil Hinnoms Børns Dal**, er den gamle Maade at betegne Juda's Udstrækning fra Nord til Syd, hvorved Jerusalem kommer til at ligge paa Benjamins Gebeet.

Capitel XII.

Om Afsnittet V. 1-26 er der allerede talt i Indledningen. Det er næsten sandsynligt, at V. 10-11 og 21-23 ere indskudte af en senere Haand. Tager man dem bort, saa falder Sammenhængen i hele Afsnittet meget lettere; V. 1-9

sullam, Thalmon, og Akkub holdt Vagt ved Portene, ved Forraadshusene i Portene.
26. Disse levede i Jojakims Dage, som var en Søn af Jozadaks Søn Josua, i Fyrsten Nehemias' og i Præsten Esra, den Skriftlærdes Dage.
27. Ved Murens Indvielse ledte man om Leviter allevegnefra, som man vilde bringe til Jerusalem for at holde Indvielse og Høitid under Lovpriisning og Sang, ledsaget af Cymbler, Harper og Cithere.
28. Sangernes Børn flokkedes fra Omegnen af Jerusalem og fra Nethophatiternes Landsbyer,
29. Fra Gilgals Huus, Gebas og Asmaveths Marker, thi Sangerne havde bygget sig Landsbyer rundtomkring Jerusalem.
30. Saa bleve Præsterne og Leviterne rensede, de rensede igjen Folket, Portene og Murene.
31. Jeg førte Juda's Fyrster op ovenpaa Murene og ordnede tvende store, lovprisende Chor. Det ene drog i Procession mod høire henad til Møgporten;
32. Dem fulgte Hosaja og Halvdelen af Juda's Fyrster,
33. Asarja, Esra, Mesullam,
34. Juda, Benjamin, Semaja og Jeremias.
35. Derpaa kom nogle af Præsternes Børn med Trompeter: Sacharja, en Søn af Jonathan, en Søn af Semaja, en Søn af Mathanja, en Søn af Michaja, en Søn af Sachur, en Søn af Asaph;
36. Og hans Brødre: Semaja, Asareel, Milalai, Gilalai, Maai, Nethaneel, Juda og Hanini med Gudsmanden Davids Instrumenter til Sangen. I Spidsen for dem gik Esra, den Skriftlærde.
37. De gik ligefrem over Kildeporten op ad Trappetrinene til Davids Stad paa Trappen i Muren oven forbi Davids Huus indtil Vandporten mod Øst.
38. Det andet lovprisende Chor gik paa den anden Side; med dette fulgte jeg og Halvdelen af Folket ovenpaa Muren forbi Ovnetaarnet indtil den lange Muur
39. Og videre over Ephraims Port, den gamle Port, Fiskeporten, Hananeels og Meahs Taarn indtil Faareporten, de standsede ved Forvaringsporten.
40. Begge lovprisende Chor standsede ved Guds Huus, ogsaa jeg og Halvdelen af Fyrsterne, som vare hos mig,
41. Og Præsterne Eljakim, Maaseja, Minjamin, Michaja, Eljoenai, Sacharja og Chananja med Lurer;
42. Endvidere: Maaseja, Semaja, Eleasar, Ussi, Jochanan, Malchia, Elam og Eser. Sangerne lode sig høre under Anførsel af Jisrachja.
43. Paa den Dag slagtede de store Offere og glædede sig, fordi Gud skjænkede dem en stor Glæde, baade Qvinder og Børn jublede, saa man hørte Jublen i Jerusalem langt borte.
44. Paa den Dag beskikkede man Mænd, som skulde staae for Kamrene, hvori Gaverne, Førstegrøden og Tienden skulde opbevares, og hvori man skulde samle, hvad der efter Loven tilkom Præsterne og Leviterne af Byernes Jorder; thi Juda havde en stor Glæde af Præsterne og Leviterne, som stode i Tjenesten.
45. Disse toge vare paa det, deres Gud vilde have iagttaget, baade med Hensyn til Renselsen, Sangerne og Portnerne, efter hvad David og hans Søn Salomon havde anordnet.
46. Thi for lang Tid siden i Davids og Asaphs Dage var der beskikket Formænd for Sangerne i Sangen til Guds Lov og Ære.
47. Hele Israel gav paa Serubabels og Nehemias' Tid Sangerne og Portnerne Andele for hver Dags Behov. De helligede til Leviterne, og Leviterne til Arons Børn.

Capitel XIII.

Nye Misbrug faae Indgang i Jerusalem. Nehemia' anden Reise.

1. Paa den Dag blev der i Folkets Paa-

optælles Familiehovederne for Præster og Leviter i Josuas Dage, og V. 12-26 (paa V. 21-23 nær) de samme i Jojakims Dage, som paa Esra og Nehemia Tid var Ypperstepræst. [27]) Her skjelnes de tre Chor efter Instrumenterne, ligesom 1 Krøn. 15, 19-21. [28]) Det var imod Davids Anordning, at Sangerne boede i Landsbyerne; 1 Krøn. 9, 33. [30]) Hele Byen maatte renses, ligesom alt, hvad der hørte til Helligdommen, maatte baade renses og indvies. Begge Processionerne gaae ud fra Dalporten, som ligger imellem Møgporten (V. 31) og Ovnetaarnet (V. 38); de stødte sammen paa den østlige Side af Templet følgelig ved dets Indgang. Juda og Benjamin, V. 34, er at forstaae om Halvdelen af Folket. [37]) Imod Sydvest var Zions Skrænt steilest. [38]) Den lange Muur, jvfr. 3, 8. [39]) Forvaringsporten er rimeligviis den samme, som 3, 31 hed Befalingsporten. Naar de tvende Processioner stødte sammen her, saa maa den, som gik mod Øst, dog være gaaet videre end til Vandporten forbi Ophel, Hesteporten og det store Taarn.

Capitel XIII.

[1]) jvfr. Esr. 10, 3; 5 Mos. 23, 4-7.

hør læst i Mose Bog og man fandt optegnet deri, at ingen Ammonit eller Moabit nogensinde maatte komme ind i Guds Menighed,

2. Fordi de ikke havde mødt Israels Børn med Vand og Brød, men leiet Bileam imod dem til at forbande dem, dog vor Gud vendte Forbandelsen til en Velsignelse.

3. Saasnart de fik Loven derom at høre, frasskilte de alle Fremmede fra Israel.

4. Iforveien var Præsten Eljaschib, som var sat over Kamrene i vor Guds Huus, bleven besvogret med Tobias,

5. Og indrettede et stort Kammer for denne, hvor man tidligere havde sat Madofferet, Røgelsen, Bohavet, Tienden af Sæden, Mosten og Olien hen, hvad der var anordnet for Leviterne, Sangerne og Portnerne, og Gaven til Præsterne.

6. Under alt dette var jeg ikke i Jerusalem, thi i Kong Artachsasta af Babels to og tredivte Aar var jeg kommen til Kongen, men efter nogen Tids Forløb begjærede jeg Orlov af ham.

7. Saa kom jeg til Jerusalem; da jeg bemærkede, hvad ondt Eljaschib havde for med Tobias, at han havde indrettet ham et Kammer i Forgaarden til Guds Huus,

8. Saa behagede det mig meget ilde, og jeg lod alt Bohave fra Tobias' Huus kaste ud af Kammeret paa Gaden

9. Og bød, at man skulde rense Kamrene. Derpaa bragte jeg igjen Bohavet til Guds Huus derhen tilligemed Madofferet og Røgelsen.

10. Jeg erfarede ogsaa, at man ikke havde tilsvaret Leviterne deres Andeel, saa at Leviterne og Sangerne, som forrettede Tjenesten, maatte tye ud paa deres Jorder.

11. Da gik jeg irette med Fyrsterne og sagde: Hvorfor bliver Guds Huus forladt? Jeg forsamlede dem og stillede dem paa deres Plads.

12. Hele Juda bragte Tienden af Sæden, Mosten og Olien til Forraadskamrene;

13. Over Forraadskamrene satte jeg Præsten Selemja, Zadok den Skriftlærde, og Phedaja af Leviterne, ved Siden af dem Chanan, en Søn af Sachur, en Søn af Mathanja, thi disse bleve agtede for tro, og til dem blev det saa overdraget at uddele til deres Brødre.

14. Tænk paa mig, min Gud, for denne Sags Skyld og lad det ikke blive udslettet, hvad Fromhed jeg har øvet i min Guds Huus og ved hans Dyrkelse.

15. Paa den Tid saae jeg nogle i Juda, som traadte Viinperser paa Sabbaten, som bragte Neg i Huset og læssede dem paa Asler, ja man førte Viin af Druer, Figener og allehaande Ladninger til Jerusalem paa Sabbatsdagen, og jeg var Vidne til, at de solgte Fødevarer.

16. Der boede Tyrier derinde, som indførte Fisk og alleslags Varer og holdt dem tilfals paa en Sabbatsdag til Juda's Børn i Jerusalem.

17. Da gik jeg irette med Juda's Fyrster og sagde til dem: Hvad er det for en slem Ting I have for, at I vanhellige Hviledagen?

18. Gjorde eders Fædre ikke saa? Da bragte vor Gud hele denne Ulykke over os og denne Stad. Nu paadrage I Israel Vrede ved at vanhellige Sabbaten.

19. Saasnart Jerusalems Porte Aftenen før Sabbaten kastede Skygge, bød jeg, at man skulde lukke Fløiene, og sagde, at man ikke maatte aabne dem før efter Sabbaten, og satte nogle af mine Folk ved Porten, for at der ikke skulde komme nogen Ladning ind paa Sabbatsdagen.

20. Saa forbleve Kræmmerne og de, som havde allehaande Varer tilfals, udenfor Jerusalem een eller to Gange.

21. Da vidnede jeg for dem og sagde til dem: Hvorfor ligge I Natten over for Muren? Komme I endnu engang igjen, saa vil jeg bruge Magt imod eder. Fra den Tid kom de ikke mere paa Sabbatsdagen.

22. Og jeg talte til Leviterne, som havde renset sig og vare komne ind og toge vare paa Portene, om at helligholde Sabbatsdagen. Glem mig ikke dette, min Gud, og forbarm dig over mig, min Gud!

23. Ogsaa paa denne Tid saae jeg, at Jøderne havde taget asdodæiske, ammonitiske og moabitiske Hustruer.

24. Deres Børn talte halvt Asdodæisk og kunde ikke tale Jødisk, men talte et blandet Sprog.

25. Da gik jeg irette med dem, skjændte paa dem, slog nogle Mænd iblandt dem og rev Haarene af dem og besvor dem ved Gud:

[4]) Der var skeet Brud paa, hvad Folket havde lovet ved Pagtens Fornyelse, 10, 30. Iøvrigt var der mange, som fulgte Eljaschibs Exempel, jvfr. V. 23. [10]) Ligeledes holdt man ikke, hvad der var lovet 10, 35 flg., og ikke blot enkelte af Sangerne, som tidligere, 12, 28-29, men alle vare de nødte til at flytte ud paa Landet og Guds Huus blev forladt, 10, 39. [15]) Endvidere var der skeet Brud paa det, Folket lovede 10, 31. [18]) Sabbatsdagen var Kjendetegnet paa Pagten imellem Jehova og Folket, 2 Mos. 31, 13-17. Vanhelligelse af denne var Brud paa selve Pagten, jvfr. 3 Mos. 26, 34-35; 2 Krøn. 36, 21. [24]) Her bemærkes udtrykkelig Sprogets Forfald; uagtet alle Anstrængelser lykkedes det dog ikke at hævde dets Reenhed, jvfr. Indledn.

I skulle ikke give eders Døttre til deres Sønner og heller ikke tage nogen blandt deres Døttre for eders Sønner og eder selv.

26. Var det ikke dermed, at Kong Salomon af Israel forsaae sig? Og blandt mange Folkeslag var der dog ikke en Konge, der som han var elsket af sin Gud; Gud havde sat ham til Konge over hele Israel, men ogsaa ham forførte de fremmede Qvinder.

27. Burde vi da høre det om eder, at I gjøre denne store Ulykke og forsynde eder mod eders Gud ved at ægte fremmede Qvinder.

28. En af Jojada's Børn, som var Ypperstepræsten Eljaschibs Søn, var en Svigersøn af Horoniten Sanballat; ham udstødte jeg fra mig.

29. Tænk paa dem, min Gud, hvor de besmittede Præstedømmet, Pagten om Præstedømmet og den med Leviterne.

30. Jeg rensede dem fra alle Fremmede og satte Præsterne og Leviterne paa deres Post og til deres Bestilling

31. Og traf Bestemmelse om at skaffe Ved til de bestemte Tider og angaaende Førstegrøden. Tænk paa mig i Naade, min Gud!

---

til Esra Bog. [28]) Joseph fortæller om en Svigersøn af Sanballat, ved Navn Manasse, Broder til Ypperstepræsten Jaddus, hvem Jøderne vilde nøde til at forskyde sin Hustru, men som hellere flygtede til Samaritanerne, byggede Templet paa Garizim og grundede ved dette Tempel en ypperstepræstelig Værdighed, som gik i Arv til hans Børn. Det vilde være ganske utvivlsomt, at denne Manasse var den her omtalte Søn af Jojada, hvis blot ikke hans Broder Jaddus (eet med Jaddua) var Jojada's Sønnesøn (12, 11), og Joseph ikke udtrykkelig havde bemærket, at denne Begivenhed fandt Sted i Alexander den Stores Dage. Hvad der fortælles her, tildrog sig paa Artaxerxes den Langhaandedes Tid; det er omtrent hundrede Aar før Krigen begyndte imellem Alexander og Darius Kodomannus.

Esther's Bog,

oversat fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Esthers Bog.

Imedens der imod flere af de foregaaende historiske Skrifter er blevet reist mange Indvendinger med Hensyn til deres Paalidelighed af saadanne Bibelforskere, som stode under større eller ringere Indflydelse af en tvivlesyg Aand, saa have derimod andre, med hvem dette ikke var Tilfældet, og selv en Mand som Luther faaet Betænkeligheder ved Esthers Bog. Hvad der har stødt dem ved dette Skrift, er heller ikke noget, som vanskelig falder i Øinene, og med at stille dette i det rette Lys, maa derfor en Omtale af denne Bog begynde. Man har fundet dens Indhold deels historisk usandsynligt, deels i moralsk og religiøs Henseende dadelværdigt. Den første Indvending støtter man paa den Lighed, Fortællingen skal have med et Digt, i dens hele Anlæg saavel som i Udviklingen. Men er denne Lighed end umiskjendelig saa er den alene dog ingenlunde istand til at kuldkaste Fortællingens Troværdighed, da denne Begivenhed langtfra er den eneste, som har mere digterisk Anstrøg end historisk Udseende og dog maa gjælde for uomtvistelig historisk (f. Ex. i den senere Historie Fortællingen om Pigen fra Orleans). Naar det synes alt for utroligt, at Perserkongen skulde have givet Jøderne Tilladelse til at nedsable hans Undersaattere, saa er derved at bemærke, at han dog egenlig kun gav dem Tilladelse til at sætte sig til Modværge (jvfr. Anm. til 8, 13), og naar han end senere tilføiede noget mere, saa ligge en asiatisk Despots Luner udenfor det, som kan bestemmes efter Rimelighed. At Bogen er bleven optagen blandt den gamle Pagts historiske Skrifter, og at Israels Folk endnu den Dag idag høitideligholder en Fest til Minde om den deri fortalte Begivenhed, en Fest, hvori efter al Rimelighed selv den Herre Jesus har deeltaget (Joh. 5, 1), ere Vidnesbyrd, som dog tilsidst maa sætte Bogens Troværdighed udenfor al Tvivl. Hvad det Andet angaaer, Indholdets moralske og religiøse Værd, saa er det en aldeles urigtig Anskuelse, at de Charakterer, som Skriften stiller handlende frem for Øiet, skulle være pletfrie. Det ere da de, som forekomme i denne Fortælling, langtfra heller ikke; Mordechai er hovmodig saavelsom Haman, og heller ikke Esther kan man frifinde for Hævngjerrighed, efter hvad der fortælles 9, 13. Dog er Hensigten med Skriftets Optagelse i Kanon heller ingenlunde den, at stille os Mordechai og Esther for Øie som et følgeværdigt Exempel; men derimod den, at fuldstændiggjøre Skildringen af Guds Førelser med Folket. Denne Skildring bliver først afsluttet med Esthers Bog. Folkets Tilbagevenden fra den babylonske Udlændighed kan ikke, som allerede er bemærket, stilles i Sammenligning med Udførelsen af Ægypten, thi langtfra at alle vendte tilbage, som de alle bleve udførte, var det kun den ringere Deel, som gjorde Brug af Kores' Tilladelse. De, som bleve tilbage af Juda, Benjamins og Levis Stammer, vare ingenlunde alle vantro, de vedbleve ogsaa i Adspredelsen at være Herrens Folk, og Jehova holdt stadig sin Haand over dem. Et lysende Exempel paa, hvorledes Herrens Øie vaagede over Folket, som var i Adspredelsen, giver Frelsen, som beredtes ved Mordechai og Esther, ud af en Fare, hvis Mage neppe nogensinde har truet dem; den forvisser tillige om, at Gud opbevarede dette adspredte

Folk til fremtidige og endnu herligere Aabenbarelser af sin Naade. Hvor rene eller blandede de Bevæggrunde vare, som ledede Mordechai og Esther, er, naar man betragter Sagen fra dette Standpunkt, en ligegyldig Sag; da ligger der ene Magt paa den Guds Gjerning, som saa ofte har givet menneskelig Synd og Skrøbelighed en Vending, hvorved der er kommet Godt ud af det, som af sig selv blot kunde lede til Ondt.

Besvarelsen af Spørgsmaalet, naar den her fortalte Begivenhed er forefalden, er afhængig af Svaret paa det andet, hvem Kong Ahasverus er iblandt Perserkongerne. Det er rimeligt, at det er Xerxes, den samme, som førte Krigen med Grækerne. Idetmindste kan der imellem det her Fortalte og Erilets Begyndelse efter 2, 5-6, ikke ligge noget længere Tidsrum end et Par Menneskealdre. Fortællingen, som selv omfatter en Tid af ti Aar (1, 3; 3, 7), er ifølge de Antydninger, som findes ved Bogens Slutning (9, 32), ikke længe derefter bleven nedskrevet, men af hvem det er skeet, kan ikke siges med mindste Vished. Iblandt Apokrypherne findes endeel senere Tilsætninger til denne Bog, som udmale enkelte Træk af den videre; de ere affattede paa Græsk.

Esthers Bog.

Capitel I.

Dronning Vaschti nægter Kongen Lydighed og forstødes.

1. I Ahasverus' Dage (det var den Ahasverus, som regjerede fra Indien indtil Æthiopien over eet hundrede og tyve Landskaber),

2. Medens Kong Ahasverus sad paa sin kongelige Throne, som staaer paa Slottet i Susan,

3. Hændte det sig, nemlig i det tredie Aar af hans Regjering, at han foranstaltede en Festlighed for alle sine Høvdinger og Tjenere; Persernes Hær, Medernes Anførere og Landskabernes Høvdinger saae han hos sig.

4. Da han i lang Tid, i eet hundrede og firsindstyve Dage, havde fremviist sit Riges herlige Rigdom og sin Majestæts glandsfulde Pragt,

5. Foranstaltede han efter saa lang Tids Forløb en Festlighed, som stod paa i syv Dage, for alle dem, som befandt sig paa Slottet i Susan, og det i Forgaarden til det kongelige Palladses Have.

6. Bomuld, Linned og blaat Udtøi var hængt op med Bomuldsnore og Purpursnore i Sølvringe paa Marmorsøiler; der stod Bænke baade af Guld og Sølv paa et Gulv af Porphyr, Marmor, Alabast og farvet Steen.

7. Man skjænkede i Guldbægere, og der var ikke eet Bæger som det andet. Der var saa mange Slags Vine, som Kongen havde i sit Rige.

8. Ingen blev nødt til at drikke, som ogsaa var foreskrevet; thi Kongen befalede sine Huushovmestere, at det skulde staae enhver frit for at følge sin Lyst.

9. Ogsaa Dronning Vaschti holdt Fest for Qvinderne i Kong Ahasverus' Kongepallads.

10. Paa den syvende Dag, da Kongen var ret oprømt ved Vinen, sagde han til Mehuman, Bista, Charbona, Bigta, Abagta, Sethar og Charchas, de syv Kammersvende, som havde Opvartning ved Kong Ahasverus' Person,

11. At de skulde bringe Dronning Vaschti hen til Kongen iført Kongesmykket, for at baade Folket og Høvdingerne kunde faae hendes Skjønhed at see, thi hun var meget deilig.

12. Men Dronning Vaschti vægrede sig ved at efterkomme Befalingen, som hun ved Kammersvendene fik fra Kongen. Da blev Kongen meget fortrydelig, og Vreden blussede op i ham.

13. Derpaa talte Kongen med de Vise, som skjelnede Tiderne (thi det var Skik, at Kongen tog alle, som kjendte til Lov og Ret, med paa Raad)

14. Og til dem, der stode ham nær, Charsna, Sethar, Admatha, Tharsis, Meres, Marsna og Memuchan, de syv Fyrster for Medina og Persien, som havde Adgang til Kongen og sade øverst i Riget,

15. Derom, hvad der efter Loven skulde gjøres med Dronning Vaschti, fordi hun havde

---

Capitel I.

[1]) **Ahasverus** er ikke den samme, som omtales Esr. 4, 6. Nogle have antaget ham for eet med Artaxerxes Longimanus, men ham kalder Skriften sandsynligviis Artachsasta, Esr. 7, 7; Nehem. 2, 1 jvfr. Indledn. Perserriget havde under Xerxes den her antydede Udstrækning. [2]) **Paa Slottet i Susan** var det ogsaa, at Nehemias var Mundskjænk, Nehem. 1, 1. [4]) **180 Dage**, sandsynligviis blev der foranstaltet særskilte Festligheder for hvert Landskab (Satrapi). Tilsidst holdt Kongen [5]) en Fest for dem, som boede med ham paa Slottet. Slutningen af [7]) gjengiver den græske Oversættelse saaledes: Der var baade megen og sød Viin, af den Sort, Kongen selv drak. [10]) Ogsaa hos Perserne var Syvtallet helligt; den syvende Dag var Festens Glandspunkt; Kongen havde syv Kammersvende og syv Raadgivere om sig; de sidste nævnes [14]) jvfr.

vægret sig ved at opfylde den Befaling, hun ved Kammersvendene havde faaet fra Kong Ahasverus.

16. Derpaa tog Memuchan til Orde i Overværelse af Kongen og Fyrsterne: Det er ikke mod Kongen alene, at Dronning Vaschti har forseet sig, men mod alle Fyrsterne og alle Folkeslag, som boe i alle Kong Ahasverus' Provindser.

17. Kommer Dronningens Ord først ud blandt alle Qvinderne, saa vil det bringe deres Mænd i Foragt hos dem, thi — ville de sige Kong Ahasverus lod Dronning Vaschti kalde til sig, uden at hun kom.

18. Hvad Dag Fruerne i Medien og Persien, naar man spørger Dronningens Ord, tale saaledes til alle Kongens Fyrster, vil det afstedkomme Ringeagt og Fortrædelighed.

19. Synes Kongen nu om det, saa skal man udfærdige en kongelig Befaling i hans Navn, som skal optages i Persiens og Mediens Lov, saa den bliver ubrødelig, at Vaschti ikke længere maa komme Kong Ahasverus for Oine, og at Kongen vil overdrage hendes Værdighed til den blandt hendes Jævninger, som er bedre end hun.

20. Erfarer man først over hele Riget (thi dette er stort) hvad Kongen befaler, at man skal gjøre, saa skal hver Qvinde holde sin Mand i Ære, han være nu høi eller ringe.

21. Det Ord vandt Kongens og Fyrsternes Bifald, og hiin gjorde hvad Memuchan havde raadet.

22. Saa lod han Befaling udgaae til alle Kongens Provindser, som blev skreven med den Skrift, som hvert Landskab, og i det Maal, som hvert Folkeslag brugte, om at hver Mand skulde være Herre i sit Huus. Selv talede Kongen sit Folks Sprog.

Capitel II.

Esther vælges til Dronning og Mordechai opdager et Anslag.

1. Saasnart dette var skeet, lagde Kong Ahasverus' Vrede sig, og han kom til at tænke paa Dronning Vaschti, baade hvad hun havde gjort, og hvad der var besluttet angaaende hende.

2. Da raadede Kongens Folk, som vartede ham op, at man skulde see sig om efter smukke, unge Piger til Kongen.

3. Kongen skulde beskikke Mænd over alle Landskaber i sit Rige, som skulde forsamle alle smukke unge Piger paa Slottet i Susan, i Fruerhuset, under Opsigt af Hege, Kongens Gilding, som havde Tilsyn med Qvinderne, han skulde give dem, hvad de behøvede til deres Renselse.

4. Den Pige, som vandt Kongens Bifald, skulde saa være Dronning istedetfor Vaschti. Det Forslag behagede Kongen, og han satte det i Værk.

5. Der var en jødisk Mand paa Slottet i Susan, som hed Mordechai; han var en Søn af Jair og en Sønnesøn af Simei, Benjaminiten Kis' Søn.

6. Denne var iblandt dem, som vare blevne bortførte i Fangenskab med Kong Jechonja af Juda, hvem Kong Nebukadnezar af Babel tog til Fange.

7. Hiin var Pleiefader til Hadasa, det er Esther, en Datter af hans Farbroder, som hverken havde Fader eller Moder; hun var en velvoxen, deilig Pige. Da hendes Forældre døde, antog Mordechai hende som Datter.

8. Saasnart man fik Nys om Kongens Ord og Bud, at mange unge Piger skulde forsamles paa Slottet i Susan under Hegai's Opsigt, blev ogsaa Esther hentet til Kongens Huus under Qvindevogteren Hegai's Opsigt.

9. Da han syntes godt om Pigen, og hun vandt hans Yndest, saa skyndte han paa at faae hende renset og anviste hende Underholdning og dertil syv udsøgte Piger fra Kongens Huus. Derpaa lod han hende og hendes Piger flytte ind paa et godt Sted i Fruerhuset.

10. Esther tilkjendegav ikke, af hvad Folk og Fødsel hun var, thi det havde Mordechai forbudt hende at sige.

11. Hver Dag kom Mordechai hen til Fruerhusets Forgaard, for at spørge til Esthers Befindende, hvad det skulde blive til med hende.

12. Da det nu gik paa Rad, og hver ung Pige kom ind til Kong Ahasverus, efterat hun i tolv Maaneder havde underkastet sig Qvinde-

Esr. 7, 14. [19]) Naar de medisk-persiske Despoters Villie erklæredes paa en vis Maade (8, 8), blev Bestemmelsen saa hellig, at de selv ikke kunde ændre den, jvfr. Dan. 6, 9-16. Slutningssætningen i [22]) fattes reent i den græske Oversættelse.

Capitel II.

[3]) Fruerhuset er forskjelligt fra det, som omtales V. 14. Renselsen varede eet Aar; jvfr. V. 12. [6]) Denne er sandsynligviis ikke Mordechai, men Kis. [9]) Syv — Piger, jvfr. 1, 10. Som Fremmed maatte det være vanskeligere for Esther at opnaae Dronningværdigheden, end naar hun gik og gjaldt for indfødt. [11]) jvfr

stikken, thi saalænge staaer Renselsen paa, i sex Maaneder skeer den med Myrrhaolie og i sex med Balsam og hvad Qvinderne ellers bruge;

13. Saa kom hver ung Pige ogsaa ind til Kongen i denne Orden, og man gav hende alt, hvad hun forlangte for deri at gaae fra Fruerhuset til Kongepalladset.

14. Om Aftenen kom hun derhen og om Morgenen vendte hun tilbage til det andet Fruerhuus, under Saasga's Opsigt, som var Kongens Gilding og vogtede Medhustruerne. Hun maatte ikke atter komme til Kongen, uden denne fik Lyst og lod hende kalde.

15. Da Raden kom til Esther, en Datter af Abichail, Farbroder til Mordechai, der havde antaget hende som sin Datter, og hun skulde ind til Kongen, saa forlangte hun intet andet end hvad Kongens Gilding, Qvindevogteren Hegai, raadede hende. Og Esther vandt Yndest hos alle, som fik hende at see.

16. Det var i det syvende Aar af Kong Ahasverus' Regjering, i den tiende Maaned, som hedder Thebet, at Esther blev bragt ind paa Slottet til Kongen.

17. Og Kongen fattede større Elskov til Esther end til nogen anden Qvinde, og hun fandt større Gunst og Yndest hos ham, end alle de andre Jomfruer; han satte Kongediademet paa hendes Hoved og gjorde hende til Dronning istedetfor Vaschti.

18. Saa foranstaltede Kongen en Festlighed for alle sine Fyrster og Tjenere tilÆre for Esther; han eftergav Landskaberne deres Skat og uddeelte Gaver af sin Formue.

19. Da han for anden Gang lod Jomfruerne sammenkalde, flyttede Mordechai hen til Kongens Port.

20. Dog, Esther lod sig ikke mærke med, af hvad Fødsel og Folk hun var, eftersom Mordechai havde forbudt hende at sige det; thi Esther gjorde, hvad Mordechai sagde, ligesom dengang hun blev opfostret hos ham.

21. Imedens Mordechai havde Bolig ved Kongens Port, bleve to af Kongens Kammersvende, som holdt Vagt ved hans Dørtærskel, ophidsede og tragtede efter at lægge Haand paa Kong Ahasverus.

22. Det fik Mordechai Nys om og meddeelte Dronning Esther det; saa talte Esther til Kongen paa Mordechai's Vegne.

23. Der blev anstillet Undersøgelse, som bekræftede Sagen. Saa hængte man dem begge paa et Træ, og det blev i Kongens Overværelse optegnet i Konge-Kroniken.

Capitel III.

Haman udvirker Befaling om et almindeligt Blodbad blandt Jøderne.

1. Senere tildrog det sig, at Kong Ahasverus drog Agagiten Haman, en Søn af Hamdata, frem og ophøiede ham; han lod ham faae et høiere Sæde end alle sine øvrige Fyrster.

2. Alle Kongens Tjenere, som vare paa hans Gaard, maatte bøie sig for Haman og hilse ham, thi den Befaling havde Kongen givet angaaende ham; dog Mordechai bøiede sig ikke og hilste ham ikke.

3. Da sagde Kongens Tjenere, som vare paa hans Gaard, til Mordechai: Hvorfor overtræder du Kongens Befaling?

4. Da de nu hver Dag talte til ham derom, men han ikke adlød dem, saa meldte de Haman det for at see, om Mordechai's Ord skulde gjælde noget, thi han sagde, at han var Jøde.

5. Saasnart Haman blev vaer, at Mordechai ikke bøiede sig for ham og ikke hilsede ham, blev han fuld af Forbittrelse

6. Og ansaae det efter sit Skjøn at være for lidet, naar han lagde Haand paa Mordechai alene; derfor, saasnart man havde sagt ham, af hvad Folk Mordechai var, tragtede Haman efter at udrydde Mordechai's Folk, alle Jøder i Ahasverus' hele Rige.

7. I den første Maaned (som hedder Nisan) af Kong Ahasverus' tolvte Aar, kastede man Pur, det vil sige Lod, for Haman og blev ved Dag for Dag, Maaned for Maaned, indtil den tolvte Maaned, som hedder Adar.

V. 19. [14]) De, som ikke opnaaede at blive Dronning (Favoritsultaninde), bleve dog Medhustruer og som saadanne førte til det andet Fruerhuus. [16]) Siden Vaschti faldt i Unaade var der nu forløbet 4 Aar; jvfr. 1, 2. [19]) Først bleve de unge Piger forsamlede i de Landskaber, hvor hver især hørte hjemme, derpaa alle tilsammen paa Slottet i Susan; jvfr. V. 3. Ved denne anden Forsamling var det Mordechai flyttede hen til Kongens Port, det vil enten blot sige, at han tog Bolig i Nærheden af Slottet, eller ogsaa, hvad efter V. 11 næsten er rimeligere, at han kom i Tjeneste hos Kongen paa Slottet.

Capitel III.

[2]) Nedkastelse er en almindelig østerlandsk, og var ogsaa en jødisk Maade at hilse paa, 2 Sam. 15, 5. Det kunde derfor neppe være Religiøsitet, som bevægede Mordechai til at nægte Haman den brugelige Æresbeviisning; jvfr. 5, 9. [7]) Ved at kaste Lod vilde Haman rimeligviis paa hedensk Viis udfinde en Dag, som var gunstig for

8. Derpaa sagde Haman til Kong Ahasverus: Der er et Folk, som boer adspredt og adsplittet i alle Landskaber af dit Rige, hvis Love afvige fra det øvrige Folk, og som ikke holde Kongens Love. Det gaaer ikke an, at Kongen lader dem have Ro.

9. Hvis Kongen synes saa, lad dem da give Befaling om at udrydde dem; jeg vil da ogsaa veie ti tusinde Centner Sølv af til dem, hvem Gjerningen bliver overdragen, som man skal bringe til Kongens Skatkamre.

10. Da tog Kongen sin Ring af Haanden, gav den til Agagiten Haman, Hamdata's Søn og Jødernes Fjende,

11. Og sagde til denne: Sølvet er dig skjænket; med Folket kan du gjøre, hvad du finder for godt.

12. Derpaa bleve Kongens Skrivere hidkaldte (det var den trettende i den første Maaned), og der blev skrevet, som Haman befalede, til Kongens Statholdere, Fyrsterne for ethvert Landskab og Høvdingerne for ethvert Folk med den Skrift, som hvert Landskab, og i det Sprog, som hvert Folk brugte. Der blev skrevet i Kong Ahasverus' Navn og forseglet med Kongens Ring.

13. Brevene bleve ved Løbere sendte til alle Kongens Provindser, for at man skulde ødelægge, dræbe og udrydde alle Jøder baade unge og gamle, Børn og Qvinder paa een Dag, nemlig paa den trettende Dag i den tolvte Maaned, som hedder Adar; deres Gods skulde overlades til Plyndring.

14. En Gjenpart af Brevet skulde kundgjøres som Lov for hver Provinds til Vitterlighed for alle Folk, paa det man kunde være forberedt paa denne Dag.

15. Løberne droge skyndsomst ud efter Kongens Befaling, og Loven blev given paa Slottet i Susan. Saa sad Kongen og Haman og holdt sig lystige, medens hele Byen kom i Forvirring.

Capitel IV.

Esthers og Mordechais Samtale ved Mellembud.

1. Da Mordechai erfoer, hvad der var skeet, sønderrev han sine Klæder, klædte sig i Sæk og Aske og gik midt igjennem Byen; han opløftede et høit og hjerteskjærende Skrig.

2. Da han kom til Pladsen foran Kongens Port, maatte han ikke komme ind i Kongens Port, fordi han var klædt i en Sæk.

3. I ethvert Landskab og paa ethvert Sted, hvorhen Kongens Lov og Ord naaede, blev der stor Veeklage blandt Jøderne, de fastede, græd og jamrede, og mange klædte sig i Sæk og Aske.

4. Da Esthers Piger og hendes Gildinger kom og meldte hende det, blev hun meget forfærdet; hun sendte Mordechai Klæder, for at han skulde tage dem paa og lægge sin Sæk af, men han tog ikke imod dem.

5. Derpaa kaldte Esther ad Hatach, en af Kongens Gildinger, som tjente hos hende, og gav ham Befaling angaaende Mordechai, hvem han skulde spørge, hvad det havde at betyde og hvorfor han gjorde dette?

6. Hatach gik ud til Mordechai paa den Gade af Byen, som løber forbi Kongens Port.

7. Til denne fortalte Mordechai, hvad der var hændt ham, og opgav, hvormeget Sølv Haman havde lovet at udbetale til Kongens Skatkammer, hvis han maatte ødelægge Jøderne.

8. Og han gav ham Gjenpart af et Brev, som var blevet udfærdiget i Susan, om at udrydde dem, for at han skulde vise Esther det, fortælle hende derom og saa tilskynde hende til at gaae ind til Kongen, bønfalde ham og bede ham om Naade for sit Folk.

9. Saa gik Hatach ind igjen og fortalte Esther, hvad Mordechai havde sagt.

10. Derpaa talede Esther til Hatach og gav ham dette Hverv til Mordechai:

11. Alle Kongens Tjenere og Folket i Kongens Provindser vide, at hverken Mand eller Qvinde tør komme i den indre Forgaard uden at være kaldet, ellers skal han efter Loven lide Døden, saafremt Kongen ikke sænker Scepteret mod ham og skjænker ham Livet. Men jeg er i de sidste tredive Dage ikke bleven kaldet til Kongen.

12. Man berettede Mordechai, hvad Esther havde sagt.

13. Men Mordechai gav Esther denne Besked: Gjør ikke Regning paa, at du alene blandt alle Jøder skulde blive frelst i Kongens Huus.

14 Saafremt du tier nuomstunder, vil Hjælp og Frelse times Folket andetsteds fra, medens du og din Faders Huus gaae til Grunde. Hvo veed, om det ikke var for denne Tids Skyld, at du kom til Dronningværdighed.

15. Derpaa sendte Esther dette Svar til Mordechai:

16. Saa hen og sammenkald alle Jøderne, som findes i Susan, og holder Faste for mig,

---

hans Forehavende; han var en Dagvælger. [10]) jvfr. 1 Mos. 41, 42.

Capitel IV.

[4]) Pigerne fortalte blot Esther, at Mordechai

i tre Dage skulle I hverken Dag eller Nat spise eller drikke, saa ville ogsaa jeg og mine Piger faste, og derpaa vil jeg gaae ind til Kongen tvertimod Loven. Skal jeg derved omkomme, saa lad mig det!

17. Derefter gik Mordechai bort og gjorde som Esther havde paalagt ham.

Capitel V.

Esther gaaer ind til Kongen. Hamans Glæde og Forbittrelse.

1. Paa den tredie Dag iførte Esther sig sin Dronningdragt og traadte ind i den indre Forgaard til Kongens Huus, medens Kongen sad paa Kongethronen i det kongelige Pallads ligeoverfor Indgangen til Huset.

2. Da Kongen fik Øie paa Dronning Esther, som stod i Forgaarden, blev han indtaget af hende og sænkede sit Guldscepter, som han holdt i Haanden, mod Esther. Da traadte hun nærmere og rørte ved Spidsen af Scepteret.

3. Derpaa sagde Kongen til hende: Hvad fattes dig, Dronning Esther? Hvad ønsker du? Var det saa Halvdelen af mit Rige, vilde jeg dog give dig det.

4. Da sagde Esther: Hvis Kongen har Lyst, vil Kongen saa idag komme med Haman til et Gjæstebud, jeg har foranstaltet for ham?

5. Dertil sagde Kongen: Siger Haman, at han strax skal gjøre, som Esther siger. Derpaa gik Kongen og Haman til det Gjæstebud, som Esther havde foranstaltet.

6. Da Vinen kom frem under Gjæstebudet, sagde Kongen til Esther: Hvad du ønsker, vil jeg give dig, var det saa Halvdelen af mit Rige, det skulde dog blive dig tilstaaet.

7. Da tog Esther til Orde: Jeg har et Ønske og en Begjæring.

8. Hvis jeg har vundet Kongens Yndest, og Kongen har Lyst til at opfylde min Begjæring og gjøre efter mit Ønske, vil Kongen saa komme med Haman til et Gjæstebud, som jeg vil foranstalte for dem. Imorgen vil jeg gjøre, som Kongen siger.

9. Paa den Dag gik Haman bort glad og vel tilmode; da han saae Mordechai ved Kongens Port, som hverken reiste eller rørte sig for ham, blev han fuld af Forbittrelse over Mordechai.

10. Men han skjulte det, indtil han kom hjem; da lod han et Bud gaae efter sine Venner og sin Hustru Seres.

11. Haman fortalte dem om sin herlige Rigdom og sine mange Sønner; hvorledes Kongen havde draget ham frem og ophøiet ham over Fyrsterne og Kongens Tjenere.

12. Endvidere sagde Haman: Dronningen bad ingen til det Gjæstebud, hun foranstaltede, uden Kongen og mig, og til imorgen ere jeg og Kongen atter indbudne.

13. Dog, hvad Glæde har jeg af alt dette, naar jeg faaer Øie paa Jøden Mordechai, som har sin Bopæl ved Kongens Port.

14. Da sagde hans Hustru Seres og alle hans Venner til ham: Lad en Stang paa halvtresindstyve Alens Høide opreise og bed Kongen imorgen om at lade Mordechai hænge derpaa. Gaa du derpaa til Gjæstebud med Kongen og vær fornøiet! Det Ord vandt Hamans Bifald, og han lod Stangen opreise.

Capitel VI.

Mordechai udmærkes til Hamans Græmmelse.

1. Samme Nat kunde Kongen ikke sove; saa lod han Kroniken hente, hvori alt, hvad der havde tildraget sig, stod optegnet, og man læste op af den for Kongen.

2. Der fandt man ogsaa optegnet, at Mordechai havde angivet Bigthana og Theres, Kongens to Kammersvende blandt Dørvogterne, som tragtede efter at lægge Haand paa Kong Ahasverus.

3. Da sagde Kongen: Hvad Løn og Gjengjæld fik Mordechai derfor? Kongens Folk, som vartede ham op, sagde: Han har ikke faaet noget.

4. Derpaa sagde Kongen: Hvem er i Forgaarden? Det var Haman, som lige kom ind i Kongens ydre Forgaard for at bede Kongen om at lade Mordechai hænge op paa den Stang, han havde opreist for ham.

5. Kongens Folk sagde til ham: Det er Haman, som staaer i Forgaarden. Og Kongen sagde: Lad ham komme ind!

6. Saa kom Haman ind og Kongen sagde til ham: Hvad skal man gjøre ved den Mand,

---

stod ved Porten uden selv at kjende Sammenhængen.

Capitel V.

[14]) Stangens Høide skal være Spot over Mordechais Hovmod.

Capitel VI.

[1]) Jvfr. Esr. 4, 15; 6, 1. [2]) jvfr. 2, 21-23. [4]) Kongens Værelse var tæt ved Forgaarden, 5, 1-2; han kunde altsaa høre Larmen af En, som

som Kongen har Lyst til at udmærke? Da tænkte Haman ved sig selv: Hvem anden skulde Kongen vel have Lyst til at udmærke end mig?
7. Derfor svarede han Kongen: Den Mand, Kongen har Lyst til at udmærke,
8. Skulde man iføre Kongedragten, som Kongen selv bærer; lade ham ride paa Kongens Hest og sætte Kongekronen paa hans Hoved.
9. Dragt og Hest skal man flye En blandt Kongens ypperste Fyrster, de skulle klæde Manden paa, som Kongen har Lyst til at udmærke, føre ham tilhest gjennem Byens Gade og raabe foran ham: saaledes gjør man ved den Mand, som Kongen har Lyst til at udmærke.
10. Da sagde Kongen til Haman: Tag skyndsomst Dragten og Hesten og gjør, som du har sagt, ved Jøden Mordechai, der boer ved Kongens Port. Lad det ikke briste paa noget af det, du har talt om.
11. Derpaa tog Haman Dragten og Hesten, han hjalp Mordechai i hiin, ledede ham gjennem Byens Gade og raabte foran ham: Det gjør man ved den Mand, som Kongen har Lyst til at udmærke.
12. Saa kom Mordechai tilbage til Kongens Port, men Haman skyndte sig hjem, nedslagen og med tilhyllet Hoved.
13. Der fortalte han til sin Hustru Seres og til alle sine Venner, hvad der var hændet ham. Da sagde hans Vise og hans Hustru Seres til ham: Er Mordechai, som du har begyndt at bukke under for, af jødisk Herkomst, saa mægter du intet imod ham, men maa bukke heelt under for ham.
14. Endnu medens de talte sammen, kom Kongens Kammersvende for at skynde paa Haman, at han skulde komme til det Gjæstebud, Esther havde foranstaltet.

Capitel VII.

Hamans Fald og Død.

1. Saa gik Kongen og Haman hen for at holde sig lystige hos Dronning Esther.
2. Ogsaa den anden Dag sagde Kongen under Drikkelaget til Esther: Hvad du ønsker, Dronning Esther, skal du faae; og var det saa Halvdelen af mit Rige, du begjærede, det skal blive dig tilstaaet.
3. Da tog Dronning Esther til Orde: Har jeg vundet din Yndest, o Konge, og synes Kongen om det, lad saa mit Liv blive skjænket mig paa min Begjæring og mit Folk paa mit Ønske.
4. Thi jeg og mit Folk ere solgte til Fordærvelse, Undergang og Udryddelse; vare vi endda blevne solgte som Trælle og Tjenestequinder, saa vilde jeg ikke have sagt noget om det. Men hiin Skade, som Kongen lider, kan Fjenden ikke erstatte.
5. Da udbrød Kong Ahasverus og sagde til Dronning Esther: Hvo er det og hvor er han, som har udklækket et saadant Anslag?
6. Men Esther sagde: Den fjendske og hadefulde Mand er denne onde Haman. Da blev Haman forfærdet i Kongens og Dronningens Paasyn.
7. Kongen reiste sig i sin Vrede fra Drikkelaget og gik ned i Slotshaven, men Haman blev for at bønfalde Dronning Esther om sit Liv, thi han saae, at Kongen havde besluttet, hvad der var hans Ulykke.
8. Idet Kongen kom tilbage fra Slotshaven til det Huus, hvor Drikkegildet stod, segnede Haman ned paa det Leie, hvorpaa Esther hvilede. Da sagde Kongen: Skulde han ogsaa ville voldtage Dronningen i mit eget Huus? Neppe havde Kongen udtalt dette Ord, før man tilhyllede Hamans Ansigt.
9. Charbona, en af Gildingerne, sagde i Kongens Nærværelse: Der er jo den Stang, hvilken Haman opreiste for Mordechai, som søgte Kongens Bedste; den staaer ved Hamans Huus og er halvtresindstyve Alen høi. Da sagde Kongen: Hænger ham paa den!
10. Saa hængte de Haman paa Stangen, som han havde opreist for Mordechai. Derefter lagde Kongens Vrede sig.

Capitel VIII.

Kongen tillader Jøderne at sætte sig til Modværge.

1. Samme Dag skjænkede Kong Ahas-

---

kom ind i den. [9]) jvfr. 1 Mos. 41, 43. Hustruens og Vennernes Tale [13]) synes at være afvigende fra den tidligere, 5. 14. Men den Frygt, de her udtale for Mordechai, kan ogsaa nok tænkes som Bevæggrund til det Raad, saa hurtig som muligt at skille sig af med ham. Om iøvrigt flere Jøder end Daniel før Xerxes' Tid ere komne til Ære og Anseelse i Perserriget, derom vides intet; men denne Ytring tyder hen derpaa.

Capitel VII.

[2]) Esther havde forbeholdt sig at komme frem med sin Bøn paa Gjæstebudets anden Dag, 5, 8. [4]) Hun fremstiller den paatænkte Voldsgjerning mod Jøderne, som en Fornærmelse mod Kongen. [8]) Man tilhyllede Hamans Ansigt; jvfr. Marc. 14, 65. [9]) Charbona jvfr. 1, 10.

verus det Huus, som tilhørte Jødernes Fjende Haman, til Dronning Esther; ogsaa Mordechai kom ind til Kongen, saasom Esther fortalte denne, i hvad Forhold hiin stod til hende.

2. Kongen tog sin Ring af, som han havde frataget Haman, og rakte Mordechai den, og Esther lod Mordechai forestaae Hamans Huus.

3. Derpaa talte Esther igjen til Kongen, kastede sig ned for hans Fødder og bønfaldt ham med Taarer, at han dog vilde afværge Agagiten Hamans Ondskab og det fordærvelige Anslag, han havde udklækket imod Jøderne.

4. Kongen sænkede sit Guldscepter imod Esther; da reiste hun sig, blev staaende for Kongen

5. Og sagde: Hvis Kongen synes om det, og jeg har vundet hans Yndest, og Sagen saaledes er Kongen tilpas, og jeg gjælder noget hos ham, lad der saa blive udfærdiget Breve for at modvirke Skrivelserne, hvori Anslaget af Agagiten Haman, Hamdata's Søn, staaer, som han har sat op for at udrydde Jøderne i alle Kongens Provindser.

6. Thi hvorledes kan jeg see til, naar der kommer en Ulykke over mit Folk; hvorledes kan jeg see til, naar min Slægt gaaer tilgrunde!

7. Da sagde Kong Ahasverus til Dronning Esther og Jøden Mordechai: Nu har jeg givet Hamans Huus til Esther, og man har hængt ham op paa Stangen, fordi han vilde lægge Haand paa Jøderne,

8. Skriver ogsaa i Kongens Navn angaaende Jøderne, som I finde for godt, og forsegler med Kongens Ring; thi en Skrivelse, som er skrevet i Kongens Navn og forseglet med hans Ring, kan ikke tilbagekaldes.

9. Strax paa Stedet bleve Kongens Skrivere hidkaldte (det var den tre og tyvende i den tredie Maaned, som hedder Sivan), og der blev skrevet ganske som Mordechai befalede til Jøderne, Statholderne, Fyrsterne og Høvdingerne for Landskaberne, som fra Indien indtil Æthiopien vare eet hundrede og syv og tyve i Tallet, til hvert Landskab især deleshed med den Skrift, som hvert Landskab og i det Maal, som hvert Folkeslag brugte.

10. Han skrev i Kong Ahasverus' Navn og forseglede med Kongens Ring (man sendte det afsted med Ilbud tilhest, som rede paa de rappeste Heste, andre sade paa Muuldyr, som vare Føl af Hopper),

11. At Kongen tillod Jøderne i enhver By at forsamle sig for at værge om deres Liv og ødelægge, dræbe og udrydde hver Skare af noget Folkeslag eller Landskab, som overfaldt dem, baade Qvinder og Børn, og at plyndre deres Gods;

12. Paa een Dag, det var den trettende i den tolvte Maaned, som hedder Adar, og det i alle Kong Ahasverus' Landskaber.

13. En Gjenpart af Skrivelsen skulde blive kundgjort som Lov for enhver Provinds, til Vitterlighed for ethvert Folkeslag, paa det Jøderne kunde være forberedte paa den Dag til at tage Hævn over deres Fjender.

14. Ilbudene, som rede paa de rappeste Heste og Muuldyr, hastede efter Kongens Befaling saa stærkt, som de kunde. Den Lov blev given paa Slottet i Susan.

15. Mordechai gik ud fra Kongen, klædt i kongelig Dragt, i blaat Uldtøi og Bomuld; han bar et stort Gulddiadem og en Kappe af Bomuld og Purpur. Staden Susan kom i Bevægelse og jublede.

16. Det var blevet lyst og lystigt for Jøderne, de fik nu Glæde og Anseelse.

17. I hvert Landskab og i hver Stad, hvorsomhelst Kongens Bud og Befaling kom hen, blev der Fryd og Jubel blandt Jøderne, man foranstaltede Festlighed og Lystighed. Der var mange blandt Jordens Folkeslag, som sluttede sig til dem, thi der var paakommet hine Frygt for Jøderne.

Capitel IX.

Jødernes Hævn. Purimsfesten.

1. Den trettende Dag i den tolvte Maaned, det var Maaneden Adar, da Kongens Ord og Befaling, som var ankommen, skulde iværksættes, den Dag, hvorpaa Jødernes Fjender havde haabet at faae Bugt med dem, vendte Bladet sig, og Jøderne fik Bugt med deres Avindsmænd.

2. Jøderne forsamlede sig i deres Stæder i alle Kong Ahasverus' Landskaber for at lægge Haand paa dem, som vilde tilføie dem ondt,

---

Capitel VIII.

[2]) jvfr. 3, 10. [9]) Der var forløbet 2 Maaneder og ti Dage siden Haman udvirkede Befalingen om Nederlaget blandt Jøderne; jvfr. 3, 12. [13]) Den 13de Adar var Dagen, hvorpaa Blodbadet var fastsat, 3, 13. Da en Befaling af Kongen, som var forseglet med hans Ring, var uigjenkaldelig, saa var der i dette Tilfælde, saafremt Jøderne skulde frelses, slet ikke andet at gjøre, end tillade dem at sætte sig til Modværge, saa godt de kunde. Af [15]) jvfr. 3, 15 skulde man formode, at der just i Susan har været mange Jøder.

og ingen kunde holde Stand imod dem, thi Frygt for dem paakom alle Folkeslag.

3. Alle Fyrsterne i Landskaberne, Statholderne, Høvdingerne og Kongens Embedsmænd stode Jøderne bi, thi der var paakommet dem Frygt for Mordechai;

4. Eftersom Mordechai gjaldt meget i Kongens Huus og hans Ry kom ud over alle Landskaber. Saa kom Manden Mordechai bestandig i større Anseelse.

5. Men Jøderne bragte med Sværdshug Død og Fordærvelse over deres Fjender; de handlede mod deres Avindsmænd, som de havde Lyst.

6. Paa Slottet i Susan dræbte og ødelagde Jøderne fem hundrede Mand,

7. Deriblandt Parsandata, Dalphon, Aspata,

8. Porata, Adalja, Aridata,

9. Parmasta, Arisai, Aridai og Jesata.

10. Dertil dræbte de ti Børn af Haman, Hamdata's Søn, Jødernes Fjende, men rørte ikke ved deres Eiendom.

11. Samme Dag fik Kongen paa Slottet i Susan Beretning om, hvormange der var ihjelslaget.

12. Da sagde Kongen til Dronning Esther: Paa Slottet i Susan have Jøderne dræbt og ødelagt fem hundrede Mand og dertil ti Børn af Haman, hvad mon de saa ikke have gjort i Kongens øvrige Landskaber! Hvad er nu dit Ønske? Du skal faae det; hvad er din Begjæring? Den skal blive opfyldt.

13. Da sagde Esther: Hvis Kongen synes om det, da lad Jøderne i Susan ogsaa imorgen faae Lov til at gjøre, som idag, og lad dem hænge Hamans ti Børn op paa Stangen.

14. Da anordnede Kongen, at det skulde skee; Tilladelsen blev given i Susan, og Hamans ti Børn hængte man op.

15. Saa forsamlede Jøderne i Susan sig ogsaa paa den fjortende Dag i Maaneden Adar og dræbte tre hundrede Mand i Susan, men rørte ikke ved deres Gods.

16. Ogsaa de øvrige Jøder i Kongens Landskaber forsamlede sig og værgede om deres Liv; de slap fra deres Fjender, ja dræbte endogsaa fem og halvfjerdsindstyve tusinde blandt deres Avindsmænd, men deres Gods rørte de ikke.

17. Det skete paa den trettende Dag i Maaneden Adar, paa den fjortende Dag standsede de dermed og holdt Gilde og Lystighed.

18. Men Jøderne i Susan forsamlede sig baade den trettende og den fjortende og holdt først op den femtende. Paa den Dag holdt de Gilde og Lystighed.

19. Saaledes høitideligholdt Jøderne paa det flade Land, som boede i Provindsstæderne, den fjortende Dag i Maaneden Adar med Festlighed, Gilde og Lystighed og med at tilsende hverandre Portioner.

20. Men Mordechai nedskrev disse Tildragelser og sendte Brevene omkring til alle Jøderne, som vare i alle Kong Ahasverus' Landskaber baade nær og fjern,

21. For at paalægge dem at høitideligholde baade den fjortende og den femtende Dag i Maaneden Adar, Aar for Aar,

22. Fordi Jøderne paa disse Dage havde faaet Ro for deres Fjender, og Bedrøvelsen i denne Maaned var bleven til Glæde for dem, Sorgen til Lystighed; og paa dem at foranstalte Gilde og Festlighed og sende Portioner til hinanden indbyrdes, men Gaver til de Fattige.

23. Jøderne vedtoge, hvad de allerede selv havde begyndt paa, og hvorom Mordechai skrev til dem;

24. Eftersom Agagiten Haman, Hamdata's Søn, var en Fjende af alle Jøder og pønsede paa at udrydde dem; han kastede Pur d. e. Lod til deres Skade og Fordærv.

25. Men da hun gik ind til Kongen, befalede denne skriftlig, at det onde Anslag, hiin havde udpønset imod Jøderne, skulde falde tilbage paa hans eget Hoved; saa hængte man ham og hans Børn op paa Stangen.

26. Derfor kaldte man disse Dage Purim paa Grund af det Navn Pur, som forekomme i alle Beretningerne om det, hvad der havde truet dem og hvad der saa kom over dem.

27. Jøderne bekræftede og vedtoge for sig, deres Efterkommere og alle, der sluttede sig til dem, som en ufravigelig Skik, at de skulde høitideligholde disse to Dage, som det var foreskrevet og anordnet Aar for Aar.

Capitel IX.

[3]) tjener til at forklare V. 2. [5]) Jøderne betjente sig, efter Guds Villie, ikke i nogen anden Hensigt af Sværdet imod Hedningerne, end for at værne om deres eget Liv. En Forskrift som Matth. 5, 39 kan efter Sagens Natur ikke anvendes paa et Folk, som laae i Strid med En, der ikke blot var Fjende af Enkelte, men af Nationen; jvfr. Ps. 149, 6-7. [13]) Denne Begjæring af Esther stemmede ikke længere med Guds Villie, men udsprang af Hævngjerrighed. [15]) jvfr. 8, 15. [18]) Festdagen har oprindelig havt et reent folkeligt og verdsligt Præg; først i Palæstina antog den en religiøs Charakteer. [24])

28. Disse Dage blive mindede af alle Frænder og Slægtninger i hvert Landskab og hver By; disse Purims Dage skulle ikke forsømmes blandt Jøderne, og Erindringen om dem ikke forsvinde blandt deres Efterkommere.

29. Dronning Esther, Abichails Datter, og Jøden Mordechai skreve for anden Gang et eftertrykkeligt Brev for at stadfæste Forordningen angaaende Purim

30. Og sendte Skrivelser omkring til alle Jøder i de eet hundrede og syv og tyve Landskaber, som hørte til Ahasverus' Rige; de skulde ønske Lykke og Held

31. Og fastsætte disse Purims Dage til den Tid, som Jøden Mordechai og Dronning Esther havde vedtaget til dem og som de havde bestemt baade for sig selv og for deres Efterkommere i Anledning af Fasten og deres Veeklage.

32. Saa fik disse Purims Dage Hævd ved Esthers Ord, og det blev optegnet i en Bog.

Capitel X.

Slutning.

1. Derpaa lagde Kong Ahasverus en Skat paa Landet og paa Øerne i Havet.

2. Alt hvad der vedkommer hans Vælde og Magt og hvad der er at fortælle om den Anseelse, hvortil Kongen ophøiede Mordechai, staaer optegnet i Mediens og Persiens Kongekrønike.

3. Thi Mordechai var den næste efter Kong Ahasverus; han var anseet blandt Jøderne og yndet blandt sine mange Landsmænd, han talte sit Folks Sag og virkede i alt for sin Slægts Velfærd.

---

jvfr. 3, 7. [28]) Før Exilet opkom der ogsaa nogle Festdage, som ikke vare foreskrevne af Loven, de vare til Minde om Jephtas Datter og om Josias' Fald. Begge vare de Sørgefester og have efter Exilet atter tabt sig. Istedetfor dem opkom tvende andre, som begge vare Glædesfester. Den første var den her og Joh. 5, 1 omtalte Purimsfest til Minde om Jehovas Beskjærmelse af det adspredte Folk; den anden, hvis Oprindelse er fortalt 1 Makkab. 4, 59 jvfr. Joh, 10, 22, er Encæniefesten til Minde om den betryggende Hjælp, som Jehova ydede den Deel af Folket, der boede i Fædrenes Land. [31]) Faste og Veeklage havde der været blandt Jøderne, før Esther gik ind til Kongen, 4, 16-17. Ogsaa senere blev den 13de Adar høitideligholdt med Faste.

Capitel X.

[1]) Den almindelige Skatteudskrivning fremhæves som et Tegn paa, at de store Verdensrigers Tid var kommen, som ogsaa skulde vedvare indtil den Dag, hvorpaa Forjættelserne opfyldtes; jvfr. Luc. 2, 1. Under Øerne i Havet er Europas Sydkyst medindbefattet. Over Thracien udstrakte Xerxes' Herredømme sig, ogsaa over Grækenland søgte han at gjøre det gjældende. [3]) Tiden var omme, da alle Folkeslag paa Jorden søgte en israelitisk Konges Venskab og Gunst. Men Gud havde derfor dog Midler og Veie til at betrygge sit Folk under de paafølgende Kampe mellem Verdensfolkene. I Jerusalem brugte han dertil en Nehemias, i Susan en Mordechai. Hvorledes han beskjærmede dem i fremtidige Farer, bliver blandt de kanoniske Skrifter kun antydet i Propheterne, navnlig Daniel.

Det

gamle Testamentes poetiske Bøger,

oversatte fra Grundtexten.

Hjobs Bog,

oversat af Grundtexten

ved

Chr. H. Kalkar.

Indledning til Hjobs Bog.

Som det forhen er bemærket, hviler det gamle Testamentes Poesi paa en religieus Grundvold og Grundtonen i dets Digte er Menneskets Forhold til Gud. Af disse digteriske Skrifter er Hjobs Bog det første.

Gjenstanden for dette uforligneligt skjønne Digt, der baade formedelst sit Indhold og sin Form hører til Oldtidens Mesterværker, er den Gaade, som det menneskelige Liv saa ofte fører frem for os, om de Frommes og Retskafnes Lidelser her paa Jorden. Staaer den Sandhed end ved Magt, hvilken ogsaa den hellige Skrift overalt lærer, at Synden fører sin Elendighed med sig allerede i dette Liv, saa lader det sig dog ikke nægte, at Erfaring ogsaa modsiger denne Sætning, idet mange Ugudelige leve et lykkeligt og sorgfrit Liv, medens de Fromme ofte prøves af svære Lidelser. Naar den Christne finder en Opløstelse over Jordens Nød i Forvisningen om et andet Liv efter det nærværende, der indeholder en Herlighed, imod hvilken den nærværende Tids Trængsel er at agte for intet, saa kunde Israeliten, hvis Forhaabninger, i det gamle Testamentes Dage, nærmest vare knyttede til dette Liv, ikkun hilse Forjættelsen langtfra og see den som igjennem et dunkelt Glas. Hiint Spørgsmaal nu: hvorfor de Retfærdige paa Jorden maae lide, maatte derfor i den gamle Pagts Tid paatrænge sig den alvorlige Betragter med en dobbelt Vægt. Den menneskelige Forstand veed herpaa ikke at give noget andet Svar end det, at Gud er retfærdig, altsaa maa enhver Lidelse være en Følge af en hemmelig eller aabenbar Synd; men idet man saaledes vil forsvare Guds Retfærdighed, indvikler man sig i Modsigelse saavel med sig selv som med en aldeles uomstødelig Erfaring, der vidner om, at der dog ogsaa ere mange Retfærdige, der maae lide, uden at man tør beskylde dem for at bære deres Synders Straf. Naar Mennesket altsaa ikke skal henfalde til den frækkeste Vantro, at nægte en guddommelig Verdensstyrelse, da gives der ikkun eet Middel til at beseire al Tvivl, og dette er naar Mennesket forstaaer at tilkjæmpe sig en, ved Selvovervindelse og ved Ærefrygt for den sig allevegne aabenbarende guddommelige Viisdom vunden, fast og urokkelig Tro paa at Guds Hensigter med den Frommes Lidelser ere, om end uudforskelige for Mennesket, dog fuldkomment vise; og at den Retskafne, som har tilkjæmpet sig Overbeviisning om Dyds og Sandheds umistelige Værd, i Ydmyghed maa underkaste sig den høiere Styrelse, som leder ham.

Denne trøsterige Sandhed, der vel ikke opløser Livets Gaader, men læger de Saar, Skjæbnen tilføier, gjør Digteren anskuelig ved at lade den Lidende og hans Kamp med den menneskelige Forstands Forsøg paa at forklare hiin Dunkelhed træde frem for Læsernes Blik. En from og i alle Henseender retskaffen Mand i Arabien, Hjob (den Angrebne,

Anfægtede) nedstødes pludseligen fra sin store og blomstrende Lykke til den dybeste Elendighed; al hans Eiendom berøves ham; alle hans Børn ihjelslaaes; endelig betages han selv af en rædsom Sygdom, som volder ham de grueligste Piinsler (see Anm. til 3, 17). Mennesker vide ikke, hvorfor alt dette kommer over ham; men i Himmelen er det besluttet; Gud har tilladt Satan at plage ham saa haardt. Hiob bevarer sin Gudsfrygt i stille Hengivenhed (Cap. 1—3). Nu komme, ved Rygtet om hans Elendighed, tre af hans Venner for at trøste ham; tause sidde de ved hans Side; da udbryder den Lidende i heftige Beklagelser og forbander den Dag, da han blev født (Cap. 3). Hermed begynder Digtets egentlige Opgave, der udfolder sig igjennem tre Vexeltaler imellem Hiob og hans Venner og en Monolog fra dennes Side. Først begynde hans Venner med den almindelige Sætning, „at Lidelser stedse ere selvforskyldte; Hiob maatte bære dem som saadanne; vilde han angre og bede Gud om Naade, kunde hans Lykke endnu vende tilbage". Herimod stiller Hiob den Paastand, at Ulykke ligesaa tidt indtræffer uden Skyld, og Erfaringens Vidnesbyrd, at det ofte gaaer de Gudfrygtige ilde (Cap. 4—14). Da Vennerne intet havde udrettet med deres almindelige Sætning om Lidelsers nødvendige Sammenhæng med Synden, gaae de nærmere ind paa ham ved at skildre ham den Ugudeliges skrækkelige Undergang, som et Vidnesbyrd om Guds straffende Retfærdighed; derved bringes den haardt Betrængte til at forsvare sin Uskyldighed i endnu stærkere Udtryk og stille sig med sin Retfærdighed ligeoverfor Gud, fra hvem han venter sin Retfærdiggjørelse (Cap. 15—21). Vennerne, som ikke forstaae de Smerter, der storme ind paa Hiob, see i hans dristige Paastande ikkun en Bekræftelse for deres tidligere Yttringer og forlade det almindelige Gebeet, idet de ligefrem skildre Hiob som en grov Synder, der nu maa bære sin Straf, og udtømme sig i prægtige Skildringer af Guds ophøiede Majestæt. Men dette er det, som netop forbittrer Hiob, at de ville lære ham det, som han er ligesaa overtydet om, som de, og at de behandle ham med en saadan Ukjærlighed; han møder dem med ligesaa herlige Beskrivelser af Guds Magtfylde, men gaaer dog i sin Bitterhed saa vidt, at han anmassende udfordrer Gud selv til at fremtræde; „han turde nok stille sig for hans Dom; ja han kunde ikke see andet, end at Gud vilkaarligen uddeelte Lykke og Ulykke, som han vilde." (Cap. 22—29). Hiobs Venner forstumme; thi de have intet mere at fremføre. Hiob lader nu sine Klager frit Løb, snart hæver han sin Tanke til sin forrige Lykke, snart betage Øieblikkets Smerter ham; nu pukker han paa sin Dyd; men saa afvexlende end hans Sindsstemnings Yttringer ere, saa har han dog den Forvisning, at Gud ikke kan handle efter andre, end vise Hensigter, seiret over hans Tvivl og Mismod; Gud maa retfærdiggjøre ham ligeoverfor Menneskenes ubillige Domme. (Cap. 28—31). En ny Person træder nu op, Elihu, ung, indbildsk og høitravende; han harmes over, at de tre Venner have ladet sig slaae af Marken; under Beskedenheds Maske fremstiller han sin Viisdom, der dog ikke veed at meddele andet, end hvad de andre have sagt om Guds overveiende Majestæt, kun i fyldigere, høiere, ungdommeligere Udtryk (Cap. 32—37). Paa en saadan Tale svarer Hiob intet. Digteren har saaledes ført Striden saavidt, som den kan komme for den eensidige Forstands Betragtning, der kun kan indvikle sig dybere i Modsigelsen, saasnart den paa egen Haand vil løse Livets Gaade. Men nu, da det har viist sig, hvorlidet en saadan Strid kan bringe Sagen til den rette Opløsning, da Hiob just ved sine Venners haarde Tale er ledet til at tage sin Tilflugt til Overbeviisningen om Dydens absolute Værd, men endog derfor ogsaa formastelig har udæsket Gud til sin Retfærdiggjørelse, fremtræder, hvad han længe havde ønsket, Verdens Styrer, ikke for at løse Gaaden, men for at henvise Mennesket til den eneste Redning, der er i Livets Kamp, nemlig den faste, urokkelige Tro paa Guds Viisdom og Kjærlighed. Gud lader Naturens Vidundere træde frem for Hiobs Blik, de hvilke han daglig kunde see, og spørger ham, om han kan begribe disse dog iøinefaldende Ting; var Naturen Skueplads for Guds uudgrundelige

Viisdom, skulde da Menneskelivet ikke meget mere være det. Men kunde han ikke forstaae det, som dagligen fremstillede sig for ham i Naturen, hvorledes vilde han da anmasse sig at opløse det langt mere forviklede Spørgsmaal om den guddommelige Retfærdigheds Udøvelse i Menneskenes Skjæbner, den moralse Verdensorden? (Cap. 38-42). Beskjæmmet maa Hjob tilstaae, at han intet veed og har dristet sig til at tale om det, han ikke forstod; kun faa Ord tør han fremføre ligeover for Gud. Nu irettesætter Gud hans Venner, fordi de havde været saa uretfærdige mod Hjob; paa hans Forbøn faae de Tilgivelse; men den angrende og sig ydmygende Fromme modtager en endnu større Lykke, end han før havde havt. Saaledes viser Digtet sig som en Prædiken om **Troens Seier over Livets Tvivl** og Beseglingen kommer fra ham, som ene kan give og tage.

Upaatvivleligen har Digteren benyttet sig af en historisk Begivenhed til Grundlag for sit mageløse Digt; Hjob synes ikke at være nogen opdigtet, men en virkelig Person; som saadan betragtes han Ezech. 14, 14. Tob. 2, 12. (lat. Overs.) Jac. 5, 11. Men fordi Forfatteren har taget, hvad Sagnet fortalte om en i Lidelser prøvet from Mand ved Navn Hjob, saa tilhører dog hele Indklædningen og Samtalerne Digteren. Hvo der er Forfatteren og paa hvad Tid han har levet, er aldeles uvist; derfor have de forskjelligste Meninger gjort sig gjældende derom. Da Fremstillingen aabenbart hensætter Læseren i patriarchalske Tider og alle Billeder og Forhold ere laante af hiin Periodes Hyrdeliv, saa opstaaer Spørgsmaalet om Digteren har skildret en Tid, i hvilken han selv levede, eller blot brugt den patriarchalske Forfatning som en Ramme eller Indklædning for sit Digt. Eftersom man antog det Første eller det Sidste, har man snart erklæret Digtet for meget gammelt, (endog for før-mosaisk, ligesom Andre have villet erklære Moses selv for Forfatter) snart henført det til det gamle Testamentes sidste Tider, da Rigets Forfald maatte lede fromme Israeliter til Betragtningen af Guds Førelser med sine Udvalgte. Sproget er saa reent og skjønt, at man ikke af det kan hente Vidnesbyrd for, at denne Bog er affattet i sildigere Tider, og de Ord, man har anført som Exempler paa en senere, chaldaiserende Sprogbrug (see Pag. LII) ere snarere at ansee som den digteriske Tales Frihed. Vigtigere er den Bemærkning, at adskillige Beskrivelser som af Bjergværker, Cap. 28, af Nilhesten og Krokodilen, 40, 41, som ogsaa andre Hentydninger, 3, 14; 9, 26 osv. synes at gjøre det rimeligt, at Forfatteren var nøie bekjendt med Ægypten, maaskee han har levet der. Heraf har man sluttet, at muligt en af de ved Pharao Necho til Ægypten bortførte Israeliter (2 Krøn. 36, 4) har været Forfatteren. Dog er dette ikkun en Gisning. Nogle have meent, at Elihus Tale (32—37) ikke oprindeligen har hørt med til Digtet, men senere er indskudt, deels fordi der i Prologen (Cap. 1) intet forekommer om Elihu, deels fordi hans Taler ere vidtløftige og ordrige uden at føre Sagen videre, og Hjob ikke svarer paa samme. Dog ere disse Grunde langtfra afgjørende. Cap. 36, 4 indføres just Elihu som en ung, indbildsk Mand, der trænger sig ind i Samtalen, for at udkramme sin Viisdom; hans Taler passe derfor ganske til den Characteer, der tillægges ham i Digtet; at Hjob intet svarer derpaa, er ogsaa et fiint Træk; thi fra det menneskelige Standpunkt er Sagen udstridt; Guds Fremtrædelse bringer alle høitravende Talemaader om hans Majestæt til at forstumme.

Hjobs Bog.

Capitel I.

Hjob, en retskaffen Mand, prøves i Gjenvordigheder, men bevarer sin Gudsfrygt.

1. Der var en Mand i Landet Uz; Hjob var hans Navn; denne Mand var ustraffelig og retskaffen og frygtede Gud og holdt sig fra det Onde.

2. Og der bleve fødte ham syv Sønner og tre Døttre.

3. Og hans Eiendom bestod i syv tusinde Faar og tre tusinde Kameler og fem hundrede Par Oxer og fem hundrede Aseninder og saare meget Tjenerskab; og denne Mand var mægtigere end alle Østens Sønner.

4. Og naar hans Sønner gik hen og gjorde et Gjæstebud, hver i sit Huus paa sin Dag, da sendte de hen og indbøde deres tre Søstre til at spise og drikke med dem;

5. Og det skeede, naar Gjæstebudets Dag var omme, da sendte Hjob hen og helligede dem; og han stod tidligt op om Morgenen og offrede Brændoffer efter alle deres Tal; thi Hjob tænkte: maaskee have mine Sønner forsyndet sig og fornægtet Gud i deres Hjerte; saaledes gjorde Hjob hver Gang.

6. Og det skeede paa en Dag, da kom Guds Børn for at fremstille sig for Jehova; men Satan kom ogsaa iblandt dem.

7. Og Jehova sagde til Satan: Hvorfra kommer du? og Satan svarede Jehova og sagde: fra at streife om i Landet og fra at vandre i det.

8. Og Jehova sagde til Satan: Har du rettet din Agt paa min Tjener Hjob, thi der er ingen som han paa Jorden, en ustraffelig og retskaffen Mand, som frygter Gud og holder sig fra det Onde.

9. Og Satan svarede Jehova og sagde: Mon vel Hjob frygter Gud omsonst?

10. Har du ikke sat et Værn omkring ham og hans Huus og trindt om alt det, som han har? Hans Hænders Gjerning har du velsignet og hans Besiddelse har udbredt sig i Landet.

11. Men nu, udræk din Haand og rør ved alt det, som han har; tilforladelig skal han fornægte dig i dit Ansigt.

12. Og Jehova sagde til Satan: See, alt det, som han har, er i din Haand kun paa ham maa du ei lægge din Haand. Og Satan gik ud fra Jehovas Aasyn.

13. Og det skeede en Dag, da hans Sønner og Døttre aade og drak Viin i deres ældste Broders Huus,

14. Da kom der et Sendebud til Hjob og sagde: Stude ne pløiede og Aseninderne græssede ved Siden af dem,

15. Da faldt Sabæerne ind og toge dem og sloge Drengene med det skarpe Sværd;

Capitel I.

I Himmelen besluttes at prøve Hjob med Lidelser; dette udføres, men Hjob bevarer sin Gudsfrygt. [1]) Uz synes at have været en Deel af Arabien, ei langt fra Idumæa; thi Araberne kaldes Østens Sønner. [4]) Paa sin Dag, d. e. naar Touren kom til ham at gjøre Gjæstebud; [5]) han helligede dem ved Renselser, Offringer og andre Ceremonier, om de maaskee, vel tilmode, maatte have forsyndet sig og fornægtet Gud, glemt ham. [6]) Lig Tjenere for en jordisk Monark fremstille sig Guds Børn, Englene, de høiere, fuldkomne Aander for ham, for at gjøre Regnskab for deres Virksomhed; iblandt dem Fristeren, Anklagelsens Engel, Satan, der bespeider Menneskenes Færd, Zach. 3, 1; Ps. 109, 6; friste og forlokke dem til det Onde, 2 Sam. 24, 1; jvfr. 1 Krøn. 21, 1. [15]) Sabæer, en Stamme i det nordlige Arabien, hvor endnu de røveriske Beduiner boe, der ofte i en kort Tid ved deres Overfald gjøre en riig Mand til en aldeles for-

jeg alene er undkommen, for at forkynde dig det.
16. Endnu var denne talende, see, da kom En og sagde: Guds Ild faldt ned fra Himmelen og slog ned paa Faarene og paa Drengene og fortærede dem; ikkun jeg alene er undkommen for at forkynde dig det.
17. Endnu var denne talende, da kom der En og sagde: Chaldæerne gjorde tre Hobe og overfaldt Kamelerne og toge dem, og Drengene sloge de med skarpe Sværd, ikkun jeg alene er undkommen for at forkynde dig det.
18. Endnu var denne talende, da kom der En og sagde: Dine Sønner og dine Døttre aade og drak Viin i deres ældste Broders Huus;
19. Og see, en heftig Vind kom fra hiin Side af Ørkenen og tog fat i de fire Hjørner af Huset, og det faldt over de Unge og de døde; og ikkun jeg er alene undkommen, for at forkynde dig det.
20. Da stod Hjob op og sønderrev sine Klæder og klippede sit Hoved og faldt til Jorden og bøiede sig,
21. Og sagde: Nøgen kom jeg af min Moders Liv, nøgen vender jeg igjen tilbage; Jehova gav og Jehova tog; Jehovas Navn være lovet.
22. I alt dette syndede Hjob ikke og begik ingen Daarlighed mod Gud.

Capitel II.

Hjob prøves endnu haardere.

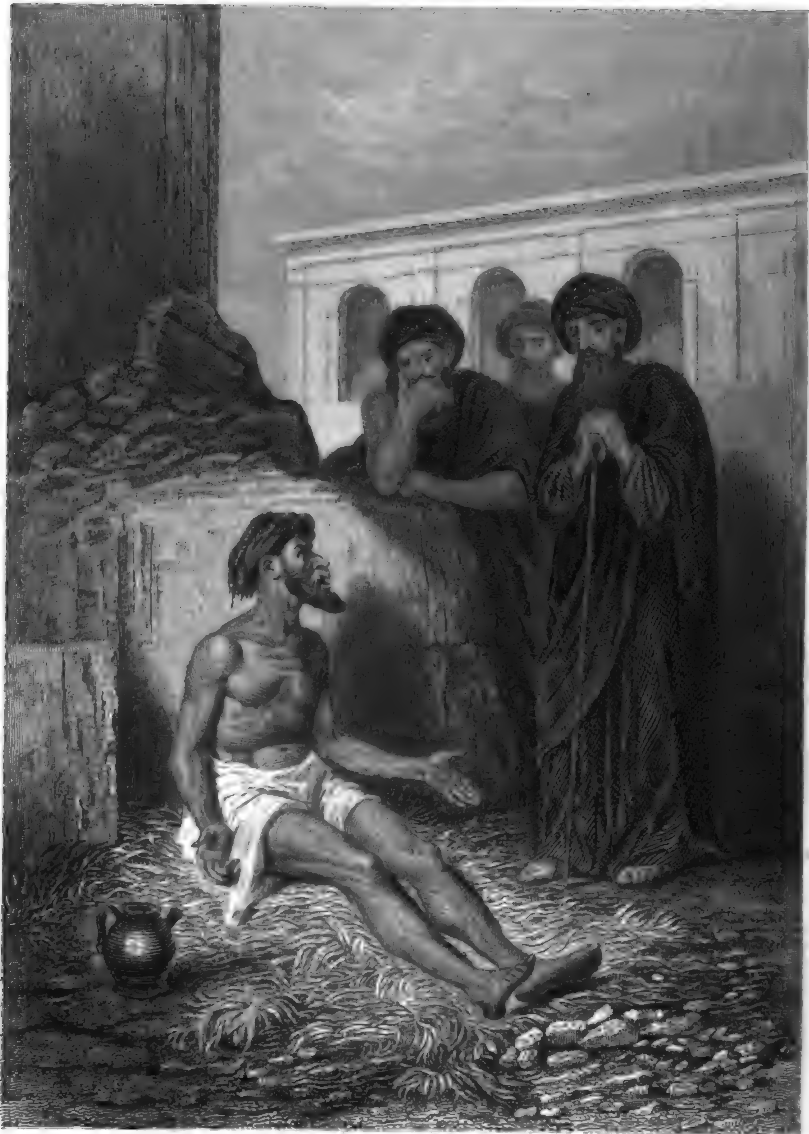
1. Og det skeede en Dag, da kom Guds Børn at fremstille sig for Jehova, og Satan kom ogsaa iblandt dem for at fremstille sig for Jehova.
2. Og Jehova sagde til Satan: Hvorfra kommer du? Og Satan svarede Jehova og sagde: fra at streife om paa Jorden og fra at vandre over den.
3. Og Jehova sagde til Satan: har du rettet din Agt paa min Tjener Hjob; thi der er ingen som han paa Jorden, en ustraffelig og retskaffen Mand, som frygter Gud og holder sig fra det Onde; og han holder endnu fast ved sin Retsindighed, uagtet du har faaet mig til at fordærve ham uden Grund.
4. Og Satan svarede Jehova og sagde: Hud for Hud; men alt, hvad en Mand har, giver han for sit Liv.
5. Men udræk blot din Haand og rør ved hans Been og ved hans Kjød, tilforladelig da skal han fornægte dig i dit Aasyn.
6. Og Jehova sagde til Satan; see, han er i din Haand; kun bevar hans Liv!
7. Og Satan gik ud fra Jehovas Aasyn og slog Hjob med en ondartet Udslet fra hans Fodsaale indtil hans Isse.
8. Og han tog sig et Potteskaar for at skrabe sig dermed og han sad midt i Asken.
9. Og hans Hustru sagde til ham: Holder du endnu fast ved din Retsindighed? priis Gud og døe.
10. Men han sagde til hende: Som en af de daarlige Qvinder taler du; skulle vi alene modtage det Gode af Gud og ikke modtage det Onde? I alt det syndede Hjob ikke med sine Læber.
11. Og tre af Hjobs Venner hørte alt det Onde, som var kommen over ham, og de kom hver fra sit Sted, Eliphas Themaniteren og Bildad Schuchiteren og Zophar Naamathite-

---

armet. [16]) Guds Ild, Ild fra Himmelen, see 1 Mos. 19, 24. [17]) Chaldæerne, dengang et røverisk og krigskyndigt Folkefærd, nord for den arabiske Ørk. [19]) Den arabiske Ørkens heftige Storme ere bekjendte. [20]) Hjob iagttager de i Østerlandet almindelige Sørgeskikke, hvortil hører at klippe sit Hoved ɔ: afklippe Haarene og Skjægget. [22]) Begik ingen Daarlighed mod Gud; Andre: tilskrev Gud ingen Daarlighed.

Capitel II.

Satan veed at udlede Hjobs Taalmod af egenkjærlige Hensyn og siger derfor: [4]) Hud for Hud, et Ordsprog, der betyder omtrent det Samme, som Lige for Lige; Hjob, mener han, havde villigen hengivet sine Besiddelser og sine Børn, da han dog tilsidst havde reddet det, som var ligesaameget værd, som det altsammen, sig selv, sit Liv. [7]) Ondartet Udslet, den skrækkelige Sygdom, som er bekjendt under Navn: Elephantiasis, see Anm. til 3 Mos. 13; 5 Mos. 28, 35; [8]) at skrabe Roen af Bylderne med Potteskaar tjener til Smertens Lindring. [9]) Hans Hustru mener, at han nu har Erfaring om, hvorlidet Gudsfrygt hjælper, og siger bitter: priis Gud og døe — gjør dig beredt paa at døe; dette er alt, hvad der staaer tilbage for dig. Andre: sig Gud Farvel, fornægt ham. [10]) Daarer, see Ps. 14, 1. [11]) De tre Venner vare fra Egne, der laae nær ved Arabien, Theman en Stad i Idumæa, see 1 Mos. 36, 34. Schuch, Arabien, 1 Mos. 25, 2-6; Naama, maaskee den Jos. 15, 41 nævnte, i den

Peint par Raffet. Gravé par A. Délia Beurny

ren, og de havde aftalt at ville komme sammen for at beklage ham og trøste ham.

12. Men da de opløftede deres Øine langtfra, da kunde de ikke kjende ham, og de opløftede deres Røst og græd, og de sønderrev hver sit Klædebon og de strøede Aske paa deres Hoved mod Himmelen.

13. Og de sadde foran ham paa Jorden i syv Dage og syv Nætter og ingen talede et Ord med ham; thi de saae, at Pinen var meget svar.

Capitel III.

Hjob forbander sit Liv og klager over sin Skjæbne.

1. Derefter aabnede Hjob sin Mund og forbandede sin Dag.
2. Og Hjob tog til Orde og sagde:
3. Forbandet være den Dag, paa hvilken jeg blev født,
Og Natten, der sagde: en Dreng er undfangen!
4. Den Dag — den vorde Mørke —
Gud spørge ikke efter den fra oven,
Gid intet Skin maa lyse over den;
5. Mørke og Dødens Skygge kræve den tilbage,
En Sky skal hvile over den,
Og Formørkelse om Dagen forfærde den;
6. Den Nat — Dunkelhed skal borttage den,
Den skal ei glæde sig blandt Aarets Dage,
Den komme ei i Maaneders Tal.
7. Den Nat, den være ufrugtbar,
Ei komme Fryderaab i den;
8. De, som forbande Dage, skulle forbande den,
De, som ere færdige til at fremlokke Leviathan.
9. Gid Stjernerne i deres Tusmørke formørkes!
Den haabe paa Lys — og det være der ikke,
Den skal ei skue Morgenrødens Øienlaage.
10. Thi den lukkede ei min Moders Liv for mig
Og skjulte ikke Elendighed for mine Øine!
11. Hvi døde jeg ikke fra Moders-Liv af?
Hvi opgav jeg ikke Aanden, da jeg kom ud af Moders-Liv?
12. Hvi optoge Knæer mig?
Og Bryster, at jeg diede dem?
13. Da havde jeg ligget og været rolig,
Da sov jeg nu og hvilede mig;
14. Med Konger og Jordens Raadsherrer,
Som bebygge sig de øde Stæder;
15. Eller med Fyrsterne, som have Guld,
Som fylde deres Huse med Sølv;
16. Eller som utidigt Foster, der er nedgravet, var jeg ikke til,
Som spæde Børn, der ikke have skuet Lyset!
17. Der høre de Ugudelige op med deres Uro,
Og der hvile de, som ere kraftesløse;
18. Der have de Bundne Ro tilsammen,
De høre ikke Driverens Røst;
19. Liden og Stor ere der eens,
Og Trællen er der fri for sin Herre!
20. Hvorfor gav han en Besværet Lyset?
Og Livet dem, der ere bedrøvede i Sind?
21. Dem, som bie efter Døden, og den kommer ikke,

---

sydøstlige Deel af Juda beliggende Stad; Hjob sad fjernt fra sit Huus, hvilket han som Spedalsk havde maattet forlade, under aaben Himmel.

Capitel III.

I sin dybe Smerte forbander Hjob sin Dag, d. e. den Dag, han saae Lyset, og ønsker, at han aldrig var bleven født, at denne Dag maa udslettes af Aaret eller i det Mindste blive forvandlet til Dunkelhed. [5]) Mørke kræve den tilbage, som noget der tilhører det, da den Dag skal blive mørk. Formørkelse om Dagen ɔ: saadant Mørke, der strækkende kommer pludselig ved høilys Dag. [8]) De, som forbande Dage, d. e. Troldmænd, som kunne gjøre visse Dage til uheldbringende f. Ex. Bileam 4, Mos. 22; saadanne ere og de, som kunne fremlokke Leviathan, d. e. enten Slangebesværgere, der forstaae den Kunst at tæmme og afrette vilde Slanger, eller snarere menes der de, som kunne fremlokke den store Slange eller Drage paa Himmelen, hvem den gamle Forestilling betegnede som Solens og Maanens Fiende, hvilke den omsnærer og derved formørker; Leviathan er isvrigt ogsaa et Navn paa Krokodilen, 40, 25. [8]) Skulde han endelig føde, da ønsker han, at han var død strax efter Fødselen. [12]) Hvi optog Knæer mig d. e. hvi blev jeg knæsat, see Anm. til 1 Mos. 30, 3. [14]) De øde Steder, som de bebygge, ere Kongernes Gravmæler, Pyramider og prægtige Monumenter, hvilke de paa ægyptisk Viis fylde med Guld og Sølv, der lægges i Graven med dem. [17]) Der i Graven, kunne Voldsmænd ikke mere gjøre Uro, der hvile de Kraftesløse, de, som her i Livet vare plagede. [20]) Da Døden er en Hvile for al Møisommelighed, hvorfor gav da han, Gud, dem Livet, der længes efter Dø-

Og vilde grave efter den, mere end efter forborgne Skatte?
22. Der glæde sig indtil Fryderaab
Og juble, at de have fundet Graven;
23. Den Mand, hvis Vei er skjult,
Og Gud har lukket rundt omkring ham!
24. Thi før jeg spiser mit Brød, kommer mit Suk,
Og mit Klageskrig udgydes som Vand.
25. Thi jeg frygtede for en Skræk, og den kom over mig,
Og det, som jeg var bange for, det rammede mig.
26. Jeg er ei rolig, er ei stille,
Jeg er ei rolig, Rystelse betager mig.

Capitel IV.

Eliphas Svar i Anledning af Hjobs Klage.

1. Og Eliphas, Themaniteren, tog til Orde og sagde:
2. Skulde man forsøge et Ord paa dig? Du vilde kjedes derved;
Dog hvo formaaer at holde sin Tale tilbage?
3. See, du har underviist mange, og styrket de slappe Hænder,
4. Den, som snublede, have dine Taler opreist,
De krumme Knæer har du styrket.
5. Nu det kommer til dig, da bliver du kjed deraf,
Det rammer dig — og du bliver forfærdet!
6. Er ei din Gudsfrygt dit Haab,
Og din Veis Retskaffenhed din Forventning?
7. Tænk dig om, hvilken Uskyldig er gaaet til Grunde,
Naar ere de Retsindige tilintetgjorte?
8. Som jeg har seet, at de, der pløiede Udaad,
Der saaede Uretfærdighed, de maatte høste det;
9. For Guds Aande de omkomme,
For hans Hævns Aand de blive fortærede;
10. Løvens Brølen og den Hylendes Røst (maa forstumme)
Og Løveungers Tænder blive knuste.
11. Den kraftige Løve omkommer af Mangel paa Rov,
Og Løvindens Børn vorde adspredte.
12. Og til mig stjal sig et Ord,
Og mit Øre fattede lidet deraf,
13. I Tanker, af Syner om Natten,
Naar Slummer falder over Mennesker.
14. Skræk og Bævelse betoge mig,
Og forfærdede meget mine Been.
15. Og en Aand gik forbi mit Aasyn:
Haarene reiste sig paa min Krop!
16. Den stod — og jeg kunde ikke kjende dens Udseende
En Skikkelse for mine Øine — et Pust — og Røst jeg hørte:
17. „Er Mennesket retfærdigere, end Gud,
Mon en Mand er renere, end den, der skabte ham?
18. See, sine Tjenere kan han ei troe,
Og paa sine Engle lægger han Daarlighed,
19. Hvor meget mindre dem, som boe i Leerhytter,
Hvis Grundvold er paa Støvet?
Dem kan man knuse før et Møl.
20. Fra Morgen indtil Aften sønderknuses de,

---

dens Ro, og [22]) vilde fra at bedrøves, endog udbryde i Fryderaab, naar de fandt Graven; [23]) hvorfor forunder Gud ei den Mand Døden, hvem hans Vei er skjult, saa at han hverken veed ud eller ind.

Capitel IV.

Hermed begynder Digtets Vexeltale; de tre Venner optræde efter hverandre og Hjob svarer dem, og saaledes kommer det tre Gange. Først Eliphas, der undrer sig over, at Hjob, der havde trøstet saa mange Lidende, nu taber Modet i sine egne Lidelser; den Gudfrygtige havde intet at frygte, den Ugudelige vilde derimod ikke undslippe; ingen maatte holde sig for skyldfri for Gud. [10]) De ugudelige Voldsmænd sammenlignes ofte i den hellige Skrift med Løver og Løveunger, Ps. 22, 14; 34, 11; de miste deres Kraft og deres Unger vorde adspredte; saa gaaer det den Ugudelige og hans Børn. [12]) Hjob kunde aldrig udbryde i saa mismodige Klager, naar han betænkte, at ingen er skyldfri for den hellige Gud; dette veed Eliphas ikke af Erfaring, men ved en hemmelighedsfuld Aabenbaring, [17]) som siger ham: er Mennesket retfærdigere end Gud; Andre: er Mennesket retfærdigt for Gud? [18]) Paa sine Engle lægger han Daarlighed ɔ: han anseer dem for ufuldkomne; hvormeget mere maa han bedømme Menneskene saa, [19]) hvilke boe paa Jorden i Leerhytter; [19]) før et Møl, hastigere end

Uden at nogen lægger det paa Hjerte, ødelægges de evindelig.
21. Farer deres Herlighed, som var i dem, ei bort?
De døe, men ei i Viisdom.

Capitel V.

Fortsættelse af Eliphas Tale.

1. Raab Kjære, om nogen vil svare dig,
Og til hvilken af de Hellige vil du vende dig?
2. Ja en Daare slaaer Harme ihjel
Og Nidkjærhed dræber den Taabelige;
3. Jeg saae en Daare slaae Rødder,
Og hastigen forbandede jeg hans Huus;
4. Hans Børn ere langt borte fra Frelse;
De blive knuste i Porten og ingen redder dem,
5. Thi hans Høst fortærer den Hungrige
Og indtil af Tornene han tager den,
Og Fordærvelse snapper efter deres Gods.
6. Thi Uret groer ikke op af Støvet,
Og Møie voxer ikke op af Jorden.
7. Thi Mennesket bliver født til Møie,
Og Lynets Sønner svæve høit i Flugt.
8. Dog jeg vilde søge Gud,
Og til Gud vilde jeg vende min Tale.
9. Han gjør store Ting, som ingen kan udforske
Vidunder, saa at der ei er Tal derpaa.
10. Han, som giver Regn paa Jordens Overflade,
Og sender Vand hen over Stræderne,
11. For at ophøie de Ringe,
Og de Sørgende opreises ved Frelse.
12. Han, som tilintetgjør de Listiges Paafund,
Og deres Hænder kunne ei udføre Anslaget;
13. Som griber de Vise i deres Trædskhed
Og de Underfundiges Raad vorder overilet;
14. Om Dagen løbe de om i Mørket
Og ved høilys Dag famle de som om Natten;
15. Men han frelser fra Sværd, fra deres Mund,
Og fra den Stærkes Haand den Fattige;
16. Og Forhaabning opstaaer for den Ringe,
Og Niddingsfærd maa lukke sin Mund.
17. See, salig er den Mand, hvem Gud revser!
Og foragt ei den Almægtiges Tugtelse;
18. Thi han saarer og forbinder,
Han slaaer, men hans Hænder læge.
19. I sex Angester skal han frelse dig
Og i den syvende skal intet Ondt ramme dig!
20. I Hunger skal han frie dig fra Døden,
Og i Krig fra Sværdets Hænder.
21. Du skal skjules for Tungens Svøbe,
Og ei frygte for Ødelæggelsen, at den skal komme.
22. Du skal spotte Ødelæggelsen og Hunger
Og ikke frygte for Markens Dyr.
23. Thi med Markens Stene er din Pagt,
Og Markens vilde Dyr skulle holde Fred med dig.

Møl vorde de ødelagte. [21]) Farer deres Herlighed ei bort; Andre: blive deres Sene ei oprykket; de døe, men ei i Viisdom, thi den have de i deres kortsynede Liv ikke fundet.

Capitel V.

Eliphas fortsætter sin Tale om at ingen er retfærdig for Gud og at alle Klager vare unyttige, thi Mennesket paadrager sig sine Lidelser selv. [1]) Selv de Hellige, Englene, ville ikke bære saadanne Klager frem for Gud; tvertimod [2]) vil den, som er Daare nok til at nære en saadan Harme over Guds Førelse, blive et Offer for sit Mismod; [3]) jeg saae en Daare, en Synder i sin Velmagt; men pludselig var hans Lykke forbi og jeg maatte forbande hans Huus, som jeg før havde priist lykkeligt; hans Børn blive knuste i Porten, omkomme offentlig for alles Øine; thi ved Porten holdtes Retten og Folkeforsamlingen, see 1 Mos. 23. [5]) Indtil af Tornene ɔ: endog de enkelte Straa, der blive hængende i Tjørnehækkene, piller han bort; [6]) men ikke tilfældig, ei heller af den udvortes Natur, kommer Ulykken, som det, der voxer op af Jorden, men Mennesket paadrager sig det ved egen Skyld; [7]) i ham selv ligger Kilden til det Onde, da hans Synd med samme Nødvendighed fører Besværlighed hen over ham, som Lynets Sønner, Gnisterne, flyve i Veiret. [8]) Derfor viser Eliphas, hvorledes han i Hjobs Sted, istedetfor at klage, vilde fortrøste sig til den almægtige Guds Barmhjertighed, som tugter for at frelse og tilintetgjør de Underfundiges Anslag; man maatte altsaa [17]) prise det Menneske lykkeligt, som lader sig tugte til sin Sjæls Frelse; ogsaa Hjob kunde gjøre denne Erfaring; [19]) Sex og Syv – blot Benævnelser paa en Mangfoldighed. [21]) Tungens Svøbe er Bagvaskelse. [23]) Med Markens Stene er din

24. Og du veed, at din Hytte har Fred,
Du skal besøge din Bolig, og ikke synde.
25. Og du veed, at din Sæd skal blive talrig,
Og om din Affom, at den skal være som Græs paa Marken.
26. Du skal komme til Graven i Alderdom,
Som man optager et Neg i sin Tid;
27. See dette er det, vi have udgrandsket, saa er det;
Hør det, og forstaae det vel!"

Capitel VI.

Hjobs Svar til Eliphas.

1. Og Hjob svarede og sagde:
2. Gid min Kummer maatte afveies,
Og man vilde lægge min Ulykke sammen paa en Vægtskaal,
3. Saa vilde den være tungere end Sand;
Derfor ere mine Ord saa forvovne.
4. Thi den Almægtiges Pile sidde i mig,
Min Aand drikker deres Forgift,
Thi Guds Forfærdelser omringe mig.
5. Mon Vildæselet skryder, naar det har Græs?
Mon Oxen brøler ved sit Blandingsfoder?
6. Kan man æde det Flaue, som mangler Salt
Er der nogen Smag ved det Hvide om Æggeblommen?
7. Min Sjæl vægrer sig ved at røre derved,
Dette er som min ækle Spise.
8. Gid dog min Begjæring maatte opfyldes,
Og Gud give mig, hvad jeg haaber.
9. At det maatte behage Gud, at han vilde knuse mig,
Han vilde løse sin Haand og afhugge mig!
10. Saa havde jeg dog endnu Trøst for mig
Og jeg kunde juble i en Smerte, hvor han ikke skaaner:
Thi jeg har ikke fornægtet den Helliges Taler:
11. Hvad er min Styrke, at jeg skulde haabe?
Og hvad mit Endeligt, at jeg skulde forlænge mit Liv?
12. Mon min Kraft er Stenes Kraft?
Mon mit Kjød er af Kobber?
13. Mon min Hjælp ei er intet for mig?
Og er Frelsen ei stødt bort fra mig?
14. Den Vansmægtende faaer ellers Barmhjertighed af sin Ven!
Men denne har forladt den Almægtiges Frygt!
15. Mine Brødre skuffe som en Bæk,
Som Vandstrøm i Dalene gaae de forbi.
16. De, som ere sorte af Iis,
Over dem skjuler sig Snee;
17. Paa den Tid de optøes, da blive de borte,

Pagt, at de ikke lægge sig hen paa Agrene og hindre Frugtbarheden. [24]) Ikke skal du synde ved Mistvivl om at dine Foretagender skulle lykkes dig; Andre: du skal ikke tage feil, finde dig skuffet. [26]) I Alderdom, egentlig i fuld Modenhed, som man optager et Neg, hebr. som Neget stiger op, thi Tærskepladsen laae paa høie Steder.

Capitel VI.

Hjob føler sig dybt krænket ved Eliphas Tale og udbryder i bittre Klager over sine Lidelser; dersom disse Lidelser bleve afveiede mod hine Klager, saa vilde man see, at hans Klager ei vare ugrundede; han besværer sig over Eliphas's ubillige Medfart, der istedetfor at give ham Trøst, ved sin uvenlige Tale havde forøget hans Smerte. [4]) Den Almægtiges Pile ere dødbringende Skud, dræbende Syger, 5 Mos. 32, 23; Ps. 7, 14. [5]) Det var en let Sag at afholde sig fra al Klage, saalænge man havde det godt; baade vilde og tamme Dyr fortære deres Foder i al Ro, saalænge de intet savne af hvad der smager dem; men naar man fik Føde [6]) som var flau, uden Smag og Salt, som f. Ex. Æggehviden, da kan man ikke undre sig over, om nogen væmmes derved; [8]) og en saadan ækel Føde ligner hans Sygdom, hans Bylder, han væmmes endog ved at berøre dem. [10]) Vilde Gud dræbe ham, da havde han dog Trøst i Døden, som han vilde juble over, thi om den Naade tør han bede Gud, da han ikke har fornægtet hans Ord; [11]) hans Kræfter ere nu forbi. [14]) Hjob har følt sig bittert skuffet i sine Venner; den Vansmægtende faaer ellers Barmhjertighed og Trøst af sin Ven, men denne (Eliphas) har tilsidesat Gudsfrygt ved sin Haardhed. Andre oversætte: Og den, som forlader den Almægtiges Frygt, den, som formedelst sine Lidelser er nær ved at fortvivle, vederfares Barmhjertighed, søge hans Venner at opreise. [15]) Hans Venner havde skuffet ham som en Bæk, en Regn- eller Bjergstrøm, der en kort Tid kan skylle over, men siden udtørres og forsvinder, et oftere forekommende Billede paa Forgjængelighed, taget af Landets Beskaffenhed. [17]) Paa den Tid, de optøes, ɔ: paa den Tid,

Naar det bliver varmt, forsvinde de af deres Sted,
18. Karavaner bøie af fra deres Vei,
De kom op i en Ørk og gaae tilgrunde.
19. Karavaner fra Tema skue derhen
Vandrerne fra Seba stole paa dem,
20. De blues derved, at de havde forladt sig derpaa,
De komme derhen og blive skamrøde.
21. Ja nu ere I som intet
I see min Rædsel og I frygte.
22. Mon jeg har sagt: giver mig hid!
Og skjænker for min Skyld noget af eders Formue.
23. Eller redder mig af Fjendens Haand,
Og løskjøber mig af Undertrykkeres Haand?
24. Lærer mig, og jeg vil tie,
Og underviser mig, hvis jeg har feilet!
25. Hvor kraftige ere de Retskafnes Ord!
Men hvad skal eders Straffetale straffe!
26. Og tænke I at straffe Taler?
Hen i Veiret ere jo den Fortvivledes Ord!
27. I kunde kaste Lod om en Faderløs
Og grave Grav for eders Næste.
28. Om I ville, seer paa mig,
Og mon jeg skulde lyve for eders Aasyn?
29. Vender dog om og lad ei Uret være for eder
Vender om, endnu er min Retfærdighed heri.
30. Mon der er Uret i min Tunge,
Og skulde min Gane ikke forstaae hvad Ondskab er?

Capitel VII.

Fortsættelse af Hjobs Svar.

1. Har Mennesket ei Krigstjeneste paa Jorden,
Og ere hans Dage ikke som en Dagleiers Dage?
2. Som en Arbeider higer efter Skyggen,
Og som en Dagleier forventer sin Løn,
3. Saa maatte jeg tage Ulykkes Maaneder i Arv.
Man har tildeelt mig Kummer-Nætter.
4. Naar jeg lagde mig, da sagde jeg: naar skal jeg staae op?
Og: naar skal Aftenen bortflye?
Jeg er mat af at omvælte mig indtil Morgendæmringen.
5. Mit Kjød er klædt med Orme og Jordskorper.
Min Hud lukker sig og springer atter op.
6. Mine Dage ere lettere end en Væverskytte,
Og de tæres hen uden Haab.
7. Betænk, at mit Liv er en Vind,
Mit Øie kommer ei mere til at see godt.
8. Ikke skal dens Øie, som nu seer mig, skue mig mere,
Dine Øine ere paa mig, saa er jeg ikke mere.

---

de brændes, nemlig af Solheden. [18]) Karavaner bøie af fra deres Vei, for at komme hen til den forønskede Strøm, men istedetfor at finde Vand, komme de op i en Ørk og finde der deres Undergang; [19]) anskueligere nævnes bestemte Karavaner fra det handlende Sabæa og Tema i Arabien, som skue derhen d. s. s. stole derpaa. [21]) Saadanne forsvindende, Vand lovende, men Haabet skuffende Bække lige ere hans Venner, som nu ere intet, altsaa ei at stole paa, da de vel kunne forskrække, men ei trøste, [22]) og det uagtet Hjob ikke havde gjort noget Krav paa at de for hans Skyld skulde opoffre noget, men kun ventet og forlangt Medlidenhed af dem; [24]) Hjob vilde gjerne lade sig belære af dem, dersom de kunde føre Sandhedens altid kraftige Sprog, men [25]) hvo vilde lade sig overbevise af deres Straffetale. [26]) Hvad vilde de straffe? Onde Gjerninger havde han ikke begaaet, og den Fortvivledes Ord kan ingen tage saa nøie, de gaae hen i Veiret; derfor vare hans Venner ubarmhjertige, istand til at kaste Lod om en Faderløs, behandle den Hjelpeløse paa en saa haard Maade. [28]) Om I ville see paa mig, da skulle I i mit Blik kunne læse min Uskyldighed.

Capitel VII.

Hjob vender sig fra sine Venner til at beklage Menneskenes sørgelige Lod i Almindelighed og sine egne Lidelser i Særdeleshed; idet han fremfører dette Klagemaal for Gud, udtrykker han sin Smerte over, at Alt saaledes gaaer til Graven, hvorfra der ingen Tilbagevenden er, og beder Gud om Skaansel, hvis han nu havde forsyndet sig. [1]) Krigstjeneste d. e. en svær Tjeneste. [5]) Jordskorper ere de Skorper eller Saar, som sætte sig paa dem, der ere angrebne af Elephantiasis, hvilken Skorpe har en jordagtig Farve. [6]) Mine Dage ere lettere, d. e. svinde hastigen hen. [8]) Dette beder Hjob Gud at betænke, at det endnu er Tid at redde ham, medens han er i Live; er han først engang i Underverden, saa er det for silde. Saaledes var den digteriske Forestilling om Underverden (Scheol) overeensstemmende med den gamle Verdens Anskuelse, at der levede de Afdøde, som henfarende Skygger i

9. En Sky forsvinder og farer hen,
Saa den, som farer ned i Underverden, han stiger ikke op igjen.
10. Han vender ei meer tilbage til sit Huus
Og hans Sted kjender ham ikke mere.
11. Ogsaa jeg, jeg vil ei holde min Mund tilbage,
Jeg vil tale i min Aands Angest,
Klage i min Sjæls Bitterhed.
12. Er jeg et Hav, er jeg et Havuhyre,
At du vil holde Vagt om mig?
13. Naar jeg sagde: Min Seng skal trøste mig,
Mit Leie skal bære min Klagesmerte med mig,
14. Da skrækkede du mig med Drømme,
Og forfærdede mig med Nattesyner,
15. Saa min Sjæl valgte at være qvalt,
Døden hellere end mine Been.
16. Jeg er kjed deraf — jeg gad ei leve evindelig.
Lad af fra mig, thi mine Dage ere Forfængelighed.
17. Hvad er et Menneske, at du vilde agte ham stort,
Og at du vilde rette din Agt paa ham?
18. At du vil besøge ham om Morgenen
Og prøve ham hvert Øieblik?
19. Hvor længe vil du ikke see bort fra mig,
Vil du ikke lade af fra mig, medens jeg nedsluger mit Spyt!
20. Har jeg syndet, hvad kan jeg gjøre dig, du Menneskens Vogter!
Hvi sætter du mig til en Skive for dig,
Saa at jeg bliver mig selv til Byrde?
21. Og hvorfor vil du ei borttage min Brøde,
Og lade min Overtrædelse gaae forbi!
Thi nu ligger jeg i Støvet,
Og vil du søge mig, saa er jeg ikke mere.

Capitel VIII.

Bildad tager til Orde mod Hjob.

1. Da tog Bildad til Orde og sagde:
2. Hvor længe vil du mæle saadant,
Hvor længe skal din Munds Ord være en heftig Storm?
3. Skulde Gud forvende Retten?
Og mon den Almægtige skulde forvende Retfærdighed?
4. Dersom dine Børn have syndet imod ham,
Saa har han henkastet dem formedelst deres egen Skyld;
5. Men naar du flittigen søger Herren,
Og du ydmyg beder den Almægtige,
6. Og naar du er reen og retskaffen,
Da sandelig skal han vaage over dig,
Og gjenoprette din Retfærdigheds Bolig.
7. Og det Forrige, som du har havt, skal have været lidet,
Og det Sidste, du skal have, skal formere sig meget.
8. Thi spørg dog den forrige Slægt
Og læg Mærke til Forfædrenes Erfaring,
9. Thi vi ere fra igaar og vi vide intet,
Og vore Dage ere en Skygge paa Jorden.
10. Skulle de ikke belære dig, sige dig?
Og fra deres Hjerte skulle Ord udgaae;
11. Kan Rør opvore, hvor der ikke er Sump,
Kan der blive Enggræs, hvor der ikke er Vand?
12. Endnu staaer det i sin Friskhed, og oprykkes ikke,
Men før alt Grønt bliver det hentørret.

---

et sørgeligt og dybt Mørke. Og dette Sørgelige, at være adskilt fra Livet, er det, som Hjob fremfører. Iøvrigt maa denne Forestilling sammenholdes med de Steder i det gamle Testamente, hvor Udødelighedshaabet skimter frem; men først fra det nye Testamente faae disse deres fulde Klarhed; thi ikkun Christus har bragt Liv og Uforkrænkelighed tilveie, Matth. 22, 31-32. [13]) bære med mig, d. e. lette. Mine Been, d. e. denne min udtærede Krop, min Beenrad. [16]) Saa aldeles er Hjob kjed af sin nærværende Stilling, at han ikke vilde ønske at leve her, om det end var evigt; men midt under hans Livslede vaagner den naturlige Kjærlighed til Livet op i ham, hvorfor han atter beder Gud i Betragtning af Livets Korthed, at lade af fra ham; thi et Menneske [17-18]) er altfor ringe til at Gud stedse skulde rette sin Opmærksomhed paa ham. [19]) Medens jeg nedsluger mit Spyt, et Ordsprog, som tilkjendegiver et Øieblik. [20]) Har jeg endog syndet, saa kan jeg jo dog ikke gjøre dig, Menneskenes Vogter, nogen Skade, at du saaledes skal hobe Ulykke op paa mig.

Capitel VIII.

Hjobs sidste Yttringer fremkalde den anden Vens, Bildads Tale, der gaaer ud fra, at Gud ikke kan være uretfærdig; hans Sønners Ulykke som hans egen Skjæbne maa være begrundet i begangen Skyld. Da han selv ei har Erfaring nok, beraaber Bildad sig paa de Gamles Vidnesbyrd, at det altid gaaer den Ugudelige ilde, og formaner Hjob til Ydmyghed. [7]) Hvad Bildad her forjættende udsiger, det skeer siden efter virkeligen; det, Hjob siden faaer, er langt mere, end han før eiede, 42, 12. [9]) Vi ere fra igaar, — vor korte Levetid er ikke tilstrækkelig til at samle ret mange Erfaringer; derfor ville vi beraabe os paa de Ældres Indsigt. [11]) Papirus-

13. Saaledes ere alle deres Stier, som glemme Gud,
Og den Vanhelliges Haab gaaer tilgrunde.
14. Hans Forhaabning bliver afskaaret for ham,
Og hans Fortrøstning er et Spindelvæv.
15. Han stoler paa sit Huus, og det skal ei staae,
Han vil holde sig fast derved, det kan ei staae opreist.
16. Han er frisk for Solens Aasyn,
Og over Haven løber hans Qvist ud.
17. Omkring Stene snoe sig dens Rødder,
Den seer paa Muur af Stene.
18. Men naar Gud oprykker den af sit Sted,
Da fornægter den ham og siger: jeg saae dig ikke!
19. See dette er hans Veis Glæde,
Og af Støvet fremspirer en Anden.
20. See, Gud forkaster ikke den Uskyldige,
Og holder ei fast ved den Ugudeliges Haand;
21. Indtil han fylder din Mund med Latter
Og dine Læber med Frydeskrig.
22. Dine Hadere skulle beklædes med Skam,
Og de Ondes Telt er ikke mere til.

Capitel IX.

Hjobs Svar til Bildad.

1. Da svarede Hjob og sagde:
2. Sandelig, jeg veed, at det er saaledes,
Og hvorledes skulde et Menneske være retfærdig mod Gud?
3. Om han har Lyst til at trætte med ham,
Saa kan han ei svare ham Eet til Tusinde.
4. Viis af Hjerte, stærk af Kraft,
Hvo forhærder sig mod ham og har Fred?
5. Han, som flytter Bjergene, og de mærke det ikke,
Som styrter dem om i sin Vrede.
6. Han ryster Jorden fra sit Sted,
Saa at dens Piller bæve.
7. Han taler til Solen, og den gaaer ei op,
Og lægger Segl for Stjernerne.
8. Han bøier Himmelen ned alene
Og træder paa Havets høie Bølge.
9. Han gjorde Bjørnen, Orion, Syvstjernen og Sydens Kamre.
10. Han gjør store uransagelige Ting
Og Undergjerninger, saa der ei er Tal paa dem.
11. See, han gaaer forbi mig, og jeg seer ham ikke.
Han farer frem og jeg forstaaer det ei.
12. Han griber fat — hvo vil faae ham til at vende om? —
Hvo kan sige til ham: hvad gjør du?
13. Gud aflader ikke med sin Vrede,
Under ham maae de bøie sig, som ville hjælpe den Trodsige.
14. Langt mindre, at jeg kunde svare ham,
At jeg kunde vælge mine Ord imod ham;
15. Havde jeg end Ret, jeg kunde ikke tage til Orde mod ham,
Min Dommer maatte jeg bede om Naade.
16. Om jeg end raabte og han svarede mig,
Saa kunde jeg dog ikke troe, at han bøiede sit Øre til mig.
17. Han sønderknuser mig i en Storm,
Og forøger mine Smerter uden Grund.
18. Han tilsteder mig ikke at trække Veiret,
Men mætter mig med Bitterheder.

---

røret, som opvorer af Nilens Sumpe, hastigen skyder i Veiret og bliver indtil 10 Alen høit, henvisner ogsaa ligesaa let, naar Vandet atter hentørres, før alt Grønt. Saaledes gaaer det og med den Ugudelige, hans Lykke synes blomstrende, men fordi den mangler den rette Jordbund, Gudsfrygt, saa er den snart forbi; [16]) paa samme Maade sammenlignes han med en Slyngplante, der frodigen snoer sig om en Muur og en stenet Grund, men den rives ud, og da seer man, at dens hele Herlighed er forbi; det er hele Glæden af den Ugudeliges Vei, og er han borte, savnes han ikke; thi en anden spirer frem af Støvet — der komme snart andre i hans Sted. [21]) Indtil, nemlig: han beskjærmer den Gudfrygtige saavidt, indtil du ogsaa har erfaret, at din Ulykke kan overvindes; Andre læse: endnu.

Capitel IX.

At Gud er retfærdig tilstaaer Hjob i sit Gjensvar; det var derfor daarligt at ville gaae irette med Gud; om man endog havde Ret, vilde man ei kunne stride med en Gud, hvis Magt og Viisdom lader sig tilsyne overalt; men med alt dette veed han ogsaa, at den Uskyldige maa lide ligesom den Retfærdige; han turde endog for Gud selv bevise sin Uskyldighed. [8]) Han bøier Himmelen ned alene i Tordenskyen, hvorved Himmelen synes at sænke sig til Jorden. [9]) Sydens Kamre, det tilhyllede Rum af den sydlige Himmelhvælving, de her nævnede Stjernebilleder ere bekjendte. [11]) Denne almægtige Gud farer frem, gaaer forbi et Menneske i en Storm — et Billede paa Ulykke — og Mennesket faaer ei Tid til at betænke sig; den Stærkeste maa bøie sig for ham; der hjælper ingen Modstand. [16]) Gud er saa langt ophøiet, at jeg ikke kunde troe det, at han agtede paa mit Raab, og

19. Kommer det an paa den Stærkes Kraft — „see her!"
Kommer det an paa Ret (siger han): „hvo vil udfordre mig?"
20. Havde jeg end Ret, vilde min Mund fordømme mig,
Var jeg skyldfri — han vilde dog erklære mig for fordærvet.
21. Jeg er skyldfri — og bekymrer mig ikke om min Sjæl.
Jeg ringeagter mit Liv!
22. Eet er det — derfor sagde jeg:
Den Skyldfrie og den Onde ødelægger han.
23. Om han med Svøben dræber nogen hastigen,
Saa spotter han den Uskyldiges Hjemsøgelse.
24. Landet overgives i den Ugudeliges Haand,
Han tilhyller dets Dommeres Aasyn,
Naar han ei gjør det, hvo er det da?
25. Og mine Dage ile hastigere, end en Løber,
De fløi bort, de saae ikke det Gode.
26. De ere farne hen, som hastigtseilende Skibe,
Som en Ørn, der styrter over sin Føde.
27. Naar jeg sagde: jeg vil glemme min Klage,
Jeg vil lade mit Ansigt fare og see munter ud,
28. Da frygter jeg for alle mine Smerter,
Jeg veed, at du ei lader mig være skyldfri.
29. Saa maa jeg da være som en Forbryder,
Hvorfor skal jeg forgjæves gjøre mig Umage?
30. Om jeg end vaskede mig med Sneevand,
Og rensede mine Hænder med Lud;
31. Saa vilde du dyppe mig ned i Pytten,
Og mine Klæder vilde have Vederstyggelighed for mig.
32. Thi han er ei en Mand, som jeg, at jeg kunde svare ham,
At vi tilsammen kunde komme for Dommen.
33. Der er ingen, som kan stille Trætten imellem os to,
Som kan lægge sine Hænder paa os begge.
34. Han borttage sin Stav fra mig,
Og hans Rædsel forfærde mig ikke —
35. Da vilde jeg tale og ikke frygte ham,
Thi ikke saaledes seer det ud for mig.

Capitel X.

Fortsættelse af Hjobs Tale.

1. Min Sjæl væmmes ved mit Liv,
Jeg vil lade Klagen slippe løs over mig,
Jeg vil tale i min Sjæls Bitterhed.
2. Jeg vil sige til Gud: behandl mig ei som en Ugudelig,
Lad mig vide, hvorfor du trættes med mig.
3. Tykkes det dig godt, at du undertrykker,
At du forkaster dine Hænders Gjerning.
Og lader Lyset skinne over de Ugudeliges Raad?
4. Har du Kjødets Øine?
Seer du, som Mennesket seer?
5. Ere dine Dage som Menneskenes Dage,
Ere dine Aar, som en Mands Dage?
6. At du vil søge efter min Synd,
Og efterforske min Overtrædelse.
7. Du veed det dog, at jeg ei har handlet ugudeligt,
Og ingen kan redde af din Haand!
8. Dine Hænder have dannet mig med Møie
Og have gjort mig heelt, rundt om,
Og nu vil du opsluge mig!
9. Mindes, at du har dannet mig som Leer,
Og du vil lade mig vende tilbage til Støv?

---

[20]) om Hjob end havde Ret, saa vilde dog hans egen Mund fordømme ham af Angest for Dommeren. Men desuagtet erklærer han: [21]) jeg er uskyldig, hvad Ondt der end kan udspringe deraf; [22]) thi Eet er det, det kommer ud paa Eet. [24]) Og paa samme Maade handle Menneskene; Voldsmænd og Ugudelige herske, og den Uskyldige faaer ingen Ret; dette følger af Guds Styrelse. [27]) Mit Ansigt, d. e. mit mørke Aasyn. [34]) Guds store Majestæt forhindrer enhver Trætte med ham; dersom Gud vilde lægge sin Stav, d. e. sit Scepter, Tegnet paa sin Magt (eller efter Andre sit Riis, hvormed Gud tugter ham) fra sig, da skulde han nok tale med ham; [35]) thi ikke saaledes seer det ud hos ham, ikke kan Hjob erkjende sig for skyldig, saa at det er formedelst den onde Bevidsthed, at han maa tie, men det er af Frygt for Dommerens Majestæt.

Capitel X.

Nu, da der ikke kan finde et saadant Forhold Sted imellem Gud og et Menneske, siger Hjob, at han vil lade sine Klager frit Løb, ubekymret om, hvorledes det vil gaae ham; Gud skulde dog ikke behandle ham som en Ugudelig; han kunde dog ikke finde Behag i at plage en Skabning, som han selv har indrettet saa kunstigen. [3]) Lader Lyset skinne, d. e. begunstige. [4]) Er du da kortsynet som et Menneske, at du straffer mig, fordi du har fundet min Brøde? [9]) Som Leer,

10. Har du ei udgydt mig som Melk,
Ei ladet mig størknes som sammenløben Melk?
11. Har du ei klædet mig med Hud og Kjød,
Og bedækket mig med Been og Sener?
12. Liv og Naade har du viist imod mig,
Og din Omhu bevarede min Aand;
13. Dog dette havde du skjult i dit Hjerte,
Jeg veed, at det var besluttet hos dig:
14. Naar jeg syndede, vilde du vel vare paa mig,
Og ikke frikjende mig for min Brøde!
15. Havde jeg handlet ugudeligt, da vee mig!
Og var jeg retfærdig — saa turde jeg dog ei hæve mit Hoved
Mættet af Forhaanelse og af at see min Ydmygelse.
16. Og naar det opløftede sig, da vilde du som en Løve jage mig.
Du vilde komme igjen og vise din Undergjerning paa mig.
17. Du vilde fornye dine Vidner imod mig,
Forøge din Fortørnelse imod mig,
Omskiftende Hære imod mig.
18. Men hvorfor har du udført mig af Moderslív?
Havde jeg opgivet Aanden, og intet Øie skuede mig!
19. Jeg maatte have været, som jeg ei var til,
Var baaren fra Moders Liv til Graven!
20. Mon ei mine Dage ere faa?
Hør op! Lad dog af fra mig, at jeg maa komme lidt til Veiret,
21. Før jeg gaaer did, hvorfra jeg ikke vender tilbage,
Til Mørkets og til Dødens Skygges Land.
22. Et Dunkelhedens Land — som Dødens Skygges Mørke,
Hvor ingen Orden er, men det er Dunkelheden, som lyser.

Capitel XI.

Den tredie Ven Zophar tager til Orde mod Hjob.

1. Da tog Naamathiteren Zophar til Orde og sagde:
2. Skulde der ei svares til dine mange Ord,
Skulde en mundkaad Mand have Ret?
3. Skulde dine tomme Taler bringe Folk til Taushed,
Du skulde spotte, uden at nogen skulde beskjæmme dig.
4. Saa at du turde sige: min Lære er reen,
Og ubesmittet er jeg i dine Øine.
5. Sandelig, gid Gud vilde tale
Og aabne sine Læber imod dig,
6. Og forkynde dig Viisdoms Forborgenheder —
Thi dobbelt saa stor Forstand har han —
Da skal du vide, at Gud lader dig glemme din Brøde.
7. Mon du kan finde Guds Udforskning,
Kan du naae til den Almægtiges Fuldkommenhed?
8. Den er saa høi som Himmelen; hvad vil du gjøre?
Den er saa dyb, som Underverden, hvad vil du vide?
9. Dens Maal er længere end Jorden,
Den er bredere, end Havet.
10. Naar han farer forbi, indeslutter, kalder sammen,
Hvo vil afholde ham derfra?
11. Thi han kjender de forfængelige Folk,
Og seer Uretten; og lægger ikke Mærke dertil.
12. Et tomt Menneske vilde faae Forstand,
Og Vildæselet fødes som et Menneske!

---

d. e. som Pottemageren danner Leret. [14]) Gud havde forud besluttet, at vare paa ham, at passe nøie paa ham, saa at han ikke skulde slippe, naar han syndede af Svaghed; men vee ham, hvis han handlede ugudeligt, thi endog nu, han er retfærdig, skyldfri, tør han ei opløfte sit Hoved. [17]) Vidner mod Mennesket ere de Lidelser, der komme over ham som Straffedomme; de afløse hinanden, som omskiftende Hære. [22]) Det dybeste Mørke er det eneste, som lyser der.

Capitel XI.

Den tredie Ven Zophar tager nu Ordet; imod Hjobs Paastand, at han er skyldfri, stiller han heftigen Guds Retfærdighed; Hjobs Lidelser vidnede mod ham; vilde Gud aabenbare sit Væsens Dyb for ham, da vilde han nok see, at Gud straffede ham for hans Synd; der var altsaa intet andet for ham, end ydmyg at underkaste sig. [4]) Hvorledes Hjob havde spottet Gud, siges i det Følgende, nemlig ved [4]) at ansee sig for reen og Gud for uretfærdig. Min Lære, d. e. mine Grundsætninger. [6]) Gud lader dig glemme din Brøde, saa at du ei kan mindes den; Andre: Gud overseer din Brøde. [7]) Guds Udforskning, d. e. det, som Gud udgrandsker. [10]) Naar Gud kom farende forbi, vilde indeslutte et Menneske i Fængsel, kalde Folk sammen til at høre paa Retssagen. [11]) De forfængelige Folk, d. e. Syndere. Gud lægger ikke Mærke dertil, han behøver ei som Mennesker at lægge Mærke dertil, for at faae det at vide, men veed det strax; Andre: skulde han ei agte derpaa. [12]) Et tomt, huult, uforstandigt

13. Naar du bereder dit Hjerte,
Og udbreder dine Hænder til ham,
14. Dersom der da er Uretfærdighed i din Haand, da skaf den langt bort,
Lad Uret ikke boe i dine Telte —
15. Ja, da vil du kunne hæve dit Aasyn uden Lyde,
Du skal staae fast som støbt og behøver ikke at frygte.
16. Da, da skal du glemme din Gjenvordighed,
Og ihukomme den, som Vand, der er afløben.
17. Og din Levetid skal opstaae klarere end Middag,
Og Dunkelheden skal være som Morgenen.
18. Du vil være tryg, thi der er Haab;
Og beskjæmmet vil du hvile i Tryghed.
19. Du kan ligge, ingen skal forfærde dig,
Mange skulle bønfalde dit Øie;
20. Men de Ondes Øie hentæres,
Deres Tilflugt skal forgaae for dem,
Og deres Haab er Sjælens Udaanding.

Capitel XII.

Hjobs Gjensvar.

1. Da svarede Hjob og sagde:
2. Sandeligen, I ere et heelt Folk,
Og med eder døer Viisdommen ud!
3. Ogsaa jeg har Forstand som I,
Jeg falder ikke ned for eder,
Hvo er der, som ei forstaaer saadanne Ting?
4. En Spot for sin Ven er jeg,
Der raabte til sin Gud, og han svarede ham.
En Latter den Retfærdige, den Ustraffelige!
5. En foragtet Fakkel i den Trygges Tanker
Er den, som er nær ved at snuble med Foden.
6. Derimod blive Teltene rolige for Ødelæggerne,
Sikkerhed for dem, som rase imod Gud,
Den, som fører Gud i sin Haand.
7. Og sandeligen, spørg dog Dyret, og det skal lære dig,
Og Himmelens Fugl, og den skal forkynde dig det.
8. Eller tal til Jorden, og den skal lære dig,
Og Fiskene i Havet skulle fortælle dig;
9. Hvo veed ei i alt dette,
At Jehovas Haand har gjort det!
10. I hvis Haand alle levende Sjæle ere,
Og hvert Menneskes Kjøds Aand.
11. Mon ikke Øret prøver Talen,
Ligesom Ganen smager Spisen?
12. I Oldinge er Viisdom,
Hos de Bedagede er Forstand.
13. Hos ham er Viisdom og Vælde,
Hos ham er Raad og Forstand.
14. See, han nedbryder, og det skal ikke bygges op,
Og lukker i, og ingen Mand skal aabne det.
15. Han dæmmer for Vandet, og det bortørres,
Han lader det løs, og det omvælter Jorden.

Menneske vilde komme til Forstand, og Vildæselet blive tamt som et Menneske, naar han skulde staae for Gud — en ordsproglig Talemaade for: endog en Blind vilde kunne see det. 17) Det vil da gaae dig gandske anderledes, end det gaaer i din nærværende Ulykke, hvor alt er mørkt for dig; Dunkelheden skal være som om Morgenen, d. e. lidt efter lidt forsvinde. 18) Og beskjæmmet, d. e. om dit Haab skuffer dig en enkelt Gang, saa vil du dog beholde din Fortrøstning; Andre: du graver om dig, d. e. du har Beskyttelse og Værn. 19) Bønfalde dit Øie, d. e. beile til din Gunst. 20) Sjælens Udaanding, d. e. at Aanden farer ud af dem.

Capitel XII.

Hvad Zophar havde fremført som en stor Viisdom, det er Hjob almindelig bekjendte Ting; han bebreider derfor sine Venner deres Daarlighed, at de vilde behandle ham, den Ulykkelige, saa haanligt; imod Zophars Paastand, at det altid gik de Ugudelige ilde, kunde man opstille Erfaringens Vidnesbyrd, at de Onde ofte have det meget godt; Guds Almagt og Viisdom kjendte han ligesaa godt som de, og beskriver den derfor i stærke Træk, for at vise, at ved saadanne bekjendte Ting faaer han intet Nyt at vide. 4) Jeg, som eengang kunde raabe til Gud, blev bønhørt — der i mine Velmagts Dage kunde rose mig af hans Gunst, er nu bleven til Spot; men saaledes er det stedse med den Ulykkelige; 5) er han nær ved Fald, saa er han i den Trygges Tanker ikke mere værd end en foragtet Fakkel, som man kaster fra sig, naar man troer ei at behøve den længere; mens 6) Ødelæggerne, Voldsmænd og Ugudelige ere i Tryghed, den som fører Gud i sin Haand, der anseer sin Haand og Styrke for sin Gud. 10) Som Ganen smager Spisen og bifalder den, som behager den, saa prøver Øret de Taler, det hører, om det synes om dem; 12) derfor har han intet imod, at de tage deres Viisdom fra de Gamle; de stadfæste Guds Viisdom og Almagt, af hvilke Hjob i det Følgende udkaster en Skildring.

16. Hos ham er Kraft og Viisdom,
Ham underlagt er den, som farer vild, og som forfører,
17. Han fører Raadgivere bort som Bytte,
Og gjør Dommere til Daarer.
18. Han lukker op for bundne Konger
Og binder Baand om deres Lænder,
19. Han fører Præster bort som Bytte
Og omstyrter de Fastbegrundede.
20. Han lader Læben glippe for de sikkre Talere,
Og Oldingens Forstand tager han bort;
21. Han udøser Foragt paa Fyrsterne,
Og de Stærkes Belte løser han.
22. Han aabenbarer de dybe Ting af Mørket,
Og fører Dødens Skygge over Lyset.
23. Han formerer Folkene og han ødelægger dem,
Udbreder Folkene — og driver dem alle bort.
24. Han borttager Forstanden fra Jordens Folks Høvdinger,
Lader dem vandre om i Ørken, saa de ei kjende Vei;
25. Saa de famle i Mørket, hvor der intet Lys er,
Han lader dem vanke om som en Beruset.

Capitel XIII.

Fortsættelse af Hiobs Gjensvar til Zophar.

1. See, alt dette har mit Øie seet,
Mit Øre har hørt og begrebet det,
2. Som I vide det, saa veed jeg det ogsaa,
Jeg falder ikke ned for eder.
3. Sandelig, jeg vilde gjerne tale med den Almægtige,
Og havde Lyst til at gaae irette med Gud,
4. Sandelig, I sye Løgne,
I ere alle unyttige Læger!
5. O havde I dog gandske tiet stille
Da vilde der have været Viisdom hos eder.
6. Hører dog min Retfærdiggjørelse,
Og lægger Mærke til mine Læbers Forsvar.
7. Ville I tale Uret for Gud,
Og tale Svig for ham;
8. Ville I være partiske for ham,
Eller ville I stride for Gud?
9. Vil det gaae godt, naar han undersøger eder,
Mon I kunne bedrage ham, som man bedrager et Menneske?
10. Visseligen skal han irettesætte eder,
Naar I hemmeligen ere partiske.
11. Skulde ikke hans Høihed forfærde eder,
Og hans Rædsel falde paa eder?
12. Eders Erindringer ere Tankesprog af Aske;
Eders Forskandsninger Forskandsninger af Leer.
13. Tier for mig, og jeg vil tale,
Og der maa komme over mig, hvad der vil.
14. Hvorfor skulde jeg bære mit Kjød i mine Tænder,
Og sætte mit Liv i min Haand?
15. See, han dræber mig, ei kan jeg haabe,
Kun vilde jeg retfærdiggjøre min Vei for ham.
16. Ogsaa dette er mig en Frelse:
At ingen Ryggesløs skal komme for hans Aasyn.
17. Saa hører da min Tale
Og gjennem det, jeg kundgjør, i eders Øren.
18. See dog: jeg har beskikket mig til Retten,
Jeg veed, at jeg er retfærdig.
19. Hvo er den, som vil trætte med mig?
Da maa jeg forstumme og udaande!
20. Ikkun to Ting maa du ikke gjøre mod mig,
Saa skal jeg ei skjule mig for dit Aasyn!

Capitel XIII.

Altsaa, siger Hjob, trænger han ikke til sine Venners Viisdom i saadanne Ting; han kunde fremlægge sin Uskyldighed for Gud; for at retfærdiggjøre Gud, begik de Uretfærdigheder imod ham; de maatte derfor heller tie og høre ham, medens han udtaler sig over sin ulykkelige Tilstand for Gud; han kunde dog ei faae noget værre end Døden [5]) I sye Løgn, nemlig de heftede de falske Beskyldninger om hans Synd paa Hjob; derved vare de [8]) partiske for Gud, for at redde Guds Retfærdighed; de behøvede ei at stride for Gud; [9]) han vil ingen Partiskhed have; naar han derfor randsager eders sande Sindelag, vil det ei gaae eder godt; lod han sig see, da vilde I skjælve, formedelst eders uredelige Sindelag, hvilket han gjennemskuer. [12]) Eders Erindringer o: de Gamles Tankesprog. [14]) Bære sit Kjød i sine Tænder, d. e. være meget bekymret for sit Liv. [16]) Ogsaa dette vidner for min Frelse, at en Ryggesløs ei skal komme for hans Aasyn; min Længsel efter at fremtræde for ham vidner om min Skyldfrihed. [18]) Skikket mig til Retten, egentlig, ordnet Retten, d. e. jeg tør indlade Sagen til Doms for ham. [19]) Kunde nogen overbevise ham om Uret, naar han saaledes har ladet Sagen komme til Doms, da maatte han forstumme; [20]) men skal han kunne forsvare sig, saa maa

21. Lad din Haand være langt fra mig,
Og din Rædsel ei forfærde mig.
22. Raab, og jeg skal svare,
Jeg vil tale, giv du mig Svar igjen!
23. Hvor mange ere mine Overtrædelser og Synder?
Min Brøde og min Synd give du mig tilkjende.
24. Hvorfor skjuler du dit Ansigt,
Og regner mig som Fjende imod dig?
25. Du opskræmmer et henvisnet Blad,
Og forfølger et vissent Straa,
26. Thi du opskriver Bitterheder imod mig,
Og lader mig arve min Ungdoms Synder;
27. Og du sætter mine Fødder i en Blok
Og passer paa alle mine Skridt,
Du nedtrykker dig over mine Fødders Rødder.
28. Da dog han hensvinder som ormeædt,
Som et af Møl fortæret Klædebon.

Capitel XIV.

Fortsættelse af Hjobs Gjensvar.

1. Et Menneske, født af en Qvinde, lever en kort Tid
Og mættes af Uro.
2. Han gaaer op som en Blomst og henvisner,
Han flygter som en Skygge og bestaaer ikke;
3. Og mod saadan En aabner du dit Øie,
Og mig vil du føre i Retten med dig!
4. Ja kom dog en Reen af en Ureen!
Men ikke een.
5. Naar hans Dage ere skarpt bestemte,
Og Maaneders Tal staaer til dig,
Du har bestemt hans Maal, han ei kan overskride,
6. Da sku dog bort fra ham, at han maa hvile,
Indtil han kan glæde sig over sine Dage som en Daglønner,
7. Thi et Træ har Haab, naar det er afhugget,
At det da kan blomstre igjen,
Og dets unge Qviste høre ikke op;
8. Om end dets Rod bliver gammel i Jorden
Og dets Stub døer i Støvet;
9. Saa blomstrer det atter frem ved Vandets Duft,
Og skyder Grene, som en frisk Plantning.
10. Men døer en Mand, da er det forbi med ham,
Og udaander en Mand, hvor er han da?
11. See, Vandene svinde af Havet
Og Floden udtørres og fortæres,
12. Saa ligger Mennesket og staaer ei op igjen,
Indtil Himmelen ei er mere, opvaagne de ikke,
Vækkes de ikke op af Søvne.
13. Gid du vilde gjemme mig i de Dødes Rige,
Vilde skjule mig, indtil din Vrede gaaer over,
Vilde sætte mig en Bestemmelse,
Og da atter tænke paa mig.
14. Naar en Mand døer, vil han da leve op igjen?
Alle mine Stridsdage vilde jeg vente, indtil min Afløsning kom.
15. Du vilde kalde, og jeg vilde svare dig,
Du vilde længes efter dine Hænders Gjerning.
16. Men nu tæller du mine Skridt,
Og passer ei nøie paa min Synd,
17. Min Brøde er forseglet i en Pung,
Og du syer sammen om min Skyld.

Gud ogsaa tage sin Haand fra ham; ikke trykke ham med Smerter; [23]) thi ved disse Smerter behandler Gud ham som en grov Synder. [27]) Du nedtrykker dig om mine Fødders Rødder, du lægger dig tæt ind om min Fodsaale, saa at jeg ei kan flytte dem; [28]) og saaledes trykker Gud ham, et Menneske, hvis Afmagt snart kommer for Dagen.

Capitel XIV.

Denne Menneskets Afmagt skildrer Hjob nu i stærke Træk; Gud skulde derfor ikke behandle et saa kortlevende, saa haardt plaget Væsen som Mennesket med en saadan Strænghed; saameget mere som alt Haab slukkes i Døden. Et Træ havde i saa Henseende et lykkeligere Liv end et Menneske, thi dets Rødder kunde dog skyde frem igjen, naar det var afhugget; kunde han haabe, efter et kort Ophold i Underverdenen, atter at faae Barmhjertighed af Gud, da vilde han holde det ud. [3]) Mod en saadan aabner du dit Øie for at passe paa ham; hvor kan Gud behandle Menneskene saa strængt, [4]) da dog alle ere Syndere? Indtil han kan glæde sig ved en rolig Livs Aften, som Dagleieren efter den overstandne Møie. [9]) Ved Vandets Duft, d. e. saasnart det lugter Vandet. [13]) En Bestemmelse, nemlig om hvorlænge jeg skal være i de Dødes Rige; dette Ophold kaldes Stridsdag, fordi han har en tvungen Tjeneste i Underverdenen, indtil hans Afløsning kom; [15]) saa vilde Gud kalde ham frem af Graven. [16]) Men nu farer Gud ganske anderledes frem med ham, han tæller alle hans Skridt, passer ikke

18. Visseligen, et Bjerg, som falder, henfalder,
Og en Klippe rykkes af sit Sted.
19. Vandet hensmuldrer Stenene,
Og dets Overstrømmen skyller Jordens Støv bort.
Saa ødelægger du Menneskenes Forhaabning.
20. Du overvælder ham evindelig og han farer hen,
Du forvender hans Ansigt og lader ham fare!
21. Ere hans Børn ærede — han veed det ikke.
Ere de foragtede — han mærker det ikke.
22. Kun over ham selv lider hans Sjæl Smerte
Kun over ham selv maa hans Sjæl sørge.

Capitel XV.

Anden Vexeltale.

Eliphas tager til Gjenmæle mod Hjob.

1. Og Themaniten Eliphas svarede og sagde:
2. Skulde en Viis svare med vindig Kundskab,
Og fylde sin Bug med Veir?
3. Skulde han bevise med Ord, der ikke kunne staae sig,
Og med Taler, som der ingen Gavn er ved?
4. Visseligen, du tilintetgjør Gudsfrygt,
Og formindsker Tanker, der sømme sig for Guds Aasyn.
5. Thi din Mund bærer din Brøde
Og du vælger de Underfundiges Tale;
6. Din egen Mund dømmer dig, ikke jeg,
Og dine Læber vidne imod dig.
7. Er du født, som det første Menneske
Blev du avlet førend Høiene?
8. Har du hørt til i Guds Raad,
Og har du slugt al Viisdom?
9. Hvad veed du, som vi ei vide,
Hvad forstaaer du, som ei er hos os?
10. Ogsaa Graahærdede, Oldinger findes hos os,
Ældre af Dage, end din Stamfader;
11. Er Guds Trøst noget ringe for dig,
Og et Ord, sagt dig i Blidhed?
12. Hvi betager dig dit Hjerte,
Og hvi rulle dine Øine?
13. Du vender din Harme imod Gud,
Og lader Ord udgaae af din Mund?
14. Hvad er Mennesket, at han skulde være reen?
Og skulde den, som er født af en Qvinde, være retfærdig?
15. See, han kan ikke troe sine Hellige,
Og Himlene ere ikke rene for hans Øine?
16. Hvor meget mere den Afskyelige, den Fordærvede,
Et Menneske, der drikker Uretfærdighed, som Vand.
17. Jeg vil forkynde dig alt, hør mig,
Og det, som jeg har seet, vil jeg fortælle dig.
18. Det, som de Vise have fortalt mig,
Og ikke skjulte, det som er fra deres Fædre?
19. Dem alene var Landet overgivet,
Og ingen Fremmed gik iblandt dem:
20. Den Ugudelige bæver alle Dage,
Og Antallet af Aarene er skjult for den Halsstarrige.
21. Skrækkelyd er for hans Øre:
I Fred kommer Ødelæggeren over ham!
22. Ikke troer han paa nogen Tilbagevenden fra Mørket,
Udseet er han til Sværdet.
23. Han vanker om efter Brød: hvor er det?
Og han veed, at Mørkets Dag er beskikket over ham.

---

nøie paa hans Synd, om Straf og Synd staaer i lige Forhold til hinanden, men har udtalt Fordømmelsesdommen over ham, hvorfor denne ligger som forseglet i en Pung; [18]) Endog de haardeste Ting falde ved idelig Ulempe; hvor meget mere et Menneske; du forvender hans Ansigt, d. e. du gjør ham aldeles ukjendelig i Sygdom; og dette er det Sørgelige, at han i Graven er skilt fra alt, hvad der er ham kjært her i Livet, og uden Følelse for sine Børns Vee og Vel, kun har sig selv at sørge over.

Capitel XV.

Eliphas tager nu anden Gang til Orde imod Hjob; dennes høie mod al Gudsfrygt stridende Taler er ham et tilstrækkeligt Vidnesbyrd for, at Hjob er skyldig; en saadan formastelig Tale passede sig ei for Mennesket, som stod saa langt under den Hellige; derfor advarer han Hjob ved at skildre ham de Ugudeliges frygtelige Undergang. [2]) Fylde sin Bug med Veir d. e. tom, forfængelig Tale. [7]) Er du født som det første Menneske, saa at du er nærmere ved Viisdommens Kilde end alle andre? [11]) Guds Trøst, de trøstelige guddommelige Tilsagn. [16]) Drikker Uretfærdighed som Vand ɔ: finder sin Trøst i det Onde. [19]) Dem alene var Landet overgivet, deres Lærdom var altsaa reen og uforfalsket, da ingen Fremmed boede iblandt dem; Araberen er stolt af sin rene Nedstammelse. [20]) Da Antallet af Aarene er skjult for den Halsstarrige, saa kan han hvert Øieblik frygte for en pludselig Under-

24. Nød og Angest kommer over ham,
Det overvælder ham, som en Konge, der er rustet til Slag.
25. Thi han har udstrakt sin Haand imod Gud,
Og han vilde være stærk mod den Almægtige;
26. Han løb mod ham med oprakt Hals,
Med sine Skjoldes tætte Buler.
27. Om han end skjulte sit Aasyn med Fedt,
Og satte Fedt paa sine Lænder,
28. Saa skal han dog boe i forladte Byer,
I Huse, hvori man ikke boer,
Som ere bestemte til Steenhobe.
29. Han skal ikke blive rig, og hans Formue ei bestaae;
Dens Besiddelse skal ei udbrede sig paa Jorden.
30. Han skal ei vige bort fra Mørket,
En Lue skal borttørre hans Qvist,
Han forsvinder for Aanden af (Guds) Mund.
31. Han forlade sig ei paa Daarlighed, han bliver skuffet
Og Daarlighed bliver hans Betaling.
32. Før hans Dag kommer, skal det opfyldes,
Og hans Green skal ikke grønnes.
33. Han afryster som Viinstokken sine sure Druer
Og kaster som Olietræet sit Blomster.
34. Thi den Vanhelliges Forsamling bliver ufrugtbar
Og Ild fortærer de Telte, som ere byggede ved Skjænk;
35. De gaae svanger med Uret og føde Ulykker,
Og deres Bug bereder Underfundighed.

gang. Andre oversætte: en kort Levetid er tilstaaet ham. [26]) Med sine Skjoldes tætte Buler, d. e. som med tætsluttede bulede Skjolde vil han storme Himmelen. [27]) Om han end skjulte sit Aasyn med Fedt — om han end synes nok saa lykkelig, [28]) saa skal han dog boe i forladte Stæder, saa skal hans Lykke dog ei være vedvarende. Andre oversætte: Fordi han osv. ɔ: kun tjente Kjødet og dets Lyst, og boede i forladte Stæder som Røvere, der opholde sig i Ruiner, saa skal han dog ei blive rig. [30]) Mørke, Lue og Guds Munds Aande ere Billeder paa Straffedomme. [32]) Før hans Dag kommer, d. e. i hans bedste Aar, skal det opfyldes, hvad du bestemte over ham. [34]) Den Vanhelliges Forsamling ɔ: den Ugudeliges Kreds.

Capitel XVI.

Vennernes tomme Trøstegrunde forbittre Hiob meget; han ønsker, at de maatte faae en Ende, og er altfor nedbøiet til at kunne indlade sig med dem; ikkun ønsker han, at Gud vilde bevidne hans Uskyldighed, endnu før han skal i Graven; han kan ikke lade Vennernes falske Tale feire. [5]) Jeg kunde styrke eder med min Mund paa samme Maade, som I, ved tomme Taler; men [6]) hans Elendighed er saa stor, at han hverken kan tale eller tie. [7]) Forsamling er som 15, 34 hans hele huuslige Kreds, der før var talrig besøgt. Denne Tanke griber ham saa stærkt, at han snart taler om Gud, snart til Gud. [8]) At Gud saa haardt har taget fat paa ham, det tjener til Vidne, bruges som et Vidnesbyrd imod ham, og hans Magerhed eller hele ukjendelige Udseende anklager ham for Menneskenes Øine. [9]) Denne Guds Forfølgelse skildres i Udtryk, tagne fra Rovdyr. [10]) Og til dette Slag træder den haanende Behandling fra Menneskenes Side; [11]) Ved disse Slette og Ugudelige menes vel ikke de her tilstedeværende talende Venner, men alle de, som glæde sig over

Capitel XVI.

Hiobs Svar til Eliphas.

1. Da svarede Hiob og sagde:
2. Jeg har hørt meget som dette.
Tomme Trøstere ere I alle!
3. Er der ingen Ende paa de vindige Taler?
Hvad gjør dig opbragt, at du svarer saa?
4. Ogsaa jeg kunde tale som I,
Naar eders Sjæl var i min Sjæls Sted;
Jeg kunde sammenføie Ord mod eder,
Og ryste med mit Hoved over eder.
5. Jeg kunde styrke eder med min Mund,
Og mine Læbers Trøst kunde lindre eder.
6. Taler jeg, da lindres min Smerte ei derved,
Og holder jeg op, hvad gaaer da bort fra mig?
7. Visselig, aldeles har han afmattet mig!
Du har aldeles gjort min Forsamling øde.
8. At du har taget fat paa mig, det tjener til et Vidne,
Og min Magerhed reiser sig imod mig,
Og anklager mig.
9. Hans Vrede sønderrev mig, han hadede mig,
Han skar Tænder over mig,
Min Modstander skjærpede sit Øie mod mig.
10. De vrænge med deres Mund imod mig,
De slaae mine Kinder med Forhaanelse,
Have fuldkomment forbrudt sig imod mig.
11. Gud har overgivet mig til den Slette,
Og lod mig falde i de Ugudeliges Hænder.

12. Jeg var rolig; da rystede han mig,
Og tog fat paa min Nakke og sønderslog mig,
Og reiste mig op sig til en Skive;
13. Mig omringede hans Bueskytter,
Han kløvede mine Nyrer, sparede ikke,
Han udgjød min Galde paa Jorden.
14. Med Slag paa Slag gjennembryder han mig,
Løber mod mig som en Krigshelt.
15. En Sæk syede jeg omkring min Hud,
Og lagde mit Horn ned i Støvet;
16. Mit Ansigt er glødende af Graad,
Og Dødens Skygge ligger paa mine Øienlaage.
17. Alligevel var Voldsomhed ei i min Haand,
Og min Bøn var reen.
18. Jord! skjul ikke mit Blod,
Og lad der ikke være Rum for min Skrigen!
19. Allerede nu, see, i Himmelen er mit Vidne,
Min Talsmand paa de høie Steder;
20. Mine Bespottere ere mine Venner,
Til Gud vender sig mit taarefulde Øie!
21. At han dog vilde skaffe en Mand Ret mod Gud,
Og Menneskets Søn mod sin Ven,
22. Thi de let tællelige Aar skulle komme,
Da gaaer jeg en Vei, hvorfra jeg ikke vil vende tilbage.

Capitel XVII.

Fortsættelse af Hiobs Svar.

1. Min Aand er forstyrret,
Mine Dage ere udslukkede,
For mig er ikkun Graven.
2. Dersom der ei er Bedrageri hos mig,
Da kan mit Øie roligt see paa deres Bitterhed imod mig.
3. Sæt du dig Borgen, lov for mig hos dig.
Hvo skulde være den, som vilde give mig Haanden?
4. Thi du haver skjult deres Hjerte fra Forstand,
Derfor maa du ei ophøie dem.
5. Til at faae Andeel indbyder man Venner,
Men Børnenes Øine vansmægte.
6. Til et Ordsprog iblandt Folkene har han henstillet mig,
Som En, man spytter i hans Ansigt, er jeg bleven.
7. Mit Øie er bleven sløvt af Kummer,
Hele min Skikkelse som en Skygge.
8. De Retsindige ville forbauses over saadant,
Og den Skyldfrie harmes paa den Vanhellige.
9. Dog vil den Retfærdige holde ved sin Vei,
Og den, som har rene Hænder, vil forøge sin Styrke.

---

hans Fald. [12]) Og saa meget skrækkeligere er Ulykken, da den kom uventet og ufortjent; den fremstilles under Billedet af en Erobring; Gud fik Magten. [15]) Derved blev han aldeles nedbøiet. En Sæk er, som bekjendt, Sørgedragten, see 1 Mos. 37, 34. Mit Horn ɔ: mit Hoved, min Stolthed. [17]) Midt under Følelsen af, hvor vældig Gud har ydmyget ham, griber Overbeviisningen om hans Uskyldighed ham, og i denne Bevidsthed hæver han sig begeistret til den Evige. [18]) Jord, skjul ei mit Blod, men lad det stedse vidne om min Brødefrihed; thi den uskyldig Dræbtes Blod skriger mod Himmelen, 1 Mos. 4, 10, indsuges ikke af Jorden; og lad der ikke være Rum, Begrændsning, bestemt Sted for min Klage, men lad den lyde frit over al Verden. [19]) Men allerede nu er der dog En, der kjender hans Uskyldighed: thi i Himlen er dette Vidne, [20]) men af sine Venner kunde han intet vente. [21]) At han (Gud) kunde skaffe en Mand Ret imod Gud, d. e. bevise, at den Lidende, hvem man formedelst hans Ulykker ansaae for en af Gud for hans Brøde straffet Mand, dog er anerkjendt af Gud at være uskyldig, saa vilde Vennerne see, at de havde Uret.

Capitel XVII.

[2]) Dersom der ei er Bedrageri hos mig, d. e. naar jeg veed mig brødefri. Andre: var ei Spotten imod mig. [3]) Atter opfordrer han Gud til at vidne for ham: lov for mig hos dig, giv mig et Pant paa, at du ei anseer mig for en Synder; et saadant Løfte skeer ved et Haandslag; hvem skulde gjøre det uden Gud? Hiobs Venner havde ingen Forstand paa hans Ulykke; derfor beder han Gud ei at ophøie dem, lade dem faae Magt over ham. [5]) Sætningen er sandsynligen en ordsproglig Talemaade: Man indbyder sine Venner til at faae Andeel i sin Overflod paa Viisdom, Trøst, men Børnenes Øine vansmægte, naar det kommer til Stykket, har man ikke engang nok til sine Egne. Andre forklare dette Vers heel anderledes. [8]) Den Skyldfrie vil harmes paa den Vanhellige, at det kan gaae den Ugudelige saa godt, Ps. 37, 7; men desuagtet vil [9]) den Retfærdige, den virkelig Dydige ikke lade sig vildlede af de Ugudeliges tilsyneladende Lykke, men hans egen Lidelse vil just være en Spore for ham til at styrke hans moralske Kraft, til at holde fast ved sin

10. Og nu, vender kun alle om og kommer;
Jeg vil dog ikke finde nogen Viis iblandt eder.
11. Mine Dage ere hengangne, mine Tanker oprykkede,
De, hvilke mit Hjerte besad.
12. Nat gjøre de til Dag
Lys skal være nærmere end Mørke.
13. Naar jeg maa forvente Graven som min Bolig,
Og rede mit Leie i Mørke,
14. Og sige til Graven: du er min Fader,
Til Ormene: du er min Moder, min Søster;
15. Hvor bliver da min Forhaabning,
Og hvem skulde skue mine Forventninger opfyldte?
16. I Dødens Porte skulle de nedstige,
Naar der kommer Ro tilligemed mit Støv.

Capitel XVIII.

Bildad taler anden Gang til Hjob.

1. Og Bildad Schuchiteren tog til Orde og sagde:
2. Naar ville I gjøre Ende paa Ord?
Forstaaer først, og siden ville vi tale.
3. Hvorfor ere vi agtede som Qvæg?
Vi ere som urene for eders Øine.
4. O du, som opslider din Sjæl i sin Vrede,
Mon Jorden for din Skyld skal forlades øde,
Og mon en Klippe skal rokkes fra sit Sted?
5. Dog skal den Ondes Lys udslukkes,
Og hans Ilds Lue skal ikke skinne.
6. Lyset skal blive mørkt i hans Telt,
Og hans Lampe skal slukkes over ham.
7. Hans kraftige Skridt skulle indskrænkes,
Og hans eget Raad skal styrte ham.
8. Thi han føres i Garn med sine Fødder,
Og han lader sig lede i en Strikke.
9. Snaren skal holde ved hans Hæl,
Og Fordærvelsen skal tage fat paa ham;
10. Forborgen i Jorden er hans Strikke,
Og hans Fælde er paa Stien.
11. Forskrækkelser skulle overfalde ham rundt omkring,
Og de skulle forjage ham, hvor han gaaer.
12. Hans Kraft skal vansmægte af Hunger,
Og Ulykken være beredt over hans Side.
13. Den skal fortære hans Huds Lemmer,
Ja, Dødens Førstefødte skal fortære hans Lemmer.
14. Han oprykkes af det Telt, han stolede paa,
Man fører ham langsomt til Forskrækkelsens Konge;
15. Den boer i hans Telt, som ikke hører ham til,
Svovl skal strøes over hans Bolig.
16. Forneden tørres hans Rødder,
Og foroven visner hans Green.
17. Hans Ihukommelse forsvinder af Jorden,
Og han har intet Navn paa Markens Overflade.
18. De skulle udstøde ham fra Lys til Mørke,
Og fra Jorderige skulle de bortstøde ham.
19. Ei Søn, ei Sønnesøn bliver hos ham i hans Folk,
Og ingen bliver tilovers i hans Bolig.
20. Efterkommere skulle forfærdes over hans Dag,
Og de Gamle betages af Forskrækkelse.
21. Visseligen dette er en Uretfærdigs Bolig,
Og saa gaaer det deres Sted, som ikke kjende Gud.

Vei. Dette er en ganske anden Trøst, end hans Venners, [12]) der ville gjøre Nat til Dag, indbilde ham, at han snart bliver lykkelig igjen; han veed det bedre, at Graven er ham nær; [15]) der er altsaa ingen Forhaabning om Helbredelse. [16]) I Graven ville alle Forventninger nedstige, da tilligemed hans Støv finde Ro der.

Capitel XVIII.

Hjobs Tale var haard imod Vennerne; Bildad yttrer, hvor krænket han føler sig derved paa sine Venners Vegne; det kan ikke være anderledes: om end den Onde sætter sig nok saa meget til Modværge, tilsidst omkommer han dog. Bildad henvender sig vel til Hjob, men taler ham til, som om det var flere, hvis Mening han fremstiller; V. 4 tager han Hjob særskilt for sig. [2]) Naar ville I gjøre Ende paa Ord — Andre: hvor længe ville I jage efter Ord? [3]) Du behandler os som dumme, uforstandige, urene Mennesker. [4]) Forlanger da du, at Verdens Orden og Indretning skal forrykkes for din Skyld, [5]) da dog Ulykken stedse rammer Synderen; denne Ulykke beskriver Bildad videre. [10]) Der, hvor han mindst venter det, finder han sig indhildet. [13]) Dødens Førstefødte er den skrækkeligste Sygdom. [14]) Hans Telt, han stolede paa; Andre: hans Forhaabning oprykkes af hans Telt. Forskrækkelsens Konge er Døden. [15]) Fremmede bemægtige sig hans Eiendom og hans Vaaning ødelægges fra Himmelen ved nedkastet Svovl, som Sodoma, 1 Mos. 19, 24. [20]) Over hans Dag, d. e. hans Døds- og Doms-Dag.

Capitel XIX.

Hjobs Svar til Bildad.

1. Men Hjob svarede og sagde:
2. Hvor længe ville I trætte min Sjæl
Og sønderknuse mig med Ord.
3. Det er tiende Gang, at I forhaane mig,
I skamme eder ikke ved at overdøve mig.
4. Og om jeg end virkelig foer vild,
Hos mig overnattede min Vildfarelse.
5. Dersom I i Sandhed ville gjøre eder store imod mig,
Saa godtgjører ogsaa Forhaanelsen imod mig.
6. Forstaaer dog, at Gud har bøiet mig
Og at det er hans Garn, som omringe mig.
7. See, skriger jeg over Vold, saa bliver jeg ikke hørt,
Raaber jeg, saa er der ingen Ret.
8. Han har omgjerdet min Vei, saa at jeg ikke kan komme over,
Og paa mine Stier lægger han Mørke.
9. Min Ære har han draget af fra mig,
Og taget Kronen fra mit Hoved.
10. Han nedbrød rundt omkring mig, og lod mig gaae
Og som et Træ oprykkes min Forhaabning.
11. Hans Vrede er blusset op imod mig,
Og han har regnet mig som Fjende imod sig.
12. Forenede kom hans Tropper,
De opkastede deres Vei imod mig,
Og leirede sig rundt om mit Telt.
13. Mine Brødre har han holdt fjernt fra mig,
Og de, som kjendte mig, ere blevne aldeles fremmede for mig.
14. Mine Nærmeste have forladt mig,
Og mine Kyndige have forglemt mig.
15. Indsidderne i mit Huus og mine Tjenestepiger regne mig som en Fremmed,
En Udlænding er jeg bleven i deres Øine.
16. Jeg kalder paa min Tjener og han svarer ikke,
Med min Mund maa jeg bønfalde ham.
17. Min Aand er bleven fremmed for min Hustru
Og mine Bønner for mit Moderlivs Sønner!
18. Ogsaa Børn foragte mig,
Staaer jeg op, da tale de imod mig.
19. Alle de Mænd, som jeg betroede mig til, have Afsky for mig.
Og de, som jeg elskede, have vendt sig fra mig.
20. Ved min Hud og ved mit Kjød hænge mine Been,
Og neppe med Tandkjødets Hud undslipper jeg.
21. Forbarmer eder over mig, forbarmer eder over mig, I mine Venner.
Thi Guds Haand har ramt mig.
22. Hvorfor forfølge I mig, som Gud,
Og kunne ikke blive mætte af mit Kjød!
23. Ak, gid dog mine Ord her maatte opskrives,
Gid de dog maatte indgraves i en Bog,
24. Med en Jerngriffel og med Bly
Indhugges i en Klippe for evig Tid.
25. Men jeg veed det, at min Befrier lever,

Capitel XIX.

Paany klager Hjob over sine Venners Ubillighed; om han endog var skyldig, saa burde de dog ikke krænke ham dybere ved deres Haardhed; saadanne Lidelser kunde umuligen være selvforskyldte; han var overbeviist om, at hans Retfærdiggjørelse ikke kunde udeblive; Gud kunde ikke lade ham gjælde for skyldig, om han end ikke skulde opleve Anerkjendelsen. [4]) *Hos mig overnattede min Vildfarelse*, d. e. saa maatte jeg selv bøde derfor; I have ingen Skade deraf; [5]) *saa godtgjører ogsaa Forhaanelsen imod mig* ɔ: beviser, at I have Ret til at behandle mig saa haanlig som en Synder, men min Ulykke er for stor til at jeg selv har paadraget mig den; forstaaer dog, at *Gud har bøiet mig*; hans Almagt, som har ramt mig; disse Lidelser skildrer han i det Følgende. [10]) *Han nedbrød rundt omkring mig* — Billedet er taget fra et Træ, som oprykkes med Rod. [15]) *Indsidderne i mit Huus*, d. e. fremmede Trælle, som vare optagne i Hjobs Huus og boede der. [17]) *Min Aand er bleven fremmed*, Andre: Min Aande er bleven stinkende — saaledes som det virkeligen er Tilfældet ved Elephantiasis — *mit Moderlivs Sønner*; derved menes vel Børnebørnene, da Sønnerne vare døde. [20]) beskriver den yderste Magerhed. [21]) *Kunne ikke blive mætte af mit Kjød*, d. e. ikke trætte af at plage mig. [23]) Naar Samtiden behandler ham saaledes, da har han kun Ønsket tilbage, at Efterverdenen vilde lade ham vederfares større Retfærdighed; derfor ønsker han, at *hans Ord maatte opskrives*; men da en Bog er altfor forgjængelig, saa ønsker han en uudslettelig Skrift, [24]) *med en Jerngriffel og med Bly i en Klippe*. Dog fra Tanken om Retfærdighed hos Efterverdenen hæver Hjobs Sjæl sig til en endnu større Anelse; han bærer Overbeviisningen hos sig om, at Gud ikke kan lade ham falde; *jeg veed det at min Befrier lever*; Befrier, egentligen

Og min Eftermand skal hæve sig over Støvet;
26. Og naar min Hud er borte, dette sønderslaget,
Saa skal jeg endda fjern fra mit Kjød beskue Gud.
27. Ham skal jeg skue mig til Hjælp,
Og mine Øine skulle see det, og ikke en Fremmed,
Mine Nyrer ere fortærede i mit Indre.
28. Da skulle I sige: hvorfor forfølge vi ham?
Og Sagens Rod er nu funden i ham.
29. Frygter derfor for Sværdet,
Thi gløbende ere Sværdets Straffe
Paa det I maae vide, at der er en Dom til.

Capitel XX.

Zophar tager anden Gang til Orde mod Hjob.

1. Og Zophar Naamathiten svarede og sagde:
2. Derfor skal min Tanke give mig Svar,
Og formedelst den heftige Storm i mig.
3. Jeg maa høre Underviisning til min Beskjæmmelse,
Men aandelig Forstand skal svare mig.
4. Veed du ikke dette fra Evighed,
Og fra den Tid, der blev sat Mennesker paa Jorden,
5. At de Ugudeliges Fryderaab er stakket,
Og den Vanhelliges Glæde varer kun et Øieblik.
6. Om hans Høihed end kunde stige til Himmelen,
Og hans Hoved kunde naae til Skyen,
7. Som hans Skarn skal han dog omkomme evindelig,
De, som saae ham, skulle sige: „hvor er han?"
8. Som en Drøm bortflygter han, og man finder ham ikke mere,
Og som et Nattesyn skal han forjages.
9. Det Øie, som har seet ham, skal ikke vedblive dermed,
Og ikke skal hans Sted beskue ham mere,
10. Hans Sønner skulle søge at behage de Arme,
Og hans Hænder skulle give deres Gods tilbage.
11. Hans Been ere fulde af Ungdomskraft,
Men den skal ligge hos ham i Støvet.
12. Om endog det Onde smager sødt i hans Mund,
Og om han end vilde dølge det under sin Tunge.
13. Vilde han end spare paa det og ikke slippe det,
Men holdt det tilbage under sin Gane,
14. Saa vilde dog hans Brød forvandle sig i hans Indvolde,
Og blive til Øglegalde i hans Indre.
15. Han opslugte Gods, men skal udspye det,
Gud skal fordrive det af hans Bug;
16. Slangegift indsugede han,
Øglers Tunge skal dræbe ham.
17. Ikke skal han qvæge sig ved Vandbække,

Blodhevner, see 4 Mos. 35, 11 Anmk.; Gud vil selv være denne Eftermand, som skal hæve sig over Støvet. Gud vil selv fremtræde paa Jorden som den, der viser, hvor uretfærdigt Hjob har lidt, og Hjob kan ikke undslaae sig for den Tanke, at han, efter Døden, naar hans Hud er borte, dog skal have en Kundskab derom, skal fjern fra sit Kjød, naar han forlader Legemet, beskue Gud; [27]) mine Øine faae min Retfærdiggjørelse at see og ikke en Fremmed, en Anden, end jeg; mine Nyrer ere fortærede i mit Indre — jeg er nærved at forgaae af Længsel efter hiin Stund. [28]) Da, naar Gud retfærdiggjør ham, ville ogsaa Menneskene indsee, hvor aldeles uden Grund de have forfulgt ham, nu da Sorgens Rod er funden i ham — den egentlige Aarsag til hans Lidelse. Saaledes udtaler Hjob alle fromme Sjæles sikkre Overbeviisning, at Mennesket egentlige Væsen ikke kan gaae tilgrunde, men at i det Hiinsides mange af Livets Gaader ville blive løste. I den christelige Kirke har man udtydet Hjobs Ord, som om de udtalte Haabet om Legemets Opstandelse og Forviisningen om Christus. [29]) Med denne Overbeviisning om en kommende Retfærdiggjørelse og Dom advarer han sine Venner at de ei maatte mene, at de kunde behandle et Menneske saa partisk, som de vilde, thi Gud bærer ikke Sværdet forgjæves. Ogsaa dem venter den samme Fremtid.

Capitel XX.

Hjobs forrige Tale havde ikke overbeviist hans Modstandere. Zophar, der føler sig krænket ved den Maade, paa hvilken Hjob affærdigede dem, kommer atter tilbage til den gamle Sætning, at Lidelser ere Syndens Straf, og skildrer den Ugudeliges visse Undergang. [2]) Derfor — hører til V. 3 og viser hans Tales Heftighed; [10]) Hans Sønner skulle søge at behage de Arme; saadan Gjengjældelse skal der komme, at hans Børn maae ydmyge sig for de Ringe og tilbagegive dem det uretfærdigen erhvervede Gods. [12]) Det Onde forestilles under Billedet af en

Ikke paa Floder, Strømme af Honning og Mælk.
18. Han skal gjengive det med Møie Erhvervede og ei komme til at nyde det,
Som hans Formue har været, saa skal hans Erstatning være;
Og han skal ikke fryde sig.
19. Fordi han fortrykte, han forlod de Ringe;
Han plyndrede Huse, han skal ei bygge dem.
20. Fordi han ei kjendte Rolighed i sit Indre,
Saa skal han ei undslippe med sit kostelige Gods.
21. Intet var tilovers, han jo fortærede,
Derfor skal hans Gode ingen Bestand have.
22. Mens han fylder sig med Overflod, skal han blive angest,
Alle Elendiges Hænder komme over ham.
23. Det skal skee! For at fylde hans Bug
Skal Gud sende sin blussende Vrede over ham,
Han skal lade regne over ham det, han skal fortære.
24. Flygter han for Jernrustningen,
Saa skal Kobberbuen indhente ham.
25. Han vil drage ud, og det gik ud af hans Krop
Og Lynets Piil af hans Galde,
Skræk falder over ham.
26. Alt Mørke er opbevaret for hans skjulte Gods,
En Ild, ei optændt, skal fortære det,
Ilde skal det gaae dem, der bleve tilovers i hans Telt.
27. Himmelen skal aabenbare hans Misgjerning.
Og Jorden skal reise sig imod ham.
28. Hans Huses Gods hensvinder,
Er henflydende paa hans Vredes Dag.
29. Dette er den Ondes Lod for Gud,
Den ham af Gud tilsagte Skjæbne.

Capitel XXI.

Hjobs Svar til Zophar.

1. Og Hjob tog til Orde og sagde:
2. Gid I vilde høre min Tale
Og dette skulde være istedetfor eders Trøst.
3. Fordrager mig og lader mig tale,
Og naar jeg har talt, da kan du spotte.
4. Mon jeg fremfører min Klage imod et Menneske,
Og dersom jeg gjør det, hvorfor skulde ikke min Aand blive bekymret!
5. Vender eder til mig og forbauses,
Og lægger eders Haand paa Munden.
6. Ja, naar jeg tænker derpaa, da bliver jeg forfærdet,
Og Skræk betager mit Kjød,
7. Hvorfor leve de Ugudelige,
Blive gamle, ja stærke i Kraft!
8. Deres Sæd staaer fast for deres Aasyn om dem,
9. Deres Huse have Fred uden Frygt,
Og Guds Riis kommer ikke over dem.
10. Hans Tyr gjør Frugt og bortkaster ikke.
Hans Ko føder let og farer ikke ilde.
11. De lade deres Børn løbe ud som en Faareflok.
Og deres Drenge hoppe omkring.
12. De opløfte deres Røst ved Tromme og Harpe,
Og de fornøie sig ved Fløitens Lyd.
13. De slide deres Dage hen i det Gode,
Og stige ned i Graven i et Øieblik.
14. Og dog sige de til Gud: „Viig fra os,
Thi Kundskaben om dine Veie have vi ikke Lyst til.
15. Hvad er den Almægtige, at vi skulde tjene ham.
Og hvad Gavn have vi deraf, at vi bønfalde ham?

Spise, som smager sødt, men dog forgifter det Indre. [18]) Som hans Formue har været, saa skal hans Erstatning være, jo mere han har revet til sig, desto mere maa han erstatte og give tilbage. [20]) Han kjendte ikke Rolighed, forstod ikke at holde sig rolig. [23]) Da han mættede sig med uretfærdigt Gods, skal Gud mætte ham med sine Straffe. [25]) Han vil drage det ud, Pilen, men da mærker han, at den sidder dybt i hans Krop. [26]) Alt Mørke, al Ulykke skal ramme hans Gods; en Ild, ei optændt af Menneskehænder, altsaa Guds Straf.

Capitel XXI.

Den Paastand om de Ugudeliges sørgelige Endeligt — hvilken Hjob efter Vennernes Mening skulde anvende paa sig — vækker bittre Klager hos ham; i sit Gjensvar til Zophar beder han om, at de dog roligen vilde betragte Sagen, og viser, hvor gandske anderledes Verdens Orden er; thi de Ugudeliges Stilling er netop blomstrende, og dette er det, som fylder ham med Forfærdelse. [4]) Thi dette er det Skrækkelige, at han ikke fremfører sin Klage mod, anklager, et Menneske, men Gud; skulde han ei være bekymret

16. See! deres Gode er ikke i deres Haand,
(De Ugudeliges Raad være fjerne fra mig!)
17. Hvor ofte udslukkes de Ondes Lys?
Og kommer deres Ulykke over dem?
Uddeler han Smerter til dem i sin Vrede?
18. Blive de som Straa for Vinden,
Som Avner, hvilke Vinden bortfører?
19. „Gud gjemmer hans Uheld for hans Børn,"
Han gjengjælde ham det, at han maa vide det.
20. Hans Øine skulde see hans Uheld,
Og han skulde drikke af den Almægtiges Vrede.
21. Thi hvad kommer hans Huus ham ved, naar han er borte?
Og naar hans Maaneders Tal er udskiftet?
22. Vil nogen lære Gud Kundskab,
Han, som dømmer de Høie?
23. Denne døer midt i sin Velstand,
Medens han aldeles er rolig og sikker;
24. Hans Sider er fulde af Fedt
Og Marven af hans Been er vædskefuld.
25. Og hiin døer med en bitter Sjæl,
Og har aldrig nydt noget godt.
26. Tilsammen skulle de ligge i Støvet,
Og Ormen skal skjule dem.
27. See, jeg kjender eders Tanker
Og de Planer, med hvilke I ere undersundige mod mig.
28. At I ville sige: Hvor er Voldsmandens Huus?
Hvor ere de Ugudeliges Boligers Telt!
29. Have I ikke adspurgt dem, som gaae forbi paa Veien,
Og ville I ikke anerkjende deres Vidnesbyrd?
30. „At paa Ulykkens Dag spares den Onde,
Og paa hans Vredes Dag blive de reddede."
31. Hvo vil tale til ham om hans Vei for hans Aasyn,
Og naar han gjør noget, hvo vil gjengjælde ham!
32. Han bliver henbaaren til Graven,
Og er vaagen over sin Gravhøi,
33. Sødt ligger Dalens Jordhøi over ham.
Efter ham følger hver Mand,
Og foran ham en Skare uden Tal.
34. Hvorledes trøste I mig da med Forfængelighed,
Og i eders Svar bliver ikkun Ondskab tilovers.

Capitel XXII.

Tredie Vexeltale.

Eliphas tager til Orde mod Hjob.

1. Da tog Themaniten Eliphas til Orde og sagde:
2. Kan en Mand vel gavne Gud?
Nei sig selv gavner den Forstandige.
3. Er det en Fordeel for den Almægtige, at du handler retfærdigt,
Er det en Vinding for ham, at din Vei er ustraffelig?
4. Mon han af Frygt for dig vil tugte dig,
Og komme med dig for Retten?

---

derover? derfor den maleriske Skildring af de Ugudeliges Lykke. 16) Deres Gode er ikke i deres Haand, men i Guds; hans Værk er det, at de ere lykkelige; dog siger Hjob det ikke, fordi han misunder dem — de Ugudeliges Raad være fjern fra ham —, men fordi 17) Erfaringen stadfæster dette. 19) Vennerne havde sagt, at „Gud gjemmer hans Uheld til hans Børn;" men det kan ikke kaldes Retfærdighed, at den Skyldfrie lider, nemlig Børnene, som ei ere Aarsag til deres Forældres Synd; nei han gjengjælde ham selv det, at han kan vide det. 22) Derfor bliver Hjob ved den Overbeviisning, at Gud uddeler Lykke ikke efter Menneskenes kortsynede Retfærdighedsbegreb, men efter en høiere, uudgrundelig Viisdom; Ingen kan lære Gud noget; Erfaringen viser, at Guds Planer ere urandsagelige. Denne, den Ugudelige, døer i Velmagt, hiin den Fromme efter at have prøvet al Livets Bitterhed. 27) Jeg gjennemskuer eders Planer, I sige mig ikke reent ud, at jeg er den Ugudelige, hvis Huus saaledes er gaaet tilgrunde, men ville dog, at jeg skal anvende det paa mig; men have I ogsaa taget Erfaringens Vidnesbyrd til Hjælp? spørger dem, som gaae forbi paa Veiene — aldeles upartiske Folk, 31) hvo tør irettesætte den Onde for hans Vei; 32) Efter at han hæderlig er bleven begraven, er han endnu vaagen over sin Grav — et Monument vil bevare hans Minde, 33) derfor har han mange Efterlignere.

Capitel XXII.

Hermed begynder den tredie Vexeltale. Hjob havde i sit sidste Gjensvar aldeles savnet den guddommelige Retfærdighed i Verdens Styrelse; for at nedslaae Hjobs Paastand begynder Eliphas med den aldeles rigtige Sætning, at Gud, som hver-

5. Mon ei din Ondskab er meget stor,
Og der er ingen Ende paa dine Overtrædelser;
6. Thi du tog Pant af din Broder uden Grund,
Og du afførte de Nøgne deres Klæder.
7. Du gav ikke den Trætte Vand at drikke,
Du nægtede den Hungrige Brød.
8. Derimod den mægtige Mand, hvem Landet hørte til
Og den, hvis Person var anseet, han boede deri.
9. Enker lod du gaae bort tomhændede,
Og de Faderløses Arme bleve knusede.
10. Derfor ere Snarer lagte trindt om dig,
Og Rædsel har hastigen forfærdet dig.
11. Eller Mørke, saa du ei seer,
Og Vandets Overstrømmen skjuler dig.
12. Er ikke Gud i den høie Himmel?
Og sku Toppen af Stjernerne, at de ere høie.
13. Og dog siger du: „hvad veed Gud?
Kunde han dømme igjennem Mørket?
14. Skyerne ere et Skjul for ham, saa at han ei seer,
Og paa Himmelens Bue vandrer han omkring."
15. Vil du tage vare paa Oldtidens Vei,
Hvilken de ugudelige Mænd have vandret?
16. Hvilke bleve henrevne, før det var deres Tid,
En Flod blev udøst over deres Grundvold.
17. De, som sagde til Gud: „viig for os!"
Og: „hvad kunde den Almægtige gjøre dem?"
18. Han havde fyldt deres Huse med Godt,
— Men de Uretfærdiges Raad være langt fra mig —
19. De Retfærdige skulle see det og glæde sig,
Og den Uskyldige spotter dem:
20. „Vore Modstandere, ere de ikke ødelagte?
Og deres Eiendom har Ilden fortæret";
21. Fortro dig dog til ham og hav Fred,
Derved skal Godt komme til dig.
22. Modtag dog Lærdom af hans Mund,
Og læg dog hans Ord paa Hjerte;
23. Naar du vender tilbage til den Almægtige, da skal du opbygges.
Lad Ondskab være fjern fra dine Telte.
24. Og læg dit Sølv i Støvet
Og dit Ophirguld paa Dalens Klippe,
25. Da skal den Almægtige blive dig dit Guld,
Og Sølvskatte for dig.
26. Thi da skal du forlyste dig ved den Almægtige,
Og hæve dit Ansigt til Gud.
27. Du skal bede til ham og han skal høre dig,
Og du skal betale ham dine Løfter.
28. Naar du beslutter en Ting, da skal den stadfæstes for dig,
Og paa dine Veie skal Lyset skinne.
29. Naar man fornedrer dig, da skal du tale om Ophøielse,
Og den, hvis Øie er ydmyget, skal han frelse.
30. Han skal frie endog den, der ikke er uskyldig;
Ved dine Hænders Reenhed skal han udfries.

---

ken har Gavn af eller Frygt for Mennesker, ikke kan have nogen personlig Interesse af Belønning eller Straf; derpaa foreholder han ham den ugudelige Tale om Lidelser og rykker nærmere ind paa ham ved ligefrem at erklære ham for en stor Synder; og til denne Uretfærdighed imod Hjob forledes Eliphas af den falske Slutning, som han gjør af Hjobs Lidelser; han opregner saadanne Synder, som den Rige let forfalder til. [6]) Du tog Pant uden Grund d. e. uden Aarsag, uden at du var nødt dertil; du afførte de Nøgne deres Klæder, imod 2 Mos. 22, 26. 5 Mos. 24, 10. [8]) Medens han undertrykkede den Fattige, begunstigede han den Mægtige, lod ham boe i Landet. [12]) Eliphas bebreider Hjob, at han mener, at Gud ikke kjender eller bekymrer sig om hans Lidelser; mon den i den høie Himmel Boende ikke skulde overskue og kjende alt? Men dette er kun en Mistydning af Hjobs Ord; thi han havde ikkun sagt, at Guds Styrelse var ubegribelig. [15]) Videre advarer Eliphas ham ved Fortidens Exempler; de Ugudelige fik dengang deres Straf; saaledes ved Syndfloden, ved Ildstrømmen over Sodoma; de Udtryk, i hvilke Eliphas lader Synden tale, stemme overeens med Hjobs 21, 14, 15; [18]) derfor ogsaa det samme Ønske; [19]) de Retfærdige skulle see, at de, som efterfølge Fortidens Syndere, faae en lignende Skjæbne som de. [20]) Vore Modstandere, d. e. det Godes Fiender. Derfor underkast dig hellere med angerfuld Ydmyghed den Almægtige og lad af fra dine Synder, [23]) da skal du opbygges, da skal det gaae dig vel igjen see, 2 Mos. 1, 21. [24]) Aflæg din Vindesyge. Ophirguld d. e. kosteligt Guld for Ophir, see 1 Mos. 10, 29. [29]) Naar Menneskene fornedre dig, da veed du, hvem det er, som ophøier dig, [30]) og du skal mærke, at Gud redder dig, der ikke er uskyldig, ei for din egen Retfærdigheds Skyld,

Capitel XXIII.

Hiobs Svar til Eliphas.

1. Men Hiob svarede og sagde:
2. End idag er min Klage Gjenstridighed,
Og den Haand, der ramte mig, ligger tungt paa min Klage.
3. Gid jeg vidste at finde ham,
Og kunde komme for hans Throne.
4. Jeg vilde udbrede min Sag for hans Aasyn,
Og fylde min Mund med Retfærdiggjørelse.
5. Jeg gad vide de Ord, han vilde svare mig,
Og jeg gad forstaae, hvad han vilde tale til mig!
6. Skulde han trætte imod mig med sin store Kraft?
Nei, blot han vilde lægge Mærke til mig,
7. Da vilde en Retskaffen retfærdiggjøre sig for ham,
Og for bestandig skulde jeg redde min Sag.
8. See, gaaer jeg mod Østen, saa er han ikke der;
Og mod Vesten, da fornemmer jeg ham ikke.
9. Virker han mod Nord, jeg seer det ei,
Tilhyller han sig mod Syd, jeg skuer det ikke.
10. Thi han kjender den Vei, som er for mig
Og naar han prøver mig, gaaer jeg ud som Guld.
11. Min Fod holdt fast ved hans Gang,
Hans Vei bevarede jeg og veeg ei tilside.
12. Fra hans Læbers Bud veeg jeg ikke,
Og fremfor mine egne Bud gjemte jeg hans Læbers Ord.
13. Er han ved Eet — hvo vil bringe ham derfra,
Og hans Sind begjærer det, saa gjør han det.
14. Ja han skal fuldkomme det, han har besluttet over mig,
Og som dette er meget hos ham.
15. Derfor forfærdes jeg for hans Aasyn,
Jeg tænker efter — og frygter for ham.
16. Og Gud har gjort mit Hjerte forsagt,
Og den Almægtige har forfærdet mig.
17. Thi ei forstummer jeg formedelst Mørket,
Og for mit Aasyn, hvilket Mørket skjuler.

Capitel XXIV.

Fortsættelse af Hiobs Tale.

1. Hvorfor blive Tider ikke opbevarede af den Almægtige,
Og de, som kjende ham, skue ei hans Straffedag?
2. De flytte Grændseskjel, røve Hjorden,
Og lade den græsse.
3. Forældreløses Asener føre de bort,
De tage Enkens Stud i Pant.
4. De støde Fattige tilsammen ud af Veien,
De Elendige i Landet maae holde sig skjulte.
5. See, Vildæsler de gaae lige ud i Ørken til deres Gjerning,

---

og for dine Hænders Reenheds Skyld, naar du omvender dig til ham, vil du ogsaa see andre reddede ved din Forbøn.

Capitel XXIII.

Da hans Venner forivre sig saavidt, at de endog skildre ham som en grov Synder, saa staaer der intet andet tilbage, end at Hiob ønsker, at kunne fremlægge sin Retssag for Gud; men denne maatte da aflægge sin Majestæt, men just dette forfærder ham, at han ei kan finde Gud. ²) Endnu idag er, gjælder min Klage i eders Øine for Gjenstridighed imod Gud ⁶) Skulde han i al sin Majestæt indlade sig i en Retsstrid med mig; jeg ønsker ikkun, at han som en anden Dommer vilde lægge Mærke til mig; ⁸) dog mit Ønske er forgjæves; thi hvor skal jeg finde Gud? ¹⁰) Men dette er netop den forfærdende Gaade, at Gud kjender hans Uskyld og af uopdagelige Grunde har besluttet hans Lidelse og Død; den Vei, som er for mig, d. e. min retskafne Vandel. ¹³) Men er han ved Eet — har Gud eengang fattet en Beslutning — hvo vil da bringe ham derfra? ¹⁴) Thi ei forstummer jeg formedelst Mørket — det, som bringer mig til at forstumme, er ikke Mørket — den Ulykke, i hvilken jeg er; ei heller mit Aasyn, min elendige af Mørket skjulte Skikkelse, men netop det, at jeg er hjemfalden til en urandsagelig Beslutning fra Guds Side, som har besluttet min Undergang.

Capitel XXIV.

Og ved Siden af denne Gaade den ligesaa dunkle Gaade, at Gud opsætter Dommens Dag for de Ugudelige, saa at de frit kunne raade her

Søgende efter Føde,
Ørken giver dem og deres Børn Brød.
6. Paa Marken høste de hans Blandingsfæd
Og de samle paa den Ugudeliges Viinmark.
7. Der ligge de nøgne uden Klæder,
Og uden Dække i Kulden.
8. Af Bjergenes Regnskyl blive de gjennemblødte,
Og af Mangel paa Tilflugt omfavne de en Klippe.
9. De rive den Faderløse fra Brystet.
Og af den Elendige tage de Pant.
10. Nøgne gaae de uden Klædning
Og hungrige maae de bære Neeg.
11. Mellem deres Mure maae de perse Olien,
De træde Persen, og tørste derved.
12. Fra Staden sukke Døende,
Og de Ihjelslagnes Sjæl skriger,
Men Gud agter ikke paa Urimeligheder.
13. Disse her ere blandt dem, der hade Lyset,
De kjende ei hans Vei
Og blive ikke paa hans Stier,
14. Hen ad den Tid, det dages, staaer Morderen op
Han dræber den Elendige og Fattige,
Og om Natten er han som en Tyv.
15. Og en Hoerkarls Øie varer paa Tusmørket,
Idet han siger: Intet Øie skal see mig,
Han lægger Skjul over sit Aasyn.
16. De bryde ind om Natten i Huset,
Om Dagen holde de sig skjulte,
Og kjende intet til Lyset.
17. Thi i samme Stund er Morgenen for dem som Dødens Skygge,
Thi de kjende Dødens Skygges Rædsler.
18. „Let er en saadan paa Vandets Overflade,
„Forbandet er deres Arv paa Jorden,
„Han kommer ei ind paa Viinbjergenes Vei.
19. „Tørhed, ja Hede borttager Sneevand,
„Saa Døden dem, som ere Syndere.
20. „Moders Liv skal glemme ham,
„Ormen qvæger sig paa ham, han skal ikke ihukommes mere.
„Og som et Træ skal Uretfærdighed sønderknuses.
21. „Han, som fortærede den Ufrugtbare, der ikke fødte
„Og ikke gjorde Enken noget Godt."
22. Dog forlænger han de Stærkes Liv ved sin Kraft;
Han reiser sig, naar han ikke mere stolede paa sit Liv.
23. Han giver ham til Sikkerhed — og denne forlader sig derpaa,
Og hans Øie er dog paa hans Vei.
24. De ere ophøiede en kort Tid, saa ere de ikke mere,
Og de synke hen og sankes ligesom alt,
De afhugges, ligesom Axets Vipper,
25. Og er det ikke saa — hvo kan gjøre mig til Løgner
Og gjøre mine Ord til intet?

---

paa Jorden! [1]) Hvorfor blive Tider, Straffetider, ikke opbevarede af den Almægtige, saa at de Retskafne kunne see Dommen over de Ugudelige, hvis Undertrykkelse i det Følgende skildres. Vildæseler lige; dette synes snarere at gaae paa Røverne, end de Berøvede. Saaledes forklares V. 7 enten om Undertrykkerne, der uden Samvittighed røve fra andre ligesaa Ugudelige, eller om de Undertrykte, der fra de Huler og Udørkener, til hvilke de ere forjagne, vove sig ind til den rige Niddings Marker, for der at faae Føde; saaledes ogsaa de følgende Vers. Nøgne gaae de i den Riges Tjeneste paa Landet, men det samme Skuespil af Voldsomhed gjentager sig [12]) i Staden; her seer man Urimeligheden i, at et Menneske kan behandle et andet saaledes. Efter en anden Læsemaade skal det hedde: Bøn. [13]) De Forrige dreve deres Udaad for alles Øine, men der gives en ny Art af Uretfærdige, som helst handle i Mørket. Disse Mørkets Børn skildres i det Følgende. Disse her — det andet Slags.

[17]) Thi i samme Stund osv., Dagen skrækker dem, som Natten andre, fordi de frygte for at blive opdagede; den er dem som Dødens Skygge. Nu siger man vel, og det have Vennerne paastaaet, at de Ugudeliges Undergang er vis: „Let er en saadan paa Vandets Overflade" d. e. han rives bort, som Vandet henskyller lette Ting; han boer ei paa de skjønne Steder, hvor Viinbjergenes Vei er. [19]) Saa hastig som Tørhed og Hede smelter Sneevandet, saa hastig tilintetgjør Døden Syndere. [21]) Den Ufrugtbare, som ikke føder, er den Hjælpeløse, da hun ingen Søn har, som kan antage sig hendes Sag. [22]) Men dog lærer Erfaringen, at hiin Mening er ugrundet; thi de Ugudeliges Lod er en gandske anden; thi Gud lader dem vederfares meget godt; [23]) hans Øine ere paa hans Vei — Gud vogter den. Og kommer endeligen de Ugudeliges Time, da døe de hastigen i deres Livs fulde Kraft, uden langsomt hentærende Sygeleie, ligesom alt.

Capitel XXV.

Bildads Ord mod Hjob.

1. Men Bildad, Schuchiteren tog til Orde og sagde:
2. Herskab og Frygt er hos ham,
Han gjør Fred i sine høie Stæder.
3. Er der Tal paa hans Skarer,
Og over hvem opgaaer ikke hans Lys?
4. Hvorledes kan et Menneske være retfærdigt for Gud,
Hvorledes kan den være reen, som er født af en Qvinde?
5. See end Maanen, den skinner ikke klar,
Og Stjernerne ere ikke rene i hans Øine.
6. End sige et Menneske, som er en Orm,
Og et Menneskes Barn, som er en Maddike.

Capitel XXVI.

Hjobs Svar til Bildad.

1. Men Hjob svarede og sagde:
2. Hvor har du hjulpet den, som ingen Styrke havde,
Hvor har du frelst den Arm, som ikke havde Kraft?
3. Hvor har du raadet den, som ingen Viisdom har,
Og har lært Indsigt i Overflødighed!
4. For hvem har du kundgjort dine Ord,
Og hvis Aande gik ud af dig?
5. Skyggerne bæve,
Nedenunder Vandene og deres Beboere;
6. Blottet ligger Dødningeriget for ham,
Og der er intet Skjul for Afgrunden;
7. Han spænder Norden over et Øde,
Og hænger Jorden paa intet.
8. Han binder Vandene op i Skyerne,
Dog brister Skyen ikke under dem.
9. Han slutter tæt om sin Throne,
Og udbreder sin Sky om den.
10. Han cirklede et Maal over Havets Grændse.
Indtil der, hvor Lys ender i Mørket.
11. Himmelens Støtter ryste,
Og de forfærdes for hans Skjælden.
12. Ved sin Kraft bevæger han Havet,
Og med sin Forstand knuser han dets Trods.
13. Ved hans Aande ere Himlene Skjønhed,
Hans Haand gjennemborer den flygtende Slange.
14. See, disse ere Grædselinierne af hans Veie,
Og hvor lidet er det hviskende Ord, som vi høre?
Hans Vældes Torden — hvo har forstaaet den?

Capitel XXV.

Imod det Anmassende i Hjobs Tanke, at ville føre sin Sag for Gud, fremtræder Bildad advarende idet han skildrer Guds Høihed, for hvem ingen er retfærdig. [2]) Frygt, hvilken han indgyder, hvorved han gjør Fred i sine høie Steder mellem de Magter, som ere uenige. Dog mærker man, at Bildad har udtømt sin Viisdom.

Capitel XXVI.

En saadan Advarsel, som den Bildad fremkommer med, viser Hjob fra sig som unødvendig for ham; og hvorlidet han trænger til en saadan Belærelse, tilkjendegiver han ved at fremsætte en endnu langt herligere Beskrivelse af Guds Majestæt. [2]) Den, som ingen Styrke havde — mig, du anseer for svag og uvidende. [4]) Hvem vil du belære med dine Ord? [5]) Her begynder Skildringen af Guds ophøiede Magt, der, uagtet han er i Himmelen, dog strækker sig til Jordens Dyb, hvor Skyggerne, de afdøde Aander, bæve, endog langt under Vandene, saa at intet er undtaget fra hans Magt. [7]) Dette er ogsaa Guds Underværk, at han spænder Norden over et Øde, lader den nordlige Deel af Jordskiven, som efter de Gamles Forestilling havde de høieste Bjerge, der syntes at maatte nedtrykke den, svæve som udspændt over et Øde, et tomt Himmelrum, saa at Jorden hænger paa intet. [10]) Maaskee ligger den Forestilling til Grund, som flere gamle Nationer havde, at Jordskiven er omflydt af Oceanet; hvad der laae indenfor var Lys, hvad der var udenfor var Mørke. [11]) Himmelens Støtter, d. e. de høie Bjerge. [13]) Han aander hen over Himmelen, da bliver den Skjønhed, klar og mild; og Solens Glands fordriver den flygtende Slange, d. e. Stjernebilledet Dragen; see 3, 8; dette udtrykkes poetisk ved, at Gud gjennemborer den. [14]) Og dog er det her Skildrede ikkun Grændselinien af hans Vei, ikkun det Alleryderste, Iøinefaldende; hvad vi vide, er kun som et sagte hviskende Ord mod hans Vældes Torden — den kan ingen forstaae.

Capitel XXVII.

Fortsættelse af Hjobs Tale.

1. Og Hjob vedblev med sin Billedtale og sagde:
2. Saasandt Gud lever, som har borttaget min Ret,
Og den Almægtige, som har bedrøvet min Sjæl,
3. — Thi endnu er al min Aande i mig,
Og Guds Aand i mine Næsebor —
4. Skulle mine Læber ikke tale Uret,
Og min Tunge skal ei optænke Svig.
5. Det være langt fra, at jeg skulde give eder Ret,
Indtil jeg har udaandet,
Jeg vil ikke lade mig fratage min Uskyldighed.
6. Ved min Retfærdighed vil jeg holde fast og ei slippe den,
Mit Hjerte skal ikke forhaane mig for mine Dages Skyld.
7. Lad min Fiende være en Ugudelig,
Og min Modstander som en Nidding,
8. Thi hvad er den Vanhelliges Forventning,
Naar Gud borttager, uddrager hans Sjæl?
9. Mon Gud skulde høre hans Skrig,
Naar Angest kommer over ham?
10. Kunde han forlyste sig ved den Almægtige,
Paakalde Gud til enhver Tid?
11. Jeg vil lære eder ved Guds Haand,
Hvad der er hos den Almægtige, vil jeg ikke dølge.
12. See, I have jo seet det allesammen,
Hvi nære I da en saadan Forfængelighed!
13. Dette er et ugudeligt Menneskes Lod fra Gud,
Og de Hovmodiges Arv, som de modtage fra den Almægtige:
14. Naar hans Børn formeres for ham, da er det for Sværdet,
Og hans unge Skud, de skulle ei mættes ved Brød.
15. De, som blive tilovers, skulle begraves ved Døden,
Og deres Enker ikke begræde dem.
16. Om han end samler Sølv som Støv,
Og bereder sig Klæder som Dynd,
17. Saa skal han vel berede det, men den Retfærdige skal iføre sig det,
Og Sølvet skal den Skyldfrie dele.
18. Han byggede sit Huus, som Møl,
Og som en Hytte, hvilken Vogteren beredte sig;
19. Rig lægger han sig ned — men han bliver ikke ved,
Han aabner sine Øine — og det er ei mere.
20. Forskrækkelser skulle gribe ham som Vandene,
En Hvirvelvind skal bortstjæle ham om Natten.
21. Østenvinden skal tage ham og fare bort,
Og blæse ham bort fra sit Sted;
22. Han skal skyde paa ham og ikke spare,
Fra hans Haand skal han stræbe at undflye;
23. Man skal klappe i Hænderne over ham,
Man skal pibe ham bort fra hans Bopæl.

Capitel XXVII.

Da Hjobs Venner saaledes ikke have mere at forebringe, saa gaaer denne af med Seiren; men nu overskuer han end engang Striden, og medens han paa den ene Side fastholder Bevidstheden om sin Uskyldighed, tilstaaer han, at Gud ogsaa ofte i dette Liv straffer de Ugudelige. 7) Om mine Fiender end ere ugudelige, jeg skal dog aldrig bringes til at træde Sandheden under Fødder. 8) Den Bevidsthed, hvorved hans indre Kraft seirer over al Gjenvordighed, har den Vanhellige, den Ugudelige ikke; thi hvad er hans Forventning! Hjob skildrer den Ugudeliges Undergang i det Følgende; thi han har ikke nægtet, at Gud hjemsøger de Slette med Lidelser, men kun den Slutning, Vennerne havde draget deraf, at hver Lidende er et ondt Menneske. 11) Guds Haand, hvad den Almægtige gjør. 14) Hans Børn omkomme ved Sværd og Hunger. 15) Døden fører de fra Sværdet og Hungeren Reddede i Graven. 18) Henved Viinhøstens Tid opreises saadanne Hytter paa Marken for Vogterne; da disse Hytter kun skulle være der en kort Tid, saa forfærdiges de af Leer, Grene eller lignende Ting, derfor er Vogterens Hytte et Billede paa Forgjængelighed. 19) Men han bliver ikke ved at være rig; den sædvanlige Læsemaade oversættes: Intet er røvet fra ham. 22) Han, d. e. Gud. 23) Med Skaden følger Skammen.

Capitel XXVIII.

Fortsættelse af Hjobs Tale.

1. Visselig er der et Udgangssted for Sølvet,
Og et Sted for Guldet, som man renser.
2. Jern faaes fra Jorden,
Og af Steen udsmelter man Kobber.
3. Man gjør Ende paa Mørket,
Og indtil det Yderste gjennemforsker man Mørkets og Dødens Skygges Steen.
4. Man bryder en Gang fjernt fra Vandreren,
Der ere de, som ere forladte af deres Fod;
De hænge ned, borte fra Menneskene svæve de.
5. Jorden, af den kommer Brød,
Og i dens Dyb roder man som med Ild.
6. Dens Stene ere Saphirens Sted,
Og den har Guldstøv i sig.
7. En Sti, som ingen Rovfugl kjender,
Den har ingen Skades Øie seet.
8. Ikke traadte Hovmods Sønner paa den,
Ingen Løve gik hen over den.
9. Paa den haarde Flint lægger man sin Haand,
Og omvender Bjergets Rod.
10. Gjennem Klipper kløver man Strømme,
Og alt det Kostbare skuer Øiet.
11. Man binder for Floderne, at der ei kommer en Draabe deraf,
Og det Skjulte drager man for Lyset.
12. Men Viisdommen, hvorfra vil man hente den,
Og hvor er Indsigtens Sted?
13. Ikke kjender et Menneske Prisen paa den,
Og ikke findes den i de Levendes Land.
14. Afgrunden siger: den er ikke i mig,
Og Havet siger: den er ei hos mig.
15. Ikke kan der gives fiint Guld for den,
Og ikke veies Sølv for dens Værdi.
16. Den er ikke tilfals for Guld fra Ophir,
For kostbar Schoham og Saphir.
17. Man kan ikke vurdere den for Guld og Krystal,
Og ikke kan man tilbytte sig den for Kar af fiint Guld.
18. Koraller og Krystal nævner man end ei;
Og Besiddelsen af Viisdom er bedre end Perler.
19. Topas fra Chus kan ei vurderes lige med den,
Den kan ei opveies med det pure Guld,
20. Men Viisdommen, hvorfra skal den komme?
Og hvor er dog Stedet for Forstand?
21. Thi den er skjult for alle Levendes Øine
Og forborgen for Himmelens Fugle.
22. Underverden og Døden sige:
Vi hørte kun et Rygte om den med vort Øre.
23. Gud, han forstaaer dens Vei
Og han kjender dens Sted;
24. Thi han skuer indtil Jordens Ende,
Han seer, hvad der er under Himmelen.

Capitel XXVIII.

Menneskene kunne vel, siger Hjob, ved deres Skarpsindighed og Vedholdenhed bringe det Forborgne i Verden for Lyset; men opløse Menneskelivets Gaader og udgrunde den guddommelige Viisdom, dette formaaer Mennesket ikke; derfor kunde hans Venner heller ikke mene, at de havde gjennemskuet Guds Plan med hans Lidelser. Som et Exempel paa, hvorledes Menneskene ved deres Møie kunde fremhente de skjulteste Ting, anføres Bjergværket, hvis forskjellige Arbeider skildres i det Følgende. Udgangssted, d. e. et Sted, hvorfra Sølvet udgaaer, hvorfra man henter det. [3]) Man gjør Ende paa Mørket ɔ: Bjergmanden oplyser med sin Lampe Jordens Mørke. [4]) Man bryder en Gang i Bjergets Dyb, fjernt fra Vandreren, som ikke veed, at der arbeides under hans Fødder; der ere de, som ere forladte af deres Fod, d. e. Bjergmændene, der nedlades ved et Toug, deres Fod gjør dem ingen Tjeneste. Dette Vers oversættes iovrigt ogsaa paa en heel anden Maade. [5]) Utaknemmelig roder man i den Jords Skjød, som giver os Brød; men denne Gjennemroden lønner sig med den rigeste Fund, naar Mennesket er kommen til Jordens Dyb. [6]) Saphiren er sandsynligviis Lazursteen, der er besprængt med smaa, Guld lignende Puncter. Andre oversætte: Og han (Bjergmanden) finder Guldstøv der. [8]) Hovmods Sønner d. e. de stolte Rovdyr; [10]) disse Strømme ere de Gange, som i Bjergmandssproget kaldes Stoller; [11]) man binder for Floderne, tillukker de Steder, hvor Vandet drypper ned. [12]) Men Viisdommen (her betegnet som en Person) har ikke noget legemligt, synligt, er ikke saaledes, at man kan hente den frem fra de skjulte Steder, eller at man kan kjøbe den for nogen Priis. [16]) Schoham, see 1 Mos. 2, 12. [18]) Nævner man end ei — kan slet ikke komme i Betragtning. [19]) Chus, see 1 Mos. 2, 13. [22]) Da han gjorde Vægt til Veiret, at det hverken skulde blæse stærkere eller svagere end han vilde. [27]) Og kundgjorde den for Menneskene i sine Gjerninger. Gud overskuede sit Værk og udforskede, om alt var overeens-

25. Da han gjorde Vægt til Veiret
Og veiede Vandet med et Maal,
26. Da han satte Lov for Regnen
Og Vei for Tordenens Lynstraale,
27. Da saae han den og kundgjorde den,
Beredte den og udforskede den,
28. Og han sagde til Mennesket:
See, Herrens Frygt er Viisdom,
Og at vige fra det Onde, det er Forstand.

Capitel XXIX.

Fortsættelse af Hjobs Tale.

1. Og Hjob vedblev med sin Billedtale og sagde:
2. Gid det var med mig, som i de forrige Maaneder,
Som i de Dage, da Gud bevarede mig.
3. Da hans Lys skinnede over mit Hoved,
Ved hans Lys gik jeg i Mørket.
4. Som det var med mig i min Høsts Dage,
Da Guds Raad var over mit Telt;
5. Da den Almægtige endnu var med mig,
Rundt omkring mig mine Børn.
6. Da jeg toede mine Skridt i Mælk,
Og Klippen udgjød Strømme af Olie ved Siden af mig;
7. Gik jeg ud til Porten op til Staden,
Beredte jeg min Plads ved Porten,
8. Ynglinge saae mig, og trak sig tilbage,
Og Oldinge stode op og bleve staaende.
9. Fyrster holdt op at tale,
Og lagde deres Haand paa deres Mund.
10. De Fornemmes Røst forstummede,
Og deres Tunge hang ved deres Gane.
11. Det Øre, som mig hørte, priste mig,
Det Øie, som mig saae, gav mig Vidnesbyrd.
12. Thi jeg reddede den Elendige, som skreg,
Og den Faderløse, som ingen Hjælper havde.
13. Deres Velsignelse, der vilde være gaaet til Grunde, kom over mig,
Og jeg frydede Enkens Hjerte.
14. Jeg klædte mig i Retfærdighed, og den klædte sig i mig,
Og som en Kaabe og en Turban var min Ret.
15. Jeg var et Øie for den Blinde,
Og en Fod for den Lamme var jeg;
16. En Fader var jeg for den Fattige,
Og deres Sag, som jeg ei kjendte, undersøgte jeg.
17. Jeg sønderbrød den Ugudeliges Kjævebeen,
Og rev ham Rovet ud af hans Tænder.
18. Og jeg tænkte: „med min Rede skal jeg døe
Og mangfoldiggjøre mine Dage ligesom Sandet.
19. Min Rod skal være aaben for Vandet,
Og Dug blive om Natten paa mine Grene.
20. Min Hæder skal blive frisk hos mig,
Og min Bue skal fornye sig i min Haand."
21. Mig hørte de og ventede,
Og lyttede tause til mine Raad;
22. Naar jeg havde talet, sagde de intet mere,
Og paa dem dryppede min Tale.
23. De ventede paa mig, som paa Regn,
De aabnede deres Mund som efter sildig Regn.

---

stemmende med Viisdommen; men for Mennesket hensatte han den som Veilederinde; derfor er dette fra Menneskets Side den høieste Viisdom, at underkaste sig Guds Anordning, endog hvor den er ubegribelig.

Capitel XXIX.

Nu overlader Hjob, efter at hans Venner ere forstummede, sig til Betragtningen af hans forrige Lykke; med Veemodighed vender han sine Tanker til den Ære og Anseelse, han tidligere har nydt, og de Gjerninger, ved hvilke han fortjente denne. [4]) Høstens som Frugtens Dage ere et Billede paa Rigdom: da Guds Raad var over mit Telt, d. e. da Gud endnu beskjærmede det. [6]) Da jeg toede mine Skridt i Mælk og Olie osv.; et Udtryk for at svømme i Overflod. [7]) Ved Porten og fornemmeligen paa den rummelige Plads udenfor samme holdtes Rettergang og Folkeforsamling, paa begge Sider vare Bænke for Dommerne; imellem disse satte Hjob sig, naar han fra Landet gik op til Byen; thi de Gamles Stæder laae for det meste paa Høie. [9]) Selv de Fornemste taug, naar Hjob kom ind, for at overlade ham Ordet. [14]) Retfærdigheden klædte sig i mig, d. e. jeg var det levende Billede paa Retfærdighed. [18]) Og mangfoldiggjøre mine Dage ligesom Sand; Andre oversætte: forlænge mine Dage, som Phønix; denne bekjendte Fugl, om hvilken Sagnet fortalte, at naar den havde levet 500 Aar, da opbrændte den sig, tilligemed sin Rede, af hvilken da en ny fremstod. [19]) Billede paa Friskhed, taget fra et ved Vandet grønnende Træ. [20]) d. e. jeg skal ikke overleve mig og altid have Kraft til at føre Buen. [22]) Min Tale dryppede paa dem, d. e. virkede paa dem som en velgjørende Regn, see Ez. 21, 2. 7. [23]) Om den tidlige og sildige Regn see P. XXI.

24. Jeg loe til dem, som ikke havde nogen Tillid,
Mit Ansigts Lys bragte de ei til at blegne;
25. Valgte jeg deres Vei, saa sad jeg som en Høvding,
Jeg boede som en Konge iblandt Skaren,
Som den, der trøstede de Sørgende!

Capitel XXX.

Fortsættelse af Hjobs Tale.

1. Nu forhaane de mig, som ere yngre end jeg i Aar,
Hvis Fædre jeg vilde have vægret mig ved at sætte ved mine Faarehunde.
2. Endog deres Hænders Styrke, hvad skulde den tjene mig,
Den høie Alder gaaer tabt for dem.
3. Folk, hentærede af Mangel og af Hunger
Afgnave de Ørken, den alt længe øde Ørk.
4. Folk, som afplukke Katost ved en Busk,
Og Enebærtornens Rødder ere deres Brød.
5. Fra Menneskens Midte blive de fordrevne,
Man skriger imod dem, som imod en Tyv.
6. De maae boe imellem Dalens Kløfter,
I Huler i Jorden og i Fjelde.
7. Mellem Buskene hvine de,
De ligge henstrakte mellem Nælder;
8. Ugudeliges, ja Ærelløses Børn,
Bleve de stødte ud af Landet.
9. Og nu er jeg bleven deres Spottesang,
Og hos dem er jeg bleven til Omtale.
10. De afsky mig, de holde sig fjernt fra mig,
Og for mit Aasyn holde de sig ei fra at spytte.
11. Thi sit Toug løser hver og ydmyger mig —
Og Tømmen lade de falde for mit Aasyn.
12. Paa min høire Side staaer denne Yngel,
Mine Fødder støde de bort,
Og opkaste deres Fordærvelses Veie imod mig.
13. De bryde min Sti op,
De hjælpe paa mit Fald,
De have ingen, som understøtter dem.
14. De komme som gjennem et vidt Gab,
Under Bragen vælte de sig ind paa mig.
15. Forskrækkelser ere vendte imod mig,
Bortjage ligesom en Storm min Hæder,
Og som en Sky er min Frelse gaaet forbi.
16. Og nu er min Sjæl hensmeltet i mig,
Elendighedens Dage have angrebet mig.
17. Natten gjennemborer mine Been, saa de falde fra mig,
Og de mig nagende Smerter hvile ikke.
18. Ved Almagten er mit Klædebon forandret.
Som Kraven af min Livkjortel omslutter den mig;
19. I Dyndet har han kastet mig,
Saa at jeg er bleven lig Støv og Aske.
20. Jeg skriger til dig, men du svarer mig ikke,
Jeg staaer der — og mon du agter paa mig?
21. Du har forvandlet dig til en Grusom imod mig,
Med din Haands Styrke staaer du mig imod.
22. Du løfter mig op, lader mig fare hen paa Vinden,
Og smelter mig hen i dens Bragen;

---

[24]) Jeg loe til dem, ved min Freidighed satte jeg Mod i dem, som ikke havde Tillid, vare forsagte; de bragte ei mit Ansigts Lys til at blegne, d. e. de kunde ikke berøve mig min Munterhed. [25]) Valgte jeg deres Vei, d. e. kom jeg i deres Forsamling.

Capitel XXX.

Nu derimod maa han døie de Forvorpnestes Foragt! Disse beskriver han ved, at han end ikke vilde sammenstille deres Fædre med sine Faarehunde, fordi disse kunde gjøre ham mere Nytte; [2]) deres Hænders Styrke kunde ikke gavne ham, da de intet forstode; den høie Alder gaaer tabt for dem, fordi de døe, før de blive gamle. Den hele Skildring passer paa saadanne raae og vilde Mennesker, der, fordrevne fra deres oprindelige Boliger af en mere civiliseret Folkestamme, have maattet tilbringe deres kummerlige Liv i Ørkener, og nu komme frem af deres Huler for at bespotte den Ulykkelige, der hørte til dens Stamme, af hvilke de vare drevne ud af deres Besiddelser, omtrent som Tatere og Zigeunere hos os. [10]) At spytte i Ens Nærværelse var et Tegn paa Ringeagt. [11]) Med Touge, istedetfor med Remme, binde de Fattige deres Underkjortel sammen, her beskrives deres tøilesløse Adfærd imod ham. [12]) Paa min høire Side, for at anklage eller forfølge mig, staaer denne Yngel, disse frække Mennesker, idelig forfølgende og dadlende mig. [13]) De bryde min Sti op, lægge mig alleslags Hindringer i Veien, uagtet ingen vil have noget at gjøre med dem eller understøtte dem, [14]) Billedet er taget fra en Muur, igjennem hvilken man har brudt et stort Gab; under Bragen, med vild Støi slaae de løs paa mig. [18]) Guds Almagt har taget mig saaledes med, at mit Klædebon endog synes forandret; den vide orientalske Kappe hænger nu slap og tæt til Kroppen og den slutter om mig som var det min Livkjortel, Underkjortel. [22]) Du lader mig

23. Ja, jeg veed det, til Døden vilde du lade mig vende tilbage,
Til det Huus, hvor alt Levende forsamles,
24. Dog udrækker han ikke sin Haand paa sin Ruin —
Mon han derfor ikke skriger i sin Ulykke?
25. Mon jeg ikke græd over dem, som havde haarde Dage?
Min Sjæl var bedrøvet over den Fattige.
26. Thi jeg haabede paa Godt, og der kom Ondt,
Jeg ventede paa Lys, og der kom Mørke.
27. Mine Indvolde syde og tie ikke,
Mine Lidelsers Dage have overfaldet mig.
28. Jeg gaaer sort frem, men ikke af Solhede,
Jeg staaer i Forsamlingen, og raaber om Hjælp —
29. Jeg er bleven Dragens Broder,
Og Strudseungers Stalbroder,
30. Min Hud løser sig sort af mig,
Og mine Been ere optændte af Tørhed,
31. Til Sørgeklang er min Harpe bleven
Og min Fløite til Grædendes Stemme!

Capitel XXXI.

Fortsættelse af Hjobs Tale.

1. En Pagt havde jeg sluttet med mine Øine,
Hvorledes skulde jeg vel have seet paa en Jomfru?
2. Hvilken Deel vilde Gud have givet ovenfra,
Og hvad Lod den Almægtige fra det Høie?
3. Er ei Ulykke beredt for den Onde,
Og Elendighed for den, som gjør Uret?
4. Mon han ikke seer mine Veie?
Og alle mine Skridt tæller han!
5. Dersom jeg vandrede med Forfængelighed,
Dersom min Fod ilede efter Svig,
6. — Han veie mig paa Retfærds Vægtskaal,
Og Gud kjende min Uskyldighed;
7. Dersom mine Skridt ere vegne fra Veien,
Og mit Hjerte er gaaet efter mine Øine,
Og hængte der noget ved mine Hænder,
8. Da maa jeg have saaet og en Anden æde det,
Og min Afkom maa oprykkes med Rod!
9. Dersom mit Hjerte var forlokket til en Qvinde,
Eller jeg har luret ved min Næstes Dør;
10. Da maa min Hustru male for en Anden,
Og Andre maae bøie sig over hende.
11. Thi saadant er en Skjændselsdaad
Og det er en strafværdig Misgjerning.
12. Thi det er en Ild, som fortærer til Ødelæggelse,
Og al min Indkomst vilde den have oprykket.
13. Dersom jeg har foragtet min Tjeners Ret,
Og min Tjenestepige i hendes Strid med mig,
14. Hvad vilde jeg gjøre, naar Gud vilde opstaae,
Og naar han vilde hjemsøge, hvad skulde jeg da svare ham?
15. Har ikke den, som har skabt mig, skabt ham i Moders Liv?
Og har ei Een beredet os i Livet.
16. Dersom jeg har nægtet de Ringes Begjæring,
Og har ladet Enkers Øine vansmægte,
17. Og spiist mit Brød for mig alene,
Og den Faderløse ikke fik noget deraf —
18. Thi fra min Ungdom af voxte han op hos mig, som hos en Fader,
Og fra min Moders Liv af har jeg ledet Enken —
19. Har jeg seet En omkomme, fordi han intet Klædebon havde,
Og den Fattige uden Dække;
20. Havde hans Lænder ikke velsignet mig,
Da han varmede sig af mine Faars Uld.

---

fare hen i Vinden, eller: ride — et Billede paa den Hastighed, med hvilken hans Lykke havde forvandlet sig. [24]) Men fordi Gud har bøiet ham saa dybt, derfor kan han dog ikke lade være at skrige om Hjælp. Paa sin Ruin, d. e. sit ødelagte Legeme. [25]) Denne haarde Skjæbne mener Hjob rammer ham ufortjent, da han stedse har viist sig medlidende imod andre. [28]) Ikke Solheden, men Smertens Hede har forbrændt min Krop. [29]) Dragen og Strudseungen nævnes for deres Skrigs Skyld.

Capitel XXXI.

Med alt dette veed Hjob sig ikke skyldig i nogen Brøde; han havde hele sit Liv igjennem bestræbt sig for Redelighed, og derfor ventet, at en ganske anden Skjæbne skulde have ramt ham. [1]) En Pagt havde jeg sluttet med mine Øine, de havde lovet mig det, ikke at skue derhen; [2]) havde jeg ladet mig forlede til Ukydskhed, hvad kunde jeg da have ventet mig af Gud? [8]) see 3 Mos. 26, 16; 5 Mos. 28, 33. [10]) At male paa en Haandqværn var de ringeste Slavinders Arbeide, 2 Mos. 11, 5; Dom. 16, 21; det følgende Led begunstiger ogsaa en anden Forklaring: da maatte lige Lod vederfares mig fra min Hustrues Side. [20]) Hans Lænder, som

21. Dersom jeg har hævet min Haand imod den Faderløse,
Fordi jeg saae Hjælp for mig i Porten;
22. Da falde min Skulder fra Skulderbladet,
Og min Arm brydes fra Beenpiben!
23. Thi min Skræk var Fordærvelse fra Gud,
Og at jeg intet kunde udrette imod hans Høihed.
24. Dersom jeg har sat Guld til mit Haab
Og sagt til det kostelige Metal: du er min Fortrøstning!
25. Dersom jeg har glædet mig, fordi mit Gods var meget,
Og fordi min Haand har erhvervet mangfoldigt;
26. Dersom jeg har skuet til Sollyset, fordi det skinnede,
Og Maanen, fordi den gik herligen;
27. Og har mit Hjerte ladet sig forlokke i Løndom,
Og har min Haand kysset Munden,
28. — Ogsaa det er en strafværdig Misgjerning,
Thi jeg vilde have været en Løgner for Gud i det Høie —
29. Dersom jeg har glædet mig over dens Fordærvelse, som hadede mig,
Og jublet over, at en Ulykke ramte ham;
30. — Men jeg tilstedede ikke min Gane at synde,
At begjære hans Sjæl ved Forbandelser —
31. Dersom ikke Mændene i mit Telt have sagt:
„Hvor finder man nogen, som ikke er bleven mæt af hans Kjød?“
32. Paa Gaden turde den Fremmede ei overnatte,
Jeg aabnede min Dør for den Veifarende.
33. Dersom jeg paa Menneskers Viis har skjult min Brøde,
Saa jeg dulgte min Misgjerning i min Barm,
34. Fordi jeg maatte frygte den store Skare,
Og Stammers Foragt kunde have forfærdet mig,
Saa at jeg maatte have tiet og ikke have gaaet ud af min Dør —
35. O gid han dog vilde høre mig,
See her min Underskrift — gid den Almægtige vilde svare mig,
Og gid min Modstander vilde skrive sit Skrift!
36. Sandelig, jeg vilde bære det paa mine Skuldre,
Brede det over mig som et Smykke,
37. Jeg vilde forkynde ham Tallet paa mine Skridt,
Som en Fyrste vilde jeg nærme mig ham!
38. Dersom min Ager har raabt imod mig,
Og dens Furer anklaget mig tilsammen,
39. Dersom jeg har fortæret dens Grøde, uden at have kjøbt den,
Og udblæst Sjælen af dens Eiermand,
40. Da opvoxe Tornebuske for Hvede,
Og Ukrud istedet for Byg!
(Nu ophøre Hjobs Ord).

Capitel XXXII.

Elihu bryder frem med sine Ord.

1. Da lode disse tre Mænd af at svare Hjob; thi han var retfærdig i sine Øine;
2. Men Vreden blussede op hos Elihu, Barachiels Søn, Busiteren af Rams Familie, imod Hjob blussede hans Vrede op, fordi han holdt sig retfærdig for Gud;
3. Og mod hans tre Venner blussede Vreden op, fordi de ikke havde fundet noget Svar og holdt Hjob for ugudelig.
4. Og Elihu havde ventet paa Hjob med Ordene, thi de vare ældre i Aar end han.

---

den før nøgne, nu beklædte Deel af Legemet. 21) Fordi jeg saae Hjælp i Porten ɔ: fordi jeg kunde være vis paa, at mange vilde holde med mig, den anseete Mand, i min Retssag. 23) Thi min Skræk var Fordærvelse fra Gud, d. e. jeg er altfor bange for den guddommelige Magt, til at jeg turde tillade mig saadanne Voldsomheder imod min Næste. 27) Min Haand har kysset Munden, d. e. jeg havde kastet Haandkys til dem, tilbedet dem, 1 Kong. 19, 18. 30) Gane, d. e. Tunge. 31) En Beskrivelse af den største Gjæstfrihed; af hans Kjød, d. e. af hans Mad. 33) Har jeg, som Mennesker i Almindelighed gjøre, givet mig Skin af at være bedre end jeg var. 35) Min Underskrift — jeg underskriver, indestaaer for alt, hvad jeg har sagt. Han fremstiller sin Sag som en Retssag, hvor den Anklagede og hans Vederpart skrive hver sit Skrift, deres Indlæg; 36) saa lidet havde jeg at frygte for noget Klageskrift imod mig, at jeg kunde bære det som et Smykke, aabenlyst omkring med mig; 37) Som en Fyrste, uden Frygt. De Ord: Nu ophøre Hjobs Ord, synes at være en senere Tilsætning.

Capitel XXXII.

Om dette Afsnit see Indledningen. 2) Bu-

5. Og Elihu saae, at der intet Svar var
i de tre Mænds Mund, og hans Vrede blus-
sede op. Og Elihu, Barachiels Søn, Bu-
siteren, tog til Orde og sagde:
6. Jeg er ung af Aar, men I ere gamle;
Derfor undsaae jeg mig og frygtede
At kundgjøre eder min Kundskab;
7. Jeg tænkte: Dagene skulle tale
Og Aarenes Mængde lære Viisdom.
8. Sandelig Aanden er det i Mennesket,
Den Almægtiges Aand, som gjør dem forstandige.
9. Ikke ere de Alderstegne vise,
Og de Gamle forstaae ei altid Ret.
10. Derfor siger jeg: hør mig!
Jeg skal visseligen kundgjøre min Indsigt.
11. See, jeg biede efter eders Ord,
Jeg vendte mine Øren til eders Forstand,
Indtil I kunde faae udforsket Ordene.
12. Paa eder agtede jeg, og see, ingen overbeviste Hjob,
Ingen af eder kunde svare paa hans Ord.
13. Ei maae I sige: Vi have fundet Viisdom,
Gud skal fælde ham, ikke et Menneske.
14. Og ikke har han hævet Ord imod mig,
Og med eders Ord vil jeg ikke svare eder.
15. De ere forfærdede; de svare ikke mere,
Man har reent taget Ordet fra dem!
16. Jeg biede, men de kunde ikke tale,
Ja de stode og svarede intet mere.
17. Nu vil jeg ogsaa svare min Deel,
Nu skal og jeg kundgjøre min Kundskab.
18. Thi jeg er fuld af Ord,
Og Aanden trænger mit Indre.
19. Thi see, mit Indre er som Viin, der ikke bliver aabnet,
Det maa revne, som nye Læderflasker.
20. Jeg maa tale, at jeg kan faae Luft,
Aabne min Læbe og svare.
21. Ikke turde jeg være partisk for nogen,
Og ikke smigre for noget Menneske,
22. Thi ikke forstaaer jeg at smigre,
Snart vilde maaskee min Skaber rive mig bort!

Capitel XXXIII.

Fortsættelse af Elihus Tale.

1. Og hør dog, Hjob, min Tale,
Og lyt til alle mine Ord!
2. See dog, jeg har opladt min Mund,
Sit Ord har min Tunge ved sin Gane.
3. Mine Taler skulle udsige mit Hjertes Oprigtighed,
Mine Læber skulle redelig forkynde, hvad jeg veed.
4. Guds Aand har skabt mig,
Og den Almægtiges Aande skal oplive mig.
5. Dersom du kan, saa gjendriv mig,
Rust dig, stil dig for mit Aasyn.
6. See, jeg er som du for Gud,
Af Leer er ogsaa jeg formet.
7. See, Rædsel for mig skal ei forfærde dig,
Og min Byrde skal ikke være svar over dig.
8. Visseligen har du sagt for mine Øren,
Og jeg maatte høre dine Ords Røst:
9. Reen er jeg, uden Brøde,
Skyldfri er jeg, og der er ei Misgjerning hos mig.
10. See, Avind søger han imod mig,
Han agter mig, som om jeg var hans Fjende.
11. Han spænder mine Fødder i Blokken,
Han passer paa alle mine Veie.
12. See, her har du ikke Ret.
Jeg skal svare dig; thi Gud er større, end et Menneske.

---

siterne syntes at være en arabisk Stamme, Jerem. 25, 23-24. [7]) Dagene, d. e. de Bedagede, de Ældre; men [8]) han havde snart lært, at Aarene ikke gjøre Mennesket visere, men at dets Viisdom er en Gave fra Gud. [11]) Indtil osv., d. e. indtil I kunne faae undersøgt Hjobs Tale; Andre: indtil I kunde finde, hvad I vilde sige. [13]) Ei maae I sige: her have vi fundet en os overlegen Viisdom, med den kan intet Menneske faae Bugt; [14]) thi, skjøndt Hjob intet har talt imod mig, skal jeg dog indlade mig med ham, ikke ved eders Ord, men paa egen Haand. [19]) Viin, der ikke bliver aabnet, altsaa kommer i Gjæring og bruser op; nye Læderflasker ere de, i hvilke den nye, unge Viin er hældet, Matth. 9, 17.

Capitel XXXIII.

Efter den lange Forberedelse begynder dog endelig hans Tale her, idet han henvender sig til Hjob. [2]) Sit Ord har min Tunge ved sin Gane, d. e. jeg har allerede Ordet paa mine Læber. [4]) Den samme Guds Aand, som har skabt ham, skal ogsaa give ham Indsigt i Fremtiden. [7]) Min Byrde, d. e. Vægten af min Gjendrivelse. [8]) Elihu angriber Hjobs Paastand, at han er skyldfri; Gud er altfor ophøiet til at han skulde indlade sig paa at gaae irette med Mennesker, derimod taler han til dem paa anden Maade ved Advarseler. [10]) see 13, 24. 27, hvor Hjob har brugt de samme Ord.

13. Hvorfor trættes du nu med mig?
Han gjør dig ikke Regnskab for nogen af sine Gjerninger.
14. Thi Gud taler een Gang, taler to Gange;
Men man agter ei derpaa;
15. I Drøm, i Syn om Natten,
Naar dyb Søvn falder paa Menneskene,
Naar de slumre paa deres Leie;
16. Da aabner han Menneskenes Øren
Og forsegler det med Advarseler,
17. At Mennesket kan fjerne sin Gjerning,
Og tilhylle Hovmodet for en Mand.
18. Og spare hans Sjæl for Fordærvelse,
Og hans Liv fra at omkomme ved Sværdet.
19. Men ogsaa bliver han revset med Smerte paa sit Leie,
Og paa hans meget stærke Been.
20. Saa at hans Attraa væmmes ved Mad,
Og hans Lyst ved hans Yndlingsspise.
21. Hans Kjød fortæres, saa det ei sees,
Hans Been henraadne, sees ikke.
22. Og hans Sjæl nærmer sig Fordærvelsen,
Og hans Liv de Dræbende.
23. Dersom der da er en Engel hos ham, en Tolk,
Een af Tusinde, til at forkynde Mennesket hans rette Vei,
24. Da bliver Gud ham naadig og siger:
„Befri ham fra at styrte i Fordærvelsen,
Jeg har faaet en Forsoning for ham."
25. Da bliver hans Kjød saftigt, mere end det var i hans Ungdom,
Han skal komme igjen til sin Ungdoms Dage;
26. Han skal bede til Gud og han skal være ham naadig,
Og han skal skue hans Aasyn med Jubel,
Og hans Retfærdighed vender tilbage til Manden!
27. Da skal han synge for Menneskene og sige:
Jeg har syndet og forvendt Retten,
Men der blev ei gjengjældt mig,
28. Idet han har reddet min Sjæl fra Fordærvelse,
Og mit Liv skal end skue Lyset.
29. See, alt dette gjør Gud
To, tre Gange mod et Menneske;
30. For at føre hans Sjæl fra Fordærvelse,
At han maa vorde oplyst ved Livets Lys;
31. Læg Mærke til, Hjob, hør mig,
Vær stille, jeg vil tale!
32. Dersom du har noget at sige, da svar mig,
Tal; thi jeg har Lyst til at give dig Ret.
33. Hvis ikke, da hør mig,
Ti stille, og jeg skal lære dig Viisdom.

Capitel XXXIV.

Fortsættelse af Elihus Tale.

1. Og Elihu tog til Orde og sagde:
2. Hører, I Vise, min Tale,
Og I Kyndige, vender eders Øren til mig.
3. Thi Øret skal prøve Ord,
Og Ganen smage for at spise.
4. Lader os vælge det Rette for os,
Lader os kjende imellem os, hvad Godt der er.
5. Thi Hjob sagde: „jeg er retfærdig,
Og Gud drager min Retfærdighed fra mig.

---

15) Den første Maade, paa hvilken Gud advarer Menneskene, er ved Drømme og Syner om Natten. 16) Da forsegler han Øret med Advarseler ɔ: lægger sine Advarseler i det og trykker sit Segl paa, at de kunne gjemmes deri, paa det Mennesket maa fjerne sin onde Gjerning fra sig, tilhyller han Hovmodet for en Mand, lader ham ei mærke det, advarer ham derimod, at han ei styrter sig selv i Fordærvelse. 19) Et andet Middel, hvorved Gud ogsaa advarer Mennesket, er svære legemlige Lidelser. 21) Hans Been henraadne, sees ikke af Magerhed. Andre: de Been, der før ei saaes, komme nu tilsyne. 22) De Dræbende, de Død bringende; saaledes betragtes de dræbende Syger som Personer. 23) Dog kan han reddes og endnu blive lykkelig, naar han vil omvende sig og agte paa den Ene, der fremtræder for ham som en Engel, som en Guds Tolk, at gjøre den Lidende opmærksom paa hans Vei. Ikke utydeligt ligger heri Henthydningen, at Elihu antager sig at være et saadant Guds Sendebud for Hjob. At der ved Engel skulde forstaaes en Skytsengel, der bærer den Lidendes Bønner frem for Gud og optræder som Midler, hvilket Nogle antage, er ikke rimeligt. 24) Den Forsoning, Gud har faaet, er den Lidendes Anger og Forsæt at forbedre sig. 26) At dette han snart gaaer paa Mennesket, snart paa Gud, sees let.

Capitel XXXIV.

Da Hjob intet svarer, angriber Elihu igjen dennes Paastand om, at han lider uskyldigt; Guds Retfærdighed var alt for ophøiet over al Tvivl og viste sig tilmed saa klarligen i Verdens Regjering, at Hjobs Misfornøielse ikke kunde omstøde Overbeviisningen om den. 3) Som Ganen smager for at spise, saa prøver Øiet Ord, for

6. Uagtet jeg har Ret, staaer jeg som Løgner,
Jeg er syg af Pilen, der er skudt i mig uden Skyld."
7. Hvor er en Mand, som Hjob,
Der drikker Bespottelse som Vand?
8. Der gaaer i Selskab med dem, som gjøre Uret
Og vandrer med onde Mænd?
9. Thi han sagde: det gavner ikke et Menneske,
At han finder Velbehag i Gud.
10. Derfor, I forstandige Mænd, hører mig!
Det være langt fra Gud, at gjøre Ondt,
Og fra den Almægtige, at gjøre Ugudelighed!
11. Tvertimod, hvad et Menneske gjør, betaler han ham,
Og som Mandens Vei er, lader han ham ramme det.
12. Sandelig, Gud handler visselig ei uretfærdigt,
Og den Almægtige forvender ikke Retten.
13. Hvo har betroet ham Jorden,
Og hvo har lagt hele Jordens Kreds paa ham?
14. Dersom han satte sit Hjerte til sig selv alene,
Og samlede sin Aand og sin Aande til sig,
15. Da maatte alt Kjød opgive Aanden,
Og Mennesket vende tilbage til Støvet.
16. Dersom du har Forstand, da hør dette,
Mærk paa min Tales Røst.
17. Skulde den, som hader Ret, forbinde,
Og tør du dømme den mægtige Retfærdige at være ugudelig?
18. Han, som siger til en Konge: du Forvorpne!
Du Ugudelige! til Fyrsterne;
19. Som ikke anseer de Mægtiges Person,
Og ikke vedkjender sig den Rige frem for den Fattige,
Thi de ere alle hans Hænders Gjerning.
20. I et Øieblik døe de, og midt om Natten døer Folket og forgaaer,
Og de Mægtige fordrives, endskjøndt det ei skeer ved en Haand.
21. Thi hans Øine ere over hver Mands Veie,
Og alle hans Skridt seer han.
22. Der er intet Mørke, ingen Dunkelhed,
At de, som gjøre ondt, kunne skjule sig.
23. Thi ikke behøver han at agte længe paa et Menneske,
At han skulde stedes for Gud til Dom.
24. Han sønderslaaer de Mægtige uden at randsage det,
Og stiller andre i deres Sted.
25. Derfor, fordi han kjender deres Gjerninger,
Saa vender han Natten om, og de vorde knusede.
26. Paa de Ugudeliges Sted slaaer han dem,
Paa det Sted, hvor Folk kunne see det.
27. Thi derfor vege de af fra ham,
Og agtede ikke paa alle hans Veie,
28. For at de kunde bringe de Ringes Skrig for ham,
Og han skulde høre de Elendiges Klageraab.
29. Naar han skaffer Ro — hvo vil kalde ham uretfærdig?
Naar han skjuler sit Ansigt, hvo vil da skue ham?
Saa imod Folk, saa mod enkelte tillige,
30. Saa at en vanhellig Mand ei skal herske,

---

at beholde det Bedste, s. 12, 11. [6]) Pilen, den Lidelse, Gud har sendt ham. [7]) see 15, 16. [8]) Hjob gaaer i Selskab med dem, som gjøre Uret, ved sine frække Taler. [9]) Dette havde Hjob aldrig sagt, men det er en Slutning, Elihu gjør af hans Tale. [13]) Verdens Regjering er ikke noget, som er anbetroet eller overdraget Gud af andre, saa at han paa Menneskers Viis skulde handle uredeligt med det Betroede; det er hans Eget og i sit Eget er ingen uretfærdig. [14]) Dernæst tænker han ei paa sig selv alene, men opholder Alt ved sin almægtige Aande, Ps. 104, 30. [17]) En ny Grund, Elihu anfører for at bevise Guds Retfærdighed, er hans Upartiskhed; han straffer de Mægtige ligesaa hastigt og strængt som de Ringeste, naar de synde, og gjør intet af Hævn. Skulde den, som hader Ret, forbinde, atter læge den Saarede. Andre oversætte: Skulde den, som hader Ret, kunne herske? [18]) Efter en anden Læsemaade maa det oversættes: men man kan sige til en Konge; Og da er Meningen: tør man end ei sige det til en jordisk Konge. [20]) Ikke ved Menneskehaand, men i Guds Haand staaer det. [23]) Gud behøver ikke at undersøge et Menneske længe, thi han gjennemskuer ham strax. [25]) Han vender den Nat, i hvilken de indhylle deres Ondskab, om, saa at de opdages. Andre: han styrter dem om Natten. [26]) Paa de Ugudeliges Sted, der, hvor Ugudelige afstraffes, d. e. aabenlyst. [27]) Thi derfor, d. e. med frit Forsæt lagde de an paa, at han skulde see deres Synd og høre deres Raab, som de have undertrykt. [29]) Naar han skaffer dem Ro ved at styrte Voldsmænd og Tyranner, hvo vil da erklære ham for uretfærdig? Naar han skjuler sit Ansigt, hvilket han gjør, naar han er vred, Ps. 13, 2, hvo vil da skue ham, hvo vil da haabe at kunne see hans Aasyn, d. e. afvinde ham hans Velbehag. Saa gaaer han frem mod alle!

Ei være Snarer for Folket.
31. Mon han sagde til Gud:
Jeg har baaret — jeg skal ei handle ilde!
32. Lær du mig, foruden det, jeg kan see,
Hvis jeg har gjort Uret, skal jeg ikke gjøre det mere.
33. Skal han gjengjælde det efter dit Sind?
Thi du har forkastet — thi du skal vælge, ikke jeg,
Og tale, hvad du veed!
34. Forstandige Mænd ville tale til mig,
Og en viis Mand vil høre mig:
35. „Hjob taler ikke med Forstand
Og hans Ord ere ikke med Indsigt."
36. Min Fader! lad Hjob prøves fremdeles
Formedelst hans Tale blandt ugudelige Mænd.
37. Thi han vil lægge Synd til sin Skyld,
Imellem os klapper han i Hænderne
Og forøger sine Ord mod Gud.

Capitel XXXV.

Fortsættelse af Elihus Tale.

1. Og Elihu tog til Orde og sagde:
2. Regner du dette for Ret, at du sagde:
Jeg er retfærdigere end Gud.
3. Thi du siger: hvad Gavn er det for dig,
Hvad Nytte har jeg deraf, fremfor naar jeg syndede.
4. Jeg vil give dig Svar igjen
Og dine Venner med dig.
5. Sku til Himmelen og see,
Og see til Stjernerne, der ere høiere end du.
6. Naar du synder, hvad kan du gjøre ham?
Og om dine Overtrædelser ere mange,
hvad kan du udrette for ham?
7. Dersom du er retfærdig, hvad kan du give ham?
Eller hvad skulde han tage af din Haand?
8. En Mand, som du er, vedkommer din Fromhed,
Og et Menneskes Barn din Retfærdighed.
9. „Formedelst Mangfoldigheden skrige de Undertrykte,
De raabe over de Stores Vold."
10. Men ingen siger: Hvor er Gud, som har gjort mig,
Som forunder Frydesang i (Ulykkens) Nat.
11. Som belærte os fremfor Dyrene paa Jorden.
Og gjorde os visere end Himmelens Fugle.
12. Der raabe de, men han svarer ikke
For de Ondes Hovmodigheds Skyld.
13. Visselig, det er forfængeligt, thi Gud hører ikke.
Og den Almægtige agter ikke paa dem.
14. Hvor meget mindre, naar du siger, at du nu ei seer ham!
Sagen er for hans Aasyn, du skal vente paa ham.
15. Og nu, fordi hans Vrede ikke har straffet,
Og han ikke agter stort paa Hovmod,
16. Saa har Hjob aabnet sin Mund til Forfængelighed,
Og opfattet Ord uden Forstand!

Capitel XXXVI.

Fortsættelse af Elihus Tale.

1. Men Elihu vedblev og sagde:

---

[31]) Mon den Ugudelige nogensinde vil tilstaae sin Brøde og underkaste sig Gud; mon [32]) han nogensinde beder Gud om at oplyse ham om de Synder, han ei kjender hos sig, Ps. 19, 13, han ei seer. [33]) Skulde Gud maaskee for din Skyld indrette en anden Orden, da du forkaster den, han nu har indrettet med Hensyn til Gjengjældelsen. [36]) Formedelst hans Tale, der passer blandt ugudelige Mænd. [37]) Imellem os klapper han i Hænderne, d. e. os foragter han.

Capitel XXXV.

Hjob svarer intet og Elihu gjendriver i sin tredie Tale den Paastand, at Fromhed intet gavner og Ugudelighed ikke medfører Skade; tvertimod, Gud er saa ophøiet, at han hverken har Gavn eller Skade af Menneskenes Handlinger, saa at Mennesket maa selv tilskrive sig, hvad der følger af hans Sindelag. Dersom Gud ei bønhører ham, da er det hans egen Skyld; [9]) thi vel lyde der mange Klager fra de Undertrykte, saa at det kunde synes, som om Gud ei antager sig de Elendige, 24, 12, men deels ville de ei i Ydmyghed søge Hjælp hos Gud, deels ville de, at Hjælpen skal komme strax. [9]) Formedelst Mangfoldigheden nemlig af lidte Uretfærdigheder. [12]) Der, hvor der findes et saadant Sindelag. [14]) Hvor meget mindre skulde han høre dig, naar du ligefrem paastaaer, at Gud ei antager sig dig; Sagen er for hans Aasyn — han kjender den nok, men du maa vente, indtil han finder Hjælpen beleilig.

Capitel XXXVI.

Elihu har en af Viisdommens Dyb hentet Sandhed, som dog ikke gaaer ud paa andet, end at

2. Bi ikkun lidet paa mig, og jeg skal lære dig,
Thi endnu er der meget at tale for Gud!
3. Jeg vil hente min Indsigt langveis fra,
Og den, som har gjort mig, vil jeg retfærdiggjøre!
4. Thi visseligen, ikke skulle mine Taler være Løgn,
En, der mener det oprigtigt med sin Kundskab, er hos dig.
5. See, Gud er mægtig, han skal ikke forsmaae noget,
Mægtig ved sin Forstands Styrke.
6. Han lader ei Ugudelige leve,
Og skaffer de Elendige Ret.
7. Ikke drager han sine Øine fra den Retfærdige,
Hos Konger paa Thronen, der sætter han dem evindeligen,
At de maatte blive ophøiede.
8. Men naar de blive bundne med Lænker,
Blive fangne med Elendighedens Baand,
9. Da kundgjør han dem deres Gjerninger,
Og deres Brøde, at de vare overmodige.
10. Og aabner deres Øren til Revselse,
Og siger, at de skulle vende tilbage fra deres Uret.
11. Dersom de ville høre og tjene ham,
Da skulle de fuldende deres Dage i det Gode,
12. Men dersom de ikke høre, da skulle de gaae tilgrunde ved Sværdet,
Og opgive deres Aand formedelst Uforstandighed.
13. Men de Vanhellige i Hjertet nære Vrede,
De raabe ei til ham, naar han binder dem.
14. Deres Sjæl døer i Ungdommen,
Og deres Liv iblandt Skjørlevnere,
15. Men han udfrier den Elendige af hans Elendighed,
Og aabner i Undertrykkelsen deres Øren.
16. Ogsaa dig fører han fra Trængselens Strube
Ud i det vide Rum, hvor der ei er Snæverhed for dig,
Og hvad der sættes paa dit Bord, er fuldt af Fedt —
17. Men fylder du dig med Ugudeligheds Dom,
Da ville Dom og Ret gribe i hinanden.
18. Lad Vreden ei forlede dig formedelst Tugtelsen,
Og Mængden af Løsepengene ei forføre dig.
19. Mon han skulde agte din Rigdom høit?
Ikke kosteligt Metal, ikke al Formues Kraft.
20. Du skal ikke hige efter Natten,
Da Folk borttages fra deres Sted;
21. Vogt dig for at vende dig til Uret,
Thi dette vælger du hellere, end Lidelse.
22. See, Gud er ophøiet ved sin Styrke;
Hvor er en Hersker som han?
23. Hvo kan undersøge hans Vei over ham,
Og hvo sige: „du har gjort Uret."
24. Kom ihu, at du ophøier hans Gjerning,
Hvilken Menneskene skulle lovprise.
25. Alle Mennesker see den,
Den Dødelige, som skuer den langtfra.
26. See, Gud er ophøiet, og vi vide det ikke,
Antallet af hans Aar kan ingen undersøge.
27. Thi drager han Vanddraaberne til sig,
Saa udgyde de Regn i Forhold til Taagen om ham,
28. Hvilken Skyerne lade neddryppe,
Den stænker ned over mange Mennesker;

Gud er retfærdig saavel imod de Fromme, hvilke han hjemsøger med Lidelser, som mod de Ugudelige, hvilke han straffer. Betragtningen af Guds store Majestæt og hans Vidundere, som ere uudgrundelige for Mennesket, maatte lede Hjob til ydmyg Underkastelse. [2]) For Gud d. e. til Guds Retfærdiggjørelse. [5]) Saa mægtig Gud end er, saa forsmaaer han dog intet, end ei den Ringeste, thi hans Forstands Styrke gjennemtrænger alt; [7]) han kan ophøie den Ringeste, som er retfærdig, lade ham sidde hos Kongen, see 1 Sam. 2, 8; [8]) komme saadanne Fromme i Ulykke, da er det fordi [9]) Gud vil lade dem erkjende deres Feil, at de hovmodede sig i deres Velmagt. [13]) Vrede nemlig imod Gud. [14]) Som Skjørlevnere omkomme i Ungdoms Tid, saaledes de. [15]) Han aabner i Undertrykkelsen deres Øren, d. e. advarer og forbedrer dem ved Gjenvordigheder. [16]) Ogsaa dig skal han fra Ulykken føre til Held og Overflod. Et vidt Rum og et med fede Spiser besat Bord er Billedet paa Frihed og Lykke. [17]) Dømmer du som de Ugudelige, da vil Guds Dom ramme dig. [18]) Dette Vers er i Grundtexten meget vanskeligt at forstaae; det oversættes derfor ogsaa meget forskjelligt. Meningen af den her valgte Oversættelse er: Lad ei din Harme over Guds Tugtelse forlede dig og Mængden af Løsepenge, som du vilde byde Gud ved Offer og Gaver, ei forføre dig; [19]) Rigdom har ingen Indflydelse paa ham. [20]) Du skal og ikke hige efter Nat, ei længes efter Døden, som borttager Folkene fra deres Sted. [21]) Thi dette vælger du, d. e. du foretrækker at klage uretfærdigen for med Ydmyghed at underkaste dig Lidelsen. [24]) Kom ihu, foresæt dig. [25]) Alle Mennesker kunne erkjende Guds ophøiede Storhed, endskjøndt de ikkun skimte den langtfra. Denne Guds Almagt begynder han at skildre i det Følgende. [27]) Først i Regnen. I Forhold til

29. Ja mon nogen forstaaer, hvordan hans Skyers Udspænding er,
Hans Hyttes Bragen.
30. See, han udbreder om sig sit Lys
Og tilhyller Havets Rødder.
31. See, ved disse Ting dømmer han Folkene,
Ved dem giver han Føde til mange.
32. Begge sine Hænder skjuler han med Lys,
Og giver det Befaling mod sine Fiender.
33. Hans Torden forkynder ham —
Hjorden, ja naar han opstiger!

Capitel XXXVII.

Fortsættelse af Elihus Tale.

1. Ja derover forfærdes mit Hjerte,
Og farer op af sit Sted!
2. Hører dog hans Røsts Bevægelse,
Og det Drøn, der gaaer af hans Mund.
3. Under hele Himmelen lader han det fare ud.
Og hans Lys indtil Jordens Flige.
4. Efter det brøler hans Røst,
Han tordner med sin Høiheds Stemme,
Og han holder den ei tilbage, naar hans Røst høres.
5. Gud tordner med sin Røst vidunderligen,
Gjør store Ting, vi kjende dem ikke!
6. Thi til Sneen siger han: fald til Jorden!
Og Regnskyl og Regnstrømme er hans Magt.
7. Han sætter Segl for hvert Menneskes Haand,
At alle hans skabte Mennesker skulle kjende ham.
8. Da gaaer det vilde Dyr i sin Hule,
Og ligger i sine Boliger.
9. Fra Himmelkamret kommer Stormen,
Og fra Nordenvinden Kulde;
10. Ved Guds Aande kommer Frosten,
Og Vandets Brede bliver til Sneverhed.
11. Ja med Fugtighed fylder han Skyerne,
Han adspreder den lysopfyldte Sky,
12. Og den vender sig rundt omkring, som han leder den,
For at gjøre alt det, som han byder dem paa Jordens Overflade.
13. Det være til Tugtelse, naar det skal ramme hans Land,
Det være til Naade, naar han lader den træffe det.
14. Hør dette, Hjob, staa stille,
Og agt paa Guds vidunderlige Ting!
15. Veed du, naar Gud giver dem Ærinde,
Naar han lader sin Lyssky straale.
16. Kjender du Skyernes svævende Bevægelse,
Dens Vidundere, der er fuldkommen i Indsigt.
17. Hvordan dine Klæder blive varme,
Naar det bliver stille paa Jorden ved Søndenvinden?
18. Kan du, lig ham, udstrække Skyerne,
At de blive faste, som et støbt Speil?
19. Lad os vide, hvad vi skulle sige til ham;
Vi kunne ikke fremføre noget af Vankundighed.
20. Mon det skulde fortælles ham, at jeg talte,
Mon en Mand kunde ønske, at han blev ødelagt?
21. Nu seer man ikke Lyset, det glindser i Skyerne,
Thi Vinden farer hen og renser dem.

Taagen om ham, eg.: efter hans Dunst, den Dunstkreds, som omgiver ham. [29]) Dernæst i Tordenen; den afmales som hans Hyttes Bragen eller Bristen; thi Guds Hytte tænkes paa Tordenskyerne, Ps. 18, 12, der ere udspændte over Himmelen som et Telt; [30]) af den frembryder snart hans Lys (Lynild), snart tilhyller han Havets Rødder, det dybe Hav med den. [31]) Ved disse Ting, Regn og Torden og Lynild, straffer og velsigner han. [33]) Hjorden paa Marken har en Forudfølelse af, at Tordenen nærmer sig, og løber ængstelig omkring.

Capitel XXXVII.

Elihu vedbliver at skildre Guds Majestæt, der fremtræder i Naturen, og formaner Hjob til at betænke Menneskenes Ringhed og Uforstand og at underkaste sig Gud. [1]) Først den Forfærdelse, der betager Mennesket, naar det hører Tordenen, Guds Røst, og seer det samme ledsagende Lys, Lynild, hvilke gjensidigen vexle med hinanden. [7]) Han sætter Segl for hvert Menneskes Haand, besegler, tillukker den om Vinteren, saa at de ikke kunne arbeide, paa det alle Mennesker skulle erkjende deres Afhængighed af ham. [9]) Fra Himmelkammeret, hvor Gud har sit Forraad. [11–13]) skildres Tordenskyen, hvordan den samler sig, svæver over Jorden og endelig nedlader sig, enten til Velsignelse eller til Tugtelse. Andre: Klar Luft fordriver Skyen. [18]) Et støbt Speil ɔ: Metalspeil, saaledes som det brugtes i Oldtiden. [19]) Guds Magt er altfor ophøiet til at vi vankundige, i Forstand formørkede Mennesker kunne have noget at fremføre for ham; [20]) ja vi maatte ikke engang ønske at vore daarlige Taler bleve ham berettede; thi han kunde da ei andet, end straffe os, og ingen ønsker dog sin egen Ødelæggelse. [22]) Fra Norden kommer Guldet, dette fornaaer vel Mennesket at hente, men

22. Fra Norden kommer Guldet.
Om Gud er en frygtelig Glands.
23. Den Almægtige — vi kunne ikke finde ham,
Ophøiet i Kraft og Ret og megen Retfærdighed — ei svarer han!
24. Derfor skulle Menneskene frygte ham,
Han agter ei paa dem, som ere vise i Hjertet.

Capitel XXXVIII.

Gud aabenbarer sig og taler til Hjob.

1. Men nu svarede Jehova Hjob af Stormen og sagde:
2. Hvo er det, som fordunkler (Guds) Raad,
Med Ord uden Forstand?
3. Bind nu om dine Lænder som en Mand,
Og jeg vil spørge dig — lær du mig!
4. Hvor var du, da jeg grundede Jorden?
Lær du mig, om du har Forstand til at kjende det!
5. Hvo har sat dens Maal — du veed det jo,
Eller hvo har spændt Snoren over den?
6. Hvorpaa ere dens Grundstene nedsænkede,
Eller hvo har lagt dens Hjørnesteen,
7. Da Morgenstjernerne sang tilsammen,
Og alle Guds Børn jublede?
8. Og hvo bedækkede Havet med dobbelte Dørre,
Da det brød frem, gik ud af Moderslív?
9. Da jeg lagde Sky om det, som dets Klædning,
Og Mørkhed som dets Svøb?
10. Da jeg afbrød min Grændse for det,
Og satte Bom og Dør for det,
11. Og sagde: „Hertil skal du komme, ikke videre,
Og her være en Grændse sat for dine Bølgers Hovmod!"
12. Har, siden du blev til, du budet Morgenen,
Har du anviist Morgenrøden sit Sted!
13. Saa at den griber fat paa Jordens Flige
Og de Ugudelige rystes af fra den.
14. Som Seglvox forvandler den sig,
Og de fremstille sig som et Klædebon —
15. Da unddrages deres Lys fra de Ugudelige,
Og den høie Arm vorder knuset.
16. Er du kommen til Havets Kilder?
Har du vandret indtil hvor man forsker efter Havet?
17. Have Dødens Porte opladt sig for dig,
Eller kan du skue Dødens Skygges Port?
18. Naaer din Indsigt indtil Jordens Brede,
Forkynd det, om du veed det altsammen!
19. Hvor er den Vei, hvor Lyset boer,
Og Mørket, hvor er vel dets Sted?
20. At du kunde bringe det til dets Grændse,
Og at du kjender Stierne til dets Huus?

---

til den Gud omgivende, frygtelige Glands trænger intet Menneske frem; Guldlandet laae, efter de Gamles Forestilling, mod Norden. Andre forklare Guld som Solens Guld lignende Glands.

Capitel XXXVIII.

Hvad Hjob længe havde ønsket og begjæret, det skeer nu, men til hans Beskjæmmelse. Den i Himmelen Thronende aabenbarer sig i en Stormvind og opfordrer den Dødelige, som havde vovet at gaae irette med Gud, til at svare paa hans Spørgsmaal. Gud lader da de store og vidunderlige Gjerninger, som Verden frembyder i Himmel, paa Jord, i Hav, gaae forbi hans Blik og spørger ham, om han kan begribe disse. Hjob maa her lære at kjende sin Afmagt og sin Forvovenhed at ville mestre den, hvis Viisdom endog i Naturen er uudforskelig, saa at Hjob tilsidst i dyb Skamfuldhed maa tilstaae, at han ligeover for Gud maa forstumme og ikke anmasse sig at ville bedømme den guddommelige Verdensstyrelse. [2]) Det kortsynede Menneske fordunkler Guds Raad, naar han fremstiller den Styrelse som planløs, for hvilken en dyb Viisdom ligger til Grund. [4]) Først om han, der tiltroer sig saa megen Indsigt i Verdens Regjering, kan sige, hvordan det gik til, da Jorden blev skabt. Billederne ere tagne af et Huses Opbyggelse, hvorved Maalet først bliver fastsat, dernæst Pladsen bestemt ved en Snor og saa Grundstene lagte. [7]) Under Sang og Musik pleiede man at sænke Grundstene, Zach. 4, 7; Esr. 3, 10; her juble Guds Børn, Englene, og Morgenstjernerne over den nyfødte Jords Tilblivelse. [8]) Dobbelte Dørre, begge Bredderne, der lukke for det; som et Barn af Moderslív brast Havet frem af Jordens Skjød. [13]) Morgenrøden griber fat paa Jordens Flige, udbreder sig over Jordens Teppe, see 38, 3; da rystes de Ugudelige, som helst elske Natten til deres Misgjerninger, af den, de maae skjule sig. [14]) Som Seglvox, hebr.: som Leer til Segl. Om Natten ligner Jorden en uformet Masse, som Leer, der bruges til deri at aftrykke et Segl, men naar Morgenrøden gaaer hen over den, da forvandler den sig. Skikkelserne træde frem og vise sig i bestemte Former som et Klædebon. [15]) Voldsmandens høie Arm, allerede opløftet til Udaad, vorder knuset, han maa lade den synke for Dagslyset. [18]) Indtil Jordens Brede d. e. over hele Jordens Overflade. [20]) At du kunde bringe det

21. Du veed det jo, thi da var du alt født,
Og dine Dages Antal er jo stort!
22. Er du kommen til Sneens Forraadskammer,
Har du seet Hagelens Skatkammer?
23. Som jeg har gjemt mig til Trængslens Tid,
Til Krigens og til Kampens Dag.
24. Hvor er den Vei, hvor Lyset fordeler sig,
Hvor Østenvinden breder sig over Jorden?
25. Hvo har tildeelt Canaler til Regnskyl,
Og Vei til Tordenens Lynstraale?
26. At lade det regne paa det Land, hvor ingen Mand boer,
I Ørkenen, hvor der ikke er et Menneske.
27. At mætte de øde Steder og Ørkener,
Og lade Græsset spire frem, hvor det skal voxe.
28. Har Regnen vel en Fader,
Eller hvo har født Duggens Draaber?
29. Af hvis Liv er Frosten vel udgaaet,
Og Himmelens Riimfrost, hvo føder den?
30. Som Stene skjule Vandene sig,
Og Dybets Overflade slutter sig tæt sammen.
31. Kan du binde Pleiadens Baand
Eller løse Orions Lænker?
32. Kan du udføre Stjernebillederne hvert paa sin Tid,
Og fremføre Arcturus med sine Børn?
33. Kjender du Himmelens Skikke,
Kan du anordne dens Herredømme over Jorden?
34. Kan du opløfte din Stemme til Skyerne,
At Vandets Mangfoldighed maa bedække dig.
35. Kan du lade Lynene ud, at de fare hen,
Og at de sige dig: „see, her ere vi!"
36. Hvo har lagt Viisdom i de dunkle Skyer,
Hvo har givet disse Skikkelser Forstand?
37. Hvo tæller Stjernerne med Viisdom,
Og lægger Himmelens Dunke hen?
38. Naar Støvet hober sig sammen til en Støbning,
Og Jordklumperne klæbe ved hinanden.
39. Kan du opjage Rov til en Løvinde,
Og opfylde de unge Løvers Begjerlighed?
40. Naar de ligge i deres Vaaninger,
Og blive i Hulen for at lure?
41. Hvo bereder Ravnen sin Føde,
Naar dens Unger skrige til Gud?
De fare hid og did af Mangel paa Æde.

Capitel XXXIX.

Fortsættelse af Guds Tale.

1. Veed du Tiden, naar Steengjederne skulle føde,
Kan du passe paa Hindernes Veer?
2. Tæller du Maanederne, som de fylde,
Og veed du Tiden, da de skulle føde.
3. Naar de bøie sig, at lade deres Unger fremgaae,
De kaste det fra sig, de have Smerte af.
4. Deres Unger trives, de formere sig i det Frie,
De gaae ud og vende ei mere tilbage til dem.
5. Hvem lader Vildæslet gaae frit omkring,
Og den Flygtendes Baand, hvo har løst dem?
6. Hvem jeg har givet Sletten til dets Huus
Og en Saltsteppe til dets Boliger,
7. Det leer ad Stadens Tummel,
Det hører ikke Driverens Skrigen.
8. Hvad det opsøger paa Bjergene, er dets Føde,
Og det leder efter alt det Grønne.

---

d. e. anvise Lyset den Grændse, til hvilket det skal gaae. [22]) Snee og Hagel ere Tugtelsens Midler i Guds Haand, naar han fører Krig med Jorden og bringer Trængsel over den. [28]) Har Regnen vel en Fader iblandt Menneskene? have de frembragt den? [31]) Kan du gjøre, at Planeternes Stjernegruppe hører sammen, eller opløse en Gruppe som Orions. [32]) Stjernebillederne, sandsynligviis Dyrekredsen. [33]) Himmelens Skikke d. e. de Love, der gjælde for Solens og Stjernernes Opgang og Nedgang, hvorved Himmelen hersker over Jorden, 1 Mos. 1, 16 [36]) Hvo har lagt Viisdom i de dunkle Skyer, hvad gjør, at Skyerne kunne have Betydning for Menneskene; thi de gamle Astrologer toge Varsler af Skyernes Skikkelser. [37]) Himmelens Dunke ɔ: Skyerne, der udgyde Vand af sig, ligesom henlagte Dunke. [38]) Naar Støvet hober sig sammen til en Støbning, nemlig efter Regnen. Ved det 39te Vers begyndes i den almindelige Oversættelse passende et nyt Capitel, da Talen nu gaaer over til de beundringsværdige og uudgrundelige Fremtrædelser i Dyreverdenen.

Capitel XXXIX.

[1]) Veed du Tiden, naar Steengederne skulle føde, d. e. hvo sørger for de Dyr, som leve meest affondrede fra menneskeligt Selskab og dog føde med den største Lethed. [5]) Vildæslet er bekjendt for sin Hurtighed; derfor kaldes det her: den Flygtende; det opholder sig gjerne paa høitliggende, skovbevoxne Steder;

9. Mon Eenhjørningen har Lyst at tjene dig,
Vil den overnatte ved din Krybbe?
10. Kan du binde en Eenhjørning i sit Reeb for at fure —
Mon den vil harve Dalene efter dig?
11. Kan du forlade dig paa den, fordi dens Kraft er stor,
Kan du overlade den dit Arbeide?
12. Kan du troe paa den, at den vil føre Sæd hjem,
Og samle til din Lade.
13. Strudsehønens Vinger svinge sig lifligt,
Er det vel Storkens Vinge eller Fjær?
14. Tvertimod, den lader sine Æg ligge paa Jorden,
Og lader dem varmes i Støvet.
15. Og den glemmer, at en Fod kunde trykke dem,
At de vilde Dyr kunde knuse dem.
16. Den handler haardt med sine Unger, som om de ei vare dens;
Forgjæves kan dens Møie være — den frygter ei derfor!
17. Thi Gud har ladet den glemme Viisdom,
Og ikke ladet den faae Deel i Forstand.
18. Paa den Tid, den skynder sig op i Veiret,
Da leer den af Hesten og dens Rytter!
19. Kan du give Hesten Styrke?
Kan du klæde dens Hals med den bølgende Manke?
20. Kan du lade den springe som en Græshoppe,
Pragt er dens Fnysen — Skræk.
21. Den skraber i Dalen, glæder sig ved sin Styrke,
Den drager ud imod den Rustede;
22. Den leer ad Frygt og skjælver ikke,
Og vender ei tilbage for Sværdets Skyld.
23. Paa den klinger Pilekoggeret,
Spydets og Skjoldets blinkende Jern;
24. Med Rysten og Bæven sluger den Jorden,
Staaer ei mere, thi Lurens Røst er hørt;
25. Ved hvert Trompetstød vrinsker den: hui!
Og endnu langt borte lugter den Slaget,
Anførernes Raab og Krigstummelen.
26. Er det efter din Indsigt, at Høgen svinger sig høit i Veiret,
Udbreder sine Vinger imod Sønden?
27. Eller er det efter din Befaling, at Ørnen hæver sig
Og bygger høit sin Rede?
28. Den boer og overnatter paa en Klippe,
Paa Klippens Tind og dens Befæstning.
29. Derfra speider den efter Føden,
Langt borte skuer dens Øine den.
30. Dens Unger søbe Blod,
Hvor der ere Ihjelslagne, der ere de.

Capitel XL.

Fortsættelse af Guds Tale.

1. Og Jehova tog til Orde mod Hjob og sagde:
2. Lad Dadleren nu gaae i Rette med den Almægtige,
Lad den, som frister Gud, nu svare ham.
3. Men Hjob svarede Jehova og sagde:
4. See! jeg er for ringe, hvad skal jeg svare dig?
Min Haand lægger jeg paa min Mund;
5. Een Gang har jeg talt med dig, jeg tør ei svare mere —
To Gange — og jeg tør ikke blive ved. —
6. Og Jehova svarede Hjob af en Storm og sagde:

---

9) Hvad her og 5 Mos. 33, 17 er oversat ved Eenhjørning, give Andre ved Bøffeloren, saaledes som det er oversat 4 Mos. 23, 22; man er nemlig endnu ikke sikker paa, om Eenhjørning er et virkeligt eller et opdigtet Dyr; i første Tilfælde kan det vel bruges i poetiske Billeder, men ei, hvor man vil anføre en Beskrivelse af det. Andre: Rhinoceros eller Gazelle. 10) Efter dig, d. e. efter din Befaling. 13) Strudsehønens Vinger svinge sig lifligt, men uagtet den ligner Storkens, saa bruger den dem dog ei som denne til at flyve eller beskytte sine Unger. Storken kaldes paa Hebraisk „den Omme," formedelst dens Kjærlighed til sine Unger. 14) Ganske anderledes er den. 16) Den handler haardt mod sine Unger; de Æg, af hvilke Ungerne udkrybe, lader den ligge, og overlader dem at udruges ved Solvarmen, ubekymret om dens hele Møie ved at lægge dem kan være forgjæves; derfor kaldes Strudsen i Østerlandene: den Ugudelige. Iøvrigt er det kun enkelte Æg, som den saaledes henlægger i Sandet, da derimod de fleste blive udrugede, mens Regn- eller Vintertiden varer, af de Gamle. 19) Hesten, her Stridshingsten. 20) see Joel 2, 4. Pragt er dens Fnysen — dens prægtige Fnysen indgyder Skræk. 24) Med Rysten og Bæven sluger den Jorden, naar den, fuld af Mod, galopperer frem. Det Hele danner en ophøiet Beskrivelse af Hestens Raskhed.

Capitel XL.

Rigtigere begynder dette Capitel, som i den almindelige Bibeloversættelse, med V. 6, da de første Vers endnu slutte sig til den foregaaende Tale. 6) Da Hjob erkjender sin Uforstand, saa

7. Bind om din Lænd, som en Mand,
Jeg vil spørge dig, underviis du mig.
8. Mon du vil tilintetgjøre min Dom,
Erklære mig for skyldig, paa det du maa
være retfærdig!
9. Har du en Arm som Gud,
Kan du tordne med en Røst, som hans?
10. Pryd dig med Høihed og Storhed,
Klæd dig i Pragt og Majestæt,
11. Udgyd din Vredes Heftighed,
See ned paa al Stolthed og ydmyg
du den.
12. See ned paa al Hovmod og tryk det
ned,
Og knus de Ugudelige paa deres Sted,
13. Skjul dem i Støvet tilsammen,
Bind for deres Aasyn i Mørket!
14. Da skal ogsaa jeg love dig.
At din høire Haand frelser dig.
15. See, Kjære! Nilhesten, som jeg har skabt
som dig,
Den æder Græs som en Oxe.
16. See, den har sin Styrke i sine Lænder,
Og sin Kraft i sin Bugs Muskler.
17. Den bøier sin Hale som et Cedertræ,
Dens Lænders Sener ere sammen-
slyngede.
18. Dens Been ere som Kobberrør,
Dens Knokler som Jernstaver.
19. Det er den første iblandt Guds Værker,
Den, som gjorde det, rakte det sit Sværd.
20. Thi Bjergene bære Foder til den,
Og alle Markens Dyr lege der.
21. Under skyggefulde Buske ligger den,
I Skjul under Rør og i Sumpe.
22. Buskene flette deres Skygge om den,
Pileqviste ved Bækken skjule den.
23. See, om end Floden svulmer op, den
skjælver ei;
Den er dristig, om end Jordan naaer den
til Munden,
24. Kan man fange den for dens Øine,
Kan man ved Reeb gjennembore dens
Næse?
25. Kan du fange Krokodilen med en Krog,
Eller mon du kan faae dens Tunge til
at hæfte paa Snoren?
26. Kan du sætte et Rør i dens Næse,
Eller gjennembore dens Kjævebeen med
en Ring?
27. Vil den fremføre mange ydmyge Begjæ-
ringer til dig,
Eller vil den tale smigrende Ord til
dig?
28. Mon den vil slutte en Pagt med dig,
Kan du tage den til Tjener evindelig?
29. Kan du lege med den, som med en
Fugl,
Og binde den til Morskab for dine Piger?
30. Handle Laugsbrødrene med den,
Ville de fordele den imellem Kjøbmænd,
31. Kan du fylde dens Hud med Pilespud —
Eller dens Hoved med Fiskekroge?
32. Læg din Haand paa den, tænk paa
Kamp,
Du bliver ikke ved,

Capitel XLI.

Fortsættelse af Guds Tale.

1. See, hans Forventning bliver skuffet,
Mon han ikke synker ned, naar han
blot seer ham?

fremsætter Gud endvidere for ham, hvor formastteligt havde talt, idet han havde tilskrevet Gud Uretfærdighed i Verdens Styrelse; og spørger ham, om dette virkeligen var hans Alvor, om han tør gribe Verdens Roer. Min Dom, den Maade, paa hvilken jeg dømmer Verden. [11]) Kan du ogsaa som jeg tilintetgjøre den Onde blot med et Blik. [13]) Bind for deres Aasyn i Mørket — kast dem i Fængsel, saa at de ei kunne gjøre Skade. [14]) Tiltroede Hjob sig at kunne gaae irette med Skaberen, saa maatte han dog først forstaae at blive Herre over Naturens Vidunder; som Exempler paa disse anføres Nilhesten og Krokodilen, hvilke begge skildres aldeles naturtro; [15]) Nilhesten har, uagtet den nærer sig af Græs og Urter, en saadan Styrke, at den kan omkaste hele Skibe. [17]) Naar den bøier sin Hale, da er denne stiv, som et Cedertræ. [19]) Den er den første iblandt Guds Skabninger formedelst sin uhyre Krop, der kan blive 17 Fod høi og 17 Fod tyk; [20]) thi den bruger det ikke til at anfalde andre Dyr dermed, saa at de roligen kunne lege der. [23]) En Jordan, en Flod, stor som Jordan. [24]) Kan man fange den for dens Øine. — Alle Efterretninger stemme overeens deri, at Nilhesten er yderst vanskelig at fange. [25]) Krokodilen, hebr. Leviathan, see 3, 8; nævnes ogsaa, som et af Naturens Undere. [26]) Nilfiskerne pleie at trække en Ring igjennem Kjævebenet paa de fangne Fisk og binde dem med et Toug fast ved Strandbredden, de i Vandet sprællende Fisk kunne saaledes sælges levende. [30]) Laugsbrødrene d. e. Fiskerne; kunne de sælge den, som en anden Fisk.

Capitel XLI.

[1]) See, hans Forventning, som mener at kunne fange Krokodilen, bliver skuffet

2. Ei findes nogen saa haard, at han tør opvække den,
Og hvo er det, som vil bestaae for mit Aasyn?
3. (Hvem er forekommet mig, at jeg skulde gjengjælde ham,
Alt, hvad der er under Himmelen, hører mig til)
4. Jeg vil ikke tie om dens Lemmer,
Dens Styrkes Forhold og dens Rustnings Skjønhed.
5. Hvo har blottet dens Klædnings Overflade,
Og hvo tør komme med dobbelt Bidsel til den?
6. Dens Aasyns Dørre, hvo har aabnet dem?
Rundtomkring ere dens Tænder Skræk,
7. Dens stærke Skjolde ere prægtige,
Hver lukket med et fast Signet.
8. Eet slutter sig til det andet,
Og Luft kan ei trænge igjennem dem;
9. Det ene hænger ved det andet,
De ere forenede og kunne ikke adskilles.
10. Dens Nysen udstraaler Lys,
Og dens Øine ere som Morgenrødens Øienlaage.
11. Af dens Gab udgaae Blus,
Ildgnister fare ud.
12. Af dens Næsebor udgaaer Røg,
Som var det en sydende Gryde og Kjedel.
13. Dens Aande kan antænde Kul,
Og en Lue gaaer ud af dens Mund,
14. Paa dens Hals hviler Styrke,
Og foran den dandser Skræk.
15. Dens Kjøds Stykker hænge ved hverandre,
Det er støbt paa ham, kan ikke bevæges.
16. Dens Hjerte er faststøbt som en Steen;
Ja faststøbt som den nederste Møllesteen.
17. Naar den hæver sig, forfærdes Helte,
Af Forsagthed komme de ud af Fatning;
18. Angriber man den med Sværdet, saa bliver den ei staaende,
Ei Spyd, Piil og Landse.
19. Den agter Jern som Straa,
Kobber som raaddent Træ;
20. Buens Søn jager den ei paa Flugt,
Slyngens Stene forvandle sig for den til Halm.
21. Som Halm den regner Køllen,
Den leer ad den lynende Glavind.
22. Under den ere spidse Skaar,
Den slæber en Tærskeslæde over Dyndet.
23. Den bringer Dybet til at skumme som en Potte,
Gjør Havet som en Gryde med Salvet.
24. Bag efter den glindser Stien,
Man holder Dybet for graa Haar.
25. I Støvet er der ingen, som hersker over den,
Den er skabt til at være uden Frygt.
26. Den seer paa alt det Høie,
En Konge over alle Stoltheds Sønner.

Capitel XLII.

Hjob tilstaaer sin Uret; Gud gjør ham igjen lykkelig.

1. Da svarede Hjob Jehova og sagde:
2. Jeg veed det, at du formaaer alt,
Og ingen Tanke er dig formeent.
3. Hvo er det, som fordunkler Guds Raad uden Forstand?
Jeg har kundgjort det, jeg ei forstod,
Hvad der var mig forunderligt, jeg forstod det ei.
4. Hør dog, og jeg vil tale,
Jeg vil spørge dig, underviis du mig!

thi det blotte Syn er nok til at forfærde En. [2]) Vover ingen at opvække de af mig skabte Dyr, hvo torde da indlade sig med mig? [5]) Hvo kan afdrage dens Hud, der dækker den som et Pantser, ligger som Skjoldplader om den. [10]) Dens Nysen udstraaler Lys, Vand, der speiler sig i Solstraalerne. [15]) Medens Kjødet paa de øvrige Dyr hænger løst ned ved Halsen, er det paa Krokodilen fast, som om det var støbt; [16]) den nederste Møllesteen, der laae stille, paa hvilken den øverste bevægede sig, maatte især være fast. [20]) Buens Søn ɔ: Pilen. [22]) Under den ere Skjoldene som spidse Skaar; de afpræge sig i Dyndet, som om en Tærskeslæde, der var besat med smaa skarpe Pigge, var gaaet hen over det. [23]) Gjør Havet saa forplumret, som en Gryde, i hvilken der koges Salver. [25]) I Støvet d. e. paa Jorden.

Capitel XLII.

Angrende og ydmyg erkjender nu Hjob sin Afmagt og den Formastelighed, at ville gaae irette med Gud; derefter dadler Gud hans Venner, fordi de havde ført saadanne Taler om ham. Nu faaer Hjob Erstatning for sine Lidelser; hans Lykke blomstrer frem igjen. [2]) Ingen Tanke er dig formeent ɔ: du kan udtænke og udføre, hvad du vil; [3]) i sin Skamfuldhed gjentager han de Ord, med hvilke Gud 38, 2 har opfordret ham. [4]) saaledes maatte han, ikke Gud (see 38, 5; 40, 7)

5. Før har jeg kun hørt om dig, efter hvad mit Øre kunde høre,
Men nu har mit Øie skuet dig;
6. Derfor forkaster jeg, hvad jeg har sagt,
Og angrer det i Støv og Aske.
7. Men det skeede, efterat Jehova havde
talt disse Ord til Hiob, da sagde Jehova til
Themaniten Eliphas: min Vrede er optændt
imod dig og imod begge dine Venner; thi I
have ikke talet ret om mig, som min Tjener
Hiob.
8. Og nu, tager eder syv Stude, syv Væd-
dere og gaaer til min Tjener Hiob og offrer
dem til et Brændoffer for eder; og min Tje-
ner Hiob skal bede for eder; thi ikkun hans
Person vil jeg ansee, saa jeg ikke handler med
eder efter eders Daarskab; thi I have ikke
talet ret om mig som min Tjener Hiob.
9. Saa gik Eliphas Themaniten og Bildad
Schuchiten og Zophar Naamathiten og gjorde
som Jehova havde sagt til dem, og Jehova
tog Hensyn til Hiob.
10. Og Jehova erstattede Hiob det Mistede,
da han bad for sine Venner, og Jehova gav Hiob
alt igjen dobbelt.
11. Og alle hans Brødre og alle hans
Søstre og alle de, som havde kjendt ham til-
forn, kom til ham og de aade Brød med
ham i hans Huus og de beklagede ham og
ynkedes over ham formedelst alt det Onde,
som Jehova havde bragt over ham, og en-
hver gav ham en Kesita og enhver gav ham
et Guldsmykke.
12. Og Jehova velsignede Hiobs sidste Leve-
tid mere end hans første, og han fik fjor-
ten tusinde Faar og sex tusinde Kameler og
tusind Spand Stude og tusind Aseninder.
13. Og han fik syv Sønner og tre Døttre.
14. Og han kaldte Navnet paa den første
Jemima og Navnet paa den anden Kezia og
Navnet paa den tredie Keren Happuch.
15. Og der bleve ikke fundne saa deilige
Qvinder som Hiobs Døttre i hele Landet,
og deres Fader gav dem Arv iblandt deres
Brødre.
16. Og Hiob levede derefter i hundrede og
fyrretyve Aar og saae sine Børn og Børne-
børn i fire Slægter.
17. Og Hiob døde gammel og mæt af
Dage.

---

være den Spørgende; thi han havde at lære af Gud. [5]) Før har jeg ikkun kunnet erfare om dig, hvad Mennesker kunde lære mig; nu har mit Øie skuet dig, nu er den store Naade vorden mig tildeel, at du lod dig tilsyne og talede med mig. [7]) Gud irettesætter Vennerne, fordi de ikke havde talt saa ret om ham, som Hiob; for at redde Guds Retfærdighed havde de nemlig mod deres egen Overbeviisning skildret Hiob som en Synder; [8]) s. 3 Mos. 23, 18. [11]) Kesita see 1 Mos. 33, 19. [14]) De Navne, Hiob gav sine Døttre, betegne deres Ynde, Jemima, Dagskjær, Kezia, Cassia, (Vellugtende), Keren Happuch, Sminkehorn (et Horn eller en Æske, i hvilken Orientalerne gjemme deres Salve til at sminke Øinene med). [15]) At han gav dem Arv, var en særskilt Begunstigelse, see 4 Mos. 27, 8.

Psalmerne,

oversatte fra Grundtexten

ved

Fr. Helweg.

Indledning til Psalmerne.

Psalmerne, eller som de med det hebraiske Navn kaldes תְּהִלִּים, d. e. Lovsange, ere ikke en Samling af aandelige Digte i den Forstand, hvori man nu tager Ordet, saa at de skulde være idel Udbrud af den religiøse Følelse. Ofte antage de Præget af Læredigte eller af reent historiske Digtninge; undertiden behandles saadanne Forhold i dem, som umiddelbart ikke kunne henregnes til de religiøse. Derfor har Samleren dog neppe været ledet af det reent ydre Hensyn, i denne Samling at optage alle mindre hebraiske Digte. Thi medens enkelte blandt de Digte, som findes indstrøede i de historiske Bøger, her gjentages, f. Ex. Davids Seierssang, 2 Sam. 22; jvfr. Ps. 18; Lovsangen ved Tabernaklets Indvielse, 1 Kron. 16; jvfr. Ps. 105; 96; 106, saa er der dog andre i de fem Mosebøger saavelsom i de senere historiske Skrifter, der ikke ere blevne optagne i Psalmesamlingen; f. Ex. Sangen ved Gjennemgangen igjennem det røde Hav, 2 Mos. 15; Mose Sang 5 Mos. 31; Sangen om Jonathan og Saul, 2 Sam. 2, 19-27; Davids Svanesang 2 Sam. 23, 1-7. Hvad den digteriske Form angaaer, saa har Psalmesamlingen i sin Heelhed ikke noget, som skjelner den fra de større Digtninge; dog mister hiin her undertiden noget af den Simpelhed, som udmærker den hebraiske Poesi og antager et kunstfuldere Præg. Dette er Tilfældet, naar Parallelismen, d. e. Tankens Tilbagevenden under lidet forandret Form, gaaer ud over de enkelte Vers og ordner hele Digtet i forskjellige Stropher, som undertiden skilles fra hinanden ved et næsten uforandret tilbagevendende Vers (Omkvæd); f. Ex. Ps. 42 og 43; 49; 80 og 107. Hertil hører ikke saa ganske de Psalmer, som i denne Oversættelse ere kaldte „Omkvædssange" og i den ældre hedde: Sange paa Trapperne, enten fordi de af Leviterne skulle være blevne sungne paa Tempeltrapperne eller ogsaa fordi de bleve brugte af Karavanerne, som droge til Jerusalem, nemlig Ps. 120-134; thi i dem er det ikke et Vers, som gjentages, men ved eet Ord, som fra det ene Vers gaaer over til det andet, sammenkjædes disse med hinanden; Kjædevers vilde derfor maaskee være en mere betegnende Benævnelse af dem. I Ps. 121 f. Ex. gaaer Ordet: „Hjælp" over fra V. 1 til V. 2; derpaa „blunder" fra V. 3 til V. 4 og fra dette sidste til alle de følgende Ordet: „Vogter" (thi „vogte" og „bevare" er paa hebraisk udtrykt ved eet Ord).

I Formens Eiendommelighed og Overeensstemmelse ligger altsaa ikke Grunden, hvorfor Psalmerne ere sammenfattede i een Samling; dertil kunde tænkes endnu andre ydre Grunde. Det kunde enten være den, at Forfatteren til alle Psalmerne var een og den samme, eller ogsaa den, at de alle havde een Affattelsestid og tilsammen udgjorde Summen af hvad der i dette Tidsrum var blevet digtet. Det første er aabenbar ikke Tilfældet. Vel har fra Tid til anden den Paastand søgt at forskaffe sig Anerkjendelse, at alle Psalmer hidrøre fra David, men den bliver saa aabenlyst modsagt af selve Psalmerne, at den blot kan hævdes ved de usandsynligste Paastande. Dertil findes der i Samuels Bøger Digte af David, som ikke ere optagne blandt Psalmerne. Netop af denne Grund gaaer det heller ikke an at sige:

Psalmesamlingen indeholder alt hvad der er digtet fra Davids Tid indtil Esra's. Foruden de antydede Digte af David er der ogsaa (Es. 38, 9-20) opbevaret en Psalme af Ezechias, som følgelig tilhører hiint Tidsrum uden derfor at have fundet Plads i Psalmesamlingen. Man har meent, at dennes fem Bøger, hvoraf første slutter med Ps. 41, anden med Ps. 72, tredie med Ps. 89 og fjerde med Ps. 106, betegnede fem forskjellige Tidsrum, i hvilke de i enhver af disse Bøger indeholdte Psalmer vare blevne til; men sandsynligviis er denne Inddeling efter Bøger en senere, som blot vilde bringe en ydre Overeensstemmelse mellem Psalmesamlingen og Mosebøgerne tilveie. Spørgsmaalet om de forskjellige Psalmers Affattelses-tid er i det Hele et af de meget omtvistede; af den største Vigtighed for dets Besvarelse er den Anskuelse, man har om Overskrifterne, som udgjøre saare mange Psalmers første Vers. Mange have villet tillægge dem saa liden Troværdighed, at de have anseet Beviisførelsen for denne Paastand for overflødig; men derved mister selve Paastanden al Betydning. Der er iblandt Overskrifterne ikke en eneste, hvorom det med Bestemthed kan efterviſes, at Psalmens Indhold modsiger den; at de derimod ofte ere dunkle ja uforstaaelige for os, kan umulig gjælde som Beviis for deres Upaalidelighed. Sædvanlig begynde de med de Ord: Til Forsangeren, hvorved rimeligviis den Levit af Asaphs Slægt og Chor er meent, som med Anførselen af sit eget Chor forenede hele Sangens Ledning (Nehem. 12, 17); blot i tvende Tilfælde bliver en af Jeduthuns (eller Ethans) Slægt betegnet som Forsanger, Ps. 39 og 77. Endvidere angives Instrumentet, hvormed Sangen skal ledsages, og Melodien, hvorefter den skal synges. Af Instrumenter nævnes ikke blot de tre, hvorefter 1 Kron. 15, 19-21 de tre Chor skjelnes fra hinanden, nemlig Cymbler, Harper og Cithere, men ogsaa en stor Mængde andre, som tildeels ikke nævnes oftere end eengang, baade Strænge- og Blæseinstrumenter. Saaledes er Gittith, Ps. 8, 1, Navn paa et Slags Strænge-instrument, Sosanim, Ps. 45, 1, rimeligviis Navn paa et Slags Clarinet, ligesaa Susan Eduth, Ps. 60, 1 osv. Vanskeligere og dunklere ere ofte Angivelserne af Melodien, som gjerne bestaae deri, at et andet Digts Begyndelsesord anføres; f. Ex. 9, 1: Dø for Sønnen; 57, 1: Du maa ikke fordærve; eller ogsaa deri, at Sangens Indhold angives, f. Ex. 7, 1: Sangen om Benjaminiten Chusch. Undertiden er det vanskeligt at skjelne imellem disse tvende Slags Angivelser; f. Ex. 22, 1: Morgenrødens Hind; Ps. 55, 1: Den stumme Due blandt Fremmede. Stundom tilføies ogsaa Stemmen, hvori Sangen skal synges; det er enten den høie Tone (Jomfrutonen) eller ogsaa Bassen (Octaven). En Angivelse i Overskrifterne, hvorom det er vanskeligt at afgjøre, hvad enten den hører under denne Rubrik eller ikke, er Udtrykket: for at bringe i Minde, Ps. 38, 1 (jvfr. Anm. dertil) og 70, 1. Endelig angive Overskrifterne Forfatteren, fra hvem Psalmen hidrører, og ofte Anledningen, som har fremkaldt den. Tidligere end den davidiske Tid er efter Overskrifterne blot een Psalme affattet, nemlig den 90de, som tillægges Moses. Forfatter til de fleste Psalmer, 74 i alt, altsaa omtrent Halvdelen, skal David være. Den græske Oversættelse tillægger ham endnu nogle flere; at han ogsaa er Forfatter til nogle af dem, som ingen Overskrift have, f. Ex. Ps. 2, derom giver det nye Testamente Underretning. Blot to Psalmer (72 og 127) tillægges Salomon. Asaph, Anføreren for det andet Sangerchor, en Gerschomit af Simeiternes Familie, nævnes som Forfatter til 12 Psalmer; Korachiterne, som udgjorde det første Sangerchor, tillægges der 11 Psalmer; desforuden bliver en af dem, Heman, nævnet som Forfatter til den 89de Psalme. Dog er derved neppe meent den med David samtidige Anfører for dette Chor, thi Psalmen tilhører rimeligviis en senere Tid. Endelig bliver Anføreren for det tredie Sangerchor, Ethan (i hvis Sted hyppigt Jeduthun træder), nævnet som Forfatter til den 88de Psalme. Saaledes angiver det gamle Testamente selv Forfatterne til hundrede og to Psalmer. Ved nogle iblandt disse tilføies desforuden Anledningen, som skal have bevæget Digteren til at affatte vedkommende Psalme. At denne

Skik ikke var fremmed for Israeliterne, derpaa afgive ogsaa de andre Skrifter i det gamle Testamente Exempler; f. Ex. 2 Sam. 23, 1; Es. 38, 1. Og det laae nær at optage den, thi flere blandt Psalmerne bære et saa stærkt Præg af de eiendommelige Forhold, hvorunder de ere affattede, at det for deres rette Forstaaelse bliver nødvendigt at see sig om efter disse; undertiden er det ogsaa muligt at paapege dem, selv om Overskriften ingen Veiledning dertil giver.

Fra Betragtningen angaaende Overskrifternes Beskaffenhed og Paalidelighed vende vi os atter til det Spørgsmaal, som egenlig beskjæftigede os, nemlig om Grunden, hvorfor saa stort et Antal Digte i denne Samling vare blevne sammenfattede under et fælles Navn. Den kan ikke have været nogen ydre, Samlingen hidrører ikke fra een Forfatter og indeholder ikke alt, hvad der indenfor et vist Tidsrum er blevet digtet. Er Grunden da en indre, saa maa den ligge i Indholdets Eenhed. Men denne maa, som sagt, ikke opfattes saaledes, som om Psalmerne skulde være lutter religiøse Digte af samme Beskaffenhed som de, der nu betegnes med dette Navn, og den hele Samling være en israelitisk Psalmebog. At denne Anskuelse vilde være aldeles feilagtig, kan allerede skjønnes af den Bemærkning, som nylig er fremsat, at mange iblandt Psalmerne bære saa stærkt Præg af de Forhold, hvorunder de ere forfattede, at de uden Kjendskab til disse ikke kunne forstaaes. Sligt gjør efter almindelig Formening et Digt uskikket til at være Psalme i den Forstand, hvori Ordet nu bruges. Indholdets Eenhed bør snarere søges deri, at alle de Forhold og Stemninger, som for den gamle Pagt vare eiendommelige og som uden ligefrem alle at være af en religiøs Natur dog vare af aandelig Betydning for den Grundrelations Skyld, hvori den gamle Pagt stod til den nye, i Psalmerne ere komne til Orde og have udtalt sig. Psalmerne overskride derfor aldrig de eiendommelig israelitiske Anskuelsers Kreds; hvad enten en Psalme udtaler sig om Guds Væsen i Almindelighed, om Verdensstyrelsen, om Forventningen af et tilkommende Liv eller ogsaa om det særegne Forhold, hvori Gud ved Aabenbarelsen træder til Mennesket, om Veien til Guds Naade og Velbehag, altsaa om Syndsforladelse og Retfærdiggjørelse; saa skeer det netop paa den Maade, hvorpaa Sagen maatte fremstille sig for Israeliterne, som blot havde den gamle Pagts Lys. Vil man derfor rettelig og tilfulde forstaae en Psalme, saa bør man ganske leve sig ind i den gammeltestamentlige, den ægte israelitiske Tankegang, ikke til den medbringe Forudsætninger, som ere laante fra den nye Pagts Aabenbarelser og ligesaa lidet af den vente en Erkjendelse, som leder os ud over det gamle Testamentes Ideekreds ind i en nytestamentlig Tankegang. Men derved opstaaer en dobbelt Betænkelighed, hvorledes **kunne Psalmerne da være prophetiske** og derhos endnu **for de Christne tjene til Opbyggelse** og Forfremmelse i aandelig Vært? Hvad det Første angaaer, saa bør man kun fjerne den Forestilling som urigtig, at der kan skjelnes skarpt imellem de Psalmer, som ere af prophetisk Natur eller messianske, og dem, som ikke ere det; og ligesaa den, at Psalmerne skulde være prophetiske paa samme Maade, som de egenlig prophetiske Skrifter. Begge Forestillingers Urigtighed kan godtgjøres ved een og samme Modgrund. Ere Psalmerne virkelig det gamle Testamente selv, som i hele sin Eiendommelighed er kommet til Orde, saa kan denne Tale ikke være andet end prophetisk, eftersom hele den gamle Pagt, baade i det Store og i det Enkelte, er en Spaadom om den nye. Er Pagten i sin Heelhed prophetisk, saa maa ogsaa det samme gjælde om dens Tale. Kan der end være Forskjel i den Styrke, hvormed det Prophetiske giver sig tilkjende, ligesom det anderledes kraftig udtaler sig i Loven om Forsoningsofferet, om Sabbatsaaret osv. end f. Ex. i Lovbestemmelserne om Israeliternes Ægteskabsforhold o. desl., anderledes klart træder frem i Davids end i enhver anden Israelits Historie, saa kan der dog intet Led være af denne Tale, hvorigjennem ingen Aare af det prophetiske Element strømmer. Men selve det prophetiske Element kan da heller ikke bestaae i en Henviisning fra den gamle

Pagt til det, som paa Digterens Tid endnu slumrede i Fremtidens Skjød, den nye Pagt: Den prophetiske Psalmedigter taler aldrig i Fremtid, men selve den Person, han omtaler, som enten kan være ham selv eller en anden, de Forhold, som igjennem hans Digte udtale sig, ere forbilledlige; just idet de komme til Orde, opnaae de den høieste Grad af Selvbevidsthed, og derfor bliver Psalmen, Ordet om det eiendommelig gammeltestamentlige Forhold, prophetisk fremfor selve dette Forhold. Derfor tales der i Psalmerne ikke paa anden Maade om den Salvede end saaledes, at alt hvad der siges om ham kan finde Anvendelse paa den gamle Pagts Salvede, som var David. Men Betydningen af det Embede, som er ham overdraget, fremhæves tillige i saa klare Udtryk, at man deraf seer, hvor lidet selv David har gjort dette Embede Fyldest, hvor lidet det, der skete ved ham, kunde have nogen varig Betydning, om der ikke paa ham var fulgt en anden, som kunde erstatte hans Mangler og fuldføre alt, hvad hiin maatte lade være uopfyldt; denne anden er den nye Pagts Salvede, Jesus Christus.

Hvad nu endvidere den christelige, opbyggelige Brug af Psalmerne angaaer, saa er det vist, at man ved den ikke tør gjøre den Fordring, med Opgivelse af den christelige Tankegang at sætte sig ind i den israelitiske. Men ligesaa vist er det paa den anden Side, at christelig og israelitisk Tankegang ikke staae i Modsætning til hinanden, at denne maa lede hen til hiin og ligesaa hiin maa kunne gjenfinde sig selv i denne. Ere end Aabenbarelsen og Frelsens Vei ikke de samme i den gamle Pagt og i den nye, saa er Guds Tale derfor dog ikke Ja og Nei; der finder alligevel imellem begge Former af hans Villies Kundgjørelse den fuldkomneste Harmoni Sted, og de Stemninger, enhver af disse opvækker i Mennesket, kunne heller ikke i den Forstand være grundforskjellige, at de skulde være uforstaaelige for hinanden indbyrdes. Og skulde der virkelig være Punkter, hvor den ene Stemning syntes reent fremmed og uforstaaelig for den anden (det kunde nærmest gjælde med Hensyn til de brændende Bønner om Hævn, som findes i flere Psalmer), saa vil den isandhed christelige Læser vise sig som den aandelige, der formaaer at dømme og skjelne alt; han vil vide, hvad der stemmer med den Aand, hvis Barn han er (Luc. 9, 54-55). Det, som den Vantro for sig selv forvender til Fald og Fordærvelse, bliver for ham til Opreisning og Bestyrkelse.

Psalmerne.

Psalme I.

Gjengjældelsens Dom.

1. Salig er den Mand, som ikke gaaer til Ugudeliges Raad,
Ikke standser paa Synderes Vei,
Ikke sidder i Spotteres Kreds.
2. Men hvis Lyst staaer til Jehovas Lov
Og som grunder Dag og Nat over hans Lov.
3. Han skal være som et Træ, der er plantet ved Vandbække
Og giver Frugt i rette Tid,
Hvis Lov ikke visner;
Althvad han foretager sig, skal lykkes for ham.
4. Saadanne ere de Ugudelige ikke;
Nei, som Avner spreder Vinden dem.
5. Derfor skulle de Ugudelige ikke bestaae under Dommen,
Ei heller Syndere i Retfærdiges Menighed.
6. Thi Jehova kjendes ved de Retfærdiges Vei,
Men de Ugudeliges Vei leder til Undergang.

Psalme II.

Jehovas Salvede er baade hans Søn og hans Arving.

1. Hvorfor larme Hedninger,
Pønse Folkeslag paa tomme Raad?
2. Jordens Konger træde sammen og Fyrster raadslaae med hinanden
Mod Jehova og hans Salvede.

Psalme I.

Strax her i Begyndelsen af Psalmesamlingen fremhæves den Lære, hvorpaa der i den gamle Pagt altid lægges den stærkeste Vægt, den nemlig om Overeensstemmelsen imellem Menneskenes Handlemaade og deres Skjæbne, ikke blot den evige, men ogsaa allerede den timelige. 1) Den første Fordring til Israeliten var at afholde sig fra Lovløsheden i enhver Skikkelse, til dem der ikke ændsede Loven maatte han ikke komme, langt mindre standse, end sige tage Sæde hos dem. Ugudelig er enhver, som lever uden Gud i denne Verden; begaaer han aabenbare Brud paa Loven, er han en Synder, trodser han endog frækt Guds Dom, bliver han en Spotter. 2) Her er en saadan Grunden meent, som ikke bliver Grublen, men bærer Frugt i Menneskets Virksomhed. 3) jvfr. Ps. 92, V. 13—15; Es. 61, 3; Jerem. 17, 7-8. 4) Hvad der ikke har Grund i Guds Villie, er væsenløst; medens de Fromme ligesom Gud skulle hvile fra deres Gjerninger, hjemfalde hine til den evige Uro, jvfv. 1 Sam. 25, 29. 5) Ved Dommen tænkes her ikke blot paa den endelige ved Tidens Slutning, men som Versets sidste Halvdeel viser paa den, som allerede indtræder i Tidens Løb. 6) Den, Jehova kjendes ved under Dommen, er ogsaa frifunden; jvfr. Matth. 7, 23; Luc. 13, 27. Den her udtalte Tanke vender idelig tilbage i de andre Psalmer; hvorledes den staaer ved Magt, uagtet den modsiges af den Skjæbne, som i mange Tilfælde bliver Mennesket til Deel, har Hjobs Bog godtgjort. Misforholdet imellem Menneskets Handlinger og hans øvrige Tilstand bliver ogsaa i flere af Psalmerne (Ps. 39. 49. 73) Gjenstand for Betragtningen. I den nye Pagt modtager den hele Tanke en væsenlig Forandring ved Læren om Korset, som alle Troende skulle bære med Christus.

Psalme II.

Som Forfatter til denne Psalme nævnes Ap. Gj. 4, 25 David. Anledningen, hvorved han digtede den, var Oprøret blandt de undertvungne Folkefærd, som blev vakt af Ammoniterne og hvorom der læses 2 Sam. 10. Naar David her taler om sit Kongedømme, saa bør man mindes, at ingen af de andre Konger paa Jorden kan sættes i Lighed med ham, thi han var Forbillede paa Jesus Christus, hvorved baade hans Person og hans Embede fik et aandeligt Præg, som udmærkede ham iblandt alle Israeliter. 2) Heller ikke

3. Lader os sønderrive deres Baand,
Lader os afkaste deres Aag.
4. Han, som sidder i Himmelen, leer,
Herren spotter over dem.
5. Da vil han tale til dem i sin Vrede
Og i sin Harme vil han skræmme dem:
6. Jeg har salvet min Konge
Paa Zion, mit hellige Bjerg.
7. Jeg vil tale om Jehovas Anordning,
Han sagde til mig: du er min Søn;
Jeg har avlet dig i Dag.
8. Begjær af mig,
Saa vil jeg give dig Hedninger i Arv
Og Jordens Ender til din Eiendom.
9. Du skal knuse dem med Jernstav,
Som Pottemagerkar skal du slaae dem i Stykker.
10. Og nu, I Konger, værer kloge,
Lader eder tugte, I Dommere over Jorden.
11. Tjener Jehova med Frygt
Og jubler med Bæven.
12. Kysser Sønnen, for at han ikke maatte vredes, og I fordærves paa Veien,
Thi om en føie Tid opblusser hans Vrede.
Salige ere alle, som lide paa ham!

Psalme III.

For den Fromme bryder Haabet frem med Dagen.

1. En Psalme, David digtede, da han flygtede for sin Søn Absalon.
2. Jehova, hvor mange ere ikke mine Fjender,
Mangfoldige er der, som reise sig imod mig.
3. Mangfoldige sige til min Sjæl:
Der er ingen Frelse for ham hos Gud. (Pause).
4. Men du, Jehova, er et Skjold for mig,
Min Ære og den, som opløfter mit Hoved.
5. Med min Røst vil jeg raabe til Jehova,
Og han vil svare mig fra sit hellige Bjerg. (Pause).
6. Jeg lagde mig ned og sov, og atter opvaagnede jeg,
Thi Jehova beskjærmer mig.
7. Jeg ræddes ikke for Folket,
Som i titusindeviis slaaer Leir rundt om mig.
8. Reis dig, Jehova, frels mig, min Gud,
Thi du slaaer alle mine Fjender paa Kindbenet,

---

for Hedningerne kunde det være skjult, at Opstand imod den Salvede tillige maatte være Opstand imod Jehova, thi ogsaa de betragtede den Gud, et Lands Indvaanere dyrkede, som dettes rette Herske. [4]) jvfr. Ps. 59, 9. Jehova leer over Hedningernes Magtesløshed; denne godtgjør han [5]) med et Ord. [6]) Salvelsen, hvortil David her sigter, er den, som foretoges af Samuel 1 Sam. 16, 13. Den har ikke fundet Sted der, hvor Kongen boer. [7]) Som Følge af denne Salvelse er David ogsaa Jehovas Søn og derved udmærket fremfor alle Jordens Konger, jvfr. Ps. 89, V. 28, ligesom Israel ved Udfrielsen af Ægypten blev adskilt fra alle Jordens Folkeslag og fik Navn af Jehovas Førstefødte; 2 Mos. 4, 22. Hvad der forbilledlig er skeet med David, er gaaet i Opfyldelse paa den Herre Christus ved hans Opstandelse fra de Døde; Ap. Gj. 13, 33. Rom. 1, 4. [8]) Den, der er Jehovas Søn, faaer ogsaa Forjættelse om at blive hans Arving; Rom. 8, 17. Men hvad der i Sandhed tilkommer den salvede Konge som Jehovas Søn, er i Virkeligheden heller ikke blevet David til Deel saalidt som nogen anden end Jesus Christus. [9–11]) Ligesom Opstanden imod den Salvede ikke blot gjælder denne men ogsaa Jehova, saaledes maa det Samme være Tilfældet med Lydigheden. [12]) Sønnen er Jehovas Salvede, Kongen over det aandelige Israel, hvilket David har været i Forbillede, men som Jesus Christus er i Sandhed og i al Evighed vil blive. Paa Veien, nemlig til Jerusalem.

Psalme III.

Naar David maatte flygte for sin Søn Absalon, saa var det rigtignok en Straf fra Gud, som han maatte lide for sin Synd; dog derfor forsyndede ikke blot Absalon, men ogsaa alle hans øvrige Fjender, som Achitophel og Simei, sig ligefuldt imod ham. Disse stode op imod ham, fordi de hadede Jehovas Salvede. Den foregaaende Psalme fremstillede denne under Angreb af Hedninger, her seer man ham under Forfølgelse af hans Egne. Er der end en større Ydmygelse forbunden med Seieren over disse end med den over hine, saa taber David dog aldrig Visheden om Seieren. Først skildrer David [2–3]) sin nærværende Tilstand; derpaa udtaler han i Almindelighed [4–5]) den Fortrøstning, han har til Jehova. (Det hellige Bjerg er det, hvorpaa David boede som salvet, Ps. 2, 6, men hvilket Absalon havde nødt ham til at forlade som en Flygtning). Endelig viser [6–9]), hvorledes han ogsaa i dette Tilfælde nærer samme Fortrøstning, saa at han selv omringet af Fjender kan lægge sig til Hvile og vaagner med det Haab, at Dagen, som gryer, vil blive en Seiersdag.

Saa du slaaer Tænderne ind paa de Ugudelige.
9. Frelsen er hos Jehova,
Over dit Folk kommer din Velsignelse! (Pause).

Psalme IV.

Hvilen er tryg under Jehovas Beskjærmelse.

1. Til Forsangeren, med Strængespil, en Psalme af David.
2. Naar jeg paakalder, saa svar mig, min Retfærdigheds Gud,
I Trængselen maa du skaffe mig fri Haand,
Vær mig naadig og hør min Bøn.
3. Menneskebørn, hvorlænge skal min Ære tjene til Spot,
Hvorlænge ville I ynde det Grundløse
Og færdes med Løgn? (Pause).
4. Lægger Mærke til, at Jehova udmærker sine Fromme;
Jehova vil høre, naar jeg paakalder ham.
5. Bliver angst, da skulle I ikke synde,
Gaaer irette med eder selv paa eders Leie og tier! (Pause).
6. Frembærer retmæssige Offere
Og forlader eder paa Jehova.
7. Mangfoldige er der, som sige: Hvo vil lade os øine Godt?
Lad dit Ansigts Lys falde paa os, Jehova!
8. Du har givet mig større Glæde i Hjertet,
End hine have, naar de leve i Overflod paa Korn og Most.
9. Jeg lægger mig ned i Ro og strax slummer jeg, thi ene du Jehova
Betrygger min Bolig.

Psalme V.

Fra Jehovas hellige Tempel faaer den Fromme Hjælp imod hemmelige Fiender.

1. Til Forsangeren, med Fløiter, en Psalme af David.
2. Agt paa mine Ord, Jehova,
Læg Mærke til min Iren.
3. Hør paa min bønlige Røst, min Konge og min Gud!
Thi dig paakalder jeg.
4. Jehova, om Morgenen maa du høre min Røst,
Om Morgenen vender jeg mig til dig og giver Agt.
5. Thi du er ikke en Gud, som har Lyst til Ugudelighed,
Den Onde skal ikke dvæle hos dig.
6. De Overmodige skulle ikke komme dig for Øie,
Du hader alle Ildgjerningsmænd.
7. Du fordærver dem, som tale Løgn,
Blodmanden og Bedrageren afskyer Jehova.
8. Det er af din store Miskundhed, at jeg kommer i dit Huus,
Jeg kaster mig ned for dit hellige Tempel i din Frygt.
9. Jehova, led mig efter din Retfærdighed for mine Fienders Skyld,
Jevn din Vei foran mig.
10. Thi der er ingen Oprigtighed i deres Mund, deres Indre er Formastelighed,
En aaben Grav er deres Strube,
Med deres Tunger sledske de.
11. Kjend dem skyldige, o Gud,
Lad dem gaae glip af deres Paafund, forkast dem for Mængden af deres Synder,
Thi de ere gjenstridige imod dig.

Psalme IV.

David paakalder Jehova uden mindste Tvivl og Frygt, udtaler sin tillidsfulde Glæde, opmuntrer sine Venner og formaner sine Fiender til Omvendelse. Medens han i den foregaaende Psalme opfordrer Jehova til kraftig Virken imod hans Fiender, begjærer han i denne blot, at Gud vil holde hans Fiender borte fra ham; medens han i hiin truer dem med Undergang, søger han i denne at formaae dem til Anger. Hiin er en Morgensang, denne en Aftensang. En fri Benyttelse af 5) findes Ephes. 5, 26; dog er Psalmens eiendommelige Tone bevaret, som Udtryk for den tillidsfulde, gudhengivne Stemning, hvormed den Fromme overlader sig til Hvilen. De Mangfoldige 7) ere Davids Venner.

Psalme V.

David er her ikke fjernet fra det hellige Bjerg, som i Ps. 3, heller ikke er han, som dengang han digtede den anden Psalme, paa dette Bjerg omringet af aabenbare Fiender. Men alligevel har han Fiender, som snige sig om i Løndom og tale sledsk med ham. Dem maa Jehova tilintetgjøre saavel for Davids Skyld, for at frelse denne, som for sin egen, fordi han ikke tør taale noget Vanhelligt i sin Nærhed. David beder 9) om at komme til at vandre paa en jevn og lige Vei istedetfor imellem Grave og Snarer. 10) findes anført Rom. 3, 13.

12. Saa skulle de glæde sig alle, som lide paa dig,
Til evig Tid skulle de juble, thi du holder Haanden over dem;
I dig fryde de sig, som elske dit Navn.
13. Thi du velsigner de Retfærdige, Jehova,
Lig et Skjold vil Naade omkrandse ham.

Psalme VI.

Den Frommes Nød, medens Gud har forladt ham.

1. Til Forsangeren, med Strængespil, for Basstemmen, en Psalme af David.
2. Jehova, du maa ikke revse mig, som du er vred til,
Og ikke tugte mig, harmfuld som du er.
3. Vær mig naadig, Jehova, thi jeg svinder hen; læg mig Jehova,
Thi mit Indre er forfærdet
4. Og min Sjæl er ganske forvirret.
Du, Jehova, naar da omsider?
5. Kom tilbage, Jehova, red min Sjæl,
Frels mig for din Naades Skyld.
6. Thi i Døden mindes man dig ikke,
Hvo skulde vel prise dig i Dødningeriget?
7. Jeg er mødig af mine Sukke, jeg væder min Seng den hele Nat,
Med mine Taarer fugter jeg mit Leie.
8. Mit Øie udslukkes af Græmmelse og ældes,
Det volde alle mine Fjender.
9. Viger fra mig, alle I, som handle ilde,
Thi Jehova hører mit Klagemaal.
10. Jehova hører min Paakaldelse,
Jehova vil annamme min Begjæring.
11. Beskjæmmede og fyldte med Rædsel skulle alle mine Fjender blive,
De skulle vige med Skam tilbage paa Øieblikket.

Psalme VII.

Den Fromme imødeseer fra Himmelen Jehovas retfærdige Dom.

1. En Sang, som David digtede til Jehova.
Efter Sangen om Benjaminiten Chusch.
2. Jehova, min Gud, paa dig lider jeg,
Frels mig fra alle mine Forfølgere og red mig!
3. For at han ikke skal sønderslide min Sjæl som en Løve,
Uden at der er nogen til at redde den, naar hiin sønderriver den.
4. Jehova, min Gud, har jeg handlet saaledes,
Er der Uret i mine Hænder,
5. Har jeg gjengjældt den, som gjorde ondt imod mig,
Da jeg dog reddede den, som uden Grund er min Fjende;
6. Saa jage Fjenden efter min Sjæl, gribe den og kaste mit Liv ned paa Jorden,
Saa lade han min Ære finde Huusly i Støvet. (Pause).
7. Reis dig, Jehova, i din Vrede, hæv dig imod mine Fjenders Hovmod.
Frisk op, hid til mig, du har beskikket en Ret.
8. Folkenes Forsamling staaer rundt omkring dig,
Vend tilbage til Høisædet ovenover den.
9. Jehova vil dømme Folkeslag; døm mig, Jehova,

Psalme VI.

At være paa det hellige Bjerg, hvor Templet stod, var kun en Salighed under Forudsætning af, at Gud var der, og at Mennesket havde Samfund med ham. Men der er en Fjende, som er mægtigere end alle andre baade aabenbare og lønlige, en Fjende, som stiller sig imellem Mennesket og hans Gud, og denne Fjende er Synden. Kampen med den skildrer David i denne Psalme. Under den var han forsagt som i ingen anden Strid. Hans Begjæring er [5]), at Jehova vil komme tilbage til ham, som [6]) allerede er nær ved Dødens Porte. Han byder [9]) Menneskerne vige fra ham, ikke fordi han frygter dem, men fordi han ingen Deel vil have i deres onde Gjerninger.

Psalme VII.

[1]) Efter Sangen om Benjaminiten Chusch, kan ogsaa hedde: i Anledning af Benj. Ch. Det er iøvrigt et ganske ubekjendt Navn. [2-6]) beraaber David sig paa sin Retfærdighed, som han har beviist i Forhold til sine Fjender. Det bliver stadfæstet af Fortællingen om hans Sindelag baade imod Saul og Absalon. Blot een gang var han nærved at besmitte sig med Selvtægt og Blodskyld, nemlig imod Nabal, dog iilde hindrede Jehova ham deri ved Abigail (1 Sam. 25, 26. 30-32). Hvorledes han kan beraabe sig paa sin Retfærdighed uden derfor at blive selvretfærdig, derom jvfr. til 2 Sam. 22, 21. [7-12]) Han opfordrer Jehova til at holde Dom, ikke blot saaledes, som der altid holdtes retfærdig Dom i Menigheden, men derved høitidelig at aabenbare sig fra Himmelen og forsamle ikke blot Menigheden, men alle Folkeslag. Ved denne Paakaldelse faaer han saa god Fortrøstning, at han

Efter min Retfærdighed og min Redelighed,
som er dig aabenbar.
10. Lad det dog faae Ende med de Ugudeliges Ondskab;
Du maa bestyrke den Retfærdige,
Du, som prøver Hjerter og Nyrer, retfærdige Gud.
11. Mit Skjold er hos Gud,
Som frelser de Oprigtige.
12. Gud, du er en retfærdig Dommer
Og en Gud, som vredes hver Dag.
13. Dog hiin omvender sig ikke, han skjærper sit Sværd,
Spænder sin Bue og sigter med den.
14. Han har udsøgt sig et dræbende Vaaben,
Sine Pile har han gjort gloende.
15. Saa har han Fødselsveer af Misgjerning,
Han gaaer svanger med Møie, men føder Skuffelse.
16. Han har gravet en Grav og kastet den,
Men han falder selv i Kulen, som han har beredt.
17. Hans Møie skal komme over hans eget Hoved,
Paa hans egen Isse skal hans Voldsdaad falde ned.
18. Jeg vil berømme Jehova for hans Retfærdighed,
Jeg vil prise Jehovas Navn, den Høie.

Psalme VIII.

Mennesket er Skabningens Krone.

1. Til Forfangeren, med Gittith, en Psalme af David.
2. Jehova, vor Herre, hvor herligt er dit Navn over hele Jorden,
Lad din Herlighed ogsaa hæve sig op over Himlene.
3. Fra Umyndige og Diende lader du en Magt faae Udspring
For dine Fienders Skyld;
Den skal gjøre Ende paa Fienden og den Hævngjerrige.
4. Thi jeg seer op til din Himmel, dine Fingres Værk,
Til Maane og Stjerner, som du har befæstet;
5. Hvad er saa Mennesket, at du kommer ham ihu,
Og et Menneskebarn, at du besøger ham?
6. Og kun lidet har du ladet ham fattes imod Englene,
Med Herlighed og Hæder har du omkrandset ham.
7. Du har sat ham til Hersker over dine Hænders Værk,
Alting har du lagt for hans Fødder,

[15–17]) fremstiller Uretfærdigheden som den, der domfælder sig selv (Ordspr. 26, 27) og [18]) slutter med at prise Jehova for hans Navn: den Høie, thi han har anraabt ham om at aabenbare sig, som han boer i Himmelen.

Psalme VIII.

[2]) Jehova har især deleshed i og ved Mennesket forherliget sit Navn paa Jorden; David begjærer, at han vil lade denne eiendommelige Aabenbarelse af sin Herlighed gjennemstraale hele Skabningen, ligesom den lyser paa Jorden. Dermed angives hele Psalmens Indhold, som er at skildre Mennesket i den naturlige Herlighed, hvori det er skabt, med den aandelige Forklaring for Øie, hvortil det er bestemt. [3]) Det er ikke blot ved Mennesket, som han i fuld Manddomskraft fremgik af Skaberens Haand, at dennes Herlighed aabenbarer sig; men om end Mennesket fødes skrøbeligt, ja afmægtigt, saa er det dog just fra denne ringe Begyndelse, at Gud lader den Magt fremgaae, som skal knuse alle hans Fiender; 1 Mos. 3, 18. Den græske Overs. gjengiver Stedet: Af Umyndiges og Diendes Mund bereder du dig Lov, og saaledes anføres det Matth. 21, 16. Med Udtrykket dine Fiender — betegnes her i videste Forstand alt, hvad der er Gud imod. Og dog er Mennesket [4–5]) i Sammenligning med Himmelen og hvad der pryder den, som Maane og Stjerner, saa ringe. Af [6]) gjøres der Hebr. 2, 5-9 en Anvendelse med Hensyn til Christi Stilling inden for den nye Pagt. I den gamle udkrævede Guds Plan med Mennesket ikke nogen høiere Stilling for dette, end at det kom Englene nær; i hiin derimod maatte Mennesket krones med endnu større Herlighed og Hæder. Og efter denne Raadslutning er Mennesket blevet løftet fra eet Trin i Herligheden til et andet, endnu høiere. Den, der i den gamle Pagt var forherliget ved kun at fattes lidet i Lighed med Englene, er i den nye end ydermere blevet det ved at krones med Herlighed og Hæder. Den sidste Halvdeel af [7]) bliver ogsaa Hebr. 2, 8 anvendt paa Christus. Var end alt paa Jorden blevet Mennesket underordnet ved hans Skabelse, saa skulde end ydermere efter dets Bestemmelse alt i Skabningen blive det. Sin fulde Sandhed faaer Udsagnet derfor først, naar man seer hen paa Forklaringen i Christus. Disse Ord flyde ofte, hvor de i det nye Testamente anføres, sammen med Ps. 110, 1 sidste Halvdeel: saaledes 1 Cor. 15, 27-28. Paa hiint Sted er der blot Tale om dem, som nødtvungne og modstræbende underordne sig, her derimod, naar man tager Udsagnet i dets fulde Betydning, er Talen om alt uden Undtagelse.

8. Faar og Oxer, dem allesammen,
Og ikke mindre Markens Dyr.
9. Himmelens Fugle og Havets Fiske,
Hvad der farer ad Havenes Stier.
10. Jehova, vor Herre, hvor herligt er dit Navn over hele Jorden.

Psalme IX.

Bøn om at Landet maa renses for Uretfærdighed.

1. Til Forsangeren. Efter: Dø for Sønnen. En Psalme af David.
2. Jeg vil lovsynge Jehova af mit ganske Hjerte,
Jeg vil fortælle alle dine underlige Gjerninger.
3. Jeg vil glæde og fryde mig i dig,
Jeg vil prise dit Navn, du Høie!
4. Naar mine Fjender vige tilbage,
Saa er det for dit Aasyn de snuble og gaae til Grunde.
5. Thi du har forhjulpet mig baade til Dom og Ret,
Du sætter dig paa Thronen som en retfærdig Dommer.
6. Du truer Hedningerne, du ombringer den Ugudelige,
Du udsletter deres Navne i al Evighed.
7. For bestandig ere Fjendens Ødelæggelser endte, og Stæderne har du kuldkastet.
Mindet om dem er forsvundet.
8. Og Jehova vil throne evindelig,
Han, som stiller sin Stol tilrette til Dommen.
9. Han vil dømme Jorden med Retfærdighed,
Paakjende Folkenes Sag efter Billighed.
10. Jehova vil høitoppe være den Betrængte en Borg,
Naar der er Nød paa Færde.
11. Paa dig skal hver den stole, som kjender dit Navn,
Thi du slipper ikke dem, som søge dig, Jehova!
12. Lovsynger Jehova, som boer paa Zion,
Forkynder hans vældige Gjerninger iblandt Folkene.
13. Thi han, som opsporer Blodskylden, husker dem
Og glemmer ikke de Forkuedes Raab.
14. Vær mig naadig, Jehova, see til, hvad jeg lider af mine Avindsmænd,
Du, som løfter mig op fra Dødens Porte,
15. For at jeg skal kundgjøre hele din Berømmelse i Datteren Zions Porte;
Jeg vil juble ved Frelsen, du sender.
16. Hedningerne styrte i Kulen, som de have gravet;
I Garnet, som de lumskelig have udspændt, bliver deres egen Fod hildet.
17. Jehova er kjendt for at øve Retfærdighed,
I hans Hænders Værk indvikler den Ugudelige sig —
(Harpespil, Pause).
18. De Ugudelige vende tilbage til Dødningeriget,
Alle Hedninger, som glemme Gud;
19. Thi ikke for bestandig bliver Fattigmand glemt,
De Usles Haab forgaaer ikke for stedse.
20. Reis dig, Jehova, lad Mennesker ikke faae Magten,
Lad Hedningerne faae deres Dom for dit Aasyn.
21. Jehova, indjag dem Rædsel, og lad Hedningerne mærke,
At de ere Mennesker — (Pause).

Psalme X.

Den Ugudeliges Færd og Endeligt.

1. Hvorfor staaer du saa langt borte, Jehova,
Og skjuler dig paa Tider, da der er Nød paa Færde?

8–9) er ikke blot Herredømmet over Dyrene meent, som det nu udøves af Mennesket, men som han havde det oprindelig.

Psalme IX.

I denne Psalme har David ikke saameget sin egen Nød for Øie, som den Brøst, der er ved hans Regimente, at han ikke kan forskaffe Hvermand hans Ret; han maa derfor bede Jehova forbarme sig over de Nødlidende. Selv har han 5) faaet Ret af Jehova, Hedninger ere 6–7) blevne overvundne og deres Stæder ødelagte. Men Hedningerne have mange Aandsbeslægtede udenfor Israels Enemærker, som forkue de Svager:, og deres Nød føler 14–15) David ogsaa som sin egen. Ad tredobbelt Vei kommer Dommen: 16) de Ugudeliges egen Gjerning kan volde dem Undergang; 17) eller ogsaa kan uden overordenlig Mellemkomst af Jehova dennes Gjerning i Israel blive hine til Fald og Fordærvelse; 18–21) eller endelig kan den komme, naar Jehova selv reiser sig for at fuldbyrde den.

Psalme X.

Denne Psalme slutter sig nøie til den foregaaende og er vel egenlig kun en Fortsættelse af

2. Ved Ugudeliges Hovmod ængstes den Usle,
Lad dem fanges i Anslag, de selv have udklækket.
3. Thi den Ugudelige gjør sig til efter Hjertens Lyst,
Den Gjerrige signer og haaner Jehova.
4. Den Ugudelige ændser intet i opblæst Hovmod;
Der er ingen Gud, det er Indbegrebet af alle hans Tanker.
5. Hans Færd volder Smerter,
Dine Domme ere ham altid for høie;
Han blæser ad alle sine Fjender.
6. Han tænker i sit Hjerte: jeg skal ikke vakle
Og ingensinde komme i Ulykke.
7. Hans Mund er fuld af Forbandelse, af Svig og Bedrag,
Under hans Tunge ligger Fortred og Ubaad.
8. Han ligger paa Luur i Byerne,
Han snigmyrder den Uskyldige,
Hans Øine speide efter Stakkelen.
9. Som en Løve i Skovtykningen lurer han paa at fange den Usle,
Han fanger Uslingen ved at lokke ham i sin Snare.
10. Han bukker og dukker sig,
Saa falder Stakkelen i hans Kløer.
11. Han tænker i sit Hjerte: Gud er glemsom,
Han har skjult sit Ansigt og skal aldrig faae det at see.
12. Reis dig, Jehova, Gud, løft din Haand,
Du maa ikke glemme den Ringe.
13. Hvorfor skal den Ugudelige haane Gud
Og tænke i sit Hjerte: derom spørger du ikke?
14. Du seer det, thi du tager vare paa Fortred og Græmmelse;
For at give det i din Haand henstiller Stakkelen det til dig,
Du er en Hjælper for Faderløse.
15. Bryd den Ugudeliges Arm itu,
Efterspor den Ondes Ugudelighed,
Til du intet mere finder.
16. Jehova er Konge i al Evighed,
Hedninger forsvinde af hans Land.
17 Du hører de Lidendes Begjæring, Jehova,
Du styrker deres Hjerte, du lytter med dit Øre.
18. For at skaffe Forældreløse og Forkuede Ret,
paa det at Mennesket ikke
Skal vedblive fra Jorden af at trodse.

Psalme XI.

De Ugudelige seire, men Jehova dømmer.

1. Til Forsangeren; af David:
Paa Jehova stoler jeg, hvorfor sige I til min Sjæl:
Flyv til eders Bjerg, Fugl!
2. Thi see de Ugudelige ville spænde Buen
og lægge deres Piil paa Strængen
For i Mørke at skyde paa de Oprigtige.
3. Thi Pillerne ere blevne kuldkastede,
Hvad skal den Retfærdige gjøre?
4. Jehova er i sit hellige Tempel, i Himmelen er hans Stol,
Hans Øine see,
Hans Øienlaage prøve Menneskens Børn.
5. Jehova vil prøve den Retfærdige, men den Ugudelige, og den, som elsker Vold,
Hader hans Sjæl.
6. Han lader regne Ildnæt, Svovl og gløden de Vinde ned over de Ugudelige;
Det faae de iskjænket.
7. Thi retfærdig er Jehova, han elsker Retviished,
Den Retsindige skal faae hans Ansigt at see.

Psalme XII.

Løgn trives blandt Mennesker, men Jehovas Ord svigter ikke.

1. Til Forsangeren, for Basstemmen, en Psalme af David.
2. Frels, Jehova, thi de Fromme tage af,
Thi de Sanddru blive sjeldne iblandt Menneskens Børn.

---

den. [8–11]) Den Ugudelige skildres; med [4]) kan man jevnføre 14, 1; med [7]) Rom. 3, 14. Fra [12]) til Psalmens Slutning nedbedes Guds Dom over hans Lige. Den nedbedes, thi i [18]) er Modsætningen indeholdt imellem Jehova i Himmelen og Menneskets trodsig udfordrende Færd paa Jorden.

Psalme XI.

Her fremstilles Kampen imellem Retfærdighed og Uretfærdighed som en almindelig, og David er atter selv dragen ind i den. De Ugudelige synes at have seiret, de raade [1]) David at tye bort (jvfr. Ps. 55, 7) til sine Bjerge (jvfr. Ps. 121, 1) og spotte derved hans Tilflugt i Himmelen, thi [3]) Pillerne, Landets Piller d. e. Fyrsterne, ere ødelagte. Dog medens de Ugudelige hovmode sig paa Jorden, [4]) boer Jehova i Himmelen; derfra [5–6]) sender han Dom over hine, didhen [7]) kalder han de Retsindige; jvfr. 17, 15; 84, 8.

Psalme XII.

Med Skildringen [2–6]) af den Fortred, Tungen volder, kan jevnføres Jak. 3, 3-12. Med det,

3. Den ene taler med sledske Læber svigagtig til den anden,
Snart tale de i een, snart i en anden Mening.
4. Gid Jehova vilde afskjære hver sledsk Læbe,
Tungen, som brouter og praler,
5. Paa dem, som sige: ved vore Tunger blive vi Mestere, vi have vore Læber,
Hvo er saa Herre over os?
6. For de Usles Forkuelse, for Fattigfolks Suk
Vil jeg nu reise mig, siger Jehova;
Den, imod hvem han farer løs, vil jeg stille i Læ.
7. Jehovas Ord ere rene Ord, Sølv, som er renset for alt Støv,
Syv Gange luttret.
8. Du, Jehova, vil holde din Haand over dem,
Bevar os fra denne Slægt evindelig.
9. Rundt omkring faae de Ugudelige Fremgang,
Nu Værmen bliver anseet hos Menneskens Børn.

Psalme XIII.

Suk om Jehovas Bistand.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
2. Hvorlænge, Jehova, vil du stadig forglemme mig,
Hvorlænge vil du skjule dit Ansigt for mig?
3. Hvorlænge skal jeg gaae paa Raad med mig selv,
Have Kummer i mit Hjerte dagligen?
Hvorfor skal min Fjende hæve sig over mig?
4. See ned, svar mig, Jehova, min Gud,
Oplys mine Øine, for at jeg ikke skal henslumre i Døden.
5. For at ikke min Fjende skal sige: jeg magtede ham;
Mine Fjender ville triumphere, thi jeg bliver styrtet.
6. Men jeg bygger paa din Naade,
Mit Hjerte skal glæde sig ved din Hjælp, jeg vil synge for Jehova,
Thi han gjør vel imod mig.

Psalme XIV.

Blik paa Menneskehedens Tilstand.

1. Til Forsangeren, af David.
Hver Daare tænker hos sig selv: Der er ingen Gud;
Fordærvelig, vederstyggelig er deres Gjerning,
Der er ingen, som handler ret.
2. Jehova skuer fra Himmelen ned over Menneskens Børn
For at see, om der er nogen, som er betænksom,
Nogen, som søger Gud.
3. Alle tilsammen ere de afvegne og due intet, der er ingen, som handler ret,
Heller ikke en Eneste.
4. Skulde de ikke vide det, alle de, som handle ilde,
Der æde mit Folk, som var det Brød, de aad,
Men ikke paakalde Jehova?
5. Der skal blive stor Angst,
Thi Gud er hos den retfærdige Slægt.
6. Den Ringes Raad ville I gjøre til Skamme?
Dog, Jehova er hans Tilflugt.
7. Gid Frelsen ved Israel brød frem fra Zion,
Idet Jehova lod det faae Vending med sit Folk;
Da skal Jakob blive glad, Israel vil fryde sig!

Psalme XV.

Hvad der kræves af den, som vil boe paa det hellige Bjerg.

1. En Psalme af David.
Jehova, hvo skal faae Ophold ved dit Telt,
Hvo skal fæste Bo paa din Helligdoms Bjerg?

---

som udmærker Mennesket meest, Ordets Gave, forsynder det sig ogsaa grovest. [7]) Løgn er Djævelens Eget, Joh. 8, 44; derfor kan Gud ikke lyve.

Psalme XIII.

Stemningen, som har udaandet sig i denne Psalme, er taalmodig Forventning af Frelsen, som Jehova har forjættet og i den beleilige Tid vil sende.

Psalme XIV.

Med denne Psalme kan sammenlignes den 53de. Her er nærmest ikke Tale om Modsætningen imellem Israel og Hedningeverdenen eller om Kampen imellem de Retfærdige og de Uretfærdige; her skildres Menneskehedens Tilstand i Almindelighed. [3]) jvfr. Rom. 3, 10-12. Naar Mennesket klager saaledes, faaer han af Gud samme Svar som Elias, 1 Kong. 19, 18. Ogsaa er der [4]) Tale om mit Folk og [5]) om den retfærdige Slægt. Betragtningen af den almindelige Tilstand maa dog omsider [7]) lede Tanken hen paa Israel, som det, der ikke blot ogsaa lider under hiin, men hvorfra Frelsen skal komme. Derfor har det selv behov at fornyes og styrkes.

Psalme XV.

Denne Psalme er blot en videre Udførelse af Steder, som 3 Mos. 18, 5. Hvad der især her lægges Vægt paa, er ligesom Psalme 12 en aaben og redelig Brug af Ordet. Helligdommens Bjerg [1]) er det, hvorpaa Jehova boer, Ps. 2, 6; Ps. 3, 5.

2. Den, som vandrer ustraffelig og gjør Ret
Og taler Sandhed i sit Hjerte.
3. Han fører ikke Snak paa sin Tunge,
Gjør heller ikke Ondt mod sin Næste
Og bringer ikke Forsmædelse over sin Frænde.
4. Den Foragtelige er i hans Øine forkastelig,
Men dem, der frygte Jehova, holder han i Ære,
Sværger han og lider Meen, ændrer han dog intet.
5. Han driver ikke Aager med sit Sølv
Og lader sig ikke underkjøbe imod den Uskyldige;
Hver, som handler derefter, skal ikke forkastes evindelig.

Psalme XVI.

Jehovas Salvede har sin Deel i Jehova.

1. Et Digt af David.
Bevar mig, Gud, thi jeg stoler paa dig.
2. Til Jehova siger du, Sjæl: Herre, du!
Mit Gode, intet overgaaer dig!
3. Til de Hellige, som ere i Landet:
Hvor herlige ere de ikke, al min Lyst staaer til dem!
4. Deres Piinsler vorde mangfoldige, som efterhige en anden,
Ligesaa gjerne udøste jeg Blod som Drikkeoffere tilligemed dem,
Jeg vil ikke tage deres Navne paa mine Læber.
5. Jehova, min Andeels Part og mit Bæger,
Det er dig, som vedligeholder min Lod.
6. Der er tilmaalt mig yndige Egne,
Ja, Arven tækkes mig.
7. Jeg vil berømme Jehova, som betænkte mig,
Ja om Natten minder min Samvittighed mig.
8. Jeg stiller Jehova bestandig frem for mig,
Thi er han ved min høire Haand, saa skal jeg ikke kastes omkuld.
9. Derfor fryder mit Hjerte sig og min Ære er glad,
Ja mit Kjød skal komme til at boe trygt.
10. Thi du lader ikke min Sjæl fare ned i Dødningeriget;
Du tilsteder ikke, at dine Fromme faae Graven at see.
11. Du aabenbarer mig Veien til Livet, Glædernes Fylde, som er for dit Ansigt.
Yndigt er der ved din høire Haand uafladelig.

Psalme XVII.

Den Retfærdige trøster sig med Salligheden hos Retfærdighedens Gud.

1. En Bøn af David.
Hør, Jehova, paa Retfærdighed, lyt til mit Raab, laan Øre til min Bøn,
Den skeer ikke med svigagtige Læber.
2. Lad min Dom udgaae fra dit Ansigt,
Lad dine Øine see, hvad der er ret.

Psalme XVI.

Først henvender [1–3]) David sin Tiltale til Jehova og til de Hellige, d. e. de andre Fromme, som dem, der hisset og her udgjøre al hans Lyst. I Modsætning til de sidste stiller han [4]) dem, som hige efter en anden og følgelig ikke i ham erkjende Jehovas Salvede. Andre mene, at der i dette Vers er Talen om Afgudsdyrkere. Men det kan der ikke være, eftersom der ingen anden kan være meent end Absalons eller i alt Fald Seba's Tilhængere og disse beskyldes ikke for Afgudsdyrkelse. Derfor kan Oversættelsen: Jeg vil ikke smage deres Drikkeoffere af Blod, heller ikke være den rette. [5–7]) taler David om den ham tilfaldne Arv og takker for den. Det er den samme Arv, hvorom der tales Ps. 2, 8-9 og hvorfor han takkede 2 Sam. 7, 18-29. Hvad han her især deleshed fremhæver som det Liflige ved denne Arv, er at Lod og Andeel i Jehova er forbunden med den. Men endnu er han ikke kommen i den fulde Besiddelse af denne Arv, og just som han beder denne Bøn, er der mange, der hige efter en anden. Han udtaler derfor [8–11]) sin Fortrøstning, at Jehova vil forhjælpe ham til rolig og uforstyrret Nydelse af hans Lod og navnlig frie ham fra Dødens Fare, da hans Andeel ligger i Livets Land. Derved begjærer David vel ingenlunde slet ikke at døe, men ikke at døe forinden Guds Forjættelser saa fuldelig ere gaaede i Opfyldelse paa ham, som de under den daværende Tingenes Orden kunde. Hvad David her begjærer for sig som Jehovas Salvede, er derfor i Sandhed først blevet opfyldt paa den rette Salvede, Jesus af Nazareth, som vel foer ned i Dødningeriget, dog kun for at lade Livets Ord lyde der; som vel blev lagt i Graven, dog kun for Trediedagen derefter atter at opstaae deraf; jvfr. Apostl. Gj. 2, 25-32; 13, 35-36. I og ved Christus Jesus har den hensovede David saavelsom alle andre Troende faaet, hvad hiin begjærer her: Kundskab til Livets Vei og Mættelse med Glæde for Guds Aasyn.

Psalme XVII.

Denne Psalme er digtet i lignende Aand og Stemning som den femte. Vel er det ikke umuligt, at ogsaa denne er bleven digtet under Absalons Oprør, i alt Fald udtaler David ikke saa bestemt som 5, 8, at han har fri Adgang til Templet, men det er ikke saa meget Fjenden med Sværd i Haanden, som ham med Løgn paa Tungen, han frygter (V. 10; 5, 10; 10, 7; 12, 3-5). [1–5]) svarer

3. Du prøver mit Hjerte, du besøger mig om Natten,
Du luttrer mig, intet finder du,
Tænkte jeg end noget, saa kom det ikke ud af min Mund.
4. Af Menneskers Gjerninger skyede jeg Voldsmandens Stier
Paa Grund af det Ord, som kom fra dine Læber.
5. Hold mine Skridt i dit Spor,
Lad mine Trin ikke blive usikkre.
6. Jeg paakalder dig, thi du svarer mig, Gud,
Bøi dine Øren til mig, hør paa mit Ord.
7. Herliggjør din Naade, du, som frelser de Tillidsfulde
Fra dem, som ere gjenstridige mod din høire Haand.
8. Bevar mig som din Øiesteen,
Hold mig skjult under dine Vingers Læ,
9. For de Ugudelige, som ville min Fordærvelse,
Min Sjæls Fjender, som slaae Kreds om mig.
10. De lukke deres Indre
Og lade Munden tale formastelig.
11. Paa vor Gang have de nu omringet os,
De agte blot paa Leilighed for at kaste os til Jorden.
12. Han ligner en Løve, som hungrer efter Rov,
En Løveunge, som ligger i Skjul.
13. Reis dig, Jehova, kom ham i Forkjøbet, slaa ham ned,
Frels min Sjæl fra den Ugudelige med dit Sværd,
14. Ja ved din Haand, Jehova, fra Mennesker af Verdenen,
Som have deres Deel i dette Liv,
Du fylder deres Bug med dine Gaver; Sønnerne faae nok,
Og hvad der er tilovers efterlade de deres Umyndige.
15. Jeg skal i Retfærdighed beskue dit Aasyn,
Jeg skal mættes, naar jeg vaagner, ved din Skikkelse.

Psalme XVIII.

Seierssang.

1. Til Forsangeren; af Jehovas Tjener David, som digtede denne Sang for Jehova paa den Dag, Jehova havde udfriet ham af alle hans Fjenders Haand, navnlig af Sauls.

2. Jeg elsker dig inderlig, Jehova, min Styrke!
3. Jehova, min Klippe og min Borg, som har udfriet mig;
Min Gud og min Klippe, paa hvem jeg lider,
Mit Skjold og min Frelses Tinde i det Høie!
4. Med Lov vil jeg paakalde Jehova,
Da jeg er bleven reddet fra mine Uvenner.
5. Dødens Snarer omgave mig,
Fordærvelsens Bække skræmmede mig;
6. Dødsrigets Snarer vare paa alle Sider,
Dødens Fangenæt overraskede mig.
7. I denne min Angst paakaldte jeg Jehova og bønfaldt min Gud.
Han hørte fra sit Tempel min Røst,
Og min Bøn kom ind for hans Ansigt til hans Øren.
8. Da blev Jorden rystet saa den bævede, og Bjergenes Grundlag skjalv;
Det bævede hid og did, thi han var vred.
9. Der slog Røg op i hans Næse, Ilden fortærede ud af hans Mund,
Glødende Kul gnistrede fra ham.
10. Han bøiede Himlene og steg ned,
Der var Mørke under hans Fødder.
11. Han red paa en Cherub og fløi,
Han svævede paa Veirets Vinger.
12. Han slog et Telt af Mørke som sit Læ op rundtomkring sig,
Det var hans Hytte;
Mørke Vande i tætte Skyer.
13. Udaf Glandsen foran ham dreve hans Skyer frem
Med Hagel og glødende Kul.
14. I Himmelen tordnede Jehova og den Høie lod sig høre
Med Hagel og glødende Kul.
15. Han udskjød sine Pile for at splitte dem ad
Og Lyn i Mængde for at forvirre dem.
16. Da saae man Flodleierne, Jordens Grundlag blev blottet
For din Trudsel, Jehova,
For din Vredes Aandepust.
17. Han rakte ned fra det Høie og greb mig,
Han trak mig op af dybt Vand.
18. Han frelste mig fra min Fjendes Magt,
Fra mine Uvenner, saasom de vare stærkere end jeg.
19. Da de overrumplede mig paa min Undergangs Dag,
Saa blev Jehova min Støtte.

---

til 5, 2-7; [6-12]) til 5, 8-10. [13-15]) til 5, 11-13. Omendskjøndt det ikke her er saa udtrykkelig udtalt som Ps. 4, er det dog rimeligt, at denne Psalme er en Aftensang, som sees af V. 3 og V. 15. Opvaagnen om Morgenen er her et Billede paa Befrielsen fra alle Mørkets Rædsler, paa Indgang til Liv, Lys og Glæde.

Psalme XVIII.

Denne Psalme er paa ganske faa Afvigelser nær den samme, som er indeholdt i 2 Sam. 22. David takker i den for Seier over alle sine Fjender, isærdeleshed fremhæves Saul, altsaa hans Hovedmodstander iblandt Folket Israel, men derfor

20. Han ledede mig ud i det Frie,
Han udrev mig, thi han havde Behag i mig.
21. Jehova gjengjældte mig efter min Retfærdighed,
Efter mine Hænders Reenhed lønnede han mig.
22. Thi jeg agtede paa Jehovas Veie
Og veg ikke af Ondskab fra min Gud.
23. Thi alle hans Bud have staaet mig for Øie,
Og jeg har ikke fjernet hans Skikke fra mig,
24. Saa jeg var ustraffelig for ham
Og vogtede mig vel for Brøde.
25. Og Jehova lønnede mig efter min Retfærdighed,
Efter mine Hænders Reenhed, som er ham aabenbar.
26. Mod den Fromme viser du dig from,
Og trofast mod en trofast Mand.
27. Mod den Rene er du reen,
Men mod den Underfundige er ogsaa du snedig.
28. Thi du reddede de plagede Folk
Og ydmygede de hovmodige Øine.
29. Thi du tændte min Lampe, Jehova!
Min Gud klarede mit Mørke.
30. Thi med dig løber jeg mod en Hær,
Med min Gud springer jeg over en Muur.
31. Guds Vei er fuldkommen, Jehovas Ord er luttret,
Et Skjold er han for alle dem, som lide paa ham.
32. Thi hvo er Gud uden Jehova,
Og hvo er en Klippe undtagen vor Gud?
33. Det er Gud, som ombælter mig med Styrke,
Han vil frie min Vei for Anstød;
34. Han giver mig Fødder som Hindene,
Og lader mig klattre op paa mine Høie.
35. Han øver mine Hænder i Kamp,
Saa at mine Arme spænde Ertsbuen.
36. Du rækker mig dit Frelsensskjold og din høire Haand understøtter mig.
Ydmygelsen fra dig gjør mig stor.
37. Du gjør min Gang vid og fri for mig,
Og mine Ankler vakle ikke.
38. Jeg jager efter mine Fjender og indhenter dem,
Jeg vender ikke tilbage, før jeg har udryddet dem.
39. Jeg knuste dem, saa de ikke formaae at reise sig;
De faldt ned under mine Fødder.
40. Du omgjordede mig med Kraft til Kampen,
Du tvang mine Modstandere under mig.
41. Mine Fjender lod du vende Ryggen mod mig,
Mine Avindsmænd; og jeg ødelagde dem.
42. De paakaldte, dog der var ingen til at hjælpe,
Op til Jehova, dog han svarede dem ikke.
43. Jeg splittede dem ad som Støv for Vinden,
Som Gadeskarn kastede jeg dem bort.
44. Du reddede mig i Krigene for Folket,
Du satte mig til Høvding for Folkeslag.
Folk, som jeg ikke kjender, tjene mig.
45. Ved Rygtet om mig blive de hørsomme,
Børn af Fremmede vise mig Underdanighed.
46. De Fremmedes Børn ere hentærede,
Sittrende komme de frem af deres Indelukker.
47. Jehova lever, og lovet være min Klippe,
Høit rager min Frelsergud frem;
48. Den Gud, som skaffede mig Hævn
Og ved Ord bragte Folkeslag til at lyde mig.
49. Som reddede mig fra mine Fjender,
Ja ophøiede mig over mine Modstandere,
Som friede mig fra Voldsmænd.
50. Derfor vil jeg prise dig iblandt Hedningerne, Jehova,
Og lovsynge dit Navn,
51. Som bereder Kongen en stor Frelse, viser Barmhjertighed mod sin Salvede,
Mod David og hans Affom for bestandig.

Psalme XIX.

Guds Sol og Guds Lov.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
2. Himlene fortælle om Guds Ære
Og det Hvalte forkynder hans Hænders Værk.
3. Dag for Dag udraaber det Ordet
Og Nat paa Nat kundgjør det denne Erkjendelse.
4. De have ikke Sprog, ikke Ord,
Man hører ikke deres Stemme.
5. Saa langt Jorden gaaer, naae de ogsaa,
Og ved Jordens Ender lyder deres Tale;
For Solen har han i dem opslaaet et Telt.

---

udelukkes dog ikke hans Modstandere blandt Hedningerne V. 44-46; 50.

Psalme XIX.

David synger om den Maade, hvorpaa Gud i Naturen og i Historien aabenbarer sig; i førstnævnte er der intet saa lysende Vidne om ham som Solen, i sidstnævnte fandtes dengang endnu intet, der saa klart talede om Gud, som den Lov, han selv havde givet Israel. Hvad David [4]) siger om Himlene, der naae saa vidt som Jorden, og bære Vidnesbyrd indtil dens Ender, anvender

6. Og denne gaaer ud som en Brudgom af sit Kammer,
Den glæder sig som en Helt ved at løbe sin Bane.
7. Fra Himlenes Ende er dens Udgang, og didhen vender dens Kredsløb tilbage,
Der er intet, hvortil dens Varme ikke naaer.
8. Jehovas Lov er fuldkommen, den vederqvæger Sjælen,
Jehovas Vidnesbyrd er trofast, det giver den Eenfoldige Kløgt.
9. Jehovas Anordninger ere rette, de glæde Hjertet,
Jehovas Befaling er reen, den oplyser Øinene.
10. Jehovas Frygt er pletfri, den bestaaer altid;
Jehovas Domme ere Sandhed,
De ere allesammen retfærdige.
11. De ere kosteligere end meget Guld, var dette end nok saa fiint,
Sødere end Honning og Honningsaft.
12. Ogsaa din Tjener bliver mindet ved dem;
Holder man dem, er Lønnen stor.
13. Hvo kjender Forseelserne?
Rens mig fra lønlig Brøst.
14. Ogsaa fra frække Synder hold din Tjener tilbage,
Lad dem ikke faae Magt over mig, saa skal jeg blive fuldkommen
Og være fri for svær Synd.
15. Lad Ordene af min Mund og mit Hjertes Tak være dig til Velbehag,
Jehova, min Klippe og min Forløser!

Psalme XX.

Bøn om Seier for Kongen.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
2. Jehova vil svare dig paa Nødens Dag,
Han, der har Navn af Jakobs Gud, vil ophøie dig.
3. Han vil sende dig Hjælp fra Helligdommen
Og fra Zion vil han understøtte dig.
4. Han vil mindes alle dine Gaver
Og lade dit Brændoffer gjælde. (Pause).
5. Han vil give dig, som du ønsker,
Og hvert Anslag af dig vil han fuldføre.
6. Saa ville vi juble over din Bistand, og i vor Guds Navn løfte Banneret høit,
Jehova vil opfylde alle dine Begjæringer.
7. Nu veed jeg, Jehova hjælper sin Salvede,
Svarer ham fra sin Helligdoms Himle
Med frelsende Kraftbeviis af hans høire Haand,
8. Nogle broute med Vogne, andre med Heste;
Men vi ville minde om Jehova vor Guds Navn.
9. Hine segne og falde,
Men vi staae og staae opreiste.
10. Jehova, frels,
Lad Kongen give os Svar, hvad Dag vi anraabe.

Psalme XXI.

Bøn om langt Liv og lyksaligt Regimente for Kongen.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
2. Jehova, ved din Kraft vil Kongen glæde sig,
Hvor overvættes glad vil han være ved din Hjælp!
3. Hans Hjertes Begjæring har du tilstaaet ham,
Og hans Læbers Forlangende har du ikke nægtet ham. (Pause).

Paulus Rom. 10, 18 paa den apostoliske Prædiken. Himlene ere dog kun Telt for Solen, som [6]) fremgaaer af sit Kammer, d. e. Havet. Overalt trænger den hen [7]) ikke blot med sit Lys, men ogsaa med sin Varme. Som Solen spreder Lys i Naturens Rige, saaledes [8]) Loven i Aandens. Det var muligt for Israeliten at holde den, [12]) saa han fik den forjættede Løn, omendskjøndt der altid [13]) blev en lønlig Brøst tilbage, hvorfra ene Offrene rensede ham. Derfor betegnes ogsaa Fuldkommenheden, hvorefter man i den gamle Pagt tragtede, som det at afholde sig fra frække Synder, at være fri for svær Synd; jvfr. 1, 1; 15. De Christne kjende en anden Fuldkommenhed, Matth. 5, 48. Som Solen varmer, idet den oplyser, leder ogsaa [15]) Oplysningen ved Loven tilsidst til Tak og Velbehag.

Psalme XX.

Omendskjøndt denne Psalme er digtet af David, saa har han dog lagt Folket den i Munden. Dog bliver [7]) en Enkelt indført som talende, og derfra gaaer Bønnen over til at blive Tak for den Seier, der allerede er saa godt som vunden. Fjenderne [8]) ere Hedninger, som havde, hvad Israel savnede, Vogne og Heste (76, 7-8; 2 Kong. 2, 12). Den Frelse, Jehova i Kampen sender sit Folk, bliver det [10]) altid til Deel formedelst Kongen.

Psalme XXI.

Ogsaa denne Psalme lægger David Folket i Munden. Det theokratiske Kongedømme var uden Hensyn til dens Personlighed, hvem det for Øieblikket var betroet, en saa stor Velgjerning mod hele Israel, at David selv som Israelit nød godt af dette Kongedømme. Først [2-8]) omtales blot Kongen. Hvad der begjæres i V. 5, er derved gaaet i Opfyldelse paa David, at han ikke er død, for han havde udført, hvad der paalaae

4. Thi du har overøst ham med Velsignelser af gode Ting,
Du har sat ham en Guldkrone paa Hovedet.
5. Han begjærede Liv af dig, du gav ham det,
Langvarigt Liv nu og bestandig.
6. Stor er hans Ære ved din Bistand,
Pragt og Pryd har du overdraget ham.
7. Thi du lader ham for stedse være til Velsignelse,
Du glæder ham med Fryd for dit Ansigt.
8. Thi Kongen forlader sig paa Jehova,
Og ved den Høies Naade skal han ikke vakle.
9. Din Haand naaer alle dine Fjender,
Din høire Haand naaer dine Avindsmænd.
10. Du skal gjøre dem lig en gløbende Ovn,
Hvad Dieblik dit Ansigt viser sig; Jehova vil i sin Vrede udslette dem,
Ild skal fortære dem.
11. Deres Frugt skal forsvinde af Landet,
Og deres Afkom uddøe blandt Menneskens Børn.
12. Thi de opspandt Ondt imod dig.
De pønsede paa Rænker, som de ikke kunde udføre.
13. Thi du nøder dem til at vende Ryggen,
Naar du med din Buestræng sigter mod deres Ansigt.
14. Hæv dig, Jehova, i din Kraft,
Lader os synge og love din Vælde!

Psalme XXII.

Den Salvedes Dødsangst og vidunderlige Frelse.

1. Til Forsangeren. Efter: Morgenrødens Hind. En Psalme af David.
2. Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig
Og fjerner dig fra min Redning og mit Klagemaal?
3. Min Gud, jeg raaber om Dagen, og du svarer ikke,
Om Natten er jeg heller ikke taus.
4. Du er hellig,
Som boer iblandt Israels Lovsange.
5. Til dig fæstede vore Fædre Lid;
De havde Tillid, og du reddede dem.
6. Til dig raabte de og bleve frelste,
Paa dig stolede de og skuffedes ikke.
7. Men mig, som er Orm istedetfor Mand,
Menneskers Skjændsel og Folkets Foragt,
8. Mig haaner hver som seer mig;
Enhver vrænger Munden og ryster paa Hovedet:
9. „Giv dig Jehova i Vold, lad ham udfrie ham,
Lad ham redde ham. Han har jo Behag i ham."
10. Det er dog dig, som drog mig ud af Moders Liv,
Det er dig, som gjorde mig tryg ved min Moders Bryster.
11. Paa dig er jeg kastet fra Fødselen,
Fra Moderslív er du min Gud.
12. Fjern dig ikke fra mig, thi Nøden er nær,
Og der er ingen til at hjælpe.
13. Mange Oxer omringe mig,
Basans Vældige slaae Kreds om mig,
14. De spærre deres Gab op imod mig
Som en rovgjerrig brølende Løve.
15. Jeg er som Vand, der udøses, alle mine Been skille sig ad.
Mit Hjerte er som Vox,
Det opløser sig inden i mig.
16. Min Kraft er udtørret som et Potteskaar,
Og min Tunge klæber ved min Gane,
Du lægger mig ned i Dødens Støv.
17. Thi Hunde holde mig indesluttede,
De Ondes Hob gaaer i Kreds om mig,
Som en Løve rundt om mine Hænder og Fødder.
18. Jeg kunde tælle alle mine Been;
Hine see til og fornøie sig over mig.
19. De skifte mine Klæder imellem sig
Og kaste Lod om mit Klædebon.
20. Du, Jehova, hold dig ikke saa fjern,
Min Styrke, skynd dig hid til min Hjælp!
21. Fri min Sjæl fra Sværdet,
Min Eneste fra Hundepote.
22. Red mig ud af Løvens Gab,
Yd mig Bistand mod Bøflernes Horn!

---

ham just som forbilledlig theokratisk Konge; i Sandhed er det først blevet opfyldt paa den Søn af David, som lever i al Evighed. 9–13) indeholdes en Tiltale til Kongen. Blot ved sit Ansigt kan den Salvede skræmme og fordærve, forsaavidt han er eet med Jehova.

Psalme XXII.

Psalmen deler sig i trende Afsnit: 2–12). Den Bedende begynder med Klagemaal over sin Nød, men trøster sig selv med Tilliden til Jehova, V. 2–4, som er begrundet baade i den Hjælp, som denne har ydet hans Fædre, V. 5–6, og i det, hvad han selv tidligere har erfaret, V. 10; han vil derfor heller ikke slippe denne Tillid, om han end haanes for den, V. 7–9. Derpaa gaaer han 13–22) over til nærmere at beskrive sin Stilling; sine Fjender fremstiller han deels under Billedet af Oxer, V. 13, deels under Løvers Lignelse, V. 14, 17, 22; endvidere som Hunde, V. 17, 21, og som Bøfler, V. 22. Men endelig skildrer

23. Saa skal jeg forkynde dit Navn for mine Brødre,
Midt i Forsamlingen vil jeg lovprise dig.
24. I, som frygte Jehova, lovsynger ham,
hele Jakobs Afkom, viser ham Ære,
Frygter ham, hele Israels Afkom!
25. Thi han har ikke vraget, ei heller forskudt den Usles Usselhed,
Han har ikke skjult sit Ansigt for ham;
Da denne bønfaldt ham, hørte han paa ham.
26. Om dig lyder min Lovsang i en stor Forsamling,
Jeg vil indfrie mine Løfter i deres Nærværelse, som frygte ham.
27. De Sagtmodige skulle æde og mættes, de som søge Jehova, skulle prise ham,
Eders Hjerte skal leve op for stedse.
28. Alle Jordens Ender skulle besinde sig og vende om til Jehova,
Alle Hedningers Slægter skulle yde dig Hyldest.
29. Thi Kongedømmet tilkommer Jehova,
Han er Herskeren over Hedningerne.
30. Alle Jordens Rigmænd skulle æde og hylde ham;
Alle, som ere nedtrykte indtil Støvet, skulle bøie sig for ham,
Ja de, som ellers ikke fristede Livet.
31. Den kommende Slægt skal tjene ham,
Man skal fortælle om Herren til den følgende Æt.
32. De komme frem og forkynde hans Retfærdighed,
Hvad han har gjort mod det Folk, som endnu skal fødes.

Psalme XXIII.

Jehova er den gode Hyrde.

1. En Psalme af David.
Jehova er min Hyrde, jeg skal intet savne.
2. Han vil unde mig Hvile paa frodige Græsgange,
Langs med rislende Vandløb vil han lede mig.
3. Han vil husvale min Sjæl,
Han vil føre mig paa Retfærds Stier for sit Navns Skyld.
4. Selv om jeg vandrer gjennem bælmørk Kløft,
Frygter jeg ikke for Vanheld, thi du er hos mig,
Din Stok og din Stav holde mig ved godt Mod.
5. Du breder Dug for mig i mine Fjenders Paasyn;
Du salver mit Hoved med Olie, mit Bæger flyder over.
6. Idel Held og Naade skal være mit Følgeskab hele min Levetid,
Min Bolig skal Jehovas Huus være, saalænge Dagene vare.

---

han dem ogsaa ligefrem som Mennesker, V. 18-19, 21 Selv vansmægter han i Dødsangst, er nedkastet til Jorden og ude af Stand til at røre Haand eller Fod, medens hans Klædebon af Fjenden allerede ansees for et godt Bytte. Den sidste Deel af V. 17 gjengiver den græske Oversættelse saaledes: Du har gjennemboret mine Hænder og Fødder. Pludselig [23-32]) faaer han Hjælp fra Jehova. Først opfordrer han sine Brødre, hele Israel, til med ham at takke Jehova, som ynkes over den Usle, V. 23-27. Samme Opfordring henvender han til Jordens Hedninger, V. 28-29, til Rige og Fattige, V. 30, til den nulevende og den kommende Slægt, V. 31-32. Da Psalmen er digtet af David, kan den Lidende, hvis Angst og Frelse deri beskrives, heller neppe være nogen anden end ham. Alligevel blive flere Yttringer, som her forekomme, deels lagte Christus i Munden, deels forklarede om ham. V. 2 jvfr. Matth. 27, 46; V. 9 jvfr. f. St. V. 43; V. 19 jvfr. Joh. 19, 23-24 og V. 23 jvfr. Hebr. 2, 11-12. Det kan forklares deraf, at David var Forbillede paa Christus, saa at dennes Lidelser speile sig i hiins, og sidstanførte atter først tilfulde forstaaes af førstnævnte. David maa altsaa have oplevet noget i sit Liv, hvorved han kom i en Stilling, som lignede den Herres Christi, dengang denne hang paa Korset. Og hans Stilling havde vel aldrig noget mere tilsvarende til dennes, end dengang han i Maons Ørk forfulgtes af Saul; begge droge de hver paa sin Side af en Bjergstrækning, David udmattet af Forfølgelse og afskaaren fra alle Vandbrønde vover et Forsøg paa at undkomme fra Saul; det slaaer feil, og Saul indeslutter ham, saa at han næsten allerede har ham i sin Magt. I samme Øieblik, da alt synes tabt, kommer Efterretningen om et saadant Indfald af Philisterne, som paa Stedet nøder Saul til at drage dem imøde; 1 Sam. 23, 25-27.

Psalme XXIII.

Ikke blot er Hyrdelivet i og for sig det skjønneste Billede paa kjærlig Omhu og tillidsfuld Fortrøstning, men ogsaa alle Guds Mænd i de første Tider havde været Hyrder, Abel, Patriarkerne og Moses (jvfr. til 1 Sam. 16, 16); David var selv bleven hentet fra Hjorden til at være Hyrde for Israels Folk (2 Sam. 5, 2). Derfor kaldes han, hvis Forbillede han var, den gode Hyrde (Joh. 10, 11-16). David holder sig kun i V. 1-4 til Billedet; V. 5-6 gaae ud derover.

Psalme XXIV.

Den Frommes Opgang paa Jehovas Bjerg og Jehovas Indtog i sin Stad.

1. En Psalme af David.
Jehovas Eiendom er Jorden og dens Fylde,
Jordkredsen og alle, som boe indenfor den.
2. Thi han har grundet den over Hdve
Og har befæstet den over Strømme.
3. Hvo stiger op paa Jehovas Bjerg,
Hvo skal bestaae paa hans hellige Sted?
4. Det skal den, som har pletfrie Hænder og et reent Hjerte,
Som ikke nærer Lyst til det Grundløse
Og ikke sværger svigagtig.
5. Han skal faae Velsignelse fra Jehova,
Hvad ret er fra den Gud, som raader for hans Frelse.
6. Det er den Slægt, som spørger om ham,
Som søger dit Ansigt, Jakob! (Pause).
7. Løfter eders Buer i Veiret, I Porte, og hæver eder, Evigheds Døre!
For at Herlighedens Konge kan drage ind.
8. „Hvo er denne Herlighedens Konge? Jehova den Mægtige og Vældige,
Krigsbelten Jehova.
9. Løfter eders Buer i Veiret, I Porte, og hæver eder, Evigheds Døre!
For at Herlighedens Konge kan drage ind.
10. „Hvo er han, denne Herlighedens Konge?“ Hærskarernes Jehova,
Han er Herlighedens Konge. (Pause).

Psalme XXV.

Aabenbaringen fra Jehova er Frelsens Vei.

1. Af David.
Til dig, Jehova, vil jeg opløfte min Sjæl.
2. Min Gud, paa dig bygger jeg, lad mig ikke blive til Skamme,
Lad mine Fjender ikke triumphere over mig.
3. Heller ikke skulle alle, som haabe paa dig, beskjæmmes,
Men de skulle beskjæmmes, som svigte uden Grund.
4. Kundgjør mig dine Veie, Jehova,
Underviis mig om dine Stier.
5. Led mig ind i din Sandhed og vær min Lærer,
Thi du er den Gud, som raader for min Frelse,
Paa dig bier jeg hele Dagen.
6. Tænk paa din Miskundhed, Jehova, og paa din Naade,
De ere jo fra Evighed.
7. Mine Ungdoms Forseelser og mine Synder maa du ikke komme ihu,
Tænk paa mig i Naade
For din Godheds Skyld, Jehova.
8. God og redelig er Jehova,
Derfor hjælper han Syndere tilrette.
9. Han forhjælper de Sagtmodige til Retfærdighed
Og underviser de Sagtmodige om sin Vei.
10. Alle Jehovas Veie ere Naade og Sandhed

Psalme XXIV.

Baade den Fromme og hans Gud Jehova stunde i Tidens Løb hen til eet Maal, dog forskjelligt er Lyset, hvori Maalet staaer for hver af dem; forskjellig er Opgaven, som hver af dem har at løse for at naae dertil. Psalmen begynder [1–2]) med den Erklæring, at hele Jorden tilhører Jehova (jvfr. 1 Kor. 10, 26). Dog er [3]) eet Sted isærdeleshed hans Eiendom, og hen til dette hans Bjerg tragter den Fromme. Betingelsen [4]) for at naae dertil er den samme, som angaves Ps. 15. Denne Vei [6]) vil heller ikke være tillukket for Hedninger, naar de attraae Deelagtighed i Israels Ret, d. e. søge Jakobs Ansigt. Medens den Fromme tragter efter Opgang paa Jehovas Bjerg, bereder Jehova sig til Indtog i sin evige Stad, som ligger øverst paa Bjerget og behersker dette. Den Fromme bereder sig til sin Opgang ved at afholde sig fra alt Ondt, Jehova forbereder sit Indtog ved Kamp og Seier. Dog har han under Striden været fraværende fra sin Stad, derfor møder han ved Indtoget det Spørgsmaal: hvo er denne Herlighedens Konge? Den Kamp, som Herren førte, hvis Alting er (V. 1-2), kan ikke have havt til Maal at forhverve ham selv noget, den er ene bleven ført til hans Folks Gavn og Bedste.

Psalme XXV.

Denne Psalme fremhæver de forskjellige, velsignelsesrige Goder, som tilflyde Mennesket fra en Aabenbaring, nemlig: Klarhed over den Vei, hvorpaa Mennesket bør vandre, Forvisning om Syndsforladelse, Tryghed i Jehovas Naade og sikkert Haab om Beskjærmelse imod Fjender og om evig Velfærd. Alt dette kan Mennesket ikke faae ved egen Pønsen og Gransken, ene Gud kan forunde det. Men tilflød disse Goder Mennesket allerede af Aabenbaringen ved Moses, i hvor langt større Fylde maae de da ikke strømme af den ved Christus!

For dem, som holde hans Pagt og hans Vidnesbyrd.
11. For dit Navns Skyld, Jehova,
Tilgiver du mig min Synd, er den end stor.
12. Hvo er den Mand, som frygter Jehova?
Ham vil han oplære i den Vei, han har valgt.
13. Hans Sjæl skal bde, hvor der er godt,
Og hans Afkom skal arve Landet.
14. Jehovas Fortrolighed nyde de, som frygte ham;
Hans Pagt er dem en Aabenbaring.
15. Stadig fæster jeg Blikket paa Jehova,
Thi det er ham, som reder min Fod ud af Nættet.
16. Vend dig hid til mig og vær mig naadig!
Thi jeg er ene og ussel.
17. Mit Hjertes Ængstelser tage til,
For mig ud af mine Trængsler.
18. See til min Usselhed og min Møie,
Forlad alle mine Synder.
19. Kast Øiet paa mine Fjender, thi de ere talrige
Og nære voldsomt Had til mig.
20. Vacr paa min Sjæl og frels mig,
Lad mig ikke beskjæmmes, thi jeg lider paa dig.
21. Slet og ret Vandel vil bevare mig,
Thi jeg bier paa dig.
22. Gud, udfri du Israel
Af alle hans Gjenvordigheder!

Psalme XXVI.

Jehovas Huus staaer den Retfærdige aabent.

1. Af David.
Døm mig, Jehova, thi jeg har vandret i Retsindighed
Og sat min Lid til Jehova, jeg skal ikke snuble.
2. Prøv mig, Jehova, og forsøg mig,
Du maa luttre mit Indre og mit Hjerte.
3. Thi din Yndest er mit Maal,
Jeg vil vandre i din Sandhed.
4. Jeg tager ikke Sæde hos underfundige Mennesker
Og gaaer ikke ind til de Trædske.
5. Jeg hader de Ondes Forsamling
Og tager ikke Plads hos Ugudelige.
6. Jeg vil toe mine Hænder i Uskyld
Og gaae omkring dit Alter, Jehova,
7. For at lade mig høre med Taksigelse
Og for at fortælle om alle dine Undergjerninger.
8. Jeg vilde gjerne boe i dit Huus, Jehova,
Paa det Sted, hvor din Herlighed dvæler.
9. Bortriv ikke min Sjæl iflæng med Synderne,
Lad ikke mit Liv dele Lod med Blodmændene,
10. Ved hvis Hænder der klæber Udaad,
Som holde det i Haanden, hvormed de ere underkjøbte.
11. Men jeg vil vandre i Retsindighed,
Frels mig og vær mig naadig!
12. Jeg har faaet Fodfæste paa det Jevne,
I Forsamlinger vil jeg prise Jehova.

Psalme XXVII.

I Jehovas Huus har den Fromme sin Tilflugt og sin Glæde.

1. Af David.
Jehova er mit Lys og min Frelse, for hvem skulde jeg ræddes?
Jehova er mit Livs Kraft, for hvem skulde jeg være angst?
2. Naar de Ondskabsfulde komme mig nær for at æde mit Kjød,
Mine Modstandere og mine Fjender,
Saa snuble de og falde.
3. Naar en Hær slaaer Leir imod mig, saa skal mit Hjerte ikke ræddes;
Naar der reiser sig Kamp imod mig,
Saa er jeg ligefuldt tryg.
4. Een Ting kræver jeg af Jehova, den gjør jeg mig Umage for;
Gid jeg maatte boe i Jehovas Huus min hele Levetid
For at stirre paa Jehovas Deilighed og ransage hans Tempel!

Psalme XXVI.

Digteren begynder [1–5]) med at bevidne sine Hænders og sit Hjertes Reenhed. Han træder [6]) derfor ogsaa ind i Jehovas Helligdom. Som Arons Børn, 2 Mos. 30, 17-18, toer han ved Indgangen sine Hænder, som den, der bringer et Offer, gaaer han under Offringen med Sang omkring Alteret. Dog vilde han [8]) ikke gjerne blot komme som en Offrende, der atter vendte tilbage til sit Hjem, men heller faae stadigt Ophold i Jehovas Huus, medens de Ugudelige [9–11]) bortrykkes i Dommen. Han jubler [12]) over, at det er ham forundt.

Psalme XXVII.

V. 1-3 udtales den fasteste og inderligste Tillid til Jehova; jvf. Ps. 3, V. 7; Ps. 91, V. 5-7. Derpaa [4]) bliver Digteren i Aanden hensat til sine Længslers Maal, Jehovas Huus eller Hytte.

5. Thi han vil gjemme mig i Hytten paa Vanheldsdagen,
Han vil skjule mig i sit Telts Løndom,
Han vil løfte mig op paa en Klippe.
6. Og nu skal mit Hoved kneise høit over mine Fiender, som staae om mig,
Jeg vil i hans Telt frembære Offringer, medens Luren gjalder,
Jeg vil synge og spille for Jehova.
7. Hør, Jehova, min Røst, jeg vil paakalde,
Vær mig naadig og giv mig Svar.
8. Søger mit Ansigt! derpaa fik du jo til Svar af mit Hjerte:
Ja, dit Ansigt vil jeg søge, Jehova!
9. Unddrag mig da heller ikke dit Ansigt,
Skræm ikke din Tjener fra dig i Vrede, du er min Hjælp.
Du maa ikke forskyde og ikke slippe mig, Gud, som raader for min Frelse.
10. Thi svigte min Fader og Moder mig,
Saa optager Jehova mig hos sig.
11. Oplær mig, Jehova, i din Vei og led mig paa den jevne Sti
For mine Fienders Skyld.
12. Giv mig ikke hen i mine Fienders Villie,
Thi der reiser sig falske Vidner imod mig,
Saadanne, som fare frem med Vold.
13. Alligevel har jeg den Tro, at jeg skal forlystes ved Jehovas Goder
I Livets Land.
14. Oppebi Jehova og vær freidig, saa skal dit Hjerte styrkes;
Oppebi Jehova!

Psalme XXVIII.

Bøn til Jehova om at bryde sin Taushed.

1. Af David.
Dig, Jehova, min Klippe, vil jeg paakalde,
Du maa ikke være døv for mit Ord,
For at jeg ikke, ifald du iagttog Taushed imod mig,
Skal komme til at ligne dem, som man nedsænker i Graven.
2. Hør paa min bønlige Røst, naar jeg bønfalder dig,
Naar jeg opløfter mine Hænder til din Helligdoms Afkukke.
3. Bortriv mig ikke tilligemed Ugudelige og Ildgjerningsmænd,
Som tale fredelig med deres Næste
Men nære Ondt i deres Hjerte,
4. Betal dem efter deres Gjerninger og efter deres onde Væsen,
Betal dem efter det, deres Hænder have fuldført,
Giv dem Løn, som de fortjene.
5. Thi de skjønne ikke paa Jehovas Værk og paa hans Hænders Gjerning,
Han vil ogsaa nedbryde dem og aldrig mere opbygge dem.
6. Lovet være Jehova,
Thi han hører paa min bønlige Røst.
7. Jehova er min Styrke og mit Skjold, paa ham stoler mit Hjerte;
Bliver jeg hjulpen, saa skal mit Hjerte juble,
Og med min Sang skal jeg takke ham.
8. Jehova er deres Styrke,
Et frelsende Værn er han for sin Salvede.
9. Frels dit Folk og velsign din Arvelod,
Ophold og ophøi dem for bestandig.

Psalme XXIX.

Den Ære, der tilkommer Jehova for hans Røst.

1. En Psalme af David.
Giver Jehova, I Gudesønner,
Giver Jehova Æren og Magten.
2. Giver Jehova Ære for hans Navn,
Tilbeder Jehova i hellig Pragt!
3. Jehovas Røst er over Vandene, Herlighedens Gud tordner,
Jehova er oven over dybe Vande.

Der vil han glæde sig ved Jehovas Deilighed, d. e. Tempelkarrene og Tempeltjenesten, som altsammen havde en dyb, billedlig og forbilledlig Betydning. Med [8]) gaaer han over til at vise, hvorledes det ingenlunde blot er hans egen Tanke, at han skal værdiges denne Naade, men Jehovas Forjættelse; derfor tør han ogsaa vente [11]), at Jehova vil lede ham paa den rette Vei dertil, i hvor stærk Modsætning end [13]) den nærværende Tids Lidelser staae til en saadan Fremtids Herlighed.

Psalme XXVIII.

[1-5]) begjærer David at fritages for at dele Skjæbne med de Ugudelige; hvorledes disse yttre deres Fjendskab imod ham, siges ikke. Ogsaa ved denne Leilighed har han Blikket fæstet paa det Allerhelligste, V. 2, som det Sted, hvorfra Jehovas Aabenbaring maa ventes. [6-9]) takkes for Frelsen, hvorom den Lidende allerede forud er fuldt forvisset.

Psalme XXIX.

[1-2]) opfordres Englene til at yde Jehova deres Hyldest, især for den mægtige Røst, [3-9]) hvormed han i Tordenen taler fra Himmelen, som forfærder hele Naturen. Dog ved Siden deraf ly-

4. Jehovas Røst er fuld af Kraft,
Jehovas Røst er fuld af Myndighed.
5. Jehovas Røst splintrer Cederne,
Saa splintrer Jehova Libanons Cedre.
6. Han lader dem hoppe som Kalve,
Libanon og Sirjon lader han springe som Bøflernes Unger.
7. Jehovas Røst kløver Ildsluerne,
8. Jehovas Røst bringer Angst over Ørkenen,
Jehova sætter Kades' Ørk i Angst.
9. Jehovas Røst volder Hindene Veer og afskræller Skovene,
I hans Tempel taler alt om hans Herlighed.
10. Jehova besteg Sædet, idet han sendte Vandfloden,
Nu vil Jehova throne evindelig som Konge.
11. Jehova vil give sit Folk Magt,
Jehova vil signe sit Folk med Velfærd.

Psalme XXX.

Den Frommes Tilbageblik paa Guds Førelser.

1. En Psalme, som David digtede ved Husets Indvielse.
2. Jeg vil ophøie dig, Jehova, thi du reddede mig
Og gav ikke mine Fiender nogen Grund til at glæde sig over mig.
3. Jehova, min Gud,
Jeg bønfaldt dig, og du lægte mig.
4. Jehova, du har ført min Sjæl op af Dødningeriget,
Du oplivede mig, saa jeg ikke sank i Graven.
5. Spiller op for Jehova, I hans Fromme,
Og berømmer hans hellige Minde!
6. Thi et Vink, saa fuldbyrdes hans Vrede, men Livet er i hans Velbehag;
Om Aftenen følger Graad mig til Hvile, men med Daggry oprinder Glæde.
7. Jeg tænkte i min Velmagt:
Jeg skal i al Evighed ikke rokkes.
8. Jehova, din Naade var Grundlag for mit Bjerg;
Du skjulte dit Ansigt, og jeg blev forfærdet.
9. Dig, Jehova, paakaldte jeg,
Jeg bønfaldt Jehova:
10. Hvad gavnede dig mit Blod, ifald jeg foer ned i Graven;
Skulde mit Støv berømme dig,
Skulde det kundgjøre din Sanddruhed?
11. Lyt, Jehova, og vær mig naadig,
Jehova, vær mig en Hjælper!
12. Du skabte Dands af min Sorg, du afførte mig Sørgedragten
Og ombæltede mig med Glæde,
13. Paa det min Ære maatte stemme i for dig og ikke tie.
Jehova, min Gud, evindelig vil jeg berømme dig!

Psalme XXXI.

Bøn om at fries for Menneskers Foragt og at kvæges ved Jehovas Ord.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.

---

der ogsaa i Helligdommen en Røst, som taler om Jehovas Herlighed. Derved ledes Tanken hen paa Modsætningen imellem Jehovas Aabenbaring oventil i Himmelen og den nedentil i Helligdommen paa Zion. Denne Forskjel tog [10]) sin Begyndelse med Syndflodens Indbrud; med den Tid forsvandt Edens Have, som havde været Stedet for Guds Aabenbarelser, fra Jorden, og fra den Tid hedder det, hvergang Jehova aabenbarede sig: han steg ned fra Himmelen. Dog, er denne end saaledes Stedet, hvor hans Herlighed egenlig er aabenbaret, saa har han dog ikke slaaet Haanden af sit Folk, men [11]) giver det baade Magt og Velfærd.

Psalme XXX.

Anledningen [1]) for David til at digte denne Psalme var Fuldendelsen af hans Huus, 2 Sam. 5, 11. Da kunde han skue tryg tilbage, idetmindste paa hvad Ondt han havde døiet af Saul. Først skildrer han [2–4]) Størrelsen af den Fare, hvori han var stedt; det var Livsfare. Derpaa [5–6]) opfordrer han de Fromme til Tak, fordi Frelse og Fare følge paa hinanden, som Jehovas Velbehag paa hans Vrede, fordi denne lige saa hurtig maa vige Pladsen for hiin, som Natten for Dagen. [7]) seer han tilbage paa, hvad der forvoldte hans Ulykke; [8]) viser han, hvorledes den kom, og [9–11]) hvorledes han klagede, medens han var i den. [12]) skildrer han atter sin Frelse og udtaler [13]), hvortil han ved denne er bleven forpligtet. Ære er som 7, 6 her et Udtryk for Sjælen.

Psalme XXXI.

Denne Psalme er digtet i lignende Stemning og under lignende Forhold, som Ps. 5, 17 og 28. David befinder sig i sit Hjem, men er overøst med Haan og Foragt; han har ingen aabenlys Kamp at bestaae, men er alligevel dag-

2. Paa dig, Jehova, lider jeg, jeg skal ikke skuffes evindelig;
Red mig efter din Retfærdighed.
3. Bøi dit Øie ned til mig, frels mig skyndsomst,
Vær mig et Klippe-Værn, en befæstet Borg til min Redning!
4. Thi min Klippe og min Borg er du
Og for dit Navns Skyld skal du lede og føre mig.
5. Reed mig ud af Garnet, som de have spændt for mig,
Thi du er min Styrke.
6. I din Haand vil jeg befale min Aand,
Fri mig, Jehova, du Sandheds Gud.
7. Jeg hader dem, som færdes med magtesløs Tant,
Og stoler paa Jehova.
8. Jeg vil være glad og fryde mig over din Naade,
At du saae til min Usselhed,
Du vedkjendte dig min Sjæl under Trængslerne.
9. Du vil heller ikke give mig i Fjendehaand,
Men sætte mine Fødder paa aabent Rum.
10. Vær mig naadig, Jehova, thi jeg er angst; mit Øie fortæres af Græmmelse,
Baade Sjæl og Krop.
11. Thi mit Liv svinder hen under Møie, og mine Aar under Suk,
Min Kraft tager af for min Synds Skyld,
Og mine Been udtørres.
12. For alle mine Fjender er jeg til Spot, for mine Naboer er jeg det aldeles;
For mine Stalbrødre er jeg en Skræk; see de mig paa Gaden,
Saa flygte de for mig.
13. Jeg er glemt, ude af Tankerne som en Død,
Jeg er som et ubrugeligt Redskab,
14. Thi jeg maa høre Ondt af mange, Rædsel er trindt om mig,
Medens de træffe Aftale mod mig;
De pønse paa at skille mig ved Livet.
15. Men jeg lider paa dig, Jehova,
Jeg siger: du er min Gud.
16. Min Skjæbne staaer i din Haand;
Frels mig ud af mine Fjenders og Forfølgeres Vold.
17. Lad dit Ansigt lyse over din Tjener,
Frels mig efter din Naade.
18. Jehova, lad mig ikke blive til Skamme, thi jeg paakalder dig,
Lad de Ugudelige blive til Skamme og komme til Ro i Dødningeriget.
19. Lad de svigagtige Læber blive bragte til Taushed,
Som frækt tale imod den Retfærdige
Med Hovmod og Foragt.
20. Hvad er det dog ikke for et stort Gode, som du gjemmer til dem, der frygte dig,
Som du under dem, der stole paa dig,
I Menneskebørns Paasyn.
21. Du vil holde dem skjult i dit Ansigts Løndom for Menneskers Trædskhed,
Du vil bevare dem i Hytten
Fra Tungekiv.
22. Høilovet være Jehova; thi han har forklaret sin Naade
Til en fast Borg for mig.
23. Og jeg tænkte i min Forsagthed: jeg er bortreven fra dine Øine.
Derfor agtede du paa min bønlige Røst, da jeg bad til dig.
24. Elsker Jehova, alle hans Fromme; Jehova bevarer de Sanddrue
Og gjengjælder rigelig den, som øver Kaadhed.
25. Værer taalmodige, saa skal eders Hjerte styrkes,
Alle I, som længes efter Jehova!

Psalme XXXII.

Saligheden i Syndernes Forladelse.

1. En Sang af David.
Salig er den, hvis Synd er tilgivet, hvis Brøde er udslettet.

---

lig omringet af Farer. Saadanne kunne hans Forhold omtrent have været i den sidste Tid, som han tilbragte ved Sauls Hof. Han begynder 2–9) med at udtale sin Tillid. Den første Halvdeel af V. 6 ere omtrent de Ord, hvormed Christus udaandede sin Sjæl, Luc. 23, 46. Det er ingen tilfældig Overeensstemmelse, men et Vidnesbyrd mere om, at David, baade hvad hans Person og hans Skjæbne angaaer, var den gamle Pagts fuldkomneste Forbillede paa Christus Jesus. 10–14) skildrer han den eiendommelige, farefulde Stilling, hvori han befinder sig, men udtaler atter 15–19) den samme usvækkede Tillid til Jehova og Hengivenhed i hans Villie, som V. 2-9. Han slutter 20–25) med en Betragtning over Beskaffenheden af den Naade og Frelse, som Jehova tilsender sine Fromme.

Psalme XXXII.

Denne Psalme er vistnok bleven foranlediget paa samme Maade, som Ps. 51; jvf. 51, 2. Efter i 1–2) (jvfr. Rom. 4, 7-8) at have priist den Salighed, som flyder af Forjættelsen

2. Salig er den Mand, hvem Jehova ingen Misgjerning tilregner,
I hvis Aand ingen Svig boer.
3. Saalænge jeg taug, smuldrede mine Been
Ved min uafladelige Klynken.
4. Thi Dag og Nat laae din Haand tungt paa mig, min Livssaft borttørredes
Ved Sommerhede. (Pause).
5. Jeg skriftede min Brøde for dig og dulgte ikke min Misgjerning, jeg sagde:
Jeg vil bekjende mine Synder for Jehova,
Og du tilgav min Synds Brøde. (Pause).
6. Derfor skal hver From bønfalde dig paa den Tid, du er at finde,
Under svære Vandskyl
Som blot ikke naae ham.
7. Hos dig staaer jeg i Læ, du bevarer mig fra Fare, Jubel over Redning
Lyder rundtomkring mig. (Pause).
8. Jeg vil optugte og oplære dig i den Vei, du skal vandre,
Jeg vil holde vaagent Øie med dig.
9. Værer dog ikke lige umælende Heste og Muuldyr
Som du ikke faaer hen til dig
Uden Tømme og Bidsel, uden Ridetøi.
10. Mangfoldige ere den Ugudeliges Piinsler, men den, der fæster Lid til Jehova,
Vil Naaden omfavne.
11. I Jehova fryder eder og værer glade, I Retfærdige,
Jubler høit, alle I Retsindige!

Psalme XXXIII.

Jehova prises for sit Ord og sin Regjering.

1. Jubler, I Retfærdige, i Jehova!
For de Oprigtige sømmer Lovsang sig.
2. Lover Jehova paa Cither,
Spiller paa Harpe med ti Strænge for ham.
3. Synger ham en ny Sang,
Lader Strængene klinge høit med Jubelklang!
4. Thi Jehovas Ord er redeligt,
Hver Gjerning af ham er tilforladelig.
5. Han elsker Retfærdighed og Dom,
Jehovas Naade opfylder Jorden.
6. Ved Jehovas Ord ere Himlene skabte,
Og ved hans Munds Aande bleve alle deres Hærskarer til.
7. Han holder Havets Vande sammen i en Dynge,
Han gjør Forraadskamre af Afgrundene.
8. Hele Jorden skal frygte Jehova,
Alle, som boe paa Jordens Kreds, skulle undsee sig for ham.
9. Thi som han talede, skete det,
Han bød og det stod der.
10. Jehova tilintetgjorde Hedningernes Raad,
Han afvendte Folkenes Anslag.
11. Jehovas Raad vil gjælde evindelig,
Hans Hjertes Tanker gaae fra Slægt til Slægt.
12. Saligt er det Folk, hvis Gud Jehova er,
Det Folk, han har udvalgt til sin Eiendom.
13. Jehova skuer ned fra Himlene,
Han seer paa alle Menneskebørn.
14. Fra det Sted, hvor han boer, har han Øie
Med alle dem, som boe paa Jorden.
15. Han danner alle deres Hjerter
Og tager vare paa alle deres Gjerninger.
16. Der er ingen Konge, som kan redde sig ved en stor Hær,
En Helt skal ikke blive hjulpen ved sin store Kraft.
17. Hesten er en bedragerisk Bistand,
Ved sin store Kraft kan den ikke udfrie sig.
18. See, Jehovas Øie hviler paa dem, som frygte ham,
Paa dem, som bie efter hans Naade,
19. For at udrive deres Sjæl af Døden
Og holde dem ilive under Hungersnød.
20. Vor Sjæl venter paa Jehova,
Han er vor Hjælp og vort Skjold.

---

om Syndernes Forladelse, viser David [3–5]), hvad der lægger Hindring i Veien for at komme til denne Salighed, naar Mennesket nemlig ikke vil tilstaae sin Synd for Gud. Guds Alvidenhed gjør ingenlunde Menneskets Syndsbekjendelse overflødig, da Syndserkjendelse ikke kan være foruden denne. Bekjendelse for Medmennesker er vel ikke uden Velsignelse, men er ikke Betingelse for Syndsforladelse. Med [8]) indføres Gud talende, og i [9]) fortsættes hans Tale. [10]) Ved Smerterne, som den Ugudelige paadrager sig, er nærmest ikke tænkt paa ydre, men paa saadanne, hvoraf efter V. 3. 4 de lide, som ikke ville bekjende deres Synd.

Psalme XXXIII.

Psalmen deler sig i tvende lige store Halvdele, [1–11]) og [12–22]). I den første prises Jehovas Ord, ligesom i Ps. 12, for at være usvigeligt og tillige almægtigt, som sees baade af Skabelsen og af det, Jehova senere har gjort for at hjælpe sit Folk. I den anden prises hans Regjering, ligesom 10, 12 flg. og 11, 4 flg., fordi han holder Øie baade med Ugudelige og Gudfrygtige.

21. Thi ved ham glæder vort Hjerte ſig,
Ja paa hans hellige Navn bygge vi.
22. Lad din Miſkundhed, Jehova, være over os.
Fordi vi længes efter dig.

Pſalme XXXIV.

Intet kan ſkade den, ſom elſker Jehova.

1. Af David, dengang han var gaaet fra Samling hos Abimelech, ſom derpaa drev ham bort og lod ham gaae.
2. Jeg vil love Jehova allenſtund,
Daglig ſkal hans Priis være i min Mund.
3. Min Sjæl ſkal roſe ſig i Jehova,
De Sagtmodige ſkulle faae det at høre og glæde ſig.
4. Berømmer Jehova tilligemed mig,
Vi ville ophøie hans Navn i Samling.
5. Jeg ledte om Jehova, indtil han gav mig Svar
Og udfriede mig fra alt, ſom indjog mig Rædſel.
6. Saaſnart de ſee op til ham, opklares deres Anſigt
Og er ikke længer beſkjæmmet.
7. Denne Usle raabte, Jehova hørte det
Og hjalp ham ud af al hans Angſt.
8. Jehovas Engel ſlaaer Leir trindt omkring dem, ſom frygte ham,
Og han udfrier dem.
9. Skjønner og ſeer, hvor god Jehova er;
Hil være den Mand, ſom fæſter Lid til ham!
10. Frygter Jehova, I hans Hellige,
Thi de, ſom frygte ham, ſavne intet.
11. Løveunger komme i Nød og ſulte,
Men de, ſom ſøge Jehova, ſkulle ikke ſavne noget Godt.
12. Kommer hid, Børn, og lytter til mig,
Jeg vil underviſe eder i Jehovas Frygt.
13. Hvo er den Mand, ſom har Lyſt til Livet,
Som ønſker at leve for at nyde Godt.
14. Bevar din Tunge fra hvad ondt er,
Og dine Læber fra ſvigfuld Tale.
15. Hold dig fjern fra det Onde og gjør det Gode,
Spørg om det, ſom tjener til Fred, og eftertragt den!
16. Jehovas Øine ere fæſtede paa de Retfærdige,
Hans Øren lytte til deres Bøn.
17. Jehovas Anſigt er Ildgjerningsmænd imod,
Han vil udſlette deres Minde fra Jorden.
18. Hine raabe, og Jehova hører det,
Fra alle deres Trængſler redder han dem.
19. Jehova er dem nær, ſom ere af Hjertet ſønderknuſte,
Og han hjælper dem, ſom have en nedſlagen Aand.
20. Mangfoldige ere den Retfærdiges Lidelſer,
Men af dem alle vil Jehova udfrie ham.
21. Han tager vare paa alle hans Been,
Saa at ikke et eneſte af dem bliver ſønderbrudt.
22. Lidelſen ſkal dræbe den Ugudelige,
Men de, ſom hade den Retfærdige, paadrage ſig Brøde.
23. Jehova forløſer ſine Tjeneres Sjæl,
Hver ſom bygger paa ham, er brødefri.

Pſalme XXXV.

Mennesker lønne Godt med Ondt, men Jehovas Naade overgaaer al Fortjeneſte.

1. Af David.
Jehova, før Trætte med dem, ſom trættes med mig,
2. Grib til Skjold og Værge,
Reis dig for at ſtaae mig bi.
3. Drag Spydet frem og afſkjær mine Forfølgere Veien,
Siig til min Sjæl: jeg er din Biſtand.
4. Lad dem faae Spot og Skam, ſom ſtaae mig efter Livet,

Pſalme XXXIV.

Ved ſamme Leilighed, hvorved denne Pſalme opſtod, er ogſaa Pſ. 56 bleven til; Begivenheden fortælles 1 Sam. 21, 11-16. Pſalmens Grundtanke er nær beſlægtet med den, der er udtalt i Apoſtelordet (Rom. 8, 28): Alting maa tjene dem til Gode, ſom elſke Gud. Men ligeſom det gjerne i den gamle Pagt fremſtilles ſom høieſte Maal for Menneſkets Stræben, at vogte ſig for al Synd, ſaa udtaler den ogſaa, hvor den ikke ligefrem bliver prophetiſk, ſom høieſte Formaal for Jehovas Styrelſe det, at bevare Menneſket for alt Ondt. David viſer, hvorledes Jehova aldrig er vegen fra ham, om det end ſyntes ſaa (anderledes blev Chriſtus prøvet, fra hvem Gud virkelig veg) og opfordrer derfor enhver, hvem der ligger Magt paa Lykke og Velfærd i Livet, til at frygte og elſke Jehova. Med 13-16) jvfr. 1 Pet. 3, 10-12.

Pſalme XXXV.

Atter denne Pſalme er af lignende Indhold og forudſætter lignende Forhold, hvori David befandt ſig, ſom Pſ. 31. De, der her ere hans

Lad dem med Skjændsel blive slagne paa Flugt, som pønse paa min Ulykke.
5. Lad dem være som Avner for Vinden,
Jehovas Engel støde dem ned!
6. Deres Vei skal være mørk og slibrig;
Lad Jehovas Engel sætte efter dem!
7. Thi uden Anledning brede de Garn for mig i Grøften,
Uden Anledning lure de paa min Sjæl.
8. Lad Forfærdelse komme over ham, før han veed det,
Og lad det Garn, han har stillet, hilde ham selv,
Med Forfærdelse skal han falde deri.
9. Min Sjæl skal glæde sig i Jehova,
Den skal fryde sig ved Frelsen, han sender.
10. Alle mine Been sige: Jehova, hvo er som du,
Der frelser den Usle fra hans Overmand,
Ja Usling og Fattigmand fra den, som udplyndrer ham.
11. Løgnagtige Vidner ville staae frem,
De udfritte mig om det, jeg intet kjender til.
12. De lønne mig med Ondt for Godt,
Min Sjæl er saa ganske forladt.
13. Da de laae syge, klædte jeg mig i Sorg, jeg piinte mig selv med Faste,
Og mit Hoved sank ned paa Brystet under Bønnen.
14. Som en Frænde, som en Broder skikkede jeg mig mod dem,
Jeg var nedbøiet i min Sorg, som gjaldt den min Moder.
15. Og de hovere over mit Fald, de stimle sammen imod mig,
De hitte paa noget, som end ikke er faldet mig ind,
De tale paa min Bag, uden at det faaer Ende.
16. Som Snyltegjæster hos Spotteren
Skjære de Tænder over mig.
17. Herre, hvorlænge vil du see derpaa? Fri min Sjæl for deres Anfægtelser,
Frels min Eneste fra Løverne!
18. Saa vil jeg berømme dig i en stor Forsamling,
Blandt en talrig Skare vil jeg love dig.
19. Lad dem, hvis Fiendskab jeg ikke forvoldte,
Heller ikke komme til at glæde sig over mig,
Lad dem, som hade mig uden Grund, ikke komme til at drive Spot.
20. Thi deres Tale tjener ikke til Fred,
Mod dem, som leve i Stilhed, udklække de svigfulde Planer.
21. De spærre deres Mund vidt op imod mig,
De sige: ha, ha, vi see det med egne Øine.
22. Det seer du, Jehova, saa ti ikke;
Herre, hold dig ikke borte fra mig.
23. Vaagn op og vær aarvaagen for at holde Dom over mig,
Min Gud og min Herre, for at føre min Sag.
24. Døm mig efter din Retfærdighed, Jehova, min Gud,
Lad dem ikke komme til at glæde sig over mig!
25. Paa det de ikke maatte sige hos sig selv: ha, det var det, vi vilde;
Paa det de ikke maatte sige: vi have opslugt ham.
26. Lad Spot og Skam følges ad for dem, som glæde sig over min Ulykke,
Lad dem blive overøste med Haan og Ringeagt,
Dem, som hovmode sig mod mig.
27. Lad dem juble og være glade, som have Behag i min Retfærdighed,
Og lad dem sige daglig: priset være Jehova,
Det er hans Lyst, naar hans Tjener har det godt!
28. Min Tunge skal bebude din Retfærdighed
Og tale hele Dagen til din Berømmelse.

Psalme XXXVI.

For den Ugudelige bliver Alt til Fordærvelse.

1. Til Forsangeren. Af Jehovas Tjener David.

Fjender, have tidligere, V. 13-14, faaet Prøver paa hans Venskab. De angribe ham ikke aabenlyst, men søge 7-8) at lægge ham Snarer i Veien. I det høieste 11) og 15) komme de frem med falske Anklager, indsmigre sig 16) hos andre ved at bære deres Had mod ham til Skue; (19) drive Spot, egentlig: blinke med Øinene, som hører til spottende Lader) og tragte 20-21) efter at blive Øienvidner, naar der tilstøder ham noget, for da at kunne udbryde i Spot. David fortrøster sig til den Gud, hvis Lyst det er, naar hans Tjenere have det godt. Ganske saadanne Fjender, som David beskriver her, vare ogsaa de, som stadig lurede paa den Herre Christus. De søgte at fange ham med listige Spørgsmaal, de skyldte ham for at have faaet Magt af Beelzebub til sine Undergjerninger, de underkjøbte falske Vidner imod ham og vilde helst være Vidner dertil, naar andre paa deres Foranstaltning voldte den Hellige Undergang.

Psalme XXXVI.

I denne Psalme, som danner Modsætningen til

2. Et Ord om den Ugudeliges Synd ligger mig paa Hjerte:
Efter hans Skjøn har man intet at frygte af Gud;
3. Thi i hans Øine jevner denne Alting for ham.
Saa er det, for at gribe ham paa hans Synd, som ægger til Had.
4. Hvad der kommer af hans Mund, er Tant og Svig,
Han øver ikke Ret og Skjel.
5. Han udklækker skammelige Ting paa sit Leie
Og slaaer ind paa en Vei, som ikke er god;
Hvad ondt er, vrager han ikke.
6. Jehova, i Himlene er din Naade,
Din Sanddruhed naaer op til Skyerne.
7. Din Retfærdighed er som Guds Bjerge, hvilken Dybde i dine Domme!
Mennesker og Kvæg hjælper du, Jehova!
8. Hvor dyrebar er din Naade, o Gud,
Menneskens Børn maae tye til dine Vingers Ly.
9. De skulle rigelig mættes ved dit Huses Overflod,
Du lader dem indsuge dine Saligheders Strøm.
10. Thi hos dig er Livets Kilde,
I dit Lys øine vi Lys.
11. Lad din Naade være varig for dem, som kjende dig,
Lad din Retfærdighed være det for de Retfærdige.
12. Lad Hovmod ikke træde mig under Fødder,
Og Ugudelige ikke løfte Haand imod mig.
13. Der styrte Ildgjerningsmænd,
De kastes omkuld og kunne ikke reise sig.

Psalme XXXVII.

Den Gudfrygtiges Skjønsomhed og Roisomhed.

1. Af David.
Du maa ikke blive harmfuld over de Ugudelige,
Ei lade dig forlede til Bitterhed over Voldsmændene.
2. Thi de ere som Hø, der bliver slaaet,
Som den grønne Urt henvisne de.
3. Fæst Lid til Jehova og gjør det Gode,
Saa skal du blive boende i Landet og nyde godt af Trofastheden.
4. Lad Jehova være din Lyst,
Saa vil han give dig, hvad dit Hjerte ønsker.
5. Kast din Vei paa Jehova,
Og byg paa ham, han vil udføre det.
6. Din Retfærdighed vil han lade fremgaae som Lyset,
Din Ret som Middagsglandsen.
7. Vær stille for Jehova og betro dig til ham,
Du maa ikke blive harmfuld over den, som har Lykken med sig,
Over den Mand, som gaaer frem med Rænker.
8. Lad Vreden fare og slip Fortrydelsen!
Du maa ikke blive harmfuld; det leder dog kun til Synd.
9. Thi de Ugudelige skulle udryddes,
Men de, som bie paa Jehova, skulle arve Landet.
10. Om en føie Tid, saa skal den Ondskabsfulde ikke være til,
Du seer efter paa hans Sted, men han er der ikke.
11. De Sagtmodige skulle arve Landet
Og have Glæde af den store Velstand.
12. Den Ondskabsfulde lægger Planer mod den Retfærdige
Og skjærer Tænder over ham.
13. Herren vil spotte ham,
Thi han seer sin Tid komme.
14. De Ugudelige drage Sværdet og spænde deres Buer
For at nedlægge den Ringe og Fattige,
For at fælde dem, som vandre i Retsindighed.
15. Deres Sværd skal finde Vei til deres eget Hjerte,

Ps. 34, forklarer Digteren, hvorledes det kan stemme med Guds Retfærdighed, at det ofte gaaer den Ugudelige vel. Hans Lykke maa just tjene til at fordærve ham; han bliver [2–5]) derved altid mere sikker i sin Ondskab, indtil Guds Dom overfalder ham, naar han mindst venter det. Thi [6–7]) Jehova viser sin Sanddruhed paa Jorden, hans Retfærdighed er urokkelig som Bjerget, hans Domme ere dybere end at de kunne gjennemskues. I Modsætning til den Ugudeliges falske Lykke, viser Digteren [8–11]), hvori den sande Lykke bestaaer; paa lignende Maade som 73, 25-26. Dog skulle [12]) heller ikke i det Jordiske de Ugudelige faae Magt over de Fromme; hvor disse [13]) faae sikkert Stade, styrte hine.

Psalme XXXVII.

Denne Psalme behandler omtrent samme Æmne, som den foregaaende, dog uden at gaae fuldt saa dybt ind i Beskaffenheden af Guds Styrelse eller Betydningen af hans Naade. David formaner [1]) til ikke at lade sig forlede til Utilfredshed, fordi det gaaer den Ugudelige vel, thi i Grunden [2–33]) gaaer det den Gudfrygtige dog

Og deres Buer skulle brydes i Stykker.
16. Det Lidet, som den Retfærdige har,
Er mere værd end mange Ugudeliges Overflod.
17. Thi de Ugudelige skulle faae brudte Arme,
Medens Jehova opholder de Retfærdige.
18. Jehova kjender de Frommes Levnetsløb,
Deres Arvedeel skal være evig.
19. De skulle ikke blive til Skamme paa en Vanheldstid,
I Hungerens Dage skulle de mættes.
20. Thi de Ugudelige skulle gaae til Grunde,
Jehovas Fjender skulle svinde som Engenes Pryd
Og gaae op i Røg.
21. Den Ugudelige laaner, dog han betaler ikke,
Men den Retfærdige ynker og giver.
22. Thi den, han velsigner, skal faae Lod i Landet,
Men den, han forbander, skal blive udryddet.
23. Af Jehova faaer en Mand Sikkerhed i sin Gang,
Naar han finder Behag i hans Vei.
24. Falder end denne, styrter han dog ikke heelt,
Thi Jehova griber ham ved Haanden.
25. Jeg var ung og er bleven gammel;
Men ingensinde saae jeg en Retfærdig forladt
Eller hans Børn tigge Føden.
26. Hele Dagen ynker han og laaner ud,
Hans Børn ere en Velsignelse.
27. Hold dig fjernt fra det Onde og gjør det Gode,
Saa skal du bestandig blive boende.
28. Thi Jehova elsker Ret
Og slaaer ikke Haanden af sine Fromme, de blive evindelig bevarede,
Men de Ugudeliges Afkom bliver udryddet.
29. De Retfærdige skulle arve Landet
Og bestandig blive boende deri.
30. En Retfærdig har Viisdom i Munden
Og fører Ret paa Tungen;
31. Han har sin Guds Lov i Hjertet,
Hans Skridt vakle ikke.
32. Den Ugudelige lurer paa den Retfærdige
Og søger hans Undergang.
33. Jehova vil ikke give ham Magt over denne;
Og ikke fordømme denne, naar han stedes til Dom.
34. Vent paa Jehova og vaer paa hans Vei,
Saa vil han værdige dig at arve Landet,
Du skal være Vidne til den Ugudeliges Udryddelse.
35. Jeg saae en Ugudelig, en Voldsmand,
Der bredte sig ud, grønnende som var han i Hjemstavnen.
36. Men han gik ud, og var da ikke mere;
Jeg ledte om ham, men han fandtes ingensteds.
37. Agt paa den Fromme og see paa den Redelige,
Thi hans Endeligt skal være i Fred.
38. Synderne skulle uden Undtagelse bortrives,
Selv Resten af de Ugudelige skal udryddes.
39. Men den Retfærdige times Frelse fra Jehova,
Som er deres Styrke i Nødens Tid.
40. Jehova vil hjælpe dem og udfrie dem,
Han vil frie dem for de Ugudelige og frelse dem,
Thi de lide paa ham.

Psalme XXXVIII.

Klage over den Nød, Synden volder.

1. En Psalme af David, for at bringe i Minde.
2. Jehova, revs mig ikke i din Vrede,
Og tugt mig ikke i din Harme,
3. Thi dine Pile ere trængte ind i mig,
Og din Haand ligger paa mig.
4. Der er ingen sund Plet i mit Kjød for din Vrede,
Og jeg har ingen Fred med mig selv for min Synd.
5. Thi mine Misgjerninger voxe mig over Hovedet,
Som en tung Byrde veie de mig for tungt.
6. Mine Saar lugte og bulne
Til Straf for min Daarlighed.
7. Jeg er nedtrykt og dybt nedbøiet,
Hele Dagen gaaer jeg i Sorg.
8. Thi det er som en Brand i mit Indre,
Der er intet Uskadt af mit Kjød.
9. Jeg vansmægter og synker heelt sammen,
Jeg udstøder dybe Hjertesukke.

---

aldrig heelt ilde, naar han blot lærer at nøies med Lidet; men derimod kommer [33-40]) der pludselig en retfærdig Dom over de Ugudelige. Med V. 35 jvfr. Hjob 5, 3-5,

Psalme XXXVIII.

Denne Psalme slutter sig nær til den sjette, da begge udtale Sorg over Synden, og staae i

10. Herre, du veed hvad jeg begjærer,
Og mit Suk er ikke skjult for dig.
11. Mit Hjerte banker stærkt, mine Kræfter ere udtømte,
Ikke engang mine Øines Lys har jeg længere.
12. Mine Venner og Frænder blive staaende i Frastand for min Plage
Og mine Paarørende holde sig fjernt.
13. Dog de, som staae mig efter Livet, lægge Snarer,
Og de, som ville min Skade, føre ugudelig Tale,
Hele Dagen pønse de paa Rænker.
14. Men jeg er, som var jeg døv og hørte intet,
Som var jeg stum og kunde ikke lukke Munden op.
15. Jeg er lig en Mand, der har mistet Hørelsen
Og er gaaet fra Mæle.
16. Thi haaber jeg paa dig, Jehova,
Du maa give Svar, min Herre, min Gud!
17. Thi siger jeg: lad dem ikke komme til at glæde sig over mig;
Om min Fod gled, vilde de hovmode sig over mig.
18. Jeg er jo udsat for at falde,
Og min Lidelse staaer stadig for mig.
19. Thi vil jeg bekjende min Misgjerning
Og være bekymret over min Synd.
20. Mine Fiender ere ilive og mægtige,
De, som hade mig uden Grund, ere talrige.
21. De lønne Godt med Ondt,
Ere fjendske mod mig til Tak for det Gode, hvormed jeg har overøst dem.
22. Du maa ikke slippe mig, Jehova!
Min Gud, fjern dig ikke fra mig,
23. Skynd dig og kom mig til Hjælp,
Herre, min Redning!

Psalme XXXIX.

Mennesket har altid Uret for Gud.

1. Til Forsanger Jeduthun, en Psalme af David.
2. Jeg sagde: Jeg skal vel vogte mig for at synde med min Tunge,
Jeg vil lukke min Mund med en Mundkurv,
Medens den Ugudelige endnu staaer for mig.
3. Jeg holdt mig ganske taus, jeg taug, forladt af Lykken,
Endskjøndt min Smerte er brændende.
4. Mit Hjerte glødede endnu i mig,
I min Utaalmodighed blussede Ilden op;
Da talte jeg med min Tunge:
5. Lær mig, Jehova, mit Endeligt at kjende, hvilket Maal mine Dage have;
Lad mig faae at vide, hvor affældig jeg er.
6. Hvad du har tilstaaet mig, er en Haandsbred Dage,
Min Levetid ændser du for intet,
Det er ogsaa Skin og Bedrag med hvert Menneske,
Staaer han end nok saa fast. (Pause).
7. Med Skyggens Flugt farer Mennesket forbi, al deres Uro fører til intet;
De dynge op og vide ikke, hvo der omsider vil faae det.
8. Hvad er det da, jeg bier paa, Herre?
Min Fortrøstning staaer til dig.
9. Frels mig fra alle mine Synder,
Lad mig ikke blive Daarers Spot!
10. Jeg taug og aabnede ikke Munden,
Thi du voldte det.
11. Skil mig ved den Plage, som kom fra dig,
Under Tugtelsen ved din Haand vansmægter jeg.

---

nøie Forbindelse med den 32te, efterdi Glæde over Syndsforladelse ikke kan være uden Sorg over Synden. Navnlig i denne Psalme kan det undertiden være tvivlsomt, om David klager over Aands eller Legems Smerte (jvf. 4. 6. 8. 11 og 12). Ligesom enhver Legemslidelse unægtelig indvirker paa Menneskets Aandstilstand, er det heller ikke noget usædvanligt, at Aandslidelse udøver Indflydelse paa Legemstilstanden. Lettest flyde disse tvende Slags Lidelser sammen i Menneskets tidligere Udviklingsalder; som det gaaer med det enkelte, Menneske, er det ogsaa gaaet Menneskeheden. Adskillelsen imellem det ydre og indre Menneske er i den gamle Pagt ikke saa skarp som i den nye. Dog fattes der heller ikke i denne sidste Exempler paa, at Aands og Legems Lidelser kunne flyde sammen; jvfr. 2 Cor. 4, 16; 12, 7; Gal. 4, 14 Udtrykket [1]) for at bringe i Minde, findes ogsaa Ps. 70, 1; det kunde enten tyde hen paa Psalmens Brug ved Ihukommelsesofferet, 3 Mos. 2, 9; eller ogsaa blot være en Antydning af de tvende Psalmers Indhold.

Psalme XXXIX.

David har her som i Psalme 36 og 37 de Ugudelige og deres Velstand for Øie, dog uden tilfulde at udtale sine Betragtninger, Psalmen er et selvfornægtende Suk (V. 2 og 10). Thi ved at sammenholde sin Forfatning med den Ugudeliges, bliver han tillige mindet om sin egen

12. Naar du tugter et Menneske med Straf
for hans Misgjerning,
Saa svinder hans Ynde som Møl;
Det er dog Skin og Bedrag med hvert Menneske. (Pause).
13. Hør min Bøn, Jehova, og laan Øre til
mit Raab,
Ti ikke stille ved min Graad, jeg er fremmed hos dig,
En Gjæst ligesom alle mine Fædre.
14. Vend Blikket fra mig, saa kan jeg faae
Lindring,
For jeg farer herfra og ikke mere er ilive.

Psalme XL.

Lydighed og Bekjendelse er den Salvedes Takoffer.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
2. Jeg biede paa Jehova,
Og han bøiede sig ned til mig for at høre
mit Raab.
3. Han drog mig op af Fordærvelsens Kule,
af Dynd og Skarn
Og stillede mine Fødder paa en Klippe,
Han gav mine Trin Fasthed.
4. Og han lagde mig en ny Sang i Munden; Lov og Priis ske vor Gud,
Det skulle mange faae at see
Og med Frygt fæste Lid til Jehova:
5. Hil være den Mand, hvis Lid staaer til
Jehova,
Som ikke tyer til Pralere og Løgnere.
6. Hvor mange underlige Gjerninger og dybe
Tanker
Har du ikke udført for vor Skyld, Jehova,
min Gud,
Der er ingen som kan lignes med dig; jeg
vil forkynde dem og tale om dem,
Skjøndt de ere talløse.
7. Din Lyst staaer ikke til Slagtoffer og Madoffer, men mine Øren har du opladt;
Brændoffer og Syndoffer kræver du ikke.
8. Da sagde jeg: see, jeg er kommen
Med Bogrullen, det er min Forskrift.
9. Jeg har Lyst til at gjøre det, som er din
Villie, min Gud,
Din Lov er i mit Hjerte.

Synd, og den Tanke hindrer ham i at tale videre. David har ikke som Hjob Frimodighed nok til at træde i Skrankerne mod Gud, som om der skete ham Uret, men stemmer lige fuldt med ham (V. 8) i Fortrøstning til Jehova. [13]) Patriarkerne betragtede sig som uden Hjem og søgte først et saadant, 1 Mos. 35, 27; 47, 8; Ps. 105, 10-15; Hebr. 11, 9-16; Israeliterne vare vel ogsaa fremmede paa Jorden, men fandt dog Herberge i Canaan hos Jehova, 3 Mos. 25, 33; 1 Krøn. 29, 15. De Christne vide sig hjemme i Himmelen; 2 Cor. 5, 6; Phil. 3, 20. [14]) Jvfr. Hjob 10, 20-21. David ønsker sig befriet for Guds Nærværelse, forsaavidt den ydmyger og knuser ham; han ønsker at nyde en kort Lindring, før han skal herfra ned i det mørke Dødningerige, for hvilket han gruede (jvfr. 6, 6; 30, 10), saavelsom enhver anden blandt de Fromme i den gamle Pagt. Frygt for Døden maatte finde Sted, saalænge denne ikke var overvunden af Christus; jvfr. 2 Kong. 20, 1-11; Es. 38; Hebr. 2, 14-15.

Psalme XL.

David taler her i Almindelighed om den Frelse, som er bleven ham til Deel, og istemmer [4]) en ny Sang (jvfr. 33, 3; 149, 1; Aabenb. 14, 3). Han bereder sig ogsaa paa anden Maade til at yde Gud sin Tak. Det skal ikke [7]) være nogetsomhelst Slags Offer, men derimod Lydighed (jvfr. 1 Sam. 15, 22-23.) Du har opladt mine Øren, hedder i mere ordret Oversættelse: du har udgravet, d. e. renset mine Øren, men ikke, som andre ville gjengive det: du har gjennemboret mine Øren, med foregiven Henthydning til 2 Mos. 21, 1-6. Den græske Oversættelse følger en anden Læsemaade, naar den oversætter: Du har beredt mig Legemet. Da Gud ikke kræver Offer, mærker David nok [8-9]), hvad han fordrer, nemlig Lovens Opfyldelse. Man bør derved ikke tænke paa den Lov, som gjaldt Kongen alene, eller kan snarere ikke tænke paa den, uden tillige at tænke paa den hele Lov, 5 Mos. 17, 18-19. Hengivelse til Jehova i Opfyldelsen af hans Villie, det er det Offer, Jehova kræver. Paa den Maade krævede Jehova ogsaa af Jephta (jvfr. Anm. til Dom. 11, 34-40) efter vunden Seier en Tak, som var Selvopoffrelse til ham, den Gud, fra hvem Seieren kom. Naar der Hebr. 10, 5-10 gjøres Anvendelse af denne Psalmes V. 7-9 paa Christi Opoffrelse, saa skeer det med fuld Ret, thi baade hos Christus og hos David, hos den Salvede i den nye Pagt og hos ham i den gamle, gjaldt det om fuldkommen Hengivelse i Guds Villie og om Ydelse af et andet Offer end dem, som Loven fra Sinai foreskrev; dog finder der med Hensyn til Christus den Forskjellighed Sted, at hos ham faldt Tak for Seieren og Kamp for

10. Jeg kundgjør din Retfærdighed i en stor Forsamling
Og dølger den ikke med mine Læber;
Jehova, det veed du.
11. Jeg holder ikke din Retfærdighed skjult i mit Hjertes Indre,
Jeg taler om din Bestandighed og din Hjælp,
Jeg fornægter ikke din Naade og din Sandhed for den store Forsamling.
12. Du maa heller ikke nægte mig din Barmhjertighed, Jehova,
Lad din Naade og din Sandhed stadig beskjærme mig.
13. Thi utallige Ulykker omspænde mig, mine Misgjerninger komme over mig,
Saa jeg ikke kan see ud af Øinene,
Der er flere end Haar paa mit Hoved, og mit Hjerte er undsaldet mig.
14. Vær naadig, Jehova, og frels mig,
Jehova, kom mig skyndsomst til Hjælp!
15. Lad dem faae Spot og Skam, som gaae ud paa at stille mig ved Livet,
Lad dem med Beskjæmmelse tage Flugten,
Som have higet efter at gjøre mig Fortred.
16. Lad dem grues for deres egen Skjændsel,
Som raabte Triumph over mig.
17. Men fryde og glæde sig i dig ville alle, som søge dig,
Daglig ville de sige, som elske Frelsen ved dig:
Høilovet være Jehova!
18. Jeg er usel og fattig, Herren vil tænke paa mig,
Du er min Hjælp og min Redning,
Min Gud, du maa ikke tøve.

Psalme XLI.

Den Barmhjertige faaer Løn af Jehova, medens Vennerne svigte ham.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
2. Salig er den Mand, som tager vare paa den Ringe,
Paa Ulykkens Dag vil Jehova frelse ham.
3. Jehova vil bevare ham og holde ham ilive,
Saa det skal gaae ham godt paa Jorden,
Du vil ikke lade hans Fiender faae Magt over ham.
4. Jehova vil husvale ham paa Sygeleiet,
Du reder Leiet under ham i hans Sygdom.
5. Jeg sagde: Jehova, vær mig naadig,
Læg min Sjæl, thi jeg har syndet mod dig.
6. Mine Fiender tale ilde om mig:
Naar skal han dog døe og hans Navn gaae i Glemme?
7. Kommer der en for at see til mig, saa hykler han,
Medens han i Hjertet gjemmer paa det, som kan stifte Fortred;
Naar han kommer udenfor, har han nok at fortælle.
8. Alle mine Avindsmænd stikke Hovederne sammen
For at udruge mod mig, hvad der kunde skade mig:
9. Et forfærdeligt Slag har truffet ham,
Nu ligger han og skal ingensinde reise sig.

---

den sammen; den villige Lydighed, hvormed David efter overstanden Fare fremstiller sig for Jehova, bliver hos Christus et Lydighedsbeviis i Legemets Opoffrelse, hvorved alle blive helliggjorte. Ved Siden af Lydigheden fremhæves endnu [10–11]) Bekjendelsen som den Tak, der skyldes Jehova. Retfærdighedens Aabenbarelse kan ligesaavel være en Kundgjørelse af Naaden som af Vreden. Jehova vil ogsaa [12]) sig vedblive at tage den, der bekjender ham, i sin Varetægt.

XLI Psalme.

Omendskjøndt Fienderne ogsaa her, ligesom i Ps. 31 eller 35, blot beskrives som skadefroe Bagvaskere, saa falder denne Psalme dog i en Tid, da de med Sværd i Haanden stode ligeoverfor David. Den er nemlig affattet, medens David var paa Flugten for Absalon, jvfr. V. 10. Den er beslægtet i sit Indhold med Ps. 34, fordi ogsaa denne Psalme viser, at Guds Forjættelser med Hensyn til den Retfærdige ingenlunde blive til Skamme ved enhver Lidelse, som denne er underkastet. Psalmen begynder derfor [1–3]) med en Saligpriisning af den Fromme, omendskjøndt denne nu [4]) ligger paa Sygeleiet. Men han bekjender [5]) ogsaa, at Straffen ikke er ufortjent. Den største Lidelse [6–9]) for ham er imidlertid Fiendernes Spottetale og [10]) Vennens Forræderi. Dette sidste Vers bliver Joh. 13, 18 anvendt paa Judas. Den, hvorom David taler her, er Achitophel, men ligesom denne, som dog havde nydt Davids fortrolige Tillid (2 Sam. 16, 23), svigtede sin Herre og Ven, den gamle Pagts Salvede; saaledes forraadte Judas sin Herre og Mester, den nye Pagts Salvede. Derfor er det Ord, som gjælder Achitophel, ogsaa anvendeligt paa Judas.

10. Ogsaa min Ven, som havde min Fortrolighed og spiste mit Brød,
Løfter Hælen imod mig.
11. Vær du mig naadig, Jehova, og opreis mig,
Saa vil jeg give dem Gjengjæld.
12. Deraf skjønner jeg, at du har Behag i mig,
Da min Fiende ikke maa hovere over mig.
13. For min Fromheds Skyld holder du paa mig
Og stiller mig til evig Tid frem for dit Ansigt.
14. Lovet være Jehova, Israels Gud, fra Evighed og til Evighed.
Amen, ja Amen!

Psalme XLII.

Længselfuld Klage til Gud.

1. Til Forsangeren, en Sang af Korachs Børn.
2. Som Hjorten skriger over Vandbækkene,
Saaledes skriger min Sjæl til dig, o Gud!
3. Min Sjæl tørster efter Gud, efter den levende Gud;
Naar skal jeg blive stedt for Guds Ansigt?
4. Min Graad er Dag og Nat min Mad,
Fordi man hele Dagen siger til mig: Hvor er da din Gud?
5. Det rinder mig i Hu, og jeg udøser min Sjæl for mig selv,
Thi jeg gik gjerne med i Skaren, gik gjerne forrest i Hoben til Guds Huus
Under den høitidfeirende Mængdes Fryderaab og Lovsang.
6. Hvorfor er du saa forsagt, min Sjæl, og er urolig inden i mig?
Haab paa Gud, thi endnu skal jeg takke ham,
Hans Aasyn bringer Frelse.
7. Min Gud, Sjælen er forsagt inden i mig, derfor vil jeg mindes dig
I Landet ved Jordan og Hermonim, paa Mizars Bjerg.
8. Afgrundene raabe til hverandre med en Røst som dine Vandfald.
Alle dine Bølger og Vover slaae over mig.
9. Der var en Tid, da Jehova om Dagen beviste sin Naade,
Og det om Natten var min Gjerning at synge om ham,
At bede til den Gud, som raader for mit Liv.
10. Nu siger jeg til Gud: Min Klippe, hvorfor glemmer du mig,
Hvorfor skal jeg gaae i Sorg til Spot for mine Fiender?
11. Med skjærende Spot haane mine Fiender mig,
Idet de hele Dagen sige til mig: hvor er da din Gud?
12. Hvorfor er du forsagt, min Sjæl, og er urolig inden i mig?
Haab paa Gud, thi endnu skal jeg takke ham;
Du, mit Ansigts Frelse og min Gud!

Psalme XLIII.

Trøst og Klage til Gud.

1. Døm mig, o Gud, og før min Sag mod et Folk, som ikke er fromt,
Fra snedige og underfundige Mænd maa du redde mig.
2. Thi du, Gud, er min Styrke, hvorfor vrager du mig?
Hvorfor skal jeg gaae i Sorg til Spot for mine Fiender?
3. Send dit Lys og din Sandhed, de skulle lede mig,
De skulle bringe mig op paa dit hellige Bjerg, hen til dine Boliger.
4. Lad mig komme ind for Guds Alter, til den Gud, som er min Lyst og Glæde,

---

Psalme XLII.

Den Lidende, som her ikke er David, da Psalmen er af Korachs Børn, klager over at være fjern fra Gud, da han ikke [5]) kan drage med op til Høitiden, men maa [7]) dvæle paa Hermons Bjerg ved Jordans Udspring, altsaa fjernt fra Jerusalem. Grunden til denne Fjernelse siges ikke, han sørger blot over, at han maa [10]) være til Spot for sine Fiender, som mene [11]) (jvfr. Ps. 11, 1) at hans Fortrøstning til Gud nu er bleven godtgjort som taabelig.

Psalme XLIII.

Denne Psalme slutter sig paa det allernøieste til den foregaaende; heller ikke i den blev Trøsten nogensinde tabt af Sigte (42, 6; 12), her er den bestemtere udtalt; fra den fjerne Egn [8]), hvori den Lidende har dvælet, haaber han af Guds Lys og Sandhed (Udtrykket minder om Ædelstenen paa Ypperstepræstens Brystskjold) at blive ledet didhen, hvor Gud boer. Han vil da [4]) ligesom David 26, 6-7 med Sang gaae omkring Alteret — her er naturligviis Brændofferalteret meent.

Saa skal jeg prise dig paa Harpen, Gud, min Gud!
5. Hvorfor er du forsagt, min Sjæl, og er urolig inden i mig?
Haab paa Gud, thi endnu skal jeg takke ham,
Mit Ansigts Frelse og min Gud!

Psalme XLIV.

Folkets Raab til Gud om Bistand mod dets Fiender.

1. Til Forsangeren, en Sang af Korachs Børn.
2. Gud, med egne Øren have vi hørt, vore Fædre have fortalt os,
Hvad du gjorde paa deres Tid i fordums Dage.
3. Du har med din Haand uddrevet Hedningerne og plantet hine,
Du knede Folkene og forjog dem.
4. Thi det var ikke med deres Sværd, de indtoge Landet,
Og det var ikke deres Arm, som hjalp dem,
Men din Høirehaand, din Arm og dit Ansigts Lys,
Thi du havde Behag i dem.
5. Gud, min Konge, du er den samme,
Skaf Jakob Frelse!
6. Med dig ville vi slaae til vore Fiender,
I dit Navn ville vi træde paa vore Modstandere.
7. Thi jeg stoler ikke paa min Bue,
Og mit Sværd hjælper mig ikke.
8. Thi du frelser os fra vore Modstandere
Og dem, som hade os, gjør du til Skamme.
9. I Gud ville vi rose os hele Dagen
Og dit Navn ville vi lovprise evindelig. (Pause.)
10. Dog, du forskyder og beskjæmmer os
Og drager ikke ud med vore Hære.
11. Du lader os flygte for Modstanderen
Og vore Avindsmænd plyndre.
12. Du giver os som Faar hen til Spot
Og adspreder os iblandt Hedninger.
13. Du sælger dit Folk, dog ikke for meget Gods,
Prisen paa dem satte du ikke høit.
14. Du gjør os til Spot for vore Naboer,
Til Skjændsel og Haan for dem, som ere trindt omkring os.
15. Du gjør os til et Ordsprog blandt Hedningerne,
Iblandt Folkeslagene ryster man paa Hovedet over os.
16. Hele Dagen staaer Forsmædelsen for mig,
Og mit Ansigts Blusel bedækker mig.
17. Det volder den haanende og spottende Røst,
Det volder Fienden og den Hævngjerrige.
18. Alt dette er kommet over os, uden at vi have glemt dig
Eller krænket Pagten med dig.
19. Vort Hjerte unddrog sig ikke
Og vort Fodtrin bøiede ikke af fra din Vei.
20. Alligevel har du stødt os did ned, hvor Uhyrer huse
Og tildækket os med Vælmørke.
21. Havde vi forglemt vor Guds Navn,
Og udrakt vore Hænder mod en fremmed Gud;
22. Skulde Gud ikke have opdaget det?
Han kjender jo Hjertedybet.
23. Men det er for din Skyld at vi hele Dagen blive ihjelslagne,
At vi blive regnede for Slagtefaar.
24. Vaagn op, hvorfor blunder du, Herre?
Vær aarvaagen, du vil ikke til evig Tid forskyde.
25. Hvorfor vil du skjule dit Aasyn,
Hvorfor vil du glemme vor Trængsel og Møie?
26. Thi vor Sjæl er nedbøiet indtil Støvet,
Vor Krop hænger fast ved Jorden.
27. Reis dig for at hjælpe os
Og frels os for din Naades Skyld.

Psalme XLIV.

Denne Psalme hører til dem, hvori ligesom i Ps. 20 og 21 den Enkelte taler i hele Folkets Navn. Folket har længe været udsat for Overlast, Spot og Mishandlig af Hedningerne og det er skeet [18]), omendskjøndt Folket endnu staaer i Pagten med Gud; saaledes kan det hele Folk, ligesom en Enkelt, nemlig David, Ps. 18, 11-25; beraabe sig paa sin Ustraffelighed. Dette Udtryk maa i begge Tilfælde forstaaes paa samme Maade. Det er ikke [23]) for sin Synds, men for Herrens Skyld, at Folket lider; jvfr. Rom. 8, 35-36. [24]) jvfr. Ps. 78, 65. At Udtrykket: Herren blunder, blot er en kraftfuld Betegnelse for tilsyneladende Mangel paa den Opmærksomhed, som Jehova efter Forjættelsen vilde skjænke sit Folk (1 Kong. 8, 29-52), sees iblandt andet af Ps. 121, 3-4.

Psalme XLV.

Kongen og hans Brud.

1. Til Forsangeren med Sosanim, en Sang af Korachs Børn, et Digt om det, der er elskeligt.
2. Af mit Hjerte vælder et lifligt Ord, jeg digter en Sang om en Konge,
Min Tunge er Hurtigskriverens Griffel.
3. Du er langt deiligere end alle Menneskens Børn,
Ynde er udøst over dine Læber,
Thi har Gud velsignet dig for bestandig.
4. Bind Sværd om Lænd, o Helt,
Din Stolthed og din Hæder!
5. Ja, din Hæder! Velan da, rid ud
Paa Sandheds Vegne, paa Taalmods og Retfærds Krav,
Din Høirehaand skal øve Storværk.
6. Dine Pile ere skjærpede til at anrette Nederlag blandt Folkene
Og trænge ind i Hjertet paa Kongens Fjender.
7. Din Guds-Throne staaer nu og i al Evighed,
Dit Riges Spiir er et ret Spiir.
8. Du elsker Retfærdighed og hader Ondskab,
Thi har Gud, din Gud, salvet dig med Glædens Olie
Fremfor dine Jevninger.
9. Duft af Myrrha, Aloe og Kezia udstrømmer fra dine Klæder,
Fra elfenbeensmykkede Paladser, derfra, hvor man bereder dig Glæden.
10. Kongedøttre ere blandt dine Elskede,
Dronningen staaer ved din høire Side i Ophirs Guldsmykke.
11. Hør, Datter, see hid og laan mig Øre:
Forglem dit Folk og din Faders Huus!
12. Saa skal Kongen faae Lyst til din Deilighed;
Thi han er din Herre, og du skal vise ham Hyldest.
13. Datteren Tyrus skal med Gaver søge din Yndest,
Ja Rigmænd blandt Folket.
14. Fuldfærdig smykket staaer Kongedatteren derinde
Iført Gyldensmykker.
15. Over blommede Tepper bringes hun til Kongen,
Bag efter hende gaae hendes Veninder, som man har ført til dig.
16. De blive bragte under Jubel og Glæde,
De komme ind i Kongens Palads.

Psalme XLV.

Iblandt Israels Konger kan der ingen være, om hvem denne Psalme med Føie kan siges at være digtet uden netop om Salomon. Man kan heller ikke med Rette kalde Digt t en Brudesang, thi først i Midten af samme (V. 10), bliver Bruden omtalt. Indholdet af Digtet bestemmes rettere som Beskrivelse af Kongens Herlighed. Dog, den Konge, som saaledes i en heel Sang berømmes, er Søn af Jehovas Salvede og som han Forbillede paa Jesus Christus. Først [3]) skildres Kongens Person; han roses for Skjønhed og Veltalenhed. Dernæst [4–6]) fremhæves hans Krigerdygtighed; hans Sværd er hans Hæder, Gangeren staaer beredt, og Pilene ere hvæssede. Vel førte Salomon ingen Krig, men fordi han levede i Fred, kunde han nok besidde Krigerdygtighed; og især til en Krig, som den beskrives her, til en Krig nemlig, som gjælder Sandhed og føres til Gavn for Taalmod og Retfærd, maatte han som Søn af Jehovas Salvede være dygtig. Endvidere beskrives [7–8]) hans Kongedømme; det kan ikke kuldkastes (hans Throne kaldes derfor: Guds-Throne) og bestaaer i Retfærdighed og Glæde (jvfr. Rom. 14, 17). Disse tvende Vers blive Hebr. 1, 8-9 anvendte paa den Herre Christus, og det med fuldkommen Ret, thi hvad der er sagt om Forbilledet, gjælder i Sandhed ham. Dog, det fornemmeligste Smykke i Kongens Herlighed beskrives [9–18]), det er hans Brud. Denne maa være af fremmed Herkomst, da hun formanes til at glemme Fædrenehuset. Med denne Brud kan ingen anden være meent end Pharaos Datter, hvem Salomon udmærkede blandt sine Qvinder ved at opføre hende et eget Huus (1 Kong. 7, 8). Tyrus fremhæves som en By, der vil ufleilige sig for Dronningens Gunst, da den var Palæstinas mægtigste og rigeste Nabo. V. 10 staaer Dronningen ved Kongens Side udenfor Paladset (V. 9); V. 14 er hun derinde, det vil sige i Kongens Palads, Digteren tænker sig, at hun imidlertid er bleven ført derhen og der paa ny ledes til Kongen. Bag efter hende gaae hendes Veninder, Kongens Medhustruer. Forholdet imellem Salomon og den, som han gav Fortrinet iblandt sine Hustruer, er videre udført i Høisangen. Da Salomon som Davids Søn er Forbillede paa Jesus Christus, saa maa ogsaa hans Rige og alle Forhold, hvori han bevægede sig, være af en saadan forbilledlig Natur. I Overeensstemmelse dermed, at Forholdet imellem Jehova og Israel eller Zion fremstilles som et ægteskabeligt, bliver ogsaa Forholdet imellem Israels Fredsfyrste og hans Hustru af hedensk Herkomst Forbillede paa

17. Dine Sønner skulle erstatte dig Fader og Moder,
Dem skal du sætte til Fyrster rundt om i Landet.
18. Jeg skal gjøre, at dit Navn mindes fra Slægt til Slægt,
Derfor skulle Folkene berømme dig nu og til evig Tid.

Psalme XLVI.

Jehova er Zions Værn og tvinger de Krigslystne til Fred.

1. Til Forsangeren, en Sang af Korachs Børn, for den høie Stemme.
2. Gud er vor Tilflugt og Styrke,
Under Trængsler har hans Hjælp viist sig vældig.
3. Derfor ræddes vi ikke, om end Jorden skiftede Stikkelse,
Om end Bjergene rystede midt i Havet.
4. Om end dets Vover bruste og fraadede,
Om det taarnede sig, saa Bjerge faldt omkuld. (Pause.)
5. Strømmen og dens Bække forlyste Guds Stad,
Helligdommen, den Høies Boliger.
6. Gud er derinde, den skal ikke vakle,
Gud vil hjælpe den i Morgengry.
7. Folkeslag larme, Kongeriger bæve,
Lyder blot hans Røst, saa opløses Jorden.
8. Hærskarernes Jehova er med os,
Vor Fjeldtinde er Jakobs Gud! (Pause.)
9. Kommer hid og værer Vidne til Jehovas Gjerninger,
Hvad Forstyrrelse han volder paa Jorden;
10. Han standser Krigene indtil Jordens Ender,
Han bryder Buen itu og knækker Spydstagen;
Han sætter Ild paa Krigsvogne.
11. Holder inde og sander, at jeg er Gud,
Jeg er stor iblandt Hedninger, jeg er stor paa Jorden.
12. Hærskarernes Jehova er med os,
Vor Fjeldtinde er Jakobs Gud! (Pause.)

Psalme XLVII.

Jehovas Herlighed paa hans Høisæde.

1. Til Forsangeren, en Psalme af Korachs Børn.
2. Klapper med Hænderne, alle Folkefærd,
Opløfter Fryderaab for Gud!
3. Thi Jehova, den Høie, er forfærdelig,
En stor Konge over hele Jorden.
4. Han tvinger Folkeslag til at lyde os,
Folkefærd lægger han for vore Fødder.
5. Gud kaarede vor Arv for os,
Det er hans Yndlings Jakobs Smykke. (Pause.)
6. Gud er opfaren, medens det gjaldede,
Jehova foer op under Basunklang.
7. Lovsynger Gud, lovsynger!
Lovsynger vor Konge, lovsynger!
8. Thi Gud er Konge for hele Jorden,
Istemmer Sang!
9. Gud hersker over Hedninger,
Gud sidder paa sin Helligdoms Throne.
10. Herrer over Folkefærd flokke sig til det Folk, som lyder Abrahams Gud,
Thi lyde Jordens Skjolde Gud, høit er han opfaren.

Forholdet imellem Jesus Christus og hans Brud, den Menighed, han samler udenfor Israel iblandt de hedenske Folkefærd.

Psalme XLVI.

Fjendernes Larmen [1–4]) skildres dog ikke efter den Høide, hvortil den er stegen, men hvortil den kan stige; var der en Larm og Angst, som naar Verden skal forgaae, saa bliver [5–8]) Zion tryg og glæder sig over sine Vandbække, Siloa og Kedron, thi den stoler ikke paa sig selv, men paa Gud, som har sin Bolig i den. Ogsaa denne Gud [8–12]) volder Forstyrrelse, dog ikke som Hedningerne, fordi han er trættekjær, men fordi han vil have Fred og tvinger de Gjenstridige til at holde den.

Psalme XLVII.

Jehovas Værk med Israel forestilles som fuldendt, og denne Tanke giver Anledning til en lignende Lovsang, som Ps. 33 er. Folkefærd ere bragte til at lyde Israel, og dette er sikkert i Besiddelsen af sin Arv; efter saaledes fuldbragt Gjerning hæver [6]) Jehova sig atter op i Himmelen; thi om en Opfart i Himmelen, ikke blot om en Opfart paa Bjerget, maa der her være Tale. [10]) Jordens Skjolde er et Udtryk, som betegner: Fyrsterne.

Psalme XLVIII.

Fiender blive til Skamme paa Zion.

1. Et Psalmedigt af Korachs Børn.
2. Stor er Jehova og saare priselig,
I vor Guds Stad er hans Helligdoms Bjerg.
3. En deilig Dvist, hele Landets Glæde er Zions Bjerg
Paa Nordsiden af den store Konges Stad.
4. Gud er i dens Paladser,
Selv er han kjendt for at være en Borg.
5. Thi Konger havde flokket sig
Og rykkede frem i Samling.
6. De saae derpaa, saa studsede de,
De forfærdedes og skræmmedes.
7. Skjælven greb dem der,
En Angst, som dens, der skal føde.
8. Med en Østenvind
Splintrer du Tharsisfarerne.
9. Ganske som vi have hørt, saaledes saae vi det
I den Stad, som tilhører Hærskarernes Jehova, i vor Guds Stad;
Gud vil styrke den for bestandig. (Pause.)
10. Vi mindes, o Gud, din Naade
Midt i dit Tempel.
11. Ligesom dit Navn, Gud, saaledes er din Priis til Jordens Ender,
Hvad din Høirehaand har for, er idel Retfærd,
12. Zions Bjerg glæder sig, Juda's Døttre fryde sig
Over dine Domme.
13. Gaaer nu omkring Zion paa alle Sider af den,
Tæller dens Taarne.
14. Lægger Mærke til dens Muur, gjennemvandrer dens Paladser,
Paa det I kunne fortælle Efterslægten derom.
15. Thi denne Gud er vor Gud nu og i al Evighed;
Han vil lede os ud over Døden.

Psalme XLIX.

Den Fortrøstning, de Fromme fremfor de Ugudelige have i Døden.

1. Til Forsangeren, en Psalme af Korachs Børn.
2. Hører efter, alle Folkefærd,
Lytter, alle Verdens Beboere,
3. Baade Ringe og Høie,
Baade Fattig og Rig,
4. Hvad min Mund skal tale, er Viisdom,
Og hvad mit Hjerte har overveiet, giver Indsigt.
5. Jeg vil laane Øre til den gjængse Tale,
Og løse min Gaade med Citherspil.
6. Hvorfor skal jeg blive forsagt i de onde Dage,
Naar de, som efterstræbe mig, omringe mig med Skjændselsdaad?
7. De, som bygge paa deres Gods
Og rose sig af deres store Rigdom,
8. Om end ingen kan udløse sin Broder
Og betale Gud Sone for ham;
9. At udløse deres Liv er ham for dyrt,
Det maa han opgive for bestandig,
10. At han skulde kunne leve uafladelig,
Uden at faae Graven at see.
11. Lad ham see hen til de Vise, de skulle døe,
Baade Daaren og den Eenfoldige skulle omkomme
Og efterlade deres Gods til andre.

Psalme XLVIII.

Psalmen er af et ganske lignende Indhold, som Ps. 46. Jehova har iblandt de forsamlede Fiender anrettet et pludseligt Nederlag som f. Ex. iblandt Sanheribs Hær. Meningen af [8]) kan naturligviis ikke være, at Fienderne skulde have havt en Flaade hos sig; men Israeliterne, der ikke vare noget søfarende Folk, hørte derfor blot Rygter om de voldsomme, pludselige Ødelæggelser paa Havet. Noget Lignende, som de derom tidligere have hørt, [9]) saae de nu selv i Hærens Undergang med egne Øine. Digteren opfordrer [13]) derfor sine Samtidige til nøie at betragte Jerusalem for at de kunne fortælle Efterslægten, baade hvor stor dens Herlighed er og navnlig hvor velbeholden den slap ud af denne Fare. [15]) Han vil lede os ud over Døden betyder saameget som: frier os af Dødsfare, eller maaskee er det rigtigere at skille de to sidste Ord fra det Foregaaende og opfatte dem som Angivelse af det samme Digt, som anførtes 9, 1. Det vilde da være en Afvigelse fra det Sædvanlige, at Melodien blev angivet ved Digtets Slutning.

Psalme XLIX.

Denne Psalme slutter sig til Ps. 36, 37 og 39; den behandler Spørgsmaalet om Overeensstemmelse imellem Guds Retfærdighed og den Ugudeliges Velstand. Digteren gjør opmærksom paa, at de, som nu [7]) gjøre sig til af deres Rigdom, dog omsider [8]) blive Dødens sikkre Bytte

12. Deres Grav er for bestandig deres Huus,
Den er deres Bopæl fra Slægt til Slægt,
Medens deres Navn har Anseelse paa Jorden.
13. Mennesket, som er i Lykke, men ikke er varig deri,
Ligner Dyrene, som dræbes.
14. Did hen fører deres Vei, det er deres Forhaabning;
Naar deres Tid er omme, finder man alligevel endnu Behag i deres Tale. (Pause.)
15. Som Faar ligge de i Dødningeriget, og Døden vogter dem,
Men de Fromme skulle herske over dem i Morgengry;
Da, naar Dødningeriget forgaaer, skal deres Skyggebillede være uden Hjem.
16. Dog vil Gud udløse min Sjæl af Dødningerigets Magt,
Thi han vil tage mig til sig. (Pause.)
17. Du maa ikke blive forsagt, naar et Menneske bliver rigt,
Og hans Huus forfremmes i Herlighed;
18. I sin Død skal han intet tage med sig,
Hans Herlighed skal ikke følge ham.
19. Thi han priste sig salig, medens han levede;
Da berømte man dig, fordi det gik dig godt.
20. Du skal komme i Samfund med dine egne Forfædre,
Som ingensinde faae Lyset at see.
21. Mennesket, som er i Lykke, men ikke er vaersom derved,
Ligner Dyrene, som dræbes.

Psalme L.

Advarsel mod letsindig Misbrug af Guds Naade.

1. En Psalme af Asaph.
Gudernes Gud, Jehova, taler og raaber over Jorden
Fra Solens Opgang til dens Nedgang.
2. Fra Zion, al Glandses Krone,
Fremgaaer Gud i Glands.
3. Vor Gud vil komme og vil ikke længer tie,
Foran for ham løber fortærende Ild,
Rundtomkring ham bruser vældig Storm.
4. Han raaber til Himlene oventil
Og til Jorden, idet han vil dømme sit Folk:
5. Samler mine Fromme hid til mig,
Dem, som slutte Pagt med mig ved Offer,
6. Og lader Himmelen forkynde hans Retfærdighed,
Thi Gud er Dommeren! (Pause).
7. Hør, mit Folk, jeg vil tale, Israel, jeg vil vidne for dig:
Jeg er Gud, din Gud.
8. Det er ikke for dine Slagtoffere, at jeg gaaer irette med dig,
Dine Brændoffere ligge jo stadig for mig.
9. Jeg vil ikke tage en Oxe fra din Stald
Eller Bukke fra din Sti.
10. Thi mig tilhører alt Vildt i Skovene,
Paa Bjergene har jeg Dyr i Tusindtal.
11. Jeg kjender alle Fuglene paa Bjergene,
Hvad der vrimler paa Marken, er mit.
12. Hvis jeg følte Sult, skulde jeg ikke tale til dig derom,
Thi mig tilhører Jorden og dens Fylde.
13. Vil jeg da æde Oxekjød
Eller drikke Bukkeblod?
14. Lad Erkjendtlighed være dit Offer til Gud,
Og yd den Høie det, du har lovet ham;
15. Raab til mig paa Nødens Dag,
Da vil jeg udfrie dig, saa du skal prise mig!
16. Men til den Ugudelige siger Gud: hvad vil du tale om mine Skikke
Og føre min Pagt i Munden?
17. Du, som ikke vil lade dig revse,
Men kaster mine Ord bag din Ryg;
18. Hvor du seer en Tyv, løber du med ham,
Du har ogsaa Fællesskab med Bolere.
19. Din Mund maa tjene til at stifte Ondt,

---

og blot have [12]) en daarlig Trøst i Eftermælet paa Jorden. Psalmens første Halvdeel slutter [13–14]) med den Erkjendelse, at Mennesket i Forkrænkelighed ligner Dyret. Dog derved kan Digteren ikke blive staaende; han udvikler [15–16]), hvilket Haab de Fromme endnu efter Døden have hos Gud og fremhæver [17–20]) endnu engang den Trøst, han kan have, naar den Ugudelige praler af sin Lykke. Til Slutning [21]) udtaler han, at Menneskets Lighed med Dyrene egentlig ikke bestaaer deri, at han ikke er **varig** i Lykken, men først indtræder da, naar han ikke er vaersom i den.

Psalme L.

Omendskjøndt det hele Israel hedder Guds Folk, var det dog en Selvfølge, at det bestod baade af Fromme og Ugudelige, at der ogsaa ved førstnævnte maatte være meget at rette og forandre. Der maatte følgelig indtræde en Sigtelse, og derom, om Guds Dom over sit eget Folk, taler denne Psalme. Den begynder [1–6]) med Forkyndelse af Dommen. Himmel og Jord skulle være Vidner til Dommen over Folket. Først [7–15]) (med V. 7 jvfr. 81, 9) henvender Gud sig til dem, der i Oprigtighed have indgaaet Pagten med ham, og advarer dem mod den Misforstaaelse, som om Gud trængte til deres Tjeneste (med V. 12 jvfr. 24, 1), hvad de skyldte Gud, var Erkjendtlighed. (**Erkjendtligheds-** og **Løfte**offer vare tvende Arter af Takoffret, 3 Mos. 7, 12. 16). Derpaa [16]) tiltaler Gud den Ugudelige; denne staaer

Din Tunge til at lægge Skjul paa dine Tanker.
20. Du sidder og taler mod din egen Broder, Ja din Moders Søn styrter du i Fordærvelse.
21. Naar du gjør sligt, og jeg tier dertil; Saa tænker du strax, jeg skulde være som du.
Jeg vil revse dig og give dig Modbeviis i Hænderne.
22. Lægger dog Mærke dertil, I som glemme Gud,
Paa det jeg ikke maatte sønderslide eder, der turde da ingen være til at redde eder.
23. Hvo der gjør Erkjendtlighed til sit Offer, giver mig Ære,
Og den, som vandrer vaersomt,
Vil jeg glæde med Synet af Guds Hjælp.

Psalme LI.

Den Angerfulde faaer paany Adgang til Guds Naade.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David,
2. Som han digtede, da Propheten Nathan havde været hos ham, efterat han havde havt Omgang med Bathseba.
3. Vær mig naadig, o Gud, efter din Miskundhed,
Udslet mine Synder efter din store Barmhjertighed,
4. Tvæt mig tilgavns reen for min Misgjerning
Og rens mig for min Synd!
5. Thi jeg erkjender mine Feiltrin,
Og min Synd staaer stadig for mig.
6. Imod dig, blot imod dig, har jeg syndet,
Jeg har gjort, hvad ondt er i dine Øine;
Paa det du maatte være retfærdig i din Kjendelse
Og reen, naar du afsiger Dom.
7. Ja, jeg er født i Misgjerning,
Og min Moder har undfanget mig i Synd.
8. Du finder jo Behag deri, naar Sandhed boer i det Indre,
Oplys mig da om den Viisdom, der ligger i det Skjulte.
9. Rens mig for Synd med Isopstengelen,
Og jeg skal blive reen,
Tvæt mig, saa skal jeg blive hvidere end Snee.
10. Lad mig faae det at høre, som er glædeligt og frydefuldt,
Saa vil der komme nyt Liv i de Been, du har knust.
11. Tilhyl dit Ansigt for min Synd
Og udslet alle mine Misgjerninger,
12. Skab et reent Hjerte i mig, o Gud,
Og forny Aanden i mig,
Saa den bliver stadig!

---

reent udenfor Pagten med ham og forsynder sig blot ved at beraabe sig paa den. Dog tilføies der med Hensyn til denne [22]) endnu en Opfordring til at omvende sig; endnu er Gud villig til at hjælpe ham tilrette.

Psalme LI.

I denne Psalme er Indholdet af Psalme 32 og af Ps. 38 eller Ps. 6 forbundne med hinanden; Anger over Synden og Glæde over Naaden, som aldrig bør være reent skilte fra hinanden, men hvoraf dog snart den ene, snart den anden kan være overveiende, staae her i lige Forhold til hinanden, jaa at begge ere kraftigt udtalte. Synden, hvorved David fik Grund til Angeren, er fortalt 2 Sam. 11; Nathans Formaning, som gav ham Anledning dertil, er indeholdt i 2 Sam. 12. [6]) Hver Synd kan forsaavidt siges at være Synd imod Gud alene, som Forpligtelsen ene er betinget ved Forholdet til Gud, og Brud paa Forholdet imod Næsten blot derved bliver Synd, at dette ogsaa var paabudet af Gud. Den blotte Erkjendelse af den Uret, man har mod Næsten, hvor dyb den end er, bliver dog aldrig Synderkjendelse; denne opstaaer først, naar man erkjender at have forseet sig mod Gud. Naar Davids Synd aabenbarer Guds Retfærdighed, saa kan det naturligviis ikke være at forstaae, som om hiin derved fik en Undskyldning (Rom. 3, 4-8). Den Dom, Gud har afsagt, staaer optegnet 1 Mos. 6, 12; 8, 21. At den finder Anvendelse paa enhver, heller ikke David undtagen, bekjender han nu [7]); og saaledes aflægger dette Sted i Forbindelse med 1 Mos. 8, 21, blandt de mangfoldige Steder om Synden i den gamle Pagts Skrifter, det klareste Vidnesbyrd angaaende Arvesynden. Som den Gud [8]), der har den yderste Afsky for al Løgn paa Tungen, maa Jehova ogsaa have det inderligste Velbehag i et oprigtigt Hjertelag, d. e. Sandhed i det Indre; men for ret at komme i Besiddelse deraf, beder David om at blive ret oplyst angaaende Syndsforladelsens Væsen, som i den gamle Pagt endnu hørte til de skjulte Ting. [9]) Isopstengelen brugtes til dermed at stænke Vandet paa den, som skulde renses; jvfr. 3 Mos. 14, 4. 7; 4 Mos. 19, 18. Hvidere end Snee, jvfr Es. 1, 18. [10]) Det Glædelige, som David beder om at faae at høre, er Tilsagnet om Syndsforladelse; hvor den er, følger det nye Liv altid med. Ovenpaa denne Opreisning vil der [12]) ikke følge noget nyt Frafald. Den hellige Aand er Jehovas Aand, som ved Sal-

13. Du maa ikke kaste mig bort fra dit Anſigt
Og ikke tage din hellige Aand fra mig.
14. Giv mig atter Glæde over Frelſen, ſom kommer fra dig,
Og forund mig en frimodig Aand!
15. Da vil jeg underviſe Overtræderne om dine Veie,
For at Synderne maatte omvende ſig til dig.
16. Fri mig for Blodſkyld, Gud, ſom raader for min Frelſe,
Saa ſkal min Tunge lovpriſe din Retfærdighed.
17. Herre, oplad mine Læber,
Saa ſkal min Mund kundgjøre din Roes!
18. Thi du har ikke Behag i Slagtoffer, jeg ſkulde ellers nok give dig det,
Brændoffer ſtaaer din Hu ikke til.
19. Offer til Gud, det er en knuſt Aand, et knuſt og brudt Hjerte
Forſmaaer du ikke, o Gud!
20. Gjør vel mod Zion, ſom det er din Lyſt,
Opbyg Jeruſalems Mure,
21. Da vil du finde Behag i retmæsſige Offere, i Brændoffer og Heeloffer.
Da ſkulle Oxerne dampe paa dit Alter.

Pſalme. LII

Bøn om at Niddingen maa blive ſtraffet.

1. Til Forſangeren, en Sang af David,
2. Som han digtede, dengang Edomiten Doeg var kommen til Saul for at give ham Underretning og ſige ham, at David var kommen ind i Abimeleks Huus.
3. Hvorfor roſer du dig af Niddingsværk, du Vældige?
Guds Naade ſvigter aldrig.
4. Din Tunge pønſer paa Skade,
Som en ſkarp Ragekniv, der uforvarende gjør Fortred.
5. Du holder mere af Ondt end af Godt,
Mere af at tale Løgn end det, ſom er ret. (Pauſe).
6. Du holder af hvert Forræderord,
Løgnagtige Tunge!
7. Gud vil ogſaa ſtøde dig ned for beſtandig,
Han vil gribe dig og ſlæbe dig frem af Teltet,
Han vil udrydde dig af de Levendes Land. (Pauſe).
8. De Retfærdige ſkulle ſee det,
Baade frygte og glæde ſig over ham:
9. See der den Mand, ſom ikke ſatte Lid til Gud,
Men ſtolede paa ſin ſtore Rigdom,
Lad ham trodſe i ſit Fald.
10. Dog, jeg er ſom et grønnende Oliventræ i Guds Huus,
Jeg ſtoler paa Guds Naade nu og til evig Tid.
11. Jeg vil berømme dig evindelig for det, du har gjort,
Og jeg vil bie paa dit Navn, thi det har en god Klang for dine Fromme.

Pſalme LIII.

Blik paa Menneſkehedens Tilſtand.

1. Til Forſangeren, med Machalath, et Digt af David.
2. Hver Daare tænker ved ſig ſelv: Der er ingen Gud.
Fordærvelig, vederſtyggelig er deres Gjerning, der er ingen, ſom handler ret.
3. Gud ſkuer fra Himmelen ned paa Menneſkens Børn,

---

velſen kom over David, 1 Sam. 16, 13. David bliver efter ſin Synd ikke blot taget til Naade, men indſat i den ſamme høie Værdighed, ſom før hans Fald havde været ham overdraget (jvfr. Anm. til 1 Sam 31, 12). Davids Frimodighed [15]) gaaer endog ſaa vidt, at han, ſom nys ſelv er bleven opreiſt, vil formane andre Syndere til Omvendelſe, jvfr. Pſ. 32, 8, hvor dog Gud rimeligviis er den Talende. Iøvrigt er heri Aandens Vink forſkjellig; den ſamme Aand, ſom gav David Freidighed til ſtrax at formane andre Syndere, bød Paulus, at han efter ſin Omvendelſe og Daab paa nogle Aar ſkulde drage ſig tilbage i Stilhed til Arabien (Gal. 1, 17-18). [18]) jvfr. 40, 7; Jer. 7, 21-23; Am. 5, 23-25. [19]) jvfr. Eſ. 57, 15; 66, 2. De to ſidſte Vers [20-21]) ſynes ſenere at være blevne tilføiede til Pſalmen, da de ikke ſtaae i nogen let Forbindelſe med det Foregaaende, omendſkjøndt ikke al Sammenhæng fattes. Naar det rette Forhold imellem Gud og hans Menighed først ſtaaer uforſtyrret ved Magt, ſaa vil han ogſaa tage mod udvortes Offere. Brændoffer og Heeloffer vare eet og ſamme Slags Offer (3 Moſ. 1, 13).

Pſalme LII.

Denne Pſalme er ganſke et Udbrud af den ved en beſtemt Anledning vakte Følelſe. Om Edomiten Doeg, jvfr. 1 Sam 21, 8; 22, 9. [6]) Den Afſky, David efter ſin Guds Villie nærer mod Ordets Misbrug, Svig og Løgn, udtaler han med forſtærket Kraft, idet han ſelv juſt ved Svig bliver bragt i den yderſte Fare. [10]) jvfr. Pſ. 1, 3.

Pſalme LIII.

Denne Pſalme er næſten ganſke Gjentagelſe af Pſ. 14; blot imellem V. 6-7 og 14, 5-6 finder nogen Forſkjellighed Sted.

For at see, om der er nogen, som er bet ænksom,
Nogen, som søger Gud.
4. Allesammen ere de frafaldne og due intet, der er ingen, som handler ret,
Heller ikke en Eneste.
5. Skulde de ikke vide det alle de, som handle ilde,
Der æde mit Folk, som var det Brød, de aad,
Men ikke paakalde Gud?
6. Der skal blive stor Angst, hvor der intet er at ængstes for,
Thi Gud vil adsplitte Benene paa den, som holder dig indesluttet,
Du skal gjøre dem til Skamme, thi Gud har forkastet dem.
7. Gid Frelsen ved Israel brød frem fra Zion,
Idet Gud lod det faae Vending med sit Folk,
Saa skal Jakob blive glad, Israel vil fryde sig.

Psalme LIV.

Gud skjænker den Fromme Hævn over hans Fiender.

1. Til Forsangeren, med Strængespil, et Digt af David,
2. Som han digtede, dengang Siphiterne kom og sagde til Saul: Skulde David ikke have skjult sig hos os?
3. Gud, frels mig for dit Navns Skyld,
Skaf mig Ret ved din Magt.
4. Gud, hør min Bøn,
Lyt til min Munds Ord;
5. Thi Fremmede reise sig mod mig og Voldsmænd staae mig efter Livet,
De have ikke Gud for Øie. (Pause).
6. See, Gud hjælper mig,
Herren er blandt dem, som opholde mit Liv.
7. Han vil lade mine Forfølgere bøde,
For din Sanddruheds Skyld maa du udrydde dem.
8. Med Redebonhed vil jeg bringe dig Offere,
Jeg vil berømme dit Navn, Jehova, thi det er godt.
9. Fra Angst har han frelst mig,
Og mit Øie seer med Lyst paa mine Fiender.

Psalme LV.

Den Frommes Klagemaal over hemmelige Fiender.

1. Til Forsangeren, med Strængespil, et Digt af David.
2. Hør, Gud, paa min Bøn,
Du maa ikke unddrage dig fra min Begjæring.
3. Lyt til mig og svar mig,
Jeg flakker omkring med min Klage, nær ved Raseri
4. Over Fiendens Røst, over Vold, som den Ugudelige øver,
Thi de vælte Skyld paa mig og efterstræbe mig i Vrede.
5. Mit Hjerte ængstes inden i mig,
Og Dødsrædsler anfalde mig.
6. Frygt og Bæven kommer over mig,
Forfærdelse kaster sig paa mig.
7. Jeg siger: Gid jeg havde Vinger som en Due,
Saa fløi jeg hen paa et Sted, hvor jeg kunde blive.
8. Ja langt bort vilde jeg flyve,
Og tage Herberg i Ørkenen. (Pause).
9. Jeg vilde skynde mig at finde Læ
Imod Stormvind og Uveir.
10. Ødelæg dem, Herre, gjør deres Tunger splidagtige,
Thi jeg seer Vold og Splid i Byen.
11. Dag og Nat løbe de omkring paa dens Mure,
Der have Uret og Fortred hjemme.
12. Der har Skjændsel hjemme,
Svig og Bedrag forlade aldrig dens Gader.
13. Thi det er ikke Fienden som haaner mig, det maatte jeg bære;
Det er ikke min Uven, der hovmoder sig mod mig,
For ham vilde jeg skjule mig,
14. Men det er dig, et Menneske, som er min Jevning,
Min Ven og min Fortrolige.
15. Vi have samdrægtig holdt Raad
Og gik sammen i Skaren til Guds Huus.
16. Gid Døden overraske dem, saa de fare levende ned i Underverdenen,

---

Psalme LIV.

Her træffer man et lignende Udbrud af Følelsen, som i Ps. 52. Jvfr. 1 Sam. 23, 19; 26, 1.

Psalme LV.

De Forhold, hvori David i denne Psalme befinder sig, ere dem lige, hvori han digtede Ps. 31. Han kan ikke have været paa Flugten enten for Saul eller for Absalon, thi han ønsker just at kunne flye (V. 7-9). Fienderne ere saadanne, hvoraf han maatte vente sig noget heelt andet end Uvenskab (V. 13-15), og endnu stadig hykle de Venskab for ham (V. 22). I en saadan Stilling var David blot i den sidste Tid, han tilbragte hos Saul (1 Sam. 18, 9-20, 43). Staden, hvorom der tales, er følgelig ikke Jerusalem, men Gibea.

Thi af Ondſkab er hos dem baade Huus
og Hjerte fuldt.
17. Men jeg vil raabe til Gud,
Saa maa Jehova frelſe mig.
18. Aften, Morgen og Middag vil jeg klage
og klynke,
Saa vil han høre min Røſt.
19. Han frelſer i Fred min Sjæl fra den
Strid, hvori jeg er ſtedt,
Thi de komme med Overmagt mod mig.
20. Gud vil høre og ſvare dem,
Han, ſom throner fra Arildstid. (Pauſe).
Med dem ſkeer der ingen Forandring,
De ræddes ikke for Gud.
21. En lægger Haand paa hans Venner
Og krænker Pagten med ham.
22. Ordene af hans Mund ere ſmidigere end
Smør, ſkjøndt Strid er hans Tanke,
De flyde glattere end Olie, og ere dog blot-
tede Sværd.
23. Befal, Jehova, det, han tilſkikker dig,
Han vil ſørge for dig og i al Evighed ikke
lægge Anſtød for en Retfærdig.
24. Nedſtyrt du, o Gud, Blodmænd og Be-
dragere i Fordærvelſens Kule,
Og lad dem ikke fylde deres halve Levealder!
Dog, jeg vil bygge paa dig.

Pſalme LVI.

Af Guds Ord roſer den Fromme ſig.

1. Til Forſangeren. Efter: en ſtum Due
blandt Fremmede.
Et Digt af David i Anledning af at Phi-
liſterne grebe ham i Gath.
2. Gud vær mig naadig, thi Menneſker fnyſe
imod mig.
Hele Dagen ypper den Trættekjære Strid
med mig,
3. Hele Dagen fnyſe mine Modſtandere imod
mig;
Thi der er mangfoldige, ſom af Overmod
kives med mig.
4. Paa den Dag, da jeg forfærdes,
Vil jeg ſtole paa dig.
5. Af Gud vil jeg roſe mig, af hans Ord,
Paa Gud vil jeg ſtole, jeg vil ikke lade mig
ſkræmme;
Hvad vil Kjød gjøre mig?
6. Hele Dagen fortrædige de mig i mine An-
liggender.
Alle deres Paafund gaae dog ud paa at
tilføie mig Skade.
7. De holde ſammen og lure, de give Agt
paa mine Fodtrin,
Efterſom de haabe at fange min Sjæl.
8. Skulde de komme godt fra deres ſkamme-
lige Gjerninger?
Slaa disſe Folk ned i Vrede, Gud!
9. Hvorofte jeg er bleven fordrevet, har du
talt, du opſanker alle mine Taarer;
Staaer det ikke i din Bog?
10. Da ſkulle mine Fjender vige tilbage, hvad
Dag jeg paakalder;
Det veed jeg, at Gud er med mig.
11. I Gud vil jeg berømme Ordet,
I Jehova vil jeg berømme Ordet.
12. Paa Gud ſtoler jeg, jeg vil ikke lade mig
ſkræmme,
Hvad ville Menneſker gjøre mig?
13. Det hviler paa mig, o Gud, hvad jeg har
lovet dig;
Jeg vil yde dig Erkjendtlighedsoffer.
14. Thi du har frelſt min Sjæl fra Døden,
Mon ikke ogſaa mine Fødder fra at glide
ud, ſaa jeg kan vandre for Gud
I Livets Lys!

Pſalme LVII.

Medens Fienden fnyſer, ſynger den
Fromme Pſalmer.

1. Til Forſangeren. Efter: du maa ikke
fordærve.
Et Digt af David, ſom han digtede, da han
under Flugten for Saul var i Hulen.
2. Vær mig naadig, Gud, vær mig naadig,
Thi paa dig forlader min Sjæl ſig,
Til dine Vingers Ly ſortrøſter jeg mig,
Indtil Uveiret er trukket forbi.

Pſalme LVI.

Denne Pſalme er digtet ved ſamme Anledning, ſom den 34te. Som Lovpriisning af Guds Ord ſlutter den ſig til Pſ. 12 og Pſ. 33, 1-11. Det Guds Ord, ſom David her har i Sigte, er det, hvorom han taler 2, 7-9. Det var Forvisningen om at være den rette Jehovas Salvede, ſom holdt David opreiſt, dengang han ganſke forladt og værgeløs var i Hænderne paa Israels ſtadige Fjender. Idet han roſer ſig af Guds Ord, bekjender han ſin egen Skrøbelighed, ligeſom Paulus 2 Kor. 12, 9 berømmer Chriſti Kraft, juſt i det han roſer ſig af ſin Skrøbelighed. Erkjendtlighedsofferne vare ligeſom de Offere, David havde lovet, Takoffere; jvfr. 50, 14.

Pſalme LVII.

Efterat David var bleven fordrevet fra Gath, tyede han til Hulen Adullam (1 Sam. 22, 1);

3. Jeg vil paakalde Gud, den Høie,
Den Gud, som ender det for mig.
4. Han vil sende Bud fra Himmelen og frelse mig,
Han haaner den, som snyser ad mig. (Pause).
Gud vil sende sin Miskundhed og sin Sanddruhed.
5. Min Sjæl har Leie blandt Løver, blandt flammepustende,
Hos Menneskeborn, hvis Tænder ere Spyd og Pile,
Hvis Tunger ere et hvast Sværd.
6. Ophøi din Herlighed, o Gud, over Himlene,
Ja, over hele Jorden.
7. De spænde Garn for mine Skridt, min Sjæl synker sammen,
De grave en Grøft for mig,
Selv falde de i den. (Pause).
8. Mit Hjerte er roligt, o Gud, mit Hjerte er roligt,
Jeg vil synge og spille.
9. Vaagn op, min Ære, vaagn op, min Harpe og Cither,
Jeg vil opvaagne i Morgengry.
10. Jeg vil berømme dig iblandt Folkene, Herre!
Jeg vil lovsynge dig iblandt Folkefærd.
11. Thi din Miskundhed naaer op indtil Himlene,
Og din Sanddruhed gaaer saa vidt som Skyerne.
12. Ophøi din Herlighed, o Gud, over Himlene,
Ja over hele Jorden!

Psalme LVIII.

De Ugudeliges Forhærdelse og pludselige Undergang.

1. Til Forsangeren. Efter: du maa ikke fordærve. Et Digt af David.
2. Ville I da virkelig sige, hvad ret er og som længe har været fortiet,
Ville I dømme efter Billighed, Menneskens Børn?
3. Medens I pønse i Hjertet paa Misgjerning
Og lade eders Hænder veie Vold af i Landet.
4. De Ugudelige skeie ud fra Moderliv,
Alle, som færdes med Løgn, fare vild fra Fødselen af.
5. De ere giftige som Slangen,
Som Øglen, der gjør sig døv og tilstopper sine Øren,
6. For at den ikke skal høre Besværgernes Røst
Eller Maneren, som er udlært i at dulme.
7. Gud, bryd deres Tænder itu i Munden paa dem,
Slaa Løvetænderne ind, Jehova!
8. Lad dem blive foragtede, lad dem som Vand sprede sig;
Skyder En sine Pile ud, lad dem saa være som afstumpede.
9. Lad ham fare, som en Snegl flyder bort,
Som en Qvindes utidige Foster, der aldrig seer Dagslys.
10. Forinden eders Gryder fornemme Tornequaset,
Vil han lig Luen bortrive hiin som en frisk Urt.
11. Den Retfærdige faaer Glæde, thi han seer sig hævnet,
Han træder med Fødderne i den Ugudeliges Blod.
12. Saa skal hver Mand sige: omsider gavner det dog at være retfærdig,
Det er dog Gud, som holder Dom paa Jorden.

---

der forblev han en føie Tid, indtil han ligeledes paa en ganske kort Tid søgte Tilflugt hos Moabiterne. Da han atter kom fra dem, tog han først Ophold i Chereth Skov, derpaa i Kegila og endelig paa Hachila Høi i Siphs Ørk tæt ved Karmel, hvor han forblev indtil han for anden Gang flyede til Philisterne. Hulen, som omtales her og Ps. 142, 1, kan altsaa ingen anden være end Adullam. Psalmen vilde altsaa være lidt senere affattet end Ps. 34 og 56, og lidt tidligere end Ps. 52 og 54. Dog er det ogsaa muligt, at den henhører til Davids andet Ophold i Hulen, under Krigen med Philisterne, i hans Regjerings Begyndelse; jvfr. 2 Sam. 5, 17; 23, 13. Den sidste Halvdeel, V. 6-12 bliver gjentaget Ps. 108, 2-6.

Psalme LVIII.

Denne Psalme slutter sig til Ps. 9-11, det er her ligesom hist ikke David, som for sin Person beder at blive friet fra de Uretfærdige, men i Følelsen af sine Regentpligter og det, hvorpaa han maa lade det briste, anraaber han Jehova om, selv at haandhæve Retfærdighed og Dom i Landet. Først skildrer han de Ugudeliges Væsen. Deres Omvendelse [2–3]) er blot Bedrag, deres hele Væsen [4–5]) er gjennemtrængt af Synden; hvad Mennesker [6]) gjøre for at udrydde dem, er altsammen forgjæves. Derfor [7–10]) beder David Gud om selv at dømme dem og at lade sin Dom komme uforvarende over dem. Jvfr. Ps. 37, 35-36. [11]) hører til de Yttringer, hvoraf den gamle Pagts Skrifter ikke har saa ganske faa (jvfr. til 1 Kong. 20, 36), der let saare christelig Følelse, uden at de dog udtale andet end levende Sands for Retfærdighed og uden at der i det nye Testamente fattes tilsvarende (Gal. 5, 12; Aabenb. 2, 27).

Psalme LIX.

Ved Guds Beskjærmelse blive Fiendens Efterstræbelser frugtesløse.

1. Til Forsangeren. Efter: du maa ikke fordærve. Et Digt af David i Anledning af, at Saul sendte Bud hen, som skulde bevogte dennes Huus for at dræbe ham.
2. Frels mig fra mine Fjender, min Gud,
Løft mig op over dem, som reise sig imod mig.
3. Frels mig fra Misdæderne
Og red mig fra Blodmændene.
4. Thi see, de lure paa min Sjæl, de Frække flokke sig imod mig,
Det volder min Synd ikke, jeg har ikke forskyldt det, Jehova.
5. Uden at jeg gav Anledning, stimle de sammen og ruste sig;
Vaagn op, kom mig imøde og undersøg selv!
6. Du Jehova, Hærskarernes Gud,
Israels Gud, vær aarvaagen for at hjemsøge alle Hedninger.
Du maa ikke ynkes over dem, som øve Svig. (Pause).
7. De komme igjen ved Aftenstid, gjøe som Hunde
Og løbe trindt om Byen.
8. See, de sluddre med Munden, de føre Sværd paa deres Læber,
Thi hvo er der til at høre det?
9. Du, Jehova, spotter over dem,
Du leer ad alle Hedningerne.
10. Min Styrke, jeg vil agte paa dig,
Thi Gud er min Borg.
11. Naadens Gud vil møde mig,
Gud vil lade mig triumphere over mine Fjender.
12. Dræb dem ikke, for at ikke mit Folk maatte glemme det,
Kast dem omkuld ved din Vælde og nedstyrt dem,
Herre, vort Skjold!
13. For deres Munds Skyld, for Ordene fra deres Læber
Lad dem blive fangne i deres Overmod,
For den Forbandelse og Løgn, som de føre paa Tungen.
14. Tilintetgjør i Vrede, tilintetgjør, saa de ei længer aande
Og dog maae sande, at Gud hersker over Jakob
Indtil Jordens Ender. (Pause).
15. De komme igjen ved Aftenstid, gjøe som Hunde
Og løbe trindt om Byen.
16. De skulle streife omkring efter Føde,
Naar de tilbringe Natten uden at mættes.
17. Men jeg vil synge om din Magt og juble i Morgenstunden over din Naade,
Thi du er mig en Borg og Tilflugt
Hvad Dag, jeg stedes i Nød.
18. Min Styrke, dig vil jeg lovsynge,
Thi Gud er min Borg, han er mig en naadig Gud.

Psalme LX.

Seieren kommer fra Gud.

1. Til Forsangeren, med Susan Eduth, et Digt af David til at lære udenad
2. I Anledning af, at han havde slaaet Syrerne i Mesopotamien og Zoba, hvorpaa Joab vendte om og slog tolv tusinde Mand Edomiter i Saltdalen.
3. Gud, du har forskudt os, du har adsplittet os,
Du har været vred, opreis os igjen!
4. Du har bragt Landet til at bæve og revne,
Læg dets Brøst, thi det skjælver.

Psalme LIX.

Ved denne Psalme mindes man stærkt om Ps. 55, begge falde de ogsaa i det samme Tidsrum, jvfr. 1 Sam. 19, 11-24. Saul søgte først i sin egen By i Gibea efter David, derpaa i Rama hos Samuel. Paa det første Sted fandt han ham ikke, paa det andet fandt han ham nok, men formaaede dog intet imod ham; tvertimod blev her Sauls dybe Fald først aabenbart, (jvfr. til 1 Sam. 19, 24). David sammenligner her (som 22, 17; 21) sine Fjender med Hunde, der løbe rundt om Byen for at bevogte den. Han beder ikke om, at de maae blive heelt udryddede, deels [12]) for sit Folks Skyld, at de aldrig maae glemme, i hvad Fare han havde svævet, som var Israels Lys (2 Sam. 21, 17), deels [14]) for Guds Æres Skyld, paa det Fjenderne i deres Skintilværelse dog endnu kunne erkjende, at Gud fører Regimentet over Israel. Fjenderne [16-17]), som om Morgenen havde søgt David i Gibea, komme forgjæves om Aftenen til Rama, de lede om deres Føde, d. e. Davids Liv; dog, denne Hunger bliver ikke tilfredsstillet.

Psalme LX.

En lignende Seierssang, som Ps. 18. Om Davids Seier over Edom fortælles der 2 Sam. 8, 13-14. Tre Gange gjentages Bønnen om Bistand, og ligesaamange Gange udtaler David sin Seiersvished og sin Seiersglæde: V. 3-6; V. 7-10 og V. 11-12. [3]) David seer tilbage

5. Du har ladet dit Folk prøve Modgang,
Du har skjænket Viin for os, indtil vi ravede.
6. Men du har ogsaa plantet en Fane for dem, som frygte dig,
Hvortil vi skulle tye
For din Sandheds Skyld. (Pause).
7. Paa det dine Venner maatte blive hjulpne,
Lad din høire Haand frelse, og giv mig Svar!
8. Gud taler i sin Helligdom. Jeg vil juble og dele Sichem,
Jeg vil opmaale Succoths Dal.
9. Gilead og Manasse tilhøre mig, Ephraim er min Hovedstyrke,
Juda er min Herskerstav,
10. Moab er mit Vaskebækken, over Edom vil jeg slynge min Sko,
Philisterland, istem Fryderaab for mig!
11. Hvo vil lede mig ind i en befæstet Stad,
Hvo vil føre mig ind i Edom?
12. Har ikke du, o Gud, forkastet os,
Drager du, o Gud, vel ud med vore Hære?
13. Staa os bi i Nøden,
Thi Menneskehjælp er til ingen Gavn.
14. Med Gud skulle vi øve Manddomsværk,
Han vil nedtrampe vore Fjender.

Psalme LXI.

Bøn for Kongen.

1. Til Forsangeren, ved Strængespil, af David.
2. Hør, o Gud, mit Raab,
Lyt til min Bøn!
3. Fra Jordens Udkant raaber jeg til dig, idet mit Hjerte vansmægter,
Du maa lede mig op paa den Klippe, som er mig for høi.
4. Thi du er min Tilflugt,
Et stærkt Taarn mod Fjenden.
5. Jeg vil dvæle i dit Telt evindelig,
Jeg vil lide paa dine Vingers Ly. (Pause).
6. Thi du har hørt mine Løfter, o Gud,
Du giver dem Arven, som frygte dit Navn.
7. Læg Aar til Kongens Liv,
Lad hans Aar vare fra Slægt til Slægt,
8. Lad ham bestandig throne for Guds Ansigt,
Giv Naade og Sandhed maatte betrygge ham!
9. Saaledes vil jeg lovsynge dit Navn til evig Tid
Og indfrie mine Løfter Dag for Dag.

Psalme LXII.

Ene Guds er Magten og Naaden.

1. Til Forsanger Jeduthun, en Psalme af David.
2. Endnu tier min Sjæl i Fortrøstning til Gud,
Fra ham kommer min Frelse.
3. Endnu er han min Klippe og min Bistand,
Min Fjeldtinde, hvorfra jeg ikke skal nedstyrtes i Dybet.
4. Hvorlænge ville I vælte eder ind paa een og samme
Og allesammen slaae løs paa ham, som paa en heldende Muur,
Et ludende Gjærde!

---

paa den Tilstand, hvori Landet uagtet Sauls tidligere Seire var kommet mod Slutningen af hans Regjering. [8]) Sichem og Succoths Dal nævnes som to Punkter paa hver sin Side af Jordan. [9]) Gilead skjelnes undertiden fra Basan og betegner da den Deel af Landet hiinsides Jordan, som Gad og Ruben beboede; jvfr. Dom. 12, 4. Manasse og Ephraim kaldes Davids Styrke, thi Joseph havde faaet Velsignelsen som Førstefødt (1 Krøn. 5, 1-2), og de to Stammer, som nedstammede fra ham, vare tilsammentagne den talrigste. Udtrykket Herskerstav med Hensyn til Juda minder om 1 Mos. 49, 10. [10]) Moab var gjennemskaaret af kjedledannede Bjergkløfter; deraf tager David Anledning til at bruge det billedlige Udtryk: Vaskebækken. Det følgende Udtryk om Edom bliver forklaret ved den Ruth 4, 7 omtalte Skik, om denne end ikke er ganske tilsvarende til det, der antydes her.

Psalme LXI.

David er her ligesom i Ps. 20 og 21 selv den, der beder; dog finder den Forskjellighed Sted imellem hine Psalmer og denne, at han der heelt igjennem beder i Folkets Navn, her derimod først V. 1-6 i sit eget, og derpaa V. 7-8 i Folkets. [3]) Jordens Udkant tyder ikke hen paa, at den Bedende skulde være fordreven fra Palæstina; saaledes kan i Modsætning til Himmelen hvert Sted paa Jorden hedde.

Psalme LXII.

Af hvilken særlig Beskaffenhed de Fiender maatte være, som David i denne Psalme har havt for Øie, kan ikke erkjendes. Længe har han tiet; omsider [1]) begynder han at bryde Tausheden, dog uden at skifte Sind. Deri [4-5]) ligne hans Fien-

5. De pønſe blot paa at ſtyrte ham fra hans høie Stade;
De finde Behag i at ſkrømte, ſigne med Munden
Men bande i Hjertet. (Pauſe).
6. Fortrøſt dig kun til Gud, min Sjæl,
Thi fra ham ſtammer mit Haab.
7. Ene han er min Klippe og min Frelſe,
Min Fjeldtinde, jeg ſkal ikke nedſtyrtes.
8. Hos Gud er min Frelſe og min Ære,
Min klippefaſte Tilflugt er hos Gud.
9. Sætter eders Lid allenſtund til ham, o Folk,
Udøſer eders Hjerter for ham,
Gud er vor Tilflugt. (Pauſe).
10. Det er dog intet bevendt med Menneſkens Børn,
Idel Gjøgleri med den høibaarne Æt;
Lægger man dem paa Vægten,
Saa ere de tilhobe ſom et Puſt.
11. Bygger ikke paa Vold, værer ikke opblæſte af Rov;
Skulde der tilſtrømme eder Rigdom,
Maa Hjertet dog ikke hænge derved.
12. Een Ting har Gud talt, ja disſe twende har jeg hørt,
At Magten hører Gud til,
13. Og din er Naaden, Herre,
Thi du lønner enhver efter hans Gjerninger.

Pſalme LXIII.

Guds Naade er Lindring for den Vanſmægtende.

1. En Pſalme af David, ſom han digtede, dengang han var i Juda's Ørk.
2. Gud, du er min Gud, jeg vil ſøge til dig.
Min Sjæl tørſter efter dig, mit Kjød længes efter dig,
I en tør, vanſmægtende Egn, hvor der fattes Vand.
3. Saaledes ſaae jeg dig i Helligdommen,
Da jeg fik Syn for din Magt og din Herlighed.
4. Thi din Naade er bedre end Livet,
Mine Læber monne priſe dig.
5. Saaledes vil jeg love dig hele min Levetid,
I dit Navn vil jeg opløfte mine Hænder.
6. Min Sjæl mættes ſom med Mælk og Olie;
Med jublende Læber ſkal min Mund lovpriſe.
7. Rinder du mig ihu paa mit Leie,
Saa maa jeg Natten over efterſpore dig.
8. Thi du er min Hjælp
Og under dine Vingers Ly vil jeg juble.
9. Min Sjæl hænger faſt ved dig,
Din høire Haand ſtøtter mig.
10. Hine ſtaae mig efter Livet for at volde Undergang,
Men ſkulle ſelv fare ned i Underverdenen.
11. Han vil lade dem ſpringe over Klingen,
Ræve-Bytte ſkulle de blive.
12. Kongen ſkal glæde ſig i Gud,
Hver ſom ſværger ved ham, ſkal roſe ſig,
Thi hver Mund, ſom farer med Løgn, ſkal tilſtoppes.

Pſalme LXIV.

Gud er ſnildere end de Snilde.

1. Til Forſangeren, en Pſalme af David.
2. Hør paa mit Klageraab, o Gud,

---

der hverandre, at de ere ublu og ubarmhjertige; men til alt Held [10]) ogſaa deri, at de ere vanmægtige. Han advarer derfor [11]) mod at blive dem lige, thi [12-13]), hvad der fattes dem, har Gud, nemlig Magten og Naaden. Den ſidſte viſer han deri, at han lønner enhver efter hans Gjerninger, altſaa i ſin Retfærdighed. Thi mod den Fromme viſer Gud Naade og Retfærdighed i Eet; jvfr. Pſ. 40, 11.

Pſalme LXIII.

David har digtet denne Pſalme, medens han var i Juda Ørk. Den Beſtemmelſe kan gjælde for hele den Tid, ſom han tilbragte ſnart i Chereth Skov (1 Sam. 22, 5), ſnart paa Hachila Høi (1 Sam. 23, 19), paa Engeddi Befæſtninger (1 Sam. 24, 1) eller i Parans Ørk (1 Sam. 25, 1 jvfr. Anm. dertil). Her flyder Længſel efter legemlig og aandelig (V. 2 jvfr. 42, 2) Huſvalelſe ſammen, ſom i Pſ. 32 Klagen over legemlig og aandelig Nød. [3]) David har fordum i Guds Helligdom faaet Syn for ham ſom den, der lindrer den Frommes Nød, han ønſker, at Gud atter vil aabenbare ſig ſom ſaadan, da vil han ogſaa [5]) derfor priſe ham hele ſin Levetid. [12]) David beder her for Kongen, ligeſom Pſ. 61, 7, omendſkjøndt Saul for Øieblikket var Konge. Alligevel maa denne Bøn ikke opfattes ſom perſonlig Forbøn for hans Fjende Saul. David beder begge Gange for den iſandhed theokratiſke Konge, uden Henſyn til, om den, ſom for Øieblikket har Navnet, fører det med Rette, uden Henſyn til Sauls eller ogſaa ſin egen Perſonlighed.

Pſalme LXIV.

Denne Pſalme er en videre Udførelſe af 9, 16-17. Ligeſaa uforvarende ſom de Ugudelige

Du maa bevare mit Liv fra det, hvormed Fjenden ængster mig.
3. Du maa skjule mig for de Ryggesløses Hob,
For Niddingers Sværm,
4. Der hvæsse deres Tunge som et Sværd
Og udskyde deres Piil, bittre Ord,
5. For hemmelig at træffe den Fromme,
Uden videre skyde de paa ham og blues ikke.
6. De bestyrke hinanden i deres onde Gjerning,
De aftale, hvorledes de ville lægge Snarer
Og sige: hvo skulde vel see dem?
7. De pønse paa Niddingsværk, det vilde være ude med os,
Anslaget er vel udtænkt,
Hver Mands Indre og Hjerte er underfundigt.
8. Men da skyder Gud flux en Piil ud efter dem,
Den giver dem Banesaar.
9. Man skal fælde dem, det volder deres egen Tunge,
Hver som seer dem, vil skynde sig bort.
10. Alle Mennesker skulle faae Frygt og forkynde Guds Gjerning,
De skulle faae Forstand paa hans Værk.
11. Den Retfærdige skal glæde sig i Jehova og lide paa ham;
Alle Oprigtige skulle rose sig.

Psalme LXV.

Gud skjænker Jorden Fred og Frugtbarhed.

1. Til Forsangeren, en Psalme, digtet af David.
2. Dig, Gud, skylder man Tillid og Lovsang i Zion;
Hos dig indfrier man Løfter.
3. Du som hører paa Bønnen,
Hen til dig skal alt Kjød komme.
4. Jeg har for meget paa min Samvittighed,
Du maa skaffe Sone for vore Synder.
5. Salig er den, du udvælger og lader boe i din Nærhed, i dine Forgaarde.
Mæt os med gode Ting fra dit Huus,
Dit Tempels Helligdom.
6. Du kunde give os et forfærdeligt og dog retfærdigt Svar,
Du vor Frelses Gud,
Du Fortrøstning for alle dem, som boe ved Jordens Ender og ved fjerne Have.
7. Han som befæster Bjergene med sin Kraft,
Selv ombæltet med Styrke;
8. Som sagtner Havenes Brusen,
Deres Bølgers Brusen og Folkefærds Larmen.
9. Saa at de, som boe paa Udkanten, skulle frygte for dine Tegn;
Hvad der gaaer frem enten om Morgenen eller om Aftenen,
Stemmer du til Jubel.
10. Du besøger Jorden og væder den, saa den kan give mange Fold,
Guds Bæk er vandrig,
Du vil berede dem Korn, efterdi du saaledes har beredet Jorden.
11. Væd dens Furer og jevn dens Render,
Opbløð den med Regnbyger, velsign den med Afgrøde.
12. Du kroner Aaret med din Miskundhed,
Og dine Fodspar lade Fedme neddryppe.
13. De lade den neddryppe paa Ørkenens Sletter,
Og Høiene blive krandsede med Jubel.
14. Faar bedække Engene, og Dalene bølge med Korn,
Ja Alting lovsynger og qvæder.

Psalme LXVI.

Fra Gud kommer Prøvelsen og fra ham Kraften til at bestaae i den.

1. Til Forsangeren, et Psalmedigt.
Hele Jorden lovprise Gud!
2. Synger om hans Navns Herlighed,
Lader hans Lovsang være herlig!

---

ville komme over den Fromme, kommer [8]) Gud over dem, de indvikle sig i hans Hænders Værk. Men tillige lader han dem falde i den Grav, de selv have kastet, det er [9]) deres egne Tunger, som volde deres Undergang.

Psalme LXV.

[1–5]) Under Trængsel og Krigslarm er der intet andet at gjøre, end i Taalmodighed oppebie Enden, som Gud vil gjøre derpaa; aflægge Løfter til ham og erkjende sin Synd; thi salig er blot den, som boer i Guds Nærhed. [6–9]) skildrer ligesom Ps. 46, 9=10, hvorledes Gud gjør Ende paa al Krigslarm og stifter Fred paa Jorden. Dens Velsignelser beskrives endvidere [10–14]); i den blive alle Mennesker, hele Jorden og selv dens Ørkener deelagtiggjorte.

Psalme LXVI.

Guds Velgjerninger mod Israel ere af den Beskaffenhed, at paa Grund af dem hele Jorden kan opfordres til at istemme Jubel. Psalmisten min-

3. Siger til Gud: hvor forfærdelige ere dine Gjerninger,
Paa Grund af din store Magt skulle dine Fjender falde dig til Fode.
4. Hele Jorden skal tilbede og lovsynge dig,
Dit Navn skulle de lovsynge. (Pause).
5. Kommer og seer Guds Gjerninger,
Forfærdeligt er, hvad han gjør mod Menneskens Børn.
6. Han forvandlede Hav til tørt Land, saa man gik tilfods gjennem Floden,
Der glædede vi os i ham.
7. Han hersker evindelig i sin Vælde,
Hans Dine agte paa Hedningerne,
De Gjenstridige skulle ikke sætte sig op imod ham. (Pause).
8. I Folkefærd, lover vor Gud
Og lader eder høre til hans Priis,
9. Som holder vore Sjæle ilive
Og bevarer vor Fod fra at glide ud.
10. Thi du prøver os, Gud,
Du luttrer os, som du luttrer Sølv.
11. Du lader os falde i et Næt
Og lægger en tung Vægt over vore Lænder.
12. Du lader Mennesker ride henover vore Hoveder,
Vi falde baade i Ild og Vand,
Men du drager os ud deraf og skjænker os Lise.
13. Jeg vil gaae ind i dit Huus med Brændoffer
Og indfrie hos dig, hvad jeg lovede.
14. Hvad der kom over mine Læber
Og hvad min Mund talte, da jeg var i Nød.
15. Fedt Qvæg vil jeg bringe dig til Brændoffer tilligemed Røgoffer af Væddere,
Jeg vil offre baade Oxer og Bukke. (Pause.)
16. Kommer hid og hører, saa vil jeg fortælle eder,
Alle I, som frygte Gud,
Hvad han har gjort mod min Sjæl.
17. Til ham vil jeg raabe med min Mund,
Lovsang skal ligge mig paa Tungen.
18. Havde jeg pønset paa Uret i mit Hjerte,
Saa vilde Gud ikke have hørt mig.
19. Derfor hørte Gud mig
Og lyttede til min bønlige Røst.
20. Priset være Gud,
Som ikke forskjød min Bøn, ei heller nægtede mig sin Naade.

Psalme LXVII.

Opraab til alle Folkefærd om at prise Gud.

1. Til Forsangeren, med Strængespil, et Psalmedigt.
2. Gud være os naadig og velsigne os,
Han lade sit Ansigt lyse over os! (Pause).
3. Paa det vi maatte kjende din Vei paa Jorden,
Den Frelse, du bereder alle Folkeslag.
4. Folkefærd skulle berømme dig, Gud,
Folkefærd skulle allesammen berømme dig.
5. Folk skulle være glade og juble, thi du dømmer Folkeslag efter Billighed
Og Folk paa Jorden veileder du. (Pause).
6. Folkene skulle berømme dig, Gud,
Folkene skulle allesammen berømme dig.
7. Landet giver sin Grøde,
Gud vor Gud vil velsigne os.
8. Gud vil velsigne os;
Ham skal man frygte, saavidt Jorden naaer.

Psalme LXVIII.

Guds Indtog i sin Helligdom.

1. Til Forsangeren, et Psalmedigt af David.

---

der [6]) baade om Befrielsen ud af Egypten og [7]) om det stadige Herredømme, som Jehova til Gavn for Israel har udøvet over Hedningerne; jvfr. 11, 5. [9–12]) beskrives under forskjellige Billeder den Fare, hvori Folket har været stedt. Dertil føier Digteren endnu, fra [13]) indtil Slutningen, hvad han selv især deleshed skylder Jehova, for det, som denne har gjort just imod ham.

Psalme LXVII.

Denne Psalme indeholder blot Lov og Priis ligesom Ps. 33 og 47. Psalmen begynder [2]) med en Strophe af den Velsignelse, som Præsterne hidindtil blot havde lyst over Israel, 4 Mos. 6, 25. Nu [3]) flg. ere alle Folkefærd blevne deelagtige i denne Velsignelse, de skulle derfor ogsaa med Israel deeltage i Lovsangen. Saaledes have de tre sidste Psalmer fremhævet, at Jehova er Gud ikke blot for Israel, men ogsaa for Hedningerne.

Psalme LXVIII.

Allerede Ps. 24, 7-10 er i Korthed den Begivenhed, som har begeistret til denne Psalme, bleven besunget. Begivenheden er nemlig den, hvorom der fortælles 2 Sam. 6, Arkens Flytning

2. Gud reise sig, saa hans Fjender maae adspredes
Og de, som hade ham, flygte for hans Ansigt.
3. Som Røgen blæser bort, saaledes blæser du dem bort.
Som Voxet smelter ved Ilden,
Saaledes skulle de Ugudelige svinde for Gud.
4. Men de Retfærdige skulle glæde sig, de skulle juble for Gud
Og fryde sig høilig.
5. Synger for Gud, lovsynger hans Navn,
Jevner Vei for den, som farer frem i det Lave,
Jehova er hans Navn, jubler for hans Ansigt.
6. Han er en Fader for Forældreløse, en Værge for Enker,
Han er Gud i sin Helligdoms Bolig.
7. Gud bringer de Forladte hjem, Fangerne udfrier han lykkelig,
Men de Gjenstridige beholde Bolig i Ørkenen.
8. Gud, dengang du drog i Spidsen for dit Folk,
Dengang du skred igjennem Ørkenen, (Pause)
9. Da bævede Jorden, endog Himlene dryppede for Gud, ja dette Sinai
Bævede for den Guds Ansigt, som er Israels Gud.
10. Du giver rundelig Regn, o Gud,
Din udtørrede Arvedeel forfrisker du.
11. Dit Folk boer deri,
Ved din Godhed gjør du den beqvem for den Usle.
12. Herren lader os spørge Nyt,
Han sender glædelige Tidender om en stor Hær.
13. Hærskarernes Konger skulle flygte hid og did,
Medens Huusfruen uddeler Byttet.
14. Da I laae i Leir mellem Foldene,
Saae det ud som Vinger paa en sølverhvid Due,
15. Men da den Almægtige adsplittede Kongerne i Landet,
Lod Duen sine Fjer falde som Snee paa Zalmon.
16. Du Guds Bjerg, du Basans Bjerg,
Du takkede Bjerg, du Basans Bjerg;
17. Hvorfor ere I avindsyge, I takkede Bjerge?
Paa dette Bjerg har Gud Lyst til at boe,
Ja Jehova vil boe der bestandig.
18. Guds Vogne ere tusinde, ja tusinde Gange tusinde i Tal,
Herren er midt iblandt dem, Sinai er i Helligdommen.
19. Du farer op til det Høie, du fører Fangne med dig,
Mennesker, som du har faaet i Gave,
Ja dem, som vare gjenstridige,
For at de nu skulle boe hos Gud Jehova.
20. Lovet være Jehova Dag for Dag,
Lægger han en Byrde paa os,
Saa er han dog Gud for at frelse os. (Pause).
21. Vi have en Gud, som er Gud for at frelse os, hos Herren Jehova
Er Udgangen fra Døden.
22. Dog, Gud vil knuse sine Fjenders Hoved, deres Hovedisse,
Som fremture i deres Synder.
23. Herren siger: Fra Basan vil jeg hente dem tilbage,

fra Obed Edoms Huus op paa Zion til Davids Bolig. [2]) jvfr. 4 Mos. 10, 35. [5-11]) beskrives Guds Tog igjennem Canaan og Folkets Indførelse i Canaan; jvfr. 5 Mos. 33, 2-3; Dom. 5, 4-5 (hvor der dog ingen Henthydning til Vandringen igjennem Ørkenen findes) og Habak. 3, 3-4. [12-15]) skildres, hvorledes Jehova beskjærmer sit Folk, medens det boer i Canaan, mod alle Angreb. Den store Hær, hvorom der kommer glædelig Tidende, er Fjenderne; Tidendens Indhold maa altsaa være deres Nederlag. Huusfruen, som uddeler Bytte, er Israel. Den fjendtlige Hær, som rigt belæsset med Bytte ligger rolig og tryg i Leiren, lignes med en sneehvid Due. Pludselig kommer Angrebet over dem, da maa Duen flygte og lader i sin Iilfærdighed Fjerene falde, det vil sige, den flygtende Hær bortkaster paa Flugten sit rige Bytte af Sølv og Guld. Zalmon, et Bjerg i Nærheden af Sichem, (Dom. 9, 48), laae følgelig i den Egn, som i Dommerperioden, ja næsten i hele den Tid, som gik forud for Davids Regjering, hævdede den ypperste Anseelse. V 17-34 beskrives, hvorledes Gud tager sin nye Bolig i Besiddelse. Basans Bjerge laae i den Egn (den nordlige Deel af det østlige Palæstina), hvorfra Landet gjentagne Gange blev truet med fjendtligt Overfald, og hvorhen vel allerede tidlig enkelte Israeliter ere blevne bortførte i Fangenskab; jvfr. V. 23; Dom. 18, 30. Med [18]) jvfr. 4 Mos. 10, 36. Arken er nu kommen til Zion, hvor den har sit Hvilested. Sinai er i Helligdommen, vil sige: den samme herlige Aabenbaring af Gud, som før blev seet paa Sinai, er nu tilstede i Helligdommen paa Zion. Du farer op til det Høie, staaer i Modsætning til V. 5: du farer frem paa det Jevne. Mennesker, som du har faaet i Gave, gjengiver den græske Oversættelse saaledes: Du fik Gaver blandt Mennesker; Ephes. 4, 8 derimod: Han gav Menneskerne Gaver. Det giver dog ingen ganske forskjellig og langt mindre en modsat Mening; thi det Menneske, som bliver Guds Eiendom, faaer tillige af ham mangehaande Gaver. Udtrykket:

Jeg vil hente dem fra Havets Dybder,
24. Paa det din Fod maa vade i Blod og dine Hunde med Tungen
Slikke det af dine Fjender.
25. De see dit Indtog, Gud,
Dit Indtog, min Gud og Konge, i Helligdommen.
26. Forrest gaae Sangere, bagefter Spillemænd,
I Midten Jomfruer med Haandpauker.
27. Lover Gud i Forsamlingerne,
Lover Herren, I som ere udsprungne af Israel!
28. Da fører den lille Benjamin dem an,
Juda's Fyrster med deres Skarer,
Sebulons og Naphtali's Fyrster.
29. Din Gud har ordnet din Magt, viis dig mægtig, o Gud!
Det har du gjort mod os
30. For dit Tempels Skyld, som er i Jerusalem;
Konger skulle bringe dig Gaver.
31. Skjænd paa Dyret i Sivene,
Paa de Vældiges Hob blandt Folkenes Kalve,
Paa dem, som komme travende med Sølvbarrer,
Adspred de Folk, hvis Lyst staaer til Krigen!
32. De Fornemme skulle komme fra Ægypten,
Morland skal skynde sig at udstrække sine Hænder til Gud.
33. I Kongeriger paa Jorden, synger for Gud,
Lovsynger Herren! (Pause).
34. Han, som farer frem i de alderældste Himle,
Nu lader han sig høre med en mægtig Røst.
35. Giver Gud Magten, over Israel er hans Høihed,
Og hans Magt er i Skyerne.
36. Forfærdelig viser du dig, Gud, fra din Helligdom,
Israels Gud, ham er det, som giver Folket Magt og Kræfter, lovet være Gud!

Psalme LXIX.

Jehova skjænker Frelse og Hævn.

1. Til Forsangeren; med Sosanim; af David.
2. Frels mig, o Gud,
Thi Vandet trænger ind til Sjælen.
3. Jeg er sunken ned i en Dyndbynge, hvor der ikke er Fodfæste;
Jeg er falden i Vandet, hvor det er dybest,
og Strømmen flyder hen over mig.
4. Jeg udmatter mig med at raabe, min Strube brænder,
Mine Øine vansmægte, medens jeg længes efter min Gud.
5. Der er flere, som hade mig uden Grund, end der er Haar paa mit Hoved,
De, som ville fordærve mig og hade mig uforskyldt, ere talrige;
Hvad jeg ikke har ranet, skal jeg ligefuldt erstatte.
6. Gud, du veed Besked om min Uselhed,
Og mine Forseelser ere ikke skjulte for dig.
7. Lad dem, som haabe paa dig, ikke blive til Skamme ved mig,
Herre, Hærskarernes Jehova,
Lad dem, som søge dig, ikke blive beskjæmmede over mig,
Du Israels Gud!

---

de Gjenstridige omfatter ogsaa Hedningerne. Med [24]) jvfr. Ps. 58, 11. [25]) Digteren beskriver nu selve Toget, han nævner [28]) ikke alle Stammerne, men blot den ypperste og den svageste, og dertil to af dem, som boe fjernest fra Helligdommen. Med [30]) gjør Digteren Overgangen til at vise den Hyldest, som selve Hedninger yde Israels Gud. Med Dyret i Sivene [31]) er Ægypten meent. I [32]) bliver Digtet prophetisk ligesom Ps. 67, thi det er først naar Gud har gjort alt det Gode med Israel, som han har isinde, at Hedningerne ret skulle udbryde i hans Priis. [34]) Han, som farer frem i Himlene, er just sagt med Hensyn til V. 5 og V. 19. Denne Psalme bliver af Paulus i det allerede anførte Sted: Eph. 4, 8-11 forklaret om Christi Himmelfart. Den Begivenhed nemlig, som her besynges, Arkens Henflyttelse til Zion, har i den nye Pagt sit Tilsvarende i Herrens Himmelfart. Ligesom Arken, forinden den opløftedes paa Bjerget, var dragen omkring i det Jevne i Ephraims og Juda's Sletter, saaledes drog han ogsaa omkring i det Lave paa Jorden, forinden han opløftedes til sin Herlighed i Himlene. Ogsaa han har over en stor Hær tilkjæmpet sig en vældig Seier, nødt Fjenden til at slippe sit Bytte (Luc. 11, 22) og overvundet de Gjenstridige, saa at de fra nu af ikke mere leve for sig selv, men for ham, som er død og opstanden for dem. Naar Jehova drager op paa Zions Bjerg ledsaget af Israels Stammer, saa maa ogsaa dette Træk i den nye Pagt finde sit Gjenbillede, men har det ikke allerede, det vil først skee ved Dagenes Ende.

Psalme LXIX.

David befinder sig her [2-22]) midt i den Nød, hvilken han Ps. 40, 3 skildrer som overstaaet. Det er ikke for hans Synds, men for Herrens Skyld, at han maa lide (V. 8), det er Nidkjærhed for Jehovas Huus, for hans Ære, som fortærer ham (V. 10 jvfr. Joh. 2, 17). Den Nød, som David skildrer tildeels i billedlige Udtryk, er i egenlig Forstand overgaaet den Herre Christus; saaledes naar det hedder, at han faaer Galde i sin Mad og Eddike i sin Tørst, jvfr.

8. Thi for din Skyld taaler jeg Haan,
Skjuler Bespottelsen mit Ansigt.
9. Jeg er bleven fremmed for mine Brødre
Og en Udlænding for min Moders Børn,
10. Fordi Nidkjærhed for dit Huus fortærer mig,
Og den Haan, hvormed de overøse dig, er falden paa mig.
11. Da jeg græd hjertelig og fastede,
Blev jeg derover spottet;
12. Da jeg klædte mig i Sørgedragt,
Blev jeg deres Bysnak.
13. I Porten sidde de og snakke om mig,
Og Drukkenbolte synge Smædesange.
14. Men jeg kommer med min Bøn til dig, Jehova,
I beleilig Stund, paa din store Miskundhed, o Gud!
Du maa svare mig, saavist det er Sandhed, at du frelser.
15. Drag mig op af Skarnet, lad mig ikke synke heelt ned deri,
Lad mig blive bortreven fra mine Avindsmænd
Og op af det dybe Vand.
16. Lad ikke Vandstrømmen bortskylle mig, lad ikke Dybet sluge mig,
Lad ikke Kulen lukke sin Aabning over mig.
17. Svar mig, Jehova, efterdi din Barmhjertighed er stor,
Efter din store Miskundhed vend dig hid til mig.
18. Skjul ikke dit Ansigt for din Tjener,
Thi jeg er i Nød, skynd dig at svare mig.
19. Hold dig nær til min Sjæl, gjenløs den,
Fri mig for mine Fjender.
20. Du veed, hvorledes jeg beskjæmmes, bespottes og forhaanes,
Alle mine Fjender staae for dig.
21. Mit Hjerte brister ved Spotten, og jeg er kraftløs;
Jeg venter paa Medynk, dog ingen har den;
Paa Trøstere, men jeg kan ikke finde dem.
22. De blande Galde i min Mad,
Og naar jeg tørster, give de mig Eddike at drikke.
23. Lad deres Maaltid blive dem til et Reeb,
Til Gjengjæld og til Snare.
24. Lad deres Øine blive dunkle, saa de ikke kunne see,
Lad deres Hofter altid vakle.
25. Udøs din Harme over dem
Og lad din brændende Vrede naae dem.
26. Lad deres Indfredning blive forstyrret
Og lad ikke nogen blive boende i deres Telte.
27. Thi de forfølge den, som du har slaaet,
Og fortælle om deres Vaande, som du har givet Banesaar.
28. Tilregn dem Synd paa Synd,
Og lad dem ikke faae Deel i din Retfærdighed.
29. Lad dem blive udslettede af Livets Bog
Og ikke blive indskrevne med de Retfærdige.
30. Jeg er elendig og pinefuld,
Lad Frelsen ved dig, o Gud, opreise mig.
31. Da vil jeg prise Guds Navn med Sang
Og forherlige ham med Taksigelse.
32. Det tækkes Jehova bedre
End baade Oxe og Stud med Horn og Klov.
33. De Sagtmodige ville faae det at see og glæde sig,
De, som søge Gud, saa skal deres Hjerte blive oplivet.
34. Thi Jehova hører paa Fattigfolk,
Og foragter ikke dem, han har lagt i Baand.
35. Himmel og Jord skulle prise ham,
Havene og alt hvad der vrimler i dem.
36. Thi Gud vil frelse Zion og bygge Juda's Stæder,
Der skulle de boe og tage Staden i Arv.
37. Hans Tjeneres Afkom skal arve den
Og de, som elske hans Navn, skulle boe deri.

Psalme LXX.

Suk om Frelse.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David for at bringe i Minde.
2. Gud, kom hastig for at frelse mig,
Jehova, kom mig skyndsomst til Hjælp!
3. Lad dem faae Spot og Skam, som tragte mig efter Livet,
Lad dem tage Flugten med Beskjæmmelse,
Som have higet efter at gjøre mig Fortræd.
4. Lad dem vende om paa Grund af deres Beskjæmmelse,
Som opløftede Triumphskrig.
5. Men fryde og glæde sig i dig ville alle som søge dig,

Matth. 27, 48. Derpaa følger 23–29) Forbandelsen over Fjenderne. Deres Straf maa blive saa meget haardere, som det ikke er Davids Synd, der har paadraget ham deres Uvenskab, men tvertimod hans Nidkjærhed for Jehova. Med V. 26 jvfr. Apostl. Gj. 1, 20. Han selv udtaler fra 30) til Slutningen Forvisningen om sin Frelse, der gjør ham saa tryg, som om han allerede var frelst.

Psalme LXX.

Denne Psalme er næsten ordret overeensstemmende med Ps. 40, 14-18.

Daglig ville de sige, som elske Frelsen ved dig:
Høilovet være Gud!
6. Jeg er usfel og fattig, Gud,
Kom hurtig til mig, du er min Hjælp og min Redning,
Jehova, du maa ikke tøve!

Psalme LXXI.

Tilbageblik paa et henſvundet Liv.

1. Paa dig, Jehova, stoler jeg,
Lad mig i al Evighed ikke blive til Skamme.
2. Frels mig og red mig ved din Retfærdighed,
Boi dit Øre ned til mig og hjælp mig.
3. Vær mig en klippefast Bolig, hvortil jeg altid kan tye,
Du har anordnet min Frelse,
Thi du er min Klippe og min Borg.
4. Min Gud, red mig ud af den Ugudeliges Vold,
Ud af hans Haand, som foruretter og forkuer.
5. Thi du er mit Haab,
Herre Jehova, min Fortrøstning fra min Ungdom.
6. Til dig læner jeg mig fra Moderslív,
Du drog mig ud af Moderskjødet,
Til din Priis lyder stadig min Sang.
7. Jeg er i manges Øine et Jertegn,
Men du er min faste Tilflugt.
8. Lad min Mund være fuld af din Priis,
Dagen over af din Berømmelse.
9. Du maa ikke forskyde mig paa mine gamle Dage;
Naar min Kraft hentæres, maa du ikke slippe mig.
10. Thi mine Fjender tale til mig,
De, som agte paa min Sjæl og lægge Raad op i Fælledskab.
11. De sige: Gud har sluppet ham,
Sætter efter ham og griber ham, thi der er ingen til at redde ham.
12. Gud, du maa ikke holde dig langt fra mig,
Min Gud, kom mig skyndsomt til Hjælp.
13. Lad dem faae Spot og Skam, som ville fange min Sjæl,
Lad dem blive overøste med Haan og Forsmædelse,
Som ville tilføie mig Ondt.
14. Men jeg haaber stadig
Og vil bidrage til din Berømmelse.
15. Min Mund skal fortælle om din Retfærdighed,
Hver Dag om din Hjælp,
Thi dermed kan jeg aldrig blive færdig.
16. Hvor jeg kommer, er det med den Herre Jehovas Storværk,
Jeg minder blot om din Retfærdighed.
17. Gud, du har været min Lærer fra Barnsbeen,
Og hidindtil har jeg havt nok at berette om dine vidunderlige Gjerninger.
18. Ja ogsaa naar jeg bliver gammel og graa, Gud, maa du ikke slippe mig,
Før jeg har kunnet fortælle Efterslægten om din Arm,
Den kommende Æt om din Vælde.
19. Din Retfærdighed, Gud, hæver sig høit; ja, du over Storværk,
Gud, hvo er som du?
20. Du har ofte ladet mig øine Trængsel og Nød, men atter oplivet mig,
Du har atter draget mig op af Jordens Afgrunde.
21. Du gjør mig mægtigere, end jeg var,
Og tilvender mig Trøst.
22. Jeg vil ogsaa forherlige dig ved Strængespil for din Sanddruhed,
Jeg vil spille paa Cither for dig, min Gud, du Hellige i Israel.
23. Mine Læber skulle juble, naar jeg spiller for dig,
Ja min Sjæl, som du har forløst.
24. Ogsaa min Tunge skal vidne hele Dagen om din Retfærdighed,
Thi de, som ville tilføie mig Skade, skulle beskjæmmes og blues.

Psalme LXXII.

Bøn for Kongen og hans Rige.

1. Af Salomon.
Gud, overdrag Kongen dine Domme,
Din Retfærd til Kongesønnen!

Psalme LXXI.

Med Ps. 30 har denne Psalme Lighed, hvad Emnet angaaer; dog finder den Forskjel Sted, at Forfatteren af denne staaer sit rimelige Endeligt nærmere end David gjorde, da han digtede hiin. Han mindes de mange Farer, hvoraf han er bleven frelst, og vil takke, idet han altid taler derom, jvfr 22, 23-32; 40, 10-11; 66, 16. Paa den Maade siger han [16]), at han kommer med Jehovas Storværk; jvfr. Rom 15, 29. [22]) Hellige i Israel, denne Betegnelse for Gud forekommer i Psalmerne foruden paa dette Sted blot Ps. 78, 41; 89, 19.

Psalme LXXII.

At denne Bøn for Kongen hidrører fra en Konge, nemlig Salomon, er ikke mere forunderligt end at Ps. 20, 21 og 61 ere digtede af David. Thi Konge var Salomon, dengang han digtede denne Psalme; af Udtrykket [1]) Kongesønnen tør man ikke drage den Slutning, at David den-

2. Saa han kan dømme dit Folk med Retfærdighed,
Og dine Elendige efter Lov og Ret.
3. Lad Bjergene bære Fred for Folket,
Lad Høiene blomstre med Retfærdighed.
4. Lad ham skaffe de Elendige blandt Folket Ret,
Lad ham hjælpe den Fattiges Børn
Og lad Voldsmanden blive kuet.
5. Saa skal man frygte dig, saalænge Solen lyser
Og Maanen skinner, fra Slægt til Slægt.
6. Lad ham nedlade sig som Regn paa Ævret,
Som Byger og Regnskyl falde til Jorden.
7. I hans Dage skal den Retfærdige blomstre,
Og først med Maanen faaer Freden en Ende.
8. Han skal herske fra Hav til Hav,
Fra Floden til Jordens Ender.
9. Folk fra Ørkenen knæle ned for ham,
Hans Fiender slikke Støv efter ham.
10. Konger fra Tharsis og Øboere bringe Gaver,
Konger fra Sabæa og Meroe nærme sig med Foræringer.
11. Alle Konger skulle hylde ham,
Alle Hedninger tjene ham.
12. Thi han frelser den Fattige, naar han bønfalder derom,
Og den Elendige, som ellers ingen Hjælp har.
13. Han skal ynkes over den Ringe og Usle
Og skal frelse de Fattiges Liv.
14. For Svig og Vold skal han frie deres Liv,
Og deres Blod skal være dyrebart i hans Øine,
15. Saa denne paany kommer til Kræfter og endnu giver ham Guld fra Sabæa,
Og dertil beder stadig for ham,
Hver Dag skal denne velsigne ham.
16. Hvorsomhelst i Landet man strøer en Haandfuld Sæd
Og var det paa Bjergenes Top,
Der vil Kornet høine sig som Libanon,
Og i Stæderne skulle Folk vrimle frem som Urter af Jorden.
17. Hans Navn skal vare evindelig, hans Navn skal holde ud med Solen,
Saa man ønsker sig en Lykke som hans,
Alle Hedninger skulle prise ham.
18. Høilovet være Gud Jehova, Israels Gud,
Han som alene gjør underfulde Ting.
19. Høilovet være hans Herligheds Navn evindelig,
Hele Jorden skal fyldes med hans Herlighed, Amen, ja Amen!
20. Da kommer Enden
Paa David Isai Søns Bønner.

Psalme LXXIII.

Glæden i Gud er den sande Lykke.

1. En Psalme af Asaph.
Gud er dog alligevel god mod Israel,
Mod de Rene af Hjertet.
2. Der fattedes kun lidet for mig i, at min Fod traadte feil,
Saa godt som intet i, at jeg gled ud paa min Gang.
3. Thi jeg blev nidkjær over Pralerne,
Da jeg saae, hvor godt de Ugudelige havde det;
4. Thi de kjende ikke til nogen Dødssmerte
Og trives vel.

---

gang endnu levede. Kongesønnen skal her ikke betyde det Samme som: Kronprinds, efter nyere Talebrug; men det var et eiendommeligt Træk ved Salomons Kongeværdighed, at den ikke var tilkjæmpet, men nedarvet. Hvor det gjaldt om at fremstille ham i hans Eiendommelighed, kunde den Omstændighed, at han var Kongesøn, ikke udelades, om han end selv allerede stod ved sin Banes Slutning. Hans Herredømme beskrives som et Fredens og Retfærdighedens Rige, udstrakt til de videste Grændser, som Forjættelserne nogensinde havde draget for Israels Rige (8) jvfr. 1 Mos. 15, 18). Er denne Konge end en Fredens Fyrste, saa 9) hersker han dog over Hedninger, ikke som David ved Frygt (2, 11-12), men ved ærefrygtvækkende Glands og Majestæt (jvfr. Anm. til 1 Kong. 10, 1-13). Han afhjælper 14) ogsaa den ydre Trang, saa at de Fattige blive rige og kunne give ham Gaver til Gjengjæld, ligesom Mennesket giver Gud det, han selv har modtaget af denne. 16) Ogsaa Jorden yder i dette Rige i Overflod sin Afgrøde. Dette salomoniske Fredsrige, hvori al Nød og Trang ere afhjulpne, er et Forbillede paa Jesu Christi Rige, hvori der visselig allerede nu hersker Retfærdighed og Fred. Alligevel finder der ogsaa i det endnu udvortes Splid og Kiv Sted, heller ikke er det fritaget for Kors og Trængsel. Det fuldkomne Gjenbillede af det salomoniske Fredsrige er Jesu Christi Rige i dets nærværende Skikkelse altsaa heller ikke; det maa betegnes som tilkommende.

Psalme LXXIII.

Allerede i Ps. 36, 37, 39 og 49 var det samme Emne som her Betragtningens Gjenstand; men hver Gang har der været noget Eiendommeligt i Spørgsmaalets Besvarelse. Her lyder Svaret paa Betænkeligheden angaaende den Ugudeliges Lykke saaledes, at der dog intet er, som er at regne for sand Lykke, uden Samfundet med Gud: alt andet Held er blot et Gjøgle-

5. De have ingen Modgang, som andre Folk,
Og maae ikke døie ondt, som andre Mennesker.
6. Derfor pryder Hovmod dem som et Halssmykke,
Og de svøbe sig i Vold som en Klædning.
7. Deres Øine træde frem formedelst Fedme,
Og hvad deres Hjerte tænker, kommer for Dagen.
8. De lade haant og tale i deres Ondskab om Vold,
Hvad de tale, har et høit Sving,
9. De løfte Munden op i Himmelen,
Medens deres Tunge farer om paa Jorden.
10. Derfor løbe Folk efter dem,
Som naar man øser Vand af en fuld Bæk.
11. Og de sige: Hvad skulde Gud vel mærke dertil,
Mon den Høie ogsaa har Forstand?
12. See, saadanne ere de Ugudelige,
De føre et uforstyrret Liv og samle Formue.
13. Var det da alligevel frugtesløst, at jeg var reen af Hjertet
Og toede mine Hænder i Uskyld?
14. Da jeg dog var plaget den hele Dag,
Og hver Morgen fik min Revselse.
15. Hvis jeg havde sagt: Det vil jeg kundgjøre,
Saa havde jeg gjort Uret imod alle dine Børn.
16. Jeg tænkte efter for at fatte det,
Men det var for svært i mine Øine.
17. Til jeg kom ind i Guds Helligdom
Og lagde Mærke til, hvad Ende det tager med dem.
18. Du fører dem dog paa Glatiis,
Og lader dem falde og heelt forslaae sig.
19. Hvor gik de dog ikke i et Øieblik til Grunde,
Det er heelt ude med dem af lutter Forfærdelse.
20. De ere som et Drømmebillede for den Vaagne,
Herre, i Vrede driver du Spot med deres Skygge.
21. Jeg føler det som Sting i mit Hjerte,
Som en Braad i mine Nyrer,
22. At jeg er som de Umælende, uden Forstand,
Ja som et Dyr for dig.
23. Men jeg vil stadig blive hos dig,
Du holder fast ved min høire Haand.
24. Du leder mig efter dit Raad,
Og bringer mig omsider til Ære.
25. Hvem har jeg da i Himlene?
Thi lige med dig ændser jeg intet paa Jorden.
26. Vansmægte end mit Kjød og mit Hjerte,
Saa er Gud evindelig mit Hjertes Klippe og min Lod.
27. Thi hvo som fjerner sig fra dig, skal gaae til Grunde,
Du udsletter alle dem, som i Boleri svigte dig.
28. Men jeg holder mig nær til Gud,
Det baader mig bedst at sætte min Lid til Herren Jehova,
Saa kan jeg fortælle om alt, hvad du har udført.

Psalme LXXIV.

Klage over Helligdommens Forstyrrelse ved Fiendehaand.

1. Et Digt af Asaph.
Hvorfor forkaster du os, o Gud, for bestandig,
Hvorfor skal din Vrede fortære den Hjord, som du vogter?
2. Tænk paa din Menighed, som du har kjøbt i fordums Tid
Og forløst til at være din Arvedeels Stamme
Paa dette Bjerg Zion, hvor du boer.
3. Vend dine Skridt her hen, hvor Ødelæggelsen er grundig,
Fienden har forstyrret Alting i Helligdommen.
4. Dine Fiender huje midt i dit Mødested
Og plante deres Felttegn op som Seierstegn.
5. Man seer ham svinge
Øxerne høit mod Træværket.
6. Og nu, alt det udskaarne Arbeide
Splintre de med Kølle og Hammer.

---

billede, som opløser sig i Intet, naar man mindst venter det. [15]) Hvis Digteren i Overilelse havde udtalt som sin Overbeviisning, at det er de Ugudelige, som have Lykken med sig i Verden, saa havde han derved gjort Uret mod de Fromme, som troede, at Gud raadede for Lykken, og at denne derfor maatte blive deres Lod; han vilde have viist dem en lignende Medfart, som den, Hjob maatte lide af sine Venner. [19]) jvfr. 49, 15. [25-26]) jvfr. Ps. 36, 8-10.

Psalme LXXIV.
Hvad der har givet Anledning til denne Psalme, er ligesom ved Ps. 44 ikke Enkeltmands, men Folkets Nød. Tiden, hvori den maatte være affattet, kan være Begyndelsen af Davids eller Slutningen af Sauls; altsaa den Tid, hvori Pagtens Ark og Mødets Telt vare skilte fra hinanden, da hiin stod i Kirjath Jearim, dette i Gibeon. Af [5-6]) seer man, at Arken dengang ikke kan have staaet under et

7. De satte Ild paa din Helligdom,
De vanhellige dit Navns Bolig og jevne den med Jorden.
8. De sige af Hjertensgrund: lader os kue dem allesammen!
Og de opbrænde Huset til alle Guds Møder i Landet.
9. Vi kunne ikke faae Øie paa vore Felttegn,
Der er heller ingen Prophet mere,
Og ingen af os veed, hvorlænge dette skal vare.
10. Hvorlænge, o Gud, skulle Modstanderne spotte?
Skal Fjenden da bestandig haane dit Navn?
11. Hvorfor vil du da holde din høire Haand tilbage?
Træk den heelt ud af Barmen!
12. Gud, min Konge fra gammel Tid,
Det er dig, som fuldfører Frelsen midt i Landet.
13. Du kløver Havet med din Styrke,
Du knuser Hovedet paa Uhyrerne hen over Vandet.
14. Du flækker Leviathans Hoved
Og lader Folk i Ørken spise den.
15. Du gjør en Rift for Kilder og Bække,
Du lader rindende Vande borttørre.
16. Dig tilhører Dagen, men ogsaa Natten,
Du har dannet baade Maane og Sol.
17. Du har fastsat alle Jordens Grændser,
Sommer og Vinter har du beredt.
18. Kom dette ihu, Fjenden haaner Jehova,
Et Folk af Daarer vanærer dit Navn.
19. Giv ikke din Turteldue til Priis for vilde Dyr,
Du maa ingensinde forglemme dine Elendiges Liv.
20. See ned til Pagten,
Thi hver Affrog i Landet er en Bolig for Voldsmænd.
21. Lad den Fortrykte ikke gaae beskjæmmet bort,
Lad den Usle og Fattige lovprise dit Navn.
22. Reis dig, o Gud, strid for din Sag,
Husk paa, hvorledes Daaren har haanet dig hver Dag.
23. Du maa ikke forglemme dine Fjenders Raab,
Dine Modstanderes Bulder stiger altid høiere.

Psalme LXXV.

Ene Gud tilkommer Dommen.

1. Til Forsangeren, efter: du skal ikke fordærve, et Psalmedigt af Asaph.
2. Vi prise dig, Gud, vi prise dig, dit Navn er saa nær,
De fortælle om dine underlige Gjerninger.
3. Naar jeg seer den rette Tid,
Saa vil jeg holde en retfærdig Dom.
4. Landet og alle dets Indvaanere ere heelt forvirrede,
Men jeg holder paa dets Piller. (Pause).
5. Jeg siger til Pralerne: praler ikke saa frækt,
Og til de Ondskabsfulde: kneiser ikke saa med Hovedet.
6. Kneiser ikke saa høit med Hovedet,
Fører ikke saa halsstarrig Tale.
7. Thi hverken fra Øster eller Vester,
Eller fra Bjergørkenen kommer der nogen;
8. Ene Gud er Dommeren,
Han vil nedtrykke og han vil ophøie.
9. Thi Jehova har et Bæger med gjærende Viin i Haanden,
Som er fuldt istjænket,
Han skjænker ud deraf, og de maae suge den i sig,
Drikke den indtil Bærmen; det maae alle Ugudelige i Landet.

Telt, men i en Træbygning; den stod jo ogsaa i Abinadabs Huus, 1 Sam. 7, 1. [8]) Istedetfor: Huset til alle Guds Møder i Landet, kan ogsaa oversættes: alle Guds Forsamlingshuse. Der var dengang ogsaa to, som kunde føre dette Navn, og Fjenden, som taler, har kunnet formode, at der var endnu flere. [9]) Allerede paa Eli's Tid lød Klagen, at Guds Ord blev sjeldent; 1 Sam. 3, 1. Siden Samuels Død fremtraadte ingen Prophet før Nathan. Paa senere Tider passe Ordene ikke, thi da bleve Propheterne meget hyppige; [11]) midt i Landet kan være sagt enten blot med Hensyn til Jerusalem, som ligger inde i Canaan, om end ikke midt deri, eller ogsaa kan det hedde midt paa Jorden, da det Punkt, hvor Afrika og Asien berøre hinanden udgjør den gamle Verdens Midtpunkt.

Psalme LXXV.

Ligesom Ps. 11 slutter sig til Ps. 10 og udtaler Løfte om den Dom, hvorom Digteren har anraabt i den foregaaende Psalme, saadant er ogsaa denne Psalmes Forhold til den foregaaende. [4]) bliver Gud selv indført, som talende. Guds Dom bestaaer deri, at han nedtrykker den Hovmodige og opreiser den forkuede Fromme.

10. Men jeg vil kundgjøre det for bestandig,
Jeg vil synge derom for Jakobs Gud.
11. Jeg vil nedbryde de Ugudeliges hele Vælde,
Men den Retfærdige skal løfte Hovedet høit.

Psalme LXXVI.

Hvad Mennesket med sit Fiendskab udretter imod Gud.

1. Til Forsangeren, med Strængespil, et Psalmedigt af Asaph.
2. Gud er navnkundig i Juda,
I Israel har han et stort Navn,
3. Hans Telt staaer i Salem,
Og hans Bolig paa Zion.
4. Der er det, han knuser Buens Lyn,
Skjold, Glavind og Krigerfærd. (Pause.)
5. Du er forfærdelig,
Og har større Herlighed end Bjerge fulde af Ran og Rov.
6. Et Rov ere de blevne, som nærede stolte Tanker, de sov saa trygt,
At selv den Vaabendygtige ikke mægtede at røre en Haand.
7. Dengang du truede Jakobs Gud,
Faldt Søvnen baade paa Vogne og paa Heste.
8. Ene du er forfærdelig; hvo kan holde Stand mod dig,
Hvad Øieblik du vredes?
9. Du gjør Dommen vitterlig fra Himmelen;
Jorden ræddes, og det bliver tyst,
10. Medens Gud reiser sig for at haandhæve Ret
Og udfrie alle Sagtmodige paa Jorden. (Pause.)
11. Thi Menneskeharme skal tjene til din Forherligelse,
Du, som staaer rustet i fuld Harme.

12. Aflægger Løfter til Jehova, eders Gud, alle som staae om ham,
Lad dem komme frem med Skjænk til den Forfærdelige,
13. Som tager Aanden fra Fyrsterne
Og er en Skræk for Jordens Konger.

Psalme LXXVII.

Den, der savner Guds Nærværelse, yder Betragtningen af hans Gjerninger Trøst.

1. Til Forsangeren i Jeduthuns Chor, en Psalme af Asaph.
2. Jeg raaber til Gud og kalder,
Jeg raaber til Gud, for at han skal høre mig.
3. Dengang jeg var i Angst, søgte jeg Herren,
Dag og Nat holdt jeg min Haand udstrakt uden at trække den tilbage,
Min Sjæl afslog Trøst.
4. Fik jeg Gud i Tankerne, saa klynkede jeg,
Jeg grublede, men min Aand vansmægtede. (Pause.)
5. Du holdt mine Øienlaage oppe,
Da jeg var maalløs af Forfærdelse;
6. Saa at jeg tænkte over fordums Dage,
Over de gamle Tider.
7. Selv om Natten fik jeg ikke mit Strængespil i Tankerne,
Naar jeg overveiede hos mig selv,
Og min Aand ransagede.
8. Skulde Herren forskyde i al Evighed,
Og aldrig mere vise Naade?
9. Har det for stedse taget en Ende med hans Yndest?
Er det ude med Ordet nu og for Fremtiden?
10. Har Gud glemt at være naadig,
Eller mon han i Vrede har lukket for sin Barmhjertighed? (Pause.)

Psalme LXXVI.

Ogsaa denne Psalme slutter sig ganske nær til de tvende foregaaende, kun maa, dengang denne er bleven digtet, Pagtens Ark [3]) allerede have staaet paa Zion. Salem er det gamle Navn for Jerusalem, 1 Mos. 14, 18, som betyder: Fred. Have Fienderne end kunnet plyndre hele det øvrige Land, saa blive de dog til Skamme paa Zion. Tillige [9]) udtaler Gud sin Dom fra Himmelen; jvfr. 75, 3. 11, 4. Alt [11]) hvad Mennesket da har kunnet udrette med sin Vrede imod Gud, er at han har maattet tjene til Guds Forherligelse.

Psalme LXXVII.

Her er den samme inderlige Længsel efter Gud udtrykt, som i Ps. 42 og 43. Muligt er det, at disse Psalmers Forfattere have befundet sig i en eller anden ydre Nød; Ps. 42, V. 7 antydes det, at Digteren var fjernt fra Jerusalem, dog i alt Fald var den ydre Nød ikke det meest Trykkende for dem, men Følelsen af at være forladt af Gud. Gud leder selv [5–6]) Digterens Tanker tilbage paa det, han i fordums Tid har udøvet, men denne kan ikke fastholde dem derved. Han falder atter tilbage i sine tidligere

11. Saa talte jeg; derfra kommer min Nød,
Dog, den Høies Høirehaand mægter at ændre.
12. Jeg vil tænke over Jehovas Gjerninger,
Jeg vil betragte, hvad du har gjort i fordums Dage.
13. Jeg vil overveie hver Daad af dig
Og eftergranske dit Storværk.
14. Gud, din Vei ender i Helligdommen,
Hvo iblandt Guder er stor som Gud?
15. Du er den Gud, som øver Bedrifter,
Du lader Folk faae at vide, hvad du formaaer.
16. Med Armen udfriede du dit Folk,
Jakobs og Josephs Børn. (Pause.)
17. Vandene saae dig, Gud, da de saae dig, forfærdedes de,
Selv Dybderne gave Drøn.
18. Regnbyger skyllede, Tordenskyer dundrede,
Ja dine Pile spredte sig.
19. Mægtig bruste din Hvirvelvind, Lynstraaler oplyste Landet,
Der kom Uro og Angst over Jorden.
20. Gjennem Havet gik din Vei, gjennem dybe Vande løb din Sti,
Ingen blev dine Fodtrin vaer.
21. Og dog førte du dit Folk som en Faarehjord
Under Mose og Arons Varetægt.

Psalme LXXVIII.

Vantro volder Israels Nød.

1. Et Digt af Asaph.
Lytter, mit Folk, til min Belæring,
Bøier eders Øren til det, jeg vil sige.
2. Jeg vil aabne min Mund til kjærnefuld Tale,
Jeg vil komme frem med tankefulde Ord om fordums Tid,
3. Om det, vi have hørt og spurgt,
Som vore Fædre have fortalt os.
4. Vi ville ikke fortie det for deres Børn, for den kommende Slægt,
Men forkynde Jehovas Lov,
Hvad stort og vidunderligt han har udøvet.
5. Da han opreiste et Vidnesbyrd i Jakob,
Og gav Israel en Lov, som han paabød vore Fædre,
For at de skulde oplære deres Børn i den,
6. Paa det den kommende Slægt,
De Børn, som skulde fødes, kunde faae det at vide,
Og de, som dernæst opstode, atter fortælle deres Børn det;
7. For at de maatte sætte deres Lid til Gud
Og ikke forglemme Guddomsgjerningerne,
Men holde hans Bud;
8. Og ikke ligne deres Fædre,
Den gjenstridige og oprørske Slægt, der ikke beredte sit Hjerte,
Og hvis Aand ikke var stadig ved Gud.
9. Ephraims Børn, som blandt Bueskyttere gjaldt for velrustede,
Bleve paa Kampdagen tilbagedrevne.
10. De holdt ikke Guds Pagt
Og undsloge sig for at vandre efter hans Lov.
11. De forglemte hans vidunderlige Gjerninger,
De Jertegn, som han havde ladet dem see.
12. For deres Fædre gjorde han Undere,
I Ægyptens Land, paa Zoans Mark.

Klager. Og dog er det just derfra, [11]) fra disse uskjonsomme Klager, at hans Nød hidrører. Han seer tilbage paa, hvorledes den Høies Haand tidligere har bevirket Forandring, med den faste Tro, at han endnu altid formaaer at bevirke den. I den gamle Pagt kunde Betragtningen af Guds Frelsergjerning, Forløsningen af Ægypten, ikke indgyde Trøst, naar man ikke nærede den Tro, at Gud vilde endnu udføre Gjerninger, der vare ligesaa store og herlige som hiin. Først i den nye Pagt har Gud udført en Gjerning, hvorom man ikke behøver at ønske, den maatte blive gjentaget, for ved Betragtningen af den at føle sig trøstet.

Psalme LXXVIII.

Den historiske Kjendsgjerning, der klarest fremhæves som Anledning til denne Psalme, er den dobbelte, at Jehova har opgivet den Bolig, han hidindtil havde i Silo, altsaa blandt Ephraims Stamme, og dernæst, at han har valgt en Konge over Israel i Juda Stamme. Derimod bliver Ephraims senere Løsrivelse fra Juda ikke omtalt med bestemte Ord, og det kan være tvivlsomt, om Asaph oplevede den, da han, som Forfatter til Ps. 74, ikke kan have været stort yngre end David. Psalmen begynder [1-8]) med den Erklæring af Digteren, at han vil fremstille Fortiden som Speil for Nutiden (med V. 1 jvfr. Matth. 13, 35) og den advarende Lære, han deraf drager, er [9-10]), at den, som er i Besiddelse af aandelige Fortrin, alligevel ved sin Vantro gaaer glip af dem. Ephraim havde blandt Israels Stammer faaet Førstefødselsretten (1 Krøn. 5, 1-2. 1 Mos. 49, 22-26. 48, 19) og havde under Dommerperioden hævdet et Fortrin fremfor de andre, men dens Vantro forskjærtsede Alt. Digteren foreholder dem fra [11]) det, som Gud i fordums Tid har udført og som Folket saavelsom den Enkelte aldrig bør forglemme.

13. Han kløvede Havet og lod dem gaae derigjennem,
Han satte Vandet op som i Dynger.
14. Han ledede dem i en Sky om Dagen,
Natten over i Ildens Skin.
15. Han slakte Klipper i Ørkenen
Og lod dem drikke som af et umaadeligt Dyb.
16. Han lod Bække komme ud af Klippen
Og lod Vand flyde strømmeviis ned.
17. Alligevel forsyndede de sig paany imod ham
Ved i Ørkenen at opirre den Høie.
18. De fristede Gud i deres Hjerter
Ved at ønske sig Mad, som de havde Lyst til.
19. Ja de talte mod Gud og sagde: kan Gud ogsaa
Dække Bord i Ørkenen?
20. Han slog jo til Klippen, saa der piblede Vand frem,
Og Bækken vældede ned; kan han ogsaa tjene med Brød,
Har han ogsaa Kjød i Beredskab for sit Folk?
21. Derover blev Jehova harmfuld, da han hørte det;
Der blussede en Ild op mod Jakob,
Ja der opsteg Vrede mod Israel,
22. Fordi de ikke troede paa Gud
Og ikke stolede paa hans Hjælp;
23. Som dog havde budet Skyerne vige tilside,
For at han kunde aabne Himmelens Døre,
24. For at han kunde lade Manna regne ned paa dem som Mad
Og give dem Himmelbrød.
25. Saa hver Mand spiste fyrstelig Kost;
Han gav dem fuldop, indtil de bleve mætte.
26. Han lod ogsaa Østenvinden trække op paa Himmelen,
Og lod Søndenvinden bruse frem i dens Vælde
27. For at lade Kjød regne paa dem, som var det Gruus,
Fuglevildt, som var det Sand paa Havsbredden;
28. Midt ned i Leiren strøede han det
Og i Omkredsen af deres Boliger.
29. Da spiste de, til de vare heelt mætte,
Hvad de havde begjært, tilførte han dem jo.
30. Men de styrede ikke deres Lyst,
Endnu havde de Maden i Munden;
31. Da opsteg Guds Vrede over dem,
Han dræbte nogle blandt dem, som trivedes bedst,
Og nedslog Israels udsøgte Folk.
32. Alligevel syndede de paany
Og troede ikke paa hans Jertegn.
33. Han lod deres Liv opløse sig i intet,
Og lod deres Aar faae en brat Ende.
34. Men han slog ned iblandt dem, saa søgte de ham,
Da omvendte de sig og biede paa Gud.
35. Da kom de ihu, at Gud var deres Klippe,
At Gud, den Høie, var deres Frelser.
36. Men det var for at skuffe ham med deres Tale,
For at hykle for ham med deres Tunge.
37. Deres Hjerte var ikke henvendt til ham,
De troede heller ikke paa hans Pagt.
38. Dog, han var barmhjertig, bar over med dem og udryddede dem ikke,
Mange Gange dæmpede han sin Vrede
Og udtømte ikke sin Harme paa dem;
39. Thi han mindedes, at de vare Kjød,
Et Pust, som farer bort, men ikke vender tilbage.
40. Hvor ofte forbittrede de ham ikke i Ørkenen
Og fortørnede ham paa Sandsletten;
41. Altid paany fristede de Gud
Og voldte Israels Hellige Fortræd.
42. Men de tænkte ikke paa hans Haand
Og den Dag, da han udfriede dem af Trængselen,
43. Da han gjorde Jertegn i Ægypten
Og Undergjerninger paa Zoans Mark;
44. Da han forvandlede deres Strømme til Blod,
Saa de ikke kunde drikke deres rindende Vand,
45. Da han sendte Utøi over dem, som aad dem op,
Og Frøer, som ødelagde dem;
46. Da han lod Billen faae deres Høst
Og lod deres Arbeide komme Græshoppen tilgode.
47. Han slog deres Viinstokke ned med Hagel
Og lod Myrer fortære deres Morbærtræer.

15-16) jvfr. 2 Mos 17, 1-7. 17) jvfr. 2 Mos. 16, 1-3, 4 Mos. 11, 1-6. 23) jvfr. 2 Mos. 16, 4-5. 29-30) jvfr. 2 Mos. 16, 27-29. 4 Mos. 11, 33-34. 36) Vel omvendte Israel sig i de forrige Tider fra deres onde Gjerninger, men denne Omvendelse var ikke alvorlig meent. 24) begynder Digteren paany ligesom V. 11 at foreholde Folket, hvad Gud har udført mod det i Ægypten 43) Zoan (V. 12) var en af de anseeligste Stæder i Nedre-Ægypten, (4 Mos. 13, 22) i Nærheden af Nilmundingerne. 44) jvfr. 2 Mos. 7, 19. 45) jvfr. 2 Mos. 8, 21; 5. 46) jvfr. 2 Mos. 10, 4. 47) jvfr. 2 Mos. 9, 18. Med 49) begynder

48. Han gav deres Kvæg til Priis for Hagelen
Og deres Fæ for Lynilden.
49. Han udsendte sin gløbende Harme blandt dem, Forbittrelse, Vrede og Angst;
Vanheldsbud, som komme i Følgeskab.
50. Han jevnede Veien for sin Harme,
Og lod ikke deres Sjæl slippe fra Døden,
Han gav deres Liv til Priis for Smitsot.
51. Han slog alle Førstefødte i Ægypten,
Kraftens Førstegrøde i Chams Telte.
52. Han drev sit Folk ud som Faar,
Og ledede dem som en Hjord i Ørkenen.
53. Han førte dem trygt, saa de intet havde at frygte;
Vandet skyllede hen over deres Fjender.
54. Han bragte dem indtil Grændsen af sin Helligdom,
Hen til det Bjerg, som han med sin høire Haand indtog.
55. Han uddrev Hedningerne for dem og lod dem kaste Lod om Arven,
Han lod Israels Stammer fæste Bo i hines Telte.
56. Men de fristede og opirrede Gud den Høie
Og holdt ikke hans Vidnesbyrd.
57. De sloge om og faldt fra som deres Fædre,
De sank tilbage som en slap Bue.
58. De udæskede ham med deres Høie
Og opæggede ham med deres Snitteværk.
59. Da Gud hørte det, blev han harmfuld
Og fik Lede til Israel.
60. Han veg fra Boligen i Silo,
Fra Teltet, hvori han boede blandt Menneskens Børn.
61. Han lod sin Styrke vandre i Fængsel
Og sin Herlighed føle Fjendehaand.
62. Han gav sit Folk til Priis for Sværdet,
Fordi han harmedes over sin Arv.
63. Ild fortærede deres Ynglinger,
Saa at der ikke blev Brudesang for deres Jomfruer.
64. Deres Præster faldt for Sværdet,
Men der græd ingen Enker over dem.
65. Da vaagnede Herren, som af Søvne,
Som naar Helten jubler høit i Rusen;
66. Han slog sine Fjender paa Flugt,
Og tilføiede dem en evig Skam.
67. Han vragede Josephs Telt,
Og udkaarede ikke mere Ephraims Stamme;
68. Men Juda Stamme foretrak han,
Zions Bjerg, som han elskede.
69. Han byggede sin Helligdom i Lighed med Himmelhvælvingen
Og med Jorden, som han har grundfæstet for bestandig.
70. Han udvalgte sin Tjener David
Og lod ham hente fra Smaakvægets Vang.
71. Hvor han gik bag Faarene, tog han ham
Og satte ham til at vogte Jakob, hans Folk,
Og Israel, hans Arvelod.
72. Og han vogtede dem med et retsindigt Hjerte,
Ledede dem med Kraft og Forstand.

Psalme LXXIX.

Klage over Templets Vanhelligelse.

1. En Psalme af Asaph.
Gud! Hedninger ere faldne ind i din Arv,
De have vanhelliget din Helligdoms Tempel,
De have lagt Jerusalem i Aske.
2. De have givet Himmelens Fugle dine Tjeneres Liig at æde
Og have ladet Jordens Dyr faae dine Frommes Kjød.
3. Deres Blod have de ladet strømme som Vand rundtomkring Jerusalem,
Der var ingen til at jorde dem.
4. Vi ere blevne til Haan for vore Naboer,
Til Skam og Foragt for dem, som omgive os.
5. Hvorlænge vil du da endnu altid vredes, Jehova,
Skal din Nidkjærhed fortære som en Ild?
6. Udgyd din Harme paa Hedningerne, som ikke kjende dig,
Og paa Kongerigerne, som ikke paakalde dit Navn!
7. Thi han har opædt Jakob,
De have hærget hans Bolig.

Beskrivelsen af den tiende og sidste Plage. 56) jvfr. Dom. 2, 11-23. 61) jvfr. 1 Sam. 4, 11. Her kan slet ikke være Tale om nogen anden Begivenhed, thi Arken er aldrig falden i Fjenders Haand uden netop dengang i Philisternes. 64) jvfr. 1 Sam. 4, 11. 18. 20-22. 71) jvfr. 2 Sam. 7, 8. Forholdet imellem Stammerne, Ephraim og Juda, er det samme, som imellem de enkelte Mænd, Saul og David. Ps. 77 dvæler ved Fortidens trøsterige Betydning; Ps 78 fremhæver den i dens advarende.

Psalme LXXIX.

Denne Psalme slutter sig ganske til Ps. 74; ogsaa her er ligesom i hiin Psalme og i Ps.

8. Tænk ikke paa det, vi tidligere maatte have bedrevet,
Lad din Barmhjertighed ufortøvet favne os,
Thi vi ere heelt udmattede.
9. Hjælp os, vor Frelses Gud, paa Grund af dit Navns Herlighed,
Frels os og forlad vore Synder for dit Navns Skyld.
10. Hvorfor skulle Hedningerne da sige: hvor er nu deres Gud?
Lad os see, at der gaaer Syn for Sagn blandt Hedningerne,
At det Blod, der er udøst blandt dine Tjenere, bliver hævnet.
11. Lad de Fangnes Suk trænge ind til dig, hvor din Arms Herlighed sees;
Spar dem, som ere dødsens!
12. Lad vore Naboer faae det syvfold betalt,
Den Haan, hvormed de have beskjæmmet dig, Herre!
13. Vi ere dit Folk og Faar fra dit Vænge,
Vi ville takke dig i al Evighed, gjennem alle Slægter
Ville vi tale til din Berømmelse.

Psalme LXXX.

Bøn om Israels Gjenopreisning.

1. Til Forsangeren, med Sosanim, et Psalmedigt af Asaph.
2. Israels Vogter, giv Agt, du der leder Joseph som Faar,
Der throner blandt Cheruber, kom tilsyne!
3. Lad din Vælde reise sig for Ephraim, Benjamin og Manasse,
Kom os til Hjælp!
4. Gud, lad det tage en Vending med os,
Lad dit Ansigt lyse, da blive vi frelste.
5. Jehova, Hærskarernes Gud,
Hvorlænge vil du vredes, medens dit Folk beder?
6. Du lader dem spise Taarebrød;
Du iskjænker dem fuldt Maal af Taarer.
7. Du forvolder os Kiv med vore Naboer;
Vore Fjender spotte over os.
8. Hærskarernes Gud, lad det tage en Vending med os;
Lad dit Ansigt lyse, da blive vi frelste.
9. Du tog en Viinstok op i Ægypten,
Fordrev Hedninger og plantede den.
10. Du gjorde ryddelig for den,
Du lod den slaae Rødder, saa den fyldte Landet.
11. Den kastede Skygge over Bjerge,
Dens Ranker skjulte Guds Cedre.
12. Den strakte sine Grene ud til Havet
Og naaede med sine friske Skud til Floden.
13. Hvorfor har du nedbrudt dens Gjærde,
Saa hver, som gaaer paa Veien, kan ruske den?
14. Sviin fra Skoven trampe paa den,
Markens Yngel afgnaver den.
15. Hærskarernes Gud, giv dog en Vending,
Kast et Blik fra Himmelen og hold Øie dermed,
Tag vare paa denne Viinstok!
16. Beskjærm, hvad din høire Haand plantede,
Det Barn, som du tog dig af.
17. Man har sat Ild paa den og afskaaret den.
Dog, seer du blot vredt, da skulle hine omkomme.
18. Hold din Haand over ham, som din Høire fostrede,
Over det Menneskebarn, som du tog dig af;
19. Saa ville vi ikke falde fra dig.
Skjænker du os Liv, saa ville vi paakalde dit Navn.
20. Jehova, Hærskarernes Gud, lad det faae en Vending med os,
Lad dit Ansigt lyse, da blive vi frelste.

Psalme LXXXI.

Opraab til Festglæde.

1. Til Forsangeren, med Githith, en Psalme af Asaph.

---

44 ikke nogen Enkelt, men hele Folket den klagende. [8]) Folket tør ikke her som Ps. 44, 18 beraabe sig paa den ukrænkede Pagt, men bekjender at have fortjent alt, hvad der er overgaaet dem. [10]) jvfr. Ps. 42, 4; 4 Mos. 14, 15-17.

Psalme LXXX.

Ogsaa her gjenfinder man samme Indhold som i Ps. 79 og Ps. 74-76; men Tonen er mindre heftig og stormende, det er en mild, veemodig Veeklage, som gaaer derigjennem. [4]) jvfr. 67, 2. [9]) jvfr. Ezech. 17, 3. 6. Med et Viinbjerg sammenlignes Israel, Es. 5, 1 flg. [16]) Herren kan ikke andet end beskjærme den, han har opfostret, og [17]) det koster ham blot en Trudsel, saa flye alle hans Fjender; jvfr. Ps. 76, 7.

Psalme LXXXI.

Den Fest, som nærmest har givet Anledning til denne Psalme, maa have været en Nymaanefest. Nu var hver Nymaanes Dag hellig, men

2. Synger med Fryd for Gud, vor Styrke,
Jubler for Jakobs Gud!
3. Istemmer Sang og slaaer Pauken,
Den liflige Cither tilligemed Harpen.
4. Støder i Basun til Nymaane,
Ligesom til Fuldmaane, paa vor Høitidsdag.
5. Saadan er Skikken i Israel,
Det er Brug hos Jakobs Gud.
6. Det gjorde han til et Vidnesbyrd for Joseph,
Dengang han drog ud af Ægyptens Land,
Hvor jeg hørte et Sprog, jeg ikke kjendte.
7. Jeg rev Byrden fra hans Skulder
Og lod hans Hænder slippe Gryden.
8. Under Angsten paakaldte du; da udfriede jeg dig,
Hyllet i Torden gav jeg dig Svar,
Jeg prøvede dig ved Meriba's Vande. (Pause.)
9. Giv Agt, mit Folk og lad mig vidne for dig!
Israel, vil du da ikke høre mig?
10. Lad der ikke være nogen fremmed Gud hos dig,
Du maa heller ikke tilbede en Gud, som er Udlænding.
11. Jeg er Jehova din Gud, som har ført dig op fra Ægyptens Land;
Luk din Mund vidt op, saa vil jeg fylde den.
12. Dog, mit Folk agtede ikke paa min Røst,
Israel fandt ikke Behag i mig.
13. Saa lod jeg dem følge deres eget forhærdede Sind,
Jeg lod dem vandre efter deres eget Paafund.
14. Gid mit Folk vilde høre mig,
Gid Israel vilde vandre paa mine Veie;
15. Saa vilde jeg inden kort Tid bøie deres Fjender,
Og vende min Haaad mod deres Modstandere.
16. Jehovas Avindsmænd skulde trygle for ham;
Medens det var hines Tid i al Evighed.
17. Han vilde lade dem spise udsøgt Hvede;
Fra Klippen vilde jeg mætte dig med Honning.

Psalme LXXXII.

Gud dømmer den uretfærdige Dommer.

1. En Psalme af Asaph.
Gud staaer i Guds Forsamling,
Midt iblandt Guder holder han Dom.
2. Hvorlænge ville I fælde vrange Domme
Og begunstige de Ugudelige? (Pause).
3. Skaffer Menigmand og den Forældreløse Ret,
Lader Stakkelen og Fattigmand faae, hvad dem tilkommer.
4. Redder den Lave og Forarmede,
Udriver ham af de Ugudeliges Vælde.
5. Det paaskjønne de ikke, det forstaae de ikke, de vandre i Mørket.
Landet bliver rystet i sine Grundvolde.
6. Jeg sagde: I ere Guder,
Alle tilhobe ere I den Høies Børn.
7. Men nu skulle I døe som Mennesker,
Som en af Fyrsterne skulle I styrte.
8. Staa op, Gud, hold Dom over Jorden,
Thi du vil tage alle Hedninger i Besiddelse.

Psalme LXXXIII.

Gud er Kongernes Herre.

1. Et Psalmedigt af Asaph.
2. Gud, lad det ikke være tyst hos dig,
Du maa ikke tie og ikke være taus, o Gud.

---

iblandt dem var den første Dag i den 7de Maaned udmærket (3 Mos. 23, 23-5), og den har Digteren her for Øie, da just denne Dag blev helligholdt ved Basunklang, og i denne Maaned ikke blot Nymaane, men ogsaa Fuldmaane var hellig, [4]) den 15de nemlig, som var den Dag, paa hvilken Løvsalsfesten tog sin Begyndelse (3 Mos. 25, 34). [6]) bliver i den sidste Halvdeel Israel paa eengang indført talende; om man ellers ikke med den græske Overs. vil gjengive den saaledes: han hørte et Sprog, som han ikke kjendte. [7]) jvfr. 2 Mos. 17, 7. [8]) jvfr. 50, 8. [14]) jvfr. 5 Mos. 32, 29-30.

Psalme LXXXII.

Tanken er her den samme, som i Ps. 58, men den udføres derved, at det, Dommerne egenlig burde være, og det, som de virkelig ere, stilles i Modsætning til hinanden. Saaledes følger ovenpaa Tiltalen [2]), som er begrundet i den nærværende Tilstand, [3-4]) den Formaning, som Gud tidligere ved Embedets Overdragelse gav disse Dommere. [5]) jvfr. 11, 3. Atter [6]) mindes om Erklæringen, Gud har givet angaaende Værdigheden, som tilkom dem (jvfr. Joh. 10, 35); derpaa trues de [7]) med Straffen, som de nu fortjene. Digteren slutter [8]) med at anraabe Gud om at holde Dom over den hele Jord, thi ham tilkommer det som alles Herre, jvfr. 7, 7-12.

Psalme LXXXIII.

Tiden, hvori denne Psalmes Affattelse falder, er sikkert den samme, hvortil Ps. 2 henhører;

3. Medens dine Fjender buldre,
Og dine Avindsmænd løfte Hovedet høit.
4. De udklække Anslag imod dit Folk
Og pønse paa Planer imod dem, du skjærmer.
5. De sige: nu frisk, lader os udslette dem af Folkenes Tal,
Der skal aldrig mere være Tale om Israel!
6. Den hele Flok er hjertelig eendrægtig
I at slutte Forbund mod dig.
7. Hvad der hører hjemme i Edoms Telte
Samt Ismaeliter, Moabiter og Hagarener;
8. Gebaliter, Ammoniter og Amalekiter;
Philistere saavelsom Tyrus' Beboere.
9. Ogsaa Assyreren holder med dem
Og laaner Loths Børn sin Arm. (Pause.)
10. Gjør mod dem som mod Midian,
Som mod Sisera og Jabin ved Bækken Kischon,
11. Som ved Endor gik til Grunde
Og gjødede Jorden.
12. Lad det gaae dem og deres Fyrster, som Oreb og Seeb,
Ja som Zeba og Salmuna gaae det dem;
13. Dem, som sagde: lader os tage
Guds Vænge til os.
14. Min Gud, lad dem blive en Malstrøm,
Lad dem være Avner for Vinden.
15. Som Ilden fortærer Skoven,
Og Luen tænder Bjergene,
16. Saaledes skal du jage dem med din Blæst
Og forfærde dem med dit Stormbrag.
17. Overøs deres Ansigter med Haan,
Saa de maae søge dit Navn, Jehova!
18. Lad dem blues og skræmmes for alle Tider,
Lad dem vanæres og fordærves;
19. Saa skal man sande, at ene du, som nævnes Jehova,
Har Høihedsret over hele Jorden.

Psalme LXXXIV.

Længselsfuld Glæde over Guds Huus.

1. Til Forsangeren, med Githith, en Psalme af Korachs Børn.
2. Hvor hyggelige ere dog dine Boliger,
Hærskarernes Jehova!
3. Min Sjæl længes og vansmægter
Efter Jehovas Forgaard, med Hjerte og Krop
Vil jeg juble for den levende Gud.
4. Ogsaa Smaafuglene finde Ly,
Og Svalen har sin Rede, hvor den lægger sine Unger,
Ved dine Altere, Hærskarernes Jehova,
Min Konge og min Gud!
5. Salige ere de, som boe i dit Huus,
De skulle fremdeles lovprise dig. (Pause.)
6. Salig er hver Mand, som har sin Kraft i dig,
Hvem Vandringen ligger paa Hjerte.
7. De gaae gjennem Taaredalen; og forvandle den til en Kildegrund,
Som Høstregnen smykker med Velsignelser.
8. De tage stadig til i Kraft,
Indtil de stedes for Gud paa Zion.
9. Jehova, Hærskarernes Gud, hør min Bøn,
Giv Agt, Jakobs Gud! (Pause.)
10. See ned, Gud, vort Skjold,
Kast et Blik paa din Salvedes Ansigt.
11. Thi i dine Forgaarde er een Dag mere værd end ellers tusinde;
Heller vil jeg ligge paa Tærskelen til min Guds Huus,
End have hjemme i de Ugudeliges Hytter.
12. Thi Sol og Skjold er Gud Jehova,
Ære og Yndest vil Jehova forunde;
Han nægter ikke dem noget Godt, som vandre i Retsindighed.

---

den er digtet under det farlige Oprør som Krigen med Ammoniterne fremkaldte og som endogsaa satte Syrerne hiinsides Euphrat i Bevægelse; jvfr. 2 Sam. 10. Iøvrigt udtaler Psalmen en lignende Seiersvished som Ps. 60, og er betydelig forskjellig fra 74-76 eller 79-80. [6]) jvfr. 28, 1. [7]) Hagarener, jvfr. 1 Krøn. 5, 10. [8]) Gebaliterne (omtales kun her) boede syd for det døde Hav. [9]) Loths Børn d. e. Ammoniter og Moabiter. [10]) Kischons Bæk s. Dom. 5, 21. [11]) Endor laae paa Jisreelsletten (1 Sam. 28, 7), hvor Slagene imellem Barak og Sisera, Gideon og Midianiterne stode. [12]) Oreb og Zeeb, jvfr. Dom. 7, 25. Seba og Zalmuna jvfr. Dom. 8, 25.

Psalme LXXXIV.

Glæde over Guds Bolig og Længsel efter den have navnlig indgivet følgende iblandt de foregaaende Psalmer 26, 27, 42 og 43. Ligesom i de tvende sidste Psalmer seer man ogsaa her Digteren fjernet fra Jerusalem og Templet; men han vil [6]) bryde op og drage did, skulde end [7]) Veien være besværlig (med Taaredalen er rimeligviis en bestemt Dal, Bachadalen meent, hvis Navn enten kan oversættes som skeet er eller ogsaa som: Morbær- eller rimeligere Balsombuskdalen; Regn faldt der i Palæstina to Gange om Aaret, ved Foraars- og Efteraarstider) og skulde han end blot [11]) komme til at boe i Jehovas Forgaarde og hvile paa hans

13. Hærskarernes Jehova,
Salig er den Mand, som lider paa dig!

Psalme LXXXV.

Landets Gjenopreisning.

1. Til Forsangeren, en Psalme af Korachs Børn.
2. Du ynder dit Land, Jehova,
Du fører Jakobs Fangne tilbage.
3. Du borttager dit Folks Brøde
Og tilgiver dem al Synd.
4. Du opgiver hele din Vrede
Og lader din gløbende Harme tage en Vending.
5. Opreis os, vor Frelses Gud
Og gjør Ende paa din Forbittrelse over os.
6. Vil du da evindelig vredes paa os
Og trække din Fortørnelse ud fra Slægt til Slægt?
7. Er det ikke saa, ifald du skjænker os nyt Liv,
Saa vil dit Folk glæde sig i dig.
8. Viis os din Naade, Jehova,
Og forund os din Hjælp.
9. Jeg vil lytte efter, hvad Gud Jehova vil tale til sit Folk,
Thi taler han om Velfærd til sit Folk og sine Fromme,
Da maae de ikke paany forfalde til Daarlighed.
10. Den, som frygter ham, har omsider hans Hjælp i Nærheden;
Saa skal Herligheden fæste Bo i vort Land.
11. Naade og Troskab skulle mødes,
Retfærd og Velfærd kysse hinanden.
12. Troskab vil spire frem af Jorden,
Og Retfærd skue ned fra Himmelen.
13. Ogsaa Jehova vil give hvad godt er,
Vort Land skal yde sin Afgrøde.
14. Retfærd vil gaae forud for ham;
Hvor den træder hen, bereder den Vei.

Psalme LXXXVI.

Bøn om Guds Bistand i den yderste Nød.

1. En Bøn af David.
Bøi dit Øre, Jehova, og giv mig Svar!
Thi jeg er usfel og elendig;
2. Tag vare paa min Sjæl: thi jeg er from;
Frels din Tjener, du min Gud, thi jeg lider paa dig.
3. Vær mig naadig, Herre!
Thi dig paakalder jeg hele Dagen.
4. Glæd din Tjeners Sjæl,
Thi til dig, Herre, opløfter jeg min Sjæl.
5. Thi du, Herre, er god og villig til at forlade;
Stor Miskundhed vederfares enhver, som paakalder dig.
6. Lyt, Jehova, til min Bøn,
Agt paa min bønlige Røst.
7. Den Dag, jeg kommer i Nød, vil jeg paakalde dig;
Thi du svarer mig.
8. Herre, du har ikke din Lige blandt Guder,
Dine Gjerninger heller ikke.
9. Alle Hedninger, som du har skabt, skulle komme og tilbede dig, Herre!
De skulle ære dit Navn.
10. Thi du er stor og øver Underværk,
Du alene er Gud.

Dørtærskel. Ved den Frommes Graad bliver Taaredalen forvandlet, og at boe i den Ugudeliges Hytter, er ikke saa godt som at ligge paa Tærskelen til Guds Huus; jvfr. Ps. 73, 25-26.

Psalme LXXXV.

Denne Psalme forholder sig til Ps. 80, som Opfyldelsen til Bønnen. Til den foregaaende Psalme er dennes Forhold dette, at medens hiin fremstiller eet Punkt i Landet som Skueplads for Guds Aabenbaringer, saa skildrer denne det hele Land som ligelig deelagtiggjort i Guds Herlighed og Velgjerninger. I en saadan Tilstand [11]) maa Menneskets Troskab være saa ubrødelig som Guds Naade er usvigelig, da finder der heller aldrig noget Misforhold Sted imellem Menneskets Forhold og hans Skjæbne, men Retfærd og Velfærd kysses. [12]) er Retfærd opfattet, ikke som Menneskets, men som den Egenskab i Gud, der svarer til Troskab hos Mennesket, og endelig [14]) er Retfærd fremstillet, som den, der gaaer forud for Gud og bereder ham Vei.

Psalme LXXXVI.

Noget eiendommeligt Træk, som bidrager til at oplyse de Forhold, hvorunder David har digtet denne Psalme, findes ikke i samme. Efter V. 9 lader han til at være angreben ogsaa af Hedninger, men i alt Fald er det ikke dem alene, som bære Skylden for den Nød, hvori han befinder sig.

11. Underviis mig, Jehova, i din Vei, saa vil
jeg vandre i din Sandhed;
Lad mit Hjerte fatte sig i Frygt for dit
Navn.
12. Jeg vil takke dig, Herre, min Gud, af mit
ganske Hjerte,
Jeg vil ære dit Navn i al Evighed.
13. Thi stor Miskundhed lod du blive min
Lod;
Du udrev min Sjæl af det dybeste Hel-
vede.
14. Gud, de Overmodige reise sig imod mig;
Voldsmændenes Hob tragter efter mit Liv;
Thi de have ikke dig for Øie.
15. Men du, Herre, er en barmhjertig og naa-
dig Gud,
Som er langmodig og rig paa Miskundhed
og Trofasthed.
16. Vend dig mod mig og vær mig naadig,
forleen din Tjener din Styrke!
Frels din Tjenesteqvindes Søn.
17. Gjør i Naade et Tegn paa mig,
Saa mine Avindsmænd maae see det og
skamme sig;
Thi du, Jehova, hjælper og trøster mig.

Psalme LXXXVII.

Zions Fortrin.

1. Et Psalmedigt af Korachs Børn.
Hvad han har grundlagt, hviler paa hellige
Bjerge.
2. Jehova er det, der elsker Zions Porte
Høiere end alle Jakobs Boliger,
3. Som ere herlige; dog, til dig bliver der
beilet,
Du Guds Stad! (Pause.)
4. Rahab og Babel, jeg vil mindes dem,
som kjende mig;
Philistæa, Tyrus tilligemed Morland, see
denne er født paa Stedet!
5. Om Zion vil det hedde: Mand paa
Mand fødes deri,
Og den Høie vil selv befæste den.
6. Jehova tæller op, idet han indskriver
Folkene:
Dog, denne er født paa Stedet!
7. Der gaaer Dands med Sang,
Ja alle mine Kilder vælde frem i dig.

Psalme LXXXVIII.

Klagemaal i den yderste Nød.

1. Psalmesang af Korachs Børn. Til
Forsangeren, at synge efter Cither. Et Digt
af Esrachiten Heman.
2. Jehova, som raader for min Frelse,
Om Dagen raaber jeg, Natten over er
jeg hos dig.
3. Lad min Bøn trænge ind til dig,
Bøi dit Øre til mit Raab,
4. Thi min Sjæl er mæt af Ulykker,
Og mit Liv synker ned i Dødsriget.
5. Jeg ændses ei mere end de, der sænkes i
Graven,
Jeg er som en Mand uden Manddom.
6. Jeg har Leie blandt Dødninger,
Der ligge i Graven som Ihjelslagne,

Psalme LXXXVII.

Hovedtanken i denne Psalme er at fremstille Zion som den særlig af Gud benaadede; Jehova har [1]) grundlagt Staden paa hellige Bjerge, nemlig Zion og Morija. [3]) oversættes efter den græske Oversættelse ogsaa saaledes: herlige Ting ere blevne talte om dig, du Guds Stad. Efter den i Texten vedtagne Oversættelse er her et særligt Fortrin fremhævet, som Zion har forud for Israels øvrige Stæder. Ene Zion er Jehovas Brud. [4]) oversættes ogsaa (ligeledes efter den græske Overs.): jeg vil komme Rahab og Babel ihu blandt dem, som kjende mig. Efter den i Texten udtrykte Oversættelse forsikkrer Jehova Hedningerne, at han stadig tænker paa Zion, som er født paa Stedet og [5]) paa Grund af sin talrige Befolkning bærer et Navn, som tyder hen paa samme, medens [6]) Hedningerne først senere blive optagne i den Rettighed, hvilken hiin har som arvelig. [7]) Dands ved festlige og navnlig religiøse Leiligheder var almindelig hos Israeliterne; jvfr. 149, 3; 150, 4; Dom. 21, 21-23 omtales Festdandse i Silo; jvfr. 2 Sam. 6, 14. Dermed staaer ogsaa Forestillingen om Englenes Dandse i Forbindelse, Høis. 7, 1. Ogsaa Jerem. 31, 4 hører Dandsens Glæde til de Forjættelser, Jerusalem faaer. Tvende Kilder nævnes i Nærheden af Jerusalem, Siloa vest for den og Rogel mod Øst.

Psalme LXXXVIII.

Ogsaa her som i Ps. 38 og 63 flyde Aands- og Legemstilstand saaledes i hinanden, at de vanskelig kunne skjelnes. Iøvrigt indeholder denne Psalme ligesom Ps. 86 heller ikke noget eiendommeligt Træk, hvoraf Digterens Forhold nærmere kunne gjenkjendes. Han klager ikke saa meget over Forfølgelser, som derover, at Venner

Paa hvem du ikke mere tænker;
De ere jo udrevne af din Haand.
7. Du har lagt mig i en af Underverdenens Huler,
I Mulm og Afgrund.
8. Din Vrede hviler paa mig,
Du hjemsøger mig med alle dine Bølger. (Pause.)
9. Du fjerner mine Fortrolige fra mig og gjør mig til Afsky for dem,
Jeg er lukket inde og kan ikke komme ud.
10. Mit Øie smægter for Elendighed,
Den hele Dag kalder jeg paa dig, Jehova,
Jeg udbreder mine Hænder mod dig.
11. Vil du gjøre Jertegn paa Dødninger?
Skulle Gjenfærd reise sig og takke dig? (Pause.)
12. Skal din Naade rygtes i Graven,
Din Trofasthed i Dødningebo?
13. Skal dit Jertegn spørges i Mulmet,
Din Retfærd i Glemsels Land?
14. Jeg bønfalder dig, Jehova,
Om Morgenen møder min Bøn for dig.
15. Hvorfor vrager du min Sjæl, Jehova?
Du skjuler dit Ansigt for mig.
16. Jeg er ussel og vansmægter fra Barnsbeen,
Jeg bærer paa dine Rædsler og er ude af mig selv.
17. Din Vrede skyller over mig,
Af den Angst, du volder, bliver jeg maalløs.
18. Det omspænder mig hele Dagen som Vand,
Det slaaer altsammen Kreds om mig.
19. Du fjerner Ven og Fostbroder fra mig,
Mine Fortrolige lade sig ikke see.

Psalme LXXXIX.

Naadepagten med David er uigjenkaldelig.

1. Et Digt af Esrachiten Ethan.
2. Om Jehovas Naade vil jeg synge evindelig,
For alle Slægter vil jeg med min Mund kundgjøre din Trofasthed,
3. Thi jeg tænker: for al Evighed skal din Naade være opbygget,
Du grunder din Trofasthed fast som Himmelen, hvori den har hjemme.
4. Jeg sluttede en Pagt med min Udkaarne,
Som jeg har tilsvoret min Tjener David;
5. I al Evighed vil jeg lade din Afkom staae fast,
For alle Tider vil jeg bygge din Throne. (Pause.)
6. Himle skulle prise dit Vidunder, Jehova,
Ja om din Trofasthed tales der i de Helliges Forsamling.
7. Thi hvor i Skyen er der Mage til Jehova?
Hvo er blandt Gudebørn Jehovas Lige?
8. Gud er frygtopvækkende i de Helliges talrige Raad,
Forfærdelig for alle, som omgive ham.
9. Jehova, Hærskarernes Gud, hvo er vældig som du, Jehova!
Din Trofasthed er allevegne hos dig.
10. Du behersker Havets Overmod; om end dets Bølger taarne sig,
Bringer du dem til Ro.
11. Du knuser Rahab som var det en Thjelslagen,
Med din kraftige Arm adsplitter du dine Fjender.
12. Dig tilhører Himmelen ligesom Jorden,
Jordkredsen og hvad der fylder den, har du grundet.
13. Nord og Syd har du skabt,
Thabor og Hermon lovprise dit Navn.
14. Du har en mandig Arm,
Din Haand er kraftig, din Høire opløftet.
15. Retfærd og Dom er din Thrones Grundlag,
Naade og Sandhed mødes for dit Aasyn.
16. Saligt er det Folk, som er kjendt dermed at det gjælder,
De vandre i dit Ansigts Lys, Jehova.
17. Ved dit Navn fryde de sig hele Dagen
Og rose sig af din Retfærdighed.
18. Thi du er den Styrke, hvoraf de berømme sig,
Ved dit Velbehag opreiser du vor Velfærd.
19. I Jehova have vi et Skjold,
I Israels Hellige have vi en Konge.

---

og Fortrolige flye ham. Beskrivelsen af Underverdenen [11–13]) stemmer ganske med 6, 6; 30, 10.

Psalme LXXXIX.

[2–5]) angiver Digteren Emnet, som han vil behandle, nemlig de Forjættelser, som David har faaet af Jehova, 2 Sam. 7, 5-17. Derpaa skildrer han [6–19]) Jehovas Herlighed. I V. 15 er der en Hentydning til det Allerhelligste, hvor Jehova thronede over Pagtens Ark, som indesluttede Steentavlerne med de ti Bud. Ved mange af Høitiderne i Israel blev der stødt i Basuner; saaledes prises i V. 16 det Folk sa-

20. Da du i et Syn talede til din Hellige, sagde du:
Jeg har sat en Hjælp mod Kjæmper,
Jeg har ophøiet en Udkaaren over Folket.
21. Jeg har fundet min Tjener David
Og salvet ham med min hellige Olie.
22. Han skal staae sikker som min Haand,
Min Arm skal støtte ham.
23. Fjenden skal ikke skuffe ham,
Og Niddingen skal ikke skade ham.
24. Jeg knuser hans Fjender for hans Ansigt
Og støder hans Avindsmænd bort.
25. Min Trofasthed og min Naade følge ham,
Mit Navn ophjælper hans Velfærd.
26. Jeg lader hans Haand naae til Havet,
Og hans Høire til Floderne.
27. Han raaber til mig: du er min Fader,
Min Gud og min Rednings Klippe.
28. Ja, jeg giver ham den Førstefødtes Ret,
Høihedsret over alle Jordens Konger.
29. I al Evighed vil jeg bevare ham min Yndest,
Min Pagt skal ikke svigte ham.
30. I al Fremtid giver jeg ham Afkom
Og lader hans Throne vare som Himmelen.
31. Forlade hans Sønner min Lov
Og vandre ikke i mine Vedtægter,
32. Krænke de mine Skikke
Og holde de ikke mine Befalinger;
33. Saa vil jeg for deres Synd komme over dem med Staven,
Til Straf for deres Misgjerning.
34. Men ikke unddrage ham min Naade,
Ei heller ændre min Trofasthed.
35. Jeg krænker ikke min Pagt,
Og hvad der kom over mine Læber, tager jeg ikke tilbage.
36. Det har jeg svoret ved min Hellighed:
For David vil jeg ikke lyve.
37. Hans Afkom skal altid vare ved
Og hans Throne staae for mig som Solen.
38. Han skal være befæstet som Maanen indtil Evigheden,
Bestandig som Vidnet i Skyen. (Pause.)
39. Men du forkaster og vrager
Og gaaer irette med din Salvede,
40. Du ændser ikke Pagten med din Tjener,
Du lader hans Krone falde vanæret i Støvet.
41. Du nedbryder hele hans Gjærde
Og lader hans Bolværk blive ødelagt.
42. Hver som gaaer paa Veien, plyndrer ham,
Han er til Spot for sine Naboer.
43. Du lader hans Modstander opløfte den Høire,
Du glæder alle hans Fjender.
44. Du forvendte hans Klinges Eg
Og lod ham ikke holde Stand i Kampen.
45. Du gjør Ende paa hans Glands
Og kaster hans Throne omkuld.
46. Du forkorter hans Ungdoms Dage
Og overøser ham med Blusel. (Pause.)
47. Hvorlænge, Jehova, holder du dig uophørlig skjult,
Vil din Vrede brænde som en Ild?
48. Tænk dog derpaa, hvad er jeg, hvad er Livet?
Skal det være for ingenting, at du har skabt alle Menneskens Børn?
49. Hvor lever der en Mand, som ikke seer Døden?
Som frelser sit Liv fra Dødningeriget? (Pause.)
50. Hvor ere dine tidligere Naadeløfter, Herre,
Dem du tilsvoer David ved din Trofasthed?
51. Herre, tænk paa dine Tjeneres Foragt,
Som de mægtige Folkeslag kaste paa mig.
52. Dermed bespotte dine Fjender, Jehova!
Ja de bespotte din Salvedes Fodspor.
53. Lovet være Jehova i al Evighed, Amen, ja Amen!

Psalme XC.

Mennesket omskiftes, men Gud bliver den Samme.

1. Bøn af Gudsmanden Moses:
Herre, du er vort Blivested fra Slægt til Slægt.

---

kigt, som har Deel i disse Høitider. [20-38]) besynger Digteren Forjættelsen, som David fik. Han kaldes V. 27-28 Jehovas Søn og Førstefødte; jvfr. Ps. 2, V. 7. Vidnet i Skyerne er Regnbuen, der kaldes saaledes som Vidne om Guds Pagt med Noah. Fra [39]) indtil Slutningen klager Digteren over, at de Ulykker, som overgaae den Salvede, Davids Slægt, ikke blot have Udseende af forbigaaende Ulykker, men true med at gjøre Forjættelsen heelt til Skamme. Her træder han [48]) og [51]) frem i første Person som klagende. Det har sin Grund deri, at den davidiske Slægt og Israels Skjæbne paa det allernøieste vare knyttede til hinanden, saa at den Ulykke og Haan, som overgik David, ogsaa traf Israel og hver Israelit.

Psalme XC.

Idet Digteren vil beskrive menneskelig Forkrænkelighed og Omskiftelse, begynder han med at fremhæve [1]), hvori det er, Mennesket uagtet alle

2. Forinden Bjerge bleve til og forinden du lod Jordens Kreds faae Liv,
Er du fra Evighed og til Evighed Gud.
3. Du opløser Mennesket i Støv
Og siger: Bliv, hvad du var, Menneskebarn!
4. Efterdi tusinde Aar i dine Øine ere som Gaarsdagen; thi det farer forbi,
Som var det en Nattevagt.
5. Du bortskyller dem, og de ere som en Blund,
Om Morgenen ere de som Græsset, naar det spirer.
6. Om Morgenen blomstrer og knupper det,
Om Aftenen afmeies det og visner.
7. Det volder din Vrede, at vi forgaae,
Af din Harme kommer det, at vi bortskræmmes.
8. Du fæster Blikket paa vore Misgjerninger
Og lader dit Ansigts Lys falde paa vor lønlige Brøst.
9. Det lakker ad Enden med os, saasnart du vredes,
Med Tankens Fart faae vi da Ende paa vore Aar.
10. Vor Levetid løber op til halvfjersindstyve Aar,
Er En kraftfuld, da til firsindstyve;
Hvad der er prægtigt derved, er Møie og Skuffelse.
Et rask Snit! — og vi fare bort.
11. Hvo kjender tilfulde din Vrede og Harme
For at bevare den rette Frygt.
12. Lær os saaledes at tælle vore Dage,
At vi kunne faae Viisdom i Hjertet.
13. Lad det tage en Vending, Jehova — naar da omsider?
Hav dog Medynk med dine Tjenere.
14. Mæt os med din Naade om Morgenen,
Lad os faae Glæde og Fryd for hele vor Levetid.
15. Glæd os ovenpaa de Dage, hvori du plagede os,
Ovenpaa de Aar, hvori vi oviede ondt.
16. Lad dine Tjenere faae dit Jertegn at see,
Lad dine Børn faae Syn for din Herlighed.
17. Lad vor Gud Jehovas Livsalighed komme over os
Og lad vore Hænders Gjerning faae Varighed hos os,
Ja, vore Hænders Gjerning give du Varighed!

Psalme XCI.

Hos Gud er Ly og Værn mod enhver Fare.

1. Den, som boer i den Høies Læ,
Skal overnatte i Ly hos den Almægtige.
2. Da siger jeg til Jehova: du er min Tilflugt og min Borg,
Min Gud, paa hvem jeg lider.
3. Thi han vil redde dig fra Fangenæt
Og fra Helsot.
4. Han vil brede sine Fjedre over dig,
Saa du skal boe trygt under hans Vinger,
Sanddruhed er hans Skjold og Pandser.
5. Du maae ikke grue for Nattens Rædsler,
Saa lidt som for Pilen, der flyver om Dagen.
6. Og ikke for Sot, der sniger om i Mørket,
Saa lidt som for Pest, der hærger i Middagsstunden.
7. Lad tusinde segne ved din Side og ti tusinde paa din høire Haand,
Saa skal det dog ikke naae dig.
8. Du skal blot være Vidne dertil;
Hvad Bekomst den Ugudelige faaer, skal du see.

Omskiftelser dog har sin blivende Grund. Det er i den Gud, som [2]) altid er den samme, jvfr. 102, 26-28. [3]) jvfr. 1 Mos. 3, 19. [4]) jvfr. 2 Pet. 3, 8. [5-6]) jvfr. Es. 40, 6-8. [7-9]) Det Voldsomme, ja Forfærdelige i Menneskets Omskiftelse, er ikke oprindelig saaledes anordnet af Gud, det har sin Grund i Guds Vrede. Deri er Erkjendelsen af Døden som Syndens Sold antydet. [10]) Moses opnaaede selv en Alder af 120 Aar, 5 Mos. 34, 7; Aron blev noget ældre, da han var Mose ældre Broder og ligesom han døde i Vandringens sidste Aar, 4 Mos. 20, 28. Det er rimeligt, at ved Guds særegne Omhu for sit Folk disse Mænds Liv er blevet forlænget ud over den Alder, som ogsaa dengang var den sædvanlige, jvfr. endnu 1 Mos. 47, 9. [13]) jvfr. 5 Mos. 32, 36. Hidindtil have blot almindelig menneskelige Forhold været Betragtningens Gjenstand; fra nu af tager Digteren særligt Hensyn til Folket Israel; om det end ikke er tydeligt, hvad enten den i Slutningsverserne indeholdte Bøn er begrundet i trange Kaar, som Folket i den sidste Tid maatte have fristet, eller, hvad der er rimeligere, i den almindelige menneskelige Elendighed, som just bestaaer i Forkrænkeligheden og for Israels Vedkommende maatte blive lindret deels derved, at der skjænkes dem for den hele Levetid uforanderlig Lykke og deels idet Gjerningen faaer Varighed og bliver, om end Mennesket farer bort.

Psalme XCI.

Denne Psalme har et ganske lignende Indhold som Ps. 23, 34 og fl. a. Afvexlende bliver den Fromme tiltalt af Digteren, eller indføres hiin selv talende eller ogsaa taler Gud. Det første er

9. Thi du er Jehova, min Tilflugt!
Høi er du og valgte din Bolig derefter.
10. Intet Ondt skal vederfares dig,
Ingen Plage skal komme din Hytte nær.
11. Thi han bød sine Engle til dit Gavn
At tage vare paa dig, hvor du færdes.
12. De skulle bære dig paa Hænderne,
For at din Fod ikke skal støde mod nogen Steen.
13. Du skal vandre hen over Løver og Øgler
Og træde paa Løveunger og Uhyrer.
14. Thi han holder fast ved mig, saa vil jeg ogsaa udfrie ham;
Jeg vil ophøie ham, fordi han kjender mit Navn.
15. Kalder han paa mig, saa svarer jeg ham og er hos ham i enhver Nød;
Jeg vil frie ham og hjælpe ham til Ære.
16. Med langvarigt Liv vil jeg mætte ham
Og lade ham faae Syn for min Hjælp.

Psalme XCII.

En Høitidssang.

1. Et Psalmedigt til Sabbatsdagen.
2. Det er en god Ting at takke Jehova
Og at lovprise dit Navn, du Høie!
3. Om Morgenen at kundgjøre din Naade,
Om Natten din Trofasthed;
4. Til Harpen med ti Strænge
Og til Citherens Klang.
5. Thi jeg glæder mig, Jehova, ved din Daad,
Jeg jubler over dine Hænders Værk.
6. Hvor store ere ikke dine Gjerninger,
Dine Tanker ere saare dybe.
7. Kun den Uforstandige ændser det ikke,
Kun Daaren lægger ikke Mærke dertil.
8. Grønnes den Ugudelige, saa er det som Græsset;
Blomstre alle Misdæderne, saa skulle de i al Evighed blive ødelagte.
9. Men du boer evindelig i det Høie, Jehova!
10. Thi see, dine Fiender, Jehova, ja see, dine Fiender skulle omkomme,
Alle Ildgjerningsmænd skulle adsplittes.
11. Du gjør min Velfærd kraftig som Bøffelen,
Jeg er overøst med frisk Olie.
12. Med egne Øine skal jeg faae at see
Paa mine Fiender, som stode op imod mig,
Hvad jeg allerede spurgte om de Ugudelige.
13. Den Retfærdige skal blomstre som et Palmetræ,
Kneise høit som Cederen paa Libanon.
14. De, som ere plantede ved Jehovas Huus,
Skulle blomstre i vor Guds Forgaarde.
15. Selv som graahærdede skulle de endnu bære Frugt,
Være friske og frodige
16. Og vidne høit, at Jehova er redelig,
Min Klippe, i hvem der ikke er Svig.

Psalme XCIII.

Jehovas Dragt og hans Huses Pryd.

1. Jehova regjerer, han vil iføre sig Høihed,
Jehova ifører sig Styrke og ombælter sig dermed;
Ja Jordkredsen skal staae fast og ikke vakle.
2. Fra den Tid er din Throne opreist,
Du er fra Evighed.
3. Strømme give Lyd, Jehova, Strømmene lade sig høre,
Strømmene give Lyd med Bølgebrag.
4. Mægtigere end disse dybe Vandes Lyd ere Havets Bølger;
Dog mægtig i det Høie er Jehova.
5. Dine Vidnesbyrd ere ganske tilforladelige,
Hellighed pryder dit Huus,
Jehova, medens Dagene vare.

Psalme XCIV.

Hævnen er Guds.

1. Hævnens Gud, Jehova!
Hævnens Gud, viis dig i Glands!

Tilfældet i V. 1; V. 3-8; V. 10-13; det andet i V. 2 og V. 9; det tredie i V. 14-16. 11-12) jvfr. Matth. 4, 6 og Ps. 34, 8.

Psalme XCII.

Denne Psalme har lignende Anledning som 81; hiin var særlig bestemt for Sabbatsmaaneden (3 Mos. 23, 24), her tales om Sabbaten i Almindelighed. Psalmen begynder 2-4) med en almindelig udtalt Glæde over Guds Gjerning. Men fra 5) til Slutningen dvæler Digteren kun ved Eet, ved den Maade nemlig, hvorpaa Gud veed at udjevne Misforholdet mellem den Frommes og den Ugudeliges Skjæbne. Maaden, hvorpaa denne Vanskelighed her løses, har meest Lighed med samme Spørgsmaals Behandling i Ps. 37.

Psalme XCIII.

Dette er en kort lovprisende Betragtning af Jehova, V. 1-4, som han staaer i sit evige Høisæde (jvfr. Ps. 47; med V. 2 jvfr. 90, 2); vældig bruse Floderne, endnu vældigere Havet, dog den herligste blandt de Vældige er Jehova. Dernæst 5) skildres hans Bolig paa Jorden; ogsaa i den er Alting fast og helligt.

2. Reis dig, du Jordens Dommer,
Og lad de Hovmodige faae, hvad dem tilkommer.
3. Hvorlænge skulle da de Ugudelige, Jehova,
Hvor længe skulle de Ugudelige triumphere?
4. De bramme og snakke tøilesløst,
Alle Ildgjerningsmænd have Munden fuld om sig selv.
5. De knuse dit Folk, Jehova,
Og forkue din Arv.
6. Enker og Fremmede ihjelslaae de,
Myrde Forældreløse
7. Og sige: Jehova skal ikke faae det at see,
Jakobs Gud vil ikke lægge Mærke dertil.
8. Besinder eder, I Ufornuftige blandt Folket,
I Daarer, naar ville I faae Forstand?
9. Skulde han, der plantede Øret, ikke høre,
Han, der dannede Øiet, ikke see?
10. Skulde han, som tugter Hedninger, ikke revse?
Han, som har oplært Mennesket i Erkjendelse!
11. Jehova kjender nok Menneskernes Tanker,
De ere jo blot Hjernespind.
12. Men salig er den Mand, som du revser, Jehova!
Du vil oplære ham i din Lov;
13. Saa han faaer Fred for Vanfred,
Indtil Graven er kastet for den Ugudelige.
14. Thi Jehova vil ikke forskyde sit Folk
Ei heller slippe sin Arv.
15. Thi Dommen skal atter komme i Retfærds Hænder
Og da slutte alle Retsindige sig til den.
16. Hvo reiser sig for mig imod de Ryggesløse,
Hvo træder frem for mig imod de Ugudelige?
17. Havde Jehova ikke været min Hjælp,
Skulde min Sjæl nær have faaet Hjem, hvor der er tyst.
18. Idet jeg sagde: Min Fod snubler,
Støttede din Naade mig, Jehova!
19. Medens mangehaande Tanker bevægede sig i mit Indre,
Forlystedes min Sjæl ved din rige Trøst.
20. Skulde Urets Sæde have noget at stifte med dig,
Hvor man sammenkobler Ret med Fortræd?
21. De stimle sammen mod en Retfærdigs Sjæl,
Og skylde uskyldigt Blod for Ukjel.
22. Jehova boer til mit Gavn i det Høie,
Min Gud er den Klippe, som jeg tyer til.
23. Han vil lønne dem for hvad skammeligt de have gjort,
For deres Ondskab vil han udrydde dem;
Jehova, vor Gud, vil udrydde dem.

Psalme XCV.

Opraab til Glæde og Advarsel imod Selvudelukkelse derfra.

1. Kommer med Fryderaab til Jehova,
Lader os udbryde i Jubel hos vor Frelses Klippe.
2. Lader os møde for hans Ansigt med Tak,
Lader os udbryde i Psalmer hos ham.
3. Thi Jehova er en vældig Gud
Og en vældig Konge over alle Guder.
4. Han, i hvis Haand Jordens Indre var,
Og hvem Bjergenes Skatte tilhøre.
5. Hvis Havet er, fordi han indrettede det;
Hvis Hænder beredte det Tørre.
6. Kommer, lader os tilbede og kaste os ned,
Lader os bøie Knæ for Jehova, vor Skaber.
7. Ja han er vor Gud, vi ere Folket,
Han vogter Faarene, som han holder Haand over —
Agtede I dog i Dag paa hans Røst!
8. Og forhærdede ikke eders Hjerter som ved Meriba,
Hiin Prøvelsens Dag i Ørkenen.
9. Da eders Fædre fristede mig,
De satte mig paa Prøve, men fik ogsaa min Gjerning at see.
10. I fyrretyve Aar havde jeg Lede til Slægten
Og sagde: de ere et Folk med vildfarende Hjerter
Og forstaae ikke mine Veie.

Psalme XCIV.

Meest mindes man ved denne Psalme om Ps. 50, i dem begge bliver det udtalt, at den Gud med hvem Israel er traadt i Pagt, er en Gud, som vil holde Dom; dog henvender den sig blot truende til de Ryggesløse, ikke som hiin ogsaa venlig formanende; og endvidere om Ps. 7, som ligeledes skildrer Gud i det han aabenbarer sig for at holde Dom. [1]) Selvtægt var ogsaa under den gamle Pagt i de Frommes Øine forkastelig; jvfr. 1 Sam. 25, 26; 33; Rom. 12, 19. [7]) jvfr. 10, 13.

Psalme XCV.

Denne Psalme er ligesom Ps. 81 og 92 en Festpsalme, og atter er den Fest, som har fremkaldt den, netop Sabbaten. Denne er Hvilens Fest, men ikke er det saaledes at forstaae, som om Hvile og Ørkesløshed skulde være Eet. Hvile i Gud er lovprisende Beundring. Fra den sidste Halvdeel af [6]) indtil Psalmens Slutning advarer Digteren for Ulydighed mod Guds Røst, hvorved Mennesket gaaer glip af hiin Hvile, og derimod hjemfalder til den evige Uro; jvfr. 1 Sam. 25, 29; 2 Mos. 17, 1-7; 4 Mos. 14, 20-38; Hebr. 3, 7—4, 10.

11. Ja i min Vrede svoer jeg:
De skulle ikke gaae ind til min Hvile!

Psalme XCVI.

Fra Jehova venter Skabningen sin Dom, i ham seer den sin Forlængsel.

1. Istemmer en ny Sang for Jehova,
Hele Jorden tilhører Jehova.
2. Synger for Jehova, lover hans Navn!
Forkynder Dag for Dag, hvorledes han frelser.
3. Fortæller blandt Hedninger om hans Herlighed,
Blandt alle Folkefærd om hans Vidundere.
4. Thi Jehova er stor og saare berømmelig,
Han er forfærdelig fremfor alle Guder.
5. Thi alle Folkeslags Guder ere Tant;
Men Jehova har dannet Himmelen.
6. Pragt og Priis gaae forud for ham,
Magt og Berømmelse er i hans Helligdom.
7. Giver Jehova, I Folkestammer,
Giver Jehova Æren og Magten.
8. Giver Jehova Ære for hans Navn,
Bringer Gave og kommer ind i hans Forgaarde.
9. Tilbeder Jehova i hellig Prydelse,
Hele Jorden skjælve for ham!
10. Siger blandt Hedninger: Jehova er Konge,
Ja Jordkredsen skal staae fast og ikke rokkes;
Han vil dømme Folkene efter hvad Ret er.
11. Himlene monne fryde sig og Jorden mon glædes,
Havet og hvad der fylder det, skal bruse.
12. Marken og hvad der groer paa den, skal juble,
Alle Skovens Træer skulle da raabe høit:
13. For Jehova! — Thi han kommer, ja han kommer til Dom over Jorderig,
For at dømme Jordkredsen efter hvad Ret er
Og Folkene efter sin Sandbruhed.

Psalme XCVII.

Menneskers og Guders Ydmygelse for Jehova.

1. Jehova er Konge, thi er Jorden glad,
Mangfoldige Øer monne fryde sig.
2. Sky og Mulm omgive ham,
Retfærdig Dom er hans Thrones Grundvold.
3. Ild farer forud for ham
Og fortærer hans Fjender paa alle Sider.
4. Hans Lynstraaler lyse over Jordkredsen,
Det seer Jorden og bæver.
5. Bjergene skulle som Vor smelte bort for Jehova
For al Jordens Herre.
6. Himlene forkynde hans Retfærdighed,
Alle Folkefærd see hans Majestæt.
7. De skulle beskjæmmes alle, som tjene Snitværket,
Som bramme med afmægtige Ting;
Tilbeder ham, alle Guder!
8. Zion hører det og bliver glad,
Juda's Døttre juble paa Grund af dine Domme, Jehova!
9. Thi du, Jehova, har Høihedsret over hele Jorden
Og throner over alle Guder.
10. I, som elske Jehova, hader det Onde,
Han bevarer sine Frommes Sjæle,
Og udriver dem af de Ugudeliges Haand.
11. Der gryer et Lys for den Retfærdige
Og Glæde for de Oprigtige.

Psalme XCVI.

Den Maade, hvorpaa her den tilkommende Dom bebudes — thi begge Dele kjender den gamle Pagt, baade en Guds Dom som fuldbyrdes i selve Tiden og en tilkommende, som danner Tidens Slutning — er meget forskjellig fra den, hvorpaa det steer i Ps. 7, 50 og 94. Her fremstilles Dommen som Gjenstand ikke blot for Israels, men for alt det Skabtes Længsel. Det er [1]) den hele Jord, som skal synge for Jehova, fordi [2–6]) hans Gjerninger i Israel ere kraftige, imedens hos Hedningerne selv Guderne ere Afmagt. Og skal [7–9]) hans Lov ikke blot lyde hos Israel, men ogsaa hos dem, som tidligere tilbad de afmægtige Guder og [10]) til dem, som endnu tilbede disse, vil den da ogsaa udbrede sig. Ikke blot Mennesker, men [11–12]) hele Naturen skal juble Jehova imøde (Es. 55, 12-13; 51, 16; Rom. 8, 18-22), som nu [13]) aabenbarer sin Retfærdighed og sin Naade i Et; jvfr. Ps. 40, 11. Næsten heelt gjentaget er denne Psalme blevet i 1 Krøn. 16, 23-34.

Psalme XCVII.

Indholdet af denne Psalme er væsenlig det samme, som i den foregaaende, blot fremhæves det Ydmygende, som Aabenbarelsen af Jehovas Herlighed altid maa føre med sig, stærkere i denne end i hiin. [2]) jvfr. 89, 15. Ved Guder [7]) er det neppe rigtigt at tænke paa Englene;

12. I Retfærdige, glæder eder i Jehova
Og berømmer hans hellige Minde.

Psalme XCVIII.

For Israels Frelse maa hele Jorden takke.

1. En Psalme.
Istemmer en ny Sang for Jehova, thi han over Vidundere.
Dertil hjælpe ham hans høire Haand og hans hellige Arm.
2. Jehova kundgjør, hvorledes han frelser,
I Hedningernes Paasyn aabenbarer han sin Retfærdighed.
3. Han glemte ikke sin Naade,
Ei heller sin Trofasthed mod Israels Huus;
Alle Jordens Ender saae,
Hvorledes vor Gud frelser.
4. Hele Jorden juble for Jehova,
Udbryder i Fryderaab og Jubelsang!
5. Lovpriser Jehova med Cither,
Ja med Cither og Sanglyd;
6. Med Lurer og Basunklang
Jubler for den Konge Jehova.
7. Havet og hvad der fylder det, monne bruse,
Saa og Jordkredsen med dem, som boe derpaa.
8. Høit skulle Floderne pladske,
Bjerge udbryde i Chor
9. For Jehova! — thi han kommer til Dom over Jorden,
Han vil dømme Jordkredsen efter hvad Ret er,
Og Folkene, som det er billigt.

Psalme XCIX.

Jehova fordrer Frygt og Tilbedelse, men opfordrer ogsaa til Fortrøstning.

1. Jehova er Konge, thi bæve Folkene;
Han throner imellem Cheruber, thi ryster Jorden.
2. Jehova er stor paa Zion;
Han er høiere end alle Folkefærd.
3. De skulle berømme dit store, forfærdelige Navn,
Som er helligt,
4. Ja Kongens Magt, som elsker hvad Ret er, du har indført Retviisheд,
Dom og Retfærd hævder du hos Jakob.
5. Ophøier Jehova vor Gud og tilbeder ved hans Fødders Skammel!
Han er hellig.
6. Moses og Aron høre til hans Præster;
Samuel er blandt dem, der paakalde hans Navn,
7. I en Skystøtte talede han til dem;
De holdt hans Vidnesbyrd og den Vedtægt, han gav dem.
8. Jehova, vor Gud, du svarede dem,
Du var en overbærende Gud imod dem,
Selv i det du hjemsøgte dem for deres Gjerninger.
9. Ophøier Jehova, vor Gud, og tilbeder ved hans hellige Bjerg!
Thi Jehova, vor Gud er hellig.

---

det er Hedningernes Guder, som blive tiltalte, baade Folk og Guder skulle ydmyge sig for Jehova. Spørgsmaalet, om disse Guder da virkelig ere noget eller ikke, gjør her intet til Sagen. Iøvrigt kalder Skriften dem baade: Intet (1 Cor. 8, 4) og Dæmoner eller Djævle (1 Cor. 10, 20).

Psalme XCVIII.

Den samme Tanke, som var udtrykt i Slutningsverset af Ps. 14 og 53, gjenfinder man her. En saadan Betydning har Jehova skjænket Israel, at det, der hændes dette Folk, næsten lige saa umiddelbart vedkommer alle Mennesker (jvfr. 5 Mos. 32, 1); derfor kan selv Frelsen, som times Israel, være Grund for alle Mennesker til Jubel og Tak. De fem sidste Psalmer have alle tydet hen paa Jehovas tilkommende Dom, Ps. 94 betegnede den som en Hævnens Dag, Ps. 95 formanede til, itide at søge Frelse i Hvilen hos Gud, Ps. 96 bebudede Frelsen, der kommer tilligemed Dommen, Ps. 97 fremhævede Afmagten hos Hedningerne saavel som hos deres Guder i Sammenligning med Jehova, og denne sidste viser, at Israels Frelse er til Held for al Verden.

Psalme XCIX.

[1]) Ingen Skabning er fritagen for at frygte Jehova, Frygt for Jehova maa [4]) ogsaa Israel nære, idet de tilbede ham; for den er [6]) heller ikke de Ypperlige blandt Folket fritagne; men ved dem erfarer Folket ogsaa, at den Forfærdelige giver naadige Svar, selv da, [8]) naar Folket (thi i Versets sidste Halvdeel tales om Moses og de Andre som medhenhørende til Folkets Masse og meddeelagtige i deres Synd) forsynder sig imod ham, jvfr. 2 Mos. 32 og 1 Sam. 12.

Pſalme C.

Opraab til at love Jehova.

1. En Lovſang.
Hele Jorden juble for Jehova!
2. Tjener Jehova med Fryd,
Kommer ind for hans Aaſyn med Jubel!
3. Sander, at Jehova er Gud, han har ſkabt os og hans ere vi;
Hans Folk og den Hjord, han vogter.
4. Kommer ind i hans Porte med Takkeſang,
I hans Forgaarde med Lovpriisning, takker ham, lover hans Navn;
5. Thi Jehova er god og hans Miſkundhed varer evindelig,
Fra Slægt til Slægt bliver hans Trofaſthed.

Pſalme CI.

Kongeſpeil.

1. En Pſalme af David.
Jeg vil ſynge om Naade og Ret,
Dig vil jeg lovpriſe, Jehova!
2. Jeg vil give Agt paa en uſtraffelig Vei, naar vil du komme til mig?
Ogſaa hjemme i mit Huus vil jeg vandre i mit Hjertes Retſindighed.
3. Jeg vil ikke foreſætte mig noget Niddingsværk,
Jeg hader, hvad der hedder Synd,
Det ſkal ikke klæbe ved mig.
4. Et underfundigt Hjerte ſkal vige fra mig,
Jeg kjendes ikke ved den Onde.
5. Den, der taler paa Næſtens Bag, vil jeg udrydde,
Seer han end nok ſaa ſtolt og er han end overmodig,
Jeg lider ham ikke.
6. Mit Blik leder om de Trofaſte i Landet for at lade dem boe hos mig;
Enhver, ſom vandrer paa en uſtraffelig Vei, ſkal være i min Tjeneſte.
7. Dog den, ſom over Svig, og taler Løgn,
Skal ikke blive indenfor mine Vægge,
Han ſkal ikke holde Stand for mine Øine.
8. Ved Morgengry vil jeg gjøre Ende paa alle Ugudelige i Landet
For at faae alle Misdæderne udryddede af Jehovas Stad.

Pſalme CII.

Til Zions Frelſe er den Enkeltes knyttet.

1. Uslingens Bøn, ſom vanſmægter
Og udøſer ſin Klage for Jehova.
2 Hør, Jehova, min Bøn,
Lad mit Raab komme ind til dig!
3. Du maa ikke ſkjule dit Anſigt for mig,
Bøi dit Øre til mig, den Dag jeg er i Nød;
Hvad Dag jeg paakalder dig, maa du være hurtig til at ſvare mig.
4. Thi mine Dage ſvinde i Røg,
Mine Been ere udbrændte ſom et Arneſted.
5. Mit Hjerte er ſom Urten afmeiet og visner,
Thi jeg glemmer at æde mit Brød.
6. Saa vidt er det kommet med mine Suk,
At jeg kun er Been og Hud.
7. Jeg ligner Ørkenens Pelikan
Og er ſom Uglen paa forladte Steder.
8. Jeg vaager og ligner
Den eenſomme Smaafugl paa Taget.
9. Hele Dagen forhaane mine Fjender mig;
De raſe imod mig og ſværge.
10. Derfor ſpiſer jeg Aſke ſom Brød
Og blander min Drik med Taarer.
11. Det volder din Vrede og Harme,
At du løftede mig op og ſtyrtede mig ned.
12. Mine Dage ere at ligne med en vidt henſtrakt Skygge,
Jeg ſkal visne ſom en Urt.
13. Men du, Jehova, vil throne i al Evighed,
Dit Minde varer fra Slægt til Slægt.

Pſalme C.

Ligeſom Pſ. 67 er ogſaa denne Pſalme et Udbrud af Taknemmelighed imod Gud uden nogen Eiendommelighed i Tanke eller Udtryk. [3]) Hans ere vi, overſættes efter en anden Læſemaade ogſaa: og ikke vi ſelv.

Pſalme CI.

At David i denne Pſalme ikke taler om det, der paaligger ham ſom Menneſke eller ſom Israelit i Almindelighed, men juſt om ſine Regentpligter, ſkjønnes klareſt af Slutningsverſet, thi ſkulde det være noget Menneſkes Gjerning at udrydde de Ugudelige af Landet, ſaa maatte det være den theokratiſke Konges. [2]) David erkjender, at det ikke er nok med hans uſtraffelige Vandel, men at Gud maa unde ham ſin væſenlige Nærværelſe og Biſtand. [8]) Ved Morgengry; dermed vil David ſige, at den omtalte Gjerning ſkal gaae ham over alle andre og være den, han ſnareſt gaaer til. Iblandt de foregaaende Pſalmer ſlutter denne ſig nærmeſt til Pſ. 58 og 82.

Pſalme CII.

Ligeſom i andre Pſalmer (Pſ. 42 og 84) den Fromme klager fordi han er fjernet fra Jeruſalem og Helligdommen, ſaaledes er han her ſtedt

14. Du vil ogsaa reise dig og ynkes over Zion,
Tiden til at være naadig mod dem er jo kommen,
Den beleilige Tid er kommen.
15. Thi dine Tjenere have Velbehag i dens Stene
Og sørge over dens Gruus.
16. Lad Hedningerne faae Frygt for Jehovas Navn,
Alle Jordens Konger for din Herlighed.
17. Thi bygger Jehova Zion,
Saa bliver han synlig i sin Herlighed.
18. Vender han sig til den Trængendes Bøn
Og foragter han ikke deres Begjæring,
19. Saa skal det blive optegnet for den kommende Slægt,
Det Folk, som først bliver skabt, skal lovprise Jehova.
20. Thi han seer ned fra sin Helligdom i det Høie;
Jehova kaster Blikket fra Himmelen til Jorden
21. For at høre paa de Bundnes Suk,
For at løse dem, som ere dødsens;
22. Saa de maae tale om Jehovas Navn i Zion
Og til hans Berømmelse i Jerusalem.
23. Medens Folkene flokkes i Hob,
Ja Jordens Kongeriger for at tjene Jehova.
24. Paa Veien ydmygede han min Kraft
Og afkortede mine Dage.
25. Da sagde jeg: Min Gud, du maa ikke bortrykke mig i mit Livs Midte,
Gjennem alle Slægter vare dine Aar.
26. Du har fordum grundfæstet Jorden,
Og Himlene ere dine Hænders Værk.
27. De skulle forgaae, men du skal bestaae,
De skulle alle svinde som et Klædebon,
Du vil skifte dem som en Klædning, saa omskiftes de.
28. Men du er den Samme,
Dine Aar ere aldrig udrundne.
29. Dine Tjeneres Børn skulle blive boende,
Og deres Slægt skal blive varig for dit Ansigt.

Psalme CIII.

Iblandt alle Guds Velgjerninger er Syndernes Forladelse den ypperste.

1. Af David.
Lovpriis Jehova, min Sjæl,
Lovpriis hans hellige Navn, alt hvad der rører sig i mig!
2. Lovpriis Jehova, min Sjæl,
Og forglem ikke alt, hvad han har gjort mod dig.
3. Han, som tilgiver dig al Synd,
Som læger alle Sygdomme,
4. Som frier dit Liv fra Graven,
Som kroner dig med Naade og Miskundhed.
5. Som mætter din Alderdom med hvad godt er
Og fornyer dig som en Ørn i Ungdomskraft.
6. Det er Jehova, som øver Retfærdighed,
Han hjælper alle Fortrykte til Ret.
7. Han kundgjorde Moses sine Veie
Og Israels Børn sine Undergjerninger.
8. Naadig og barmhjertig er Jehova,
Langmodig og rig paa Miskundhed.
9. Han vil ikke trættes evindelig
Og ikke bære Nag uafladelig.
10. Han vil ikke handle imod os, som vi have fortjent,
Ei heller lønne os, som vi have forskyldt;
11. Thi som Himmelen hæver sig høit over Jorden,
Er hans Naade mægtig imod dem, som frygte ham.
12. Saa langt som Østen er fra Vesten,
Saa langt fjerner han vore Synder fra os.
13. Som en Fader forbarmer sig over sine Børn,

---

i Ulykke, fordi Zion ligger i Gruus og Aske. Psalmen maa følgelig være digtet imedens Folket var i Babylon i Udlændighed. Først [1–13]) skildrer den Klagende sin egen Nød, som viser hans Forkrænkelighed i Modsætning til Jehovas Bestandighed. Derpaa [14–23]) klager han over Jerusalems Tilstand og begjærer Endring af Gud; til Slutning [24–29]) skildrer han atter den samme Modsætning som i Psalmens første Strophe, jvfr. Es. 51, 6; Ps. 90; Hebr. 1, 10-12.

Psalme CIII.

Ved denne Psalme mindes man om Ps. 32. Tilfulde var Syndsforladelsens Væsen ikke aabenbaret i den gamle Pagt, den viste sig enten som Frugt af den efter Jehovas Anordning foretagne Offerhandling eller ved de større Synder som Virkning af Jehovas frie Forjættelse. Derved blev der dog altid noget mangelfuldt, thi ved hiin Art af Syndsforladelse maatte Menneskets egen skrøbelige Gjerning være sammes Betingelse, ved denne blev der stedse Bevidsthed om, at Brøden nok var overseet, men ikke udslettet. Først i den nye Pagt hviler Forjættelsen om Syndernes Forladelse paa det fuldkomne Offer, først i den bliver Brøden baade fuldstændig udsonet, og Synden tillige tilgivet uden al foregaaende Gjerning fra Menneskets Side. I den viser det sig, at Gud forbarmer sig som en Fader over sine Børn, idet

Forbarmer Jehova sig over dem, som frygte ham.
14. Han veed jo nok, hvorledes vi ere skabte,
Og mindes, at vi ere Støv.
15. Menneskets Levetid er som Græsset,
Blomstrer han, saa er det som Markens Blomst.
16. Over den farer Vinden hen, saa er den borte,
Og ingen veed mere, hvor den stod.
17. Jehovas Naade er fra Evighed til Evighed over dem, som frygte ham,
Hans Retfærdighed gjælder for Børn og Børneborn,
18. For dem, der holde hans Pagt
Og mindes hans Anordninger, saa de opfylde dem.
19. Jehova har opreist sin Throne i Himmelen;
Hans Kongemagt hersker over alting.
20. Lover Jehova, I hans Engle, vældige i Kraft, som udrette hvad han siger,
Naar I kun høre hans Ords Klang.
21. Lover Jehova, alle hans Hærskarer,
I hans Tjenere, som fuldbyrde hans Villie.
22. Lover Jehova, alle hans Gjerninger, paa alle Steder i hans Rige;
Lovpriis Jehova, min Sjæl!

Psalme CIV.

Skabningen aflægger Vidnesbyrd om Gud.

1. Lovpriis Jehova, min Sjæl; Jehova, min Gud, du er saare stor,
Du klæder dig i Priis og Pragt,
2. Han svøber sig i Lys som en Klædning,
Han udfolder Himlene som et Telt;
3. Han tømrer i Vande sit Høienloft, Skyer danner han til sin Vogn,
Saa ager han paa Stormens Vinger.
4. Han gjør sine Engle til Stormvinde
Og lader sine Tjenere være Ildsflammer.
5. Han grundede Jorden paa dens Underlag,
Saa den i al Evighed ikke skal rokkes.
6. Du lod Afgrunden lig et Tæppe tildække dem,
Vandene stode ovenover Bjergene.
7. Men de flygtede, da du truede,
Forfærdede ved din Stemmes Lyd.
8. Da hævede Bjergene sig og Dalene sænkede sig
Til det Sted, du anviste dem.
9. Du drog en Grændse, som de ikke maatte overskride,
For at de ikke paany skulde skjule Jorden.
10. Du lader Kilderne flyde ud i Bække,
Som snoe sig imellem Bjergene,
11. Vederqvæge alle Markens Dyr
Og slukke Skovæslernes Tørst.
12. Ved dem bygge Himmelens Fugle,
Som kviddre inde mellem Grenene.
13. Han vander Bjergene fra sine Høienloftssale,
Ved dine Gjerningers Frugt mættes Jorderige.
14. Han lader Græs fremspire til Kvæget og Sæd til Gavn for Mennesker;
Saa lader han Brød fremkomme af Jorden
15. Og Viin, som glæder Menneskets Hjerte,
Saa hans Ansigt bliver klart som Olien;
Ogsaa Brødet forfrisker Menneskets Hjerte.
16. Jehovas Træer staae frodige,
Cederne, som han plantede paa Libanon,
17. Hvor Smaafuglene bygge Rede;
Storken har sin Bolig paa Cypressen.
18. Men de høie Bjerge ere for Steengederne,
Klipperne ere Kaninernes Ly.
19. Han gjorde Maanen til Tegn for Tiden,
Solen veed, hvor den har hjemme.
20. Du lader det mørknes, saa kommer Natten,
I den snige alle Skovens Dyr sig om,
21. Løveungerne brøle efter Bytte
Og begjære deres Føde af Gud.
22. Da gaaer Solen op; de trække sig tilbage
Og hvile i deres Huler.
23. Mennesket gaaer ud til sin Gjerning,
Til det Arbeide, han har indtil Aftenstunden.
24. Hvor talrige ere ikke dine Gjerninger;
Jehova! du har udført dem alle med Viisdom,
Jorden myldrer af dine Skabninger.

---

han strax iler den angergivne Søn imøde, men tillige deri, at han for at frelse Verden ikke sparer sin Eenbaarne, men giver ham i Døden.

Psalme CIV.

I denne Psalme beskriver Digteren ikke blot Skabningen, som den nu fremstiller sig for Øiet, men selve Skabelsen. Han begynder [1–4]) med Beskrivelsen af Guds Majestæt; jvfr. Ps. 93, 1:4, og gaaer derpaa fra [5]) over til at fremstille i et malerisk Billede Skabningens Tilblivelse. Først [6]) rugede Mørket over Jorden, og Vandene bedækkede den, Jehovas Trudsel [7]) bortskræmmer disse, da kommer [8]) den tørre Jord frem som Bjerge og Dale. Nu [9–13]) forliges Land og Vand vel med hinanden, og det sidste [14–16]) fremlokker Planteriget af det første. Træer og Bjerge maae [17–18]) atter tjene til Bolig for levende Væsener. Dermed er Digteren allerede naaet til det femte og sjette Dagværk, men har forbigaaet det fjerde; [19]) bliver endnu det Forsømte indhentet og [20–22]) skildres Afvexlingen mellem Dag og Nat. Lige-

25. I det store og udstrakte Hav er der en utallig Vrimmel
Af store og smaa Dyr.
26. Der fare Skibene
Og Leviathan, som han dannede, for at den skulde boltre sig deri.
27. Allesammen vente de af dig,
At du i rette Tid vil give dem deres Føde.
28. Den giver du dem, og de sanke op:
Du aabner din Haand, saa faae de Godt i Mængde.
29. Skjuler du dit Ansigt, saa blive de forfærdede;
Tager du Aanden fra dem, maae de qvæles og vende tilbage til deres Støv.
30. Men udsender du din Aande, blive de nyskabte;
Da fornyer du Jordens Skikkelse.
31. Jehovas Herlighed skal vare til evig Tid,
Jehova vil glæde sig ved sine Gjerninger.
32. Seer han ned paa Jorden, saa bæver den,
Rører han ved Bjergene, gaae de op i Røg.
33. Jeg vil synge om Jehova, saalænge jeg lever,
Jeg vil lovsynge Gud, medens jeg er til.
34. Gid min Nynnen maa tækkes ham!
Jeg vil glæde mig i Jehova.
35. Syndere skulle forsvinde fra Jorden,
Og for Fremtiden skal der ingen Ugudelig mere være.
Lovpriis Jehova, min Sjæl! Lover Jehova!

Psalme CV.

Jehova har hidindtil holdt sin Haand over Israel.

1. Takker Jehova, paakalder hans Navn!
Kundgjører blandt Folkene hans underlige Gjerninger;
2. Istemmer Sang og Psalme for ham,
Forkynder hver vidunderlig Daad af ham.
3. Berømmer hans hellige Navn,
Saa ville de, som søge Jehova, blive hjertelig glade.
4. Spørger om Jehova og hans Magt,
Søger Jehovas Ansigt daglig!
5. Kommer ihu, hvad stort han har øvet,
Hans Jertegn og hans Munds Forskrifter,
6. Sæd af Abraham, hans Tjener,
Børn af Jakob, hans Udvalgte!
7. Han er Jehova, vor Gud;
Over hele Jorden gaae hans Domme.
8. Han mindes evindelig sin Pagt,
Det Ord, han har budet, gjennem tusinde Slægter;
9. Hvad han indgik med Abraham,
Og hvad Eed han svoer Isak.
10. Den stillede han fast som en Vedtægt for Jakob,
Som en evig Pagt for Israel,
11. Da han sagde: dig vil jeg give Canaans Land,
Eders Arvedeels Lod.
12. Dengang I vare en ringe Hob,
Saa ganske faa og Udlændinger i Landet,
13. Som droge omkring fra et Folk til et andet,
Fra et Kongerige til et andet Folkeslag,
14. Tillod han ikke nogen at kue dem,
For deres Skyld revsede han Konger:
15. Tager ikke fat paa mine Salvede,
Gjører ikke mine Propheter Fortred.
16. Han hidkaldte Sult over Landet,
Udtømte hvert Kornforraad,
17. Han sendte en Mand forud for dem,
Joseph blev solgt som Slave.
18. De tvang hans Fødder i Bolte,
Han fik Jernet at føle;
19. Indtil hans Ord traf ind,
Jehovas Udsagn rensede ham.
20. Kongen lod Bud gaae hen for at løse ham,
Folkenes Behersker gav ham fri.
21. Han satte ham til Herre over hans Huus;
Til Bestyrer af alle hans Eiendele,
22. For at han skulde gjøre hans Fyrster fordede som han
Og bibringe hans Oldinger Kløgt.
23. Saa kom Israel til Ægypten,
Jakob blev Udlænding i Chams Land.
24. Han lod sit Folk tiltage stærkt
Og blive talrigere end dets Modstandere.
25. Han ledede deres Hjerte, saa de fattede Nag til hans Folk,
Og begik Underfundighed mod hans Tjenere.
26. Da sendte han Moses, sin Tjener, og Aron,
Hvem han udvalgte,

---

som Land og Vand, saaledes ere ogsaa Lys og Mulm forligte med hinanden. Endnu [25–26]) skildres, hvorledes det Hav, som fra først af skjulte Jorderige, baade er blevet levende Væsners Opholdssted og tillige paa en Maade selv er blevet betvunget af Mennesket. Den samme, der har skabt Alt, har [28–32]) ogsaa Magt til at opholde, opløse og omskabe Alt. Skabningen skylder [33–34]) Skaberen Tak og Priis, men [35]) hvad der staaer hindrende iveien, er Synden, som dog engang vil forsvinde fra Jorden.

Psalme CV.

Indholdet af denne Psalme er at fremstille, hvorledes Jehova baade har holdt sin beskjærmende Haand over Patriarkerne og over Folket, over hine under deres Omflakken fra Land til Land, over dette under Udgangen af Ægypten og Vandringen gjennem Ørkenen. Med [1–15]) kan sammen-

27. De udrettede ved hans Ord Undere iblandt dem,
De gjorde Jertegn i Chams Land.
28. Han lod Mulm gaae ud, saa det mørknedes;
Da modstode de ikke hans Ord.
29. Han forvandlede deres Vand til Blod
Og lod deres Fiske omkomme.
30. I deres Land vrimlede det af Frøer,
Selv i deres Konges Værelser.
31. Paa et Ord af ham kom der Utøi,
Væmmeligt Utøi over deres hele Grændse.
32. Regnen lod han blive til Hagel hos dem,
Og Ildflammer lod han fare over Landet.
33. Han slog deres Viinstok og Figentræ
Og knuste Træerne indenfor deres Grændse.
34. Paa et Ord af ham kom der Græshopper
Og Biller uden Tal,
35. Som fortærede alle Urterne i deres Land
Og Sæden paa deres Jord.
36. Han slog alle Førstefødte i deres Land,
Førstegrøden af hele deres Styrke.
37. Han førte dem ud med Sølv og Guld,
Og ikke een iblandt hans Stammer var skrøbelig.
38. Ægypten glædede sig ved deres Bortgang,
Thi der var kommet Frygt for disse over dem.
39. Han udbredte en Sky som Skjul,
Og lod Ild lyse for dem om Natten.
40. Paa Begjæring lod han Vagtler komme
Og mættede dem med Himmelbrød.
41. Han aabnede en Klippe, saa Vandet sprudlede frem
Og strømmede gjennem Ørkenen som en Flod.
42. Thi han mindedes sit hellige Ord
Og sin Tjener Abraham.
43. Han lod sit Folk gaae ud med Jubel,
Sine Udvalgte lod han drage ud med Frydesang.
44. Og han gav dem Hedningernes Land;
Det, hvorpaa Folkeslag havde arbeidet, fik de i Eie,
45. Paa det de skulde holde hans Vedtægter og iagttage hans Love.
Lover Jehova!

Psalme CVI.

Israel har altid været ulydig mod Jehova.

1. Lover Jehova, takker Jehova! thi han er god
Og hans Miskundhed varer evindelig.
2. Hvo kan udsige, hvor vældig Jehova er,
Hvo kan udtale, hvad Lov der tilkommer ham.
3. Salige ere de, som vaage over Retten
Og til enhver Tid øve Retfærdighed.
4. Kom mig ihu, Jehova, efter den Godhed, du har for dit Folk,
Besøg mig med din Hjælp;
5. For at jeg kan faae dine Udvalgtes Goder at see
Og fryde mig ved dit Folks Glæde,
Rose mig af din Arv.
6. Baade vi og vore Fædre have syndet,
Vi have handlet daarlig og ugudelig.
7. Vore Fædre skjønnede i Ægypten ikke paa dine underlige Gjerninger,
De betænkte ikke din store Naade, men yppede Kiv ved Havet, ved Sivhavet.
8. Han frelste dem alligevel for sit Navns Skyld,
Og lod sin Styrke blive aabenbar.
9. Han truede ad Sivhavet, saa udtørredes det,
Han ledede dem baade igjennem Dybet og gjennem Ørkenen.
10. Han frelste dem fra Fjendens Vold,
Og udfriede dem af Avindsmandens Magt.
11. Vandet bedækkede deres Modstandere,
Saa der ikke blev een af dem ilive.
12. Da troede de paa hans Ord
Og sang hans Priis.
13. Dog snart forglemte de hans Gjerninger,
De oppebiede ikke, hvad han havde besluttet.
14. Men fik Lyst og bleve begjærlige i Ørkenen,
De fristede Gud paa Sandsletten.
15. Han gav dem ogsaa, hvad de begjærede,
Men lod dem sluge Helsot i sig.
16. De kivedes i Leiren med Moses
Og med Aron, hvem Jehova havde helliget.

---

lignes 1 Krøn. 16, 8-22. [28]) Mørket bebudede den sidste Plage, 2 Mos. 10, 22-23. [29]) jvfr. 2 Mos. 7, 19-20. [30]) jvfr. 2 Mos. 8, 3-4. [31]) jvfr. 2 Mos. 8, 21-22; 16-17. [32]) jvfr. 2 Mos. 9, 18. [33]) jvfr. 2 Mos. 10, 4. [36]) jvfr. 2 Mos. 12, 29. Saaledes omtales de otte Landeplager; blot Qvægsygen og Bylderne forbigaaes, 2 Mos. 9, 1-11.

Psalme CVI.

Imellem denne Psalme og Ps. 78 er der stor Lighed, kun at Forskjellen imellem Ephraim og Juda her ikke bliver fremhævet paa den Maade, som i hiin Psalme. Israel forsyndede sig ved Udgangen af Ægypten ([7]) maa efter 1 Mos. 15, 22-26 være at forstaae ikke om noget, som tildrog sig før, men efter Gjennemgangen igjennem Sivhavet), under Vandringen i Ørkenen (med [15]) jvfr. 2 Mos. 16; 4 Mos. 11; med [16-19])

17. Jorden revnede og opslugte Dathan,
Den lukkede sig over Abirams Hob.
18. Ilden brændte i deres Forsamling,
Flammerne fortærede de Ugudelige.
19. De dannede sig en Kalv ved Horeb,
Og tilbade, hvad de havde støbt.
20. Hvad der var deres Herlighed, ombyttede de
Med Billedet af en Oxe, som æder Græs.
21. De glemte Gud, som frelste dem,
Idet han øvede store Ting i Ægypten
22. Og gjorde Vidundere i Chams Land,
Det Forfærdelige, som fandt Sted ved Siv-havet.
23. Da talte han om at udrydde dem,
Hvis ikke Moses, hans Udvalgte, havde stillet sig i Gabet
Og hindret hans Vrede i at fordærve dem.
24. De vragede ogsaa det lystelige Land
Og fæstede ikke Lid til hans Ord,
25. Men knurrede i deres Telte
Og agtede ikke paa Jehovas Røst.
26. Da tilsvoer han dem med oprakt Haand
At han vilde lade dem omkomme i Ørkenen,
27. Vilde lade deres Afkom omkomme blandt Hedninger
Og adsprede dem i Landene.
28. De holdt sig til Baal Peor
Og spiste af Dødningeoffrene.
29. De opæggede med deres Gjerninger,
Saa Nederlaget blev stort iblandt dem.
30. Da gik Pinehas i Forbøn,
Og Plagen blev standset.
31. Det blev regnet ham til Retfærdighed
For alle Slægter og alle Tider.
32. De opirrede ham ogsaa ved Meriba's Vand,
Selv Moses paadrog sig Ugunst for deres Skyld,
33. Thi de ophidsede hans Aand,
Saa der slap noget over hans Læber.
34. Saa udryddede de ikke Folkeslagene,
Som Jehova havde sagt dem.
35. De blandede sig med Folkefærd,
Lærte deres Væsen
36. Og tjente deres Afguder,
Som bleve dem en Snare.
37. De offrede deres Sønner og deres Døttre
Til Troldene.
38. De udgjøde uskyldigt Blod, deres Sønners og Døttres Blod,
Som de offrede til Canaans Guder.
Saa blev Landet besmittet med Blodskyld.
39. De vanhelligede sig med det, der var deres eget Værk,
Og bolede med det, de selv havde fundet paa.
40. Da optændtes Jehovas Vrede imod hans Folk,
Og han fik Lede til sin Arv.
41. Han gav dem i Hedningers Vold,
Saa at deres Avindsmænd herskede over dem.
42. Deres Fjender trængte ind paa dem
Og de maatte bukke under for dem,
43. Mange Gange udfriede han dem, men de fortørnede ham med deres Idræt;
De hentæredes ved deres Misgjerninger.
44. Dog, da han saae, hvorledes de vare i Vaande,
Og hørte deres Klynken,
45. Saa mindedes han sin Pagt med dem,
Og det smertede ham selv, naadig som han er.
46. Han lod Miskundhed blive dem til Deel
Ligeoverfor alle, som holdt dem fangne.
47. Frels os, Jehova, vor Gud, og adskil os fra Hedningerne,
For at vi kunne takke dit hellige Navn
Og gjøre os til af din Priis.
48. Lovet være Jehova, Israels Gud, fra Evighed og til Evighed;
Hele Folket siger: Amen, lover Jehova!

Psalme CVII.

Jehova samler Israel fra alle Sider og udfrier dem af al Nød.

1. Takker Jehova, thi han er god,
Evindelig varer hans Naade!
2. Saa sige Jehovas Gjenløste,
Som han friede fra Modstanderens Haand;
3. Han samlede dem fra Landene mod Øst og Vest
Mod Nord og fra Havet:
4. De som vankede omkring i Ørkenen paa eensomme Veie
Uden at finde en Stad, hvor de kunde boe,
5. Baade sultne og tørstige,
Ja hvis Sjæl vansmægtede i dem,

---

jvfr. 4 Mos 16; med [20–23]) jvfr. 2 Mos. 32: med [24–30]) jvfr. 4 Mos. 14 og 25; hvori Mose Forsyndelse bestod, lærer [26–33]) bestemtere end 4 Mos. 20, 11-13; 27, 12-14), ved Landets Indtagelse (med [34]) jvfr. Dom. 2, 11-23) og endelig under deres Ophold i Landet. Enden paa Guds Domme er Adsplittelse iblandt Hedninger, men [47]) Israel beder om at samles fra denne Adsplittelse.

Psalme CVII.

Her forestiller Digteren sig alle Israeliter, som have været stedt enten i een eller anden Nød, forsamlede i Zion for at bringe Jehova deres Tak. [4–9]) opfordrer han dertil dem, som have

6. De raabte til Jehova i deres Vaande,
Og han udfriede dem af deres Trængsler.
7. Han ledede dem paa den rette Vei
For at komme til en Stad, hvor de kunde boe.
8. Lad dem takke Jehova for hans Naade
Og for hvad underligt han har beviiſt Menneſkens Børn;
9. Thi han ſlukkede den Vanſmægtendes Tørſt
Og ſtillede liſlig den Hungriges Sult.
10. De, ſom boede i Mulm og Mørke,
Fanger i Uſſelhed og Jern,
11. Fordi de vare gjenſtridige imod Guds Ord
Og vragede den Høies Raad,
12. Hvis Hjerte han ydmygede ved Modgang,
Som ſnublede, uden at nogen kom dem til Hjælp;
13. De raabte til Jehova i deres Vaande,
Saa friede han dem for deres Trængsler;
14. Han ledede dem ud af Mulm og Mørke
Og løſte deres Baand.
15. Lad dem takke Jehova for hans Naade,
Og for hvad underligt han har beviiſt Menneſkens Børn,
16. Fordi han ſlog Ertsdørene ind
Og brød Jernſkaaderne itu.
17. Daarer, ſom paa Grund af deres Synd
Og for deres Misgjerningers Skyld lede Nød,
18. Som havde faaet Afſmag for al Mad
Og vare komne nær til Dødens Porte,
19. Raabte til Jehova i deres Vaande,
Saa udfriede han dem af deres Trængsler.
20. Han udſendte ſit Ord, det lægte dem
Og frelſte dem fra Undergang.
21. Lad dem takke Jehova for hans Naade
Og for hvad underligt han har beviiſt Menneſkens Børn,
22. Lad dem bringe Erkjendtlighedsoffere
Og med Jubel fortælle om hans Gjerninger.
23. De, ſom fare til Søes paa Skibe,
Som føre Forretninger over ſtore Have;
24. Som ſee Jehovas Gjerning
Og hvad underligt han udretter paa Havsdybet,
25. Hvor han ved et Ord opvækker Stormveir,
Som bringer dets Bølger til at reiſe ſig;
26. Saa de ſnart løftes mod Himmelen, ſnart fare ned i Dybet,
Og deres Sjæl opløſer ſig i Jammer;
27. Som blive ſvimle og rave, lig Drukne,
Hvis hele Kløgt er borte.
28. De raabte til Jehova i deres Vaande,
Saa udfriede han dem af deres Trængsler.
29. Han bragte Stormveiret til Taushed,
Saa deres Bølger maatte lægge ſig.
30. De bleve glade, da de vare komne i Ro;
Og da han førte dem til den Bred, hvorhen de ſtundede.
31. Lad dem takke Jehova for hans Naade
Og for hvad underligt han har beviiſt Menneſkens Børn;
32. Lad dem ophøie ham i Folkets Forſamling,
Lad dem berømme ham i de Gamles Møde.
33. Han ſkaber Strømme i Ørkenen
Og Vandvæld i Sandet;
34. Men det frugtbare Land forvandler han til Saltbund
Paa Grund af Beboernes Ondſkab.
35. Han lader Ørkenen blive et Vandkjær
Og af et tørt Land gjør han Kildebund.
36. Der lader han de Hungrige faae Bo
Og opføre en Stad til Bopæl.
37. De tilſaae Marker og plante Viinbjerge
Og faae baade Frugt og Indtægt.
38. Han velſigner dem, ſaa de blive ſaare mangfoldige;
Deres Kvæg lader han heller ikke aftage.
39. De vare formindſkede og forkuede
Af Modgang, Ulykke og Møie,
40. Dengang han kaſtede Foragt paa Fyrſterne
Og lod dem fare vild i den uveiſomme Ørk.
41. Men han løftede Fattigmand op af Kviden
Og lod Slægterne tiltage ſom en Faarehjord.
42. Det ſaae de Retſindige og bleve glade;
Alt hvad der hedder Uret, maa lukke ſin Mund.
43. Hvo er viis nok til at huſke dette!
Da ville de paaſkjønne Jehovas Naadestegn.

---

været vildfarende i Ørkenen og lidt Mangel paa Livets første Fornødenheder, 10–15) dem, ſom have været deres Frihed berøvede og have ſukket i Fængsler, 16–22) dem, ſom have ligget under haarde Piinsler paa Sygeleiet og endelig 23–32) dem, ſom under deres Færd paa Havet have været i allehaande Farer og Prøvelſer. I Pſalmens Slutning fra 33) udtaler Digteren, hvorledes Gud paa Grund af Menneſkernes Ondſkab omſkabte et Land, frugtbart og ſkjønt ſom Canaans, til en Ørken, men for at beviſe ſin Naade atter lod den rædſelsfulde Udørk blive et vandrigt og blomſtrende Land.

Psalme CVIII.

Jehova skjænker sin Salvede Seier.

1. Et Psalmedigt af David:
2. Mit Hjerte er roligt, o Gud!
Jeg vil synge og spille med Liv og Sjæl.
3. Vaagn op, Harpe og Cither;
Jeg vil opvaagne med Morgengry.
4. Jeg vil berømme dig iblandt Folkene, Jehova!
Jeg vil berømme dig iblandt Folkefærd.
5. Thi din Miskundhed naaer op indtil Himlene,
Og din Sanddruhed gaaer saavidt som Skyerne.
6. Ophøi din Herlighed, o Gud! over Himlene,
Ja over hele Jorden,
7. Paa det dine Venner maatte blive hjulpne;
Lad din høire Haand frelse og giv mig Svar!
8. Gud taler i sin Helligdom. Jeg vil juble og dele Sichem,
Jeg vil opmaale Succoths Dal.
9. Gilead og Manasse tilhøre mig, Ephraim er min Hovedstyrke,
Juda er min Feltherrestav.
10. Moab er mit Vaskebækken, over Edom vil jeg kaste min Sko,
Over Philisterlandet vil jeg opløfte Frydeskrig.
11. Hvo vil lede mig ind i en forskandset Stad,
Hvo vil føre mig ind i Edom?
12. Skulde det ikke ligge deri, at du, o Gud, har forkastet os,
At du, o Gud, ikke drager ud med vore Hære!
13. Staa os bi i Nøden,
Thi Menneskehjælp gjør ingen Gavn.
14. Med Gud skulle vi øve Manddomsværk,
Han vil nedtrampe vore Fjender.

Psalme. CIX.

Forbandelse over dem, som af Ondskab forfølge den, Gud har slaget.

1. Til Forsangeren, en Psalme af David.
Min Gud, hvem jeg lovpriser, du maa ikke tie.
2. Thi en ugudelig og svigagtig Mund lukker sig op imod mig,
De tale med mig paa Skrømt.
3. Med hadefulde Ord omringe de mig
Og trænge ind paa mig uden Grund.
4. Til Løn for min Kjærlighed staae de mig imod;
Men jeg holder fast ved Lønnen.
5. De bevise mig Ondt for Godt,
Had for min Kjærlighed.
6. Lad ham faae sin Overmand i en Ugudelig,
Og lad en Anklager staae ved hans høire Side.
7. Naar han stedes til Dom, lad ham faa kjendes skyldig;
Lad hans Bøn blive til Synd.
8. Lad hans Dage blive faa
Og en anden overtage hans Bestilling.
9. Lad hans Børn blive faderløse,
Og hans Hustru blive Enke.
10. Lad hans Børn streife omkring og tigge,
Saa de maae søge Almisse fjernt fra deres tomme Hjem.
11. Aagerkarlen skal faae alt hans Gods i sit Næt,
Fremmede skulle røve, hvad han har sammensparet.
12. Lad ham ikke finde een, som i Længden viser ham Venskab,
End ikke een, som tager sig af hans faderløse Børn.
13. Hans Endeligt skal være Undergang,
I det andet Slægtled skal deres Navn udslukkes.
14. Hans Fædres Misgjerning vil ikke blive glemt hos Jehova,
Hans Moders Synd skal ikke blive udslettet.
15. Jehova vil have dem stadig for Øie
Og ikke lade Mindet om dem forgaae paa Jorden;
16. Fordi hiin ikke tænkte paa at vise Venskab,
Men forfulgte en usel og fattig Mand,
Som var inderlig bedrøvet indtil Døden.
17. Han holdt af Forbandelse; lad den komme over ham!
Han yndede ikke Velsignelse; lad den være fjern fra ham!

Psalme CVIII.

Denne Psalme er en Forbindelse af tvende Brudstykker, som blot ere undergaaede en ringe Forandring. Med [1–6]) jvfr. Ps. 57, 6-12; med [7–14]) jvfr. Ps. 60, 7-14.

Psalme CIX.

David klager her som i Ps. 69 over sine Fjenders Ondskab, som forfølge ham, uden at han giver dem Grund dertil. Han nedkalder derfor Forbandelse over dem, som ikke blot ere hans, men Guds Fjender. [8]) jvfr. Ap. Gj.

18. Han iførte ſig Forbandelſe ſom ſit Klædebon, han ſvælge den ned ſom Vand,
Som Olie klæbe den ved hans Been!
19. Lad det være ſom en Klædning, han kaſter om ſig
Og ſom et Belte, han daglig binder om ſig.
20. Saadan Løn faae de af Jehova,
Som ſtaae mig imod og bagvaſke min Sjæl.
21. Men gjør imod mig, Herre Jehova, ſom dit Navn kræver;
Ja, liflig er din Naade, ſaa frels mig da!
22. Thi jeg er uſſel og fattig
Og jeg har ſtor Hjerteſorg.
23. Som Skyggen, naar den falder langſtrakt, farer jeg bort,
Som en Græshoppe bliver jeg bortſtødt.
24. Mine Knæ ryſte formedelſt Sult,
Og mit Legeme har miſtet ſin Fedme.
25. Jeg maa tjene dem til Latter;
Naar de ſee mig, ryſte de paa Hovedet.
26. Hjælp mig, Jehova, min Gud,
Send mig Frelſe, ſom ſvarer til din Miſkundhed;
27. Saa ſkulle de ſande, at det var din Haand,
At det var dig, Jehova, ſom udførte det.
28. Lad dem forbande, medens du velſigner;
Lad dem reiſe ſig, de ſkulle beſkjæmmes, og din Tjener vil glæde ſig.
29. Lad mine Modſtandere blive iførte Forſmædelſe
Og ſvøbe ſig i deres Skjændſel ſom en Kappe.
30. Jeg vil takke Jehova, ſaa godt jeg kan, med min Mund,
Midt i Forſamlingen vil jeg berømme ham,
31. Som ſtaaer ved Fattigmands høire Haand
For at frie ham for dem, ſom domfælde hans Sjæl.

Pſalme CX.

Jehovas Salvede er Præſt efter Melchiſedeks Viis.

1. En Pſalme af David.
Det er det Tilſagn, min Herre har fra Jehova:
Bliv ſiddende ved min høire Haand,
Indtil jeg faaer lagt dine Fjender ſom en Skammel for dine Fødder.
2. Jehova, lad din Vældes Stav udſtrække ſig fra Zion:
Før Regimentet midt iblandt dine Fjender!
3. Dit Folk er lutter Redebonhed;
Den Dag, du drager til Kampen, ſkal det ſkee i hellig Prydelſe;
Friſk ſom Dug i Morgenrøden ſkal din Ungdomskraft være.
4. Jehova har ſvoret, hvad han ikke vil angre:
Du er Præſt i al Evighed paa Melchiſedeks Viis.

1, 20. [18]) findes en Henthydning til Brugen af Forbandelſesvandet, jvfr. Moſ. 4 5, 17 28. [23]) Ved ſtærke Vinde bleve hele Græshoppeſværme kaſtede fra en Egn til en anden; jvfr. 2 Moſ. 10, 19. [24]) Legems og Aands Lidelſe flyde atter her ſammen, ſom i Pſ. 38 og andetſteds.

Pſalme CX.

Ligeſom der i Pſ. 68 blev ſkildret, hvorledes Jehova drog op paa Zions Bjerg, ſaaledes her, hvorledes han paa dette ſamme Bjerg boer ſammen med ſin Salvede, ſom er den theokratiſke Konge. Om denne taler David her, ſom om han ſelv var en ſlet og ret Israelit, og hiin, end under den gamle Pagt, en anden end han, ligeſom han gjør i Pſ. 20, 21, 61 og paa fl. a. St. David havde for Jehova ladet et Telt opſlaae paa Zions Bjerg, ſom ſtod i Forbindelſe med hans eget Huus (2 Krøn. 8, 11); ſaaledes boede Jehova og hans Salvede ganſke egenlig ſammen paa Zion. Sædet ved den høire Haand er en Hædersbetegnelſe, ſom den Mægtigere ogſaa kan yde den Ringere, uden at denne derved bliver deelagtiggjort i hiins Magt (1 Kong. 2, 19). Fjenderne, hvorom Jehova ſiger, at han vil lade dem blive til Fodſkammel for hans Salvede, ere alle, ſom reiſe ſig imod denne, nærmeſt Syrerne og Ammoniterne, thi under Krigen med dem er Pſalmen ſandſynligviis bleven digtet. At Kongen, ſom tiltales, throner paa Zion, udſiges med Beſtemthed i [2]), hvor dette betegnes ſom Stedet, hvorfra hans Vælde ſkal gjøre ſig gjældende. [3]) opfattes af Andre ſaaledes, ſom om det var Folket, der ſkulde drage til Kampen i præſtelig Dragt, og det unge Mandſkab, ſom lignedes med Dug i Morgenrøden. [4]) Kongen har faaet Forjættelſen om, at han tillige ſkal være Præſt, dog ikke ſom Arons Børn, men ſom Melchiſedek. Thi hans Præſtedømme ſkal være knyttet til hans Perſon, ligeſom Melchiſedeks. Denne bliver 1 Moſ. 14, 18 indført ſom Præſt, men uden at hans Slægt omtales. Hans Præſtedømme fremſtilles altſaa ikke i Lighed med det aronitiſke, ſom noget nedarvet, men ſom noget reent perſonligt. Heller ikke ſiges der, at Melchiſedeks Præſtedømme fra ham er gaaet over til andre; ſaaledes bliver og-

5. Herren ved din høire Side knuser Konger
Paa den Dag, hans Vrede bryder ud.
6. Han vil holde Dom over Hedninger, saa der bliver fuldt op af Liig;
Han vil knuse Hovedet, saa det spørges vidt,
7. Paa ham, som underveis drak af Bækken
Og derfor løftede Hovedet høit.

Psalme CXI.

Jehova skylder man Tak og Lov for hans Gjerninger.

1. Lover Jehova! Jeg vil af ganske Hjerte takke Jehova
I de Retsindiges Raad og Forsamling.
2. Store ere Jehovas Gjerninger,
De efterspørges af alle, som finde Glæde i dem.
3. Prægtig og priselig er hans Gjerning:
Hans Retfærdighed holder evindelig Stand.
4. Han har stiftet et Minde om sine vidunderlige Bedrifter,
Naadig og barmhjertig er Jehova.
5. Han giver dem, som frygte ham, Udkomme;
Han vil mindes sin Pagt i al Evighed.
6. Hvad hans Gjerninger formaae, har han viist sit Folk,
Da han gav dem Hedningernes Arv.
7. Hvad hans Hænder udføre, er Sandhed og Retviished;
Alt hvad han paabyder, er paalideligt.
8. Urokkelig staaer for Tid og Evighed,
Hvad der virkes i Sandhed og Retsindighed.
9. Han sender sit Folk Befrielse, for al Evighed anordner han sin Pagt,
Helligt og forfærdeligt er hans Navn.
10. Viisdoms Begyndelse er Frygt for Jehova;
Det er en god Lære for alle, som holde den;
Hans Berømmelse staaer bestandig ved Magt.

---

saa Præstedømmet ved Forjættelse og Eed nu overdraget til Kongens Person, uden at det derfor fra ham skal gaae i Arv til hans Slægt. Endvidere kaldes det Præstedømme, som overdrages Kongen, efter Melchisedek, paa Grund af dennes Functioner. Han frembærer Brød og Viin, ikke som Arons Børn nogen blodig Offergave, dog velsigner han ogsaa, om end ikke som disse i Jehovas, saa dog i den Høies Navn (1 Mos. 14, 19-20). Heller ikke maa Kongen nogensinde trænge sig ind i Arons Børns Forretning (1 Sam. 13, 9-11; 2 Krøn. 26, 18-19), men kan kun indtage en præstelig Stilling, forsaavidt Mennesket, som det oprindelig er skabt, uafhængigt af den senere theokratiske Indstiftelse, maatte være dygtigt dertil. En Forening ogsaa af Kongedømmet og det aronitiske Præstedømme bliver senere forudsagt, Zach. 6, 9-15. [6]) saa det skal spørges vidt; ordret oversat hedder det: hen over meget Land. Syrerne paa denne Side Euphrat havde under denne Krig tilkaldt Bundsforvandte, med hvem Israel hidindtil ikke var kommen i Berøring, nemlig Syrerne paa hiin Side Euphrat. [7]) Bækken er her vistnok Jordan; ved at drikke af Bækken faaer man nye Kræfter, saaledes havde den mægtigste og fjerneste Fjende, Hadadeser, faaet nye Kræfter, idet han forbandt sig med Ammoniterne ved Jordanens Bred. — Hvad der i denne Psalme er udsagt om den gamle Pagts Salvede, kan blot under visse Indskrænkninger gjælde om ham, og faaer først sin fulde Sandhed, naar det anvendes paa ham, hvis Forbillede han var, Herren Christus Jesus. Han har faaet Plads ved Guds høire Haand, ikke paa noget jordisk Bjerg, men i Himmelen; for ham er Sædet ikke blot en Hæderplads, men han er derved bleven deelagtiggjort i Faderens hele Magt; til ham er et Præstedømme overdraget, som han ikke har faaet i Arv, og som heller ikke fra ham gaaer i Arv, thi det bliver evindelig hos ham, som ikke mere døer; og endelig er ved ham den menneskelige Natur bleven indsat i sin fulde og oprindelige Værdighed, saa at den uafhængig af al theokratisk Indstiftelse er dygtig til at forrette Præstetjeneste hos Gud. Saadan Anvendelse skeer navnlig af V. 1 og V. 4 i Matth. 22, 44; Ap. Gj. 2, 34-35; 1 Cor. 15, 25 (hvor Anvendelsen af denne Psalme flyder sammen med 8, 7); Hebr. 1, 13; 5, 6; 6, 20; 7, 17; 10, 13. Det bemærkedes til Dom. 21, 25, at den Mand, som skulde være Israels Konge og altsaa den tilkommende evige Konges Forbillede, i sig maatte sammenfatte Folkets forskjellige Sider, som særskilt fremtraadte i Dommerne. David er den, hvem Jehova har udkaaret, det viser Ps. 2; han opfylder Seirens Betingelse, Selvopoffrelse, som er udtalt i Ps. 40 og har Forjættelsen om en fuldstændig og afgjørende Seier, hvorom denne Psalme vidner. Midlet, hvorved han tilkjæmper sig Seiren — det godtgjør hans Historie ligefra 1 Sam. 17 — er Tro. Christus er den, hvem Faderen fra Evighed har udkaaret, han har paa det fuldkomneste offret sig selv og giver derved Vished om den store og endelige Seier. Blot træder hos ham istedetfor Troen Guds væsenlige Idee, saa at han, den Guds Udkaarne og det Guds Lam, han, for hvis Fødder alting bliver lagt, tillige er eet med Faderen.

Psalme CXII.

Den Retfærdiges Lykke.

1. Lover Jehova! Salig er den Mand, som frygter Jehova
Og har inderlig Velbehag i hans Befalinger.
2. Hans Afkom skal være mægtig paa Jorden,
De Retsindiges Æt skal velsignes.
3. Han har Gods og Rigdom i Huset;
Hans Retfærdighed staaer altid ved Magt.
4. For de Retsindige gaaer der Lys op i Mørke;
Han er venlig, barmhjertig og retfærdig.
5. Det er en god Mand, den der har Medynk og laaner;
Han vil komme godt fra sine Sager for Retten.
6. I al Evighed vil han ikke blive rokket;
Den Retfærdige skal være i bestandig Erindring.
7. Han frygter ikke for onde Tidender,
Hans Hjerte er roligt, fuldt af Tillid til Jehova.
8. Hans Hjerte har Forvisning og ræddes ikke,
Indtil han triumpherer over sine Fjender.
9. Han deler ud og meddeler de Fattige;
Hans Retfærdighed staaer bestandig ved Magt;
Høi og herlig staaer hans Velfærd.
10. Det seer den Ugudelige og ærgrer sig, han skjærer Tænder og fortærer sig;
De Ugudeliges Ønske skal slaae feil.

Psalme CXIII.

Jehova throner i det Høie og ophøier den Ringe.

1. Lover Jehova, lover, I Jehovas Tjenere,
Lover Jehovas Navn!
2. Jehovas Navn være priset
Fra nu og indtil evig Tid.

3. Fra Solens
Være Jehovas
4. Høit over all
Over Himlene
5. Hvo er som
Der har taget
6. Der bøier sig
Til Himmelen
7. Der opreiser
Og løfter den
8. For at sikke
Hos sit Folks
9. Der lader
Huse
Lover Jehova!

Ps

Jehova e

1. Dengang J
Fra Folket me
2. Blev Juda h
Israel hans
3. Havet saae d
Jordan strømn
4. Bjergene hop
Høiene sprang
5. Hvad gik der
Og af dig, Jo
6. Springer, J
Hopper, I H
7. Skjælv, Jord
For Jakobs G
8. Ham, som lo
Og Flintestene

Ps

Jehova har Liv
c

1. Lad ikke os,
For din Naad

Psalme CXII.

*) jvfr. 2 Cor. 9, 9. Denne Psalme staaer i nøie Forbindelse med den foregaaende; hiin paapeger Bestandigheden og Retfærdigheden i Jehovas Gjerning, denne, hvorledes Menneskets Gjerning, naar han selv efter sin Person er forbunden med Jehova, ogsaa faaer Deel i hine Egenskaber.

Ps

Dengang Jehov
Ægypten og ved L
egent Naadesforhol
lige at være Herr
saavelsom Floden f
bage, Bjerge maatt
give Vand.

2. Hvorfor skulle Hedningerne sige:
Hvor er dog deres Gud?
3 Vor Gud er i Himmelen
Og gjør alt, hvad han lyster.
4. Deres Guder ere Sølv og Guld,
Et Værk af Menneskehænder.
5. De have nok en Mund, men kunne ikke tale;
De have nok Øine, men kunne ikke see.
6. De have Øren, men kunne ikke høre;
De have Næser, men kunne ikke lugte.
7. Hænder have de, men kunne ikke tage fat;
Fødder have de, men kunne ikke gaae.
De kunne ikke faae en Lyd igjennem deres Strube.
8. Mage til disse ere de, som dannede dem,
Ja hver, som stoler paa dem.
9. Israel, stol paa Jehova,
Han er deres Hjælp og deres Skjold.
10. Arons Huus, stoler paa Jehova,
Han er deres Hjælp og deres Skjold.
11. I, som frygte Jehova, stoler paa Jehova,
Han er deres Hjælp og deres Skjold.
12. Jehova, tænk paa os! Han vil velsigne, ja velsigne Israels Huus,
Han vil velsigne Arons Huus.
13. Han vil velsigne dem, som frygte Jehova,
Baade smaa og store.
14. Endydermere vil han gjøre det mod eder,
Baade eder og eders Børn.
15. I ere velsignede af Jehova,
Som dannede Himmel og Jord.
16. Himmelen er Himmel for Jehova,
Men Jorden har han givet Menneskens Børn.
17. De Døde skulle ikke berømme Jehova,
Ei heller de, som fare didhen, hvor der er tyst;
18. Men vi ville berømme Jehova fra nu og til evig Tid.
Lover Jehova!

Psalme CXVI.

Tak til Jehova for vidunderlig Frelse.

1. Hvor jeg er glad, fordi Jehova vil agte
Paa min Røst, mine bønlige Begjæringer;
2. Fordi han har bøiet sit Øre ned til mig,
Vil jeg paakalde ham, saalænge jeg lever.
3. Dødens Næt holdt mig indesluttet, Helvedsangst overfaldt mig,
Jeg var stedt i Fare og Bekymring.
4. Da paakaldte jeg Jehovas Navn:
Ak Jehova, frels min Sjæl!
5. Naadig og retfærdig er Jehova,
Vor Gud er medynksfuld.
6. Jehova tager vare paa de Eenfoldige;
Jeg var usel, men han hjalp mig.
7. Min Sjæl, kom atter til Ro!
Thi Jehova gjør vel imod dig.
8. Thi du har befriet min Sjæl fra Døden,
Mit Øie fra Taaren, min Fod fra Anstødet.
9. Jeg skal vandre for Jehovas Ansigt
I de Levendes Land.
10. Jeg troer, derfor taler jeg,
Skal jeg end døie ondt;
11. Ja jeg sagde i min Angst:
Alle Mennesker ere Løgnere.
12. Dog, hvorledes skal jeg gjengjælde Jehova
Alt, hvad godt han har beviist mig.
13. Et Mindebæger om Frelsen vil jeg løfte høit
Og paakalde Jehovas Navn.
14. Jeg vil yde Jehova, hvad jeg har lovet ham,
Og det i hele hans Folks Overværelse.
15. En vigtig Sag i Jehovas Øine
Er hans Helliges Død.
16. Ak Jehova, jeg er jo din Tjener,
Som Søn af din Tjenerinde er jeg din Tjener,
Du har løst mine Baand.
17. Jeg vil bringe dig Erkjendtlighedsoffere
Og paakalde Jehovas Navn.
18. Hvad jeg har lovet Jehova, vil jeg yde ham,
Og det i Overværelse af hele hans Folk,
19. I Forgaardene til Jehovas Huus, i din Midte, Jerusalem!
Lover Jehova!

Psalme CXVII.

Opfordring til at love Jehova.

1. Lover Jehova, alle Hedninger!
Priser ham, alle Folkeslag!

Psalme CXV.

[2]) jvfr. Ps. 79, 10. I Modsætning til Jehovas Almagt stilles [4-7]) Afgudernes Afmagt; jvfr. Ps. 135, 16-18. Hver der dyrker dem, [8]) er afmægtig som de, medens Jehovas Tilbedere [9-13]) have deres Styrke i ham. Derfor bør de ogsaa [17]) overlade Taushed til de Døde og som Levende istemme Jehovas Lov.

Psalme CXVI.

[10]) jvfr. 2 Cor. 4, 13. [11]) jvfr. Rom. 3, 4. [13]) Den Gjengjæld, hvorpaa Jehova lægger Vægt, er Bekjendelsen om hans Vælde og den Tak, Mennesket skylder ham; jvfr. Ps. 40, 10-11. Rom. 10, 10.

Psalme XVII.

[1-2]) jvfr. 15, 11.

2. Thi hans Miskundhed har Magt over os,
Og Jehovas Sandhed varer til evig Tid.
Lover Jehova!

Psalme CXVIII.

Med Seieren følge Glæde og Jubel.

1. Takker Jehova, thi han er god,
Evindelig varer hans Naade.
2. Saa siger Israel:
Evindelig varer hans Naade!
3. Saa siger Arons Huus:
Evindelig varer hans Naade!
4. Saa sige de, som frygte Jehova:
Evindelig varer hans Naade!
5. Under Anfægtelsen paakaldte jeg Jehova;
Idet jeg fornam Jehovas Svar var jeg befriet.
6. Jehova er hos mig, jeg vil ikke ræddes;
Hvad skulde et Menneske kunne gjøre mig!
7. Jehova er blandt mine Hjælpere,
Jeg skal triumphere over mine Avindsmænd.
8. Bedre er det at fortrøste sig til Jehova,
End at stole paa Mennesker.
9. Bedre er det at fortrøste sig til Jehova,
End at stole paa Fyrster.
10. Alle Hedninger omringe mig,
I Jehovas Navn vil jeg nedhugge dem.
11. De stimle rundt omkring mig,
I Jehovas Navn vil jeg nedhugge dem.
12. De stimle om mig som Bier, men udslukkes som Ild i Torne;
I Jehovas Navn vil jeg nedhugge dem.
13. Du gav mig et Stød, som skulde fælde mig,
Men Jehova hjalp mig.
14. Min Styrke og Lovsang er Jehova;
Thi fra ham kom min Frelse.
15. Der lyder Jubel og Seierssang i de Retfærdiges Telte;
Jehovas Høire har øvet Storværk.
16. Jehovas Høire er bleven løftet,
Jehovas Høire har øvet Storværk.
17. Jeg skal ikke døe, men leve,
Jeg vil fortælle om Jehovas Gjerninger.
18. Jehova revser mig,
Men lader mig ikke blive Dødens Rov.
19. Aabner mig Retfærds Porte,
Igjennem dem vil jeg gaae ind og takke Jehova.
20. Det er Jehovas Port,
Hvorigjennem de Retfærdige gaae ind.
21. Jeg vil takke dig, fordi du ydmygede mig,
Men ogsaa sendte mig Frelse.
22. Stenen, som Bygningsfolkene vragede,
Blev Hovedhjørnestenen.
23. Det har Jehova føiet saa,
I vore Øine er det et Vidunder.
24. Denne er Dagen, som Jehova har fastsat,
Lader os paa den juble og være glade.
25. Ak Jehova, hjælp dog,
Ak Jehova, lad det lykkes vel!
26. Velsignet være enhver, som kommer i Jehovas Navn!
Fra Jehovas Huus lyses Velsignelse over eder.
27. Jehova er Gud og lyser for os;
Fletter Vidier paa Festen lige op til Alterets Horn.
28. Du er min Gud, og jeg vil takke dig,
Min Gud, jeg vil ophøie dig.
29. Takker Jehova, thi han er god,
Og evindelig varer hans Naade.

Psalme CXIX.

Guds Ords Priis.

1. Salige ere de, hvis Vandel er ustraffelig,
Som gaae frem efter Jehovas Lov.

Psalme CXVIII.

Denne Psalme hører til dem (Ps. 81 og 92), som ere digtede i Anledning af en bestemt Høitid, nemlig Løvsalsfesten; dertil er der [15]) en Henthydning i Udtrykket: de Retfærdiges Telte. [22]) Stenen, som er bleven forskudt, men alligevel gjort til Hovedhjørnesteen, er Israel. Es. 8, 14 kaldes Jehova den Steen, paa hvilken de Vantro skulle blive til Skamme; begge Steder ere satte i Forbindelse og anvendte paa Christus Matth. 21, 42. 44. [26]) jvfr. Matth. 23, 39. [27]) Andre oversætte: Binder Festofferet med Reb fast til Alterets Horn. Efter den i Texten vedtagne Oversættelse er her end ydermere en Henthydning til Løvsalsfesten.

Psalme CXIX.

Guds Ord skildres her som det, der har Lykke og Velfærd i Følge med sig, tillige som det, der ligeoverfor Jordens Mægtige og rasende Fjender giver Frimodighed, ja som det, der midt under Lidelsen kan skjænke en overvættes stor og herlig Trøst. Disse Tanker, som i det Foregaaende allerede flere Gange have været udtalte; f. Ex. i Ps. 1; 34; 56 o. s. v. vende i denne Psalme under forskjellige Udtryk idelig tilbage.

2. Salige ere de, som holde hans Vidnesbyrd
Og af ganske Hjerte søge ham.
3. Ja de øve ikke Uret,
Men vandre paa hans Veie.
4. Du har paabudet dine Anordninger
Til nøiagtig Efterlevelse.
5. Gid min Færd dog ogsaa maatte sigte
Til at holde dine Skikke!
6. Da skal jeg ikke blive til Skamme,
Naar jeg har alle dine Bud for Øie.
7. Jeg vil takke dig i al Retsindighed,
Fordi jeg er bleven oplært i dine retfærdige Sætninger.
8. Jeg vil holde dine Skikke,
Du maa heller ikke ganske slippe mig.
9. Hvorved kan Ynglingen holde sin Sti reen?
Derved, at han skikker sig efter dit Ord.
10. Af mit ganske Hjerte søger jeg dig,
Du maa ikke lade mig tage feil af dine Befalinger.
11. Jeg bevarer dit Ord i mit Hjerte
For at jeg ikke skal synde imod dig.
12. Lovet være du, Jehova!
Underviis mig i dine Skikke.
13. Med mine Læber vil jeg opregne
Alt, hvad du med din Mund har anordnet.
14. Over den Vei, dine Vidnesbyrd anvise,
Glæder jeg mig, som over hvilkensomhelst Skat.
15. Jeg vil ransage dine Bestemmelser
Og see mig om efter dine Stier.
16. Ved dine Skikke vil jeg forlystes
Og ikke glemme dine Ord.
17. Gjør vel imod din Tjener,
For at jeg kan leve og holde dit Ord.
18. Oplad mine Øine, saa jeg faaer Syn
For det Vidunderlige, som fremlyser af din Lov.
19. Jeg er fremmed paa Jorden,
Du maa ikke dølge dine Befalinger for mig.
20. Min Sjæl er til enhver Tid sønderknust af Længsel
Efter dine Anordninger.
21. Du truer ad de Hovmodige, som ere under Forbandelse,
Fordi de fore vild fra dine Befalinger.
22. Tag Spot og Foragt fra mig,
Thi jeg holder dine Vidnesbyrd.
23. Endog Fyrster sidde og tale imod mig;
Men din Tjener vil ransage dine Skikke.
24. Dine Vidnesbyrd udgjøre hele min Glæde;
De ere mine Raadgivere.
25. Min Sjæl klæber ved Støvet,
Hold mig ilive, som du har sagt.
26. Jeg taler om min Færd, og du svarer mig;
Oplær mig i dine Skikke.
27. Giv mig Forstand paa den Vei, dine Anordninger foreskrive,
Saa vil jeg ransage dine underlige Gjerninger.
28. Min Sjæl flyder hen i Graad;
Opreis mig, som du har sagt.
29. Hold løgnagtig Færd borte fra mig
Og forund mig din Lov.
30. Jeg har valgt en tilforladelig Vei,
Dine Sætninger har jeg stillet frem.
31. Jeg holder fast ved dine Vidnesbyrd;
Jehova, lad mig ikke beskjæmmes!
32. Jeg vil løbe paa den Vei, dine Befalinger foreskrive,
Thi du giver godt Mod dertil.
33. Underviis mig, Jehova, i den Vei, du har anordnet,
Saa vil jeg følge den indtil Enden.
34. Giv mig Forstand paa at overholde din Lov,
Saa vil jeg af ganske Hjerte efterleve den.
35. Led mig paa dine Befalingers Vei,
Thi den tækkes mig.
36. Bøi mit Hjerte til dine Vidnesbyrd
Og ikke til Vinding.
37. Du maa forhindre mine Øine i at see efter det Forfængelige,
Hold mig ilive paa dine Veie.
38. Lad dit Ord blive stadfæstet paa din Tjener,
Som stadig frygter dig.
39. Lad mig gaae fri for den Haan, som jeg frygter for;
Thi dine Domme ere gode.
40. See, jeg længes efter dine Vedtægter,
Hold mig ilive ved din Retfærdighed.
41. Lad dine Naadestegn komme til mig, Jehova!
Send Frelse, som du har sagt.
42. Enhver, som paa nogen Maade haaner mig,
Vil jeg svare, at jeg forlader mig paa dine Ord.
43. Tag mig ikke Sandheds Ord reent ud af Munden;
Thi jeg bier paa dine Domme.
44. Jeg vil overholde din Lov daglig,
Ja i al Evighed.
45. Jeg skal vandre ad en rummelig Vei,
Thi jeg adspørger dine Befalinger.
46. Jeg vil tale om dine Vidnesbyrd for Konger
Uden at blues.
47. Jeg vil forlyste mig ved dine Befalinger,
Som jeg elsker.

48. Jeg vil opløfte mine Hænder til dine Bud, som jeg elsker;
Jeg vil ransage dine Skikke.
49. Tænk til din Tjeners Gavn paa det Ord,
Hvorpaa du lod mig haabe.
50. Dermed trøster du mig i min Usselhed,
Ja, dit Ord holder mig ilive.
51. De Overmodige drive fræk Spot med mig;
Men jeg afviger ikke fra din Lov.
52. Jeg mindes, hvad du fra Evighed har fastsat,
Og bliver trøstet.
53. Jeg gribes af Forfærdelse over de Ugudelige,
Som give Slip paa din Lov.
54. Dine Skikke ere mit Kvad,
Saalænge jeg boer i Udlændighed.
55. Om Natten tænker jeg paa dit Navn, Jehova;
Jeg overholder din Lov.
56. Saaledes er det gaaet mig,
Fordi jeg iagttager dine Skikke.
57. Min Deel er Jehova! siger jeg,
Og holder derfor dine Ord.
58. Jeg bønfalder dig af mit ganske Hjerte,
Vær mig naadig, som du har sagt.
59. Jeg betænker min Færd
Og retter min Gang hen til dine Vidnesbyrd.
60. Jeg skynder mig og nøler ikke,
Naar det gjælder om at holde dine Bud.
61. De Ugudeliges Snarer slutte mig inde,
Men jeg glemmer ikke din Lov.
62. Midt om Natten reiser jeg mig
Og takker dig for det, du har bestemt efter din Retfærdighed.
63. Jeg er god Ven med hver, som frygter dig
Og holder dine Anordninger.
64. Din Naade, Jehova, fylder Jorden;
Oplær mig i dine Skikke!
65. Du har beviist din Tjener Godt,
Som dit Ord lød, Jehova!
66. Lær mig at skjønne og skjelne ret,
Thi jeg lider paa dine Bud.
67. Forinden jeg blev ydmyget, foer jeg vild,
Men nu iagttager jeg dit Ord.
68. Du er god; lad det ogsaa gaae godt
Med at oplære mig i dine Skikke.
69. De Hovmodige opspinde Løgn imod mig,
Men jeg vil af ganske Hjerte holde dine Forskrifter.
70. Deres Hjerte løber sammen som Mælk,
Medens jeg forlystes ved din Lov.
71. Det var mig gavnligt, at jeg blev ydmyget,

For at jeg ku
72. Den Lov, som
End Guld og
73. Dine Hænde
Giv mig Forst
74. De, som fr
Thi jeg fortr
75. Jeg veed, at
Og at det va
76. Lad din Na
Som du har
77. Lad din Mis
For at jeg ka
78. Lad de Over
thi de
Jeg vil ransa
79. Lad dem slut
Og kjende din
80. Lad mit Hj
For at jeg ikk
81. Min Sjæl l
Jeg bier paa
82. Mine Øine
Idet jeg siger
83. Thi jeg ligne
Men glemmer
84. Hvad vil d
Naar vil du
85. De Overmod
Det stemmer
86. Alle dine Bu
De forfølge m
87. Lidet fattes
Dog svigter j
88. Hold mig ili
Saa vil jeg
89. For al Evig
Er dit Ord f
90. Gjennem all
Du grundfæst
91. Efter dine An
Thi Alting m
92. Havde jeg i

Vilde jeg være omkommen i min Elendighed.
93. I al Evighed vil jeg ikke forglemme dine Anordninger,
Thi ved dem har du holdt mig ilive.
94. Jeg er din; frels mig!
Thi jeg adspørger dine Vedtægter.
95. De Ugudelige lure paa mig for at ødelægge mig;
Men jeg vil lægge Mærke til dine Vidnesbyrd
96. Paa alt fuldkomment har jeg seet Ende;
Men dit Bud har uindskrænket Omraade.
97. Hvor er din Lov mig dog kjær;
Hele Dagen er den Gjenstand for min Gransken.
98. Du gjør mig visere end mine Fjender ved dine Bud,
Thi de staae mig bestandig for Øie.
99. Jeg bliver kløgtigere end alle mine Lærere,
Thi jeg udgransker dine Vidnesbyrd.
100. Jeg faaer Forstand fremfor Oldinger;
Thi jeg iagttager dine Anordninger.
101. Fra hver syndig Vei holder jeg min Fod tilbage,
For at jeg kan iagttage dit Ord.
102. Jeg afviger ikke fra dine Sætninger,
Thi du har oplært mig.
103. Hvor liffigt er ikke dit Ord for min Gane,
Det er bedre end Honning for min Mund.
104. Af dine Anordninger har jeg faaet Forstand;
Derfor hader jeg enhver, som færdes med Løgn.
105. Dit Ord er en Lygte for min Fod
Og et Lys paa min Sti.
106. Jeg har svoret at ville holde,
Hvad du har anordnet efter din Retfærdighed.
107. Jeg er yderlig nedbøiet;
Jehova, hold mig ilive, som du har sagt.
108. Lad det tækkes dig, Jehova, hvad min Mund frivillig yder,
Underviis mig i dine Sætninger.
109. Jeg gaaer stadig med Livet i Hænderne;
Men glemmer dog ikke din Lov.
110. De Ugudelige lægge Snarer for mig,
Men jeg lader mig ikke vildlede fra dine Anordninger.
111. Jeg fik dine Vidnesbyrd i Arv for al Evighed;
Thi ere de mit Hjertes Glæde.
112. Jeg henvender mit Hjerte paa at holde dine Skikke
Evindelig indtil Enden.
113. Jeg hader Vendekaaberne,
Men elsker din Lov.
114. Du er mit Ly og mit Skjold.
Jeg fortrøster mig til dit Ord.
115. Viger fra mig, I Ugudelige;
Jeg vil overholde min Guds Befalinger.
116. Vederkvæg mig, som du har sagt, saa skal jeg friste Livet,
Lad mig ikke blive til Skamme ved mit Haab.
117. Husval mig, saa bliver jeg hjulpen;
Stadig vil jeg fæste Blikket paa dine Skikke.
118. Du haaner alle dem, som fare vild fra dine Skikke.
Thi deres Svig fører til intet.
119. Du gjør Ende paa alle Jordens Ugudelige som paa Slakker,
Derfor ynder jeg dine Vidnesbyrd.
120. Haarene paa mit Legeme reise sig af Frygt for dig;
Jeg rædbdes for dine Domme.
121. Jeg øver Ret og Retfærd;
Lad mig ikke falde i mine Undertrykkeres Hænder.
122. Vær du Borgen til din Tjeners Gavn,
For at Hovmodige ikke skulle forkue mig.
123. Mit Øie vansmægter efter Frelsen ved dig
Og efter dit Retfærdsord.
124. Gjør mod din Tjener, som det sømmer sig din Naade;
Underviis mig i dine Skikke.
125. Jeg er din Tjener, lad mig faae Forstand,
For at jeg maa lære dine Vidnesbyrd at kjende.
126. Det er Tid for Jehova til at handle,
De have gjort Brud paa din Lov.
127. Derfor holder jeg mere af dine Bud end af Guld,
Hvor fiint det end maatte være.
128. Derfor billiger jeg i alt alle Bestemmelser,
Men hader enhver, som færdes med Løgn.
129. Dine Vidnesbyrd ere vidunderlige,
Derfor holder min Sjæl dem.
130. Dit Ords Forklaring vil sprede Lys,
Idet den giver de Eenfoldige Kløgt.
131. Jeg lukker Munden op og puster
Af Forlængsel efter dine Befalinger.
132. Vend dig til mig og vær mig naadig,
Som du pleier mod dem, der elske dit Navn.
133. Veiled mine Skridt efter dit Ord
Og lad ikke nogen Uret faae Magt over mig.
134. Frels mig fra den, som undertrykker Mennesker,

Saa vil jeg holde dine Anordninger.
135. Lad dit Ansigt lyse over din Tjener
Og oplær mig i dine Skikke.
136. Der flyder Vandbække ud af mine Øine,
Fordi man ikke holder din Lov.
137. Du er retfærdig, Jehova!
Dine Domme træffe det Rette.
138. Du har indskjærpet dine retfærdige Anordninger,
De ere saare paalidelige.
139. Min Nidkjærhed bringer mig Undergangen nær,
Thi mine Fjender slaae dine Ord af Tankerne.
140. Dit Ord er luttret tilgavns;
Din Tjener elsker det.
141. Jeg er uanseelig og ringeagtet,
Men jeg glemmer ikke dine Anordninger.
142. Din Retfærdighed er til evig Tid Retfærd,
Og din Lov er Sandhed.
143. Nød og Trængsel have truffet mig;
Dine Befalinger ere min Lyst.
144. Dine Vidnesbyrd ere til evig Tid retfærdige;
Lad mig faae Forstand, saa skal jeg holdes ilive.
145. Jeg paakalder af ganske Hjerte;
Svar mig, Jehova, jeg vil holde dine Skikke.
146. Jeg paakalder dig, frels mig;
Saa vil jeg iagttage dine Vidnesbyrd.
147. Jeg er rede i Morgenstunden og paakalder,
Jeg fortrøster mig til dit Ord.
148. Mine Øine vaagne op, inden Nattevagterne ere afløbne,
For at jeg kan granske i dit Ord.
149. Hør min Røst, naadig som du er,
Jehova! hold mig ilive paa Grund af din Retfærd.
150. De nærme sig, som efterhige Anslag,
Men fra din Lov fjerne de sig.
151. Dog du er nær, Jehova,
Og alle dine Befalinger ere Sandhed.
152. I fordums Tid har jeg erfaret om dine Vidnesbyrd,
At du har fastsat dem for al Evighed.
153. See ned til min Usselhed og fri mig,
Thi jeg glemmer ikke din Lov.
154. Udfør min Trætte og vær min Gjenløser,
Hold mig ilive for dit Ords Skyld.
155. Hjælp er fjern fra de Ugudelige,
Fordi de ikke adspørge dine Vedtægter.
156. Din Barmhjertighed er stor, Jehova!
Hold mig ilive, som din Retfærdighed kræver.
157. Mine Forfølgere og Modstandere ere talrige;
Men jeg afviger ikke fra dine Vidnesbyrd.
158. Jeg seer de Underfundige og faaer Lede
Til dem, som ikke holde dit Ord.
159. See efter, thi jeg elsker dine Anordninger;
Jehova, hold mig ilive efter din Miskundhed!
160. Dit Ords Begyndelse er Sandhed,
Alt hvad din Retfærdighed har fastsat, varer til evig Tid.
161. Fyrster forfølge mig uden Skjel,
Men for dit Ord frygter mit Hjerte.
162. Jeg er glad ved dit Ord,
Som En, der finder stort Bytte.
163. Jeg hader Løgn og væmmes derved,
Men elsker din Lov.
164. Syv Gange om Dagen berømmer jeg dig
Paa Grund af dine retfærdige Sætninger.
165. Det gaaer dem saare vel, som elske din Lov,
De støde ikke an mod noget.
166. Jeg haaber paa den Frelse, du vil sende, Jehova!
Og opfylder dine Befalinger.
167. Min Sjæl overholder dine Vidnesbyrd,
Og jeg elsker dem inderlig.
168. Jeg iagttager dine Anordninger og dine Vidnesbyrd,
Thi hele min Færd har du for Øie.
169. Lad mit Raab komme ind til dig, Jehova!
Giv mig Forstand, som du har sagt.
170. Lad min Bøn komme ind til dig,
Red mig, som dit Ord lyder.
171. Der skal sprudle Priis fra mine Læber,
Thi du underviser mig i dine Skikke.
172. Min Tunge svarer paa dit Ord,
Thi alle dine Befalinger ere retfærdige.
173. Lad din Haand komme mig til Hjælp;
Thi jeg har valgt dine Skikke.
174. Jeg længes efter den Frelse, du sender, Jehova!
Din Lov er min Lyst.
175. Min Sjæl skal leve og lovprise dig,
Og dine Domme skulle udfrie mig.
176. Jeg er vildfarende som et Faar, der er kommen til Skade;
Opled din Tjener!
Thi jeg glemmer ikke dine Befalinger.

Psalme CXX.

Den Gudfrygtige er Fredens Ven og har dog ingen Fred.

1. En Omkvædssang.
 Til Jehova raaber jeg i min Vaande,
 For at han skal svare mig.
2. Jehova, frels min Sjæl fra den bedrageriske Læbe,
 Fra den svigfulde Tunge.
3. Hvad Nytte og hvad Gavn har du
 Af den svigfulde Tunge?
4. Du er paa eengang som Heltenes Pile, naar de ere skjærpede,
 Og som Emmer af Gyveltræet.
5. Vee mig, thi jeg boer udenlands i Mesech,
 Jeg dvæler i Kedars Hytter!
6. Længe nok har min Sjæl boet sammen
 Med den, som hader Freden.
7. Jeg er for Freden, men naar jeg blot taler,
 Yppe hine Strid.

Psalme CXXI.

Jehova er den bedste Vogter.

1. En Omkvædssang.
 Jeg vil løfte mine Øine op til Bjergene,
 Hvorfra min Hjælp skal komme.
2. Min Hjælp kommer fra Jehova,
 Som dannede Himmel og Jord.
3. Lad din Fod ikke snuble,
 Og din Vogter ikke blunde!
4. See, han blunder ikke, ei heller slumrer
 Israels Vogter.
5. Jehova er din Vogter,
 Jehova er din Skygge; han staaer ved din høire Haand.
6. Om Dagen skal Solen ikke stikke dig,
 Og Natten over skal Maanen ikke.
7. Jehova vil bevare dig for alt Vanheld,
 Han vil tage vare paa din Sjæl.
8. Jehova vil bevare din Udgang og din Indgang
 Fra nu og til evig Tid.

Psalme CXXII.

Glæde over Ankomst i Jerusalem.

1. En Omkvædssang af David.
 Jeg er glad ved dem, som sige til mig:
 Lad os gaae til Jehovas Huus.
2. Nu staae vi med Foden
 I dine Porte, Jerusalem!
3. Jerusalem er bygget
 Som en Stad, der overalt er tæt sluttet.
4. Did hen drage Stammerne op,
 Jehovas Stammer, et Vidnesbyrd for Israel,
 For at takke Jehovas Navn.
5. Thi der staae Dommersæderne,
 Stolene for Davids Huus.

Psalme CXX.

Det Vaaben, hvorover Digteren her besværer sig, at hans Fjender betjene sig af imod ham, er ligesom i Ps. 12 og paa m. and. St., Tungen. Dog vil det samme Middel, hvormed disse nu tilføie ham Smerter, engang blive anvendt mod dem selv, og [4]) de ville da føle det baade skjærende som den hvasse Piil og brændende som gløende Aske. Gyveltræet omtaltes ogsaa 1 Kong. 19, 4. [5]) Mesech og Kedar, jvfr. 1 Mos. 10, 2; 25, 13. [6]) Strid søger og elsker den Gudfrygtige ikke; han er et Fredens Barn, som baade selv har Fred med sin Gud og søger at stifte Fred. Men alligevel volder hans Tale Strid og Splid (jvfr. Joh. 14, 27; Matth. 10, 34); søger han end ikke Striden, saa frygter han den dog heller ikke, og aldrig vil han kjøbe Freden paa det Vilkaar, at han tier, hvor Gud byder ham at tale.

Psalme CXXI.

Tanken er i denne Psalme ganske den samme som i Ps. 23. [1]) Bjergene, hvorfra Frelsen skal komme, er Gud, jvfr. Ps. 76. [3–4]) Jehova er selv søvnløs, medens han dysser Fjenderne i Søvn; jvfr. Ps. 76, 6-7. For de Fromme er han [5–6]) Læ og Skygge, som afværger Solstik fra dem under deres trygge Slummer saavelsom Maanens Skin, der kan forvolde den Sovende Opsvulmen af Ansigtet osv.

Psalme CXXII.

Digteren fremstiller sig her som deeltagende i en Festreise; Toget [2]) er lige ankommen i Jerusalem. Blikket [3]) glider hen over Staden; paa lidet nær var denne allerede paa Davids Tid heelt opbygget og befæstet; jvfr. 1 Kong. 11, 27. [4]) et Vidnesbyrd for Israel kaldes Festreiserne, fordi de vare udtrykkelig paabudne i Loven, 2 Mos. 23, 14-17; 5 Mos. 16, 16-17. [5]) Jerusalem er Kongens Sæde; Dommermyndighed regnes i den gamle Pagts Skrifter til Kongens vigtigste Rettigheder. Men Jerusalem har endvidere saa stor en Vigtighed i den Frommes

6. Adspørger Jerusalems Velgaaende;
Det skal gaae dem vel, som elske dig.
7. Der skal være Velgaaende inden dine Mure,
Velfærd i dine Paladser.
8. For mine Frænders og Venners Skyld
Vil jeg nu tale om Velfærden i dig.
9. Paa Grund af det Huus, som Jehova, vor Gud har,
Vil jeg søge dit Bedste.

Psalme CXXIII.

Gud beskjærmer imod de Overmodige.

1. En Omkvædssang.
Til dig opløfter jeg mine Øine,
Du, som boer i Himmelen.
2. See, som Tjenernes Øine vaere paa deres Herres Haand,
Som Tjenerindens Øine vaere paa hendes Frues Haand,
Saaledes vaere vore Øine paa Jehova, vor Gud,
Indtil han beviser os Naade.
3. Vær os naadig, Jehova, vær os naadig!
Thi vi ere tilfulde blevne mættede med Haan.
4. Længe nok er vor Sjæl bleven mættet med de Overmodiges Spot,
De Hovmodiges Haan.

Psalme CXXIV.

Ene Gud maa Mennesket takke for sin Frelse.

1. En Omkvædssang af David.
Dersom Jehova ikke havde været med os!
Det maa Israel nok sige;
2. Dersom Jeh
Dengang Me
3. Da vare vi
Dengang dere
4. Da havde V
Strømmen va
5. Da var den
En forbausend
6. Lovet være J
Som ikke lod o
7. Vor Sjæl er
Der slipper ul
Snaren brister
8. Vi have Hja
Som dannede

Ps

Jehova hold
G

1. En Omkvæ
De, som forla

Det skal ikke
2. Rundt om J
Jehov
Fra nu og til
3. Thi Ugudelig

For at de Me
deres
4. Gjør godt, J
Og de af Hje
5. Men dem, so

Vil Jehova la

Dog, Fred vær

Øine, fordi 8) hele Folkets Velfærd er knyttet til den, og 9) Templet staaer i den.

Psalme CXXIII.

2) Den Fromme betegner her sin Ydmyghed i Modsætning til de Ugudeliges Hovmod.

Psalme CXXIV.

Gud lader sit Folk komme i den yderste Nød, for at det kan erfare, hvor lidet det formaaer at udrette ved egen Kraft; saa snart det er kom-

met til Erkjendels
ner noget, Ps. 10
stand, og den udre

Ps

2) Jerusalem li
87, 1) men er ogs
Uret, som Digter
ges Underkuelse ma
er enten, at han ta
eller ogsaa, at han
der sig fra denne.

Psalme CXXVI.

Israels Haab.

1. En Omkvædssang.
Naar Jehova vil lade Zions Fangenskab tage Vending,
Da vil det være, som drømte vi.
2. Da skulle vi faae Smiil om Munden og Jubel paa Tungen;
Da skal det siges iblandt Hedninger:
Jehova har øvet Storværk imod disse.
3. Ja, Jehova har øvet Storværk imod os;
Derover ere vi glade.
4. Jehova, lad det faae Vending med vort Fangenskab
Som med Strømmene i Sydlandet.
5. De, som saae med Taarer,
Skulle høste med Jubel.
6. En gaaer grædende ud og bærer paa Sæden, som skal lægges;
Men han vil komme hjem med Jubel, naar han bærer sine Neg.

Psalme CXXVII.

Det er Velsignelsen, som giver Lykken.

1. En Omkvædssang af Salomon.
Vil Jehova ikke opføre en Stad,
Saa er det til ingen Gavn, at Bygningsfolkene arbeide paa den.
Vil Jehova ikke bevogte en Stad,
Saa er det til ingen Gavn, at Vagten tager vare.
2. Det hjælper ikke, at I reise eder tidlig og sidde længe oppe,
At I æde et kummerfuldt Brød;
Det selvsamme giver han sin Ven, imedens han sover.
3. See, den Arv, Jehova giver, ere Børn;
Lønnen, han uddeler, er Livsfrugt.
4. Som Pile i Heltens Haand,
Saaledes er det, at have Ynglinger ti Sønner.
5. Hil være den Mand, som med dem fyl- der sit Kogger;
De skulle ikke blive til Skamme,
Naar de og deres Fjender tales ved paa Thinge.

Psalme CXXVIII.

Guds Velsignelse i den huuslige Lykke.

1. En Omkvædssang.
Salig er hver den, som frygter Jehova;
Som vandrer paa hans Veie.
2. Thi Indtægten af dit Arbeide skal du selv fortære;
Held over dig, det skal gaae dig godt.
3. Din Hustru skal være som den frugtbare Viinstok,
Der løber op ad dit Huses Bagvæg;
Dine Børn skulle være som Oliekviste
Rundt om dit Bord.
4. See, saaledes bliver den Mand velsignet,
Som frygter Jehova.
5. Jehova vil lyse Velsignelse over dig fra Zion;
Og hvor godt det gaaer Jerusalem, skal du see, saalænge du lever.
6. Du skal see Børn og Børnebørn —
Fred være over Israel!

Psalme CXXIX.

Israels Gjenvordighed.

1. En Omkvædssang.
De have ængstet mig stærkt fra Barnsbeen;
Det maa Israel nok sige.

Psalme CXXVI.

[1]) Psalmen er digtet, imedens Israel var i den babylonske Udlændighed, men Digteren beder her om en fuldkomnere og rigeligere Trøst end den, der blev Folket til Deel, dengang Cyrus tillod det at drage til dets Hjem. [4]) Han ønsker, at den tilkommende Befrielse maa blive lig den første ud af Trællehuset, Ægypten. [5-6]) jvfr. Ps. 30, 6.

Psalme CXXVII.

[1]) jvfr. 124, 1-5. Alt hvad Mennesker [2]) ved deres Umage og Møie forhverve sig, vil Gud give sin Ven, uden at denne har mindste Uleilighed dermed. Den største Velsignelse [3]) er Børn og just ved den er det klarest, at den er en Gave ovenfra. [5]) Paa Thinge, egenlig ved Porten, hvor Stedet var til offenlig Retspleie, Ruth 4, 1.

Psalme CXXVIII.

[3]) Her fremstilles den huuslige Lykke som den, der bereder Fred i Hjemmet, medens det 127. V. 3-5 fremhævedes, hvorledes den ude skaffede Seier over Fjenden.

Psalme CXXIX.

Israel led fra sin første Tilværelse som Folk

2. De have ængſtet mig ſtærkt fra Barnsbeen,
Men ikke faaet Magt over mig.
3. Plougmænd furede min Ryg,
De pløiede baade dybt og langt.
4. Jehova er retfærdig.
Han hugger de Ugudeliges Reb itu.
5. De ſkulle blive til Skamme og falde omkuld
Alle, ſom hade Zion.
6. De ſkulle være ſom Halmſtraa paa Tagene,
Som visner, før man rykker det op;
7. Som Høſtkarlen ikke tager i Haanden
Og den, der binder Neg, ikke ſanker i ſin Kjortelflig,
8. Til hvem ingen Forbigaaende ſkal ſige:
Jehovas Velſignelſe være over eder!
Vi velſigne eder i Jehovas Navn.

Pſalme CXXX.

Ene Jehova kan forlade Synd.

1. En Omkvædsſang.
Nede fra Dybet kalder jeg paa dig, Jehova!
2. Herre, hør paa min Røſt,
Lad dine Øren være henvendte til min bønlige Begjæring.
3. Vil du huſke paa Synder, Herre,
Hvo kan ſaa beſtaae?
4. Thi hos dig er det, man ſkal ſøge Forladelſen,
For at du maa blive frygtet.
5. Jeg bier paa Jehova, min Sjæl bier;
Jeg længes efter hans Ord.
6. Min Sjæl længes efter Herren
Mere end Vægterne efter Morgenen,
Naar de vaage indtil Morgengry.
7. Israel, haab paa Jehova, thi hos Jehova er der Naade,
Hos ham er der en ſtor Forløsning.
8. Han vil forløſe Israel
Fra alle dets Synder.

Pſalme CXXXI.

Hvile i Gud.

1. En Omkvædsſang af David.
Jehova, mit Hjerte er ikke hoffærdigt, mine Øine ere ikke hovmodige;
Jeg befatter mig ikke med høie Ting,
Som ere mig for underlige.
2. Har jeg ikke tysſet og dysſet min Sjæl,
Saa den blev, ſom naar Barnet, der vænnes fra, er hos ſin Moder;
Som Barnet, der vænnes fra, er min Sjæl hos mig ſelv.
3. Haab paa Jehova, Israel,
Fra nu og til evig Tid.

Pſalme CXXXII.

Jehovas Bolig i Ephrata og Davids ſtadige Regimente i Zion.

1. En Omkvædsſang.
Huſk paa David, Jehova!
Paa alt, hvad han har lidt;
2. Som tilſvor Jehova
Og aflagde det Løfte til Jakobs Vældige:
3. Jeg vil ikke gaae ind i mit Huſes Telt,
Ikke beſtige min Sengs Leie,
4. Ikke lade nogen Blund komme paa mine Øine,
Ikke lade mine Øienlaage faae nogen Dvale;
5. Før jeg har fundet et Sted til Jehova,
Boliger til Jakobs Vældige.
6. Nu have vi hørt om en ſaadan i Ephrata,
Vi have fundet den paa Skovſletten.
7. Lader os gaae ind i hans Boliger,
Lader os tilbede for hans Fodders Skammel.

---

ondt af Hedningerne, fordi det ikke var et Folk i Lighed med de andre, men Guds Folk. Men Jehova beſkjærmer ogſaa Sine; han har [4]) gjennemhugget Rebene ved Hedningernes Plouge, ſaa at [5]) de, der dreve Plougene, ere ſtyrtede omkuld Ja Plougmændene blive [6–8]) lignede med et hurtig visnende Halmſtraa.

Pſalme CXXX.

Denne Pſalme ſlutter ſig blandt de foregaaende til Pſalme 32, 51 og 103. [1]) udtaler Digteren den almindelige Tilſtand, hvori han befinder ſig. [4]) Den, hos hvem man ſkal ſøge Syndsforladelſen, maa man juſt af den Grund ogſaa frygte, thi i hans Magt ſtaaer det ogſaa at nægte Forladelſen. [8]) jvfr. Matth. 1, 21.

Pſalme CXXXI.

[1]) En væſenlig Hindring for at komme til den ſande Hvile er Hovmod; Sjælen maa [2]) være ſom et Barn i Moders Favn (Matth. 18, 3-4). Gud er for den i Moders Sted, hos ham finder den Ro, hos ſig ſelv idel Uro.

Pſalme CXXXII.

[2–5]) jvfr. 2 Sam. 7, 2-3. I [6]) ligger ſikkert en Henthdning til Micha 5, 1. Ephrata er det gamle Navn for Bethlehem. Paa det Sted,

8. Bryd op, Jehova, hen til dit Hvilested,
Baade du og din Styrkes Ark.
9. Lad dine Præster iføres Retfærdighed,
Og dine Fromme istemme Jubel
10. For din Tjener Davids Skyld;
Det maa du ikke nægte din Salvede.
11. Jehova har givet David et trofast Løfte,
Som han ikke vil svigte:
En Ætling af dig vil jeg sætte paa din Throne.
12. Hvis dine Sønner holde min Pagt
Og mine Vidnesbyrd, som jeg har lært dem,
Skulle ogsaa deres Børn i al Evighed sidde paa din Throne.
13. Thi Jehova har udkaaret Zion
Og valgt sig den til Bolig.
14. Dette er mit Hvilested i al Evighed;
Her vil jeg boe, thi dertil staaer min Hu.
15. I dens Spise vil jeg lægge min Velsignelse
Og mætte dens Fattige med Brød.
16. Dens Præster vil jeg iføre Frelse,
Og dens Fromme skulle istemme Jubel.
17. Der vil jeg lade Davids Velstand blive høi og kraftig;
Jeg har tilberedt min Salvede en Lygte.
18. Hans Fiender vil jeg lade iføre Beskjæmmelse,
Men paa ham skal hans Krone blomstre.

Psalme CXXXIII.

Broderlig Enighed.

1. En Omkvædssang af David.
See, hvor godt og hvor lifligt det er,
Naar Brødre boe sammen i Fælledskab;
2. Det er som den gode Olie paa Hovedet,
Som rinder ned over Skjægget, Arons Skjæg,
Som rinder ned over hans Klædebons Søm.
3. Det er som Hermons Dug, der drypper ned paa Zions Bjerge;
Thi der har Jehova budet at lyse Velsignelsen,
Som er Liv for al Evighed.

Psalme CXXXIV.

Natlig Lovsang i Templet.

1. En Omkvædssang.
Nu lover Jehova, alle Jehovas Tjenere,
Som Natten over staae ved Jehovas Huus.

---

hvorfra Davids Slægt først var udgangen, peger Propheten hen som det, hvorfra Israels Hersker paany vil fremgaae. Det tyder Psalmedigteren saaledes, at Jehova der vil tage Bolig. Andre opfatte Ephrata som Betegnelse af Ephraims Stamme og Skovsletten som et andet Navn for Kirjath Jearim, hvor Abinadab boede, i hvis Huus Arken en Tidlang stod; 1 Sam. 7, 1-2 Sam. 6, 3. [8–10]) jvfr. 2 Krøn. 6, 41-42. [11–12]) fremhæves, hvad Jehova har tilsvoret David, ligesom V. 2-5, hvilket Løfte David har aflagt til Jehova. Som Grund til dette Løfte om Davids stadige Regimente anføres [12]) Jehovas Kjærlighed til Zion, som han alligevel [13]) har udkaaret til sin bestandige Bolig. I Ephrata faaer Israel Oplysning om den Bolig, Jehova har valgt sig, men i Zion, hvorhen Davids Huus ogsaa drog fra Bethlehem, er selve denne evige Bolig. Paa Opfordringen V. 7-10 svarer nu [14–18]) Jehova; i Zion vil han fuldende alt, hvad der blev bebudet i Ephrata, og hvad Israel sammesteds begjærede. Præsterne, hedder det, skulle klædes i Frelse, som ovenfor i Retfærdighed; jvfr. Es. 61, 10. Ogsaa Præstedragten havde som alle andre ved Loven anordnede hellige Gjenstande, en symbolsk Betydning; jvfr. Ps. 28, 4.

Psalme CXXXIII.

[1]) I Broderkjærlighed møde Guds Forudbestemmelse og Menneskets frie Villie hinanden paa den skjønneste Maade. Ved Naturforholdet, som sammenknytter Brødrene, gav Guds Villie sig tilkjende; men dette faaer først Liv og Virkelighed, naar den frivillige, gjensidige Kjærlighed faaer Indgang hos Brødrene. Her tænker Psalmedigteren ved Brødrene paa hele Israel. [2]) Aron er her almindelig Betegnelse for Ypperstepræsten; kun denne blev salvet paa Hovedet; jvfr. 3 Mos. 21, 10. Olien er Frugtbarhedens og Fredens Symbol; den rigelige Fylde bliver endvidere betegnet ved Oliens Nedflyden over Skjæg og Klædebon. [3]) Fra Hermon, Canaans høieste Bjerg, hvis øverste Tinde Sneen bedækker, drypper Duggen ned paa Zion. Dug er som forfriskende og oplivende Symbol paa Livet. Hvor broderlig Enighed hersker, der er ogsaa hele den Fylde, som Freden bringer, og det frodigste Liv. Men Kilden til alle disse Naadegaver ligger, hvad den dybeste Grund angaaer, i Velsignelsen, som Gud lyser over Broderenigheden.

Psalme CXXXIV.

[1]) Blot Præsterne maatte betræde det Hellige, og det endda blot, naar der var bestemte Forretninger, som skulde besørges derinde. Den levitiske Tempelvagt, som her tiltales, har følgelig ikke staaet i, men ved Jehovas Huus, d. e. i Forgaarden (jvfr. 135, 2).

2. Opløfter eders Hænder mod Helligdommen
Og lover Jehova!
3. Jehova vil lyse Velsignelse over dig fra Zion,
Han, som dannede Himmel og Jord.

Psalme CXXXV.

Israels Historie giver Grund til at istemme Jehovas Lov.

1. Lover Jehova, lover Jehovas Navn,
Istemmer Lov, Jehovas Tjenere!
2. Som staae ved Jehovas Huus,
I Forgaardene til vor Guds Huus.
3. Lover Jehova, thi Jehova er god;
Lovsynger hans Navn, thi det er liffligt.
4. Thi Jehova har udvalgt sig Jakob,
Israel har han gjort til sin Eiendom.
5. Thi jeg veed, at Jehova er stor,
At vor Herre er større end alle Guder.
6. Jehova gjør alt, hvad han finder for godt i Himmelen og paa Jorden,
I Havene og alle Afgrundene.
7. Han lader Dampe opstige fra Jordens Yderende,
Han lader Lyn falde som Regn,
Han lader Storm fare frem af sine Forraadskamre,
8. Han, som slog Ægyptens Førstefødte,
Baade Mennesker og Qvæg;
9. Han, som lod Jertegn og Vidundere gaae for sig i din Midte, Ægypten,
Paa Pharao og alle hans Tjenere.
10. Han, som slog mange Folkeslag
Og dræbte talrige Konger,
11. Amoriterkongen Sihon og Basans Konge
Og alle Canaans Kongeriger.
12. Han gav deres Land bort i Eie,
Sit Folk Israel gav han det i Eie.
13. Jehova, dit Navn er for al Evighed;
Dit Minde varer fra Slægt til Slægt.
14. Thi Jehova vil dømme sit Folk
Og forbarme sig over sine Tjenere.
15. Hedningernes Guder ere Sølv og Guld,
Værk af Menneskehænder.
16. De have nok en Mund, men fattes Mæle;
De have nok Øine, men fattes Syn.
17. De have Øren, dog ingen Hørelse;
Ja, der findes ikke Aandedræt i deres Mund.
18. Mage til disse ere de, som dannede dem;
Enhver, som sætter Lid til dem.
19. Israels Huus, lovpriser Jehova!
Arons Huus, lovpriser Jehova!
20. Levis Huus, lovpriser Jehova!
I, som frygte Jehova, lovpriser Jehova!
21. Fra Zion lyde Jehovas Lov, hans, som boer i Jerusalem,
Lover Jehova!

Psalme CXXXVI.

Israels Historie aflægger Vidnesbyrd om Guds Godhed.

1. Takker Jehova, thi han er god;
Thi evindelig varer hans Naade.
2. Takker Gudernes Gud;
Thi evindelig varer hans Naade.
3. Takker Herrernes Herre;
Thi evindelig varer hans Naade.
4. Ham, som alene gjør store Jertegn,
Thi evindelig varer hans Naade.
5. Ham, som dannede Himmelen med Kløgt;
Thi evindelig varer hans Naade.
6. Ham, som over Vandene udbredte Jorden;
Thi evindelig varer hans Naade.
7. Ham, som dannede de store Lys,
Thi evindelig varer hans Naade.
8. Solen til at herske om Dagen;
Thi evindelig varer hans Naade.
9. Maane og Stjerner til at herske om Natten;
Thi evindelig varer hans Naade.
10. Ham, som slog Ægypten i deres Førstefødte;
Thi evindelig varer hans Naade.
11. Og ledede Israel ud fra deres Midte;
Thi evindelig varer hans Naade.
12. Med vældig Haand og med udrakt Arm;
Thi evindelig varer hans Naade.
13. Ham, som slog Sivhavet midt over;
Thi evindelig varer hans Naade.
14. Og lod Israel gaae igjennem det,
Thi evindelig varer hans Naade.
15. Men slængte Pharao og hans Hær ned i Sivhavet,
Thi evindelig varer hans Naade.
16. Ham, som ledede sit Folk igjennem Ørkenen,
Thi evindelig varer hans Naade.
17. Ham, som nedlagde store Konger,
Thi evindelig varer hans Naade.

Psalme CXXXV.

7–8) Den samme Almagtskraft, som virker i Naturen, giver sig ogsaa tilkjende i Israels Historie. 11) jvfr. 4 Mos. 21, 21–35; 5 Mos. 2, 26—3, 12. 15–18) jvfr. 115, 4–8.

18. Og som dræbte vældige Drotter,
Thi evindelig varer hans Naade.
19. Sihon, Amoriterkongen,
Thi evindelig varer hans Naade.
20. Og Basans Konge Og.
Thi evindelig varer hans Naade.
21. Han lod hine arve deres Land,
Thi evindelig varer hans Naade.
22. Sin Tjener Israel lod han faae det i Arv,
Thi evindelig varer hans Naade.
23. Han, som huskede paa os, da vi vare forkuede,
Thi evindelig varer hans Naade.
24. Som udrev os af vore Trængsler;
Thi evindelig varer hans Naade.
25. Som giver alt Kjød Føde;
Thi evindelig varer hans Naade.
26. Takker Himmelens Gud!
Thi evindelig varer hans Naade.

Psalme CXXXVII.

Israeliternes Veeklage i Udlændigheden.

1. Ved Babylons Floder, der sad vi og græd,
Naar vi mindedes Zion.
2. Op i Vidierne paa Stedet
Hangte vi vore Harper.
3. Thi der krævede de, som holdt os fangne, Sanglyd af os,
Vore Voldsherrer fordrede Gammenskvad:
Lader os dog faae en Vise om Zion!
4. Skulde vi synge Jehovas Sang
I et fremmedt Land?
5. Hvis jeg glemmer dig, Jerusalem!
Forglemme du ogsaa min Høire.
6. Min Tunge klæbe ved min Gane, hvis jeg ikke mindes Jerusalem,
Hvis jeg ikke lader Jerusalem være Kronen paa al min Glæde.
7. Glem ikke, Jehova, hvad Edoms Børn sagde,
Dengang det traf Jerusalem: Reent Huus, reent Huus
Lige til dens Grundvold.
8. Babels Datter, du Forstyrrelsens Barn,
Hil være den, der giver dig
Samme Løn, som du ydede os.
9. Hil være den, som tager fat paa dine Spæde
Og knuser dem mod Klippen!

Psalme CXXXVIII.

Jehova forherliget ved sit Ord.

1. Af David.
Jeg takker dig af mit ganske Hjerte;
I Guders Nærværelse vil jeg lovsynge dig.
2. Jeg vil tilbede dig vendt mod dit hellige Tempel
Og takke dit Navn for din Naade og din Sanddruhed;
Thi mere end alt andet, hvorefter du nævnes, har du forherliget dit Ord.
3. Paa den Dag, jeg raabte, svarede du mig;
Du oplod min Sjæl for at fylde den med Kraft.
4. Alle Jordens Konger skulle takke dig,
Thi de faae at høre, hvad du selv har sagt.
5. De skulle synge om Jehovas Veie,
Thi stor er Jehovas Herlighed.
6. Thi Jehova er høit oppe, men seer ned paa det Lave.

Psalme CXXXVII.

Ligesom denne Psalme, saa er ogsaa Ps. 42 og 84 digtet, imedens Digteren var fjernt fra Zion; men dog er Tonen i de tvende sidstnævnte en ganske anden end i denne. Thi saalænge Helligdommen endnu var i Jerusalem, saa var det for den Klagende en Trøst, selv imedens han var fraværende, at tænke paa hiin. Men efter Helligdommens Ødelæggelse fattes selv denne Trøst, og den Lindring, Tanken paa Jerusalem ikke længer kan yde, søger han i Forbandelsen over dens Fjender. [1]) Landskabet Babylonien var gjennemstrømmet af flere Floder, navnlig Euphrat og Tigris. [4]) Forglemme du ogsaa min Høire, oversætte Andre: saa forglemme min høire Haand sig selv, eller ogsaa med en ringe Forandring i Textens Vocalisation: da vorde min høire Haand forglemt. [7]) Edomiterne nævnes ikke 2 Kong. 25, 2 blandt de Folkeslag, som samtidig med Chaldæerne angrebe Jerusalem, men foruden af dette Sted, sees ogsaa af Jerem. 49, 7-22, at de have gjort det. [9]) jvfr. Anm. til 58, 11.

Psalme CXXXVIII.

[1]) Guder kan her ligesom Ps. 97, 7 forstaaes ikke blot om Engle, men ogsaa om Hedningefolkenes Afguder; hverken Hedninger eller deres Guder (jvfr. 119, 46) skulle indjage Digteren Frygt, saa at han ikke turde istemme Jehovas Lov. Selv Konger maae [4-6]) erkjende Magten i Jehovas Ord og maae bekjende, at i hans Øine er det smaat, hvad Mennesket kalder stort, og ligesaa omvendt.

Den, som kneiser, kjender han i lang Fraſtand.

7. Midt under Trængsel holder du mig ilive;

13. Thi du fik Eiendomsret paa mine Nyrer,
Idet du sammenflettede mig i min Moders Liv.

han derpaa, at Guds Viden er Forudviden og tillige, at den falder sammen med hans Almagt,

Som sædvanlig (jvfr. Ps. 12 og 120) skildres Tungen, som Fjendernes farligste Vaaben;

Den, som kneiser, kjender han i lang Fra-
stand.
7. Midt under Trængsel holder du mig ilive;
Vredes mine Fjender, saa udstrækker du
din Haand,
Og din høire Haand vil frelse mig.
8. Jehova vil sætte det igjennem for mig,
Jehova, din Naade varer til evig Tid!
Hvad dine Hænder have dannet, det slip-
per du ikke.

Psalme CXXXIX.

Guds Alvidenhed er ligesaa uransagelig
som trøstelig.

1. Til Forsangeren. En Psalme af David.
Jehova! du ransager mig, indtil du kjender
mig.
2. Du veed, hvor jeg sidder og staaer,
I lang Frastand mærker du mine Tanker.
3. Du veed Beskeed derom, hvad enten jeg
gaaer eller ligger,
Du er fortrolig med hele min Færd.
4. Jeg faaer ikke et Ord paa Tungen,
Uden at du, Jehova, jo veed det.
5. Du indeslutter mig bagfra og forfra
Og holder din Haand over mig.
6. Saadan Erkjendelse er mig altfor underlig;
Det er mere, end jeg kan forstaae.
7. Hvor skal jeg gaae hen for din Aand,
Hvor skal jeg tye hen for dit Aasyn?
8. Stiger jeg op i Himmelen, saa er du der;
Reder jeg Leie i Underverdenen, saa er du
der.
9. Hvad enten jeg tog Morgenrødens Vinger
Eller fæstede Bo, hvor Havet slipper;
10. Saa vilde ogsaa der din Haand lede mig,
Din Høire holde fast paa mig.
11. Og vilde jeg sige: Lad Mørket falde paa
mig,
Saa skulde Natten blive Lys rundt om mig.
12. For dig er Mulm ikke mørkt, og Natten
er klar som Dagen;
Mørke eller Lys, det gjør ingen Forskjel.
13. Thi du fik Eiendomsret paa mine Nyrer,
Idet du sammenflettede mig i min Moders
Liv.
14. Jeg vil takke dig, fordi jeg er vidunder-
lig dannet;
Dine Gjerninger ere Vidundere,
Det erkjender min Sjæl meget godt.
15. Mine Been vare ikke dulgte for dig,
Dengang jeg blev dannet i Løndom,
Da jeg blev virket i Jordens Lavland.
16. Dine Øine saae mig som Foster;
Da blev det altsammen optegnet i din Bog,
Dagene bleve beredte,
Endnu var ikke een af dem.
17. Hvilket Værd have ikke dine Tanker for
mig, o Gud!
Og hvor stor er ikke deres Sum.
18. Vilde jeg tælle efter, blev der flere af dem
end af Sandet,
Jeg vaagner, og stadig dvæler Tanken hos
dig.
19. Gid du ihjelslog den Ugudelige, o Gud!
Viger fra mig, I Blodmænd!
20. De tale paa Skrømt om dig;
Dog, det er Gjækkeri, de ere jo dine Fjender.
21. Skulde jeg ikke bære Nag til dine Avinds-
mænd, Jehova,
Ikke have Lede til dem, som reise sig imod
dig?
22. Jo ret grundig hader jeg dem;
Det er mine Fjender.
23. Ransag mig, Gud, til du kjender mit
Hjerte;
Prøv mig, til du kjender mit Sindelag.
24. See efter, om noget i mig leder til Jam-
mer,
Og viis mig tilrette om Vei til Evigheden.

Psalme CXL.

Bøn om at beskjærmes imod Fjender.

1. Til Forsangeren. En Psalme af David.
2. Frels mig fra onde Mennesker, Jehova!
Du maa bevare mig fra Voldsmænd,

Psalme CXXXIX.

Digteren gaaer ud fra, at Gud fuldkomment gjennemskuer ham og viser derpaa 7–12), at det ikke blot er ham, som Gud paa den Maade kjender, men at han med sin aandige Nærværelse gjennemtrænger hele Skabningen. (Meningen af V. 9 er med andre Ord: hvad enten jeg vendte mig mod Øst eller Vest.) Fra 13) fremhæver han derpaa, at Guds Viden er Forudviden og tillige, at den falder sammen med hans Almagt, thi af den Grund kjender Gud Mennesket saa nøie, fordi dette er hans Hænders Værk. Derfor 17–18) bør Mennesket ogsaa i Guds Tanker finde hele sin Glæde, medens han 19–22) med Had vender sig fra dem, hvis Tanker ikke ere som Guds. 23–24) Sluttelig beder han, at Guds Erkjendelse maa lede ham til den rette Selverkjendelse.

Psalme CXL.

Som sædvanlig (jvfr. Ps. 12 og 120) skildres Tungen, som Fjendernes farligste Vaaben;

3. Som pønse paa ondt hos sig selv;
Hele Dagen yppe de Strid.
4. De hvæsse deres Tunge som en Slange,
Øglegift er der under deres Læber. (Pause.)
5. Vogt mig for den Ugudeliges Haand,
Du maa bevare mig fra Voldsmænd,
Som pønse paa at bringe mig til Fald.
6. De Stolte anbringe skjulte Snore for mig,
De spænde Reb som et Garn langs Stien,
De lægge Snarer for mig. (Pause.)
7. Dog, jeg siger til Jehova: Du er min Gud;
Hør dog, Jehova, paa min bønlige Røst!
8. Jehova, Herre, min Frelses Styrke,
Du skjærmer mit Hoved paa den Dag, hvor Rustning gjøres behov.
9. Jehova, du maa ikke bevilge den Ugudelige, hvad han begjærer;
Lad hans Skalkestreg ikke faae Fremgang!
De ville ellers hovmode sig. (Pause.)
10. Hvad Hovedmændene for dem, som omringe mig,
Arbeide løs paa med deres Læber, gid det maatte komme over dem selv.
11. Gid der faldt gloende Kul ned paa dem,
Gid han lod dem styrte i Ild
Eller Vandstrømme, saa de ikke atter reiste sig.
12. En Bagvasker skal ikke holde Stand i Landet,
En ondskabsfuld Voldsmand,
Ham skal man jage bort, indtil han er fordrevet.
13. Jeg veed, at Jehova vil overtage Uslingens Sag,
Skaffe Fattigfolk Ret.
14. Isandhed, de Retfærdige skulle takke dit Navn,
De Redelige skulle fæste Bo for dit Aasyn.

Psalme CXLI.

Den Frommes Bøn under Lidelser høres af Gud.

1. En Psalme af David.

Jehova, jeg paakalder dig; kom til mig!
Hør paa min Røst, naar jeg paakalder dig.
2. Lad min Bøn gjælde som et Røgoffer for dig,
Lad mine Hænders Opløftelse gaae for et Madoffer om Aftenen.
3. Jehova, lær min Mund Vaersomhed,
Lad mine Læbers Dør blive bevogtet.
4. Lad ikke mit Hjerte henfalde til nogen slem Ting
For i Ugudelighed at øve Gjerninger med Mænd, som ere Misdædere;
Jeg vil ikke smage deres Lækkerier.
5. Tugter en Retfærdig mig, det skal være en Vennetjeneste;
Revser han mig, det skal være som Olie paa Hovedet,
Derved vil jeg ikke ryste paa Hovedet;
Thi jeg lever og beder, medens det gaaer hine ilde.
6. Blive deres Anførere styrtede ned ad Klippens Sider;
Saa skulle de høre, hvor lifligt mine Ord lyde.
7. Som naar En graver og hakker i Jorden,
Saaledes ere vore Been splittede til Underverdenens Svælg.
8. Thi fæster jeg Blikket paa dig, Herre Jehova,
Paa dig lider jeg, lad min Sjæl ikke fare bort.
9. Bevar mig fra Fangelinerne, som de have udspændt for mig,
Fra Ildgjerningsmændenes Snarer.
10. Lad de Ugudelige falde i deres egne Garn,
Medens jeg slipper forbi.

Psalme CXLII.

Den Frommes Fjender ere talrige, men han har sin Hjælp i Jehova.

1. Et Digt af David, en Bøn, som han bad, medens han var i Hulen.

David [13]) vogter sig for Selvtægt og overlader Sagen til Guds retfærdige Dom.

Psalme CXLI.

[2]) Under sine Lidelser beder David, istedetfor [3-4]) hvad der ellers let kan være Lidelsens Følge, at lade sig henrive til Forsyndelse i Ord. Om de Ugudeliges Lækkerier, jvfr. Ordsprog 9, 13-18. [6]) Meningen er sandsynligviis, at om Ulykken overgik den Frommes Fjender, saa skulde disse erfare, at han ogsaa bad for dem, og ikke, at han da vilde istemme Glædessang over dem.

Psalme CXLII.

[1]) Denne Psalme er digtet under ganske lig-

2. Med min Røst vil jeg raabe til Jehova,
Med min Røst vil jeg bønfalde Jehova.
3. For ham vil jeg udøse min Klage,
Ham vil jeg tilkjendegive min Nød.
4. Naar min Aand vansmægter hos mig, kjender du dog min Sti;
Paa den Vei, ad hvilken jeg skal vandre, lægge de Snarer for mig.
5. Kast Blikket tilhøire og see dig om!
Der er ingen, som kjendes ved mig, jeg har mistet mit Fristed,
Der er ingen, som bærer Omhu for min Sjæl.
6. Jeg raaber til dig, Jehova, og siger:
Du er min Tilflugt, min Lod i Livets Land.
7. Lyt til min Klynken, thi jeg er heelt usel,
Frels mig fra mine Efterstræbere, thi de ere mig overlegne.
8. Lad min Sjæl komme ud af Fængslet og takke dit Navn,
Lad de Retfærdige flokkes i Kreds om mig,
Naar du gjør vel imod mig.

Psalme CXLIII.

Bøn om Tilgivelse og Frelse.

1. En Psalme af David.
Hør paa min Bøn, lyt til min Paakaldelse!
Svar mig efter din Sanddruhed, som du finder det ret.
2. Du maa ikke gaae i Rette med din Tjener,
Thi for dig er ingen Levende retfærdig.
3. Thi Fjenden forfølger min Sjæl, han trykker mit Liv ned i Støvet,
Du giver mig Bolig i Bælmørket
Lig dem, der for lang Tid siden ere hensovede.
4. Min Aand vansmægter hos mig,
Mit Indre fyldes med Hjertensgru.
5. Jeg mindes de Dage, som fordum vare, jeg ransager hver Daad af dig;
Jeg tænker efter over dine Gjerninger.
6. Jeg udbreder mine Hænder mod dig;
Min Sjæl er som et Land, der tørster efter dig. (Pause.)
7. Giv mig skyndsomst Svar, Jehova!
Min Aand kan ikke mere, du maa ikke tilsløre dit Aasyn for mig;
Jeg er Mage til dem, som fare ned Kulen.
8. Lad mig om Morgenen høre om din Naade; thi jeg stoler paa dig,
Thi jeg opløfter mine Hænder til dig.
9. Frels mig fra mine Fjender,
Thi hos dig finder jeg Ly.
10. Oplær mig i at gjøre din Villie;
Thi du er min Gud, din Aand er god,
Du maa lede mig gjennem jevne Egne.
11. For dit Navns Skyld, Jehova, maa du skjænke mig Liv;
Retfærdig som du er, maa du lade min Sjæl komme ud af Trængselen.
12. For din Miskundheds Skyld maa du udslette mine Fjender
Og ødelægge alle, som gjøre min Sjæl Fortræd;
Thi jeg er din Tjener.

Psalme CXLIV.

Bøn om Guds Bistand og Velsignelse.

1. Af David.
Lovet være Jehova, min Klippe, som indøver mine Hænder til Strid,
Mine Fingre til Kamp.
2. Min Forbarmer og min Borg, min Tilflugt og min Tinde,
Mit Skjold og min Fortrøstning,
Du, som gjør mig Folket underdanigt.
3. Jehova, hvad er Mennesket, at du kjendes ved ham,
Hvad er Menneskets Barn, at du ændser ham?
4. Mennesket er ligt et Fnug,
Dets Dage fare hen som en Skygge.

---

nende Forhold som Ps. 57. [5]) Andre oversætte: jeg kaster Blikket tilhøire og seer mig om. [8]) Den Frommes Frelse maa altid være en Sag, som vækker alle Retfærdiges Deeltagelse, ikke blot paa Grund af den Omhu, de maatte bære for hiin, men ligesaafuldt for Sagens egen Skyld, da det ikke kan stemme med Troen paa Jehovas Styrelse, at en Retfærdig nogensinde skulde gaae til Grunde.

Psalme CXLIII.

[5]) Digteren af denne Psalme søger og finder ligesom Forfatteren til den 77de Trøst og Lindring i Betragtningen af Jehovas tidligere Gjerninger.

Psalme CXLIV.

[3-4]) jvfr. 8, 5. For at fremhæve Guds Naade

5. Jehova, bøi din Himmel for at stige ned;
Rør ved Bjergene, saa de gaae op i Røg!
6. Udslyng Lynstraaler for at adsplitte dem;
Kast dine Pile for at skræmme dem!
7. Udstræk dine Hænder fra det Høie;
Fri mig og frels mig fra dybe Vande,
Fra Overlast af de Fremmedes Børn,
8. Som føre Svig i Munden
Og give falske Haandtryk.
9. Gud, jeg vil synge en ny Sang om dig,
Til Harpen med ti Strenge vil jeg lovsynge dig,
10. Ham, som under Konger Hjælp
Og frelser sin Tjener David fra Niddingesværd.
11. Frels mig og fri mig fra Overlast af de Fremmedes Børn,
Som føre Svig i Munden og give falske Haandtryk.
12. Ja, lad vore Sønner være som Planter, der skyde op i deres Foraarskraft,
Vore Døttre som Hjørnesøiler,
Der ere udhugne, som man seer det paa Templet.
13. Lad vore Forraadskamre staae fulde og udrede allehaande;
Lad vore Faar yngle i tusinde-, ja i titusindeviis paa vore Græsgange.
14. Lad vore Øxen gaae drægtige,
Lad intet Tab og intet Forliis finde Sted;
Lad intet Klagemaal lyde paa vore Gader!
15. Saligt er det Folk, med hvem det staaer saaledes til;
Saligt er det Folk, hvis Gud Jehova er.

Psalme CXLV.

Lovsang.

1. En Lovsang af David.
Jeg vil ophøie dig, min Gud og Konge;
Jeg vil lovprise dit Navn nu og i al Evighed.
2. Hver Dag vil jeg lovprise dig;
Jeg vil love dit Navn nu og i al Evighed.
3. Stor er Jehova og saare berømmelig;
Hans Magt er uransagelig.
4. En Slægt efter den anden skal forherlige dine Gjerninger
Og vidne om din Vælde,
5. Din Majestæts herlige Pragt;
Og hvad der taler om dine Jertegn, vil jeg grunde paa.
6. Om Styrken i dine forbausende Gjerninger skulle de tale,
Jeg vil fortælle om dit Storværk.
7. Mindet om din store Godhed skulle de drage for Lyset
Og juble over din Retfærdighed.
8. Naadig og barmhjertig er Jehova;
Langmodig og rig paa Miskundhed.
9. Jehova er god mod enhver,
Han har Medynk med alle sine Skabninger,
10. Alle dine Skabninger skulle takke dig, Jehova!
Dine Fromme skulle lovprise dig.
11. De skulle tale om dit Riges Herlighed
Og fortælle om din Vælde,
12. For at Menneskens Børn kunne erfare,
Hvor vældig han er, hvor stor Pragten er i hans Rige.
13. Dit Rige er et Rige for alle Tider,
Dit Kongedømme varer igjennem alle Slægter.
14. Jehova holder paa alle, som falde,
Og opreiser alle Forkuede.
15. Alle Dine bie paa dig,
Og du giver dem deres Føde i rette Tid.
16. Du aabner din Haand
Og mætter alt Levende med det, de begjære.
17. Jehova er retfærdig i al sin Færd;
Han er vennesæl i hvad han gjør.
18. Jehova er alle dem nær, som paakalde ham,
Alle dem, som paakalde ham i Sandhed.
19. Hvad hans Fromme bede ham om, vil han opfylde;
Han vil høre paa deres Raab og frelse dem.
20. Jehova tager alle, som elske ham, i sin Varetægt,
Men alle Ugudelige lader han omkomme.
21. Min Mund skal udsige Jehovas Lov
Og alt Kjød lovprise hans hellige Navn,
Nu og i al Evighed!

---

gjør Digteren opmærksom paa Menneskets Ringhed. [9]) Den Tak, Mennesket kan yde for sin Frelse, er Lov og Priis; jvfr. 40, 4. [11]) Digteren begynder paany, idet han ikke blot vil bede om Bistand, men ogsaa om Velsignelse for alt, hvad der hører ham til.

Psalme CXLV.

Jehova berømmes her [3–6]) først for sin Majestæt og Herlighed, dernæst [7–13]) fortrinsviis for sin Godhed, og endelig [14–20]) for sin Trofasthed.

Pſalme CXLVI.

Lovſang.

1. Lover Jehova,
Lovpriis Jehova, min Sjæl!
2. Jeg vil love Jehova, ſaalænge jeg lever;
Jeg vil lovſynge min Gud, ſaa længe jeg kan.
3. Forlader eder ikke paa Fyrſter;
De ere Menneſker og kunne ikke frelſe.
4. Hans Aand vil fare bort, og han bliver ſelv atter Støv, ſom han er;
Paa denne Dag ſkulle alle hans Anſlag ſlaae feil.
5. Salig er den, ſom ſøger Hjælp hos Jakobs Gud,
Som haaber paa Jehova, hans Gud;
6. Ham, ſom dannede Himmel, Jord og Hav og alt, hvad der aander i dem,
Ham, ſom evindelig holder Tro og Love.
7. Ham, ſom ſkaffer de Forurettede Ret og giver de Sultne Mad;
Jehova løſer de Bundne.
8. Det er Jehova, ſom giver de Blinde Syn og opreiſer de Forkuede;
Det er Jehova, ſom elſker de Retfærdige;
9. Det er Jehova, ſom tager Forældreløſe i Værge
Og hjælper Enker tilrette.
10. Jehova vil i al Evighed regjere ſom din Gud, o Zion;
Lover Jehova fra Slægt til Slægt!

Pſalme CXLVII.

Den, der opbygger Jeruſalem, er Verdens Herſker.

1. Lover Jehova, thi det er en god Ting at lovſynge vor Gud;
Han er elſkelig, derfor er Lovſangen tækkelig.
2. Det er Jehova, ſom bygger Jeruſalem;
Han vil ſamle Israels Flygtninger.
3. Han læger dem, ſom have dyb Hjerteſorg,
Og lindrer deres Smerte.
4. Han tæller Tallet paa Stjernerne
Og giver enhver af dem et Navn.
5. Stor er vor Herre og vældig i Kraft;
Hans Indſigt lader ſig ikke beregne.
6. Det er Jehova, ſom løfter de Sagtmodige op,
Medens han kaſter de Ugudelige ned paa Jorden.
7. Iſtemmer Jehovas Priis,
Lovſynger vor Gud til Citheren,
8. Som bedækker Himmelen med Skyer og ſkaffer Jorden Regn,
Som lader Urter ſpire paa Bjergene,
9. Som giver Qvæget dets Foder
Og Ravneungerne, hvad de anraabe ham om;
10. Han finder ikke Behag i Heſtens Styrke
Og glædes ikke ved Mandens Lænder.
11. Det, hvori Jehova har Behag, ere de, ſom frygte ham,
Som vente paa hans Naade.
12. Priis Jehova, Jeruſalem!
Lovpriis din Gud, Zion!
13. Thi han ſtyrker Skaaderne for dine Porte;
Han velſigner dine Børn, ſom ere inde hos dig.
14. Han giver dig Fred paa dine Grændſer;
Han vil mætte dig med udſøgt Hvede.
15. Han ſender ſit Bud ned paa Jorden,
Indtil hans Ord har fuldendt ſit ſnare Løb.
16. Han lader Sneen falde, ſom om det var Uld,
Han ſtrøer Riimfroſt ud ſom Aſke.
17. Han kaſter ſin Iis ned i Smuker,
Hvo kan holde Stand for hans Iisſlag?
18. Han ſender ſit Ord for at ſmelte dem;
Han lader ſin Vind blæſe, ſaa øſer Vandet ned.
19. Det er ham, ſom har kundgjort ſit Ord for Jakob,
Sine Skikke og Vedtægter for Israel.
20. Det har han ikke gjort mod noget Folkeſlag;
Hvad Ret er, vide de ikke. Lover Jehova!

Pſalme CXLVI.

Der følger fra nu af en Række Lovſange, hvormed Pſalmeſamlingen ſlutter. [3-4]) jvfr. Pſ. 118, 8-9.

Pſalme CXLVII.

I V. 2 og 12-13 ligge maaſkee Henthydninger til Jeruſalems Gjenopbyggelſe; Pſalmen maatte følgelig være digtet paa Nehemia Tid.

Psalme CXLVIII.

Opraab til Himmel og Jord.

1. Lover Jehova, lover Jehova fra Himmelen,
Lover ham i det Høie.
2. Lover ham, alle hans Engle,
Lover ham, alle hans Hærskarer!
3. Lover ham, Sol og Maane,
Lover ham, alle lysende Stjerner!
4. Lover ham, Himlenes Himle,
Og Vandet, som er ovenover Himlene.
5. De skulle love Jehovas Navn,
Thi da han bød, bleve de skabte.
6. Han befæstede dem for alle Tider,
Han gav dem en Lov, som ingen skal ændre.
7. Lover Jehova fra Jorden,
I Uhyrer og alle Afgrunde!
8. Ild og Hagel, Snee og Taage,
Stormvind, som udfører hans Hverv,
9. Bjerge og alle Bakker,
Frugtræer og alle Cedere,
10. Vildt og alt Qvæg,
Kryb og bevingede Fugle!
11. Jordens Konger og alle Folkefærd,
Fyrster og alle Dommere paa Jorden,
12. Ynglinger tilligemed Jomfruer,
Baade Gamle og Unge.
13. De skulle love Jehovas Navn, thi hans Navn er ene ophøiet,
Hans Majestæt naaer over Jord og Himmel.
14. Han lader sit Folk komme til Kræfter;
Derom lyder Lovsangen hos alle hans Fromme, hos Israels Børn,
Det Folk, som staaer ham nær. Lover Jehova!

Psalme CXLIX.

Frelse og Hævn over Guds Fiender følges ad.

1. Lover Jehova, istemmer en ny Sang for Jehova,
Hans Lov lyde i de Frommes Forsamling.
2. Israel glæder sig over sin Skaber,
Zions Børn skulle juble over deres Konge.
3. De skulle love hans Navn ved Dands,
Til Pauker og Cithere skulle de lovprise ham.
4. Thi Jehova har Velbehag i sit Folk,
Ved Frelse vil han udmærke sit Folk.
5. De Fromme monne juble over Hæderen,
De monne fryde sig paa deres Leie.
6. Guds Lov skal ligge dem paa Tungen,
Tveægget Sværd skulle de have i Haanden
7. For at tage Hævn paa Hedningerne
Og faae Fyldestgjørelse af Folkeslagene;
8. For at lægge deres Konger i Lænker
Og deres Anseete i Jernbolte.
9. For at lade Retten faae Gænge imod dem, som den er optegnet;
Denne Herlighed tilkommer alle hans Fromme. Lover Jehova!

Psalme CL.

Jehova bør loves af alle paa alle Maader.

1. Lover Jehova, lover Gud i hans Helligdom,

Psalme CXLVIII.

Først [1-6]) henvender han sig til Himmelen med Opfordring om at istemme Jehovas Lov; dernæst [7-13]) til Jorden og alt hvad der kan henregnes til Jordkredsen.

Psalme CXLIX.

[3]) ved Dands, jvfr. Anm. til Ps. 87, 7.
[6]) jvfr. Ps. 58, 11.

Psalme CL.

Til de 150 Psalmer, som den hebraiske Bibel indeholder, føier den græske Oversættelse endnu een; der med sin Overskrift lyder saaledes:

Denne Psalme er skreven egenhændig af David og udenfor Antallet, dengang han havde bestaaet Tvekampen med Goliath.

Lille var jeg blandt mine Brødre og den yngste i min Faders Huus, jeg vogtede min Faders Hjord.

Mine Hænder dannede et Instrument, og mine Fingre lempede et Strengespil;

Og hvo skulde sige min Herre Besked? Herren selv, han selv laante Øre.

Han udsendte sit Bud, tog mig fra min Faders Faar og salvede mig med sin Salvelses Olie.

Mine Brødre vare smukke og store, dog i dem fandt Herren ikke Behag.

Lover ham i det Hvalte, hvor hans Styrke er.
2. Lover ham for hans Vælde,
Lover ham for hans store Majestæt!
3. Lover ham med Basunklang,
Lover ham med Harpe og Cither!
4. Lover ham med Pauker og Dands,
Lover ham med Strengeleg og Fløitespil!
5. Lover ham med høitlydende Bækkener,
Lover ham med klingende Bækkener.
6. Alt hvad der aander, lovprise Jehova!
Lover Jehova!

Jeg drog ud til et Møde med Hedningen, og han forbandede mig ved sine Guder. Men jeg frarev ham Sværdet, afhuggede ham Hovedet og tog Skammen fra Israels Børn.

Salomons Ordsprog,

oversatte af Grundtexten

ved

Chr. H. Kalkar.

Indledning til Salomons Ordsprog.

Under den for sin store Viisdom berømte Konge Salomons Navn have vi i det gamle Testamente tre digteriske Skrifter, af hvilke Høisangene antages at være forfattede i hans tidligere Aar, Ordsprogene at høre til hans Mandboms Alder og Prædikeren henføres til hans gamle Dage. — At indklæde Formaninger og Advarseler, Erfaringssandheder og Leveregler i Ordsprog eller rettere Tankesprog, Sentenser, hører til Oldtidens sædvanlige Læreform, navnligen i Orienten; om Salomon fortælles det udtrykkeligen, at han forfattede et stort Antal af disse, 1 Kong. 4, 32. Saadanne Tankesprog ere deels virkelige Ordsprog, der ved at gaae igjennem Folkemunde faae almindelig Udbredelse, deels Sætninger, der ved korte, træffende Billeder, ved Vid og Skarpsindighed, ofte endog ved Ironi, skulle gjøre Opmuntringen og Advarselen mere indtrængende; men da Israeliten havde en høiere Bestemmelse paa Jorden, end blot at erhverve sig Verdensklogskab, saa fik denne Art af Poesi hos Hebræerne sin eiendommelige Farve ved det religieuse Element, som stedse danner Grundlaget. At frygte Jehova, dette er Begyndelsen til al Viisdom, dertil sigte alle Formaninger. En saadan Samling af aandrige Sentenser have vi i nærværende Skrift, og naar det kaldes Salomons Ordsprog, da gjælder herom det Samme, som er bemærket om Udtrykket: Davids Psalmer, at nemlig Samlingen har knyttet sig til det berømteste Navn; upaatvivleligen er ogsaa Salomon Forfatter og Samler af de fleste. Dog lægger Bogen slet intet Dølgsmaal paa, at den bestaaer af forskjellige Samlinger; naar disse ere blevne forenede til eet Værk, dette vide vi ikke, og der lader sig ligesaalidet sige noget bestemt herom, som om de fleste andre Bøger i det gamle Testamente. At disse Ordsprog selv skrive sig fra en senere Periode, kan ikke bevises, end ei af Sproget. Men just fordi det er en Samling af Tankesprog, der udbrede sig over de forskjelligste Sider af det religieuse og borgerlige, det offentlige og det private Liv, saa er det forgjæves at ville paavise en indre Sammenhæng mellem dem; de ere i Regelen samlede og ordnede, som de bedst tilbøde sig for Samleren. Heraf følger ogsaa, at deres Indhold og Beskaffenhed ere meget forskjellige. Nogle Sentenser ere meget dunkle, antyde kun Sandheden ved et kort, træffende Billede — og Vanskeligheden forøges derved, at ikke sjeldent Ordbetydningen er usikker — andre ere anskuelige og iøinefaldende; nogle ere Erfaringssætninger, der kun fremstille sig som Klogskabsregler, andre Reflexioner, der ville modsige Erfaringen og lede til en renere Betragtning af Livet; i en saadan Mangfoldighed bevæge de sig, forbi de fra de forskjelligste Sider anbefale Viisdommen. Den første, almindelige Deel, der har nogen større indre Sammenhæng, gaaer især ud paa at anprise Viisdommen; denne er deels den guddommelige, absolute, en Afglands af Guds Væsen, der derfor undertiden, navnlig i 8 Cap. personificeres, deels den menneskelige, som bestaaer i at optage hiin i sig, eller i Gudsfrygt,

som et Afpræg af den sande Viisdom, Kundskab om og Erkjendelse af den evige Sandhed, ikke en theoretisk Forstandsreflexion, men en practisk Tilegnelse af den. Den anden Deel, fra tiende Capitel indtil Slutningen af Bogen, viser sig ogsaa som forskjellige Samlinger; det tiende Capitel har til Overskrift „Salomons Ordsprog," og denne Samling, der maaskee er ordnet af Salomon selv, gaaer til 24 Cap.; Sproget og Indklædningen har et ældre Colorit; fra det 25—29 Cap. forekommer en Afdeling af salomoniske Ordsprog, som ere blevne samlede under Hiskias eller Ezechias (2 Kong. 18, 1); tilsidst tilføies tvende Anhang, eet af Agur, Cap. 30, eet af Lemuel, Cap. 31; man er ikke enig om man ved disse Ord skal forstaae virkelige Personer eller fingerede Navne; antager man det Sidste, da kan Agur betegne Samleren eller snarere den Forsamlede, Medlem af de Vises Forsamling; Lemuel: Gud Tilhørende, den Indviede. Dog synes det ikke rimeligt. I det nye Testamente forekomme ofte Hentydninger til Ordsprogene; ogsaa anføres adskillige Sprog udtrykkeligen.

I nærværende Oversættelse have Capitlerne i denne Bog, formedelst Indholdets Mangfoldighed, ingen Overskrifter.

Salomons Ordsprog.

Capitel I.

1. Salomons, Davids Søns, Israels Konges Ordsprog;
2. For at lære Viisdom og Tugt, for at forstaae Klogskabens Ord,
3. At lære forstandig Tugt, Retfærdighed, Ret og Oprigtighed,
4. For at give Daaren Vid, Ynglingen Indsigt og Overlæg —
5. Den Vise skal høre det og tiltage i Kundskab, og den Forstandige erhverve sig Besindighed —
6. At forstaae Ordsprog og Udlægningen, de Vises Ord og deres dunkle Taler.
7. At frygte Jehova er Begyndelsen til Kundskab; Daarerne foragte Viisdom og Tugt.
8. Hør, min Søn! din Faders Tugt, og stød ikke din Moders Lære fra dig.
9. Thi en yndig Krands ere de for dit Hoved og Kjæder om din Hals.
10. Min Søn! Naar Syndere lokke dig, da samtyk ikke;
11. Om de sige: gaae med os! Vi ville lure efter Blod, efterstræbe den Uskyldige uden Aarsag;
12. Ville, som Helvede, sluge dem levende, og Fromme som dem, der nedstige i Graven;
13. Vi ville finde lutter prægtige Skatte, fylde vore Huse med Bytte;
14. Du skal kaste dit Lod i vor Midte, een Pung skal være for os alle;
15. Gaae ikke paa Vei med dem, hold din Fod tilbage fra deres Sti;
16. Thi deres Fødder løbe til det Onde og de skynde sig med at udøse Blod.
17. (Ja forgjæves udspændes Garnet for alle Bevingedes Aasyn;)
18. De lure paa deres Blod, de efterstræbe deres Liv;
19. Saa ere hver dens Veie, som gaaer efter Rov; den gribe de Begjærliges Sjæl.
20. Viisdommen raaber udenfor, paa Gaderne udgiver den sin Røst;
21. Paa de støiende Stræder raaber den, ved Byens Portdør taler den sine Ord:
22. Hvorlænge, Daarer, ville I have Lyst til Daarskab, og Spottere vælge Spot for sig og I Uforstandige hade Indsigt?
23. Vender eder til min Underviisning, see, jeg vil lade min Aand tilstrømme eder; jeg vil kundgjøre eder mine Ord;
24. Efterdi jeg raabte, og I vægrede eder, jeg udrakte min Haand, og ingen lagde Mærke dertil,
25. Og I lode alle mine Raad fare og ikke elskede min Formaning,
26. Da vil ogsaa jeg lee af eders Ulykke, vil spotte, naar Skræk kommer over eder,
27. Naar Skræk kommer over eder, som et

Capitel I.

Først angives Bogens Formaal paa forskjellig Maade. [4]) Ynglingen, d. e. den Uerfarne. [6]) Deres dunkle Tale, som indklædes i Tankesprog, hvis Mening ikke strar falder i Øinene, men fordrer Eftertanke. [7]) Her fremsættes Bogens Grundtanke, at Gudsfrygt er Begyndelsen til al Viisdom, Religieusitet Grundvolden for al Indsigt, den Ugudelige er en Daare. [12]) Som Helvede, Graven, aabner sig og opsluger Menneskene, saa ville vi pludselig ødelægge dem. De Fromme, Andre oversætte: gandske og aldeles. [14]) Du skal kaste dit Lod i vor Midte, d. e. du skal faae Andeel i Byttet. V. [17]) danner en Parenthes; det er forgjæves, at Garnet udspændes for Fuglens Aasyn, naar denne, af Begjærlighed til Lokkemaden, styrter sig deri; saa er ogsaa Advarselen forgjæves for de Onde, der drage frem til det Værre, forføre og forføres; de lure paa deres eget Blod, styrte sig selv i Ulykke. [20]) Viisdommen personificeres; midt i det bevægede Liv lader den sig høre; thi Livet giver den Forstandige Erfaring [26]) cfr. 5 Mos. 28, 63.

Uveir, og eders Ulykke bryder frem, som en Stormvind, naar Angst og Trængsel kommer over eder.
28. Da skulle de paakalde mig, men jeg skal ikke svare, de skulle søge efter mig, men de skulle ikke finde mig,
29. Fordi de hadede Kundskab og ikke udvalgte sig Jehovas Frygt,
30. De foragtede mit Raad, vragede al min Formaning;
31. Saa skulle de æde af deres Veies Frugt og blive mættede af deres Anslag.
32. Ja, Daarers Frafald skal dræbe dem og de Uforstandiges Tryghed skal ødelægge dem.
33. Men hvo som lyder mig, skal boe tryggelig og rolig, fri for Frygt for det Onde.

Capitel II.

1. Min Søn! dersom du vil antage mine Ord og gjemme mine Bud hos dig;
2. For at lade dit Øre give Agt paa Viisdom og bøie dit Hjerte til Forstand,
3. Ja dersom du raaber efter Fornuft og du hæver din Røst efter Forstand,
4. Dersom du søger efter den som efter Sølvet og randsager efter den, som efter skjulte Skatte;
5. Da skal du forstaae Jehovas Frygt og finde Guds Indsigt.
6. Thi Jehova skal give Viisdom, og af hans Mund udgaaer Kundskab og Forstand.
7. Han gjemmer Frelse for de Oprigtige, et Skjold for dem, der vandre retskaffent,
8. For at bevogte Rettens Bane, og han skal bevare sine Frommes Vei.
9. Da skal du forstaae Retfærdighed og Ret og Oprigtighed og al god Sti.
10. Thi Viisdom vil komme i dit Hjerte, og Kundskab vil være liflig for din Sjæl;
11. Forsigtighed skal bevogte dig og Forstand bevare dig,
12. For at frelse dig fra den onde Vei, fra en Mand, som taler forkeerte Ting;
13. Fra dem, som forlade Oprigtigheds Stier, for at gaae paa Mørkheds Veie;
14. Som glæde sig til at gjøre Ondt, fryde sig ved slet Forkeerthed,
15. Fra dem, hvis Veie ere krumme, og som afvige fra den lige Bane,
16. At redde dig fra en fremmed Qvinde, fra den Forføriske, som gjør sine Ord glatte,
17. Som har forladt sin Ungdoms Fortrolige og glemt sin Guds Pagt.
18. Thi hendes Huus bøier sig til Døden, og hendes Stier til Skyggeriget;
19. Alle de, som komme ind til hende, vende ikke tilbage og naae ikke Livets Veie.
20. Derfor skal du gaae paa de Godes Vei og iagttage de Retfærdiges Stier.
21. Thi de Retskafne skulle beboe Jorden og de Ustraffelige blive tilovers paa den;
22. Niddinger skulle ødelægges af Jorden og de Undersundige udslettes af den.

Capitel III.

1. Min Søn! glem ei min Lov og lad dit Hjerte bevare mine Bud.
2. Thi høi Alder, Livsaar og Fred skulle de forøge dig,
3. Miskundhed og Sandhed forlade dig ei; bind dem om din Hals, skriv dem paa dit Hjertes Tavle,
4. Og find saa Naade og god Lykke for Guds og Menneskens Øine.
5. Stol paa Gud af dit ganske Hjerte, men forlad dig ei paa din Forstand;

---

[31]) Saa skulle de æde af deres Veies Frugt, da skulle de høste det, de have udsaaet, hvilket de i lidenskabelig Forblindelse ikke vilde troe; de skulle blive mættede af deres Anslag, hebr. Raadslagninger. [32]) En Daare d. e. en Ugudelig skal dræbes ved sit Frafald fra Gud, og netop hans Tryghed d. e. Syndssikkerhed ødelægger ham.

Capitel II.

[1–6]) Naar Mennesket vil bestræbe sig med Alvor for at naae Viisdommen, da vil Gud skjænke den; thi den guddommelige Naade og den menneskelige Stræben gaae stedse Haand i Haand; og den høiere Indsigt vil og [11]) ledsages af den underordnede. [16]) En fremmed Qvinde er det samme som den forføreriske, eg. hebr. den Udenlandske; thi det var ved de fremmede og udenlandske Qvinder, at Israeliterne som oftest bleve forførte til Ægteskabsbrud; her menes dog den israelitiske, som har forladt sin Ungdoms Fortrolige, den Mand, hun har lovet sin Troskab. [19]) De, der falde i hendes Hænder, vende ikke tilbage, komme ei mere ud af Fordærvelsen.

Capitel III.

[1]) Gjentagen Formaning om at lægge Viisdommen paa Hjerte, da den sande Lykke ikkun be-

6. Kjend ham i alle dine Veie, og han skal jevne Stierne for dig;
7. Vær ikke viis i dine egne Øine, frygt Gud og viig fra det Onde.
8. Dette er Lægedom for dine Muskler, det er Styrke for dine Been.
9. Hædre Jehova af din Formue, af Førstegrøden af din hele Indkomst;
10. Saa skulle dine Lader fyldes med Mættelse og dine Perser strømme over af Most.
11. Agt ikke Jehovas Tugt ringe, min Søn! og lad hans Straf ikke fortryde dig.
12. Thi den, Jehova elsker, tugter han og som en Fader, der har Velbehag til sin Søn.
13. Lyksaligt det Menneske, som har fundet Viisdom, og det Menneske, som fremfører Forstand.
14. At kjøbe den er bedre end Handel med Sølv, og dens Indkomst bedre end Guld;
15. Kosteligere er den end Perler, og alt det, du har Lyst til, kan ikke lignes med den;
16. Langt Liv er i dens høire og Rigdom og Ære i dens venstre Haand;
17. Dens Veie ere Yndighedens Veie og alle dens Stier ere Fred.
18. Livets Træ er den for dem, der gribe den, og hvo som holder fast ved den, skal prises lykkelig.
19. Jehova har grundfæstet Jorden med Viisdom, indrettet Himmelen med Forstand.
20. Ved hans Indsigt er Dybet adskilt og Skyerne dryppe med Dug.
21. Min Søn! Lad det ei vige fra dine Øine, bevar Indsigt og forstandig Beslutning.
22. De skulle vorde Liv for din Sjæl og Ynde for din Hals;
23. Da skal du vandre din Vei i Tryghed, og du skal ei støde an med din Fod.
24. Lægger du dig, da skal du ikke frygte, og du skal ligge og din Søvn skal være sød.
25. Frygt ikke for en pludselig Skræk og for de Ondes Storm, naar den kommer;
26. Thi Jehova skal være dit Haab og bevogte din Fod for Snarer;
27. Hold ikke dit Gode tilbage fra den, hvem det tilkommer, naar det staaer i din Magt at gjøre det.
28. Sig ikke til din Næste: gaa og kom igjen imorgen, naar du har det hos dig.
29. Optænk ikke ondt mod din Næste, naar han boer tryggelig hos dig.
30. Hav ikke Strid med nogen uden Grund, dersom han ikke har gjort dig ondt.
31. Misund ikke nogen Voldsmand og vælg dig ikke nogen af hans Veie;
32. Thi den, som falder fra, er en Vederstyggelighed for Jehova, men de Retskafne ere hans Fortrolige.
33. Jehovas Forbandelse er i den Ondes Huus, men de Retfærdiges Bolig skal han velsigne,
34. Naar de ere Spottere, saa gjør han dem til Spot, men de Ydmyge giver han Naade.
35. De Vise arve Ære, men Skam løfter Daaren høit op.

Capitel IV.

1. Hører, Børn! Faders Tugt, og laaner Øre til Kundskab og Forstand;
2. Thi en god Lærdom giver jeg eder, forlader ikke min Underviisning.
3. Thi en Søn var jeg for min Fader, en øm og eneste for min Moder.
4. Han lærte mig og sagde mig: lad dit Hjerte holde ved mit Ord, bevar mine Bud og lev.
5. Kjøb Viisdom, kjøb Forstand, glem det ikke, bøi dig ikke fra min Munds Tale.
6. Forsøm den ei, og den skal bevare dig, elsk den, og den skal bevogte dig.
7. Viisdoms Begyndelse er: kjøb Viisdom, og for al din Eiendom kjøb Forstand.

---

roer paa den. [9]) Hvor Gudsfrygt er i Hjertet, der vil Mennesket ogsaa tilskyndes til at vise den i det Udvortes, paa den lovbestemte Maade ved Offringer, Førstegrøden o. s. v. 2 Mos. 23, 19. 34, 26. Hvorledes Christendommen hæver saadanne Gaver op over Lovens Standpunct, viser Luc. 14, 13. [11]) Jehovas Tugt ere de Lidelser, med hvilke Gud hjemsøger de Fromme, for at forbedre dem; de ere Aabenbaringer af Guds opdragende Kjærlighed, Joh. 15, 2. [18]) Livets Træ s. 1 Mos. 2, 9, Kilden til al Lykke; [19]) Derfor har Gud ogsaa brugt Viisdommen til at indrette Verden, en Tanke, der nøiere udvikles Cap. 8. [21]) Lad det hebr. dem, de Viisdomsregler, hvilke jeg har givet dig. [27]) Opmuntring til saadanne Dyder, som Billighed og Menneskekjærlighed kræve. [31]) Skam løfter Daaren høit op, i det alle blive Vidner til, at han søger Ære i sin Skjændsel og derved bliver til Skamme.

Capitel IV.

[3]) Som jeg nu formaner eder, saa formanede engang mine Forældre mig; eneste, altsaa elsket og dyrebar. [7]) Viisdoms Begyndelse er: Kjøb Viisdom; thi da, naar du sætter Priis paa at erhverve den, viser det, at du allerede er i Be-

8. Skat den høit, og den skal ophøie dig, den skal gjøre dig hædret, naar du omfavner den;

9. En yndig Krands skal den sætte om dit Hoved, og omgive dig med en prægtig Krone.

10. Hør, min Søn, og tag imod mine Ord, da skulle dine Livsaar formere sig for dig.

11. Om Viisdommens Vei underviser jeg dig, fører dig paa Oprigtighedens Stier;

12. Naar du gaaer, ville dine Skridt ei blive for snevre, og naar du løber, skal du ei støde an.

13. Grib Formaningen, lad ei af, vogt den, thi den er dit Liv.

14. Gaa ikke paa Niddingers Vei og skrid ei frem paa de Ondes Sti.

15. Lad den ligge, gaae ikke paa den, viig af fra den og gaa forbi.

16. Thi de sove ikke, førend de have gjort noget ondt, og deres Søvn flyer fra dem, naar de ei have bragt nogen til Fald;

17. Thi de æde Ondskabs Brød og drikke Voldsmænds Viin.

18. Men de Retfærdiges Sti skinner som Lyset, der gaaer frem og lyser indtil midt paa Dagen.

19. De Ondes Vei er som Dunkelhed, de vide ikke selv, hvorpaa de støde sig.

20. Min Søn! lyt til mine Ord, bøi dit Øre til mine Taler,

21. At de ei vorde bortrevne for dine Øine, bevar dem midt i dit Hjerte.

22. Thi de ere Liv for dem, der finde dem, og Lægedom for al hans Kjød.

23. Fremfor alt, der bevogtes, bevogt dit Hjerte; thi deraf udgaaer Livet.

24. Fjern Mundens Tvetungethed fra dig og lad Læbens Svig være langt fra dig.

25. Lad dine Øine skue fort ud, og dine Øienlaage være ligefrem for dig.

26. Vei nøie dine Fødders Skridt og alle dine Veie skulle befæstes;

27. Boi hverken af til Venstre eller Høire, drag din Fod tilbage fra det Onde.

Capitel V.

1. Min Søn! giv Agt paa min Viisdom, bøi dit Øre til min Indsigt;

2. At du maa bifalde klogt Overlæg og dine Læber bevare Indsigt.

3. Thi Honning drypper fra den forføriske Qvindes Læber, og glattere end Olie er hendes Gane,

4. Men hendes Endeligt er bittert som Malurt, skarpt som et tveegget Sværd;

5. Hendes Fødder gaae ned til Døden, hendes Skridt drage imod Helvede.

6. At du ikke skal overveie Livets Sti, saa vanke hendes Skridt, du veed det ei.

7. Og nu, Børn! hører mig, viger ei fra min Munds Ord.

8. Lad din Vei være langt fra hende, og nærm dig ikke til hendes Huses Dør,

9. At du ei skal give andre din Hæder og dine Aar den Grusomme,

10. At ei Fremmede skulle mættes af din Formue og af din Møie i en Fremmeds Huus,

11. Og du stønne paa dit Yderste, naar dit Kjød og din Krop er hentæret;

12. Og du sige: ak, hvi har jeg hadet Underviisning, og mit Hjerte forkastet Formaning;

13. Og ikke hørt paa mine Læreres Stemme og ikke bøiet mit Øre til dem, som vilde undervise mig?

14. Noget nær er jeg styrtet i al Ulykke midt i Menigheden, midt i Forsamlingen.

---

siddelse af den. 12) Den Forstandige veed stedse at rede sig ud af hver Forlegenhed, derfor ere hans Skridt ikke snevre for ham. 18) Som Solens Lys stedse tiltager, indtil det er blevet fuldt Middag, saa gaaer det med de Retskafne. 25) Retskaffenhedens udvortes Præg tilkjendegiver strax, hvad der boer i Menneskets Indre.

Capitel V.

3) Vel synes den forføriske Qvinde indtagende, men hendes Endeligt, det, som følger derefter, er kun Elendighed. 6) For at du ikke skal overveie Livets Sti, ikke finde Veien til det sande Liv, saa vanke hendes Skridt, saa indtager og fortryller hun dig ved sit ustadige Væsen, uden at du veed det; Forførelsens Magt ligger netop i hendes Letfærdighed. 9) At du ei skal give andre din Hæder, din Livskraft, thi Orientalerne ere i Regelen skinsyge og hevne sig grusomt paa Boleren; den mosaiske Lov satte Stening for Ægteskabsbrud, 3 Mos. 20, 10; slap Boleren end fra det med Livet, saa maatte han dog bøde en svær Pengesum. 10) derfor blev hans Formue fortæret i en Fremmeds Huus; 11) da, naar din Helbred er ødelagt og din Formue fortæret, kommer Fortrydelsen for sildig; 14) Noget nær, d. e. der mangler kun den offentlige Beskjæmmelse for

15. Drik Vand af din egen Brønd, og friskt Vand midt af din Kilde,
16. Lad dine Kilder strømme udenfor, Vandstrømmene paa Gaderne;
17. Men de være for dig alene, og ikke for Fremmede med dig;
18. Dit Væld være da velsignet, og glæd dig med din Ungdoms Hustru,
19. Den elskelige Hind, den yndige Gemse, hendes Barm beruser dig til hver en Tid, i hendes Kjærlighed kan du stedse tabe dig;
20. Men hvorfor, min Søn! vil du lade dig bedaare af en Fremmed og favne en anden Qvindes Barm.
21. Thi en Mands Veie ere for Jehovas Øine, og han veier alle hans Stier;
22. Den Onde fanges af sine egne Synder og gribes af sin Brødes Baand.
23. Han skal døe, fordi han ikke vilde annamme Tugt, og fare vild formedelst sin megen Daarskab.

Capitel VI.

1. Min Søn! dersom du har borget for din Næste, givet Haandslag for den Fremmede,
2. Er du bunden ved din Munds Ord, fangen ved din Munds Ord,
3. Saa gjør nu og dette, min Søn! og befri dig, thi du er kommen i din Næstes Vold, gaa, ydmyg dig, træng i din Næste;
4. Forund dine Øine ingen Søvn, ingen Slummer dine Øienlaag,
5. Fri dig, som en Raa af Jægerens Haand, og som en Fugl af Fuglefængerens Haand.
6. Gak til Myren, du Lade! og see dens Vei og bliv viis,
7. Den har ei Fyrste, Bevogter eller Herskker;

8. Den bered
samler om Høst
9. Hvor læng
du opstaae af d
10. „Kun lid
kun lidt ligge m
11. Da skal
Vandringsmand,
bevæbnet Mand.
12. En Nidd
med en underfun
13. Han blink
sine Fødder, gjø
14. Underfund
smedder Ondt ti
Tvistigheder.
15. Derfor vi
hurtigen skal h
at der er Lægedo
16. Disse ser
ere Vederstyggeli
17. Hovmodig
Hænder, som ud
18. Et Hjerte,
Fødder, der ile
19. Et falsk
som vækker Tvis
20. Bevar,
bortkast ikke din
21. Bind dem
knyt dem om din
22. Naar du
dig, naar du lig
er du vaagen, sk
23. Thi Bude
et Lys, og Vei
Tugt,
24. At bevare
den Forførskes g
25. Begjær ei
og lad hendes

Menighedens Aasyn. [15]) Derfor hold dig til din egen Hustru og nyd i hendes Omgang Ægteskabets Glæder. [16]) Lad dine Kilder strømme udenfor, d. e. din Hustru skal skjænke dig en Afkom, som kan være en Velsignelse. Andre oversætte: Mon dine Kilder skulle strømme udenfor, d. e. vil du ved din Utroskab forlede din Hustru til det samme? [26]) Den elskelige Gemse, Udtryk, der fornemmelig i Høisangen ofte forekomme som Billeder paa en yndig og elsket Qvinde; i trofast ægteskabelig Kjærlighed fremblomstrer Livets sande Lykke. [22]) Det er ikke tilfældigt, men efter Guds vise Bestemmelse, at Ægteskabsbrud fører sin Elendighed med sig; thi
lige Orden.

[1]) For at forst
maninger om, ikke
(sml. 11, 15. 17
indre den Strængh
handledes i Oldtiden
saiske Lov at formil
moden kommer
d. e. besøger dig,
Formaningens

26. Thi for en Hoerqvindes Skyld kan man komme til at tigge om en Bid Brød, og en Mands Hustru jager den kostelige Sjæl.

27. Kan nogen bære Ild i sin Barm, uden at hans Klæder blive svedne?

28. Mon nogen kan gaae paa Gløder, uden at hans Fødder blive brændte?

29. Saaledes den, som gaaer ind til sin Næstes Hustru; ei vil den være skyldfri, som rører ved hende.

30. Man foragter ikke en Tyv, at han stjæler for at tilfredsstille sin Lyst, naar han er hungrig;

31. Og bliver han greben, da erstatter han det syvfold, alt sit Huses Formue vil han give.

32. Men hvo som bryder Ægteskab, ham fattes Forstand; hvo som vil fordærve sin Sjæl, han kan gjøre det.

33. Skade og Spot skal han faae, og hans Skændsel vil ei udslettes.

34. Thi Mandens Heftighed er Iversyge, ei vil han skaane paa Hevnens Dag;

35. Han vil ikke tage Hensyn til nogen Forsoning, og bryder sig ei om, at du giver mange Foræringer.

Capitel VII.

1. Min Søn! bevar mine Taler og gjem mine Bud hos dig.

2. Bevar mine Bud, saa skal du leve, og min Lov som din Øiesteen.

3. Bind dem ved din Finger, skriv dem paa dit Hjertes Tavle.

4. Sig til Viisdommen: du er min Søster, og du skal kalde Forstand din Bekjendt,

5. For at du kan vogte dig for den fremmede Qvinde og for den Forføriske, som taler glatte Ord.

6. Thi igjennem Vinduerne paa mit Huus, igjennem mit Gitterværk, skuede jeg,

7. Og jeg saae blandt Daarerne, bemærkede blandt Sønnerne en Yngling, som manglede Forstand;

8. Han gik igjennem Gaden ved et Hjørne og skred hen ad Døren til hendes Huus,

9. I Skumringen, ved Aftentiden, i Nattens og Mørkets Midte.

10. Og see, en Qvinde mødte ham, i en Skjøges Dragt, med et underfundigt Hjerte;

11. En støiende, en gjenstridig Qvinde, hvis Fødder ikke holde sig i hendes Huus;

12. Nu er hun udenfor, nu paa Gaden, ved hvert et Hjørne lurer hun;

13. Hun favner ham, hun kysser ham, med uforskammet Mine siger hun:

14. „Takoffer er for mig, idag betaler jeg mine Løfter;

15. Derfor er jeg gaaet dig imøde, at søge dit Aasyn, og nu fandt jeg dig.

16. Med Tæpper har jeg redet min Seng, brogede af ægyptisk Garn;

17. Jeg har bestænket mit Leie med Myrrha, Aloe og Kaneel.

18. Kom! lad os nyde Elskov indtil Morgenen, fryde os i Kjærlighed.

19. Thi Manden er ikke i Huset, han er paa en Reise langveis.

20. Pengepungen har han taget i sin Haand; naar det bliver Fuldmaane kommer han først tilbage."

21. Hun forlokkede ham med sin megen Tale, med sin glatte Tunge forledte hun ham;

22. Øieblikkelig følger han hende, som Oxen kommer til Slagterbænken, og som en Daare i Lænker føres til Straf,

23. Indtil Pilen kløver hans Lever, som Fuglen iler ind i Garnet og ikke veed, at det gjælder dens Liv.

24. Og mine Børn! hører mig og lægger Mærke til min Munds Ord;

25. Lad dit Hjerte ikke vige hen til hendes Veie, forvildes ikke paa hendes Stier,

26. Thi hun har fældet mange Saarede, og mange Mægtige har hun ihjelslaaet.

---

en alvorlig Formaning indeholder, viser dig Vei til Livet. [26]) En anden Mands Hustru jager, gaaer paa Jagt efter, for at erobre en Sjæl, der er altfor kostelig eller dyrebar til at den skulde gaae tilgrunde. [30]) Man foragter ikke en Tyv, overseer ikke hans Tyveri, om end Nøden har tvunget ham dertil, men han maa erstatte det [31]) syvfold, naar han bliver greben, see 2 Mos. 22, 3; hvormeget mindre skulde man da tilgive en Hoerkarl? [34]) Den fornærmede Ægtemands Hevnsyge er forbundet med Heftighed.

Capitel VII.

Den Ulykke, i hvilken den forførte Yngling styrter sig, leder til Gjentagelsen af Formaningen om at stræbe efter Viisdom, [5]) for at han kan undgaae Qvindens Forlokkelse, der nu skildres efter hvad han havde efter egen Anskuelse. [10]) I en Skjøges Dragt, see 1 Mos. 38, 15. [11]) afmales hendes flanevurne Væsen. [14]) Selv Religionens Navn misbruger hun i Urenheds Tjeneste. Naar man bragte Takoffer, var Glædesmaaltid forbundet dermed, 3 Mos. 7, 15. [16]) Ægyptisk Garn: fiint Linned, see 1 Mos. 41, 42. [20]) Efter V. 9 var det mørkt paa

27. Veien til Helvede er hendes Huus, der fører ind til Dødens Kammere.

Capitel VIII.

1. Mon ikke Viisdommen raaber og Forstanden udgiver sin Røst;
2. Paa Toppen af Høiene ved Landeveien, paa Korsgaderne staaer den,
3. Ved Siden af Porten, foran i Staden, hvor man gaaer ind af Porten, lyder den:
4. Til eder, I Mænd, vil jeg raabe, og min Stemme skal komme til Menneskenes Børn;
5. Forstaaer, I Daarer! Snildhed, og I Uforstandige, fatter Forstand.
6. Hører, thi jeg vil tale prægtige Ting, og hvad mine Læber aabnes til, er Oprigtighed.
7. Thi min Gane skal pønse paa Sandhed, og en Vederstyggelighed for mine Læber er Ugudelighed.
8. I Retfærdighed ere alle min Munds Taler, intet Falskt og Uredeligt i dem.
9. De ere alle klare for den Forstandige og ligefremme for dem, der søge Kundskab.
10. Stræber efter min Tugt, ikke efter Sølv, thi Kundskab er bedre end Guld.
11. Thi Viisdom er bedre end Perler, og alle de yndigste Sager kunne ikke lignes ved den.
12. Jeg, Viisdom, jeg boer med Snildhed og finder Kundskab til kloge Planer.
13. At frygte Jehova, det er at hade Ondskab; Hoffærdighed og Hovmod og en ond Vei og en underfundig Mund hader jeg.
14. Mig hører Raad og Indsigt til, jeg er Forstand, mig hører Styrke til.
15. Ved mig skulle Kongerne regjere og Fyrsterne skulle fastsætte Ret ved mig.
16. Ved mig skulle Herskerne herske, og alle Ædle, alle Jordens Dommere.
17. Jeg elsker mine Venner og de, som søge mig, skulle finde mig.
18. Rigdom og Ære er hos mig, stolte Midler og Retfærdighed.
19. Min Frugt er bedre end Guld og kosteligt Guld, og min Indkomst bedre end udsøgt Sølv.
20. Paa Retfærdighedens Vei vandrer jeg, midt paa Rettens Stier,
21. At lade dem, som elske mig, arve Gods, og jeg skal fylde deres Skatkammere.
22. Jehova dannede mig som sin Skabnings Begyndelse, før sine Gjerninger, fra Arilds Tid.
23. Fra Evighed er jeg salvet, længe før Jordens ældste Tid.
24. Da Dybene endnu ei vare, blev jeg født, før de af Vand betyngede Kilder;
25. Før Bjergene bleve nedsænkede, før Høiene blev jeg til,
26. Da han endnu ei havde dannet Jord og Sletter, og før Begyndelsen til Jordkredsens Støv.
27. Da han beredede Himmelen, da var jeg der, da han med en Kreds afmaalte Havets Overflade.
28. Da han fastgjorde Skyerne oventil, da Dybets Kilder bleve stærke.
29. Da han satte Havet sin Grændse, at Vandene ikke skulde gaae over hans Befaling, da han bestemte Jordens Grundvolde.
30. Da var jeg hos ham som Kunstnerinde og var hans Yndling Dag for Dag og legede for hans Aasyn hver en Tid.
31. Jeg, som leger paa Jordens Kreds, og min Lyst er over Menneskens Børn.
32. Og nu, mine Børn! hører mig, salige ere de, som holde mine Veie.
33. Hører Tugt og bliver vise, slaaer den ei fra eder.
34. Lyksaligt det Menneske, som hører mig, saa at han vaager ved mine Døre Dag for Dag, saa at han vogter mine Portes Stolper;

---

den Tid; derfor siger hun: Manden kommer først tilbage, naar det er Fuldmaane.

Capitel VIII.

Viisdommen, fremstillet som Person, indbyder Menneskene til at høre, og taler om sine store Gjerninger, hvordan den udgaaet af Gud har været virksom ved Verdens Skabelse og endnu skjænker de sande Glæder. [6]) Prægtige Ting, eg. fyrstelige, nemlig om Dydens Værd i sig selv. [7]) Til Grund for al Snildhed og Vid i Verdenslivet og Erfaringen, ligger Viisdommen, som derfor siges at boe sammen med Snildhed; derfor viser sig strax den sande Gudsfrygt i at undgaae og hade det Onde. [22]) Meningen er, at Viisdommen var det Første, der udgik fra Guds Væsen, og som al Skabnings Førstefødte deeltog den i Verdens Skabelse og Indretning, d. e. Gud har indrettet alt med den høieste Viisdom. Hvad her oversættes ved dannede mig, dette oversætte Andre ved: eiede mig; i hvert Tilfælde er Meningen, at Viisdommens Idee oprindelig, fra Evighed, laae i Gud, før den blev aabenbaret. [23]) Fra Evighed er jeg salvet, d. e. indviet til mit Embede. [30]) Denne Personification er blot en poetisk Omskrivning for, at Gud saae alt, hvad han havde skabt, og see, det var saare godt; [31]) endnu leger den paa Jordens Kreds, glæder den sig over alt det Gode, som skeer iblandt Menneskene.

35. Thi hvo som finder mig, har fundet Livet, og faaer Velbehag fra Jehova;
36. Hvo som synder imod mig, skader sin Sjæl, alle, som hade mig, elske Døden.

Capitel IX.

1. Viisdommen har bygget sit Huus, udhugget sine syv Piller;
2. Den har slagtet sit Qvæg, skjænket sin Viin, ja den har anrettet sit Bord.
3. Den sender sine Piger, raaber over Stadens høie Gader:
4. Hvo som er eenfoldig, han komme herhen; den, der fattes Forstand, til ham sagde den:
5. Kommer hid, spiser af mit Brød og drikker af den Viin, jeg har iskjænket.
6. Forlader Daarskab og lever, og vandrer frem paa Forstandigheds Vei.
7. Hvo som tugter en Spotter, skaffer sig Haan, hvo som irettesætter den Onde, sin egen Skam.
8. Irettesæt ei Spotteren, at han ei skal hade dig, irettesæt en Viis, og han skal elske dig.
9. Lær den Vise, og han vil blive visere, underviis den Retfærdige, og han vil tiltage i Lærdom.
10. At frygte Jehova, er Begyndelsen til Viisdom, og de Helliges Kundskab er Fornuft.
11. Thi ved mig tiltage dine Dage, og dit Livs Aar skulle forøges for dig.
12. Dersom du er viis, da er det til dit Gavn, at du er viis, og spotter du, da skal du bære det alene.
13. Daarskabens Qvinde er støiende, eenfoldig og veed dog ikke noget.
14. Den sidder ved Døren til sit Huus, paa en Stol over Byens høie Steder,
15. At raabe til dem, som gaae forbi paa Banen, som gaae ligeud paa Veien:
16. Enhver Daare komme herhid! og den, som fattes Forstand, ham taler hun til.
17. Stjaalent Vand er sødt, og hemmeligt Brød er behageligt.
18. Og ikke veed han, at der ere Skygger der, at hendes Indbudne ere i Helvedes Dyb.

Capitel X.

Salomons Ordsprog.

1. En viis Søn glæder sin Fader, men en daarlig Søn er en Græmmelse for sin Moder.
2. Ondskabs Skatte hjælpe intet, men Retfærdighed redder fra Døden;
3. Ikke lader Gud de Retfærdiges Sjæl hungre, men de Ondes Begjær støder han tilbage.
4. En svigefuld Haand bringer Armod, men den Flittiges Haand beriger.
5. Hvo som samler om Sommeren, er en forstandig Søn, men den, som sover om Høsten, er en Søn, man har Skam af.
6. Velsignelse kommer over den Retfærdiges Hoved, men de Ondes Mund skjuler Vold.
7. Den Retfærdiges Ihukommelse er til Velsignelse, men de Ugudeliges Navn skal raadne.
8. Den, som er viis i sit Hjerte, annammer Bud, men den, som er en Daare i sin Mund, vil omkomme.
9. Den, som vandrer ustraffelig, skal vandre tryggelig, men hvo som gaaer paa Krogveie, bliver snart kjendt.
10. Den, som blinker med Øinene, volder

Capitel IX.

Den forrige Personification fortsættes; den har bygget sig et prægtigt Pallads med syv, d. e. mange Piller; derfra udsender den sine Tjenere at indbyde Daarer til at komme til sig for at blive forstandige; [7]) derimod Spottere og forhærdede Syndere vil den intet have at gjøre med, see Matth. 7, 6. Paa samme Maade personificeres Daarskaben, som en Qvinde; hun indbyder ogsaa, men udsender ikke sine Tjenere, men efter sit urolige, ustadige Væsen sidder hun selv udenfor sit Huus og lover dem, der ville komme, Forstand. [17]) Men hvad hun skjænker, ere forbudne Frugter, som maae nydes hemmeligen; vel ere de søde, medens de nydes, [18]) men de føre dog til en dyb Undergang; thi Skygger, Dødninger ere de, som lade sig indbyde eller forlokke af hende.

Capitel X.

De nu følgende Ordsprog ere korte Sentenser uden indre Sammenhæng, og ordnede, som de ere skrevne af Salomon. [2]) Ondskabens Skatte, d. e. uretfærdigt Gods; Retfærdighed redder fra Døden, d. e. er et godt Værn i Livet. [3]) De Ondes Begjær støder han tilbage, d. e. lader dem aldrig faae nok. [6]) Den Ondes Mund skjuler Vold, han bar stedse Underfundighed i Tanke og Mund, og kan derfor ikke nyde Livets Glæder. [8]) Den Vise retter sig efter Budene og frelses; men Daaren forkaster dem, og bereder sig derved sin Undergang. [10]) Den, som blinker med Øi-

Fortred, men den, som er en Daare i sin Mund, skal omkomme.

11. Den Frommes Mund er Livets Kilde, men de Ugudeliges Mund skjuler Vold.

12. Had opvækker Trætte, men Kjærlighed skjuler alle Overtrædelser.

13. Paa den Forstandiges Læbe findes Viisdom, men en Stok hører til den Uforstandiges Ryg.

14. De Vise skjule Kundskab, men Daarens Mund er en nær Undergang.

15. Den Riges Skat er hans faste Stad, de Fattiges Undergang er deres Armod.

16. Den Retfærdiges Arbeide tjener til Livet, men den Ondes Indkomst til Synd.

17. Vei til Livet har den, som bevarer Tugt, men den, som forkaster Irettesættelse, farer vild.

18. Den, som skjuler Had, har falske Læber, den, som udspreder ondt Rygte, er en Daare.

19. Hvor der ere mange Ord, der mangler Forseelse ikke, men den, som holder sine Læber i Tømme, er forstandig.

20. Udsøgt Sølv er den Retfærdiges Tunge, de Ugudeliges Hjerte er lidet værd.

21. Den Retfærdiges Læber skulle føde mange, men Daarerne døe formedelst Mangel paa Forstand.

22. Jehovas Velsignelse den gjør rig, og han lægger ikke Smerte dertil.

23. Som Moerskab tykkes Daaren at begaae Udaad, men Viisdom den forstandige Mand.

24. Den Ugudeliges Frygt skal indtræffe, men de Retfærdiges Forlængsel skal blive opfyldt.

25. Som en Hvirvelvind henfarer, saa er det forbi med den Ugudelige, men den Retfærdige har en evig Grundvold.

26. Hvad Eddike er for Tænderne, hvad Røg for Øinene, det er den Lade for den, som sendte ham.

27. At frygte Jehova, forlænger Livet, men de Ugudeliges Aar afskjæres.

28. De Retfærdiges Forventning er Glæde, men de Ugudeliges Haab skal gaae tilgrunde.

29. Et Værn for den Ustraffelige er Jehovas Vei, men en Undergang for den, som gjør Uret.

30. Den Retfærdige skal ikke vakle evindelig, men de Ugudelige skulle ikke boe paa Jorden.

31. Den Retfærdiges Mund skal blomstre med Viisdom, men Uretfærdigheds Tunge skal ødelægges.

32. Den Retfærdiges Læber vide at behage, men de Ugudeliges Mund er Underfundighed.

Capitel XI.

1. Falske Vægtskaaler ere en Vederstyggelighed for Jehova, men en rigtig Vægt en Velbehagelighed for ham.

2. Kommer Overmod, saa kommer Skam, men for de Ydmyge er der Viisdom.

3. De Retskafnes Bravhed skal lede dem, men de Snues Falskhed ødelægge dem.

4. Ikke hjælper Gods paa Vredens Dag, men Retfærdighed skal frelse fra Døden.

5. Den Ustraffeliges Retfærdighed skal gjøre hans Vei jevn, men den Ugudelige skal falde ved sin Ugudelighed.

6. De Retsindiges Retfærdighed skal redde dem, men ved deres Begjerlighed skulle de Underfundige fanges.

7. Naar et ugudeligt Menneske døer, da er det forbi med hans Haab, og Daarskabens Forventning gaaer tilgrunde.

8. Den Retfærdige udfries af hans Nød, og den Onde kommer i hans Sted.

9. En Øienskalks Mund ødelægger hans Næste, men ved de Retfærdiges Indsigt reddes de.

10. Ved de Retfærdiges Lykke skal Staden glæde sig, men ved de Ugudeliges Undergang skal den juble.

11. Ved Redeliges Velsignelse vil en Stad hæve sig, men ved Ugudeliges Mund vil den gaae tilgrunde.

12. Den, som fattes Forstand, beskjæmmer sin Næste, men en forstandig Mand tier stille.

13. Den, der gaaer om at bagvaske, aabenbarer Hemmelighed, men den, som har en trofast Aand, skjuler Sagen.

14. Hvor ingen Styrelse er, der falder Fol-

---

nene, af Underfundighed. [14]) Den Vise fortæller ikke alt, hvad han veed, men Daaren bereder sig Undergang. [21]) Den Retfærdige leder ved sin Tale mange til Held og Velstand, Daaren veed derimod slet ikke at hjælpe sig. [22]) Han lægger ikke Smerte til, fordi den Retfærdige veed, at Gud har velsignet hans Stræben, har han ingen ængstelig Frygt eller Samvittighedsnag ved sit Gods. [24]) Den Ugudeliges Frygt, d. e. det, som de Ugudelige frygte for. [29]) Jehovas Vei er enten den Vei, paa hvilken Gud fører Menneskene ɔ: Guds Regjering, eller den Vei, der behager Jehova, altsaa Retskaffenhed.

Capitel XI.

[1]) see 3 Mos. 19, 36; 5 Mos. 25, 13. [4]) Vredens Dag, naar Gud hjemsøger Menneskene med Straffedomme. [8]) I hans Sted, nemlig i Ulykken. [12]) Beskjæmmer sin Næ-

ket, men Frelse er der, hvor der er mange Raadgivere.
15. Ilde gaaer det den, som borger for en Fremmed, men den, der hader de villige Forlovere, han er sikker.
16. En huld Qvinde skal beholde Æren, og de Mægtige skulle beholde Rigdom.
17. En blødhjertet Mand pleier sig selv, men den Haardføre spæger sit Legeme.
18. En Ugudelig erhverver svigelig Løn, men den, som saaer Retfærdighed, faaer Sandhed til Løn.
19. Som Retfærdighed gaaer til Livet, saa den, som jager efter det Onde, til Døden.
20. En Vederstyggelighed for Jehova ere de Rænkefulde, men en Velbehagelighed for ham de, som vandre ustraffeligen.
21. Fra Slægt til Slægt bliver den Onde ei skyldfri, men de Retfærdiges Sæd undkommer.
22. Som en gylden Ring i en Soes Næse, saa er en skjøn Qvinde, naar hun viger fra Fornuft.
23. De Retfærdiges Ønsker ere ikkun Godt, men de Ugudeliges Forventning er Fortørnelse.
24. Der er den, som adspreder, og det tager til for ham, der er den, som sparer mere end billigt, og det er kun til Mangel.
25. En Sjæl, der signer, bliver selv næret, og den, som uddeler til andre, bliver selv rig.
26. Den, som holder Kornet tilbage, ham bander Folket, men Velsignelse kommer over dens Hoved, som sælger det.
27. Hvo der opsøger Godt, leder efter Velbehag, men den, som efterstræber det Onde, ham skal det ramme.
28. Den, som stoler paa sin Rigdom, han vil falde, men som et Blad skulle de Retfærdige grønnes.
29. Den, som forstyrrer sit Huus, vil arve Vind, og en Daares Træl kommer til at tilhøre den Forstandige.
30. En Retfærdigs Frugt er Livets Træ, og den Vise fanger Sjæle.
31. See! en Retfærdig gjengjældes det paa Jorden, hvor meget mere den Ugudelige og Synderen?

Capitel XII.

1. Hvo som elsker Tugt, elsker Kundskab, men den, som hader Formaning, bliver dum.
2. Den Gode erholder Velbehag fra Jehova, men en forslagen Mand fordømmer han.
3. Paa Ugudelighed staaer et Menneske ikke fast, derimod vil de Retfærdiges Rod ikke rokkes.
4. En duelig Qvinde er hendes Mands Krone, men som Raadenhed i hans Been er den, han har Skam af.
5. De Retfærdiges Tanker er hvad der er ret, de Ugudeliges Anslag er Underfundighed.
6. De Ondes Valgsprog er: lur paa Blod, men de Retskafnes Mund skal redde dem.
7. De Onde omstyrtes og ere ei mere, men de Retfærdiges Huus bliver staaende.
8. I Forhold til hans Forstand roses en Mand, men den, som har et forvendt Hjerte, bliver til Foragt.
9. Bedre er den Ringeagtede, som betjener sig selv, end den, som lader fornem og mangler Brød.
10. Den Retfærdige tænker paa sit Qvægs Liv, men den Ugudeliges Barmhjertighed er grusom.
11. Den, som dyrker sin Jord, skal mættes med Brød, men den, som jager efter unyttige Ting, mangler Forstand.
12. Den Ugudelige begjærer Jagt efter de Onde, men de Retfærdiges Rod skal give.
13. I uforsigtig Tale ligger en slem Snare, men den Retfærdige undgaaer Trængsel.
14. Af Mundens Frugt nyder en Mand Godt, og hvad et Menneskes Hænder have gjort, det gjengjældes ham.

---

ste ved sin ubesindige Tale. [15]) Den, der hader Forlovere, er den, som ikke kan lide, at man letsindigen gaaer i Borgen; [16]) Meningen er sandsynligviis, at de Mægtige ikke holde mere fast ved deres Rigdom, end en huldsalig Qvinde ved hendes Ære. Iøvrigt er Læsemaaden ikke sikker. [21]) Fra Slægt til Slægt, d. e. slipper han endog selv, saa rammer Ulykken dog hans Efterkommere. [23]) De Ugudeliges Forventning er Fortørnelse, d. e. de attraae og vente noget saadant, som vækker Guds Vrede imod dem. [25]) En Sjæl, der signer, d. e. velvilligen meddeler andre. [26]) Som holde Korn tilbage, nemlig i Dyrtid. [27]) Den Gode leder efter Velbehag, han søger at vinde Menneskenes Behag ved sin Retskaffenhed. [29]) Den, som forstyrrer sit Huus, d. e. ikke holder det i Orden, vil arve Vind, vil snart ødelægge det, saa at hans Eiendom kommer i andres Besiddelse. [30]) Den Retfærdige nyder af sin Vandel hvad Livets Træ skjænker, og redder tillige andre.

Capitel XII.

[9]) Andre oversætte: Den Ringeagtede, som arbeider for sig [10]) Den Ugudeliges Barmhjertighed, d. e. hvad han kalder Barmhjertighed, ville Retskafne kalde Grusomhed. [12]) Dette

15. En Daare synes godt om sin egen Vei, men den, som hører efter Raad, han er viis.

16. En Daare, hans Vrede kjender man samme Dag, men den, som skjuler Forhaanelse, han er snild.

17. Den, som aander Sandhed, skal forkynde, hvad det er, men et løgnagtigt Vidne Trædskhed.

18. Der er den, som snakker ligesom Dolkestik, men den Vises Tunge læger det.

19. Sandhedens Tale bestaaer bestandig, men ikkun et Dieblik er Løgnens Tunge.

20. Svig i Hjertet er hos dem, der tænke Ondt, men Glæde for dem, der raade til Fred.

21. Ikke skal der møde den Retfærdige noget Uheld, men de Ugudelige skulle fyldes med Ondt.

22. Vederstyggelighed for Jehova er Løgnens Læber, men de, som gjøre Sandhed, ere til Velbehag for ham.

23. En snild Mand skjuler sin Kundskab, men de Uforstandiges Hjerte udraaber Daarskab.

24. De Flittiges Haand skal herske, men Ladhed vil blive tjenstpligtig.

25. Kummer i en Mands Hjerte vil nedbøie det, men et godt Ord vil glæde det.

26. Den Retfærdige viser sin Ven tilrette, men de Ugudeliges Vei fører dem vild.

27. Den Lade fanger ikke sit Vildt, men kosteligt Gods er den flittige Mand.

28. Paa Retfærdigheds Vei er Livet og dens Sties Vei er Udødelighed.

Capitel XIII.

1. En viis Søn lader sig tugte af sin Fader, men en Bespotter hører ikke efter Bebreidelse.

2. Af sin Munds Frugt skal en Mand æde Godt, men de Rænkefuldes Lyst er Vold.

3. Hvo som bevogter sin Mund, bevarer sin Sjæl; den, som lukker sine Læber høit op, ham volder det Undergang.

4. Den Dovne begjærer, men faaer ei efter sin Lyst, de Flittiges Lyst derimod vorder tilfredsstillet.

5. Løgnagtig Tale hader den Retfærdige, men den Ugudelige paadrager sig Skam og Vanære.

6. Retfærdighed skal bevare den, som vandrer ustraffelig, men Ugudelighed vil styrte Synderen.

7. Mangen En lader som han er rig, og har slet intet; En anstiller sig fattig, og har megen Formue.

8. En Løsepenge for Livet er for en Mand hans Rigdom, men den Arme hører ikke Bebreidelse.

9. De Retfærdiges Lys bliver klart, men de Ugudeliges Lygte vil blive udslukket.

10. Med Overmod foraarsager man ikkun Trætte, men de, som raadslaae, have Viisdom.

11. Gods af Forfængelighed formindskes, men hvo som samler med Haanden, vil formere det.

12. Forventning, der længe forhales, er en Krænkelse for Hjertet, men Livets Træ er et opfyldt Haab.

13. Den, som foragter Ordet, ham vil det gaae ilde, men den, der frygter Budet, ham skal det gjengjældes.

14. Den Vises Lære er Livets Kilde, at vige fra Dødens Snare.

15. En god Forstand skal give Naade, men de Undersundiges Vei er sørgelig.

16. Hver, som er snild, handler med Forstand, men en Daare udbreder Uforstandighed.

17. Et slet Sendebud falder i Ulykke, derimod et trofast Budskab er Lægedom.

18. Armod og Skam følge den, der bortkaster Tugt, men den, som bevarer Formaning, han vil hædres.

19. At have faaet sit Haab opfyldt er sødt

Vers er i Texten meget dunkelt; ved: skal give maa vel underforstaaes: hvad de begjære, nemlig Frugt. [16]) Den, som skjuler den ham tilføiede Forhaanelse, han er snild, fordi man gjør sig kun latterlig ved at fortælle den. [23]) En snild Mand skjuler endog hvad han veed, kommer ikke altid frem med det; men Daaren udraaber, skal have frem, hvad der er i ham, men alle Folk see, at det kun er Daarskab. [27]) Den Lade fanger ikke; Andre: steger ikke

Capitel XIII.

[8]) Den Rige kan kjøbe sig ud af mange Farer ved sine Penge; den Fattige hører ikke Bebreidelse, er mindre udsat for Angreb og slipper lettere derfra. [9]) Lys, d. e. Velvære. [10]) De, som raadslaae, d. e. ville betænke sig. [11]) Gods af Forfængelighed, d. e. erhvervet paa en daarlig, forfængelig Maade; derimod det ved Sparsommelighed erhvervede Gods vil let forøges. [14]) Den Vises Lære, d. e. de Grundsætninger, han følger i Livet, frelse ham. [19]) Vel er det behageligt for ethvert Menneske at faae sine Ønsker opfyldte; men den Vise veed dog at indskrænke disse til hvad der er ret; derimod naar en Daare skal vige fra det Onde, ikke attraae hvad der er ondt, da smerter det

for Sjælen, men en Vederstyggelighed for Daarer er det, at vige fra det Onde.
20. Den, som gaaer med Vise, bliver viis, men den, som er Daarens Stalbroder, vil komme ilde afsted.
21. Ulykke vil forfølge Synderne, men de Retfærdige vil der gjengjældes Godt.
22. Den Gode lader Børneborn arve, men Synderens Gods er gjemt til den Retfærdige.
23. Den Fattiges Brakmark giver megen Spise, men mangen gaaer tilgrunde, fordi han ei gjør Ret.
24. Hvo som sparer sit Riis, hader sin Søn, men den, som elsker ham, tugter ham tidligt.
25. En Retfærdig æder, for at mætte sin Lyst, men de Ugudeliges Lyst vil lide Mangel.

Capitel XIV.

1. En klog Qvinde opbygger Huset, men en daarlig Qvinde bryder det ned med sine Hænder.
2. Den, som vandrer i sin Retskaffenhed, frygter Jehova, men den, som er forkeert i sine Veie, foragter ham.
3. I Daarens Mund er Hovmods Riis, men de Vises Læber beskytte dem.
4. Hvor ingen Oxer er, der er Krybben tom, men megen Indkomst er der ved Oxens Styrke.
5. Et sanddru Vidne kommer ei frem med Løgn, et løgnagtigt Vidne udblæser Løgn.
6. En Spotter søger Viisdom og finder den ikke, men Kundskab er let for den Forstandige.
7. Gaa forbi en taabelig Mand, du vil ikke høre forstandige Ord af ham.
8. Den Kloges Viisdom er at forstaae sin Vei, men Daarernes Uforstandighed er Skuffelse.
9. Daarerne spotte med deres Skyld, men imellem Retsindige er der Velbehag.
10. Hjertet kjender sin egen Sorg, og i dets Glæde kan ingen Fremmed blande sig.
11. De Ugudeliges Huus vil ødelægges, men de Frommes Hytte skal blomstre.
12. Mangen En tykkes hans Vei at være ret, men dens Udgang er Dødens Veie.
13. Ogsaa i Latteren føler Hjertet Smerte, og dens Udgang, Glæde, er Bedrøvelse.
14. Den, som har et gjenstridigt Hjerte, mættes af sin Vei, men den gode Mand viger fra ham.
15. Et eenfoldigt Menneske troer hver Ting, men den Kløgtige lægger Mærke til sin Gang.
16. En Viis frygter og viger fra det Onde, men en Daare farer igjennem og er tryg.
17. Den, der er kort for Hovedet, vil gjøre Daarlighed, men en rænkefuld Mand vil hades.
18. De Eenfoldige arve Daarskab, derimod krones de Kloge med Indsigt.
19. De Onde nedbøie sig for de Gode, og de Ugudelige for Retfærdigheds Porte.
20. Ogsaa sin Ven er den Fattige forhadt, men de, der elske den Rige, ere mange.
21. Den, som foragter sin Næste, han synder, men den, som er venlig mod den Nedtrykte, held ham!
22. Maae ikke de, der smedde Ondt, vandre om, men Miskundhed og Sandhed følger dem, der smedde Godt.
23. I al Møisommelighed er der Fordeel, men Læbens Tale er ikkun til Mangel.
24. De Vises Krone er deres Rigdom, men Daarens Uforstandighed er Uforstand.
25. Et trofast Vidne redder Sjæle, men et svigefuldt aander Løgn.
26. I at frygte Jehova er sikker Tilflugt, og han er et Værn for sine Børn.
27. At frygte Jehova er Livets Kilde, for at vige fra Dødens Snarer.
28. I Folks Mængde bestaaer Kongens Herlighed, men hvor Folk mangler, der gaaer Fyrsten under.
29. Den, som er langmodig, har megen Forstand, men den, som er kort for Hovedet, ophøier Daarskab.
30. Et blidt Hjerte er Liv for Legemet, men Avind er Raadenhed for Benene.

---

ham. [23]) Den Fattige, der tager en Brakmark i Dyrkelse, erhverver sig tilstrækkeligen hvad han behøver, ved sin Flid, medens mangen, som har langt mere, gaaer tilgrunde ved sin Uretfærdighed.

Capitel XIV.

[3]) En Daare vil tugte andre ved sin hovmodige Tale, men styrter sig selv, medens de Vise og Besindige beskyttes af deres Forsigtighed. [4]) Tom, Andre oversætte: reen. [9]) Dette Vers oversættes høist forskjelligt; efter den her valgte Oversættelse er Meningen: Daarerne have kun Skam af den Brøde, de begaae, medens de Retsindige stedse forbindes nærmere sammen ved deres Retskaffenhed. [13]) En veemodig Yttring om, hvor nær Fryd og Sorg grændse til hinanden. [14]) Et gjenstridigt Hjerte mættes af sin Vei — faaer snart Frugterne af sin Handlemaade at føle. [17]) Hidsighed volder mange Ubehageligheder, men er dog altid at foretrække for det skjulte ulmende Had, der med Underfundighed lurer paa Leilighed til at hevne sig. [23]) At arbeide fører Fordeel med sig; af blotte Ord kommer der intet Stort ud. [25]) Men de Svigefulde aande Løgn; Andre oversætte: den, der aander Løgn, ødelægger dem. [29]) Op-

31. Den, som undertrykker den Ringe, haaner den, som gjorde ham, men hver som ærer ham, er mild imod den Fattige.
32. Den Ugudelige nedstødes i sin Ulykke, men den Retfærdige har Tillid i sin Død.
33. I en Forstandigs Hjerte hviler Viisdom, men i Daarens Hjerte giver den sig tilkjende.
34. Retfærdighed skal ophøie et Folk, men Synd er Vanære for Folkene.
35. Kongens Velbehag er over den forstandige Tjener, men hans Vrede er over den, han har Skam af.

Capitel XV.

1. Et mildt Svar stiller Vrede, men haarde Ord opvække Fortørnelse.
2. Den Vises Tunge giver god Kundskab, men Daarers Mund lader Uforstandighed strømme ud.
3. Jehovas Øine ere ethvert Sted, bespeidende de Onde og de Gode.
4. En blid Tunge er Livets Træ, men Opirren mod den er at saare Aanden.
5. En Daare ringeagter sin Faders Formaning, men den, som bevarer Advarsel, handler klogeligen.
6. I den Retfærdiges Huus er meget Forraad, men i den Ugudeliges Indkomst kommer Forstyrrelse.
7. De Vises Læber udbrede Kundskab, men Daarernes Hjerte er utilforladeligt.
8. De Ugudeliges Offer er Vederstyggelighed for Jehova, men de Oprigtiges Bøn ere Velbehag for ham.
9. Vederstyggelighed for Jehova er den Ugudeliges Vei, men den, som forfølger Sandhed, ham vil han elske.
10. En slem Tugt er der for den, som forlader den rette Vei, den, som hader Irettesættelse, skal døe.
11. Helvede og Undergang er klar for Jehova, hvor meget mere Menneskens Børns Hjerter?
12. En Spotter elsker ikke, at man advarer ham, han gaaer ikke til de Vise.

13. Et glad H
men ved Hjertets
14. Et forstand
men Daarers Aasy
15. Alle den El
et glad Hjerte er
16. Bedre er L
megen Skat, naar
17. Bedre en R
lighed ved, end e
Had ved.
18. En hastig
Langmodighed still
19. Den Lades
men den Oprigtig
20. En viis S
et daarligt Menne
21. Daarlighed
standige, men den
ligefrem.
22. Planer mis
er, men hvor der
skulle de stadfæstes
23. Glæde har
Svar, et Ord i si
24. Livets Vei
opad, at han kan
25. De Hovmo
men han stadfæste
26. Vederstygge
Tanker, men Ynd
27. Den, som
styrrer sit Huus,
skal leve.
28. Den Retfær
han svarer, men
onde Ting udstrøm
29. Jehova er
han hører de Ret
30. Øinenes L
Rygte gjør Legem
31. Et Øre, d
Livet, skal boe i d
32. Hvo som s
selv, men den, so
Forstand.
33. At frygte
og foran Æren g

---

høier Daarskab, d. e. priser det Slette eller ogsaa: bærer sin Daarlighed tilskue.

Capitel XV.

11) Kjender Gud det, som er saa dybt forborgent, som Helvede og Graven, hvormeget mere kjender han da det menneskelige Hjerte. 19)

Gjennem et Torne
let; den Lades Vei
han ikke kommer vi
Retskafne kommer
Ord ere rene, n
Behag i den blide
at see et mildt An
som at høre sit go

Capitel XVI.

1. Hjertets Beslutninger beroe paa Mennesket, men Bønhørelsen af Tungen kommer fra Jehova.
2. Enhver Mands Vei er reen i hans Øine, men Jehova veier Aanderne.
3. Vælt dine Gjerninger paa Jehova, saa ville dine Planer lykkes for dig.
4. Jehova har gjort alt til sin Hensigt, ogsaa den Ugudelige til en ond Dag.
5. Vederstyggelighed for Jehova er alt Hovmod i Hjertet; det bliver ei frikjendt fra Slægt til Slægt.
6. Ved Miskundhed og Sandhed forsones Synd; ved Jehovas Frygt viger man fra det Onde.
7. Naar Jehova finder Behag i en Mands Veie, saa gjør han endog hans Fiender fredsommelige imod ham.
8. Bedre er Lidet i Retfærdighed, end megen Indkomst uden Ret.
9. Menneskets Hjerte optænker hans Vei, men Gud stadfæster hans Skridt.
10. Trolddomsmagt ligger paa en Konges Læber, i Retten tør hans Mund ei forsynde sig.
11. Vægt og Vægtskaaler ere Ret for Jehova, og hans Værk ere alle Stene i Pungen.
12. Vederstyggelighed for Konger er det at handle ondt, thi ved Retfærdighed stadfæster han sin Throne.
13. Retfærdige Læber ere en Velbehag for Kongerne, og den, der taler oprigtigt, ham elsker han.
14. En Konges Vrede er Dødens Sendebud, men en forstandig Mand skal forsone den.
15. I Kongens milde Blik er Livet, og hans Bevaagenhed er som en Sky med sildig Regn.
16. At erhverve Viisdom, hvor langt bedre er det, end Guld, og at kjøbe Forstand er at foretrække for Sølv.
17. De Retsindiges Vei er at vige fra det Onde, den, som vil bevare sin Sjæl, maa passe paa sin Vei.
18. Foran Faldet gaaer Hovmod og
Snublen et høit Mod.
19. Bedre at være med en ydmyg
hos de Nedbøiede, end at dele Bytte ho
Hovmodige.
20. Hvo som er forstandig i en Sag,
finde det Gode, og den, der stoler paa
Held ham!
21. Den Vise i Hjertet skal kaldes for
dig, og blide Læber fremmer Læren.
22. Klogskab er for den, som over den,
vets Kilde, men de Daarliges Tugt er D
skab.
23. Den Vises Hjerte gjør hans Mund
standig og fremmer Lærdom paa hans Læ
24. Liflige Ord ere som Honningkage,
for Sjælen, Lægedom for Legemet.
25. Mangen En tykkes hans Vei at v
ret, men dens Udgang er Dødens Vei.
26. Arbeiderens Møie gjælder ham selv,
hans egen Mund driver ham til det.
27. En slet Mand graver Ulykke, og
hans Læber er som svidende Ild.
28. En underfundig Mand lader Strid løs, og en Bagvasker adskiller Fortrolige.
29. En voldsom Mand forlokker sin Næste, og fører ham paa en Vei, som ei er god.
30. Naar han lukker sine Øine, da er det for at tænke paa Underfundighed, naar han bider i Læberne, da fuldbyrder han det Onde.
31. En hæderlig Krands ere graa Haar, paa Retfærdigheds Vei vil man finde dem.
32. En langmodig Mand er bedre, end en Helt, og den, som hersker over sit Sind, bedre end den, som indtager en Stad.
33. I Skjødet kastes Loddet, men al dets Afgjørelse kommer fra Jehova.

Capitel XVII.

1. Bedre et Stykke tørt Brød, naar der er Rolighed ved, end et Huus, fyldt med Trætte-Offringer.
2. En forstandig Tjener vil beherske den Søn, man har Skam af, og uddele Arv iblandt Brødre.

Capitel XVI.

[1]) Bønhørelsen af Tungen, d. e. af det, som Mennesket taler. Meningen er: Mennesket beslutter, Gud styrer. [2]) Veier Aanderne, d. e. prøver dem. [4]) Gud bringer Harmoni i alt, saaledes ogsaa at Straffen rammer de Onde, dette fører Verdens-Ordenen med sig. [5]) Det bliver ei frikjendt fra Slægt til Slægt, d. e. Ulykken udebliver ikke fra hans Børn, see 11, 21. Andre oversætte: om der end lægges Magt til Magt. [11]) Om Vægtstene i Pungen, see 5 Mos. 25, 13. [15]) sildig Regn, see Pag. XXI. [21]) Viisdom er altid en Skat i Hjertet, men naar den udtales, da fremmer den Læren, da bidrager den til at udbrede de gode Grundsætninger hos andre. [26]) d. e. Hunger driver Mennesket til at arbeide, og det har han ogsaa godt af; thi han vinder derved.

Capitel XVII.

[1]) Trætte-Offringer, Festmaaltider, hvor-

3. Digelen er for Sølvet og Ovnen for Guldet, men den, der prøver Hjerterne, er Jehova.
4. Den Onde hører paa uretfærdige Læber, Løgneren lytter efter Fordærvelsens Tunge.
5. Den, der spotter den Arme, forhaaner den, som gjorde ham, den, som glæder sig over Ulykken, vil ikke blive ustraffet.
6. Børnebørn ere de Gamles Krone, og Børnenes Priis ere deres Fædre.
7. Ikke klæde høie Ord en Daare, hvor meget mindre løgnagtige Taler en Fyrste.
8. En Ædelsteen tykkes Bestikkelse for den, som er Herre derover, hvorsomhelst han vender sig hen, har han Lykke.
9. Den, som skjuler Overtrædelse, søger Kjærlighed, men den, som opripper Ord, adskiller Fortrolige.
10. Skjænd griber en Forstandig dybere, end hundrede Slag Daaren.
11. Kun Bitterhed søger den Onde, men et grusomt Bud skal sendes efter ham.
12. Lad en Bjørn møde En, berøvet sine Unger, kun ikke en Uforstandig i sin Daarskab.
13. Hvo som gjengjælder Godt med Ondt, fra hans Huus skal det Onde ikke vige.
14. Begyndelsen til en Trætte er som Vandets Gjennembryden; undgaa Striden før du bliver heftig.
15. Den, som retfærdiggjør den Onde og fordømmer en Retfærdig, begge ere de en Vederstyggelighed for Jehova.
16. Hvad skal Penge i Daarens Haand, at kjøbe Viisdom, hvor der ingen Forstand er.
17. Til hver en Tid elsker en Ven, men en Broder fødes for Trængsel.
18. En Mand, der fattes Forstand, slaaer Haand i Haand, som gaaer i Borgen for sin Næste.
19. Den, som elsker Trætte, elsker Synd, hvo som gjør sin Dør høi, søger Fald.
20. Den, som er vanartig i Hjertet, vil ikke finde noget godt, og den, som er undersundig med sin Tunge, falder i det Onde.
21. Den, som avler en Daare, ham er det til Græmmelse, og ikke vil den Slettes Fader glæde sig.
22. Et glad Hjerte bringer en god Lægedom, men en nedslagen Aand udtørrer Legemet.
23. Bestikkelse tager den Ugudelige ud af sin Barm, for at bøie Rettens Veie.
24. Viisdom er foran den Forstandiges Blik, men Daarens Øine ere ved Jordens Ende.
25. En uforstandig Søn er Ærgrelse for sin Fader og Bitterhed for den, som fødte ham.
26. Ogsaa at straffe den Retfærdige er ikke godt, at Fyrster slaae over Billighed.
27. Den, som har god Kundskab, sparer sine Ord, og en forstandig Mand er koldsindig.
28. Ogsaa Daaren, naar han tier, vil holdes for viis; den, som holder sine Læber i, er forstandig.

Capitel XVIII.

1. En Særling søger blot, hvad der lyster ham, han bliver heftig ved enhver forstandig Tunge.
2. En Daare finder ei Behag i Forstand, ikkun i at aabenbare sit Hjerte.
3. Naar den Ugudelige kommer, kommer ogsaa Foragt, og med Skam Forhaanelse.
4. Dybe Vande ere Ordene i mangen Mands Mund, en sprudlende Bæk er Viisdomskilden.
5. At ansee den Ugudeliges Person er ei godt, at bøie den Retfærdiges Ret.
6. Daarens Læber komme med Strid, og hans Mund raaber efter Slag.
7. Daarens Mund bliver en Undergang for ham, og hans Læber blive til en Snare for hans Sjæl.
8. En Øretuders Ord ere som Lækkerbidskener og de komme ned i Bugens Indre.

---

ved der finder Uenighed Sted. [4]) Den Onde holder af at høre om Ondt. [6]) Høi Alder og talrig Afkom hørte til Velsignelserne i den gamle Pagt. [11]) Kun Bitterhed eller Oprør søger den Onde, men han volder sig selv Ulykker. [14]) Ordene ere i Texten dunkle; den her valgte Oversættelse tilkjendegiver, at af en liden Gnist kommer let en stor Ild. [17]) Meningen er: hvor meget smukt end Venskab fører med sig, saa lærer man dog i Nød at kjende, hvor stærk Blodets Baand er. [19]) Hvo som gjør sin Dør høi, d. e. i Heftighed hovmoder sig over sine Brødre, kommer til Fald. Dørene ere i Almindelighed smaa i Orienten. [24]) Paa den Forstandiges Aasyn er Viisdommen afpræget, medens derimod en Daares Blik ustadigen farer hid og did. Andre forklare det: den Forstandige har Viisdommen for sig, men Daaren søger den langt borte.

Capitel XVIII.

[1]) En Særling, hebr. En der adskiller sig, nemlig fra de andre Folk. Verset oversættes ogsaa heel anderledes; [2]) han finder kun Behag i at aabenbare sit Hjerte, d. e. handle efter sine egne Indfald og Luner. [6]) Hans Mund raaber efter Slag, han indbyder ved sin uforstandige Opførsel til eller volder sig Ubehageligheder. [8]) En Øretuders Ord ere som Lækkerbidskener, d. e. der ere Folk nok, som

9. Ogsaa den, som er efterladen i sin Gjerning, er den Fordærvelse Bringendes Broder.
10. Et fast Taarn er Jehovas Navn, derhen løber den Retfærdige og bliver ophøiet.
11. Den Riges Formue er hans faste Stad og som en høi Muur i hans Tanker.
12. Foran Fald ophøies en Mands Hjerte, men foran Ære gaaer Ydmyghed.
13. Den, der svarer, førend han har hørt, ham er det en Daarskab og en Vanære.
14. En Mands Aand kan opholde ham i hans Sygdom, men naar Aanden er nedbøiet, hvo kan da bære det.
15. Den Forstandiges Hjerte vil erhverve sig Kundskab, og de Vises Øren søge efter Indsigt.
16. Et Menneskes Foræringer gjøre Rum for ham og indføre ham hos Store.
17. Den Første synes retfærdig i sin Trætte, saa kommer den Næste og prøver ham.
18. Lodbet bringer Stridigheder til at forstumme og skiller de Mægtige fra hinanden.
19. En Broder er mere haardnakket, end en stærk Stad, og Stridigheder ere som en Laas for et Slot.
20. Af en Mands Munds Frugt mættes hans Bug, af sine Talers Indkomst vil han mættes.
21. Død og Liv ere i Tungens Vold, og den, som elsker den, skal nyde dens Frugt.
22. Hvo som har fundet en Hustru, har fundet en god Ting og har erhvervet Velbehagelighed fra Jehova.
23. En Fattig taler med ydmyge Ord, men den Rige svarer haardt.
24. Hvo som har mange Venner, kommer let til Ulykke, men mangen En, som elsker, hænger fastere ved ham end en Broder.

Capitel XIX.

1. Bedre en Fattig, som vandrer i sin Ustraffelighed, end En med underfundige Læber, der er en Daare.
2. Ogsaa i ikke at kjende sig selv er intet Godt, men den, som haster med sine Fødder, han synder.
3. Et Menneskes Daarskab styrter hans Vei, og paa Jehova er hans Hjerte fortørnet.
4. Rigdom skaffer mange Venner, men den Fattige bliver skilt fra sin Ven.
5. Et falskt Vidne bliver ikke ustraffet, og den, som udaander Løgn, vil ikke slippe.
6. Mange smigre for den Fornemmes Person, og alle ere Venner af den Mand, som kan give.
7. Alle en Fattigs Brødre hade ham, hvor meget mere holde ikke hans Venner sig langt fra ham; forlader han sig paa Ord, saa ere de der ei.
8. Den, som elsker sig selv, erhverver sig Forstand, han bevarer Indsigt for at finde Godt.
9. Et falsk Vidne vil ikke være ustraffet og den, som udaander Løgn, vil omkomme.
10. Vellevnet klæder en Daare ilde, hvor meget mindre en Tjener at herske over Fyrster.
11. Et Menneskes Forstand gjør ham langmodig, og hans Ære er det at oversee Brøde.
12. Som Løvens Brøl er Kongens Vrede, men som Dug paa Urter er hans Naade.
13. En daarlig Søn er en Ulykke for sin Fader, og et bestandigt Tagdryp er en trættekjær Qvinde.
14. Huus og Formue arver man fra Forældre, men fra Jehova kommer en forstandig Qvinde.
15. Dovenskab lader Søvn falde paa Folk, og en lad Person kommer til at mangle.
16. Den, som bevarer Budet, bevarer sin Sjæl, men hvo som ikke agter sin Vei, paadrager sig Døden.
17. Hvo som forbarmer sig over den Ringe, laaner Jehova, og hans Velgjerning vil han gjengjælde ham.

---

have Lyst til at høre det. Andre oversætte: En Øretuders Ord ere sagte, hviskende, men de trænge dog dybt ind. [9]) Meningen er: Ladhed og Ødselhed ere Brødre. [10]) Det er bekjendt, at ingen kunde indtræde for Østerlandets Monarker, uden at medbringe Foræringer. [17]) d. e. den, der taler først, synes at have Ret, men man kan ikke dømme, før den anden Part er hørt. [19]) Stridigheder imellem Brødre ere vanskelige at bilægge; de ligne en Laas eller stærk Bom for et Slot, igjennem hvilken man ei kan trænge. [20]) see 12, 14; 13, 2. [24]) En trofast Ven er langt mere værd, end mange saakaldte Venner.

Capitel XIX.

[1]) En, nemlig Rig, see 28, 6. [2]) Vankelmod, som kommer deraf, at man ei kjender sig selv, er ligesaa slem som Overilelse. [7]) Saafremt Læsemaaderne i Texten ere rigtige, da er Meningen, at naar den Fattige forlader sig paa Ord, paa Løfter, man har givet ham, saa ere de aldeles borte. [10]) Den almindelige Er-

18. Tugt din Søn, medens der er Haab, men opløft ikke din Aand til at dræbe ham.
19. Den, som er hastig til Vrede, maa give sin Bøde; thi om du frelser ham een Gang, saa maa du blive ved dermed.
20. Hør Raad og modtag Tugt, for at du kan være viis sidenefter.
21. Der ere mange Tanker i en Mands Hjerte, men Jehovas Raad det skal bestaae.
22. Et Menneskes Lyst er hans Kjærlighed, og bedre er en fattig end en pralerisk Mand.
23. At En frygter Jehova, det tjener ham til Livet, mæt skal han hvile, ikke hjemsøges af det Onde.
24. En Lad skjuler sin Haand i Fadet, han lader den end ikke komme til sin Mund igjen.
25. Slaa en Spotter, og den Enfoldige skal blive klog, irettesæt den Forstandige, og han skal snart forstaae Meningen.
26. Den, som plager sin Fader og vil bortjage Moderen, er en Søn, man har Skam og Skjændsel af.
27. Hør op, min Søn! at høre Tugt til at forvildes fra Kundskabs Ord.
28. Et Niddingsvidne spotter Retten og de Ugudeliges Mund sluger Ulykke.
29. Straffedomme ere beredte for Spotteren, og Slag for Daarens Ryg.

Capitel XX.

1. En Spotter er Viin, stærk Drik en Støier; den, som forvilder sig deri, bliver ikke viis.
2. Som Løvens Brølen er den Skræk, Kongen vækker; den, som fortørner ham, synder mod sig selv.
3. Hæder for en Mand er det, at holde sig fra Strid, men enhver Daare forivrer sig.
4. Fordi det er Vinter, vil den Dovne ikke pløie, han vil tigge om Høsten og intet finde.
5. Dybe Vande er Raad i en Mands Hjerte, men en forstandig Mand skal drage dem op.
6. Mange Mennesker udraabe hver sin Kjærlighed, men en oprigtig Mand, hvo kan finde ham?
7. Den, som vandrer i sin Ustraffelighed, han er retfærdig; lyksalige ere hans Børn efter ham.
8. Naar Kongen sidder paa sin Dommerthrone, da spreder han med sine Øine alt Ondt bort.
9. Hvem kan sige: jeg har renset mit Hjerte, jeg er reen for min Synd?
10. Dobbelte Vægtstene, dobbelte Epha, begge Dele ere en Vederstyggelighed for Jehova.
11. I sine Foretagender giver allerede den Unge sig tilkjende, om hans Gjerning er reen, er ret.
12. Et hørende Øre og et seende Øie, Jehova har gjort begge Dele.
13. Elsk ikke Søvn, at du ei skal forarmes, hold dine Øine aabne og mættes af Brød.
14. Det er slet, slet, pleier Kjøberen at sige, men gaaer han bort, da roser han sig.
15. Der gives Guld og Perler i Mængde, men forstandige Læber ere et kosteligt Kar.
16. Tag hans Kjortel, thi han gik i Borgen for Fremmed og udpant ham for en Andens Skyld.
17. Uretfærdigt Brød smager en Mand sødt, men siden efter fyldes hans Mund af Steen.
18. Overveielse i Raad skal bestaae, med Overlæg skal du føre Krig.
19. Den, der gaaer om som Bagvasker, aabenbarer Hemmelighed, bland dig ikke med Aabenmundede.
20. Den, som bander sin Fader og sin Moder, hans Lygte skal udslukkes i tykt Mørke.
21. Den Arv, der i Begyndelsen er forbandet, bliver sidenefter ikke velsignet.
22. Sig ikke: jeg vil gjengjælde Ondt, stol paa Jehova og han skal frelse dig.
23. Vederstyggelighed for Jehova er dobbelte Vægtstene, bedrageriske Vægtskaaler ere intet godt.
24. Fra Jehova ere en Mands Veie, thi hvorledes skulde et Menneske forstaae sin Vei?

---

faring er, at de Ringe sjeldent taale at komme til Ære og Værdighed. [18]) Tugt din Søn, nemlig med Alvor og Maadehold. [19]) Nogle forklare dette Vers i Sammenhæng med det Foregaaende: den, som er altfor heftig i sin Straf, maa bøde derfor; men frelser du ham engang fra Dødsstraffen, saa kan du atter tugte ham; Andre: den, som er heftig, maa man lade bære de ubehagelige Følger af hans Hidsighed; thi frelser man ham een Gang, saa maa man gjøre det altid; thi han aflægger ikke sin Heftighed. [22]) En pralerisk Mand, d. e. en Rig, som blot gjør Blæst med sin Rigdom uden at have noget tilovers for andre. [25]) Spotteren er den Ugudelige, Daaren. [27]) Hør op! dette er sagt ironisk; vil du høre op at lære, medens det er Tid, saa vil du snart forvildes. [28]) Ulykke, Andre: Uret.

Capitel XX.

[1]) En Spotter er Viin — Viin og stærk Drik — to onde Aander, i hvilke Mennesket forvilder sig. [4]) Vinter, d. e. Regntiden i October. [6]) De, der bære deres Kjærlighed paa Læberne, ere ikke altid at troe. [14]) Da roser han sig, fordi han har kjøbt saa billigt. [16]) see 27, 13. [17]) Det søde Brød forvandles i den Uretfærdiges Mund til haard Steen. [20]) Lygte og Lys, Billede paa Velstand. [21])

25. En Snare er det for et Menneske, ubesindigen at love noget Helligt og efter Løfterne da først at undersøge.

26. En viis Konge sigter de Ugudelige og fører Hjulet over dem.

27. En Lygte fra Jehova er Menneskets Aand, gjennemforsker alle Legemets Kammere.

28. Miskundhed og Sandhed skulle bevare en Konge, og han grundfæster sin Throne ved Miskundhed.

29. Prydelse for de Unge er deres Kraft, og Oldingers Smykke er deres graa Haar.

30. Saarstrimer ere Renselse for Ondt, og Slag for det Inderste af Legemet.

Capitel XXI.

1. Vandbække ere Kongens Hjerte i Jehovas Haand, han boier det hvorhen han vil.

2. Alle en Mands Veie ere rette for hans Øine, men Jehova prøver Hjertet.

3. At øve Retfærdighed og Ret er kosteligere for Jehova, end Offer.

4. Høit Blik og et stolt Hjerte, de Ugudeliges Lygte, er Synd.

5. De Flittiges Tanker, de ere kun til Fordeel, men enhver, der forhaster sig, kommer ikkun til Mangel.

6. At erhverve sig Skatte ved en falsk Tunge, er som en flygtende Aande af dem, der søge Døden.

7. De Ugudeliges Ødelæggelse skal forfærde dem, fordi de vægrede sig ved at gjøre hvad der var ret.

8. Den Syndbeladtes Vei snoer sig omkring, men den Rene, hans Vei gaaer lige ud.

9. Bedre er det at boe paa et Taghjørne, end hos en trættekjær Qvinde og i et forenet Huus.

10. En Ugudeligs Sjæl har Lyst til det Onde, ikke finder hans Ven Naade for hans Øine.

11. Kan man lade en Spotter bøde, saa bliver den Eenfoldige viis; naar man advarer den Vise, faaer han Forstand.

12. Den Retfærdige agter paa den Ugudeliges Huus, som styrter de Ugudelige i Ulykke.

13. Hvo der tilstopper sit Øre for den Fattiges Raab, han skal ogsaa raabe og ikke bønhøres.

14. En Gave i Løndom stiller Vrede, og Foræring i Barmen heftig Fortørnelse.

15. En Glæde for den Retfærdige er det, at gjøre Ret, men en Fordærvelse for dem, som beflitte sig paa Udaad.

16. En Mand, der farer vild fra Forstandigheds Vei, skal hvile i Dødningernes Forsamling.

17. Den, som elsker Vellyst, vil komme til at lide Mangel, den, som elsker Viin og Olie, vil ikke blive rig.

18. Den Ugudelige bliver en Udsoning for den Retfærdige, den Undersundige for den Retsindige.

19. Bedre at boe i et øde Land, end hos en trættekjær og fortørnet Qvinde.

20. En kostelig Skat og Olie er i den Vises Huus, men en daarlig Mand sluger det op.

21. Den, som jager efter Retfærdighed og Miskundhed, vil finde Liv, Retfærdighed og Ære.

22. En Viis bestiger de Mægtiges Stad og nedkaster deres Trygheds Styrke.

23. Den, som bevarer sin Mund og sin Tunge, bevarer sin Sjæl fra Trængsel.

24. Den frække Overmodige — en Spotter er hans Navn — begaaer Overmod i sin Vrede.

25. Den Lades Begjæring vil dræbe ham, thi hans Hænder vægrede at bestille noget.

26. Hver Dag har han Begjæring; den Retfærdige giver og holder ei tilbage.

27. De Ugudeliges Offer er en Vederstyggelighed, end sige naar han bringer det med et slet Sind.

---

d. e. Gud leder alt til det Bedste. [26]) En viis Konge sigter de Ugudelige som Kasteskovlen Kornet, Matth. 3, 12; Es. 28, 27. Og fører Hjulet over dem, straffer dem haardeligen; thi at lade Tærskevognen gaae over Fjender, var en grusom Straf.

Capitel XXI.

[1]) De Ugudeliges Lygte, d. e. deres Lykke; Andre oversætte: deres Pløining, nypløiede Land, d. e. hvad de tænke paa. [5]) Den Flittiges Tanker, d. e. Bestræbelser. [6]) En flygtende Aande, et hensvindende Pust af dem, der søge Døden, der styrte sig i Elendighed. [11]) see 19, 25. [12]) Andre: naar han (Gud) styrter de Ugudelige i Ulykke. [14]) En Foræring i Barmen, d. e. en hemmelig, med Delikatesse bragt Foræring. [15]) En Fordærvelse, fordi de Onde ikke uden ved Tvang kunne bringes til at gjøre hvad Ret er. [18]) Meningen er: at Gud ved sine Straffedomme lader den Ugudelige omkomme, for at redde den Uskyldige, see 11, 8; Es. 43, 3, 4. [20]) Sluger det op, d. e. ødelægger det altsammen. [25]) Den Lades Begjæring vil dræbe ham — af Dovenskab vil han ikke arbeide, men plages og pines af Begjærlighed efter hvad de Rige have; [26]) dag-

28. Et falskt Vidne vil gaae tilgrunde, men en Mand, som hører, vil altid kunne tale.
29. En ugudelig Mand forhærder sit Ansigt, men den Oprigtige han befæster sin Vei.
30. Ingen Viisdom og ingen Forstand og intet Raad gjælder for Jehova.
31. Hesten bliver tilredet til Kampens Dag, men Frelse beroer paa Jehova.

Capitel XXII.

1. Et godt Navn er at foretrække for megen Rigdom, god Ynde fremfor Sølv og Guld.
2. Den Rige og den Fattige mødes, Jehova har gjort dem alle.
3. Den Kloge seer det Onde og skjuler sig, men Daaren gaaer forbi og bliver straffet.
4. Ydmygheds Løn er Frygt for Jehova, Rigdom, Ære og Liv.
5. Torne og Snarer ere paa den Forslagnes Vei; den, der vogter sin Sjæl, holder sig langt fra dem.
6. Oplær den Unge i Forhold til hans Vei; ogsaa naar han bliver gammel, skal han ei vige derfra.
7. Den Rige hersker over den Fattige, og den, som laaner, skal være en Tjener for den, som udlaaner.
8. Den, som saaer Uret, skal høste Ulykke, og Riset skal gjøre Ende paa hans Vrede.
9. Den, som har et godt Øie, skal velsignes, thi han giver den Fattige af sit Brød.
10. Fordriv Spotteren, og Striden vil have Ende, og Kiv og Skam vil høre op.
11. Den, som elsker med et reent Hjerte og med yndige Læber, hans Ven er Kongen,
12. Jehovas Øine vaage over Kundskab, men styrter den Underfundiges Ord.
13. Den Lade siger: „der er en Løve udenfor, jeg kunde dræbes midt paa Gaden."
14. De forføriske Qvinders Mund er en dyb Grube, den, Jehova er vred paa, falder deri.
15. Daarskab er bunden fast i den Unges Hjerte, Tugtens Riis skal drive den bort derfra.
16. Naar En trykker en Fattig, da tjener det til Gevinst for ham; naar man giver den Rige, det er kun til Mangel.
17. Bøi dit Øre og hør de Vises Tale, og dit Hjerte lægge Mærke til min Underviisning;
18. Thi de ere behagelige, thi du skal bevare dem i dit Indre, de skulle være beredte tilsammen paa dine Læber,
19. At din Fortrøstning kan være paa Jehova, lærer jeg dig idag, ja dig.
20. Har jeg ikke skrevet dig ypperlige Ord med Raad og med Kundskab,
21. For at lære dig Sandheds Ords Vished, at du kan give Svar til dem, der have sendt dig.
22. Berøv ikke en Ringe, fordi han er ringe, og gjør ikke den Elendige Fortræd i Porten;
23. Thi Jehova skal udføre deres Sag og berøve dem, der røve ham, Livet.
24. Indgaa ei Venskab med en vredagtig Mand og kom ikke til et hastigt Menneske.
25. At du ei lærer hans Stier og tager Snarer for din Sjæl.
26. Vær ei blandt dem, som give Haandslag, som borge for andres Skyld;
27. Naar du intet har at betale, hvorfor skal man tage din Seng fra dig?
28. Flyt ei det ældgamle Grændseskjæl, hvilket dine Fædre have sat.
29. Seer du en Mand, som er hurtig i sin Forretning, for Konger skal han stilles, ei skal han stilles for Uædle.

---

ligen opstige nye Ønsker, men han har intet, medens den Retfærdige, d. e. den flittige Arbeider, har baade for sig og for andre. [28]) En Mand, som hører, hvad andre sige, og derved erhverver sig Erfaring. [29]) Den Ugudelige forhærder sit Ansigt, sætter en fræk Mine op, men den sande Sikkerhed findes ikkun hos den Oprigtige. [30]) Al menneskelig Viisdom bliver tilskamme for Gud.

Capitel XXII.

[3]) Daaren gaaer forbi uden at see sig for, og bliver straffet, styrter sig i Ulykke. [4]) Kun den Ydmyge kjender til Gudsfrygt, og hvor de indvortes Goder ere, der erstatte de let de ydre. [6]) Oplær den Unge i Forhold til hans Vei; thi alle skulle ikke have den samme Opdragelse. [8]) Riset skal gjøre Ende paa hans Vrede, d. e. han tager Straf til Gjengjæld for sin Ubesindighed; Andre: hans Vredes Riis skal fortæres. [12]) Kundskab, d. e. den kundskabsrige, forstandige Mand. [16]) Naar En trykker en Fattig, saa tjener det ham til Gevinst, fordi denne derved ofte bringes til at anstrænge sine Kræfter endnu mere, og da vorder det ham en Fordeel; stundom kan den Rige aldrig faae nok; hvad der skulde forøge hans Rigdom, bliver kun til Mangel for ham; thi Gud udleder ikke sjeldent gode Følger af de onde Handlinger. [18]) De skulle være beredte, ɔ: du skal kunne anvende dem, naar du behøver dem. [20]) Ypperlige Ord; Andre oversætte: tre Gange. [29]) Et udmærket Talent skal ikke skjules eller sættes i Livets lavere Kredse, men ophøies til vigtige Bestillinger.

Capitel XXIII.

1. Naar du sidder tilbords hos en Herre, saa betænk vel, hvem du har for dig;
2. Du sætter dig Kniven for Struben, naar du har Begjærlighed;
3. Du maa ei længes efter hans Lækkerbidskener, thi det er kun bedrageriskt Brød,
4. Stræb ikke efter at vorde rig, hold op med din Forstand!
5. Skulde du lade dine Øine flyve paa det; saa er det ei mere til, thi det vil gjøre sig Vinger som en Ørn og Himmelens Fugle.
6. Æd ei Brød hos den, der har et ondt Øie, og begjær ei hans Lækkerbidskener;
7. Thi som han beregner i sin Sjæl, saa er han; „spis og drik" vil han sige til dig, men hans Hjerte følger ei med dig;
8. Den Bid, som du har spiist, vil du udspye og have spildt dine venlige Ord.
9. Tal ikke for Daarens Øren, thi han foragter din Tales Kløgt.
10. Flyt ikke den ældgamle Grændse og gaa ei ind paa den Faderløses Mark.
11. Thi deres Løser er mægtig, han vil udføre deres Sag mod dig.
12. Vend dit Hjerte til Tugt og dit Øre til Kundskabs Ord.
13. Hold ei Tugt tilbage fra din Dreng, thi du kan slaae ham med en Stok, deraf døer han ei;
14. Slaaer du ham med en Stok, saa frelser du hans Sjæl fra Døden.
15. Min Søn! naar dit Hjerte er viist i dig, saa glæder ogsaa mit Hjerte sig hos mig,
16. Og mit Indre skal fryde sig, naar dine Læber tale, hvad ret er.
17. Lad dit Hjerte ei misunde Syndere, men beflit dig paa at frygte Jehova alle Dage;
18. Thi der gives endnu en Fremtid, og din Forhaabning skal ei blive til intet.
19. Hør du, min Søn! og bliv viis, og lad dit Hjerte gaae frem den lige Vei.
20. Vær ikke iblandt Viindrankerne, blandt dem, der ødelægge deres eget Legeme,
21. Thi en Viindranker og en Liderlig forarmes, og Søvn klæder i Pjalter.
22. Hør din Fader, som avlede dig, og ringeagt ei din Moder, fordi hun er bleven gammel;
23. Kjøb Sandhed, sælg den ei, Viisdom, Tugt og Indsigt.
24. Den Retfærdiges Fader skal glæde sig, og den, som har avlet en Viis, skal glæde sig ved ham.
25. Lad din Fader og din Moder glæde sig, lad hende fryde sig, som har født dig.
26. Giv mig, min Søn! dit Hjerte, og lad dine Øine vogte mine Veie.
27. Thi en dyb Grube er Hoerqvinden, og en snever Brønd den forføriske Qvinde;
28. Ja hun lurer som efter Rov, og forøger de Troløse iblandt Mennesker.
29. Hvem vederfares oh? hvem o vee? hvem Trætte, hvem Suk? hvem Saar uden Grund? hvem røde Øine?
30. Dem, der tøve længe ved Vinen, der komme for at søge efter sød Drik.
31. See ikke til Vinen, at den er rød, at den viser sin Farve i Bægeret, at den gaaer glat ned;
32. Siden efter vil den bide som en Slange, stikke som en Basilisk;
33. Dine Øine ville see efter fremmede Qvinder, og dit Hjerte tale forkeerte Ting,
34. Og du vil være, som en, der sover midt paa Havet, som en, der ligger paa Masten.
35. „Man slog mig, det smertede mig ikke, man stødte mig, jeg mærkede det ei. Naar skal jeg vaagne. Jeg skal blive ved at søge den."

Capitel XXIV.

1. Vær ikke nidkjær imod onde Mennesker, og vær ikke begjærlig efter at være hos dem.
2. Thi Ødelæggelse pønser deres Hjerte paa, og deres Læber tale Ulykke.
3. Ved Viisdom bliver et Huus bygget og ved Forstand bliver det grundfæstet;
4. Ved Indsigt fyldes Kamrene med alt kosteligt, yndigt Gods.

Capitel XXIII.

[2]) Begjærlighed, nemlig til hans kostelige Retter. [3]) Den Fornemmes Lækkerbidskener ere kun bedrageriskt Brød, fordi den Stores Naade hastigen kan forvandles til Unaade. [4]) Hold op med din Forstand, d. e. anvend ikke din Klogskab derpaa. [5]) Rigdomme svinde snart bort. [6]) Et ondt Øie har den Misundelige og Gjerrige. [7]) Som han beregner i sin Sjæl, d. e. efter den Anskuelse, han har om Mennesket og om Gods; han beregner alt efter Penge. [8]) Du faaer ikkun Ærgrelse af det, at du har spiist hos ham. [10]) See 22, 28; 5 Mos. 19, 14. [11]) Deres Løser, Goel ɔ: Gud, 5 Mos. 10, 18; Ps. 10, 14. [27]) En snever Brønd; den, der altsaa falder i den, kan ikke let komme op og ud igjen. [34]) Den, der sover midt paa Havet og ligger og sover paa Masten — er et Billede paa den, som er letsindigt tryg, hvor der let kan opstaae Fare. [35]) skildrer maleriskt den Druknes Tilstand og Tale: jeg vil blive ved at søge den, nemlig Vinen.

5. En viis Mand er stærk og en indsigtsfuld Mand styrker sin Kraft,

6. Thi ved kløgtigt Anslag kan du føre din Krig, og der er Held, hvor der er meget Raad.

7. For høi for Daaren er Viisdom, i Porten tør han ei oplade sin Mund.

8. Hvo som tænker paa at gjøre ondt, ham vil man kalde en skalkagtig Mand.

9. Daarligheds skjændige Bedrift er Synd, og en Vederstyggelighed for Mennesket er en Spotter.

10. Bliver du efterladen paa din Trængsels Dag, da bliver din Kraft trang.

11. Frels dem, der ere grebne til Døden, og dem, der snuble til at ihjelslaaes, blot du vilde redde dem!

12. Vilde du sige: see, vi vidste det ikke! mon ikke den, som prøver Hjerter, skal forstaae det, og den, som vogter din Sjæl, han veed det? Og han gjengjælder Mennesket efter dets Gjerning.

13. Min Søn! æd Honningen, thi den er god, og Honningkage, sød for din Gane;

14. Saa lær og Viisdom for din Sjæl; hvis du finder den, saa har du en Fremtid, og din Forhaabning skal da ei tilintetgjøres.

15. Luur ikke som en Ugudelig paa den Retfærdiges Bolig, og ødelæg ikke hans Vaaning.

16. Thi syv Gange falder den Retfærdige og staaer op, men de Ugudelige støde sig i deres Ulykke.

17. Naar din Fjende falder, da glæd dig ikke, og lad dit Hjerte ei fryde sig over, at han støder sig,

18. At ei Jehova maa see det, og det maa være ondt i hans Øine, og han skal vende sin Vrede bort fra ham.

19. Lad din Vrede ei optændes imod den Onde og vær ei nidkjær imod de Ugudelige;

20. Thi den Onde vil ingen Fremtid have, de Ugudeliges Lygte slukkes ud.

21. Frygt Jehova, min Søn! og Kongen, indlad dig ei med dem, der ville Forandringer.

22. Thi deres Ulykke kommer hastelig, og begges Undergang, hvo kjender den!

23. Ogsaa dette er den Vises Ord: At have Persons Anseelse i Retten er ikke godt.

24. Hvo som siger til den Ugudelige: du er retfærdig, ham ville Folkene forlade og Nationerne ville afskye ham.

25. Men for dem, som irettesætte ham, vil det være liftigt, og over dem vil den bedste Velsignelse komme.

26. Man skal kysse deres Læber, som svare rette Ord.

27. Bered din Gjerning derude og beskik det paa Marken for dig, siden efter kan du bygge dit Huus.

28. Vær ei uden Grund Vidne mod din Næste, thi skulde du besvige med dine Læber?

29. Sig ikke: som han har gjort ved mig, saa vil jeg gjøre ved ham, jeg vil gjengjælde Manden efter hans Gjerning.

30. Jeg gik forbi en doven Mands Mark og forbi et uforstandigt Menneskes Viinbjerg,

31. See, den var heelt begravet med Tidsler, dens Overflade var skjult med Nælder, og dens Steengjærde var revet ned.

32. Jeg saae det og jeg lagde det paa Hjerte: jeg skuede og antog Advarselen:

33. „Lidt Søvn, lidt Slummer, lidt Sammenfolden af Hænderne for at sove,"

34. Saa kommer din Armod vandrende og din Mangel, som en skjoldbevæbnet Mand.

Capitel XXV.

1. Ogsaa disse ere Salomons Ordsprog, hvilke Ezechias, Juda Konges, Mænd have samlet.

2. Guds Ære er det at skjule en Ting, og Kongens Ære er at randsage Tingen.

3 Himmelen i det Høie og Jorden i det Dybe, og Kongens Hjerte er urandsageligt.

4. Bortskaf Slakkerne fra Sølvet, og der kommer et Kar ud for Guldsmeden,

5. Bortskaf den Ugudelige fra Kongens Aasyn, og han skal grunde sin Throne paa Retfærdighed.

Capitel XXIV.

[10]) At tabe sin indre Kraft paa en Trængselsdag, er den sikkreste Vei til ogsaa at miste al ydre Styrke. [12]) Vel undskylde sig de, der ikke have Mod til at vove noget for andre, med deres Uvidenhed, og Mennesker kunne ikke see ind i deres Hjerter, om det virkelig forholder sig saa, men Gud kjender alt og gjengjælder det. [13]) Nyd Livet, [14]) men glem ikke det Høiere og Bedre. [16]) Den Retfærdige kan komme nok saa mange Gange i Ulykke, han frelses dog; den Ugudelige derimod gaaer tilgrunde. [22]) Begges d. e. de, der hverken frygte Gud eller Kongen. [27]) Først arbeide, saa nyde, eller og: først maa man have noget at leve af, før man vil bygge Huus, gifte sig. [34]) see 6, 10-11.

Capitel XXV

[1]) see Indledningen. [2]) Det tjener til at forherlige Gud, at han skjuler Tingene, d. e. at hans Gjerninger ere uudforskelige; en Konges Hæder viser sig i at udforske det Skjulte. [3]) At

6. Bryst dig ei i Kongens Nærværelse og staa ei paa de Høies Plads,
7. Thi bedre er det, at man siger til dig: stig herhid, end man skulde ydmyge dig for Fyrstens Aasyn, saa dine Øine see derpaa.
8. Gaa ikke hastig ud til Trætte, at du ei gjør noget tilsidst, naar din Næste beskjæmmer dig.
9. Kjæmp din Stridighed ud med din Næste, men aabenbar ikke andres Hemmelighed,
10. At ei den, som hører dig, skal forhaane dig, og det onde Rygte ikke vige fra dig.
11. Guldæbler med Udgravering af Sølv er et Ord i rette Tid.
12. En gylden Ring og et kosteligt Halssmykke er en Viis, som straffer, for det Øre, som hører ham.
13. Afkjøling ved Snee paa Høstens Dag er et trofast Bud for den, som sendte ham, og han vederqvæger sin Herres Aand.
14. Skyer og Vind uden Regn er en Mand, som praler af en falsk Gavmildhed.
15. Ved Langmodighed overtaler man en Fyrste, og en blød Tunge sønderbryder Been.
16. Finder du Honning, saa æd hvad du behøver, at du ei skal blive overfyldt og maa udspye det
17. Lad din Fod sjeldent komme til din Vens Huus, at han ei skal blive kjed af dig og hade dig.
18. Som Stridshammer, Sværd og skarpe Pile er en Mand, som vidner falsk mod sin Næste.
19. En raadden Tand og en vaklende Fod er Tillid til en Underfundig paa Trængselens Dag.
20. Som den, der aflægger Kjortelen paa Frostdagen, som Eddike paa Salpeter, saa er den, der synger Sange for et bedrøvet Hjerte.
21. Dersom din Fjende hungrer, da giv ham at spise, dersom han tørster, da lædsk ham med Vand;
22. Da lægger du gløende Kul paa hans Hoved, og Jehova skal gjengjælde dig.
23. Nordenvind føder Regn, en underfundig Tunge et fortrydeligt Ansigt.
24. Det er bedre at boe i et Hjørne paa et Tag, end hos en trættekjær Qvinde og i et forenet Huus.
25. Koldt Vand for en træt Sjæl er et godt Rygte fra et langt bortliggende Land.
26. En muddret Kilde og et fordærvet Væld er den Retfærdige snublende for den Ugudelige.
27. At spise formeget Honning er ikke godt, og at foragte deres Ære er Ære.
28. Som en gjennembrudt By uden Muur er en Mand, som ikke kan tvinge sin egen Aand.

Capitel XXVI.

1. Som Snee om Sommeren og som Regn om Høsten, saa passer Ære ikke for en Daare.
2. Som en Spurv vanker om, og som Svalen flyver let, saa træffer en Forbandelse uden Aarsag ei ind.
3. En Svøbe hører til Hesten, en Tømme til Asenet og en Stok til Daarens Ryg.
4. Svar ikke Daaren paa hans Daarskab, at du ei selv skal vorde ham lig.
5. Svar en Daare efter hans Daarskab, at han ei skal være viis i sine egne Øine.
6. Den lammer sine Fødder, drikker Ærgrelse, som sender Ærinde ved en Daare.
7. Tager Lænderne af den Halte og Ordsprog i Daarens Mund.
8. Som om man kaster en Ædelsteen i en Steenhob, saa er den, som giver en Daare Ære.
9. En Torn i en drukken Mands Haand er et Ordsprog i Eenfoldiges Mund.

---

du ei gjør noget tilsidst, er dunkelt sagt, at du ei skal bringe dig i Forlegenhed. [11]) Andre: Guldæbler i Sølvskaaler. [13]) Afkjøling ved Snee — en kjølig Drik, som hos os Iis, altsaa en sand Vederqvægelse, 13, 17. [19]) Saalidet man kan bruge en raadden Tand og en vaklende Fod, saa liden Tillid kan man have til en Underfundig. [21]) Du vil lægge gløende Kul paa hans Hoved, d. e. beskjæmme og bevæge ham ved din Høimod, see Rom. 12, 20. [25]) Koldt Vand ɔ: en sand Vederqvægelse. [27]) Dette Vers er anseet for dunkelt af næsten alle Fortolkere. Meningen er sandsynligen: Honning er en god Spise, dog maa man ikke nyde for meget deraf; saaledes: Æren er en god Ting, men det er undertiden en god Ting at foragte Ære; dog veed man ei, hvorpaa det Ord deres gaaer.

Capitel XXVI.

[1]) En Forbandelse uden Aarsag eller gyldig Grund svinder hen, uden at den virker noget. [7]) Den lammer sine Fødder, berøver sig et heldigt Udfald og forvolder sig Ærgrelse. [7]) Tager Lænderne af den Halte, d. e. ligesaalidet nogen kan kræve sunde Lænder af en Halt, ligesaalidet kan man finde Ordsprog, sindrig Tale i en Daares Mund. [8]) Andre: som om man binder en Steen fast til en Slynge. [9]) En Torn i en drukken Mands Haand saarer ikkun, fordi han slaaer omkring med den

10. Den Mægtige fordærver alt og leier en Daare og leier Overtrædere.
11. Ligesom Hunden vender sig til sit eget Spy, saa er en Daare, der gjentager sin Daarskab.
12. Seer du en Mand, der er viis i sine egne Øine, da kan du bedre have Forhaabning om en Daare, end om ham.
13. En Lad siger: en Løve er paa Veien, en ung Løve imellem Gaderne;
14. Døren dreier sig i Hængslerne og den Lade i sin Seng.
15. En Lad skjuler sin Haand i Fadet, det bliver ham besværligt, at bringe den til Munden.
16. En Lad er visere i sine egne Øine, end syv, der svare fornuftigt.
17. Som En, der griber en Hund ved Ørerne, saa er den, der i Forbigaaende harmes over en Trætte, der ei kommer ham ved.
18. Som en Afsindig, der kaster Brand, Pile og dødbringende Skud,
19. Saa er den Mand, der bedrager sin Næste og siger: „skjæmter jeg ei?"
20. Hvor ingen Brænde er, der slukkes Ilden, hvor ingen Øretuder er, der forstummer Trætten.
21. Hvad Kul ere for Gløder, og Brænde for Ilden, det er en trættekjær Mand til at optænde Kiv.
22. En Øretuders Ord ere som Lækkerbidskener, de stige ned til det Inderste af Bugen.
23. Som Sølvskum overdraget over Potteskaar, saa ere gløbende Læber og et ondt Hjerte.
24. Med sine Læber forstiller sig en Hader, og i sit Inderste lægger han Svig;
25. Naar han gjør sin Røst yndig, saa tro ham ei, thi syv Vederstyggeligheder ere i hans Hjerte;
26. Skjuler man Hadet med Bedrageri, saa aabenbares hans Ondskab i Forsamlingen.
27. Den, som graver en Grav, han skal falde i den, den, som vælter en Steen, paa ham skal den falde tilbage.
28. En falsk Tunge hader dem, hvem den har fornærmet, og en glat Mund skal volde Fortræd.

Capitel XXVII.

1. Roes dig ikke af den Dag imorgen, thi du veed ikke, hvad den Dag vil føde.
2. Lad en Fremmed rose dig, ei din egen Mund, en anden og ikke dine Læber.
3. Stene ere svære, og Sand er en Byrde, men en Daares Harme er sværere, end begge Dele.
4. Vreden er Grumhed og Harme er Vandskyl; dog, hvo bestaaer mod Iversyge?
5. Bedre aabenbar Irettesættelse end skjult Kjærlighed;
6. De Saar, hvilke En slaaer, som elsker, ere vel meente, men dens Kys, som hader, ere falskelige.
7. En mæt Sjæl vrager Honningkager, men for den hungrige Sjæl er alt Bittert sødt.
8. Ligesom en Spurv, der flygter fra sin Rede, saa en Mand, der flygter fra sit Sted.
9. Olie og Røgelse glæde Hjertet, og en Vens Sødhed kommer af et hjerteligt Raad.
10. Forlad ei din Ven og din Faders Ven, gaa ikke til din Broders Huus paa Ulykkens Dag; bedre en nær Ven, end en fjern Broder.
11. Vær viis, min Søn! og glæd mit Hjerte, at jeg kan svare dem, der tale ilde om mig.
12. En Klog seer Ulykken og skjuler sig, Daarer gaae forbi og maae bøde derfor.
13. Tag hans Klædning; thi han gik i Borgen for en Fremmed, og pant ham ud for en fremmed Qvindes Skyld.
14. Den, som velsigner sin Næste med en høi Røst om Morgenen tidligt, ham regnes det som en Forbandelse.
15. En Tagdryp paa en Regndag og en trættekjær Qvinde ligne hinanden;
16. Hvo som vil holde hende tilbage, tilbageholder Vind, og Olien paa hans høire Haand vidner derom.

---

i en Ruus; saa og Viisdoms Taler for den, der ei forstaaer at bruge dem. [13]) see 22, 13. [14]) Som Døren dreier sig i Hængselet bestandig frem og tilbage, uden at komme videre, saa en Lad i sin Seng. [22]) see 18, 8. [23]) gløbende Læber, der tale om Kjærlighed.

Capitel XXVII.

V. [8]) indeholder en Opmuntring til at blive i Fædrelandet. [10]) see 18, 24. [11]) d. e. naar Børnene ere forstandige, da er det et godt Vidnesbyrd for Forældrene imod dem, som ville tale ilde om dem. [12]) see 22, 3. [13]) see 20, 16. [14]) Overdrevne og lydelige Høflighedsbeviisninger ere stedse mistænkelige. [16]) Hvo som vil holde hende tilbage (hebr. skjule hende, at hendes Trættekjærhed ei kommer for Dagen) han gjør det Samme, som den, der vil holde Vind tilbage, d. e. gjøre umulige Ting, Olien paa hans Haand vil vidne derom, d. e. han maa læge sin saarede Haand

17. Jern skjærper man paa Jern, og en Mand tillige sin Næstes Person,
18. Den, som bevarer Figentræet, vil æde dets Frugt, og den, som vogter sin Herre, skal æres.
19. Ligesom i Vandet Ansigt er mod Ansigt, saa er Menneskets Hjerte mod Hjerte.
20. Helvede og Fordærvelse kunne ikke mættes, saa kunne Menneskens Dine ikke mættes.
21. Hvad Digelen er for Sølvet og Ovnen for Guldet, det maa en Mand være i Forhold til Lovpriisning.
22. Dersom du støder en Nar i en Morter, mellem stødt Korn med en Kolle, saa viger hans Daarskab dog ikke fra ham.
23. Du maa kjende dit smaa Qvægs Tilstand, henvend din Opmærksomhed paa Hjordene,
24. Thi Rigdom varer ei evindelig, saalidet som en Krone fra Slægt til Slægt.
25. Naar Høet er ført bort, saa sees Græsset, og Urterne paa Bjergene samles ind.
26. Lammene ere til dine Klæder, og Bukkene ere Agerens Løn;
27. Og du faaer Gedemælk nok til Næring for dig, til Næring for dit Huus, til Livsophold for dine Piger.

Capitel XXVIII.

1. De Onde flygte, uden at nogen forfølger dem; men den Retfærdige er tryg, som en ung Løve.
2. Formedelst et Lands Forseelse ere dets Herrer mange, men naar Mennesket er forstandigt, indsigtsfuldt, saa vil dets Lykke blive varig.
3. En fattig Mand, som undertrykker de Elendige, er som en skyllende Regn, hvorved der ei kommer Brød.
4. De, som forlade Loven, prise den Onde, men de, der bevare Loven, blive opbragte paa dem.
5. Onde Folk forstaae ei Ret; men de, som søge Jehova, forstaae alt.
6. Bedre en Fattig, som vandrer i sin Ustraffelighed, end En, som har forkeerte Veie, om han end er rig.
7. Den, som bevarer Loven, er en forstandig Søn; men den, som har Omgang med Svirebrødre, beskjæmmer sin Fader.
8. Den, som forøger sin Formue ved Rente og ved Aager, han samler til dem, som give det til de Fattige.
9. Den, som vender sit Øre bort fra at høre Loven, endog hans Bøn ere en Vederstyggelighed.
10. Den, som fører de Retsindige vild paa en ond Vei, han skal falde i en Grav, men de Retsindige skulle arve Godt.
11. En rig Mand er viis i sine egne Dine, men den forstandige Fattige skal randsage ham.
12. Naar de Retfærdige fryde sig, saa er deres Hæder stor, naar de Onde komme op, saa skjule Menneskene sig.
13. Hvo, som skjuler sine Overtrædelser, han skal ikke have Lykke, men den, som tilstaaer og aflægger dem, ham skal der skee Forbarmelse.
14. Saligt det Menneske, som altid frygter, men den, som forhærder sit Hjerte, skal falde i det Onde.
15. En brølende Løve og en omkringløbende Bjørn er en Ugudelig, som hersker over de ringe Folk.
16. Er Fyrsten uforstandig, saa blive Voldsgjerninger mange, men den, som hader Vindesyge, skal forlænge sine Dage.
17. Et Menneske, belæsset med Menneskeblod, flygter indtil Fængslet; man tage ei fat paa ham.
18. Hvo som vandrer ustraffelig, skal frelses, men den, som vakler paa tvende Veie, skal falde paa den ene.
19. Den, som dyrker sin Jord, skal mættes af Brød, men den, som jager efter tomme Ting, skal mættes af Armod.
20. En trofast Mand har megen Velsignelse, men den, som haster efter at blive rig, skal ei blive ustraffet.
21. At have Persons Anseelse er ikke godt

---

med Olie. [19]) d. e. Som En er mod sin Næste, saa er denne mod ham. [21]) Ligesom Digelen udsmelter det Urene af Sølvet og Ovnen det af Guldet, saaledes kunne Lovtaler tjene til at rense en Mand; han maa nemlig derved lære at prøve sig selv, om han ogsaa fortjener den Berømmelse, der vorder ham til Deel. V. [23]) indeholder en Opmuntring til en omhyggelig Agerbrug, som det, der altid giver den sande Rigdom.

Capitel XXVIII.

V. [2]) skal rimeliviis advare imod Opror; eet forstandigt Menneske er bedre, end mange Herrer; thi saadant kommer kun formedelst et Lands Forseelse, Feil, der begaaes i Landets Bestyrelse. [11]) randsager d. e. prøver, gjennemskuer ham. [17]) Meningen er sandsynligen: et saadant blodbesmittet Menneske har Straf nok i sin onde Samvittighed; [illegible]

og over et Stykke Brød kan en Mand synde.

22. En Mand med et misundeligt Øie iler efter Formue, han veed ikke, at Mangel vil komme over ham.

23. Hvo som irettesætter En, skal siden finde Naade, mere end den, som er glat med sin Tunge.

24. Den, som berøver sin Fader og sin Moder og siger: det er ingen Synd, han er Staldbroder til en fordærvelig Mand.

25. Hvo som er opblæst, oppuster Strid, men den, der stoler paa Jehova, han skal vorde feed.

26. Den, der stoler paa sit Hjerte, han er en Daare, men den, som vandrer i Viisdom, han skal undslippe.

27. Den, som giver den Fattige, han skal ingen Mangel have, men den, som lukker sine Øine, han skal have mange Forbandelser.

28. Naar de Ugudelige reise sig, saa skjuler Menneskene sig, men naar de gaae tilgrunde, formeres de Retfærdige.

Capitel XXIX.

1. En strafværdig Mand, som forhærder sin Nakke, skal hastig sønderbrydes uden at nogen læger ham.

2. Naar de Retfærdige blive mange, glæder Folket sig, men naar den Ugudelige hersker, sukker Folket.

3. En Mand, der elsker Viisdom, vil glæde sin Fader, men hvo som omgaaes med Skjøger, vil ødelægge sin Formue.

4. En Konge bringer ved Ret sit Land paa Fode, men en underfundig Mand nedbryder det.

5. En Mand, der smigrer for sin Næste, udspænder et Næt for hans Fodder.

6. I en ond Mands Misgjerning ligger en Snare, men den Retfærdige skal juble og glæde sig.

7. Den Retfærdige forstaaer den Ringes Sag, den Ugudelige har ingen Forstand.

8. Spottere sætte en Stad i Oprør, men Vise bilægge Vrede.

9. Naar en viis Mand gaaer irette med en uforstandig Mand, da baade harmes han og leer, men har dog ingen Ro.

10. Blodtørstige Mænd hade den Ustraffelige, men de Retskafne ville frelse hans Liv.

11. Al sin Harme lader den Eenfoldige fare ud, men den Vise tæmmer den siden efter.

12. Naar Herskeren hører efter løgnagtige Ord, saa ere alle hans Tjenere ugudelige.

13. Den Fattige og Aagerkarlen mødes, den, som oplyser begges Øine, er Jehova.

14. En Konge, der dømmer de Ringe med Ret, hans Throne vil stadfæstes evindelig.

15. Riis og Irettesættelse giver Viisdom, men en Dreng, som overlades til sig selv, beskjæmmer sin Moder.

16. Naar Ugudelige tiltage, tiltager Brøde, men de Retfærdige skulle see paa deres Fald.

17. Tugt din Søn, saa skal han skaffe dig Ro, og yde din Sjæl Behagelighed.

18. Uden Aabenbaring bliver Folk tøilesløse, men den, som bevarer Loven, Held ham!

19. Ved Ord bliver en Træl ikke tugtet, han forstaaer det og svarer ikke til det.

20. Seer du en Mand, hastig med sine Ord, man kan da have mere Tillid til en Daare, end til ham.

21. Naar En forkjæler sin Træl fra hans Ungdom, saa vil han siden efter være utaknemmelig.

22. En vredagtig Mand oppuster Strid, og en hastig Mand vækker megen Overtrædelse.

23. Et Menneskes Hovmod vil nedbøie ham, men ydmyg Mand skal faae Ære.

24. Hvo som deler med en Tyv, hader sit Liv; han hører Forbandelsen og angrer det ikke.

25. At forfærdes for Mennesker fører i Snarer, men den, som stoler paa Jehova, skal ophøies.

---

høver at tage fat paa ham. Andre oversætte: Ingen maa understøtte ham. [28]) Siden, bag efter; thi om end Irettesættelsen ikke strax behager, saa vil den Dadlede dog indsee, at denne meente det bedre med ham, end den, som havde en glat Tunge, og roste ham.

Capitel XXIX.

[6]) I en ond Mands Misgjerning ligger en Snare, d. e. en Ond forleder let en anden, men den Retfærdige skal juble, gaae Livet glad igjennem. [7]) Har ingen Ro, kommer ikke til sit Maal, udretter intet. [13]) Aagerkarlen (Andre: Bedrageren) mødes med den Fattige, 22, 2; de ere hinandens Fiender, dog oplyser Jehova begges Øine, den samme Sol skinner over dem begge, Matth. 5, 45; [16]) skulle see paa, d. e. blive Vidner til. [18]) Ikkun Guds Lov kan med sin Myndighed tvinge Menneskenes gjenstridige Villie. [19]) En Træl, hvem i Regelen Kjærlighed mangler, lader sig ikke tugte med Ord; det hjælper ikke, at han veed, hvad han skal gjøre, naar han ei svarer dertil, gjør det. [24]) Han hører Forbandelsen, see 3 Mos. 5, 1 flg. Dom 17, 2.

26. Mange søge Herskerens Blik, men fra Jehova kommer en Mands Ret.

27. Vederstyggelighed for de Retfærdige er en uredelig Mand, og Vederstyggelighed for den Ugudelige er den, som vandrer sin Vei oprigtig.

Capitel XXX.

1. Agurs, Jakehs Søns Ord; en Ordsprog-Samling, et Udsagn af Manden, til Ithiel, til Ithiel og Uchal;

2. Ja, jeg er ufornuftigere end en Mand og har ei lært Menneskers Indsigt;

3. Og ikke har jeg lært Viisdom, ei kjender jeg de Helliges Kundskab.

4. Hvo steg til Himmelen og foer ned? hvo samlede Vinden i sin Haand, hvo bandt Vandene i et Klæde, hvo har fastsat alle Jordens Grændser, hvad er hans Navn, hvad er hans Søns Navn, om du det veed?

5. Alt Guds Ord er luttret, et Skjold er han for dem, som stole paa ham.

6. Læg ei noget til hans Ord, at han ei skal straffe dig, og du findes dig bedragen.

7. Tvende Ting har jeg begjæret af dig, vægre mig det ikke før jeg døer!

8. Lad Forfængelighed og Løgns Ord være langt fra mig, giv mig hverken Armod eller Rigdom, men tildeel mig mit beskikkede Brød,

9. At jeg ei skal blive mæt og glemme dig og sige: „Hvo er Jehova?" Eller at jeg ei skal blive arm og stjæle og forgribe mig paa min Guds Navn.

10. Bagtal ikke en Tjener for hans Herre, at han ei skal bande dig, og du skal befindes skyldig.

11. En Slægt er der, som forbander sin Fader, en Slægt, som ei velsigner sin Moder,

12. En Slægt, som er reen i sine egne Øine og dog ei toet af sin Ureenhed,

13. En Slægt! hvor stolte ere dens Øine og dens Øienlaag høit opløftede;

14. En Slægt, hvis Tænder ere Sværd og dens Kindtænder Knive til at fortære de Elendige af Landet, og de Fattige af Jorden.

15. Blodsuersken har to Døttre: „giv! giv!" disse tre blive ikke mætte; fire som ikke sige: „det er nok."

16. Graven og det tillukte Liv, Jord, som ei er bleven væbet med Vand, og Ilden, som ikke siger: „det er nok."

17. Et Øie, som spotter Fader og som vægrer sig at lyde Moderen, det skulle Dalens Ravne udhugge og Ørnes Sønner skulle fortære det.

18. Tre Ting ere forunderlige for mig, og fire Ting kjender jeg ikke.

19. Ørnens Vei igjennem Himmelen, Slangens Vei til Klippen, Skibets Vei over Havets Midte, Mandens Vei til Jomfruen.

20. Saa er en Hoerqvindes Vei; hun aad og viskede sin Mund og sagde: jeg gjorde intet Ondt.

21. Under tre Ting skjælver Landet, og under fire, som det ei kan bære;

22. Under en Træl, naar han bliver Konge, og Daaren, naar han bliver mæt af Brød,

23. Under en hæslig Qvinde, naar hun bliver gift, og en Tjenestepige, naar hun arver sin Frue.

24. Disse fire ere de mindste paa Jorden, og disse ere de allerviseste;

25. Myrerne, et Folk, som ikke er stærkt, og dog berede de deres Føde om Sommeren,

26. Kaninerne, et Folk, der ei er vældigt, og dog sætte deres Huus i Klippen.

27. Græshopper, der endskjøndt de ikke have nogen Konge, dog alle gaae ud skareviis;

28. En Skruptudse, som kan gribe med Hænderne, og dog er den i Kongens Paladser.

29. Disse tre have en herlig Gang, og fire ere raske til at gaae frem,

30. Løven, Helten iblandt Dyrene, han viger ei for nogen,

31. Den vælige Hingst og Bukken og en Konge, uimodstaaelig.

Capitel XXX.

.[1]) Om Agur see Indledningen. [2]) Min Viisdom er den, at jeg intet veed; thi hvad veed et Menneske, naar han betragter Naturens Under. [4]) smlg. Hjob. 38. [6]) see 5 Mos. 4, 2. [11]) Nogle tage dette som et Udraab: „O Slægt!" som om Agur udbryder i Beklagelser over sin Tids Ondskab. [15]) Ved Blodsuersken maa tænkes paa en Art Vamphr, der som et qvindeligt Uhyre eller Spøgelse, i Folkeovertroen forestilles at overfalde Folk om Natten og udsue deres Blod. Her bruges dette Udtryk digterisk om det, som er umætteligt. Tre, ja fire Gjenstande vil altid have, fordi de aldrig faae nok, Graven (eg. Scheol, Underverdenen), det tillukte Liv, den ufrugtbare Qvinde, en Sandørken og Ilden. [20]) Saa er, d. e. ligesaa forborgen er ogsaa en Hoerqvindes Adfærd; hun lader som om hun intet har gjort. [22]) Hos disse fire findes en utaalelig Eenfoldighed; de tænke blot paa Øieblikkets Lyst og volde derfor megen Uro. [28]) Skruptudsen, som veed at skaffe sig Plads i en saa stadselig Bolig; Andre oversætte: Edderkoppen. [31]) Den vælige Stridshingst, hebr. den, hvis Lænder ere omgjordede;

32. Har du været taabelig til at ophøie dig og du tænkte Ondt, da Haand paa Munden!

33. Den, som kjerner Mælk, faaer Smør deraf, og den som støder Næsen, faaer Blod, og den, som driver Vrede, faaer Trætte deraf.

Capitel XXXI.

1. Lemuels, Kongens Ord, en Samling, ved hvilken hans Moder optugtede ham.

2. Ak min Søn! Ak mit Livs Søn, og ak mine Løfters Søn!

3. Giv ei Qvinden din Kraft eller dine Veie til Kongers Fordærv.

4. Det sømmer ikke Kongerne, Lemuel, ikke Kongerne at drikke Viin, og ei Herskerne berusende Drik,

5. At han ei skulde beruse sig og glemme det Bestemte og forandre alle elendige Folks Ret.

6. Giver den stærke Drik til den Ulykkelige og Viin til den Dybtbedrøvede;

7. Han vil drikke og glemme sin Armod og ikke tænke mere paa sin Lidelse.

8. Aabn din Mund for den Stumme, for alle forladte Børns Retssag.

9. Aabn din Mund og døm ret og udfør den Elendiges og Armes Sag.

10. Hvo kan finde en duelig Qvinde? kostbarere end Perler er hendes Værd;

11. Hendes Mands Hjerte kan stole paa hende, Indtægt skal ikke mangle.

12. Hun gjør ham Godt og ikke Ondt, alle hendes Livs Dage;

13. Hun søger Uld og Hør og arbeider med Lyst med sine Hænder,

14. Hun er som et Kjøbmandsskib, bringer Føden langveis fra.

15. Hun staaer op, medens det endnu er Nat, og giver sit Huus Tæring og Pigerne deres bestemte Deel.

16. Hun tænker paa en Ager og hun faaer den, og af Hænders Frugt planter hun en Viingaard.

17. Hun ombinder sine Lænder med Styrke og gjør sine Arme stærke.

18. Hun mærker, at hendes Handel gaaer godt; ei vil hendes Lygte slukkes om Natten.

19. Hun lægger sine Hænder paa Rokken, og hendes Fingre tage fat paa Tenen.

20. Sin Haand udbreder hun til den Fattige og strækker sin Haand ud mod den Arme.

21. Hun frygter ei for sit Huus for Sneen, fordi hele hendes Huus er klædt i Purpur.

22. Tæpper syer hun sig, Linned og Carmosin er hun iklædt.

23. Hendes Mand er navnkundig i Portene, naar han sidder imellem Landets Ældste.

24. Hun syer fine Skjorter og sælger dem, og Bælter giver hun Kjøbmanden til Salg.

25. Styrke og Hæder ere hendes Klædebon, saa kan hun lee ad den kommende Tid.

26. Hun aabner sin Mund med Viisdom, og Kjærligheds Lov er paa hendes Tunge.

27. Hun bespeider sit Huses Veie og æder ikke Ladheds Brød.

28. Hendes Sønner staae op og prise hende, og hendes Mand roser hende:

29. „Mange Døttre viste Dygtighed, men du overgaaer dem allesammen."

30. Ynde er bedragelig og Skjønhed Forfængelighed, men en Qvinde, som frygter Jehova, hun fortjener Roes.

31. Giver hende af hendes Hænders Frugt, og hendes Gjerninger skulle prise hende i Portene.

---

paa Afbildninger fra Østerland finder man Hesten prydet med Remme og Spænder paa Lænderne.

Capitel XXXI.

[1]) Om Lemuel see Indledningen. [2]) Mine Løfters Søn, hvilken jeg har ønsket mig, for hvis Fødsel jeg har gjort Løfter til Gud. [3]) d. e. gaae ei paa de Veie, paa hvilke Konger fordærves, nemlig ved Qvinder. I Modsætning hertil skildres den retskafne Qvindes berømmelige Adfærd.

Salomons Prædiker,

overſat af Grundtexten

ved

Chr. H. Kalkar.

Indledning til Prædikeren.

En viis Mand betragter i nærværende Skrift det menneskelige Liv saaledes, som det fremstiller sig for den, der efter at have nydt alle Livets Goder og erfaret deres Flygtighed, skuer tilbage paa den henrundne Tid og spørger sig: hvad der da er den egentlige Vinding, det Blivende i dette? Betragtet fra denne Standpunct forekommer ham al Nydelse og al Bestræbelse, alle Planer, ja endog al Forsken efter Tingenes Grunde, som Forfængelighed; thi intet af det altsammen tilfredsstiller, intet er det Blivende og Vedvarende, Alt gaaer i et bestandigt Kredsløb. Forfatteren, der ikke kjender den christelige Livsanskuelse og ikke staaer paa dens Grundvold, spørger ikke, i hvad Forhold det nærværende Liv staaer til det evige og tilkommende, hvor saamange af Livets Gaader ville være løste, men kun om, hvad Resultatet er af al Stræben her paa Jorden? om alt, hvad der falder i Menneskets Lod, kun er afvexlende Billeder, der fare forbi uden noget Maal, eller om det har et høiere Øiemeed, i hvilket da Livets Opgave er at søge. Og denne Opgave finder han da, efter at alle Tings Forfængelighed stærkt har paatrængt sig ham, i en glad og uforstyrret Nydelse af Livets Goder, naar Mennesket tager disse som Guds Gaver, uden at forlange, at ville udgrandske Grunden til det, der lader sig tilsyne i Livet. Men da Mennesket ikke kan gjøre dette uden et gudhengivent Sindelag, saa er det, at frygte Gud og holde hans Bud, Livets sidste Endemaal. Saaledes føres Betragteren hen til det samme Resultat, som det i Hiobs Bog, kun med den Forskjel, at Hiobs Bog vender Blikket nærmest til den dunkle Side af Livet: om de Retfærdiges Lidelser paa Jorden, Prædikeren derimod gaaer ud fra Overveielsen af Livets Glæder og Nydelser; i Hiobs Bog lærer Gud selv Mennesket Ydmyghed og Underkastelse ved at vise ham Grændsen for den menneskelige Kundskab, i Prædikeren fremgaae disse Dyder som et nødvendigt Resultat af Livet selv. Og dette er netop det Ophøiede i Bibelen, at enhver dyb Følelse, der kan rummes i et menneskeligt Bryst, og enhver indre Kamp her har sin Plads og sin Udtalelse; derfor er den en saa uudtømmelig Viisdoms-Kilde.

Saaledes er ogsaa den i nærværende Bog fremførte Reflexion over Livets Ironi og dets mange Modsigelser. Men denne Betragtning er ingen Philosophercn fra vore Dage; den er indklædt i Oldtidens Tankesprog, forbundet med Vid og Skarpsindighed, mere henkastede, end udførte Tanker, afvexlende efter Sindsstemningens Beskaffenhed, snart melancholske, snart lunefulde, fra alle Sider kommende tilbage til det samme Resultat. Man kan derfor ikke undre sig over, at der forekomme ikke faa Vanskeligheder; ja Læseren synes endog ofte at støde paa Modsigelser og Paradoxer, hvilket kun en dybere Indgaaen i det Øiemeed, i hvilket Sætningen hver Gang fremføres, kan opløse. I sin Form slutter Bogen sig til Ordsprogene; med Hensyn til Tonen og Indholdet til de prophetiske Skrifter; dog overgaaer den disse i Dunkelhed. Adskillige Ord og Talemaader ere endnu aldeles usikkre.

Fra de ældste Tider har man anseet Salomon for Forfatter; som saadan indfører han sig udtrykkelig i Begyndelsen, 1, 1. Hvem kunde vel mere have Anledning til paa sit rigtbevægede Livs gamle Dage at anstille saadanne Betragtninger, som de, hvilke denne Bog indeholder, end den Konge, der indtil Mættelse havde nydt alle Livets Goder og erfaret, at disse i og for sig ikke gjøre Mennesket lykkeligt, naar det forlader Gud? Han kalder sig Koheleth, hvilket Ord man har oversat ved Prædiker, den, som taler i en Forsamling (Ecclesiastes see 12, 11) af Viisdomsforskere eller Lærde. Men uagtet Salomon med Føie er nævnet som Forfatter til de i denne Bog indeholdte Reflexioner, givne af en Hyrde (12, 11), saa følger deraf ikke, at Bogen i sin nærværende Form er udgaaet fra hans Haand; adskillige Ord, Talemaader, Udtryk og Vendinger tyde hen paa en senere Tidsalder, i hvilken maaskee en Omarbeidelse har fundet Sted paa samme Maade, som med Ordsprogene. Dog er man heraf ikke berettiget til at slutte, at en senere Forfatter kun har brugt Salomons Navn til Indklædning for sit Værk.

Salomons Prædiker.

Capitel I.

Alt er forfængeligt, endog den menneskelige Viisdom, efter Salomons egen Erfaring.

1. Prædikerens Ord, Davids Søns, Kongens i Jerusalem.
2. O Forfængeligheds Forfængelighed, siger Prædikeren, Forfængeligheds Forfængelighed, det er Forfængelighed altsammen!
3. Hvad Fordeel har Mennesket af sin Møie, hvormed han vorder besværet under Solen?
4. En Slægt gaaer, og en Slægt kommer, men Jorden staaer evindelig.
5. Og Solen gaaer op og Solen gaaer ned og iler hen til det Sted, hvor den skal gaae op igjen.
6. Den gaaer mod Syd og vender sig mod Nord, vendende, vendende sig gaaer Vinden og dreier sig om i sine Kredse.
7. Alle Bækkes Løb er til Havet, men Havet bliver ikke fuldt; til det Sted, hvor Floderne gaae hen, derfra gaae de atter tilbage.
8. Alle Ord afmattes, ingen kan udsige det, Øiet bliver ikke mæt af at see, og Øret bliver ikke fyldt af at høre.
9. Hvad der har været, det vil være, hvad der er skeet, det vil skee, og der er intet Nyt under Solen.
10. Der gives vel noget, hvorom man siger: see, det er nyt; men det har været for længe siden, i de forrige Tider, som have været før os.
11. Der er ingen Ihukommelse for de forrige Ting, og der skal ingen være for de kommende Ting, der skulle skee, der skal ikke være nogen Ihukommelse for dem hos dem, der skulle leve siden efter.
12. Jeg, Prædikeren, var Konge over Israel i Jerusalem;
13. Og jeg satte mit Hjerte til at undersøge og udgrandske Viisdom, men af alt det, som skeer under Himmelen, har Gud givet Menneskene en daarlig Møie at plage sig!
14. Jeg har seet alle de Gjerninger, som gjordes under Himmelen, og see, det var alt Forfængelighed og Aandsfortærelse.
15. Det Krogede kunde ikke rettes, og Brøst kunde ikke tælles.
16. Jeg sagde til mit Hjerte saaledes: see, jeg er bleven stor og er tiltagen i Viisdom langt over dem, som have været før mig over Jerusalem, og mit Hjerte har seet megen Viisdom og Kundskab.
17. Og jeg satte mit Hjerte til at kjende Viisdom, og til at kjende Daarskab og Eenfoldighed; da fornam jeg, at ogsaa dette var Aands-Fortærelse;
18. Thi hvor megen Viisdom er, der er megen Kummer, og den, som forøger sin Indsigt, forøger sin Smerte.

Capitel I.

[2]) Prædikeren, overvældet af sin Betragtning, begynder med Udraabet: Forfængelighed! det er i denne Bog det samme som tomt, indholdsløst, der ikke kan fylde eller tilfredsstille Mennesket, og derfor ogsaa er hensvindende og forgjængeligt. [4]) Alt gaaer i et Kredsløb i Naturen, [8]) det samme Kredsløb findes i Menneskelivet. [12]) Det, at alt er forfængeligt, veed han af egen Erfaring; han havde stræbt efter Viisdom, d. e. efter at udforske Grundene, men det var en daarlig Møie, fordi Menneskets Forskning paa egen Haand, befængt med Egenkjærlighed og Indbildning, ikke kan føre til noget Resultat. [18]) Den lever langt roligere og mere ubekymret, som uden at indlade sig paa Forskning over Livets Gaader og uden at opdage dettes mange Mangler, lader Dagene gaae hen for sig, som de kunne.

Capitel II.

Ogsaa Livsnydelser og Bestræbelser for timelige Goder ere Forfængelighed.

1. Jeg sagde i mit Hjerte: velan da! jeg vil prøve dig med Glæde; nyd derfor det Gode! men see, ogsaa dette er Forfængelighed.
2. Til Latteren sagde jeg: Daarskab! og til Glæden: hvad gjør denne?
3. Jeg tænkte paa at styrke mit Legeme med Viin — og skjøndt mit Hjerte hængte efter Viisdom — at gribe Daarskab, indtil jeg fik at see, hvad der var godt for Menneskens Børn, som de skulle gjøre under Himmelen, saalænge deres Levedage vare.
4. Jeg begyndte store Gjerninger, byggede mig Huse, plantede mig Viinhaver.
5. Jeg gjorde mig Haver og Urtegaarde og plantede i dem alle Slags Frugttræer;
6. Jeg gjorde mig Vand-Damme, for deraf at vande Skoven, der opvoxede med Træer.
7. Jeg kjøbte mig Tjenere og Tjenestepiger, hjemfødte Trælle havde jeg, ogsaa Hjorder af smaat Qvæg og stort Qvæg havde jeg fremfor alle dem, der havde været før mig i Jerusalem.
8. Jeg samlede mig ogsaa Sølv og Guld og Kongers og Landdeles Eiendom, jeg skaffede mig Sangere og Sangerinder og Menneskenes Børns Lystigheder, Qvinder over Qvinder.
9. Jeg blev stor og tiltog fremfor alle, der havde været før mig i Jerusalem, fordi min Viisdom stod mig til Tjeneste.
10. Og intet af hvad mine Øine begjærte, nægtede jeg dem; jeg holdt ikke mit Hjerte tilbage fra nogen Glæde, thi mit Hjerte glædede sig over alt mit Arbeide, og dette var min Deel af alt mit Arbeide.
11. Men da jeg vendte mig til alle mine Arbeider, som mine Hænder havde gjort, og den Møie, hvilken jeg havde udstaaet med at gjøre dem, see, da var alt Forfængelighed og Aands-Fortærelse, og der var ingen Fordeel under Solen.
12. Og jeg vendte mig til at see Viisdom og Daarskab og Taabelighed; hvordan nemlig det Menneske er, som vil komme efter Kongen, hvem de før have gjort dertil?
13. Da saae jeg, at der er større Fordeel ved Viisdom fremfor ved Daarlighed, saaledes som Lyset har Fortrin fremfor Mørket.
14. Den Vises Øine ere i hans Hoved, men Daaren vandrer i Mørket; men jeg erfarede ogsaa, at eet Tilfælde rammede dem alle.
15. Da sagde jeg i mit Hjerte: som det hændes Daaren, saa hændes det og mig, og hvorfor har da jeg villet være fortrinlig viis, og jeg sagde i mit Hjerte: at ogsaa dette var Daarlighed.
16. Thi hverken den Vises eller Daarens Ihukommelse skal være evindelig, i de tilkommende Dage vil alt forlængst være glemt; og ak, den Vise døer tilligemed Daaren.
17. Og jeg hadede Livet, thi ond tykkedes mig denne Gjerning, som blev gjort under Himmelen, thi alt var Forfængelighed og Aands-Fortærelse.
18. Og jeg hadede alt mit Arbeide, som jeg havde havt under Solen, at jeg skulde overlade det til det Menneske, som skal være efter mig.
19. Og hvem veed, om han vil være viis eller en Daare, og dog vil han herske over al min Møie, som jeg havde, og hvori jeg var viis under Solen; ogsaa dette er Forfængelighed.
20. Da vendte jeg mig til at lade mit Hjerte fortvivle over al den Møie, som jeg havde under Solen;
21. Thi der gives mangen En, som har arbeidet med Viisdom og med Kundskab og med Held, og dog maa overlade sin Deel til

---

Capitel II.

[2]) Baade den støiende og rolige Glæde betyde intet. Istedetfor: hvad gjør denne? d. e. hvad udvikler, nytter den, oversætte Andre: hvad gjør du. [3]) Nu vilde han — endskjøndt hans Hjerte søgte efter Viisdom — dog forsøge det med Vellevnet, og gribe Daarskab, fortabe sig i Øieblikkets Lyst. [8]) Qvinder over Qvinder, d. e. et kongeligt Harem; Andre oversætte de dunkle Ord ved: alleslags Strængeleg. [10]) Dette var min Deel af mit Arbeide, denne øieblikkelige Lyst var ogsaa alt, hvad jeg havde af min Møie. [12]) Kongen kan ikke glæde sig ved sine med Viisdom gjorte Indretninger; thi han veed ikke, hvordan det Menneske vil være, som vil komme efter ham, hans Efterfølger, om han ikke vil omstyrte alt (hvilket netop Salomo kunde befrygte af sin Søn Rehabeam) og [13–14]) endskjøndt unægtelig Viisdom har Fortrin for Daarskab, saa rammer dog Døden dem begge, saa at den blotte Besiddelse af bedre Forstand ikke kan tilfredsstille, thi da alt bliver glemt og den viise Konge [18]) maa overlade sit Værk til en Eftermand, om hvem han slet ikke veed, hvordan han vil handle med det,

en Anden, som intet har arbeidet derfor, ogsaa dette er Forfængelighed og meget ondt.

22. Thi hvad har Mennesket af alt sit Arbeide og sit Hjertes Fortærelse, som han arbeider med under Solen?

23. Thi alle hans Dage ere Smerter, og hans Møie er Græmmelse, ogsaa om Natten har hans Hjerte ikke Rolighed; ogsaa dette er Forfængelighed.

24. Intet Gode er der for Mennesket uden at han spiser og drikker og lader sin Sjæl nyde Godt i sin Møie; ogsaa dette saae jeg, at det kom fra Guds Haand.

25. Thi hvo har kunnet spise og hvo har kunnet nyde mere, end jeg?

26. Thi Mennesket, som er godt for hans Øine, giver han Viisdom og Kundskab og Glæde, men Synderen giver han Møie, at han skal samle og erhverve og overgive det til den, som er god for Guds Øine, ogsaa det er Forfængelighed og Aands-Fortærelse.

Capitel III.

Alt har sin Tid; Mennesket skal derfor tage Livet som det er og overeensstemmende med Guds Villie, uden at lade sig forvilde af de tilsyneladende Modsigelser.

1. Hver Ting har sin Tid og hver Gjerning sin Tid under Himmelen.

2. Der er Tid til at fødes og Tid til at døe, Tid til at plante og Tid til at oprykke det Plantede;

3. Tid til at ihjelslaae og Tid til at læge, Tid til at nedrive og Tid til at bygge,

4. Tid til at græde og Tid til at lee, Tid til at sørge og Tid til at dandse,

5. Tid til at omkaste Stene og Tid til at samle Stene, Tid til at favne og Tid til at skye Omfavnelse,

6. Tid til at opsøge, Tid til at miste, Tid til at paase paa, Tid til at bortkaste,

7. Tid til at sønderrive, Tid til at sye sammen, Tid til at tie og Tid til at tale,

8. Tid til at elske og Tid til hade, Tid til Strid og Tid til Fred.

9. Hvad Fordeel har den, som gjør noget af det, han arbeider?

10. Jeg saae den Møie, som Gud har givet Menneskens Børn at plage sig med.

11. Alt har Gud gjort smukt i sin Tid; ogsaa Verden har Gud lagt i deres Hjerter, endskjøndt Mennesket ikke kan finde den Gjerning, som Gud gjør, fra Begyndelsen indtil Enden.

12. Jeg fornam, at der var intet Godt i dem, uden at glæde sig og gjøre det Gode i sit Liv;

13. Ogsaa at ethvert Menneske spiser og drikker og nyder det Gode i al sin Møie, dette er Guds Gave.

14. Jeg fornam, at alt det, som Gud gjør, det skal vare evindelig for ham; der er intet at lægge til og intet at tage fra, og Gud gjør, at de maae frygte for hans Aasyn.

15. Det, som er, det har været tilforn, og det, som skal være, det har været tilforn, og Gud opsøger det Fordrevne.

16. Endnu saae jeg under Solen Rettens

---

saa staaer der intet andet tilbage for ham, end Mismod over alle feilslagne Bestræbelser. [24]) Altsaa har Mennesket kun Eet at gjøre, det er at nyde Livets Goder uden Bekymring, fordi de komme fra Guds Haand og altsaa ere gode Gaver. Salomon anpriser ikke Vellevnet i og for sig — thi dette har han jo netop i det Foregaaende viist at være Forfængelighed — men en tilfreds Nydelse af Livet, som Gaver fra Gud; [25]) thi beroede det paa Mennesket at skaffe sig Tilfredshed, da har ingen større Erfaring, end jeg; thi ingen har havt Leilighed til at nyde mere, end jeg; [26]) men paa Guds Godhed beroer det altsammen; derfor skjænker han kun de Fromme en ubekymret Livsnydelse, medens Synderen arbeider forgjæves. Det er altsaa forfængeligt at søge Livets Lykke udenfor Samfundet med Gud.

Capitel III.

[2]) Meningen er: Al menneskelig Gjerning og Virksomhed bevæger sig imellem tvende Tidspuncter, inden hvilke Forandringerne ligge; [9]) Mennesket har kun Møie i al sin Stræben, [10]) Gud har lagt Verden i deres Hjerte, saa at enhver kan i Umiddelbarhed see et Speil af Verden i sit eget Hjerte, om Mennesket end ei tilfulde kan forstaae alle Guds Gjerninger fra Begyndelsen indtil Enden; deraf lærer Mennesket, at han ikke kan forandre noget i den evige Orden; [12]) han har altsaa intet andet at gjøre, end i stille Tryghed at nyde Livets Goder. Andre oversætte Fremtiden istedetfor Verden; [13]) men en saadan glad Livsnydelse er en Naadegave af Gud; [15]) som lader de glædelige Begivenheder afvexle med de sørgelige. [16]) Mennesket maa derfor ikke lade sig forstyrre af de tilsyneladende Mod-

Sted — der var den Ugudelige, og Retfærdigheds Sted, der var den Ugudelige.

17. Da sagde jeg i mit Hjerte: den Retfærdige og den Ugudelige skal Gud dømme, thi Tid er der for enhver Ting over enhver Gjerning hisset.

18. Jeg sagde i mit Hjerte i Anledning af Menneskens Børn, at det var fordi Gud vilde prøve dem, og for at de skulde see, at de selv ere Dyr;

19. Thi eet Tilfælde er Menneskens Børn og eet Tilfælde Qvæget, og eet Tilfælde for dem; som denne døer, saa døer hiin, og een Aand er for alle, og der er intet Fortrin for Mennesket fremfor Dyret; thi det er intet uden Forfængelighed.

20. Alt gaaer til eet Sted, og Alt kommer af Støvet, og Alt gaaer til Støvet.

21. Hvo kjender Menneskens Børns Aand, om den stiger i Veiret, og Dyrs Aand, om den stiger dybt ned i Jorden?

22. Og jeg saae, at der er intet Godt, uden at Mennesket glæder sig i sin Gjerning; thi dette er hans Deel; hvem vil bringe ham til at see paa, hvad der skal være efter ham?

Capitel IV.

Fortsat Betragtning over alle Tings Forfængelighed.

1. Jeg saae fremdeles alle de Undertrykte, som bleve ilde behandlede under Solen, og see, de Undertrykte udgjøde Taarer uden at de havde nogen Trøster, og de maatte taale Vold af deres Undertrykkere, men der var ikke nogen Trøster;

2. Og jeg priste de Døde, som forhen vare døde, fremfor de Levende, som levede indtil da;

3. Og mere end begge to den, som endnu ikke har været til, som ikke har seet den onde Gjerning, som skeer under Jorden.

4. Og jeg saae al Møie og al Arbeidsdygtighed, at den kun er det ene Menneskes Nidkjærhed imod hans Næste; ogsaa det er Forfængelighed og Aands-Fortærelse.

5. Men Daaren lægger sine Hænder sammen og æder sit Kjød;

6. Een Haandfuld med Rolighed er bedre end begge Hænder fulde med Møie og Aands-Fortærelse.

7. Og jeg saae fremdeles Forfængelighed under Solen.

8. Der gives Een, som ikke har nogen anden, han har hverken Søn eller Broder, og dog er der ingen Ende paa hans Møie, og hans Øine vorde ikke mætte af Rigdom; og: „for hvem arbeider jeg og lader min Sjæl mangle det Gode"; ogsaa dette er Forfængelighed og Aands-Fortærelse.

9. Bedre ere de To end den Ene, da de have Løn for deres Arbeide.

10. Thi naar de falde, da vil den Ene kunne opreise sin Staldbroder, men vee den Ene, som falder, naar der ikke er en Anden til at opreise ham.

11. Ogsaa naar to ligge sammen, da blive de varme, men hvorledes kan een blive varm?

---

sigelser i Livet, af de Uretfærdiges Magt og de Frommes Undertrykkelse; thi [17]) Gud vil nok dømme enhver paa sin Tid, og enhver Gjerning, som skeer; hisset, paa hiint Sted, paa Jorden. [18]) Naar man ikke betragter Tingen fra denne høiere Standpunct og erkjender, at saadanne Mislyd i Menneskelivet ere Prøvelser, for at lære Mennesket dets Afmagt, saa kommer man kun til det sørgelige Resultat, at Alt er tilfældigt; og saaledes fremviser det sig ogsaa for den overfladiske eller den sørgmodige Betragtning; for dem ere Mennesker og Dyr eensbetydende, de døe alle paa een Maade. [21]) Erfaring kan intet lære om, at det gaaer Menneskenes Aand anderledes, end Dyrenes; indenfor dens Kreds seer det altsammen eens ud. [21]) Saaledes kommer han ogsaa fra denne Side tilbage til, at en tilfreds Nydelse af det Nærværende er det Sikkreste for Mennesket, da han ikke veed, hvad der skal være efter ham. (Man sammenligne den christelige Livsanskuelse, saaledes som den fremtræder i Pauli Breve, med denne.)

Capitel IV.

Overvældet af den smertelige Følelse af den megen Uret, der skeer i Verden, priser han de Døde lykkeligere end de Levende, og bedre, end disse to, have de det, som aldrig bleve fødte, da de aldrig blive Vidner til saa megen Jammer. [4–6]) Flid og Ladhed — begge Dele ere Forfængelighed, den Flittige betages af Nidkjærhed, Lyst til at overgaae andre, [5]) den Lade, der lægger sine Hænder i Skjødet, æder sit Kjød, kommer til den yderste Armod; [6]) ingen af dem finder den sande Ro. [8]) Forfængelig er den Eenliges Stræben for at erhverve sig Gods, naar han ingen har, hvem han kan efterlade det. [9]) Derved foranlediges Prædikeren til at skildre, hvor godt det er, at Mennesket ei staaer ene i

12. Og om man vil overfalde den Ene, saa ville de To staae op mod ham, og en tredobbelt Traad vil ikke i Hast sønderrives.
13. Bedre et Barn, som er fattig og viis, end en gammel og daarlig Konge, som ikke mere lader sig advare.
14. Thi af Fangehuus gaaer En ofte frem til at blive Konge, men En fødes ogsaa fattig i sit Rige.
15. Jeg saae alle de Levende, som vandrede under Solen med den anden Søn, som skulde staae i hans Sted;
16. Ingen Ende var der paa alt Folket, paa alt, som var for deres Aasyn; men ogsaa de, som komme derefter, skulle ikke glæde sig ved ham; thi ogsaa det er Forfængelighed og Aands-Fortærelse.
17. Bevar din Fod, naar du vandrer til Guds Huus, og vær nærmere til at høre, end Daarerne til at bringe Offer; thi de vide ikke, at de gjøre Ondt.

Capitel V.

Forskjellige Leveregler.

1. Lad din Mund ikke overile sig og dit Hjerte ikke haste at fremføre et Ord for Gud; thi Gud er i Himmelen, og du paa Jorden; derfor lad dine Ord være faa.
2. Thi hvor der er megen Bekymring, der komme Drømme og Daarens Tale med mange Ord.
3. Naar du lover Gud et Løfte, da nøl ikke med at betale det; thi han har ingen Lyst til Daarer; det, som du lover, betal det.
4. Bedre, at du ikke lover, end at du skal love og ikke betale.
5. Tilsted ikke din Mund at bringe dit Kjød til at synde, og sig ikke for Sende-Engelens Øine: det er en Vildfarelse! hvorfor skal Gud blive vred paa din Røst og tilintetgjøre dine Hænders Gjerning.
6. Thi hvor der er mange Drømme, der ere og mange Forfængeligheder og mange Ord; derfor frygt Gud.
7. Naar du seer den Fattiges Undertrykkelse og Rettens og Retfærdigheds Berøvelse i et Land, da forundre dig ikke over den Ting, thi en Høi er der, som giver Agt paa en Høi, og Høie er der over dem.
8. Thi en Fordeel for Landet i alt dette er det, at Kongen i Landet æres.
9. Hvo som elsker Penge, vil ikke mættes af Penge, og den, som elsker Støi, vil ikke mættes af Indkomst; ogsaa det er Forfængelighed.
10. Naar Godset forøges, forøges de, som fortære det, og hvad Fordeel er det for deres Herre, uden at hans Øine kunne see derpaa.
11. Dagleierens Søvn er sød, hvad enten han æder lidet eller meget, men den Riges Mættelse lader ham ikke sove.

Verden. [13]) Forfængelig er Kongemagt og Menneskegunst. [15]) Alle vende sig fra den gamle Konge til den unge, nyvalgte og sætte deres Forhaabning til ham; men ogsaa dette er forfængeligt; thi deres Forhaabning skuffes. Med V. 17 skulde egentligen et nyt Capitel begynde.

Capitel V.

Fra Betragtningen af Livets Forfængelighed vender Prædikeren sig til det, som er det Blivende, og formaner til forskjellige Dyder, 4, 17. Den sande Gudsdyrkelse bestaaer ei i Offringer og Ceremonier, men i at høre Guds Ord, sml. 1 Sam. 15, 22; Es. 1, 11; Daarerne, d. e. de Ugudelige vide ikke, at de gjøre Ondt, fordi de have saa ringe Begreb om Gud. Andre: de blive uvidende (bekymre sig ei om at stige i Kundskab) for at de kunne gjøre Ondt. [1]) Sønnen være andægtig, cfr. Matth. 6, 7, 1-12; fremfør Ordene faa, som det sømmer sig til den over Jordens Børn høit ophøiede Gud. [2]) Thi ligesom der, hvor der ere mange Bekymringer, let komme mange urolige og forvendte Drømme, saaledes komme ogsaa mange Ord af en Daares Mund. [3]) Om Løfter see 5 Mos. 33, 21. [5]) Lad ikke ubesindige Løfter af det, du ikke har isinde at holde, føre dig i Synd; det nytter ikke, at du for Engelen, her vel Præsten, Mal. 2, 7; vil undskylde dig med, at det er en Vildfarelse; denne Undskyldning antages ikke, cfr. 3 Mos. 27, 8. [7]) Imod Gudsfrygt strider Tvivlen om, at der er et guddommeligt Forsyn til, hvilken Tvivl let opstaaer, naar man seer al den Uretfærdighed, der øves paa Jorden. Derfor advares imod den. [8]) Dette Vers oversættes paa mange forskjellig Maader; den her valgte Oversættelse synes bedst at passe paa Sammenhængen. [9]) Man skal heller ikke misunde dem, der ere havesyge; thi de forøge kun ved deres Pengebegjærlighed deres Sorger. Støi – urolig Arbeiden for at faae mere. Andre: Gods; [10]) Med de forøgede Indtægter stige ogsaa Udgifterne; [11]) da har den fattige Arbeider

12. Det er et slemt Onde, jeg saae under Solen: Rigdom opbevarede dens Eier til hans Ulykke.
13. Og Rigdom kan gaae tilgrunde ved en ulykkelig Begivenhed, og fødes ham en Søn, da bliver dog intet i hans Besiddelse.
14. Ligesom han udgik af Moders Liv, saa skal han gaae nøgen, som han kom, og ikke bære det Mindste af sin Møie, som han kunde tage med i sin Haand.
15. Ogsaa dette er en slem Ulykke: ganske ligesom han kom, skal han ogsaa gaae bort, og hvad Fordeel har han af, at han har arbeidet hen i Veiret,
16 Og at han alle sine Dage har spiist i Mørket og havt megen Græmmelse, Sorg og Fortørnelse?
17. See det, som jeg har seet at være godt; nemlig at det er skjønt at spise og at drikke og at see det Gode i alt sit Arbeide, som En arbeider under Solen al den Tid, som Gud har givet ham; thi det er hans Deel.
18. Ogsaa hvilket Menneske Gud har givet Rigdom og Besiddelser og tilstedet at nyde deraf og at faae sin Deel og glæde sig ved sit Arbeide, ogsaa dette er Guds Gave;
19. Thi ikke meget vil han tænke paa sit Livs Dage, efterdi Gud fylder hans Hjerte med Glæde.

Capitel VI.

Den Gjerriges og adskillige Andres Daarlighed.

1. Der er et Onde, som jeg saae under Solen, og det er svart over Mennesket:
2. En Mand, hvem Gud giver Rigdom og Formue og Hæder, og hvis Sjæl intet fattes af alt, hvad han kan ønske sig, men som Gud ikke tilsteder at æde deraf; thi en fremmed Mand skal fortære det; det er Forfængelighed og en slem Ulykke.
3. Og om end en Mand avlede hundrede Børn og levede mange Aar og hans Levedage bleve nok saa mange; men hans Sjæl ikke mættedes af det Gode og han ingen Grav havde, da vilde jeg sige, at et Misfoster var bedre faren end han.
4. Thi det kommer med Forfængelighed og gaaer i Mørket, og i Mørke bliver dets Navn skjult.
5. Dette saae ikke og kjendte ikke Solen; det har større Ro, end denne.
6. Og om han end levede to Gange tusinde Aar og ikke saae det Gode — mon ikke alt kommer til eet Sted?
7. Al Menneskets Møie er for hans Munds Skyld; men Sjælen kan dog ikke mættes.
8 Hvad Fordeel har den Vise fremfor Daaren, og hvad den Elendige — Han forstaaer at vandre blandt de Levende.
9. Bedre er Øinenes Syn, end Sjælens Begjær; ogsaa dette er Forfængelighed og Aands-Fortærelse.
10. Hvad der er, dets Navn er længst nævnet; og bekjendt er det, at det er Menneske; og det kan ikke formaae at trætte med den, som er stærkere, end han.
11. Thi hvor der ere mange Ting, der er megen Forfængelighed; og hvad Fordeel har Mennesket deraf?
12. Thi hvem veed, hvad der er godt for Mennesket i hans Liv alle hans Levedages Tal, hans Forfængeligheder, som han henlever som en Skygge, og hvem forkynder Mennesket, hvad der skal skee efter ham under Solen?

---

det langt roligere. [17]) Resultatet er altsaa atter: at en glad Livsnydelse, naar man betragter hvad man har som en Naadegave af Gud, er det bedste af Alt; [19]) saa tænker man ikke meget paa Livets Besværligheder, fordi Gud giver Glæde.

Capitel VI.

[1-2]) Skildring af den Rige, der midt under Besiddelsen af sin Velstand mangler Sind til at nyde det; han erhverver kun, for at andre skulle have dem efter ham. [3]) Hans Sjæl mættedes ikke, d. e. han havde ingen Glæde i Livet og ingen Hæder efter Døden. Et Misfoster, see Hjob 3, 16. [6]) Og om han end levede nok saa længe, naar han ikke nød det Gode, hvad hjalp det ham da, Alt kommer til eet Sted, til Dødens Rige; der er ingen Glæde. [7]) Med Tilfredsstillelserne af den legemlige Trang er Sjælen ikke mættet. [8]) Den Vise og Daaren, den Elendige og den Rige, ingen forstaaer andet, end at arbeide for at opholde Livet. [9]) Vel er Nydelsen af det Nærværende at foretrække for den urolige Higen efter det Tilkommende; men det Ene er Forfængelighed, som det Andet. [10]) Endog Mennesket selv tilkjendegiver ved sit Navn (Adam, Jord), at det er Forfængelighed; det kan ikke gaae irette med den Stærkere, med Gud, for dets flygtige Tilværelse. [11]) Det er vanskeligt, at paavise Sammenhængen mellem dette Vers og det foregaaende, hvorfor det ogsaa oversættes heelt forskjelligt.

Capitel VII.

Opmuntring til at stræbe efter det Gode, i en Deel Sentenser.

1. Et godt Navn er bedre end god Salveolie, og Dødens Dag bedre end Fødselsdag.
2. Det er bedre at gaae i et Sørgehuus end at gaae i et Gjæstebuds Huus; thi det er Enden for ethvert Menneske, og den Levende skal lægge det paa Hjerte.
3. Bedre Bedrøvelse, end Latter, thi under et sørgmodigt Blik kan Hjertet have det godt.
4. De Vises Hjerte er i Sorgens Huus, men Daarens Hjerte i Glædens Huus.
5. Det er bedre at høre de Vises Bebreidelse, end om man maa høre Daarens Sang.
6. Thi som Tjørnes Knittren under en Kjedel, saaledes er Daarens Latter; ogsaa dette er Forfængelighed.
7. Sandelig, Undertrykkelse kan gjøre en Viis gal, og Gave fordærve Hjertet.
8. Enden paa en Ting er bedre, end dens Begyndelse; bedre langmodig end hovmodig.
9. Vær ikke hastig i dit Sind til at fortørnes; thi Fortørnelse hviler i Daarens Barm.
10. Sig ikke: hvi kommer det, at de forrige Dage vare bedre end disse? thi ikke af Viisdom spørger du derom.
11. Viisdom er god i Sammenligning med en Arvepart, og en Fordeel for dem, som see Solen.
12. Thi at være under Viisdoms Skygge er at være under Penges Skygge, og Kundskabs Fordeel er: Viisdom giver dens Besidder Liv.
13. Betragt Guds Værk; thi hvo kan gjøre det lige, som han har gjort kroget?
14. Paa en god Dag vær ved godt Mod og paa en ond Dag see dig for; thi denne ved Siden af hiin har Gud gjort af den Grund, at Mennesket ikke skulde finde noget efter sig.
15. Alt dette har jeg seet i min Forfængeligheds Dage: der er en Retfærdig, som omkommer i sin Retfærdighed, og der er en Ond, som lever længe i sin Ondskab.
16. Vær ikke altfor retfærdig og gjør dig ikke overflødig viis; hvorfor vil du omkomme?
17. Vær ikke altfor ugudelig og vær ikke en Daare, hvorfor vil du døe, før det er din Tid?
18. Det er godt, at du griber fat paa det Ene og ikke holder dine Hænder fra det Andet, thi den, som frygter Gud, undgaaer det alt.
19. Viisdommen giver den Vise mere Styrke, end ti Mægtige, som ere i en Stad.
20. Thi der er intet retfærdigt Menneske paa Jorden, som gjør det Gode, uden at synde.
21. Læg heller ikke Mærke til alle de Ord, som man siger, at du ikke skal høre din Tjener bande dig.
22. Thi dit Hjerte veed ogsaa mange Gange, at ogsaa du har bandet andre.
23. Alt dette har jeg prøvet med Viisdom; jeg tænkte: jeg vil være viis, og den var langt fra mig.
24. Thi langt borte er det, som er til, og dybt, dybt, hvo vil finde det?
25. Jeg vendte mig og mit Hjerte til Kundskab og til at opsøge og grandske efter Viisdom og Forstand og at kjende Daarligheds Ondskab og Uforstandigheds Daarlighed.
26. Og jeg fandt bittrere end Døden: Qvinden, hvis Hjerte er Snarer og Garn, hvis Hænder ere Lænker; den, som er god for Guds Aasyn, skal undflye hende, men Synderen fanges af hende.
27. See, dette har jeg fundet, siger Prædikeren: det Ene efter det Andet for at finde Forstand.

Capitel VII.

[1]) Dødsdagen er bedre end Fødselsdagen, fordi hin gjør Ende paa Menneskets Moisommelighed, der begynder med denne [2]) Et Sørgehuus, hvori der findes et Liig, lærer os alle Tings Ende og lærer den Levende Alvor. [4]) Derfor søger den Vise Sorgens Huus, for at lære, Daaren foretrækker Dieblikket. [5]) Sang er Lovsang eller Lovpriisning. [6]) Meningen er: Daarens Latter er høi, men varer kun kort. [7]) Men ogsaa den Vise er udsat for Fristelser baade af det Gode og Onde. [10]) Af Utaalmodighed med den nærværende Tid at rose den forbigangne, vidner ikke om Viisdom. [12]) Viisdom beskytter nok saa godt som Penge; den giver det sande Liv, hvilket Penge ikke kunne gjøre. [13]) Man maa derfor med Taalmod underkaste sig Gjenvordigheder, fordi Gud anordner det Ene som det Andet, paa det [14]) at Mennesket ikke skulde finde noget efter sig, ikke være bekymret for Fremtiden. [15]) Dog maa man ei rette sit Blik paa det Udvortes eller Erfaringen alene; thi denne viser os ofte, hvordan de Retfærdige lide og de Onde blomstre; [16]) men Synet heraf bør ikke forlede Mennesket til de to Yderligheder, enten at være for streng eller for slap; begge Dele føre til Undergang. [18]) Ikkun ved Gudsfrygt undgaaes Yderlighederne og de dermed forbundne Farer. [19]) Derfor skal man bestræbe sig for den sande Viisdom, [23–24]) men dette er ingen let Sag, thi den er forborgen. [26]) Naar han un-

28. Fremdeles endnu søgte min Sjæl, og jeg fandt een Mand blandt Tusinde; men en Qvinde fandt jeg iblandt alt det ikke.
29. Ikkun see dette; jeg har fundet, at Gud har gjort Mennesket ret, men de søge mange Spidsfindigheder.

Capitel VIII.

Opmuntring til Viisdom, Lydighed imod Kongen og til en fast Tro paa den guddommelige Styrelse.

1. Hvo er som den Vise, og hvo kjender Udtydning af Ordet: et Menneskes Viisdom opklarer hans Aasyn og forandrer Ansigtets Vildhed.
2. Jeg siger: bevar Kongens Befaling ogsaa formedelst Guds Eed.
3. Skjælv ikke for hans Aasyn; gaa, bliv ikke staaende ved en ond Gjerning; thi han gjør alt, hvad ham behager.
4. Efterdi Kongens Ord er et Magtsprog, og hvem kan sige til ham: hvad gjør du!
5. Den, som bevarer Budet, skal ikke kjende nogen ond Ting, og Rettens Tid kjender det forstandige Hjerte.
6. Thi hver Ting har sin Tid og Ret; sandelig, Menneskets Onde ligger svart paa ham.
7. Thi han veed slet ikke, hvad der skal skee; thi hvem vil forkynde ham, hvorledes det skal gaae til?
8. Et Menneske har ikke Magt over Aanden til at hemme Aanden, og intet Herredømme over Dødsdagen og ingen Undslippen i Krigen, og ikke vil Ondskab redde dens Besidder.
9. Alt dette har jeg seet, og jeg lagde Mærke til enhver Gjerning, som gjordes under Solen; kun en Tid varer det, at et Menneske kan herske over det andet til det Onde.
10. Og ligeledes saae jeg Ugudelige begravne, de kom fra det hellige Sted og bleve glemte i Staden, de, som gjorde det Rette; ogsaa dette var Forfængelighed.
11. Fordi der ikke strax fældes Dom over den onde Gjerning, derfor ere Menneskenes Børns Hjerte fuldt i dem til at gjøre det Onde.
12. Om end en Synder gjør hundrede Gange ondt og dog lever længe, saa veed jeg desuagtet, at det skal gaae dem godt, som frygte Gud, der have Ærefrygt for hans Aasyn.
13. Men det skal ikke gaae den Onde godt, og han skal ikke forlænge sine Dage som en Skygge, han, som ikke frygter hans Aasyn.
14. Det er ogsaa Forfængelighed, som skeer paa Jorden, at der ere Retfærdige, som det rammer efter de Ondes Gjerning, og at der ere Onde, som det rammer efter de Retfærdiges Gjerning; jeg sagde: ogsaa det er Forfængelighed.
15. Og jeg prisede Glæden, eftersom der er intet bedre for Mennesket under Solen, end at spise og at drikke og at glæde sig; og dette tilfalder ham for hans Møie alle de Levedage, hvilke Gud har givet ham under Solen.
16. Og da jeg henvendte mit Sind til at

---

dersøgte, hvad der er det Vise og hvad det Daarlige, saa fandt han, at af det Sidste en forførisk, bedragerisk Qvinde var det Værste af alt; fandt han blandt Mandfolk en Forstandig af Tusinde, saa fandt han slet ingen blandt Qvindekjønnet; (man tænke paa Polygamiets demoraliserende Virkning); [80]) dog er dette ikke Guds Skyld; thi Gud gjorde Mennesket ret, skabte Mennesket oprindelig uskyldigt, men de prøve mange Spidsfindigheder, mange Kunster for at undskylde deres Affald.

Capitel VIII.

[1]) Hvor skal man finde den sande Vise, hvem forstaaer det, hvilken Magt Viisdommen har til at opklare Menneskets Aasyn, til at skaffe Sindsro og Tilfredshed og blødgjøre hans Hjerte? [2]) Ogsaa efter Guds Eed, d. e. ogsaa af den Grund, fordi du har svoret ham Troskab. [3]) Meningen er sandsynligen: Vær ikke bange, naar du taler med ham, men gaa ogsaa bort itide, at du ei deeltager i det Onde. Andre oversætte: Skynd dig ikke at gaae for hastig bort fra Kongens Ansigt. [5]) Den Forstandige veed vel, at hver Ting har sin Tid, han vil derfor agte paa den beleilige Tid; [6]) thi Livet har Besværligheder nok i sig, saa at vi ikke ved Uklogskab behøve at forøge dem. [7]) Fremtiden er skjult, [8]) og mod Døden er der intet Middel; derfor maa Mennesket baade være forsigtig i Livet og trøste sig [9]) over de Uretfærdigheder, der skee i Verden. [10]) Ugudelige saae jeg nyde en hæderlig Begravelse; derimod Retfærdige kom fra det hellige Sted, maatte forlade det Sted, hvor Rettergangen holdes. [11]) Hvor meget end de Uretfærdige synes at komme godt fra deres onde Gjerning, saa er det dog vist, at ikkun den Dydige har den sande Lykke; [14–15]) men formedelst det her paa Jorden stedfindende Misforhold imellem Dyd og Lykke, gjør Mennesket bedst i roligen at nyde Livet og glæde sig ubekymret ved sin Tilværelse; [16–17]) thi det er forgjæves at ville gjennemskue Guds Planer med Menne-

kjende Viisdom og see den Møie, som blev udført paa Jorden, at der er den, som hverken Dag eller Nat seer Søvn i sine Øine,

17. Da saae jeg al Guds Gjerning, at Mennesket ikke kunde udfinde den Gjerning, som skete under Solen; thi om end et Menneske gjør sig megen Umage med at opsøge den, saa kan han dog ikke finde den, og om end den Vise vilde sige, at han forstod det, saa vil han dog ikke formaae at finde det.

Capitel IX.

Guds Veie ere urandsagelige; Mennesket maa derfor i stille Hengivenhed tage Livet som det er.

1. Alt dette har jeg lagt mig paa Hjerte og at udgrandske alt dette, at de Retfærdige og de Vise og deres Gjerninger ere i Guds Haand; baade Kjærlighed og Had veed intet Menneske, Alt er for deres Aasyn.

2. Alt er som det gaaer alle; een Hændelse møder baade den Retfærdige og den Ugudelige, den Onde og den Gode, den Rene og den Urene, den som offrer, den som ikke offrer; som det gaaer den Gode, saa gaaer det Synderen, den som sværger, saavelsom den, som er bange for Eden.

3. Dette er det Onde i alt, hvad der skeer under Solen; at een Hændelse møder alle; og Menneskenes Børns Hjerter ere fulde af Ondskab og Daarskaber i deres Hjerter saalænge de leve, og sidenefter komme de til de Døde.

4. Thi hører En endnu til de Levende, saa er der Haab; thi en levende Hund har det bedre end en død Løve.

5. Thi de Levende vide, at de skulle døe, men de Døde vide intet, og de have ingen Løn ydermere, thi deres Ihukommelse er glemt.

6. Baade deres Kjærlighed og deres Had og deres Misundelse er for længe siden forsvunden, og de have i Evighed ingen Andeel mere i hvad der skeer under Solen.

7. Gaa, spiis med Glæde dit Brød og drik med et godt Hjerte din Viin; thi Gud har for længe siden Velbehag i dine Gjerninger.

8. Lad dine Klæder altid være hvide og Olien paa dit Hoved ikke fattes.

9. Nyd Livet med din Hustru alle dine Forfængeligheds Livs-Dage, som han har givet dig under Solen, alle dine Forfængeligheds Dage; thi dette er din Lod i Livet og i din Møie, som du har under Solen.

10. Alt hvad din Haand finder at kunne gjøre med din Styrke, gjør dette; thi der er ingen Gjerning eller Forstand eller Kundskab og Viisdom i de Dødes Rige, hvorhen du kommer.

11. Og atter saae jeg under Solen, at ikke Løbet er i de Lettes Magt, og ikke Krigen i de Stærkes; heller ikke Brødet i de Vises, ei heller Rigdom i de Forstandiges, ei heller Gunst i de Indsigtsfuldes, thi Stund og Hændelse møder dem alle.

12. Thi Mennesket kjender sin Tid ligesaalidt som Fiskene, der blive fangne i onde Garn, eller Fuglene, som blive fangne i Snarer; som de besnæres Menneskens Børn i den onde Tid, som den pludselig falder over dem.

13. Ogsaa denne Viisdom saae jeg under Solen, og stor tykkes den mig:

14. En liden By og faa Mennesker deri, og en stor Konge kom til den og omringede den og byggede store Befæstninger imod den.

15. Men han finder deri en fattig viis Mand,

---

sket, hvorfor den Ene maa have saa megen Møie, medens en Anden gaaer Livet roligt igjennem.

Capitel IX.

[1]) Prædikeren vilde udgrandske, i hvad Forhold Dyd og Lykke stode til hinanden — denne Livets bestandige Gaade; men han kom ikke videre, end til at indsee, at Alt var i Guds Haand, han elskede og han hadede, d. e. viste Godt og tilføiede Onder efter urandsagelige Hensigter; [2]) Tilsyneladende ere alles, de Godes som de Ondes, Skjæbne en reen Tilfældighed; [3]) og det Værste er, at de udfylde dette ustadige og korte Liv med lutter Daarligheder; [4]) uagtet dog alt kommer an paa Livet; thi Døden er en høist sørgelig Tilstand; den Usleste, der lever, har det bedre, end den Mægtigste, der er død. Dette er en melancholsk Betragtning, som ikke stemmer overeens med 4, 2. Men det er ogsaa seet fra forskjellige Sider, og hvert har sin Sandhed. Tager man Hensyn til Livets Sorger, da maa man prise den Døde fremfor den Levende; seer man derimod hen paa Livets Nydelser, da forekommer Døden os [5]) som en sørgelig og haabløs Tilstand; [7–10]) Derfor opmuntrer nu Prædikeren til en glad og uforstyrret Nydelse af det Gode i Livet; [11]) tilmed, da Udfaldet ikke staaer i Menneskets Magt, og de bedste Talenter undertiden ikke have Lykken med sig; [12]) og Døden bortriver Menneskene i deres bedste Alder. [13–15]) Et Exempel paa hvor liden Lykke de bedste Talenter, de største Fortje-

og han redder Byen ved sin Viisdom, men intet Menneske kommer den fattige Mand ihu.

16. Og jeg tænkte: Viisdom er bedre end Styrke, men den Fattiges Viisdom er foragtet, og hans Ord ere ikke hørte.

17. Den Vises Ord, hørte i Stilhed, ere bedre end Herskeres Raab iblandt Daarer.

18. Bedre er Viisdom, end Krigsvaaben; og een Synder kan fordærve meget Godt.

Capitel X.

Anpriisning af Viisdom i forskjellige Forhold.

1. Døde Fluer gjøre Apothekersalver stinkende og harske; en liden Daarlighed er mere æret end Viisdom og Hæder.

2. Den Vises Hjerte gaaer til hans høire Side, men Daarens Hjerte til hans venstre.

3. Ogsaa naar Daaren vandrer paa Veien, mangler han Forstand, og han siger til enhver: det er en Daarskab.

4. Naar Herskerens Vrede hæver sig imod dig, da forlad ikke din Plads, thi den Sagtmodige standser store Synder.

5. Dette er ogsaa et Onde, som jeg har seet under Solen, ligesom den Vildfarelse, der udgaaer fra Magthaveren:

6. At en Daare er sat paa store Høie, men de Rige sidde lavt.

7. Jeg saae Tjenere paa Heste, og Fyrster gaae som Tjenere paa Jorden.

8. Den, som graver en Grav, han falder deri, og den, som nedriver Gjerde, ham skal en Slange bide.

9. Hvo som flytter Stene, kan faae Smerte deraf, den, der kløver Brænde, kan have Fare derved.

10. Dersom Jernet bliver sløvt og man ikke har skjærpet det tilforn, da maa man anstrænge sine Kræfter, men Viisdommen bringer Fordele i Veiret.

11. Naar Slangen stikker, uden at der kan finde nogen Manen Sted, saa har Besværgeren ikke noget Fortrin.

12. Den Vises Munds Ord ere yndige, men Daarens Læbe skal opsluge ham.

13. Hans Munds Ords Begyndelse er Daarskab, og Udgangen af hans Tale er ond Taabelighed.

14. En Daare gjør sine Ord mange, men ikke veed Mennesket, hvordan det vil gaae; og hvem vil forkynde ham, hvad der skal skee efter ham?

15. Daarens Møie skal trætte ham, efterdi han ikke veed at gaae til Staden.

16. Vee dig, Land, hvis Konge er et Barn, hvis Fyrster æde om Morgenen.

17. Held dig, Land, hvis Konge er de Ædles Søn, hvis Fyrster æde i rette Tid til Styrke og ikke til Drukkenskab.

18. Ved Ladhed synke Bjelkerne, og naar Hænderne blive slappe, drypper Huset.

19. Til Morskab gjør man Maaltid, og Vinen glæder de Levende, men Sølvet svarer til Alt.

---

nester ofte have her i Verden, anføres nu; [16]) heraf indsaae Prædikeren Viisdommens Værd, uagtet den uheldige Skjæbne, som ofte ledsager dem. [17–18]) Hvor kostelig den endogsaa er, saa hændes det dog ofte, at een Synder eller Daare kan fordærve alt, hvad Viisdommen kan opbygge.

Capitel X.

[1]) Dette Verses sidste Halvdeel er dunkel og oversættes derfor høist forskjelligt. Efter den her valgte Oversættelse hænger det saaledes sammen. Ligesom døde Fluer kunne gjøre det Vellugtende til Ildelugtende, saaledes faaer ogsaa ofte Daarlighed langt mere Ære og udretter — om end i det Onde — langt mere end Viisdom, [2]) men derfor skal man dog lægge sig efter Viisdom; thi den Vises Hjerte gaaer til høire Side — hans Forstand tænker dog paa det Rette og Heldbringende; [3]) mens Daaren, naar han vandrer paa Veien, i alle sine Foretagender fattes Forstand. Disse Vers ere vanskelige at forstaae og udlagte paa høist forskjellige Maader. I det Foregaaende (V.5-7) har han skildret, hvorledes ofte de Rigeste komme til høie Værdigheder, medens de Dygtigste maae staae tilbage; nu advarer han mod ubesindig Lyst til at forandre det Bestaaende, i den Tro, at man kan udjevne hiint Misforhold; man kan let bringe sig i Ulykke derved (8-9); [10]) hvad den blotte Kraft ikke udretter, det kan Viisdom, Verdens Klogskab udrette. [11]) Naar Slangen stikker uden at der kan finde nogen Manen (Slangebesværgelse) Sted, saa behøver man ingen Besværgelse; mod ulægelige Onder skal man ikke kjæmpe. [12]) Derfor skal man lære at tæmme sine Ord; opsluge, d. e. fordærve. [13]) Hvad hjælper det i Daarskab at begynde paa det, man ei kan udføre; vil man gaae til Staden, saa maa man kjende Veien dertil; ellers forvilder man sig. [16]) Rigtignok er det meget slemt, hvor Regjeringen intet duer, [17]) ligesom det omvendt er en stor Lykke at have en god Regjering; [18]) alting fordærves ved lade og overdaadige Mennesker, for hvilke Sølvet svarer til Alt, som mene at kunne bruge Pengene til alt hvad der falder dem

20. Endog i dine Tanker maa du ikke bande Kongen og ikke bande den Rige i dit Sovekammer; thi Himmelens Fugle skulle bringe Rosten ud, og den Bevingede skal fortælle Ordet.

Capitel XI.

Fortsat Formaning til forstandig Adfærd i Livet, især for den Velhavende.

1. Kast dit Brød paa Vandets Overflade, og efter mange Dage vil du finde det.

2. Deel med syv, ja med otte; thi du veed ikke, hvad Ondt der skal skee paa Jorden.

3. Naar Skyerne ere fulde af Regn, da udgyde de den paa Jorden; naar et Træ falder enten mod Syd eller mod Nord, paa det Sted, hvor Træet falder, der vil det blive.

4. Den, som agter paa Veir, han saaer ikke, og den, som seer paa Skyerne, han høster ikke.

5. Ligesom du ikke veed, hvor Vindens Vei er, hvorledes Benene blive beredte i den Svangres Liv, saa kjender du ikke Guds Gjerning, hvordan han gjør Alt.

6. Saa din Sæd om Morgenen og lad ikke din Haand hvile om Aftenen; thi du veed ikke, om dette skal lykkes eller hiint, og om begge Dele ere lige gode

7. Lyset er godt, og sødt er det for Øinene at see Solen.

8. Om et Menneske maa leve nok saa mange Aar, saa glæder han sig over dem alle, men tænker paa de mørke Dage; thi de ville være mange; alt, som kommer, er Forfængelighed.

9. Glæd dig, du Unge, i din Ungdom og lad dit Hjerte være vel tilmode i dine Ungdoms Dage, og gaa efter dit Hjertes Vei og efter dine Øines Syn, men viid, at med alt dette vil Gud føre dig frem for Dom.

10. Fjern Harme fra dit Hjerte, og lad det Onde være borte fra dit Legeme, thi Barndom og Livets Morgenrøde er Forfængelighed.

Capitel XII.

Slutningen og Hovedresultatet.

1. Og tænk paa din Skaber i din Ungdoms Dage, førend endnu de onde Dage komme, og de Aar naae dig, om hvilke du maa sige: de behage mig ikke.

2. Medens endnu ikke Solen og Lyset og Maanerne og Stjernerne blive formørkede, og Skyerne komme igjen efter Regn,

3. Paa den Dag, da Husets Bevogtere skjælve, da Kraftens Mænd krumme sig, og de Knusende ere ørkesløse, fordi der kun er faa af dem, og de, som skue igjennem Vinduerne, ere blevne dunkle,

4. Og begge Dørene mod Gaden lukke sig,

---

ind; men desuagtet skal man dog tage sig meget iagt for at bande, tale ilde om Kongen, fordi man derved let styrter sig i Ulykke, thi der fattes aldrig paa Angivere.

Capitel XI.

[1]) Opmuntring til en uegennyttig Godgjørenhed: Kast dit Brød i Vandet, gjør Godt uden just at vente nogen Løn; denne vil dog ikke udeblive. [2]) En anden Grund til Godgjørenhed: du veed ikke, hvad Ondt der kan møde, da har du Venner i Nøden, Luc. 16, 9; [3]) Ingen kan desuden vide, naar Ulykken vil indtræffe. [4]) Advarsel mod at være altfor ængstelig og gjøre sig for mange Betænkeligheder; [5]) Udfaldet staaer til Gud, hvis Gjernings Grund ingen kan gjennemskue; derfor bør enhver glæde sig ved Livet, medens han har det, [8]) om det end varer nok saa længe; thi de mørke Dage, Dødens, komme nok; og det skal Mennesket ihukomme. Saaledes kommer han altid tilbage til det, som er Prædikerens Hovedresultat, at Mennesket skal glad og uforstyrret nyde Livet; men den Livsnydelse, han anbefaler, er ingen letsindig og ubetænksom, der blot lever hen i Dagen, men en vel overlagt, der har den evige Dom for Øie, og altsaa i sin Nydelse tænker paa Giveren.

Capitel XII.

Denne Tanke, som er Hovedresultatet, at Gudsfrygt dog er den sande Livsnydelse og den egentlige Viisdom, slutter nu ogsaa Bogen. For kraftigere at fremhæve, hvor vigtigt det er at tænke paa Gud i sin Ungdom, før det er forsvundet, fremstilles Alderdommens Besværligheder, men især den sig nærmede Dødstimes Rædsler under flere Billeder. [2]) Skyerne komme igjen efter Regn, d. e. det ene Onde afløser det andet, [3]) paa den Dag, Husets Bevogtere — Hænderne, der tage for sig og beskjærme Legemet, skjælve; Kraftens Mænd — Benene, der bære Legemet; de Knusende, eller de malende, Tænderne, som skulle knuse Maden; de som skue igjennem Vinduerne, d. e. Øinene, der skue igjennem Øiets Huulning, som igjennem Vinduer; [4]) begge Dørene mod Gaden, (d. e. Læberne) lukke sig; Møllens Lyd bliver svag, Tænderne kunne fast intet tygge; man reiser sig kun til Spurvesang — man kan kun

naar Møllens Lyd bliver svag, og man reiser sig til Spurvesang, og alle Sangens Døttre blive matte;

5. Man frygter ogsaa for det Høie, og Forfærdelse er paa Veien; og Mandeltræet foragtes og Græshoppen bliver besværlig og Madlysten forgaaer, thi Mennesket gaaer til sit evige Huus, og de Klagende gaae omkring paa Gaderne.

6. Mens endnu ikke Sølvsnoren springer og den gyldne Skaal bliver knust og Spanden brydes itu over Kilden og Hjulet paa Brønden bliver sønderslaget,

7. Og Støvet vender tilbage til Jorden, hvor det var før, men Aanden vender til Gud, som gav den.

8. O Forfængelighed, Forfængelighed, siger Prædikeren, alt Forfængelighed.

9. Iøvrigt, fordi Prædikeren er viis, saa oplærte han ydermere Folket og hørte og randsagede og ordnede mange Tankesprog.

10. Prædikeren søgte at finde behagelige Ord, og det, som er opskrevet, er ret Sandheds Ord.

11. De Vises Ord ere som Braadde, som Søm, indslagne af Forsamlingens Mestere, givne af en Hyrde.

12. Lad dig advare for mere end dette; der er ingen Ende paa at gjøre mange Bøger, og megen Læsning trætter Legemet.

13. Enden paa Tingen, naar Alt er hørt, er: frygt Gud og hold hans Bud; thi dette bør hvert Menneske gjøre;

14. Thi Gud skal føre hver Gjerning for Dom over alt det, som er skjult, det være godt eller ondt.

---

fremføre svage Lyd, og Sangens Døttre, den forhen stærke Stemme, bliver mat. [5]) Da frygter man for alt Høit, da forfærdes man over alt, hvad der kan møde paa Veien. De Ord: Mandeltræet foragtes og Græshoppen bliver besværlig, ere yderst vanskelige at forstaae; maaskee er Meningen; alt, hvad man har glædet sig over, taber man Lysten til; derimod har man Besværligheder nok, Dødstimen nærmer sig, og de Klagende, de Sørgende følge den Døde til Jorden. [6]) Mens hører til V. 1-2. Tænk paa din Skaber, førend Dødstimen kommer, som tilintetgjør hele Menneskemaskinen, som en gylden Skaal knuses, naar Sølvsnoren springer, paa hvilken den hænger; som Spanden brydes itu, der hænger over Kilden, naar Snoren springer, eller Hjulet over Brønden, med hvilket man nedhisser Spanden og drager den op igjen, altsaa naar Livstraaden bliver skaaren over, da høre Legemets Functioner op. [9]) Disse Slutningsvers afgive Prædikerens Dom over sin Bog og Regnskab for hans Livsanskuelse. [10]) Prædikeren søgte at indklæde sin Lærdom i en behagelig Form, men det Vigtigste er dog deres Indhold, at det er Sandhed. [11]) Han har indklædt dem i Sentenser, der ere ligesom Søm eller Braadde, trænge sig dybt ind i Hukommelsen, indslagne af Forsamlingens Mestere — ordnede af Medlemmerne af de Vises Forsamling, given af en Hyrde eller Lærer. [12]) Iøvrigt lad dig advare for mere, end dette — søg ikke over det, som her er skrevet; megen Læsning duer ikke; man forvirrer ikkun sine Begreber derved. [13]) For at forebygge al Misforstaaelse, sammenfatter han endnu engang — for at man ei skal vildledes af de sig i denne Bog krydsende Betragtninger — Hovedsummen af hans Lære: at frygte Gud og holde hans Bud, det er den sande Viisdom.

Høisangen,

oversat af Grundtexten

ved

Chr. H. Kalkar.

Indledning til Høisangen.

Der er intet Skrift i det gamle Testamente, om hvilket man har fremsat mere modsatte Anskuelser, end om Høisangen (Sangens Sang, den prægtige Sang). At den indeholder en Udtalelse af Kjærlighedens Følelser, derom maatte man snart blive enig. Men en Bog, der mangler alle Overgange, Indledninger, al Angivelse af, hvem der taler, og som dog aa aabenbart viser, at der er forskjellige talende Personer, en Bog, hvis Indhold saa langt afviger fra Bibelens andre Skrifter, maatte nødvendig fremkalde mange forskjellige Meninger.

Den ældre Tid, som deels ikke var tilstrækkelig bekjendt med den orientalske Digtekunst, deels havde meget strenge Forestillinger om Bibelens Kanon, saae i disse Digte en allegorisk Fremstilling af Christi Kjærlighed til Menigheden, afbildet under jordisk Elskovs Form, og begrundede denne Anskuelse især ved at henvise til, hvor ofte i den hellige Skrift Guds Forhold til de Troende fremstilles under det ægteskabelige Samlivs Billede. Saaledes i den danske Bibel, hvor der bestandigen i Capiteloverskriften tales om Christus, Brudgommen, og hans Brud, Menigheden. Men det Vilkaarlige og Vanskelige i denne Fortolkning er altfor iøinefaldende til at man kan fastholde den. De Nyere, som have anseet Bogen for en Samling af erotiske Digte, have enten antaget, at det var forskjellige Kjærlighedsdigte, som vare bundne sammen som Blomster i en Krands, uden egentlig Sammenhæng eller Forbindelse, eller ogsaa meent, at der gik en bestemt Plan igjennem det Hele. Men hvilken den egentlige Gjenstand for Digtsamlingen er, derom lader sig intet Afgjort sige; nogle antage, at Salomos Kjærlighed til den ægyptiske Prindsesse, hvilken han bragte i sit Huus, 1 Kong. 3, 1, besynges; men ogsaa denne Mening har særegne Vanskeligheder at kjæmpe med.

Nærværende Oversætter forekomme disse Digte at være dramatiske, om end ei ganske i den Betydning, som vor Tids Dramaer, hvor vi ere vante til at læse Navnene paa de talende Personer over det, som de sige. Disse Personer synes at være tre. En skjøn Landsbypige, Sulamith, er, som det er Skik hos orientalske Herskere, pludselig bortreven fra sin Elsker, for paa den kongelige Vogn at føres til Salomos Slot; denne søger at vinde hendes Kjærlighed; Qvinderne i Slottet prise hendes Lykke, men hun bliver sin Elsker tro, besynger sin Kjærlighed, sine Længsler og sin Troskab; endelig bliver den kongelige Magthaver overvunden og hun kommer tilbage til sine landlige Omgivelser og sin Elsker. Alt dette skildres med den i Orienten almindelige Naturlighed, Livlighed, Pragt og Fylde, der ikke kan vurderes tilstrækkeligt uden af den, som ganske kan sætte sig ind i Oldtidens Ligefremhed, Fyrighed og Liv, hvorfor ogsaa dette Skrift har været udsat for store Mistydninger og Misbrug. Betragtet fra denne Side synes Høisangen at skildre den troe Kjærligheds Seir over alle Fristelser, og dette er dens religiøs-sædelige Resultat. Tænke vi os nu Salomon som Forfatter, da vil den dybere Sandhed, at al ægte Kjærlighed har sin sidste

Grund i det Guddommeliges umiddelbare Besiddelse, der seirer over Fristelser, vel lade sig forene med den Form, under hvilken denne Sandhed indklædes. Har derfor end den ældre Fortolkning maaskee feilet deri, at den med Bestemthed tolkede Alt om Christi Forhold til Menigheden, og derfor med Vilkaarlighed overførte de enkelte Skildringer paa bestemte christelige Forhold, saa er dens Grundanskuelse ikke aldeles at forkaste, saa sandt der ikke kan finde nogen ægte Kjærlighed Sted her paa Jorden, uden at den er beslægtet med den Eviges Kjærlighed til vore Sjæle.

Høisangen nævner Salomon som Forfatter, og den under Pragt og Lyst opvoxne unge Mand synes ogsaa vel skikket til at digte en saadan Sang; ingen Periode af det israelitiske Folks Historie kunde være mere gunstig for Frembringelsen af denne Digtning. Vel har man villet fremføre Sproget i Høisangen som en Indvending mod at tillægge Salomo dette lille Skrift; men Andre have forklaret Særegenhederne i Sproget som det ældre Digtersprogs Frihed og som en Eiendommelighed for Salomons Tidsalder. Denne Bogs Plads i Bibelen viser, hvor tidligt den Mening fandt Indgang, at vi ogsaa her havde et Skrift af Israels kongelige Viismand, men fra langt andre Dage, end de, der frembragte Ordsprogene og Prædikeren.

Høisangen.

Capitel I.

1. Høisangen, som er af Salomo.
2. Han kysse mig med sin Munds Kys; thi lifligere er din Kjærlighed, end Vinen.
3. Dine Salver ere behagelige at lugte; som Vellugt udgyder dit Navn sig; derfor elske Pigerne dig.
4. Drag mig; efter dig ville vi løbe; Kongen førte mig i sit Kammer; vi ville fryde og glæde os over dig; vi tænke paa din Kjærlighed mere end paa Viin; de Oprigtige elske dig.

5. Sort er jeg, men liflig, I Jerusalems Døttre, som Kedareners Telte, som Salomons Tepper.
6. Seer dog ikke paa mig, fordi jeg er sort; thi Solen har brændt mig; min Moders Sønner fortørnedes paa mig; de satte mig til at vogte Viingaardene; min Viingaard, som hørte mig til, bevogtede jeg ikke.
7. Og sig mig du, hvem jeg elsker, hvor vogter du, hvor lader du Hjorden ligge om Middagen, at jeg ikke skal være som en Tilhyllet ved dine Staldbrødres Hjorde?

8. Veed du det ikke, du Skjønne blandt Qvinderne, da gaa ud i Faarenes Spor, vogt dine Geder ved Hyrdernes Boliger.

9. Ved mine Heste foran Pharaos Vogn ligner jeg dig, min Elskede;
10. Dine Kinder ere yndige under Smykkerne, din Hals under Perlesnoren.
11. Vi ville lade dig gjøre gyldne Halssmykker med Sølvprikker i.

12. Saalænge som Kongen vandrer omkring, da giver min Nardus sin Lugt;
13. Er Myrrhabusk er du mig, min Elskede, som hviler mellem mine Bryster,
14. En Cyperdrue er du, min Elskede, mig i Engeddis Viingaarde.
15. See, skjøn er du, min Veninde, see skjøn! dine Øine Duer.

Capitel I.

Man kan forestille sig Landsbypigen, Sulamith, i hvis Skjønhed Salomon er bleven forelsket, ført af ham til hans Pallads; hun længes efter sin Elsker paa Landet. 1–5) Qvinderne i Harem prise hende for den Lykke at være elsket af Salomon; hans Kjærlighed er deres Fryd, hvilket udtrykkes under Billedet af Viin, Salve og Vellugt; men Sulamith tænker kun paa sin forladte Hyrde, 5) skildrer sin Længsel efter ham, sin simple Skjønhed; hun er sort, forbrændt af Solen, men dog liflig for sin Elskede; derfor sammenligner hun sig med den arabiske Nomadestamme Kedarenernes simple Telt, med Salomons kostbare Tepper; hendes Brødre satte hende til at vogte deres Viingaard, derfor blev hun forbrændt af Solen; nu kunde hun ei bevogte sin Viingaard, sin Skjønhed. 7) Men fra denne Fortælling vender hun Tanken til sin savnede Elskede, hun vil vide, hvor han er, at hun ei behøver at være som en Tilhyllet, d. e. at skjule sig. 8) Qvinderne sige: veed du det ikke, kjender, skjønner du ikke paa din Lykke, saa gaa ud paa Landet mellem dine Hjorder; men 9) Salomon holder hende tilbage med smigrende Taler 10) og Løfter om kostbare Foræringer, men 11) hun lever kun for sin Elskede. 12) Saalænge Kongen vandrer omkring — saalænge hun maa være om ham, gav hendes Nardus sin Lugt, indtog hun ham ved sin Skjønhed, men hendes Tanker 13) ere dog hos den fraværende Elsker, han er for hende en Myrrhabusk, en Cyperblomst, en skjøn Vært med drueagtige Blomster, der have en deilig Lugt og endnu bruges af de ægyptiske Fruentimmer; Engeddi bekjendt af sine Vine og Palmeplantninger. 15) Salomon berømmer hendes Skjønhed,

16. See, skjøn er du, min Elskede! ja yndig, ja vort Leie grønnes;

17. Bjelkerne i vort Huus ere Cedertræ, vore Lofter Cypresstræ.

Capitel II.

1. Jeg er en Blomst fra Saron, en Lilie i Dalene.

2. Som en Lilie imellem Tornene, saa er min Veninde imellem Døttrene.

3. Som Æbletræet imellem Skovens Træer, saa er min Elskede imellem Sønnerne; under hans Skygge længes jeg efter at sidde, og hans Frugt er sød for min Gane.
4. Han fører mig til Viinhuset og hans Banner over mig er Kjærlighed;
5. Qvæger mig med Rosinkage, forfrisker mig med Æbler; thi jeg er syg af Kjærlighed.
6. Hans venstre Haand være under mit Hoved, og hans høire favne mig!
7. Jeg besværger eder, I Jerusalems Døttre, ved Raaerne eller ved Hindene paa Marken, at I ikke opvække eller forstyrre den Elskede, før hun selv har Lyst dertil.

8. Min Elskedes Stemme! See, han kommer; springer over Bjergene, hopper over Høiene.
9. Min Elskede ligner en Raa eller en Hjortekalv, han staaer bag en Væg, kiger ind igjennem Vinduerne, skotter igjennem Sprinkelværket.
10. Min Elskede tager til Orde og siger til mig: staa op, min Veninde, min Skjønne! og kom hid.
11. Thi see, Vinteren er forbi, Regntiden er gaaet over, er nu endt;
12. Blomsterne sees allerede paa Jorden, Sangtiden er kommen, og Turtelduens Stemme lader sig høre i vort Land.
13. Figentræet har alt krydret sin Frugt; Viinstokkene i Blomster udgive deres Lugt; staa op, min Veninde, min Skjønne! og kom hid!
14. Min Due i Klippens Rift, paa Klippetindens Skjul, lad mig skue din Skikkelse, lad mig høre din Stemme, thi din Stemme er sød, og din Skikkelse yndig!

15. „Fanger os Rævene, de smaa Ræve, som ødelægge os Viingaardene og vore Viinstokke i Blomster."

16. Min Elskede hører mig til, og jeg hører ham til, som vogter iblandt Lilierne;
17. Indtil Dagen kjøles og Skyggerne flygte, vend om og bliv lig en Raa, min Elskede, eller lig en Hjortekalv paa Bjerget, som skiller os ad.

Capitel III.

1. Paa mit Leie om Natten søgte jeg den, som min Sjæl elsker, men jeg fandt ham ei.
2. Saa vil jeg opstaae og gaae om i Byen, paa Gader og Stræder vil jeg søge den, som min Sjæl elsker. Jeg søgte ham, men fandt ham ei.
3. Mig fandt Vægterne, som gik om i Byen: „Have I seet den, hvem min Sjæl elsker"?
4. Lidt gik jeg forbi, da fandt jeg den, som min Sjel elsker; jeg greb ham, jeg vil ikke slippe ham, før jeg havde bragt ham til min Moders Huus, til dens Kammer, som havde født mig.

5. Jeg besværger eder, I Jerusalems Døttre!

---

[16]) hun sin Elskedes Ynde; vort Leie grønnes, Engen er deres Sæde, medens det i Kongens Palads er Ceder og Cypres.

Capitel II.

[1]) Paa et saadant Sted hører hun ei hen; hun er kun en simpel Blomst; [2]) han vedligeholder Billedet, men hun forherliger sin fraværende Ven, [3]) hvis Kjærlighed er det Eneste, hun attraaer; thi ved den alene føler hun sig lykkelig. (Viinhuset er Glædens Huus). [6]) I disse Kjærligheds Drømme synker hun i Slummer. [8]) En ny Scene aabner sig; Vinteren er gaaet hen; den Elskede hører, kjender sin Elskedes Røst; han indbyder hende til sig, hun forstaaer hans Sprog. [15]) Dette er vist en almindelig Vaarsang, som indføres her, fordi Digteren paa een Gang sætter os midt hen i Foraaret; de smaa Ræve, Schakalerne, ere meget skadelige, navnligen for det unge Viinløv. [16]) I sin Ensomhed, i hvilken hun er sig sin tro Kjærlighed bevidst, tænker hun paa sin Elskede og venter, at han skal komme om Aftenen [17]) for at befrie hende.

Capitel III.

[1]) Natten er hengaaet; hun har ikke fundet ham; han kom ei til hendes Befrielse; derfor skildrer hun, hvorledes hun har søgt ham, og endelig fandt ham. [5]) Afmattet synker hun i Søvn, og den samme Slumresang høres, som 2, 7.

ved Raaerne, ved Hindene paa Marken, at I ikke opvække, ikke forstyrre hende, før hun selv har Lyst dertil.

---

6. Hvem er det, som stiger frem af Ørken, som Røgsøiler, duftende af Myrrha og Virak, med al Art af Vellugt?

7. See, hans Seng, Salomons Seng, tresindstyve Mægtige staae omkring den af de Vældige i Israel.

8. Alle have de grebet deres Sværd, have lært Krigen, hver Mand med Sværdet ved sin Lænd, formedelst Rædselen om Nætterne;

9. En Pragtseng lod Salomon sig gjøre af Træ fra Libanon.

10. Dens Støtter gjorde han af Sølv, Ryggen af den af Guld, dens Sæde af Purpur; dens Midte belagt med Kjærlighed for Israels Døttre.

11. Gaaer ud, I Zions Døttre, og skuer Kong Salomon i den Krone, hvormed hans Moder kronede ham, paa den Dag, da han indviedes, paa den Dag, hans Hjerte glædede sig.

Capitel IV.

1. See, du er skjøn, min Veninde! ja du er skjøn; dine Øine Duer under dit Slør; dine Haar som en Gedehjord, der leirer sig ned fra Gilead;

2. Dine Tænder som en Flok klippede Faar, der stige op fra Badestedet, som alle føde Tvillinger, og iblandt hvilke der ingen er, som gaaer over.

3. Dine Læber ere som en Skarlagens Traad og din Tale yndig, dine Kinder under dit Slør som et Stykke af et Granatæble.

4. Som Davids Taarn er din Hals, bygget til Vaaben; tusinde Skjolde hænge derpaa, alle de Vældiges Skjolde.

5. Dine to Bryster ere som tvende Tvilling-Raaer, der græsse iblandt Lilier.

---

6. Indtil Dagen bliver kjølig og Skyggerne flye, vil jeg gaae til Myrrhabjerget, til Viraksbøi.

---

7. Fuldkommen skjøn er du, min Veninde! og der er ingen Plet paa dig.

8. Med mig, min Brud! skal du komme fra Libanon, med mig fra Libanon, du skal skue ned fra Amanæ Top, fra Senirs og Hermons Top, fra Løvens Boliger, fra Panterdyrenes Kammere.

9. Du fortryller mit Hjerte, min Søster, min Brud, du fortryller mit Hjerte, med eet af dine Øine, med een af Kjæderne om din Hals.

10. Hvor liflig er din Kjærlighed, min Søster, min Brud, hvor langt bedre er din Kjærlighed, end Viin, end Vellugt af Røgelse, end al Duft.

11. Af Honning drypper dine Læber, o Brud! Mælk og Honning ere under din Tunge, og dit Klædebons Lugt er som Libanons Lugt.

12. En tillukket Have er min Søster, min Brud, et tillukket Væld, en forseglet Kilde.

13. Dine Skud ere en Lysthave med Granatæbler, med kostelig Frugt, Cyperdruer med Nardus.

14. Nardus og Safran, Calmus og Caneel og alle vellugtende Træer, Myrrha og Aloe med alle de bedste Røgelser.

15. En Kilde i Haverne, en Brønd med levende Vande, der flyde ned af Libanon.

16. Vaagn op, o Nordenvind, og kom, o Sydvind, og gjennemvift min Have, lad Duften udstrømme; min Elskede vil komme til sin Have at spise af sine kostelige Frugter.

Capitel V.

1. Jeg er kommen til min Have, min Søster, o Brud! jeg har afbrudt min Myrrha med min duftende Urt, jeg har spiist min Honningkage tilligemed min Honning, jeg har drukket min Viin tilligemed min Mælk. Spiser, mine Venner, og drikker og beruser eder, mine Elskede.

---

2. Jeg sov, men mit Hjerte vaagede! Det er min Elskedes Røst; han banker paa. „Luk

---

⁶) Salomons Pragt skildres, for at indtage hende; hans Skjønhed udmales først; hans ranke Væxt er lig en Røgsøile, der stiger lige i Veiret, han dufter af Vellugt; alt forener sig til at forskjønnne Kongens fyrstelige Glands, som alle beundre.

Capitel IV.

¹⁻⁶) En ny Scene. Elskeren lovpriser og besynger hendes Skjønhed og forsikkrer hende om sin Kjærlighed. ⁶) Hun afbryder denne Roes, men han ⁷) vedbliver at skildre hendes Ynde. Om Libanons Skjønhed see Pag. XIX; der udspringer Amana, 2 Kong. 5, 11, Anm., ved et Bjerg af samme Navn; Senir og Hermon, d. e. Antilibanus, s. Pag. XX. For Kammere læse Andre: Bjerge.

Capitel V.

¹) Elskeren finder den høieste Glæde hos sin Elskede og opfordrer andre til at deeltage i hans Lyksalighed. ²) Hans Elskede er borte fra ham;

op for mig, min Søster, min Veninde, min Due, min Fuldkomne! thi mit Hoved er vædet af Dug og mine Lokker af Nattens Draaber."

3. „Jeg har afdraget min Kjortel, hvorledes skulde jeg klæde mig paa igjen; jeg har vasket mine Fødder, hvordan skulde jeg smudske dem igjen?"

4. Min Elskede stak sin Haand igjennem Aabningen, og mit Indre skjalv derved.

5. Jeg stod op at lukke op for min Elskede, og mine Hænder dryppede af Myrrha og mine Fingre af Myrrha, som løb om Haandfangene paa Laasen.

6. Jeg lukkede op for min Elskede, men min Elskede havde vendt sig bort, var gaaet forbi; min Aand var udgangen fra mig, da han havde talt; jeg søgte ham, men fandt ham ei; jeg kaldte paa ham, men han svarede mig ikke.

7. Mig fandt Vægterne, som gaae om i Staden; de sloge mig; de saarede mig; Vægterne paa Muren røvede mit Slør fra mig.

8. Jeg besværger eder, I Jerusalems Døttre! dersom I finde min Elskede, hvad skulle I forkynde ham? At jeg ligger syg af Kjærlighed.

---

9. Hvad er din Elskede fremfor andre Elskede, du Skjønne iblandt Qvinderne, hvad er din Elskede fremfor andre Elskede, at du saaledes har besvoret os?

---

10. Min Elskede er hvid og rød, et Banner fremfor Titusinde.

11. Hans Hoved er det fineste Guld, hans Lokker krusede, sorte som Ravnen.

12. Hans Øine som Duer ved Vandbækkene, toede i Mælk, siddende i deres Fyldinger.

13. Hans Kinder som Blomsterbed, Rækværk af vellugtende Urter, hans Læber Lilier, der dryppe med flydende Myrrha.

14. Hans Hænder Guldringe, indfattede med Chrysolith, hans Bug Elfenbeen, bedækket med Saphirer.

15. Hans Lænder Marmorsøiler, grundfæstede paa Fødder af Guld, hans Skikkelse som Libanon, udvalgt som Cedertræer.

16. Hans Gane Sødhed, og han aldeles Yndigheder; dette er min Elskede, og dette min Ven, I Jerusalems Døttre!

Capitel VI.

1. „Hvor er din Elskede gaaet hen, du Skjønne iblandt Qvinderne, hvor har din Elskte vendt sig hen? saa skulle vi søge ham med dig."

2. Min Elskede er gaaet ned i sin Have, til Blomsterbedene, at vogte i Haven og at samle Lilier.

3. Jeg lever for min Elskede, og min Elskede lever for mig, han, som vogter iblandt Lilierne.

---

4. „Du er skjøn, min Veninde! som Thirza, yndig som Jerusalem, frygtelig som de Bannerførende.

5. Vend dine Øine bort fra mig, thi de bedaare mig; dit Haar er som en Gedehjord, der leirer sig ned fra Bjerget Gilead.

6. Dine Tænder ere som en Hjord af Lam, der stige op fra Vandstederne; der føde Tvillinger, og iblandt hvilke der ingen ufrugtbar er.

7. Dine Kinder mellem dine Lokker ere som et Stykke af et Granatæble.

8. Tresindstyve Dronninger er der og firsindstyve Medhustruer og Jomfruer uden Tal.

9. Men denne ene er min Due, min Fromme; den Eneste for sin Moder, den Rene for den, som fødte hende; Døttrene see hende og prise hende lykkelig, Dronninger og Medhustruer, og de love hende.

---

10. Hvem er det, som bryder frem som Morgenrøden, skjøn som Maanen, reen som Solen, frygtelig for de Bannerførende?

---

11. Til Nøddehaven var jeg gaaet ned, for at see paa det Grønne i Dalen, for at see om Viinstokkene blomstrede, om Granatæblerne knoppede.

---

hun udtrykker sin Smerte og sit Savn; hun har drømt om hans Komme; han stod for Døren, men hun vilde ikke lukke op, før det var for silde. [5]) Han havde salvet Døren — et Tegn paa hans Kjærlighed — hun følte det; men han var forsvunden, derfor leder hun forgjæves efter ham. [6]) Min Aand var udgangen af mig — jeg havde glemt, daaret mig selv. [9]) Qvinderne forundrede sig over hendes troskyldige Fortælling og hengivne Kjærlighed og vise hende al Deeltagelse; [10]) Sulamith begeistret udgyder sig i Lovpriisning over sin Elsker.

Capitel VI.

[1]) Qvinderne spørge, hvor hendes Ven er, hun svarer dem ved en Skildring af. [2]) hvorledes hendes Ven længes efter hende, hun er ganske hans. Salomon, indtaget af hendes Ynde, lovpriser atter hendes Tækkelighed — midt i sin Skjønhed er hun frygtelig — ved sit Blik beherskende; [8]) ingen af hans mange Medhustruer kan sammenlignes med hende. [10]) De forsamlede Qvinder saae hende paa den kongelige Vogn og forbausedes over hendes Skjønhed; [11]) hun for-

12. Før jeg vidste det, mærkede jeg mig sat paa mit frivillige Folks Vogne.

Capitel VII.

1. „Vend om, vend om, Sulamith, vend om, vend om, at vi kunne skue dig!"

Hvad ville I see paa Sulamith? Som en Dands i Mahanaim.

2. Hvor skjønne ere dine Trin i Skovene, du Fyrstedatter, dine Lænders Bevægelse er som Kjeder, Værk af en Kunstners Haand.
3. Din Navle er et rundt Bæger, i hvilket der ei mangler krydret Viin; din Bug er en Hvedehob omhegnet af Lilier.
4. Dine tvende Bryster som to unge Raatvillinger.
5. Din Hals som et Taarn af Elfenbeen, dine Øine Fiskedamme i Hesbon ved Bathrabbims Port; din Næse et Slot paa Libanon, der skuer ud over Damaskus.
6. Dit Hoved paa dig som Carmel; dit Hovedhaar, opbundet i Lokker, er Kongens Purpur.
7. Hvor skjøn er du, hvor yndig, du Kjærlighedens Lyst!
8. Saa er din Anstand, du ligner et Palmetræ, og dine Bryster Druer.
9. Jeg maa stige op paa Palmetræet, gribe efter dets Frugt; lad dine Bryster være som Viindruer og din Aandes Duft som Æbler.
10. Og din Gane som god Viin, der glider glat ned for min Elskede, der sniger ned ad de Sovendes Læber.
11. Jeg tilhører min Elskede, og hans Attraa er til mig.
12. Kom, min Elskede, vi ville gaae ud paa Marken, overnatte i Landsbyerne.
13. Vi ville gaae tidligen om Morgenen i Viingaardene, see om Viinstokkene blomstre; om den har udfoldet sit Blomster, om Granaterne knoppe; der vil jeg skjænke dig min Kjærlighed.
14. Dudaim udgive deres Duft, og ved vore Porte ere alleslags Frugter, unge og gamle; min Elskede! jeg har gjemt dem til dig.

Capitel VIII.

1. Gid du var mig som en Broder, gid du havde diet min Moders Bryster; gid jeg kunde finde dig udenfor; jeg skulde kysse dig, og du skulde ei forhaane mig.
2. Jeg vilde lede dig, jeg vilde bringe dig til min Moders Huus; du skulde lære mig; jeg vilde give dig krydret Viin at drikke, mit Granattræes Saft.
3. Hans venstre Haand være under mit Hoved, og hans høire Haand favne mig!

4. Jeg besværger eder, I Jerusalems Døttre! hvi ville I opvække, hvorfor forstyrre min Elskede, før hun selv har Lyst dertil.

5. Hvem er hun, som opstiger af Ørken, lænende sig til sin Elskede?

Under Æbletræet har jeg opvakt dig; der fødte din Moder dig, der fødte din Moder dig, der fødte dig den, som havde undfanget dig.
6. Sæt mig som et Segl paa dit Hjerte, som et Segl paa din Arm, thi Kjærligheden er stærk som Døden, Nidkjærhed streng som Underverden, dens Gløder Ildgløder, Jehovas Lue.
7. Mange Vande kunne ikke slukke Kjærligheden, og Strømme ikke overskylle den; om en Mand vilde give alt sit Huses Formue for Kjærligheden, vilde man dog foragte ham.

---

tæller, hvorledes hun ubekymret og uforsigtig gik i Haven, og da uden selv at vide det blev reven bort til Kongens Harem.

Capitel VII.

[1]) De kongelige Qvinder ville see hende; hun svarer, at der ikke er noget at see paa hende, som er en simpel Landsbypige; hun er naturlig, yndig som en Dands i Mahanaim, en Stad paa den østlige Side af Jordan, 1 Mos. 32, 2. [3]) Salomon vilde ikke anerkjende, at hun er en simpel Pige, hendes Ynde maatte gjøre hende til en Fyrstedatter. [5]) Hesbon, Sichons Kongestad; inden for een af dens Porte, der formodentlig hed Bathrabbim, maae disse Damme have ligget; Slottet paa Libanon, see 1 Kong. 9, 19. Carmel, Pag. XX. [10]) Men alle hans Forsøg ere forgjæves, hun tilhører sin Elskede og indbyder ham i Aanden til at vandre med hende paa Landet. [14]) Dudaim, see 1 Mos. 30, 14.

Capitel VIII.

Denne Kjærlighed er noget fremmed ved Hoffet; hun ønsker sig langt borte derfra og at hun kunde omgaaes med ham som en Søster med en Broder. [5]) Hun er nu kommen hjem, har fundet sin Elsker. Folk see dem vandre sammen og undre sig derover. Hun minder sin Elskede om, hvor betydningsfuldt det Sted er, hvor de mødes, og besværger ham at forblive troe imod hende; thi Kjærligheden og den derved vakte Nid-

8. Vi have en ung Søster, hun har ingen Bryster, hvad skulle vi gjøre ved vor Søster paa den Dag, da man vil frie til hende.
9. Dersom hun er en Muur, da ville vi bygge et Sølvtaarn paa hende, dersom hun er en Dør, da skulle vi lukke for den med Cederplanker.

---

10. Jeg er en Muur, og mine Bryster ere som Taarne; da var jeg i hans Øine, som en, der havde fundet Fred.
11. Salomon havde en Viingaard i Baal Hamon; han overgav Viingaarden til Vogterne; hver af dem skulde give for deres Frugt tusinde Sølvsekler.
12. Min Viingaard, som hører mig til, er for mit Aasyn; tusinde Sølvsekel høre dig til og to hundrede dem, der vogte dens Frugt.

---

13. O du, som boer i Haverne, Medbrødrene skulle lytte til din Røst; lad mig høre den.

---

14. Flygt, min Elskede! og lign en Raa eller en ung Hind paa de duftende Bjerge.

---

kjærhed er en vidunderlig Magt, som intet kan overvinde. [8–14]) synes at være en overgiven Spot af den til sit Hjem tilbagevendende Sulamith. Hendes Brødre have været bekymrede for hende, da hun, saa ung bortført til Salomons Hof, let kunde bedaares; er hun en Muur — holder hun sig uanfægtet, da tør vi bygge paa hende; men hvis ikke, saa maae vi tage alvorlige Forsigtighedsregler. [10]) Fuld af Selvfølelse svarer hun, at hun er en Muur; hun forstod nok at finde Fred — indgyde andre Agtelse for sig. [11]) Leiesvende tjene for Løn (en Henthydning til Qvinderne i Harem); hun skal nok vogte sin egen Viingaard, passe paa sig selv. [14]) Elskeren opfordrer hende til at synge; men [15]) skalkagtig vil hun bort derfra — til Eensomhed.